

KÖPRÜLÜ KÜT
377
M. Asım BY

الجلد الثاني من تفسير كبير ٢٧٧

* ** بسم الله الرحمن الرحیم ** *

الحمد لله الذی سیرنا بالسیر الکبیرة المحمدیة * والصلوة والسلام علی نبیه المؤید بالتأییدات الابدیة * وعلی آله واصحابه الغانمین من انفال مکارمه السرمدیة * اما بعد زمرهٔ علمانك ضعیف و بی تابی السید محمد منیب العینتابی دیرکه عون عنایت رب مستعان ایله ترجمهٔ شرح السیر الکبیردن جلد اول باب الحکم فی الاساری مسائلینك ختامنده رسیدهٔ اختتام قیلنوب جلد ثانی یه دخی باب الشرکة فی الغنیمة دن شروعله صرف نقد بنه اهتمام اولندی والله الهادی الی سواء السبیل وهو حسبی ونعم الوکیل * *

باب الشرکة فی الغنیمة * یعنی جهادار بابینك غنائمده شرکتلری اسبابی اشبو بابده بیان واطناب اولنمشدر امام المسلمین بعض حصون اهل حربه برسریه یی ارسال وحصن آخره دخی سریهٔ اخرایی ارسال ایتدکده سریهٔ اولی دارالحربه دخول و مأمور اولدقلری حصنه ظفر ایله اغتنام اموال ایتدکلرندن صکره سریهٔ اخری آنلره مرور وملاقات ایدوب بعد العبور آنلر دخی حصنلرینه ظفریاب واغتنام اموالله نائل آمال اولوب بر دخی بربرینه التقا واتصال ایتمدین بشقه بشقه دار اسلامه خروج واقبال ایلسه لر بو صورتده سریهٔ اولی نك غنائمنده ایکی سریه تشریك وثانیه نك غنائمی یالکز کندولره ایصال قیلنور زیرا سریهٔ ثانیه دارالحربده بعد اصابة الغنیمة سریهٔ اولی یه مواصل اولدقلرنده حقلرنده مدد منزلنه نازل ومصابلرنده شرکته نائل اولمشلردر صکره آنلر دارالحربده مکان بعیده سفر قیلوب سریهٔ اولی آنلردن اقدم دار اسلامه خروج ایتمکله شرکتلری باطل اولماز اما سریهٔ ثانیه مصابلرنده اصابت واحراز ایله مستقل اولوب وبعد الاصابه دارالحربدن بر موضعده سریهٔ اولی ایله متواصل اولمدقلرندن سریهٔ اولی آنلر ایله شرکته نائل اوله مزلر حتی بونلر دخی بعد الاصابه دارالحربده سریهٔ اولی ایله التقا ایتمش اولسه لر بو صورتده دار اسلام ایله احرازده اشتراك ایتملریله هر بر غنیمته اصابتده مشارك مثللو اولوب مجموع غنائملرنده متشارك اولورلر واکر مسئلهٔ مرقومه ده امام سریهٔ اولی یی قتال روم ایچون وسریهٔ ثانیه یی رومك غیری اعدا ایله قتال ایچون ارسال ایتمش اولوب لکن طریقلری بلاد رومدن اولمغله سریهٔ اولی ایله التقا واتصال ایلسه لر بو صورتده غنائمده بر بریله اشتراکه مجال بوله مزلر زیرا سریهٔ ثانیه نك قصدی قتال روم اولمامغله قتال روم ایچون بعث اولنان سریه حقنده حکم مدد ایله موسوم اولمیوب هر سریه سریهٔ اخرانك مصابی حقنده ارض حربده منزلهٔ تجاره نازل اولدیغندن دارالحربده ملاقی اولسه لر دخی بر بریله اشتراکه نائل اوله مزلر اما مسئلهٔ اولی ده هر سریه سریهٔ اخرانك قتال ایده جکلری اهل دار ایله قصد قتال ایتملریله دارالحربده ملاقاتله بربرینه مدد حکمنده ادخال اولنورلر نکته سی اولدر که دار واحده نك بعض اهلی مقهور اولدقده اثر قهر باقیلرنده دخی ظهور ایدر اما دارین مختلفتیندن برینك مقهوریتی دار اخرانك مقهوریتنه بادی اولمیوب

کاهیجه ازدیاد قوتنه مؤدی اولور بناءً علیه ایکی سریه اهل دار واحده ایله قتال ایچون بعث اولندقده هر برینك مقصدی اول دارك اهلنی قهر اولمق اعتبار ایله بر برینه مدد قیلق ممکن اما هر بری بشقه دارك اهلیله قتال ایچون بعث اولندقده بو معنی غیر ممکندر لکن بو صورتده اول ایکی سریه غنائملریله دارالحربده ملاقی اولوب ناکاه رومدن جیش آخر ظهور ایتمکله غنائملرندن دفعی ایچون آنلر ایله جمیعاً قتال وهزم واستیصال ایله بعض غنائمه دخی اتصال بعده دار اسلامه خروج واقبال ایلسه لر جمیع غنائمده شرکتله خوشحال قیلنورلر زیرا بو صورتده احراز مال جمیعاً قتال وتصرفلریله استحصال اولنمغله دارالحربده جنسه لحوق ومحافظهٔ غنائم ایچون اعدا ایله قتال ایلین تجار ایله همحال قیلنورلر سؤال اولنورسه که صورت مفروضه ده لازم ایدیکه سریهٔ اولی سریهٔ ثانیه یه مقدما روملك غیریدن اصابت ایتدکلری غنائمده شریك ومزاحم اولمیه زیرا سریهٔ ثانیه اولی ایله ملاقاتدن اقدم اول غنائمی اصابت ایتدکلری داردن اخراجله احراز ایتدکلرندن حقلرنده سریهٔ اولی غنائمی دار اسلام ایله احرازدن صکره لاحق اولوب محافظهٔ غنائم ایچون اعدا ایله قتال ایلین مدد منزلنه نائل اولملریله غنائم مرقومه ده مداخل اوله مزلر جوابده دیرزکه بو ایله دکلدر زیرا غنائمی دارالحربك بریندن آخره اخراجله حق غانمین تأکد ایتموب انجق دار اسلام ایله احرازده تأکد وتأیید ایدر نکته سی اولدر که دیار حربك اختلافی انجق بین اهل الحرب معتبردر یوقسه مسلمینه کوره جمله سنده حکم مکان واحد مقرردر زیرا تأکد حق مسلمین انجق تمام سببله حاصل وتمام سبب دخی من جهة الید ومن جهة الدار قاهر اولملریله متحصلدر و بو امرك حصولی دار اسلام ایله احراز ایتمدکجه دارالحربك بریندن برینه اخراجله غیر قابلدر کورمزمیسنکه امام بلاد رومك وراسنده بر دشمنه بر عسکر تسییر وتسریب ایتدکدنصکره اول عسکر منقطع الاخبار اولمغله طلب ونصرتلری ایچون عسکر آخری تعقیب ایدوب بونلر واروب عسکر اوله بعث اولندقلری موضعدن غنائمله عودتلرنده بلاد رومده واصل اولسه لر وجه مشروح اوزره غنائملرنده شرکته نائل قیلنورلر ما نحن فیه دخی اکا تماثلدر واکر امام بلاد رومه برسریه ارسال وآنلر دخی بعض غنائم استحصال ایتدکدنصکره وراء رومده بولنان اعدایه برسریه دخی ارسال ایدوب اثناء راهلرنده سریهٔ اولی یه ملاقی اولدقدنصکره هنکام شتا حلول ایتمکله محل مأمورلرینه عبوره مجال محال اولمغله امام سریهٔ اولی یه نصرت ایدرك برابر عودت ایتمکله امرنامه یازوب سریهٔ اولانك غنائمیله برابر دار اسلامه خروج واقبال ایلسه لر سریهٔ ثانیه اول غنائمده تشریك وادخال اولنماز زیرا سریهٔ اولایه نصرت ایچون داخل اولمادقلرندن حقلرنده منزلهٔ تجاره نازل اولمشلردر مکر بعد الانصراف وقبل الخروج جمیعاً قتال آخره ملاقی اولسه لر بو صورتده بنه منزلهٔ تجارده مشارکته مرتقی اولورلر اما سریهٔ ثانیه دخی بنه بلاد رومدن ناحیهٔ اخرایه بعث اولنمش اولسه لر جواب مسئله بشقه در که بونده هر بری قتال روم ایچون بعث اولنمغله بر برینك مکانتی بیلسونلر بر برینه مدد حکمنده داخل اولمغله دارالحربده ملاقی اولورلرسه بر برینك غنائمنده شرکتله مداخل اولورلر واکر امام برسریه بعث ایدوب آنلر دخی واروب بعض غنائمه ظفریاب اولدقدنصکره محافظهٔ غنائم ایچون ایچلرندن بعض کسانی تخلیف ایدوب کندولری برقاچ مرحله دخی تجاوز ایله بعض غنائمه دخی مظفر اولدقلرندنصکره سریهٔ اخری دخول ایدوب تخلیف ایتدکلری غنائمی اخذ ودار اسلامه وصوللرندن صکره سریهٔ اولی غنائم اخراج ایله اقبال وغنائملرین دار اسلامه ادخال ایلسه لر بو صورتده غنیمت اولایی سریهٔ اولی اخذ وثانیه دار اسلام ایله احراز ایتمکله ایکیسی بردن آنده شریك وانباز قیلنورلر اما غنیمت اخیره همان اولیلر وتجاوز ایدنلره منحصر اولوب کرك سریهٔ ثانیه وکرك غنائم اولی ایله تخلف ایلین رفیقلری آنده اشتراکه مقتدر اوله مزلر زیرا اصابت واحرازده اول قوم متجاوزین منفرد اولملریله آنده سبب شرکت اغیار منفقد اولمشدر واکر امام برسریه بعث ایدوب آنلر دخی اصابت غنائمله بکام اولدقدن صکره دارالحربده برکسنه قبول اسلام وبعض اهل حربی قتل واعدام ومالارین اخذ واغتنام ایله لحوق سریه یه اقدام بعده قتال آخره ملاقی اولادین جمیعاً دار اسلامه وضع اقدام ایلسه لر بو صورتده اول کسنه مصابی منعهٔ سریه ایله احراز ایدوب سریه دار اسلام ایله احرازده شریك وانباز اولملریله اول مصابده شرکتله سرفراز قیلنورلر اما اول کسنه سریه یه مشرکیندن قصد نجاتله ملتحق اولوب حالی بعد اصابة الغنائم سریه یه لاحق اولان حال تاجره موافق اولمغله مصاب سریه ده شرکته لایق اوله مز لکن التحاقندن صکره سریه قتال آخره ملاقی اولسه لر اول کسنه دخی غنائملرندن دفع اعدا ایچون قتاله ابتدار ایتمکله جمیع مصابده تاجر کبی شرکته سزاوار قیلنور کذلك لاحق اولان کسنه مسلم آخر ایکن دخول سریه دن اقدم دارالحربده اسیر اولمش اولسه بنه جواب مسئله بو تقریر اوزره درز یرا اسیرمز بو دارالحربده قبول اسلام ایلین کسنه ایله حکمده متحددرکه آنك التحاقله

قصدی مشرکیندن نجات اولمغله سریه ایله برابر سبب استحقاقی منعقد اولمامشدر اما مسئلهٔ مزبوره ده اول کسنه
بو سریه دن اسیر قیلنمش ایسه بعد اللحوق مصادف قتال اولمسه لر دخی ینه مضا بلرنده تشریك وادخال قیلنور
زیرا سبب استحقاقی سریه ایله برابر منعقد اولدقدنصکره اول سببه مخل اولمیان عارض اسر معترض اولمشیدی شمدی
اول عارض زائل وحکم عدمده داخل اولمشدر اما اول اسیرك لحوقندن اقدم سریه دار اسلامه خارج اولسه لر
بو صورتده مصاب اسیرده مشارك اوله مزلر که اصابت واحرازنده متشارك دکللردر کذلك اسیر دخی بعد الاسر
اصابت ایتدکلرنده سریه ایله مشارك اوله مز که اصابت واحرازلرنده متشارك دکلدر لکن قبل الاسر اصابت
ایتدکلرنده مشارك اولور که اصابتلرنده متشارك اولمغله حق ثابت اولوب اول حق ثابت اسر ایله زائل وفائت اولمامغله
آنك حالی بعد اصابة الغنائم دار الحربده رفیقلرینك سبقتله سفر بعیده عزیمت ایلین غازینك احوالی کیبیدر واکر
دار اسلامدن بعث اولنان بر سریه بر حصنی محاصره ایدوب خارج حصنده بولنان کنائسلرینك هدمنی اراده
ایتدکلرنده اهل حرب نقدیها منکم بالف دینار قوللریله عدم هدم اوزره بیك دینار نثار ایده جکلرینی افاده
ایتملریله مسلمین دخی اخذ وانتهاب و بلاد رومه ذهاب یدن صکره سریهٔ اخری ورود وآنلر دخی کنائس مرقومه نی
هدمه بذل مجهود ایلسه لر بو صورتده اهل حصنله سریهٔ اولی بینلرنده جاری اولان سریهٔ ثانیه عندنده ظاهر اولسه
دخی ینه تخریبه قادر اولورلر زیرا مقدما دینارلرینی انجق سریهٔ اولی یی اوزرلرندن دفع یاخود آنلری قصد هدمدن
منع ایچون مبذول قیلوب غرض مرقوملری دخی حصوله کلمکله سریهٔ ثانیه دخی مجددا مصالحه ایتمدکجه قدرت
هدمه موصوللردر بو صورتده آنلر دخی بشقه بیك دینار اوزره مصالحه واخذ ایلدکدن صکره ایکی سریه
دار الحربده بر برینه ملاقی اولسه لر جمیع غنائملریله اول ایکی فداده اشتراك ایدرلر زیرا اهل حصن اول فدالری انجق
اوزرلرندن قهر مسلمینی ازاله ایچون دفع ایتملریله بطریق القهر مأخوذ اولوب غنیمت اولمشلردر اما اول ایکی سریه
حصن مزبوره تکرار مرور ایلسه لر دار اسلامه چیقوب تکرار دخول ایتمدکجه تخریب کنائس شرعا مقدورلری
دکلدر و بر سابقده بیان ایلدیك که هر سریه نك صلحی مطلق ایسه ده دار الحربده مدت بقالریله مقید اولور زیرا
خوف اهل حرب انجق دار الحربده بقالری سببیله در بناء علیه بعد الخروج نیت غزا ایله ولوج ایلسه لر تخریبلری
جائزدر زیرا حکم صلح سابق دار اسلامه خروجلریله نهایت بولوب حین عودتلرنده جیش آخر کبی اولملریله قادر
اولدقلری نسنه لری هدملری جائزدر مکر اعدا بردفعه دخی مصالحه وفدا ایلیه لر واکر اهل سریه بعد اخذ الفداء حصن
مزبوردن عدول ودار الحربه قصد دخول ایتدکلرنده دوشمن آخر ظهور وطرف اهل حصندن قتاله مسلمینی حصندن
تبعید واجلا ایدوب بعده مسلمین دخی قتاله اولدوشمن اوزره استیلا وحصنی آنلردن تنظیف واخلا قیلسه لر
بو صورتده اول حصنی مجددا تخریبلری تجویز اولنوب جواز مزبورده اهل سریه ماعدالرندن تمییز اولنماز
زیرا دفع مسلمین ایچون قتال ایتدکلرنده حصنی مسلمیندن احراز ایتمش اولملریله امان سابقلری منتبذ اولمشدر
نظیری اولدر که اهل حصن ابتداء امرده مسلمینله مجرد منجنیقلرینی رفع وحصنلرندن انصراف اوزره مصالحه
ایدوب مسلمین دخی شرط مزبوره رعایتدن صکره کیروکلوب آنلری خارج حصنده بولمغله قتال وهزمله حصنلرینه
ادخال ایده لر بو صورتده مسلمین ایچون قتال وهدم حصنلری حلال کوریلور لکن بو صورتده حصنلرندن خارج
بولنوب مسلمین آنلره مرور ایتدکلرنده مسلمینله قتاللری ظهور ایلسه نظر اولنور اکر مقدما کندولردن وحصنلرندن
کف ید ایچون اخذ فدالری آنلرك حصنلرنده بولنملریله مشروط ایسه ینه قتاللری حلالدر که خروجلری ایله
شرط مرقوم کسب انحلال ایلمشدر واکر غیر مشروط ایسه اهل حصن آنلر ایله قتال ایتمدکجه مسلمین ایچون
حلال اولماز واکر صورت مزبوره ده بعد اخذ الفداء ملك اهل حرب عسکر آخر ارسال واول حصنه انزال ایتمکله
اول عسکر مسلمینله قتال ایلسه لر ینه مسلمین اهل حصنله قتال وحصن وکنائسلرینی تخریبه اشتغال حلال کوریلور
زیرا اول عسکرك نزوللری انجق اهل حصنه نصرت وازدیاد قوت ایچون اولمغله اهل حصندن محسوب
وقتاللری اهل حصنه منسوب قیلنور واکر سریهٔ مزبوره دار اسلامدن بعث اولنمیوب بلکه دار الحربده
بولنان عسکردن ارسال قیلنمش اولوب اهل حصندن فداء کنائسلرینی اخذ وارتحال ایتدکلرندن صکره اصل
عسکر کلوب صنع سریه معلوملری ایکن هدم کنائسلرینه قصد هدمله استعجال ایلسه لر نظر اولنور اکر صلح
سریه وقتنده اهل عسکر لدی الاستغاثه سریه یه امداد واغاثه ایده جك مرتبه موضع قریبده ایسه لر تخریب
کنائس آنلره جائز کوریلمز زیرا بو فرض اوزره سریه یه رده و پناه اولمشلردر ورده و پناه امر حربدن اولان نسنه لرده
حکم مباشرده ایدوکی بی اشتباهدر وهنکام صلحده سریه ایله برابر بولنسه لر قبل رد المال سریه کبی هدم کنائسه

مجالاری اولمدیغی کبی موضع قریبده بولنسه لر دخی بو منوال اوزره در واکر موضع بعیدده ایسه لر بو صورتده
ارض اسلامدن دخول ایلین عسکر منزلنه انزال اولنوب هدم کنائس آنلره حلال کوریلور کورمزمیسنکه سریهٔ
مزبوره قبل لحوق العسکر دار اسلامه خروجه ابتدار ایلسه لر مسئلهٔ قریبده دنانیر مقبوضه لرنده شرکت
عسکر برقرار ومسئلهٔ بعیده ده عدم شرکتلری آشکاردر و بو وجهله فرق مسئلتین بدیداردر واکر دار اسلامدن
بعث اولنان سریه بعض غنائمه اصابت وآنی دار الحربده اجیرلری یاننده تخلیف وکندولر خروج دار اسلامه
سبقت ایتدکلرندن صکره سریهٔ آخری حلول واول اجیرلره وصول وغنائم اخرایه اصابتدن صکره اجیرلر ایله
ومجموع غنائمله دار اسلامه دخول ایلسه لر بو صورتده سریهٔ اولانك غنائمنده ایکی سریه شریك وانباز قیلنورلر که
بری اصابت وبری احراز ایلمشدر اما ثانیه نك غنائمنده اولانك اصابت واحرازده مدخلی بولنمامغله شرکتله مداخله
ایده مزلر واکر سریهٔ اولی غنائملرینی اجیرلری ایله دار اسلامه ارسالرندنصکره سریهٔ ثانیه دخول وغنائم اخرایه
وصولدنصکره دار الحربده اولی ایله اجتماع ودار اسلامه معا حلول ایلسه لر بو صورتده سریهٔ ثانیه نه اصابت
ونه احراز ایله غنائم اولاده مداخل اولمدقلرندن آنده اشترا که نائل اوله مزلر اما سریهٔ اولی دار الحربده اجتماع ومعا
خروج ایتمکله غنائم ثانیه یی احرازده شریك اولملریله آنده تشریك اولنورلر حتی دار الحربده مجتمع اولمازلر ایسه
اولانك دخی ثانیه ده شرکتلری مندفع اولور زیرا بو صورتده سریهٔ اولی عند القتال ثانیه ایله معا حاضر یاخود
اغاثه لری ممکن اوله جق موضع قریبده منتظر بولنمادقلرندن سریهٔ ثانیه نك اصابت واحرازده تفردلری متقرر
اولمشدر واکر سریهٔ اولی غنائملرینی دار الحربده بعض کسنه لر ایله تخلیف وکندولری کچوب سریهٔ ثانیه ایله
اجتماع وجمیعا اصابت غنائمدن صکره غنائم اولی ایله تخلیف ایلدکلری کسنه لره ملاقی اولمادین دار اسلامه
خارج اولسه لر بو صورتده غنائم اولانك اصابت واحرازنده سریهٔ ثانیه نك مدخلی بولنمامغله اولی یه تصمیم
وغنائم ثانیه ایکی سریه دن احرازده مشارکت ایدنلر میاننده تقسیم اولنور لکن بو صورتده سریهٔ ثانیه ایله
اجتماعلری غنائم اوزره تخلیف ایلدکلری کسنه لره قریب اولان موضعده واقع اولمش ایسه جمله سی اول غنائمده
شرکتله مجتمع اولورلر زیرا ایکی عسکر لدی الاستغاثه ممکن الاغاثه اوله جق مرتبه ده بربرینه قریب ومتواصل
اولدقلرنده بربرینه رده و پناه اولملریله جیش واحد منزلنه نازل قیلنورلر اما متباعد اولدقلرنده همان بلاد رومه
جانبین مختلفیندن وارد اولان عسکرین متفرقین حکمنده متوارد اولورلر واکر بر حصنی محاصره ایلین سریه
بعض سبایایه ظفر بولوب فتح حصنه مظفر اولمدقلرندن اهل حصن اول سبایایی فداء ماله رجا ایلسه لر
مساعدهٔ رجالری مسلمینه روا کوریلمز زیرا فاما منا بعد واما فداء نظم کریمی فاقتلوا المشرکین ذکر حکیمی ایله
منسوخ ایدوکی امام سدی رحمه الله تعالی نك بیانی اوزره عندیمزده نمایاندر لکن بو رجالرینه تجویز اولورلرسه موضع
اجتهادده بولنمغله تنفیذ وتجویز اولنور که ماله مفادات اسیرده اختلاف علما ظاهر ونمایاندر که برآی السیر الصغیرده
بیان ایلدیك بو صورتده سریهٔ اخری دخول واولایه وصول ایلسه لر فداء سبایاده اشترا که موصول اوله مزلر
اما سبقت ایلین فداء کنائس بویله دکلدر زیرا سبایا اوزره اثبات یدن صکره اهل حربه تسلیمله اخذ ایلدکلری عوض
بمنزلة الثمن اولمغله شول عسکر حکمنده قیلنورلر که غنائملرینی دار الحربده بیع یا اقتسام ایتدکلرندنصکره آنلره
مدد لاحق اوله اما کنائسی یعنی جائز اوله جق مرتبه ده احراز ایتمدکلرندن فداسندن اخذ ایلدکلری اموال ابتداء
اصابت قیلدقلری غنائمله همحال اولمشدر توضیح فرق اولدر که امام سبایایی دار الحربده تجار مسلمینه بیع ایلسه
جائز کوریلور اما ارضلری دار اسلام اولمادین کنائسلرین مسلمینه بیع ایلسه جائز کوریلمز واکر مسئلهٔ مزبوره ده
سریهٔ مذکوره دار الحربده بولنان عسکردن مبعوثه ایسه نظر اولنور اکر سریه سبایایی اخذ ایتدکلری هنکامده
عسکر موضع قریبده ایسه لر معا حاضر منزلنه نازل وفداء سبیده شرکتله مداخل اولورلر واکر بعیدده ایسه لر قطعا
اشترا که نائل اوله مزلر مکر امیر عسکر امیر سریه یی سبایادن برنسنه یی بیع یاخود فداسنی اخذدن نهی ایتمش اوله
بو صورتده فداء مرقوم سریه ایله اهل عسکر بینلرنده مقسوم قیلنور زیرا نهی مزبوردن صکره امیر سریه
ایچون ولایت بیع قالمامغله فعلی بیع اولمیوب همان سبایایی اهل حرب اوزره بلاشیء رد بعده بطریق المعاوضة
اخذ مال ایتمش اولور و بو صفتله اخذ اولنان غنائمدن اولمغله عسکر آنده شریك قیلنورلر اما مسئلهٔ اولی
بشقه در که آنده تدبیر سریه علی الاطلاق امیرلرینه تفویض اولنمغله ولایت بیعی ثابت وفدالری بطریق الثمن
مأخوذ اولمغله صکره دن لاحق اولنلرك حق شرکتلری نفوذ ایلمز مکر قریبده بولنملریله سبایاده قبل البیع
شرکتلری ثابت اوله واکر اهل حصن سریه یه نهب لکم الف دینار یاخود نتصدق بها علیکم علی ان تنصرفوا

قوللر يله شرط انصراف مسلمين اوزره آنلره بيك دينار هبه ياخود تصدق ايتمكى التزام وطرفين ايفاء شرط
ومشروطه قيام ايلدكدنصكره عسكر كلوب آنلره خوق والتيام قيلسه اول مالده شركتله بكام قيلنورلر زيرا
شرط انصرافه مقترن اولمغله اخذى بطريق الفدا ايدوكى متعيندر كورمزميسنكه بعد قبض المال اوزرلرينه رد
ايتدكجه آنلره تعرضلرى حلال اولماز اما اول مالى مسلمينه بلاشرط هبه وآنلر دخى انصراف ايتسه لر آنك حكمى
بونك خلافنه دركه آنده اخذ مال تبرع محضله ياخود اول مالله سريه دن بعض اشيا اشترا ايتملر ايسه تراضى
طرفينه مستند اولان بر سببله حاصل اولمغله حكم غنيمتده داخل اولماز واكر سريه اهل حصنه برنسنه بى بيك دينار
بيع واهل حصن دخى شراده اوزرلرندن انصرافلرين شرط قيلسه لر اول دنانيردن قيمت مبيعلرى مقدارى
آنلره سالم وزياده سى اهل عسكر ايله بينلرنده ادخال مغانم قيلنور زيرا اول زياده يى انجق انصراف مشروط
مقابله سنده اعطا ايتملر يله غنائمه القا اولنوب مقدار قيمتى مأخوذلرندن عوض ايچون ادا ايتملر يله خاصه سريه يه
ابقا قيلنور واكر داراسلامدن بعث اولنان سريه بعض غنائم وسبيه ظفر ياب اولوب غنائم وسبيلرين بر كنيسه ده
مدفون ومسجون ايدوب بعد اغلاق الباب دارالحربده امعان ذهاب ايتدكلرندن صكره سريهٔ اخرى كلوب
باب كنيسه يى فتح واسيرلرى اخذ واموالى استخراج وجمله سنى داراسلامه اخراجدن صكره سريهٔ اولى دخى
عود واياب ايلسه اموال مرقومه يه سريهٔ اولى اصابت وثانيه دارايله احراز ايتمكله ايكيسى شريك وانباز قيلنور
امابو مسئله ده ثانيه نك اول كنيسه يه وصولى اولى نك داراسلامه خروجندن متأخر ايسه جمله سى ثانيه ايچون
متقرر قيلنور زيرا سريهٔ اولى آنى دارالحربده ترك وداراسلامه خروج ايتدكلرنده آندن يدلرى هر وجهله ساقط
اولوب اموال اهل حربدن كسنه نك يدنده اولميان مال ضايع حكمنه ملتحق اولمشيكن سريهٔ ثانيه اصابت
واحرازنده مستقل اولملريله مستحق اولمشلردر كذلك سريهٔ اولى داراسلامه خروج ايتمدين اهل حرب حال
كنيسه يه اطلاعله كلوب اموال مرقومه يى اخذ ايلدكدنصكره سريهٔ ثانيه كلوب يدلرندن اخذ وسريهٔ اولى ايله
ملاقات ايتمدين داراسلامه اخراجله تخلص ايلسه لر ينه ثانيه يه تخصيص قيلنور زيرا اهل حرب اول مالى اخذ ايله
محرز ين اولوب الى الآن يدلرندن نزع اولنميان اموال سائره لرينه ملتحق اولمشيكن سريهٔ ثانيه اخذ واحرازنده
منفرد اولملريله اكا مستحق اولمشلردر واكر سريهٔ اولادن بعضلرى اول كنيسه ده كندو متاعندن دخى برنسنه
ترك ايتمش اولسه نظر اولنور اكر سريهٔ ثانيه آنى قبل اخذ اهل الحرب اخذ ايلمش ايسه كرك قبل القسمة وكرك
بعد القسمة بلاشئ صاحبنه رد اولنور زيرا اهل حرب آنى يلوب احراز ايتمشلردر كه آندن ملكى زائل اوله
واكر بعد اخذ اهل الحرب يدلرندن اخذ ايتملر ايسه بوصورتده صاحبى قبل القسمة بلاشئ وبعد القسمة قيمتيله
اخذ ايدر زيرا مال مرقوم داراهل حربده متحيز اولمغله اهل حرب همان اخذ ايله آنى محرز اولمشلردر والله اعلم

❊ باب ما يأخذه الرجل فى دار الحرب فيكون اهل العسكر شركائه وما لا يكون ❊

يعنى دارالحربده بركسنه برنسنه يى مستقلا اخذ ايتمش ايكن آنده شركت عسكر واقع اولوب اولميان مباحث
وموافقندر اكر دارالحربده بولنان عسكردن بركسنه واروب عسل يا لؤلؤ يا جوهر يا معدن ذهب وفضه يه
واصل اولسه جمله سى غنيمتده داخل اولور زيرا بونلردن هر برى برمالدركه اول كسنه دارالحربده اخذينه
قوت جيشله قادر اولمشدر وجيش مسلمين دارالحربه دخول ايتدكده مقصدلرى اعلاء كلمة الله واعزاز دين اولمغله
آنلرك قوتلريله دارالحربده بعضلرينك يدينه واصل اولان البته مفهوم غنيمتده داخل اولور بوقولك تحقيق
اولدركه اول كسنه اول مكانه واصل اولمدقجه اول مال اوزره اثبات يدى ممكن اولميوب وصوله دخى انجق جيشله
متمكن اولمغله جيش مرقوم اخذ ماله سبب تمكن ده اكا رده وپناه اولملرى متعيندر واكر اول كسنه قبل علم الامير
اول مالى بيع وثمنى اخذ ايتمش اولوب امير دخى اجازت يعنى رأى وتجويز ايلسه كركدركه ثمنى اخذ وغنيمته وضع
وتحيز ايليه زيرا اهل عسكر قبل البيع مبيعده شريك اولملريله ثمنده دخى تشريك اولنورلر واكر بركسنه دارالحربده
جمع حشيش ايدوب بيع ايلسه بوفعلى جائز وثمنى اكا حلال طيبدر كذلك ظهر ودابه سيله صو كتوروب بيع ايلسه
بنا او يله در زيرا حشيش وماجله يه مباح اولمغله غنيمتدن دكلدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم الناس
شركاء فى ثلاثة فى الماء والكلاء والنار قول سلامت شمائلريله آنلرده بين الانام شركت عامه اثبات بيورمشلردر
پس اخذ ايله حكم غنيمتده داخل اولمادقده احرازنده منفرد اولمغله مملوك مخصوصى اولوب ثمنى اكا حلال طيب
كوريلور اما مسئلهٔ سابقه بشقه درامار خشب يا حطب قطع ايدوب بيع ايلسه نظر اولنور اكر تاجره بيع ايتمش ايسه
امير ثمنى اخذ وغنيمته وضع ايدر زيرا خشب وحطب مال مملوك اولمغله اموال سائره كبى غنيمت قيلنور كورمزميسنكه

بركسنه داراسلامده آخرك ارضندن كلا ياخود بيرندن ما اخذ ايلسه اكا مالك اولوب بيع ايدرسه ثمنى حلال
طيب اولور پس اخذى دارالحربده واقع اولسه حكم مزبور بالاولويه ثابت اولور اما داراسلامده آخرك ارضنده
خدايى نابت اولان شجردن خشب يا حطب قطع ايلسه اكا صاحب الارض احق اولور حتى قطع ايلين بيع ايلسه
بيعى جائز اولميوب استهلاك ايلسه قيمتنى ضامن اولور پس بوبيانله متبين اولمشدركه خشب وحطب اموال
سائره حكمنده اولمغله آنلرده مكانله دخى حكم احراز متحقق اولوب كلا وما بويله اولمامغله احرازلرى انجق اثبات
يد ايله اولوب مكانله غيرمتصور واكر اول خشب وحطبى ايقاد نار ايچون عسكردن برينه بيع ايتمش ايسه بوصورتده
امير ثمنى مشترى يه رد ايله امر ايدر زيرا بيع ايلديكى غنيمتدن اولوب بايع ومشترى آنكله انتفاعده مساوى اولمغله
ثمنى مشترى يه ردى واجبدر اما تاجره بيعنده بويله دكلدر كذلك مبيعى حنطه وعسل كبى طعام ياخود شعير وقت
يعنى يونجه وتبن يعنى صمان مثلا وعلف ايسه ينه تفصيل مشروح اوزره دركه بونلر بالجمله غنيمتدن اولمغله
هر بر غانم ايچون بونلرايله حق انتفاع ثابتدر وبو بيانله متبين اولمشدركه قت يعنى يونجه جملهٔ اشجاردن اولوب
حشيشدن دكلدر حتى آنى بركسنه ارض غيردن اخذ ايلسه صاحب الارض استردادده قادردر شارح الكتاب
شرح الله صدره يوم الحساب ديركه شيخمز شمس الائمة الحلوانى رحمه الله تعالى قت شيئ تافه حقير اولوب قبل
الاخذ چوق محللرده قيمتى اولمامغله منزلهٔ حشيشده در ديو افتا ايدرلر ايدى اما بوبابده مؤلف الكتاب امام محمد
والاجناب حضرتلرينك ذكر ايلديكى اصحدركه حشيش وجه ارض اوزره نابت وساق اوزره غير قائم اولان
نسنه نك اسمى وشجر ساق اوزره قائم اولان نسنه نك اسميدر حتى اهل تفسير والنجم والشجر يسجدان نظم
بليغنك تأويلنده النجم ما ينتشر على وجه الارض والشجر ما ينبت على ساق ديو تقرير ايلديلر قت دخى ساق
اوزره نابت اولمغله منزلهٔ شجرده ايدوكى ثابتدر واكر اهل عسكر مشركينك جمع واحراز ايلدكلرى حشيشه
ياخود ماايله مملو قيلدقلرى قربه لره ظفر بولوب ايچلرندن بركسنه آنى اخذ وبيع ايدوب مشترى دخى استهلاك
ايلسه نظر اولنور اكر مشترى تاجر ايسه ثمنى غنيمته وضع واكر اهل عسكردن ايسه ثمنى اكا رد ودفع اولنور زيرا
مشركين احرازايله اكا مالك اولدقدنصكره عسكر اخذينه ظفر بولمغله آنده حكم غنيمت مقرر اولمشدر اما مسئلهٔ
سابقه بشقه دركه آنده برفرد اخذ واحراز ايتمدين اول كسنه اخذ واحرازايله ممتاز اولمشدر واكر عسكرده برشخص
نجار بولنوب دارالحربده خشب جلبيجه يعنى قابغى صويلمش وصنعت ايچون تهيئه اولنمش خشبه ظفر ياب
اولمغله آندن دارالحربده قصعه لر وخوانلر ياپوب صكره داراسلامه اخراج قيلسه كركدركه امام اول
نسنه لرى يدندن اخذ وبيعه اهتمام ايدوب بعده اول خشبك قبل العمل قيمتيله بعد العمل قيمتنى تحقيق وقيمت عملى
صانعه وباقيسنى غنيمته وبرمكله ثمنى تقسيم وتفريق ايليه زيرا خشب مزبور قبل العمل دخى مال متقوم اولمغله
غنيمتده داخل ايكن بوصنعتده من وجه استهلاكى حاصلدر حتى غاصب شجر مغصوبده بوفعلى احداث ايلسه
ضمانله اكا مالك اولور لكن دارالحربده استهلاك غنائم موجب ضمان اولمامغله صانع مرقومه تضمين عديم الامكان
وبلاضمان اصل خشبه مالك اولميه جغى نمايانددر اما اصل خشب غنيمتده واقع واكا متصل اولان صنعت
غنيمتدن اولميوب حق صانع وقسمتله احد حقينى آخردن تمييز دخى ممتنع اولمغله طريق تعديلى بيعله قسمت ثمنه
راجع اولور نظيرى اولدركه بركسنه نك ثوبنى ريح آلوب غيرك صبغنه القا ايتمكله ثوب منصبغ اولدقده
صاحب الثوب صاحب الصبغه قيمت صبغنى ادادن امتناع ايليه وعلى هذا التقدير بركسنه دارالحربده جلود
اغنام مذبوحه يى اخذ واتخاذ فرو ايلسه ياخود صيد سمك ايدوب مملحه تربيه ايلسه معناى مشروح بونلره
وامثالنه شامل اولمغله كركدركه امير وجه مذكور ايله عامل اوله اما مسئلهٔ مرقومه ده نجار مزبور عمل
مذكورينى خشبى داراسلامه اخراجدن صكره اصدار ايدرسه بوصورتده قيمت خشبى ضامن اولوب خشب
معمول كندو ملكنده استقرار ايدر زيرا بعد الاحراز غنائمدن مستهلكنه ضامن اولمغله ضمانله محل عملده تملكى
قبل العمل متبين ومعمولى ملك نفسندن اتخاذ ايلديكى متعين اولور كذلك دارالحربده غنائم تقسيم اولندقدن
صكره نجار مرقوم اول خشبى سهمنه دوشن كسنه دن فضولى اخذ وعملنى تتميم ايلسه ينه غاصب ضامن اولوب
عمليله من وجه استهلاك ايتمكله صاحبنه ضمان قيمتيله معمولنه استملاك ايدر توضيح فرق اولدركه بركسنه آخرك
جلود ذكيه سنى آلوب بعد الدباغه اتخاذ فرو ايلسه مغصوبى قبل العمل دخى مال مضمون اولمغله فروه مالك
وقيمت جلودى صاحبنه غارم اولور اما جلود ميته سين آلوب بعد الدباغه اتخاذ فرو ايلسه بوصورتده اول
فروى بركره جلد ذكى غير معمول ايكن وبركره معمول ايكن تقويم ايدوب عامل ديلرسه صاحب الجلده ذكى

غیر معمول ایکن قیمتی وروب دیلرسه فروی بیع وثمنی قیمتین اوزره تقسیم ایلمك لازم اولورز برا جلد میته قبل الدباغه مال متقوم اولمامغله غاصب اوزره ضمانی موجب ومقوم دکلدر واکر غیرك جلد میته سنی دباغت ایدوب لکن دباغی قیمت جلدی زیاده ایتمش ایسه صاحبی آنی بلاشیء اخذایدر واکر قیمتی اولان بعض اجزا ایله دباغت ایدوب لکن جلدك حالت اصلیه سی زائل اولمسه صاحبی جلدی اخذ ودباغتله قیمتی تزاید ایلمش ایسه اول زیاده یی دابغه اعطایه قادر اولوب تضمین قیمت جلده مقتدر اولماز زیرا آنی قبل الدبغ استهلاك ایتمش اولسه ضامن اولماز ایدی وقبل الاحراز غنائمده احداث صنع اولندقده حکمی بودر کورمزمیسنکه عسکردن برکسنه ارض شرکده شوسمور دیدکلری حیوانك موتاسنه ظفر بولوب سلخ ودباغتله آندن بیك دیناره معادل فرو اتخاذ بعده دار اسلامه اخراج ایلسه اکا مالك اوله مز زیرا صنع مرقومه انجق قوت جیشله قادر اولمغله اکا تسلیم اولنمیوب بلکه وجه مشروحله اخذ وبیع وتقسیم اولنور کذلك معدن نحاس ورصاصه ظفر بولوب آندن ابریقلر اتخاذ ایلسه بنه حکم شرعی تفصیل مشروح اوزره انفاذ اولنور اما معدن ذهب وفضه یه ظفر بولوب استخراج وابریقلر اتخاذ ایلسه اکرچه امام محمد رحمه الله تعالی قولی اوزره بنه حکم سابق انفاذ اولنور لکن امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه قیاسی اوزره اباریق مرقومه یدندن اخذ وغنیمته القا اولنوب صنعی مقابله سنده اکا نسنه اعطا قیلنماز زیرا مذهبی اولدر که عین ذهب وفضه صنعتله حکما مستهلکده اولمامغله آنده صنعته اعتبار اولنماز نه کیم برکسنه آخردن نقره سنی غصب وآندن اتخاذ سوار ایلدکده بویله افتا ایلمشدر وبز بو مسئله یی شرح المختصرده بیان ایلدیك والله تعالی اعلم

باب التجار وغیرهم مایحل لهم من الغنیمة * یعنی تجار وغیریلر ایچون غنائمدن نه نسنه حلال کوریلور ونه نسنه حلال کوریلمز آنلری بیانده باب مبسوط المقالدر برسابقده بیان ایلدیك که غنیمتدن سهم ورضخله شرکتی اولیانلره طعام وعلفدن تناوللری حلال کوریلمز زیرا بونلر اهل غزادن دکللردر واهل غزایه دخی حلال کوریلدیکی بطریق الضرورة در که دار اسلامدن تحمله قادر اولمیوب دار الحربده دخی قتال اعدا ایله اشتغالدن بیع وشرا ایله تعامل اعدایه مقتدر اولمدقلرندندر اما تجار وامثاللری شرا ایله تدارکه قادر اولملریله حقلرنده تحقق ضرورت غیر ظاهردر وهم اهل غزا طعام وعلفله مستقلده نصرت دین وتحصیل غنائم اوزره کسب قوت ایدرلر لکن تجار بویله دکللردر مع هذا تجار اوزره دخی دار الحربده اکل ایلدکلری نسنه ده ضمان یوقدر زیرا اول نسنه یی دار الحربده بلا انتفاع استهلاك ایلسه لر ضامن اولمازلر پس علی وجه الانتفاع استهلاك ایلدکلرنده عدم ضمان بالطریق الاولی در واهل غزا ایچون طعام غنیمتدن تناول جائز اولدیغی کبی عبید ونسا واولادلرندن نفقه لری اوزرلرینه لازم وداراالحربده معیتلرنده ملازم اولنلره دخی اطعاملری جائزدر زیرا بونلرك نفقه یه احتیاجلری کندو نفسلرینك احتیاجلری کبیدر که غنیمتدن اطعام ایتمسه لر نفقه لرینی محل آخردن کسبه محتاجلردر وعسکرده بولنان اجیر غیر مقاتل حقنده دخی طعام غنیمتدن برشیئه زبان ایلمك شایان کوریلمز زیرا غنیمتده نصیبی اولمدیغندن بشقه غازی مستأجر اوزره نفقه سی واجب اولمیوب همان اجرتنی مستوجبدر اما مدد قبل القسمة وابیع جیشه ملتحق اولورلرسه بعد اللحوق غنیمتده شریك اولملریله طعام وعلفدن تناوله مستحق اولورلر وبعد القسمة اوالبیع ملتحق اولورلرسه سهمنه دوشن کسنه دن اذنسز تناوله متمکن اولمیوب بلا اذن تناول ایدرلرسه اول کسنه نك املاك سائره سی منزلنده اولمغله ضامن اولورلر واکر عسکردن بریسی طعام غنیمتدن بعضیسنی اخذ وعسکرده بولنوب قصد قتال ایتمین تاجره اهدا ایلسه اول تاجر حقنده تناولی روا کوریلمز زیرا عسکره مباح اولان تناول طعامدر یوقسه اهدا وانعام دکلدر کورمزمیسنکه مثلا ضیافتله کندویه اکل طعام مباح قیلنان مسافر اول طعامی آخره اهدایه قادر اوله مز وهم عسکر حقنده اباحتی ضروری واهداء غیرده عدم ضرورت بدیهی درومقدمات مذکوره دن اهداء مزبورك درجهٔ اعتباردن سقوطی مقرر اولدقده اهدا ایله تاجرك غنیمتدن بنفسه اخذی برابر اولور وحکم مذکورده طعام مزبورك بعض مطموره لردن جابی اولوب اهدا ایلین عسکری وغیریسی اولمق مستوی زیرا غنیمت اولمقده بوایکی صورت بر برینه متساویدر اما عسکریدن بریسی جمع حشیش یاخود استقاء میاه ایدوب آنی بر تاجره ارسال قیلسه تاجر ایچون انتفاعی حلال کوریلور زیرا بونلر غنیمتدن اولمیوب محرزك ملك خالصی اولمغله دیلدیکی محله اهدا برله متخصص اولور کورمزمیسنکه محرز اکا محتاج اولمسه دخی بنه رضاسی بولنمادقجه غیرك آندن اخذی جائز اولماز اما طعام بشقه در که جمله غنیمتدندر کورمزمیسنکه آنی جلب ایلین غازی اکا غیر محتاج ایسه غازی آخر آندن حاجتی مقداری بلا رضاء اخذ ایلمك جائزدر لکن محتاج ایسه جائز

دکلدرکه جالب احتیاج نفسی ایچون جلب ایتمکله حاجت نفسنه متعین اولمشدر وجالب وغیر جالب معنای احتیاجده برابر اولدقده ید جالب اسبق ومجلوبه احق اولمغله ترجیح اولنور وبو ترجیحه دلیل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك منی مناخ من سبق قول جلیللریدر که منزل منادہ اناخهٔ بعیر ایله نزوله احتیاجده جملهٔ اصحاب مساوات اوزره ایکن سابقینی ترجیح وتفضیل بیورمشلردر ودلیل آخر واردر که برکسنه جامعه واروب انتظار صلوته برموضعده جالس اولدقدنصکره آخری کلوب کندو جالس اولمق ایچون اول کسنه یی موضعندن ازعاجه قادر اوله مز مانحن فیه دخی بویله در وحشیش وطعام میانده فرقه دلیل اولدرکه برکسنه حشیشی محرزی اذن ویرمدین اخذ واستهلاك ایلسه ضامن اولور اما طعامی برعسکری یا تاجر جالبندن اخذ واستهلاك ایلسه ضامن اولماز زیرا طعام غنیمتدندر وغنیمت دار الحربده استهلاکله مضمونه دکلدر واکر برعسکری غنیمتدن برقیونی ذبح وسلخ ولحمنی طبخ ایدوب یاخود حنطه یی اخذ وطحنله خبز قیلدقدنصکره برتاجره اهدا یاخود دعوت ایدوب برابر اکل ایلسه لر بوفعلنده ضرر ملاحظه ایتمزم زیرا صنع مذکور ایله طعام غنیمتی استهلاك واستهلاکه استملاك ایلمشدر کورمزمیسنکه غاصب فعل مزبوری ملك غیرده احداث ایلدکده اکا متملك ومغصوب منه ایچون ضامن اولور پس غنیمتده احداث ایلدکده ضمان یوغیسه ده تملکی بالطریق الاولی در وتملك دخی غیره اطعامله اباحتی واهدا وانفاقی اکا ترخیص واطلاق ایلمشدر اما طعامی حالت اصلیه سندن تغییر ایتمدکده حکم مسئله بشقه در توضیح فرقی اولدر که بعد التغییر آنی اتلاف ایلین صاحبنه ضامن اولوب قبل التغییر ضامن اولماز وهم اکل ایچون تهیئه قیلنان طعام توسع اوزره در کورمزمیسنکه عبد مأذون برطعام طبخ ایدوب مولاسی اذن ویرمدین آخری دعوت قیلسه کسبی مملوك مولی ایکن آنی اکلده بأس یوقدر پس هنوز برفردك آنده ملکی ثابت اولمیان غنیمتده لامحاله بو معنی دخی اسهلدر واکر بر تاجر عسکر ایله محل بعیدده بولنان بعض مطموره لره کیدوب جلب طعام ایلسه آنی کندو ودابه سی اکل ایتمکده ضرر یوقدر زیرا اکا کندو اصابتیله ثابت اولان حق غانمین آنکله انتفاعنه مانع اولماز کورمزمیسنکه عسکرك احراز ایلدکلری مالده شریك اوله مزسه ده کندو بنفسه اصابت ایلدیکی مالده عسکره تشریك اولنور طعام دخی بویله در لکن وجه محرر اوزره اصابتی موضع بعیددن اولمق شرطدر زیرا عسکره قریب اولان موضعده بولنان آنك اصابتندن اقدم قوت اهل عسکر ایله مأخوذ اولمغله مستقلا اخذ عسکر ایله محرز کبیدر روغنم وبقر دخی جملهٔ اطعمه دن اولمغله غانمیندن هر بری دار الحربده ایکن محتاج اولدقجه ذبح وتناولی جائزدر اما دار اسلامه خروجدنصکره بونلردن بریسی حلال کوریلمز مکر ضرورت تحقق ایدرسه بشرط الضمان حلال اولور زیرا احراز ایله غنیمتده حق غانمین متأکد اولوب قسمتله ملکلری وبیعله حقلری متقرر اولدیغی کبی طعام وعلفده دخی تأکد حقله حکم شرکتلری مستقر اولور واکر دار الحربده منفصل اولوب لکن هنوز سرحدده عسکر عظیم اولمدقجه مسلمین امین اولمیوب اهل حرب دخی آنده تمکنه متمکنین اولمدقلری برموضعه متصل بولنسه لر بو صورت اباحت طعام وعلفده دار الحربده بولنملریله مساویدر زیرا بومثللو مواضع ید اهل حربده واقع کبیدر وهم اباحت تناول احتیاجه مبنی ومواضع مذکوره ده اشترا اولنه جق طعام وعلف قلیل الوجود اولمغله تحقق احتیاج امر جلیدر اما مسلمین امین اوله جقلری موضعه خارج اولدقدنصکره احتیاجلری مرتفع اولمغله طعام وعلفدن برشیئه تناول ایله منتفع اوله مزلر مؤلف منعام انعم الله تعالی علیه بنواعم الانعام درکه عسکر اسلام دار الحربده بردوام اولدقجه اباحت تناول طعامده تناول ایلین کسنه نك عندنده جنس واحددن طعام کثیر موجود اولوب اولمامق بلا فرق متساوی الاقدامدرکه دار الحربده بولندقجه احتیاجلرینه بناء طعام شرکت غنیمتدن استثنا واصل اباحتی اوزره استبقا اولنمغله آنکله جواز انتفاعده محتاج ومستغنی علی سوادر لکن بقر وغنم مثللولری اکل ایچون ذبح ایتدکلرنده کرکدرکه جلودینی غنیمته رد ایدهلر زیرا جلود هر حالده علی الخصوص بعد الجفاف مصلحت اکله صالح دکلدر واباحت تناولده حسب العاده علی سبیل التغذی اکل اولنان وفلفل ودارچین وقرنفل کبی توابل قدوردن اولنلر برابردر ومذکور آندن اول محلده حاصل اولان ومحل آخردن نقلله واصل اولان دخی برابردر وبز بو بابده بعض اهل شامك اختلافنی باب مایستعمل فی دار الحرب ویؤکل ویشرب مسائلنده بیان قیلدیق وتوابل مرقومه دخی حسب العاده بین الناس مأکول اولمغله منزلهٔ غذایه نزول ایتمشدر وایقاد نار ایچون محتاج اولدقلری نسنه لرده جواب طعامده ذکر اولنان جواب صواب کبیدر زیرا اصلاح طعام ایقاد ناره موقوف اولمغله اکا احتیاجلری بین الوقوعدر وانواع حطبدن هر نسنه که طبخ طعام ایچون ایقادلری جائز کوریله دفع برد ایچون دخی جائز کوریلور زیرا دفع برد دخی اصول حوائجلرندندر

کورمزمیسنکه طبخ ایچون ایقاد نار ایتدکلرنده آنکله اصطلادن یعنی اصیمقدن منع اولنمازلر ومن اول الامر
اصطلا ایچون ایقادلرنده ینه بویله درواد هاندن زیت وامثالی اکله مأذون اولد قلری نسنه لرایله ایقاد قنادیله
دخی مأذونلردر زیرا ایکی صورتده دخی انتفاعلری علی وجه الاستهلاك عینه درهله ایقاد قنادیل ایچون دهن
بزر ایقاد نار ایچون حطب منزلنده اولوب هر برینه تحقق احتیاج معلوم اولمغله شرکت غنیمتدن استثنالری
مجزومدر اما دهن بنفسج وشب بوی وزنبق وامثالریله ایقاد قنادیل استحلال اولنماز زیرا بونلر حسب العاده
مأکول دکللردر وهم بونلر ایله ادهان یعنی یاغلنمق حلال کوریلمزکه ادهان اصول حوایجلرندن دکلدر بناء علیه
بونلر طیب وغالیه حکمنده اولورلرکه آنلرایله تطیب اصول حوایجدن اولمامغله جائز کوریلمزوجسدلرنده
استعماله ادهان حلال اولمایجه ایقاد قنادیل بالاولویه استحلال اولنمازکذلك مصنوع اعدا
اولان ادویه دن زنجبیل مربی وهلیلج مربی مثللو نسنه لره دخی تناوللری حلال اولماززیرا بونلر اطعمه
ناسدن دکللردر یعنی مناط بقاء نفس اولان اصول حوایجدن دکللردر بوجهتله شرکت غنیمتدن مستثنی
دکللردر لکن حکم طعام بشقه درکورمزمیسنکه عورت عقد نکاحله زوجی اوزره نفقهٔ طعامنی ایجاب ایدر
اما دواء علتنی استیجاب ایده مزمکر امام ادویهٔ مرقومه دن برنسنه یی بیع وبرکسنه اشترا ایلیه بوصورتده
سبب ملکه مباشرتله تملکله تمتاز اولمغله تناولی اکتساب جواز ایلمشدر واکرادویه دن مصنوع اعدا اولمیوب بلکه
ارضلرنده نابت اولان نسنه یه ظفر بولوب اخذ ایلسه نظر اولنور اکرمأخوذ بنك اول موضعده قیمتی وار ایسه
جملهٔ غنیمتدن اولمغله آنکله انتفاعی حلال اولماز زیرا غنیمتدن اولان نسنه لرده کندو مأخوذی مأخوذ غیرایله
مساویدر واکر اول موضعده قیمتی یوغیسه آنکله تداویده بأس یوقدر زیرا موضع آخره نقلله متقوم ایسه ده
اول موضعده متقوم اولمامغله موضعنده جواز انتفاع جهتیله مقام حشیشه قائمدر وعلف دواب وافراس
احکام مذکوره ده طعام بنی آدمه قیاس اولنور زیرا غازینك علف دابه سنه احتیاجی اصلی وطعامه احتیاجی منزلنده
احتیاج کبیدر وطعامدن هرنسنه که غازی آندن اکل ایتمك جائز اوله آندن دابه سنه دخی اکل ایتدرمك جائزدر
کورمزمیسنکه غازی یه اکل سمن جائز اولدقده حافر دابه سنی تقویت ایچون آنکله یاغلامق جائز اولمشدر کذلك
خلله دخی انتفاعی جواز وحل اوزره درکه خل یا طعامدر یاخود چوربا وامثالنی اصلاحده منزلهٔ توابلده اولمغله
ادام الطعامدر اما ثیاب واوانی وسائر اموالدن برشیئله انتفاعی غازی یه حلال کوریلمز زیرا قبل الدخول دارالحربده
بونلره محتاج اوله جغی معلوم اولمامغله شرکت غنیمتدن استثنا قیلنمامشدر مکر ضرورت تحقق ایده زیرا
ضرورت تحقق ایتدکده ملك غیرایله دخی انتفاع اولنور پس غنیمتله بالاولویه در لکن بعد زوال الضرورة
کرکدرکه غنیمته رد ایلیه غایة الامر نقصانتی ضامن اولماز اما ملك غیر بشقه درکه آنده استهلاکله ضامن اولمغله
استعماله ادخال نقصانده دخی ضامن اولور اما غنیمتی دارالحربده استهلاکله ضامن اولمامغله ادخال نقصانله
دخی اولماز لکن غنیمتی دارالحربده استهلاکی احتیاجندن دکل ایسه کرکدرکه امیر آنی تأدیب قیله
واحتیاجندن ایسه عذرینی قبول ایلیه وثیابده ضرورة معتبره تلف نفسندن خوف ایده جك مرتبه ده اکا مثلا
برد شدید اصابت ایتمکله درواینده ضرورت ایچنده اکل وشربه محتاج ایکن عندنده بولنمامغله درورکوب
دابه ده دخی بویله درورکوب دواب غنیمت خیانتدندر دیو آثار مأثوره ده اکرچه روایت اولنمشدر لکن اول بابده
نظر اولنور اکر غازی حمار وفرس وبغل وبرذونه ظفر بولوب انجق عندنده آخری بولنمغله یاخود راجلا مشیندن
اکا ضعف شدید وعناء مدید کلمکله رکوبه محتاج دکل ایسه رکوبی جائز کوریلمز اماسوق ایچون رکوب ایدوب
یاخود کندو علفنی یا غنیمتدن اولان علفی تحمیل ایدرسه بأس یوقدر زیرا بونلر حوایج غنیمتدن ودواب مزبوره
دخی غنیمتدر بوقسه غازی حاجت نفسی ایچون رکوب ایدوب کندو متاعندن ومالك اولدیغی دوابك علفندن
برشیئی تحمیل ایلمك ضرورت اولمدقچه جائز کوریلمز واثرمذکوردن مقصود انجق بوصورتدرکه غلولدن
معدوددر واکر غازی عروض فتورایله مشیدن عاجز وعدم رکوبنده خوف لحوق اعدا ظاهر وبارز ایسه یاخود
خوف اعدا بدید اولمیوب انجق مقدما مبتلای جهد جهید اولمغله عدم رکوبنده نفسی اوزره خوفی مزید ایسه
یاخود فرسی قتل واضاعه اولنوب راجلا قتاله عدیم الاستطاعه ایسه بوصورتلرده رکوبی جائز کوریلور
ورکوبیله تلف اولسه کرك قضاده وکرك بینه وبین الله تعالی ضامن اولماز زیرا رکوبی اکا شرعا مباحدر
اما بلا احتیاج استهلاکی بشقه درکه اکرچه هنوز غنائمده تأکد حقوق بولنمامغله بوصورتده دخی حکم قضاده
ضامن اولماز اما استهلاك کندو آثم اولمغله بینه وبین الله تعالی اوزرینه غرامت قیمتی واجب اولمغله بلا جبر ضمانتی

غنیمتده

غنیمته اداایله افتا اولنور واسلحه ایله انتفاعی دخی جمیع مذکوراتده رکوب دابه منزلنده در وقچانکه لاجل الضرورة
استعمالی شرعا کا مباح اوله آنده تلف اولان نسنه یی نه حکم قضاده ونه بینه وبین الله تعالی ضامن اولماز وقچانکه
استعماله آثم اوله حکم قضاده جبر والجا قیلنمازسه ده بینه وبین الله تعالی غرامتله افتا اولنور زیرا بوصورتده توبه
لازمدر وتمام توبه غنیمتدن اتلاف ایلدیکی نسنه نك قیمتنی غارم اولمقدر ودوابه الباس اولنسان جللر جمیع احکامده
ثیاب انسان ولجام وسرجلر اسلحهٔ شجعان منزلنده در واکر اهل عسکر دارالحربده اشنان یعنی چوغان دیدکاری
نسنه یه یاخود صابونه ظفر بولوب آنکله بعضیلری غسل ثیاب ایلسه لر مکروه کوریلور زیرا غسل ثیاب اصول
حوایجدن اولمامغله شرکت غنیمتدن استثناسی ثابت دکلدر انجق اشنان اول محلده نابت وبی قیمت ایسه اخذ ایلین
آنکله انتفاعده بأس یوقدر واکر قیمتدار ایسه همان اخذ ایله غنیمتدن اولوب مأخوذ غیر اولان مالله ویبوت
اعداده محرز اولان اموالله برابر اولور سؤال اولنورسه که حطبله اول موضعده قیمتدار ایسه دخی غازی ایچون
ایقاد ناره رخصت ویریلشیکن نیچون خطمی ایله غسل رأس واشنان وصابونله غسل ید وثیابنه رخصت
ویریلدی جوابده دیرزکه ایقاد نارده اصول حوایجدن اولان طعامی اصلاح تحقق ایتمکله شرکت غنیمتدن
استثنا اولنوب بومعنی اشیاء مرقومه ده بولنمامغله مستثنی اولمامشدر واکر غازی برمجمره یعنی انواع بخوردن عود
وامثالی نسنه لره ظفر بولسه آنکله تجمر وتبخری جائز اولمازکه تبخر اصول حوایجدن دکلدر همان تطیب کبیدر
کذلك طعام واصطلا ایچون آنلر ایله ایقاد نار دخی جائز اولمازکه آنلر بین الناس وقوددن معدود دکللردر لکن
آنلر اول موضعده اعدانك ایقاد نار ایلدکلری اخشابلرندن ایسه بوصورتده ایقادده بأس یوقدر وجواز تبخر
بالطریق الاولی در واکر اهل غزا اخشابدن مصنوعه خوانلره وقصعه لره ووتدلره یعنی قازقلره ظفر بولسه لر
آنلری ایقاد نار ایچون استعماللری بلاضرورة جائز کوریلمز زیرا منزلهٔ امتعه یه منزل اولمرایله حسب العاده
وقودده غیر مستعملدر اما اخشاب غیر معموله یه ظفر بولسه لر اکر آنك اول موضعده قیمتی وار ایسه آنکله وقودده
انتفاعلری حلال اولماز واکر قیمتی یوغیسه انتفاع مرقومده بأس یوقدر واخشاب مزبوره یی داراسلامه
بعد الاخراج ایدن قصعه لر وقدحلر اتخاذینك احکامی باب سابقده بیان ایلدیك اما قبل الاخراج اتخاذ ایدرسه آنده
بأس یوقدر زیرا قبل الصنعة اول موضعده متقوم اولمدیغندن آنکله انتفاعی مباح ایکن صنعی انتفاعنه مانع اولماز
واکر امیر غنائمی دارالحربده ارادهٔ تقسیم ایدرسه قبل الصنعة قیمتدار اولان خشبی معمول وغیر معمول ایکن تقویم
وعامله قیمت عملی تسلیم دنصکره معمولی یدندن اخذ وقسمته وضع وتقدیم ایدر واکر عاملی آنی بیع ایتمش ایسه ثمندن
فضل عملی امیره اعطا قیلر لکن قبل الصنعة دارالحربده ودار اسلامده قیمتدار اولمیان خشب بعد الصنعة دخی
عاملنه سالم قیلنور زیرا عملیله مال متقوم اولوب مکسوبی اولمشدر کورمزمیسنکه برکسنه غیرك ترابندن اتخاذ کوز ایلسه
اکا مالك اولور ودارالحربده اتخاذ قدور اولنان طین دخی تفصیل سابق اوزره اتخاذ قصاع اولنان خشب منزلنه
نازلدر واکر عسکردن برجماعت طلب غنائم ایچون کیدوب مشرکینك ارماك وامتعه وسبی وطعاملرینه ظفر اولسه لر
عسکره کلنجیه دك مجموع غنائملرین اول ارماك اوزره تحمیللری جائز کوریلور زیرا حامل ومحمول علیه بالجمله
ملك غانمیندر وجواز تحمیل بوعلتله امتعه ده ثابت اولدقده طعامده دخی ثابت اولورکه طعامی دخی انتفاع
جمیع عسکر ایچون کتورلر اما علف وطعامدن برشیئه قلیله ظفر بولوب احتیاج نفسلری ایچون اخذ ایتملر ایسه
بلاضرورة اعدادن اخذ اولنان ارماك وحمیر وبغال وعرابه لر اوزره تحمیللری مناسب اولماز زیرا ذکر اولنان علف
وطعام مقدار حاجتلرندن زیاده اولمدقچه اکا کندولر احق اولمغله حکما داراسلامدن حاجت نفسلری ایچون
ادخال قیلدقلری طعامه ملحق اولمشدر لکن اعدادن اخذ اولنان بقر وجاموس وابل ایسه حاجت نفسلری ایچون
اخذ ایتدکلری طعامی دخی بونلره تحمیللری جائزدر زیرا بونلر دخی جملهٔ طعامدندر کورمزمیسنکه بونلری
اکل ایچون ذبحلری جائزدر وهم حاجتلرندن فضله اولمدقچه بونلره اخذ ایدنلر احق اولورلر بوجهتله حاجت
نفسلری ایچون اخذ ایتدکلری طعاملرین بونلره تحمیللری جائزدر اما مسئلهٔ سابقه بشقه در واکر حاجتلرندن
زائد اولمیان طعام قلیله ارماك مشرکین اوزره محمول ایکن ظفریاب اولسه لر کرکدرکه اول طعامی ارماکدن اخذ
وکندو دابه لرینه تحمیل وارماکی بلاحمل سوق معسکره شتاب ایده لر زیرا ارماك اوزره حمل قدیمنی ابقا مجددا
انشاء حمل کبیدر واکر معیلرنده بولنوب داراسلامدن ادخال قیلدقلری طعاملرین غنیمتدن اولان ابل وبقر
اوزره ارادهٔ تحمیل ایلسه لر تحمیل مزبور اوزرلرینه رکوبلری منزلنه تنزیل اولنمغله بلاضرورة تحلیل اولنماز
وهم ابل وبقر اطعمه دن ایسه ده غنیمتدندر کورمزمیسنکه فضلهٔ حاجتلرین یدلرندن سائر غانمین اخذ ایدرلر

الجسر بضم الجیم الاول مابوقد به
وبکسر الجیم الاول الحبل الذی
بوقد فیه کذا اغط الحصیری
رحمه الله تعالی

اما طعام محمول ملك خاصلريدر كه برفرد ايچون آندن برنسنه اوزره سبيل يوقدر پس قطعا غنيمتدن اولميان نسنه ده
من وجه غنيمتدن اولان نسنه ايله انتفاعلرى حلال اولماز اما حاجت نفسلر ايچون اخذ ايتدكلرى طعام بشقه در
واكر اهل حربك خروارلر ايچنده طعاملرينه ظفر بولسه لر بو دخى اوزرنده طعام بولنان ارماكله برابردر كه خروارلر
طعامدن اولميوب ظروف اولمغله ارماك حكمنده لردر وارما كه ظفر بولدقلرنده ذبح واكلى مراد ايلسه لر
بلاضرورة رخصت ويريلمز وقول مذكور اصل ابى حنيفه رضى الله تعالى عنه اوزره ظاهردر كه قول ابن عباس
رضى الله تعالى عنهما اوزره لحم خيلى مكروه كورمشدر بو جهتله خيل غنيمتده جملهٔ طعامدن عد اولنماز اما قول
امامين رحمة الله تعالى عليهما اوزره اكرچه اكلى مالكينه مباحدر لكن غنيمتدن اولان نسنه اكل ايچون مهيا
ياخود شرعا اكلى منصوص اولمدقجه طعامدن عد ايله هر فرد ايچون مستقلا اكلنه رخصت ويريلمز ومنفعت
اكل انعام معروفه ده منصوصدر كه قال الله تعالى ومنها تاكلون وخيلده غير منصوصدر وهم خيل حسب العاده
اكل ايچون مهيا اولميوب غالب احوالى مركوبيتدر بو جهتدن بلاضرورة غنائمده ذبح واكلى مكروهدر واكر
امير عسكرى تناول طعام وعلفدن منع ايدرسه جائز كوريلور بشرط آنكه منعى عسكر ايچون عدم احتياجلرينه
بناء على وجه النظر والاجتهاد اوله كورمزميسنكه امير دار الحربده غنائمى بيع وتقسيمى مناسب كورسه اباحت
تناولى رفع ايدر ايكن ينه جائز كوريلور پس من اول الامر منع تناولى مناسب كورسه ينه بويله در انجق محتاج
اولدقلرنده عسكرى بالكليه ياخود بلاثمن تناولدن منعى مكروه كوريلورز برا بو صورتده احتياج ناسله تناوله رخصت
شرعيه وار ايكن امير كندو رأيى ايله رفعنى قصد ايتمش اولور وبو معنى عامه بى مايله انتفاعدن ومارهٔ بى طريق
جاده يه سلوكدن منع مرتبه سنده اولمغله منهيدر وبويله ايكن ينه ناسى منع ايدوب اولبابده ناسدن ثمن آلوب غنيمته
وضع ايلدكدنصكره بو فعلى تجويز ايتمين قاضى آخره رفع اولنسه كركدر كه قضاء اميرى امضا قبله زيرا فعل مذكور
موضع اجتهادده حاصل اولمشدر وبز بالدفعات بيان ايلدك كه بو مثللو مجتهد اتده قضا نافذدر مؤلف مصيب
اعده الله تعالى له من الثواب خير نصيب بو محلده ديديكه بعض ناس ديديلر كه عسكرك عدم احتياجلرى ظاهر
وبارز ايسه ده طعام وعلفدن منعله اميرك آنلره تعرضى غير جائزدر لكن مؤلف فتوى بنيان اول مخالف كيم
ايدوكنى ذكر وبيان ايلمدى ظن ايده رمكه مخالف مرقوم بو مخالفتده انجق ذكر ايلديكمز نكته يه اعتماد يعنى
عسكرى رخصت شرعيه دن منع ايلمك محذورينه استناد ايلدى لكن علمامز رحمهم الله تعالى ديديلر كه رخصت
مزبوره احتياجه مبتيدر وعند الاحتياج عسكرى رخصتدن منع ايتدكده امير توفير منفعتلرينه قصد ايتمش اولميوب
قصد اضرار ايتمش اولور لكن اولبابده ينه مسلمين ايچون منفعت ظاهره وار ايسه منعى جائز كوريلور اما عند عدم
الاحتياج امير ناظر مسلميندر وولايت نظرى واردر ومنع اميرده عسكر على تقدير المنع كندو طعاملرينه تناولده اسراف
ايتمك وعلى تقدير الاطلاق طعام غنيمتدن تناولده اسراف ايتملريندن غيرى فائده بولنماسه بو دخى خصوص متعدده
امير ايچون وسعت رأى واجتهادده كافيه در واكر عسكر منازل اهل حربده غسل رأس ياخود تداوى ايچون احراز
ايلدكلرى طينه ظفر بولسه لر بلا احتياج آنلردن برشيئى استعماللرين مناسب كورمزم زيرا احراز ايله مملوكلرى اولوب
مملوكلرندن بطريق القهر اخذ اولنان البته غنيمت ايكن استعمالى دخى اصول حوائجدن دكلدر اما احراز ايتدكلرى
طينه ظفر بولسه لر نظر اولنور اكر اول موضعده قيمتدار ايسه غنيمتدر واكر دكل ايسه استعماللرى جائزدر والحاصل
طين دخى نظائر سابقه سنه حكمده مساويدر كذلك دم الاخوين كه ايكى قرداش قانى ديدكلرى نسنه يه وحرمل كه
اوزرلك ديدكلرى نسنه يه ظفر بولسه لر بونلر دخى سابقلر ايله برابردر اما وقود يعنى ايقاد نار ايچون اعداد اولنان
نسنه لر بشقه در كه آندن احراز ايلدكلرينه دخى ظفر ياب اولسه لر انتفاعلرى جائز كوريلور وتجويز مذكور
بطريق الاستحساندر بو قسمده مقتضاى قياس آنكه دخى بلا احتياج انتفاعلرى جائز اولمامقدر لكن برفريابيان
ايلدك كه وقود اصول حوائجدن معدوددر واكر اهل حربدن كيرو قالمش اوتاد وعماد خيام مثللو نسنه لره ظفر
بولسه لر بونلر مال متقوم وجملهٔ غنيمتدن اولملريله بلا احتياج آنلر ايله انتفاع ايلمك برفرده حلال اولماز كذلك
اهل حربك وقودك غيرى مصلحتلر ايچون احراز ايلدكلرى خشبه ظفر بولوب بعض عسكر آندن اوتاد
وقصاع اتخاذ ايلسه لر آنلر ايله انتفاعى حلال اولماز زيرا حكم غنيمت صنعتنده غير ثابت ايسه ده اصل خشبده
ثابتدر حتى امام اوزره واجبدر كه آنى بيع ايدوب ثمنى معمول ايكن قيمتيله غير معمول ايكن قيمتى بينلرنده
تقسيم وحصهٔ عملنى اكا اعطا وباقيسنى غنيمته تسليم ايده ياخود قيمت عملنى اكا اعطا ومعمولنى آلوب غنيمته
القا ايليه كذلك صانع اول خشبى منبتندن اخذ ايتمش اولسه ينه بويله در لكن بشرط آنكه اول

خشب اول موضعده قيمتدار اوله اما قيمتدار دكل ايسه آنكله دار الحربده انتفاعى جائزدر ودار اسلامه
خروجنده حكمى باب متقدمده سبقت ايلمشدر زيرا اصل شجر كرك احراز مشركين وكرك كندو احرازى
صورتلرنده غنيمتدر لكن صورت ثانيه ده غنيمت اولمق كندو اخذيله حاصل واول دخى اخذ ايله انجق كندو
انتفاعنى قصد ايتمش اولمغله باعتبار القصد انتفاعى تقديم وتجويز اولنور وصورت اولى ده غنيمت اولمق بعد
احراز المشركين اوزرينه استيلا بر له حاصل اولمغله بلا احتياج آنكله انتفاعى تجويز اولنماز بعده مؤلف صحيح
الاسناد عبد الله بن عمرو بن العاص رضى الله تعالى عنهما اهل عسكره سرحددن تجاوزلرنده دار الحربده ظفر
بولدقلرى اوتادى دخى غنيمته رد ايله امر ايدر ايدى ديو نقل وايراد ايلدى بعده ديديكه اهل عسكر اوزرنده قتال
ايتدكلرى سروج وجلودلرينى دار الحربده اصابت ايلدكلرى زيت وشحمله ياغلامق جائزدر اما بونلردن تجارت
ايچون حمل ايدوب قتال ايچون حمل ايتدكلرى نسنه لرى ياغلامق غير جائزدر اكرچه اصابت ايلدكلرى زيت
وشحم غنيمتدن اولمغله على كلا التقديرين حكم قياس واحددر كه استعماللرى غير جائزدر لكن مؤلف صاحب احسان
فرق مابينلرنده استحسان ايدوب ديديكه اهل عسكر اول زيت وشحمى قتال اوزره كسب قوت ايچون اكللرى
جائز اولديغى كبى آنلر ايله قتال ايچون استعمال ايلدكلرى نسنه لرين ياغلامق دخى جائزدر وتجارت ايچون حمل
ايلدكلرى نسنه لر ايله قوت قتال حاصل اولمامقله اولبابده عسكرده بولنان تجار حكمنده اولدقلرندن تجاره جائز
كوريلمين بونلره دخى اولبابده جائز كوريلمز واكر امير غنائمدن برشيئى دار الحربده بر مسلمه ايداع اول دخى استهلاك
ايلسه اكا تضمين اولنماز زيرا ايداعى احرازدن عد اولنميوب قبل الاحراز دخى آنده حق غانمين غير متأكد اولمغله قبل
الايداع استهلاكله بعد الايداع استهلاكى متحددر واول مسلم امانتده خيانت ايتمكله امام ايچون تأديبى جائزدر كه قبل
الايداع استهلاك كنده تأديبى جائز ايدى پس بعد الايداع بطريق الاولى درمكر اول وديعه طعام اولوب مسلم مزبور دخى
جملهٔ غانميندن ايكن آنى اكل ايتمش اوله بو صورتده قبل الايداع اكلى موجب تأديب اولماديغى كبى بعد الايداع دخى
موجب اولماز واكر امير حين ايداعده اكا اكر استهلاك ايدرسك ضامن اولورسين ديمش اولسه بو شرطى باطلدر كه
حكم شرعه مخالفدر زيرا هم امينه شرط ضمانى وهم احراز ايله آنده تأكد حقدن اقدم شرط ضمانى متضمندر اما
امير حين تسليمده بو نسنه قيمتله اوزريكه الزام اولنمشدر ياخود بيك درهمه اوزريكه الزام اولنمشدر ديوب قابض دخى
اكا راضى اولمش ايسه بو صورتده بيع ايتمش اولور زيرا صورت ثانيه ده صحيحى بيع وصورت اولاده جهالت قيمت
بولنمغله بيع فاسدى تصريح ايلمشدر وبيع اميرك كرك صحيح وكرك فاسد منزلهٔ احرازده درزيرا املاك مشترى قيمتله
ثابت اولديغى كبى بيع صحيحده نفس بيعله وفاسده عند القبض ثابت اولور واكر امير عسكر بعد الخمس تنفيل
ريعله برسريه بعث ايدوب آنلر دخى طعامله اغتنام ايلسه لر اول طعامدن مستغنى ايسه لر دخى ينه تناوللرى
جائزدر وحكم مزبورده اهل عسكر واهل سريه برابردر زيرا تنفيل حكم تناول طعام وعلفده غير مؤثردر كه حق
منفلين سهام غانمين منزلنده در وسهام غانميده فرسان ورجاله بينلرنده تفاوت وار ايكن اباحت تناولده تسويه لرينه
مانع دكلدر پس نفل دخى بويله در اما اول سريه يه جميع مصابلرين تنفيل قيلمش ايسه ينه اهل سريه نك
طعام غنيملرنده باعتبار السهام شركتلرى قائم اولمغله تناوللرى جائزدر لكن اهل عسكرك آنده نصيبلرى اولميوب
بعد التنفيل غنائم سريه ده حاللرى مطلقا غنيمتده حال تجار كبى اولمغله آندن برشيئه تناوللرى جائز دكلدر واكر
امير اول سريه يه من اصاب منكم شيئا فهوله ديو تنصيصله هر برينه مصابنى تخصيص قيلمش ايسه ايچلرندن
هر فرده رفيقنك اخذ ايلديكى طعامدن تناولى حلال اولماز مكر ثمنى ويروب ياخود رفيق اكا اعطا ايليه زيرا
بو تنفيل منزلهٔ قسمتده اولمغله بوندنصكره برشيئه اصابت ايلين كمسنه اكا تملكله ممتاز اولور ومال مسلم طيب
خاطرى بولنمادقجه آخره حلال اولماز بويله ايكن بركمسنه مصيبك رضاسى بولنمادين تناول ايلسه بعد القسمة
حكم غنائم اوزره ضمانى لازم اولور مؤلف بو مسئله يى عديل بو مسئله يى تعليل ايدوب ديركه كورمزميسنكه سريه
مزبوره دن بريسى برجاريه يه اصابت وحيضهٔ واحده ايله استبراد نصكره اكا وطئى حلال وبو معنى اختصاص
ملكه دالدر لكن قول مذكور قول محمد رحمه الله تعالى در اما عند ابى حنيفه رحمه الله تعالى وطئى مكروهدر وبز
بو مسئله يى شرح السير الصغيرده بيان وتقرير ايلدك واكر امير عسكر سريه يه برشيئله تنفيل ايتميوب امير سريه غنائملرين
عسكره سوق ايچون برقومى استيجار ايلسه بو استيجارى تتمهٔ اصابتدن اعتبار اولنور زيرا امير عسكر آنى انجق قتال
واحراز غنائم ايچون ارسال ايتمشدر وبو معنى سبب احراز اولان سوق غنائمه تصريح ايتمديسه ده بطريق الدلالة
اذن واجازتدر بعده كركدر كه امير عسكر كتوردكلرى طعامدن استيجار اولنان اجيرلرك اجرتنه وفايده جك

مقداررنی بیع ایدوب باقیسنی ابقا واکل ایچون میان ناسه القا ایلیه لکن بو صورت انجق اهل عسکر غنیمت اخرایه اصابت ایتدکلری حالنده در اکر اصابت ایتمشلر ایسه اجیرلرك اجرتلرین آندن اعطا وسریه نك کتوردکلری طعام وعلفی مقدار حاجت تناول ایچون میان ناسه القا ایدر وصورت اولیده مقدار اجرت هنوز بیع اولنمادین جمله سنی اکل ایلسه‌لر بر فرد اوزره ضمان ما کولی الزام اولنماز انجق عسکر دار اسلامه خروج ایلرندن اقدم غنیمت اخرایه اصابت ایدرلرسه اجیرلرك اجرتلری آندن اعطا قیلنور ایده مزلرسه امیرانی بیت المالدن ایفا قیلر زیرا اجرت مزبوره حاجت مسلمین ایچون دین واجب اولمغله مال مسلمیندن قضا ایدر وهم الغرم مقابل بالغنم قضیه سی دخی بو حکمی اقتضا ایدر والله اعلم

باب ماجاء فی الغلول * یعنی خیانت غنائمده وارد اولان اقوال وآثارك محل اثاره وایثار یدر فیمان برکسنه نك رحلنده یعنی یوکنده غلول یعنی غنیمتدن علی وجه الخیانة اخذ ایلدیکی نسنه بولنسه اول کمسنه ضربله ایجاع وتنکیل اولنور اما ضربنده فرق سوطه ابلاغ وتکمیل قیلنماز زیرا غلول له ضمننده حد معین بولنمیان جریمه‌یی ارتکاب ایتمش اولمغله تعزیر اولنور وتعزیر اانده حدوددن برشینك عددینه ابلاغ وتوفیر اولنماز لقوله علیه السلام من بلغ حدا فی غیر حد فهو من المعتدین یعنی اول کمسنه که حدك غیریده رتبهٔ حده بالغ اوله اول کمسنه حدی تجاوز ایدنلردندر لکن غلول ایدن کمسنه نك رحلی احراق اولنماز زیرا اکرچه خیانت ایتمشدر لکن خیانت احراق رحلی ایجاب ایلمز ویدی دخی قطع اولنماز زیرا غنائمده نصیبی واردر وایچنده نصیبی بولنان مالی سرقه ایلین کمسنه نك تحقق شبهه‌یه بناء یدی قطع اولنماز وقول مذکور جمهور فقهانك مذهب منصورلریدر اما علماء شام مرتکب غلول اولان کمسنه نك لاجل التأدیب رحلنی احراقله تعذیب اولنور دیوب بو بابده حسن بصری رضی الله تعالی عنه‌دن یؤخذ الغلول من رحله ثم یحرق رحله الا ان یکون فیه مصحف یعنی غلول ایتدیکی نسنه رحلندن اخذ اولنوب صکره رحلی احراق اولنور مکر رحلنده مصحف بولنه قولنی روایتله مدعالرین اثبات وتصویب ایدرلر لکن حسن بصری رحمه الله تعالی نك اصحابی قول مذکوری آندن موقوفا یعنی کندو قولی اولمق اوزره روایت ایدرلر انجق امام اوزاعی رحمه الله تعالی اسمنی ذکر ایتمدیکی بر رجلدن اولدخی حسن بصریدن مرفوعا یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه نسبتله ذکر ایلمشدر لکن حدیث مذکور هم شاذ وهم راویسی مجهول غیر معروف اولمغله فقها آنی صحیح کورمدیلر زیرا امام اوزاعی کندو ایله حسن بصری بینلرنده بولنان رجلك اسمنی ذکر ایلمدی وهم حدیث مذکور من جهة المعنی آثار مشهوره‌یه مخالفدر ومؤلف صحیح الاسناد اول آثاردن بعضیسنی بو کتابدن شو وجهله ایراد ایلدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مرتکب غلول اولان هر شخصه وعید وتهدیدی الحاق ایتمشلر ایکن آنلردن برفردك رحلنی احراق ایلمدیلر آنلردن بریسی حدیث مدعم رضی الله عنه درکه مدعم رسول الله علیه السلام حضرتلرینك عبد معتق یاغیر معتقلری در آنی حضرت رسالته رفاعة بن زید الجذامی رضی الله عنه اهدا ایلمشدر غزوهٔ خیبردن عودتده وادی القری نام موضعه وصوللرنده مدعم رحل رسول الله علیه السلامی راحله‌لرندن تنزیل ایدر ایکن ناکاه بر سهم عائر یعنی رامیسی نامعلوم اوق اصابت ایدوب آنی قتل ایلدی بعده ناس آنی کوروب هنیئا له الجنة دیمکله رتبهٔ شهادتین تبریك ایلدکلرنده رسول الله صلی الله علیه وسلم کلا والذی نفسی بیده ان الشملة التی اخذها یوم خیبر من الغنائم لم تصبها القسمة لتشتعل علیه نارا دیدیلر یعنی اویله سویلمه کز نفسم ید قدرتنده اولان الله تعالی یه قسم ایدرمکه یوم خیبرده غنائمدن قسمت اصابت ایتمدین اخذ ایلدیکی شمله نار اولوب اوزرنده اشتعال ایده یور بعده ناس بو تهدید شدیدی استماع ایتدکلرنده همان بر رجل غنیمتدن اخذ ایلدیکی بر یا خود ایکی شراکی یعنی نعلین طسمه سنی کتوروب فنائمه القا ایلدکده رسول الله صلی الله علیه وسلم شراك من نار قول شریفلریله نتیجهٔ غلولی ابدا ایلدیلر وبعض غزواتده دخی برکسنه شهید اولدقده رسول الله علیه السلام حضرتلرینه استشهد فلان دیو اخبار اولندقده کلا انی رأیته یجر الی النار بعباءة غلها یعنی اویله دیمه کز علی التحقیق بن آنی غلول ایلدیکی بر عبا یعنی کلیم سببیله ناره جر اولنور کوردم قول شریفلریله انذار ایلدیلر وابن عباس رضی الله تعالی عنهما دیدیکه بر قومده غلول ظاهر اولمادی الا الله تعالی قلوبلرینه رعبی القا ایلدی وبرقومده زنا شایع اولمادی الا ایچلرنده موت کثیر اولدی وبرقوم مکیال ومیزانلرین نقص ایتمدیلر الا آنلردن رزق قطع اولندی وبرقوم قوم آخر اوزره بغیر حق حکم ایلمدیلر الا ایچلرنده دم شایع اولدی وبرقوم نقض عهد ایلمدیلر الا عدولری اوزرلرینه تسلیط اولندی وبرکسنه سلمان رضی الله عنهه کلوب بن غنیمتدن

برخیط آلوب آنکله ثوبمی دیکدم دیدکده سلمان رضی الله عنه اکا کل شیء وقدره یعنی هر نسنه قدری ایله بیله مقروندر اکا کوره مؤاخذه اولنورسین دیدی ایشته بو مذکورات بالجمله غلولك عظم وبالنه دلیلدر لکن ایچلرنده احراق رحل بوقدر حال آنکه بیانی وقت حاجتدن تأخیر غیر جائزدر ومع ذلك جابر رضی الله عنه لیس فی الغلول قطع ولانکال یعنی غلولده قطع ید وتنکیل وتعذیب بوقدر دیدی وقول مذکور عدم احراق رحلده نص بیدر که احراق رحل اعظم نکالدر ومرتکب غلولك رحلی احراق اولنمادیغی کبی سهم غنیمتدن ورضخدن محروم دخی قیلنماز زیرا ایچنده نصیبی بولنمیان مال غیری سرقه ایلسه سهم ورضخندن محروم قیلنماز پس ایچنده نصیبی بولندقده عدم حرمانی بالطریق الاولی در وهم احراق رحله قائل اولنلر مصحفی وحیوانی وسلاحی احراق اولنماز دیدیلر پس بو قوللرندن خلافلرینه برحجت اقتباس اولنور که امتعهٔ سائره سی دخی عدم احراقده مذکورات اوزره قیاس اولنور اکر عدم احراق حیوان انجق مثله دن احترازایچوندر دیو تفریق ایدرلرسه بزدخی بو تقدیر اوزره اولا حیوانلرین ذبح بعده احراق ایتمك اقتضا ایدر ایدی دیو بنه توفیق ایده رز کذلك عدم احراق سلاحی قتال اوزره مدار قوتی اولدیغندندر دیو اعتذار ایدرلرسه بزدخی سائر امتعه سی دخی بویله درکه غازی حسب العاده قتالده محتاج اولمدیغی نسنه‌یی استصحاب ایلمزدیو دفعه ابتدار ایده رز علی الخصوص حکم احراقده روایت قیلنان حدیثك ضعیف ایدوکی شودلیل قوی ایله تقویت وتضعیف قیلنمشدرکه غلول ازمنه دن رزمانده زمان نبوتدن اکثر وقوعی کوریلمشدرکه زمان نبوتده منافقین واعراب معیت نبویه‌ده غزاده بولنورلر ایدی وآنلر مرتکب غلول ایدیلر وآنلرك عمل واعتقادلری بیاننده رسول الله صلی الله علیه وسلم اوزره تو بتو وحی الهی نازل اولور ایدی وعلماء مغازی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك غزواتلرنده واقع اولان افعاللرندن برشیئی ترك ایتمیوب جمله سنی روایت ایلدیلر پس برفردك رحلنی احراق ایتمش اوله لر ایدی البته آنی دخی نقل شایع مستفیضله نقل ایدرلر ایدی ونقل مذکور کتب مشهوره ده معدوم اولدیغندن حدیث مرقومك اصلی ثابت اولمدیغی عندمزده معلوم اولمشدر بعده قول مذکورده حدیث شاذ ایله اثبات حد واردر وبویله حدیث شاذ ایله اصوله مخالف اولان احکام شبهاتله ثابت ایسه دخی اثبات اولنماز ایکن شبهاتله مندرئ اولان حدود نیجه اثبات اولنور ای اهل شام مرتکب غلولك ثیابی دخی رحلنده داخل اولمغله اول دخی احراق اولنوب شدت برد ایله هلاکی متوقع ایکن عریان ترك اولنورمی بو بابده رأیکز نه در بزه اخبار ایدیکز کذلك رحلنده بولنان غیرك ودیعه وعاریه سی یا خود رحلی بولنمادقده سرحدده خانه سنده بولنان امتعه سی احراق اولنورمی بو بابده دخی رأیکز نه در بزه اخبار ایدیکز کذلك ایکی شخصدن هر بری متاعنی آخره اعاره ایدوب صکره هر بری غلول ایتدکده هر برینك عندنده عاریه بولنان متاع آخر احراق اولنورمی رأیکز نه در بزه اخبار ایدیکز کذلك رحل واحدده بر جماعت اجتماع ایدوب ایچلرندن بعضیلری غلول ایتدکده رفیقلری واقف لر ایکن اخبار ایتمدکلرنده یالکز متاع مرتکبی احراق اولنور یوقسه کتم ایتملریله باقیلرك امتعه لری دخی احراق اولنورمی رأیکز نه در بزه اخبار ایدیکز والحاصل مؤلف اصابت مشهود مرتکب غلولك احراق رحلنه قائللرك تبعید قوللرنده وجه مذکور معهود اوزره تکثیر شهود ایلدکدنصکره کتاب الاستحسانده بیان ایلدیکمز اصل اصیلی خلاف اهل شام اوزره احتجاجده بو وجهله ذکر وتأصیل ایلدیکه کبار اصحاب رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی خبر واحد ایله عمل ایتمزلر ایدی مکر اول واحد ایله برابر شاهد آخر بولنه یا خود اول واحد صدق مقالنه یمین ایلیه نته کیم قول علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه بویله در ومیراث کبی شبهاتله دخی ثابت اولان امورده واستیذان کبی ملزم حکم اولمیان مصالحده مذهب اصحاب بویله او نیجه شبهه ایله اثباتی جائز اولمیان احراق رحل کبی حد عظیمی اقامتده حدیث شاذ اوزره نیجه اعتماد اولنور کورمزمیسنکه صحابهٔ کرام حد خمر اوزره اتفاق ایتمشلر ایکن حضرت علی رضی الله تعالی عنه دیر ایدیکه ماکنت لاقیم علی رجل حدا فیموت ویکون فی نفسی من ذلك شیء الا حد الخمر فان رسول الله علیه السلام واابا بکر رضی الله عنه لم یسناه یعنی بن بر رجل اوزره اقامت حد ایدوب اول رجل تأثیر حد ایله فوت اولدقده آنك هلاکندن نفسمده بر الم حاصل اولور اولمادم الا حد خمرده هلاکندن نفسمده الم حاصل اولور اولدم زیرا رسول الله علیه السلام وابو بکر رضی الله عنه زمانلرنده اول حدی اقامت اقتضا ایتمکله آنلردن اقامتی واقع اولمادی وبو بیانله مرتکب غلولك احراق رحلنه قائل اولنلرك قوللری غایتله ضعیف ایدوکی نمایان اولمشدر والله اعلم

❋ باب الشراء فیمن یزید وبیع السهام ❋

یعنی غنائم وغیریده بیع من یزید ایله معامله وغازی قبل القسمة بیع سهمنه معاجله بابنده تحقیق مقاله در امیر عسکر

غنائمی بیع من یزید ایتمکده بأس وضرر یوقدر زیرا نبی اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم برقعبی یعنی قدح صغیری وبرحلسی یعنی ظهر جلده تحت البردعه وضع ایلدکلری پلاسی بیع من یزید ایلدیلر ومؤلف مشتری تدبیر مسئله مرقومه یی بو محلده انجق شوعلت ایچون تقریر ایلمشدر که بعض ناس بیع مزایده یی مکروه کوروب رسول الله علیه السلام لا یستام الرجل علی سوم اخیه یعنی بررجل دین قرنداشینک طالب شرا اولدیغی نسنه اوزره طالب اشترا اولماز یعنی اولماسین بیورمشلردر بیع مزایده ایسه استیام علی سوم الغیردر دیدیلر لکن ظن ایتدکلری کبی دکلدر زیرا استیام علی سوم الغیر انجق بایع ومشتری علی وجه التراضی بربرینه میل ورکون ایلدکدنصکره واقع اولوب مزایده ایسه آندن اقدم واقع اولور حتی سلعه یعنی متاع اوزره منادی بالنفس صاحب المتاع ایسه نظر اولنورا کر برکسنه تسمیهٔ ثمنله اکا طالب اولدقده صاحب المتاع ندادن سکوت ایلمزسه آخرک زیاده سی جائزدر واکر سکوتله اول طالبه میل ورکون ایدرسه بوندنصکره زیاده سی استیام علی سوم الغیر اولمغله برفرده حلال اولماز اما منادی دلال ایسه بنه نظر اولنور اکر ثمن اول صاحب المتاعه هنوز اخبار اولنمایوب یاخود بعد الاخبار میل ورکونی بدیدار اولمامش ایسه آخرک زیاده سی جائز وسزاواردر واکر اخبار اولنوب میل ورکونی آشکار اولمش ایسه بردخی زیاده سی برفرده حلال وسزاوار اولماز وامام مکحول رحمه الله تعالی دن منقولدر که ان رسول الله علیه السلام نهی عن بیع السهام حتی تقسم یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قبل القسمه بیع غنائمدن نهی ایلدیلر دیمشدر وبزدخی بو قولی اخذ ایدرز زیرا غازی قبل القسمه سهمنی بیع ایتمک مالک اولمادیغی نسنه یی بیع اولمغله باطلدر کورمزمیسنکه قبل القسمه برعبدی اعتاق ایلسه عتقی باطلدر پس بطلان بیعی بالطریق الاولی درکورمزمیسنکه هنوز نصیبی غنائمدن نه محلده واقع اوله جغی معلومی دکلدر ومادام دارالحربده در سهمنه مالک اولنجیه دک صاغ قالورمی یوقسه قبل الاحراز فوت اولورمی معلومی دکلدر وعمر بن عبد العزیز رحمه الله تعالی نک روایت قیلدیغی ان رسول الله علیه السلام نهی عن بیع الغنائم حتی تقسم قول شریفیله مراد بو معنای مفاد درزیرا قبل القسمه امام ایچون بیع غنائم جائز ایدوکنی بیان ایتمشیدیک پس نهی ایله مراد بیع الامام اولمادقده غازی سهمنی بیع اولدیغی عیان اولمشدر وامام شعبی رحمه الله تعالی دن منقولدر دیمشدر که برکسنه مغنمدن برجاریه اشترا ایدوب صکره آنده برمرض قدیم ظهور ایلسه آنی مغنمه رد ایدر وبزدخی بو قولی اخذ ایدرز زیرا کرک غنیمتدن وکرک مالکدن اشترا ایلین عقد مطلق ایله سلامت معقود علیهه مستحق اولور وسلامتی بولنمادقده آنی عیبله رد ایدر بو صورتده نظر اولنورا کر غنیمت هنوز تقسیم اولنمامش ایسه امام ثمنی اوزرینه رد ایدر واکر تقسیم اولنمش ایسه جاریه یی عینی بیان ایده رک بیع ایدوب ثمن ثانیسندن ثمن اولنی اعطا وفضله قالورسه بیت المال ایله القا ایدر اما ثمن ثانی اولدن ناقص کلورسه نقصانی بیت المال اوزره الزام اولنور بوندنصکره مؤلف بدیع البیان بو محلده عیبله ردک کیفیتنده برباب دخی ذکر وبیان ایلدی لکن بزاول مسائلی املا ایلمدیکمیز شرح الزیاداتده بیان ایتدیکمیزدن بو مقامده ترکنی شایان کوردیک والله اعلم

❊ باب من السبایا والنفقة علیهم والعهدة فی بیعهم ❊

یعنی احوال سبایا ونفقهٔ سبایا وبیع سبایاده عهدهٔ لازمه دن بعض انواعنی بیانده باب دقایق نشاندر چنانکه اهل حربدن برکسنه نک اهل وولدی سبی اولنوب برغازینک سهمنده واقع اولدقلرنده اول حربی امانله کلوب غازی مذکور ایله سکا بونلرک ثمنلرین کتوروب بونلری اشترا ودار اسلامده ترک وابقا ایده یم وبن دخی اسلام یاذمتی قبول ایده یم دیو مواعده وغازی دخی نعم دیمکله اظهار مساعده ایلسه بو صورتده رقیق مسفورین کالاول اول غازینک رقیقلریدر زیرا هنوز بینلرنده عقد مبایعه جاری اولمیوب انجق مواعده وطلب شرا طاری اولمشدر ومقدار مزبور ایله آنلره ملک حربی ساری اوله مزبناء علیه اول غازی یه رقیق مزبورینده تصرفدن امتناع لازم اولماز لکن مستحب اولان وعدینه وفادر که عهده وفا اخلاق مؤمنیندن وخلاف وعد صفات منافقیندندر وبو معناده اثر دخی وارد اولمشدر پس حربی خلف میعاد ایتمدکجه آنلری ملکندن اخراجی لایق دکلدر مکر حربی کلدیکن اعتاق ایدرسه آنده مقصود حربی حاصل اولوب خلف وعددن اولا مغله بأس یوقدر مکر اول رقیق حربینک زوجه سی اوله آنی حربی خلف میعاد ایتمدکجه اعتاقی لایق دکلدر زیرا حربی مواعده لری اوزره آنی اشترا قیلدقده اوزرینه عتقی لازم اولمیوب امه سی قیلنور ومقصود حربی بو معنی اولمغله خلف میعاددن اقدم آنی اعتاقده خلف وعد درکاردر اما اولادی بویله دکلدر درنظیری شول مکاتبدر که زوجه سنی واول زوجه دن حاصل اولان اولادنی مولالرندن اشترا ایلدککدنصکره اول مکاتبک مولاسی

بعض اولادینی اعتاق ایدرسه عتقی نافذ اما زوجه سنی اعتاق ایدرسه غیر نافذدر زیرا اعتاق ولدنده مقصود مکاتب حاصل واعتاق زوجه سنده غیر حاصلدر که مقصودی بدل کتابتنی ادادنصکره زوجه سی مملوکه سی اولوب آنی ملک یمین ایله وطی ایلمکدر وصورت مفروضه ده اکر حربی خلف میعاد ایدرسه مسلم مزبور رقیق مسفور بنده کیف مایشاء متصرف اولمق جائزدر زیرا اخلاف حربی ایله حکم وعد مسلم مرتفع اولور واخلاف حربی انجق تعیین ایلدیکی وقته دک کلمدکده ظاهر اولور واکر توقیت وقت ایتمامش ایسه همان کیدوب وکله جکی ودار الحربده تخمین مسلم اوزره جمع مال ایچون مکث ایده جکی مقداری زمانک انقضاسیله ظاهر اولور زیرا وقوف حقیقتی ممکن اولمیان امورده ظاهر حال اوزره بناء احکام واجبدر واکر اول حربی ثمنلرین کتورمک ایچون کیتدکده مولالرینه بعض دراهم یادنانیر ویروب بونلری اوزرلرینه انفاق قیل دیمکله مسلم دخی اخذ وانفاق ایدوب بعده حربی کلدکده بن اول دراهم ودنانیری سکا قرضا ویرمشیدم ثمندن عد ایده رم دیوب مسلم دخی بلکه علی وجه الصله ویرمشیدیک دیو نزاع ایلسه لر قول مع الیمین قول حربیدر که دافع مال حربیدر ومدفوعه قول انجق قول دافعدر وهم دفع مطلق ایله انجق اقل متیقن ثابت اولور واقل متیقن اقراض اولمغله آنده قول قول حربی اولوب اولبابده حربینک بن سکا قرض اولدیغی حین اعطاده ذکر ایتمشیدم دیو دعواسی یاخود دروغده قرضه نیت قیلمشیدم دیو دعاسی مساوی کوریلور کذلک اوزرلرینه انفاق ایچون ادخاری ممکن اولان اطعمه دن اعطا ایتمش اولسه بنه وجه مشروح اوزره در اما خبز ولحم وثرید کبی ادخاری ممکن اولمیان اطعمه دن اعطا قیلمش اولسه اکرچه آنده دخی مقتضای قیاس جمله سی ملک حربی اولمغله قول قول حربی اولمق یی التباسدر اما مؤلف کثیر الاحسان سالک حسن استحسان اولوب دیدیکه آنده قول قول مسلمدر وحربی ایچون اولبابده مسلم اوزره نسنه ایجاب اولماز زیرا ظاهر حال بویله نسنه لرده اعطا علی سبیل القرض اولمیوب علی سبیل الهدیه اولمقدر واحکامی ظاهر اوزره بنا واجبدر وبو قیاس واستحسان فقهاانک شول زوج حقنده قوللریله یکساندرکه زوجه سینه قبل الزفاف بعض اشیا بعث ایدوب صکره بن آنی مهره محسوبا بعث ایتمشیدم دیو ادعا ونزوجه دخی بلکه هدیه ایدی دیو دفع مدعی ایلیه بو صورتده قول جمیع اشیاده قول زوجدر انجق ادخاری ممکن اولمیان طعامده بطریق الاستحسان قول قول زوجه در دیدیلر کذلک حربی اول اسیرلره الباس ایچون البسه اعطا قیلمش اولسه بنه وجه مشروح اوزره درو الحاصل اول اسیرلر اول مسلمک مملوکلری اولمغله آنلرک نفقه وکسوه لری ایچون حربینک اعطاسی مسلمه کندو نفسی اوزره انفاق ایچون اعطاسی منزلنده اولمغله آنده جهت صله متعین اولماز مکر تصریح محله متبین اوله بوندنصکره مؤلف تحریر اوچ باب دخی ذکر وتحریر ایلمشدر لکن بز اول ابوابی مقدما شرح الزیاداتده بیان واکمال ایلدیکمیزدن بو بابده ترک واهمال اولنمشدر والله اعلم

باب من الشهادات فی الغنائم والفیء

❊ یعنی غنائم وبیت المال مصالحنده ن بعض احوالده شهادته متعلق باب دقت اشتمالدر اکر مسلمین اهل حصنله احرارلرین تأمین ورقیقلرین اخذ ایتمک اوزره مصالحه ایدوب مشرکین باب حصنی فتح ومسلمین دخول ایتدکلرنده ایچلرندن بعض اشخاص حرقلرنده مسلمین بونلر رقیقلریکزدندر دیو دعوی واول اشخاص دخی بلکه بزلر احرارلرندنز دیو ادعا ایلسه لر قول مع الایمان آنلرک قوللریدر زیرا کندو ید نفسنده بولنان کسنه نک رقیتی حجتله ثابته اولمادقجه دعوای حریتنده قول آنک قولیدر سؤال اولنورسه که ید نفسلرنده بولنمالری ظاهر حالدن برنوع اولمغله کرچه دفع استحقاقه سبب اولور اما مسلمین اوزرلرینه استیلادنصکره کندو نفسلرینه استحقاقلرین اثبات ایلمز جوابده دیرز که اشخاص مرقومین بو ظاهر حال ایله انجق نفسلرندن مسلمینک استیلا واستحقاقلرین دفع ایدرلر زیرا استیلاء مسلمین انجق صلح وامان تناول ایتمیلر حقلرنده استحقاقلرین موجب اولمغله بونلر تناول ایتمیلردن ایدوکی ثابت اولمادقجه اوزرلرینه استحقاقلری ثابت اولماز ایشته بو بیانله اشخاص مزبورین نفسلرینه کسب استحقاق ایتیوب بلکه اوزرلرندن دفع استحقاق ایلدکلری نمایان وقوللری مع الایمان قبوله شایان اولمشدر بو صورتده اهل حصنک رقیقلرندن اولدقلرینه مسلمین یا اهل ذمتدن شهود عدول شهادت ایدرلرسه قبول اولنور زیرا بینهٔ عادله ایله ثابت اولان اقرار خصمله ثابت کبیدر واول شاهدلرک مشهود بهدن سهم ورضخله نصیبی واقع اولمق قبول شهادتلرینه مانع دکلدر زیرا بو شرکت شرکت ملک دکلدر وبو مثللو شرکت قبول شهادته مانع اولمادیغنی بالدفعات ذکر وبیان ایلدیک کورمزمیسنکه غنیمتده نصیبی اولمیانلردن برقوم شهادت ایلسه لر قاضی غانمیندن ایسه دخی شهادتلریله قضاسی جائزدر حال آنکه ولایت شهادت ولایت قضادن دون ایدوکی معلوم وبو وجهله نصب قاضی مانع قضا دکل ایکن نصیب شاهد مانع شهادت

اولادیغی طریق اولی ایله مجزومدر بعده مؤلف وفیر المحامد بومسئله اوزره تکثیر شواهد ایدوب دیمشدر که غانمیدن برجماعت ایچلرندن شخص واحد اوزره غلوله شهادت ایلسه لر مشهود بهده نصیبلری وار ایکن بنه شهادتلری قبول اولنور زیرا نصیبلری بولنمغله شهادت غانمین رد اولنسه اولبابده آبا واولادلرینک دخی شهادتلری رد اولنمق اقتضا ایدر زیرا شرکت ملک مال مشترکده قبول شهادت شریکه مانع اولدیغی کبی آبا واولادلرینک دخی قبول شهادتلرینه مانع اولور وهم بو وجهله شهادت غانمین باطل اولسه قتاله حاضر اولمیان فقرا ومساکینک دخی مشهود بهده باعتبار الخمس نصیبلری بولنمغله شهادتلری باطل اولور کذلک بیت المالدن سرقه ایلین کسنه اوزرینه شهادت مسلمین دخی ایچنده حقلری بولنمغله باطل اولور حال آنکه شهادات مذکوره نک بطلاننه فقهادن براحد قائل دکلدر پس شواهد مذکوره دن بزه معلوم اولمشدر که شرکت عامه قبول شهادته مانع اولمیوب قبول شهادت انجق شرکت ملکله ممتنعدر زیرا شرکت ملکده شاهد شهادتیله نفسی ایچون اثبات ملک ایتمش اولور امامالک اثبات ایتمیوب حق عامی اثبات ایلین بویله دکلدر کورمزمیسنکه ایکی مسلم برشخص اوزره شودارینی طریق مسلمینده بناقیلدی دیو شهادت ایلسه لر امام اول شخصه دارینی هدم وکالاول طریقه اعاده ایله امر ایدر ومعلومدرکه طریقده هرفردک حقی موجود اولمغله شاهد دخی بو شهادتیله منتفع ایدوکی مشهوددر لکن مشهود بهده ملک ویدی منعدم اولمغله قبول شهادتی منتظمدر ومانحن فیه دخی بویله در والله اعلم

باب مایتبایع اهل الاسلام بینهم مما یأخذون من الاطعمة والاعلاف * یعنی اهل اسلام مشرکیندن استغنام ایلدکلری علف وطعامدن بینلرنده مبایعه لرینک بیان احکامنده باب باهر الاستحکامدر بز قریبا بیان ایلدیک که هر برغانم ایچون غنیمتی دار ایله احرازدن اقدم طعام وعلفدن حق تناولی قائمدر و بوبابده معلوم اوله که غانمیندن بریسی طعام وعلفدن شیٔ کثیره ظفریاب اولسه کرکدرکه ایچنده مقدار کفایه سنی اخذ وباقیسنی تقسیم رفقایه شتاب ایلیه زیرا سبق یدی اعتباریله مقدار حاجتنه احق اولمشدر امافضله سنی رفقاسندن محتاجینه ایصالی واجبدر بوصورتده فضله یی منزل آخره قصد حمل ایدرسه نظر اولنور اکر منزل آخرده طعام وعلفدن برشیئه اصابت ایتمیه جکنی بیلورسه نقلنده بأس شرعی یوقدر زیرا نقلی دخی حوائجندندر وهرمنزلده طعام وعلفه تجدد احتیاج معلوم وبحسب الظاهر معلوم الوجود اولان احتیاج حقیقة موجود ومجزوم حکمنده در کورمزمیسنکه طریق حجده معلوم الاحتیاج اولان زاد وراحله یه وذهاب وایابنده محتاج اوله جغی نسنه لره و بومدنده عیالی ایچون ترک ایده جکی نسنه لره مالک اولمیان کسنه اوزره حج لازم اولماز وغانم مذکور سبق یدی اعتباریله کندو حاجتیله مشغول اولان نسنه یه احق اولمغله انی غیردن منعه قادردر واکر منزل آخرده آنک مثلنه اصابت ایده جکنی بیلوب انجق اول منزلده تعب طلبدن خوفله قصد ادخار ایدرسه کرکدرکه فضله یی رفقاسندن محتاجینه دفع وایثار ایده زیرا منزل آخرده مقدار حاجتنه اصابته مقتدر اولدیغندن فضلهٔ مرقومه کندو حاجتندن فاضله اولوب اکا رفقاسینک احتیاجلری حالا متحقق اولمغله راحت نفسی باطمانینت قلبی ایچون حق رفقاسنی منعی جائز ولایق دکلدر بوصورتلرده کند وفضله یی اعطادن امتناع ایتمکله رفیقلری یدندن جبر ایله اخذ وانتزاع ایلسه لر صورت ثانیه ده جائز وصورت اولیده مکروه کوریلور زیرا منع فضله ده حق شرعیسی ثابت اولمایجه رفیقلری جنس حقنه ظفر بولان صاحب الدین منزلنده اولملریله جبرا اخذلری مشروع اما منعده حق شرعیسی واوزرنده یدمحترمه سی ثابت اولدقده رفیقلری حقنی ابطال الله اخذلری ممنوعدر لکن علی کلا التقدیرین اخذ ایلسه لر اوزرلرینه ضمانی لازم دکلدر زیرا غنائم هنوز دار ایله محرزه اولمامغله استهلاکی ضمانی مستلزم دکلدر اکر رفیقی یدندن جبر ایله اخذ ایتدکلرنده هنوز اکل ایتمسلر ایکن اول غانم حضور امامه رفع خصام ایلسه نظر اولنور اکر اول غانم اکا محتاج ایسه امام آنی رفیقلرندن اخذ واوزرینه رد قیلر زیرا اول محتاج ایکن یدندن اخذی تعدیدر وامام اوزره ازالهٔ ید متعدیه واجبدر کذلک آخذ ومأخوذمنه جمیعا آندن مستغنی ایسه لر ینه بویله در زیرا اول نسنه یه ید مأخوذمنه اسبق ایکن آندن اخذ انجق محتاج ایچون باعتبار الحاجة جائز ایدی پس آخذ محتاج اولمادقده ازالهٔ یدنده متعدی اولور واکر آخذ محتاج ومأخوذمنه غیر محتاج ایسه امام یدندن استرداد ایده مز زیرا اخذنده محقدر وامام اوزره تقریر ید محقه لازمدر غایة الامر ایکیسیده مستغنی اولدقده اما میچون ایکیسندن دخی اخذ وشخص ثالثه اعطا جائزدر و بو وجهله امامیچون ثانیدن عند الغنی ولایت استرداد ثابت اولدقده بعد الاسترداد غانم اول اوزره تطییب خاطری ایچون ولایت رد دخی ثابت اولور نه کیم ایکیسیده مستغنی ایکن

قبل الاخذ عند الامام مخاصمه ایلسه لر امامیچون اولده ابقا وثانینک اعتراضنی دفع والغابابنده ثبوت ولایتی هو یدادر وهر نسنه که رباطانده نزول وانتظار صلوات ایچون مساجدده جلوس وحج ایچون منی وعرفاتده نزول مثللو حق جمیع مسلمین آنده مساوی اوله بو محلده ذکر ایلدیکمز احکام آنلرده دخی بالتمام جاری ومتساویدر حتی برکسنه اراضی مباحه دن برموضعده ضرب خیام ایلسه موضع مرقوم ازقدیم آخرک مضرب خیامی ایدوکی معلوم اولسه دخی بودفعه اول موضعه ابتدار ایلین کسنه اکا احق اولوب شخص آخر آنی دفع وتحویله اقدام ایده مز زیرا یدی اکا اسبقدر ایلمشدر وصید وحطب وحشیش کبی مباحاتده احراز انجق سبق ید ایله حاصل اولور لکن اول موضعدن فوق الاحتیاج مقدار واسعی استیعاب ایتمش اولسه شخص آخر محتاج اولدیغی برجانبنه نزول ایچون یدندن اخذ وانتهابه قادر اولور زیرا سبق یدی جهتیله احق اولدیغی انجق احتیاجنه مبنی ایدی واکر اول موضع زائدی ایکی کسنه نزول ایچون نازل اولدن طلب ایدوب اول دخی هر بری محتاج ایکن برینه ویروب آخره ویرمک مراد ایلسه مرادی اوزره اسعاد اولنور زیرا مختارینک احتیاجی کندو احتیاجی کبیدر وکندو محتاج اولدقده سبق یدی اعتباریله اول موضعه احق اولنجه مختارینک احتیاجنده دخی احق اولور زیرا انسان بعض ناسله مجاورته رغبت و بعض ناسدن رهبت ایدوب تنظیم جواری حوائجندن عد واعتبار ایدر و بومسئله ده دلیل شول اثر جلیلدر که حضرت زبیر رضی الله تعالی عنه منازله ناسدن اقدم کلوب هر موضعه برعلامت وضع ایدر ایدی صکره رفیقلری کلدکده اخذ ایلدیکی اول منازلی آنلره اعطا ایدر ایدی واکر صورت مذکوره ده نازل اول ایکی محتاجک برینی اختیار ایتمدین همان بری اول موضع زائده نزوله مبادرت ایلدکده نازل اول آنی اخراج ومحتاج آخری ادراج مراد ایلسه اکا قادر اوله مز زیرا رأی واختیاری ثبوت یدینه اعتبار ایله ایدی شمدی یدی اوزره باعتبار الاحتیاج محق اولان یداخری عارض ومعارض اولمشدر که آنی ابطاله نازل اولک ولایتی یوقدر اما نازل اول بن بوموضع زائدی محتاج آخر یکا امر ایدوب آنکیچون اخذ ایتمشیدم بوقسه نفسم ایچون اخذ ایتمشیدم دیو اصرار وخصمی انکار ایدرسه بو مثللو خبر محتملی اخبار ایتمش اولدیغندن استحلافنه ابتدار اولنور و بعد الحلف آنی اخراج وآخری ادراجه قادر اولور زیرا بوصورتده اول موضعده نازل اولک یدی یدآمر موقعنده واقع وآمرک احتیاجی غیرک ثبوت یدینه مانع اولمغله ید غیر ید متعدیه ایدوکی ظاهر اولدقده ازاله ایله امر اولنور وطعام وعلفدن دخی احتیاجندن زیاده سنی اخذ ایلین بن بوز یاده یی فلان ایچون امر یله اخذ ایلدم دیدکده بنه حکمی بویله در واکر اهل عسکردن بریسی شعیره وبریسی قضب یعنی یونجه یه ظفر بولوب هر بری آخرک مأخوذینه محتاج اولسه تبادل واستعمال وتناوللری جائز کوریلوب مبایعهٔ ممنوعه دن عد اولنماز زیرا هر بری علفدن مقدار حاجتنی اخذه قادر ایکن انجق آخرک اوزرنده قیام یدی بلا رضا مانع اولمغله مجرد آنی ارضا ایچون تبادل ایدوب صکره اصل اباحتله استعمال وتناول ایدرلر نظیری شول اضیافدر که هر بری مائده اوزره آخرک پیشکاهنده بولنان طعامدن تناول ایده ایشته بوتناوللری مبایعه دکلدر بلکه هر بری آخرک پیشکاهنده بولنان طعامه بلا رضا مدیدن ممنوع اولملریله وجه مشروحله بر برینی ارضا بعده ملک مضیف اوزره اباحت مضیفله تناول واستیفا ایدرلر واکر صورت مفروضه ده ایچلرندن بریسی بعد المبادله اعطا قلدیغی نسنه یه محتاج اولوب اخذ ایلین دخی هنوز اکا محتاج ایکن نقض مبادله یه عازم اولسه قادر اوله مز زیرا طیب نفسله اعطا ایلدکده یدی اوزره آخذک ید محقه سی عارض اولوب آنک احتیاجی ابتداء امردن اخذ ایتمش اولسه یدندن انتزاعه مانع اولدیغی کبی بوصورتده دخی مانعدر اما معطی محتاج وآخذ شمدی مستغنی اولمش ایسه معطی ایچون آندن مأخوذینی رد ومعطاسنی استردادی جائزدر زیرا آخذ ابتداء امردن اخذ ایتمش اولسه دخی مادامکه آندن مستغنیدر محتاج آخر آنی یدندن اخذ ایلمک جائزدر پس اکا اعطا ایلین محتاج آخر اولدقده بنه جائزدر انجق صورت اولاده بلاشیٔ اخذ ایدوب صورت ثانیه ده مأخوذینی رد ایله مقابله ایدر زیرا رد ایتمک مؤدی غروردرکه غرور حرامدر اما ابتداء اکا هبه ایتمش اولوب صکره کندو محتاج وموهوب له غیر محتاج اولمغله بلاشیٔ استرداد ایلسه بو جائزدر واکر صورت مفروضه ده بعد المبادله معطی محتاج اولوب آخذ مستغنی دن استرداده ادا ایلدکده آخذ آنی رفیقلرندن محتاج آخره اعطا ایتمش بولنسه معطی اول اخذ ثانیدن اخذینه قادر اوله مز زیرا آخذ اولی اعطاء آخذ ثانی اوزره تسلیط ایلین انجق معطی اول اولمغله معطی اول آخذ ثانی یه بنفسه اعطا بعده یدندن اخذینی اراده ایتمش کبی اولمشدر و بومثللو اموره احتیاج ذی الید یدندن انتزاعه مانعدر واکر ایکی مستغنی یاخود ایکی محتاج یاخود برمستغنی و برمحتاج وجه مشروح اوزره تبادله قائل اولمشلر ایکن احدهما قبل التقابض ترک تبادله مائل اولسه ترکی جائز

وقابلدرزيرا بو مبادله لرى محل مبايعه يه مصادف اولمديغندن مبايعۀ شرعيه اولمامغله تقابض حاصل اولمديغنده
بعد الوقوع حالى قبل الوقوع حالنه مماثلدر زيرا بو بابده حكم تصرف انجق ثبوت يد اوزره مبنيدر وقبل القبض مجرد
مبادله بلكه مبادله دن عبارت اولان لفظ مبايعه ايله ثبوت يد احدهمادن آخره تحول ايلمز واكر برغازى طعام غنيمتدن
رفيقنه وقت آخرده مثلنى ويرمك اوزره اقراض ايلسه نظر اولنور اكر هر برى آندن مستغنى ياخود اكا محتاج ايسه
بنه نظر اولنور اكر مستقرض آنى استهلاك ايتمش ايسه اوزرينه برنسنه واجب اولماز زيرا اكا تناولى انجق طعام
غنيمتدن اولمق اعتباريله اولوب استقراضى همان مقرضك اكا تسليمده خاطرينى تطييب ايچون اولمغله استهلاكى
موجب ضمان اولماز واكر استهلاك ايتمش ايسه مقرض استرداد ايدرسه اكا احق اولور زيرا تحويل يد بنه
رضاسى انجق نفسى ايچون مستقرض اوزره وجوب مثلى ايله مشروط ايدى پس ايجاب شرط متعذر اولدقده
رضاسى دخى منعدم اولوب يدندن بلا رضا اخذ اولنمق سلكنه منتظم اولمشدر واكر مقرض مستغنى ومستقرض
محتاج ايسه بو صورتده استهلاكى موجب ضمان اولماديغندن بشقه عند عدم الاستهلاك استردادده دخى قادر اوله مز
زيرا بو بابده محتاج غير محتاجدن بلا رضا دخى اخذ ايتمش اولسه مأخوذ بنه احق اولور پس رضاسيله اخذنده
بطريق الاولى در واكر حين اقراضده ايكيسيده مستغنى ايكن بعد الاقراض وقبل الاستهلاك ايكيسيده
اكا محتاج اولسه مقرض اكا احق اولور زيرا قبل حصول المقصود عروض احتياجلرى عند ابتداء الاخذ
موجود حكمنده در وبز آنفا بيان ايلديك كه اول صورتده عدم سلامت شرط سببيله رضاى مقرض تام اولماديغندن
استردادده احق اولور لكن صورت مرقومه ده احتياج اولا مستقرضه صكره مقرضه عارض اولسه ياخود مقرضه
هيچ عارض اولماسه يدندن اخذه سبيل يوقدر زيرا عروض احتياجله يد مستقرض حقيله متصفه اولدقدن صكره
رضاسى بولنمدقجه فرد آخر محتاج اولسه دخى ازالۀ يدينه قادر اولماز واكر برغازى مالندن دراهمله غازى آخردن
غنيمتدن اولان حنطه يى اشترا ودفع دراهم وقبض حنطه ايلسه اكر اول حنطه يه محتاج ايسه اكا غيريدن
احق اولور زيرا رفيقنك طيب نفسى ايله اوزرينه اثبات يد ايدوب يدى دخى احتياجله تأكد ايلمشدر اكر حنطه
بعينها قائمه ايكن احدهما نقض بيعى مراد ايلسه جائزدر زيرا طعام غنيمتدن تناولده ايكيسى مساوى اولمغله
بيعلرى بيع حقيقى اولمامشدر بو صورتده مشترى حنطه يى رد ودراهمنى اخذ ايدر بشرط آنكه ايكيسيده
آندن مستغنى ياخود بايع محتاج ومشترى مستغنى اوله اما بايع مستغنى ومشترى محتاج ايسه كركدر كه بايع ثمنى سبب
صحيح شرعى ايله اخذ ايتديكندن مشترى اوزره رد ايدوب حنطه دخى مشترى يه سالم اوله زيرا آنده يد مشترينك
حقنى احتياجنه مبنيدر يوقسه تسليم بايعه مبنى دكلدر كه بايع مستغنى اولدقده مشترى محتاج آنى بلا رضا دخى
اخذ ايلسه جائزدر واكر مشترى آنى استهلاك ايتمش ايسه بايع اوزره على جميع التقادير رد ثمن لازم ومشترى يه
مستهلكى سالمدر بو صورتده مشترى ذاهب وغائب اولوب بايع اكا واصل اوله ميوب رد دراهمنه قادر اولماسه
اول دراهم يدنده لقطه منزلنده قالور انجق بو دراهم يدنده مضمونه اولور زيرا آنى نفسى ايچون على قصد التملك
قبض ايتمكله شول ملتقط حكمنده اولمشدر كه اخذ لقطه ده اولا قصد تملك ايدوب بعده قصدينه نادم ولقطه ده
معروف ومشروع اولان امساك وتعريفه وبعد التعريف تصدقه عازم اوله بو صورتده بايع بو قصه يى
صاحب المغانم والمقاسم اولان ذات عدالتمآبه رفع ايدوب اولدخى بن بيعكى مجيز اولدم كندو ثمنى ديسه اكا
تسليمى جائزدر زيرا امام طلب ايتدكده ملتقط لقطه يى امامه ويرمك جائز بودخى آنك مثليدر بوندن صكره
صاحب الدراهم ظهور ايدرسه نظر اولنور اكر صاحب المغانمك بيعى اجازتندن اقدم حنطه يى استهلاك ايتمش ايسه
دراهمى اوزرينه رد اولنور زيرا صحت اجازت يد مشتريده معقود عليهك بقاسنى مستند عيدر كه اجازت ملك
مشترى يى محل بيعده اثبات ايلمكده انشاء عقد كبيدر پس اجازت باطل اولدقده دراهمنى اوزرينه رد واجب اولور
واكر اجازتندن اقدم استهلاك ايتمش ايسه دراهم مرقومه غنيمته وضع اولنور زيرا صاحب المغانمك اجازت بيعى
انشاء عقدى كبيدر وصاحب المغانم طعام غنيمتى دراهمله غانمينه بنفسه بيع ايلسه اكرچه اسائت ايتمش اولور
لكن بنه بيعى نافذ اولوب ثمن غنيمته وضع اولنور اجازتى دخى آنك كبيدر بو صورتده مشترى بن حنطه يى قبل
اجازة البيع اكل ايتمشيدم دراهمى بكا رد قيل ديوب يمين دخى ايلسه تصديق اولنماز واقامت بينه ايتدكجه دراهمى
اوزرينه رد اولنماز زيرا معلوم القيام اولان نسنه ده اصل اولان بقاسيدر مكر هلاكى معلوم اوله نكتهسى اولدركه
قبل اجازة البيع استهلاكى امر حادث اولمغله حدوثى انجق اقرب اوقاته احاله اولنور وآنى وقت سابقه اسناد ايلين
بلا حجة تصديق اولنماز واكر برغازى غنائمدن حنطه يه وبرى ثوبه اصابت بعده بربرله قصد مبايعه ايلسه لر

مطلب الملتقط بأخذ اللقطة على قصد التملك

مطلب البينة لمدعى القدم لا الحدوث

جائز

جائز كورلمز زيرا ثوبه اصابت ايلين آنكله بلا ضروره انتفاعدن ممنوع اولمغله آنده بيعيله تصرفى دخى
غير مشروعدر اما طعام بشقه در لكن جائز دكل ايكن بنه مبايعه ايدوب هر برى آخردن مأخوذينى دار الحربده
استهلاك ايلسه هيچ برينه ضمان يوقدر انجق بايع ثوب بيعنده مسئ اولور زيرا غنيمتده تصرف حق امام ايكن
بايع بو تصرفله رأى امام اوزره تغلب ايتمش اولور كذلك مشترى ثوب دخى مسئ اولور زيرا اول دخى بلا ضروره
غنيمتدن برثوبى استهلاك ايلمشدر اما استهلاك ايتمدين دار اسلامه داخل اولمشلر ايسه هر برى يدنده بولنان نسنه يى
غنيمته رد ايلمك واجبدر زيرا يدلرنده جارى اولان مبايعه باطل اولمغله يدلرنده بولنان غنيمتده داخل واحراز ايله
تأكد حق غانمين دخى حاصل اولمشدر بو صورتده هر قنغيسى استهلاك ايدرسه مستهلكنى ضامن اولور زيرا طعام
غنيمتك اموال سائره يه مخالفتى انجق احراز ايله تأكد حقوقدن اقدمدر وبعد التأكد اموال سائره كبى بين الغانمين
تقسيمى واجب وبلا ضرورة تناولى اصلا غير جائزدر واكر هنوز دار الحربده بولنوب استهلاك دخى ايتمشلر
ايسه كركدر كه قابض ثوب من اول الامر ثوبه اصابت ايلدكده غنيمته ردى كبى بونده دخى رد ايليه
اما قابض حنطه ده حكم شرعى طرفينك احتياج واستغنالرى ياخود احدهمانك احتياج واخرك استغناسى
اعتباريله جميع مذكوراتده مبادلۀ طعامده سبقت ايلين حكم مرعيدر واكر مسئلۀ مزبوره ده مشترى
حنطه ذاهب وغائب اولمش ايسه صاحب المغانم قابض ثوبدن ثوبى من اول الامر اصابتنده اخذ ايلديكى كبى
بنه اخذ ايدر اما غائب اولان قابض الثوب ايسه صاحب المغانم قابض حنطه يه دار الحربده ايكن من اول الامر
اصابتنده تعرض ايتمديكى كبى بنه تعرض ايلمز لكن قبل الاكل دار اسلامه اخراج ايدرسه يدندن اخذ وغنيمته
وضع ايدر واكر عسكردن بركمسنه شخص آخرى بعض مطامير معلومه دن جلب علف ايچون استيجار ايدوب
اولدخى كيدوب علف مطلوبى احضار ايلدكده بنم مرامم بو علفى سكا ويروب نفسم ايچون اخذ واجرتكى
سكا رد ايلمكدر ديمكله اجتسار ومستأجر دخى البته علفى اخذ ايدرم ديو اصرار ايلسه نظر اولنور اكر اجير اجاره
اوزره كندو ديكنى اقرار ايدرسه بنه نظر اولنور اكر ايكيسيده محتاج يا ايكيسيده مستغنى ايسه ولو مستأجره تسليم
اوزره اجبار اولنور زيرا يد اجير يد مستأجر كبيدر حال آنكه اجاره دخى صحيحه در زيرا عقد مزبور منافع اجير اوزره
عقد اولنمشدر وعمل مستأجر عليه اعمال جهاددن دكلدر واكر اجير اول علفه محتاج ومستأجر مستغنى ايسه
مستأجردن منعه قادر اولور زيرا يد مستأجرده بولنسه دخى اجير محتاج ايكن آندن حق اخذى واردر پس كندو
يدنده ايكن حق منعى بطريق الاولى در لكن بو صورتده اجرتنه مستحق اولماز حتى اخذ ايتمش ايسه ردى لازمدر
زيرا كندو ديكى علفى مستأجردن منع ايلدكده اكا معقود عليه سالم اولمامشدر واكر مسئلۀ مزبوره ده اول
شخصى جمع حشيش ايچون استيجار قيلمش اولوب اولدخى مستأجر ايچون جمعنى اقرار ايدرسه بو صورتده
مستأجر مستغنى واجير محتاج ايسه ده بنه يدندن اخذه قادر اولور زيرا قريبا بيان ايلديك كه حشيش جملۀ
غنيمتدن دكلدر حتى آنى مستأجر بنفسه جمع ايتمش اولسه آخرى اكا محتاج اولسه دخى يدندن اخذه قادر اولماز
ودار الحرب ايله دار اسلام بو بابده متساويۀ الاقدامدر كذلك آنى اجيرى جمع ايلدكده بنه بويله در كه يد اجيرى
كندو يدى كبيدر اما حكم طعام بشقه در كه طعام جملۀ غنيمتدندر حتى وقت قسمته دكين باقى ايسه بين الغانمين
تقسيم اولنور وطعامه اجير محتاج ومستأجر مستغنى اولدقده محتاج اولان اكا احق كوريلور وطعامده اجير
كندوب مستأجره تسليمندن صكره كندو محتاج ومستأجر مستغنى اولمغله مستأجردن اخذينى مراد ايلسه جائز
كوريلور ايشته بو بيانله فرق طعام وحشيش نمايان اولور وطعامده اجير بعد التسليم وجه مشروح اوزره
اخذ ايلدكده حق اجرتى ساقط اولماز زيرا حكم عقد تسليمله نهايت بولوب اجرتده حق تقرر ايلدكدن صكره
حق احتياجله اخذى غصبله اخذندن ازيد دكلدر وغصب حق اجرتى اسقاط ايتمدكده بو اخذك عدم
اسقاطى اولى در واكر شخص مرقومى مطمورۀ معينه يى تسميه ايتمدين همان بعض مطاميردن جلب علف ايچون
استيجار اولدخى كيدوب جلب واحضار ايلسه بونده اجر مثله مستحق اولوب اجر مسمايى تجاوز ايلمز زيرا بونده
معقود عليه اولان ذهاب ومجيئنده جهالت بولنمغله عقد اجاره فاسد در واجارۀ فاسده نك حكمى بعد
استيفاء المعقود عليه مسمايى تجاوز ايتمك اوزره وجوب اجر مثلدر كذلك كيدوب علف بولمامغله عودت ايلسه
بنه اجر مثله مستحق اولور زيرا مستأجر عليه اولان عمل يعنى ذهاب وطلبى اقامت ايلمشدر اما عقد صحيحده
كندو ديكنى منع ايلديكى صورتده سبقت ايلين بشقه در كه آنده اجر مثلى مستوجب دكلدر زيرا آنده منعله
نفسى ايچون عامل حكمنده اولمغله غير اوزره مستوجب اجر اوله مز لكن آنده دخى كيدوب علف بولمامغله

عودت ایلسه بتسمیه مسمی دن اجرت ذهابه مستحق اولور زیرا ذهابده مستأجر ایچون عاملدر اما طعام وعلف
کتورمدیکندن رجوعنده مستأجر ایچون عامل اولمامغله اجرت رجوعه مستحق اولماز و بیان مرقومدن حکم
مذکورده عقد صحیح وفاسد میاننده فرق بولنمادیغی سکا معلوم اولمشدر که علی کلا العقدین اجیر کتوردیکی
نسنه یی مستأجره تسلیم ایتمزسه اجرته مستحق اولماز وکیدوب برنسنه بوله مزسه عقد صحیحده مسمادن
وفاسده اجر مثلدن اجرت ذهابه مستحق اولور ورجوعنده مستأجر ایچون عامل اولمامغله اجرت رجوعه
مستحق اولماز والله تعالی اعلم

باب هدیة اهل الحرب * یعنی هدیهٔ اهل حربی قبول وعدم قبولده باب مسلم ومقبولدر قچانکه امیر اعدا امیر
عسکره برهدیه ارسال ایده قبولی جائز کوریلوب فیء مسلمینه ادخال قیلنور زیرا نبی جلیل علیه التحیة والتبجیل
حضرتلری اوائل حاللرنده هدیهٔ مشرکینی قبول ایدرلرایدی حتی مرویدرکه ابی سفیانه قبل الاسلام تمر عجوه
اهدا ایدوب آندن ادیم یعنی سختیان اهدا ایلمکی طلب بیوردیلر صکره مشرکین طلب عوضده حدی تجاوز
ایتملریله انالانقبل زبد المشرکین یعنی علی التحقیق عطایای مشرکینی قبول ایتمزز دیوب قبول هدیه لرندن
امتناع وتحرز بیوردیلر ایشته بو بیانله قبول هدیه لری رأی امیره منوط ایدوکی نمایان اولمشدر وهم قبول هدیه ده
معنای تألف وردنده اظهار غلظت وعداوت موجود اولمغله اسلاملری مأمول اولدقده تهادوا تحابوا حدیث
شریفی ایله عمل ایلمك محبوب وهدیه لرین قبول وآنلره اهداء هدیه امرمندوبدر اما اسلاملری غیر مأمول ایسه
هدیه لرین رد ایله معنای شدت وغلظتی اظهار ایلمك رأی امیره موکولدر لکن قبولنه اقبال ایدرسه کرکدر که
فیء مسلمینه ادخال ایلیه زیرا امیره اهدا النفسه اولمیوب انجق منعه سی ایچون اولدیغی هویدادر ومنعه سی دخی
مسلمینله حاصل اولمغله هدیهٔ مزبوره قوت مسلمینله اخذ اولنان مال منزلنه نازل قیلنور اما رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اهدا قیلنان هدایاء مشرکین بشقه درکه والله یعصمك من الناس نظم متین
الاساسی مدلولی اوزره قوت ومنعه لری مسلمینله حاصل اولمیوب بلکه مسلمینه قوت وامتناع تأیید وامداد لریله
واصل اولدیغندن هدیه لری نفس نفیسلرینه تخصیص اولنور وهم ملك مشرکینك امیره باعث اهداسی امیردن
خوف وخشیتی ونفسنه واهل مملکتنه رجاء رفق وملایمتیدر وامیرك بومعنایه اقتداری انجق عسکر ایله میسر
اولمغله هدیهٔ مرقومه امیر ایله عسکر بینلرنده برابر قیلنور کذلك هدیهٔ مرقومه قواد عسکر ورؤسای لشکردن
عده ومنعه صاحبی برقائد ورئیسه وارد اولسه حکم سابق بونده دخی مطرددر زیرا ملك مشرکینك آندن دخی
خوف ورهبتی وهدیه ایله الفتنه رغبتی انجق نفسنه واهل مملکتنه رجای رفق وملایمتی ایچوندر اول دخی بومعنایه
انجق منعه سی ایله متمکن ومنعه سی دخی تحت رایه سنده بولنانلر وجمیع اهل عسکر ایله ایدوکی متعیندر واکر بعض
مبارز بنه یاخود آحاد عسکردن برینه اهدا قیلمش ایسه جمله سی اکا تخصیص وایفا قیلنور زیرا بومثللولره اهدا
آندن خوف ورجاء رفقه مبنی اولماز واولورسه ده منعه سی بولنمامغله اهداسی قوت اعتبار ایچون اولمیوب انجق
قوت نفسنه اعتبار ایله اولور بو وجهله خاصهٔ نفسنه سالم قیلنور بناء علیه فقهاء کرام اکرمهم الله تعالی باکرم
الاکرام دیدیلرکه برکسنه مفتی یاخود واعظه برنسنه اهدا قیلسه اول هدیه خاصهٔ اکا سالم اولور زیرا مهدینك
اکا تقرب واهداسنه باعث انجق نفسنده حاصل اولان زهد وفضائلیدر اما حکامه اهدا قیلسه بشقه درکه
اول هدیه حکام حقلرنده رشوتدر زیرا مهدینك آنلره تقرب واهداسنه باعث انجق تقلید اماملهٔ ثابت اولان
ولایتیدر واول بابده نائب مسلمیندر بناء علیه اول هدیه ده امام قریباً ذکر اولنه جق معامله یه اهتمام ایدر بومسئله ده
اصل قوی هدایا الامراء غلول حدیث نبویسیدر یعنی امرا کندولره کلن هدایایی نفسلری ایچون حبس ایتملری
منزلهٔ غلولده در وغلول غنائمدن بغیر حق اخذك اسم خاصیدر پس بو بیاندن اول هدیه بمنزلة الغنیمة ایدوکی
بزه نمایان اولوب امیره تخصیصی دخی حبس هدیه آحاد ناس حقلرنده بمنزلة الغلول اولمادیغنی بزه اعلان ایلمشدر
وحدیثده واردرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم برعامل بعث ایلدیلر اول دخی مال کثیر ایله عودت ایدوب
هذا لکم وهذا اهدی لی یعنی شومقداری سزلرکدر وشومقدارینی بکا اهدا ایلدیلر دیمکله رسول الله
علیه السلام خطبه لرنده فهلا جلس احدکم فی بیت ابیه وامه حتی یهدی الیه یعنی سزلردن بریکز باباسی
وآنه سی خانه سنده جالس اولسه ایدی نیچون اولمادی تا که کندویه اهدا اولنسه ایدی قول سدیدلری ایله
اکا تعریضله توبیخ وتشدید ایلدیلر ایشته بوحدیث حقیقت نماده قولیمزه رمز وایما واردر و ینه واردرکه
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ابوهریره رضی الله عنهی صدقات بحرین اوزره عامل قیلوب اول دخی

مال کثیر ایله قفول واول مالی نفسی ایچون اخذ وقبول ایلدکده حضرت عمر رضی الله عنه اکا یاعدو الله وعدو
کتابه سرقت مال الله دیدی اول دخی دیدیکه یا امیر المؤمنین بن عدو الله وعدو کتاب الله دکلم لکن خیللرم
تناسل وسهملرم تجمع ایدوب بو مبلغه بالغ اولدی همان حضرت عمر رضی الله عنه بو قولنه التفات ایتمیوب اول مالی
اخذ وبیت الماله وضع ایلدی کذلك خلیفه بعض نواحی یه برعامل بعث ایدوب اکا اهداء هدیه ایلسه لر اکر خلیفه
طوعا اهدالرینی بیلورسه یدندن اخذ وبیت الماله وضع ایدر زیرا اکا خلیفه نك تقلید ایلدیکی عمل ایچون اهدا
قیلنمشدر وخلیفه بو بابده نائب مسلمین واول هدایا حق مسلمین اولمغله بیت مال المسلمینه وضع ایدر واکر کرها اهدالرینی
بیلورسه یدندن اخذ واصحابنه رد ایدر اما رده قادر اولمازسه لقطه کبی صاحبی کلنجیه دك بیت المالده مستقلا حفظ ایدر
وعمر بن عبد العزیز رحمه الله تعالی خلیفه اولدقده کندودن اقدم خلفا اولان مروانیون بطریق الاکراه اخذ
ایلدکلری معلومی اولمغله بیت المالده مجتمع اولان اموالی وجه مذکور اوزره اصحابنه رد وایصاله امر ایلدی
وعلی هذا ملك اعدا والی سرحدده یاخود آنك قوادندن برقائده اهدا ایلسه کرکدر که مهدی الیه آندن برشی
تنقیص ایتمیه بلکه خلیفه آنی اخذ وبیت الماله وضع ایلیه اما سرحدده بولنان مسلمیندن برمرد بهادره اهدا ایلسه
اکا سالم قیلنور زیرا والی سرحددن طلب رفقلری مسلمینه قوتی وبهادردن قوت نفسی اعتباریله در واکر امیر
عسکر مسلمین ملك اعدایه برهدیه ارسال ایتمش اولوب اول دخی عوضنی ایصال قیلسه نظر اولنور اکر اول عوض
هدیهٔ امیره مماثل یاخود ناس بربرینه غبنده تسامح ایده جکلری مقدار ایله متفاضل ایسه امیره سالم اولور زیرا بونی
کندو اهداسیله جلب ایلمشدر واول بابده نفسی ایچون عاملدر واکر مقدار مرقومدن زائد ایسه قیمت هدیه سی
مقداری کندویه سالم وفضله سی معیتنده بولنان جماعت مسلمینك فیئنده منتظم اولور وکندودن خوف ورجا
اولنسان تائد دخی اهدا واستهدا ایلدکده حکم مذکور اجرا قیلنور و بو بابده اصل اصیل حدیث عمر رضی عنه
ربه الجلیلدیرکه زوجه سی ملك رومك عورتنه طیب یاغیریدن اهدا ایدوب ملك رومك عورتی دخی اکا
هدایای عظیمه اهدا ایلدکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ایچندن زوجه سنه هدیه سینك مثلنی اعطا
ایدوب بقیه سنی اخذ وبیت الماله القا ایلدی و بو بابده عبد الرحمن بن عوف رضی الله تعالی عنه اکا علی وجه
الاعتراض عرض کلام ایلدکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه قل لصاحبتك فلتهد الیها حتی تنظر اتهدی
الیها مثل هذا ام لا یعنی یاعبد الرحمن سن دخی زوجه که سویله اوادخی ملك رومك عورتنه ارسال هدیه ایلسون
تاکه اکا دخی بویله هدایا ارسال ایدرمی ایتمزمی کوره لم دیمکله آنی الزام ایلدی واکر برمبارز اهل حربدن ملك
یاقائد یاغیری برکسنه یه هدیه ارسال اول دخی اکا اضعافنی ایصال ایلسه اکا سالم قیلنور زیرا بوزیاده اول مبارزك
غیر ایله قوت وعزتندن اولمیوب همان اهل حربدن طیب نفسلریله جلب مال ایتمش اولمغله اکا سالم قیلنور
واکر مسلمین برحصنی محاصره ایتدکلرنده امیر عسکر آنلره برمتاعنی بیع ایلسه نظر اولنور اکر بیعی مثل قیمت یاغبن
یسیر ایله قائم اولمش ایسه ثمن بدل ملکی اولمغله اکا سالم اولور واکر غبن فاحش ایله حاصل اولمش ایسه ثمندن قیمت
ملکی مقداری کندویه واصل و باقیسی فیء عسکرده داخل قیلنور زیرا اهل حرب بوزیاده یی مثلا اشجارلرین قطع
وبنالرین تخریب ایتمسون یاخود اوزرلرندن مندفع اولسون دیو خوفلرندن یاخود رجای رفقلرندن بذل ایتملردر
وامیرك بومعنالره اقتداری انجق قوت عسکر ایله در بناء علیه فضله سی منزلهٔ غنیمتده اولمشدر واحکام
مذکوره بالتمام عقول عامهٔ انامه سبقت ایلین ظواهر احوالدر و بز بالدفعات بیان ایلدیك که وقوف
حقیقتی ممکن اولمیان امورده احکامی ظاهر اوزره بنا واجبدر واکر صورت مفروضه ده بایع آحاد عسکردن
برکسنه ایسه اهل حصندن طیب نفسلریله بدل ملکنده اخذ ایلدیکی ثمن قلیل وکثیر اکا سالم قیلنور
زیرا اهل حصن بوزیاده یی رغبت ورهبتلرندن ویرمیوب همان مسلم مزبور آنلری زبون ومغبون بولدقده
نوع تصنعله طیب نفسلری اوزره مالرینی اخذ ایلمشدر بناء علیه اکا سالم قیلنور و بیلمك کرکدر که مسلمین
طعام وثیاب وغیریدن مناسب کوردکلری نسنه لری مشرکینه بیع ایلمك جائزدر انجق اسلحه ودواب
وسبایا بیعی غیر جائزدر و بو بابده مشرکین امانله یاخود بلا امان داخل مسلمین اولوب
اولمامق برابردر زیرا بونسنه لر ایله قتال مسلمین اوزره کسب قوت ایدرلر وقتال مسلمین اوزره سبب تقویتلرینه
مباشرت ایتمك مسلمینه حلال اولماز ومعنای مزبور امتعهٔ سائره ده بولنمامغله بیعی حلال اولور بشرط آنکه
حصونلرندن برحصنی محاصره ایتمش اولمیه لر اما بعد المحاصره اهل حصنه طعام وشراب وسائر حصنده
اقامتلرینه قوت اولان نسنه لری بیع ایلمك جائز اولماز زیرا محاصره دن مقصود انجق طعام وشرابلری

منقطع اولمقدر تاكه حصنلرین یدلریله تسلیم وحكم الله اوزره خروجه رضالرین تصمیم ایده لر حال آنكه
طعام وامثالی آنلره بعده حصنلرنده اقامته سبب تقویتلرین اكتساب واردر اما مسئلهٔ سابقه بشقه در كه آنده
دارلرنده اقامته سبب قوتلرین مسلمیندن اشتراءدن غیری طریقله دخی تحصیل ایدرلر اما اهل حصن بعد المحاصره
تحصیل ایده مزلر بناء علیه آنلره اشیاء مذكوره یی بیع ایلمك مسلمیندن بر فرده حلال اولماز بویله ایكن بركمسنه
اكا جسارت ایدوب امام دخی واقف اولسه گركدر كه فعل حرامی مرتكب اولدیغندن آنی تأدیب ایلیه
واگر امیر عسكر ملك اهل حربه بعض مصلحتله بعث رسول ایدوب اول دخی رسوله بعض جوائز ایله اكرام ایلدكده
رسول اول جائزه یی عسكره یادار اسلامه اخراجه اقدام ایلسه خاصةً اكا سالم قیلنور زیرا بو جائزه رسولدن رغبت
ورهبته مبنی اولمیوب انجق انسانیت ومروتدن ناشیدر كورمزمیسنكه رسول الله صلی الله علیه وسلم توارد ایلین
ایلچیلره ورسوللره جائزه لر انعام ایدرلر ایدی وبندن صكره بویله ایدیكز دیو اصحاب كراملرینه وصیت بیوردیلر
وبو معنی ایلچیلردن ورسوللردن رغبت ورهبتلرینه مبنی ایدوكی كمسنه نك خاطرینه كلمز كذلك رسول امیر ملك
اهل حربه برنسنه اهدا اول دخی اضعاف قیمتنی اكا تعویض واسدا ایلسه یاخود اهل حربه برمتاعی اضعاف
قیمتیله بیع ایلسه بونلر امانله دخول واهل حربله معامله ایدوب طیب نفسلریله مالللرینی اخذ ایلمك منزلنه نازل
اولمغله جمله سی سالما اول رسوله واصل قیلنور واگر ملك اعدا امیر عسكره بعث هدیه ایلدكده امیر غنیمتدن قصد
تعویض ایلسه بالنظر الی القیاس بو فعلی جائز اولماز زیرا غنیمتده حق غانمین ثابت اولوب حتی امیر بعض غانمینی
بعد الاصابه بطریق التنفیل برشیئله تخصیص وتمیزه مالك دكل ایكن ملك اهل حربی تخصیص وتمیزه نیجه مالك
اولور لكن مؤلف عظیم الاحسان سالك استحسان اولوب دیدیكه امیره كلن هدیه غنیمتدن قیلنمغله بنه غنیمتدن
تعویضی جائز كوریلور كورمزمیسنكه امیر كندویه كلن هدیه یی رد مراد ایلسه ردنده ابطال حق غانمین وار ایكن
اكا قادر اولور كذلك قبول وغنیمتدن تعویضده نظر مسلمینی ملاحظه ایلسه اكا دخی مقتدر اولور انجق غنیمتدن
بین الناس تغابن وتسامح اولنان مقداردن اكثر ایله تعویضی جائز كوریلمز وبوندن اكثر ایله قصد تعویض
ایدرسه گركدر كه فضله یی كندومالندن ضم ایلیه زیرا مسلمین ایچون بوزیاده یه مقابل عوض حاصل بولنمامغله
اهل حربه من اول الامر غنیمتدن اهداسی منزلنه نازل اولور والحاصل هدیه دن مقصود حسب العاده ثواب یعنی
عوضی استفاده در بو جهتله عوض هدیه عرفا مشروط كبیدر نته كیم متاع غنیمتده جانب مسلمین غبن
فاحشله مغبون اولمدقجه اهل حربه بیعله معاملهٔ امیر مشروعدر كذلك تعویض هدیه لردن دخی غیر ممنوعدر

باب مایكون احرازا منهم وما لایكون

یعنی اهل حرب اموال مسلمینی اخذ ایلدكلرنده احراز عد اولنوب اولنمیان عملری بو بابده مشروح ومفصلدر
تجار اهل حرب دار اسلامه غارت ایچون دخول واخذ اموال وسبایادن صكره مأخوذلرین دارلرینه ادخال ایتمدین
اسلامی قبول ایلسه لر امام جمله سنی بدلرندن اخذ واصحابنه رد قیلر زیرا دارلریله احراز ایتمدكلرندن هنوز مأخوذلرینه
مالك اولمامشلردر زیرا تملیك تمام قهری مستندعیدر وقبل الاحراز تمام قهر بولنمامغله منزلهٔ غاصبده اولدقلرندن
قبل الاحراز قبول اسلام یاقبول ذمت ایتسه لر دخی رد ایله امر اولنورلر زیرا قبول اسلام وذمتلری مملوكلرنده تقرر
ملكلرین موجبدر یوقسه مالك اولمدقلری نسنه لره تملكلرین مستوجب دكلدر وحكم مقررده مأخوذلرین
دار یمزده اقتسام ایدوب ایتملری برابردر كه مغصوب قسمتله ملك غاصب اولماز سؤال اولنورسه كه مسلمین
دار الحربده اقتسام غنائم ایتدكلرنده اقتساملری افادهٔ تأكد حقوقلرنده بمنزلهٔ الاحراز دكلمی ایدی پس اقتسام
اهل حرب دخی نیچون طرفلرندن بمنزلهٔ الاحراز قیلنماز جوابنده دیرز كه دار الحربده قسمتی مقام احرازده
اقامت حق مسلمینده متحققدر كه ایچلرنده حكمی بین المسلمین نافذ اولان امیرلری موجود وقسمت آنك رأیله
صورتیاب وجود اولمشدر اما بو معنی حق اهل حربده مفقوددر كه ایچلرنده حكمی بین المسلمین نافذ اولان برامیر
غیر موجوددر پس حقلرنده تمام سبب انجق من جهة الحس معتبر واقتساملریله سبب ملكلرینه من جهة الحس
ازدیاد قوت حاصل اولمدیغی امر مقرردر بناء علیه صورت مذكوره ده برمسلم امانله عسكر اهل حربه دخول
ونهب ایلدكلری امتعه دن اشترا ایلسه گركدر كه آنی اصحابنه بلاشیء رد وایفا ایلیه زیرا اهل حرب قبل الاحراز
اكا مالك اولمدقلرندن آنلردن اشترا ایلین دخی مالك اولمیوب همان بذل ایلدیكی ثمنی ملك غیره بلا امر المالك فداده
متبرع اولمشدر اما اهل حرب اول مالی دارلرینه ادخالدنصكره مسلم اولسه لر آنلره سالم قیلنور زیرا احراز ایله
سبب ملكلری اولان قهرلری تمام اولمغله تملكلری ظاهر بعده اسلامله متقرر اولمشدر قال علیه السلام من اسلم

علی مال فهوله وقبول ذمت ایلسه لر دخی ینه بویله در كه عقد ذمت تقریر ملكده بخلاف اسلام اولمغله اثر اسلام
آنده دخی قیام ایلمشدر كذلك بعد الاحراز بطریق الاستیمان اول ماله دار یمزه داخل اولسه لر ینه بویله در كه
استیمانله نفوس واموال لرینه استفادهٔ امان ایلمشلردر اما بعد الاحراز اول مالی برمسلم آنلردن اشترا ایلدكده
بویله دكلدر كه بونده مالك قدیمی اول مسلمدن ثمنله اخذه قادردر زیرا اهل حرب ایچون حادث اولان ملكله
مالك قدیمك ملكی منقطع اولمغله ملك اهل حرب آخره تحول ایتمدكجه اول ملكده حق مالك قدیم عودت ایلمز
وشرا ایله ملكلری مسلمه تحول ایلدكده حق مالك قدیم بروجهله ظاهر اولور كه مشتری یه دخی الحاق ضرره
مؤدی اولمیه وبو معنی انجق ثمنله اخذنده حاصل اولور اما بعد الاحراز مسلم یاذمت اولوب یاخود امانله دار یمزه
خارج اولدقلرنده ملكلری آخره تحول ایتمكله اخذنده حق مالك قدیم هیچ ظاهر اولماز واگر مسلمین قصد غارتله
دار الحربه داخل واحرار اهل حربدن اخذ سبایله نائل اولدقلرندنصكره دار اسلامه قبل الاخراج اول سبایا قبول
اسلام ایلسه لر اگرچه اسلامله قتلدن سالم اولورلر اما رقلری ینه ثابت وقائمدر زیرا حكم رق قبل الاسلام مقهور
اولدقلرنده ثابت اولمشدر واسلام اگرچه ابتداء استرقاقه مانعدر لكن رق ثابتی رافع دكلدر اما ابتداء بابده سبقت ایلین
مسئله بشقه در كه مسلمین دار الحربده اهل حربه قاهر اولدقلرنده آنلر حسا وحكما مقهور اولورلر صكره قبول اسلام
ایتسه لر دخی قهر حكمی مرتفع اولمامغله رقلری باقی قالور اما اهل حرب دار اسلامده قاهر اولدقلرنده قهرلری انجق
من جهة الحس اولوب من جهة الحكم اولماز وقهر حسی دخی قبل الاحراز تمام اولمز بو معنایی بیان اولدر كه مسلم
دار الحربده قاهر اولدقده مأخوذی حق اللهه راجع اولان اموردن اسلامی ایله محرز اولور بناء علیه اهل حربدن سبی
ایلدكلری اسیرلرین بدلرندن اخراج ایلمك بر فرده حلال دكلدر لكن اهل حرب كرك دار الحرب وكرك دار اسلامده قاهر
اولدقده قهرلری انجق بدلریله در دینله دكلدر كورمزمیسنكه مسلمیندن اخذ ایلدكلری اسیرلری بدلرندن اخذ ایلمك
هر فرده حلالدر واهل ذمت دخی قاهر اولدقلرنده حكم مزبورده مسلمین كبیلردر زیرا ذمت حق اللهه راجع اولان
اموردن سبب احراز اولمقده خلف اسلامدر حتی اخذ ایلدكلری اسیرلرینه تعرض براحده حلال اولماز وسبی
ایلدكلری امر اسبابای مسلمین كبی تخمیس اولنور واگر كفار تركدن اهل منعه بلاد كفار رومه دخول واحرارلرندن
سبی اسرایه وصول بولوب هنوز دارلرینه ادخال ایتمدین اسیرلری قبول اسلامله كسب اقبال ایلسه لر جمله سی
احرار قیلنورلر زیرا كفار تركك اهل دین حق اولمدقلرندن دینله محرز اولمامشلردر وبدلریله قهرلری دخی دارلریله
احرازدن اقدم تمام اولماز بناء علیه اسیرلری قبول اسلام ایتدكلرنده حریتلری تقرر ایدر حتی آنلری بعد الاسلام
دارلرینه ادخال ایدوب صكره مسلمین اوزرلرینه استیلا ایلسه لر جمله سی احرار اولورلر اما اسلاملری دارلرینه ادخاللرندن
متأخر ایسه عبیدلری اولورلر واكر كفار تركك عبید مذكورین بدلرنده ایكن قبول اسلام ایلسه لر ینه ملكلرنده
ابقا اولنورلر زیرا دارلری ومنعه لریله احراز ایتدكلرنده قهرلری تام وملك ورق تمام اولمشدر صكره دن اسلام مملوك
اوزرنده ثابت اولان ملك مسلمی وملك كافری ازاله ایلمز اما عبید مذكورین علی طریق المراغمة والمغاضبة ایچلرندن
دار یمزه فرار ایلسه لر احرار اولورلر نته كیم عبد حربی بووجهله مسلما خروج ایلدكده حكمی بویله در واگر تركك
مذكورین اسراء مزبوره یی دارلرینه ادخالدن اقدم اسلامی قبول وآنلردن صكره اسیرلری دخی دین اسلامه دخول
ایلسه لر ینه عبیدلری اولورلر زیرا اسلاملریله محرز اولدقلرندن حین اخذده مسلمین بولنمش كبی اولورلر حتی
بوندنصكره اول اسیرلری دار اسلامه اخراج ایلسه لر بونلر حكما مسلمیندن بغیر اذن الامام قصد غارتله دار الحربه
داخل وبعض سبایه نائل اولان اهل منعه منزلنه نازل اولملریله آنلرك مصابلری تخمیس وباقیسی آنلره تخصیص
قیلندیغی كبی بونلرك اسیرلری دخی تخمیس وباقیسی كندولره تخصیص قیلنور اما اسلام فریقین دارلرینه
ادخالدنصكره واقع اولوب بعده دار یمزه ادخال ایدرلرسه ینه عبیدلری اولورلر لكن بو صورتده تخمیس اولنماز
زیرا قبل الاسلام دارلریله احرازلرنده مالك اولوب آنلرده حكم غنیمت ابتداء ثابت اولمادیغندن صكره اسلاملریله
دخی ثابت اولماز اما مسئلهٔ اولی بشقه در كه آنده قبل الاسلام حقلری ثابت اولمش ایسه ده ملكلری ثابت اولمیوب
انجق دار اسلامله احرازده ثابت اولمغله محرزلرنده حكم غنیمت مثبت اولمشدر واگر اسیرلر هنوز ارض رومده ایكن
قبول اسلام ایدوب كفار ترك دخی آنلردن صكره قبول اسلام ایلسه لر اول اسیرلر احرار اولورلر زیرا قریبا بیان ایلدیك كه
احراز ایله ثبوت رقدن اقدم حریتلری اسلامله تأكد ایلمشدر واگر هنوز ارض رومده ایكن ایكی فرقه دخی قبول
اسلام ایدوب قبوللری زمان واحده ایدوكی معلوم یاخود احدهمانك تقدم وتأخری غیر مجزوم اولسه ینه
احرار اولورلر زیرا حریت اصلیه لری معلوم ورق اسرایه سبب اولان تقدم اسلام تركك غیر مجزومدر وحكم دف

شك ايله متحقق اولماز سؤال اولنورسه كه ترك اول اسيراره قاهر اولديغي دخي معلومدر وقهر آنلرك حريتلريني مبطلدر
پس حكم رق نيجه مشكوك اولور جوابده ديرز كه قهر قبل الاحراز مبطل دكلدر بلكه قهر انجق جزء علت
ابطالدر و جزء علتله حكمدن نسنه ثابت اولماز واكر كفار ترك كفرهٔ رومدن بر عورتي اسير ايدوب عورت دخي
هنوز بلادرومده ايكن وزوجي مداين رومدن برمدينه ده حياتده ايكن قبول اسلام ايلسه ترك اول عورتي صكره
دارلرينه اخراج ايلسه لر دخي زوجندن باين اولماز زيرا حربيتي اسلامله متأكد اولمغله اهل منعهٔ تركدن معدوده
اولميوب همان دارالحربده قبول اسلام ايلمش بر حربيه اولديغندن زوجندن باين اولماز مكر اوچ حيضله حائض
ياخود دار اسلامه خارجه اوله بوصورتلرده حقيقةً وحكما دارلري متباين اولمغله زوجندن باين اولور واكر كفار ترك
عورتدن صكره قبول اسلام ايلسه لر آنلرك اسلاملريله عورت باين اولور كذلك اسلاملري عورتدن اقدم اولسه صكره
عورت قبول اسلام ايلدكده ينه باين اولورزيرا بوصورتلرده ترك مزبورين دارالحربه داخل اولان جيش مسلمين
منزلنه نازلين اولورلر واول صورتده بر عورت قبول اسلامله عسكر مسلمينه انضمام ايلسه نفسني منعهٔ مسلمينله
احرازي تمام اولمغله حربيت وزوجندن بينونتله بكام قيلنور كذلك مسلمين بر عورتي سبي ايلدكدنصكره عورت
قبول اسلام ايلسه زوجي ايله بينلرنده حكما تباين دارمتبين وسيله امهٔ مسلمين اولوب بينلرنده اقتساملري متعين
اولمغله ينه زوجندن باين اولور بوصورت دخي آنك كبيدر كذلك عورت وترك قبول اسلام ايتميوب آني دارلريله
احراز ايلسه لر ينه باين اولورزيرا جاريه لري اولوب اهل دارلرندن قيلنمشدر وبز بيان ايلديك كه اهل حرب اختلاف
منعاتله اهل ديار مختلفه در پس زوجي ايله بينلرنده تباين دارمتبين اولدقده البته آندن باين اولور وهم دارلريله
احرازلرنده آكا مالك اولملريله آني مسلمين بدون الزوج سبيله تملكلري حكمنده اولوب آنده باين اولديغي كبي بونده
دخي باين اولور حتى اول جاريه قسمتله برينه اصابتدن صكره صاحبي قبول اسلام ايلسه حيضهٔ واحده ايله استبرادنصكره
وطئي آكا حلال اولورزيرا عورت اهل كتابندندر وزوجي دخي بوقدر والله اعلم

باب ما يقطع من الخشب ومايصاب من الملح وغيره *يعني دارالحربده قطع اولنان اخشاب وملح وغيريدن مأخوذ
ومصابه متعلق باب دقت نصابدر اكر برسريه اذن امامله قطع اخشاب ايچون خروج ودار اسلامله دارالحرب
ميانده مسلمين حقلرنده مخوف اولان برموضعدن قطع ايلدكلري اخشابله كلوب عسكره ولوج ايلسه لر اول اخشابدن
خمسي رفع وباقيسي غنيمته وضع اولنورزيرا مسلمين حقلرنده مخوف اولان موضع دارالحربدندر كه دار اسلام تحت يد
مسلمينده بولنان موضعك اسميدر وعلامتي مسلمين آنده آمن وسالم اولمقدر و بومعنى موضع مرقومده معدومدر
سؤال اولنورسه كه اول موضعده امن مسلمين مفقود اولديغي كبي امن اهل حرب دخي ناموجود ايكن نيجه دار
الحربدن معدود قيلنور جوابده ديرز كه مواضع مرقومه في الاصل ايادي اهل حربده بولنمغله يد اهل حرب آندن من كل
وجه منقطع اولمدقجه دار اسلام اولماز نكته سي اولدر كه هر نسنه كه في الاصل ثابت اوله البته بعض آثارينك بقاسيله
باقي اولوب اكا متماثل ياخود آندن غالب برمغير معارض عارض اولمدقجه اول نسنه مرتفع ومنتقض اولماز بوجهتله
مواضع مرقومه دارالحربدن ايدوكي معلوم اولدقده آنده بولنان اخشاب يد اهل حربده موجود اولمغله اخشاب مرقومه
اهل حربدن بطريق القهر اصابت اولنمش مال اولوب بعينها غنائمدن معدوددر واكر مسئلهٔ مزبوره ده
امير آنلري مسلمين ايچون سفاين يا مجانيق يا بلغه قطع اشجار ايچون ارسال قيلمش ايسه اخشاب مرقومه يي اخذ
وارساله قصد ايلديكي مصلحتده استعمالي جائزدر زيرا قطعلرنده امر اميره امتثال ايلديلر وامتثاللري حين
قطعده قصد اغتنامله متحقق اولماز پس حين قطعده قصد اغتنام مقصود اولمانجه غنيمتدن معدود اولماز
نكته سي اولدر كه نظر مسلمينه راجع اولان امورده رأي امام معتبردر كورمزميسنكه قبل الاصابه بطريق النظر
تنفيلي صحيحدر كذلك مصابي قبل الاصابه منفعت معلومه يه تعييني دخي تصحيح اولنور بوصورتده امير اول اخشابدن
مقدار كفايه سين اخذ ايلدكدنصكره فضله قالسه اول فضله غنيمت قيلنور زيرا موجب اغتنام اولان سبب
جمله سنده موجود ايكن حاجت مسلمينله مشغول اولان مقدارنده قصد امامه بنا حاجت مسلمين تقديم
وفضله سنده ينه حكم غنيمت اجرا وتعميم اولنور نظيري شول دين ووصيتدن فاضل اولان مالدر كه ورثه يه
ايصال قيلنور كذلك امير آنلري دارالحربده معسكردن ارسال ومنافع مسلمينه باعيانها صرف اولنمق ايچون خشب
يا طعام يا علف كتورمكله امر واستعمال ايلسه ينه كتوردكلري اول منفعت مقصوده يه مصروف وفضله سي
سريه ايله اهل عسكرك غنائملرينه معطوف قيلنور زيرا سريه اطاعت اميرايله خارج اولدقلرنده البته منفعت
مقصوده يي تحصيله نيت ايدوب اغتنامه عزيمت اتمشلردر كذلك بعض مداين ثغورده قحط واقع اولمغله امير

برقومي اول مدينه دن دارالحربه اهل مدينه ايچون طعام وعلف كتورمكه ارسال آنلر دخي بوخدمتي
اكمال ايلدكلرنده كتوردكلري بلا خمس بين اهل المدينه تقسيم اولنوب يالكز اهل سريه يه
قصر وتقديم اولنماز لكن بومسائل منوطه حين خروجلرنده امير آنلري نه مصلحت ايچون ارسال ايلديكي
معلوملري اولمغله مشروطه در زيرا آنلردن قصد اغتنام انجق ارسالدن مراد امير نه ايدوكني بيلوب اكا اطاعتله
خارج اولدقلرنده ظاهر الانعدام اولور بوصورتده دخي مثلا طعامي مسلمين آندن مستغني اولدقدنصكره ايصال
ايدرلرسه ينه منزل غنيمته انزال قيلنور زيرا تقديم اهل مدينه يي موجب اولان احتياجلري منعدم اولمغله مجموع
طعام مقصود امير اولان منفعتدن فضله قالان طعامك سلكنه منتظم اولمشدر واكر امير مسائل مذكوره ده
كتوره جكلري اشيانك بعضيسني آنلره تنفيل ايلسه تنفيلي تصحيح وتكميل اولنور زيرا اشياء مرقومه نك
بعضيسي منفعت مسلمينه وبعضيسي بطريق التنفيل آنلره مبذول قيلنمشدر كه هر برنده نظر ومصلحت ملحوظ
ومأمولدر زيرا نادك مصابده نصيب خاصلري بولنمادقجه خروجه رغبتلري قليل اولمغله تحريض ايچون تنفيل
ايتمشدر سؤال اولنورسه كه امور مذكوره دار اسلامدندر پس دار اسلامدن بعث اولنان سريه يه تنفيل نيجه
صحيح اولور جوابده ديرز كه اولبابده عدم صحت تنفيل شول غنيمتده در كه آنده فارس راجل اوزره لازم التفضيل اوله
زيرا اول تنفيلده جمله فضل فارسي ابطالدن غيري نسنه تحصيل اولنماز لكن بومعنى مانحن فيهده يوقدر كه
كتوره جكلري اصابت ايلين سريه يه غنيمت اولميوب منفعت مسلمينه صرف اولنه جقدر بوجهتله تنفيلي جائز
كورلمشدر اما مسلمين آندن مستغني اولدقدنصكره كتورسه لر نفللري باطل اولورزيرا كتوردكلري غنيمت
اولور وباب النفل في دار الحرب اثناسنده وابواب سيره ده بالدفعات بيان اولنديغي اوزره دار اسلامدن بعث
اولنان سريه ايچون غنيمتدن تنفيل عام صحيح اولماز واكر مسئلهٔ مرقومه ده امير من اخذ منكم شيئا فله نصفه
ديمش اولسه بوتنفيلي اهل سريه حقنده ايجاب امير اوزره تنفيذ اولنور زيرا بوتنفيلي اخذ ايدنلره مقصور
واحد ايتمكله آندن مهجور اولمغله طلب واخذ اوزره معناي تحريضي متضمن اولديغندن غنائمده صحتي ظاهر
ومتبيندر واكر امير برسريه يي مصالح مسلمين اولان سرحددن بحر ودار اسلامدن قطع اخشاب ايچون ارسال
ايتمش اولسه نظر اولنور اكر ارسالي عين اخشابله مصالح مسلمينده انتفاع ايچون واقع اولمش ايسه كتوردكلري
اول منفعته صرف اولنور بوصورتده بعض اخشابي آنلره تنفيل ايتمش ايسه اولا نفللرين اعطا بعده باقيسني
اول منفعته صرف وايفا ايدر واكر باعث بعث اولان خصوصدن امير مستغني اولدقدنصكره كتوررلرسه
سريه دن هربري كتورديكي اخشابه رأسا مالك اولورزيرا كتوردكلري اخشاب بوصورتده غنيمت دكلدر كه
اكا دار اسلامده اصابت ايتمشلردر ودار اسلامده مباح اولان اشيا منزلهٔ صيدده اولمغله هركيمك يدي اكا سبقت
ايلسه اكا احق اولور واكر اول اخشابي معا وجميعا كتوررلرسه بينلرنده على السويه تقسيم اولنوب فارسلري
راجل اوزره تفضيل وتقديم اولنماز زيرا تفضيل فارس غنيمتده اولور اخشاب مذكوره ايسه غنيمتدن دكلدر
سؤال اولنورسه كه غنيمتدن دكل ايكن آنده تنفيل نيجه تجويز اولنور جوابده ديرز كه اعطاء مرقوم على وجه
التنفيل دكلدر بلكه مصاب مباحه بعض مصابني تخصيص وباقيسني منفعت معينه يه صرف وتحويلدر واكر
برسريه بغير اذن الامام قطع اخشاب ايچون دارالحربه ياخود بين الدارين برموضع مخوفه خارج اولسه لر كتوردكلري
نسنه لر غنائمده مندرج قيلنورزيرا سريه اهل منعه اولوب دارالحربدن بطريق القهر جلب مال ايلمشلردر ومصاب
اهل منعه ده اذن امام منضم اولوب اولمامق مساويدر اما اول اخشابه آنده مسلمين آمنين اولدقلري برموضعده
ظفرياب اولسه لر بونده هربري مأخوذيني اخذ واستيعاب ايدر زيرا مأخوذي دار اسلامده شيء مباح اولمغله
صيد وحطب وحشيش كبي آني اخذ ايله مملوك ومستباح ايلمشدر بوصورتده اول موضعده اهل حربه ملاقي اولوب
قتالله آنلري اشياء مأخوذه لرندن اجلا قيلسه لر ينه حكم سابق اجرا اولنور زيرا دار اسلامدن اولان مواضع مجرد دخول
اهل حربله حكم دار الحربده اولميوب قتالله آنلري اجلادن صكره كما كان حكم دار اسلام اوزره باقي قالوب سريه دن
هربري مأخوذينه مالك اولور كذلك اول موضعه اهل حرب كلوب اخشابي قطع ايدوب هنوز دارلريله احراز ايتمدين
سريه واصل اولسه ينه هربري تملك مأخوذينه نائل اولور زيرا اهل حرب دار اسلامده اخذ ايلدكلري نسنه يه
قبل الاحراز مالك اولدقلرندن مصابلري اصابتلرندن اقدم اولديغي حال اوزره باقي قالور لكن دارلريله احرازندن
صكره مسلمين لحوق ويدلرندن اخذ ايلسه لر بوصورتده اهل حرب احرازايله مالك اولدقدنصكره سريه بطريق
القهر ملكلرين احراز ايتمش اولمغله اول نسنه غنيمت قيلنور كذلك ارض اسلام يا ارض حربده واقع ملاحه نك

یعنی آنده طوز حاصل اولان موضعك دخی حكمی جمیع مذكوراتده دار اسلامده اخذ اولنان اخشاب مباحه كبیدركه ملح دخی خشب مثللو مباح اولمغله اخذیله تملك اولنور كذلك معدن ذهب وفضه وجوهر دخی بویله دركه سریه آنلری طلبده چیقوب ارض اسلامده ظفر بولسه‌لر غنیمت دكلدر انجق بونلر وفی الركاز الخمس حدیث شریفی موجبنجه تخمیس اولنورلر كذلك اهل حرب بونلری استخراج ایدوب هنوز احراز ایتمدین سریه واصل اولسه‌لر ینه تخمیس اولنوب باقیسی اخذ ایلینلره تخصیص اولنور زیرا اهل حرب قبل الاحراز بونلره مالك اولمدقلریدن اخذلری وعدم اخذلری برابردر اما سریه بونسنه‌لره دار الحربده اصابت ایتمش اولسه‌لر بوصورتده بعد التخمیس باقی بینلرنده سهام غنیمت اوزره تقسیم اولنور زیرا سریه منعه‌لریله دار الحربدن آنی بطریق القهر اخراج ایلمشلردر اما مسئلهٔ مزبوره‌ده اهل منعه اولمیان برایكی شخص اخراج ایتمش اولسه اشیاء مزبوره قطعا تخمیس اولنمیوب اخذ ایلینلره تملیك اولنور زیرا آنلر دار الحربدن علی وجه التلصص اخراج ایدوب علی وجه اعزاز الدین ایتمشلردر مكر اذن امامله خارج اوله‌لر بوصورتده مصابلری حكم غنیمتده مندرج اولور زیرا بو تقدیر اوزره نصرتلری امام اوزره واجب وقدرتلرین بیلدكجه بعث وارساللری امام ایچون غیر جائز اولدیغندن امام آنلره مدد مثللو اولمغله كتوردكلری علی وجه اعزاز الدین مأخوذ اولمشدر وبو مثللو مصابلرده تخمیس واجبدر زیرا غنیمتده وجوب خمس انجق اشرف جهاتله كسب اولندیغی اعلام وشرفنی اظهار ایچوندر وبو معنی ما نحن فیهده دخی ظاهردر واكر سریه‌یی قطع اخشاب یا اخذ ملح ایچون بعث ایلین امیر سرحد اولوب آنلره مأخوذلریدن تنفیل ایتمش دخی اولسه امیر اعظمدن جائز اولان تنفیل بوندن دخی تجویز وتكمیل اولنور زیرا امیر اعظم تدبیر سرحدی اكا تفویض ایلدكده مقام نفسنه قائم قیلمغله آنی صریحا نهی ایتمدكجه كندودن جائز اولان امورك آندن دخی جوازی لازمدر بعده مؤلف بدیع البیان بو محلده امیر تنفیلی نفسنه یا غیریه تخصیصنك احكامنی بسط وتبیان ایلدی لكن بز اول مسائلی باب نفل الامیرده اعلان ایلدیك ومسائل مرقومه اثناسنده شو مسئله‌یی ذكر وانبا قیلدیكه امیر تنفیل ایله ولد ووالدینی تخصیص وتمییز ایلسه تخصیص اجنبیده تجویز اولندیغی كبی ینه تجویز اولنور وبو مسئله‌دن مرادی ولد ووالد بو حكمده مساوی اولدیغنی ایراددر اما عبد ومكاتب بشقه‌دركه آنلر بو حكمده بر ینه مساوی دكللردر وامیر لفظ تنفیلی جماعت مسلمینه تعمیم ایتدكده نفسی دخی داخل اولمغله تنفیلی حق نفسنده بو وجهله صحیح اولنجه ولد و والدی حقلرنده اولی بالتصحیح‌در زیرا ولد ووالدینه حاصل اولان نسنه‌دن انتفاعی نفسنه حاصل اولان نسنه‌دن انتفاعندن البته دوندر بعده مؤلف در یاد روایت حدیث سالم بن ابی الجعدی بو وجهله ذكر وروایت ایلدیكه قبیلهٔ اشجعدن بر كمسنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه كلوب فقر واحتیاجندن شكایت ایلدكده اكا صبر ایله امر ایلدیلر بعده اول كمسنه كیدوب اعدادن اخذ غنیمت وحضور نبوی‌یه ایصال ایلدكده غنیمتی اكا علی وجه الطیب حلال قیلدیلر والله تعالی وتقدس آنك شاننده ومن یتق الله یجعل له مخرجا ویرزقه من حیث لا یحتسب آیت جلیله‌سین انزال بیوردی ایشته بو حدیث جلیل برایكی كمسنه بغیر اذن الامام دار الحربه علی وجه التلصص دخول وبعض غنائمه كسب وصول ایتدكلرنده غنیمتلری بلا تخمیس آنلره موصول قیلنور قوللرنده علمامزك رحمهم الله تعالی اصل اصیللریدر اما اهل منعه بشقه‌در واذن امامله كیدن برایكی كمسنه ینه بشقه‌در وهر موضعده كه مصابده حكم غنیمت ثابت اوله آنده شخص مصیبله سائر عسكر برابردر وهر موضعده كه ثابت اولمیه مصیبه تخصیصی مقرردر واكر اخذنده بر جماعت اشتراك ایدرلرسه بینلرنده علی السویه تقسیم اولنوب فارسلری راجللری اوزره تفضیل اولنماز زیرا تفضیل تخمیس كبی غنیمته مخصوص‌در ومصاب مرقوم غنیمت دكلدر بلكه بر مال مباحدركه آنی علی وجه التلصص لا علی وجه اعزاز الدین احراز ایلمشلردر بو جهتله اخذ صید وحشیش منزلنده‌در واكر اشیاء مذكوره‌دن بر نسنه‌یی متلصصلردن شخص واحد اخذ ایلدكدنصكره حفظ ایچون رفیقنه ویروب اول دخی محافظه ایده‌رك دار اسلامه اخراج ایلسه ینه اخذ ایلین شخصه تملیك اولنور زیرا یدی اكا سبقت ایدوب وآنك امریله رفیقنك اخراج ایدیجیه دك حفظی بنفسه حفظی كبی اولمغله اكا احق اولمشدر اما رفیقی دار الحربده یدندن جبر وتغلبله اخذ واخراج ایتمش ایسه اكا اخراج ایلین مالك اولور زیرا شخص اول مجرد اخذیله اكا مالك اولمامشدر زیرا منعهٔ مسلمینده دكلدر كه اخذ ایله محرز اوله پس احرازی انجق دار اسلامه اخراجله حاصل اولور واخراج دخی انجق یدندن انتزاع ایلین غاصبدن تحقق ایتمشدر لكن بن بر مسلم بر غنیمتی اخذ ایلدكدنصكره رفیقی قهر وغلبه ایله یدندن انتزاع ایتمكی جائز كورمزم زیرا یدی اكا سبقت ایلمشدر وبو مسلك مسلمین اوزره حرمتی واردر وهم آنی دینله احراز ایلمشدر وبز باب متقدمده

بیان ایلدیك كه دینله احراز حكم ملك وتقومده معتبر دكل ایسه ده حقوق الهیه‌یه راجع اولان حق ائمه‌ده اعتباری مقرردر بوصورتده مشركیندن بر طائفه مصابلرین قصدا اخذ ایله ورود ومسلمین دخی اوزرلرینه غلبه ایدوب تخلیص مصابلرنده بذل مجهود ایلسه‌لر ینه ابتداء اخذ ایلین اوزره مردود قیلنور كه اخذ سابقله اكا احق اولدقدنصكره ابتلاء قتالله حكمنه تغیر ملحق اولماز سؤال اولنورسه كه قتال مزبوره مباشرتلرنده نیچون حكم تلصصدن اخراج اولنوب حكم اهل منعه‌ده ادراج اولنمادیلر تا كه مصابلری حكم غنیمتده اندراج ایلیه جوابده دیرزكه وقوع قتال قصدی اولمیوب اتفاقی اولمغله آنلر حكما قاهرین اولمازلر كورمزمیسنكه متلصصین مرقومین مشركیندن بر قومی نائملر ایكن بولوب جمله‌سنی قتل واموالرین اخذ واحراز ایلسه‌لر مأخوذلری غنیمت اولمیوب بلكه هر بری كندو مأخوذیله تخصص وامتیاز ایدر ما نحن فیه دخی بویله‌در توضیحی اولدركه متلصصین مرقومین اهل منعه اولدقلرنده مصابلری البته غنیمت اولدقدنصكره اعدادن آنی تخلیص ایچون حسب الابتلا قتال ایدوب ایتمكله حكمی متغیر اولمدیغی كبی اهل منعه اولمدقلرنده مصابلری غنیمت اولمدقدنصكره ینه قتال وعدم قتالله حكمی متغیر اولماز واكر اهل منعه اولمیان متلصصین بعض غنائمه اصابتلرندنصكره ینه بعض غنائمه اصابت ایلین عسكر مسلمین دار الحربده آنلره لاحق اولسه بوصورتده اولا مصاب فریقین تخمیس اولنور بعده مصاب فریق اول فریق ثانی ایله بینلرنده تقسیم اولنور زیرا فریق ثانی قصد غزا ایله داخل اولوب آنلره التحاقله منزلهٔ مدده نازل اولملریله مصابلرنده شركته نائل قیلنورلر اما مصاب فریق ثانیده فریق اول تشریك اولنماز مكر صكره تصادف قتالله اول مصابدن دفع اعدا ایچون اقتتال ایده‌لر زیرا فریق اول قصد غزا ایله داخل اولمدقلرندن منزلهٔ مدده نازل اولمیوب مصاب جیش حقنده حاللری شول دار الحربده تاجر یا اسیر یا اهل حربدن مسلم اولوب بعد الاصابه جیشه ملتحق اولانلرك احواللری كبی اولور وبز بالدفعات بیان ایلدیك كه بونلر مجددا ملاقی قتال اولمدقجه شركت مصابده ادخال اولنمازلر اما جمله‌سنده وجوب خمس اكا مبنیدركه جمله‌سی قوت جیشله محرزه اولوب معنای اعزاز دین تحقق ایلمشدر واكر بر عسكر اولا باذن الامام یا خود بلا اذن دار الحربه داخل اولوب بعده برایكی كمسنه امام آنلری عسكره لحوقدن نهی ایتمشیكن بلا اذن عسكره واصل اولسه‌لر نظر اولنور اكر لحوقلری عسكرك غنائمه اصابتلرندن اقدم ایسه بعد اللحوق مصابلرنده شریك اولورلر واكر اصابتلرندن متأخر ایسه تشریك اولنمازلر مكر صكره ملاقی قتال اولوب برابر اقتتال ایده‌لر زیرا بغیر اذن الامام دخوللرنده متلصصین اولملریله قتالده معیت ایتمدكجه مدد جیش عد اولنمازلر نكته‌سی اولدركه مدد جیش اولان اهل غزا اولمق لازمدر وبونلر تلصص اوزره دخوللرنده حكما اهل غزا اولمامشلردر پس مصابده شركتلرنده انجق حقیقة اهل غزا اولمق اعتبار اولنور وبو معنی قتالده معیتلرینه موقوفدر اما لحوقلری اذن امامله اولسه بوصورتده نفس دخوللهٔ اهل غزا اولملریله مدد جیش اولوب التحاقلرندن اقدم جیشك مصابلرنده دخی تشریك اولنورلر واكر بر قوم مرتدین دار الحربه لحوق بعده قبول اسلامله دار الحربده عسكر مسلمینه لصوق ایلسه‌لر بونلرك حاللری اهل حربدن هنوز قبول اسلام ایدنلر ایله برابردر زیرا ارتداد ایله دار الحربه داخل اولدقلرنده اهل حرب اولمشلردر صكره اسلامله جیشه التحاق ایلسه‌لر دخی اهل غزا ومدد جیش اولمزلر مكر ابتلاء قتالله مصابدن دفع اعدا ایچون اقتتال ایده‌لر واكر بر قوم بی منعه بغیر اذن الامام دار الحربه دخول وبعض غنائمه وصوللرندنصكره آخر قوم بی منعه دخی بعض غنائمه اصابتلرندنصكره اذن امامله آنلره لحوق وحلول ایلسه‌لر نظر اولنور اكر بعد الاجتماع ینه اهل منعه اولمامشلر ایسه متلصصین قبل الاجتماع وبعده اصابت ایتدكلری غنائمله بلا تخمیس متخصصین اولورلر زیرا اجتماعله اهل منعه اولمدقلرنده حكم اصابتلری متغیر اولمیوب مصابلرنده قبل الاجتماع جاری اولان حكم ینه جاری ومتحیز اولمغله آنلردن هر بری مأخوذیله متمیز اولور لكن آنلره لاحق اولانلر اهل منعه اولمش اولسه‌لر جواب مسئله بشقه‌دركه بوصورتده بونلرك التحاقلریله متلصصینك صفت اصابت واحرازلری متغیر ومصابلرنده تفصیل آتی الذكر اوزره حكم غنیمت متقرر اولور وما نحن فیهده اذن امامله لاحق اولانلرك قبل الاجتماع وبعده اصابت ایتدكلری تخمیس اولنوب باقیسی كندو بینلرنده قسمت غنیمت اوزره تقسیم ومتلصصینله اجتماعلری منزلهٔ عدمه تنزیل اولنور واكر بعد الاجتماع اهل منعه اولمشلر ایسه بوصورتده قبل الاجتماع هر بری اصابت غنائم قیلدیغی كبی بعد الاجتماع دخی جمیعا اصابت مغانم ایلسه‌لر كركدر كه اول وآخر جمیع مصابلری تخمیس اولنه بعده هر فریقك قبل الاجتماع مصابلری كندو بینلرنده سهام غنیمت اوزره تقسیم اولنوب بعد الاجتماع مصابلری بین الفریقین ینه سهام

غنیمت اوزره تقسیم اولنه زیرا بعد الاجتماع اهل منعه اولملریله جمیع مصابلرنده احراز علی وجه القهر متعین اولمغله جمله سنده وجوب خمس متبین اولور انجق هر فریقك علی الانفراد منعه سی بولنمامغله فریق آخرك قبل الاجتماع مصابنده مدد حکمنده داخل اولمدیغندن مصاب مذکور هر فریقك کندو بینلرنده تقسیم اولنوب فریق آخر مشارکتله مداخل اولهمز مکر بعد الاجتماع ابتلاء قتالله هر فریق فریق آخرك مصابندن دفع اعدا اوزره اقتتال ایدهلر بو صورتده جمیع مصابده اشتراك ایدرلر واکر بو مسئلهده فریق ثانیك دخی دخولی بغیر اذن الامام ایسه جوابی مسئلهٔ سابقهیه موافقدر انجق برو جهله آندن متفارق قدرکه بونده هر فریقك قبل الاجتماع مصابی دخی سهام غنیمت اوزره بین الفریقین جمیعا تقسیم اولنور اما مسئلهٔ سابقه بشقه درکه آنده وجه مشروح اوزره هر فریقك کندولره تخصیص وتقدیم اولنور زیرا بونده هر فریقك قبل الاجتماع مصابلری مصاب فریق آخر ایله حکمده مساوی اولمغله جمله سنده همان احراز ایله حال تأکد حقه اعتبار اولنور حال تأکد حقده دخی اهل منعه بولنملریله احراز قوت جمعله تمام اولدیغنی آشکار اولمغله جمله سی تخمیس وباقیسی بین الجمیع تقسیم اولنمق بدیدار اولور اما مسئلهٔ سابقهده هر فریقك حکم مصابی آخره مخالفدرکه اذنله داخل اولنلرك مصابلری غنیمت اولمغله متلصصین اکا شریك دکللردر ومصاب متلصصین غنیمت اولمامغله اذنله داخل اولنلر اکا شریك دکللردر مکر هر بری مصاب آخردن دفع اعدا ایچون قتال ایدهلر بو صورتده جمله سی غنیمت اولوب احرازی قوت جمعله تمیم اولنمغله بین الجمیع تقسیم اولنور واکر مسئلهٔ مرقومهده بلا اذن داخل ایکی فریقك برنده منعه بولنوب برنده بولنمامش ایسه منعه سی بولنمیانلر اهل منعهنك قبل الاجتماع مصابلرنده مشارك اولمازلر مکر بعد الاجتماع قتال آخرده متشارك اولهلر اما اهل منعه بعد الاجتماع ملاقی قتال اولمسهلر دخی آنلره تشریکله خوشحال قیلنورلر زیرا مصابلرین منعهلریله احراز ایتملریله اهل منعه بو بابده آنلره مدد منزلنده واقع اولمشدر اما صورت اولیده اذنله داخل اولنلر دخی اهل منعه اولمدقلرندن متلصصین مصابلرین آنلرك منعهلریله محرز اولمامشلردر واکر اهل منعه بلا اذن وغیر اهل منعه اذنله داخل اولمشلر ایسه هر بری آخرك جمیع مصابنده شرکتله مداخل قیلنور زیرا حین دخولده احد الفریقین باعتبار المنعه وفریق آخر باعتبار الاذن اهل غزادن عد اولنمغله هر بری مصاب آخرده بمنزلة المدد واقع اولمشدر واکر منعهلری بولنمیان فریقیندن هر بری دار الحربه اذن امامله داخل وهر بری بعض غنائمه اصابتدن صکره بربرینه متواصل اولسهلر بو صورتده اجتماعله اهل منعه اولوب اولملرینه اعتبار اولنموب همان مجموع مصابلری تخمیس وباقی بین الفریقین سهام غنیمت اوزره تقسیمه ابتدار اولنور زیرا اذن امام فریقینه شامل واذنله نفس دخولده هر بری حکم غزاده داخل اولمغله هر بری آخر ایچون قبل الاجتماع مصابنده دخی مدد منزلنه نازل اولمشدر سؤال اولنورسه که فریقیندن هر برینك منعهلری اولمامغله صورت مفروضهده هر برینك اصابت واحرازی آخرك منعهسیله حاصل اولمامشیکن هر بری آخرك مصابنده شرکته نیجه واصل اولور جوابده دیرزکه بونلر اعتبار اذن امامله دار الحربده اهل غزا اولمشلردر ودار الحربده اهل غزا عند الاجتماع بربرینه مدد عد اولنوب منعهلری بولنوب بولنمامغه اعتبار اولنماز کورمزمیسنکه عسکر دار الحربه داخل وغنائمه واصل اولدقدنصکره اذن امامله برایکی کسنه آنلره متواصل اولسه بالنفس منعهلری بولنمغین مدد عد اولنوب مصاب عسکرده شرکته نائل اولورلر اما بلا اذن داخل اولسهلر بویله دکلدر مانحن فیهده دخی بونك کبیدر وعلی هذا فریقیندن هر بری اهل منعه اولوب ایکیسیده بلا اذن داخل ودار الحربده متواصل اولسهلر جمیع مصابلری تخمیس وباقی بین الفریقین سهام غنیمت اوزره تقسیم اولنور زیرا هر بری حین دخولده منعهلری ایله اهل غزا واجتماعله بربرینه مدد اولدقدنصکره احراز مصاب جملهٔ فریقین ایله تمام اولمغله جمیع مصابده جمله سی شریك اولوب سهام غنیمت اوزره اقتسام ایدرلر والله اعلم

باب مایصیبه الاسراء والذین اسلموا من اهل الحرب * یعنی اسراء موحدین واهل حربدن قبول اسلام ایلین مهتدینك ظفریاب اولدقلری غنائمك احکامنده معقود باب دقایق رهیندر باب الشرکة فی الغنیمة اثناسنده بیان ایلدیك که دار الحربه داخل اولان عسکردن بر مسلم اسیر اولوب بعده فرار ایله قبل خروج العسکر کلوب عسکره ملتحق اولسه اسیر ایکن مصابلرنده دخی شرکته مستحق اولور زیرا عسکر ایله برابر قصد قتالله داخل اولدقده سبب استحقاق برابر منعقد واتمام احرازده مشارك ومعاضد اولمغله ماینهده حلول ایلین اسری منزلهٔ عدمه نازل ومعسکرده حاضر ایکن مریض اولمق حکمنده داخل اولمشدر وبو بابده ابتداء دخولی اذنله اولوب

اولماق برابر وعلی کلا التقدیرین عسکر ایله قصد قتال اوزره دخولنده غازی عد اولندیغی مقرردر کورمزمیسنکه عسکر ایله برابر قصد تجارتله داخل اولوب صکره ترك تجارت وقتاله مباشرتدنصکره اسیر اولسه یاخود اهل حربدن ایکن قبول اسلام وقصد قتاله مسلمینه انضمامدنصکره اسیر اولسه بعده فرار ایدوب عسکر غنائمی دار ایله احراز وبیع وتقسیم ایتدیکدن عسکره ملتحق اولسه بو صورتلرده قتالنده اذن امام بولنمامشیکن ینه مصاب عسکرده شرکته مستحق اولورلر اما کندو هنوز اسیر ایکن اول عسکر خروج ایدوب بعده فرار وبعض غنائمه ظفر بولمش اولان عسکر آخره لحوق وولوج ایلسه آنلر ایله غنائم سابقهلرنده شرکته نائل اولهمز مکر مجددا ظهور قتالله اول غنائمدن دفع اعدا ایچون مقاتل اوله زیرا بو وقته کلنجیه دك سبب استحقاقی بو عسکر ایله برابر منعقد اولمدیغندن آنلرك حقلرنده بونك حالی دار الحربده قبول اسلامله عسکره ملتحق اولان کسنهنك حالی ایله متحد اولمشدر ومسلم مزبورك مقصودی انجق مشرکیندن نفسنی تخلیص اولمغله مجرد عسکره التحاقله مدد عسکر عد اولنماز مکر مصابلرندن دفع اعدا ایچون مجددا مباشرت قتاله مقصودی امداد اولدیغنه استدلال اولنه ومانحن فیهده دخی بویلهدر واکر اسیر مرقوم حین فرارنده بعض مشرکینی قتل ومالنی اخذ ودار اسلامه اخراج ایتمش اولسه بلا خمس جمله سنه مالك قیلنوب شول حربی منزلنه تنزیل اولنورکه دار الحربده قبول اسلامدنصکره فعل مزبوری اتیان وتکمیل ایلیه نکته سی اولدرکه اسیر مزبور بلا منعه دار الحربده مقهور اولدیغندن فعل مذکوردن مقصودی علی وجه اعزاز الدین قتال اولمیوب همان یدلرندن سلامت نفسنی استحصال اولمغله مأخوذنده منزلهٔ متلصصه انزال قیلنور اما بو مسئلهلرده اسرا یاخود اهل حربدن قبول اسلام ایدنلر اهل منعه بولنسهلر بو صورتده جمیع مصابلری تخمیس وباقی بینلرنده سهام غنیمت اوزره تقسیم وایچلرندن بالنفس اخذ ایلین وایلمین حکم غنیمت اوزره تسویه قیلنور وصورت مفروضهده حین احرازده اهل منعه بولندقلرندنصکره مذکورینك هر فریق قبل الاجتماع اهل منعه اولمق یاخود انجق اجتماعله اهل منعه اولمق حکم مشروحده برابردر زیرا مذکورین اهل حربله فی الحقیقه محاربین ایکن ماللرین بطریق القهر اخذ ومنعهلریله احراز ایتملریله مصابلرنده معنای اعزاز دین متحقق اولوب غنیمت ایدوکی متعین وممتاز اولمشدر واکر اسراء مسلمین اهل حربدن برقومی خدعه ایله قتل وماللرین اخذه قادر اولسهلر حقلرنده جائز کورلمز زیرا آنلر اهل حربله فی الحقیقه محاربین ایکن ایچلرنده مقهورین ومظلومیندر پس کندولره ظلم ایدنلرك بعضیلرندن وقت فرصتده انتقاملری جائزدر بو صورتده اول مالی دار اسلامه بلا منعه اخراج قیلسهلر آنلردن هر بری کندو مأخوذینه مالك اولوب آخری اکا مشارك قیلنماز واکر اخذنده فارس وراجل مشارك اولمشلر ایسه ینه علی السویه آنده متشارك قیلنورلر زیرا بعد الاجتماع دخی اهل منعه اولمدقلرندن مصابلری حکم غنیمتده داخل اولمامشدر بو صورتده اخذ ایلین کسنه مأخوذینی حفظ وتحمل ایچون رفیقنه اعطا اول دخی دار اسلامه اخراج قیلسه ینه صاحب اولنه رد اولنور زیرا امین اتخاذ ایلدیکی رفیقنك یدی کندو یدی کبیدر اما رفیق بطریق التغلب اخذ واخراج قیلمش ایسه اکا رفیق مالك اولور وبز بو مسئلهیی باب متقدمده بیان ایلدیك واکر فعل مرقومه اسراء مسلمین بعد تحصیل المنعه مباشرت ایدوب دار الحربده قبول اسلام ایدنلر دخی بلا منعه مبادرت ایلدکدنصکره فریقین دار الحربده مواصلت بعده دار اسلامه خروجه مسارعت ایلسهلر بو صورتده جمیع مصابلری اهل منعهدن برقومك یدلریله ودار اسلامله احراز اولنمش غنیمت اولمغله البته تخمیس اولنور بعده منعهسی اولمیان فریقك مصابی بین جمیع الفریقین سهام غنیمت اوزره تقسیم اولنور زیرا بونلر مصابلرین فریق آخرك منعهسیله احراز ایتملریله فریق آخر بونلره باعتبار المنعه مدد حکمنده اولمشلردر لکن بونلر اصحاب منعهیه قبل الاجتماع مصابلرنده شریك اولهمزلر زیرا بونلر اهل منعه اولمدقلرندن مصاب مذکوری منعهلریله احراز ایتمدیلرتاکه اول مصابده آنلره رده وبناه حکمنده اولهلر مکر بعد الاجتماع مبتلای قتال اولهلر بو صورتده اول مصابدن دفع اعدا ایچون قتالده اجتماع ایتملریله نفس اصابتده شریك کبی اولدقلرندن آنده تشریك اولنورلر بشرط آنکه صکرهدن ملاقی اولوب قتال ایلدکلری اهل حرب اهل منعه اولهلر زیرا اهل منعه اولمدقلرنده بو قتالله حکم سابق متغیر اولماز زیرا دفع اعدا ایچون قتالله تغیر حکم انجق اعدا ایادی مسلمیندن تخلیص ایتملرندن خوف اولندقده واقع اولور وخوف مذکور انجق اهل حربدن اصحاب منعهیه ملاقاتله حاصل اولور یوقسه برایکی حربییه ملاقاتله اولماز واکر فریقین مرقومیندن هر بری حین اصابتده بلا منعه اولوب اجتماعله کسب منعه ایلسهلر بو صورتده اولی وآخر جمیع مصابلرنده شریك اولورلر زیرا اجتماعلرنده حادث اولان منعه ایله حاللری متغیر اولمغله متفرقا اصابتلری ایله

مجتمعاً اصابتلری حکمده مساوی اولمشدر نکته سی اولدرکه بو صورتده بر برینه مدد اولوب بعد الاجتماع
اهل منعه اولدقلرنده هر فریق کندو مصابنی انجق آخرك قوتیله احرازه قادر اولمشدر اما مسئلهٔ سابقه بشقه در
واکر فریقین مذکورینك هر بری بلا منعه ایکن امام الاسلام هر برینه ارسال پیام واهل حربدن قادر اولدقلرین
قتل و مماللرین اخذ ایله امر بنی افهام ایدوب آنلر دخی بو مصلحتی اتمام و بر برینه ملاقی اولمادین خروج دار اسلامه
اقدام ایلسه لر بو صورتده هر فریقك مصابی تخمیس و باقی کندو بینلرنده سهام غنیمت اوزره تقسیم اولنور
زیرا اذن امام بونلره بالغ اولدقده اهل غزادن اولوب شول قوم ذی منعه منزلنه نازل اولمشلردر که اذن امام ایله دار الحربه
داخل اوله لر نکته سی اولدر که امام بونلرك حاللرینی بیلوب وفعل مذکور ایله امر ایلدکده نصرتلری امام اوزره
واجب و بونلر دخی اول وجهله قاهر وغالب اولمشلردر کذلك فریقین مذکورین دار الحربده مجتمع اولوب اجتماع ایله
اهل منعه اولسه لر یاخود اولسه لر یاخود قبل الاجتماع بری اهل منعه اولوب آخری اولمسه بنه امر امام جمله سی
جامع وقهر وغلبه لری اول وجهله واقع اولور و بر باب متقدمده بیان ایلدیکه فریقینك بو وجهه اوزره ابتداء
دخوللری اذن امام ایله واقع اولوب دار الحربده مجتمع اولسه لر مصابلرنده بر برینه شریك قیلنورلر کذلك فعل مذکوری
دار الحربده امر امام ایله اتیان ایتدکلرنده بنه شرکته شایان اولورلر واکر امام برقوم ذی منعه یی طلب غنیمت ایچون
دار اسلامدن ارسال ایدوب آنلر دخی دار الحربه داخل اولدقدنصکره اسراء مسلمین یاخود اهل حربدن قبول
اسلام ایلین مهتدین فرار ایله کلوب آنلره اتصال وقبل التواصل هر فریق بعض غنائمی استحصال ایتمش
اولسه لر نظر اولنور اکر بعد الاجتماع دخی اهل منعه اولمیوب صکره ابتلای قتال ایله بعض غنائم دخی استحصال
ایتمشلر ایسه بو صورتده اذن ایله داخل اولنلر باعتبار الاذن قاهر اولملریله اول و آخر جمیع مصابلری تخمیس و باقی
کندو بینلرنده تقسیم اولنه جغی امر ظاهردر وفریق آخرك مصابی بلا تخمیس بر برینه اصابتده اشتراك ایتملر ایسه
کندولره احسان واول بابده فارس وراجللری سیان قیلنور واکر اصابتده اشتراك ایتمشلر ایسه هر بری کندو
مأخوذیله منفرد اولوب آخری آنکله شرکتنه مستعد اوله مز زیرا بونلر قبل الاجتماع وبعده کرك منعه وکرك
اذن امام ایله قاهر اولمدقلرندن لصوص ایدوکلری ظاهر وحکم لصوص بومذکور ایدوکی امر باهردر
سؤال اولنورسه که اذن ایله داخل اولنلر ایچون فریق آخر حقنده باعتبار الاذن اهل منعه منزلنه نازل وآنلره
مدد حکمنده داخل قیلنمادیلر جوابنده دیرزکه اهل منعهٔ حقیقیه مدد فریق آخر قیلنمق انجق قوت ومنعه لر یله
مصابلرینی احراز ایتملرینه نظر ایله در ومعنای معهود بو بابده غیر موجود در واذن ایله داخل اولنلرك مصابلری
باعتبار الاذن غنیمت حکمیه اولوب حقیقیه اولمامشدر وحکم مذکور مصاب فریق آخره ساری اولمیوب کندو
مصابلرینه مقصوردر اما اهل منعهٔ حقیقیه نك مصابلرنده حکم غنیمت نفس منعه لری اعتباریله اولدیغندن
مصاب فریق آخری دخی منعه لریله احراز ایتدکلرنده حکم غنیمت اکا دخی ساری اولور واکر بعد الاجتماع
اهل منعه اولمشلر ایسه بو صورتده جمیع مصابلری تخمیس وباقی بین الفریقین سهام غنیمت اوزره تقسیمه ابتدار
اولنوب صکره دن قتال آخره ابتلا وعدم ابتلالرینه اعتبار اولنماز زیرا اجتماع ایله اهل منعه اولوب حاللری متغیر
اولمغله هر فریقك مصابنده دخی تغیر حکم متقرر اولمشدر واکر مسئلهٔ مفروضه ده اذن ایله داخل اولنلر بلا منعه
وفریق آخر اهل منعه بولنسه لر بو صورتده جمیع مصابلرنده بعد الخمس بر برینه مشارك اولورلر زیرا اذن ایله داخل
اولنلر باعتبار الاذن وفریق آخر باعتبار المنعه اهل غزا اولملریله بعد الاجتماع شول حکمی اکتساب واکتسا
ایتمشلردر که برقوم ذی منعه اذن امام ایله داخل وبعد اصابة الغنیمة عسکر غانمینه واصل اوله لر پس آنده فریقین
بر برینه جمیع مصابده مشارك اولدقلری کبی بونده دخی متشارك اولورلر واکر مسئلهٔ مرقومه ده اذن ایله داخل اولنلر
اهل منعه وفریق آخر بلا منعه بولنسه لر بو صورتده اهل منعه فریق آخرك قبل الاجتماع مصابلرین دخی
منعه لریله احراز ایتمش اولدقلرندن بعد الخمس آنده دخی مشارکتله سرفراز اولورلر اما فریق آخر اهل منعه یه
قبل الاجتماع مصابلرنده مشارك اوله مزلر مکر صکره دن حسب الابتلاء قتال آخرده متشارك اوله لر وعلی هذا ایکیسیده
اهل منعه بولنسه لر بو صورتده جمیع مصابده بر برینه شریك اولورلر زیرا هر بری منعه سیله فریق آخره مدد
اولمشلر واهل منعه دن ایکی عسکر دار اسلامدن داخل ودار الحربده متواصل اولدقلرنده اذن امام بولنوب
بولنمامق حکم مصابلرنده مؤثر اولمدیغی کبی بونده دخی غیر مؤثردر والله اعلم

باب المستأمنین من المسلمین یأخذون اموال اهل الحرب ثم یخرجونها * یعنی دار الحربده مستأمنین اولان مسلمین
اموال اهل حربی اخذ واخراج ایلدکلری صورتلرك احکامی بو بابدن استخراج اولنور بزقریبا باب المسلم یخرج

من دار

من دار الحرب مسائلنده اعلان واخبار ایلدیك که مسلم مستأمن اموال اهل حربدن برشیئی بلا رضاهم اخذ
ودار عزه اخراج ایلسه اصحابنه رد ایله امر اولنوب حکم ایله اجبار اولنماز زیرا انجق ذمت نفسنی ناقض اولوب
ذمت امام ومسلمینه مناقض اولمامشدر ومقال مشروح المآل اوزره حدیث مغیرة بن شعبه رضی الله عنه ایله استدلال
اولندیکه مغیره حضرتلری برقوم مشرکینله رفیق اولوب وقت غفلتلرنده جمله سنی قتل ومماللرین اخذ وحضور
رسالتپناهی یه ایصال وتخمیسنی رجا ایلدی اما رسول الله علیه السلام اکرچه تخمیسندن امتناع بیوردیلر لکن
اموال مرقومه یی ورثهٔ مقتولینه رد اوزره اجبار ایلمدیلر پس بو جنسدن اولان مسائلده اصل اصیل اشبو حدیث
جلیلدر مؤلف مصیب نصب الله تعالی له من الغفران خیر نصیب دیرکه صورت مزبوره ده صاحب المتاع اولان حربی
قبول اسلام یا ذمت یا امان ایله کلوب متاعی اوزره عدول مسلمیندن اقامت بینه یه ابتدار یاخود ذو الید مضمون مدعاسنی
اقرار ایلسه کرکدرکه امام انکار ایله امر وافتا ایدوب جبر والجا ایلمیه زیرا حین اخذنده صاحب المتاع مال ونفسنده
جانب مسلمیندن داخل امان دکل ایدی غایة الامر مستأمن مرقوم ایچلرینه امان ایله داخل اولدیغندن اهل حربه غدر
ایتمك اوزرینه واجب ایدی لکن غدری دار الحربده واقع اولمغله حین غدرنده تحت حکم امامده داخل دکل ایدی
بناء علیه امام سیدن بو مقدار ایله انکار اوزره اجبار ایده مز کورمزمیسنکه مستأمن مرقوم دار الحربده اهل حربدن برینی
قتل یاخود کوزینی چیقاروب یاخود مالنی استهلاك ایتدکدنصکره دار اسلامه فرار ایلدکده صاحب الحق کلوب اولبابده
مخاصمه یه ابتدار ایلسه قاضی اول خصم ایچون برشیئله قضایه اجتسار ایده مز پس مماللرین اخراج ایلدکده دخی بو وجه
اوزره قرار و یریلور کذلك مستأمنین مرقومین اهل منعه بولنوب مأخوذلرین دار اسلامه اخراج ایتمش اولسه لر بنه
حکمی مستأمن واحدك اخراجنده اولان حکمله برابردر زیرا مأخوذلرینی منعهٔ نفسلریله احراز ایدوب منعهٔ امام ایله
ایتمشلردر بو تقدیر اوزره مستأمنین مرقومین دار الحربده اجتماع ایله کسب امتناع ایلدکلرندن صکره اهل حربله منابذه
عهود ایدوب بعده بعض غنائمله دخی نیل مقصود ایتدکلرندنصکره مقدما اصابت غنائم قیلمش اولان عسکر
مسلمینه لحوق بعده جمیعاً بعض غنائمه دخی لصوق ایلسه لر بو صورتده قبل الاجتماع اولان مصاب اهل عسکر
تخمیس وباقیسی یالکز اهل عسکره تقسیم اولنوب تجاره تعمیم اولنماز زیرا تجار مجرد اجتماع ایله مدد عسکردن
محسوب وحکم غزایه منسوب اولمامشلردر مکر اول مصابدن دفع اعدا ایچون مجدداً قتال ایدهلر وبعد الاجتماع اولان
مصابلری تخمیس وبین الجمیع قسمت غنیمت اوزره توزیع اولنور که اصابت واحرازنده اشتراك ایتمشلردر ومستأمنینك بعد
المنابذه مصابلری اواخر بابده مذکور اولدیغی اوزره بلا تخمیس کندولره مسلم قیلنور اما حال امانلرنده اولان مصابلرین
اهل حربه رد ایله امر اولنورلر لکن حکمده جبر اولنمازلر زیرا آنده احرازلری کندو منعه لریله اولوب منعهٔ جیشله
اولمادیغندن آنی منعهٔ جیشه اخراجلری دار اسلامه اخراجلری کبیدر مکر ابتلاء قتال ایله اول مصابدن دخی دفع اعدا
ایچون جمیعاً اقتتال ایده لر بو صورتده اکرچه مستأمنین جمیع مصاب جیشده مشارك اولورلر لکن مصاب مستأمنینی
امام آلوب موقوفاً بیت المال القا وصاحبی کلوب اخذ ایتدیکه دك ابقا ایدر زیرا بو صورتده احرازی قوت عسکر ایله
وآندن دفع اعدا ایچون قتاللریله حاصل اولمغله تحت ولایت امامده داخل اولمشدر کورمزمیسنکه اخذی علی وجه
الغدر اولمسه ایدی آنده حکم غنیمت متقرر وامام بعد التخمیس انی اهل عسکر ایله تجار بینلرنده تقسیمه مقتدر اولور
ایدی بو صورتده دخی ولایتی ثابت اولمغله کرکدرکه صاحبنه ایصال ایله غدری ازاله ایلیه کورمزمیسنکه مالی اخذ
اولنان اهل حرب منعه لریله عسکره کلوب سزکله قتال ایده رز یاخود اول تجار ایله بیمزی تخلیه ایدرسز تا که
بز آنلری قتل و یدلرندن اموالمزی اخذ ایده لیم دیسه لر اهل حربی قتال تجار اوزره ترك واهمال بزه حلال اولمیوب بلکه
نصرت تجار اوزرمزه واجب اولور و بو بابده نصرتلری انجق غدر ایله اخذ ایلدکلری اموالی یدلرندن اخذ واصحابنه رد
ومشرکینی بو وجهله صد ایتمکله اولور کذلك استخلاص مال ایچون کلن اهل حرب اصحاب اموالك غیری بعض رجال
اولسه لر بنه حکم شرعی بو منوال اوزره در واکر مسئلهٔ مذکوره ده مستأمنین هیچ اهل منعه اولمامشلر ایسه بو صورتده
کرکدرکه اهل عسکر مصابلرین اخذ واصحابنه رد ایده لر زیرا احرازلری کندو ومنعه لریله اولمیوب انجق قوت عسکر ایله
حاصل اولمشدر حتی مال مرقوم غنیمت اولسه ایدی بعد الاجتماع ملاقی قتال اولمسه لر دخی آنده حق عسکر ثابت اولور
ایدی ومال مزبور قوت عسکر ایله محرز اولوب آنده ولایت عسکر ثابت اولنجه البته ولایت امام متثبت اولوب عسکر
اصحابنه ردینی اهمال قیلمشلر ایسه ردی امام اوزره واجب اولور لکن ردنده واجب اولان مالی اصحابنه بعث وتسییر
اولمیوب بلکه امانله کلوب اخذینی اصحابنه تحریر بردرز زیرا اول مالی ایادی اصحابندن امام اخراج ایتمیوب بلکه یدینه من غیر
صنع انتقال ایلمشدر نظیری شول ثوبدرکه هبوب ریح ایله برکسنه نك قوجاغنه دوشه آنی صاحبنه حمل وایصال واجب

مطلب هبت الريح والقت الثوب في حجر انسان

اولبوب همان کلوب اخذ ایتمسی ایچون اعلام حال واجب اولوروا کر دار الحربده برمستأمن دار اسلامه چیقوب بعده
دار الحربه عودت ایلدکده اهل حرب خروجنه واقف اولمدقلرندن آنی امان سابق اوزره صانوب تعرض ایلمسه‌لر
وقت فرصتده اهل حربی قتل ومالّلرین اخذی جائز کوریلورز یرا دار اسلامه وصولنده اهل حرب بیلسون بیلسون
بینلرنده اولان حکم امان رسیدهٔ پایان اولوب بلا استیمان جدید ایچلرینه دخول ایتدکده فی الاصل ایچلرنده مستأمن
اولمیان مسلم ایله سیان اولمشدر کورمزمیسنکه اهل حرب حالنه واقف اولسه‌لر ایدی آنی قتل ومالنی اخذ ایدرلر ایدی
عدم وقوفلری طرف مسلمدن اهل حرب ایچون ثبوت امانه باعث اولماز سؤال اولنورسه که قبل الخروج قتل واخذ
اموالری اکا حلال اولمادیغی انجق غدردن احتراز ایچون ایدی واهل حرب خروجنی بیلدکجه معنای غدر ینه
باقی ایکن نیچه حلال کوریلور جوابده دیرزکه بویله دکلدر زیرا خروجنی اهل حربه اعلام مستأمن اوزره واجب
دکلدر بلکه اهل حربه لازمدر که مستأمندن غفلت ایتمیه‌لر تاکه خروجی کندولردن مستور اولمیه وخروجله امانی
منتهی اولدقده البته اهل حربله محاربدر واهل حرب آنی امان سابق اوزره ظن ایلملری الحرب خدعة نصی
اوزره آنلرده فعل محاربی اجراسنه مانع اولماز کذلک مستأمن مزبور دار الحربده بولنان عسکره خروج وعودت
ایتمش اولسه ینه حکم مسئله بوکیفیت اوزره‌در زیرا بینلرنده اولان امان دار اسلامه خروجله منتهی اولدیغی کبی
منعهٔ مسلمینه وصولله دخی متناهی اولور بو صورتلرده اهل حرب آنی حین عودتنده اخذ وسن قنده ایدیک
دیو سؤال ایلدکلرنده بن دار الحربدن فلان موضعده ایدیم هنوز دار اسلامه رجوع ایتمدم دیو اخبار یاخود سن
کیمسین دیو سؤال ایتدکلرنده بن ایچکرده مستأمنم دیو اقرار ایتمکله اهل حرب آنی علی حاله برقرار ایلسه‌لر
بو معامله‌لری استیمان جدید منزلنده اولمغله صکره تعرض اهل حربه اکا حلال وسزاوار اولماز کورمزمیسنکه
برکسنه دار الحربه الی الآن امانله داخل اولمامشیکن آنی اهل حرب اخذ ایدوب اول دخی بن ایچکرده فی الاصل
مستأمنم دیمکله تخلیهٔ سبیل ایلسه‌لر اول کسنه مستأمن اولوب بوندنصکره اهل حربه غدری تحلیل اولنماز
واکر مسئلهٔ مذکوره‌ده مستأمن مزبور طرف امامدن دار الحربه طلیعه بعث اولنمش برقوم بی منعه‌یه خروج
وعودت ایتمش اولسه بو صورتده اهل حربه بروجهله تعرضنه رخصت یوقدر زیرا بینلرنده اولان امان منابذهٔ
عهود یاخود منعهٔ مسلمینه ورود ایتمدکجه علی حاله موجود واول امانه نظر ایله جواز تعرضلری مفقوددر واکر مستأمنین
دار الحربدن برموضعده اجتماعله کسب امتناع ایدوب هنوز اهل حربه نبذ امان ایتمدیلر ینه کالاول متفرق اولسه‌لر
بو صورتده امان سابق اوزره محفوظ الحال اولملریله اهل حربه بروجهله تعرض آنلره حلال اولماز سؤال
اولنورسه که بونلره دار الحربده حادث اولان منعه نیچون دار الحربده بولنان منعهٔ مسلمین منزلنه نازل قیلنمادی تاکه
آنکله انتهاء حکم امان حاصل اوله جوابده دیرزکه انتهاء امان انجق اهل حربله محاربین اولان منعه ایله حاصل اولور
ومستأمنین دخوللرنده محاربین اولمدقلرندن تجمع ایتسه‌لر دخی نبذ امان ایتمدکجه محاربین اوله مزلر اما اهل
عسکر بشقه‌در کذلک دار الحربده اسیر یاخود قبول اسلام ایدنلردن برطائفه اجتماعله اهل منعه اولوب لکن
محاربه ایله اهل حربه نبذ امان ایتمسه‌لر ینه وجه سابق البیان اوزره‌در زیرا اسرا ایدلرنده مقهورین واهل حربدن
قبول اسلام ایدنلر دخی آنلر ایله غیر محاربین ایکن محاربه ایله نبذ امان ایتمدکجه منعهٔ مجرده ایله ظاهرده محاربین
اولمازلر وبو مثللو منعه‌یه التحاقله امان مستأمنین دخی منتهی اولماز واکر مسئلهٔ مرقومه‌ده اسراء مزبورین اهل
حربه محاربه ایله نبذ عهد ایتمش اولسه‌لر مستأمنین آنلره التحاق واهل حربه عودت ایتدکلرنده اهل حربدن
قادر اولدقلرین قتل ومالنی اخذه رخصت بولورلر زیرا مسلمیندن اهل حربله محاربین اولان اهل منعه‌یه التحاق
ایتمشلردر وعسکره التحاقلری کبی بونده دخی حکم امانلری منتهی اولمشدر بو صورتده مشرکین حال مستأمنینه
واقف اولوب سز نیچون آنلره کندیکز دیو عتاب ایتدکلرنده تجارت یاخود فعللرندن نهی ونصیحت ایچون
کندک دیو جواب ویردکلرنده اهل حرب آنلری ترک واهمال ایتمش اولسه‌لر صکره آنلره بروجهله تعرضلری
حلال اولماز زیرا بو کلاملری استیمان جدید منزلنه نازلدر که امان اول اوزره اولدقلرینی اهل حربه اخبار واول امان
اوزره ترکه نائل اولمشلردر کذلک مستأمنین دار الحربده بولنان عسکره خروج وعودتلرنده اهل حربه نز عسکره
تجارت یاخود غیری مصلحت ایچون وصلت ایتمشیدک دیو بسط معذرت ایلسه‌لر ینه جواب مسئله بوکیفیت
اوزره‌در واکر مستأمنین اهل حربدن بعض امواله اصابت بعده تجمع وتمنع برله نبذ امان وقتال ایده جکلرین
اعلان ایتدکدنصکره قتال ایدوب یا ایتمدین بعض غنائمه دخی وصلت وجمله‌سنی دار اسلامه اخراجه مسارعت ایلسه‌لر
بو صورتده بعد النبذ مصابلری تخمیس وبینلرنده سهام غنیمت اوزره تقسیم اولنور وقبل النبذ مصابلری همان

اصابت ایلدکلرین اشخاصه تخصیص قیلنوب خمسی دخی اخذ اولنماز زیرا آنی علی وجه الغدر اخذ ایدوب
کندو منعه‌لریله احراز ایتمشلردر بوقسه منعهٔ امام ومسلمینله ایتمشلردر لکن امام اصحابنه رد ایله آنلره افتا ایدر
اما حکماً جبر والجا ایلمز واکر مسئلهٔ مفروضه‌ده مستأمنین محلنده اسراء مسلمین یاخود اهل حربدن قبول اسلام
ایلمش برقوم مهتدین اولسه بو صورتده امام جمیع مصابلرین تخمیس وباقیسنی بینلرنده سهام غنیمت اوزره
تقسیم ایدر زیرا بونلر مأخوذلرین حربی اخذلرنده کندولره حلال ایکن اخذ ومنعه وقوتلریله احراز ایتمش
اولدقلرندن مصابلرنده حکم غنیمت ثابت اولمشدر اما مستأمنین قبل النبذ اوزرلرینه حرام ایکن اخذ ایتمش
اولملریله صکره‌دن حادث اولان منعه‌لریله مأخوذلرنده حکم غنیمت ثابت اولمامشدر کورمزمیسنکه آنی منعهٔ
جیشله احراز ایتمش اولسه‌لر امام یدلرندن اخذ واصحابنه رد ایدر بوقسه بینلرنده قسمت غنیمت اوزره تقسیم ایلمز
اما اسرا منعهٔ جیشله احراز ایتمش اولسه‌لر جیشله بینلرنده قسمت غنیمت اوزره تقسیم ایدر پس مستأمنین
کندو منعه‌لریله احراز ایتمش اولسه‌لر ینه بویله‌در لکن منعهٔ جیشله احرازلرنده امام ایچون رد اوزره ولایت
اجبار ثابت اما کندو منعه‌لریله احرازلرنده غیر ثابتدر واکر مستأمنین مرقومین دار الحربده بلا منعه وبغیر اذن الامام
داخل اولمش برقوم متلصصینه التحاق ایلسه‌لر نظر اولنور اکر بعد الاجتماع ینه اهل منعه اولمامشلر ایسه
بو صورتده هر فریقک بعد الاجتماع مصابلری قبل الاجتماع اولان مصابلری کبیدر حتی مصاب لصوص
ایچلرندن مباشر اصابت اولنلره مخصوص قیلنور ومصاب مستأمنین بلا جبر رد ایله امر اولنور واکر اهل منعه
اولمشلر ایسه ینه نظر اولنور اکر اهل حربه نبذ عهود بعده دار اسلامه ورود ایتمشلر ایسه کرکدر که امام تخمیس
جمیع مصاب لصوصی تقدیم وباقیسنی مستأمنین ایله بینلرنده سهام غنیمت اوزره تقسیم ایلمیه زیرا لصوص
مصابلرین اخذ حلال له اخذ وانتهاب ومنعهٔ حادثه ایله قاهرین اولدقدن صکره احراز واجتلاب ایلمشلردر
سؤال اولنورسه که لصوصک قبل الاجتماع مصابلرندن دفع اعدا ایچون مستأمنین قتال ایتمدین آنده اشتراکه
نیچه اتصال ایدرلر جوابده دیرزکه مصاب مرقوم منعهٔ حادثه ایله محرز اولمق اعتباریله حکم غنیمتی اخذ ایلمشدر که
ومعنانک تأثیری قتال مزبوردن اکثردر اما مصاب مستأمنین ینه بلا جبر رد ایله امر اولنور زیرا اخذ حرام ایله
اخذ ایلدکلرندن احراز ایله غنیمت اولمیوب احرازلری دخی برأسهم اهل منعه اولان جیشله ثابت اولمدیغندن
امام ایچون آنی رد اوزره ولایت اجبار مثبت اولماز واکر نبذ عهود ایتمدین دار اسلامه ورود ایتمشلر ایسه بو صورتده
مصاب مستأمنین ینه حکم مشروح اوزره‌در ومتلصصینک دخی منعهٔ حادثه‌لری انجق اهل حربله دارلرنده
اظهار قتال ایچون معتبر اولوب آنلر دخی اظهار قتال ایتمیوب همان علی وجه التلصص اصابت واحراز
ایلدکلرندن بعد الاجتماع اهل منعه اولملری واولمامالری مساوی اولمغله مصابلری بلا تخمیس مباشر اخذ اولنلره
تخصیص اولنور ومستأمنین آنلره تشریک اولنماز توضیح فرقی اولدر که صورت مفروضه‌ده مستأمنین اهل حربه
قبل النبذ رجوع ایلسه‌لر ینه امان سابق اوزره محفوظ الحال اولملریله اهل حربه بروجهله تعرضلری حلال اولمز
اما منعه‌لری اعتباریله نبذ ایدوب مجدداً استیمان ایتمدین رجوع ایلسه‌لر اهل حربدن قادر اولدقلرینی قتللری حلال
ومشروع اولور کذلک مسئلهٔ مذکوره‌ده مستأمنین برأسهم اجتماعله اهل منعه اولوب لاحق اولدقلری
متلصصین اهل منعه بولنماسه‌لر ینه تفصیل سابق اوزره‌در زیرا مستأمنین فی الاصل اهل حربله محاربین
اولمیوب امانلرنده داخلین اولدقلرندن نبذ عهود یاخود مسلمیندن اهل منعه‌یه ورود ایتمدکجه حکم امانلری
منتهی اولماز اما منعه‌ده ظرف متلصصینده بولنوب مستأمنینده بولنماسه بو صورتده مستأمنینک آنلره لحوقی همان
اذن امامله داخل اولان عسکره لصوقلری منزلنده قیلنور زیرا متلصصین ابتداءً مشرکینله محاربیندر وقریبا
بیان ایلدیکک که محاربین اهل منعه اولدقده اذنله وبلا اذن دخوللری برابردر واکر مسئلهٔ مزبوره‌ده فریقین
قبل الاجتماع دخی اهل منعه بولنسه‌لر بو دخی هر وجهله مسئلهٔ سابقه‌یه موافق همان حکم واحدده مفارقدر که
بونده امام مصاب مستأمنینی اخذده جبر ایتمیوب همان رد ایله امر ایدر زیرا احرازلری منعهٔ متلصصینله اولمیوب
کندو منعه‌لریله اولمغله امام ایچون یدلرندن ولایت اخذ ثابت اولماز اما مسئلهٔ سابقه‌ده احرازلری منعهٔ
لصوصله اولمشدر واهل منعه اولان لصوص اذنله داخل عسکر حکمنده‌در لکن بو مسئله‌ده دخی بعد الاجتماع
ملاقی قتال اولوب لصوص دخی دفع اعدا ایچون اقتتال ایدرلرسه ینه امام مصاب مستأمنینی جبر ایله اخذ
واصحابنه ایصال ایدر زیرا مصابده ولایت امام قتال عسکر مأذونله ثابت اولدیغی کبی لصوصک بوقتالنده
دخی ثابت اولور بنا علیه اهل منعه اولمیان مستأمنین مسلمیندن اذن امامله بلا منعهٔ داخل اولان برقومه

التحاق ايدوب بعد الاجتماع ينه اهل منعه اولماسه لر بونده مستأمنين بلا جبر رد مصابله امر اولنورلر ومصاب
فريق آخردخي تخميس وباقيسي كندولره تخصيص اولنوب مستأمنين تشريك اولنمازلر زيرا بوصورتده
مستأمنين بعد الاجتماع رجوع ايلسه لر ينه امان سابق اوزره راجع اولملريله دار اسلامه خروجلري دخي ينه حال
امانلرنده واقع اولمش اولديغندن اذنله داخل اولان فريقه مدد اولميوب دار الحربده محاربين دخي اولمدقلري
عندبزده ظاهر وساطع اولمشدر كذلك بعد الاجتماع اهل منعه اولسه لر دخي ينه بويله در مگر اهل حربه
نبذ عهود ايتمش اوله لر بوصورتده فريق آخرك قبل الاجتماع مصابلرنده و بعد النبذ بالاتفاق مصابده مستأمنين
فريق آخره مشارك اولورلر زيرا اهل حربله بينلرنده امانلري منتبذ اولوب اجتماعله منعه دخي كسب ايتمشلردر
وبز دريا بيان ايلديك كه منعهٔ حادثه ايله احراز ده بولنان اثر مصابدن دفع اعدا ايچون قتالدن اكثردر اما مستأمنين
ينه بلا جبر رد مصابله امر اولنورلر زيرا احرازلري مستقلا اهل منعه اولان عسكر ايله ثابت اولمديغندن آنده
ولايت امام متثبت اولماز واگر اهل منعه اولميان مستأمنين دار الحربده اسير بولنوب ياخود قبول اسلامدن صكره
اهل منعه اولان رفوقمه التحاق ايدوب لكن نبذ عهود ايتمش اولسه لر بوصورتده اسرا وقبول اسلام ايلين
فريقك لحوق مستأمنيندن اقدم اولان مصابلري تخميس وباقيسي كندولره تخصيص اولنور زيرا بونلر اخذ
حلالله اخذ ايتمشلردر ومستأمنين التحاقله بونلره مدد اولمامشلردر كه مصابلرندن دفع اعدا ايچون قتال ايتمشلردر
والتحاقلريله بونلره منعه پيدا اولمامشدر كه بونلر في الاصل اهل منعه ايديلر كذلك لحوق مستأمنيندن صكره اولان
مصابلري دخي ينه تخميس وكندولره تخصيص قيلنور زيرا مستأمنين نبذ امان ايتمدكلرندن اهل حربله محاربين
اولمامغله فريق آخر اهل منعه ايسه لر دخي مصابلريله تخصيص خصوصنده بمنزلة اللصوص اولمشلردر
بوبابده معناي فقهي اولدركه مستأمنين اهل حربله منابذه ايتمدكلرنده بعد الالتحاق دخي بينلرنده بولنان امان
باقيدر وامانلري باقي ايكن آنلري مصاب فريق مذكورده رده ومدد قيلمق غير ممكندر بناء عليه مصاب فريق
مذكور منعه لر ينه اعتبار ايله غنيمت اولوب تخميس وباقيسي بينلرنده سهام غنيمت اوزره تقسيم اولنور ايكن ينه
مستأمنين آنده قطعا تشريك اولنمازلر واگر مسئلهٔ مزبورهده اهل حربه نبذ عهود ايتمش اولسه لر بوصورتده
بعد النبذ مصاب فريقين فيء اولوب بين الجميع تقسيم اولنور زيرا مستأمنين بوبابده مسلميندن اهل حربله منابذ
ومقاتل اولان اهل منعه به التحاق ايتمكله امانلري نهايته واصل اولوب صكره بعد الالتحاق مصابلرنده رده
ومدد منزلنه نازل اولمشلردر اما مستأمنينك قبل الالتحاق مصابلرين امام جبر ايله اخذ واصحابنه رد قيلمز زيرا
اهل غزادن اولان منعهٔ مسلمينله احراز ايتملريله امام ايچون رد اوزره ولايت اجبار ثابت اولور لكن مسئلهٔ اولى
بشقه دركه آنده اسرا واهل حربدن مسلم اولنلر اهل منعه ايسه دخي اهل حربله منابذه ايتمدكلرندن على الاطلاق
اهل غزا دكللر ايدي بو جهتدن مستأمنين مصابلرين منعهٔ مرقومه ايله احراز ايتمشلر ايكن ينه امام ايچون
ولايت اجبار ثابت اولميوب همان رد ايله افتا ايدر واگر مستأمنين اهل حربله منابذه ايلين اسرا ايله التحاقدن اقدم
اهل منعه ايسه لر ينه امام مأخوذلرين رد اوزره جبر ايده مز زيرا مصابلرين كندو منعه لريله احراز ايدوب منعهٔ
اهل غزا ايله ايتمشلردر و بومثللو امورده امام ايچون رد اوزره ولايت اجبار يوقدر مگر بعد الالتحاق مجددا
ملاقي قتال اوله لر بوصورتده اسراء مرقومين اهل غزا اولوب مصاب مزبوردن دفع اعدا ايچون قتال ايتدكلرنده
امام ايچون ولايت اجبار ثابت اولمغله همان يدلرندن اخذ واصحابنه ايصال ايدر واگر مسلم مستأمن دار الحربده
برحربينك مالني غدر ايله اخذ واخراج ايلدكدنصكره اول حربي بر مسلم آخره اسير قيلنسه مال مرقوم اول مستأمن
ايچون شمدي حلال طيب اولورمي زيرا مقدما اخراجله اگرچه اكا مالك اولمشيدي لكن حق مأخوذ منه آنده
باقي اولمغله طيب دكل ايدي بعده اسير اولدقده عبد اولوب مالندن حقي باطل اولدقده اخذ ايلين مستأمن ايچون
مانع طيب اولان نسنه زائل اولمشدر سؤال اولنورسه كه اسير ايلين مسلم اسيرينه ملك نفسنده خلف اولديغي كبي
حقوق سائره سنده دخي خلف اولمق لازم ايكن مال مرقوم مستأمن مزبوره نه وجهله حلال طيب اولمغله
سالم قيلنور جوابده ديرزكه بلي بويله در لكن حقوقنده خلفيتي انجق قهر ايله محتمل التملك اولان محلده در
ومال مرقوم مملوك مسلم اولدقدن صكره مسلم آخردن قهر ايله محتمل التملك اولماز گورمزميسنكه برحربي مستأمن
دار بزده برمسلمه دين ويروب دار الحربه عودتندن صكره اسير اولسه اول مسلمدن دين ساقط اولور وفيء دخي
قيلنمازز زيرا ذمتده ثابت اولان دين قهر ايله محتمل التملك دكلدر بلكه مانحن فيه دخي اولي دركه دين ذمت مديونده
ملك اسيردر اما مانحن فيهده يد مسلمده بولنان مال ملك اسير دكلدر گورمزميسنكه اسير اولميوب ينه دار بزده

رجوع ودينني طلب قيلسه مديونه قضا ايله جبر اولنور اما مانحن فيهده اول مستأمنه كرك يدنده عيني باقيه وكرك
مستهلكه برنسنه ويرمكله جبر اولنماز سؤال اولنورسه كه رق تلف حكمي اولوب اسير مزبور في حكم الميت
اولمغله حق مذكورنده وارثي اكا نيچون خلف قيلنماز جوابده ديرزكه اثبات توريث رأيله اولميوب نصه محتاجدر
وبوبابده نص يوقدر وهم وارث مورثنه انجق فضلهٔ حاجتنده خلف اولور وعند الاسترقاق اگرچه
نفسي تبدل ايتمشدر لكن هنوز احتياجي منقطع اولمامشدر بناء عليه وارثي املاك وحقوقنده اكا خلف
قيلمق غير ممكندر كذلك اول حربي اسير اولميوب لكن امام اول ارض اوزره تغلب واول حربي يي قتل ايلسه ينه
بويله در زيرا مقتوله حق ساقط اولوب ورثه سي دخي استيلاء مسلمينله رقيق اولوب رق وارث دخي رق مورث كبي
مانع خلافت اولمغله حقوقنده خلف اولمدقلرندن مانع طيب اولان قيام حق غير ساقط اولمشدر اما بو مسئله ده
حربي قتل اولنوب انجق دارلرينه استيلا واقع اولماسه اول مستأمنه مال مزبوري ورثه سنه رد ايله افتا اولنور
زيرا ورثه مورثلرينك حقوق واملاكنده حتف انفه فوت اولدقلري كبي قتلنده دخي خلف اولورلر
وورثه نك قيام حقلري مانع طيب اولمقده مأخوذ منهك قيام حقي كبيدر واگر مسئلهٔ مفروضه ده مستأمن اول
مالي دار الحربده بولنان عسكره اخراج ايتمش اولوب بعده اول عسكر صاحب المالي اسير ايلسه لر مالي ايله برابر فيء
مسلمين اولوب بعد التخميس اهل عسكر ومستأمن بينلرنده سهام غنيمت اوزره تقسيم اولنور زيرا اول مالده حق
مأخوذ منه قائم اولميدي عسكر آني منعه لريله احراز ايتدكلرندن آنده ثبوت حق عسكر لازم ايدي گورمزميسنكه
مستأمنك محلنده اسير مسلم بولنسه ايدي مال مرقوم غنيمت قيلنور ايدي ينه گورمزميسنكه مانحن فيهده مال
مرقومي رد اوزره امام ايچون ولايت اجبار ثابت اولمشدر و ثبوت ولايتي انجق آنده حق عسكر ثابت اولديغندندر
ومأخوذ منه دخي اسير اولدقده حقي ساقط اولوب مال مرقوم فيء اولمق منضبط اولمشدر وهم مال مزبور حكم
شرعده اول اسير اوزره مستحق الرد اولمغله يد اسيرده بولنان مال آخر كبي قهر ايله تملكه محل ايكن اوزرينه استيلا واقع
اولدقده اول دخي فيء اولمشدر اما مال مرقومي دار اسلامه اخراجي بشقه دركه آنده مال بطريق الحكم مستحق
الرد دكلدر بلكه آنده ملك مستأمن بحسب الحكم مقدمدر و بومعني حربي يي اسير ايلين مسلمينك اول مال اوزره تمام
استيلالرينه مانعدر كذلك مالي عسكره اخراجندنصكره دارلرينه استيلاء مسلمينله حربي قتل اولنسه ينه فيء اولور
اما دارلرينه استيلا اولنميوب قتل اولنسه امام اول مالي اخذ وخلفاء حربي اولان ورثه سنه رد ايدر مسائل مذكوره نك
نظائري اولدركه دار بزده مستأمن اولان حربي مالني بر مسلمه ايداع بعده دار الحربه رجوعندن صكره اسير
قيلنسه اول وديعه نفس حربي منزلنه نازل اولوب اسير ايدنلرك فيئنده داخل قيلنورز يرا اول وديعه بطريق الحكم
صاحبنه مستحق التسليم اولوب يد مودع دخي يد صاحبي مثللو اولمغله حين اسرنده وديعه سي اوزره دخي حكم
استيلا ثابت اولور كذلك قتل اولنوب دارلري اوزره استيلا دخي واقع اولسه ينه اول وديعه فيء اولور اما دارلري
اوزره استيلا اولنميوب قتل اولندقده وديعه سي وارثي كلوب اخذ ايدنجه يه دك يد مودعده ابقا اولنور پس مسائل
مذكوره دخي بويله در ومستأمنك دار اسلامه اخراجي ايله منعهٔ جيشله احرازي ميانلرنده فرق واضح اولدركه
مأخوذي بر جاريه اولسه آني دار اسلامه اخراجندن صكره اعتاق ايلدكده عتق نافذ اما عسكره اخراجندن صكره
اعتاق ايلدكده غير نافذدر پس بوبابله نمايان اولمشدر كه مأخوذيني دار اسلامه اخراجنده اوزرنده ملكي قائم وقيام
ملكي مأخوذنده ثبوت قهر مسلمينه مانعدر اما عسكره اخراجنده ملكي منعدم ومأخوذي اوزره قهر مسلمين ثابت
وواقعدر واگر دار الحربده اسراء مسلمين تجمعله اهل منعه اولوب اموال مشركيني اخذ ودار اسلامه اخراج ايلسه لر
مصابلري تخميس اولنور زيرا اخذلري مباح اولوب عند الاحراز دخي باعتبار المنعه قاهرين اولمشلردر اما اسرا
محلنده مستأمنين بولنوب آنلر دخي اهل حربله منابذه ايتمش اولسه لر حكمي بشقه دركه مأخوذلري تخميس
اولنميوب اصحابنه رد ايله افتا اولنورلر زيرا اخذلري معناي غدري متضمن اولمغله حرام ايدي گورمزميسنكه مال
مأخوذ يد اسراده بولنوب قبل الاخراج مسلمين اول دار اوزره استيلا قيلسه لر اول مال دخي سائر اموالله تخميس
وامرا وعسكر بينلرنده تقسيم اولنور اما مستأمنين مزبورينك يدلرنده بولنسه مال مزبور بعد الاستيلا تخميس
وفيء مسلمين قيلنوب آندن مستأمنينه نسنه ويريلمز زيرا مستأمنين امانلرنده برقرار اولدقجه يدلرنده بولنان مال
مرقوم يد صاحبنده موجود كبي اولمغله بعد الاستيلاء صاحبينك اموال سائره سي كبي فيء اولوب مستأمنين
مزبورين اهل غزا اولمدقلرندن آندن برشيئه نائل اولمازلر اما اسرا بشقه دركه آنلر اهل حربله محاربين اولدقلرندن
منعهٔ مسلمينله احراز ايلدكلري مالده اهل غزا منزلنده اولمشلردر بناء عليه مال مرقوم تخميس وباقيسي اسرا

وعسكر بينلرنده سهام غنيمت اوزره تقسيم اولنور لكن مستأمنين مزبورين قبل الاخذ الاموال اهل منعه اولوب اهل حربله منابذه ومقاتله ايتمش اولسه‌لر بو صورتده امانلريندن خارجين ومحاربين اولملريله اسراء مزبورين حكمنده داخلين اولورلر كورمزميسنكه اول دارك اهلى قبل الاستيلا اسلام باذمتى قبول ايلسه‌لر مستأمنين بو صورتده رد ماللرينه مأمورين اوليوب صورت سابقه‌ده مأمورين اولورلر واكر دار الحربه عسكر آخر داخل اولوب مستأمنين منابذين دخى آنلره التحاق ايلسه‌لر مستأمنين مال مزبوري كندو منعه‌لريله احراز ايدوب منعهٔ جيشله ايتمدكلرندن آندن برشيئه تعرض اولنمايوب جمله‌سى آنلره سالم قيلنور امامنابذين اولمدقلرنده حكم مسئله بشقه‌در كه آنده احرازلرى انجق منعهٔ جيشله اولمغله امام اول مالى اخذ واصحابنه رد ايدر واكر جيش داخلين اول داراوزره استيلا وصاحب المالى قتل يا اسير ايتمش اولسه‌لر بو صورتده اول مال عسكر ومستأمنين بينلرنده فئ اولنور امادار اوزره استيلا ايتميوب همان صاحب المالى قتل ايتمشلر ايسه مأخوذ مستأمنينه تعرض اولنميوب انجق ورثه‌سنه رد ايله امر اولنورلر وبز قريبا فرقلرين بيان ايلديك واكر دار الحربده مستأمن اولان برمسلم قراى دار الحربدن برقريه‌ده نازل ايكن مسلميندن برعسكر صاحب منعه اول قريه‌يه مرور ورجال قريه‌يى قتل وذراريلرين سبى ايدوب اول مستأمنه قطعا تعرض ايلسه‌لر مستأمن مرقوم اهل حربله امان سابق اوزره باقى اولوب اهل حربه بر وجهله تعرضى حلال اولماز زيرا بينلرنده اولان امانك انتهاسنى موجب نسنه بولنمامشدر كه قريه بلده‌يه تابعه اولمغله قريه قبل فتح البلده دار اسلام اولماز وهم مسلمين آنى ترك ايدوب كچمدكلرندن دار اسلام قيلمق مرادلرى اولمديغى ظاهر اولمشدر وعسكر مرقوم همان نزول وارتحال ايتملريله مستأمن مزبور نفسنى منعهٔ مسلمينله احراز ايتمش اولماز زيرا فرض مشروح اوزره مستأمن مزبورمثلا نائم بولنوب عسكرك مجيء وذهابلرين بيلمك دخى محتملدر بناء عليه على حاله امان سابق اوزره باقيدر اماعسكر قريب قريه‌ده نازل اولدقده مستأمن مرقوم كيدوب آنلره واصل اولورسه امان سابق باطل اولور زيرا بوصورتده نفسنى منعهٔ جيشله احراز ايتمكله امان اهل حربدن خروجه آغاز ايلمشدر حتى بعد العوده اهل حربى قتل وماللرينى اخذ اكا حلالدر كورمزميسنكه اول مستأمن عسكر مرقوم ايله نيجه ايام سير وسفر وبرابر مشركيندن برنوله قتال ايدوب اهل حرب بوحالنه واقف اولمسه‌لر البته امانلرندن خروج ايتمش اولور پس عسكر مسلمينه خروجى دخى بويله‌در واكراول عسكر رجال قريه‌يى قتللرنده مستأمن مرقومى كرها اخذ وعسكرلرينه ادخال ايدوب صكره مسلم ايدوكنى بيلوب تخليهٔ سبيل ايتملريله دار الحربه رجوع واتصال ايلسه بونده كرچه مقتضاى قياس بينلرنده اولان امانك زوالدركه بلا اختيار ايسه ده نفسى منعهٔ جيشله محرزه اولوب عسكر آنى كرها دار اسلامه اخراج ايتدكلرنده البته عهد مشركيندن خارج اولديغى كبى بونده دخى خروجى ظاهر حالدر لكن مؤلف عظيم الاحسان سالك مسالك استحسان اولوب ديديكه عسكرك نزول ايلدكلرى محل دار الحرب‌ايدوب مستأمن دار الحربده بولنسه يجه امانلرنده داخلدر مكر آندن نبذ امانه دلالت ايدر برفعل صادر اوله اولدخى عسكره مكرها خروجنده صادر اولمامشدر زيرا اكراهلرى وعيد متلف ايله اولمش ايسه مكره ايچون اصلا فعل باقى قالماز واكرمادون المتلف اولان تهديد ايله اولمش ايسه رضاسى باقى قالمازكه نبذ امانه دليل قيلنه امادار اسلامه خروجى بشقه‌در كه مسلم دار اسلامده ايكن قطعا امان اهل حربده بولنماز كورمزميسنكه مستأمن مزبور اكراهله دخى دار اسلامه اخراج ولندقده اهل وعيالى ايچنده برسنه اقامت ايدوب دار الحربه عودتنه رخصت ويرمسه‌لر بنه امان اهل حربده باقى قالورمى وبرفرد باقى قالور ديمز بناء عليه عسكر آنى كرها دار اسلامه اخراج وتخليهٔ سبيل ايتدكلرندنصكره دار الحربه عودت ايلسه تجديد امان ايتمدكجه فرصت بولوب بغى قتل ومالنى اخذى جائز اولور والله تعالى اعلم

باب مايظهر عليه اهل الشرك فيحرزونه من اموال المسلمين ثم يصيبه المسلمون * يعنى مشركين اموال مسلمين اوزره استيلا وبعد الاحراز مسلمين يدلرندن آنى اخذ ايله احتملا ايتمدكرى بابنده مسائل حربية الاستيلادر بزسابقده اهل حرب بطريق القهر اموالمزى اخذ ودارلريله احرازى اتمام ايتدكلرنده اكا مالك اولدقلرينى بيان واعلام ايتمشيدك بناء عليه مسلمين عسكرى اول مال اوزره استيلا واخراج ايدرلرسه اول دخى سائر اموال اهل حرب كبى غنائمه ادراج اولنور لكن صاحب المال اكا قبل القسمة ظفر بولدقده بلا شئ اخذ وبعد القسمة ديلرسه قيمتيله اخذ ايدرزيرا مظلومدر ومسلمين اوزره اكانصرت وآندن دفع ظلم قسام واجبدركه مسلمين بريندن دفع ظلم ايتمدكجه دار اسلامده اقامته قادر اولمازلر پس ظلم مرقومى دفع ايلمك جملهٔ مسلميندن انجق اهل غزا اوزره واجبدركه آنلر دار اسلامدن دفع اعدا ومقابلهٔ خدمتلرنده كفايت معاشلرين اخذ ايدرلر بو جهتله مال مرقوم آنلرك

بدلرينه انتقال ايلديكده حكم شرعيسنده بو وجهله بسط مقال ايده رزكه قبل القسمة غنائمده حق تملك عامهٔ عسكركدر ودفع ظلم جمله‌سى اوزره واجبدر ودفع ظلم دخى اول مالى صاحبنه رد ايتمكده در پس بلاشئ ردى اوزرلرينه واجبدر امابعد القسمة آنده تملك انجق صاحب سهمه متعيندر وكندو ملكنى تسليمله صاحب المالدن دفع ظلم آنك اوزرينه واجب دكلدر لكن صاحب سهمك حق انجق ماليتنده در حتى امام ايچون بيع غنائمله تقسيم ثمن جائزدر وصاحب المالك حق عيننده در پس مراعات حقين واجبدر ومراعات حقين دخى صاحب المال ديلرسه صاحب سهمه حق ماليتنى ايصال ايلديكده عين مالنى كندويه ايصال قيلمقده در وهم قبل القسمة غانمين ايچون ثابت اولان حق مجرد در ملك دكلدر وصاحب المال ايچون دخى ثابت اولان بنه بويله‌در پس حق صاحب المال سبق وتقدم ايله ترجح ايتمكله مجانا اخذ ايدر امابعد القسمة صاحب سهم ايچون ثابت اولان ملكدر وصاحب المال ايچون حق مجرددر وحق مجرد سابق دخى اولسه شرعا ملك مستقره معارض اولماز پس بينه طرفينه مراعات واجبدر ومراعات انجق ديلرسه مالنى قيمتيله اخذ ايلمكده در كذلك بعد احراز المشركين برمسلم دار الحربه كيروب اول مالى ثمنيله اشترا واخراج ايلديكده ينه صاحبى ديلرسه ثمنى ايله اخذ ايدر واكر اهل حرب اول مسلمه هبه ايتمشلر ايسه ديلرسه قيمتيله اخذ ايدر وبو طريقله ذكر ايلديكمز ايكى حقه رعايت اولنور ومؤلف مصيب المقال مدعاى مشروح المآل اوزره متن كتابده روايت قيلديغى احاديثله استدلال ايلمشدر اول احاديثدن بريسى حديث تميم بن طرفه دركه مرويدر كه مشركين برمسلمك ناقه‌سنى اخذ ايدوب مسلم آخر آنى مشركيندن اشترا ايلديكده مسلمين مذكورين حضور نبوى‌يه ترافع ايلديلر ورسول الله عليه السلام اعط ثمنها الذى ابتاعها به والافخل بينه وبينها يعنى بدل بيعى اولان ثمنى ويروب ناقه‌يى اخذ قيل اكر ويرمزسك ناقه ايله آنك بينلرين تخليه قيل ديو صاحب الناقه‌يه امر ايلديلر بعده مؤلف عالى نژاد زيد بن ثابت وسعيد بن المسيب رضى الله تعالى عنهم صاحب المال بعد القسمة ظفر بولدقده اخذى اوزره اكا سبيل يوقدر ديدكلرينى ايراد ايلدى لكن مرادلرى مجانا اخذ اوزره سبيلى يوقدر اما قيمتنى ويرديكده مالنه احقدر ديمكدر وحسن بصرى وامام زهرى رحمة الله عليهمادن دخى كرك قبل القسمة وكرك بعد القسمة صاحبنه رد اولنماز ديدكلرينى ذكر ايلدى لكن بوقوللرى غير مأخوذدر كه كبار صحابه رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتينك اجماعلرينه مخالفدر وحضرت ابى بكر رضى الله عنه دن مرويدر ديمشدر كه تقسيم اولنسون اولنماسون صاحبى مالى اوزره اقامت بينه ايتديكده اوزرينه رد اولنور وبز بو قولى اخذ ايده رزكه صاحبنك حق حجتيله ثابت اولمادقچه اخذينه قادر اولماز وطريق ثبوتى انجق اقامت بينه در وحق ثابت اولدقدنصكره قبل القسمة مجانا وبعد القسمة ديلرسه قيمتيله اخذ ايدر ومراد صديق رضى الله تعالى عنه دخى صاحبى بعد القسمة اداء قيمته رغبت ايدرسه اكا احقدر ديمكدر واهل ذمت دخى نفوس واموالرى دار اسلامله محرزه اولديغندن معصومه ومتقومه اولمغله حكم مذكورده مسلمين كبيلردر حتى اهل حرب اوزرلرينه استيلادنصكره مسلمين آنلرى تخليص واخراج ايلسه‌لر آنلر دخى احرار مسلمين كبى استرقاق اولنمازلر واموالرى دخى بعد الاستيلاء استنقاذ اولندقده حكم اموال مسلمين آنده اجرا وانفاذ قيلنور وامام مكحول رحمه الله تعالى دن منقولدر ديمشدركه اعدادن برحربى مسلميندن برجيشه كلوب سزه براسير مسلمى كتوريرسم فداسنى ويريرميسز بكا خبر ويريكز ديوب جيش دخى بلى ويريرز ديو معاهده وشئ معلوم اوزره مصالحه ومواعده ايتدكلرندنصكره اول مسلمى كتوروب بعده اول حربى جيش ايچنده هالك اولسه كركدركه فداء موعودى ورثه‌سنه اعطا ايله عهده دن خروجه سالك اوله‌لر زيرا حياتنده ايكن شرطمزه وفا ايله فدايى كندويه اعطا اوزريمزه واجب اولديغى كبى موتندن صكره دخى خلفاسى اولان ورثه‌سنه اعطاء التزام فدا ايلين كمسنه‌لر اوزره لازم ولازبدر وامام ابراهيم عليه رحمة رب الرحيم دن مرويدر ديمشدركه برمسلم اهل حربدن اسير اولان حر مسلمى اشترا قيلسه اول اسير اوزره ثمنى مشترى ايچون دين لازم الادا قيلنور لكن حكم مذكور امرى ايله اشترايه موقوف ومراد امام بومعنى ايدوكى ظاهر ومعروفدر زيرا استرقاق احرار صحيح اولمامغله عقد مزبور شراء حقيقى اولميوب انجق فداء مسلم ايدوكى امرصريحدر بناء عليه امرى يوغيسه اداسنده متطوعدر وامرى وار ايسه حين امرنده فداسنى مستقرض حكمنده اولمغله اوزرينه مشترى ايچون دين فدايى مستبعدر كورمزميسنكه بركمسنه كندو دينى طرفندن اداايله آخره امر ايلسه بعد الادا اوزرينه رجوع ايدر امابلاامر ادا ايلسه رجوع ايده‌مز ومديون اسير داين كبى اولوب حكم مذكور مشابه اسر اولان دينده ثابت اولنجه حقيقت اسرده بالاولويه مثبتدر امابعد وامه اهل حربه فرار وآنى اخذ ايتدكلرندن صكره مسلمين اوزرلرينه استيلا وتخليص ايلسه‌لر

مطلب اشترى حرا مسلما من اهل الحرب فانه دين عليه

مطلب قضى دينا على آخر بامره او بغير امره

عند ابی حنیفة رحمه الله تعالی کرك قبل القسمة وکرك بعد القسمة صاحبنه بلاشیء رد وتخصیص اولنور
لکن فرس رمیده اولوب اهل حربه فرار ایتدکده بویله دکلدر وعند الامامین رحمة الله تعالی علیهما عبد
وابده دخی جواب اموال سائره ده اولان قول صواب اوزره درکه صاحبی قبل القسمة مجانا وبعد القسمة انجق
قیمتیله اخذه قدرتیابدر وامام ابو حنیفه رضی الله عنه بو وجه دقیقله بینلرین تفریق ایدوب دیدیکه آبقك
ید محترمه سی نفسی اوزره ثابته اولمغله قطعا احراز اهل حربده داخل اولماز امادابه بویله دکلدر ومسئلهء مذکوره
بین العلما معروفه ومشهوره در لکن امامین همامین ذکر اولنسان مقاللری اوزره حدیث عمر رضی الله تعالی عنه ایله
استدلال ایلدیلرکه سرعسکری اولان ابو عبیده رضی الله عنه بومسئله دن اکا سؤال ایتمکله جوابنده
ان کانت الامة خمست وقسمت فسبیلها وان کانت لم تخمس ولم تقسم فارددها علی اهلها یعنی اول جاریه
تخمیس و بین الغانمین تقسیم قیلنمش ایسه سبیلی اولدر آنی سبیلندن صرف ایلمه واکر تخمیس وتقسیم
قیلنمامش ایسه آنی اصحابنه رد قیل دیو تحریر کتاب ایلدی لکن امام ابو حنیفه لاطفه الله تعالی بالطافه اللطیفه
دیدیکه بو جواب معوّل اول جاریه بعد الاباق دار الحربه دخول ایتمدین اهل حرب دار اسلامه چیقوب آنی اخذ
واحراز ایتمش اولملریله مأوّلدر ونقل ایلدیکه ابن عمر رضی الله تعالی عنهمانك یوم یرموکده برغلامی وبرفرسی
اعدایه فرار ایدوب عسکره مسلمین اعدا اوزره استیلا بریله جمله سنی تخلیص واحضار ایتدکلرنده سرعسکر
حضرت صدیق رضی الله تعالی عنه اولان خالد بن ولید رضی الله عنه قبل القسمة غلام وفرسنی کندویه
رد وایثار ایلدی لکن امامین رحمة الله علیهمادیرلرکه نقل مذکورده قبل القسمة قیدی اثبات اولنمغله بعد القسمة
خالد حضرتلرینك مجانا رد ایتمه جکی نمایان اولمشدر کورمزمیسنکه عبد ودابه یی ردده تسویه ایدوب حکمده
تساویلرین تقویه ایلمشدر اما امام ابو حنیفه شرفه الله تعالی بکرامته الشریفه جوابلرنده دیرکه اهل حرب
عبد آبقی محرز اولمدقلری عندمزده دلیل ایله ثابت اولمغله بعد القسمة دخی عبدی مجانا رد ایده جکی عندمزده
معلوم ومثبت اولمشدر والله اعلم بالصواب وهو الموفق

باب مایحرزه العدو ومما یأخذه بقیمته او باکثر من وزنه * یعنی مشرکین بعض اموال مسلمینی اخذ واحراز ایتدکدنصکره
مسلمین آنی اغتنامله سرفراز اولدقلرنده صاحب المال مالنی قیمتیله یاخود وزنندن اکثر ایله اشترالیه متعلق باب
دقت طرازدر اکر مشرکین بر مسلمك فضه یا ذهبدن صنعته بناء قیمتی وزنندن اکثر اولان ابریقنه استیلا ایدوب
بعده اول ابریق غنائم مسلمینده ظاهر اولسه بنه صاحبی قبل القسمة بلاشیء وبعد القسمة قیمتیله آنی اخذه
قادر اولور لکن ذهب ایسه قیمتی دراهمدن وفضه ایسه دنانیردن اعطا ایدر نکته سی اولدرکه اموال ربویه ده
جنسی ایله مقابله ده جیدها وردیها سواء حدیث شریفی موجبنجه جودت وصنعت ایچون قیمت یوقدر
وسهمندوشن غازینك حق اصلنده مرعی اولدیغی کبی صنعتنده دخی مرعیدر وجنس ایریقله تقویمنده تقویم صنعت
ممکن اولمامغله غازینك مجانا فوات حقنه مؤدیدرکه آنك وجهی یوقدر پس قیمت صنعت دخی ظاهر وتمام
مالینی غازی اوزره متوفر اولق ایچون خلاف جنسی ایله تقویم اولنور دیو حکم ایلدیك نظیری اولدرکه برکسنه
آخرك التون بلزکنی کسر یا استهلاك ایلسه معنای مذکوره بناء قیمتی خلاف جنسندن ضامن اولور بوصورتده
قاضی وجه مشروح اوزره قیمتیله قضا ایدوب یاخود بلا قضاء برشیء اوزره مصالحه ایتدکلرندنصکره
قبل التقابض بربرندن تفارق ایلسه لر افترقلری قضا ومصالحه لرین ناقض دکلدر زیرا ویردیکی قیمت عین
ابریقدن بدل دکلدر کورمزمیسنکه صاحب المال ابریق ملك قدیمنه اعاده ایدر حتی اول ابریق مقصدها آخردن
اشترا ایتمش اولوب شمدی آنده عیب قدیمه واقف اولسه بایع اوزره رد ایدر کذلك مرابحة یعنی مراد ایلسه
انجق ثمن قدیم اوزره بیع ایدوب شمدی ویردیکی قیمت اوزره بیع ایده مز کذلك اول ابریق مقدما کا موهوب ایسه واهبك
شمدی رجوعی بنه جائزدر کذلك اول مال برعبد جانی ایسه شمدی مقابلهء جنایتنده اول عبدی تسلیم یاخود
بدل فداسی لازمدر بو جهتلردن صاحب المال مال مرقومه صاحب سهمك یدندن ابتداء تملك ایتموب بلکه
ویردیکی فدا بدله ملك قدیمنه اعاده ایلدیکی بزه معلوم وبیلرنده معنای مصارفه بولنمدیغندن تقابض مجلس
شرط قیلنمادیغی عندمزده مجزوم اولمشدر نظیری اولدرکه برکسنه آخرك ابریقنی استهلاك ایلدکده اوزرینه
خلاف جنسندن قیمتیله قضادنصکره قبل القبض تفارق ایلسه لر بطلان قضا تحقق ایلمز دیو امام زفر
ملأ الله تعالی قبره بالمسك الازفردن غیری جمیع علماء حنفیه عاملهم الله تعالی بالطافه الجلیة والخفیه
قائل اولمشلردر ومانحن فیه حکم مذکوره اولیدرکه مسئلهء تنظیرده غاصب ومستهلك ابریقه مالك اولورلر

غایة الامر تملکاری قیمتله مقابله طریقیله دکلدر همان قیمتله قضایه شرط اولمق طریقیله درپس آنده
معنای مصارفه متحقق اولمادیغنجه مانحن فیهده صاحب سهم اوزره اصلا تملکی بولنمایوب انجق ملك قدیمنه
اعاده ایلمش ایکن عدم تحقق مصارفه بطریق الاولی درکذلك اهل حرب اول ابریقی برمسلمه
هبه ایتمش اولوب یاخود مسلم اهل حربدن آنی خمر ایله اشترا ایتمش اولوب دار اسلامه اخراج قیلسه بنه
حکم سابقده اندراج قیلنور زیرا خمر ایله شراسی حق مسلمده صحیح ومعتبر اولمدیغندن همان ابریقی طیب
خاطرلریله مجانا اخذ ایله برابر اولمغله بعد الاخراج مسئلهء غنیمت کبی صاحبی دیلرسه قیمتله قدرت اخذی
مقرردر اما ابریقی اهل حربدن خمر ایله اشترا ایلین نصرانی اولسه یاخود مسلم ثوبله اشترا ایلمش اولسه
بعد الاخراج مسلم اولان صاحبی آنی نصرانیدن قیمت خمر ایله ومسلمدن قیمت ثوبله اخذه قادر اولور زیرا
شراء مرقوم صحیح اولمغله صاحبی انجق مشترینك ویردیکی ثمنك مثلی ایله اخذینه قادر اولور وثوب ذوات
امثالدن اولمامغله مثلی انجق قیمتی اولور ومسلم تملیك خمردن ممنوع اولوب تسلیم مثلندن عاجز اولمغله آنکدخی
قیمتی لازم اولور وبوصورتلرده اول ثوب وخمر جنس ابریقله تقویم وآنکله ابریقی اخذ ایلمك جائزدر وبو بابده
اول قیمت وزن ابریقله مساوی یا اقل یا اکثر اولمق دخی برابردر زیرا آنفا بیان ایلدیککه صاحبی ادا ایلدیکی قیمتله
ابریقنه ابتداء تملك ایتموب همان ویردیکی فدا ایله ملك قدیمنه اعاده ایده جکدر شول عبد جانینك مولاسی
منزلنده درکه ارشی عبدینه فدا قیلوب آنی کما کان ملکنده ابقا ایدر بوقسه ادا قیلدیغی فدا ایله اکا ابتداء تملك ایلمز
غایة الامر سلامت ملکی اول فدایه تعلق ایدر وبونلرده معنای مبادله اصلا موجود اولمامغله معنای ربوا دخی
تحقق ایلمز کذلك اول ابریقی برمسلم یا نصرانی دار الحربده وزنندن اکثر اولان جنسی ایله اشترا واخراج قیلمش اولسه
بنه صاحبی انجق مشترینك ادا ایلدیکینك مثلنی اضعاف وزنی ایسه ده ادا ایله اخذه قادر اولور زیرا بو اخذی
فدادر وشرا دکلدر وسابقده بیان اولنمشدرکه دار الحربده مسلم وحربی بینلرنده ربوا جاری دکلدر بناء علیه
مشترینك اولبابده غارم اولدیغی مالك مثلنی اوزرینه رد ایتمدکجه صاحبی اخذینه قادر اولماز سؤال اولنورسه که
اول ابریقی برمسلم خمر ایله اشترا واخراج ایلدکده نیچون بوقولله قائل اولمدیلر جوابنده دیرزکه خمر حق مسلمده
متقوم اولمامغله یدندن ادا قیلدیغی خمرك قیمتیله اخذی ممکن اولمدیغندن انجق قیمت ابریقله اخذ ایدر دینلمشدر
اما مشتری نصرانی اولدقده بشقه درکه خمر آنك حقنده مال متقومدر لکن بوصورتده ادا قیلدیغی دراهم
هربری حقنده مال متقومدر مؤلف دقیقه دان علیه الرحمة والغفران دیرکه بومسئله مسئلهء شفعه یه مخالفدر
وبوقولله مرادیمز اولدرکه برکسنه ایچنده صفایح فضه وسلاسل ذهب بولنان برداری برعبدویروب اشترا قیلدقده
اول داری شفیعی قیمتله اخذ ایلمك مراد ایلسه بومسئله ده مشتری وشفیع بینلرنده حصهء صفایح وسلاسلده
حکم ربوا وحکم صرف ثابت اولور وبز بومسئله یی زیاداتده بیان ایلدیك نکته سی اولدرکه شفیع ادا قیلدیغی
قیمت عبد ایله داره ابتداء تملك ایتدکله تملکی شراء مبتدادر اما صاحب الابریق ادا قیلدیغی نسنه یی انجق
ملك قدیمنه فدا قیلمشدر کورمزمیسنکه مستولی علیه اولان صاحب الابریق ابریقنی عقود سابقه دن برشیء
نقض ایتمك اوزره اخذ ایدر حتی مشتری اول ابریقی آخره بیع ایتمش اولسه ابریقنی بو بیعی نقض ایتمك اوزره
اخذ ایدر اما شفیع بشقه درکه تصرفات مشتری یی نقضه قادر در کذلك مانحن فیهده اهل حربك استیلا
ایلدکاری برعبد اولوب آنی اشترا واخراج ایلین کسنه اول عبدك کوزینی چیقرمش اولسه صاحبی دیلرسه
انجق جمیع ثمنله اخذه قادر اولور اما مسئلهء شفعه ده مشتری محل شفعه اولان دارك بناسنی هدم ایلسه شفیع ایچون
باقیسنی ثمندن حصه سیله اخذه رخصت واردر وحکم بیع مرابحه دخی جمیع مذکوراتده بنه بویله در
وبو ذکر اولنان تفصیل شفیعك ویردیکی ثمن اولوب مالك قدیمك ویردیکی فدا اولدیغنه دلیلدر سؤال اولنورسه که
مالك قدیمك ویردیکی فدا اولوب معامله لری معنای معاوضه دن عاری وحکم ربو آنده غیر جاری ایکن اول بابده
نیچون خلاف جنسله تقویمی ایجاب ایلدیکز جوابنده دیرزکه ایجاب مذکور معنای معاوضه نك مقتضاسی اولیوب
بلکه بیان مشروح اوزره جنسله تقویمده صنعت مقومه اولمدیغندن مالیت صنعت ظاهره اولمامغله مجرد
اظهار مالیت صنعتك اقتضاسیدر حتی خمر ایله اشترا ایلین نصرانی اولدقده اکا حاجت قالمامغله جنس ابریقله
تقویمی تجویز ایتمشدیك واکر اهل حرب بر ذمینك عبدینی اسیر ایتدکلرنده ذمی آخر دار الحربه دخول واول عبدی
برقاچ رطل خمر ایله اشترا واخراج ایلسه صاحبی اولان ذمی عبدینی مثل خمر ایله اخذه قادر اولور زیرا خمر هم ذوات
امثالدندر وهم بزم حقمزده خل وعصیر کبی حق اهل ذمتده متقوم اولان اموالدندر بوصورتده قاضی

مثل خمر ایله قضا ایلدکدنصکره قبل الاخذ احدهما قبول اسلام ایلسه قضا منتقض اولمیوب انجق
صاحب العبد کائنا من کان قیمت خمری ادا ایله اخذینه اقدام ایدر زیرا بیان مشروح اوزره بومعامله سی اداء
فدا اولمغله قبل القبض اسلامی بطلانی اقتضا ایلمز اما ابتداء عبدی خمر ایله اشترا وداری شفعه ایله مقابلهٔ خمرده
اخذنك حکملری بشقه در لکن صورت مذکوره ده عدم بطلان قضا تسلیم عین خمری اقتضا ایدر ایکن
اوزرینه قیمتی الزام اولنمق آنك مقتضا سیدرکه قبول اسلام ایلین صاحب العبد ایسه مسلم اولمغله تملیك
خمردن ممنوعدر واکر مشتری عبد ایسه اکا دخی تملك خمر غیر مشروعدر پس علی کلا التقدیرین تسلیم
عیندن عجز قائم اولمغله قیمتی لازم اولمشدر واکر قاضی صاحب العبد ایچون عبدینی اهل حربدن اشترا ایلین کمسنه
یدندن وردیکی ثمنی اکا ادا واخذ عبد ایله حکم ایتمشیکن مشتری ثمنی اخذ ایدنجیه دك حبس عبدی مراد ایلسه
اکا جائز کوریلمور زیرا ملکی انجق مشتری یه ادا ایده جکی ثمنله ظاهر اولمغله مشتری مقابلهٔ ثمنده حبس عبده
قادر اولور نظیری شول راد آبق درکه مقابلهٔ جعلده آبقی حبس ایدر بودخی معنای مذکوره مبنیدر بوقسه
صاحب العبد ویره جکی جعلله عبدی ابتداء تملکنه مبنی دکلدر واکر صورت مفروضه ده عبد ید مشتریده
هالك اولسه صاحب العبددن دخی فدا ساقط اولور زیرا فداسی انجق سلامت عبد ایچون ایدی اول دخی
سالم اولمادی امایدمشتری ده عبدك کوزی زائل اولسه زوالنده صنع مشتری بولنسون بولنماسون قبل قضاء القاضی
زائل اولمش منزلنه نازل اولمغله صاحبی دیلرسه انجق بنه جمیع ثمنله اخذه واصل اولور نکته سی اولدرکه فدا
انجق اصل ایچوندر اوصاف ایچون دکلدر کورمزمیسنکه عبد جانینك کوزی زائل اولسه فدا سندن برنسنه
مولاسندن ساقط اولماز کرکسه قبل اختیار الفدا زائل اولسون وکرکسه بعد الاختیار واکر مشتری اول عبدی
قتل ایلسه صورت موتی کبی ینه فداسی باطل اولور وقاتل اوزرینه برشیله ضمان لازم اولماز زیرا قتلی بعد القضا
وقبل القضا واقع اولمق برابردرکه باعتبار الید حق حبسی باقی اولدیغی جهتله ضمان قیمتی لازم اولماز نظیری
شول بایعدرکه قبل قبض الثمن مبیعی قتل ایلیه نکته سی اولدرکه عبد مرقوم مملوك مشتری اولمغله مولاسینك
وردیکی اکرچه کندو حقنده فدا ایدی امامشتری اخذ ایلدیکی عوضله عبددن ملکنی ازاله ایتمکله آنك حقنده
ثمن ایدی بوجهتله قبل قبض الثمن مبیعی قتل ایلین بایع منزلنده اولمشدر امارادآبق قبل اخذ الجعل آبقی قتل ایلسه
یاخود ولی جنایت مولاسی فدا یی اختیار ایلدکدنصکره عبد جانی یی قتل ایلسه حکمی بشقه درکه بونلر رقبهٔ
عبده اصلا مالك اولمامشلردرکه بدلرینه اعتبار یله ضمان ملکلری باقی قاله امامانحن فیهده اهل حربدن اشترا ایلین
رقبهٔ عبده مالك وبقاء یدینه اعتبار یله ضمان ملکی باقی اولمغله قتلله اوزرینه وجوب ضمان قیمته مانع بولنمشدر
واکر مأسور مزبور برجاریه اولوب ید مشتریده اهل حربدن بر ولد طوغرسه صاحبی مشترینك وردیکی ثمنله
هم جاریه یی وهم ولدینی اخذه قادر اولور زیرا ولد جاریه نك جزئیدر وفداده اکا تابعدر بوصورتده قبل قضاء
القاضی اوبعده ولد مزبور هالك اولوب یاخود مشتری آنی قتل ایلسه صاحبی دیلرسه یالکز جاریه یی ینه تمام ثمنله
اخذ ایدر زیرا ولد حکم فداده تابع اولمغله آنك فواتی جاریه نك فوات بعض اعضاسی مهبطنه هابط اولمغله ثمندن
برنسنه آنکله ساقط اولماز واکر جاریه هالك اولوب ولد باقی قالسه علی قول ابی یوسف رحمه الله تعالی
ینه مسئلهٔ سابقه کیدرکه دیلرسه ولدی انجق جمیع ثمنله اخذه قادر اولور وعلی قول محمد رحمه الله تعالی اصل
ثمن جاریه وولدك قیمتلری اوزره تقسیم اولندقده ثمندن ولدك حصه سی ایله اخذه قادر اولور زیرا بوفداده اصل
مقصود جاریه در ولد دکلدر وبعد فوات الاصل جمیع فدا یی ابقا غیر ممکندر لکن ولده حق اخذی انجق
ملك اصل اکا ساری اولدیغندندر واصلده حق اخذی ملکنه اعتبار یله اولدیغی کبی ولده دخی ملکنه اعتبار یله در
پس ملك ولد فرع ایسه ده ینه ملك مستقلدر بناء علیه فدا یی ایکیسنك قیمتلرینه توزیع ایتمك لازمدر لکن امام
ابو یوسف رحمه الله تعالی جوابنده دیرکه بقاء حق اخذی بقاء ولده نظر ایله اولوب فدا دخی اصل وتبع اوزره
محتمل التوزیع اولمامغله اوزرینه جمیع فدا لازم اولمشدر وبو مسئله نك بیانی سابقا املا قیلدیغمز شرح الجامعده
استیفا اولنمغله بومحلده ایجاز ایله اکتفا اولندی ومؤلف مشکلکشا بوندنصکره برباب دخی ذکر وانشا ایلمشدی
لکن برا اولبابك مسائلنی شرح الجامعده بیان واملا ایلدیکیمزدن آنی ترکله باب آتی یه شروع ایتمزاولی کوریلدی والله اعلم

باب العبد المأسور یشتریه رجل ثم یقر به لغیر مولاه

یعنی برعبدی اهل حرب اسیر ایلدکدنصکره برکمسنه آنی اشترا واحضار ایلدکده مولاسندن صرفله آخرك عبدیدر
دیو اقرار ینه دائر باب دقا یقمدارلردر اگر برمسلم اهل حربك اسیر قیلدقلری برعبدی آنلردن اشترا واخراج ایلدکده

مطلب اذا ذهب عين العبد الجاني لا ينقص من فدائه شي

مطلب شرح الجامع اسبق من شرح السير

مولای قدیمی هنوز ثمنی ویروب عبدینی اخذ ایتمدین مشتری بو عبد قبل الاسر فلانك عبدی ایدی دیو آخر ایچون
اقرار ومقرله دخی تصدیق ایدوب مولاسی تکذیب ایلسه بوصورتده مقرله ایچون عبد اوزره سبیل اولمیوب همان
مولای معروفی ثمنله اخذینه احق کوریلور زیرا مولاسینك حق اخذی قبل الاسر ظاهر اولان ملکی اعتباریله
ثابت ایکن مشتری حق مزبوری بعینه آخر ایچون اقرار ایلمشدر واقراری کندو حقنده صحیحدر اما غیر ایچون
مستحق علیه اولدیغی اموردن باطلدر زیرا عبدده کندونك ملکی قائم ایکن ینه حق اخذی ابطاله مالك اولمامغله
اول حقی آخره تحویله دخی متملك اوله مز توضیحی اولدرکه مأسور منه اولان مولای معروفك حق اخذی
ملکنه اعتباریله ثابتدر واقرار انجق حق مقرده حجت اولمغله ملك مقرله انجق حق مقرده ثابتدر اما ملك مولای
معروف هم حق مقرله وهم حق مشتری مقرده ثابتدر بناء علیه مقرله هنوز مولای معروف حقنده ثابت اولمیان
ملکله مولای معروفه مزاحم اوله مز بوصورتده مولای معروفی اخذینه رغبت ایتمزسه مقرله دیلرسه ثمنله اخذه
قادر اولور زیرا مقرله ایچون حق اخذی حق مقرده اقراری ایله ثابت ایکن حق مولای معروف اوزرینه مقدم
اولدیغندن آنك حقنده ظاهر اولمامشیدی شمدی کف یدایدوب حقی زائل اولمغله مقرله ایچون حق اخذی
حاصل اولمشدر لکن مولای معروفی ثمنله اخذینی التزام ایلدکده مقرله ایچون اعدادن اشترا ایلین مقر مرقوم
اوزره قیمت وثمندن برنسنه الزام اولنماز زیرا مولای معروفی آنك یدندن حق مستحقله اخذ ایلیوب اختیاری ایله
اخذ ایتمشدر ومقر مرقوم اول عبدی ملکندن اختیار یله ازاله ایتمش اولسه اوزرینه سبیل ضمان بوقدر پس
یدندن بطریق الاجبار اخذ اولندقده بالطریق الاولی در نکته سی اولدرکه اعدادن اشترا ایله عبد مذکوره ملك
صحیح ایله مالك اولمشدر واعدایه وردیکی ثمن دخی فی الاصل ملك صحیحله مملوکی ایدی وشمدی اخذ ایده جکی
ثمن مقدما ادا ایلدیکی ثمندن بدل اولمغله کندو یه سالم اولور وعبدی وجه آخر ایله یدندن اخراج ایدرسه کندو
مملوکنی اخراج ایتمش اولمغله برکمسنه اکا برنسنه یی تضمینه قادر اولماز واکر مسئلهٔ مزبوره ده مشتری مذکور اول
عبد قبل الاسر مولای قدیمینك غیری اولان اشبو شخصك مدبریدر دیو اقرار اول شخص دخی تصدیقه ابتدار
ایلسه بوصورتده اول عبد مقرلهك مدبری قیلنمقده استقرار ایدوب مولای معروف کرك اخذ عبد وکرك مشتری
مقر اوزره برنسنه ایجابنه کسب اقتدار ایده مز زیرا بوبابده مشتری اول عبد ملك مقرله اولدیغنی اقرار ایلمشدر وابتداء
اکا بیع وهبه ایله تملیکه مالك اولمغله ینه آنکیچون اقرار ملکه دخی متملکدر ومشتری ایله مقرله عبدك مدبر اولدیغنده
تصادق ایلمشلردر ومشتری آنی ابتداء مدبر قیلسه تدبیری نافذ اولمقله غیرك مدبری اولدیغنی اقرار ومقرله تصدیق
ایلدکده ینه تدبیری نافذ اولور وبعد النفوذ مشتری ابتداء مدبر قیلمش کبی اولوب مولای معروفك ثمنله حق
اخذی باقی قالماز ومشتری بواقرارنده مولای معروفك حقنده متقوم اولان ملکنی ابطال ایتمش اولمادیغندن
آنکیچون برشیئه ضامن اولماز مؤلف دقیق الانظار بومحلده ولا یشبه هذا الشفعة دیمکله شفعه بومسئله یه
مشابه اولمدیغنی اخبار ایلدی یعنی مشتری دار اشبودار فلانك اوزره موقوفه در دیو اقرار ایلسه بواقراری شفیعك
شفعه ایله اخذه ابطال حقنه مدار اولماز زیرا شفیع ایچون داری شفعه ایله اخذ وتصرف مشتری یی نقضه ولایتی
ثابت اولمغله مشتری ابتداء اول داری مسجد قیلوب وقف ایلمك حق شفیعده صحیح اولمدیغی کبی غیر ایچون اقرار
وقفی دخی تصحیح اولنماز اما مانحن فیهده مولای قدیم ایچون عبدی اخذ ایله مشترینك تصرفاتنی ابطاله ولایت
بوقدر کورمزمیسنکه مشتری اول عبدی اعتاق یاتدبیر ایلسه مولای قدیم ایچون عبدی اخذ وتصرف مذکوری
نقضه قدرت یوقدر بناء علیه غیرك مدبریدر دیو مشترینك اقراری دخی مولای قدیم حقنده صحیح اولور
نظیری اول رجلدرکه برعبدی شراء فاسد ایله اشترا وقبضدن صکره بوعبد فلانك مدبریدر دیو اقرار ومقرله
دخی تصدیقه ابتدار ایلیه بوصورتده بایع فساد بیعله استرداد عبده قادر اولماز ومانحن فیه دخی بویله در لکن
بومسئله ده بایع مشتری یه قبضنه بناء قیمت عبدی تضمین ایدر اما مانحن فیهده مشتری ید مولادن عبدی
قبض ایتمیوب ومولانك یدندن نزعله تملك ایتمدیکندن مولا ایچون برشیئه ضامن اولماز همان مشتری
کرك مانحن فیهده وکرك شراء فاسدده تدبیر عبده بنفسه مباشر منزلنده قیلنور واکر صورت مفروضه ده
مقرله بوعبد اکرچه بنم عبدمدر لکن بن آنی اصلا مدبر قیلمادم دیسه بوتقدیر اوزره اول عبدی نه مقرله
ونه مولای معروفی اخذه قادر اولمیوب همان ید مشتریده مدبر موقوف الحال اولمق اوزره متقرر اولور
زیرا اعدادن اشترا ایلین مدبر ایدوکنی اقرار ایلمشدر ومولای معروف ایله مقرله دخی اول مشترینك
عبده اشترا ایله تملکنی اقرار ایلمشلردر وبوبابده اقرارلری نافذدر وبونلر مشترینك تملکنی ومشتری دخی عبدك

مطلب اقرار المشتري ان هذه الدار وقف هل يسقط به الشفعة ام لا

تدبيريني اقرار ايتمكله تدبير عبد اتفاق جيعله برقرار اولمشدر وبو اوچدن هربري بعد ثبوت التدبير فعل تدبيري نقضدن نافي اولمغله عبد مرقوم مدبر موقوف الحال اولمق اوزره باقي اولور لكن مقرله فوت اولدقده البته آزاد اولور زيرا مشتري مرقوم عتق عبد موت مقرله‌يه متعلق ايدوكني اقرار ومقوله دخي اقرار مشتري بو بابده نافذ ايدوكي تقرير واظهار ايتمش اولملريله عند موت المقرله حريت عبد اوزره اتفاقلري بديدار اولور واكر مقرله قبل الموت تصديق مشتري يه رجوع ايدرسه كندو مدبري اولمق اوزره اخذي مشروع اولور زيرا تدبير ايله ثابت اولان ولاكبي محتمل الفسخ اولميان عقدي اقرار ايلدكدنصكره تكذيب مقرله آنك بطلاننه مدار اولميوب بعد التكذيب تصديق ابتداء تصديق ايله حكمده مساواتي آشكاردر واكر تصديقه راجع اولمادين عبد مرقومدن برجنايت واقع اولسه جنايتي على قول ابي حنيفة رضي الله تعالى عنه موقوفه قيلنور زيرا جنايت مدبر مولاسي اوزره واجب ايكن هنوز مولاسي مجهول ومجهول اوزره قضاء قيمت غير ممكن الحصولدر اگرچه مقتضاي قياس اشبو قول قوي الاساسدر لكن مؤلف عميم الاحسان بو بابده سالك استحسان اولوب ديركه عبد مرقوم قيمت وارشندن قنقيسي اقل ايسه آنده سعايت ايدر زيرا كسبي مولاسينك مملوكي اولمغله ارش جنايتي دخي مولاسي اوزره‌در كورمزميسنكه مكاتب كسبنه احق اولمغله موجب جنايتي دخي نفسنه ملحقدر پس اقل امريني كسبندن قضا ايلديكمزده على وجه اليقين مولاسي اوزره قضا مزي اقتضا ايدر وبو مسئله‌نك اصل ومأخذي شرح المختصرده ذكر ايلديكمز شول مسئله‌دركه برجاريه ايكي كمسنه ميانده مشتركه ايكن هربري آخرك ام ولديدر ديو اقرار ايليه آنده امام ابو يوسف رحمة الله عليه ايچون ايكي قول وارد‌ركه بزآنلري شرح مذكورده بيان واظهار ايلديك واكر عبد مرقوم اوزره جنايت اولنورسه ملك عبد موقوف اولمغله ارشي دخي موقوف قيلنور بو صورتده اول عبد مريض وكسبه غير قادر اولورسه ارش جنايتدن اوزرينه اتفاق اولنور زيرا ارشي مال مولاسي ايدوكي متيقن وعاجز كسب اولان مملوكك نفقه‌سي مولاسي اوزره واجب ايدوكي حكم معيندر واكر عبد مرقوم عمله قادر اولوب ارشي دخي يوغيسه نفقه‌سي نفسي اوزره واجبدر واكر عمله غير قادر ايسه عبد مرقوم كسبه قادر اولميوب اوزرينه نفقه‌سي واجب اوله‌جق قريبي بولنميان حر مريض منزلنه تنزيل اولنوب نفقه‌سي اوزرينه تصدق اولنور واكر بركمسنه برجاريه‌يي شراء فاسد ايله اشترا وقبض ايتدكدنصكره بو جاريه فلانك مدبره‌سيدر ديو اقرار وفلان دخي جاريه ملكمدر مدبره دكلدر ديو انكار ايلسه جاريه‌يي ملك اوزره اخذه قادر اولور زيرا مشتري ملكني اقرار واوزرينه تدبير ايله شهادت ايلمشدر ومقرله اقرارني تصديق ايتمكله اقراري صحيح اولوب شهادتنده تكذيب ايتمكله شهادتي صحيح اولماز وبو مسئله ذكري سبقت ايلين عبد مأسوره قياس اولنماز كه آنده مقرله تدبيري انكار ايلدكده شويله ديمش كيدركه بو عبد بنم ملكم ايكن اسير اولدقدنصكره مشتري اهل حربدن شرا ايله كامالك اولوب وهنوز ملكنده ايكن مدبر ايدوكني اقرار دخي ايلمشدر پس مقرلهك بو قولي اوزره عبدده اقرار مشتري نافذ اولمغله مقرله ايچون عبدي ثمنله حق اخذ باقي قالمامشدر اما بونده مقرله شويله ديمش كيدركه جاريهٔ مرقومه بنم ملكمدر وشراء مشتري باطل ومشترينك اقرار تدبيري مصادف ملك اولمامغله لغو عاطلدر پس مقرله ايچون اقرار مشتري ايله جاريه‌ده حق ثابت اولوب جاريه مملوكهٔ غير مدبره‌سي قيلنور ومؤلف صاحب نژاد بو ندنصكره برباب دخي ازدياد ايلمشدر لكن بز مسائلني مقدما شرح الزياداتده بالتمام ذكر وايراد ايلديكمزدن بو محلده اول بابي قفل بستهٔ انسداد ايليوب همان باب آخره دخولي اتخاذ سبيل سداد ايلديك والله اعلم

باب من الفداء فيما يصلح وفيما لا يصلح * يعني فداء اسيره صالح وغير صالح اولان اموال واشيايه متعلق باب مصالحدر بركمسنه عبد مأسوري اعدادن اشترا واخراج ايدوب مولاسي حاضر اولدقده نظر اولنور اكر جنسندن مثلي بولنان برشئله اشترا قيلنمش ايسه مولاسي آني مثلي ايله اخذ ايدر واكر ثياب وامتعه كبي ذوات امثالدن اولميان نسنه ايله اشترا قيلنمش ايسه اول نسنه‌نك قيمتي ايله اخذ ايدر زيرا مولاسي مشترينك ضرر وخسراني دفع ايچون انجق اول عبده غارم اولديغي نسنه‌يي اعطا ايتمك لازمدر وتمام اعطا دخي صورت ومعناده مماثلته مترتب اولمغله مراعات مماثلت واجب اولور لكن مماثلت صوريه متعذر اولدقده همان بدل مغصوب ومستهلك كبي معناي ماليتده اعتبار مماثلت متقرر اولور توضيحي اولدركه مولي اخذ عبدينه راغب اولدقده صنع مشتري يه مجيز اولمش اولور وانتهاء امرده اجازتي ابتداء امرده مشتري يه مال نفسني اول عبده فدايه اذني منزلنده اولور وفداء مزبوره ابتداء اذن ويرمش اولسه حكمي بودر پس انتهاده دخي بويله‌در نكته‌سي اولدركه مكيل

وموزون كبي ذوات امثالك استقراضي جائز اولمغله مولاسي اجازت مشروحه اوزره مشتريدن آني مستقرض كبي اولديغندن مثلني غارم اولور اما ثياب وامتعه‌نك استقراضي جائز اولمامغله فساد استقراضه بناء ضمان قيمته عازم اولور بو صورتده مولا ومشتري مقدار قيمتده اختلاف ايلسه‌لر قول مع اليمين فداسني بذل ايلين مشترينك ايدوكي مستبيندر زيرا مولاسي مشتري اوزره اداء اقل ايله ثبوت حق اخذيني مدعي اولدخي ادعا قيلديغي قدر اكثري اخذ ايتمديكچه ثبوت حق اخذيني منكر اولمغله قول مع اليمين قول منكر ايدوكي ظاهردر وهم فداسنه بذل ايلديكي ثياب وامتعه ملك مشتري اولوب آني حربي‌يه ويرنجيه دك يدنده موجود اولمغله آنك قيمتنه اول فداقطعا يدينه واصل اولميان مولاي قديمدن اعلم ومولاي قديم عن ظهر الغيب ادعا قيلديغي قيمتده مجازف ايدوكي ظاهر حالندن غير مبهمدر كذلك فداسي مكيل وموزون اولوب وزن ووجودنده اختلاف ايلسه‌لر بنه وجهين مذكورين اوزره قول مع اليمين بذل فدا ايلين مشترينك ايدوكي بلا خلافدر بو صورتلرده مولاسي اقرار ايلديكي مقدار ايله ثبوت اخذ ملكني مدعي ومشتري منكر اولمغله اوزرينه اثبات بينه واجب ومتقرردركه مشتري ثبوت حقني بالكليه انكار ايتمش اولسه بينه ايله اثباتي لازم اولديغي كبي اقل مال ايله ثبوت حقني انكاري دخي بنه بينه‌يي مستلزمدر بو صورتده مسلمدن ياخود مشتري ذمي ايسه اهل ذمتدن اقامت بينه ايدرسه خصمي وحقي اوزره حجت اولان نسنه ايله دعواسي ثابته ومتبينه اولوركه بينهٔ عادله قبول وعملده عين فاجره‌دن احق واكملدر امادار بزده مستأمن اولان برحربي كيدوب اول عبدي اهل حربدن فدا ايله اخذ بعده ينه امانله دار بزه اخراج ايتمش اولسه مولاسي ايچون يدندن اخذه قطعا علاج يوقدر زيرا مشتري حربي آكا تملكده بايع حربي مقامنده قائمدر وبايع حربي آني احراز دنصكره امانله دار بزه اخراج ايلسه مولاسي يدندن اخذه غير قادردر پس مشتري دخي بويله‌در نكته‌سي اولدركه مولاسينك ثبوت حق اخذي كندو مظلوم اولوب مشتري اوزره دخي آكا نصرتله قيامي واجب اولديغندندر ومعناي معهود اخراج ايلين حربي مستأمن اولدقده غير موجوددركه حربي اهل دار بزده داخل واهل دار بزه وجوب نصرت آنلره شامل دكلدر اما ذمي بشقه‌در لكن عبد مرقوم في الاصل اهل دار بزدن اولمغله حربي مرسومه دخي آني اهل دار بزه بيعله اجبار اولنور دار الحربه اعاده‌سنه تمكين واقدار اولنماز باخصوص عبد مرقوم مسلم بولنه آني بيع اوزره اجباري وارسنه قيد اشكالدركه في الاصل ملك حربي ايكن مسلم اولسه آني بيع اوزره اجبار اولنور پس مانحن فيهده اجباري بالطريق الاولي‌در واكر حربي مشتري اسلام يا ذمتي قبول واول عبد ايله برابر دار بزه وصول ايلسه ينه بايع حربي اسلام يا ذمتله دار بزه خروج ايتمش منزلنده اولمغله مولاسي برطريقله اخذ عبده موصول اوله‌مز بو بابده اصل اصيل رسول الله عليه السلام حضرتلرينك من اسلم على مال فهو له قول جليللريدر لكن ذمتله خروج ايدوب عبد دخي مسلم بولنسه عبد مسلمي استعباد اوزره يد كافرده اهمال مسلمينه باعث استذلال اولمغله اول عبدي مسلمينه بيع اوزره اجبار اولنور واكر شخص مأسور احرار كبي تملكه غير قابل ياخود مدبر ومكاتب وام ولد كبي برملكدن ملك آخره نقله غير متحمل ايسه بونده بايع ومشترينك ذمت واسلام ياخود دار بزه امانله خروج واقدامنه باقيوب همان حالت اصليه‌لري اوزره محل واصحابلرينه ردلري الزام اولنور زيرا بونلر قطعا محل سبي واحراز اولمد قلرندن اهل حرب قبل الاسلام بونلره مالك اولمديقلري كبي اسلامله دخي مالك اوله‌مز همان بونلردن يد ظلملرين ازاله‌لري اوزرلرينه الزام اولنور واكر مولاي قديمي اهل حربدن اشترا ايلين كمسنه ايله فداسنه ويرديكي مالك جنسنده يا مقدارنده اختلاف ايلسه‌لر ينه قول بيان سابق اوزره فدايي ويرن مشترينك قوليدر فان اقام المولى البينة اخذ ببينته لانه نصر دعواه بالحجة وهو في الظاهر مدع للزيادة وان كان في المعنى منكرا كما بينا ولكن الدعوى ظاهرا تكفي لقبول الحجة كالمودع يدعي رد الوديعة يعني مولاسي كندو قولي اوزره اقامت بينه ايدرسه بينه‌سي قبول اولنور زيرا مولي بحسب المعنى قول مشتري‌يي منكر ايسه ده بحسب الظاهر قول مشترينك خلافي اولان معناي زائدي بيان سابق اوزره مدعي ايكن دعواسني حجتله تنوير ايلمشدر وقبول حجته ظاهر دعوي كافيدر نظيري شول مودعدركه رد وديعه‌يي دعوي واقامت بينه قيله مترجم فقيردير كه عندمزده بولنان نسخ صحيحه‌ده فان اقام المولى لفظي موجود اولمغله ترجمه‌ده وجه مذكور اوزره ارتكاب كلفتله بذل مجهود اولندي اكر لفظ مولي متروك ياخود مولاي غير قديمي اولان مشتري‌يه محمول قيلنمغله اقامت بينه ايلين مشتري اولمق اوزره تأويل اولنسه سياق وسباقه كمال موافقتي محتاج دليل دكلدر والله اعلم انتهى واكر مولي ومشتري معا اقامت بينه ايدرلرسه بينهٔ مقبوله بينهٔ مولادر وقول مذكور قول ابي حنيفه ومحمد رحمة الله تعالى عليهما در اما عند ابي يوسف

رحمه الله تعالى علیه بینهٔ مقبوله اهل حربدن اشترا ایلین مشترینکدر لکن مؤلف عالیجناب بوکتابی تصنیف
هنکامنده امام ابو یوسف رحمه الله تعالی ایله بینلرنده شکراب اولمغله امام مشارالیهك کندو رأینه مخالف اولوب
عندنده معتبر اولمیان قولنی ذکر ایله اطناب ایلمدی و بومسئله ده اصل استدلال شول شفیع ومشتریدرکه ثمن
دارده اختلاف وهر بری اقامت بینه یه استعجال ایده لر اولبابده بینه قول ابی حنیفه و محمد رحمهما الله تعالی اوزره
بینهٔ شفیع اولمغله بوبابده دخی مولای قدیم بمنزلة الشفیع در اما قول ابی یوسف رحمه الله تعالی اوزره اولبابده
مشتری زیادهٔ ثمنی مثبت و بینه بینهٔ مشتری اولمغله بوبابده دخی اویله در واکر مولی ومشتری ثیاب معلومه ایله
فداسنده اتفاق وقیمتنده اختلاف وهر بری اقامت بینه یه ابتدار ایلسه بونده بالاتفاق انجق بینهٔ مشتری قبوله
سزا واردر کذلك شفعه ده دخی دار آنکله اشترا قیلنان عبدك قیمتنده اختلاف وهر بری اقامت بینه یه استعجال
ایلسه بینه بینهٔ مشتری ایدوکی بلا جدالدر اما عند ابی یوسف رحمه الله تعالی مشتری کرك مسئلهٔ سابقه ده
وکرك بوایکی صورتده زیادهٔ ثمنی اثباته ابتدار ایتمکله بینه آنك بینه سی ایدوکی بلا اشکال آشکاردر اما عند
ابی حنیفه و محمد رحمهما الله تعالی مسئلهٔ سابقه ایله بوایکی صورت میاننده فرق اولدرکه مسئلهٔ سابقه ده
مشتری بینه ایله فعل نفسنی اثبات ایدوب مولای قدیم بینه ایله فعل مشتری یی اثبات صددنده در و بینه انجق غیرك
فعلنی اوزرینه اثبات ایچوندر یوقسه صاحبینك فعل نفسنی اثبات ایچون دکلدر و بوتعلیلك نظیری مؤلف
دقت سمیرك شفعه دن مسئلهٔ سابقه ده تقریر ایلدیکیدرکه اول مسئله ده مشتریدن ایکی اقرار صادر اولمشدرکه
بری ثمندن اتفاق ایلدکاری مقداردرکه اکا مضردر و بری زیادهٔ ثمندرکه اکا نافعدر پس شفیع بینه ایله مضر اولان
اقراری ایله مشتریدن اخذه قادر اولور و بومعنی قیمت فدا وقیمت ثمنده اختلاف ایلدکاری صورتلرده غیر
موجوددرکه بونلرده مشترینك فداء عبد ده بدل ثیاب کبی اصل فعلنده طرفینك اختلاف وارتیابلری یوقدر
انجق اختلافلری مقدار قیمتده محقق اولمغله مثبت زیاده اولان بینه قبوله احق اولور واکر مشتری اول عبدی
خمر وخنزیر ومیته کبی حلال اولمیان برشیله اعدادن اشترا قیلمش ایسه نظر اولنور اکر مشتری مسلم ایسه
مولای قدیمی عبدی قیمتیله اخذه قادر اولور زیرا مشتری ایله اهل حرب بینلرنده جاری اولان معامله شراء شرعی
اولمیوب همان مال کافری طیب نفسی ایله اخذ وکافر اکا هبه ایتمش کبی اولمشدر واکر مشتری ذمی ایسه ینه
نظر اولنور اکر اشتراسی میته ایله حاصل اولمش ایسه بو دخی جواب سابقه مماثلدرکه میته بزم حقمزده
مال متقوم اولمدیغی کبی اهل ذمت حقنده دخی مال متقوم اولمامغله معامله لری مبادلة المال بالمال اولان
شراء شرعی اولمدیغی امر متحقدر واکر خمر وخنزیر ایله حاصل اولمش ایسه بونلر حقلرنده مال
متقوم اولمغله معامله لری شراء حقیقیده داخلدر بوصورتده مولای قدیمی دخی ذمی ایسه خمرده مثلی وخنزیرده
ذوات امثالدن اولمامغله قیمتی ایله اخذ ایدر اما مسلم ایسه بهرحال قیمتیله اخذ ایدر زیرا بیان ایلدیك که مسلم تملك
خمردن ممنوعدر وموجب تسلیم اولان سبب موجود ایکن تسلیمندن شرعا عاجز اولدقده اوزرینه قیمتی
واجب اولور واکر عبد مزبور قبل الاسر برمسلم و برنصرانی بینلرنده مشترك اولوب صکره برذمی آنی اعدادن
خمر ایله اشترا ایتمش اولسه بونده بعضی کله قبیحله نصرانی نصفنی نصف خمرك مثلی ایله ومسلم قیمت خمرك
نصفی ایله اخذ واختلاس ایدرلر نکته سی اولدرکه نصرانی حصه سنده اداء مثله قادر ومسلم غیر مقتدردر
اما بوصورتده مشتری مسلم ایسه مولالری اولان مسلم ونصرانی ایکیسیده عبدی قیمتیله اخذ ایدرلر زیرا خمر
حق مسلمده مال متقوم اولمامغله معامله لری شراء شرعی اولمدیغی امر متحقدر واکر عبد مزبوری اعدادن
خمر ایله اشتراده برمسلم و برنصرانی اشتراك ایتمشلر ایسه نظر اولنور اکر مولای قدیمی مسلم ایسه نصف عبدی
مشتری مسلمدن نصف قیمتیله اخذ ایدر زیرا حصه سنده اهل حربله معامله لری هبه واتهاب منزلنده اولوب
شراء شرعی اولمامشدر ونصف آخرینی نصرانیدن قیمت خمر ایله اخذ ایدر زیرا خمر حق نصرانیده مال
متقوم اولمغله حصه سنده معامله لری شراء حقیقی اولدیغی متحقدر واکر مولای قدیمی نصرانی ایسه نصفنی
مسلمدن بیان سابق اوزره قیمتیله اخذ ایدوب نصف آخرینی نصرانیدن بذل ایلدیکی خمرك مثلی ایله اخذ
ایدرکه نصرانی اداء مثل خمره قادردر واکر عبد مرقومك فی الاصل برمسلم و برنصرانی ایکی مولاسی بولنوب
بعد الاسر دخی اهل حربدن ینه برمسلم و برنصرانی خمر ایله اشترا ایتمش اولسه لر مولیان مرقومان مسلمك اشترا
قیلدیغی نصفی نصف قیمت عبد ایله اخذ ایدرلر مترجم فقیردرکه بومسئله یی تعلیلده عندیمزده بولنان نسخ
صحیحه ده لان مایملکه بالشراء حقیقة لفظی واقع اولمشدر لکن ظن ایده رمکه آنده سهو کاتب واردر

واصل

واصل نسخه قرینهٔ سیاق وسباقله لان المسلم ماتملکه بالشراء حقیقة لفظیدر یعنی مشتری مسلم اول عبده
شراء حقیقی ایله تملك ایتمشدر بلکه حصه سنده معامله لری هبه واتهاب منزلنده واقع اولمشدر انتهی
ونصرانینك اشترا قیلدیغی نصفك نصفنی مولای مسلم ادا قیلدیغی خمرك نصف قیمتیله ونصرانی مثل نصفیله
اخذ ایدرلر زیرا بوموضعده هرنصف برعبد کامل منزلنده اعتبار وایکی صورتده دخی جزئك حکمنی حکم
کله مقابله اختیار اولنمشدر واکر مسئلهٔ مرقومه ده مسلم ونصرانی اول عبدی اهل حربدن برقاج خنزیر ایله
اشترا قیلمش اولسه لر بوصورتده مولیان مرقومان نصفنی مشتری مسلمدن نصف قیمت عبد ایله اخذ ایدرلر
زیرا مسلم مزبور آنی شراء شرعی ایله اخذ ایتمیوب بلکه حقنده معامله لری هبه واتهاب منزلنده واقع اولمشدر
ونصف آخرینی نصرانیدن نصف قیمت خنازیر ایله اخذ ایدرلر زیرا نصرانی اول نصفه شراء حقیقی ایله
مالك اولوب خنزیر دخی برفردك حقنده ذوات امثالدن اولمامغله قیمتی ایجاب اولنمشدر واکر مسائل مذکوره ده
احد المولیین عبددن حصه سنی اخذه راغب اولوب آخری غیر راغب اولسه ینه مولای راغب حصه سنی
وجه مشروح اوزره اخذه قادردر زیرا هر برینك نصفده حق اخذی قدیم ملکی ایله ثابت ایکن احدهما
کندو حقنی ابطال ایتمکله آخرك استیفاء حقی محال اولماز که هر برینك ابطالی حق آخرده اعمال اولنماز
والله اعلم بالصواب

باب من الفداء الذی یرجع الی اهله اذا ظهر علیه المسلمون والذی لایرجع * یعنی اهل حربدن اموال مسلمینی
استخلاص ایچون بذل اولنان فدا اوزره مسلمین استیلا ویدلرندن خلاص قیلدقلرنده اول فدادن اصحابنه ردی
لازم اولوب اولمیانلرینی تعیین وتخصیصده باب دقایق اختصاصدر قچان مشرکین دار اسلامده امتعهٔ
مسلمین اوزره استیلا وعسکرلریله احراز ایدوب هنوز دارلریله احراز ایتمدین جیش مسلمین آنلرایله قتال ویدلرندن
تخلیصله غنائمین احراز ایلسه لر کرکدرکه امتعهٔ معهوده اصحابنه مردوده قیلنه زیرا دارلریله احراز
ایتمدکجه مالك اولمیوب بمنزلة الغاصب اولملریله مال مرقوم هرکیمك یدینه واصل اولورسه مال مسلم غنیمت
اولمامغله مالکنه ردی اوزرینه واجب اولور بوصورتده امام واقف احوال اولمیوب آنی اصابت ایدنلره
تقسیم ایتمش اولسه تقسیمی باطل اولمغله ینه مالکنه تسلیمی لازمدر زیرا بوقسمت محلنه مصادف اولمدیغی
ظاهردرکه قسمت طرف امامدن هرشخصه تملك سهمی متضمن ایکن بوبابده مال مسلمی بلا ارضاء ولایت
تملیکه مالك اولمدیغی امر باهردر کذلك صورت مفروضه ده اهل حرب اول مال اوزره قبول اسلام یاذمت
ایلسه لر ینه اصحابنه رده مسارعت ایدرلر زیرا بوبابده غاصبین ایدکلری متعین اولمغله اسلاملریله وجوب رد
اوزرلرینه متأکد ومتبین اولمشدر قال علیه السلام علی الید ما اخذت حتی ترد یعنی ید اوزره اخذ ایلدیکی
نسنه نك ردی واجبدر تا آنی محلنه رد ایدنجیه دك اما امام واقف احوال اولوب انجق اهل حربك عسکرلریله
احرازلرین تمام احراز اعتبار ایلدیکندن همان اول مالی دخی سائر غنائم مشرکینله برابر تخمیس واصابت ایلین
مسلمین میانلرنده تقسیمه ابتدار ندنصکره بوحکمی خلافنی رأی ایلین قاضی آخره رفع اولنسه کرکدرکه حکم
سابق امضا قلنوب ابطالنه اجتسار ایلمیه که اولبابده امام اجتهادی ایله فصل مختلف فیهی امضا واختیار ایلمشدر
کذلك اهل حرب بعد الاخذ اسلام یاذمتی قبول ایتملریله امام مأخوذلری آنلره سالم اولمشدر دیو بطریق الاجتهاد
قضا ایلسه ینه تنفیذ وامضا اولنور سؤال اولنورسه که بومسئله ده علماء اسلاف ایکی قول اوزره اختلاف ایدوب
بعضیلری اهل حرب اموال مسلمینه دارلرنده احراز ایله دخی مالك اولمازلر دیو قائل و بعضیلری دارلرنده
احراز ایله مالك اولورلر دیمکه مائل اولوب برفرد قبل الاحراز بالدار مالك اولورلر دیمکه متمائل اولمدیغندن
حکم مذکور خلاف اجماعله قضا ایدوکی عیان ایکن تنفیذ وامضایه نیجه شایان کوریلور جوابده دیرزکه
بویله دکلدر بلکه علماء اسلاف ایکی مسئله ده اختلاف ایتمشلردر بری اولدرکه اموال مسلمین قهر ایله اخذ اولندقده
بعد الاحراز اهل حرب ایچون محل تملکمیدر دکلمیدر و بری اولدرکه قهر ایله محل تملك اولدقده احرازلری
قبل الدار ید ایله تمام اولورمی اولمازمی پس برقاضی اجتهادده صرف اقتدار ایدوب رأیی مسئلهٔ اولادن مال مسلم
قهر ایله محل تملك اولدیغنده ومسئلهٔ ثانیه دن قهر اهل حرب قبل الاحراز بالدار احراز عسکر ایله تمام
اولدیغنده استقرار ایتمکله امضاء حکمی اختیار ایلسه حکمی موضع اجتهادده واقع اولمغله نفوذی
بدیداردر نظیری اولدرکه قاضی شهادت فساقله غائب اوزره قضا یاخود بر رجل وایکی امرأه
شهادتلریله غائب اوزره ثبوت نکاحله قضا ایده البته بو قضاسی تنفیذ وامضا اولنور اکرچه غائب

اوزره قضاسی تجویز ایلین شهادت فساق کذلك امرنكاحده نسانك رجالله شهادتلرینی مجیز اولمامشدر لکن
جوابده دینلورکه مسئلتیندن هر بری مجتهد فیها اولمغله قاضی بطریق الاجتهاد ایکیسندن برمسئله تلفیق
واولوجهله حکمنی تحقیق ایلدکده البته حکمی تنفیذ وتصدیق اولنور نکته سی اولدرکه مجتهد البته دلیله
تابعدر بوقسه قائله متابع دکلدر اماابتداء بابده سبقت ایدن مسئله بشقه درکه آنده قسمتله بطریق الاجتهاد
قضا ایتمیوب همان اول قضایی مال مسلمین ایدوکنی بیلمك اقتضا ایتمکله صکره معلومی اولدقده بطلان قضاسی
مجزومدر نظیری اولدرکه برکسنه اصابت قبله ده تحری واجتهاد ایله اداء صلوة ایدوب صکره خطاسی ظاهر
اولسه اکا اعادهٔ صلوة لازم اولماز اما اجتهاد واشتباه ایتمیوب علی العمیاء برجانبه توجهله ادادن صکره خطاسی
ظاهر اولسه اعاده اکا لازم اولور نکته سی اولدرکه فعل مطلق خطاسی ظاهر اولمدقجه صوابه محمولدر ونظر
واجتهاددن صادر اولان فعل دخی ممکن اولدقجه صوابه محمولدر وقضا دخی محل مجتهد فیهه مصادف اولدقده
امکان اصابت آنده قائمدر کورمزمیسنکه برکسنه فوت اولوب برقاچ رفیقی قالوب اوزرنده دین کثیری بولنمغله
قاضی رفیقنی بیع ودینی اداد نصکره اول رفیقك بعضاری مدبرایدوکنه اقامت بینه اولنسه بوصورتده قاضینك
بیعی باطل اولور اما قاضی مدبرایدوکنی بیلوب تدبیر من قبیل الوصیة اولوب دین وصیت اوزره مقدم اولدیغنی
ملاحظه برله بطریق الاجتهاد تدبیرینی ابطال ودین ایچون بیعدن صکره بوحکمی تخطئه ایلین قاضی آخره
تفویض اولنسه معنای مذکوره بناء کرکدرکه قضاء اولی امضا وتقریض ایلیه واکرصورت مفروضه ده قاضی
ثانی قاضی اولك حقیقت حاله وقوفنه یاخود حکم مزبوری بطریق الاجتهاد ایدوکنه عالم دکل ایسه بینه
تنفیذ قضاسی اوزرینه لازمدر زیرا بیان ایلدیك که قضاء قاضی ممکن اولدقجه صحته محمولدر وهم قاضی حقنده
حسن ظن ایلمك واجبدر قال الله تعالی فیتبعون احسنه وبو بابده احسن الوجهین قضاسی حقیقت حاله
بعد الوقوف بطریق الاجتهاد واقع اولمغه حمل اولنمقدر بنابرین خلافی معلوم اولمدقجه نفوذ قضاسی مجزومدر
واکر مسلمیندن برتاجردار بمزده عسکر اهل حربه دخول ومسلمیندن اخذایلدکلری اموالك فداسنی کندو
مالندن مبذول قیلسه بعد الاخراج کرکدرکه بلاامر بذل فداده متبرع اولمغله همان اول مالی بلاشیء صاحبنه
مردود وموصول ایلیه بوصورتده اهل حرب دارلرینه دخول ایتمدین مسلمین اوزرلرینه استیلا واول فدایه
بعینه اصابت ایلسه لر تاجرمزبورایچون کرك قبل القسمة وکرك بعد القسمة اخذینه قدرت یوقدر زیرا مشرکین
اخذلرنده اکا ملك تامله مالك اولمشلردر حتی اسلام یاذمتی قبول ایلسه لر سالما اکا متملك اولورلر نکته سی اولدرکه
اهل حرب اول فدایه بطریق القهر مالك اولمامشلردرکه آنده دارلریله احرازلری شرط قیلنه بلکه اول فدا
شول مال منزلنده اولمشدرکه اهل حرب آنی تجار مسلمیندن اشترا ایدوب نفس شرا ایله بعد التسلیم صاحبینك
آنده حقی قالمامق اوزره اکا مالك اوله لر غایة الامر مقابله سنده تاجره ویردکلری نسنه مسلم آخره مستحق اولمشدر
لکن بدل مستحقده اخذ اولنان مال سبب اخذی بین المسلمین جاری اولوب قبض دخی واقع اولدقده قابضك
مملوکی اولور پس معنای مرقوم مسلم ایله اهل حرب بینلرنده جاری اولدقده بطریق الاولی درو هم تاجرفدایی
آنلره طیب نفسی ایله تسلیم وحکم سلامنده قیلوب هبه منزلنده تنزیل ایتمشدر کورمزمیسنکه اهل حرب
برمسلمی قتل وجسدینی اخذ ایتمکله اهل بیتندن برجماعت واروب جسدینی اخذ ودفن ایتمك ایچون اعطاء جعل
ایلسه لر بوصورتده اهل حرب اسلام وذمتی قبول ایدرلرسه جعل مرقوم آنلره سالم قیلنوب دارلریله احرازدن
اقدم مسلمین اکا ظفر بولورلرسه مسلمینه غنیمت سالمه قیلنور مانحن فیه دخی بویله در مؤلف عمیق الافکار
مسئلهٔ مذکوره یی سوق دلائل ومنع غوائل برله آشکار ایدوب دیرکه کورمزمیسنکه اهل حرب مسلمین
یااهل ذمتدن بعض احراری اسیر ودارلرینه ادخال ایتدکلرنده اهل اسرا واروب ماله افتدا ایلسه لر مال مزبور
اهل حرب اسلام وذمتی قبول ایدرلرسه آنلره سالم قیلنوب مسلمین اوزرینه استیلا ایدرلرسه مسلمینه غنیمت سالمه
قیلنور ومعترض مجادله یه قیام له بومسئله ده مالی دارلریله احراز ایتمشلردر مانحن فیه اکا قیاس اولنماز دیو
اعتناء بی معنی ایله اظهار خصام ایدرسه جوابنده دیرزکه حکم مذکوره سبب اکر احراز اولایدی بومسئله ده
اهل اسرا مال لرینه قبل القسمة غنیمت ایچنده ظفر بولدقده قهرا اخذ واحراز ایلدکلری اموال مسلمین کبی
بلاشیء اخذه قادر اولورلر ایدی اکرمعترض سابق ایشنه بن بو سمته مائل وبلاشیء اخذینه قائلم دیرسه جوابده
دیرزکه بوقول ناسدید صوب صوابدن بعیددر زیرا مسلمیندن برطائفه استیصال اهل حربدن خوفله اهل حربه
بیك ثوب هروی ویروب اول سنه ده اهل حرب اوزرلرینه هجوم ایتمك اوزره مصالحه ایدوب اهل حرب دخی

مطلب التلفيق في القضاء

مطلب حكم التحري في القبلة اذا تبين الخطا وغير التحري

مطلب يجب احسان الظن في حق القاضي بالقضاء بطريق الاجتهاد

اثوابی قبض واول سنه دخی منقضیه اولدقدنصکره مسلمین ظفر بولوب اول اثوابی اغتنام ایلسه لر اثواب
مرقومه البته اخذ ایدن مسلمینه غنیمت اولوب قبل القسمة وبعدها آنلره سالم قیلنور زیرا اهل حرب آنی اصحابینك
طیب نفسلریله آلمشلردر وقبل القسمة صاحبنه رد اولنسان انجق بطریق القهر آلدقلریدر کذلك صلح مذکور
مسلمیندن برمدینه اهلی ایله دار الاسلامده بولنان عسکر مشرکین بینلرنده واقع اولدقدنصکره مسلمینه مدد کلکله
ویردکلری مالی مشرکیندن قبل الاحراز بالدار استنقاذ ایلسه لر معنای مذکوره بناء ینه اصابت ایدنلرك
غنائمنده ادخال وانفاذ اولنور پس مقدمات مشروحه دن عند یمزده نمایان اولمشدرکه صاحبینك طیب
نفسی ایله مأخوذ اولان مالی اخذلری دار الاسلامده ودار الحربده واقع اولمق سیاندر ومسلمین ایچون بذل اموالله
وجه مشروح اوزره مصالحه اهل حرب جائز اولمق انجق اول حالده درکه نفوس وذراریلری اوزره استیصال
وهلاکدن خائف ومالدرین فدایه صارف ایلهلر وصاحب الشرع دخی بومعنایی تصویب ایتمشدرکه رسول الله
علیه السلام بعض اصحاب کرامه لرینه اجعل مالك دون نفسك قول شریفلریله امر وترغیب بیوردیلر
ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یوم خندقده مسلمیندن احساس ضعف ایتملریله بووجه اوزره مشرکینله
صلحه عزیمت ایتمشلر ایکن جناب سعدین یعنی سعد بن معاذ وسعد بن عباده رضی الله تعالی عنهمانك قول
شجیعانه لرندن قوت مسلمینی ادراك ایتدکلرنده صلح مرقومدن امتناع واستمساك ایلدیلر وذکر اولنسان معنی
ذراری مسلمین اوزره خوف اولمدقده جواز صلح مرقومده اصل معنی قیلنمشدر واکر اهل حرب برمسلمی اسیر
ایدوب اول دخی سلاح وفرسنی نفسنه فدا ایتمکله خلاصندنصکره مسلمین اول مالك عیننه ظفریاب اولسه لر
نظر اولنور اکر مشرکین دارلریله احراز ایتمامشلر ایسه قبل القسمة وبعدها مجانا صاحبنه تسلیمه آغاز اولنور
واکر ایتمشلر ایسه قبل القسمة بلاشیء وبعد القسمة دیلرسه قیمتیله اخذ ایدر زیرا اسیر اوزره ثابت اولان
ید اهل حرب معینده بولنان مال اوزره دخی ثابت اولمغله اول ماله بطریق القهر اصابتلری ثابت وآنده اهل حربك
استیلاء قصدی ایله مصابلرینك حکمی مثبت اولمشدر اما مسئلهٔ سابقه بشقه درکه آنده فدا اوزره یدلری
انجق صاحبینك طیب نفسی ایله ثابت اولمشدر واکر اول مالی اهل حرب احراز ایتمدین غنیمتده واقع اولدقده
امام آنی بیع ایتمش اولسه بیعی باطل وصاحبنه ردی واجبدر مکر صاحبی نه زمانده کله جکی معلومی اولمیوب
ضیاعندن خوف ایتمکله ثمنی حفظ ایچون مسلمینه بیع ایتمش اوله بوصورتده لقطه یی بیع ایدوب صکره صاحبی
ظهور ایلین قاضی منزلنده اولمغله بیعی نافذ اولور اما بیعی نه وجه اوزره اولدیغی بیلنمزسه البته بیعی ابطال اولنور
زیرا وقوف حقیقتی متعذر اولدقده حکمی ظاهر اوزره بنا واجب وظاهر حالی دخی غنیمتدن اولمق اوزره بیع اولمغله
خلافی بیلنمدکجه اول وجه اوزره حملی موجبدر ومؤلف موشکاف بوندن اقدم قاضی بعد موت المولی اداء دین
ایچون مدبری بیع ایدوب نه وجه اوزره بیع ایلدیکی بیلنمدکده عن علم وعن اجتهاد بیعه حمل اولنوب خلافی
معلوم اولمدقجه بیعی جائز اولور قولنی تقدیم واسلاف ایتمشدی بناء علیه بعض اصحابمز بین المسئلتین فارق
بولنمامغله مؤلف دقیقه دان اختلاف قولینی اختلاف روایتینه حمل اولنمق لایقدر دیدیلر وبعضلری بینلرین
تفریقله شووجهله تدقیق ایلدیلرکه بومسئله ده مال غائبی ضیاعدن حفظ ایچون بیع ایلمك قاضی اوزره مستحق
ومقرر اولمیوب بلکه قاضی دیلرسه ایدر ودیلرسه ایتمز معناسنه مخیردر اما مسئلهٔ سابقه ده داین طالب اولدقده
دین ایچون بیع ترکه قاضی اوزره مستحق وواجبدر بناء علیه مسئلهٔ سابقه ده بیع مطلقنی وجه مستحق اوزره
تحمیل وقاضی تدبیرینی بیلوب عن اجتهاد ابطال ایتمشدر دیو تکمیل ایلدیك زیرا غیر مستحق مستحقه معارض
اوله مدیغندن جانب مستحقه ترجح عارض اولور اما بومسئله ده جانبین برابر بولنمغله بیع مطلقنی ظاهر اوزره حملی
اظهر کوردیك واکر براسیر بعض اصحابنه ارسال پیام وکندو مالندن یاخود اول صاحبینك مالندن اهل حربه
فداسنی بذل ایتمکی رجا واعلام ایدوب شخص مأمور دخی امانله دار الحربه دخول واول مصلحتی تکمیله موصول
ایلدکدنصکره مسلمین اول مال اوزره استیلا ایلسه لر فیئده داخل قیلنوب صاحبی قطعا مداخل اوله مز
زیرا مال مرقوم ید اهل حربه بطریق القهر واصل اولمیوب همان صاحبی طوعا تسلیمله متواصل اولمشدر
کذلك اهل حرب براسیره البته سنی قتل ایدرز یاخود بذل فدا ایله نفسنی تخلیص ایدرسین دیو تهدید ایلسه لر
ینه تفصیل مذکور آنده تمهید اولنور زیرا مال مطلوب عندنده موجود اولمدیغندن آنی عدم اعطایه قادر اولمغله
بعد الاعطاء اثبات یدلری بطریق القهر اولمادیغی عندیمزده ظاهر اولمشدر اما مال مطلوب حین اسرنده
عندنده موجود اولدیغی بشقه درکه آندن یدلرینی دفعه غیر مقتدردر کورمزمیسنکه صبر ایدوب آنی قتل ایلسه لر

مطلب يجوز مصالحة الامام مع اهل الحرب باعطاء المال

بوصورتده اول مال اوزره يدلرى ثابته اولوب صورت اولىده داراسلامده بولنان مال اسيراوزره وفدايه مأمود
اولان شخصك اموالندن برشئ اوزره يدلرى ثابته اولمازينه كورمزميسنكه فداء مرقوم غنيمتـه دوشدكدنصكره
رداولنمق اقتضا ايلسه ادا ايلين مأموره مى رداولنور يوقسه امرايلين اسيره مى بوايكيدن هربرى معناى ففهدن
بعيداولمغله عدم ردى تأييداولنور واكر برمسلم صف قتالده مشركينله محاربه ايدرايكن خوفه ذاهب اولمغله
همان سلاح وفرسنى مشركينـه تسليمله مشركيندن اخذ امان اوزره هنوز منعهٔ مسلمين ايچنـده ايكن مشركينله
مصالحه يه طالب اولوب آنلردخى مساعده برله تكميل مطالب ايـدكلرندنصكره مسلمين اول مال اوزره استيلا
ايلسه لرالبته غنائمده ابقا اولنورزيرا صاحبى مقاتل وممتنع ايكن آنى اعطا ايتمشـدر واول هنكامده يد اهل حرب
نه نفسى ونه يانده بولنان مالى اوزره ثابت دكل ايكن انجق كندو اعطاسيله ثابت اولمشدر امابعد الاسر اخذ
ايتدكلرى بشقـه در واكرمشركين مداين اسلامدن برمدينه يى محاصره ايتدكلرنده مسلمين دخى اهـل حرب
ايام معلومه ده آنلردن كف يد ايتمك اوزره مقدما اهل حربدن اسيرايدوب حالا عبيد اهل ذمت بولنان رقيقلرى
ويرمك اوزره مصالحه يه طالب اولوب مولالرى اولان اهل ذمت دخى على وجه الرضا تسليم برله تكميل مطالب
ايتدكلرندنصكره ايام معلومه منقضيه اولوب مسلمينـه مدد لاحق اولمغله اهل حربله قتـال واول رقيق اوزره
استيلا ايلسه لربنه غنائمده ابقا اولنورلركه مولالرى مشركينـه طيب نفسلرى ايله اعطا قيلمشـلردر
امامسئلهٔ مزبوره ده مولالرى راضى دكللرايكن والى مدينه يدلرندن نزعله اهل حربه دفع ايتمش اولسه نظراولنور
اكراهـل حرب دارلريله احراز ايتمدين مسلمين استيلا ايتمشلرايسه قبل القسمة و بعـدها مولالرينه بلاشئ اعطا
قيلنورلر واكراستيلالرى احرازلرندنصكره ظاهراولمش ايسه مولالرى قبـل القسمة بلاشئ و بعـد القسمة
ديلرلرسه قيمتلريله اخذه قادراولورلر زيرا بونده مولالرندن بلا رضا اخـذ اولنمشلردر و بو بابده امير المسلمين
اخذ ايدوب اهل حربه ويرمكله اهل حرب بطريق القهر اخذ ايتمك ميانـده فرق يوقدر بوصورتده مولالرى
بعـد القسمة قيمتلريله اخذدن امتناع ايدرلرسه اميره قيمتـلرين تضمينله انتفاع ايدرلر زيرا امير آنلردن غصب
ايتمشـدر ومغصوب يد مولاسنه عودت ايتدكجه غاصب اوزره قيمتله مضموندر وامير قيمتـلرين ضامن اولدقده
رقيقـه ضمانله مالك اولمش اولوب اول رقيق فى الاصل ملك اميرايكن مشركين بلا رضا يدندن اخـذ ايتمشلر
حكمنده داخـل اولور حتى اميردخى ديلرسه بعـد القسمة قيمتلريله اخذه قادراولوب بركمسنه معارضه يه قيامله
اميراول رقيقى اهل حربه رضاسيله ويرمشيكن غنيمتدن حق اخذى يوقدر ديمكه مقتـدراولماز زيرا رضاسيله
تسليمى اهل حرب رقيقه مولالرينك خلافلرينه تملكلرى اوزره اولوب كند و خلافنه تملكلرى اوزره اولمامشدر
شمـدى كند و ملكى استقرار ايلدكدنصكره رضاء قديمنـه اعتبار اولنميوب همان اهـل حرب كند و يدندن
بطريق القهر اخذ ايلدكلرينك حكمى آنده اظهار اولنور والله اعلم

باب فداء العبد الغصب والعاريه وغير ذلك ❀ يعنى اهل حربه اسير اولان عبـد مغصوب ومستعار
وامثـاللرينك فدالرنده باب مبسوط الادادر بركسنه آخردن برعبـدى غصب ايدوب بعـده مشركين
اول عبـدى اخذ واحرازدن صكره غنيمتده ظاهراولسه صاحبى قبـل القسمة بلاشئ و بعد القسمة ديلرسه
قيمتيله اخـذه قادر اولور زيرا مغصوب ملك صاحبى اوزره باقى اولمغـله اوزرينه استيلا يد صاحبنـده ويد
غاصبنده واقع اولمق يكساندركه بهرحال حق اخذنده ملك قديمى معتبرايدوكى نمايانـدر بوصورتده صاحبى
قبل القسمة بلاشئ اخذ ايدرسه عين مالى مجانا يدينه واصل اولمغله غاصب ايچون براءت ضمان حاصـل اولور
اما بعد القسمة قيمتيله اخـذ ايدرسه عين مالى يدينه انجق ماليده مثلنى ادادنصكره راجع اولمغـله اول قيمتى
تضمينله غاصبه مراجع اولور و بو بيانله هويدا اولمشـدركه غاصبه باعتبـار الغصب حق تضمين قيمت انجق
غاصب اوزره مضمونه اولان ماليت مغصوب منه ايچون سالم اولمديغندن پيدا اولمشدر نظيرى اولدركه عبـد
مغصوب عند الغاصب جنايت ياخود التزام دين ايلدكدنصكره غاصب آنى صاحبنه تسليمه مبادرت بعـده
صاحبى دخى جنايتله عبدى دفع ياخود دين ايچون بيعه مباشرت ايلسه واكر بوصورتده قيمتله اخذندن امتناع
ايدرسه غاصبه يوم غصبده قيمتنى تضمينله انتفاع ايدر زيرا عبدينى قبـل اداء القيمة اخـذدن ممنوع اولوب
اوزرينه اثبات يدى قابل اولمامغله يدغاصبده هالك منزلته نازل اولمشـدر و بو وجه اوزره غاصب قيمتنى ضامن
اولدقده عبـده ضمانله مالك اولمغله اول دخى سهمنه دوشن غازيدن قيمتيله اخذى ياخود تركى بينلرنده ثبوت
خياره متملك اولور كذلك غاصب قيمتنى قبـل اصابة المسلمين ضامن اولمش بولنسه بنه ثبوت خيارينى متضمندر

واكر

واكرمسئلهٔ مفروضه ده عبـد مرقوم غنيمتده واقع اولميوب بلكه برتاجر آنى اهل حربدن اشترا واخراج ايتمش
اولسه نظراولنور اكرمولاسى غاصبه قيمتنى تضمين ايتامش ايسه بوصورتده مولاسى مخيردركه ديلرسه مشتريدن
ثمنله اخذ ايدوب صكره غاصب اوزره يوم غصبنده قيمتيله ثمندى غارم اولديغى ثمندن قيمتسى اقل ايسه آنكله
رجوع ايدركه بومسئله ده عندالغاصب مديون اولان عبد صاحبنه رد اولندقدنصكره دين ايچون بيع اولنمق
مسئله سينك نظيرى اولمغله آنده دين ايله يوم غصبده قيمتدن اقل ايله راجع اولديغى كبى بونده دخى غاصب اوزره
استحقاقى انجق ذكر اولنان مقدار اقلده متحقق ايدوكى متيقن الوقوعـدر وديلرسه مشتريدن اخـذ ايتميوب
همان غاصبه يوم غصبنده اولان تمام قيمتنى تضمين ايدركه مملوكى ايچون مجددا اداء ثمن اوزرينه لازم دكل ايكن
شمدى بلا ثمن اكا واصل اولمامغـله مملوكى يد غاصبده هالك منزلنده ايدوكى مستبيندر بوصورتده غاصب كرك
قبل شراء المشترى وكرك بعد الشراء ضمان قيمتله عبده مالك اولمغله مشتريدن ثمنله خيار اخذه دخى متملك اولور
واكر مولاسى قبـل شراء المشترى غاصبه قصد تضمين ايلدكده بينلرنده قيمتده منازعه واقع اولوب غاصبى
تحليف برله قيمتدن مقدار اقرارينى قول غاصب اوزره اخذ ايله قانع اولوب ثم ظهر العبد فى يد المشترى فاذا قيمته
كما قال المولى يعنى بوندنصكره عبـد يد مشتريده پيدا وقيمتى مولاسينك ديديكى مقـدار ايدوكى هويدا اولسه
بوصورتده مولاسى مخيردركه ديلرسه قيمت مأخوذه سنى غاصب اوزره رد وعبدى مشتريدن ثمنله اخذه شروع
بعده غاصب اوزره اقل مذكور ايله رجوع ايدر وديلرسه قيمت مأخوذه يى امساك ودعواى زائده دن امساك ايدر
لكن بوصورتده ثمنله اخذنده ثبوت خيار غاصب ايچون استقرار ايدركه قيمت عبد مولاسينك ديديكى مقـدار
ايدوكى آشكار اولوب غاصب تمام ماليت عبدى استيفا ايتامش اولمغـله ضررينى دفع ايچون اثبات خيارينه
وقوع حاجت پديدار اولمشـدر اما مولاسى قيمت مأخوذه سنى رددن امتناعله همان فضل قيمتله غاصب اوزره
دعواى رجوع ايدرسه بونزاعى مسموع دكلدر زيرا حق انجق وقت غصبده يمين غاصبله لازم اولان قيمتده در
وشمدى زيادهٔ قيمتى متبين اولمغـله وقت غصبده دخى قيمتى بومقـدار ايدوكى متعين اولماز اكرچه ظاهر حال
بومعنى اوزره دالدر لكن ظاهر حاله استحقاق ثابت اولمامغله مولاسى ايچون دخى مقبوضنى رددن امتناعله فضل
قيمته استحقاق متثبت اولماز قال شارح الكتاب شرح الله تعالى صدره يوم الحساب وانما يستدل الكرخى رحمه الله
تعـالى بهذا اللفظ وهو قوله فوجد قيمة العبد كما قال المولى فى التقسيم الذى ذهب اليه فيما اذا اخذ المغصوب منه
القيمة بزعم الغاصب وقد بينا ذلك فى كتاب الغصب من شرح المختصر يعنى امام كرخى رحمه الله تعالى كتابنده
ذكر ايلديكى مدعاسى اوزره بو محلده واقع اولان فاذا قيمته كما قال المولى لفظى ايله استدلال ايدوب ديمشـدركه
امام محمد رحمه الله تعالى نك كتاب السير الكبيرده كندو مذهبى اوزره اقسام مسائل غصبى تقريرده مغصوب منه
قيمتى زعم غاصب اوزره اخـذ ايلديكى مسئله يى تحريرده واقع اولان فوجد قيمة العبد كما قال المولى قولى بنم
مدعامه دالدر و بز بو بحثى شرح المختصردن كتاب الغصب مسائلنده بيان ايلديك مترجم فقـير ديركه مدعاى
كرخى اولدركه عبد مغصوب غائب اولمغله قيمتده نزاع اولنوب مغصوب منهك يمينه سى اولمامغله قاضى غاصبى
تحليف وقول غاصب اوزره قيمتنى قضادن صكره عبـد مغصوب ظاهر اولسه نظر اولنور اكر قيمتى مولاسينك
ديديكى مقـدار اوزره ايسه مولاسى ديلرسه قيمتى امساك ودعوادن سكوت ايدر وديلرسه قيمتى غاصب اوزره رد
وعبـدى اخذ ايدر واكر قيمتى غاصبك ديديكى مقـدار اوزره ايسه البته قيمتى امساك ودعوادن سكوت ايدر
لكن دعواى مذكوره سى خـلاف ظاهر الروايه در وظاهر الروايه صورت ثانيه ده دخى اولى كبى مخير قيلمقدر
لكن امام كرخى دعواى مذكوره سى اوزره امام محمد رحمه الله تعـالى نك ظاهر الروايه اوزره مروى اولان اشبو
كتابنده مسئلهٔ تخيرده غاصبى فوجد قيمة العبـد كما قال المولى قولى ايله تقييد قيلديغى ايله استدلال ايلمشـدر
لكن ترجمه مزده تحرير ايلديكمز عبارهٔ كتاب تقرير ايلديكمز معناى مراده تعميه والغاز طريقى ايله دخى دلالت
ايتديكى بى ارتيابدر و بو عبـد ضعيف جناب شارحك احاله بيان ايلديكى شرح المختصرينه ظفرياب
اولمامغله مبوب انجق شرح جامع الصغيرندن بوموضعده مرادى نه ايدوكنى فهم واكتساب ايتمكله حسب الاقتضا
افاده ده اطناب ايلدم وما اسئلكم عليه اجرا ان اجرى الا على الله وهو حسبى ونعم الوكيل انتهى كذلك عبـد
مرقوم غنيمتده ظاهر اولوب قبل القسمة مولاسى غاصبله برابر حاضر بولنسه لرينه مولاسى قيمت مقبوضه سيله اكتفا
ياخود اول قيمتى غاصبه رد ايدوب عبدى غنيمتدن مجانا اخذ واستيفا بينلرنده تخيير اولنور ورد قيمتدن امتناع ايدرسه
آنك ايچون عبدى اخذ ياخود فضل قيمتله غاصب اوزره رجوعدن جواز واتساع يوقدر لكن بوصورتده غاصب

اول عبدی غنیمتدن مجانا اخذه قادر اولور زیرا مولاسی رد قیمتدن امتناعله اول قیمته رضاسنی آشکار ایتمکله
همان غاصب ابتداء امرده کندو قولنجه قیمتنی اعطا ایدوب صکره عبد اول قیمتدن اکثر ایله غنیمتده بدیدار
اولمش کبی اولور واکر قبل القسمة مولاسی وغاصب غائب اولملریله عبد برغازینک قسمتله سهمنه مترتب
اولسه ینه مولاسی مخیردر که دیلرسه قیمتی غاصبه رد ایدوب عبدی قیمتیله صاحب سهمندن اخذه شروع
بعده غاصب اوزره یوم غصبده قیمتیله شمدی صاحب سهمه وردیکی قیمتدن اقل ایله رجوع ایدر ودیلرسه
اول قیمتی امساک وعبد وغاصب اوزره دعوادن استمساک ایدر بو صورتده غاصب عبدی قیمتیله اخذه قادر اولور
واکر بو صورتده مولاسی غاصبدن قیمت عبدی اقامت بینه یاخود مدعاسنه غاصبک اقراری یاعیندن نکولی برله
یاخود بینلرنده جاری اولان صلحله کندو قولی اوزره اخذ ایتمش اولسه بو صورتلرده مولاسی ایچون اخذ عبده
سبیل یوقدر لکن غاصب دیلرسه صاحب سهمدن قیمتیله اخذ ایدر زیرا بیان ایلدیک که ملک غاصب
ادا ایلدیکی قیمتله عبدده مستقر وحق مغصوب منه من کل وجه آندن منقطع ومتأخر اولشدر واکر بر عبد
بطریق الاجاره برکسنه نک یدنده ایکن مشرکین اخذ واحراز ایدوب بعده غنیمتده واقع اولسه نظر اولنور
اکر مستأجر قبل القسمة حاضر اولورسه خصم شرعی اولوب عبدی مجانا اخذ وکما کان اجاره سنه رده
قادر اولور زیرا یدی حکم اجاره ایله مولاسی اوزره مستحقه درکه یدندن اخذه مولاسینک قدرتی غیر متحققه در
ومدت باقیه ده عقد اجاره سی باطل اولمامغله استرداد نده حق خصومت مستأجرده حاصلدر انجق ید
مشرکینده قالدیغی مدتده عبد ایله انتفاعی قابل اولمامغله اول مدتک اجرتی باطل اولور بو صورتده مستأجر
استرداد عبد ایچون خصومته قیام وعبد مرقوم فی الاصل علی وجه الاجاره یدنده ایدوکنه اقامت بینه یی التزام
ایتمکله حاکم عبدی اکا تسلیم ایتدکدنصکره مولاسی کلوب اجاره یی انکار وعبدیدنده ودیعه یاعاریه ایدی دیو اصرار
ایلسه قول مولاسینک قولی ایدوکی آشکاردر بو صورتده مستأجر اوزره مواجهه مولاسنده اعادهٔ بینه اقتضا ایدر که
بینهٔ سابقه سی وکیل خصومتی بولنمیان مولای غائب اوزره قائمه اولمغله قاضی عبدی اکا تسلیمده اجاره ایله قضا
ایتمامشدر وهم ثبوت حق استردادنده عبد ودیعه یاعاریه یا اجاره دن بریله یدنده ایکن اخذ اولنمق آخردن مغنی
اولمغله حین استردادنده اثبات اجاره دن مستغنیدر بناء علیه ردایله قضاء قاضی غائب اوزره اجاره ایله حکمی
مقتضی دکلدر واکر مستأجر بعد القسمة حاضر واقامت بینه ایله اثبات اجاره یه قادر اولورسه قاضی اکا دیلرسک
قیمتیله اخذ قیل لکن ویردیکک فداء قیمتده متطوعین صاحبنه رجوع ایده مزسین دیمکله نفع وضرری مذکر
اولور اکر بو معنایه قائل اولورسه قاضی عبدی اکا تسلیم ایدوب کما کان اجاره اوزره یدینه داخل اولور وفداده
متطوع اولدیغی انجق بو جهتدندر که مستأجر فداء مستأجر ینه محتاج دکل ایکن ملک غیری فدا ایله اخذ ایلمشدر
زیرا مستأجر فدادن امتناع ایلدکده مولاسی اکا تضمینه قادر اولمامغله مستأجر ضمان مستأجرده اولمدیغی ظاهردر
پس فدامی اسقاط ضمانی موجب اولمامق فداده متبرع اولمغی مستوجبدر بو صورتده صکره مولاسی کلوب
اجاره یی انکار ایدرسه کلامنه اصغا اولنمیوب بینهٔ سابقه ایله حاصل اولان قضاء سابق امضا اولنور زیرا بعد القسمة
مجرد یدندن اخذ اولنمش اولمق استردادده کفایت ایلمز کورمزمیسنکه یدنده ودیعه یاعاریه ایکن اخذ اولنمش اولسه
بعد القسمة اخذ ینه بر وجهله قادر اولماز بو جهتله بزه بدیدار اولمشدر که قاضی اخذ ایله قضا ایتدکده همان بینهٔ
مستأجر ایله غائب اوزره اجاره ایله قضا ایدوب صاحب سهمی طرف غائبدن انکار اجاره ده خصم حاضر اعتبار
ایلمشدر اما قبل القسمة حکم مسئله بشقه در که آنده قبل الاسر مجرد اثبات ید ایله اخذه قادر در نکته سی اولدر که
بعد القسمة حق اخذی انجق شول کسنه ایچون ثابت اولور که اخذ ایله قبل الاسر عینده یا منفعتنده ثابت اولان
ملکنی احیا ایلیه پس مستأجر منفعتنده اولان ملکنی قصد احیا ایتمکله ثبوت حق اخذی هویدادر اما مودع
ومستعیرک قبل الاسر ملکلری بر وجهله ثابت اولمیوب اخذ ایله ملکلرین قصد احیا ایتدکلرندن غنیمتدن قیمتله
اخذلری مأسوره فدا اولمیوب بلکه حکما عوضله تملکنه ابتدا اعدا اولنور اما قبل القسمة مستأجرک مجانا اخذی
انجق کما کان یدینه اعاده ایچون ثابت اولمغله حکم مزبور مودع ومستعیرده مثبتدر واکر مستأجر غنیمتدن قیمتله
ومشتریدن ثمنله اخذدن امتناع ایتمکله مولاسی کلوب قیمت یا ثمنله اخذ وانتزاع ایلسه ینه مستأجر یدندن اخذ
واجاره سنه اعاده یه قادر اولوب مدت اسرک اجرتی اوزرندن ساقط واجرت مستقبله واجب ومتقرر قیلنور زیرا
اجاره تملیک منافعدن عبارت اولوب منافع دخی تدریجله حادثه ومتجدده اولمغله عقد اجاره اول منافعی جمیعا عقد
واحد ایله یاخود عقود متعدده ایله حکم تملیکده اولوب بعض معقود علیه فوت اولمغله باقیده بطلان عقد لازم

اولمامغله مانحن فیهده دخی بقیهٔ مدتده بقاء عقد اجاره امری متحتمدر بناء علیه موجر مستأجره فداء عبدی بن
ادا ایلدم سن اول فدایی بکا ادا ایلدکجه بن عبدی سکا اعطا ایتم دیسه قولنه اصغا اولنماز زیرا عین عبد ضمان
مستأجرده اولمامغله فداسی اوزرینه واجب دکلدر که اول فدا مقابله سنده عبدی آندن جواز حبسی موجب اوله
بلکه مولاسی فدا واخذ ایله عبدی ملک قدیمنه اعاده ایتمشدر غایة الامر ملک قدیمنده مستأجرک حق مستحق بولنمغله
کما کان حق عودت ایلمشدر نظیری اولدر که عبددن ید مستأجرده بر جنایت پیدا اولوب موجر اداء ارشله
بدل فدا ایلیه واکر مسئلهٔ مرقومه ده عبد مزبور ید مأسور منه ده رهن ایسه نظر اولنور اکر مرتهن قبل القسمة
حاضر اولوب رهن ایکن یدندن اخذ اولندیغنه اقامت بینه ایدرسه حضور راهنه انتظار اولنمیوب همان رهن اوزره
ثابت اولان ید مستحقه سنه اعتبار ایله کما کان رهن اولمق اوزره اخذینه سزاوار کورلور بو صورتده راهن کلوب
دین ورهنی انکار ایدرسه قول قول راهندر مکر مرتهن مجددا رهن اولمق اوزره اقامت بینه یه ابتدار ایلیه زیرا قریبا
بیان ایلدیک که عبدی اکا رد وتسلیم انجق یدندن اخذی ثابت اولدیغندندر یوقسه صفت یدی اولان معنای رهن
مثبت اولدیغندن دکلدر واکر مرتهن بعد القسمة حاضر اولورسه دیلرسه قیمتیله اخذ ودیلرسه ترکه قادر اولور اکر
قیمتیله اخذه همت ایدرسه ینه کما کان رهن اولمق اوزره عودت ایدر بو صورتده مولاسی کلوب بعد قضاء الدین اخذینی
اراده ایدرسه نظر اولنور اکر قیمت رهن دینله برابر یاخود دیندن اکثر ایسه عبدی بلا ضمان شیء اخذی باتفاق الائمة
امر مقرردر زیرا بو تقدیر اوزره جمیع مالیت مرهون مرتهن اوزره مضمون اولمغله فداء مضمون ضامن اوزره واجب
اولوب غیر اوزره رجوعه مقرون اولماز واکر دین قیمت عبدک مقدار نصفی ایسه علی قول ابی یوسف ومحمد رحمة الله
تعالی علیهما ینه وجه مشروح اوزره در اما عند ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه مرتهن نصف فدا ایله راهن اوزره
رجوع ایدر وآنی قبض ایتدکجه مولاسندن عبدی منعه قادر اولور نظیری اولدر که قیمتی دیندن اکثر اولان
عبد مرهون جنایت ایدوب راهن غائب ایکن مرتهن بذل فداسنه همت ایده بو صورتده مرتهن علی قول الامامین
فضلهٔ دینده متطوعدر اما علی قول ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه متبرع اولمیوب بلکه فضله راهن اوزره راجعدر
ومرتهن اخذ عبدده رهن اوزره اقامت بینه ایتدکدنصکره راهن کلوب رهن ودینی انکار ایدرسه اعادهٔ بینه یه
حاجت یوقدر زیرا قریبا بیان ایلدیک که بو بابده قاضی مرتهن ایچون قیمتنی ویروب عبدی اخذ ایله حکم ایلدیکی
انجق عقد رهنله مستحق اولدیغی ملک یدینی احیا ملاحظه سیله اولمغله صاحب سهمی طرف راهندن حق مذکور
اوزره بینه ایله اثبات اولنمق ایچون خصم حاضر قیلمشدر واکر بعد القسمة راهن ومرتهن ایکیسیده حاضر اولوب
انجق راهن بذل فدادن ممتنع ومرتهن بذل فدایه مسارع اولسه عبد مرقوم ینه رهن اوزره یدینه راجع اولور لکن
بو صورتده مرتهن باتفاق الائمة اداء فداده متطوع اولور نظیری شول فداء جنایتدر که راهن حاضر ایکن مرتهن
ادایه مسارعت ایلیه زیرا بو تقدیر اوزره قیمت عبد ده دین اوزره تفاضل بولنسون بولنماسون البته فداده متطوع
اولور واکر بو مسئلهٔ رهنده مرتهن حاضر اولمیوب یالکز راهن موجود اولمغله عبد مرقوم کندو ملکی وفلان شخصک
عندنده دینی مقابلنده مرهون اولمق اوزره اقامت بینه یه بذل مجهود ایلسه نظر اولنور اکر حضوری قبل القسمة
ایسه عبدی اکا حکم اولنور زیرا ملک قدیمنه اعتبار ایله مجانا حق اخذی ثابت ایکن آنی بینه ایله اثبات ایلمشدر
لکن عبد مرقوم یدینه تسلیم اولنماز زیرا ید مرتهن قضاء دینی ایدنجه دکین اول عبدده کندو یدی اوزره مستحقه
اولدیغنی اقرار ایتمکله قاضی نظر نفسندن عاجز اولنلره ناظر اولدیغندن مرتهنه نظر ایچون مرتهن کلوب قبض
ایدنجیه دک عبدی بر امین وعادل کمسنه نک یدینه وضع وتسلیمه ابتدار ایدر واکر حضوری غنیمتده بعد القسمة
اولوب یاخود اهل حربدن اشترا ایدن کمسنه نک یدنده بولوب ثمنله فدایه طالب ایسه ینه عبد بینه سبله اکا حکم
اولنور که بو اخذ ایله ملک قدیمنی احیایه راغبدر بو صورتده فداسی قیمت رهنله برابر یا اکثر ایسه قاضی عبدی
ید امینه وضع ایتمیوب کندو یه تسلیم ایدر زیرا بو بابده فداسی مرتهن اوزره واجبدر که مالیت رهن ضماننده
داخلدر اما مسئلهٔ اجاره بشقه در وراهنک غارم اولدیغی فدا ایله مرتهن اوزره حق رجوعی ثابت اولمغله مرتهن
اول فدایی ادا ایتدکجه عبد اوزره حکم استحقاق یدی ساقط وفائت اولور بو جهتله عبد مرقوم راهنه تسلیم
اولنور اما قبل القسمة حضوری بشقه در وصورت مفروضه ده راهن اخذ ایلدکدنصکره مرتهن حاضر اولسه
قاضی اکا دیلرسک فدایی راهنه ادا وعبدی کما کان رهن اولمق اوزره اخذ قیل ودیلرسک عبددن کف ید قیل ودینک
باطل اولسون دیمکله تخییر ایدر زیرا راهن بلا فداء اخذه قادر اولمامغله مالیت رهن ضمان مرتهنده ایکن هالک
اولوب دینی استیفا قیلمش حکمنده قیلنور وراهن عین عبدده ثابت اولان ملکی احیاده مضطر اولمغله فداسنده

متبرع اولیوب مرتهن ومستأجرك عندنده ملكلری اولمامغله غرضلری ملك عینی احیا اولمدیغندن فدالرنده
مطوع اولورلر واکر راهنك فداسی قیمت رهندن اقل ایسه ینه قاضی عبدی اکا ویرمیوب یدامینده وضع ایدر
زیرا بو صورتده اکرچه راهنك فداء عبد ایله مرتهن اوزره حق رجوعی ثابت اولمغله دیندن مقدار فداسی مرتهنه
ادا ایتمش واورلکن بعض دینی استیفا ایله مرتهنك استحقاق یدی باطل اولمامغله قاضی رهنی ید عدله وضع ایدر
بعده مرتهن حاضر اولدقده دیلرسه فداسی راهنده ادایدوب عبد جمیع دین سابقله قبل الاسر رهن اولدیغی کبی
ینه عندنده رهن اولور اکر اداء فدادن امتناع ایدرسه فدادن زائد اولان دینله ینه عندنده رهن اولور زیرا
راهن فدا ایله مرتهن اوزره رجوعی مستوجب ومرتهنك راهن اوزره دین سابقی ایچنده مقدار فدا ثابت اولمغله
بطریق التقاص راهندن اول مقداری استیفا ایتمش اولور بو صورتده عبد ید مرتهنده فوت اولورسه راهن ویردیکی
فدا ایله مرتهن اوزره رجوع ایدر زیرا هلاك رهنله جمیع دینی استیفا ایتمش اولمغله مقدار فداسی ایکی دفعه استیفا
قیلدیغی هویدا اولور واکر فداء راهن دراهمله اولوب اصل دین دنانیر یا طعام یا غیری نسنه ایسه راهن جنس
دیندن فدایه مقابل اولان حصه ایله مرتهن اوزره رجوع ایدر زیرا بطریق التقاص اولان استیفا حقیقت
استیفا منزلنده در ومرتهن فی الحقیقة استیفا ایتمش اولسه راهن بعد هلاك الرهن اول مستوفایه رجوع ایدر
نکته سی اولدر که ضمان رهن ضمان استیفا اولمغله آنده اعتبار شرعی مالیته در عینه دکلدر واستیفا انجق جنسله
اولوب خلاف جنسله اولماز ومجانست اموال دخی انجق صفت مالیتله حاصله در پس مرتهن بطریق التقاص
مقدار فداسی جنس دیندن استیفا ایتمش اولمغله راهنك مرتهن اوزره رجوعی دخی جنس دیندن مقدار فدا ایله
اولوب جنس فدادن اولماز واکر اهل حرب بر عبد موهوبی اسیر واحرازه دکارندن صکره غنیمتده ظاهر اولوب
قبل القسمة واهب وموهوب له ایکیسیده حاضر بولنسه لر حق اخذی موهوب لهه منحصر اولور زیرا ثبوت
حق اخذه انجق ملك قدیم یا ثبوت ید معتبر و بونلر دخی حین اسرنده موهوب له ایچون ثابت ومقرر در اما بعد الاخذ
واهب هبه سندن رجوعله عبدی اخذه قادر اولور زیرا موهوب له اخذ ایله عبدی ملك قدیمنه اعاده ایتمشدر
وهبه ایله حاصل اولان ملك قدیمنده واهبك حق رجوعی فی الاصل ثابت اولمغله شمدی ینه عودت ایلمشدر
واکر موهوب له غایب و یالکز واهب حاضر بولنسه واهب اخذ عبده اصلا قادر اولهمز زیرا حق رجوعی ملك
موهوب لهده بولنمغه منحصر اولمغله اکا عودت ایتمدکجه محل حقی ظاهر اولماز بو صورتده صکره دن موهوب له
کلوب بکا زومی بو قدر دیو اخذ عبددن استغنا ایدرسه کرکدر که قاضی قولنه اصغا ایتمیوب اولا اوزرینه رد عبد ایله
بعده واهب ایچون عبده رجوعله قضا ایلیه زیرا ملکنه حق واهب تعلق ایدوب اول دخی طلب حقله حاضر
اولوب واهب دخی عبدی قبل القسمة مجانا حده قادر ایکن ترك اخذنده مرادی نفسندن دفع ضرر اولمیوب
همان غیری اضرار ایدوکی ظاهر اولمغله بو مثللو متعنتك قولنه قاضی التفات ایتمامك امر متقرر در وهم ملکنه حق واهب
تعلق ایتمکله حضورنده واهبك طلبی کندو طلبی منزلنده تحقق ایتمشدر واکر مسئلهٔ مفروضه ده واهب
وموهوب له ایکیسیده بعد القسمة حاضر اولوب یاخود عبدی ید مشتریده بولسه لر بو صورتده موهوب له ثمن
یا قیمتله عبدی اخذ ایدرسه عبد ملك موهوب لهه عودت ایتمکله ینه واهب ایچون رجوعه رخصت واردر
بو صورتده موهوب له ویردیکی فداسی واهبدن استردا د ایلسه قولنه التفات واعتداد اولنماز زیرا ملك نفسنه
فدا ایلمشدر وملك نفسی غیر اوزره مضمون دکلدر که حکم ضمانله غیر اوزره رجوع ایلیه لکن بو صورتده
موهوب له اخذ عبددن استغنا ایدرسه قاضی جبر والجا ایلمز زیرا بو بابده متعنت اولمیوب بلکه حقنده مفید
اولمیان غرامتی التزامدن امتناعده مثبت اولمشدر وانسان کندو حقنده مفید اولان غرامتی التزامدن
امتناعه قادر ایکن هیچ فائده سی اولمایانجه جواز امتناعی بالاولویه ظاهردر بو صورتده واهب بذل فدا ایله اخذه
طالب اولورسه قولنه التفات اولنماز زیرا اسرا عدا ملکی اوزره واقع اولمامشدر وبز قریبا بیان ایلدیك که فدا ایله
حق اخذ انجق ملکنی احیا ایدنلره شایاندر ومالك اولان موهوب له بو فدادن امتناع ایتمشیکن واهب فدا ایله ملك
موهوب لهی احیا بعده حق رجوعنی ترتیب ایده جکدر وامتناع صاحب الحق شرعا صحیح اولدقدنصکره
واهبك فدا واخذی تصحیح اولنماز واکر مأسور بر عبد جانی اولوب غنیمته دوشدکدنصکره مولاسی قبل القسمة
حاضر اولسه بلاشیء اخذه قادر اولور و بعد الاخذ عبد کما کان ملکنه عائد اولدقده مقابلهٔ جنایتنده عبدی تسلیم
یاخود فداء جنایتله حکم قاضی متعهد اولور بو صورتده مولاسی غائب و یالکز صاحب الجنایة حاضر اولسه
اخذینه بر وجهله قادر اولماز زیرا اسرا عدانه ملکی ونه یدی اوزره تحقق ایتمیوب همان حق ملك مولاسنه تعلق

ایتمشدر پس محل حقی ظاهر اولدقجه خصومته قادر دکلدر بوندنصکره مولاسی کلوب اخذ عبددن امتناع
ایدرسه عبدی مقابلهٔ جنایتده تسلیم ایله فداء جنایتی ادا ایتلرنده تخییر واحد الامرینی اختیار اوزره جبر وتکدیر
اولنور زیرا قدیم ملکنه اعاده یه قدرتی عود حقیقی منزلنه تنزیل واولوجهله حق صاحب الجنایته رعایت تکمیل
اولنور بو صورتده تسلیم عبدی اختیار ایدرسه عبدی من اول الامر صاحب الجنایته تسلیمه ابتدار قیلنور که مولاسی
تسلیم عبدی اختیار ایتمشیکن اخذ ایدوب و یدیله تسلیمندن امتناع ایتدکده صاحب الجنایته قصد اضرار اوزره
متعنت ایدوکی آشکار اولمغله همان عبدی غنیمتدن صاحب الجنایته تسلیمه ابتدار اولنور واکر ارش جنایتله فدایی
اختیار ایدرسه حاکم اکا دیلرسك عبدی نفسك ایچون اخذ ودیلرسك غنیمتده ابقا قیل دیمکله مختار ایدر زیرا
حق صاحب الجنایة کندویه واصل اولوب اخذ عبده انجق مولاسینك حق خالصی باقی قالمغله منفعت نفسنی
قبول ونکولده رأی وتدبیر اکا موکولدر واکر مولاسی وصاحب الجنایة معا بعد القسمة حاضر اولورلرسه ینه
مولاسی قیمتله فدایه قادر اولور و بعد الفداء ملك قدیمنده اعاده وتقرر اولنمغله عبدی مقابلهٔ جنایتده تسلیم وارشله
فدا ایتلرنده تخییر اولنور اما ابتداء امرده فدادن امتناع ایدرسه بو صورتده امتناعی جواز واتساع اوزره درکه زیرا
علی تقدیر الفداء صاحب الجنایة یدندن اخذ ایدوب صاحب السهمدن اخذنده هیچ فائده سی اولمدیغی تعقل
ایتمکله مجرد التزام غرامتدن امتناع وتغافل ایتمشدر بو صورتده صاحب الجنایه ایچون مولاسی اوزره قطعا سبیل
یوقدر که محل حقی لا بصنع المولی فائت اولمغله حقنده مولاسینك استهلاکی یاخود تسلیم وفدادن برینی اختیاری
ثابت اولمامشدر سؤال اولنورسه که مولاسینك اخذه قادر ایکن امتناعی نیچون استهلاکه ارجاع اولنمادی جوابده
دیرز که معنای معهود مجانا اخذینه قادر اولدقده موجود اما التزام غرامتله قدرتنده مفقوددر که جنایت عبد ایله
خواه ناخواه مولاسنه تغریم ناباجا اوزره جبر والجا اولنماز انتهی مسائل الجنایة واکر مسئلهٔ مذکوره ده عبد مأسور
مدیون بولنسه نظر اولنور اکر قبل القسمة مولاسی حاضر اولورسه ینه بلاشیء اخذه قادر اولور وحق غریم
مالیت عبده واقع اولمغله عبد قنده ایسه دینی اکا تابع اولور واکر یالکز غریمی حاضر بولنسه اسرا عدا ملکی
و یدی اوزره واقع اولمادیغندن مولاسی کلمدکجه اخذ عبده قادر اولماز امادینی اوزره اقامت بینه ایدرسه قاضی عبدی
غنیمتده تقسیم ایتمیوب توقیف ایدر زیرا بینهٔ مرقومه طالب دین ایچون دینله استحقاق مالیتنی مثبت اولدقدن صکره
قسمتله اشتغالی آنی مفوت اولور اما سبقت ایلین حق ولی الجنایة وحق واهب بشقه در که بونلر ملك مولی وملك
موهوب لهده مقصور اولدقلرندن ملکلری عودت ایتمدکجه حقلری مذکورین ظهور ایلمز امادین رقبهٔ عبدده
مستقر وقنده دور ایلسه دین دخی برابرجه دائر اولمغله بونده مولاسی اخذ ایتسون ایتمسون استحقاق مالیتی متقرر در
بو صورتده صکره دن مولاسی کلوب دینی ادا ایدرسه ملکی کندویه سالم اولور واکر اداء دیندن امتناع ایدرسه
عبدی دین ایچون بیع ایلمك لازم اولور زیرا عبد هر کیمك ملکنده ایسه ذمتنده ظاهر الوجوب اولان دینی عند
امتناع المولی البته بیعله مالیتندن استیفا اولنور واکر غریمی ومولاسی معا بعد القسمة وارد یاخود عبدی اعدادن
اشترا ایدن شخصك یدنده واجد اولورلرسه بو صورتده مولاسی قیمتله اخذ ایدوب ایتممکده مخیردر اکر اخذ ایدرسه
دین ایچون بیعی لازمدر مکر مولاسی اداء دینله قائم اوله واکر مولاسی اخذندن امتناع ایدرسه هر کیمك ملکنده بولنمش
ایسه ینه دین ایچون بیعی لازمدر مکر مالکی فداء دینله قائم اوله زیرا بیان ایلدیك که ملك عبد مولادن مولایه متحول
اولمغله دینی مالیتندن باطل اولماز کوره مزمیسنکه عبد مدیون اعتاق اولندقده محجور ایسه غریمی تمام دینی
ومأذون ایسه قیمتنی مولاسنه تغریمدن صکره فضلهٔ دینی عبددن مطالبه یه قادر اولور اما عبد جانی بشقه درکه
مولاسی جنایتنی بیلمه رك اعتاق ایلدیسه ولی الجنایة قیمتله ارشندن اقل ایله و بیله رك اعتاق ایلدیسه تمام ارشله
مولاسنی تغریم ایدوب بعد العتق عبددن نسنه مطالبه سنه مقتدر اولماز پس ما نحن فیهده عبد مدیون
دین ایچون بیع اولنوب دینی ثمنی استیعاب ایدرسه صاحب سهم ایچون بیت المالدن قیمتی ویرلمك ایجاب اولنور
زیرا مالیت عبد اخذ صاحب سهم اوزره سابق اولان سببله مستحق اولمغله حین قسمتده صاحب سهمه بر عبد
غیر مقوم ویرلدیکی محقق اولمشدر واکر ثمنندن بعد الدین ثلثی باقی قالورسه دینله مستحق اولان ثلثانی حسابنجه
صاحب سهمه قیمتنك ثلثانی ویرلور واکر بو صورتده یالکز غریمی حاضر واثبات دینه مبادر اولورسه
کرکدر که قاضی حضور مولاسنه توقیف ایتمیوب همان دین ایچون بیعنه مباشر اوله زیرا حق غریم مالیتنه متعلق
اولوب بیعی ابطال حق مولاسنه بادی اولمادیغندن بشقه حضور مولاسنه توقیف ایله تأخیری اضرار غریمنه
مؤدی اولمغله قاضی اوزره واجبدر که دفع ضررینه اشتغال ودین ایچون بیعنه استعجال ایلیه بو صورتده مولاسی

مطلب اعتاق العبد الجانی او المدیون

بعد البيع حاضر اولورسه صورت غيبتنده مشتري اولدن وصورت اشترا ده مشترئ ثانيدن اشترا قيلديغي ثمنله اخذه قادر اولور زيرا بو بابده اصل اصيل مأسور منه تصرف سابق نقض ايتديكي همان يدنده بولنان كيمسنه دن حق اخذي تثبيت وتأصيل اولنقدر كورمزميسنكه مجانا اخذ ايچون قسمت سابقه يي نقض ايده مز كذلك ثمن اول ايله اخذ ايچون بيع ثاني يي نقضله اشتغال ايتميوب همان ملك قديمنه اعاده ده ثمن ثاني ايله اخذه استعجال ايدر ومولاسي وجه مشروح اوزره اخذ ايلدكده غريمي بقيهٔ ديني ايله اوزرينه قصد رجوع ايلسه بودعواسي مسموع اولماز زيرا حقي ماليت رقبه سنده اولوب اول دخي بيع سابقنده اكا بركره واصل اولمشيكن قبل الاسر ملك مولاسنده ايكن دين ايچون بركره بيع اولنق حكمنده داخل اولمغله بونده دخي قبل عتق العبد كيمسنه دن شئ آخر مطالبه سنه متواصل اوله مز كذلك مشتري اول غريمي اكا عبدي بيع ايتديروب يدندن اخذ ايلديكي ثمنله مشتري ثاني اوزره دعواي رجوعه شروع ايلسه بودخي مشروع دكلدر زيرا عوض ملكي مشتري ثانيدن بركره اخذ ايتمشدر صكره دن دين عبد ايله اول عوضده استحقاق غريم ثابت اولمغله مجددا بدل عوضله حق رجوعي مثبت اولماز انجق دين عبد ايله يدندن اخذ اولنان ثمن مقابله سنده عبدي مجددا بيع ايتدرمكه قادر اولمغله مولاسي اول ثمني قضا ايتمزسه بيع ايتدرمكه مقتدر اولور كورمزميسنكه في الاصل بيع اولنماش اولسه شمدي بيعي لازمدر مكر مولاسي قضاء ديني ملتزم اوله پس بركره بيع اولنوب مشتري اولك حقي اولان ثمني دينه صرف اولندقده مشتري اول ملك مولايه رجوعنده مقام غريمه قائم وماليتندن حق رجوعي مجددا ثابت ومتقوم اولور زيرا اداده متطوع اولميوب بلكه حكمده اوزرينه اجبار اولنمشدر وكندو ملكي ايله دين غيري قضا اوزره مجبور اولان كيمسنه نك البته غير اوزره حق رجوعي استقرار ايدر و بودين اخير مقدما بيع اولنديغي دينه مغاير وحق مولاسنده وجوبي وجه مقرر اوزره متقرر اولمغله بودين متجدد ايچون مولاسي ادا ايتمدكجه بردخي بيع ايتدرمكه مقتدر اولور واكر صورت مفروضه ده اعدادن اشترا ايلين مشتري فدا برله دينني قضا ايدوب بعده مولاسي كلوب ثمنله اخذ واستيفا ايلسه قاضي اكا ديمك كركدركه مشترينك ادا قيلديغي دين ايچون رقبهٔ عبد ده قيمتله ديندن اقل حالا ثابت اولمغله سن آني ادا ايدرسك ملكك سكا سالم وايتمزسك بيع عبد لازمدر نكته سي اولدركه مشتري اداء فداده مضطر اولمغله اولبابده متبرع دكلدر انجق اضطراري اقل امر بنده متحقق اولمغله رقبه سنه مقدار اقل ايله رجوعه مستحق اولور والحاصل هرنه زمانكه ماليت عبد دينله مستغرق ايكن مولاي قديمك ملكنه عودت قيلسه ينه اول دينله عودت قيلمغله مولاسي ديني قضا ايتمدكجه قبض عبده رخصت بوله مز اكرچه اعدادن اشترا ايلين شخصه ثمن عبدي ادا ايلمشيدي لكن اول ثمن انجق ملكنه فدا اولمشيدي يوقسه بدل ماليتي ادا دكل ايدي نظيري شول عبد مديوندركه برجنايت ايدوب مولاسي فداء جنايتني ادا قيله پس ديني على حاله ثابت اولمغله مولاسي آني دخي ادا قيلمازسه بيع عبد ايله قضا اولنور واكر اعدادن اشترا ايلين كيمسنه عبدي آخره بيع ياهبه يا تصدق ايتدكدن صكره غريملري حاضر اولسه لر بو تصرفلري ابطاله قادر اولورلر زيرا دينلري قبل الاسر ملك مولاسنده ايكن عبد اوزره واجب اولديغي كبي ملك مشتريده دخي واجب اولمغله رضاء غرما بولنمادقجه مولاسندن بو تصرفلرك عدم نفوذيني موجب اولديغي كبي مشتريدن دخي موجبدر واكر بو صورتده يا اكرمولاسي حاضر بولنوب عبدي مشتري اخيردن ثمنله ياخود موهوب له ومتصدق عليه دن قيمتله اخذندن صكره غرما ظاهر اولسه لر بو تصرفلري ابطاله قادر اوله مزلر زيرا حق ابطاللري انجق رقبهٔ عبد دينلريله مشغول اولدقدنصكره حادث اولان ملكده واقع ايدي شمدي مولاسي اخذ ايتدكده ملك حادث جميعا مرتفع اولوب عبد ملك قديمه مندفع اولمشدر غاية الامر حق غرماده قبل الاسر بولنديغي حالت اوزره ملك مولاسنه دينله عودت ايتمكله مولاسي ادا ايتمزسه دين ايچون بيعنه مبادرت اولنور واكر عبد مأسور وديعه يا عاريه اولوب قبل القسمة مودع ومستعير حاضر بولنسه لر بعد اقامة البينة اخذينه قادر اولورلر زيرا يدلرندن اسير اولمق قبل القسمة باعتبار اليد حق اخذلرين افاده ايتمكله قبل الاسر يدلرنده بولنديغي حالت اوزره آنلره اعاده اولنور امابونلر بعد القسمة حاضر اولوب قيمتله اخذه طالب ياخود اعدادن اشترا ايلين شخصك يدنده بولوب ثمنله اخذه راغب اولسه لر اخذ ايله نيل مطالب ايده مزلر زيرا فدا ايله اخذ انجق اخذ ايله ملك قديمي قصد احيا ايدنلره مخصوصدر ومودع ومستعيرك قبل الاخذ ملكلري ثابت اولمامغله فدا ايله اخذلري حقلرنده ابتداء مقابلهٔ بدلده تملك عبد اوله جقدر وواضع اليد اوزره عبدي آخره مقابلهٔ بدلده ابتداء تمليكه جبرا اولنماز بو صورتده برلر مولاي قديمي طرفندن فداسني تطوعا ايفا وعبدي اولوجهله اخذ واستيفا ايده رز ديسه لر ينه اصغا اولنماز

زيرا قبل الاخذ مولاي قديمك ملكي يوقدركه فداء ملكنده متطوع اوله لر ومولاي قديمك ذمتنده غانمين ايچون ديني يوقدركه اداسنده متبرع اوله لر لكن بو مسئله ده مولاي قديمي حاضر اولورسه اخذ ايله ملك قديمني قصد احيا ايلدكده فدا ايله اخذه قادر اولور واكر برعبد مأسوري بركيمسنه اعدادن اشترا ايدوب ياخود قسمتله برغازينك سهمنه دوشدكدنصكره اول عبد بركيمسنه يي استهلاك ايدوب ياخود بو مولاسي تجارته مأذون قيلمغله تجارت ايلدكده اكا دين لاحق اولدقدنصكره مولاي قديمي حاضر اولسه ينه فدا ايله اخذه قادر اولور زيرا فدا ايله حق اخذي حق غرمادن اسبق واقع اولمغله حق غرما اكا مانع اولماز لكن بعد الاخذ عبده ديني تابع ولازم اولمغله مولاسي فدا ايتمزايسه دين ايچون بيعي مستلزم اولور زيرا حق غرما ماليتنده متقرر اولمغله ماليتي قنده دور ايدرسه برابر دائر اولور نظيري شول عبد جانيدركه بعد الجناية اكا دين لاحق اولوب صكره مقابلهٔ جنايتده ولي جنايته اعطا اولنه بو بابده ولي جنايت ديني ادا ايتمزايسه اول دين ايچون بيعله قضا اولنور ونظير آخري شول عبد مديوندركه مولاسي فوت اولوب ورثه يه انتقال ايليه بو بابده دخي ورثه ديني ادا ايتمزلرايسه ينه دين ايچون بيعله حق غرما استحصال اولنور پس مانحن فيه دخي بويله در واكر عبد مرقوم مديون اولديغندن مولاي قديمي فدا برله اخذينه راغب اولمازسه آنك حقي باطل اولوب بو مولاسي ديني قضا ايتمزسه بونك ملكنده ايكن ديني ايچون بيعي واجب اولور واكر مولاي قديمي دينني بيلميوب اخذ ايلدكدنصكره ديني ثابت ومقرر اولسه رد وامساكنده مخير قيلنور زيرا دين البته عيب اولوب ظهوري دخي بعد الاخذ حاصل اولمغله عند المشتري حادث اولان عيب آخر منزلته نازل قيلنوب بو عيبله دخي حق رده واصل اولور نكته سي اولدركه فدا ايله اخذينه رغبتي انجق كالاول عودت عبد ايچون اولديغي ظاهر وفي الاصل ماليتي فارغه ايكن شمدي مستحق الماليه اولمغله عودتي كالاول اولماديغي باهردر بو صورتده ادا قيلديغي فداني استرداد وعبدي رد ايدرسه ديني بو مولاسينك عندنده بيعله ادا اولنور واكر عبدي امساك ايدرسه حين اخذنده عيبني بيلوب راضي اولمش كبي اولمغله كندو عندنده دين ايچون بيعله قضا اولنور واكر بعد اخذ المولى مأخوذ منه اولان كيمسنه غائب اولدقدن صكره غرما دينلريني اثبات ايتمكله مولاسي رد عبده عزيمت ايلسه كركدركه قاضي ايكي اوچ كون اكا مهلت ويره بومدتده مأخوذ منه حاضر اولورسه عبدي اوزرينه رد وتحويل واولمازسه همان غرما ايچون بيعي تعجيل ايليه زيرا دين غرما عبد اوزره ثابت اولدقدنصكره اكرچه مولاسنه نظر وشفقت باعث تأخير در لكن مدت يسيره ده تأخيري غرماسنه موجب ضرر كثير دكل ايسه ده مدت طويله ده تأخيري مستوجب ضرر وفير اولمغله حكم مقرر اوزره تنظيم وتقرير اولنور كورمزميسنكه قاضي غرمايه خطاب ايله مشتري تدارك ايديكز عبدي دينكز ايچون بيع ايده يم ديو تكليف ايلسه غرمادخي مشتريسني احضار ايدنجه دك ينه ايكي اوچ كون محتاج توقيف اولورلر كذلك ملك مولاسنده مديون اولان عبدك غرماسي بيعني اراده ايتدكلرنده مولاسي بيع وفدا سندن كندويه انفعني ملاحظه ايچون ايكي اوچ كون استمهال ايلسه كركدركه قاضي مساعده ده استعجال ايليه پس مانحن فيه دخي بويله در واكر مدت مهلت چكوب مولاسي بذل فدا ياخود بيعله ديني ادادنصكره مأخوذ منه حاضر اولسه مولاسي آندن نسنه مطالبه سنه قادر اولماز اما صورت بيعده اول عبد ملكندن خارج اولمشدر حال آنكه عيب عبده خصومت انجق ملكنده ايكن مشروع وبعد الاخراج غير مسموعدر واما صورت فداده عيب عبد اولان ديني زائل وبعد زوال العيب مخاصمهٔ عيب غير قابلدر واكر مولاي قديمي حاضر اولمادن تقاضاي غرمابرله بو مولاسي بذل فدا ايلدكدنصكره حاضر اولسه ينه ثمن يا قيمتله اخذه قادر اولور زيرا بو مولاسي عبدي ديندن تطهير وحالت اصليه سنه اعادهٔ ايلمشدر وبعد الاخذ بو مولاسي مولاي قديمي اوزره برشيئله رجوعه قادر اولماز اما صحيفهٔ سابقه ده سبقت ايدن مسئله بشقه دركه بونده بو مولاسي كندو ملكنده حادث اولان ديني ادا قيلمشدر و بودينله انجق كندو حقي اولان ماليتي مستحق اولمشدر بناء عليه برفرد اوزره رجوعي غير مشروعدر اما مسئلهٔ سابقه ده بو مولاسي ملكندن اسبق اولان ديني ادا ايتمشدر واول دينله انجق مولاي قديمك ملكي اولان ماليتي مستحق اولمشدر پس اول ماليت ينه مولاي قديمده ظاهر اولدقده بو مولاسي آنك اوزرينه رجوعه قادر اولور كذلك صورت مذكوره ده بو مولاسي دين ايچون بيعني اختيار ايدوب صكره مولاي قديمي كلوب ثمن ثاني ايله اخذه مباشر اولسه ينه مشتري اول آنك اوزرينه برشيئله رجوعه قادر اوله مز امادني مولاي قديمك ملكنده حادث اولمق بويله دكلدر واشبو فرق محرر بو وجهله مؤيد ومقرر قيلنور كه دين عبد بمنزلة العيب اولمغله بو مولانك ملكنده حادث اولدقده اوزرينه عهدهٔ عيبك وجوبنه باعث اولور كورمزميسنكه مولاي قديمي اول عيبه واقف اولدقده عبدي بو مولانك

اوزرینه رده قادر اولور پس بو مولاسی مولای قدیمی اوزره رجوعه نیجه مقتدر اولور اما مسئلهٔ سابقه ده
عیب مذکور مولای قدیمك ملكنده ایكن ظهور ایتمشدر كورمزمیسنكه عبدی اول عیبله بو مولانك
اوزرینه رده قادر اولماز بو جهتدن اعدادن اشترا ایلین كمسنه كندویه اول عیبله لاحق اولان غرامت مقابله سنده
بیع عبده مقتدر اولور واكر بر عبد وجه مشروح اوزره قبل الاسر مدیون اولوب صكره اعدادن اشترا ایلین
كمسنه نك ملكنده ایكن آنی قاضی دینله بیع وثمننی قبض ایدوب هنوز غرماسنه تسلیم ایتمدین ثمن ید قاضیده
هالك اولدقد نصكره مولای قدیمی كلوب عبدی فدا ایله اخذ ایلسه بو صورتده غرما ایچون عبد اوزره
قبل العتق سبیل تعرض یوقدر زیرا دینلر ایچون وجه مشروح اوزره بركره بیع اولنمشدر واول بیعده قاضی
آنلر ایچون عامل اولمغله ثمنك ید قاضیده هلاكی كندو یدلرنده هلاكی منزلنه نازلدر بناء علیه اول عبده قبل العتق
برشیئله مداخل اوله مزلر وبو مسئله ده عبد كندو ملكنده ایكن بیع اولنان كمسنه دخی كرك عبده وكرك مولای
قدیمنه برشیئله مداخله ایده مز اكرچه دین عبدی كندو ملكی ایله مجبورا فی الحكم قضاسی ایجق رقبهٔ عبده
حق رجوعنی اقتضا ایدر ایدی لكن ثمن عبد غرمایه واصل اولیوب دینلرندن نسنه ساقط اولمامغله بو مولاسی
برشیئی قضا ایتمش اولماد یغندن رقبهٔ عبده دخی حق رجوعنی اقتضا ایتمامشدر كورمزمیسنكه مشتری اول
دین ایچون عبدی بیع ومشتری ثانیدن ثمننی قبض ایلد كد نصكره غرما عبدی دیندن ابرا ایلسه لر ثمنی مشتری
اول ایچون سالم قیلنور رفعلی هذا التفصیل مسئلهٔ مرقومه وجهین محتملیندن بری ایله تعلیل اولنوب دینلور كه
بیان مشروحله مال مشتری اول ید قاضیده هالك اولدیغی كسب وضوح ایتمكله عبد اوزره برشیئله رجوع ایده مز
یاخود دینلور كه مسئلهٔ ایراده مشتری ثانی دین عبددن برشیئی قضا ایتمدیكندن عبد اوزره برشیئله رجوع ایتمدیكی كبی
مسئلهٔ مرقومه مثلو ثمن مقبوض غرمایه تسلیمدن اقدم هالك اولدقده دخی رجوعه شروع ایده مز لكن
وجه اول اصح واكلدر واكر بر كمسنه فلان رجل حیاتده اولدقجه شو عبدیمك خدمتی یاخود غلهٔ اجرتی اكا
تخصیص اولنوب وفاتندن صكره رقبه سی بنم وارثمه عودت ایلسون یاخود فلان آخره تملیك اولنسون یاخود
فلان رجل حیاتده اولدقجه شو فرسمك ركوب ظهری اكا تخصیص وبعد وفاته فلان آخره تملیك اولنسون دیو
وصیتنده تخصیص ایلسه ثلث مالی مساعد ایسه بو وصیتی تعیین ایلدیكی منوال اوزره تنفیذ وتخلیص اولنور
بو صورتده بعد التنفیذ مشركین اول عبدی یا فرسی موصی له بالخدمة یدندن اسیر قیلوب بعده غنیمتده
ظاهر اولدقده موصی له بالخدمة حاضر واقامت بینه یه مباشر اولسه موصی له بالرقبة حاضر اولمسه دخی خصم
شرعی اولوب استرداد عبده قادر اولور زیرا یدندن اسیر قیلنمغله قبل القسمة استردادینه احق اولمشدر وبوند نصكره
موصی له بالرقبة كلوب خدمتله وصیتی انكار ایلسه قاضی موصی له بالخدمته سن وصیت خدمت اوزره اعادهٔ بینه
قیل یوغیسه سكا نسنه یوقدر دیمكه ابتدار ایدر زیرا آنفا بیان ایلدیك كه قاضی اكا عبدی ایجق یدندن اسیر
اولدیغی بینه ایله اثباته اعتبار ایله قضا ایتمشیدی بوقسه بینه سی ثبوت وصیتی اقتضا ایتمشیدی پس اثبات
وصیت ایچون خصم منكر اوزره وجوب بینه امر متقرردر وبو مسئله نك نظیری قریبا مسئلهٔ اجاره ده تقدیم
وتقریر اولندی واكر صورت مفروضه ده یالكز موصی له بالرقبة حاضر اولوب وصیت سابقه اوزره علی التفصیل
اقامت بینه یه مباشر اولسه قاضی عبدی اكا حكم ایدر زیرا اسر اعدا ملكی اوزره واقع اولدیغی بینه ایله اثبات
ایلمشدر واثبات حق اخذده تأثیر ملك تأثیر یدندن اكثردر لكن بو صورتده عبد اوزره غیرك ثبوت ید مستحقه سنی
اقرار ایلدیكندن قاضی عبدی اكا دفع ایتمیوب بلكه صاحب الخدمة كلوب قبض ایدنجه یدك ید عدله وضع ایدر
وبو مسئله دخی بی التباس قریبا سبقت ایلین مسئلهٔ رهنه قیاس اولنور واكر موصی لهما دن بری
حاضر اولیوب عبد غنیمتده تقسیم اولنمش اولوب یاخود من اول الامر عبدی اعدادن بر كمسنه اشترا
ایتمش اولوب بو صورتلرده صكره دن یالكز صاحب الخدمة حاضر واقامت بینه یه مباشر اولسه فدا ایله
اخذینه قادر اولور زیرا اخذ ایله حق مستحقنی احیا ایده جكدر كه آنك عبدده حق لازمی متمكن
واول حق ابطال بر فرد ایچون غیر ممكندر اما مسئلهٔ مستغیر بویله دكلدر بو صورتده صاحب الرقبه صكره
كلوب وصیت خدمتی انكار ایلسه انكارینه اعتبار اولنماز زیرا صاحب الخدمة ایچون فدا ایله حق اخذ ایله قضا
بالضرورة وصیتله قضایی اقتضا ایدر كه حق مستحقه مقرون اولمیان ید مجرده ایچون بطریق الفدا حق
اخذ ایله قضا اولنماز پس بو بیانله عبد اوزره واضع الید اولان غازی یا مشتری صاحب الرقبه حاضر ایكن
اوزرینه اثبات وصیت خدمته خصم شرعی قیلندیغی نمایان اولمشدر بو جهتله عبد قبل الاسر بو اندیغی

حالت اوزره ید صاحب الخدمته اعطا ووفاتنه دكین یدنده ابقا قیلنوب بعد وفاته صاحب الرقبه رقبهٔ عبدی
اخذ واستیفا ایدر اما ورثهٔ صاحب الخدمة صاحب الخدمتك كندو مالندن ویردیكی فدا ایله صاحب الرقبه اوزره
رجوعلری مشروع اولمغله صاحب الرقبه ادا ایلمزسه اول فدا ایچون بیع عبده شروع اولنور زیرا
صاحب الخدمة احیاء حقنه توصل ایچون اول فداده مضطر اولمغله آنده متبرع دكلدر وعبد آنك ضمان
وملكنده بولنمامغله فداسی اوزرینه واجب دكلدر پس وصیت خدمت صاحب الخدمة حیاتنده ایكن
بعض اسبابله باطل وعبد صاحب الرقبه یه واصل اولدقده صاحب الخدمة ملك صاحب الرقبه ایچون
بذل فدا قیلوب آنده متبرع اولمدیغی دخی آشكار واول فدا ایله مالیت عبدی صاحب الرقبه ایچون احیا
قیلدیغی بدیدار اولمغله البته مالیت عبده رجوعی سزاوار اولور وبعد وفاته وارثی كندو مقامنده واقع اولمغله
اول دخی حیاتنده كندویه ثابت اولان حق رجوعله راجع اولور واكر صورت مفروضه ده صاحب الخدمة
وصاحب الرقبه معا حاضر اولسه لر نظر اولنور اكر صاحب الخدمة فدایه راغب اولورسه آنك حقی حق
صاحب الرقبه اوزره متقدم اولمغله اخذ عبده احق ومناسب كورلور واكر امتناع ایدوب صاحب الرقبه
فدایه طالب اولورسه بر دخی صاحب الخدمة ایچون عبد اوزره سبیل تعرضی منسلب اولور زیرا فدادن امتناعنده
عبده وصیت خدمتی ابطال ایتمشدر كه وصیت خدمت ملك موصی اوزره منحصر ایكن امتناع فداده اول
ملكك بطلاننه تمام رضاسی ظاهر ومحل حق فوت اولمغله بطلان وصیتی باهر اولمشدر ووصیت خدمت
باطل اولدقده صاحب الرقبه فدا ایله اخذنه نائل اولور وبو صورتده بعد الاخذ ید عدله وضع اولنمایوب همان
كندو یدینه دفع اولنور زیرا صاحب الخدمتك حق خدمتی قالمامشدر اكرچه مجددا اول فدانك ادایه رغبت ایلسه
ینه حق خدمتی عودت ایدر لكن هنوز بوند نصكره رغبت ایدوب ایتمیه جكی نامعلوم اولمغله شمدی حقی متحقق
اولمادیغی محقق ومجزومدر اما عبد مرقوم غنیمتده ظهور ایدوب موصی لهمانك قبل القسمة حضورلرنده حكم
مسئله بشقه دركه قبل القسمة حق صاحب الخدمة خدمتنده بلا فداء ثابت وبرقرار در واول وجهله
فرق مسئلتین آشكاردر وصورت مذكوره ده صاحب الخدمة صكره دن حاضر اولسه مخیر قیلنور دیلرسه
صاحب الرقبه نك ویردیكی فداسنی اكا ادا واول وجهله من اول الامر كندو حاضر اولوب بدل فدا قیلمش
منزلنه نازل اولمغله حیاتده اولدقجه خدمته احق اولوب اخذ عبده نائل اولورنكته سی اولدر كه صاحب الرقبه
ایجق ملكنی احیا ایچون بذل فدا ایتمكله فداده متبرع اولمدیغی هویدادر وبعد الفدا كندو حقی اوزره سابق
حق آخر ظاهر اولدقده اول فدا ایله اول حقك صاحبنه رجوعه قادر اولور كه فدایه رضاسی انتفاع غیر ایچون
اولمدیغی امر ظاهردر وهم عبدك حكم ملك موصی یه عودتی ایجق فداسی ملك موصی له بالخدمة اوزره استقرارنده
بدیدار اولور پس موصی له بالخدمة اول فدایی ادا وعبدی اخذ واستیفاد نصكره فوت اولسه عبد صاحب الرقبه یه
اعطا قیلنور لكن بو صورتده دخی من اول الامر اعدادن اشترا ایلین كمسنه دن موصی له بالخدمة فدا ایله اخذ
ایلدیكی صورت سابقه كبی ورثهٔ صاحب الخدمة بیع عبده قادر اولور لكن عبد بو صورتلرده بیع اولنوب ثمنی
فداسنه وافی اولمامشیكن بعد زمان عتقله بكام اولسه بقیهٔ فدادن برنسنه اوزرینه لازم اولنماز زیرا عبد بودینك
سبب وجوبنی اكتساب ایتمشدر كه ذمتنده ثابت اولوب بعد العتق اوزرینه ایجاب اولنه بلكه مطالبهٔ ورثه ایجق
صاحب الرقبه ایچون مالیتی اول فدا ایله احیا اولندیغی جهتله اولمغله ایجق مقدار مالیتی واجب اولوب زیاده یه
سرایت ایلمز نظیری شول عبد آبقدر كه آنی راد آبق صاحبنه رد ایلیه بو صورتده اول عبد رد آبقده جعل
معینی اثبات ایدوب قیمتنك قلت وكثرتنه التفات ایلمین فقهاء عظامك قوللری اوزره جعل ایچون بیع اولنوب ثمنی
جعلنه وفا ایتمدكده بعد العتق مطالبهٔ بقیهٔ جعلله اكا جفا اولنماز ما نحن فیه دخی بویله در واكر مسئلهٔ مذكوره ده
قاضی صاحب الرقبه نك ویردیكی فدایی ادا خصوصنی صاحب الخدمته عرض ایتمشیكن ادادن اعراض ایلسه
نظر اولنور اكر قاضی حین امتناعنده وصیت خدمتی ابطال ایتمیوب اول دخی صكره دن اداء فدایه قائل اولورسه
ینه اخذ عبده نائل اولور واكر قاضی ابطال ایتمش ایسه صكره دن اداء فدایه قائل اولسه دخی آنك ایچون اخذ
عبده مجال قالماز زیرا فدادن امتناعی منكرك یمیندن امتناعی واحدا ازوجینك بعد اسلام الآخر اسلامدن
امتناعی منزلنه نازل اولمغله تأكد حكمی ایجق قضاء قاضی یه اتصال ایله حاصل اولور والله اعلم والله الموفق

باب شراء العبد الذی یؤخذ بالقیمة

یعنی عبد مأسوری اعدادن اشترا ایلین مشتریدن مالك قدیمی ثمنله اخذ ایتمیوب قیمتله اخذینی موجب اولان

شرابي بیانده باب دقت نشاندر بر مسلم عبد مأسوری اعدادن بیك درهم وخمردن بیك رطلله اشترا ایلدکده
مولاسی اخذ عبدی مراد ایلسه نظر اولنور اکر قیمتی بیك درهم یاخود اقل ایسه حاکم مولاسنه تماما بیك درهمله
اخذ یاخود عبددن کف ید قیل دیو تنبیه ایدر زیرا مولاسی انجق مشترینك عبدده مال متقوم جنسندن
غارم اولدیغی نسنه ایله اخذینه قادر اولور اول دخی خمر حق مسلمده مال متقوم اولمامغله انجق بیك درهمدر واکر
قیمتی بیك درهمدن اکثر ایسه انجق کال قیمتیله اخذه قادر اولور زیرا ثمنده دخول خمر ایله حق مسلمده عقدی صحیح
اولیوب همان اهل حربك طیب خاطرلریله بطریق الهبه اخذ ایتمش کبی اولمشدر وهم بالکز خمر ایله اشترا قیلمش
اولسه بنه قیمتندن اقل ایله اخذی ممکن اولمازایدی پس انضمام دراهمده عدم اخذی بطریق الاولی در نظیری
شول مسئله در که عبدینی بیك درهم وخمردن رطل واحد اوزره اعتاق وعبد دخی قبول ایلسه اکرچه اول عبد
بو عقد ایله حر اولور اما قیمتی بیك درهم یا اقل ایسه اوزرینه الف کامل الزام اولنور که کندویه سالم اولان عتق مقابله سنده
الفی طوعا التزام ایلمشدر وقیمتی اکثر ایسه اوزرینه تمام قیمتی قضا اولنور که مولاسی یالکز الفه رضا ویرمشدر زیرا
یالکز خمر اوزره اعتاق ایتمش اولسه ینه قیمت نفسی اوزرینه واجب اولور ایدی پس شرط انضمام الفله وجوبی
طریق اولی ایله مترتبدر واکر مسلم مزبور عبدی اعدادن بیك درهم وبکرمی شاة میته یاخود یکرمی طولم دمله
اشترا ایتمش اولسه بو صورتده قیمتینك قلت وکثرتنه اعتبار اولنمیوب مولاسی همان بیك درهمله اخذ واستیفا ایدر
زیرا میته ودمی الفه ضم ایتملری لغو باطلدر لکن ضم خمر مفید وعاملدر نکته سی اولدر که خمرك قیمتی حق مسلمده
فاسده ایسه ده بنه خمر ایله تمول اولنور وهم خمر مسلمیندن غیریلری حقلرنده مال متقومدرکه خمر ذمی یی
استهلاك ایلین اوزره ضمانی لازمدر امامیته ودم بشقه درکه ناسدن بر اهل ملت آنلره اثبات قیمت ایتمشلردر
کورمزمیسنکه مسلم برشیئی خمر ایله اشترا ایلدکده قبضله اکا مالك اولوب عبد ایسه آنده عتق دخی نافذ اولور
امامیته ودمله اشترا ایلدکده مالك وعتقی نافذ اولماز کذلك مسلم عبدینی میته ودم اوزره اعتاق ایلدکده عبد مجانا
آزاد اولور اما خمر اوزره اعتاقی بشقه درکه قریبا ایراد اولنمشدر واکر بر عبد بر مسلمك یدنده بولنوب مسلم آخر
کلوب بو بنم عبدمدر یاخود ملکمده تولد ایلمش عبدمدر دیو اقامت بینه یه مباشرت وذو الید دخی بن بونی
مغانمدن یاخود سهمنه دوشن غانمدن اشترا قیلدم دیو اقامت بینه یه مبادرت ایلسه بو صورتده عبد اول مدعی یه
مجانا قضا اولنور زیرا مدعی بینه سیله عبدده ملکنی اثبات ایلمشدر اما ذو الید بینه سیله ملکنی اثبات ایتمیوب انجق
غانمدن یا غانمدن شراسنی اثبات ایلمشدر وبو معنی عبدی مقدما اعدائك اسر واحرازلری بیلنمدکجه موجب
ملك دکلدر زیرا محتملدر که اعدا اخذ ایدوب هنوز احراز ایتمدین مسلمین اوزرلرینه استیلا ایتمش اوله لر یاخود عبد
بلا اسر اعدایه آبق اولوب صکره غنیمتده واقع اولمش اوله بلکه بینهٔ ذی الیدده اثبات ملکی بولنسه دخی بینه
بینهٔ خارجه معارض اوله مز پس بولنمادقده عدم معارضه بالطریق الاولی در اما ذو الید اول عبدی اعدا اخذ
واحراز ایلدکدنصکره غنیمتده واقع اولوب بن دخی سهمنه دوشن غازیدن اشترا قیلدم دیو اقامت بینه یه قیام
ایلسه قاضی ذی الید ایچون قضا ایله دفع خصام ایدر زیرا ذی الیدك بو بینه سنده هم ملك مدعینك سبب زوالنی
وهم غرامت ثمنله کندوك تملك عبده احتیاجی اثبات واردر پس احتیاجنه بناء قبول بینه سی واجبدر
وهم اکرچه بینه لرجیح شرعیه درلکن بو بابده بینه لرنده منافات یوقدر وبو یله ایکی بینه ایله عمل ممکن اولدقده
ایکیسیله ده عمل واجبدر وبینه ایله ثابت اولان نسنه تفرق خصمین ایله ثابت حکمنده اولمغله قاضی اکادیلرسك
عبدی ثمنله اخذ ودیلرسك با کلیه ترك قیل دیو حکم ایدر زیرا ابتدا عبده شو یله مالك اولمشلردرکه اسلام
یا ثمنی قبول یاخود عبد ایله برابر دار بمزه امانله دخول ایلسه لر مولاسی بر وجهله اخذینه وصول اوله مز اما عبده
احراز مشرکین ثابت اولمامق صورتی بشقه درکه دلك بعد الاحراز عبد ایله برابر امانله داخل اولان حربی
اول عبدی مسلم آخره بیع ایلسه بنه مولای قدیمی اخذ عبده سبیل بوله مز زیرا بونده مشتری مقام بایعه
قائم اولوب بایع دار بمزه داخل اولدقده مولاسی یدندن اخذك سبلنه واصل اولمدقدن صکره ملکی آخره
انتقال ایلسه دخی متوصل اوله مز واکر برکسنه عبدده ملك قدیمنی شهود ایله اثبات وعبدی ید مشتریدن
ثمنله اخذ ایلدکدنصکره عبدی آزاد یا کاتب یا مدبر بایع ایدوب بعده شاهدلری اهل شهادتدن اولمدقلری
پدیدار اولسه اول کسنه نك جمیع تصرفاتی اعمال وعبدی ذی الیده تسلیم ابتدار اولنور زیرا قاضی بلاحجة
قضا ایلدیکی ظاهر وملکله حکمینك بطلانی باهرا اولمغله اول کسنه نك تصرفاتی ملکینك غیریده واقع ایدوکی
واضح ومتبادر اولمشدر سؤال اولنورسه که صورت مفروضه ده قاضی مشتری یه عبدی ثمنله اول کسنه یه تملیك

مطلب الفرق بين الخمر وبين الميتة والدم في التقوم وعدمه

اوزره اجبار ایتمشدر پس بطلان قضاسی تسلیم اولنسه دخی قضاء قاضی طرف سلطانیدن برکسنه یه عبدینی
فلان شخصه بیع وتسلیمله جبرا وانعقدن دون اولیوب جبر سلطانیده مشتری قبضله مالك اولوب عتق وتدبیر
مثللو جمیع تصرفاتی نافذ ایکن جبر قاضیده نیچون مالك ونافذ اولماز جوابده دیرزکه مادهٔ مرقومه ده سلطان
انجق بیع مبتدا اوزره اجبار ایتمشدر وبیع مزبور وجوب ملکه سببدر اکرچه شرط جواز اولان رضا منعدم
اولمغله فاسددر لکن ینه صفت فساد اوزره منعقددر بو جهتله مشتری قبضله مالك اولور اما صورت مفروضه ده
قاضی سبب تملیکه ابتداء مباشرتله اجبار ایتمیوب همان اعادهٔ ملك قدیمنه اعتبار ایتمشدر شمدی ملك قدیمی
متحقق اولمادیغی متبین اولوب ابتداء ملکك دخی بلا سبب عدم ثبوتی متعین اولمغله آنده تصرفی نافذ اولمامشدر
کورمزمیسنکه عبد مرقوم غنیمتده ظاهر اولوب اول کسنه دخی قبل القسمة حاضر بولنمغله عبدی ایدوکنه
اقامت بینه ایله مجانا اخذ واعتاق ایلدکدنصکره شاهدلری عبید اولدقلری معلوم اولسه معنای مذکوره بناء عتق
باطل اولوب عبدی غنیمته ردی لازم اولور کذلك بعد القسمة قیمتله یاخود ید مشتریدن ثمنله اخذنده ینه بو یله در
نکته سی اولدرکه بو صورتده اداقیلدیغی فداء ملکیدر بو قسمه نفسی ایچون مجددا اثبات ایلدیکی ملکك ثمنی
دکلدر اما جبر سلطانیده مشترینك بایع مکرهه اداقیلدیغی بو یله دکلدر واکر صورت مفروضه ده مکان عبدده
جاریه اولوب اول کسنه دخی بعد القضاء والاخذ اول جاریه یی استیلاد ایتمش اولسه هم جاریه وهم عقری
وهم رقیق اولمق اوزره ولدی غنیمت جانبنه استرداد اولنور زیرا مالك اولمادیغی جاریه یی وطی ایلدیکی متبین
اولمغله صورت قضایه بناء حد ساقط ایسه ده عقری واجب اولمق وولد ملك اصل ایله مملوك اولمق متعیندر
بوندنصکره اکرچه موجب قیاس ولدك اول کسنه دن نسبی ثابت اولمامقدر که ثبوت نسب محلده شبههٔ حکمیه یی
استدعا ایدر اول دخی غیر متثبتدر لکن بطریق الاستحسان ثبوت نسبی شایان کوریلور که قضاء قاضی یه نظر ایله
مملوکه سی ایکن اکا قربان ایلمشدر وثبوت نسبه ادنی برشبهه کافی اولمغله محلده بودکلو مملوکیت دعوتله اثبات
نسبده وافیدر سؤال اولنورسه که اول ولد نیچون ولد المغرور منزلنه انزاله قیمتیله احرارده ادخال قیلنمادی جوابده
دیرزکه غرور انجق اولوقتده متحقق اولور که استیلادی محلده حقیقة یا حکما ثابت اولان سبب ملك اوزره مترتب اوله
وبو معنی غیر موجوددر که قاضی محل استیلاد اولان جاریه یی اکا ابتداء تملیك ایتمیوب همان قدیم ملکنه اعاده ایتمشیکن
قدیما مالك اولمادیغی ظاهر اولمشدر وعتق ولد ثبوت نسبك ضرور یاتندن دکلدر نه کیم غیرك جاریه سنی شبهه ایله
وطی ایدوب آندن ولد حاصل اولدقده حکمی بودر اما برکسنه آخر اوزره بینه ایله اثبات دین ایدوب
قاضی دخی مدیونه اداء دین ایچون جاریه سنی بیع اوزره اجبار اول دخی بیع ایدوب مشتری دخی اعتاق یا تدبیر
یا استیلاد یا بیع ایلدکدنصکره شهود دینك عبید ایدکلری ظاهر اولسه بونك حکمی مانحن فیهه مغایردر که بونده
قاضی تصرفات مشتریدن محتمل النقض اولنلری ابطال ایدوب تصرفات مذکوره کبی محتمل النقض اولمیانلری
ابطال ایده مز نکته سی اولدرکه بونده اجبار قاضی تملیك مبتدا اوزره اولمغله بیع اوزره اکراه باطل منزلنده اولور
اما مانحن فیهده ذی الیدی اخذ ایلین کسنه ایچون تملیك مبتدا اوزره اجباری یوقدر توضیحی اولدرکه بونده
قاضی بیع اوزره اجبار ایدوب بعده مشترینك تصرفاتی همان مالکی بالنفس اول تصرفات اوزره اجباری
منزلنده در ومحتمل النقض اولمیان تصرفات مکرهدن دخی رد اولنمیه جق وجه اوزره صدور ایتدکده نافذه اولور
اما محتمل النقض اولنلر بشقه در واکر مسئلهٔ مفروضه ده قاضی بیع جاریه اوزره مدیونه اجبار ایتمیوب بلکه
بالنفس قاضی یاخود امین قاضی بیع جاریه اوزره متمحض اولسه بو صورتده مشترینك جمیع تصرفاتی منتقض
اولور زیرا بیان مشروحله بو بیعك موقوف ایدوکی کسب وضوح ایلمشدر وبیع موقوف قبل اجازة المالك نه
ملکی موجب ونه تصرف مشترینك نفوذینی مستوجبدر اما صورت اولی ده بیعی موقوف دکل بلکه فاسد در
زیرا اکا مالکی بلا رضاء مباشرت ایتمشدر ورضا صحت بیعه شرط اولمغله انعدامنده بیع فاسد اولور وبو صورت
ثانیه ده مشتری جاریه یی استیلاد ایدرسه ولدی حر اولوب عقر جاریه ایله قیمت ولدینی غارم اولور زیرا بیع ایلین
قاضی اولوب بیعی دخی بطلان شهادت ظاهر اولمادقجه صورت حقده اولمغله مشتری حکما مغرور وولد مغرور
قیمتله حر ایدوکی مشهوردر اما دعوای ملك قدیمله اخذ ایلین کسنه ده سبقت ایلین جواب بشقه درکه اول کسنه
نك نظیری شول کسنه درکه برشخصك یدنده بولنان جاریه ایچون بو جاریه بنم ملکم ایکن بو شخصه هبه
ایتمشیدم شمدی هبه دن رجوع ایده رم دیو دعوایه قیام واقامت بینه یه اهتمام ایتمکله قاضی جاریه یی اکا رد ایله
قضایه اقدام ایلدکدن صکره جاریه یی اعتاق یا استیلاده اجتسار ایدوب صکره شاهدلری عبید ایدوکلری

آشكار اوله ایسه بو صورتده جاریه عقر وولدیله مقضی علیه اولان ذی الیداوزره رد قیلنوب همان مدعی بطریق
الاستحسان كندودن ثبوت نسب ولدایله كامكار قیلنور زیرا قاضی هبه‌دن رجوعله قضا ایتدكده جاریه‌یی
اكا ابتداء تملیك ایتموب بلكه ملك قدیمنه اعاده ایتمكله بو كسنه ذكری سبقت ایلین كسنه ایله معناده مساوی اولمق
اقتضا ایدر واكر بر كسنه بر عبد مأسوری مغانمدن یاخود سهمنه دوشن غانمدن اشترا ایدوب هنوز یدنده ایكن
بر كسنه كلوب بو عبد فی الاصل ملكم ایدی دیو ادعا واقامت بینه ایله عبدی استدعا ایدوب قبل قضاء القاضی
ذوالید عن انكار اشترا ایلدیكی ثمنله بطریق الصلح عبدی ویرمكه راضی اولوب مدعی دخی بعد الاخذ عبدی
اعتاق یاخود جاریه ایسه استیلاد ایلدكدنصكره شخص آخر كلوب بو عبد یا جاریه بنم ملكممدر دیو اقامت بینه‌یه
مباشرت ایتدكده بینهٔ سابقه تزكیه اولنمامشیكن بونك بینه سنی تزكیه‌یه مبادرت اولنسه بو صورتده قاضی مدعی
اولك جمیع تصرفاتنی نقض وابطال وعبد وجاریه‌یی اولاذی الیدی اولان مشتری‌یه رد وایصال ایدوب بعده
بینه سی تزكیه اولنان مدعی ثانی ایچون عبدی یاخود ولدیله برابر جاریه‌یی مدعی اولك اخذ ایلدیكی ثمنله اخذینی
قضا‌یه استعجال ایدر زیرا ذی الید ایله مدعی اول بینلرنده جاری اولان تملیك مبتدا اولمیوب همان ملك قدیمنه
علی وجه الفدا اولمغله ملك قدیمی ثابت اولمایجه بطلان فداسی دخی هویدا اولور و بلا سبب ثبوت ملك
ممكن اولمامغله ملكی منعدم اولان محلده تصرفاتندن بریسی نافذ ومتمكن اولماز لكن مدعی اول عقر جاریه‌یی
غارم اولوب اول عقر دخی ذی الیده سالم قیلنمغله مدعی ثانی‌یه ردی لازم اولماز كه عقری دراهم ودنانیر اولمغله
فدا ایله محلندن فكی منتظم اولماز واكر مسئلهٔ مرقومه‌ده مدعی ثانینك بینه سنی تزكیه‌دن اقدم ولد مذكور
خطأً قتل اولنمش بولنسه بنه عقر ایله قیمت ولد ذی الید ایچون سالم قیلنور زیرا قیمت دخی عقر كبی دنانیر
ودراهم اولمغله مقابله‌لرنده مالك قدیمدن تمندن برشیئك سقوطی لازم اولماز كه مالك قدیمه لازم اولان انجق
فدا اولوب فدا دخی انجق اصل ملكی ایچون ادا اولنور ایدی شمدی جاریه‌یی اخذ ایله سلامت اصل ملكی
كندویه متحقق اولدقدنصكره قیمت وعقردن نسنه‌یه مستحق اولمز ومسئلهٔ مذكوره مسئلهٔ شفعه‌یه مخالفدركه
بر كسنه بر دار مبیعه‌ده دعوای شفعه ایدوب ذی الید دخی همان دعواسی اوزره یدینه تسلیم ایتدكدنصكره دارده
حق شفعه‌سی بولنمادیغی ظاهر اولسه بر دخی ذی الید داری یدندن استرداده قادر اولمز زیرا شفعه ایله اخذی
شراء مبتدا منزلته نازل اولمغله بینلرنده بالتراضی تملیك مبتدا حاصل ودرجهٔ نفوذه واصل اولور اما ثمنله اخذ
مأسور تملك مبتدا اولمیوب همان ویردیكی فدا ایله ملك قدیمنی احیا اولمغله آنده حكم سابق اجرا قیلنور
واكر مسئلهٔ مرقومه‌ده ذوالید بو عبد وجاریه فی الواقع ملكیدر دیو اقرار اوزره اكا اعطا قیلمش ایسه بونده
مدعی ثانینك بینه سی تزكیه اولنسه دخی قاضی آنك ایچون برشیئله قضا ایتموب همان مدعی اولك جمیع تصرفاتنی
تنفیذ ایلك اقتضا ایدر زیرا ذی الید ملكنی اقرار ایتدكده اعتاق واستیلاد مثللو تصرفاتینك نفوذ واستقرارینی
دخی اقرار ایلمشدر وتصرفات مذكوره‌یه ذی الید بنفسه مباشرت ایتمش اولسه صكره‌دن بینه ایله اثبات ملك
ایلین كسنه ابطالنه قادر اولماز پس ذی الید نفوذینی اقرار ایلدكده بنه مقتدر اولماز توضیحی اولدركه ذی الید
بو اقرارنده مدعی اولی تصرفات مرقومه‌یه مباشرت اوزره تسلیط ایتمشدر وهر تصرفده فعل مسلط
علی صیغة المفعول فعل مسلط علی صیغة الفاعل كیدر اما مسئلهٔ متقدمه‌ده بشقه‌دركه آنده برنسنه اوزره
تسلیط ایتموب همان قبل الاسر ملكم ایدی دیو دعواسنه اعتبار وترك خصومتله تسلیمنه ابتدار قیلمشیكن
بطلان دعواسی بدیدار اولمشیدی واكر مسئلهٔ مفروضه‌ده مقرله اولان مدعی اول اعتاق واستیلاد ایتموب
بلكه بیع یاهبه‌یه استعجال ایتمش اولسه بو مثللو تصرفاتله صكره‌دن قبل الاسر ملكم ایدی دیو اقامت بینهٔ تزكیه ایلین
مدعی ثانینك حق ابطال اولنماز زیرا بو تصرفلره ذی الید بنفسه مباشرت ایتمش اولسه حق مالك قدیمی
باطل اولماز ایدی پس نفوذینی اقرارنده بنه زائل اولماز اما عتق واستیلا دی بشقه‌در لكن بو صورتده قاضی اولا
مقرلهك بیع وهبه‌سنی نقضله ذی الیده رد وایصال ایدوب بعده مدعی ثانی ذی الیدك اشترا ایلدیكی ثمن اول ایله
یدندن اخذ واستحصال ایدر اما مسئلهٔ مرقومه‌ده بایع بالنفس ذی الید اولسه جوابی بشقه‌دركه بونده قریبا
بیان اولندیغی اوزره مدعی ثانی مشتری ثانیدن ثمن ثانی ایله اخذ ایدركه بونده بیعی مالكندن صادر اولمشدر
وزباب فداء العبد الغصب اثناسنده بیان ایلدیك كه مأسور منه ایچون ثمن یاقیمتله حق اخذی اگرچه ظاهردر
اما نقض تصرفده غیر قادردر اما ما نحن فیهده ذی الیدك مدعی اول ایچون اقرار ملكی تملیك مبتدا اولمامغله
آنك بیعی مالك حقیقیدن صادر اولمادیغی هویدا در غایة الامر آندن اعتاق كبی محتمل النقض اولمیان تصرف

مطلب دفیق یتعلق بالشفعة

مطلب فعل المسلط بالفتح كفعل المسلط بالكسر

صادر اولورسه اخذنده حق مولای قدیمی باطل اولوب بیع كبی محتمل النقض اولان تصرف صادر اولورسه
حق مولای قدیمی ابطال اولنمایوب همان اول تصرف نقضله عاطل قیلنمغله ذی الیده رد اولنوب آندن دخی
مولاسی ثمنله اخذه نائل قیلنور زیرا فدا ایله انجق مالكدن اخذه مستحق اولور بو قسه غیر مالكدن اخذه مستحق اولماز واكر
صورت مفروضه‌ده مدعی اول بعد الاخذ اعتاق یا استیلاد ایدوب بعده عبد وجاریه ملكی اولمیوب دعواسنده مبطل
اولدیغنده ذوالید ومدعی وعبد وجاریه جمله‌سی تصادق واتحاد ایلسه‌لر نظر اولنور اگر ذو الید عن انكار اعطا
قیلمش ایسه قاضی تصرفاتندن محتمل النقض اولوب اولمیانلرینی علی سواء ابطاله قضا ایدر زیرا حق آنلركدر ومالك
اولمادیغنده تصادق ایتملریله بطلان تصرفاتی تحقق ایدر انجق مدعی واطئدن نسب ولد بطریق الاستحسان
ثابت اولور زیرا نسب بعد الثبوت نقضی قبول ایتمز وهم نسب انجق ولدك حقی مقردی اولمغله تصادقلری
حق ولدده معتبر اولماز بو صورتده مدعی اول بعد الاخذ آخره بیع ایتمش اولوب بعده بطلان دعواسی اوزره
بو مدعی ومشتری اول یعنی ذی الید تصادق ایدوب همان مشتری ثانی تكذیب ایلسه یاخود صورت متقدمه‌ده
بعد العتق والاستیلاد عبد وجاریه تكذیب ایلسه بو صورتلرده تصرفات مدعیدن برینك نقضی تصویب اولنماز
زیرا تصادقلری شرا‌ده حق مشتری ثانی‌یی وعتق واستیلادده حق عبد وجاریه‌یی ابطالده حجت دكلدر
غایة الامر مدعی نفسی اوزره بغیر حق اخذینی اقرار ایدوب شمدی تصرفلریله استهلاكی بدیدار اولمغله اقراری
انجق نفسی اوزره حجت نافذه قیلنوب ضمان قیمتله مؤاخذه اولنور بو بابده ذی الید ایچون اوزرینه لازم اولان
قیمتله مقدما ویردیكی ثمنی بربرینه تقاص ایدوب قنغی جانبده فضله وار ایسه آنی جانب آخره رد ایله استخلاص
ایدرلر لكن بو وطئنده اوزرینه الزام عقر اولنمایوب ولدی دخی بلا قیمة حر قیلنور زیرا ضمان قیمت مضمونده
وقوع ملكه سبب اولوب اولدخی اوزرنده حین قبضندن تقرر وتعین ایتمكله استیلادی كندو ملكی اوزره
واقع اولدیغی تبین ایتمشدر واكر صورت مفروضه‌ده ذی الید عن اقرار اعطا قیلمش ایسه قاضی اعتاق
واستیلاد كبی محتمل النقض اولمیان جمیع تصرفلرین تنفیذده توقف ایلمزكه ابتداء امرده بو تصرفلرك نفوذنده
تصادق ایتمشلردر وبو تصرفلر محتمل النقض اولمامغله خلافنده تصادقلریله آنلره نقض وخلل تطرق ایلمز
غایة الامر مدعی اقراری اوزره عبد وجاریه‌یی بغیر حق اخذ ایدوب عندنده محتبس اولملریله قیمتلرینی ضامن اولور
نته كیم مسئلهٔ متقدمه‌ده عبد وجاریه‌نك تكذیبلری ضمان قیمتلرین متضمن اولمشیدی اما بیع وكتابت مثللو
تصرفلرین قاضی ابطال وعبد وجاریه‌یی كیرو ذی الیده رد وایصال ایدر زیرا تصرفات مرقومه محتمل النقض
اولوب آنلردخی حق كندولره محصور ایكن اول تصرفاتك مباشری مالك اولمادیغنده تصادق ایتملریله
بطلان تصرفاتنده دخی توافق ایتمش اولورلر بو صورتده محل نزاعلری عبد اولوب مدعی بعد الاخذ آنی مكاتب
قیلوب بدل كتابتدن بعضیسنی استیفادن صكره بطلان دعواسنده جمیعا تصادق واتحاد ایلسه‌لر اعدادن
اشترا ایله ذی الید اولان مشتری اول عبدی بدل كتابتدن اخذ ایلدیكی مبلغله برابر استرداد ایدر زیرا مبلغ مزبور
تصادقلری اوزره كسب عبدی ایدوكی مصدق اولمغله اكا دخی غیریدن احق اولور اما تصادقلری بدل
كتابتی تماما ادا ایله نفوذ عتقندن صكره حاصل اولمش ایسه بعد الوقوع محتمل النقض اولمیان عتقنی نقض
ایلك غیر قابلدر لكن بو صورتده قیمت عبد وقت اداء كتابتده وقت اخذندن ازید اولمش ایسه كركدركه مدعی
وقت اداء كتابتده قیمتنی ذی الید ایچون ضامن اوله زیرا مدعی نفسی اوزره ملك غیری استهلاكنی اقرار واستهلاكی
دخی انجق بدل كتابتی وقت استیفا سنده استقرار ایتمشدر پس ضمان قیمتنده اول وقتده اعتبار اولنور وبو بابده
بدل كتابت دخی ذی الیده رد اولنور زیرا مدعی مكاتب ذی الیدك كسب عبدی اولدیغنی اقرار ایتمشدر
وعبد دخی اول بدلی هنوز مدعی اكا ضمانله مالك اولمادن كسب ایتمشدركه وقت استیفاء كتابتده قیمتنی ضامن اولمغله
عبده وقت مزبورده مالك اولمشدر وكسبی وقت مذكوردن اقدم اولمغله ذی الید اوزره ردی لازمدر اما قیمت عبد
انقص اولمش ایسه بو بابده ذی الید دیلرسه مدعی‌یه یوم قبضنده قیمتنی تضمین ایدر زیرا مدعی عبدی نفسی
ایچون بغیر حق قبضنی اقرار ایتمكله منزلهٔ غاصبده اولمشدر لكن بو بابده بدل كتابتی مدعی‌یه سالم اولور زیرا
بو ضمانله عبده وقت قبضندن مالك اولمشدر وكسبی بعد القبض حاصل اولوب ضمان اصل بالتبع ملك كسبی
مستلزم اولمغله بدل مزبور مدعی‌یه سالم قیلنور كذلك مدعی عبدی مكاتب قیلیوب انجق عبد بعد الاخذ
اكتساب مال ایلدكدنصكره فوت اولوب بعده وجه مشروح اوزره تصادق ایلسه‌لر بنه ذی الید یوم قبضنده
قیمتنی اكا تضمینه قادر ومدعی دخی بو تقدیر اوزره تملك كسب عبده مقتدر اولور وبو مسئله‌ده قیمت عبد

مطلب النسب لا ینتقض بعد الثبوت

ونسخه لرده بیع وكتابتدن نصكره تدبیر دخی ثابتدر لكن قریبا ذكر اولنه جق مسئله‌یه مخالفدركه آنده تدبیر محتمل النقض دكلدر دیمشلردر ونسخهٔ حصیریده لفظ تدبیر اوزره كشط اولنمشدر بناء علیه ترجمه‌مزده لفظ تدبیری ترك ایله تدبیر اولندی منه

مطلب اشترى عبدا بالخمر او الميتة وهلك عنده هل يضمنه للبايع ام لا

مطلب المقبوض على سوم الشراء مضمون بالقيمة

قبل الموت زايد ايتمش اولمغله ذى اليد مدعى به زيادهء قيمتى قصد تضمين ايلسه اكا اقدار وتمكين اولنماز زيرا بدنده بمنزلة المغصوب در وموت مغصوبده صنع غاصب بولنمامغله بعد الموت انجق وقت غصبده قيمتنى ضامن اولور اما مسئلهٔ سابقه بشقه دركه آنده بدل كتابتى استيفا ايله مستهلك اولمغله ذى اليد باعتبار الاستهلاك دخى تضمين قيمته مستملك اولور زيرا غصب واستهلاكدن هر برى وجوب ضمان قيمته سبب ايكن مدعى اولا غصب وثانيا استهلاك ايتمش اولمغله ذى اليد بو ايكى سببدن قنقيسيله ديلرسه قدرت تضمينه استملاك ايدر مؤلف بى نظير بومسئله يى تنظيرده ديركه مدعى مر قوم شول كمسنه منزلنده دركه بر عبدى حر وميته كبى ثمنى اولميان بر شيئله صاحبندن اشترا وقبض ايدوب بعده يدنده هالك اوله انتهى بو قولنده شول روايته اشارت مرهوندركه ميته ودم مثللو نسنه لر ايله اشترا اولنان اشيا مملوك اولماز سه ده ينه قبضله مضموندر لكن بو معنى جناب مؤلفك مبسوطده اشارت قيلديغى حكمه مخالفدر زيرا مبسوطده عقد مزبور اصلا منعقد اولمامغله همان بينلرنده تسليم مالكله برقبض واردر اولدخى قابض اوزره موجب ضمان دكلدر اما خمر ايله اشترا اولنان بشقه در ديمشدر لكن اصحى بو محلده ذكر ايلديكى قول افصحدر زيرا بو صورتلر ده كندو ملكى اولمق اوزره قبض ايدر وقبض مذكور اذن مالكله ده اولسه ينه ضمان قيمتى موجبدر كورمز ميسنكه مقبوض على سوم الشرا مملوك قابض اولمازسه ده ينه قيمتله مضمون ايكن مانحن فيه آندن دون اولمامغله آنك كبى ضمانه مقروندر واكر مدعى بعد الاخذ اول عبدى مدبر قيلوب عبد دخى بعد التدبير اكتساب مال ايلدكدنصكره تصادقلرى هويدا اولسه تدبير دخى اعتاق كبى محتمل النقض اولمامغله تنفيذ وابقا اولنور بو صورتده ذى اليد مباشر تدبير اولان مدعى يه يوم قبض و يوم تدبيرنده قيمتلرندن قنقيسى اكثر ايسه آنى تضمينه قادر اولور زيرا تدبير ايله عبد مابعد الموته مضاف اولان عتقله معتق اولوب عند المدعى محتبس اولمغله آنى مستهلك كبى اولمشدر وقريبا بيانمزدن قبض واستهلاك بعد القبض هر برى موجب ضمان ايدوكى نمايان اولمغله ايكى سببدن قنقيسيله ديلرسه قدرت تضمينى عيان اولور لكن كسبى ضامن ايچون سالم قيلنوركه ضامن وقت قبضندن ياوقت تدبيرندن عبده مالك اولوب كسبى دخى بعد التدبير حادث اولمشدر واكر محل تزاعلرى جاريه اولوب مدعى بعد الاخذ استيلاد ايتمش ايسه عبد مدبرده ذكر اولنان جواب بونده دخى ايراد اولنور لكن ذى اليد اول جاريه يى عن انكار تسليم ايتمش اولوب مدعى دخى بعد الاخذ تدبير يا استيلاد ايدوب ياخود كتابله بدل كتابتى ادادنصكره اكتساب مال ايلبوب بعده مدعى وذى اليد اول جاريه فى الاصل ملك مدعى اولمديغنده تصادق ايدوب جاريه آنلرى تكذيب ايلسه بو صورتده عتق جاريه بحسب الظاهر ثابت اولدقدنصكره ابطال حقنده تصادقلرى معتبر اولمديغى بيان ايلديكمزه بنا بينلرنده حكم ضماندن غيرى نسنه قالميوب آيدخى شو وجهله تفهيم وتبيان ايدرزكه مدعى تدبير واستيلاد ايله جاريه يى حبس واستهلاك ايتمكله ذى اليد ايكى قيمتك اكثرينى اكا تضمينه استملاك ايدر و بعد التدبير والاستيلاد كسب ايلديكى مالى مدعى يه سالم اولور زيرا ضمانله جاريه يه اوزرنده ضمانى تقرر ايلديكى وقتدن مالك اولمغله بعد التقرر حادث اولان كسبنه دخى متملك اولور سؤال اولنورسه كه مدعى اول جاريه وكسبى ملك ذى اليد ايدوكنى مقر ايكن كسبى كندوده نه وجهله مستقر اولور جوابنده ديرزكه بلى بويله در لكن قاضى قيمت جاريه ايله اوزرينه حكم ايلدكده آنى اقرارنده تكذيب ايلمشدر ومقر اقرارنده شرعا تكذيب اولندقجه حكم اقرارى باطلدر كورمزميسنكه مقرى مقرله تكذيب ايلسه اقرارى باطل اولور پس تكذيب قاضيده بطريق الاولى در اما صورت كتابتده بو مسئله ايله مسئلهٔ سابقه ميانده جهت فارقه واردركه مسئلهٔ سابقه ده عبد مكاتب مدعى وذى اليدى تصادقلرنده تصديق ايتمشيكن اداء كتابله آزاد اولدقدنصكره ذى اليده ردى متعذر اولدقده مدعى يوم اداء كتابده قيمتنى ضامن اولورسه قبض ايلديكى بدل كتابتى ذى اليده رد ايدر ديو بيان ايتمشيدك و بو مسئله ده ينه اداء كتابله آزاد اولدقدنصكره ردى متعذر اولدقده آنلرى تكذيب ايتمكله ضمان قيمتدن صكره بدل كتابتى رد لازم اولماز زيرا مسئلهٔ سابقه ده مكاتب آنلرى تصديق ايتمكله حق ذى اليد كسبنده بلكه عتق نافذ اولميدى نفسنده ثابت اولمشيدى پس مقدمات مرقومه دن بزه معلوم اولمشدركه صورت كتابده تعذر رد انجق اكا محتمل النقض اولميان عتقك اتصالنه اعتبار ايله در بوقسه قاضينك آنى اقرارنده تكذيبنه اعتبار ايله دكلدر بناء عليه كتابده حكم مرقوم محتمل النقض اولميان نسنه نك وجودى اوزره مقتصر اولور و بو معنى بدل مقبوضده غير موجوددر و بو مسئله ده مكاتب آنلرى تكذيب ايتمكله بعد الكتابة كسبنده حق ذى اليد ثابت اولمامشدر حتى بو تصادقلرى استيفاء بدل برله عتقندن اقدم اولسه ينه نه مكاتب ونه كسبى اوزره سبيل بولمه مزبناء عليه بو مسئله ده مدعى بدل كتابتى ذى اليد اوزره

رد لازم دكلدر ديو حكم ايلديك و بو تقرير ايله ظاهر ومتقرر اولمشدركه بو مسئله ده قيمت عبده تزايد كلسه دخى انجق يوم كتابده قيمتنى ضامن اولوب يوم استيفاء بدلده قيمتنى ضامن اولماز زيرا بونده احتباسى نفس كتابله تقرر ايتمكله استيفاء بدلده تكرر احتباسى تصور اولنماز ومسئلهٔ سابقه ده احتباسى انجق استيفاء بدلده متعين اولمغله وقت استيفاده ضمان قيمتى متضمن اولور و بو فرق ثانى واضح اولدقده فرق اول دخى آنكله متضح اولوركه مدعى ضمانله عبده انجق اوزرنده ضمان قيمت متقرر اولديغى وقتدن مالك اوله جقدر و بو مسئله ده ضمان قيمت همان عقد كتابله متقرر اولوب بدل مستوفى دخى بعد العتق كسب حادث اولمغله ضامن ايچون سالم قيلنمغه باعث اولور ومسئلهٔ سابقه ده ضمان قيمت انجق وقت اداده متقرر اولوب بدل مستوفى دخى قبل الاداء حاصل اولمغله ذى اليده واصل قيلنور مؤلف بيعديل مسئلهٔ مشروحه يى تنظير ايله تعديل ايدوب ديركه كورمز ميسنكه عبد مأذون مديونى مولاسى مكاتب ايدوب ادا برله عتق ظاهر اولدقده غرماسى مولاسنه يوم عتقنده قيمتنى تضمينه قادر اولورلر زيرا ماليت رقبه سى دينله آنلره مستحق ايكن بدل كتابتى قبضله آنى استهلاك ايتمشدر زيرا قبل القبض غرماسى كتابتى ابطال ايله آنى قن محض ايدوب دينلرى ايچون بيعه مجاللرى وار ايدى كذلك قيمتى دينلرينه وفا ايتمزسه بدل كتابتى دخى اخذه قادر اولورلر زيرا حقلرى ماليت رقبه سنده باقى قالمغله كسبنده دخى ثابت اولور مؤلف بلاغت افصاح مسئلهٔ مشروحه يى مزيد ايضاح ايچون ديركه بركمسنه قيمتى بيك درهم اولان عبدى غصب ايدوب يدنده قيمتى ايكى بيك درهمه بالغ اولدقدنصكره اول عبد كندو مغصوب ايدوكنى بيليه رك غاصب آنى مكاتب قيلوب بعده قيمتى اوچ بيك درهمه بالغ اولدقدنصكره بدل كتابتى ادا برله آزاد اولوب بعده غاصب ومغصوب منه بينلرنده جريان ايدن غصب اوزره تصادق ايتمشلر ايكن عبد آنلرى تكذيب ايلسه بو صورتده قاضى غاصبه نه يوم غصبده ونه يوم ادا وعتقده قيمتلرين تضمين ايتميوب انجق يوم عقد كتابده ضمان قيمتى تعيين ايدركه احتباس واستهلاكى انجق عقد كتابله متعين اولمشدر كورمز ميسنكه بدل كتابتى استيفا ايتمش اولسه ينه بعد العقد تصادقلرى حق مكاتبده عامل اولميوب مغصوب منه ينه عبده واصل اوله مز بو جهتله يوم كتابده ضمان قيمتى ثابت اولدقده تملكى وقت كتابتدن اولوب بعد تقرر الضمان كسبنده استيفا اولنان بدل كتابت سالما غاصبده متبت قيلنور والله الموفق

باب ما لا يكون فيئا وان احرز فى ارض الحرب * يعنى ارض حربه احراز اولنسه دخى بعد الاستغنام غنيمت قيلنميان اموال بو بابده مشروحة الاحوالدر برمسلم مسلم آخرك عبدينى غصب بعده نعوذ بالله تعالى ارتداد ايله اول عبدى دار الحربه احراز ندنصكره مسلمين اول مرتد اوزره غلبه وآنى قتل وعبدى اخذ واستنقاذ ايلسه لر كركدركه عبدى قبل القسمة و بعدها مجانا مغصوب منه اوزره رد وانفاذ ايده لر زيرا حين اخذنده ضامن اولوب دار الحربه ادخالى آنى ضماندن اخراج ايتمكله محرز اولمامشدر و بو قول وجيه ايكى وجهله توجيه اولنور برى اولدركه ضمان غصب عند التقرر ملك غاصبى موجبدر و بو يله سبب ملكى منعقد اولان مال اوزره غاصب مالك قديمى اوزره بطريق القهر مستولى ومتملك اوله مز وجه ثانى اولدركه رد عين المغصوب غاصب اوزره حكم غصبله شو يله واجب اولمشدركه رد عينى متعذر اولدقده ضمان قيمتى اكا خلف قيلمغى مستوجب اوله پس ردت ودار الحربه لحوقله اوزرينه واجب اولان ضمان رد وآنك خلفى اولان ضمان قيمت اوزرندن ساقط اولماز كه بونلر ذمتنده واجبدر ودار الحربه احرازك ذمتده واجب اولان نسنه لرده تأثيرى يوقدر بو صورتده مولاسى اول عبدى بعد القسمة مجانا اخذ ايلدكده كركدركه سهمنه دوشوب مستحق عليه اولان غازى يه بيت المالدن قيمتى تعويض اولنه ومسئلهٔ مرقومه ده غاصب مزبور قبل الغصب مرتد اولمش ايسه دخى ينه حكم سابق آنده ممهددر زيرا دار اسلامده بولندقجه خطاب حكم اسلامده بمنزلة المسلم وضمان غصبى ملتزم قيلنور واكر مسئلهٔ مرقومه ده غصب ايدوب بعده مرتد اولان بر عورت اولسه آنده دخى رجلده سبقت ايلين احكام عودت ايدركذلك ذمى غصبدن مقدم يا مؤخر نقض عهده اجترا ايلسه اول دخى مسلم كبى ملتزم ضمان اولمغله حكم سابق آنده دخى اجرا قيلنور ومؤلف دقت نهاد بو مسئله لرى انجق شول نكته يى بيان ايچون ايراد ايلمشدركه ناقض عهد اولان ذمى ودار الحربه لاحق اولان امرأهٔ مرتده فيئده ادخال اولنورايكن ينه مغصوبلرى مالكنه رد وايصال قيلنور زيرا بونلر مغصوبلرينه ضامن اولدقلرندن احرازى تملكلرينى متضمن اولمامشدر پس ملك مسلم اوزره قالوب بعده مسلمين اوزرينه استيلا ايتدكلرنده ذى اليد اولان غاصب فيء اولسه دخى ينه مغصوبى صاحبنه رد وايفا قيلنور اما مرتد ياخود ناقض عهد اولان ذمى دار الحربه لحوقدنصكره چيقوب برمسلم ياذمينك مالنى غصب ودار الحربه

ادخالندنصكره مسلمين اول مالى اوزره استيلا ايلسه لر بو صورتده فيئده ايقاف قيلنور زيرا ردت ونقض عهد ايله دار الحربه التحاقلرنده اهل حربدن اولمشلردر وحربينك مال مسلمي غصبي استهلاكي كبي موجب ضمان دكلدر لكن مسئلهٔ سابقهده حين غصبنده اهل دار اسلامدن اولوب استهلاكي موجب ضمان اولمغله غصبي دخي موجب ضماندر و بو مسئلهده ضمان ورد ايله مطالبه اولنامغله احرازي تام وتملكي تمام اولوب بعده استيلاء مسلمين مال حربي اوزره مترتب وغنيمت قيلنمغه سبب موجب اولمشدر بناء عليه مال مرقوم سائر اهل حربك محرزاتي حكمنده ادخال وصاحبنه قبل القسمة مجانا و بعد القسمة قيمتيله رد وايصال قيلنور ديكورمزمي بسنكه صكره دن مسلم اولسه بو مسئلهده مال مرقوم اكا سالم ومسئلهٔ سابقهده صاحبنه ردي لازمدر و قياس استهلاك دخي بو سياق اوزره در كه اولا حربي اولوب صكره مستهلك صكره مسلم اولورسه اوزرينه ضماني واجب اولميوب اولا مستهلك صكره حربي صكره مسلم اولورسه صاحبي ايچون ضماني مستوجب اولور كذلك بر حربي امانله داريمزه دخول و بر مسلم يا معاهددن غصب مال ودارينه ادخال لدنصكره قبول اسلامله كسب اقبال ايلسه اول مالي صاحبنه رد وايصال ايدر ومال معهود غنيمتده موجود اولسه قبل القسمة و بعدها البته صاحبنه مردوددر اما حربي بلا استيمان قصد غارتله داريمزه دخول ايلسه حكمي بشقهدر كه داريمزده مستأمن اولدقده مغصوبي استهلاكله ضامن اولديغي كبي اخذ ايله دخي ضامن اولمغله آنده احرازي غير تامدر اما غارتله دخولنده استهلاكله ضامن اولمديغي كبي اخذ ايله دخي ضامن اولمامغله آنده احرازي تامدر واكر اوزرينه ضماني لازم اولان مغصوبي ايله دار الحربه داخل اولدقده آنك يدندن دخي شخص آخر غصب ايدوب ملكلرينه رفع خصام ايلدكلرنده ملكلري غاصب اولي غاصب ثانييه تعرضدن منع ايلدكدنصكره اول دارك اهلي مسلم اولسه لر بو صورتده مال مرقوم غاصب ثانييه سالم اولوب كرك صاحب المال و كرك غاصب اول اكا بروجهله مزاحم اوله مزلر زيرا غاصب ثانينك احرازي من جهة الحس تمام اولمشدر كه اول مال اوزره تغلب ايتمشدر ومن جهة الحكم دخي تمام اولمشدر كه ملكلري غاصب اولي استردادندن منعله تعصب ايتمشدر پس غاصب ثاني حين اخذنده حربي اولوب استهلاكله ضامن اولمديغي كبي غصبله دخي ضامن اولمامغله اول ماله تملكي متعين اولمشدر وهم بر حربي دار الحربده بر مالي وصف موصوف اوزره يد مالكندن اخذ ايلسه دار ايله وقوت ملكلري ايله احراز بولنمغله اكا البته مالك اولور كذلك يد غاصبدن اخذنده دخي متملك اولور بو صورتده غاصب اول صاحبنه قيمتني ضامن اولور زيرا اوزرينه واجب اولان رد عيني متعذر اولدقده خلفي اولان رد قيمت متقرردر واكر مسلمين اول دار اوزره استيلا واول مالي استغنام ايلسه لر صاحبي قبل القسمة مجانا و بعد القسمة ديلرسه قيمتيله اخذ ايله بكام قيلنور زيرا مال مرقوم غاصب ثانيدن اخذ اولنان اموال سائرهسي كبي غنيمت اولمشدر وفي الاصل مال مسلم ايكن غنيمتده ظاهر اولان اموالده حكم شرعي بيان ايلديكمز منوال اوزره در واكر دار الحربده بولنان ايكي مسلم مستأمن ياخود ايكي اسيردن بريسي آخردن برنسنهسني غصب ايدوب صكره مرتد اولوب مغصوبي رددن امتناع واول بلادك ملكي دخي امتناع اوزره اكا اتباع ايدوب بعده اول دارك اهلي قبول اسلام اوزره اجتماع ايلسه لر بو صورتده مغصوبي صاحبنه رد غاصب اوزره واجب اولور و مسلمين اول دار اوزره استيلا ايلسه لر اول نسنه قسمتدن مقدم ومؤخر صاحبنه مجانا رد وايفا قيلنور زيرا بو مسئلهده غاصب ضمان مأخوذيني مستوجبدر و استيجاب ضمان اكرچه ايكي مسلم مستأمنده نمايانددر كه بر مستأمن آخر مستأمني قتلله ضامن اولديغي كبي ماليني استهلاكله دخي ضامندر كذلك غصبي دخي ضماني متضمندر لكن ايكي اسير مسلم حقلرنده بعض اصحابمز ديديلر كه قول منقول انجق امام محمد رحمه الله تعالى عليهك قول مقبوليدر كه آنك عندنده دار الحربده اسيري مسلم آخر قتل ايلدكده اول اسير حكم ضمان نفسنده مستأمنك نظيريدر كذلك حكم ضمان مالنده دخي مستأمنه نظير اولنور اما عند ابي حنيفه رضي الله تعالى عنه دار الحربده احد الاسيرين آخريني قتل ايلسه بدل نفسندن برشيئه ضامن اولماز پس غصب مالي دخي ضماني متضمن دكلدر شارح الكتاب امام سرخسي روح الله تعالى روحه الانسي دير كه بو بابده اصح اقوال قول مذكور جميع ائمهنك اجماع مقاللري اولمقدر كه مسلم قنده بولنسه حكم اسلامي معتقددر و بو اعتقاد ايله مغصوبك رد عيني مستوجبدر ومحل معصوم متقومده رد عين متعذر اولدقده ضمان قيمتي خلفدر و مال مسلم اسير ايله تقومدن خارج دكلدر نتكهسي اولدركه مسلم اسير اولسه دخي ينه اهل دار اسلامدندر كورمزمي بسنكه دار اسلامده بولنان زوجهسي آندن بائن اولماز بناء عليه مالنده احرازي كندو يدينه اعتبار ايله حكما باقي اولوب غاصبي ضامن اولور وضامن اولدقجه احراز غاصب تمام اوله مز واكر مسئلهٔ مرقومهده غصب

مذكور دار الحربده قبول اسلام ايلين ايكي شخصك بينلرنده ظهور ايلسه نظر اولنور اكر استيلاء مسلميندن اقدم اول دارك اهلي قبول اسلام ايتمشلر ايسه مغصوبي صاحبنه مجانا رده اهتمام اولنور زيرا غاصب نفس اسلامله احكام اسلامي التزام ايلمشدر ومغصوبي صاحبنه رد احكام اسلامدن ايدوكي ما لاكلامدر قال عليه السلام على اليد ما اخذت حتى ترد يعني ذي اليد اوزره بغير حق اخذ ايلديكي نسنهيي رد واجبدر تا رد ايله عهدهدن خروج ايدنجيه دك وغاصب مرقوم اوزره رد عيني واجب اولدقدنصكره اول غاصب مرتد اولوب قوت ملكلري ايله غالب اولسه دخي ينه تمام احرازي جالب اوله مز واكر استيلاء مسلميندن اقدم قبول اسلام ايتمشلر ايسه غاصب اول استيلا ايلين مسلمين ايچون فيء اولهجغي ما لاكلامدر زيرا دار الحربده اسلامندن صكره نفسني دار اسلامله احراز ايتمديكندن بعد الاسلام ردتله ينه حربي اولمغله اسير فاقدن عصمتله سرافراز اولمامشدر اما دار اسلامده مرتد اولوب دار الحربه لاحق اولان كمسنهنك حكمي بشقهدر كه اول كمسنه نفسني مسلم ايكن دار اسلامله احراز ايتمكله آنك حربيتي قطعا محتمل الانتقاض اولمامق اوزره تأكد وتقرر ايله ممتاز اولمشدر وما نحن فيهده مغصوب منه كرك قبل القسمة وكرك بعد القسمة اخذ مالنه قادر اولماز زيرا مجرد دار الحربده قبول اسلام ايتمكله مالي نه حقيقة ونه حكما دار اسلامله محرز اولمامشدر انجق مسلمين اول دار اوزره استيلا ايدوب شخص مرقومك مالي دخي كندو يدنده موجود ومحقق اولسه باعتبار اليد احرازي سبقت ايتمكله اول ماله كندو احق اولور ومعناي مرقوم آنك مالي دار الحربده مسلم آخر غصب ايدوب بعده اول غاصب ردتله حربي اولديغي صورتده معدومدر زيرا مال معهود نه حقيقة ونه حكما يدنده موجود اولمديغندن غنيمت مسلمين قيلنوب سبيل اخذي صاحبي اوزره مسدود اولمشدر وبعض اصحابمز ديديلر كه اشبو دار الحربده قبول اسلام ايلين حقنده وضع اولنان مسئله انجق غاصبي حين غصبنده حربي اولدقده صحيح اولور بو قسمه سابق الذكر ايكي مستأمن وايكي اسير حقلرنده وضع اولنان مسئله كبي بونده دخي غاصب حين غصبنده مسلم اولوب صكره مرتد اولدقده ترجمه اولنديغي وجه اوزره اصل كتابده تصريح اولنان جواب قطعا تصحيح اولنماز كورمزمي بسنكه مؤلف همام اشبو مسئلهده حق غاصبده فالغاصب فيء لمن اصابه ديوب انه يجبر على الاسلام ديمشدر زيرا غاصب حين غصبنده مسلم بعده مرتد اولمق مرادي اولسيدي اول مرتده بعد الاسر اسلام اوزره اجبار واجب اولمغله مؤلف اليف الاجتهاد آنك حقنده فالغاصب يجبر على الاسلام مقالني ايراد ايدر ايدي پس توجيه كتاب ايچون كاتبدن صدور غلطه حملي ارتكاب ياخود مؤلف كرام متاب اولا بو مسئلهيي ايكي مسلم بينلرنده وضع ايتمشيكن حسب البشريه وهمي مسلمدن غصب ايلين حربيده وضعنه ذهابله وجه مشروح اوزره سرد جواب ايلمشدر ديملكي استصواب ايتمك كركدر نكتهسي اولدر كه غاصب مرقوم مسلم بولندقده حربيتي مجرد اسلامله بر دخي وجهامن الوجوه محتمل الانتقاض اولمامق اوزره متأكد اولمغله بعد الردة اسلامي قبول ايتمدكده وجوب قتلي صريحدر بو قسمه فيئده ادخالي صحيح دكلدر واكر بر مسلم مسلم آخره بر شيئي ايداع ومودع ديار سائرهيه خروج ايدرسه اول وديعهيي برابر اخراجه اذن ورخصتني ايذان واسماع ايتدكدنصكره مودع مرقوم ارتداد ايله دار الحربه لاحق اولمغله صاحب الوديعه دخي دار الحربه واروب حقني طلب ايتدكده مودعك منع ومكابرهسي متحقق اولوب اول بلادك ملكنه رفع اختصام ايتدكلرنده اول ملك دخي يد مسلمي مالندن منعله دفع خصام ايليوب صكره اول بلادك اهلي قبول اسلام ايلسه لر بو صورتده اول وديعه اول مودعه سالم قيلنوب صاحبي استرداد ايله بكام اوله مز زيرا مودع مرقوم دار اسلامده ايكن اول وديعهيي ضامن دكل ايدي ودار الحربده حربي اولمغله استهلاكي ضماني متضمن اولمديغي كبي صاحبندن منعي دخي غير متضمندر وهم دار الحربده بو منعي حكم غصبده داخل وكندو دخي هنوز غصب ايتمش منزلنه نازل وقوت ملكلري ايله تمام احرازي دخي حاصل اولمشدر كه بوندنصكره قبول اسلام ايلسه مال مزبور سالما اكا واصل قيلنوب غنيمتده واقع اولسه صاحبي قبل القسمة مجانا و بعد القسمة ديلرسه قيمتيله اكا متواصل قيلنور اما مسئلهٔ مزبورهده دار اسلامده ايكن اول مالي غصب ايتمش اولسه بهر حال صاحبنه رد وايصال اولنور زيرا بو صورتده غصبله ضماني دار اسلامده ايكن مقرر اولمغله صكره دن دار الحربده بعد الطلب منعله ضماني معتبر دكلدر كه حكم غصب اول هنوز باقي ايكن غصب ثاني اعتباره شايان اولمامغله بو منعك وجود وعدمي سيان كوريلور اما صاحبي دار الحربده طلب ايتدكده اول غاصب همان مالني اكا تسليمه شتاب بعده مجددا تغلبله كيرو اخذ واغتصاب ايدوب ملكلري دخي استرداددن يد صاحبني قصر ايله قطع جواب ايلدكدنصكره اول دارك اهلي اسلامله شرفياب اولسه لر بو صورتده مال مرقوم سالما غاصب ايچون ايجاب اولنور زيرا صاحبنه رد ايله حكم غصب اول منتهي واوزرينه لازم اولان

ردعینی ساقط اولوب بو اخذی ابتداء حکم غصبله منضبط اولمشدر و بو حالتده حربی بو لنمغله غصبی موجب
ضمان اولمیوب ملکلری دخی صاحبنی منع ایتدکده غصب مرقوم ایله غاصبك احرازی درجهٔ اتمامه رسان اولمشدر
کذلك مسئلهٔ مرقومه ده غاصب رضاسیله تسلیم ایتمیوب همان صاحبی بر تقریبله اخذینی تقدیمدنصکره غاصب
ملکلرینه رفع خصام اول دخی بنه غاصبه ردینی الزام ایلسه بونده دخی صاحبی مالنی اخذ ایتمش اولمغله حکم
سابقله تسویه یه اقدام اولنور زیرا مغصوب منه مغصوبی ید غاصبدن اخذ ایلدکده غاصب ضماننی ویرمش
مزبور مغصوب منه ایله دارالحربه هنوز داخل اولان مال آخر حکمنده ملتحق اولوب غاصب آنی اخذ وقوت
ملکلری ایله غلبه ایتمکله تمام احرازی متحقق اولمشدر واکر دارالحربده اهل حربدن ایکی کسنه قبول اسلام ایدوب
بعده احدهما آخردن بر شیئی غصبه اقدام وصاحبی طلب ایتدکده کندو مالمدر دیو انکار غصبه اقتحام ایتمکله
اول بلادك ملکلرینه رفع خصام ایتدکلرنده اول دخی ید غاصبده بولندیغندن غاصب ایچون سالم قیلمغله
دفع اختصام ایلدکدنصکره اول دارك اهلی قبول اسلامه ابتدار ایدوب اول ایکی کسنه دخی هنوز اسلاملرنده
ثابت واستوار اولسهلر بوصورتده مغصوب صاحبنه رد وایثار اولنور زیرا اقتضای اعتقاد اسلامله غاصب
اوزره رد عینی واجب اولمشیدی صکره اهل دارك اسلامی وجوب مذکورك انجق تأکیدینی موجب اولمشدر
وملك اهل حربك قوتیله مسلم مال مسلمی محرز وممتلك اولهمزکه ایکی مسلم دار اسلامده ایکن حکم سلطان
مسلمینله احدهما مال آخره مالك اولهمز ایکن حکم ملك اهل حربله نیجه مستملك اولور اما صورت مفروضه ده
اول دارك اهلی قبول اسلام ایتمیوب بلکه مسلمین اوزرلرینه استیلا ایلسهلر مغصوب اول مسلمینه فیٔ اوله جغی
ظاهر ومغصوب منه ملکی اوزره اقامت بینه قیلسه دخی اخذه غیر قادردر زیرا بونده دخی غاصب مسئلهٔ
متقدمه مثللو مسلم اولمغله مال مسلمی اصلا محرز اولمامشدر ومغصوب منه دخی مالنی انجق یدینه اعتبارایله
محرز اولور حتی دارالحربده عقاری اوزره یدی منتأ کده اولمدیغندن عقارینی محرز دکلدر دیو حکم ایده رز
وقول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره دارالحربده حربی یه ایداع ایلدیکی مالنی دخی محرز اولمیوب انجق یدنده
بولنوب یاخود مسلم یامعاهده ایداع ایلدیکنی محرزدرکه کندو یدی احرازه صالحه برید معتبرهٔ محترمه در
وبو مودع علرینك دخی یدلری کندو یدی مقامنده در ومعنای معهود ید غاصبده غیر موجوددرکه غاصب مسلم
اولغله یدی ید محترمه ایسه ده مقام ید مالکه غیر قائمه در پس مال مرقوم برفرد ك یدنده بولنمیان امواله ملتحق
اولمغله فیئه ملتصق قیلنور رکورمزمیسنکه دارالحربده اسلا مندن صکره مالنی دارالحربده ترکله دار عزه
خروج ایدنصکره مسلمین اول دار اوزره استیلا ایلسهلر مسلم ومعاهده ایداع ایلدیکندن غیری جمیع اموالی
غنیمته ایقا اولنوب کرك قبل القسمة وکرك بعد القسمة مالنی اخذ واستیفا ایدهمز زیرا حکم اخذی مالنی
دار اسلامله احرازینه مبنی ایکن احراز مزبور تحقق ایتمشدر وذکر اولنان تفصیل قول ابی حنیفه رضی الله
تعالی عنه قیاسی اوزره تفریع وتأصیل اولنمشدر اما قول محمد رحمه الله تعالی قیاسی اوزره جمیع اموال معهوده
کرك قبل القسمة وکرك بعد القسمة صاحبنه بلاشیٔ مردوده درمکر اول مالی دارالحربده بر حربی مسلم مرقومدن
غصب وبعده غصبنی انکار واول دیارك ملکی دخی مالی مالکندن منعه اجتسار ایلیه بوصورتده احراز حربی
اول مالده قوت ملکلری ایله تمام اولمغله اکا تملکله بکام قیلنور اما بوصورتك غیرنده مال مسلم دارالحربده کرك
کندو یدندن وکرك مسلم اولان غاصبنك وکرك حربی اولان مودعینك یدلرندن استغنام اولنسه البته صاحبنه
تسلیمی الزام اولنور وبو مسئلهنك بیانی قریبا تقدیم وتبیان اولندی والله تعالی اعلم

باب الوکالة فی افداء فی العبد المأسور * یعنی عبد مأسورك مولاسی فدا ایله عبدینی اشترایه برکسنهیی توکیلنه
متعلق مبحث اصلیدر برکسنهنك عبدی اسیر اولوب اول کسنه عبدینی اعدادن اشترا ایلین شخصدن ثمنیله
اخذ ایچون آخری وکیل ایلسه بو توکیلی تجویز وتکمیل قیلنورکه مشتریدن بنفسه اخذه مالك اولمغله آخری
کندو مقامنه اقامته دخی متملکدر واول وکیل مقام اصلده قائم اولدقدن صکره ثمنیله اخذ ایدنجیهدك مشتری ایله
شرعا مخاصم ومقاوم واخذ ایلدکده مشتری یه تسلیم ثمن آنك اوزرینه لازم اولور زیرا قبض عبدحق وکیل
اولمغله تسلیم فدادخی آنك اوزرینه ایجاب وتحمیل اولنور نکتهسی اولدرکه وکیل مباشر عقددر وحقوق عقد
انجق عاقده متعلقهدر وعاقد غیر ایچون عاقد ایسهده حقوق عقدده نفسی ایچون عاقد منزلهسندهدر نتهکیم ابتداء
شرایه وکیلده حکم شرعی بودر سؤال اولنورسهکه معنای مذکور شراده مستقیمدرکه آنده وکیل سبب ابتداء ملکه
مباشر اولمغله ملك مشتری ابتداء کندویه بعده حکم عقدی اوزره کندودن خلافت جهتیله موکله ثابت کبی قیلنور

ومعنای معهود مانحن فیهده غیر موجوددرکه بونده عبد صاحبینك ملك قدیمنه رجوعی مقصوددر پس لازمدرکه
بو بابده وکیل همان صاحبی طرفندن ترجمان معبر کبی قیلنوب حقوق عقود اکا اصلا متعلق ومعقود اولمیه
جوابده دیرزکه اکرچه مأسورمنه حقنده افاده قیلدیغیکز وجه اوزره ملك قدیمنه اعاده در اما اعدادن مشتری
وآندن اشترایه وکیل حقلرنده ابتداء شرا منزلنده ایدوکی امر محققدرکه وکیل مشتری یه خطابله شو عبدی اشترا
قیلدیغك ثمنله بکا اعطا قیل یاخود مالکی اولان فلان ایچون بکا اعطا قیل دیمکله عقدی اضافت نفسنه شتاب
ایلمشدر وبو مثللو عقدی مالکه اضافتدن مستغنی اولدیغی مواضعده طرف مالکدن معبر قیلنمق غیر معتبردر
اما وکیل مشتری یه خطابله شو عبدی اشترا قیلدیغك ثمنله مالکی اولان فلانه اعطا قیل دیمکله عقدی اضافت
مالکه شتاب ایدرسه بوصورتده هم اداء ثمن وهم حق قبض عبد اکا شرا ایله امر ایلین مالك حقنده ایجاب اولنور
زیرا بو بابده وکیل نفسنی طرف مالکدن ترجمان معبر قیلدیغندن منزلهٔ رسولده نازل ولحوق عهدهدن متنزل
اولمشدر نظیری وکیل صلحدرکه اکر مدعی یه خطابله فلانك یدنده بولنان داره متعلق دعوادن شو مال اوزره
ثمنله مصالحه قیل دیو عقدی نفسنه نسبتله مصالحه ایدرسه اداء مال وکیل اوزره ایجاب اولنوب فلان ایله
مصالحه قیل دیو موکله نسبت ایدرسه وکیل عهدهدن رهایاب اولمغله اداء مالی موکل اوزره استیجاب ایدر
بو مسئلهده معنای فقهی اولدرکه عقد محرر ایکی اصلدن اخذ شبهه مظهر اولمشدر زیرا هم غیره اضافتدن
استغناسنه اعتبار ایله وهم اعدادن اشترا ایلین کسنه بو عقد ایله اخذ ایلدیکی عوض مقابلهسنده ابتداء ملکنی ازاله
قیلدیغنه اعتبار ایله عقد مزبورده شراء مبتدایه مشابهت پیدار اولمشدر وخلعه ودم عمددن صلحه مشابهتی
دخی آشکاردر پس شرایه مشابهتنه نظر ایله وکیل مزبور عقدی نفسنه مضاف قیلدقده عوضله انجق کندو
مطالبه اولنوب حق قبض دخی اکا مقرر قیلنور اما خلع ودم عمددن صلحه مشابهتنه نظر ایله عقدی مولای
قدیمنه مضاف قیلدقده آنك طرفندن ترجمان معبر موقعنده معتبر اولوب اوزرینه عهدهدن برنسنه واجب اولمامغله
ثمنله مطالبه اولنمق وحق قبض انجق موکل اوزره مقرر قیلنور وعلی کلا التقدیرین ثمنی وکیل ادا وعبدی قبض
وموکلنه اعطا ایلدکدنصکره موکل عبدده بعد الاسر حادث اولمش برعیبه واقف اولسه عیب مزبورده
مخاصمه انجق وکیل اوزره متوقفدر زیرا عیبله رد حقوق عقددندر وبو عقدك حقوقنده وکیل کندو نفسی ایچون
عاقد منزلنده تنزیل اولنور والحاصل عقد مزبور عیبله رد بابنده ابتداء شرا مکاننده کائن قیلنمغله وکیل
حاضر اولسون غائب اولسون موکل ایله عبد یدندن اخذ اولنان مشتری بینلرنده خصومت ممکن اولمیوب
مخاصمه برله عیبله رد واسترداد ثمنه انجق وکیل قادر ومتمکن اولور بوصورتده عبد یدندن اخذ اولنان
مشتری عیب مزبور بندن اخذ اولندقدنصکره حادث اولمشدر دیو ادعا ایدرسه ظاهر حال شاهد مقالی اولمغله
قول مع الیمین آنك قولی ایدوکی هویدادر زیرا حادثك حدوثی وقت سابقه اسناد ایچون بردلیل قائم اولمدقجه
اقرب اوقاته احالهسی لازمدر اما عبدی مشتریدن قبضه بنفسه موکل مباشرت قیلمش ایسه وکیل ایچون
توکیل جدید بولنمادقجه خصوص عبده مخاصمهیه قدرت یوقدر زیرا بو مخاصمه رد ایچون اولوب وکیل دخی
بو مخاصمهده عبدی ید موکلدن اخراجه محتاج واکا دخی غیر قادر اولمغله توکیل جدید بولنمادقجه مقتدر اولماز
لکن عبد هنوز یدوکیلده اولوب موکله مدفوع اولمامش اولسه وکیل عیبله ردده توکیل جدیده محتاج
اولمادیغندن بشقه بعد الرد موکلك رد عبد واسترداد ثمندن امتناعی مسموع اولماز زیرا وکیل بو بابده وکیل
بالشرا منزلنده تنزیل اولنمشدر ووکیل بالشراده حکم شرعی بو تقدیر اوزره ایدوکی برشرح المختصردن
کتاب البیوعده شرح وتحریر ایلدیك واکر مشتری عیب مرقوم قبل الاسر موکلك عندنده موجود ایدی دیو
ادعا ایدرسه بونده قول مع الیمین قول الوکیل ایدوکی هویدادر زیرا مشتری عیبده تاریخ سابق ادعا ایتمکله
قولی بلاحجه قبوله سزاکور یلیوب قول منکر مع الیمین قبوله احری اولمشدر بوصورتده وکیل یمین ایدرسه
موکلك حضور وغیبتنه باقیوب عیبله رده قادردر مکر مشتری مدعاسنه اقامت بینهیه مباشر اوله بو تقدیر اوزره
بینه ایله ثابت اتفاق خصمیله ثابت منزلنه نازل اولمغله مشتری اوزره لازم اولان عبدی مالك قدیمندن
اخذ اولندیغی وجه اوزره ملك قدیمنه اعاده مصلحتی حاصل اولمش اولور امامشترینك بینهسی بولنمایوب
وکیل دخی یمیندن امتناع ایدرسه لزوم عبد موکله ارجاع اولنور زیرا عیب مذکور قبل الاسر عند الموکل موجود
ایدوکنه عالم اولدقده کاذبا یمین اکا ممکن اولمامغله بو امتناعنده مضطر وبو اضطراری انجق غیر ایچون عملنده
اکا لاحق اولمغله عبدك اول غیره لزومی مقرردر نظیری شول وکیل بالبیعدرکه مبیعی اوزرینه عیبله

رد وارجاع اولندقده يميندن امتناع ايلبه لكن بو صورتده وكيل ادعاء مشترى اوزره عيب مذكورك عند الموكل
وجودينى اقرار وموكل انكار اوزره اصرار ايلسه اول بابده موكل عبدى وكيله الزام قيلمغه كسب اقتدار ايدر زيرا
وكيل حين استحلافده سكوت ايدوب نكولله اوزرينه قضا اولنمق ممكن ايكن بو اقرارنده مضطر اولمديغى
متبيندر نظيرى شول وكيل بالبيعدر مبيعى حدوث مثلى ممكن اولان عيبله اوزرينه رد وارجاع اولندقده همان
اقراره اسراع ايلسه بو صورتده وكيل موجب اقرارى اوزره اقامت بينه يه اقدام ايدرسه ثابت بالبينه ثابت
باقرار الموكل مثللو اولمغله عبد همان موكله الزام قيلنور وبو بابده وكيل نفسنى لحوق عهده دن برى قيلمقده
مضطر اولمغله موجب اقرارينى اثباتده خصم شرعى ايدوكى مقرردر واكر مسئلهٔ مزبوره ده وكيل مشترى يى
عندنده حادث اولان عيبدن ابرا قيلسه ابراسى كندو حقنده تصحيح واجرا قيلنور زيرا وكيل اول عيبله خصومتده
نفسى ايچون عاقد كبى اولمغله آندن ابراسى دخى نفسى ايچون منعقد قيلنور اما موكل بو صورتده مخيردر كه ديلرسه
عبدى اخذ ايله وكيلك رضاسنه راضى اولوب ديلرسه عبدى وكيله الزامله تقاضى ايدر زيرا ابراء وكيل اكرچه
معامله ايلديكى مشترى حقنده صحيح لكن حق موكلده باطل صريحدر نظيرى شول وكيل بالشرادركه
بعد الشرا عيب مشترى يه راضى وموكل عدم رضا ايله متقاضى اوله نكته سى اولدركه بو صورتده موكل ايچون
وكيل اوزره ووكيل ايچون مشترى اوزره حق رد حاصل اولمشيكن رضاء وكيل كندو حقنى اسقاطده عامل
وحق موكلى اسقاطده غير عاملدر سؤال اولنورسه كه بو عقدك حكمى انجق عبد مزبور مأمورننه اولان
صاحب العبدك ملك قديمنه عودت اولوب بر فرد ايچون ابتداء ثبوت ملكه سببيتى يوغيكن عبد وكيله الزام
اولندقده وكيل اكا ثمنله تملكه نه وجهله كسب اهليت ايدر جوابده ديرزكه ذكر اولنان حكم عقد بونده تمام
اولمشدركه عبد مولاسينك ملك قديمنه عود ايله انجام بولمشدر انجق موكل قبول عيبدن امتناع ووكيل اكا رضا
كوستردكده موكل وكيلنه غارم اولديغى ثمنله تملك ايتمش كبى اولديغندن ملك عبد انجق موكله ثابت اولمغى
اقتضا ايلمشدر حتى وكيل بالشرا دخى بويله دركه وكيل مشتراسنه طرف موكلدن مالك اولوب طرف بايعدن
متملك اولماز واكر مسئلهٔ مزبوره ده موكل عبدى قبضدن صكره غائب اولوب بعده وكيل عبدى كتوروب
عيبله رده طالب اولدقده مشترى سنك موكلك بعد القبض بو عبدى عيبله رد ايچون سنى مجددا توكيل ايتمدى
ديوب وكيل دخى بلكه توكيل ايلدى ديسه بونده قول قول مشترى ايدوكى بى قال وقيلدر زيرا وكيل
امر عارض اولان توكيل جديدى ادعا وخصمى اصل اولان عدم عارضه تمسكله انكاره اجترا قيلمشدر پس
قول قول المنكر مع اليميندر لكن استحلافى فعل غير اوزره اولمغله يمينى علم اوزره اوله جغى مستبيندر بو صورتده
مشترى وكيلدن توكيل جديد اوزره طلب يمين ايلسه وكيل اوزره يمين تعيين اولنماز زيرا وكيل مدعى اولمغله
اوزرينه انجق بينه لازم ويمين انجق جانب منكره ملازم ايكن يمينى محلندن محل آخره نقل وتحويل حكم جوازه
ملايم كورلمز بو صورتده وكيل توكيل جديدى اثبات ايتدكدن صكره مشترى سنك موكلك عيبه راضى اولمشيدى ديوب
وكيل آنى تكذيب ايلسه بونده مشترى امر عارض اولان رضاء موكلى مدعى ووكيل منكر اولمغله قول قول وكيل
اولمق لازم التصويبدر زيرا مشترى وكيل اوزره سن عيبه راضى اولمشيدك ديو ادعا ايلدكده قول قول وكيل
منكر اولديغى كبى رضاء موكلى ادعاسنده دخى بو معنى امر ظاهردر لكن بو بابده رضا انجق موكل اوزره ادعا
اولنمغله وكيلدن يمين استدعا اولنماز زيرا استحلاف اونسه على وجه النيابه استحلاف اولنمش اولور يمينده ايسه
نيابت غير جاريه در وهم بو مثللو دعواده موكل حاضر بولنسه اول دخى استحلاف اولنماز زيرا مشترى ايله
قطعا معامله يه مباشرت ايتمشدركه آنى تحليفه قادر اوله پس مقضى عليه اولان موكلى تحليفه قادر دكل ايكن
غيرى تحليفه نيجه مقتدر اولور اما رضابى وكيل اوزره ادعا ايلدكده آندن مطالبهٔ يمين ايلسه بو مطالبه اوزره
تمكين اولنور زيرا بونده اوزرينه برنسنه ادعا ايتمشدركه وكيل آنى اقرار ايلسه اوزرينه لزوم واستقرار ايدر
وبز قريبا بيان ايلديك كه بو خصوصده وكيل نفسى ايچون عاقد منزلنه تنزيل اولنور پس اوزرينه
رضا ادعا اولندقدنصكره انكار ايدرسه استحلافى بديدار در وبعد الاستحلاف نكول واحجام ايدرسه
عبد اكا الزام قيلنور بو صورتده موكل قبول عبدده مخيردركه يميندن نكولله بطريق البذل ياخود
بطريق الاقرار وكيلك عيبه رضاسى مقرردر واكر مشترى موكلك حال غيبتنده عيبه رضاسى اوزره
حضور وكيلده اقامت بينه ايدرسه بينه ايله ثابت معاينه ياخود اتفاق خصمينله ثابت كبى اولمغله مقبول ايت
بينه سى متبينه درحتى صكره دن موكل كلوب رضاسنى انكار ايلسه مسموع اولماز كه وكيلى كندو طرفندن

خصم اولوب خصم اوزره بينه ايله رضاسى ثابت اولدقدنصكره انكار بنده التفات اولنمق مشروع اولماز
واكر وكيل مشتريدن عبدك عيبنى بيله رك اخذ ايتمش ايسه قول ابى حنيفه رضى الله تعالى عنه اوزره اول عيب كرك
عمى كبى عبدى مستهلك اولسون وكرك غير مستهلك اول عبد موكله لازم قيلنور اما قول ابى يوسف ومحمد
رحمة الله تعالى عليهما اوزره عيب غير مستهلك ايسه موكله الزام قيلنوب مستهلك ايسه نه وكيله ونه موكله
الزام قيلنماز مكر احدهما اراده والتزام ايليه نظيرى شول وكيل بالشرادركه عبد اعمايى ثمن مثلى ايله اشترا قيله
اختلاف مذكور بو مسئله ده معروف ومشهوردر اكرچه امام ابو حنيفه عامله الله تعالى بالطافه اللطيفه بو مسئله ده
وكيلك غبن مثل ايله شراسنى تشبير وططبيق قيلمشدركه وكيلك شراده غبن فاحشله تصرفى موكله من اصل لازم
اولمديغى امر مضبوطدر لكن ما نحن فيهده ثمن انجق مشتريك اعدادن آنكله اخذ ايلديكى مال معلوم اولمغله
موكل عبدى اخذ ايلدكده اوزرينه اول مالك لزومى امر محزومدر وعند الامامين بو مسئله ده عيب مستهلك ايله
عقد شرايى موكل اوزره تنفيذ متعذر اولدقده وكيل اوزره نفوذى متقرر اولور اما ما نحن فيهده وكيل رضاء
مشترى ايله اخذ ايتميوب بلكه اخذى ملك قديمه مبنى وملك قديم دخى وكيلك اولميوب موكلك اولمغله عقد شرانك
وكيل اوزره عدم نفوذى متعين وموكل اوزره دخى تنفيذى متعذر اولدقده بالكليه بطلانى امر متبيندر بخلاف
ما تقدم وهو ما اذا علم بالعيب فرضى الآمر به فان هناك قد عاد الى قديم ملك الآمر وتم موجب ذلك العقد ثم الآمر
يلزمه الوكيل باعتبار انه لا يرضى بعيبه فيكون ذلك بمنزلة التمليك منه ابتداء يعنى مسئلهٔ متقدمه كه وكيل اول عيبك
عند الموكل وجودينى اقرار ايله ياخود مشترى يى عيب حادثدن ابرا ايله عيبى بيلوب موكل دخى عيبه راضى
دكل ايكن مجرد وكيلك عيبله اخذينه راضى اولمق صورتى بشقه در اول بابده بيان مشروح اوزره عبد اولا
موكلك ملك قديمنه راجع واول وجهله موجب عقد لرى تام اولدقدنصكره موكل عيبه راضى اولمديغندن عبدى
وكيله الزامى همان موكل من اول الامر عبدى وكيله مقابلهٔ عوضده تمليكى منزلنه نازل قيلنمش ايدى مترجم فقير
ديركه بعينها نقل اولنان عبارهٔ كافيده اولا فرضى الآمر به واقع اولوب بعده ثم الامر يلزمه الوكيل باعتبار انه
لا يرضى بعيبه وقوعى موجب تناقض اولديغندن بشقه مسئلهٔ متقدمه ده موكلك عيبه رضاسى بولنمامغله
سابقنه دخى مخالفتى ظاهردر بناء عليه ترجمه مزده رضاء موكلى توجيهده وجه مذكور اوزره ارتكاب كلفت اولندى
لكن عبارهٔ كافيده فرضى الآمر به قولنده لفظ آمر ترك اولنوب ضمير رضى وكيله راجع اولبدى تناقض ومخالفت
بولنميوب بز دخى محتاج كلفت اولماز ايديك لكن عندمزده بولنان نسخ صحيحه ده موجوددر والله اعلم انتهى
واكر بركمسنه عبدى اعدادن اشترا ايلين كمسنه يه كلوب مولاسى بو عبدى سندن و برديكك ثمنله اخذه بنى وكيل قيلدى
ديمكله مشترى قضاء قاضى برله ياخود بلا قضاء عبدى اكا تسليمه ابتدار ايلدكدنصكره مولاسى كلوب توكيلى
انكار ايلسه قول مع اليمين قول مولى ايدوكى آشكاردركه اوزرينه توكيل ولزوم عبد ادعا اولنمشيكن منكر اولمشدر
وقول قول منكر ايدوكى غير متنكردر حتى توكيلنى اقرار ايلدكده وكيلك عبدى كندو ايچون اخذى اكا الزام قيلنور
پس منكر اولدقده استحلاف اولنور اما يمين ايلدكده عبدينه مشترى يه رجوع ايدوب وكيله لازم اولمديغندن بشقه
وكيل بن نفسم ايچون اخذ ايدرم ديسه دخى مسموع اولماز زيرا اخذى ابتداء تملك اوزره اولميوب بلكه مولاسينك
ملك قديمنه فدا ايله اعاده اوزره اولديغندن اول اعاده متعذر اولدقده بالكليه بطلان اخذى متقرر اولمشدر
اما بركمسنه طرف شفيعدن شفعه ايله اخذه دعواى وكالتله بعد الاخذ شفيعك انكار توكيلى بويله دكلدركه آنده
اخذى عوضله ابتداء تملك وجهى اوزره حادث اولمغله وكيلك اول ثمنله مأخوذنده تملكنه باعث اولور زيرا
شفعه ايله اخذ همان شراء مبتدا منزلنده در پس موكل اوزره انكار توكيل ايله تنفيذى متعذر اولدقده وكيل اوزره
نفوذى متقرر اولور بو صورتده وكيل مولاسينك توكيلى اوزره اقامت بينه ايدرسه ثابت بالبينه ثابت باقرار الخصم
مثللو اولمغله عبد موكله لازم قيلنور وبونده دخى حكم عهده قريبا بو مسئله نك مثلنده بيان ايلديكمز مثللودر
واكر مولاسينك غيرى برشخص اجنبى عبد مأسورى اعدادن اشترا ايلين كمسنه دن اشترا ايچون بركمسنه يى توكيل
اول دخى ثمن مسمى ايله اشترادنصكره مولاسى حاضر اولسه انجق ثمن ثانى ايله اخذ وترك ميانه سنده مخير اولوب
بو بيع ثانى يى نقضه قادر اولماز زيرا تقرير سابق اوزره شرع شريف مولاسى ايچون انجق تصرف سابق الاخذى
نقض ايتدير فدا ايله حق اخذينى اثبات ايلمشدر بو صورتده مولاسى عبدينه اول وكيل بالشرانك هنوز يدنده ايكن
واصل اولسه موكل غائب ايسه ده آندن ثمنله اخذى قابلدر زيرا عبد يدنده بولندقچه وكيل كندو نفسى ايچون
مشترى وموكلنه بايع منزلنه تنزيل اولنور حتى ثمنى مال نفسندن ويرمش ايسه مقابله سنده عبدى موكلدن حبسه

قادر کذلك رأی موکله مطلع اولمادین عبدی عیبله رده مقتدر اولور اما موکله تسلیم ایتمش ایسه مولای قدیمی
ایچون وکیل اوزره سبیل قالمیوب همان موکلی بولوب ثمنی اکا اعطا و عبدی آندن اخذ و تحصیل ایدر زیرا موکله
تسلیمله وکیلك حکم یدی تمیم اولنمشدر حتی بعد التسلیم موکل راضی اولمادیغی عیبله رده و مقابلهٔ ثمنده حبس
عبده قادر اولمازو مولای قدیمی انجق ذی الید ایله مخاصمه ایدر که خصومتی اخذ ایچون ایدوکی متعین و اخذنده
دخی انجق ذی الیددن متمکندر و اکر وکیل مزبور اشترا ایدوب هنوز عبدی قبض ایتمدین مولای قدیمی
حاضر اولسه ینه اول وکیلك شراسنی قصدا نقضه قادر اولمیوب انجق اعدادن اشترا ایلین کسنه نك یدندن
اول وکیلك ویره جکی ثمنله اخذه مقتدر اولور زیرا عبدینه آنك یدنده ظفر بولمغله آندن اخذه قدرتی مقرردر
شول شفیع منزلنده درکه مبیعی مشتری یه تسلیمدن اقدم هنوز ید بایعده ایکن ثمن مشتری برله شفعه ایله اخذ ایلیه
انجق مسئلهٔ شفعه ده شفعه ایله اخذی ابتداء تملك اولوب مبیع دخی شمدی ملك مشتری اولمغله اخذی
حضور مشتری یه منوط قیلنور وما نحن فیهده مولاسی ابتداء تملك ایتمیوب همان ملك قدیمنه اعاده ایتمکله اخذنده
ذی الیددن غیرینك حضوری مشروط قیلنمازو بعد الاخذ عهدهٔ عبد وکیل بالشرادن مرتفع و مولاسی اوزره
مندفع اولور زیرا مولاسینك اخذنده وکیل ومشتری بینلرنده منعقد اولان عقد ایله مستحق اولان قبض فوت
اولمغله عقد مزبور حکما بالکلیه منهدم و اخذی قبل شراء الوکیل اخذ اولنمق سلکنده منتظم اولمشدر وحکم
محرر قبل قبض المشتری ید بایعدن اخذ ایلین شفیعده دخی مقرردر واکر ما نحن فیهده وکیل عبدی قبض
و مولاسی ید وکیلدن اخذ ایتمش اولسه عهدهٔ عبد وکیل اوزره ثابت اولور کذلك وکیل موکلنه تسلیم و مولاسی
ید موکلدن اخذ ایتمش اولسه ینه بویله در بو صورتده مولاسی عبدده بعد الاسر حادث اولان عیبه واقف اولوب
قضاء قاضی ایله رد ایلسه نظر اولنور اکر موکل یا وکیل اوزره رد ایدرسه عبد اول موکله لازم قیلنورو اکر اعدادن
اشترا ایلین کسنه دن اخذ ایتمش اولمغله عبد اول کسنه یه راجع اولمش ایسه وکیل وموکل ایچون اخذ عبدده
سبیل تعرضلری منقطع اولور زیرا قریبا بیان ایلدیك که مشتری ایله بینلرنده جاری اولان عقدلری قبض مستحقك
فواتی ایله منتقض اولمشدر پس قبل تجدید العقد عودته منتهض اولماز نظیری ینه مسئلهٔ شفعه در لکن وکیل
اوزره بلاقضاء رد ایدرسه عبد اول وکیله لازم قیلنور زیرا رد مزبور حق موکلده شراء مبتدا منزلنده اولمغله حکمی
موکله لازم اولماز واکر عبد مأسوری اعدادن اشترا ایلین کسنه دن ثمنله اخذ ایچون مولای قدیمی بر کسنه یی توکیل
ایدوب اول دخی اخذ ایدوب موکله تسلیم ایتمدین یدنده هالك اولسه موکل اوزره هالك قیلنور زیرا قبض وکیل
موکل ایچون اولمغله مانع شرعی بولنمادیغیجه یدی ید موکله مساویدر اما هلاکی قبل قبض الوکیل ید مشتریده واقع
اولسه حکم اخذی منتقض اولمغله وکیل ویردیکی ثمنله مشتری اوزره راجع اولوب کندو مالندن ویرمش ایسه
کندو یه سالم و مال موکلدن ایسه موکله تسلیم ایدر و اکر بو صورتده مال وکیلدن اولان ثمنده مشتری اوزره تلف
وتوی واقع اولسه موکل اوزره بر شیئله راجع اوله مز زیرا ثمنی مال نفسندن اعطاده موکل ایچون عامل اولمیوب
انجق نفسندن اسقاط مطالبه ضمننده نفسی ایچون عاملدرکه مطالبهٔ ثمن موکله متوجه اولمیوب انجق وکیله
متوجهدر بناء علیه عبدی وکیل قبض ایلدکده مالندن ویردیکی ثمنی استیفا ایدنجه دك عبدی موکلدن حبسه
قادردر و بعد الحبس هالك اولسه مال وکیلدن هالك وثمنی موکلدن ساقط اولور زیرا حین حبسنده موکل بنفسه
عبدی ثمنله موکلسه اعطا ایتمش کبی اولوب اعطاسی فائت اولدقده ثمن دخی غیر ثابتدر وحکم مرقوم وکیل
بالشراده معروف اولمغله بو دخی اکا قیاسله معلومدر کذلك بعد الحبس یدنده ایکن عبدده بر عیب حادث اولسه
مولای قدیمی مخیردر دیلرسه جمیع ثمنله اخذ و دیلرسه عبدی وکیله ثمنی ایله الزام ایدر زیرا وکیل بعد المنع حق
مولاسنده اعدادن اشترا ایلین کسنه مقامنده قائمدر بناء علیه اول عیبك حدوثی صنعی ایله و بلاصنع اولمق حق
مشتری مزبورده مستوی اولدیغی کبی حق وکیلده دخی مساویدر اما بو مسئله ده وکیل بالشرا اشقه درکه
بعد المنع صنعی ایله بر عیب حادث اولسه ثمندن حصهٔ عیبك موکلدن سقوطنه باعث اولور زیرا بو مسئله ده وکیل
منزلهٔ بایعه تنزیل اولنور فرق مذکورده معنای فقهی اولدرکه ما نحن فیهده موکلك اخذی انجق عبدی ملك قدیمنه
اعاده ایچون اولوب فداسی اصل عبد مقابله سنده معتبر و وصف عبد غیر معتبر اولمغله فوات وصف صنع مکتسبله
اولوب اولمامق برابر و فقدادن بر شیئك عدم سقوطی مقرردر اما شراء مبتدا اشقه درکه آنده وصف مشتری
مقصود بالتناول اولدقده وصف مزبور شراده ثمندن بر حصه یی اخذ وتحمل ایدر بناء علیه ما نحن فیهده
وکیل بعد الاخذ مشتری یه اقاله ایلسه اقاله سی موکل اوزره نافذ اولماز زیرا اخذنده موکلك ملك قدیمنه رجوع

ایتمشیکن بلا رضاء وکیلك انشا قیلدیغی عقد ایله ملکندن اخراجی مشروع اولماز که اقاله حق وکیلده بیع
مبتدا منزلنه تنزیل اولنور و اکر عبد مأسوری اعدادن اشترا ایلین کسنه اول عبدی مولاسنه ثمنله تسلیم ایچون
بر شخصی توکیل ایلسه بو توکیلی تجویز و تکمیل اولنور و اول وکیل دخی وکیل بالبیع منزلنه تنزیل اولنمغله
مولاسنه تسلیم ایدنجه دك عبد ایله مؤاخذه اولنوب ثمنی دخی مولاسندن اخذ و تحصیل ایدر وحکم محرر ما نحن فیهده
دخی اظهردرکه بیان سابق اوزره مشتری مرقوم کندو ملکنی عوضله زائل قیلمغله بو تصرفی حق مولاده
فدا ایله ملك قدیمنه اعاده ایسه ده کندو حقنده بیع مبتدا منزلنه نازلدر و اکر مشتری مزبور عبدی بر جاریه
مقابله سنده بر شخصه بیع ایدوب قبل التقابض مولای قدیمی حاضر اولسه عبدی ذی الیددن قیمت جاریه یی
ویروب اخذه قادر اولور زیرا حق مولی نقض تصرف اولمیوب انجق حق ثمن ثانینك مثلی ایله اخذ ایکن جاریه
دخی ذوات الامثالدن اولمامغله شفیع الدار کبی قیمت جاریه ایله اخذه استعجال ایدر بعده مشتری اول اولان بایعله
مشتری ثانی بینلرنده عقد ایله مستحق اولان قبض فوت اولمغله بیعلری منتقض اولوب جاریه ینه ملك مشتری ثانی
اوزره باقیه و بایع جاریه نك قیمتنه مستحق و عهدهٔ مولی دخی ینه بایع اوزره ثابت و منتهض قیلنور اما مولاسی
بعد تمام التقابض یاخود بعد قبض العبد وقبل تسلیم الجاریه حاضر اولسه عبدی انجق مشتری ثانیدن قیمتی ایله
اخذه قادر اولوب عهده سی دخی ینه ثانی اوزره ثابت و جاریه ملك بایع اوزره متقرر قیلنور زیرا بیعلری بینلرنده
باقی و قبض عبد ایله نهایته مرتفعدر بو صورتده بایع اول جاریه ده بر عیبه واقف اولسه انجق جاریه یی مشتری ثانی
اوزره رد و قیمتی آندن اخذه قادر اولوب غیری نسنه یه مقتدر اولماز که حق انجق قیمت جاریه ده متقرردر کورمزمیسنکه
عبدی مولاسی اخذ ایلسه انجق قیمت جاریه ایله اخذ ایدر کذلك مولاسی مشتری ثانیدن اخذ ایتمدین
بایع جاریه یی عیبله رد و عبدی بلاقضاء القاضی استرداد ایدوب صکره مولاسی حاضر اولسه ینه قیمت جاریه ایله
اخذه قادر اولور زیرا نقض مبایعه کندو رضالریله حاصل اولدقده مولاسینك قیمت جاریه ایله حق اخذی
باطل اولماز اشبو مقدمه لردن عندیمزده ظاهر اولمشدر که حق بایع انجق قیمت جاریه ده ثابت و مشتری تسلیم
قیمته قادر اولمغله شیء آخر اکا لازم و متقرر اولماز نظیری مسئلهٔ شفعه در و بز قریبا بیان ایلدیك که بدل دار قبل
اخذ الشفیع جاریه ایکن اخذ شفیعله قیمت جاریه یه متحول اولدیغی کبی بدل جاریه دخی شفیع داری اخذدن
صکره قیمت جاریه یه متبدل اولور ما نحن فیهده دخی اکا مماثلدر اما مولاسی مشتری ثانیدن عبدی اخذ ایتمدین بایع
جاریه یی قضاء قاضی برله رد و عبدی استرداد ایلدکدن صکره مولاسی حاضر اولسه بونده اعدادن اشترا قیلدیغی
ثمنله اخذه قادر اولور زیرا بیع ثانی قضاء قاضی ایله منقضی اولمق عدم اصلی حکمنده دخولنی مقتضیدر لکن
حکم شفعه بویله دکلدر زیرا شفعه ده بایع ومشتری بینلرنده بیع جاری حکم عدمده داخل اولسه حق شفیع باطل
اولور آنلر ایسه شفیعك حق اخذی ظاهر اولدقدنصکره ابطاله قادر دکللردر اما ما نحن فیهده بیع ثانی حکم عدمده
داخل اولسه دخی حق مولای قدیم باطل اولماز کذلك مشتری ثانی عبدده بر عیبه واقف اولوب بایع اوزره رد
و جاریه سنی استرداد ایلسه قضاء قاضی ایله اولوب اولمامق تفصیلی بونده دخی ایراد قیلنور و اکر بایعله مشتری
بیعلرینی اقاله ایلسه لر ینه مولاسی دیلرسه عبدی قیمت جاریه ایله اخذ ایدر زیرا بیان ایلدیك که مولاسینك
حق اخذی انجق تصرف سابق نقض ایتمك اوزره ثابتدر و اقاله لری حق مولاسنده بیع مبتدا حکمنده اولمغله
انجق آخر الاثمان اولان قیمت جاریه ایله اخذه قادر اولور و اکر مشتری ثانی عبدی بعد القبض بایع اوزره
رد ایتمشیکن یاخود قبض و عدم ردندن بشقه نفسی ایچون شرط خیار دخی ایتمشیکن مولاسی حاضر اولسه
عبدینه آنك یدنده ظفر بولمغله یدندن قیمت جاریه ایله اخذه قادر اولور و بعد الاخذ نظر اولنور اکر شرط خیار
منعدم ایسه جاریه بایعه وقیمتی مشتری ثانی یه سالم قیلنور و اکر شرط خیار موجود ایسه ینه نظر اولنور
اکر خیار شرط ایسه مشتری ثانی مخیر قیلنوب دیلرسه جاریه یی بایعه سالمه قیلمغله کندو دخی مولاسندن اخذ
ایلدیکی قیمتله اکتفا و دیلرسه اول قیمتی بایعه تسلیم و جاریه یی آندن اخذی مقرر ایدر و اکر خیار رؤیت ایسه
البته جاریه بایعه سالمه و قیمتی مشتری ثانی یه مسلمه قیلنور نکته سی اولدرکه خیار رؤیتده عقده رضا ایله عبده مالك
انجق جهالت اوصافنه بناء رده متملك ایدی شمدی مولاسی اخذ ایدوب ردی متعذر اولمغله سقوط خیاری
متقرر اولمشدر اما خیار شرطده مشتری ثانی جاریه نك ملکندن خروجنه مانعدرکه جاریه حقنده خیاری
خیار بایعدر و معنای مرقوم قبل الرضاء تملیك جاریه یه رضاسنی معدوم قیلمشدر پس یدندن عبد اخذ اولندقدنصکره
کندو خیاری اوزره باقی قالمغله دیلرسه جاریه ده عقدی امضا برله آنی بایعه تسلیم و دیلرسه عقد جاریه یی

فسخله قيمتني بايعه رد وجاريه سين اخذ وتلق ايدر زيرا بيان سابقله متبين اولمشدر كه عبدي مولاسي اخذ ايلدكده
حق بايع قيمت جاريه ده متعيندر بوصورتده مشتري ثاني مدت خيار منقضيه اولنجيه دك برجانبي اختيار ايلمزسه
انقضاء مدتله خياري ساقط وعقد جاريه تام اولمغله جاريه بايعده وقيمتي مشتري ثانيده استقرار ايدر واكر مشتري
ثاني بعد المبايعه وقبل التقابض عبدي خيار رؤيت ياخيار عيب ياخيار شرطله بايع اوزره رد ايلدكد نصكره
مولاسي حاضر اولسه بايعدن اعدادن اشترا قيلديغي ثمنله اخذه قادر اولور زيرا اسباب مذكوره ايله رد نده بيع
ثاني بالكليه زائل وعدم اصلي حكمنده داخل اولمشدر واكر بوصورتده مولاسي مشتري ثاني فسخ عقد ايتمدين
حاضر اولوب عبدي بايعدن قيمت جاريه ايله اخذ ايلسه اول قيمت بايعه سالم وجاريه يي قبض ايتمش ايسه آني
مشتري ثاني اوزره ردي اوزرينه لازم اولور زيرا بيان ايلديك كه عقد ثانينك فوات قبض مستحق ايله انتقاضي
مقررو اولبابده خيارك وجود وعدمي غير معتبر در واكر بو مسئله ده قاضي عبدي قيمت جاريه ايله مولاسي ايچون
قضادنصكره مولاسي قبل القبض يا بعد القبض عبدده عيب حادث كوروب بايع اوزره رد ايلسه مشتري ثانينك
عبده سبيل وصولي منسد اولور زيرا عبدي قيمت جاريه ايله مولاسي ايچون نفس قضا بينلرنده بيع ثانينك انتقاضني
بلاتجديد عدم عودت اوزره اقتضا ايلمشدر نظيري مسئلهٔ شفعه در كه قاضينك بايع اوزره شفيع ايچون شفعه ايله
قضاسي بايع ومشتري بينلرنده اولان بيعك شفيع عيبله رد ايلسه دخي بلا تجديد عدم عودت اوزره انتقاضني
اقتضا ايدر واكر عبد مأموريك مولاي قديمي عبدي اعدادن اشترا ايلين كسنه دن ثمنله اخذه برشخصي توكيل ايدوب
اول وكيل مشتري مرقومه خطابله شو عبدي مولاسي اولان فلانه ثمنله اعطا قيل ديو عقدي مولاسنه نسبتي تفصيل
ومشتري اعطا قيلدم ديو عقد مزبوري تكميل ايلسه بونده وكيل نفسني سفير قيلوب عاقد قيلمامغله ثمن اوزرينه
واجب اولميوب موكل اوزره تحميل اولنور اما بكا اعطا قيل ديو عقدي نفسنه منتسب قيلسه جواب مسئله
منقلب اولور كذلك مولاسي اولان فلانه ثمنله اعطا قيل بن سنك ايچون اول ثمنه ضامن اولمق اوزره ديسه ياخود
اكا اعطا قيل بنم مالمدن اولان ثمني ايله ديسه ينه ثمن وكيل اوزره مترتب اولور زيرا ضماني نفسي اوزره اشتراطي
ياخود ثمني مال نفسنه نسبتي عقدي نفسنه نسبت منزلنه نازل ياخود دخي اقوادر امابونلرك عقدي نفسنه نسبت
منزلنه نازل اولد قلري وكيل بالصلح مسئله سنده حاصلدر كه صالح فلا نا من هذه الدار على الف درهم
على اني لها ضامن ياخود على الف درهم من مالي يعني شو دار دن فلان ايله بيك درهم اوزره مصالحه قيل
بن اول بيك درهمه ضامن اولمق اوزره ياخود بنم مالمدن بيك درهم اوزره ديدكده بوقولي صالحني يعني بنمله
مصالحه قيل ديمك منزلنه تنزيل ومال مرقوم موكله الزام قيلنميوب وكيل اوزره تسجيل اولنور اما دخي اقوى
اولدقلري وكيل بالخلع مسئله سنده هويدادر كه اخلعها على الف من مالي ياخود على الف على اني ضامن لها
يعني شو عورتي خلع قيل بنم مالمدن بيك درهم اوزره ياخود بيك درهم اوزره بن اكا ضامن اولق اوزره ديدكده
مال مرقوم وكيل اوزره واجب اولور ومعلومدر كه وكيل عقدي نفسنه نسبتله اخلعني يعني بني خلع قيل ديسه
اوزرينه نسنه مترتب اولماز پس بو مقدمه لردن هويدادر كه كرك اشتراط ضمان وكرك عقدي مال نفسنه نسبت
وكيل اوزره ايجاب بدلده عقدي نفسنه نسبتدن اقوادر ومانحن فيهده ثمن وكيل اوزره واجب اولدقده
اعدادن اشترا ايلين كسنه موكل اوزره برشيئ مستوجب اولماز واكر اهل حرب بركسنه نك ايكي يوزدرهم وزنده
برابريق فضه سني استلاب ايدوب بعد الاحراز برمسلم آنلردن اول ابريق حسن صناعت وجودت صباغي
سبيله ايكيوز اللي درهمه اشترا واجتلاب ايلسه مالك قديمي ديلرسه ينه ايكيوز اللي درهمله آني اخذه
قدرتياب اولور زيرا بيان ايلديك كه عبدك مولاي قديمي عبدي انجق مشترينك فداسنده ويرديكي نسنه ايله اخذ
واستيفا ايدر و بو بابده دخي مشتري فداء ابريقده مقدار مزبوري ايفا قيلمشدر وحكم مذكور مسئلهٔ ابريقده
دخي صحيح وسالمدر كه مالك قديمي ابتداء عوضله تملك ايتميوب همان فدا ايله ملك قديمنه اعاده ايتمكله بو معامله ده
معناي ربوا قائم اولماز ومالك ايچون مقدار مذكور ايله حق اخذي ثابت اولدقده اول مقدار ايله اخذه غيري
توكيلي دخي مثبت اولور كه وكيل حكم موكلي مستثبندر وموكل ياخود وكيل قبل التقابض مشتريدن تفرق
ايلسه لر اخذ لرينه نقضله خلل تطرق ايلمز زيرا باب مايحرزه العدو مسائلنده بز بيان ايلديك كه اخذ مذكور
فدا اولوب شراء مبتدا اولمامغله آنده قبض مجلس شرط قيلنمديغي هويدادر بوصورتده وكيل فدايي كندو
اداوابريقي قبض ايلسه موكلدن فداسني اخذ ايدنجيه دك ابريقي آندن منعه قادر اولور و بعد المنع يد وكيلده هالك اولسه
جميع فداسي ايله مال وكيلدن هالكدر كه بو بابده وكيل انجق اعدادن اشترا ايلين كسنه حكمنده اولمغله آنك مسلكنه

سالكدر توضيحي اولدر كه بركسنه اشجار نخيلي مشتمل برارضي تمردن بركيل ايله اشترايه برشخصي توكيل واول وكيل
دخي اول كيلي مالندن نقد ايله اشترا وقبضدن صكره اول كيلي ادا ايدنجيه دك نخلي موكلدن منع ايدوب يدنده ثمر
نخلدن بركيل تمر دخي حاصل اولسه ينه موكل ايچون بالكز بركيل تمري ويروب اول نخلي ثمري ايله اخذ ايلمك ممكن ويد
وكيلده حادث اولان زياده ايله بينلرنده معناي ربوا غير متمكندر زيرا بو بابده وكيل مقام بايعده قائم اولمغله نخل مزبور
كيل مذكوري قبل القبض يد بايعده ايكن مثمر اولدقده بيعلري باطل اولمديغي كبي يد وكيلده ايكن مثمر اولدقده
ينه بيعلري غير زائلدر كذلك وكيل عيب نخله وقوفدنصكره اكا راضي وموكل غير راضي اولسه نخل مزبور ينه
كيل واحد ايله وكيله لازم قيلنوب بينلرنده معناي ربوا قائم اولماز زيرا لزوم مذكور بينلرنده جاري بربيع مبتدا دكلدر
ومعناي ربوا انجق معاوضه على سبيل المقابله ده هويدادر ومؤلف جليل اجله الله تعالى برؤية جماله الجميل مسئلهٔ
مزبوره اوزره سرد دليل ايدوب ديركه كوره مزمبسنكه وكيل مزبور اول ارضده بعد الاثمار برعيب كوروب بايع اوزره
آني رد واعطا قيلديغي كيل تمري استرداد ايلسه بونده ارضي ونخلي وتمردن بركيلي ينه تمردن بركيل ايله رد ايتمش
اولور و بو معنى جائز اولمغله مانحن فيه دخي جائز كوريلور لكن حكم مذكور آنكله مشروطدر كه ارض مرقومه
قبل قبض الوكيل يد بايعده ايكن مثمره اوله اما بعد قبض الوكيل مثمره اولدقده بعد القبض حادث اولان زياده عيبله
رده مانع اولمغله وكيلك حق ردي مرتفع اولور توضيحي اولدر كه بروكيل بيك بشيوز درهم قيمتي اولان عبدي
بيك درهمه اشترادن صكره بركسنه اول عبدي يد بايعده ياخود يد وكيلده ايكن خطأ قتل ايلسه بونده دخي
جواب انجق قريبا نخيل مثمره ده بيان ايلديكمز وجه اوزره استصواب اولنور كه قاتلدن قيمت عبد اولان
بيك بشيوز درهم اخذ اولنوب بايعه انجق بيك درهم اعطا قيلنور وجه توضيح اولدر كه كرك بو مسئله ده وكرك
مسئلهٔ نخيلده مبيعده حدوث زياده ايله بيوع مستقبله ده متمكن اولان حقيقت ربوا متمكن اولماز ومسئلهٔ
ابريق دخي بوقياس اوزره تحقيق اولنور كه وكيل آنده برعيب حادث كوروب مشتري يي آندن ابرا ايلدكده
موكلي رضادن ابا ايلسه وكيلك ادا قيلديغي فدا وزنندن اكثر ايسه ده ابريق مزبور اول فدا ايله وكيلده
ابقا اولنور زيرا بينلرنده جاري اولان معامله من كل وجه عقد مبتدا اولمامغله آنده حكم ربوا متمكن
اولمامق هويدادر والله اعلم

كتاب الكراهية * يعني مسلمين ومجاهدين حقلرنده مكروه كوريلن اعمالي حاوي ابواب عميقة الفحاويدر
باب مايكره ادخاله دار الحرب ومالا يكره * يعني تجار مسلمين حقلرنده دار الحربه ادخالي مكروه كوريلوب كوريلمين
اشياده معقود باب منتظم العقوددر مؤلف دقت پناه اعلى الله تعالى في الجنة سمك بناه ديديكه تاجر مسلم
اهل حربه كراع وسلاح ورقيقدن غيري هرنسنه يي حمل وايصالي اكرچه جائزدر لكن مسلم تباعد مشركينله
مأمور اولمغله آنلره ايصال شيئ نافع وطرفلرندن جلب منافع ايتمك عندمده رتبهٔ استحبابي حائزدر قال عليه السلام
لا تستضيئوا بنار المشركين يعني امور بكزده مشركينله استشاره ورأي وتدبيرلريني قبول ايتمكز وقال عليه السلام
انا بريئ من كل مسلم مع مشرك لا ترآى ناراهما يعني بن مصاحب مشرك اولان هر مسلمدن بري يم زيرا اكر كدركه
مسلم جوار مسلمينده نازل اولوب منزل مسلم منزل مشركدن شويله بعيد اوله كه احدهمانك ايقاد نار ايلديكي
موضعدن نار آخر رؤيت اولنميه انتهى واهل حربه تجارت ايچون حمل امتعه نوع مقاربتلريني موجب اولمغله
اولى اولان مسلم آني مرتكب اولمامقدر وهم اهل حرب حمل اولنان طعام ومتاعله كسب قوت ومنفعت ايتملري
اظهر واجلى اولمغله مسلم ايچون سبب قوتلرين اكتسابدن اجتنابي اولى در غاية الامر طعام وثياب مثللو نسنه لري
آنلره ايصال مستوجب بأس ووبال دكلدر زيرا مرويدر كه ثمامة بن اثال الحنفي رضي الله تعالى عنه زمان نبوتده
اسلامله شرفياب اولوب ديارندن جلب اولنان طعامي اهل مكه دن قطعه شتاب ايتمكله اهل مكه رسول الله
صلى الله عليه وسلم جنابلرندن آنلره حمل طعام خصوصنده ثمامه يه رجاء رخصت بابنده تحرير وكتاب ايلديلر
واول ايامده اهل مكه جناب رسالتمآبله محاربين ايكن ينه ثمامه يه حمل طعامده اذن ورخصتله آنلره انعام ايلديلر
پس جواز مرقوم بزه بوقصه دن معلوم اولمشدر نكته سي اولدر كه مسلمينك ديار مشركينده بولنان ادويه
وامتعه يه احتياجلري بديدار ايكن بزلر ديار بمزده بولنان نسنه لري آنلردن منع ايتديكمزده آنلرك دخي منع
ايده جكلري آشكاردر و برتاجر مسلم ديار اهل حربدن منافع مسلميني جلب ايچون عازم اولدقده بزم ديار بمزده
بولنان بعض اشيايي آنلره ايصالي البته لازمدر ومعناي مزبور بو بابده رخصت شرعيه يي مستلزمدر انجق
كراع وسلاح ورقيقدن برشيئ آنلره ايصالده شرعا طريق يوقدر و بو حكم مقبول ابراهيم النخعي

وعطاء بن ابی رباح وعمر بن عبد العزیز رحمهم الله تعالی دن دخی منقولدر نکتهسی اولدر که اهل حرب کراع
وسلاحله البته قتال مسلمین اوزره کسب قوت ایدرلر حال آنکه مسلمین وقاتلوهم حتی لاتکون فتنة نص قطعی
الصدوری اوزره فتنهٔ محاربه لرین دفعیچون مقاتللرین قتل وشوکتلرین کسر ایله مأمورلردر وحکم مذکور کراع
وسلاحده ثابت اولدقده رقیقده بطریق الاولی متثبتدر که رقیق بنفسه قتال ایدوب یاخود نسلندن بر مقاتلی
استحصال ایده جکدر واهل حربك رقیق کبی مقاتل ایله تقویلری کراع وسلاح کبی آلت قتال الله تقویلرندن
فائق ومنع وتحریمه اول تأییدن زیاده لایقدر کذلك آندن ترتیب سلاح اولنان حدیدی آنلره حمل وایصال دخی
غیر مشروعدر که حدید فی الاصل سلاح وقتال ایچون مخلوق ومصنوعدر قال الله تعالی وانزلنا الحدید فیه
بأس شدید یعنی بز عظیم الشان حدیدی انزال وایجاد ایلدیك که جمیع آلات حروب آندن اتخاذ اولنمغله آنده
حرب شدید واردر واهل حربه حملی ممنوع اولمقده مصنوع وغیر مصنوعی برابردر نکتهسی اولدرکه حدید اصل
سلاحدر وبر اصلدن حاصل اولان فرعده ثابت اولان حکم البته اول اصلده دخی ثابت اولور فرعنده موجود
اولان معنی اول اصلده مفقود ایسه دخی کورمزمیسنکه محرم بیضهٔ صیدی کسر ایلدکده قتل صید ایله لازم اولان
جزا اوزرینه لازم اولور حال آنکه کسر بیضهده معنای اذی وازالهٔ امن غیر قائمدر وحسن بصری رحمه الله
تعالی دن منقولدرکه بین المسلمین واقع اولان ایام فتنهده مسلمینه دخی بیع سلاحی مکروه کورر ایدی ایشته
بو نقل جلیل حکم مذکوره دلیلدر وبز دخی بو قولی اخذ ایدوب دیرزکه ایام فتنهده بیع سلاح سبب تهییج فتنهیی
اکتسابی متضمندر حال آنکه بزلر تسکین فتنه ایله مأمورلرز قال علیه السلام الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها
وزمان فتنهده اهل فتنهیه بیع سلاح مکروه اولدقده بیع ایچون اهل حربه حمل وایصالك کراهتی
بطریق الاولیدر بوندن صکره معلوم اوله که بر مسلم دار الحربه امانله داخل اولدقده اول مسلم حقنده اموال
اهل حربی طیب خاطرلری حاصل اولدقدن صکره نه طریقله اولورسه اخذ وتملکی رخصت شرعیهیی
مشتملدر زیرا مسلم امانله دخول ایتدکده اموال اهل حرب معصوم اولمامشدر انجق عقد امان عدم خیانتی مستلزم
اولمغله خیانتدن تحرز مسلم اوزره لازم اولمشیدی پس اسبابدن رسیله خاطرلرین مطیب قیلوب مالارین اخذ
واستلاب ایلسه مال مباحی غدردن عاری اولان وجه اوزره کسب واجتلاب ایتمش اولمغله حلال طیب اولدیغی
بی ارتیابدر وبو حکمده اسیر ومستأمن مستویدرکه بونلردن هربری اهل حربه بر درهمی ایکی درهمله یاخود
میتهیی بر قاچ درهمله بیع ایدوب یاخود بطریق القمار بعض مالارین اخذ واستحصال ایلسه اکا طیب وحلال
کوریلور وقول مذکور امام ابو حنیفه وامام محمد رحمة الله تعالی علیهمانك مذهب منصورلریدر اما سفیان ثوری
رحمه الله تعالی دیدیکه فعل مذکور حق اسیرده مشروع وحق مستأمنده ممنوعدر وقول ابی یوسف رحمه الله
تعالی دخی بویله در لکن بز آنلرك جوابلرنده دیرزکه مستأمن واسیرك مفارقتلری انجق طیب خاطرلری بوغیکن
اخذ مالاری اسیر ایچون جائز ومستأمن ایچون غیر جائز اولمقده مغایرتلرندندر اما طیب خاطرلری بولندقده
مستأمن اسیر ایله مستویدرکه اوزرینه حرام اولان معنای غدری غیر محتویدر وقول مشروح المآل اوزره
شول حدیث ایله استدلال قیلندیکه حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه عسکر روم جیش فارس اوزره
اوچ سنه یه دك غلبه ایده جکلردر دیو اهل مکه ایله اون عدد ابل قلوص یعنی ابل شابه اوزره مراهنه ومشارطه
ایلدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یا ابا بکر عدد شرطی زیاده قیل ومدت غلبهٔ رومی دخی تمدید قیل
دیو امر ایتملریله عدد شرطی یوز قلوصه ومدت غلبهیی طقوز سنهیه ابلاغ ایلدی پس بطریق القمار اخذ اموال
اهل حرب جائز اولمیدی رسول الله علیه السلام آنکله امر ایلمزلر ایدی بعده حضرت ابی بکر رضی الله تعالی عنه
بو بابده صدق قولی ظهور ایدوب اهل مکه اوزره غلبه ایتدکله شرط قیلنسان یوز عدد قلوصی اخذ وحضور
رسالتپناهیده احضار ایلدکده آنلری تصدق قله امر ایلدیلر اگرچه سفیان ثوری بو حدیثك ظاهری ایله
استدلال وحلال طیب اولمیدی تصدق قله امر ایلمزلر ایدی دیو بسط مقال ایلمشدر لکن بز جوابنده دیرزکه
حرام اولمیدی رسول الله علیه السلام اول مال اوزره قمار ایله امر ایلمزلر ایدی وبو طریقله اول ماله مالك اولمیدی
آنی تصدقله امر ایلمزلر ایدی پس عندیمزده ظاهر اولمشدرکه فعل مذکور جائزدر لکن الله تعالی صدقنی اظهار
ایلمك نعمتی اوزره تشکر ایچون تصدقله امر ایلمشلردر وحکم مذکور اوزره بردلیل دخی شول حدیث جلیلدرکه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مکهده ایکن رکانه ایله اسلامندن اقدم اوچ کره مصارعه
ایلمشلردر ورکانه مصروع ومغلوب اولورسم ثلث اغنامی و یره یم دیو شرط ایتمش اولمغله جمیع اغنامنی اخذ

مطلب اذا کسر المحرم بیضة الصید فعلیه الجزاء

* القلوص من الابل بمنزلة الجاریة من النساء کذا فی المغرب

ایتمشلردر پس فعل مزبور مکروه اولیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم آنی ایشلمزلر ایدی بعده دفعهٔ ثالثهده
صرع وغلبهلری ظاهر اولمشیکن رکانه مکابرهیه قیاملهبنم آرقهمی یره کتورمش کسنه یوقدر وسن بنی صرع
ایتدیك دیو منازعهیه اقدام ایتدکله آلدقلری اغنامی اوزرینه رد وانعام ایلمشلردر اگرچه سفیان ثوری رحمه الله
تعالی بنه بو حدیثك ظاهری ایله استدلال ومال مزبور حلال طیب اولمیدی آنی رسول الله علیه السلام
رد ایتمزلر ایدی دیو تأیید مقال ایلدی لکن بز بنه جوابنده دیرزکه مکروه اولیدی رسول الله علیه السلام اکا شروع
واقدام ایتمزلر ایدی بلکه رد اغنام انجق رکانه اوزره تفضل وانعام ایچوندرکه رسول الله علیه السلام نیجه دفعه
مشرکینی تألیف برله اسلامه ترغیب ضمننده بو مثللو اکرامله تطییب بیورمشلردر وحکم مذکور اوزره بردلیل قوی
دخی قصهٔ یهود بنی قینقاعده روایت اولنان حدیث نبویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم آنلری
مدینهدن نفی واجلا ایلدکلرنده بزم ذممناسده وقتی حلول ایتمامش دیون مؤجلهمز واردر دیو اعتذاره التجا ایلدیلر
پس رسول الله علیه السلام تعجلوا وضعوا یعنی دیونیکزدن بر مقداریی تنزیل واخذ باقیده تعجیل ایدیکز
قول شریفلریله آنلری الزام بیوردیلر کذلك یهود بنی النضیری اجلالرنده آنلر دخی ان لنا دیونا علی الناس
دیو اعتذار ایتدکله آنلره دخی ضعوا وتعجلوا قول شریفلریله قطع اعذار بیوردیلر حال آنکه صنع مرقوم
بین المسلمین جائز اولمدیغی معلومدرکه بر مسلمك مسلم آخر اوزرهدین مؤجلی اولوب تنزیل بعضی تعجیل باقی ایله
مشروط قیلسه دائرهٔ صحتندن مهجور ایدوکی حضرت عمر وابن عمر وزید بن ثابت رضی الله تعالی عنهمدن
مأثوردر بویله ایکن یهود معهود اول حینده اهل حرب ومظهر اجلا اولملریله رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حقلرنده معاملهٔ مذکورهیی اجرا بیوردیلر پس ادلهٔ محررهدن عندیمزده نمایان اولمشدرکه ایکی مسلم
بینلرنده جائز اولمیان بعض معاملات مسلم وحربی بینلرنده شایان کوریلور مؤلف الیف التحقیق حکم مذکوری
بر شرطه تعلیق ایدوب دیرکه صنع مرقومك جوازنده شرط لازمدرکه مسلمین دار الحربده یاخود منعهٔ مشرکینده
قائم اولهلر اما مسلمین ومشرکین هر طائفه کندو منعهلرنده قائم اولسهلر ایکیسی بردن منعهٔ مسلمینده قائم اولمغله
حکما برابر اولوب صنع مرقومك عدم جوازی مقرردر لکن اکثر مشایخمز دیدیلرکه بو جواب غلط ناصوابدر
زیرا اخذ اموال اهل حربك جوازنده مدار انجق عدم عصمت اموالرینه اعتباریمزدر واعتبار معهودده مسلم
منعهٔ اهل حربده بولنمغله مسلم منعهٔ مسلمینده وحربی منعهٔ مشرکینده بولنمق میاننده فرق فارق غیر موجوددر
وبین الائمة الاعلام طریق محاکمه شو وجهله اعلام اولنورکه امام محمد رحمه الله تعالی جواب مذکور ایله
اجتهادده معاملهلری جاری اولان موضعه اعتماد ایدوب دیدیکه اگر مسلم وحربی احکام مسلمین آنده جاری اولمیان
بر موضعده مجتمع بولنورلر ایسه صنع مذکور آنده مشروع اولوب احدهما احکام مسلمین جاری اولان موضعده
بولنورسه آنده باطل ممنوعدر وبو اجتهاد اصابت اشتمال اوزره روایت ابن عباس رضی الله عنهما ایله وارد اولان
شول حدیث ایله استدلال ایلدیکه غزوهٔ خندقده مشرکیندن نوفل بن عبد الله درون خندقده قتل اولندقده
مشرکین آنك جیفهسنه طلبکار اولوب مقابلهده مال فراوان اعطاسنی اقرار ایلدیلر لکن نبی کریم علیه التحیة والتسلیم
حضرتلری اول مالی کریه کوروب قبولندن اصحاب تزاهتقربنلرین تبعید وتنزیه بیوردیلر وروایت اخراده
وارد اولمشدرکه انه خبیث الدیة خبیث الجیفة قول شریفلریله کراهت مالی تفهیم ومشرکینله
مقتولك بینلرین تخلیه ایله تسلیم ایلدیلر وسبب کراهت امام محمد رحمه الله تعالی نك مذهب منصوری اوزره
انجق موضع خندق منعهٔ مسلمینده مضبوط ومحصور اولدیغیدر اما قول مشایخ اوزره نظر اولنور
اگر روایت اخری غیر ثابت ومقتولله میان مشرکینی تخلیه غیر متثبت ایسه سبب کراهت مال انجق
طرف رسالتدن مقتول خندقده ابقا برله ارادهٔ تحقیر واذلالریدر واگر ثابت ومتثبت ایسه سبب کراهت
انجق کفاره استخفاف واهانت یاخود مکارم اخلاق مسلمینه لایق اولمیان حرص وطمع نسبت اولنمقدن
مسلمینی صیانتدر قال علیه السلام بعثت لاتمم مکارم الاخلاق بعده مؤلف دربادرایت حدیث سعد بن عباده
رضی الله عنهی دخی ذکر وروایت ایلدیکه سعد مشار الیه رضوان الله تعالی علیه یوم خیبرده یهود خیبردن
تبر ذهبی بنه ذهب ایله اشترا ایلدکده نبی ذی شان علیه صلوات الرحمان ان هذا لایصلح فرده قول بلاغت
عنوانلری ایله عدم صحت شرایی بیان وتبری صاحبینه رد ایله فرمان ایلدیلر اگرچه سفیان ثوری رحمه الله تعالی
بو حدیثك دخی ظاهری ایله استدلال ایدوب رد تبر ایله امرلری مثلا بمثل اولموب فضلی متضمن اولدیغندندر دیو
تأیید مقال ایلدی لکن بز جوابنده دیرزکه سبب کراهت شرا انجق سعد رضی الله عنه عسکر نبی علیه السلامده

مطلب شرط قضاء دینه حط بعضه

ومنعهٔ اهل اسلامده موجود ایکن اشتزا ایلدیکیدر و بوقول سدید شول وجهله تأیید اولنور که حکم مذکوری
مکروه کورنلر انجق حق مسلم مستأمنده مکروه کورمشلردر ومسلمین یوم خند قده امان مشرکینده دکللر ایدی
وسعد دخی یوم خیبرده امان یهوده دکل ایدی بلکه محاربین ایدیلر پس ادلهٔ مذکوره دن عندیمزده ظاهر
اولمشدر که معاملهٔ مرقومه ده کراهت انجق منعهٔ مسلمینده وقو عندن نشئت ایلمشدر والله اعلم

باب مایکره قتله من اهل الحرب من النساء وغیرهم * یعنی اهل حربك نسا وصبیانلری مثللو مکروه القتل
اولنلری جامع باب کثیر المنافعدر مؤلف مرحمتشعار علیه رحمة الکریم الغفار دیرکه اهل حربدن نسا وصبیان
ومجانین وشیخ فانیلری مثللولری قتل وافنا مجاهد ینه لایق وسزا دکلدر زیرا الله تعالی وقاتلوا فی سبیل الله الذین
یقاتلونکم نظم جلیل الشانده مؤمنین ایله قتال ایلین مشرکین ایله فی سبیل الله قتال ایله فرمان ایلمشدر ومذکورین
مقاتلین اولمدقلری نمایاندر ورسول الله صلی الله علیه وسلم بعض غزواتده مشرکیندن برامرأهٔ مقتوله کوروب قتلنی
استعظام ایلدکلرنده ها ماکانت هذه تقاتل ادرك خالدا وقل له لاتقتلن ذریة ولاعسیفا یعنی های بوعورت
قتال ایتمز ایدی خالده وار وصبی واجیر مثللو اهل قتال اولمیانلری البته قتل ایتمه دیو بندن سویله قول شریفلری
ایله عظم وبالنی اعلام بیوردیلر وهم کفرو اشراك اعظم جنایات ایسه ده عبد ایله مولای متعال بینلرنده واقعدر
وبومثللو جنایتلرك جزاسی دار الجزایه تأخیر اولنمشدر امادنیاده تعجیل اولنان عقوبتلری انجق رفع فتنهٔ قتاللری
مثللو منفعت عباد مسلمین ایچون مشروعدر وبومعنی مقاتل اولمیانلرك حقلرنده معدوم ومرفوعدر بلکه
منفعت مسلمین آنلری ابقا برله رفیق موحدین ایلمکده در اما مذکور بندن بریسی قتاله شروع ایدرسه قتاللری
واجب اولان سببه مباشرت ایتمش اولملریله قتللری مشروعدر زیرا بنیه سی محاربه یه صالحه اولان اهل حرب
قتاله مباشر اولمسه دخی مجرد توهم قتاله بنا ایله مباح القتل ایکن فی الحقیقه مباشر قتال اولنلری بالاولویة
مستباح القتلدر واکر مذکوربندن بریسی برمسلمی قتل ایلدکدنصکره مسلمین آنی اخذ ایلسه لر نظر اولنور
اکر صبی یاخود مجنون ایسه ینه قتلی لایق کوریلمز زیرا اباحت قتلی انجق قتالنی دفع ایچون اولوب اول دخی حین
اخذنده مندفع اولمشدر نکته سی اولدر که صبی ومجنون اهل خطاب اولمامغله فعلی کندواوزرینه جزاء عقوبتی
موجب جنایتدن حساب اولنماز نظیری شول بعیر وفرس مثللو بهیمه درکه انسان اوزره هجوم ایتدکده دفع
صولتی ایچون قتلی حلال اولوب اخذ ایله هجومی مندفع اولدقده استحلال اولنماز واکر قاتل مزبور عورت
یاشیخ فانی ایسه بعد الاخذ بونلرك قتللری جائز کوریلور زیرا بونلر اهل خطاب اولمغله فعللری جزاء
عقوبتلرین ایجاب ایدر ایکن فی الحقیقه عقوبت قتلی موجب اولان فعلی ارتکاب ایلمشلردر کورمزمیسنکه
عورت وشیخ فانی مسلمیندن اولسه لر دخی علی وجه القصاص قتللری مشروعدر کذلك بوبابده جزاء فعللری
اوزره قتللری ینه غیرممنوعدر اما برمسلم مذکوربندن برینی قبل وجود القتال قتله اقدام ایلسه آنك اوزرینه
دیت وکفارت الزام اولنماز زیرا بونلرك لزومی انجق محلده عصمت وتقومه موقوف وعصمت وتقوم دخی انجق
دین یاخود دار ایله حاصل اولور ایکن ماتحن فیهده هیچ متحصل اولمامشدر وحرمت قتللری انجق اسر
واسترقاقلریله قصد توفیر منفعت مسلمین جهتیله یاخود محاربه ایتمدکلرندن قتللرین موجب علتك انعدامی
حسیله دربوقسه نفسلرنده عاصم یاخود مقوم بولنمق سببیله دکلدر بناء علیه قاتللری اوزره دیت وکفارت
واجب اولماز ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم برحدیث شریفلرنده هم منهم قول بلاغت ردیفلری ایله
ذراری مشرکینك نفوسلری عصمتدن ودملری قیمتدن عاری ایدوکنه اشارتله جوهر پاش بشارت اولمشلردر
مؤلف موشکاف بومحلده قطع مادهٔ اعتساف ایدوب دیرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك
اهل جهادی قتلندن نهی ایلدکلری عسیفله مراد شریفلری انجق منزلهٔ حارثده بولنان اجیر ضعیفدرکه
همتی مصروف قتال اولمیوب همان نفسنی خدمت یاخود اشتغال زراعت وحراثت ایچون ایجار ایله مرامی انجق
اکتساب مال اوله بومثللو اجیرلر اهل قتال اولمامغله قتللری استحلال اولنماز کذلك رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلرندن روایت اولنان اقتلوا شیوخ المشرکین واستحیوا شرخهم حدیث بدیع البیانلرنده شیوخله
مرادلری بالغین وشرخله مرادلری صبیاندر واستحیا ایله مرادلری استرقاق واستعبادر قال الله تعالی ویستحیون
نساءهم اما شول شیخ فانی که بنفسه قتاله قادر وبطریق التدبیر اعانت مقاتلینه مقتدر اولمدیغندن بشقه
ظهور نسلی دخی متعذر اوله آنك قتلی جائز کوریلمز وقول مذکوری بیان ابن عباس رضی الله عنهما دن
روایت اولنان ان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم نهی ان تقتل المرأة والصبی والشیخ الکبیر حدیث شریفنده

نمایاندر اما برعورت اهل حربك مقاتلرینه اعانت ایدرسه قتلنده بأس یوقدر وبومعنی حسن بصری رضی الله
عنه دن منقولدر وعبدالرحمن بن ابی عمره جنابلرندن مرویدرکه دیدیکه رسول الله علیه السلام برامرأهٔ مقتوله اوزره
مرور ایدوب قتلندن عدم رضا برله بونی کیم قتل ایلدی دیو سؤال بیوردقلرنده برکسنه یانبی الله بن قتل ایلدم
آنی خلفمده ارداف قیلمشیدم ناکاه قتلمه قصد ایلدی همان بن آنی قتل ایلدم دیدی اول حینده رسول الله
علیه السلام امرایدوب عورتی دفن ایلدیلر کذلك نعوذ بالله تعالی سب نبی علیه السلامی اعلان ایدر اولسه
آنك دخی قتلی جائز کوریلور زیرا ابی اسحاق الهمدانی دیمشدرکه برکسنه حضور رسول الله علیه السلامه کلوب
دیدیکه یارسول الله بن علی التحقیق یهوددن برعورتی سکاشتم ایدر ایشتدم والله یارسول الله اول عورت
بکا همیشه احسان ایدرایدی همان آنی قتل ایلدم پس رسول الله صلی الله علیه وسلم اول عورتك دمنی اهدار
ایلدیلر وحکم مذکورك برمستندی دخی حدیث عمیر بن عدی رضی الله تعالی عنه درکه عمیر مشار الیه
رضوان الله تعالی علیه ایشتدیکه عصما بنت مروان الیهودیه جناب رسول کریم علیه التحیة والتسلیمه ایذا ودین
اسلامی قدح وازدرا ایدوب اعدایی قتال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اوزره تحریض واولبابده نظم
اشعار ایله مشرکینی حث وتحضیض ایدرواول اشعار ردیة الشعار بعض نسخ کتابده مسطور ومکشوط وبعضیسنده
بالکلیه متروك غیرمضبوط اولمغله بزدخی ترجمه مزده آنك کبی تسویدی موجب سواد الوجه اولان قول وسخنا کدن
اعراضله روی سفید اوراقی پاك ایلدك واول هنکامده نبی الانام علیه الصلوة والسلام حضرتلری غزوهٔ بدره
عازم اولمشلر ایدی اما عمیر مومی الیه رضوان الله تعالی علیه اعمی اولدیغندن مدینه ده اقامتنه ملازم ایدی اول اثناده
خبیثهٔ مرقومه دن بوخباثتلری استماع واستشمام ایلدکده همان یارب رضاء شریفك ایچون اوزریمه نذرا واسونکه
اکر رسول الله علیه السلامی مدینه یه اعاده وایصال ایدرسك شوخبیثه یی قتل ایده یم دیو تعهد والتزام ایلدی
بعده کتب سیرده بسط وتفصیل اولندیغی اوزره اول خبیثه یی برکیجه قتل وتنکیل ایلدی صکره صباح اولوب
صلوة صبحی رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله اداءدن صکره رسول الله صلی الله علیه وسلم اکا نظر وبنت مروانی
قتل ایلدیکمی دیو سؤال بیوردیلر اول دخی نعم یارسول الله قتل ایلدم لکن اوزریمه برشیئله مؤاخذه توجه
ایدرمی دیو استکشاف حال ایلدکده رسول الله علیه السلام جوابنده لاینتطح فیها عنزان مثلنی ارسال وبرفردن
تعرض وتعارض عدیم الاحتمالدر دیمکله قطع مادهٔ جدال ایلدیلر بعده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
اطرافلرنده بولنان اصحاب کراملرینه نظر والتفات ایدوب اذا احببتم ان تنظروا الی رجل نصر الله ورسوله
بالغیب فانظروا الی عمیر یعنی الله تعالی نك دیننه ورسولینك شریعتنه کزلوجه نصرت ایلمش برکسنه یه نظری
سورسکز همان عمیره نظر ایدیکز قول شریفلریله قبول عملنی اثبات ایلدیلر اولوقتده حضرت عمر رضی الله عنه
بویله براعمانك جوف لیلده بومثللو طاعت عظیمه یه اجتهادندن استعجابنه رمز وایما برله انظروا الی هذا الاعمی
الذی اسری فی طاعة الله تعالی دیمکله غبطه نما اولدقده رسول الله علیه السلام لاتقل الاعمی ولکنه البصیر
یعنی یاعمر اکا اعمی دیمه بلکه انجق بصیر اولدر قول شریفلریله عمیری قریر العین تلطیف وتشریف ایلدیلر
وحکم سابق التفصیل اوزره بردلیل دخی زید بن حارثه رضی الله تعالی عنهك ام قرفه یی قتلنده نقل اولنان
حدیث جلیلدرکه ام قرفه دخی قتال نبی علیه السلام اوزره تحریض اعدایه سعی واقدام ایدنلردن ایدی
حتی مرویدرکه کندو اولادندن اوتوز عدد راکبی تجهیز وتوجیه بعده کیدیکز تاکه مدینه یه دخول ومحمدی
قتل ایدیکز دیو تنبیه ایلدی وخبر مذکور رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه بالغ اولدقده اللهم اذقها
ثکلهم قول بلاغت پردازلریله یارب اکا فقدان اولادینی اذاقه قیل دیو دعایه آغاز بیوردیلر بعده زید بن حارثه
رضی الله تعالی عنه اول خبیثه یی قتل وافنا ایدوب فوق القمیص لابسه اولدیغی درعنی رسول الله علیه السلام
حضورلرینه بعث واهدا ایلدکده اول درعی ایکی رمحك میانه نصبله تنکیل اعدا بیوردیلر ومرویدرکه
مباشر قتلی معیت زید بن حارثه ده بولنان قیس بن محسر رضی الله عنه ایدی وآنی اشد قتلله قتل ایدوب ایکی ایاغنه
بر رحبل طاقوب هر حبلی بربعیره ربط واول بعیرلرك هربرینی برجانبه سوق وارسال ایلدکده آنی ایکی پاره ایتمکله
استیصال ایلدیلر تاکه عرب آنك مثلهٔ بی مثالنده لوکنت اعز من ام قرفة قوللریله ضرب امثال ایلدیلر
یعنی کثرت اولاد واتباعله ام قرفه دن زیاده عزیز اولسك دخی ینه کیده اعدادن جای کریز بوله مزسین یاخود
لفظ لو حرف تمنی اولمغله آندن اعزا وایدیك دیمك ولفظ کنت خطاب وتکلمه محتملدر وبردلیل قوی دخی شول
خبر نبویدرکه هند بنت عتبه همیشه مشرکینی قتال مسلمین اوزره تحریض ایدر اولدیغندن رسول الله صلی الله

ایلمشلر ایدی تاکه قبول اسلام ایله کسب نجات
علیه وسلم یوم فتح مکه ده آنی قتله مجاهد بنه امر وتخصیص
واستسلام ایلدی و بردلیل ظاهر دخی شول حدیث جالب المفاخردرکه عبد الله بن خطل نام مشرکك ایکی
جاریهٔ مغنیه سی وارایدی که نعوذ بالله تعالی هجو رسول الله علیه السلام ایله تغنی یه اقدام ایدرلر ایدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم یوم فتح مکه ده امان ویردکلری مشرکیندن آنلری استثنا وقتللرینی اصحابهٔ کرامه امر وتنبیهه
اعتنا ایلدیلر کذلك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یوم بنی قریظه ده نباته نام برعورتی قتله امر ایلدیلر که
زوجی اولان بنی قریظه دن حکم نام یهودی کندو قتل اولنه جغنه جازم اولدقده بینلرنده کمال محبت اولمغله
اول عورته امر ایدوب اصحاب کرامدن خلاد بن سویدی قتل ایتدرمش ایدی تاکه عورت قصاصا قتل اولنوب
کندو نصکره مسلمینه نصب اولمیه حتی حضرت عایشه رضی الله عنهادن مروی بدر دیدیکه دخلت علی نباتة
تسألنی شیئا وهی تضحك ظهرا لبطن ونقول تقتل سراة بنی قریظة الی ان نوه انسان باسمها فقالت انا والله
اقتل وهی تضحك یعنی رسول الله علیه السلام سوق مدینه ده قتل بنی قریظه ایله اشتغالده ایکن نباته برنسنه
طلبی ضمننده بنم اوزریمه دخول ایلدی حال آنکه ظاهرا و باطنا ضحك ایدرك اشراف بنی قریظه قتل اولنیور
دیر ایدی تاکه اصحاب کرامدن برکمسنه نباته قنده در دیو اسمنی یاد ایلدی همان خنده کنان والله بن قتل اولنه جغم
دیدی انتهی مترجم فقیر دیرکه عندیمزده بولنان نسخ کتابده وهی تضحك ظهر البطن لفظی واقع اولمشدر که
لفظ ظهر نصب وتنوینله ولفظ بطن ادخال لام جرایله ضبط اولنمشدر صحتی تقدیری اوزره وهی تضحك
ظهرا لضحك بطن تقدیریله تأویل وتفسیر اولنور یعنی ضحك باطنیسی ایچون ظاهرا دخی ضحك ایدر
بوصورتده لام اصل اوزره بمعنی التعلیل در وممکندرکه لام مزبوره بان ربك اوحی لها نظم جلیلی کبی بمعنی
الی اولوب حاصل معنی تضحك ظهرا منتهیة الی ضحك بطن دیمك اوله وجائزدرکه ویخرون للاذقان قول
جلیلی کبی بمعنی علی یاخود ونضع الموازین القسط لیوم القیمة کلام واجب التبجیلی کبی بمعنی فی اولوب
حاصل معنی تضحك ظهرا علی ضحك بطن یاخود فی ضحك بطن دیمك اوله ومحتملدرکه ظهری
تنوین ایله وبطنی لام جرایله ضبطلرنده خطا واقع اولوب صحیحی ظهر نصب وعدم تنوینله معرف باللام اولان
بطنه مضاف اولوب قرأه من ظهر القلب لفظی کبی بودخی تضحك من ظهر البطن دیمك اوله وذکر
اولنان تصرفلر اگرچه بالجمله تعسفلردر لکن انجق نسخ کتابی تصحیح ایچون تکلف اولنمشدر اما تاریخ الخمیسده
بوقصه بی بیان اثناسنده وتضحك ظهرا وبطنا لفظی اوزره روایت اولنمشدر والفظ مرقوم تکلفدن مستغنی ایدوکی
معلومدر وانسان العیونده دخی وتضحك ظهرا وبطنا لفظی اوزره روایت اولنوب تفسیرنده ای وکانت جاریة حلوة
دینلمشدر بوتأویل اوزره معنای کلام ظاهر و باطنی خندان برجاریهٔ شیرین زبان ایدی دیمك اوزره تحمیل اولنور
انتهی بعده حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها نه عجب سو بلرسین که قتل اولنه جغم دیو نفسکه سوء فال
ایلرسین رسول الله علیه السلام نسابی قتل ایلمز دیدی ونباته دیدیکه بلی بو یله در لکن بنی انجق زوجم قتل ایلدیکه
بکا امر ایلدی بن دخی سنك آسیابی خلاد بن سوید اوزره القا ایلدم واول سنك خلادی قتل وافنا ایلدی بعده
آنی اخراج وقتل ایلدیلر وسعید بن المسیب رضی الله عنهمادن مروی بدر دیدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری خیبرده بعد الفتح اطمئنان تام اوزره قرار وآرام ایلدکلری هنگامده مرحبك قرنداشی حارثك قزی
وسلام بن مشکمك عورتی زینب نام یهودیه برشاتی بریان ایدوب آنی جناب رسالتمآبه ارمغان ایلدی ورسول الله
صلی الله علیه وسلم آندن برلقمه تناول دنصکره ذراع شاتی اخذ ایدوب ان هذه الذراع لتخبرنی انها مسمومة
یعنی شو ذراع بن مسمومدیم دیو بکا اخبار ایده یور قول کرامت شعارلریله معجزهٔ باهره لرین اشعار ایلدیلر بعده
زینبی کتوروب بوصنیع شنیعکه باعث نه دردیو سؤال تقریع ایلدکلرنده اول خبیثه دیدیکه یا محمد سن بنم قومیه
ایندیکك جفالری ایتدك بنم بابامی وعممی وزوجمی قتل ایلدك بس درونمدن دیدمکه اگر نبی ایسه شاة بریان اکا
بنم عملمی اخبار ایدوب زیان ایلمز واگر ملك ایسه آنی اهلاك ایتمکله بز بدندن کسب راحت واطمئنان ایده رز
لکن بشر بن البراء رضی الله تعالی عنهما رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلریله برابر شاة مزبوره دن
لقمهٔ واحده اکل والتقام ایتمکله فوت اولوب منزل شهادته وضع اقدام ایلدی بو یله ایکن رسول الله علیه السلام
خبیثهٔ مرقومه دن عفو واغماض وتعرض قتل وتنکیلندن اعراض بیوردیلر مؤلف دریا درایت قصهٔ مذکوره بی
بو وجهله روایت ایلمشدر لکن اهل مغازی بو بابده اختلاف اقوال اوزره اولوب امام واقدی رحمه الله تعالی
رسول الله علیه السلام اول عورتی قتل ایلدکلری بعض روایاتده کلمشدر دیو بسط مقال ایلدی لکن اظهر روایات

امام محمد رحمه الله تعالی نك ذکر واثبات ایلدیکی اوزره آندن عفو ایله عفو بلنه عدم التفاتلریدر وعفو واغماضلرینه
باعث انجق اولدرکه وقعهٔ مزبوره بعد الصلح رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم خیبرده امن واطمئنان اوزره
استقرار لرندنصکره پدیدار اولمغله اول خبیثه نك صنع مذکوره اجتساری نقض عهد ایله محاربهٔ مسلمیندن
عد واعتبار اولنمدی سؤال اولنورمه که سم ایله قتل موجب قصاص اولمغه ذاهب اولان فقهانك قوللری اوزره
اول عورتی بشر بن البراء رضی الله تعالی عنهما ایله قصاصا قتل ایلمك واجب ایکن عدم قتللری فساد قول مذکوری
موجب دکلمیدر جوابنده دیرزکه دکلدر زیرا سم ایله قتلده قصاص یاخود دیت ایجاب ایدنلر انجق عند الایجار
یعنی سمی وسط فم انسانه صب ایله اهلاك کده ایجابی استیجاب ایلمشلردر یوقسه بنفسه اخذ وتناول ایلدکده
اکا اعطاء سم ایلین شخص اوزره قصاص ودیتدن برنسنه توجه وتحامل ایلمز وبشر بن البراء رضی الله عنهما دخی
لقمهٔ مسمومه بی بنفسه اکل والتقام ایتمکله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اول عورت اوزره
قصاص ودیتدن برشیئی الزام بیورمدیلر والله اعلم

باب الاستعانة باهل الشرك واستعانة المشرکین بالمسلمین* یعنی مسلمین مشرکینله مشرکین آخرین اوزره
استعانت ومشرکینه مشرکین آخرین اوزره اعانت مشروع ایدوکی بیانده باب رصین الارکاندر مسلمین اهل
شرکدن برطائفه ایله طائفهٔ آخرین اوزره استعانت ایلسه لر آنده بأس شرعی یوقدر بشرط آنکه مشرکین تحت
رایت مسلمینده ذاهب وحکم اسلام آنلرك اوزرلرینه غالب اوله زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری
یهود بنی قینقاعه استمالت وآنلر ایله بنی قریظه اوزره استعانت ایلدیلر وهم اهل مکه دن هنوز قبول اسلام
ایتمیانلر راجل وراکب رسول الله علیه السلام ایله برابر غزوهٔ حنینه ذاهب اولوب قنقی طرف مغلوب اولورسه آندن
اصابت غنائمه طالب اولمشلر ایدی حتی ابو سفیان بن حرب دخی اول هنگامده قوی الاسلام دکل ایکن ینه
عسکر مسلمینك وراسنده ذهابله اصحاب کرامدن ساقط اولان ترس ورمح وامتعه مثللو نسنه لری التقاط وانتهاب
واول وجهله بر حمل عظیم پیدار کی ارتکاب ایلمشیدی وصفوان بن امیه دخی هنوز مشرك ایکن مسلمه اولوب
بینلری تفریق اولنمیان عورتی ایله برابر کتمشیدی و حال شرکنده غزوهٔ حنین وغزوهٔ طائفده برابر حاضر اولمشیدی
وعورتی ایله بینلرین تفریق ایتمدکلری انجق موجب فرقت حقیقة یا حکما تباین دارین ایکن بونلر تحت احکام
مسلمینده تنسیق اولندقلرندندر پس ذکر اولنان اخباردن مشرکینله جواز استعانت آشکار واول استعانت دخی
کلاله قتال مشرکین اوزره استعانت قبیلندن ایدوکی پدیدار اولمشدر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
ان الله یؤید هذا الدین باقوام لاخلاق لهم یعنی الله تعالی بو دینی آندن هیچ حصه مند اولمیان جماعتلر ایله
تأیید ایدر حدیث معجز بشارتلریله بو معنایه اشارت بیورمشلردر اگرچه مروی بدرکه رسول الله صلی الله علیه
وسلم یوم احدده عسکردن برآلای کثیر تما کوروب بونلر کیملردر دیو سؤاللرنده عبد الله بن ابی بن سلولك
حلیفلری اولان یهود بنی قلاندر دیو افادهٔ حال اولندقده انا لا نستعین بمن لیس علی دیننا یعنی بز دینمز اوزره
اولمیان کفار ایله استعانت ایتمزز قول شریفلرین ایراد ایله آنلردن تجویز استمداد ایلمدیلر لکن آنك تأویلی اولدرکه
اول گروه ضلال اهل منعه اولملریله تحت رایت رسالتپناهیده قتال ایتمیوب اظهار استقلال ایدرلر ایدی بزم
عندیمزده مشرکین بو وجه اوزره گروه انبوه اولدقلرنده آنلر ایله استعانت مکروه کوریلور وعبد الله بن ابی
یوم احدده جوع مسلمیندن رجوع ایتمشیدی لکن سبب رجوعنده اختلاف روایات وقوع بولمشدر بری اولدرکه
عبد الله بن ابی اول غزوه ده رسول الله علیه السلام مدینه دن حرکت ایتمیوب داخل مدینه ده دن قتاله مباشرت
ایتملری اوزره رأی واشارت ایلدکده رسول الله علیه السلام رأینه رغبت بیورمدقلرینه مکدر اولمغله عود
ورجعت ورسول الله علیه السلام حقلرنده صبیانه اطاعت و بنم نصیحتمه مخالفت ایلدی دیو شماتت ایلدی
وبری دخی اولدرکه عبد الله بن ابی اول غزوه ده چیقوب برابر قتال ایده جکنی رسول الله علیه السلامه عرض
ایلدکده لا انا لا نستعین بمشرك قول مؤیدلریله سبیل معیتلرندن صد وآنی مدینه یه رد ایلدیلر و باعث رد انجق
اولدرکه عبد الله بن ابی ایله برابر حلیفلری اولان یهود بنی قینقاعدن یدی یوز کسنه وار ایدی وآنلر اثناء حربده
مسلمیندن مشاهدهٔ ضعف ایلسه لر مسلمین اوزره هجوم ایله خیانتلرندن اندیشه اولنور ایدی بناء علیه آنلری
رد ایلدیلر وبزم عندیمزده دخی بو یله درکه امام فتنهٔ مشرکیندن اجتناب ایله آنلر ایله عدم استعانتده رأی صواب
ایدرسه جواز ردلری بی ارتیابدر بعده مؤلف صاحب اصابت مسلمینك مشرکینه مشرکین آخرین اوزره تجویز
اعانتلرنده حدیث زبیر رضی الله عنهی ذکر وروایت ایلدیکه زبیر رضی الله عنه ملك حبشه اولان نجاشینك

الوجور: سقى رجلا سما فقتله
الوجور الدواء الذى يصب فى وسط
الفم يقال اوجرته ووجرته كذا
فى المغرب

عندنده ایکن نجاشینك بر دوشمنی اوزرینه هجوم ایلدکده حضرت زبیر رضی الله عنه نجاشی ایله برابر بی نجاشی
محاربه یه قدوم واول حربده کمال شجاعتی جمله یه معلوم قیلمشدر بو جهتله حضرت زبیر ایچون نجاشی عندنده
منزلهٔ حسنه حاصل ومکارم مستحسنه سنه واصل اولمشدر ومسلمینك تحت رایت مشرکینده مشرکین آخرین ایله
قتاللرینی استحلال ایدنلر بو قصه‌نك ظاهری ایله استدلال ایدرلر لکن بو دلیل ایکی وجهله تأویل اولنور بری اولدرکه
نجاشی یوم مذکورده مسلم ایدوکی مروی ومأثوردر بناء علیه حضرت زبیر معیت قتالنی استحلال ایلمشدر ایکنجی
اولدرکه یوم معهودده مسلمین ایچون نجاشیدن غیری ملجأ ومأمن مفقود ایدی حتی ام سلمه رضی الله عنهادن مرویدر
دیدیکه ارض حبشه‌ده امن واطمئنان اوزره قرار ایمزده ارض مرقومه‌یه خبردار ونجاشی دخی خبر جار اولوب
رعمزه عبادتله وقتکذار ایدیك تا که نجاشی اوزره بر دوشمنی هجوم واقبال ایدوب نجاشی علی قصد المقابله اکا استقبال
ایلدی واول منازلده بزلره بوندن اعظم بر الم نازل اولمادی وبیمزده مذاکره ایلدیك که بو دوشمن نجاشی یه
غالب اولورسه بزم قدر ریمزی مرتبهٔ نجاشیده بیلك احتمالی منسلبدر همان غلبهٔ نجاشی نیازیله درکاه الهی یه
اخلاص دعایه سر آغاز ایلدیك بعده میانه مزده عجبا اول مردینام کیم اوله که کیدوب حال طرفینی استعلام بعده
کلوب بزلره اعلام ایلیه دیو عرض مرام ایلدیکمزده همان زبیر بن العوام ایشته بن دیو محلندن قیام و برقربه یی نفخ
واکار کوبله میانه‌ده اولان نهر نیلی عبوره اقدام بعده واروب عسکر نجاشی یه وصول والتحام وآنلر ایله برابر محاربه یه
اقتحام ایلدی بزلر دخی صدق واخلاصله درکاه قاضی الحاجاته دعا ومناجات ایلدیك تا که زبیر نهر نیلده
نمایان اولوب الله تعالی نجاشی یه امداد و بلادنده تمکین ودوشمنی اهلاك وتسکین ایلدی سزلره مژده اولسون
دیمك مفهومنی بعض اثوابنی رفع وتحریك ایتمکله بزلره اعلان قیلدی ام سلمه رضی الله عنها دیرکه بوندنصکره
نجاشی کبی خیر جارك عندنده اقامت واستقرار ایلدیك پس بو بیان صحت بنیان ایله ذکر اولنان تأویل ثانینك
صحتی نمایان اولور والله اعلم بالصواب

باب مایکره من الدیباج والحریر فی دار الحرب * یعنی تلبس دیباج وحریر دار الحربده دخی مکروه کوریلدیکینك
محل تحریریدر مؤلف تقوی لباس بو مسئله‌دن رفع پردهٔ التباس ایدوب دیرکه امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه
دیباج مثللو حریر مصمت یعنی خالصدن مصنوع اولان اثواب حربده دخی مکرو هدر دیو تنصیص ایدوب امام
ابو یوسف وصاحب الکتاب امام محمد رحمة الله تعالی علیهما حربده جائزدر دیو تخصیص ایلدیلر وشارح الکتاب
البسه الله تعالی حلل الجنة فی دار الثواب دیرکه بز شرح المختصرده بو مسئله‌دن رفع برقع حجاب ایلدیك ومؤلف
اصابت انتهاج رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك لابأس بلبس الحریر والدیباج فی الحرب قول شریفلرین
ابو هریره رضی الله عنه‌دن نقل واخراج ایدوب امام ابو یوسف ایله بو حدیثك ظاهری ایله احتجاج ایلدیلر لکن
امام ابو حنیفه رضی الله عنه حدیث مذکوری تأویل ایدوب حریر ودیباجدن مقصود شول ثوبدر که
لحمه‌سی یعنی آرغجی حریر وسداسی یعنی آرشی غیر حریر اوله دیو تفصیل ایلدی ودیدیکه ثوب مذکور حربك
غیرنده مکروه وحربده مشروعدر اما سداسی حریر ولحمه‌سی غیر حریر اولان ثوبك لبسی حربده وغیر حربده
غیر ممنوعدر وحضرت زبیر رضی الله عنهك بر قباء دیباجی وار ایدی هنگام محاربه‌ده آنی لابس اولور ایدی دیو
ذکر اولنان اثر منقول دخی بو معنی اوزره محمولدر اما حریر مصمت هر حالده مکروه ایدوکی شول روایتله مثبتدرکه
ولید بن هشام عبد الملك بن محیریزه رحمة الله علیهما تحریر کتاب ایدوب وقت محاربه‌ده قباء حریر ودیباجی
تلبس جائزمیدر دیو استجواب ایلدکده ابن محیریز دخی کن اشد ما کنت کراهیة لمانهی عنه رسول الله صلی الله
علیه وسلم عند التعرض للشهادة دیو کتب جواب ایلدی یعنی رسول الله علیه السلامك نهی ایلدکاری نسنه‌یی
اوقات سائره‌ده مکروه کوردیککدن زیاده حربه دخولده نفسکی شهادته عرض ایلدیکك وقتده مکروه کور انتهی

باب المکره علی شرب الخمر واکل الخنزیر

یعنی شرب خمر واکل خنزیر مثللو محرمات اوزره مکره اولان کمسنه حقنده رخصت وعدم رخصتی حاوی
باب قوی الفحوا و بدر عطاء بن ابی رباح رحمه الله تعالیدن مرویدر دیدیکه بر کمسنه شرب خمر واکل لحم خنزیر
اوزره اکراه اولندقده اکراه اجتنابله قتلنی ارتکاب ایدرسه عند الله خیر وثوابه ظفریاب اولور واکر امتثال ایدوب اکل وشربله
مشغول اولورسه آنك عذری عند الله مقبولدر لکن بزلر بو قولی اخذ ایتمزز بلکه دیرزکه عند خوف القتل ذکر اولنان
اکل وشربی ترك ایلمك حلال دکلدر و امام مسروق رحمه الله تعالینك دخی قولی بودر دیمشدرکه بر کمسنه
بر وجهله مضطر اولوب مثلا خمر وخنزیردن اکل وشرب ایتمیوب فوت اولورسه نارده داخل اولور وامام

ابو یوسفدن دخی بر روایتده قول عطایی قبول بله آنلری اکراه علی الشرك اوزره قیاس ایلدیکی منقولدر لکن
بز جواب مرنده دیرزکه عند الضرورة حرمت اشیا مرتفعه‌در زیرا الله تعالی الا ما اضطررتم الیه قول شریفی ایله
موضع ضرورتی تحریمدن استثنا بیورمشدر وتحریمدن استثنا اباحت اصلیه سینی ایفادر وخمر و خنزیرك حرمتلری
مرتفعه اولدقدن صکره سائر طعام وشرابه ملتحق اولمغله انسان تنها ولندن اجتنابله قتلنی ارتکاب ایلدکده آثم
اوله جغی متحققدر اما حکم کفر نعوذ بالله تعالی بشقه‌در که آنك حرمتی اصلا مرتفعه اولیوب انجق وقت اکراهده
انسانك قلبی ایمانله مطمئن اولدیغی حالده لسانی اوزره اجراء کلمهٔ شرکه رخصت و یریلمشدر بناء علیه لدی
الاکراه اجتناب ایدرسه عزیمتله متمسك اولوب لسانی اوزره اجرا ایدرسه رخصته مستمسك اولور وعزیمتله
تمسك بلا جدل رخصتله ترخصدن افضلدر ومؤلف منبع الجناب متن کتابده کفر اوزره اکراه مسئله سنده رخصتله
مترخص اولان کمسنه حقنده آثم اولور دیو قطع جواب ایتمیوب همان خفت ان یأثم یعنی اول کمسنه آثم اولمقدن
خوف ایدرم دیمکله اظهار شك وارتیاب ایلدی نکته سی اولدرکه اظهار کفر اوزره مکره اولان کمسنه من کل وجه
مبتلای مخمصه حکمنده دکلدر زیرا ابتلای مخمصه ایله حاصل اولان عذر شرعی محضا خمر وخنزیری تحریم
ایلین الله تعالی قبلندن حلول ایتمشدر که آنده قطعا صنع عباده دخول ایتمشدر اما کفر اوزره اکراهده خوف هلاك
انجق صنع عباد ایله اتصال واشتباك ایلمشدر وحق اللهدن اولان احکامده صنع عباد تخلل ایدن امور ایله
تخلل ایتمین امور متساویة الاقدام اولمیوب بلکه قسم ثانی اولدن اهون وایسر ایدوکی مالا کلامدر بو جهتله
مکره مزبور مبتلای مخمصه اوزره قیاسدن دور ومهجوردر وهم بعد اکراه المشرکین امتنا عنده صلابت
دینی اظهار وموجب غیظ مشرکین اولان ثباته بذل اقتدار واردر ومعنای معهود مبتلای مخمصه‌نك اکل
وشربدن امتناعنده غیر موجوددر بو جهتله مکره مزبور قیاس مذکوردن مهجوردر پس مکره مزبور جهت
اضطرار ایله مبتلای مخمصه یه مساوات وجهتین مرقومتین ایله متفاوت اولمغله مؤلف جلیل الاعتبار بو بابده
تأثیم مترخصی اظهار ایدوب انجق خفت ان یأثم دیو جوابده تردد واضطرابله وقوع شبهه‌یی دخی اشعار ایلدی
مترجم فقیر دیرکه اشبو محل اصل کتابده نوع تعقید اوزره صورتیاب ایکن ترجمه‌مزده مسائل اصول فقهی تحکیم
وتأصیل ایله عقدهٔ تعقیدی بنان بیانله تحلیل و وجه تحقیق اوزره بسط وتفصیل اولندی والله علی ما نقول
وکیل انتهی والله اعلم

باب من یکره قتله من اهل الحرب ومن لا یکره * یعنی رجال اهل حربدن قتلی مکروه کوریلوب کوریلمینلری
تفریقنده باب دقیق التحقیقدر بوندن اقدم بالدفعات بیان ایلدیك که اهل حربدن قتال ایدنلرك قتلی جائز
کوریلوب قتال ایتمینلرك قتلی شایان کوریلمز ومؤلف معتمد الاعتداد اهل حربدن ناسله اختلاط ایتمین اصحاب
صوامعی وجبالده سیاحت ایدنلری دخی قتال ایتمینلردن تعداد ایلدی لکن امام ابو یوسف رحمه الله تعالیدن
مرویدر دیدیکه ابو حنیفه رضی الله تعالی عنهه اهل حربدن رهابین واصحاب صوامعی قتلدن سؤال ایلدم
جوابنده آنلر نفسلرینی انواع کفردن ترهب کبی بر نوع عظیم ایچون تفریغ ایدوب غیریلری آنلر ایله مفتون
اولدیغندن فقاتلوا ائمة الکفر آیت جلیله سینك تحت حکمنده داخل اولمغله قتللری مستحسندر دیو بسط
مقال ایلدی لکن بو روایتك تأویلی اولدرکه رهابین واصحاب صوامعدن مراد ابی حنیفه رضی الله عنه آنلردرکه
کندولر مجالس ناسه حلول یاخود صومعه‌لرینه دخول ایچون اذن ورخصتلرینی مبذول قیلملریله ناسله الفت
ومشرکینی دین باطللری اوزره صبر وثبات ومسلمینله مقاتلات ومحاربات اوزره ترغیبه همت ایده‌لر یوقسه بردیر
یاخود کنیسه یه کیروب بابنی نفسی اوزره اغلاق وایچنده ترهبله ارتکاب محن ومشاق ایلین رهابینی قتل ایتمکده
ترخیص واطلاق اولنمازکه بونلر نفس ومال وتدبیر ایله مقاتل اولمدقلرندن طرفلرندن امن مسلمین حاصل اولمشدر
کذلك اهل حربدن اعمی ومقعد و برشق یابس اولان مفلوج ویدیمناسی ایله رجل یسراسی یاخود بالعکس
مقطوع ویا الکز یدیمناسی مقطوع اولنلرك قتاللرندن امن مسلمین مجزوم الوقوع اولمغله قتللری غیر مشروعدر
وطوائف مذکوره‌دن مراد صاحب الکتاب شول عجزه‌درکه مال ورأیله دخی قتاله قدریاب اولمیه‌لر و بزبو قولك
نظیرینی باب وصایا الامراء فی الحرب اثناسنده شیخ فانی حقنده بیان ایلدیك که شیخ فانی امر حربده صاحب تدبیر
اولدقده قتلی شایان کوریلور اما یالکز ید یسراسی مقطوع یاخود رجلیندن یالکز بریسی مقطوع بولنسان
اهل قتالدن اولمغله قتلی استحلال اولنور زیرا غالب احوالده مباشرت قتال انجق ید یمنی ایله استحصال اولنمغله
بر مشرکك مشیی ممکن اولوب یدیمناسی دخی صحیح اولدقده مقاتله‌دن عد وقتلی استحلال اولنور کذلك

اخرس واصم اولان وكاه مجنون كاه مفيق اولوب حال افاقتنده ظفر بولنان قتل اولنور زيرا قتاله صالح بنيه سى
اولوب اعتقادى دخى قتال مسلمينه باعث اولمغله مقاتله دن اعتبار وقتله دفع شرينه ابتدار اولنور واكر بر مسلم
اهل قتال عدا اولنميان طوائف مرقومه دن برينى قتله اقدام ايلسه اوزرينه ديت وكفارت لازم اولميوب انجق توبه
واستغفار الزام قيلنور زيرا بونلردن هر برى قتالدن مأيوس ايسه ده عصمت نفسله مأنوس دخى دكلدر اما ناسله
مخالط اولان قسيسلر وشماسلر وسيا حلرك قتللرى مباح كوريلور زيرا بونلر وقت قدرتلرنده نفسلرى ياخود
تدبيرلرى ايله اهل قتالدن اولملرى ايله قتللرى استحلال اولنور وبر شخصك بالفعل مباشرت قتاله هركس
هرزمانده وهرمكانده مطلع اولمق امر ممتنع اولمغله بونلرك بالفعل مباشرت قتاللرى رؤيت اولنماق جواز قتللرينه
مانع دكلدر رهبان علل سابقه كبى مانع قتال اولان دليل ظاهر اكا ملازم اولمديغه باعث قتال اولان اعتقادى
ايله صالح قتال اولان بنيه سى مقام قتاله قائم قيلنور ومسلمين ايچون اهل حربك نسا وصبيانى اسير ايدوب
داراسلامه اخراجده قدرتلرى وار ايكن آنلرى دارالحربده ابقا سزاوار اولماز زيرا اسر واخراجده مشركينى
تحقير وتكدير ومنفعت مسلمينى توفير وتكثير متحقق اولور كه آنلردن منفعت مشركينى قطع ايله خدم مسلمينه
ملتحق قيلنورلر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم واستحيوا شرخهم يعنى شبان اهل حربى قتل ايتميوب
استرقاق ايچون استبقا ايديكز قول بشارتمآلرنده بو معنايه رمز وايما ايلمشلردر اما شول شيخ فانى كه نه دارالحربده
ظهور نسلى ونه مسلمينه مال الله فدادن غيرى وصول نفعى رجا اولنميه آنده مسلمين مخيرلردر كه ديلرلرسه اخذ واسير
وديلرلرسه دارالحربده ترك وابقا ايدرلر زيرا آنى اسر ايله مقصود انجق اخذ فدا ايله تحصيل مالدر ومسلمين قادر
اولدقلرى اموالده مخيرلردر كه ديلرلرسه اخذ وديلرلرسه اهمال ايدرلر نكته سى اولدر كه اوزرلرينه واجب اولان
دفع فتنۀ كفر وضلالدر يوقسه اكتساب مال شرعا حلال ايسه ده اوزرلرينه حق واجب الاستحصال دكلدر
اما اهل حربدن بر معتوهه ظفر بولدقلرنده اخراجنه قدرت وار ايكن آنى دارالحربده ابقا غير سزا واردركه
آنك افاقتى وظهور نسلى مأمول اولمغله آنى ابقا نسا وصبيانلرين ابقا كبى عون مشركينه موصولدر لكن ناسله
مخالط اولميان مترهبينه اسر ايله دخى تعرض اولنماز كه نسلى دخى مأمول اولمامغله تركنده عون مشركين
غير محصولدر انجق عدم قتللرى سبقت ايدن عللرى اسر ايله داراسلامه سوق وتسبيل قيلنورلر زيرا آنلر نسابه
قربانله حامل ايتمك محتمل اولوب تركلرى قوت مشركينه مدار اولمغله بعد الظفر دارالحربده تركلرى سزاوار اولماز
واهل حربدن قتلى حلال اولنلرك جواز اسر واخراجلرى بى اشكالدر وبعد الاخراج قتل واسترقاقلرى
رأى امامه محتاجدر وقتلى حلال اولميانلرك مسلمين مثلا جرد آتلو بولنوب اخراجلرى دخى مستحيل ايسه كركدركه
محللرنده ترك ايدوب قتل وتنكيل ايتميه لر زيرا عدم قتللرى منفعت اسر واسترقاق ايچون اولميوب همان شرعا حرام
اولديغندندر پس اسرلرندن عجز ايله حرمت قتللرى منقلب اباحت اولميه جغى مالا كلامدر وكراع وسلاحدن
اخراجى مقدور اولنلرى دارالحربده ابقا مكروه وناسزادر كه مشركين آنلر ايله قتال مسلمين اوزره متقوى اولمريله آنلر
حكمنده بنى آدم ايله متساويلردر امابقر وغنم وسائر انعامه ظفرياب اولدقلرنده ديلرلرسه اخذ وانتهاب وديلرلرسه ترك
واجتناب ايدرلر زيرا بونلرك امثالى حسب العادة اسباب قوت قتال دكللردر كوريلمزمى كه مسلمين اهل حربه تجارتى
ايچون حمل كراع وسلاح ايلمك ممنوع اماحمل اموال سائره مشروعدر كذلك دار بزده مستأمن اولان حربى كراع
وسلاحدن بعض اشيا كسب ايلدكده آنى نفسى ايله برابر دارالحربه ادخالدن منع اولنوب اموال سائره يى ادخالدن
دفع اولنمازو مسلمين ايچون خيار مزبور مال حقنده ثابت اولدقده ولدى مأمول اولميان عجوز كبيره حقنده دخى
متثبتدر كه آنده فدا مالدن غيرى نفع زائد عديم الاحتمالدر بناء عليه مسلمين بو مثللو عجوزى ياخود شيخ فانى يى
اسير قيلدقلرنده مال ايله فدالرى جائز ومقبولدر كه حق مسلمينده بونلردن نه داراسلامده بولنملرندن منفعت ونه
دارالحربده بولنملرندن مضرت غير مأمولدر وعدم قتللرين ذكر ايلديكمز اصحاب علل وغيرلرى اكر قتاله مباشرت
ياخود تحريض قتاله مبادرت ايدوب ياخود ايچلرنده مطاع صاحب رياست ايسه جواز قتللرى مرتبۀ بداهتده دركه
قتلنده كسر شوكتلرى وتفريق جمعيتلرى موجود وقتالدن مقصود انجق معناى معهود درحتى ملك اهل حرب
بر طفل صغير ياعورت ياشيخ فانى بولنسه قتلنده اهل حربى تحقير وتذليل ومنعه لرين منع وتعطيل بولنمغله
آنك قتلى تجويز وتحليل اولنور كذلك بر راهب ياخود سياح مشركينى معايب مسلمين اوزره دلالتنه مسلمين مطلع
اولدقده آنك دخى حرمت قتلى مرتفع اولور زيرا بو صنعنده معين مشركين اولمغله قتالده صاحب رأى اولان
شيخ فانى منزلنه تنزيل اولنور وبو مثللو شيخ فانيك قتلى البته تحليل اولنور زيرا مرويدر كه دريد بن الصمة شيخ

قسيس كسر قاف وتشديد سين ايله رئيس النصارى فى العلم ديمكدر جمعى قسوس كلور وشماس بتشديد الميم رؤساء نصارادن وسط رأسنى حلق ايدوب بيعه سنده ملازم اولان كسنه در جمعى شمامسه در *

كبيرا يكن امر حربده صاحب تدبير اولمغله رسول الله صلى الله عليه وسلم آنى قتل وتدمير ايلمشلردر واكر بر مسلم
حين قتالده مشرك اولان والدينه ملاقى اولسه كركدركه اقدام قتلندن متوقى اوله قال الله تعالى وصاحبهما
فى الدنيا معروفا يعنى اى انسان والدينك ايله دنياده شربعته موافق ومروته مطابق اولان صحبت احسان ايله
مصاحبت قيل ومعلومدركه قتلنه قصد وعزيمت احسانله مصاحبتدن دكلدر وهم حنظلة بن ابى عامر وعبد الله بن
عبد الله بن ابى رضى الله تعالى عنهمادن هر برى كندو والدينى قتل ايچون رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن
استيذان ايتدكلرنده آنلرى نهى ايلديلر حال آنكه ابو عامر هم مشرك وهم رسول الله عليه السلام ايله محارب ايدى
وعبد الله بن ابى دخى ظاهر النفاق برمنافق ايديكه الله تعالى قرآن كريمده آنك كفرينه شهادت ايلمشيدى
پس بو بيانله عندمزده نمايان اولمشدركه ولد والد مشركنى قتله عزيمت ايلمك مكروه وناشايا ندر نكته سى اولدركه
والد سبب ايجاد ولددر پس ولد آنك سبب اعدامى اولمق مكروهدر كذلك والد ولدى اوزره تربيه ايله منعم اولمشدر
پس ولد آنك قتلنه اقدامله اظهار كفران نعمت مكروهدر وبو مسئله نك اصل بيانى الله تعالى نك حضرت
ابراهيم الخليل على نبينا وعليه صلوات الملك الجليل دن اخبار ايلديكى قصه ده نمايا ندركه اول جناب خليلك والدى
اطالۀ لسان بر له لئن لم تنته لارجمنك واهجرنى مليا يعنى يا ابراهيم اكرسن اصناممدن اعراض وآنلره اعتراضدن
فارغ اولمز ايسك البته والبته سكا لسانمله ذم وشتم ياخود احجار ايله تاكه فوت اولوب ياخود فرار ايله بندن بعيد
اولنجيه دك ضرب ورجم ايدرم ديدكده اول ذات فتوت سمات سلام عليك سأستغفر لك ربى انه كان بى حفيا
يعنى بنم طرفمدن سلامت اوزرينه اولسونكه بوندنصكره سكا موذى اولان كلامى تكلم ايتمم وقريبا مغفرتكى
موجب اولان توبه وايمانه توفيقكى ربمدن رجا ايدرم ديمكله حق والده حسن مراعات ايلدى اما والد قتل والدينه
اقدام ايدوب آنى قتلدن غيرى طريق دفعى مستحيل اولسه بو صورتده ولد ايچون قتل والد تحليل اولنور زيرا
بو بابده مقصدى كفران نعمت اولميوب همان نفسندن سبب هلاكى دفعيله شرعا مأمور اولديغى اوزره كندو
احياسنه سعى وهمتدر وبر بو مسئله ده آبا وامهاتله سائر ذى رحم محرمك فرقنى كذلك بو بابده مشركيندن اولنلر ايله
مسلميندن اهل بغى اولنلرك فرقنى شرح الجامع الصغيرده بيان وتحرير ايلديك واكر اهل حربدن بر صبى
ياخود معتوه مشركينله برابر قتال ايدوب بعض مسلمينى دخى قتل ايتدكلرندنصكره مسلمين اكا ظفرياب اولسه لر
بعد الاسر قتللرى بنه لايق وصواب كوريلمزكه اسر ايله فتنۀ قتاللرندن رهاياب اولمشلردر لكن داراسلامه
اخراجلرى مقدور مسلمين اولميوب دارالحربده ترك وابقالرنده دخى قتال مسلمينه عودتلرندن اتقا اولنورسه
بو صورتده قتاللرندن امن وسلامت حاصل اولمامغله قتللرى روا كوريلور نظيرى شول جمل صؤولدركه آنى
بركمسنه اخذ ايدوب هجوم وصولتنى دفع ايلدكدنصكره تخليۀ سبيلنده ينه صولته عودتندن احتراز اولنورسه
صاحبنه قيمتنى ضامن اولمق شرطى اوزره قتلنه وقت صيالنده جواز بولنديغى كبى بونده دخى جواز واردر
نكته سى اولدركه بونلردن مستقبلده توهم اولنان ضررك اثرى ماضيده ظاهر اولمغله توهم مستقبل اول ظاهر
ماضى ايله متأيد ومستظهر اولوب فى الحال قائم وحاضر حكمنده قيلنور كورمزميسنكه بر صبى مراهق ملك
اهل حرب ايكن مسلمين اخذينه ظفر بولدقدنصكره اخراجندن عاجز اولسه لر البته قتلى جائز كوريلور
زيرا آنى تخليۀ سبيل ايله تركده مسلمين اوزره خوف هلاك احتمال غالبدر وبويله وقوف حقيقتى ممكن اولميان اموررده
حكمى ظاهر اوزره بنا امر واجبدر واكر اول صبى ومعتوهى بعد الاخذ اخراجلرى ممكن اولميوب انجق تخليۀ
سبيللرنده اول طائفۀ مسلمين كندو نفسلرى اوزره آنلرك ضررلرندن امين اولوب انجق اول محله مسلميندن سريۀ
اخرى كله جك اولسه بونلر اول سريه ايله قتال ياخود بعض اهل سريه يى قتل ايتملرندن آمين اولمسه لر بو صورتده
كركدركه تخليۀ سبيل ايله آنلرى تأمين ايده لر زيرا اول طائفه نك حصول امنى مجزومدر وصكره سريۀ اخرانك دخولى
واول جانبه وصولى امر موهومدر وبو مثللو امر موهومله بويله قتل حرام اوزره اقداملرى لايق اولمديغى جمله يه
معلومدر واكر بر راهب صومعه سندن بعض بلاد اهل حربه نازل اولوب مسلمين دخى اثناء طريقده ياخود
نفس بلده ده اخذينه واصل اولدقلرنده بن قتال ايچون چيقمايوب بلكه نفسم اوزره سزدن خوفله فرار ايچون
چيقمش ايدم ديو اعتذار ايلسه كركدركه آنى تصديق ايتميوب قتل واسرينه ابتدار ايده لر زيرا قتلى جائز
اولميان راهب انجق اولدركه مخالطۀ ناسدن هارب اوله وبو راهب مقاتله ايله موضع اختلاطده بولنمشيكن
ادعا قيلديغى عذرنده متهم اولمغله تصديق اولنميوب همان ترتيب جزاسى تحقيق اولنور اما صدق مقالى قلب
مسلمينده غالب احتمال اولورسه مستحبدركه آنى اسير ايده لر وقتلنه استعجال ايتميه لر زيرا احتياط اوزره بنا قيلنان

مطلب قتل الجمل الصؤول

اموردہ غالب احتمال بمنزلۂ الیقیندر وقتل دخی احتیاط اوزرہ بنا قیلنان اموردندر کہ آندہ بردفعہ غلط متمکن
اولدقدہ بردخی تدارکی ممکن اولماز ومقصود اولان دفع قتالی اسرایلہ دخی استحصال اولنور واکر مسلمین بردیر یاخود
کنیسہدہ مفتوح الباب ساکن ایکن برراهبہ ظفریاب اولسہلر آنک قتلی جائز کورولمز زیرا بیان ایلدیک کہ مشرکین
آنلرک مجلسلرینہ ورود وتدبیرلرندن اخذایلہ صدور وخروج ایتدکلرندن آنلر ائمۃ الکفر ایدکلری ظاهر وقتللری
موجب کسر شوکت مشرکین ایدوکی باهردر واکر مسلمین برراهبہ صومعہ سندہ ظفریاب اولوب آندن طریق
قندہ در یاخود اهل حرب قندہ در دیو استجواب ایتدکلرندہ اول دخی مسؤلیکز معلومم در لکن نہ سزلرہ
اهل حربدن ونہ اهل حربہ سزلردن خبرویرمزم دیمکلہ جواب ویرسہ مسلمینک اکا تعرضلری لایق وصواب
اولماز زیرا بوجوابندہ مشرکینلہ اختلاطدن وتدبیر امورلرندن واکتساب محبت وعداوتلرینہ میلدن بالکلیہ
انقطاعنی بیان ایتمشدر وترک تعرضنی موجب اولجق بوانقطاع ایدوکی نمایاندر اما حین سؤاللرندہ ایشتہ طریق
بودر دیو اخبار ایدوب صکرہ خلافی آشکار اولمغلہ مسلمینہ خیانتی بدیدار اولسہ بوصورتدہ قتل واسرہ سزاوار
اولور زیرا مسلمین آندن طریق نجاتہ دلالتنی طلبدن صکرہ طریق هلاکہ دلالت ایتمکلہ مسلمینہ اظهار عداوت
ومشرکینہ اظهار مودت ایلمشدر واکر مسلمین کفار رومہ غزا ایدوب اول دیاردہ برصومعہدہ برراهب حبشی بہ
ظفریاب اولدقلرندہ بلاد رومدہ راهب حبشی بولنمقدن استعجاب ایلسہلر کرکدر کہ کندودن سؤالہ دفع ارتیاب
ایدہلر زیرا عندلرندہ مشتبہ الحالدر وازالۂ اشتباهک طریقی انجق سؤالدر قال اللہ تعالی فاسئلوا اهل الذکر
ان کنتم لاتعلمون وسؤالک دخی فائدہ سی انجق جواب مسؤل عنهی قبول واعتبار درمکر کلامندہ تهمت
وخیانت آشکار اولہ بوصورتدہ اول راهب بن نصارای حبشدن ایدم کلوب بودیاردہ ترهب ایلدم دیو کشف حال
ایدرسہ کرکدر کہ اکا تعرض ایتمیوب تصدیق مقال ایلیہلر کہ صدقی غالب احتمالدر واکر بن برمسلمک عبدی ایدم
ونصرانی ایدم شمدی کلوب بوندہ ترهب ایلدم دیو اخبار ایدرسہ کرکدر کہ آنی اخذ ومولاسی اوزرہ ردہ
ابتدار ایدہلر زیرا عبد آبق ایدوکنی اقرار ایلمشدر وعبد آبقی مولاسی اوزرہ ردہ قادر اولان شخص اوزرہ وجوب ردی
بدیداردر واکر برمسلمک عبدی ایدم اهل حرب بنی اسر واعتاق ایلدیلر بندہ بوندہ ترهب ایلدم دیو افادہ ایدرسہ
اسر واعتاقدہ تصدیق اولنمیوب همان اخذ ایلہ مولاسنہ رد واعادہ اولنور زیرا مولاسی ایچون رق وملکی
اقراردن صکرہ آنی مزیل اولان اسر اهل حربی ادعایہ شروع ایلمشدر اولبابدہ مولاسی اوزرہ دعوای عتق
ایلین عبد حکمندہ اولوب بلاحجہ تصدیقی مشروع اولماز واکر بن برمسلمک عبد مسلمی ایدم صکرہ تنصر
وترهب ایلدم دیمکلہ اقرار ارتداد ایدرسہ کرکدر کہ اکا عرض اسلامدہ اجتهاد اولنوب نکول ایدرسہ قتل وتنکیل
وقبول ایدرسہ مولاسنہ رد وتسبیل قیلنہ واکر بعد القتال مشرکین منهزمین اولدقدنصکرہ مسلمین اول مشرکیندن
برقوم مجروحینہ فائز اولسہلر اول جراحتلر ایلہ عدم تعیشلری معلوم ایسہ دخی تعجیل قتللری جائز کورولور
زیرا آنلر فی الواقع مقاتلہ ایکن مباشرت قتالدن آنلری انجق ضعف جراحت عاجز قیلمشدر پس بدلریمزدہ
مربوط اولان اسیرلر کبی آنلرک قتلی دخی جائزدر کذلک وجع جراحتلہ الم موتی طاتسونلر دیو قتللرندن فارغ
اولورلرسہ بودخی جائز وسائغدر ومسلمین ایچون ایکی صورتک هربرندہ برکونہ شفاء صدور جلوہ بخش صدور
اولمغلہ حقلرندہ هربری مباح وغیر محظوردر وبومسئلہدہ اصل اصیل شول حدیث جلیلدر کہ محمد بن مسلمہ
رضی اللہ تعالی عنہ یوم خیبردہ مرحب ایلہ مبارزہ ایدوب آنی سیفلہ ضرب وایکی رجلنی بردن قطع ایتمکلہ
مرحب حیاتندن ناامید اولوب اجهز علی یا محمد دیو سرعت قتلنی نیاز ایلدکدہ ابن مسلمہ دخی لا حتی تذوق
من الموت مثل ماذاق اخی محمود یعنی سنی شمدی قتل ایتمزم تا کہ قرنداشم محمودک سندن طاتدیغی الم موتی
سندخی بندن طاتہ سین دیو اوزرندن تجاوزہ جواز کوستردی بعدہ حضرت علی رضی اللہ تعالی عنہ اول جانبہ
مرور ایدوب آنی قتلہ استعجال واسلابنی اخذ واستحصال ایلدی صکرہ اول سلبی رسول کریم علیہ التحیۃ
والتسلیم محمد بن مسلمہ یہ اعطا وتسلیم ایلدیلر پس مرحبدہ احتمال بقا اولدی اکا محمد بن مسلمہ لا حتی تذوق
من الموت مثل ذاق اخی محمود دیمکلہ خطاب عتابی القا ایتمدی ورسول اللہ علیہ السلام دخی سلبنی حضرت
علی رضی اللہ عنہ دن صرفلہ اکا اعطا ایتمزلر ایدی وبو وقعہدہ حضرت علی رضی اللہ عنہ مرحبی اول حالتدہ
کوروب قتلنہ مسارعت ایتمشیکن رسول اللہ علیہ السلام اکا عتاب ایلمدیلر ومحمد بن مسلمہ دخی مسارعت
قتلندن امتناع ایتمشیکن اکا دخی توبیخلہ خطاب ایلمدیلر پس اصول مسرودہدن متفرع اولمشدر کہ امرین
مذکورینک هربری جائز ومنو سعدر توضیحی اولدر کہ بومثللو مجروحی قبل الموت اسیر قیلوب سائر اسرا کبی

مطلب مقاتلۂ اهل البغی

مطلب قتل الصائل من الفرس وغیرہ

مطلب الحکم بالبلوغ

تقسیمی جائز اولمغلہ اول دخی قبل الاسر بمنزلۂ الاسیردر وامیر سائر اسرانی قتل وترکدہ مقبول التدبیر اولدیغی کبی
بوندہ دخی مقبول التدبیردر واکر مسلمین حصون اهل حربدن برحصندہ برمشرک مریضہ فائز اولسہلر آنی
قتللری جائز کورولور زیرا مرض آنی اهلیت قتالدن اخراج ایتمیوب همان مباشرت قتالدن عاجز قیلمشدر
وهم مرض مشرف زوال اولمغلہ آنک مسالمہ قتالی منقطع الاحتمال دکلدر مکر اول مرضلہ عدم تعیشی مجزوم
یاخود ظن غالب ایلہ معلوم اولہ بوصورتدہ شیخ فانی کبی احتمال قتالی مقطوع اولمغلہ قتلی غیر مشروعدر
واکر مسلمیندن اهل عدل بنہ مسلمیندن اهل بغی ایلہ قتال ایدوب بعض مجروحلرینہ ظفریاب اولسہلر نظر اولنور
اکر اهل بغیک هنوز التجا ایدہ جکلری فئہ ومنعہلری وار ایسہ قتل مجروحلرینہ مسارعت سزاواردر زیرا مجروح
مزبور حالت مذکورہدہ اسیرلری منزلتنہ نازل اولوب فئہ ومنعہلری باقی اولدقجہ قتل اسیرلری وتعاقب منهزملری
مشروع اولدیغی کبی مجروحلرینک دخی مسارعت قتللری غیر ممنوعدر مکر اول مجروحک احتمال تعیشی
مقطوع اولہ بوصورتدہ بردخی منعہ سنہ التجا واهل بغیہ اهل عدل اوزرہ اعانتی خوفی مدفوع اولوب آنک حالی
بالکلیہ منهزمین اولوب التجا ایدہجک فئہ ومنعہلری قالماموق حالنہ مماثل اولمغلہ اوحالدہ قتل اسیرلری وتعاقب
منهزملری ممنوع اولدیغی کبی بوحالدہ بولنان مجروحک دخی قتلی غیر مشروعدر ومسئلۂ مرقومہدہ اهل حربلہ
مسلمیندن اهل بغیک فرق میانلری شو وجہلہ بیان اولنور کہ اهل حرب حقلرندہ مسلمینلہ محاربہیہ سبب داعی
انجق شرک اوزرہ اعتقاد باطللریدر وبو اعتقادلر منهزمین اولوب منعہلری زائل اولدقدہ دخی قائم وحاصلدر
اما اهل بغی حقلرندہ سبب داعی بومثللو اعتقاد باطل اولمیوب همان فئہ ومنعہلریلہ قوتلری انلری قتال اوزرہ
حامل اولمشدر واول قوتلرینہ عروض زوالدنصکرہ قتللری استحلال اولنماز واکر مسلمین اهل حربدن برمعتوہہ
ظفریاب اولوب اول معتوہ دخی نہ حرب وقتالہ عارف ونہ کندو صنعتنہ واقف دکل ایکن همان یدندہ برسیف مسلول
بولنمغلہ مسلمین ومشرکیندن سمتنہ کلنلری ضربلہ مشغول اولسہ مؤلف مرحمت معتاددر کہ عندمدہ احب اولان
اولدر کہ مسلمین آنی قتل ایتمیوب همان منع وتعویق ایچون اخذینہ اجتهاد ایدہلر زیرا مباح القتل اولنلر انجق بالفعل
قصد قتال ایدوب یاخود اعتقادی باعث اقتتال اولنلردر ومعنای مرقوم معتوہ مرسومدہ معدومدر کہ سمتنہ کلن مسلم
ومشرکی ضرب ایتدیکندن نہ قتال مسلمینہ قاصدونہ باعث اقتتال اولان اعتقاد ایلہ معتقد اولمدیغی عندمزدہ معلوم
اولمشدر بناء علیہ آنک حالی فرس وبعیر مثللو بهائمک احوالی کبیدر کہ بهائمدن بریسی برکیسنہ اوزرہ هجوم
ایتمیوب همان سمتنہ کلنلری ضرب ایدر اولسہ آنک قتلی حلال کورلمز اما برکیسنہ اوزرہ هجوم ایدوب بدون القتل
دفعی ممکن اولمدقدہ قتلی استحلال اولنور ومعتوہ مرقوم دخی بوحکم ایلہ محکومدر انجق بهیمہدہ حق مالک اولان
مالیت وتقوم باقی اولمغلہ قاتلی مالکنہ قیمتنی ضامن اولور اما معتوہ حربیدہ بومعنی متمکن اولمامغلہ قتلی دیت
وکفارتدن برشیئی متضمن اولماز واکر مسلمین اهل حربدن سیفلہ قتال ایدر برشخصہ ظفریاب اولوب اول دخی
قوت مسلمینی کوردیکدہ کندوبی مجنون بیلدیرمکیچون اظهار جنونہ شتاب ایلسہ بوبابدہ قلوب مسلمیندہ
واقع اولان رأی غالب ایلہ عمل استصواب اولنور زیرا وقوف حالندہ ادلۂ سائرہ منقطع اولدقدہ امر قبلہدہ تحری
مقامندہ قائم اولمغلہ رأی غالبہ متابعت لازم اولور وبز بالدفعات بیان ایلدیک کہ وقوف حقیقی ممکن اولمیان
اموردہ رأی غالب مناب حقیقتدہ نائبدر بوصورتدہ رأی مسلمین جنوننہ ذاهب اولوب آنی اخذ ایلدکلرندنصکرہ
صحت عقلی نمایان اولسہ قتلی جائز وشایان کوریلور زیرا اخذ واسری طرف اسلامیاندن اکا امان دکلدر
کورمزمیسنکہ حین اسرندہ صحت عقلی مقرر اولسہ قتلندہ رأی مسلمین معتبردر کذلک حین اسرندہ مشتبہ الحال
اولدقدہ بنہ رأی مسلمین اعمال اولنور واکر مسلمین اهل حربدن برغلام مراهقی اخذ ایدوب انجق بلوغ وعدم
بلوغندہ استشکال ایلسہلر اکرچہ بعض فقها علیهم الرحمۃ نبات عانہ یی علامت بلوغ قبلوب حدیث
بنی قریظہ ایلہ استدلال ایلدیلر لکن مذهبمز اولدر کہ نبات عانہدہ احوال ناس متفاوت اولوب مثلا طائفۂ هنوددہ
سریع الظهور واتراکدہ بطیء الصدور اولمغلہ حکم بلوغدہ تحکیمی استقامتدن مهجوردر وبز بومسئلہ یی
باب الحکم فی اهل الحرب اذا نزلوا علی حکم رجل من المسلمین اثناسندہ ذکر وانبا ایلدیک پس لازمدر کہ اول غلامک
علی قول الامامین اون بش یاشنہ دخول یاخود داخل اولمامش ایسہ احتلامی عندلرندہ ظاهر اولدقجہ قتلنہ
مباشر اولمیہلر وبوموضعدہ ظهور بلوغی رأی غالبہ منوط اولمیوب بلکہ تحصیل یقینہ مربوطدر کہ صغرسنی
متیقن اولمغلہ زوال یقین خلافندہ یقین آخرک وجودی ایلہ مشروطدر اما قبل الاخذ اظهار جنون ایلین
شخصک جنونی فی الاصل متیقن وآشکار اولمامغلہ آندہ رأی غالبہ اعتبار اولنور واکر مسلمین برصبی نابالغی اخذ

ایدوب اول صبی دار الحربده مسلمینله برابر طول مکث ایله بالغ اولسه حین اخذنده شایسته‌ء قتل اولمامغله بعد البلوغ دخی قتلی جائز وسائغ کوریلمز نکته‌سی اولدرکه صبی مزبور وقتاهن الاوقات جمله‌ء مقاتله‌ده مندرج اولمامشدرکه حین اخذنده صبیدر وصبی جمله‌ء مقاتله‌دن خارجدر و بعد البلوغ فیء مسلمین بولنمغله مسلمینله مقاتل اولمیوب سائر عبیدلری درجه‌سنده مندرجدر اما قبل الاخذ اظهار جنون ایدوب صکره صحت عقلی مستبین اولان کمسنه بشقه‌درکه آنک قبل الاخذ مقاتل ایدوکی متبین ایکن قتلدن نجاتی ایچون حیله‌یه سلوک ایلدیکی متعین اولمشدر حتی اول کمسنه فی الاصل معتوه یا مجنون ایدوکی معلوم اولوب بعد الاخذ ایادی مسلمینده برؤ وعافیتله خوشحال اولسه صبیده ذکر اولنان نکته‌یه بناء بنه قتلی حلال کوریلمز اما ایادی مسلمینده صبی مذکور بالغ اولوب و بو معتوه و مجنون عافیت بولدقدنصکره برمسلمی قتل ایلسه‌لر کرکدرکه امام اسلام آنی قصاصا قتل واعدام قیله زیرا بونلر سائر عبید مسلمین منزلته نازل وحکم خطابده داخللردر واکر بونلردن بریسی قبل الاخذ بالغ اولوب یاخود عافیت بولدقدنصکره مسلمینله قتال ایدوب بعده اخذ اولنسه حین قتالنده برفردی قتل ایتمامش ایسه دخی قتلی استحلال اولنور زیرا مسلمیندن ممتنع ایکن آنلر ایله قتال ایلمشدر اما ایادی مسلمینده بالغ اولوب یاخود عافیت بولدقدنصکره مسلمینله قتال ایدوب کمسنه‌یی قتل واعدام ایتمسه کرکدرکه ضرب وجیعله ضرب اولنوب قتلنه اقدام اولنمیه نظیری عبید مسلمیندن شول عبیدرکه قتال مسلمینه اهتمام ایدوب برکمسنه‌یی قتله اقتحام ایتمیه کذلک ذکری سبقت ایلین علجلردن بریسی بو فعلی ایقاع ایلسه ینه قتل اولنمیوب ضرب ایله ایجاع اولنور زیرا ایادی مسلمینه حین دخولنده مقاتل اولمدیغندن آنک بو قتالنده حالی اهل حربدن برمستأمنک دار اسلامده قتال ایدوب کمسنه‌یی قتل ایتمدیکی حالنه مماثللردر واکر مسلمین اهل حربدن زراعت وحراثله مشغول برقومه ظفریاب اولسه‌لر بنم عندمده احب اولان آنلری قتل ایتمیوب اسر واستجلاب ایتمکدر زیرا آنلر قتال ایتمیوب وتدبیر قتالله اشتغال ایتمدکلرندن منزله‌ء نساده انزال اولنورلر وسبی واسرلری مسلمین ایچون عمل حراثتی اصلاحه بادی اولمغله منافع مسلمینه مؤدیدر بویله ایکن مسلمین آنلری قتله شروع ایلسه‌لر قتللری مشروع کوریلور زیرا بنیه‌لری محاربه‌یه متحمل ایکن حرفتلری عرض لازم اولمامغله ممکندرکه انسان صنعت حراثتدن مقاتله‌یه متحول اوله اما صفت انوثت بشقه‌در واکر مسلمین اهل حربدن سکران اولان برقومه ظفریاب اولسه‌لر سکر ایله بی شعور ایسه‌لر دخی حال سکرده قتللری تجویز واستصواب اولنور زیرا تصرفات سکران معتبر اولمغله حکما غیر سکران ایله برابردر وهم سکر ایله محارب مسلمین اولمقدن خارج اولمامغله حکم قتلی اباحتده مندرجدر واکر مسلمین مداین مشرکیندن برمدینه‌یه عنوة دخول ایتسه‌لر همان راست کلدکلری رجالی قتله مشغول اولملری جائز کوریلور زیرا برحکمک خلافی مستبین اولمدقجه آنی ظاهر اوزره بنا امر متعین وداخل مدینه موضع اهل قتال اولمغله آنده بولنانلر طائفه‌ء مقاتله‌دن ایدوکلری بحسب الظاهر متبیندر مکر آنلردن برکمسنه اوزره مسلم سیماسنی یاخود مسلمینله عقد ذمت ایلین طائفه‌نک سیماسنی احساس ایدرلر بو صورتده کرکدرکه آنک حالی ظاهر اولنجیه‌دک حقنده تفتیش اوزره توقف واحتباس ایده‌لرکه وقوف حقیقی ممکن اولمیان امورده سیمایی تحکیم اصل قویمدر قال الله تعالی تعرفهم بسیماهم وقال تعالی یعرف المجرمون بسیماهم علی الخصوص تعجیل قتلده خطا واقع اولدقده تدارکی غیر ممکندر اما حقیقی تحقیق اولنجیه‌دک تأخیری منافع مسلمیندن برشیئک فواتنی غیر متضمندر بناء علیه اول کمسنه‌نک حالی متبین اولنجیه‌دک حقنده توقف وتثبت امر متعیندر نکته‌سی اولدرکه مدلول سیما محتمل الصدق اولمقده خبر فاسقدن دون دکل ایکن الله تعالی ان جاءکم فاسق بنبأ فتبینوا قول شریفنده خبر فاسقده توقف وتثبت ایله امر وفرمان ایلمشدر وحکم مزبوره مداول سیما دخی اولی ایدوکی بی کماندر واکر مسلمین مشرکینله صف قتالده برابر بولنان مسلمیندن برقوم مصلحته ملاقی اولوب انجق اولبابده مکرهین اولوب اولمدقلرین ادراک ایتمسه‌لر بنم عندمده احب اولان اولدرکه تعجیل ایتمیوب قتللرندن استمساک ایده‌لرتا که ممکن ایسه کندولردن سؤال ایله استطلاع حال ایدوب دکل ایسه آنلرک برمسلم ایله قتاللرینی کورنجیه‌دک کف ید ایده‌لرزیرا مسلمینله دینده موافقتلری محاربه‌ء مسلمینه مانع ایدوکی معلوم کوردکدنصکره قتال وقتللرینه اشتغال ایده‌لر زیرا مسلمینله دینده موافقتلری محاربه‌ء مسلمینه مانع ایدوکی معلوم مسلمین ایکن خلافی متبین اولمدقجه عدم حل قتللری مستبیندر ومجرد صف مشرکینده بولنملری طوعا وکرها اولمق ممکن اولمغله آنکله خلافی متبین اولماز بناء علیه قتللری ظاهر اولنجیه‌دک آنلردن کف یدا حسن وبعد الظهور قتللری مباح ومستحسندرکه مسلمین ایسه‌لر دخی منعه‌ء مشرکینده مباشرت قتال دملرین مبیح ایدوکی بی جدالدر کورمزمیسنکه اهل بغی مسلمین ایکن قتللرین دفع ایچون آنلر ایله اقتتال اولنور پس قوم مذکورینده سبب اباحت دملری اولان قتللری ظاهر اولدقده قتللری استحلال اولنور زیرا غایت امرلری قتال اوزره مکرهین

اولملریدر وقتال اوزره مکره اولان کمسنه برشخصی قتله عازم اولدقده شخص مزبور آنی قتل ایلمک مباح کوریلور واکر اول قوم مسلمین هنوز مباشرت قتال ایتمیوب لکن سل سیوفله تهویل بن ابراز ایتمسلریله عسکر مسلمین دخی قابل بولنوب مباشرت قتاللرینه منتظر اولدقلری صورتده اعدا بردن هجوم ایله عسکر مسلمینی قتل ایتملرندن احتراز ایلسه‌لر بو بابده رأی غالب عدما کراهلرینه تعلق ایدرسه قتال وقتللرینه جواز واردر نظیرلری شول کمسنه‌درکه اثناء ایلده سل سیفله برداره هجوم ایدوب حقیقت قصدی دخی صاحب الدار اوزره مشتبه ونامعلوم اوله ومؤلف کریم الخصال بو مسئله اوزره شول اثر ایله استدلال قیلدیکه حضرت علی رضی الله تعالی عنه مسلمیندن اهل بصره ایله قتال ایتدکده اصحابنه لاتبدؤهم بالقتال حتی یقاتلوکم یعنی سز آنلره قتالله ابتدا ایتمکز تاکه آنلر سزکله قتال ایده‌لر سز دخی صکره قتال ایدیکز دیو بسط مقال ایلدی ومزاوله‌ء حربده عادت ناس جمیع جماعت محاربه ایچون رکض افراس ایتمک اولمیوب بلکه بعضیلری لجه‌ء قتاله انغماس و بعضیلری آنلرک ورالرنده قرار واحتباس ایتمک اولمغله بو استدلالدن جناب مؤلفک مقصود نهانیسی اول جماعتک بعضیلرندن ظهور قتال حکم اباحت قتاللرنده جمله‌سندن ظهور قتال منزلنده اولدیغنه اقامت برهاندر واکر برمسلم آنلردن برینی ظهور قتاللرندن صکره قتل ایدوب بعده خروجده مکره ایدوکنه مسلمیندن بینه‌ء عادله قائم اولسه بنه قاتل اوزره دیت وکفارت لازم اولماز زیرا حقنده حلال القتل اولان شخصی حالنی بیلرک قتله شتاب ایتمشدر ودم مباح دیت وکفارتی ایجاب ایلمز کذلک ظهور قتاللرندن مقدم دخی سلاحله صف مشرکینده واقف ایکن قتلی دخی دیت وکفارتی غیر موجبدرکه صف مشرکینده استعداد قتالی اباحت دمنی مستوجبدر غایة الامر بو صورتده لدی الامکان حالنده تثبت وتوقف مستحب وشایاندر واکر مسلمین سفائن اهل حربدن برسفینه‌یی احراق یاخود اغراق ایتدکلرنده ایچنده بعض مسلمین بولنوب آنلر دخی هالکینه التحاق ایلسه‌لر مسلمین اوزره دیت وکفارتدن برنسنه الزام والحاق اولنمازکه مسلمین کندو حقلرنده حلال اولان فعله حقیقت حالی بیلرک تشمیر ساق ایلمشلردر کذلک مشرکین اطفال مسلمینله تترس ایدوب سهام مسلمین اول اطفاله اصابت ایلدکده ینه جواب مذکور ایله اجابت اولنور غایة الامر مستحبدرکه بو افعالله مسلمینه قصد نکال ایتمیه‌لر زیرا مسلمین مسلمینه ایصال ضرردن تحرزه قادر اولدقلرنده البته تحرزلری واجب اولور پس تحرزدن عاجز اولدقلرنده همان وسعلرنده بولنان قصد ونیتله تحرزلرین موجب اولور یوقسه ایچلرنده بولنان مسلمین ایچون اهل حربدن کف ید ایجاب اولنه ایدی اوزرلرینه استیلایه سبیل وصوله‌مز نایاب اولور ایدی زیرا اهل حربدن هر اهل حصن وهر اهل سفینه خوف نفسلرینه ذاهب اولدقلرنده اسراء مسلمیندن لااقل براسیری معیتلرنده استصحاب‌له قتاللرینی مسلمین اوزره حرام قیلمغه راغب اولورلر ایدی ومعنای مذکور حکم جوازدن مهجوردر کورمزمیسنکه سفینه‌ده اهل حربک نسا وصبیانلری برابر بولندقده قتل نسا وصبیانه قصدیمز غیر حلال ایکن اول سفینه‌یی احراق واغراق استحلال اولنور کذلک ایچلرنده مسلمین یا اهل ذمتدن برجماعت برابر بولنسه آنده دخی حکم مرقوم مقرردر والله اعلم وبه الاعانة

باب من یکره ان یغزو ومن لایکره له ذلك * یعنی مانع شرعی جهتیله غزایه خروجی مکروه کوریلوب کوریلمنلری تفصیلده باب لازم التحصیلدر مؤلف معدلت پناه طیب الله تعالی مثواه دیرکه برمدیون داینی غائب ایکن خروج غزایه راغب اولسه نظر اولنور اکر اوزرنده اولان دینه وافی مالی وار ایسه اول کمسنه کندویه برحادثه ظهور ایدرسه ترکه‌سندن دینی قضا ایچون برشخصی وصی ایتدکدنصکره غزایه کیتمک حلال اولور زیرا حق داین مال مدیوندن جنس دینده اولوب نفس مدیونده مترتب اولمامغله مدیونک بو وجهله خروجی اصلا فوات حقنی موجب اولمازکه نه زمانده مراد ایلسه حقنی مدیوندن اخذ ایده جکی وجه اوزره اول وصی مأموردن دخی اخذی مستوجب اولور ومؤلف دقت سمیرک شخص مزبور وکیل مأمور ایکن اکا وصی لفظی ایله تعبیری اکا مبنیدرکه غزا ایچون خارج اولان مرد مجاهد مقابله‌ء رضای الهیده نفسنی بیع ایدوب اول جانبه خروجله شهادته متعرض ومجتهددر ومقابله‌ء دین اولان مال دخی فی الحقیقه ملک مدیون ایسه‌ده حکمده ملک داینادر حتی اول مالک زکوتی مدیون اوزره واجب اولمیوب انجق آنی ادایه داین ضامندر بو جهتله مدیون همان مودع منزلته انزال اولنوب مودع یدنده بولنان ودیعه‌یی صاحبنه تسلیم ایچون برشخصی وصی قیلوب غزایه خروج ایتمک حلال اولدیغی کبی حق مدیونده دخی استحلال اولنور کورمزمیسنکه برکمسنه آخردن برمالی استقراض ایدوب هنوز عین مال یدنده ایکن قصد غزا قیلسه همان صاحبی کلدکده یدینه تسلیم ایچون

مطلب اذا تترس اهل الحرب باطفال المسلمین

مطلب خروج مال المدیون

بوشخصی وصی قیلوب غزایه کتمك ناسزا میدر بلكه موجب حسن جزا در ومانحن فیه دخی بو یله در كذلك
مدیون اوزره دینی قائم ایکن تفویت حق دائنی ایجاب ایتدیکجه تجارت وحج ایچون سفری ناصوابمیدر بلکه
موجب اجر وثوابدر ومانحن فیه دخی بو یله در واکر اوزرنده اولان دینه وافی مالی یوغیسه اول کسنه مقامنده
اقامتله اسباب اداء دینی استحصال ایلمك حقنده اولی ایدوکی بی جدالدر زیرا قضاء دین اوزرینه فرض عین وخروج
غزا نفیر عام اولمدقجه فرض غیر عیندر وفرض عینك اسباب اداسنی اکتساب حقنده اولی ایدوکی بی ارتیابدر
واصل معروفدر که انسان اوزره حقوق متنوعه تجمع ایتدکده اهم ایله ابتداسی الزمدر وقضاء دین دخی خروج
غزادن اهمدر حتی مدیون دینی قضا اولنمدقجه قبرنده دینی ایله محبوس ومرهون اوله جغی انه مرتهن بدینه فی قبره
مالم یقض عنه حدیث شریفنده مندرج ومدمجدر وحضرت علی رضی الله تعالی عنه علی وجه التبرع برمیتك
دینی ادا ایله تطوع ایلدکده رسول الله علیه السلام الآن بردت علیه جلدته یعنی شمدی اوزرنده جلدی
بارد اولدی قول شریفلری ایله بشارتبخش انام اولدیلر بناء علیه مدیون مزبور دائندن اجازتی تحصیل ایتدین
غزا ایچون عزم ورحیل ایلسه همان نفقهٔ عیالنی ترك ایتدین جه عزم ایلین کمسنه نك منزلنه تنزیل اولنمغله
عزم حج آندن مکروه کورلدیکی کبی بوندن دخی عزم غزا مکروه کورلور بلکه کراهت بونده دخی اقوادرکه
نفقهٔ عیال شیئا فشیئا ویوما فیوما واجب اما قضاء دیون جمیعا وفی الحال مترتبدر بو صورتده دائن اکا غزایه
خروج ایچون اجازت ایدوب امادیندن ابراء ذمت ایلمسه بنه حقنده مستحب اولان اقامتله اداء دینه سعی وهمت
ایلمکدر که مجرد اجازتی ایله دیندن سالم اولمامغله حقنده احق اولان کندونفسنه شفقت واوزرینه اوجب اولان
شیئله ابتدایه عازم اولمقدر بو یله ایکن خروج غزایه عازم اولورسه اکا بأس شرعی لازم اولمازکه خروجندن منعی
حق دین ایچون اولوب دائن دخی رضاسی ایله اسقاط حقنی ملتزم اولمشدر نظیری شول عبددر که مولاسی
صلوة جمعه ایچون اکا اذن واجازت ویره اول عبدك اداء جمعه ایچون خروجنه رخصت ویریلدیکی کبی بونده دخی
رخصت ویریلور کذلك دینی مؤجل اولوب بحسب الظاهر حلول دیندن اقدم عودتنه جازم اولسه بنه حقنده
افضل اولان اقامتله تدارك دینی ملتزم اولمقدر بو یله ایکن غزایه عازم اولسه اکا بأس شرعی لازم اولمازکه دائنك
حق منعی توجه مطالبه یه مبنی اولوب قبل حلول الاجل توجه مطالبه سی منعدم اولمغله حق منعی دخی منعدم
اولدیغندن بو مدیون سلك مأذونده منتظمدر ومدیون مرقوم حقنده اقامتی افضل اعمالی اولدیغنه شو حدیث
حکمتماله استدلال اولندیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم فی سبیل الله مقتول اولمق جمیع ذنوبه کفارتدر دیو
انه کفارة قول شریفلری ایله ثنادن صکره الا الدین فانه مأخوذ به کما قال جبریل یعنی انجق دینله مؤاخذه اولنور
قول جبریل اوزره دیو دینی استثنا بیوردیلر واکر مدیون مذکور دائنی شخص آخر اوزره حواله قیلسه نظر اولنور
اکر مدیون محیلك شخص محتال علیه اوزره دینی مقداری مالی وار ایسه آنك غزایه خروجی سزاوار درکه
حواله ایله ذمتی حق دائن محتالدن بریه اولدیغی آشکار وشخص محتال علیه ایچون دخی بعد الاداء اوزرینه برشیئله
حق رجوعی تحقق ایتدیکی بدیداردر واکر شخص محتال علیه اوزره دینی مقداری مالی یوغیسه اکا مستحب
اولان خروج غزایی ترك واهمالدرکه حواله ایله ذمتی دین محتالدن بریه اولسه دخی دین محتال علیه ایله مشغوله
اولمشدرکه محتال علیه ایچون بعد الاداء اوزرینه حق رجوعی تحقق ایده جکی عدیم الاشکالدر بو صورتده
خروج ایچون اکا محتال علیه اذن ویرسه اذن محتال بولنمازسه دخی جواز خروجی مقرردرکه ذمتی حق محتالدن
بریه اولوب انجق حق محتال علیه ایله مشغوله اولمغله حقنده همان آنك اذنی معتبردر واکر مدیون مزبور دائنی
آخر اوزره حواله قیلوب انجق امری یوغیکن برکسنه دائن ایچون مدیونی ابرا ایتملك اوزره اول دینه ضامن اولسه
بو صورتده کسنه دن استیذان ایتمدین غزایه خروجی هیچ بر محذوری غیر متضمندرکه ابرا ایله حق دائندن
برائتی ظاهر وضمان غیر دخی امری ایله اولمادیغندن اوزرینه رجوعه غیر قادردر واکر برکسنه اول ماله کفیل اولسه
نظر اولنور اکر تکفلی مدیونك امری ایله وقوع بولمش ایسه هم اصیلدن وهم کفیلدن استیذان ایتمدکجه خروجی
غیر مشروعدرکه اصیل اندن اخذ دینه طالب وکفیل دخی امری ایله داخل اولدیغی ضماندن تخلصله مطالبدر
واکر امری ایله وقوع بولمامش ایسه بو صورتده دائنك دینله حق مطالبه سی باقی اولمغله آنك اذنی بولنمادین
خروجی ممنوع اما کفیلك برشیئله حق رجوعی اولمامغله آنك اذنی بولنمادین خروجی مشروعدر کذلك برکسنه دن
برامر باطل دعوی اولنوب شخص آخر آنك نفسنه کفیل اولدقده بنه جواب مسئله وجه سابق اوزره تفصیل
اولنور که اکر نفسنه امری ایله کفیل اولمش ایسه اذن کفیل بولنمادین غزایه خروجی تجویز وتحلیل اولنمازکه

امری

امری ایله داخل اولدیغی کفالتدن خلاصی ایچون معیتنده حضوری عند الکفیل مطلوب التحصیلدر واکر بلاامر
کفیل اولمش ایسه طرفندن برشیئله مطلوب اولمدیغندن بلا اذن خروجی تحلیل اولنور واکر مدیون مفلس
اولمغله دار الحربه اهل غزا ایله چیقوب تجارت ایتدکجه اداء دینه قادر دکل ایسه اذن دائنه محتاج اولمیوب انجق
قصد تجارتله خروجه شرعا مقتدر اولورکه بو خروجندن مرامی انجق اوزرینه فرض عین اولان قضاء دینه
اهتمامدر اما بو صورتده قصد قتال ایله حرکت وامید ایلدیکی نفل وسهام ایله اداء دینه نیت ایدرسه مؤلف کریم المناقب
دیرکه بنم عندمده اذن دائن بولنمادقجه اول مدیونك خروجی غیر مناسبدرکه قتالده نفسنی هلاك اوزره عرض
ایلمك موجود وتجارتده بو معنی مفقوددر والحاصل دائن مدیونی منع ایدرسه خروجی ممنوع واذن ویرسه
خروجی مشروعدر اما دائنه اخبار ایتمیوب نهانیجه خروجه اجتسار ایدرسه بو تقدیر اوزره اکر طریق آخر ایله
قضاء دینه قادر ایسه عدم خروجی احسن واکر عاجز ایسه خروجی جائز ومستحسندر زیرا مرویدرکه مسلمیندن
برشخص مستمند تزوج ایدوب کمال فقرندن زوجه سنك اداء مهرندن عاجز اولمغله رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینه کلوب افادهٔ حال ایله اولبابده احسانلرندن رجامند اولدقده بیوردیلرکه مرادم ابو قتاده یی
بر سریه یه اوزره تأمیر وغزا ایچون برجانبه تسییر ایتمکدر سن دخی آنکله برابر عازم اول امیددرکه الله تعالی مهر
زوجه که وافی اولان ماله سنی غانم قیله پس اول کمسنه ابی قتاده رضی الله عنه ایله برابر غطفاندن برقبیله یه ذاهب
اولوب سریه غنائم کثیره یه واصل اولمغله اول دخی زوجه سنی کندویه ایصال ایده جك مقداری سهمه نائل اولدی
ایشته بو وقعه ده اول کمسنه زوجه سنه مهر ایله مدیون ایکن رسول الله علیه السلام خروجنده زوجه سندن
استیذاناکا امر وفرمان ایلمدکلرندن بو مثللو مواضعده بلا اذن خروجده مأذون ایدوکی عندیمزده نمایان اولمشدر
لکن تفصیل مذکور نفیر عام بولنمامق هنکامنه مخصوصدر اما نفیر عام بولندقده مدیونك دینه وافی مالی بولنسون
بولنماسون کذلك دائنی رخصت ویرسون ویرمیوب منع ایلسون خروج غزاده مرخصدر زیرا عموم نفیرده
خروج غزا اداء دین کبی هر شخص قادر اوزره فرض عین اولدیغندن بشقه قضاء دین محتمل التأخیر اما خروج
غزا غیر محتمل التأخیردر وهم ترك خروجده ضرر عامهٔ مسلمینه معمم اولمغله ترك قضاء دیندن اعظمدر پس مسلم
اوزره لازمدرکه محتمل التأخیر اولمیان اعظم ضرری دفعله اشتغال واستعجالی ملتزم اوله وبو بابده دائن ایچون
حق منعی قائم اولمامغله مدیون اوزره آندن استیذان دخی لازم دکلدر بو صورتده مدیون مرقوم کیدوب مسلمینك
نفیرایله خارج اولدقلری موضعه منتهی اولدقده کورکدرکه مسلمین اوزره خوف هزیمت وار ایسه اول دخی قتاله
آغاز ایدوب یوغیسه اذن دائن بولنمادقجه قتالدن احتراز ایلیه زیرا دینه وافی مالی یوغیکن قتاله اشتغالی نفسنی هلاك
اوزره عرضه مفضی اول دخی حق دائنی هلاك اوزره عرضی مقتضی اولمغله بلا اذن قتالی غیر مرضیدر واکر برمدیون
دیوان اهل غزاده مسطور اولمغله رئیس دیوان خروج غزا ایله آنی مأمور قیلسه کورکدرکه مدیون ایدوکنی اول رئیسه
افهام ورئیس دخی امام المسلمینه اعلام ایلیه بعده لایق امام اولدرکه اول غزایه مقدار کافی عسکری موجود ایسه آنی
اخراجه اقدام ایلمیه بو یله ایکن امام آنی اخراجه اصرار ایدرسه کورکدرکه خروجله اطاعتنی اظهار ایلیه زیرا
بو مثللو امورده طاعت امام واجب الالتزام اولوب کندو عذرینی اعلام ایتمشیکن امام عدم قبولله خروجنه امر
واقدام ایلدکده حقنده افضل اعمال انجق طاعت امامه اهتمامدر واکر مدیون مرقوم عذرینی امامه اعلامه قادر
واستیذانه مقتدر اولمیوب اداء دین ایچون تخلفنده دخی دیرلکی ضایع اولمق خوفی ظاهر اولسه بو صورتده اذن دائنه
منتظر اولمیوب همان خروجه مبادر اولمق جائز کورلور زیرا بو وجهله خروجی بنه قضاء دینك اسبابندندرکه
جندی کرك تعیشنی وکرك اداء دیونی انجق بو وجهله اکتساب ایدر پس جندینك دیرلکی ضایع اولدقده قضاء
دیونی اکا اصعب اوله جغی ظاهر وهویدادر واکر برغازی مدیون اولمیوب لکن والدینی ایکیسی بردن یاخود یالکز
بریسی حیاتده بولنمغله آنی غزادن منعه اهتمام ایلسه لر حقنده مستحب اولان اذنلری بولنمادقجه غزایه اقدام
ایتممکدر زیرا مرویدرکه برکسنه حضور نبوی یه کلوب یا رسول الله سنکله برابر جهاد ایچون کلدم وابوینمی بکا ایده رك
ترك ایلدم دیدکده رسول الله علیه السلام اذهب فاضحکهما کما ابکیتهما یعنی وار آنلری بکا ایتدردیکك کبی
اضحاك ایله بیوردیلر کذلك برکسنه دخی یا رسول الله سنکله برابر جهادی مراد ایلدم لکن والده م رضا ویرمدی
دیدکده اکا دخی الزم امك فان الجنة عند رجلیها یعنی وار والده که ملازمت قیل که جنت والده نك رجلینی عندنده در
یعنی والده نك بولندیغی مکانه ملازمتده در دیدیلر وبر بوکونه مسائلی باب الجهاد مایسع فیه ومالا یسع مباننده
بسط وبیان ایلدیك وتفصیل محرر دخی نفیر عام بولنمدقده مقرردر اما نفیر عامده والدینی منع ایلسه لر دخی خروجی

لازمدر که بو خروجنده هم نفسندن وهم والدینندن دفع ضرر مشرکینه عازمدر واکر نفیر عام بوغیکن امام اکا
خروجله فرمان ایلسه کرکدر که والدینك عدم اذنلرین امامه ایذان ایده و بعد الایذان ینه خروجله امره اقدام
ایدرسه کرکدر که اطاعتی التزام ایده مؤلف جلیل بو قولی تعلیلده دیرکه لان الامام اوجب علیه حقا فی مثل هذا
من ابیه وامه یعنی بو مثللو اموردہ امامك وجوب حقی پدر ومادرندن ازید واحقدر و بو قول دقیق المفاددن مرادی
شو معنایی ایراد درکه برکسنه نك اسمی دیوانده مکتوب ومترتب اولد قدنصکره عبد اوزره خروج غزاده
سیدینه اطاعت واجب اولدیغی کبی اول کسنه اوزره دخی بو بابده طاعت امام لازم ولازبدر کورمزمیسنکه امام آنی
خواه وناخواه خروج غزا اوزره اجباره شرعا قادردر واول دخی مولاسیله برابر بولنان عبد کبی سفر واقامتنده
امامنه متابعتله مقیم ومسافردر پس عبدك والدینی رضاوبرمسه لر دخی خروج غزاده طاعت مولاسی اوزرینه
واجب اولدیغی کبی جندی اوزره دخی طاعت امام ثابت ومترتبدر کذلك عبد دخی نفیر عام بوغیکن اذن مولاسی
بولنماد قجه خروج غزادن ممنوعدر که مولاسینك خدمت واطاعتی اوزرینه فرض عین ایدوکی مجزوم ومقطوعدر
اما نفیر عامده بلا اذن مکان قتاله خروجی لازمدر که بو خروجنده هم نفسندن وهم مولاسندن وهم سائر مسلمیندن
دفع ضرره عازمدر و هنکام ضرورتده مولاسی ایچون خروج وقتالدن حق منعی قائم اولمامغله آندن استیذان
عبد اوزره لازم دکلدر ومکاتب دخی خروج غزاده عبد مملوکله علی سوادر که کتابتله ثابت اولان فك رقبه انجق
اکتساب مالی متضمن اولان اسبابه منحصر ایکن خروج غزا تحت فك مذکورده داخل اولدیغی ظاهر ومشهوردر
وامرأه حره دخی مجروحلره علاج وبیمارلره تیمار ایچون محرمی ایله برابر خروج غزایه ابتدار ایلسه جائز وسزاوار
کوریلور اما مسلمین اوچ کونلك یاخود زیاده سفر مسافه یه شروع ایتدکلرنده عورت کرك عجوز وکرك شابه
بلا محرم خروج ایتمك نامشروعدر قال علیه السلام لاتسافر المرأة فوق ثلثة ایام ولیالیها الا ومعها زوجها او ذو رحم
محرم منها یعنی عورت اوچ کون واوچ کیجهلك مسافهدن زیاده سفر ایتمز یاخود ایتمسون مکر یاننده زوجی یاخود
ذی رحم محرمی بولندیغی حالده سفر ایلیه اما خروج مسلمین بوندن اقل اولان مسافه یه وقوع بولدقده عورتك
بلا محرم خروجی غیر ممنوعدر لکن بو صورتده دخی زوجی وار ایسه اذنی بولنمادین خروجی شرعا غیر ممکندر مکر
نفیر عام اولوب خروجی دخی قوت مسلمینی متضمن اوله و بعد الخروج دخی قتاله وافی رجال وار ایکن عورتك مباشرت
قتالی سزاوار اولماز زیرا هر عضوی عورت اولمغله قتاله حال اشتغالنده بعض اعضاسی منکشف اولمق اقرب
احتمالدر وهم قتال امرأه مسلمین ایچون بوکونه سبه وعاری موجبدر که مشرکیندن ضعف مسلمین بردرجه یه
وارمشدر که قتالده نسالر ایله استعانته محتاج اولمشلر دیو شماتتلرین مستوجبدر اما وقت اضطرارده تجویز قتالی
اختیار اولنور زیرا مرویدر که یوم احدده اکثر ناس انهزام ایله جانب رسالتپناهیدن تباعده اعتزام ایلدکلرنده نسیبه
بنت کعب رضی الله تعالی عنها عرصهٔ قتاله اقتحام ایتمشدر ورسول الله علیه السلام دخی حقنده لمقام
نسیبة الیوم کان افضل من مقام فلان وفلان یعنی نسیبه نك بوکونده حربه قیامله میدان محاربهده اقامتی
منهزم میندن فلان وفلانك قیام واقامتلرندن افضل ایدی قول شریفلرنده اسمنی ذکر ایله ترفیع شان ووقت حاجتده
مباشرت قتال اوزره مدح وتحسینله احسان ایتمشلردر پس بو بیانله وقت حاجتده جواز قتاللری عندیمزده
نمایان اولمشدر واکر امام ناسی خروج غزا وقتال اعدادن نهی وتجنب ایدرسه نفیر عام اولمادقجه مخالفت
امری تصویب اولنماز زیرا ارتکاب معصیتی موجب اولمیان امورده عبد اوزره طاعت مولاسی کبی طاعت
امیر دخی واجبدر وعبدی مولاسی نهی ایتمیکن نفیر عام اولمدقجه خروجی ممنوع اولدیغی کبی
ما نحن فیهده دخی نامشروعدر

باب ما یکره فی دار الحرب وما لایکره الی هنا * یعنی دار الحربده استعمالی مکروه کوریلوب کوریلمین اشیانی تعداده
باب رصین الاعتمادر مؤلف مصیب اصابه من الثواب خیر نصیب درکه سبیل غزاده وحصون مسلمین اوزرلرنده
استعمال جرس جائز وسزاواردر که تقویت قلوب مسلمینه باعث وازالهٔ نوملرینه مداردر و بز دخی باب کراهیة الجرس
مسائلنده بیان ایلدك که جرس اکر لعب ولهوه بادی یاخود مسلمین اوزره مشرکینی یاخود لصوصی دلالت مثللو
ضرره مؤدی اولورسه کراهیت استعمالی نمایاندر اما بو معنادن عاری ومنافع مسلمینی متضمن اولدقده انما الاعمال
بالنیات حدیث بلاغت سماتی موجبی اوزره جواز استعمالی متبیندر کذلك قتالده افراسه الباس ایلدکلری تجفاف یعنی
درعله برابر افراس اوزره وضع اجراس دخی جائز کوریلور زیرا معنای معهود ترهیب مشرکینی مشتمل اولمغله مکائد حربدن
معدوددر کذلك وقت حربده اجتماع ابطال وتهییج قتال ایچون ضرب طبول دخی مشروعدر که ضرب طبول

انجق

مطلب حکم استعمال الجرس

انجق بطریق اللهو اولدقده ممنوع و بو مثللو بطریق اللهو اولمیان موضعده غیر ممنوعدر نظیری ضرب
دفوفدر که لهو ایچون اولدقده مکروه واعلان نکاح ایچون اولدقده جوازایله موصوفدر لکن مسلمین محاربه لرنده
جمع عسکر ایچون ناقوسی ضرب وشبور تسمیه اولنان مزماری نفخ ایلمك غیر مشروعدر که بونلر صنیع یهود
ونصارادندر ومسلمین آنلره تشبهدن ممنوعلردر وهم غرض مطلوب وجه آخر ایله ممکن التحصیل ایکن مشرکینه
مخصوص اولان نسنه یی استعماللری تحلیل اولنماز وحصون مسلمینده محارسه ایله اشتغال اکرچه فضائل اعمالدندر
لکن خدمت محارسه یه قیام ایدر شخص آخر موجود اولدقده نوافل صلوتله اشتغال انواع عبادتی جامع اولدیغندن
دخی افضل ایدوکی معروف ومشهوددر اما محارسه یه کفایت ایدر کسنه لر ناموجود ایسه محارسه صلوة نفلدن
افضلدر که هم منفعتی اعم واشمل وهم صلوة نفل هر موضعده ممکن الحصول وعبادت محارسه محل آخرده غیر
محتملدر نظیری مکه ده اشتغال صلوتله اشتغال طوافدر که غربا حقنده اشتغال طواف نکتهٔ مزبوره یه بناء افضل
اوصافدر واکر برکسنه محارسه وصلوتی جمعه بذل اقتدار قیلسونکه ایکی عبادتی
جمع ایلمك بربنی اداوبربنی ترکدن افضل ایدوکی بدیدار در نظیری صوم ایله اعتکاف وقرأت قرآنله طوافی جمع
واردافدر لکن محارسه وصلوتی جمعه عازم اولدقده توجه قبله محارسه یه مانع اولمغله خلاف قبله یه توجهله
جمع محارسه وصلوتی ملتزم اولسه بو فعلی جائز کورلمز زیرا صلوتده عمدا خلاف قبله یه توجه بلاضرورة باطلدر
و بو بابده دخی محارسه اوزرینه فرض عین اولمامغله تحقق ضرورت غیر حاصلدر اما مخالفت قبله ده توجهی
شرق وغربه وقبله نك تمام خلافنه منصرف اولمیوب همان انحراف قلیل ایله منحرف اولسه نظر اولنور اکر
وجهی بالکلیة جهت قبله دن منصرف اولوب بو وجه اوزره عمدا اداء فریضه ایلدکده اعاده لازم اوله جق
وجه اوزره منحرف اولورسه انحراف مذکور تطوعده دخی تجویز اولنمازکه تطوع وجوب استقبال قبله ده
فریضه دن فرق وتمییز اولنماز واکر وجهی بالکلیه منصرف اولمیوب بو وجه اوزره ادا اولنسان فریضه لازم
الاعاده اولمیه جق وجه اوزره منحرف اولورسه بو فعلی جائزدر که بونده محارسه وصلوة کبی ایکی عبادتی وجه شرعی
اوزره جمعه فائزدر وحق محارسده افضلی اولدر که ارکان صلوتی تطویل ایتمیوب همان ایکی رکعتله تطوع
بعده خدمت محارسه یی تکمیلدر وهر ایکی رکعت باشنده امر محارسه یه دقت آنك حقنده اقدم مصلحتدر حتی
اشتغال صلوة علی وجه التخفیف دخی امر محارسه ده موجب تقصیر اولورسه بو تقصیری صلوتده توجه قبله
ممکن اولمامق منزلنده اولمغله ترك تطوعله تدبیر اولنور زیرا جمع عبادتین هر برنده عدم تقصیر ایله مشروط
وشرط مرقوم بو بابده غیر مضبوطدر مؤلف دقیق الخیال جعله الله تعالی فی الجنة علی خیول الاجلال دیرکه
احربده وغیربده اعناق خیله رشمه وغیریدن بعض قلاده لر تعلیق ایلمك مشروعدر که مبارزین وغیریلرندن
فرسان خیل میانلرنده بو معنی کثیر الوقوع وما رأه المؤمنون حسنا فهو عند الله حسن مسئله سی معروف
وغیرمدفوعدر لکن اوتار ایله یعنی کرش مثللو نسنه لر ایله تقلید خیول بزم عندیمزده مستحسن ومقبول دکلدر که
حدیثده قلدوا الخیل ولا تقلدوها الاوتار یعنی اعناق خیله تعلیق قلاده ایدیکز لکن اوتار ایله تعلیق قلاده
ایتمکز حکم شریفی منقولدر وعلما نهی مرقومی تأویل ایدوب اوتار کاهیجه افراسی خنقله قتل ایدر دیو کراهتنی
تعلیل ایلدیلرینه مؤلف تقوی لباس وقاه الله تعالی عن کل بأس دیرکه حربده وغیربده حریردن مصنوع اولان
ثوب رقیق نلباس ممنوعدر که لباس مرقوم دفع سلاح اعداده مدار اولمیوب همان لباس تنعم ایدوکی شهرتشعاردر
اما ثوب غلیظ اولوب حربده نفعی نمایان ایسه بزانده اولان اختلافی باب ما یکره من الدیباج مسائلنده بیان
ایلدیك کذلك غازینك لباس وسلاحنده وفرسینك سرج وتجفافنده یعنی درع فرسنده صورت حیوان بولنمق
غیر مشروع اما صورت اشجار غیر ممنوعدر مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه برصورت
طائری مشتمل برترس اهدا قیلنمشیدی نزد سعادتلرنده بر کیجه قالوب صباح اولدقده کوردیلر که اول صورت اول
ترسدن نابود ونا پیدا اولمش نقل ایدرلر که برملك جناب رسالت ایچون اول صورتی محو وازاله ایلمشدی ایشته
بو حدیث جلیل کراهت استعماله دلیلدر لکن صورت حیوان بساط ووساده کبی اوزرنده نوم وجلوس اولنان
اشیاده واقع اولورسه رخصته شایان کوریلشدر مرویدر که حضرت جبریل علیه التحیة والتبجیل بر ثوب مصور
حقنده رسول الله علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه امان تقطع رؤسها او تتخذ وسائد فوطاء یعنی رأسلرین
قطعله حیواناتدن اخراج ایدرسز یاخود آندن وساده لر اتخاذ ایدرسز که وطیء اقدامله تذلیل اولنه دیمکله ارائت
سبیل ایلدی نکته سی اولدر که بو ماده لرده تعظیم صورتله عباد صورته تشبه مفقود اما قائما نصب اولنوب یاخود

مطلب حکم ضرب الطبول

تلبس وتقلد اولنان نسنه‌لرده تعظیم صورت جهتیله عباد صورته تشبه موجوددر وسبب کراهتی انجق بومعنای
معهوددر وبو حدیث جلیلده اکا دخی دلیل واردرکه عادت بعض بلاد اوزره پیشگاه بیوتده نصب اولنوب
بشی تسمیه اولنان وساده‌ٔ کبیره‌ده صورت حیوان بولنسه اول دخی قائما نصب اولنوب اقدامله وطیٔ اولنمدیغندن
کراهتی تسجیل اولنمشدر کذلک پرده وازار مقوله‌لرنده صورت حیوان موجود اولسه اول دخی مکروه هاندن
معدوددر کذلک مصور اولان ظروف واوانی دخی بسط وجلوس اولنان اشیادن اولمامغله کراهتی بر صرادر
ومؤلف سماحت عنوان زینه الله تعالی بحلل الجنان دیرکه حریده ذهب وفضه‌دن مصنوع جوشن وبیضه
استعمالی غیر ممنوعدر وقول ابی یوسف ومحمد رحمة الله علیهما دخی اشبو قول رخصت فرمادر اما قول ابی حنیفه
رضی الله تعالی عنه اوزره اولدخی مکروهدر وبو مسئله‌ده اختلافلری حریده تلبس دیباج مسئله سنده اولان
خلافلری کبیدر وسبب اختلافلری اولدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم هذان حرامان علی ذکور امتی
حل لاناثها قول حکمت رهینلرنده حریر وذهبی ذکور مسلمینه تحریم واناثه تحلیلده جمع وتفریق ایلمشلردر
پس امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه ظاهر نظم حدیثه اعتبار یله علی الاطلاق ذکور مسلمین اوزره تحریمی
اختیار ایلمشدر اما امام ابو یوسف وامام محمد رحمة الله تعالی علیهما دیدیلرکه حق نساده حریر وذهب
مجرد منفعت زینت ایچون رخصت ویرلمکدن فهم اولنمشدرکه جواز استعماللری موضع ضرورته مختص
اولمیوب بلکه بعض منافع معتد بهاسی ضمننده دخی مرخصدر وحدیث مذکوردن تلبس ذهب
وحریر ایله تلبس ثیاب مصوره بینلرنده فرق فارق حاصل اولمشدرکه نهی اول ذکوره مخصوص ونهی
ثانی ذکور واناثه شاملدر ومؤلف درایت رادصانه الله تعالی عن کل ردی دیرکه حریك غیریده دخی
دوکمه‌لری ذهب یاخود دیباجدن اولان لباس جائز الالتباسدرکه حریرك برایکی اوچ اصبع مقدارنده رخصت
شرعیه وارد اولدیغی کبی ذهبدن دخی ازرار یعنی دوکمه‌لر وکفاف یعنی خشتکلر امثالنده جواز شرعی متوارد
اولمشدر وذکور ایچون خاتم ذهبله تختم مکروه کوریلوب انجق فصنده مسمار ذهب بولنان خاتم فضه تحلیل
اولنور زیرا مسامیر ذهب اثوابده بولنان ازرار وکفاف مثللو تبع مستهلك حکمنده شیٔ قلیلدر واکر بر غازی
صورت حیوانی مشتمل اولان سلاحی استعمالده مضطر اولورسه مواضع ضرورت اکل میته کبی حرمتدن استثنا
اولنمغله جواز استعمالی مقرردر واکر اول صورتك رأسی مقطوع یاخود وجهی منسوخ ایسه معنای صورتدن
خارج اولمغله حکم کراهتده غیر مندرجدرکه مکروه کوریلن انجق ضرورت حیوان ایکن رأس ووجهی اولمیان
نسنه حیوان اولدیغی نمایاندر وبیلك کرکدرکه کعبهٔ مکرمه‌یی صورت ذی روحی مشتمل اولان ثوبله اکساغیر
مشروعدرکه مساجد سائره‌ده اتخاذ تماثیل ممنوع ایکن کعبهٔ مکرمه‌ده منعی بطریق الاولی مجزوم ومقطوعدر
لکن رؤس تصاویر مستوره اولوب کورنمیه جك مرتبه‌ده طینله محو اولنورسه صورت اولمقدن خارج اولمغله حکم
جوازده مندرج اولور کذلك برخانه‌ده بولنان تماثیلك یوزلری طین یاخود جص ایله محو اولندقده لدی الاقتضا
اول طین وجصی نزعله تکمیل تماثیل قابل ایسه ده ینه شمدی کراهتی زائل اولور زیرا کراهت انجق تعظیم
صورتله عبدهٔ تماثیله تشبهدن لازم اولمشدر وبومعنی صورت مزبوره‌ده منعدمدر کذلك اسلحه‌ده تماثیل
بولنوب یوزینه غرا وامثالی برنسنه یاپشدرمغله یاخود اثوابده بولنوب اوزرینه ایلك دیکمکله یاخود یوزینه
نزدیکمکله تبدیل اولنسه ینه استعمالی تحلیل اولنور ورایات والویه دخی نصب وترفیع اولنان اشیادن اولمغله تصویر
حیوان آنلرده دخی مکروه ونا شایاندر اما اشجار وامثالینك تماثیلی کراهتدن خالیدرکه مکروه کوریلن انجق
ذی روحك تمثالیدر زیرا احادیث شریفده وارد اولمشدرکه انه یکلف یوم القیامة ان ینفخ فیه الروح ولیس بنافخ
یعنی یوم قیامتده مصور تصویر ایلدیکی صورته نفخ روح ایتمکله تکلیف واول وجهله تعذیب وتعنیف اولنور
مصور ایسه نفخ روحه قادر دکلدرکه عذابدن استخلاصه مقتدر اوله ومعلومدرکه بوحدیث جلیل انجق تصویر
ذی روحك حرمتنه دلیلدر وبیلك کرکدرکه انسان دفع برد ایچون ساکن اولدیغی بیتنك دیوارلرینی صورت
حیواندن عاری اولان کچه وامثالی نسنه‌لر ایله کذلك دفع حر ایچون کتان وامثالی نسنه‌لر ایله ستر ایلك جائز
کوریلور زیرا صنع مزبور منفعت ایچون اولوب مجرد زینت ایچون دکلدر ومکروه کوریلن انجق قصد زینت
ایچون اولدقده‌در حتی حضرت عمر رضی الله عنه قصد زینت ایچون وضع اولنان ستره‌یی نزعله امر ایتمشدر
وسلمان فارسی رضی الله عنه کنده نام محلده برخانه‌یی ستره ایله مزین کوردکده المحموم بیتکم هذا او تحولت الکعبة
فی کندة یعنی سزلك بو خانه‌کز محموممیدر یوقسه کعبة الله کنده یه‌می تحول ایلدیکه بو یله البسه کسوه ایلدیکز دیدی

پس قول سلماندن نمایان اولمشدرکه سائر بیوتك کراهتی بیوت سائره‌یی کعبه‌یه تشبیهدن نشئت ایلمشدر بو بحثه نصکره
بیلمك کرکدرکه قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره حریرك انجق تلبسی مکروه اولوب اوزرنده نوم
وجلوس ایچون بسطی کذلك آندن وساده اتخاذی مکروه دکلدر اما قول محمد رحمه الله تعالی اوزره بونلر
دخی مکروهلردر وبو قول مقبول عبیدة بن عمر والسلمانی رحمه الله تعالی دن دخی منقولدر وحین منامده لحاف کبی
اوزرینه اخذایده جکی نسنه حریر اولدقده آنك کراهتی بلا خلافدر وامام محمد رحمه الله تعالی صحت مقالی اوزره
شول اثر جلیل ایله استدلال ایلدیکه حضرت علی رضی الله تعالی عنه مداینده ایکن رکوبی ایچون بغلهٔ دهقانی
حضورینه تقریب ایلدیلر اول دخی لاجل الرکوب یدینی اکر قاشنه وضع ایلدکده ملاسنی حسبیله یدی لغزیده
اولمغله بونه دندر دیو سؤال ایلدی دیباجدر دیو جواب ویردیلر همان رکوبی مکروه کوروب ترکنی ارتکاب ایلدی
بعده مؤلف بی همال دلیل منقولدن قیاس معقوله انتقال ایلدی دیرکه ذکر اولنان هذان حرامان حدیثنده حریر
وذهب حکمده تسویه قیلنمغله حریر اوزره جلوس اکر مکروه کوریلمسه سریر ذهب اوزره جلوس دخی مکروه
کوریلمز ایدی پس کراهت ثانیده اتفاق اولنمغله اول دخی مکروه کوریلور واستعمال اوانی ذهبده قطعا رخصت
یوغیکن سریر ذهب اوزره جلوسده رخصت نیجه ممکندر ومبر ذهب اوزره جلوسده رخصت یوغیکن
حریر اوزره جلوسده رخصت نیجه ممکندر واکر فص خاتمده صورت ذی روح بولنسه آنك تلبس واستعمالی
جائزدرکه مکروه اولان صورت انجق بعیددن رؤیت اولناندر وصورت مزبوره البته صغیره اولمغله بعیددن
رؤیت اولنماز وهم بوجهتله آنی استعمالده تعظیم صورتله عبدهٔ تماثیله تشبه دخی حاصل اولماز وبو روایت
ثقاتله بالغ اولمشدرکه حذیفة بن الیمان رضی الله عنهمالك فص خاتمنده ایکی طورنه صورتی مفروش ومیانلرنده
ذکر اللهدن بعض کلمات منقوش ایدی کذلك ابو موسی الاشعری رضی الله عنهك فص خاتمنده براسد جالس
صورتی منقوش ایدی کورمزمیسنکه انسان حال صلوتده دخی اوزرنده دراهم عجم بولنمسی جائزدر حال آنکه
اول دراهمده سریر اوزره تاج برسر جالس اولان ملکلرینك تمثالی متحیزدر واکر برخانه‌ده مجرد زینت ایچون
سریر ذهب بولنوب صاحبی اوزرنده جالس اولمسه یاخود اوانی ذهب وفضه بولنوب ایچنده اکل وشرب ایلمسه
آنده ضرر شرعی یوقدر حتی مرویدرکه محمد بن الحنفیه رضی الله تعالی عنهك خانه سنده وارایدی سبب وضعندن
سؤال اولندقده قریشدن شو خاتونی تزوج ایلدم بونی اول خاتون کتوردی دیو جواب ویردی ومؤلف فضائل
نژاد بو محلدن آخر بابه وارنجه نیجه مسائل دخی ایراد قیلمشدر لکن بز مسائل مرقومه‌نك شرحنی شرح المختصره
موصول اولان کتاب الکسب اثناسنده استقصا ایلدیکمزدن بو کتابده ذکرندن استغنا ایلدیك والله تعالی اعلم

* باب قطع الماء عن اهل الحرب وتحریق حصونهم ونصب المجانیق علیها *

یعنی قطع میاهله اهل حربی تضییق وحصون وبلادلرین تحریق ونصب مجانیقله قلعه‌لرین قلع وتمزیق
مسلمینه حری وحقیق اولدیغی بیانده مباحث تحقیقدر مؤلف مجاهد لاطفه الله تعالی فی جمیع المعاهد دیرکه
حصون مشرکینی نار ایله احراق یاخود ما ایله اغراق وبلده‌لری اوزره نصب منجنیق وآنلری قطع
میاهله تضییق وصولرینی افساد ایچون ایچنه تخلیط دم والقاء انجاس وسم قیلمق جیوش اسلامیان ایچون
مشروع وشایاندر زیرا بزلر اهل حربی قهر وشوکتلرینی کسر ایله مأمورلرز وامور مذکوره قهر وکسرلرین
موجب اولان تدابیر حربدن اولمغله آنلره مباشرت امتثال اوامره بادیدر یوقسه مخالفت مأموره مؤدی دکلدر
وهم افعال مذکوره مدار اضرار اعدادر واضرار اعدا سبب اکتساب ثواب ابدوکی هویدادر قال الله تعالی
ولاینالون من عدو نیلا الا کتب لهم به عمل صالح یعنی مجاهدین اعداء دینی انواع اضراردن برنوعله اضرار ایلمزلر
الا آنلر ایچون اول اضرارلری سببیله عمل صالح یازیلور واهل حرب ایچنده مسلمیندن صغار وکبار ونسا ورجال
اسرا یاخود مستأمنین وارایدوکی عندیمزده ظاهر وشایع اولسه دخی ینه وجه مشروح اوزره تضییق اهل حربه
مانع قیلنماز زیرا الله تعالینك قهر مشرکینله امرینه امتثالیمزده ذکر اولنان بعض مسلمینه ایصال ضرردن تحرزه
مجال یوقدر وانسان احترازه مجال بولمادیغی اموردن معفو ومعذوردر واسباب مذکوره‌دن برنسنه مسلمین
مرقومیندن بعضلرینك هلاکنی موجب اولسه مسلمین اوزره دیت وکفارتدن برشیٔ مستوجب اولماز زیرا
فعل مذکورلری مباح مطلق بلکه مأمور به اولوب اولبابده ممکن الاحتراز اولمیان امور حقلرنده عفو اولندیغی
آشکار اولمغله دنیا وآخرتده اصلا موجب خسار اولماز وبو مسئله‌ده اصل اصیل شول حدیث جلیلدرکه رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مشرکیندن بر اهل داره شبخون اولنوب نسا وصبیانلری دخی قتل

اولندقده حکم شرعی نه در دیو سؤال اولندقده هم منهم یعنی آنلرده آنلردندر دیو کشف حال ایلدیلر
ورسول الله صلی الله علیه وسلم اسامة بن زید رضی الله عنهمایی ارض فلسطیندن ابنی ونام دیکر یبنی نام موضعه
ارسال ایلدکلرنده اکا امر ووصیت ایلدیلرکه همان علی الصباح اوزرلرینه هجوم واحراق ایده لر وسلمان فارسی
رضی الله عنه حصن طائف اوزره نصب منجنیق مناسب کورمکله همان رسول الله صلی الله علیه وسلم نصب
منجنیق ایلدیلر وابو موسی الاشعری رضی الله عنه اهل تستری محاصره قیلدقده حضرت عمر رضی الله
تعالی عنه اکا اوزرلرینه نصب منجنیقله امر ایدوب اول دخی نصب ایلدی وعمرو بن العاص رضی الله عنه
اسکندریه یی محاصره قیلدقده اوزرینه نصب منجنیق ایلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
خیبرده حصون نطاتدن براهل حصنی محاصره قیلدقلرنده آنلرک تحت الارض جداول قدیمه لری اولوب آندن
ایچدکلرینی اخبار ایلدکلرنده همان اول جداولی قطع ایلدیلر تا که اهل حصن صوسز قالوب حصنلرندن خروجله
قتاله شتاب ایلدکلرنده الله تعالی رسولنی آنلره ظفریاب ایلدی وافعال مذکوره قتلی جائز اولمیان نسا وصبیانی
قتله بادی اوله جغی ظاهر و باد یدر وسلمة بن الاکوع رضی الله عنه دن مرویدر دیدیکه زمان معاویه رضی الله
عنه ده سفاین بحره راکب اولوب اعدایه ملاقی اولدیغمزده آنلره محرق نسنه لر رمی ایلدیک پس قول مرقومدن
عندیمزده معلوم اولمشدرکه اعدا کندو منعه لرنده ممتنع اولدقجه احراقلری مسلمین ایچون جائز ومتسعدر واحراق
بالنار انجق اسیر مأخوذده مکروه وناسزا واردر زیرا ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن مرویدر دیدیکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم برسریه بعث ایدوب آنلره امر ایلدیلرکه ان قدرتم علی فلان فاحرقوه بالنار
یعنی اکر فلان کمسنه یه یعنی هبار بن الاسوده ظفر بولورسکز آنی نار ایله احراق ایدیکز وشخص مرقوم
زینب بنت رسول الله صلی الله علیه وسلم ورضی عنهایی یاخود دابه سنی رمحله دورتوب القاء جنین ایتمکه باعث
اولمشیدی بعده دیدیلرکه ان قدرتم علیه فاقتلوه ولا تحرقوه فانما یعذب بالنار الله تعالی یعنی اکر شخص
مرقومه ظفر بولورسکز آنی قتل ایدیکز واحراق ایتمکز زیرا نار ایله الله تعالی عذاب ایدر ورسول الله صلی الله
علیه وسلم معاذ بن جبل رضی الله عنهی یمنه بعث ایلدکلرنده اکا دیدیلرکه انظر فلانا فان امکنک الله منه
فاحرقه بالنار یعنی فلانی اخذده نظر واهتمام قیل الله تعالی سنی اوزرینه اقدار ایدرسه آنی احراق بالنار قیل
بعده معاذ رضی الله عنه کیدر ایکن آنی دعوت قیلوب دیدیلرکه انی قلت لک ذلک وانا غضبان وانه لیس لاحد
ان یعذب بعذاب الله ولکن ان امکنک الله منه فاقتله یعنی یا معاذ بن اول کلامی سکا حال غضبمده تکلم ایلدم
حال آنکه الله تعالی نک ایده جکی عذاب ایله تعذیب کمسنه یه لایق دکلدر لکن الله تعالی سنی اول شخص اوزره
اقدار ایدرسه همان آنی قتل ایله پس بو احادیث عدالت نشاردن عندیمزده بدیدار اولمشدرکه بعد الاخذ والقدرة
مشرکی احراق بالنار ایلمک ناسزا واراما حال امتناعنده ادلۀ سابقه ایله جوازی آشکاردر مؤلف صائب التدبیر
نور الله تعالی مضجعه بانور التنویر دیرکه وقت حربده عادت عرب اوزره انا ابو فلان دیو کنیه سین اظهار ایله
عادت عرب اوزره تعظم وتمدحه ابتدار کذلک انا فلان بن فلان دیو ذکر آبا واجداد ایله افتخار کذلک شعار
شجعان اوزره اشعار شجاعتی متضمن اولان اشعاری انشاد ایله تخویف اعداده بذل اقتدار ایلمک حق مجاهدینده
جائز وسزا واردرکه بونلر تنشیط مبارزین وتحریض مقاتلینه مداردر مکر اشعار مزبوره هجو بعض مسلمینی
متضمن اولمغله اول بعضک غضبنه بادی یاخود اول بعض اوزره فخور وتغلبه مؤدی اوله بومثللو اذای مسلمینی
موجب اولان امور البته رخصت شرعیه دن مهجوردر و بو بابده اصل قوی شول حدیث مرویدرکه یوم خندقده
اصحاب کرام حفر خندقه اهتمام واول هنکامده انشاد بعض اراجیز ایله تنشیط درونلرینه اقدام ایدرلر ایدی
اول حینده رسول الله علیه السلام لایغضب الیوم احد من شیء یرتجزبه رجل لایرید به بأسا مالم یکن کعب
بن مالک او حسان بن ثابت فانهما یجدان من ذلک شیئا کثیرا یعنی بو کونده برکسنه آخر کسنه نک قصد هجو
مسلمین ایتمیه رک ارتجاز ایلدیکی اراجیزدن غضبناک اولمسون مکر اول مرتجز کعب بن مالک یاخود حسان
بن ثابت اوله زیرا بونلر معایب ناسه واقف شاعر ماهر اولملریله اولبابده قول کثیره ظفر بولمغه قادر ونصریح
وتعریضله اغضاب ناسه مقتدرلردر قول شعریلری ایله اذن ورخصتلرین اعلام وهمان کعب وحسانی نهیله
تأمین قلوب انام ایلدیلر و یوم مزبورده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بنفسه حفر خندقه مباشرت ایدرلر ایدی
تاکه ناس کندولره اقتدا ومتابعته مبادرت ایده لر واول حینده اللهم ان الخیر خیر الاخرة فاغفر للانصار والمهاجرة
قول لؤلؤنثارلرین ذکر وتکرار ایدرلر ایدی وینه رسول الله صلی الله علیه وسلم یوم مزبورده زنابیل ترابی بنفسه

احتمال

مطلب حکم التعذیب بالاحراق یجوز ام لا

احتمال واول هنکامده هذی الحمال لاحمال خیبر هذی ابرّ ربنا واطهر یعنی حمل نقیس بودر بوقسه خیبردن حمل اولنان
فواکه ونفایس دکلدر و بوزنا بیل یاربنا من جهة البر والاحسان اکثر وکدورت و بالدن اطهر در قول سعادت
اشتمالرین تکرار ایله اشتغال ایدرلر ایدی پس دلائل مقرره دن عندیمزده استقرار ایتمشدرکه بو مثللو
ازدیاد نشاط مجاهدینه مدار اولان کار وکفتار حق مسلمینده جائز وسزا واردر واکر مشرکین برمسلمی
اکراهله کتوروب اثناء صفلرنده توقیف ایتدکلرنده عسکر مسلمیندن بریسی آنک مسلم ایدوکنی بیلیه رک یاخود بیلوب
آنی قصد ایتمیه رک اکا رمی سهام وآنی قتل واعدام ایلسه بو صورتلرده قاتل اوزره دیت وکفارتدن برنسنه الزام
اولنماز زیرا مسلم ایچون صف مشرکینه علی الاطلاق رمی سهام ایلمک حلال کور یلمکله رمی بر وجهله مستتبع
وبال اولماز مکر برمسلمی بعینه کوروب اسلام واکراهنه عالم ایکن اکا رمی سهامه عازم اوله بو صورتده قتلی عمد
محض اولوب اول دخی موجب قصاص اولمغله مقتضای قیاس لزوم اقتصاصدر وقیاس مذکور العمد قود
مثللو نص حدیثله مؤید ومنصوردر لکن طریق استحسانده عدم قصاص نمایاندرکه مقتول مزبور مباح الرمی
اولان صف مشرکینده حاضر اولمغله موضع اباحت قتلده وجودی شبهاتله مندرج اولان عقوبت قصاصی
اسقاطده شبهه ایدوکی ظاهردر انجق قاتل اوزره کندو مالندن دیتی ایجاب اولنورکه اول قاتل برنفس متقومه یی
اتلاف ایتمش اولوب دیت دخی شبهاتله ثابته اولان احکامدن ایدوکی بی ارتیابدر لکن قتل مرقوم عمد محض ایله
حادث اولمغله وجوب کفارته باعث اولماز واکر برمسلم صف مشرکینه رمی سهام ایدر ایکن وتر قوسی قیریلوب
سهمی صف مسلمینده برمسلم اوزره عودت ایلسه یاخود سهم مرمی منحرف کیدوب قتالیچون تقدم ایلمش برمسلمه
اصابت ایلسه بو صورتلرده قاتل اوزره کفارت وعاقله سی اوزره دیت ایجاب اولنور زیرا قتلی بطریق الخطأ
واقع اولمشدر وقتل خطا دیت وکفارتی نص قرآنله مستتبعدر بعده مؤلف مصیب بو موضعده انواع خطایی
ذکر وترتیب ایلمشدر بری اولدرکه قاتل برمسلمی بعینه صف مشرکینده کوروب آنی مشرک ظن ایتمکله اکا رمی
سهام وقتل واعدام ایلسه بو فعلی اکرچه فی الحقیقه عمددرکه برشخصی بعینه قصد واکا اصابت ایلمشدر
وانی مشرک ظن ایلمک فعلنه متصل دکلدر لکن شرعا خطا ایدوکی عندیمزده سنت نبویه ایله هویدادر زیرا
مرویدرکه مسلمین غزوۀ احدده حذیفه رضی الله عنهک پدری یمان رضی الله عنهی کوروب مشرکیندن ظن
ایتملریله اوزرینه سل سیوف ایدوب انی قتل ایلدکلرنده رسول الله علیه الصلوة والسلام قاتلین اوزره دیتنی الزام
ایلدیلر صکره حذیفه رضی الله عنه دیت مزبوره یی اخذ ایتمیوب مسلمینه انعام ایلدی واکر مسلمین حصن
مشرکینه رمی منجنیق ایتدکلرنده حصنده بولنوب تاجر یاخود اسیر اولان برمسلمه اصابت ایلسه اول مسلم
اول حصنده بولندیغنی مسلمینه اعلام ایتمش ایسه دخی اوزرلرینه هیچ نسنه الزام اولنماز زیرا رمیلری علی
الاطلاق مباح ایدوکی قریبا اعلام ایلدیک کذلک برمطموره یی دخانله تضییق ایتدکلرنده ایچنده برمسلم بولنوب
هالک اولان مشرکین ایچنده اول دخی فائت اولسه ینه تدخین اهل حرب علی الاطلاق مباح اولمغله مسلمین اوزره
هیچ نسنه ثابت اولماز انجق مشرکین مرقومینی بلاتدخین طریق آخر ایله قتله قادر ایسه لر اول مسلمی صیانت
ایچون تدخین ایتمامک اولی ایدوکی ظاهردر اما تدخیندن غیری طریقله مقتدر دکللر ایسه جواز تدخین امر
متقرردرکه تدخینله مسلمینی قصد ایتمیوب همان مشرکینی اراده ایتدکلری محقق اولمغله فعللری مباح مطلقدر
امافعل خاطیء بشقه درکه آنده اصابت مسلمدن تحرز فی الجمله ممکن اولمغله جوازنده شرط تحرز متعیندر واکر
مسلمینک رمی ایلدکلری حجر منجنیق عسکر مسلمینده بولنان برقوم مسلمین اوزره رجوعله آنلری قتل واعدام ایلسه
فعل مزبور فی الجمله ممکن التحرز اولان خطادن اولمغله قاتلین اوزره دیت وکفارت الزام اولنور و بو بابده قاتلین
انجق مدحبال ایدنلردر بوقسه منجنیق طوتانلر وحجری طوتوب تشدید ایلینلر دکللردرکه حجر قنغی جانبه کیدرسه
انجق مدحبال ایدنلرک قوتلری ایله کیدوب منجنیق طوتانلرک وحجری تشدید ایدنلرک قوتلریله کیتمدیکندن رمی
منجنیق مدحبال ایدنلرک فعلی ایدوکی تحقیق اولنور واکر صورت مفروضه ده حجر منجنیق مدحبال ایدنلر
اوزره عودت وایچلریندن برینه اصابت ایلسه بونده قاتلینک عاقله لری اوزره الزام دیت اولنوب انجق اول دیتدن
حصۀ مقتولی اسقاطه مبادرت اولنور مثلا مدحبال ایدنلر یکرمی کسنه لر ایسه نصف عشر دیت ساقط اولوب
باقیسی باقین اوزره منضبط اولور زیرا شخص مقتول قتل نفسنده شریک اولوب نفسنی هم نفسی وهم جماعت سائره
جرح ایلین کسنه منزلنه نازل اولمغله دیتدن حصۀ نفسی ساقط وزائل قیلنور و بو مسئله ده قاتلیندن هر بری
اوزره کفارت کامله ایجاب اولنورکه کفارت جزاء فعل اولوب قابل وصف تجزی اولمدیغی بی ارتیابدر اما حکم

مطلب کفارة القتل لاتتجزی خلاف الدیة

دبت بشقه در بعده مؤلف حقايق پرداز بيان مسئلهٔ تترسه آغاز ايدوب ديركه اكر مشركين اطفال مسلمينله
تترسى التزام ايلسه لر سهام مسلمين اطفاله اصابت ايتسه دخى رميلرى جائز كوريلوب اوزرلرينه ديت وكفارت
التزام اولنماز زيرا غرضلرى رمى اعدا اولوب رمى مسلمين اولديغى هويدادر وبويله مواضعده مسلمين اوزره
غرامت ديت ياخود وجوب كفارت لازم قيلنسه البته اقدام قتالى ملتزم اوله مزلر وبركمسنه كه رمى سهامى
موجب كفارت اوله واول كفارتى ادا قيلمازسه عاصى اوله وقبل الاداء فوت اولورسه ديوان الهى يه ذنبله حاضر اوله
وعفو الهى ايرشمزسه اول ذنبله مؤاخذه اولنه اول كمسنه قتالى التزام ايدرمى انتهى مؤلفك بوقول ساطعنده
مخطى دخى قتل خطاده آثم اوله جغنه نص قاطع واردر لكن بعض اصحابمز رحمهم الله تعالى وليس عليكم
جناح فيما اخطأتم به يعنى اى مؤمنين سزلردن على وجه الخطاء صادر اولان افعالده اوزريكزه وبال يوقدر
نظم جليلنك ظاهرى ايله استدلال ومخطى اوزره اثم ووبال يوقدر ديو قطع مقال ايلديلر وبز جوابلرنده
ديرزكه نظم قرآنده مخطى اوزره ايجاب كفارت اوزره تنصيص قتل خطا موجب اثم ووبال اولديغى بيان
ورصد ودر واستدلال ايلدكلرى نص مذكور ايله مراد انجق بعد اداء الكفارة اثم ووبالى مرفوع اولور ديمكدر كه
كفارت انجق ستر ذنوب ايچون مشروع قيلنمشدر نكته سى اولدركه قتل خطادن قريبا متبين اولديغى اوزره
فى الجمله تحرز ممكندر وبالجمله تقريرات مذكوره دن مراممز انجق مباح مطلق اولان افعال قطعا ديت وكفارتى
موجب اولماديغنى افاده واعلامدر واكر مسلمين سلاحلرين سم ايله سقى وتربيه ايدرلرسه تجويز وتسويه اولنوركه
سلاح مسموم مشركينه اصابت ايتدكده نفوسلرنده فعلى اكمل وقتللرنده تأثيرى اسرع واسهل اولمغله مكائد
حربدن ايدوكى بى جدل ومكائد حربدن اولان اموردة بأس شرعى اولمديغى سابقده مشروح ومفصلدر
كذلك رؤس رماحلرينه مشاقهٔ كتانى يعنى كتان طراقنده طراقده كيروقالان غليظى ياخود طراقدن چيقن خالصى
دهن نفطله آلوده قيلوب آنى نار ايله مشتعل قيلدقدنصكره مشركينى آنكله طعن واحراق دخى مكائد حربدن
اولمغله جوازى بلاشقا قدر بعده مؤلف صائب الاجتهاد اشجار مشركينى قطع وابنيه لرين تخريبه متعلق اولان
مسائلى بومحلده ذكر وايراد ايلدى لكن مسائل مرقومه اوائل كتابده باب وصايا الامراء فى الحرب اثناسنده مشروح اولمغله
بز بوموضعده ذكرينى مطوى ومطروح ايلديك انجق مؤلف سماحت نژاد بومحلده مسئلهٔ واحده ازدياد ايدوب ديديكه
اشجار مشركينى قطع وابنيه لرين تخريب بعد المحاصرة اطراف بلده لرنده تجويز وتصويب اولنديغى كبى بر فردى
محاصره ايتمدين مرور ايلدكلرى طريقلرده دخى تجويز وتقريب اولنور مكر طريق مزبور هرسنه ممر اهل غزا اولمغله
معروف ومشهور اوله بوصورتده آنده بولنان مباهى تغوير وابطال واشجار مثمره ومظله يى قطع واستيصال مسلمينه
حلال كورلمز زيرا اهل غزا هرسال اكا محتاج ايكن فعل مذكورلرى ياكندولره ياخود كندولردنصكره مرور ايدن
اهل غزايه موجب ضرر اولمغله عدم جوازى مقرردر امابوصورتك غيرى مشركينه تحقير واغضابى مفيد اولان
قطع وتخريب البته تجويز وتصويب اولنور واذا دخل المسلم دار الحرب بامان فليس ينبغى له ان يعمل لهم السلاح
ولا الجصابات ولا غير ذلك الى آخره يعنى برمسلم دار الحربه امانله داخل اولدقده كركدركه اهل حرب ايچون
مسلمين اوزره حربده كسب قوت ايده جكلرى اسلحه وجصابات وبونك امثالى غيرى نسنه لر ياعمله مشتغل اولميه
مترجم فقير ديركه عندمزده بولنان نسخ مصححه ده تحرير اولنديغى اوزره ولا الجصابات جيم وصاد وبعد الالف
باايله واقع اولمشدر لكن كتب عربيه وفارسيه ده لفظ جصابه بولنمامشدر ولاجل التصحيح محال سائره ده بولنان
نسخ كتاب تصفح اولندقده بعض نسخ مصححه ده ولا الخفتانات لفظى واقع اولوب مناسبت قامله اول نسخه نك
صحتنه ونسخ سائره ده اشتباه خطه بنا سهو كاتبه جزم اولنمشدر خفتان لفظ معربدر برهان قاطعده خفتان نوعى
از جبه وجامهٔ روز جنك باشد كه ازا قزاكند كويند وبتركى قفتان خوانند ديو تعريف ايلمشدر ولفظ خفتان
اواخر كتابده باب الشروط فى الموادعة وغيرها اثناسنده دخى بومعنى اوزره كلسه كركدر انتهى زيرا بومثللو
نسنه لرى اهل حربه دار اسلامدن حمل وايصال حق مسلمينده اشد كراهتله مكروه اولديغى كبى دارلرنده يا عمق
دخى اشد كراهتله مكروهدر وبوبابده اسير ومستأمن مستويدركه ايكيسى دخى كسر شوكت مشركينله امور
ومحاربهٔ مسلمين اوزره تقويت مشركينى موجب اولان نسنه لردن منهى اولمقده متساويلردر واكر اهل حرب آنلرى
عمل مذكور اوزره اكراه ايدرلرسه نظر اولنور اكر اكراهلرى قيد وحبس مثللو اسباب عذابله ايسه ينه جواب مسئله
ذكر اولنان قول صوابدركه ضرورت انجق خوف هلاكى متضمن اولان نسنه ايله حاصل وبونلرده نفسلرى
اوزره خوف تلف غير متحصلدر واكر اكراهلرى قتلله ياخود نفسى يا برعضوى اوزره خوف تلفى متضمن اولان

مطلب المخطى فى القتل هل يأثم ام لا

بوآيت كريمه انسانى على وجه الخطا
ياباسنك غيرى يه نسبت ايلمكده
وارده دراما حكمى عام اولمغله
بعض اصحابمز آنكله مانحن فيهده
استدلال ايلمشلردر عم

مطلب حكم الاكراه واسبابه

ضربله تهديد وتنكيل اوزره ايسه بوصورتده عمل مرقومه مباشرتلرى تجويز اولنور كه بونده تحقق ضرورت آشكار
ووقت ضرورتده اسانى اوزره اجراء كلمهٔ كفر كبى بوندن اعظم اولان نسنه لر جائز ايكن بونك بالاولويه جائز ايدوكى
بديداردر وبويله ايكن عمل مذكوردن اجتنابله قتلنى ارتكاب ايدرسه حقنده افضل ايدوكى بى ارتيابدر زيرا بو اجتنابله
دينده صلابتنى وغيظ مشركينى موجب اولان نسنه يه جرائتنى ووهن مسلمينه مؤدى اولان نسنه لردن مجانبتنى
اظهار ايتمكله اجراء كلمهٔ كفردن احتراز ايله قتلنى ارتكاب ايتمك مثللو اعظم اجوره نائل اوله جغى آشكاردر واكر
اول مسلم ايچلرنده مستأمن بولنوب بويله نسنه لرى يايدقده دار اسلامه اخراجنه مانع اولميه جقلرينه ويدندن ثمنله
ياخود بلاثمن اخذه جبر ايتميه جكلرينه عالم اولسه دار الحربده اول عمله مباشرتى جائز بعده معمولنى دار اسلامه
اخراجى لازم اولوب صنع مزبورى مسلمين اوزره تقويت مشركينى مستلزم اولماز اما اخذ ايتملرى محل احتمال ايسه
اول عمله مباشرتى استحلال اولنماز كورمزميسنكه اول نسنه يى دار اسلامدن تجارت ايچون ادخالى حلال كوريلميوب
انجق يدندن اخذ ايتميه جكلرينى بيلورسه كندو انتفاعى ايچون ادخالى استحلال اولنور مانحن فيه دخى بونك مثاليدر
واكر مسلم مستأمن دار الحربده معدن حديده ظفرياب اولسه يدندن ثمنله ياخود بلاثمن اخذلرندن انديشه اولندقده
اول معدنده عمل برله استخراج حديد اكا مكروه كورلديكى بى ارتيابدر زيرا حديد جميع اسلحه نك اساسى اولمغله
حكم على عمل سلاحه قياس اولنور امايدندن جبر ايله اخذ ايتميه جكلرينه عالم ايسه اول معدنده عملى جائز ومعمولنى
دار اسلامه اخراجى لازمدر واكر بعضيسنى اخذ وبعضيسنى ترك ايتملرى محتمل ايسه ينه كراهت استخراجى بلاجدلدر
مكر بعضيسنى دار اسلامه اخراجنده مسلمينه نفع ظاهر ياخود مسلمينك اكا ضرورت واحتياجلرى امر باهر اوله
بوصورتده عملى مسلمينه باعث اضرار اولميوب بلكه توفير منفعتلرينه مدار اولمغله جائز وسزاوار كوريلور واكر
مسلمين اهل حربك دوابنه ظفرياب اولوب اخراجندن عجزلرى آشكار اولسه سابقده باب ما يحمل عليه الخمس
مسائلنده بيان ايلديك كه اول دوابى اولا ذبح وثانيا احراق بالنار ايلمك كركدر يوقسه بقره ورمكه وسائر حيوانلرينك
ذبحلرينه قادر ايكن آنلرى عقر ايلمك يعنى اقداملرين قطع ايلمك جائز اولمديغى ظاهردر كه عقر البته مثله در
ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم كلب عقوره دخى مثله دن نهى ايتمشلردر مكر بقره ورمكه وبونلرك امثاللرينك
فرار ياخود سركشلكى جهتلريله ذبحلرندن عاجز اولهلر بوصورتده اول حيواناتى دار الحربده ابقا منفعت مشركينه
باعث اولمغله رمى سهامله ياخود طريق آخر ايله آنلرى عقر ايلمك جائز كوريلور وبومسئله ده اصل قوى شول
اثردركه جعفر الطيار بن ابى طالب رضى الله عنه يوم مؤته ده اثناء حربده سلامت نفسندن مأيوس اولدقده
همان فرس جوادندن نزول ايدوب اول فرسى عقردنصكره قتل اولنجيه دك قتالله مشغول اولدى وبو اثر جلادت
نشاندن ظاهر ونمايان اولمشدركه مسلم مجاهد فرسندن نزولله قتاله اقدام وكندو قتلنه توطين نفسله صفوف
اعدايه اقتحام ايلمك جائز وشاياندركه صنع مذكورنده مشركينه قارشو اظهار ثباتله وجها من الوجوه عدم فرارينى
اعلان ايتمكله كسر شوكتلرين متضمن اولوب مكائد حربدن ايدوكى عياندر وصحابهٔ كرام رضوان الله عليهم
اجمعيندن نيجه شجعان بنام بووجهله اقتحام واقدامده ثابت الاقدام اولمشلردر بريسى حمى الدبر لقبيله ملقب
قيلنان عاصم بن ثابت رضى الله عنه دركه رجيع نام موضعده بنى لحيانله محاربه ده كندو قتلنه طالب وقتال اعداده
ثباتله نيل شهادته راغب اولمشدر ولقب مزبور ايله سبب تلقيبى اولدركه عاصم مشار اليه اسبغ الله رضوانه عليه
حضرتلرى جسد مشركه مس ايتمكه ومشركى كندو جسدينه مس ايتدرمكه يمين ايتمش ايدى بناء عليه
محاربهٔ مذكوره ده قتلنه جازم اولدقده اللهم انى حميت دينك بجهدى فاحم لحمى يعنى يارب بن جهد وجهادم
ايله سنك دينكى حمايه قيلدم سندخى بنم لحميمى ايادى كفاردن حمايه قيل ديو دعايه عازم اولدى صكره قتل اولندقده
الله تعالى جموع دبرى ارسال ولحمنى ايادى كفاردن حمايتله اكا اكرام واجلال ايلدى ودبر فتح دال وسكون
باايله نحلدركه ذباب عسلدر ياخود زنابيردركه انسانى لسع ايليين ذباب كبيردر پس حمايت دبر ايله مشركين مدبرندن
بر فرد قطع رأسى ايچون اكا تقربه قدر تيذير اولميوب بروينه صبر ايديكز دخول ليلده جموع دبر استدبار ايلدكده
رأسنى قطع ايدەلم ديوند بير ايلديلر ودخول ليلدن صكره الله تعالى جسدينى رفع ايتمكله مشركين هر چند كه
طلبده شتاب ايلديلر اكا بروجهله ظفرياب اولماديلر پس عاصم مرقوم بو عصمتله معصوم اولمغله حمى الدبر
لقبيله موسوم قيلندى وبرى دخى منذر بن عمرو الساعدى رضى الله عنه دركه يوم بئر معونه ده نفسنى كندو قتلنه
توطين وقتاله اقدامده شهادتله كامياب اولمشدر پس تقرير مرقومله بزه معلوم اولمشدركه مسلم مجاهد استقبال اعدا
هنكامنده فرسندن نزولله پياده محاربه يه اقدام واولوجهله كندو قتل اولنوب ياخود اعدايه ظفر بولنجيه دك

قتاله اهتمام ايلمك جائزدر كذلك سيفنى بردخى غلافنه وضع ايتمك ملاحظه سيله غلافنى كسر ايلمك كذلك اعدادن
اعراض ايتمك ملاحظه سيله ممكن ايسه فرسنى ذبح ايتمك وممكن دكل ايسه عقر ايتمك بعده قتل اولنوب ياخود
ظفرياب اولنجيه دك قتاله اشتغال ايتمك تجويز واستحلال اولنور زيرا الله تعالى ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم
واموالهم بان لهم الجنة نظم جليلى مدلولى اوزره مؤمنلردن نفوس واموالارين مقابلهٔ جنتله اشترا قيلمشدر
وذكر اولنان اقداملرى عقد مرقومده مبيع بولنان نفوس واموالارين تحقيق تسليم ايدوكى بى مرادر واكر مسلمين
هرسنه غزا ايچون ممر معروفلرى اولان طريق اوزره بولنان برحصنى محاصره ايله اشتغال ايلسه لر بوصورتده
اشجارلرين قطع ومباهلرين ابطال قيلرى استحلال اولنور وبز قريبا بيان ايلديك كه مسلمين اهل حربدن
برفردى محاصره ايتمشلر ايسه ممر معروفلرى اولان طريقلرنده اولان اشجار ومياهى قطع وابطاللرى شايان كوريلمز
تاكه وقت آخرده كندولره ياخود سائر مسلمينه باعث ضرر وزيان اولميه اما بعض اعدالرين محاصره ايتدكلرنده
صنع مزبور كسر شوكتلرينه بادى ويدلريله تسليم دارلرينه مؤدى اولديغندن آنده منفعت مسلمين وقت آخرده
توقع اولنان ضرردن اكثر اولمغله جوازى امر مقرردر واكر اهل حرب حصون اسلامدن برحصنى محاصره
ايكن برمسلمى اسير ايدوب اكا شو حصنى فتح ايده جك برموضع اوزره بزه دلالت قيل ديو ابرام ايدوب اول مسلم دخى
موضع مطلوبه عالم اولسه دلالتى مسلمين اوزره اعانت مشركينى مستلزم اولمغله كركدر كه اول دلالتى برو جهله
ملتزم اولميه واكر اول بابده انى قتله تهديد ايدرلرسه نظر اولنور اكر اغلب ظنى دلالتنده اهل حرب حصنه
ظفر بولوب مقاتلهٔ مسلمينى قتل وذراريلرين سبى اوزره واقع اولورسه دلالتى اصلا جائز وواسع كوريلمز زيرا
بو دلالتى هلاك مسلمينى متضمن ومسلم ايچون ارواح جماعت مسلمينى كندو نفسنه فدا ووقايه قيلمق حرام ايدوكى
متعيندر كورمزميسكه بركمسنه يى قتل مسلم اوزره قتله اكراه ايلدكلرنده قتلى مقصود اولان شخص واحد ايكن
اول مكره ايچون ينه حرمت قتلى بى اشتباهدر پس فعلى هلاك جماعت مسلمينى متضمن اولدقده بالاولويه حرام
ايدوكى متعيندر كورمزميسكه اهل حرب برمسلمى قتليچون طلب ايدوب مسلم آخره سن بزى آنك اوزرينه
دلالت قيل يوغيسه سنى قتل ايده رزديو تهديد ايتدكلرنده اكر ظن غالبى حين دلالتنده قتل ايده جكلرى اوزره
واقع اولورسه دلالتى برو جهله جائز وواسع كوريلمز مؤلف جليل بو مسئله يى شو وجهله تعليل ايتمشدر كه
دلالت مزبوره مسلم مسلم آخره مهلك بدن اولان وجهله ظلمى متضمندر وظلم مزبور دين اسلامده اصلا حلال
كوريلديكى امر متبيندر اما بو صورتده عدم دلالتنده تلف نفسندن خائف اولوب حين دلالتنده دخى اول
مطلوبى قتل ايتميوب همان اسر واستخدام ايده جكلرينه ياخود يانده بولنان مالنى اخذ ايده جكلرينه واقف اولسه
بو بابده قتله اتلاف مال مسلم اوزره اكراه اولنمق منزلتنه تنزيل واول مسلم مطلوب اوزره دلالتى تحليل اولنور
بويله ايكن كندو قتلنى ارتكابله دلالتدن اجتناب ايدرسه اعظم اجور ايله مأجور اوله جغى بى ارتيابدر زيرا بو تقدير
اوزره ظلم مسلمه مؤدى اولان نسنه دن احتراز وغيظ مشركينه بادى اولان صلابت دينيه سين ابراز ايتمش اولور
ومعناى مزبور موجب اعظم اجوردر واكر اصل مسئله ده طريق حصنه دلالت اوزره قتله اكراه اولنان مسلمك
اغلب ظنى دلالتنده شوكت اسلامه نوع وهن تطرق ايلديكدن صكره ينه مسلمين قتالله آنلره مقاومت
ايده جكلرينه تعلق ايدرسه بو صورتده تلف نفسندن خوف ايلدكده جواز دلالتى تحقق ايدر زيرا بو دلالتى هلاك
مسلمينه بادى اولميوب انجق مسلمينك دفع اعدا ايچون ازدياد هموم واشغاللرينه مؤدى اولمغله تلف نفسندن
خوف ايلدكده دلالتدن امتناعى موجب اعظم اجور ايسه ده ينه دلالتى مباح وغير محظوردر نظيرى اولدركه
اهل حرب برمسلمه تهديد ايله بزى مسلمينله قتال ايده جك برسلاحه دلالت قيل يوغيسه سنى قتل ايده رز
ديو تشديد ايتدكلرنده اول مسلمك اغلب ظنى دلالتنده مسلمينى قتل واسره ظفرياب اولملرينه تعلق ايدرسه جواز
دلالتى تحقق ايلمز اما اهل حرب اول سلاحله كسب قوت ايتدكلرندن صكره ينه مسلمين آنلره مقاومت ايده جكلرينه
تعلق ايدرسه نفسى اوزره هلاك ومثله دن خوف ايلدكده صبر ايله دلالتدن امتناعى افضل ايسه ده ينه دلالتى حكم
جوازه تلاحق ايدر واكر برمسلمه تعنيفله سنى البته قتل ايده رز ياخود ملكمزى كوردكده اكا سجده ايدرسين
ديو تخويف ايلسه لر نظر اولنور اكر على وجه العبادة سجود ايله امر ايتمشلر ايسه امر مرقوم لسان اوزره اجراء كلمهٔ
كفر ياخود صليبه سجده ايلمك منزلته نازل اولمغله اكر چه الله تعالى دن غيرى يه سجده قيلمق برفرده لايق
اولمديغندن اظهار صلابت دينيه ايله امتناعى اعظم اجوره موصل ايسه ده ينه عند خوف الهلاك سبقت ايلين
بيان اوزره جواز ورخصت دخى حاصلدر واكر على وجه العبادة اولميوب مجرد على وجه التعظيم والتحية سجود

مطلب الاكراه على قتل مسلم

ايله امر ايتمشلر ايسه بنم عندمده احب اولان نفسنى اتلافه جسارت ايتميوب همان فعل مطلوبه مباشرت ايتمكدر
زيرا سجودك نوع مذكورى شرايع متقدمه ده مباح وغير محظور ايدى قال الله تعالى ورفع ابويه على العرش
وخروا له سجدا بو جهتله اول امر باطل همان شرب خمر ايله امرلرى منزلته نازلدر * وبز باب المكره على شرب
الخمرده بيان ايلديك كه تلف نفسندن خوف ايلدكده فعل مزبور لايق وشايان ايدر وما نحن فيه دخى آنكله سياندر
واكر اهل حرب برمسلمى حصون اهل اسلامدن برحصنك طريق فتحنه دلالت اوزره قتله اكراه ايدوب اول
حصنده دخى مسلمينك نسا وصبيانندن غيرى كمسنه موجود اولميوب واغلب ظنى دخى آنلرى سبى واسترقاق
ايده جكلرينه تعلق ايلسه بو صورتده اصلا جواز دلالتى تحقق ايلمز زيرا سبى واسترقاق اتلاف حكمنى اولوب اتلاف
حقيقى اولان قتله برابر اولمغله آنى موجب اولان دلالت مظالمدن ايدوكى مقرردر اما حصن مرقومده اموال مسلميندن
غيرى نسنه معدوم ايسه بو بابده اكراه اهلرى اتلاف مال اوزره اكراه منزلنده اولوب تلف نفسندن خوف ايلدكده
جواز دلالتى معلومدر وهر موضعده كه اكراه اولنديغى فعل اوزره اقدامى حلال كوريلديكى اقدام مزبور انجق
تهديد اولنديغى عقوبتى اكا ايقاع ايچون آنى احضار قيلدقلرى هنكامده استحلال اولنور بو قسمه قبل الاحضار اول فعله
اقدامى اصلا سزاوار اولماز زيرا فعل حرام اوزره اكراهله رخصت اقدام انجق تحقق هلاك هنكامنده اولوب
شخص مرقوم دخى قبل الاحضار امن وسلامتله آرام اوزره در وبيلك كركدر كه وقوف حقيقى ممكن اولميان
اموردە ظن غالب منزلهٔ تحقيق حقيقتده نازل اولمغله اول مكرهك خوف ايلديكى هلاك نفسى ظن غالب ايله مظنونى
اولدقده تهديدلرى بالفعل سبقت ايدوب ايتامكه اعتبار اولنميوب همان حكم متيقن آنده حاصل اولور حتى
بركمسنه بو مثللو موادده اهل حرب نيجه اسيرلرين قتل ايلدكلرينى معاينه دن صكره اول ماده يى كندويه دخى
تكليف ايلسه لر بو بابده آنى صريحا قتله تهديد وتخويف ايتمسه لر دخى اول ماده لدى الاكراه جائز الاقدام ايسه
اكا اقدامى جواز ايله توصيف اولنور زيرا السعيد من وعظ بغيره مصداقى اوزره امثالنه اعتبار ايله كندونك
دخى تلف نفسى عندنده ظن غالب ايله آشكار اولمشدر مؤلف مصيب الاغراض صانه الله تعالى يوم العرض
عن الاعتراض ديركه مسلم ايچون قوس فارسيه ايله رمى تعلم حلالدر كه آنده دخى شوكت اعدايى كسر وابطالرينه
وهن وضعف ادخال واردر ومسلم موجب نكايت اعدا اولان جميع اعمالده مأذون ايدوكى بلا جدالدر كذلك رمى
اعدا ايچون تعلم حسبان دخى جائز كوريلمك بى كاندر مترجم فقير ديركه قوس ايكى قسمدر برى عربيه وبرى
فارسيه در وقوس عربيه دخى ايكى قسمدر برى حجازيه وبرى واسطيه در وقوس فارسيه دخى ايكى قسمدر
برى قوس يددر كه يد ايله رمى ايدرلر وبرى قوس رجلدر كه رجلله رمى ايدرلر واقسام مذكوره دن هر برى اختلاف
ازمنه وامكنه حسبيله انواع متعدده وغير معدوده يه مقسومدر كه علمانك تأليف ايلدكلرى قوس نامه لرده
اكثرى مشروح ومرسومدر وحسبان ضم حاء مهمله ايله جمع حسبانه در كه قوس فارسيه ايله رمى اولنوب ناوك
ديدكلرى سهام صغاردر انتهى ومؤلف اصابت نهادك بو مسئله يى ايرادينه بادى اولدركه بعض ناس قوس
فارسيه ايله رمى مكروه كوروب اولبابده بعض احاديث روايتنه دخى متصدى اولديلر لكن احاديث مذكوره
شاذه دركه خلافنده عموم بلوى ظاهر اولديغندن بشقه قرآن كريمه مخالفت مضمونى باهردر قال الله تعالى
واعدوا لهم ما استطعتم من قوة يعنى محاربهٔ مشركين ايچون جنس قوتدن هرنه يه قادر ايسكز آنى اعداد
ايديكز وقوس فارسيه ايله رمى سهام دخى جنس قوتدن اولمغله البته داخل حكم آيتدر اكر بعض مرقومين قوس
فارسيه آلات عجمدندر وغازى غزاسنده آلات عربيه يى استعمال ايلمك كركدر ديو كراهته استدلال ايدرلرسه
جوابلرنده ديرزكه منجنيق دخى آلات عجمدن ايكن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم تدبير سلمان رضى الله عنه
اوزره آنى حصن طائف اوزره نصب ايلديلر كذلك اتخاذ خندق عادت عجمدن ايكن ينه رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم تدبير سلمان رضى الله تعالى عنه اوزره آنى دخى اتخاذ ايلديلر پس دلائل مذكوره دن آشكار اولمشدر كه
مكايد حربدن اولان نسنه لر عربك بيلديكى ياخود هيچ بيلمديكى امور عجمدن دخى اولسه استعمالى لايق وسزاواردر
وحر بيچون لبس حريرى تجويز ايدنلرك قوللرى اوزره برمسلم لابس حرير وديباج ايكن قتل اولنوب درجهٔ شهادتده
اندراج ايلسه كركدر كه كفننده البسهٔ مرقومه دن نسنه ترك اولنميوب جمله سى اخراج اولنه زيرا برباب الشهيد
وما يصنع به مسائلنده تحقيق ايلديك كه شهيد اكر چه ثيابى ايله دفن اولنور اما سلاحى نزع وتفريق اولنور
وحرير دخى صيقلى ولزوجتى جهتيله اعدانك حين ملامسه ده يدينى وبعض آلاتى دفعه مدار اولمغله حربده
تلبسى انجق على وجه السلاح جائز وسزاوار كوريلديكندن مسلم مزبور دخى على وجه السلاح لابس اولديغى

مطلب الرمى بالقسى العربية والفارسية

مطلب تفسير المترجم اسماء القسى

ظاهر حالندن بديدار اوردر بناء عليه بعد الشهادة سلاحى نزع اولنديغى كبى حرير ديباجى دخى اوزرندن دفع اولنور والله اعلم

باب ما يحل فى دار الحرب مما لا يجوز مثله فى دار الاسلام

يعنى دار اسلامده جائز دكل ايكن دار الحربده استحلال اولنان اعمالده باب دقت اشتمالدر بوندن اقدم مواضع عديدهده بزبيان ايلديك كه دار الحربده مستأمن اولان مسلم اهل حربه غدردن احتراز ايلمدكدنصكره نه كونه قادر اولورسه مالليرنى رضالريله اخذ ايلمك حقنده جائز وشايان در اما دار اسلامده مثلى جائز اولوب اولميان بوعدن بربيعه مبا شرت ايلدكده كتم عيب مبيع معناى غدر وغرورى متضمن اولمغله اصلا تجويز وتوسيع اولنماز اما اسير ياخود اهل حربدن ايكن مسلم اولان كسنهلر ايچون اموال اهل حربى بلا رضا اخذ ايلمك دخى حلال اولمغله حقلرنده كتم عيب مبيع دخى استحلال اولنور واكر مسلم مستأمن اهل حربه بر درهمى بر سنه تمامنهدك ايكى درهمه بيع ايدوب بعده اول سنه ايچنده اول مسلم ياخود اول حربى دار اسلامه خروج بعده عودت ايدوب حلول اجلدنصكره ايكى درهمى اخذ ايلسه ينه اخذنده جواز ورخصت واردر زيرا بعد الرجوع حاللرى ابتداء معاملهلرنده اولان احواللرى كبيدر بو صورتده قبل قبض الدرهمين ايكيسيده دار اسلامه كلوب حضور قاضيده اختصام ايلسهلر قاضى بر وجهله بينلرنده رفع خصام ايده مز كه اصل معاملهلرى دار عمزده واقع اولميوب امانه كلن حربى دخى حكم اسلامى على الاطلاق التزام ايتمشدر بو صورتده حربى اسلام ياذمتى قبولندن صكره اختصام ايلسه قاضى بيع سابقى ابطال ورأس مال اولان يالكز بر درهمى صاحبنه تسليمله رفع خصام ايدر زيرا بعد العقد وقبل القبض حادث اولان ذمت واسلامى حكم عقد ايله قبض درهمينه مانع اولمقده مقارن عقد اولان ذمت واسلامى ايله متساوى الاقدامدر نظيرى شول ذميدركه دار عمزده ذمى آخره بيع خمر ايدوب قبل القبض احدهما قبول اسلام ايليه وشول مسلمدركه مسلم آخره بيع عصير ايدوب قبل القبض عصير مزبور خمره منقلب اوله بو مسئلهده اصل قوى وان تبتم فلكم رؤس اموالكم نظم قديميدر يعنى اى اهل ايمان اكر معاملهٔ ربوادن واستحلال ربوادن توبه ايدرسكز انجق رأس ماللريكز بالتمام ملككز يكزدر وقال تعالى وذروا ما بقى من الربوا ان كنتم مؤمنين يعنى اى اهل ايمان الله تعالى دن خوف ايديكز ور بوادن عهدهٔ ناسده باقى قلان مطلوبكزى ترك ايديكز اكر ازدرون مؤمنين اولمش ايسكز و بو آيت ثابته نص جازمدركه حربيدن قبل الاسلام قبض اولنميان ربوايى اسلامدنصكره ترك ايلمك لازمدر كذلك مسلم حربى اوزره على وجه الربوا برنسنه بى شرط قبلوب قبض ايتمدين اول دارك اهلى قبول اسلام ايلسهلر ينه قبضى حرام اولور زيرا حكم عقد ربوا ايله قبضندن اقدم اول بقعه دار اسلام اولمغله مانع قبض اولمقده اول بقعه حين عقدده دار اسلام بولنمغله متساويهٔ الاقدامدر اما مقدما ذكر اولنديغى اوزره مسلم وحربى بينك دار عمزه خروجلرى بشقهدركه آنده دار الحربده واقع اولان معاملهلرنده حكم اسلام ثابت دكلدر دليلى اولدركه قاضى اول دارده استماع خصومته قادر دكلدر اما بو مسئلهده اهلى قبول اسلام ايلين دارده واقع اولان معاملهلرنده حكم اسلام ثابتدر دليلى اولدركه قاضى اول دارده استماع خصومته قادردر بناء عليه بونده قبل الاسلام طرفيندن قبضله تمام اولميان عقودده قبض ربوايى منع ورأس مالى دفعله حكم ايدر و بو بابده اصل قوى شول حديث مرويدركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يوم فتح مكهده الا ان كل ربوا كان فى الجاهلية فهو موضوع واول ربوا يوضع ربوا العباس بن عبد المطلب بيوردبلر يعنى بيلوب آكاه اولكزكه قبل الاسلام عقد اولنان جميع ربوا موضوع ومنحطدر وجملهدن اقدم وضع وحط اولنان ربوا عباس بن عبد المطلبك ربواسيدر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ابطال ربواده عم اكرمليله ابتدالرى انجق اوامرلرى نهج اوامر ملوك اوزره اولمديغنى اظهار وابدا ايچوندركه ملوك بومثللو امورده اقاربلرينه ترخيص ونهيى اجانبلرينه تخصيص ايدرلر اما رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اقرب اقرباى اولان عم كريملرين نهيده تقديم ايلديلر ايشته بو بابده آنى هنوز قبض ايتمديكى مال ربوايى قبضدن منع ايدوب سابقده قبض ايلديكى ربوايه بروجهله تعرض ايلمديلر وعلماء اسلاف وقت اسلام حضرت عباس رضى الله عنهده اختلاف ايدوب بعضيلرى اسلامى غزوهٔ بدردن اقدم ايدى ديوب بعضيلرى دخى يوم بدرده اسير اولدقدن صكره قبول اسلام ايدوب بعده مكهيه عودتيچون رسول الله عليه السلامدن استيذان ايتمكله اكا اذن ويرمشيدى ديديلر وعلى كلا القولين مكهده مسلم اولديغى حالده زمان فتحه دكين معاملهٔ ربوا ايدر ايدى حال آنكه حرمت ربوا فتح مكهدن اقدم نزول ايتمشيدى كورهمزميسنكه رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم خيبرده سعدين يعنى سعد بن مالك وسعد بن ابى وقاص رضى الله عنهمايه اربيتما فردا يعنى ارتكاب ربوا ايلديكز همان رد ايديكز بيوردبلر كذلك لا تأكلوا الربوا اضعافا مضاعفة يعنى اى اهل ايمان

بو يله عادتيكز اوزره اصلى مالدن قت قت زياده مال ربوايى اكل ايتمكز نظم جليلى وقعهٔ احدده نازل اولمشدر كه وقعهٔ احد فتح مكهدن بش سنه اقدمدر پس بو بيانله حرمت ربوا فتح مكهدن اقدم ايدوكى نمايان اولمشدر بو يله ايكن رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم فتحده مكه دار اسلام اولدقدنصكره معاملات عباس رضى الله عنهدن انجق قبضله رسيدهٔ تمام اولميانلرى ابطالله اتمام ايلمشلردر پس بو بيانله عنديمزده متبين اولمشدركه دار الحربده مسلم وحربى بينلرنده عقد ربوا جائز وممكن و بر بقعه قبل القبض دار اسلام اولدقدنصكره حكم عقد ربوا ايله قبض ربوا اعتبار ممكندر واكر بر مسلم دار الحربده بر حربى يه بيع خمر ايدوب تسليم خمر وقبض ثمندن صكره اول دارك اهلى مسلم اولسهلر ثمن مقبوض مسلم ايچون سالم قيلنور زيرا آنلرك معاملاتنده حكم اسلام انجق حرامى قبض ايله حكم عقد رسيدهٔ ختام اولدقدنصكره ظاهر اولمشدر اما اسلاملرى قبض خمردن اقدم اولسه مسلم اوزره رد ثمن واجبدركه ورود اسلامده هنوز قبض حرام غير مترتبدر كذلك اسلاملرى حربى خمرى قبض ايدوب مسلم هنوز ثمنى قبض ايتمدين ظاهر اولسه ينه مسلم مطالبهٔ ثمنه قادر اولماز اما ذمى دار اسلامده ذمى آخره خمرينى بيع وتسليم ايدوب قبض ثمن ايتمدين ايكيسيده قبول اسلام ايلسهلر حكم مسئله بشقهدركه عقد مزبور ايكى ذمى بينلرنده صحيح اولمغله اول عقد ايله ثمن بعد الاسلام دخى بايع ايچون دين مستحقدر واسلامى مانع قبض حق دكلدر اما ما نحن فيهده اصل عقد غير صحيح ايكن مجرد مسلم مستأمن اهل حربك اموال مباحهلرين طيب نفسلرى ايله اخذ ايچون تصحيح اولنمشيدى اول دخى اسلاملرى ايله زائل اولمغله برنسنه مطالبه سنه واصل اوله مز واكر اسلاملرى تمام ثمنى قبض و بعض خمرى تسليمدن صكره منتظم اولسه بو بابده بعض مبيع تمام مبيعه قياس اولنمغله ثمندن خمر مقبوضك حصهسى مسلم ايچون سالم اولوب غير مقبوضك حصهسنى رد ايلمك لازم اولور كذلك بر مسلم بر حربى يه دار الحربده بيك درهمى بر سنه تمامنهدك يوز ديناره سلم ايدوب بعد حلول الاجل نصف دينارى قبضدن صكره اول دارك اهلى مسلم اولسهلر دينار مقبوض مسلم ايچون ودينار مقبوضك حصهسى اولان نصف رأس المال حربى ايچون سالم اولوب بقيهٔ رأس المالى مسلمه رد وتسليم حربى اوزره لازم اولور زيرا اسلاملرندن صكره سبقت ايلين عقد فاسد ايله بقيهٔ دينارى قبض ايلمك غير ممكن اولمغله حكم مسئله ابادى ناسدن انقطاع مسلم فيه منزلنه تنزيل اولنوب رأس مالدن آنك حصهسنى رد ايلمك متعين اولور اما معاملهٔ مرقومه دار الحربده ايكى مسلم مستأمن ياخود ايكى مسلم اسير بينلرنده حاصل اولسه ايكيسيده هرمكانده احكام اسلامى ملتزم اولملريله معاملهلرى مردود و باطل اولور واكر دار الحربده قبول اسلام ايلين ايكى كسنه ميانندهده وقوع بولسه عند محمد رحمه الله تعالى بو دخى باطل ومدفوعدر لكن قول ابى حنيفه رضى الله تعالى عنه اوزره صورت مزبورهده مسلم وحربى بينلرنده جارى اولان معامله ايله مساوى انجق حكم اثم وكراهتده متغايردركه نفس اسلامله عصمت مال اكرچه حق ائمهده ثابت وظاهردر اما حق احكامده احراز داره موقوف ايكن احرازى متقرر اولمامشدر واكر ايكى حربى مستأمن دار عمزده بو معاملهيه مباشرت ايدوب بعده قاضى يه اختصام ايلسهلر كركدركه قاضى معاملهلرين ابطالله رفع خصام ايليه زيرا بونلر دار عمزده بولنان معاملهلرنده اهل ذمت منزلنه انزال اولنورلر وقاضى لدى الاختصام اهل ذمت ميانندهده جريان ايدن عقود ربوايى ابطال ايتديكى كبى ايكى مستأمن ميانندهده دخى ابطال ايدر انجق خمر وخنزير حقلرنده مال متقوم اولوب مستأمنين واهل ذمت اولبابده على سوا اولملريله قاضى بينلرنده جريان ايدن بيع خمر وخنزيرى تنفيذ وامضا ايدر واكر بر مسلم دار الحربده منعهٔ مسلمين ايچنده قائم ايكن بر حربى داخل حصنندن آنكله مكالمه ايدهرك بو مثللو بين المسلمين فاسد اولان بعض معاملاتله معاملهلر ايتسهلر بو معاملهلرى جائز كوريلمز زيرا منعهٔ مسلمينده بولنان مسلمك جانبنه رعايت البته بو عقدى افساد ايدر و بر عقد وجه واحد ايله فاسد اولدقده اول وجه واحد آنى من كل الوجوه افساده كفايت ايدر و بز باب ما يكره ادخاله دار الحرب وما لا يكره مسائلنده بيان ايلديك كه مشايخمزدن جمع كثير بو معاملهيى تجويز وتحليل ايدوب مسلم امانله دار الحربه دخول وماللرينى رضالريله اخذ ايتمك منزلنه تنزيل ايلديلر اما امام محمد رحمه الله تعالى مكان مسلمه اعتبار ايدوب حربى امانله عسكر مسلمينه ياخود دار اسلامه خروج بعده مسلم ايله بو معاملهيى ايتمك منزلنه تنزيلى اختيار ايتمكله ايكيسيده منعهٔ مسلمينده ايكن بو معاملهلرى صحيح اولمديغى كبى يالكز بريى بولندقده دخى تصحيح اولنماز ديمشدر اما قول مشايخ اوزره فرق مسئلتين معلومدركه حربى امانله دار عمزه كلدكده مالى محترم ومعصوم اولوب كندو منعه سنده ايكن مالى عصمت وحرمتدن مجرد ومدر واكر مشركين بر مسلمك جاريهٔ مسلمه سنى اسر واحراز ايتدكلرندن صكره ايچلرنده مستأمن اولان بر مسلم اول جاريه يى

اهل حربدن سرقه بله داراسلامه اخراجه فرصت بولسه آنك بوفعلنه شرعا رخصت ويرلمز زيرا اهل حرب
اول جاريه يه احراز ايله مالك اولمشلردر حتى اسلام ياذمتى قبول ايلسه لر بنه ملكلرنده ابقا اولنور بوجهتله مستأمن
مزبور آنى سرقه ده اهل حربه غدر ايتمش اولور غدر البته حرامدر اما اهل حرب اول جاريه يى مستأمن مزبوره
خمر ياخود ميته ايله بيعه رغبت قيلسه لر شراسنه رخصت ويريلور زيرا بونده اخذى رضالريله اولديغى متعين
ومعناى غدر غير ممكندر ومؤلف دقيق المنهاج بومسئله يى انجق امام ابو يوسف رحمة الله تعالى عليه اوزره
احتجاج ايچون ايراد ايتمشدر كه امام ابو يوسف بوعقدى تجويز ايدرسه البته عقود سابقه يى دخى تجويزه
محتاجدر اما حق مسلمده بو بيعى دخى مكروه كوروب مجيز اولماز سه جاريۀ مسلمه يى فداء خمر ايله تخليص
ممكن ايكن آنكله على وجه الحرام جماع ايلين حربينك يدنده تركنى تجويز ايتمش اولور كه عدم جوازى معلوم
اهل تميزدر ومستأمن مذكور اول جاريه يى خمر ايله اشترادن صكره داراسلامه اخراج ايتدكده كندو مملوكه سى
اولوب آنده عتق نافذ اولور اما مالك قديمى ديلرسه تمام قيمتيله اخذ ايدر زيرا مستأمن مرقوم اهل حرب اكاهبه
ايتمشلر كبى جاريه يه انجق رضاء اهل حربله مالك اولوب جهت بيعله متملك اولمامشدر كه مالك قديمى ثمنله اخذه
مالك اوله وبوتوجيه واضح ايله معاملۀ مذكوره نك دار الحربده جريانى ايله دار اسلامده جريانى بينلرنده
طريق فرق منضح اولور كه حربى اول جاريه ايله برابر دار يمزه امانله ورود ايلدكده مسلم آنى داريمزده خمرايله
اشترا قيلق باطل ومردود اولور حتى خمرايله اشترادنصكره قاضى يه اختصام ايلسه لر قاضى بو بيعى ابطال
وجاريه يى حربى مستأمن اوزره رد واول حربى به جاريه يى مسلميدن برينه بيعه اجبار ايله دفع خصام ايدر
زيرا جاريه مسلمه اولمغله آنى ملك كافرده ابقا ودار الحربه اعاده سنه رضا مشروع اولماز نه كيم حربى مستأمنك
جاريه سى دار اسلامده قبول اسلام ايلدكده حكم مسئله بويله در واكر اهل حربدن صاحب منعه اولان
بر عسكر دار اسلامه داخل اولوب برمسلم دخى امانله ايچلرينه واصل وبومثللو بين المسلمين جائز اولميان بعض
معاملاته آنلرايله عامل اولسه بونده دخى جواز ورخصت حاصلدر زيرا دارلرنده اولان علت جواز داراسلامده
بولنان منعه لرنده دخى قائمدر كه مال لرى مسلم ايچون مباح الاخذ ومستأمن اوزره غدر امانندن تحرز لازمدر
ومستأمن مرقوم دخى بومعامله ايله غدردن كسب اسباب تحرزى ملتزمدر و بوتفصيل ايله ظاهر ومرتسخ
اولمشدر كه مسئلۀ سابقه ده قول اصح مذهب مشايخدر كه بومسئله ده موضع نزوللرى حكم دار الحربى اخذ
ايتمشيكن اباحت مال لرى باقى اولديغندن مسلم ايچون معاملۀ مذكوره جائز كوريلدكده حربى كندو منعه سنده
وآنكله معامله ايدن مسلم منعۀ مسلميده بولندقده دخى جوازى متعين ومتميزدر واكر اهل حربدن بردارك اهلى
مسلميله موادعه اوزره ايكن برمسلم ايچلرينه واروب بردرهمى آنلره على وجه الربوا ايكى درهمله مبايعه ايلسه
بو دخى تجويز وتوسعه اولنور زيرا موادعه ايله دارلرى داراسلام اولميوب انجق بلارضا مال لرين اخذ ايله غدر
موادعه مسلم اوزره حرام اولمشيدى شمدى بومعامله ايله آنلرى استرضا ايلدكده معناى غدر منعدم اولوب
مأخوذينك حلال طيب اولمسنى اقتضا ايلمشدر واكر مواد عين اولان اهل حربدن بريسى اول موادعه ايله
داراسلامه داخل اولسه آنكله امن وسلامته نائل قيلنور بوصورتده برمسلم داريمزده آنكله وجه مشروح اوزره
معامله ايلسه قاضى اول معامله يى ابطال الله مقابله ايدر زيرا حربى مرقوم داريمزده منزلۀ مستأمنه نازلدر
وقريبا بيان ايلديك كه داريمزده مسلمين واهل ذمت بينلرنده باطل اولان معاملات مسلم ومستأمن بينلرنده دخى
باطلدر اما برمسلم مواد عين مرقومينه ياخود امانله بشقه دار الحربه داخل اولوب متاعنى ثمن معلومله اجل
معلومه دكين آنلره بيع ايتدكدنصكره مسلم بعض ثمنى حط ايدوب اهل حرب دخى باقيسنى تعجيل ايتمك اوزره
آنلرايله مصالحه يه قائل اولسه بومعامله سنه حكم جواز شامل اولور زيرا بوتصرفك دار اسلامده حرمتى انجق
اجلى دراهمله مبادله يى متضمن اولمغله آنده معناى ربوا متمكن اولديغندندر و بز الدفعات بيان ايلديك كه
دار الحربده مسلم وحربى بينلرنده حكم ربوا غير ممنوعدر پس بومعامله لرى دخى جائز ومشروعدر وحكم مشروح
المآل اوزره حديث بنى النضير ايله استدلال اولنمشدر كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم جوار مدينه دن
اجلا لرين مراد ايلدكده بزم ذمم ناسده هنوز وقتى حلول ايتمش ديونيمز واردر ديو عذر وبهانه ايراد ايلديلر
همان رسول الله عليه السلام ضعوا وتعجلوا يعنى ديونيكزدن برمقدارينى تنزيل و باقيسنى پيشين اخذايديكز
قول بلاغت نزوملريله اول قوم لازم الازاله يى الزام بيوردبلر وحكم مذكورى تجويزه مدار انجق بنى النضيرك
اهل حربدن اولملرى ايدوكى بديدار در ودليل مذكوردن عندمزده ظاهر و بارز اولمشدركه معاملۀ مزبوره

داراسلامده بين المسلمين جائز دكل ايسه ده دارالحربده مسلم وحربى بينلرنده جائزدر واكر مسلم مرقوم مواد عين اولان
اهل حرب ياخود ايچلرينه امانله داخل اولديغى اهل حربله وجه مشروح اوزره بيع ايلديكى متاعك بعض ثمنى
حط آنلردخى باقيسنى تعجيل ايتمك اوزره مصالحه دنصكره هنوز باقى معجلى قبض ايتمدين اول دارك اهلى ياخود بالكز
مديونى قبول اسلام ايلسه بوصورتده صلح مذكورلرى باطل اولوب تمام دين تمام اجله دكين مديون اوزره الزام
قيلنور زيرا قريبا بيان ايلديك كه عقد ايله مقصود اولان تصرفك تمامندن اقدم عارض اولان اسلام حالت عقدده
مقارن اولان اسلام ايله متساوى الاحكامدر واكر مسئلۀ مفروضه ده نصف دينى حط ونصف آخرينى
تعجيل اوزره مصالحه ايتمشلر اولوب بعده حربى اول نصف معجلك مثلا ايكى ثلثنى ادا برله ذمتنده يالكز
برثلثى قالدقدنصكره مسلم اولسه بوصورتده صلح سابق بالكلية باطل ومسلم اوزره رد مقبوضى لازم وتمام دين تمام
اجله دكين اول مديون اوزره قائم اولور اما سبقت ايدن بيع خمر مسئله سى بشقه دركه بيع مرقوم طرفيندن
ابتداء مبادله اولمغله آنك احكامى مقدار تقابضده واصل انجام اولمشدر وصلح مزبور مبادلۀ حقيقيه اولميوب
همان حط نصف شرطى اوزره تعجيل نصف ياخود تعجيل نصف شرطى اوزره حط نصف ايدوكى مشهود
اولمغله قبض نصف باقى ايله كمال شرط موجود اولمدقجه تمام صلح دخى موجود اولميوب قبل تمام القبض اول
حربى مسلم اولدقده صلحلرى بالكليه نابود اولور كورمزميسنكه برمسلمك مسلم آخر اوزره وقتى حلول
ايتمش دينى وار ايكن مديون نصف دينى بوكون ادا ايلمك شرطى اوزره دائن نصف آخرينى حط واسقاط
اوزره تصالح وتراضى ايدوب صكره مديون بعض نصفى ادا ايدوب بعض آخرينى ادا ايتمدين يوم معهود
منقضى اولسه بومعنى بالكليه بطلان صلحله جميع دينه قدرت مطالبه سنى مقتضى اولور زيرا بعضدن ابراسى
يوم معهودده اداء باقى ايله مشروط ايكن شرط مزبور تمام اولمامغله ابراسى باطل وتمام مال على حاله اوزرينه
الزام قيلنور مانحن فيه دخى بونك كبيدر والله اعلم بالصواب

باب مايحل للمسلم الاسير فى ايدى اهل الحرب ان يجيبهم الى ذلك * يعنى ايادى اهل حربده اسير اولان مسلم ايچون
اوامر اهل حربدن اطاعتى حلال اولوب اولميان امورده باب دقت موفوردر اهل حرب براسير مسلمى قتل ايچون
احضار وبوينكى اوزات ديو امر واجبار ايلدكلرنده بوينى اوزاتمغله امرلرينه ايتمار ايلسه حقنده جائز وسزاوار
كوريلور زيرا امتثال ايتسه ده ايتمسه ده قتل ايده جكلرى معلومى ايكن امتثالى قتل نفسنه اذن واعانت
اولمديغى محرزومدر بلكه امتثالى كاهيجه ميل قلوبلرينه بادى وعدم قتلنه مؤدى اولور وعدم امتثالى
كاهيجه آنى اخبث قتله قتللرين موجب اولمغله امتثالى اهون قتله قتلنى مستوجب اولور پس امرلرينه امتثالى
انجق بومثللو اغراض صحيحه ايچون استحلال اولنور حتى قتلنى ترك ايتميه جكلرينه عالم اولوب انجق طريق آخرايله
قتل ايتميوب همان اهل حرب آنك بوينى طوتوب اوزاتدقدنصكره قتل ايده جكلرينه جازم اولسه بومعنى كراهت
امتثالنى مستلزمدر كه مسلم ايچون كندو قتلنه اذن واعانت بروجهله حلال دكل ايكن بوامتثالى بحسب الصورة
اذن واعانتى متضمن اولمغله ذكر اولنان اغراض صحيحه دن بريسى متحقق اولمدقجه امتثالى شرعا ممكن اولماز
واول غرض صحيح موجود ومقرر اولدقده امتثال وعدم امتثال مياننده مخير قيلنور زيرا بوبابده غرض صحيحله
رخصت امتثالى بديدار اولمغله ديلرسه رخصتله ترخصى وديلرسه عزيمته تمسكى اختيار ايدر وعلى هذا التقدير
اهل حرب اسير مسلمك اعضاسندن برعضوينى قطعه عازم اولدقلرنده اول مسلمك وجه مشروح اوزره برغرض
صحيحى وار ايسه تسليم عضوى مشروع يوغيسه تسليمدن ممنوعدر كورمزميسنكه اهل حرب اول مسلمه اثوابكى
لابس اول سنى قتل ايده جكز ديد كلرنده اول دخى ستر عورت قصدى ايله تلبس ثياب ايلسه بوصورتده كندو
قتلى اوزره اعانت ايتمش اولمامغله لبس ثيابنده رخصتياب اولور زيرا لبس ثياب اعمال قتلدن معدود اولمديغندن
بشقه ضمننده حين قتلنده مكشوف العورة اولمامق كبى غرض صحيحى دخى موجوددر مؤلف صحيح الاسناد دليل
مسئله يى ايراد ايدوب ديركه عبد الملك بن مروان كندودنصكره اوغللرى وليد ايله سليمانى على وجه التناوب
خلافتنه ولى عهد ايدوب طرفندن هشام بن اسمعيل نام جبار خود كام دخى سعيد بن المسيب رضى الله تعالى
عنهمادن مزبورينه ولايت عهد ايله بيعتى اوزره ابرام اول دخى اباوامتناعه اقدام ايلدكده اكا همان عورت غليظه سنى
ستر ايده جك مقدارى قيلدن برسراويل تلبس ايله امر ايدوب اول دخى امتثال امر ايله تلبسه اهتمام ايلدى صكره
هشام خباثت آشام قتلنه جسارت واقتحام ايده ميوب انجق جسم سعادتقامنه آلتمش سوط ضرب ايتدنصكره
اسواق مدينه ده طواف ايتديروب اول سيف مشهور كرامت نيامى زعم باطللرنجه شهرۀ خواص وعوام ايدوب

بعده تخلية سبيل ايله دست كش انتقام اولديلر اول هنكامده اول امام عاليمقام ديديكه اكر بني قتل ايتمية جكلر يني
احساس ايتمش اولسيدم بلا التباس امرلرينه امتثالاً تلبس لباس ايتمز ايدم ايشته بو واقعهٔ پر اهوالده اول امام
بي مثال كندوبي قتل ايده جكلر ديو ظن ايدوب ملاحظهٔ ستر عورت ايله لبس لباسده امرلرينه امتثال
ايلديكندن عند عمرزده آشكار اولمشدر كه لبس لباسده كندو قتلنه اعانت بولنمامغله اول بابده امر اعدايه انقياد
جائز وسزاواردر كذلك اسير مسلم الجنده بدلرندن خلاصه عديم الاقتدار اولديغي برخانه ده قرار اوزره ايكن
اهل حرب كلوب اكا طشره كل تا كه عنقكي ضرب ايده جكز ديو اضرارده اصرار ايلسهلر ينه عدم امتثالده
خوف مثله بولنوب امتثالنده آندن استخلاصه اميد وار ايسه بو مثللو غرض صحيح ايچون امتثالي جائز وسزاوار
اولور زيرا آنلره خروجي استهلاك نفسنه متعلق اولان اعمالدن اولميوب ضمننده مثله دن احتراز دخي بولنمغله
حقنده اكا جواز واردر كذلك صلبني مراد ايدوب خشبهٔ داره صعود ايله اكا امر ايلدكلرنده امتثالنده نفسندن
الم ضربات متواليه يي ياخود خوف مثله يي ياخود صلبدن اخبث اولان قتلله خوف قتلي دفع ايلمك كبي برغرض
صحيحي وار ايسه ينه امتثالي جائز وسزاوار اولور بشرط آنكه اول خشبه يه بنفسه صعودده خوف تلف
موجود اولميه اما موجود ايسه بو مثللو خشبه يه صعودي قتل نفسنه مباشرتدن معدود اولمغله وجها من الوجوه
طريق جوازي مسدوددر قال الله تعالى ولا تقتلوا انفسكم يعني اي اهل ايمان نفسلريكزي جرحله ياخود
مهالكه القا ايله قتل ايتمكز واكر اهل حرب ايقاد نار ايدوب نفسكي شو ناره القا قيل ديو امر واجبار ايلدكلرنده
ناره وقعده دخي كاهيجه آندن نجاتي ممكن وكاهيجه احتمال عدم نجاتي دخي آنده متمكن اولسه بو صورتده القاء
نفسي اصلا جائز وسزاوار اولماز زيرا بو بابده القاء نفس ايله نفسني قاتل اولور ومسلم ايچون قتل نفسي وقتل نفسي
اوزره اعانتي اصلا حكم جوازده داخل دكلدر پس موجب امرلرندن امتناع اوزرينه واجبدر كه قتلي واقع اولدقده
فعل اعدا ايله واقع اولوب كندو فعلي اوزره مترتب اولميه مكر نفسني ناره القادن اعظم قتل آخر ايله آني تهديد
ايدهلر بو صورتده نفسني ناره القا آنك حقنده توسيع وتسديد اولنور زيرا اول بابده نفسني الم سياط متواليه دن
ياخود خوف مثله دن تخليص كبي غرض صحيحي واردر بو جهتله رخصته سزاوار اولور كذلك نفسني صوده اغراقله
امر واجبار ايلسهلر بو دخي حكمده القاء ناركبيدر واكر اهل حرب بر اسير مسلمي ضرب عنق ايچون احضار
و بر سيف غير قاطع ايله ضربه ابتدار ايلدكلرنده اول مسلم بنم شو سيفمي اخذ وبني انكله قتل ايديكز ديمكه
اجتسار ايلسه بو قولي جائز وسزاوار اولمايوب موجب اثم واوزار اولور زيرا مسلم ايچون قتل نفسي بر وجهله
حلال اولماديغي كبي قتل نفسي ايله آخره امري دخي استحلال اولنماز وهم قتلله آخره امري معصيتله
امردن عبارتدر كه معصيتله امر ايلمكده قطعا رخصت بو قدر اما بو صورتده بني آنكله قتل ايديكز ديمبوب
بلكه قتلنده نوع راحت وسهولت اميدي ايله بنم سيفم بو سيفدن اقطع ومرامكزي امضاده اسرع در
ديسه رجا ايده رمكه بو قولي جائز وموسع اوله زيرا قتلي ايله امر صريح ايتمديكندن بشقه قولنده كندويه
ابطاء موتله لاحق اوله جق المدن خلاص واستراحت مثللو غرض صحيحي واردر و بويله ايكن مؤلف عفتاب
اهل حربه اعطاء سلاحده قتل نفسنه نوع اعانت صورتباب اولديغندن جواب مسئله يي رجايه تعليق ايدوب
قطع واطلاقدن اجتناب ايلدي اما ذكري سبقت ايدن مد عنق ولبس ثياب وصعود خشبه كبي اعمال قتلدن اولميان
افعال فعل مذكوره مخالف اولمغله انلرده جواز ايله قطع مقال ايلدي وعلى هذا اهل حرب شق بطنني مراد ايلدكلرنده
مسلم دخي آني ايتمكز همان عنقمي ضرب ايديكز ديسه بو دخي معصيتله امري تصريح اولمغله تجويز وتصحيح
اولنماز اما بو صورتده آنلره الله تعالى دن خوف ايديكز و بطنمي شق ايلمك امر غير مستحسندر لكن ضرب عنق
اولي واهوندر ديسه بو قولنده بأس شرعي يو قدر كه آنده معصيتدن نهيني تصريحدن بشقه ضرب عنقله
امر صريح دخي ايتميوب همان ضرب عنق سزك قصد ايلديككز عملدن اهوندر ديو تنبيه ايلمشدر بو جهتله
بو قولي تجويز وتصحيح اولنور كورمز ميسنكه قتلي ترك ايلسهلر صورت اولي ده اضربوا عنقي قولنده معصيتله
امري تصريح بولنمغله آثم اولوب صورت ثانيه ده ضرب العنق اولي واجمل قولنده بولنمامغله اثمدن سالم
اولور كورمز ميسنكه ضرب العنق اولي واجمل ديو ضرب عنق آنلره تلقيندن صكره الله تعالى دن خوف
ايديكز بكا بونلردن هيچ بريني ايتمكز ديو وعظ مبين ايتمش اولوب انلر دخي تلقيني اوزره ضرب عنقنه استعجال
ايلسهلر بو مقالنده انشاء الله تعالى اوزرينه اثم ووبال يو قدر كذلك قتل ايده جكلري اسير مسلمك يانند قتل
ايتميه جكلري بر اسير مسلم دخي بولنوب مقالهٔ مذكوره ايله قائل اولسه تفصيل مزبور اكا دخي شامل اولور يعني

اول دخي اهل حربه الله تعالى دن خوف ايديكز و بو مسلمي مثله ايله قتل ايتمكز وضرب عنقده دخي مرامكز
حاصلدر ديسه رجا ايده رمكه بو قولنده آثم اولميه اما عنقني ضرب ايديكز ديرسه البته اثم ووبالي ملتزم اولور
والحاصل قتلي مقصود اولوب اولميان جميع احكام مذكوره ده مساوي وكرك حق نفسنده وكرك حق غيرده
معصيتله امري تصريحده رخصت شرعيه بولنمامق جمله نك حقلرنده منسا و بدر كورمز ميسنكه مسلم آخر
اهل حربه بو مسلم حقنده قصد ايلديككز تنكيلي بو كون ايتميوب يارين ايديكز ديسه قولني قبول ايتسهلر
ياخود ايتمسهلر البته بو قولنده آثم اولور اما يارينه دكين تأخير ايديكز ديسه اثمدن سالم اولور واكر بر مسلمك بطنني
سيفله ضرب ايده جك اولدقلرنده مسلم آخر الله تعالى دن خوف ايديكز وموضع طعامي ضرب ايتمكز بلكه عنقني
ضرب ايديكز ديسه البته بو قولنده آثم اولور اما موضع طعامك غيريده ضرب ايتمك اهوندر ديسه اثمدن سالم اولور
واكر ضاربه يديكي موضع طعامدن يوقارو ياخود آشاغي طوت ديسه خوف ايده رمكه آثم اوله اما موضع طعامه
ضرب ايتمه ديسه اثمدن سالم اولور زيرا صيغه كلام ثاني معصيتدن زجردر وصيغهٔ كلام اول معصيتله امردر كه
يديكي موضع طعامدن يوقارو ياخود آشاغي طوت ديمك يوقارو يه ياخود اشاغي يه ضرب قيل ديمكدر ومعصيتله
امرده مسلمدن نوع تخفيف عذاب اولوب مقصود متكلم دخي اول تخفيف ايسه ده امر مزبور كرك صوري وكرك معنوي
اكا بر وجهله رخصت شرعيه يو قدر وذكر اولنان مباحثدن نمايان اولمشدر كه انسان ايچون معناي كلامنه رعايت
شايان اولديغي كبي تعبيرات عباراتنه دخي رعايتي شاياندر و بو بابده اصل قوي شول اثردر ويدر كه عم خير الناس
حضرت عباس رضي الله عنه دن انت اكبر من رسول الله صلى الله عليه وسلم ام رسول الله صلى الله عليه وسلم
اكبر منك يعني سن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرندن اكبر ميسين يوقسه آنلر سندن اكبرميدر
ديو استخبار اولندقده رسول الله صلى الله عليه وسلم اكبر مني وانا اسن منه يعني رسول الله عليه السلام بندن اكبردر
و بنم سنم آنلردن ازيد واوفردر ديو حسن تعبير اوزره اخبار ايلدي وحكايت اولنديكه هارون الرشيد رحمه الله تعالى
منامنده اسنان سافله سني بالجمله ساقط اولمش كوروب رؤياسني بعض معبرينه تقرير ايلدكده اول معبر تموت اقاربك
يعني بالجمله قريبلرك فوت اولورلر ديو تعبير ايتمكله آندن تنفر برله طرد وتحقير ايلدي بعده معبر آخري دعوت
واكا رؤياسني انها ايلدكده اول معبر متبصر يكون عمرك اطول من عمر اقاربك يعني سنك عمرك اعمار اقاربكدن
اطول اولور ديو احسن عبارتله ادا ايتمكله خليفهٔ مشار اليه اكا حسن ثنا برله عطاياي جزيله اعطا قيلوب عبارتين
مز بورتين متسا و يه المعنى ايكن رد وقبولنده وجوب رعايت تعبيره رمز وايما ايلمشدر واكر اهل حرب بر مسلمي
ولدي ايله اسير ايدوب قتللرينه شتاب ايتدكلرنده اول مسلم آنلره ابتدا اوغلمي حضورمده قتل ايديكز تا كه عند الله
احتسابله كسب ثواب ايده يم ديو خطاب ايلسه اهل حرب مساعده ايتسهلر وايتمسهلر بو قولنده آثم اوله جغي
بي ارتيابدر اما بن اوغلمي احتساب وآنكله اكتساب ثواب ايتمك ايسترم بني آندن اقدم قتله شتاب ايتمكز ديسه
بو نده كرك قتل نفسي وكرك قتل ولدي ايله امري تصريح ايتمديكندن رجا ايده رمكه اثمله مستحق عذاب اولميه
كذلك بني پدرمدن اقدم قتل ايديكز ديسه البته آثم اولور اما پدريمي بندن اقدم قتل ايتمكز قورقارمكه جزع
وفزع ايدوب نقصان ثوابمه باعث اولورم ديسه بو نده اثمدن سالم اولور كذلك كندونك ياخود ولدينك ضرب
عنقنه عازم اولدقلرنده آنلره سيفكزي كسكين ايديكز ديسه آثم اولماز اما سيفكزي كسكين ايدوب صكره بزي قتل
ايديكز ديسه اثمي ملتزم اولور زيرا امر مرقومنده معناي معصيت بالكليه معدومدر انجق معصيت مراد اهل حرب
اولان قتل مسلمده موجود واول دخي همان قصد اهل حربده ثابت وامضا مسلمده مفقوددر اما آنك صكره
بزي قتل ايديكز قولنده معصيتله امري تصريح ايتمكله اكا بر وجهله رخصت تصحيح يو قدر والله اعلم بالصواب

باب ما يسع الاسير المسلم ان يفعله لهم اذا اكرهوه وما لا يسعه

يعني اهل حرب اسير مسلمي بر عمل اوزره اكراه ايلدكلرنده مباشرتي حلال اولوب اولميانلريني تميزده باب رافع
الاشتباهدر اكر اهل حرب بر اسير مسلمه على طريق الاجبار بزم ايچون شو اسير مسلمي قتل ايله ياخود بز سني البته
قتل ايده رز ديو اصرار ايلسهلر اول قتله مباشرتي جائز وسزاوار اولماز زيرا بعض آثارده ليس في القتل تقية
يعني قتل مسلم ايله كندو ضررندن توقي شرعده يو قدر ديو نقل وايثار اولندي وهم اكا معصيتله امر ايتمش اولمريله
لا طاعة للمخلوق في معصية الخالق لازمه سنجه امتثال امرلري غير لايقدر وهم قتل مزبوره اقدامنده حرمتده
كندويه مماثل اولان مسلمك روحني كندو روحنه وقايه قيلوب بو مثللو مظالم عباددن اولان امر عظيم اوزره
تقدمي التزام واردر كه بونلر هر وجهله حرامدر اما بزم ايچون شو سبي تشحيذ قبل ديوب ذيلنده بر آنكله شو مسلمي

قتل ایده لم لفظنی تکلم ایتسه‌لر یاخود ایتمسه‌لر نظر اولنور اکر مخالفتده نفسی اوزره خوفی یو غیسه تشحیذی
حلال اولماز کدامر مرقوملری انجق قتل مسلم اوزره کسب قوت ایچون اولمغله اولبابده اعانتلری اصلا استحلال اولنماز
واکر مخالفتده نفسی اوزره خوفی وار ایسه تشحیذی تحلیل اولنور که نفس تشحیذده مظلمهٔ مسلم حاصل اولمیوب
بلکه نفسندن دفع ظلمی تحصیل واردر نکته‌سی اولدر که تشحیذ ایتدیکی صورتده بینه اهل حربك اول اسیری طریق
آخر ایله دخی قتله قدرتلری واردر کذلك بزم ایچون شو خشبه‌یی صنعت نجارتله تنظیم قیل تا که اوزرینه شو مسلمی
صلب ایده‌لم یوقسه سنی البته قتل ایده‌رز دیو اجبار ایلسه‌لر ینه جواز امتثالی درکاردر که اهل حرب اول مسلمی طریق
آخر ایله دخی قتله مقتدر اولملریله تنظیم خشبه قتل مسلمی متضمن اولمدیغی بدیداردر بو یله ایکن امتثالدن اجتنابله
قتلنی ارتکاب ایدرسه اولبابده مشرکینی تحقیر واغضاب ایلدیکندن مأجور ومثاب اوله جغی بی ارتیابدر
کذلك شو مسلمك سن رأسنی طوت تا که بز عنقنی ضرب ایده لم یوقسه سنی قتل ایده رزدیو اجبار ایلسه‌لر امتثالنده
ان شاء الله تعالی جواز و وسعت واردر که امساك رأس اعمال قتل مسلمدن اعتبار اولنماز ومؤلف ظاهر التأییدك
بو جوابی استثنا ایله تقییدی امساك رأسیده جسد مسلمه مس ایله تعرضی بدیدار اولدیغندندر اما تشحیذ سیف
وتنظیم خشبه بشقه در که آنلرده بو وجهله تعرض نابدیدر کذلك بر مسلمك یدلرینی ورجللرینی ربطله امر واجبار
ایلسه‌لر ینه ربطی اول مسلمك تلف نفسنی موجب اولمامغله وجه مشروح اوزره اکا دخی رخصت واردر
کورمزمیسنکه اهل حرب اول مسلمه وجه آخر ایله متعرض اولماسه‌لر مجرد ربطله اکا ضرر عظیم عارض اولماز
وهم بو امرلری کفر ایله امرلرندن اعظم دکل ایکن وقت اکراهده امتناعی افضل ایسه‌ده ینه اظهاری جائزدر
ما نحن فیه دخی حکم مزبوری غیر متجاوزدر واکر ضعیف الید اولان بر حربی بر اسیر مسلمی سیفله ضرب ایلمك
مراد ایلدکده اهل حرب مسلم آخره سندخی بدیکی آلتك یدی اوزره وضع ایدوب برابر ضرب ایدیکز یوقسه سنی
قتل ایده رز دیو اصرار وعناد ایلسه‌لر بو امره امتثالی بر وجهله استحلال اولنماز که بونده قتل مسلم اوزره بعینه
اعانت واردر که اول اعانت بر وجهله حلال اولماز قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من اعان فی دم امرئ مسلم
بشطر کلمة جاء یوم القیامة مکتوب علی عینیه آیس من رحمة الله یعنی اول کمسنه که بر شخص مسلمك اراقهٔ — مطلب تفسیر المترجم بعض کلمات الحدیث
دمنده نصف کلمه ایله اعانت قیله اول کمسنه یوم قیامتده ایکی کوزلری اوزره بو کمسنه الله تعالینك رحمتندن
ناامیددر دیو یازلمش اولدیغی حالده محشره کلور مترجم فقیردر که شطر بمعنی النصف در ونصف کلمه معنای
کلمه‌یی مفید اولماز لکن حدیث مذکورده کال قلتدن کنایه‌در یاخود عادت عربدر که عند قیام القرینه نصف کلمه‌یی
ذکر ومعنای تمامی قصد ایدرلر نته کیم شاعرك قلت لها قفی فقالت لی قاف قولنده لفظ قاف وقفت موقعنده
واقعدر کذلك حدیث نبویده کفی بالسیف شا قول شریفلرنده لفظ شا لفظ شاهدا موقعنده واقعدر وما نحن فیهده
دخی شطر کلمه مثلا اقتل موقعنده اق دیمکدن عبارتدر انتهی واکر اکابری بر سیف اوزره دلالت قیل آنکله شو مسلمی
قتل ایده‌لیم یوقسه سنی قتل ایده‌رز دیو اجبار ایلسه‌لر دلالتنده ان شاء الله تعالی کنهکار اولماز زیرا دلالت سیف
اعمال قتلدن معدود اولمدیغندن بشقه دلالت ایتمسه دخی اول مسلمی حجر یاخود غیری نسنه ایله قتله قدرتلری
موجوددر و بونده دخی قید استثنا همان نفس قتل وآلت قتل اوزره دلالت من وجه قتله مباشرت منزلنده اولدیغنه
ایما قیلنور کورمزمیسنکه محرم قتل صید اوزره دلالت ایتدکده قاتل اوزره لازم اولان جزا آنکدخی اوزرینه
الزام واجرا قیلنور حتی بو بابده قتلی ارتکابله دلالتدن اجتناب ایلسه بو یله من وجه منزلهٔ قتلده اولان فعلدن
امتناع ایتمش اولمغله ان شاء الله تعالی مأجور ومثاب اولور وعلی هذا اسیر مسلمدن اهل حرب قتال مسلمین ایچون
بر سیف طلب ایدوب اولبابده آنی قتله تهدید ایلسه‌لر ینه اعطادن امتناع ایدرسه مأجور واعطا ایدرسه
معذور اولور کورمزمیسنکه اهل حرب اکا سیفیکی بزه اعطا ایدرسك شو اسیر مسلمك سبیلنی تخلیه ایده رز دیسه‌لر — مطلب مفاداة الاسراء مع اهل الحرب
اعطاسی مسلم آخرك نجاتنی متضمن اولمغله جائز وروا کوریلور پس کندو نجاتنی متضمن اولدقده جوازی
بطریق الاولیدر مؤلف کثیر الافضال حکم مذکور اوزره استدلالده دیر که کورمزمیسنکه مسلمین اسراء اهل حربی
اوزرلرینه رد و یدلرندن اسراء مسلمینی اخذه جهد ایدرلر وشارح بدیع الافصاح مداول دلیلی شرح وایضاحده
دیر که اکرچه مبادلهٔ اسراده فقهای عظام علیهم رحمة الملك العلام بحث وکلام ایتمشلردر که ان شاء الله تعالی
آتی باب المفاداة بالاساراده ذکر وافهام ایده رز لکن ظاهر روایده جوازی مقرردر ورد اسرا زنده مسلمین اوزره
ضرر یدلرینه اعطاء سلاح ایتمکدن اکثردر بو یله ایکن تخلیص مسلم ایچون اوزرلرینه رد اسرالرینك جوازی
مقرر اولدقده تخلیص مسلم ایچون اعطاء سلاحك جوازی اولی واظهردر انتهی واکر اهل حربدن بر اسیر مسلم

فرار ایتدکده مکاننه عارف اولان اسیر آخره بزی آنك مکاننه دلالت قیل آنی قتل ایده‌لیم یوقسه سنی قتل ایده رز
دیو اجبار ایلسه‌لر دلالتی بر وجهله جائز وسزاوار کوریلمز زیرا تمکین قتل ایلین دلالت مسئلهٔ صیدده واقع
اولدیغی کبی من وجه منزلهٔ مباشرتده در وهم بو دلالت اسیر هاربه ظلمی متضمندر که اهل حرب قتلنه انجق
بو دلالتله متمکن اوله جقلردر و بو مثللو ظلم مسلمه رخصت ویریلمدیکی امر متعیندر واکر اهل حرب بر حصن اسلامی
محاصره ایدوب یدلرنده بولنان بر اسیر مسلمه بزی شو حصنه ظفر بوله جق بر طریقه یاخود صو یوللرینه
دلالت قیل یوقسه سنی البته قتل ایده رز دیو اجبار ایدوب اول دخی دلالتی تقدیری اوزره اهل حرب اول حصنه
وصول ومسلمینی قتل وسبی ایده جکلرندن جزمله یاظن غالب ایله خبردار اولسه دلالتی بر وجهله جائز وسزاوار
اولماز که بو دلالتله قتل مسلمین وسبی ذراری یه ونساء مسلمینه ارتکاب حرامه کسب اقتدار ایده جکلردر
کورمزمیسنکه بر مسلم سنی البته قتل ایده رز یوقسه بزی فلان نام عورته ایصال ایدرسین که بر آنکله زنا ایده‌لیم
دیو اجبار اولنوب اول دخی کندو دلالت ایتدکجه وصوله عدم قدرتلرندن خبردار اولسه دلالتی بر وجهله جائز
وسزاوار اولماز ما نحن فیه دخی آنك کبیدر ومعرفت حقیقتی ممکن اولمیان امورده ظن غالب مناب یقینه نائبدر
واکر اهل حرب بر مسلمی اسیر ایدوب مسلم آخره خطابله بز شو اسیری مانند نشانه نصب واکا رمی سهام ایتمك
استرز سن بزی تیر وکمان اوزره دلالت قیل تا که آنکله رمی واول اسیری قتل ایده‌لیم یوقسه سنی البته قتل ایده رز
دیو تهدید وارهاب ایلسه‌لر اول کمسنه اول دلالتده ان شاء الله تعالی رخصتیابدر زیرا اول اسیر یدلرنده
بولنوب طریق آخر ایله دخی قتلنه متمکن اولمشلر ایکن تمکین قتلی آنك دلالتنه منوط اولدیغی متبیندر
مکر اول اسیر رمی سهامدن غیری طریقله قتلی مقدورلری اولمیه جق بر موضعده واقع اوله بو صورتده تمکین
قتلی دلالتنه منوط اولمغله دلالت مزبوره جائز وواسع کوریلمز ومسائل محرره قتل صید اوزره دلالت محرم
اوزره قیاسله ایضاح واستیناس اولنور که بر کمسنه وصولی مقدوری اولمیان بر موضعده صیدی
رؤیت ومحرم دخی طریقنه دلالت ایتمکله اول کمسنه واروب قتل صیده فرصت بولسه اول محرم اوزره دلالتی
ایچون جزاء قتل صید واجب اولور کذلك اول کمسنه رمی سهام ایتمدکجه قتلی مقدوری اولمیان بر موضعده صیدی
رؤیت وتیر وکمانی بولنمامغله محرم کندو تیر وکمانتی اکا ویروب یاخود بشقه تیر وکمانه دلالت ایتمکله رمی و قتلنه
فرصت بولسه بو دخی محرم اوزره جزاء صیدی موجب اولور اما اول کمسنه بر صید حاضری کوروب قتلنه
عزیمت براه فرسنه راکب اولوب بر محرمه بنم شور محمی بکا ویر دیو تکلیف خدمت ومحرم امتثاله مسارعت قیلسه
اول کمسنه محرم رمحنی ویرمسه دخی قتل صیده قدرتیاب اولمغله محرم اوزره جزاء صید ایجاب اولنماز لکن حقنده
قتل صید اوزره اعانته رخصت یوغیکن بو فعلنده صورت اعانت بدیدار اولمغله البته بو امتثالنده کنهکار اولور
کذلك اول کمسنه محرمدن استعارهٔ سکین ایدوب صیدینی آنکله ذبحه ابتدار ایلسه ینه صیدی یدنده بولنوب
بشقه سکین ایله دخی ذبحه اقتداری بدیدار اولمغله محرم اوزره جزاء صید واجب اولموب همان اعارهٔ سکین ایله
قتل صید اوزره اعانهٔ صوریه‌سی تحقق ایتمکله کنهکار اولور والله اعلم

باب ما یسع الرجل ان یفعل ایهما شاء * یعنی مجاهد دیانتدار حالت اضطرارده محذورین محظورینك بریتی
اختیار مرخص اولدیغی اظهاری ایچون باب در قابق نثار در فرجانکه مشرکین سفائن مسلمیندن بر سفینه‌یی
احراق ایده‌لر قول ابی حنیفه وابی یوسف رحمة الله تعالی علیهما اوزره علی الاطلاق اولبابده مسلمین مخیرین
اولوب دیلرلرسه نار اوزره صبر ایله احتراق ودیلرلرسه نفسلرین القاء بحر ایله اغراق ایدرلر زیرا علی کلا التقدیرین
هلاکلری متعین وهر تقدیر اوزره بر غرض صحیحلری بولنمق ممکندر که نارا کرچه اهلاکده سریع التأثیردر
لکن تفریق اعضا ایلدیکندن آنده زیادهٔ وجع جایکیردر وما اکرچه اهلاکده بطیء الاثردر لکن آنده دخی
بطؤ هلاکله ازدیاد غموم مقرردر واولبابده طبایع ناس اختلاف اجناس اوزره‌در که بعضیلری ناردن حاصل اولان
الم جراحتی وسرعت هلاکله استراحتی مادن حاصل اولان غموم وبطؤ هلاك اوزره اختیار وبعضیلری عکس
قضیه‌یه اعتبار ایتمکله مسلمین مزبورین میل احد الجانبیندن مختار قیلنورلر اما قول محمد رحمه الله تعالی اوزره
مسئلهٔ سالفه‌ده احتمالات مختلفه بولنمغله جوابی دخی وجوه متخالفه اوزره‌در که اکر تقدیرینك هر برنده هم امید
نجات وهم خوف هلاك مقرر ایسه مسلمین مزبورین مخیرلردر زیرا صبر ایدرسه آنده امید ایلدیکی نجاته طالب
ونفسنی مایه القا ایدرسه آنده امید ایلدیکی سلامته راغبدر که طلب نجات وسلامت اکا مناسبدر واکر علی احد
التقدیرین هلاکی مجزوم وعلی التقدیر الاخر نجاتی محتمل وموهوم ایسه امید نجات ایلدیکی جانبی اختیار آنك

اوزرینه قطعی اللزوم مدرکه انسان بحسب الامکان نفسندن اسباب هلاکی دفعیله مأمور وقتل نفسی حرام ومحظوردر واکر علی کلا التقدیرین هلاکی مقطوع ایسه نار اوزره صبری واجب ونفسنی بحره القاسی غیر مشروعدر که زیرا هلاکی علی تقدیر الصبر فعل غیرایله اولوب علی تقدیر الالقا فعل نفسی ایله اولدیغی هویدا وهلاك مسلم فعل غیر ایله اولمق فعل نفسی ایله اولمقدن اولی در کورمزمیسنکه برظالم برمسلمه سن البته نفسکی قتل ایدرسین یوقسه بن البته سنی قتل ایده رم دیو اجبار ایلسه نکتهٔ مرقومه اوزره قتل نفسی جائز وسزاوار اولماز لکن امام ابو حنیفه رضی الله تعالی جوابنده دیرکه استدامتله برقرار اولان اموردة استدامت انسان ابتداء انشا ایله یکساندر پس مسئلهٔ مرقومه ده نفسنی بحره القاسی نفسنه منسوب اولدیغی کبی سفینه ده نار مشرکین کندویه رسیده اولنجیه دك قرار واستدامتی دخی فعل نفسندن محسوبدر وبو مسئلهٔ مؤسسه مسئلهٔ اکراهه مقایسه دخی اولنماز که آنده تهدید اولندیغی امر مکروهك وقوعنده تیقنی فعل نفسندن حاصل اولان مکروهده تیقنی رتبه سنه غیرواصلدرکه اکراه ایلاین شخص آخر کاهیجه تهدیدینی ایقاع ایتمك قابلدر اما بونده علی کلا التقدیرین هلاکنه تیقنی صفت واحده اوزره تعین ایتمشدر وامام محمد رحمه الله تعالی مدعای مذکوری اوزره اشهاد ضمننده شول مسئله ایله استشهاد ایدرکه بربرینه متواصل اولان ایکی خانه نك ایکیسنده ده حریق واقع اولوب احدهما ده برمسلم بولنمغله اول مسلم ساکن اولدیغی خانه ده ثابت اولسه ده وخانهٔ دیکره واثب اولسه ده هلاکنه جازم وقاطع اولدقده آنك اوزرینه بولندیغی خانه ده تثبت واجب وخانهٔ دیکره تواثبی حقنده غیر واسعدر وبو بابده بعض اصحابمز دیدیلرکه مستشهد علیها اولان مسئله بین الائمه محل خلاف اولدیغی کبی مستشهد بها اولان مسئله دخی مکان اختلافدر اما امام محمد رحمه الله تعالی نك معتادیدرکه برمسئلهٔ مختلف فیها اوزره آخر مسئلهٔ مختلف فیها ایله استشهاد واو اوجهله ایضاح مسئله یه اجتهاد ایدر لکن قول اصح اولدرکه بومسئلهٔ مستشهد بها عند الجمیع مجمع علیهادر وبویله ایکن امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه مسئلهٔ اولی ده اثبات اختیار وبومسئله ده ایجاب تثبت واستقرار ایتمکله فرق مسئلتینه مدار اولدرکه بونده ایکی خانه ده دخی طریق هلاکی متحد اولوب احدهمادن آخره تحولنده غرض متجدد بوقدر وانسانك بین الامرین اختیاری انجق هر بری بر فائده یی مفید اولدقده اعتبار اولنور ومسئلهٔ اولی ده بیان سالف اوزره ماایله نار بربرینه متخالف اولمغله طریق هلاکی مختلفدر وانسان ایچون هر برنده بر فائده حاصل اولمغله امام مشار الیه آنده اثبات اختیار ایله قائل اولمشدر واکر برمشرك یدنده اولان رمحیله برمسلمه طعن ورمحی جسدینه انفاذ ایلدکده اول مسلم رمحی جسدندن نزع ایتمدین اول مشرك اوزره اقتحام وآنی سیفله ضربه قصد اهتمام ایلسه نظر اولنور اکر بو اقتحامی خوف هلاکنه مقرون وجسدندن نزع رمحده خلاص ونجاتی مظنون ایسه بوصورتده نزع رمح حکم وجوبده مر هوندر زیرا هر مسلم اوزره اولا نفسندن حسب الامکان دفع ضرر بعده اعداسنه نیل وظفر واجب ایکن بو اقتحامی قتل نفسی اوزره اعانتی مستوجبدر واکر جانبین تیقن هلاکده یاخود جراحتی تزاید ایتمك اوزره امید نجاتده برابر ایسه اول مسلم مخیردرکه دیلرسه جسدنده رمحیله اقتحام وسیفله ضرب مشرکه اقدام ایدر ودیلرسه همان رمحی جسدندن نزعه اهتمام ایدر زیرا علی کلا التقدیرین رمحی جسدندن نزعی لازم اولمغله نه طریقله میسر ایسه آنی ملتزم اولور وامام محمد رحمه الله تعالی بومسئله ایله مسئلهٔ سفینه مباینی تفریقنده بووجه اوزره تدقیق ایلمشدرکه مسئلهٔ سفینه ده نفسنی بحره القاده ظفر اعدا نایدادر امابومسئله ده قبل نزع الرمح اقتحامنده ظفر اعدا هویدادر بناء علیه جانبین تیقن هلاکده متساوی ایکن اوزرینه تثبت مقامی ایجاب اولنمیوب مشرك اوزره اقدامی تجویز واستصواب اولنمشدر ومسائل مذکوره ده موضع هلاك ونجاتنه تحصیل یقین متعذر اولمغله انجق علی ظن غالب اوزره بنا قیلمق ممکن ومتیسر اولور وبومثللو اموردة ظن غالب موقع یقینده واقع اولمغله حقنده آنکله عمل جائز وواسعدر واکر برمسلم بنفسه بیك مشرك اوزره قصد هجوم ایلسه نظر اولنور اکر اعدا اوزره غلبه وظفر یاخود آنلره ایراث نکایت وکسر ایتمکدن امید وار ایسه اقدامی جائز وسزاوار اولور زیرا بو اقدامنده قصد تنکیل اعدا ایلمشدرکه حسن وجوازی ظاهر وهویدادر وهم یوم احد ده حضور رسالتپناهیده صحابهٔ کرامدن نیجه ذات سعادتمدار اقدام مذکور اوزره اجتسار واقتدار ایتمشلر ایکن رسول الله صلی الله علیه وسلم منع وانکار ایتمکلرندن بشقه بعضیلری اولبابده استیذان ایلدکده آنلری تبشیر شهادتله کامکار ایلمشلردر واکر غلبه وظفر وایراث نکایت وکسردن نا امید ایسه اقدامی بروجهله تجویز وتسدید اولنماز زیرا منفعت مسلمین ونکایت مشرکینه

مؤدی اولماق وجهی اوزره همان هلاك نفسنه تصدی ایتمش اولور اکرچه امر معروف ونهی منکرده امرونهی تفرق اهل منکره بادی اولمیوب بلکه کندو قتلنه مؤدی اوله جغی عندنده پدیدار اولسه دخی ینه امرونهیه اقدامی جائز وسزاواردر لکن ما نحن فیه ایله فرقی اولدرکه اول بابده امرونهی اولنان جماعت بالجمله مسلمین وحقانیت امرونهینه معتقدین اولملریله امرونهیك تأثیری فی الحال ظاهر اولمازسه ده درونلرنده تمکن ایده جکی امر باهردر ومانحن فیهده مشرکین حقانیت اسلامه معتقدین اولمدقلرندن اقدامی درونلرنده تأثیر ایتمیه جکی امر مستبین اولمغله اباحت اقدامی ایراث نکایت ظاهره ایله شرط وتعیین قیلنمشدر لکن صورت مفروضه ده مأیوس غلبه ونکایت ایکن اقدامنده مجرد تشجیع مسلمین نیت وایادی موحدینله اظهار نکایت اعدایه بذل غیرت وحمیت قیلسه ان شاء الله تعالی بوفعلنه رخصت واردر زیرا کندو یدیله نکایت اعدادن امیدوار اولدقده اقدامی جائز وسزاوار اولنجه ایادی غیر ایله امیدوار اولدقده دخی جائز وسزاواردر کذلك اقدامنده مجرد ارهاب اعدایه طامع ودرون مشرکینه ادخال رعب وهراسی متوقع اولورسه ینه حقنده جائز وواسع کوریلور زیرا معنای مذکور وجوه نکایتك افضلیدرکه آنده منفعت مسلمین اکمل وبومثللو منفعت ایچون هرکس بذل وجود ایلمك احسن وامثلدر واکر مسئلهٔ سفینه ده نار مشرکین برمسلمه ملتصق ونارك مس وحرارتی ایله محترق اولدقده نفسنی بحره القادن غیری جای مناص بولمامغله بالضرورة بحره القا قصدیله ناردن استخلاص ایلسه بوفعلی ان شاء الله تعالی حکم جواز ایله اختصاص ایدر زیرا بوصورتده آنی بحره القا ایدن انجق سفینه یه القاء نار ایدن مشرکین اولوب صورت سابقه ده بحره القا فعل نفسی ایله اولوب فعل غیر ایله اولمادیغی مستبیندرکه بوصورتده فعل غیرا کا واصل وصورت سابقه ده غیر متصلدر والقاء غیر انجق وصول فعل غیر ایله حاصل اولوب قبل الوصول عدم حصولی رتبهٔ بداهته متواصلدر کورمزمیسنکه برمسلم ایچون ایقاد نار اولنوب اکا خطابله بزسنی سیاطله یعنی قمچیلر ایله تاقتل ایدنجیه دك البته ضرب ایده رز یاخود سن نفسکی شو نار ه القا ایدوب تاکه محترق اولورسین دیو تهدید عقاب ایلسه لر اول مسلم نفسنی ناره القایه شرعا رخصتیاب اولماز اما اعداسی سیاطله ضربنه ابتدا ایدوب اول دخی جزع واضطراب ایله بالضرورة نفسنی ناره القا ایلسه بوفعلنك جوازینی رجا ایده رم زیرا بوصورتده نفسنی القا ایتمیوب القاء ضارب ایله ناره التقا ایتمش اولور وهم الم سیاط اکا فی الحال اصابت ایدوب الم نار هنوز سرایت ایتمکله اول مسلم مقتضای طبیعت بشریه اوزره الم حاضردن الم غائبه فراره عزیمت ایتمش اولمغله رجا ایده رمکه بوفعلنه شرعا رخصت واردر وبو بابده اصل اصیل حذیفه رضی الله تعالی عنه دن مأثور اولان اثر جلیلدر که لفتنة السوط اشد من فتنة السیف ان الرجل لیضرب بالسوط حتی یرکب الخشبة قولنده الم سیاطی اعظام وآنکله تهویل ایتمشدر یعنی عذاب سیاط البته عذاب سیفدن اشد درکه علی التحقیق بررجل سیاطله ضرب اولنورناکه بالضرورة صلب اولنه جغی خشبه اوزره صعود ورکوبی اختیار ایدر والله اعلم

باب قتال اهل الاسلام مع اهل الشرك * یعنی اهل اسلام بعض اهل شرکه اعانت ایچون التحاق وآنلر ایله اعدالرندن بشقه اهل شرکله قتالده اتفاق مشروع اولدیغی بیانده باب سلبس المساقدر مؤلف دقیقه شناس حکم مزبوردن نزع لباس التباس ایدوب دیرکه مسلمین ایچون اهل شرکدن برطائفه یه اعانت برله انضمام ومعیتلرنده اهل شرکدن اعدالری اولان طائفهٔ آخرین ایله قتالی التزام سزاوار شان اسلام کوریلمز زیرا اول ایکی طائفه دن هر بری حزب شیطان اولوب حزب شیطان بالجمله عین اهل خسران ایکن مسلم آنلردن برجانبه انضمامله تکثیر سواد واعدالرین دفع ایچون قتالده اجتهاد ایلمك بروجهله شایان کوریلمز نکته سی اولدرکه قتال مزبورك غایتی انجق حکم شرکی اظهاردر وقتال مسلم انجق نصرت اهل حق ایچون اولمق سزاواردر کذلك اهل عدلدن برکسنه حقنده خوارجدن برطائفه یه انضمامله حکم خوارجی اظهار ایچون ینه خوارجدن طائفهٔ آخرین ایله قتاله ابتداری لایق وسزاوار اولماز زیرا اکرچه اهل عدلك خوارج مسلمیندن برطائفه یه انضمامله خوارج آخرینی حکم عدله اعاده ایچون قتاللری استحلال اولنور اما قتال مزبور حکم خوارجی اظهار ایچون اولمغله آندن مقصود معهود استحصال اولنماز لکن مسلمیندن اهل عدل ینه مسلمیندن خوارجه انضمامله اهل حربدن مشرکینله قتاله اهتمام ایلمك جائزدرکه قتال مزبور انجق دفع فتنهٔ کفر واظهار شوکت اسلام ایچون اولمغله مأموربه اولان اعلاء کلمة الله ده سعی واقدامدر اما مسئلهٔ سابقه بشقه درکه آنده قتالی طریق حقدن منحرف اولان امری اظهار ایچون اولوب بونده قتالی اصل طریق اثبات واقرار ایچوندر وبو مسئله ده دخی اباحت قتالی آنکله مشروطدرکه ضمننده نقض عهده مجال اولمیه اما خوارج مرقومین اولا اهل حربه اعطاء امان ایدوب

صکره غدر ایله قتاللرنده دامن درمیان اولمشلر ایسه اهل عدلك آنلره انضماملە قتاللری جائز وشایان
کوریلمز زیرا وفاء عهد وامان واجب عهدهٔ اهل ایماندر حتی رسول الله صلی الله علیه وسلم هر عهدنامه لرنده
وفاء لاغدر فیه لفظ شریفنی تحریر واول وجهله وفاء عهدی ایجاب ونقض عهددن تحذیر ایدرلر ایدی لکن
مشرکیندن اعطاء امان ایتدکلری قوم آخر ینله معیت خوارجده قتاله جواز واردر که بو قتالده معنای غدر
بولنمایوب همان شوکت اسلامی اظهار وابراز واردر وقتال سابقدن منعمز انجق غدردن احتراز ایچوندر واکر
اهل حرب یدلرنده بولنان اسراء مسلمینه خطابله سزلر بزمله برابر مشرکیندن اعدامز ایله قتال ایدیکز دیمکه شتاب
ایلسه‌لر نظر اولنورا کرعدم امتثاللرنده یدلرنده بولندقلری مشرکیندن نفسلری اوزره خوف ایتمزلر ایسه معیتلرنده
مشرکین آخرین ایله قتاللری سزاوار اولماز که مقاتل البته نفسنی خطره القا ایده جکی آشکار و بو معنی انجق
قصد اعزاز دین یاخود نفسندن دفع مکروه کین ایچون جائز اوله جغی بدیدار ایکن قتال مزبورده اظهار شرکدن
غیری نسنه یوقدر مکر اعدا اری اولان مشرکیندن نفسلری اوزره خائف اوله‌لر بو صورتده کندو نفسلرندن
ضرر قتلی دفع ایچون معیتلرنده قتاللری تجویز واستحلال اولنور واکر عدم امتثاللرنده نفسلری اوزره خوف
ایدرلرسه معیتلرنده قتاللری جائز کوریلور زیرا بو صورتده نفسلرندن ضرر قتلی دفع ایتدکلرندن بشقه مسلمین
حقلرنده اول مشرکینی قتل ایلمك دخی حلال اولمغله قتل مزبور متضمن محذور ایسه ده اکراهله ضرورت
تحقق ایلدکده اکا اقداملری جائز بلکه تناول میته وشرب خمر مثللو کاهیجه واجب دخی کوریلدیکی بی قبیل
وقالدر لکن آنلره اجبار ایله سزلر بزمله برابر مسلمینله قتال ایدیکز یوقسه سزلری قتل ایده رزدیو اصرار ایلسه‌لر
بو بابده امتثاللری قطعا جائز وسزاوار اولماز زیرا قتال مسلمین حرام لعینه اولمغله امر مرقوملری بر مسلمه سن شو مسلم
آخری بغیر حق قتل ایله یوقسه سنی قتل ایده رم دیو امر اولنمق منزلنه تنزیل اولندیغندن اسراء مزبورینك تهدید
مذکور ایله دخی قتال مسلمینه اقداملری تحلیل اولنماز اما بو صورتده اکراهلری اسراء مرقومین مسلمینله
قتال ایتمیوب همان صفلرنده برابر واقفین اولملری اوزره واقع اولسه رجا ایده رمکه امتثال امرلری حقلرنده جائز
وواسع کوریله زیرا مجرد صفلرنده وقوفله مسلمینه ضررلری قطعا واصل اولمامغله فعللری جملهٔ مظالمده
داخل اولمامشدر غایة الامر مسلمین آنلر ایله کثرت سواد مشرکینی رؤیت ایتدکلرنده برمقدار مبتلای حزن ودهشت
اوله جقلردر و بو بابده اکراهلری انجق اخافهٔ مسلمین اوزره اکراه اولوب اول دخی وعید متلف ایله اتلاف مال
مسلم اوزره اکراهلری موقعنده واقع اولمغله وقت ضرورنده جائز وواسع کوریلور حتی بو صورتده مشرکیندن
کندو نفسلری اوزره خائف دکللر ایسه امر اینسه‌لر دخی صفلرنده آنلر ایله برابر واقف اولمازلر زیرا وقوفلری جنود
مسلمینه باعث ارهاب وقلوب موحدینه القاء رعبله بادی اتعاب اولمغله مسلم بلاضرورة اکا اقدامه رخصتیاب
اولماز واکر اهل حرب اسراء مسلمینه بزمله برابر اعدامز اولان اهل حربدن قوم آخر ینله قتال ایدیکز بعد انقضاء
الحرب سبیللریکزی تخلیه ایتمموز شرطی اوزره دیو التماس ایدوب اسرا دخی بوقوللری اوزره صدق وثباتلرین
احساس ایلسه‌لر امتثال امرلری جائز کوریلور زیرا امتثال مرقوم نفسلرندن قید اسری دفعه مقرون اولمغله بو بابده
امتثاللری سابق الذکر اعداری اولان مشرکیندن نفسلری اوزره خائف اولدقلری صورتده امتثاللرندن
دون دکلدر پس اول بابده امتثاللری واسع اولدیغی مثللو بو باب دخی متوسعدر سؤال اولنورسه که اهل حرب
اعداری اولان اهل حربه غلبه برله آنلردن تحصیل امن ایتدکلرندنصکره قتال مسلمینه توجه ایده جکلری
ظاهر وکاهیجه اعدالرندن اخذ سلاح وکراع ایدوب آنلر ایله مسلمین اوزره متقوی اوله جقلری باهر ایکن اسراء
مزبورین معیتلری ایله آنلری مسلمین اوزره تقویه به نیجه قادر اولورلر جوابده دیرز معنای مذکور معیتلرنده
احتمال موهوم واسر مشرکیندن نجاتلری امر مجزوم اولمغله جانب مجزومك رجحانی جمله یه معلومدر
کورمزمیسنکه اهل حرب امام المسلمیندن کندو یدلرنده بولنان اسراء مسلمین عددی اوزره اسراء مشرکینی
اعطا یاخود کراع وسلاحدن شومقدارینی ایفا ایتمك اوزره مفاداته طلبکار اولسه‌لر بو بابده مأخوذلری ایله مسلمین
اوزره کسب قوت ایده جکلری بدیدار ایکن ینه اسراء مسلمینی تخلیص ایچون مساعدهٔ امام جائز وسزاوار اولور
لکن بزلره مسلمین اوزره قتال یاخود تکثیر سواد رجالله اعانت ایدیکز بعد انقضاء الحرب سبیللریکزی تخلیه ایتمموز
شرطی اوزره دیو افادهٔ حال ایلسه‌لر امتثال امرلری استحلال اولنماز زیرا قتال مسلمین بروجهله حلال اولمدیغندن
بشقه خوف هلاك سه ضرورت تحقق ایتمدکجه قلوب مسلمینه القاء رعبده دخی رخصت ومجال یوقدر
وصورت مفروضه‌ده ضرورت معهوده غیر موجوده‌در واکر بزمله برابر مشرکیندن اولان اعدامز ایله قتال

مطلب مفاداة الاسراء المسلمين بالاسراء المشركين او الكراع او السلاح

ایدیکز

ایدیکز بعد الحرب سزلره اکرچه اهل و بلادیکزه عودته رخصت ویرمزز لکن بزم بلادیمزده قید وبنددن
سزی اطلاق ایتمموز شرطی اوزره دیو بسط مقال ایلسه‌لر امتثال امرلری بروجهله حلال اولماز زیرا اسراء
مرقومین نفسلری اوزره آمنین اولوب تلف نفس یاخود تلف عضولرندن خائفین اولمدقدنصکره بلاد کفارده
محبوس قالملریله زندانلرنده مأیوس قالملری میاننده فرق معتبر غیر مستبیندرکه علی کلا التقدیرین انقطاع
اهل ودار وافتراق اخوان مؤمنین ایله حزین وغمکین اوله جقلردر پس ضمننده منفعت ظاهره استحصال
اولنمازایکن امتثاللری تجویز واستحلال اولنماز لکن بو صورتده اسراء مزبورین نفسلری اوزره خوف هلاکه
مبتلا اوله جق مرتبه‌ده قید وبند ایله کرفتار محنت و بلا اولوب اهل حرب دخی بعد الحرب اول محنتدن
تخلیصلرین التزام ایلسه‌لر بو بابده قتاللرنده محنت مرقومه یی دفع ایتمك کبی غرض صحیحلری بولنمغله امتثاللری
حرام اولماز واکر اهل حرب اسباب مذکوره مثللو بر سبب ایله سبیل اسراء مسلمینی تخلیه برله دار اسلامه
رجوعلرینه رخصت ویروب اسرا دخی بعض اموالرین ولو بطریق السرا اخذه قدرتیاب اولسه‌لر اول مالی
اخذ ودار اسلامه اخراجلری تجویز واستصواب اولنور زیرا سبیللری تخلیه اولنسه دخی دار اسلامه خارج
اولمدقجه ینه یدلرنده اسیر اولملریله حین قدرتده اخذ اموال وقتل نفوسلری غدر امانی متضمن اولمیوب همان
حقلرنده حلال اولان اموال ونفوسه اصابت قبیلندن اولمغله حاللری دار الحربده متلصصین اولان مسلمینك
احواللری ایله تسویه وتنظیر اولنور حتی مأخوذلرین دار اسلامه احراز ایتدکلرنده اهل منعه ایسه‌لر ایچندن
خمسی افراز و باقیسی بینلرنده سهام غنیمت اوزره تقسیمه سر آغاز اولنور زیرا احراز مأخوذلری انجق دار اسلامه
رسیدهٔ تمام اولمشدر کذلك اسراء مزبورین یدلرنده اسیر بولندقلری اهل حربله برابرینه اهل حربدن قوم آخرین
ایله قتاله اقتحام واموال مزبوره یی اول قوم آخریندن استغنام ایدوب یدلرنده بولندقلری اهل حرب اول امواله
مطلع اولمامغله بعد الخلاص دار اسلامه اخراجله بکام اولسه‌لر بو فعللری دخی تجویز واموال مرقومه
وجه مشروح اوزره کندولره انعام اولنور وصورت مزبوره‌ده اموال مزبوره یی اهل حربدن اخذ ایتملری ایله
اهل حربدن اخذ ایلین مسلمیندن اخذ ایتملری متساوی الاقدامدر که اموال مزبوره فی الاصل اموال مشرکین
اولمغله دار اسلامه اخراج ایتمدکجه آنده احراز مسلمین ناتمام واکا انجق احراز ایلین مالك اوله جغی وارستهٔ قید
ابهامدر واکر اهل حرب اسراء مزبورینه بزمله برابر اعدامز اولان اهل حربله قتال ایدرسز غنائمی بالتمام بزلره تسلیم
ایدوب سزلر ایچندن هیچ نسنه اخذ ایتمك اوزره بزلر دخی سبیللریکزی تخلیه ایتمك اوزره دیو مواعده ایتمشلر اولوب
صکره اسراء مزبورین اول غنائمی اخفا برله دار اسلامه اخراجده فرصتیاب مساعده اولسه‌لر بو دخی
مسئلهٔ سابقه ایله برابردر زیرا بو شرطك نهایتی غنائم مرقومه اموال اهل حربه ملتحق اولمقدر و بر قریبا بیان
ایلدیك که اهل حربله بینلرنده امان اولمیوب وغدر امان اولمدقجه اخذ مال مباح آنلره حرام اولمامغله وقت
قدرتده اموال قدیمه‌لرین دخی اخذ ایتملری جائز وحکم شرعه منطبقدر اما اهل حرب آنلره بزلر سبیللریکزی تخلیه
وسزی بلادیکزه ارسال ایده رز بزم اموالیمزدن هیچ نسنه اخذ ایتممکز شرطی اوزره دیمکله معاهده
ایلسه‌لر بو صورتده اموالرندن هیچ نسنه اخذ ایتملرینه شرعا مساعده اولنماز زیرا اموال اهل حربه ترك
تعرضلرین شرط والتزام ایتمشلردر وحدیث نبویده المسلمون عند شروطهم واقع اولمغله شرط معهود
اوزره ثابت اولمق اوزرلرینه الزام اولنور سؤال اولنورسه که مسئلهٔ سابقه‌ده تسلیم غنائمی شرط والتزام ایتمشلر ایکن
ینه اعداری اولان اهل حربدن اخذ ایلدکلری غنائمی اخفا برله دار اسلامه اخراجلری جائزدر دیو ذکر
واعلام ایلدیکز جوابده دیرز که مسئلهٔ سابقه‌ده اهل حربك اسراء مزبورین اوزره شرط صحیحله شرط
وتقدیم ایلدکلری انجق اهل حربك کندو غنائملرین اسرا کندولرینه تسلیم قیلمقدر وغنائم اهل حرب
انجق اعدالرندن بانفسهم اخذ وجلب ایلدکلریدر یوقسه اسرانك اول اعدادن اخذ ایلدکلری مغانم
معیت قتال ایتدکلری اهل حربك غنائمندن دکلدر زیرا غنائمده ثبوت شرکت احکام اسلامیه دندر واحکام
اسلامیه منعهٔ مشرکینده غیر ثابتدر ومنعهٔ مشرکینده ثابت اولان هر کس کندو مأخوذینه احق اولمقدر پس
بو تحقیقله اسرانك غنائم مزبوره‌لرین اخفالرنده شرط مصرحه شرعا مخالفت ایتدکلری عندیمزده محقق
اولمشدر بعده مؤلف کریم الخصال ابادی اهل حربده اسیر اولنلر حقلرنده دخی مخالفت شرط مصرح حلال
کوریلدیکن بیانه توجه واقبال ایدوب دیرکه اسراء مرقومین مسجون اهل حربده مسجونین ایکن اهل
حرب آنلره بز سزلری زندانلریمزدن اخراج ایدوب بلادیمزده اقامتکز اوزره سزلره اعطاء امان ایده رز بزلردن

سزاره بلادیکزه عودتکزده رخصت اولمامق اوزره وسزلردخی سزاوجهارا بزلردن برکسنه یی قتل و برکسنه نك
مالنی اخذ ایتمك اوزره دیو خطاب واسرا اظهار رضا ایله قطع جواب ایلسه لر کرکدرکه وفاء شرطی اوزرلرینه
استیجاب ایده لر زیرا بطریق النص التزام شرطه قائل اولدقلرنده ایجلرنده مستأمنین منزلنده نازل اولمشلردر
کورمزمیسنکه شرط مرقومی قبول ایتمکله حبس وقتل وعذابدن امن وسلامته موصول اولمشلردر حتی
بومعاهده دن صکره اهل حربك مسلمیندن اخذ ایتدکلری برعبده ظفر بولسه لر آنی دخی اخذ ایتملری سزاوار
اولماز که عبد مذکور شمدی مال اهل حرب ایدوکی بدیدار حتی بدلرنده ایکن قبول اسلام ایلسه لر ملکلرنده ابقا
اولنه جغی آشکاردر اما اسیر ایتدکلری برحره یاخود مدبره یه ظفر بولسه لر آنی اخذ ودار اسلامه اخراجلرنده
بن ضرر شرعی کورمزمکه شرط اهل حرب انجق ماللرینه عدم تعرضلریدر حال آنکه حره ومدبره یه مالك
اولمامشلردر کذلك مسلمیندن اخذ ایتدکلری کراع وسلاحه فائز اولسه لر آنلر دخی شمدی اموالرندن اولمغله
آنلره دخی تعرضلری جائز اولماز واکر اهل حرب اسراء مرقومه سزلر کندو بلادیکزه کیدیکز آملر سزدیو
خطاب ایدوب لکن اسرا دخی تأمین اهل حربی متضمن اولان برکلامله رد جواب ایلمسه لر بو صورتده اهل حربی
قتل ومالرینی اخذه شرعا رخصتیاب اولورلر زیرا اسرا عدم تعرضلرین شرط والتزام ایتمشلر ایکن اهل حرب
شرط وتعیین ایتسه لردخی اوزرلرینه الزام اولنماز اما مسلمیندن برجماعت دخول دار الحرب ایچون کلوب اهل حرب
دخی آنلره ادخلوا فانتم آمنون دیملری ایله داخل اولوب کندولر شرط تأمینی التزامه قائل اولمسه لر بونده
جواب مسئله مخالف سابقدر که برشیئه تعرضلری غیر لایقدر زیرا بونده علی طریق الاستیجاب کلوب داخل
اولملری نفسلری اوزره اشتراط عدم غدری تصریح محلری منزلنده نازلدر لکن اسرا بدلرنده مقهورین اولوب
مستأمنین اولمدقلرندن حقلرنده معنای مذکور غیر حاصلدر واکر اهل حرب اسراء مزبورینه خطابله سزبزمله
برابر اهل حربدن اولان اعدامز ایله قتال ایدیکز بلادیکزه رجوع ایتمکز ایچون سبیللریکزی تخلیه ایتموز اوزره
سز دخی اعدامزدن هرنه یه ظفر بولورسکز خاصة سزك اولوب بز ظفر بولدقلریمزه سز تعرض ایتمك اوزره
دیو ایجاب واستیجاب ایتدکلرندن صکره اسرا اهل حربك ظفر بولدقلرینی نهایتجه اخذه فرصتیاب اولسه لر
بو بابده التزام ایتدکلری شرطه وفا واجب اولمغله اخذلری تجویز واستصواب اولنماز وصورت مفروضه ده
اهل حرب اسرایه کندو مصابلرین تسلیم ایدوب آنلر دخی دار اسلامه یاخود دار الحربده بولنان عسکر مسلمینه
اخراجه اهتمام ایلسه لر اموال مزبوره بلا تخمیس آنلره تخصیص اولنوب فارس وراجل علی السویه اقتسام
ایدرلر زیرا اصابتلری حکم شرك اوزرلرنده ظاهر ایکن تام اولمغله احرازلری دخی دار شرکده اهل حربك آنلره
تسلیمی هنکامنده رسیده تمام اولمشدر وهم اصابتلری منعه اهل شرکده حاصل اولمغله من وجه اهل شرك
اخذ ایدوب صکره طیب نفسلری ایله اسرایه تسلیملری حکمنده داخل واولوجهله اسرایه هبه ایتدکلری مالك
منزلنده نازل اولمغله منعه مسلمینه اخراجلرندن اقدم اکا مالك اولدقلرندن حکم غنیمت اکا شامل اولماز حتی مصیب
انجق بعض اسرا ایسه مال مزبور خاصة اول بعضه اعطا قیلنور زیرا بو بابده سبب تمام حق انجق مصیبك تسلیم
مشرکینه مقارن اولان اصابتیدر و بوشیده شرکت آخرینی یوقدر اکرچه غیر مصیب منعه مسلمینله احرازده
شرکتله غنائمده مشارکت ایدر لکن قربا بیان اولندیغی اوزره منعه مسلمینه احرازك بو محلده تأثیری یوقدر
واکر مشرکین اسراء مزبورینه اوزره سزدن قنقیکز اعدامزدن برشیئه ظفر بولورسه جمله کز میانده مشترك
اولسون دیو شرط والزام ایدوب اسرا دخی قبول والتزام ایدرلرسه بو صورتده مصیب انجق بعض اسرا ایسه ده
بینلرنده علی السویه اقتسام ایدرلر زیرا اهل حرب انجق جماعت اسرایه تسلیم ایتمش اولملریله مال مزبور
شول مال موقعنده واقع اولورکه اهل حرب آنی کندو مالارندن اول جماعته هبه ایدوب ایچلرندن بعضلری
رضاء باقین ایله قبضه مسارع اوله واکر اهل حرب اسرا اوزره القاء کلاملا بز وسزلر هرنه یه اصابت ایدرسك اول
مصابك نصفی بزم ونصفی سزك اولسون دیو شرط والزام ایدوب بعد الاصابه اهل حربله مناصفة اقتسام ایتدکلرندن
صکره اسراء مزبورین قدوم دار الاسلامه اقدام ایلسه لر نصف مرقومی بلا تخمیس بینلرنده تسویه اوزره تقسیمه
اهتمام اولنور زیرا کرك تخمیس وکرك فارسی راجل اوزره تفضیل البته خاصة غنیمتدر وغنیمت دخی اهل حربدن
علی وجه القهر اخذ اولنان مالدن عبارتدر واسراء مزبورین اموال مرقومه یی اخراجده انجق تسلیم مشرکله متمکن
اولدقلرندن اولبابده انتفاء معنای قهر امر متعیندر اما اسراء مزبورین اهل حربك طیب نفسلری معدوم ومطلع
اولسه لر بدلرندن اخذ ایده جکلری مجزوم ایکن اموال مرقومه یی کتم واخفا ودار اسلامه اخراج وایفا ایتمش اولسه لر

بونده اموال مرقومه تخمیس اولنوب باقیسی سهام غنیمت اوزره اخذ واستیفا ایدرلر زیرا بونده اصابتلری طریق قهر ایله
حاصل وسبب حقلری انجق منعه مسلمینله احرازده تام وکامل اولمشدر و بو مسئله ده مصاب اسرا کندو غنائملری
اولمغله آنی کتم واخفاده معنای غدر منعدمدر اما مسائل سابقه ده ذکر اولندیغی اوزره علی وجه الغدر اخذ واخراج
ایلدکلری کرکدرکه تخمیس اولنمایوب حکم غنیمته ادراج اولنمیه زیرا علی وجه الغدر اخذلری حلال اولمیوب بلکه
مسلمین مستأمنینك علی وجه التلصص ماخوذلری منزلنه انزال اولنور بناء علیه امام المسلمین اوزره لازمدرکه اموال
مرقومه یی اصحابنه رد ایله اسراء مرقومینه علی سبیل الفتوی امر وتنبیهی ملتزم اوله واکر اهل حرب اعدالری اولان
اهل حرب آخر ایله قتال ایچون اسراء مرقومینی خاصة ارسال وتقدیم وایچلرنده احکام مسلمینی اجرا ایتمك اوزره آنلردن
برینی اوزرلرینه تأمیر وتحکیم وغنائملرین دار اسلامه اخراج ایچون کندولره تسلیم ایلسه لر بو صورتده اهل حربك
تهدید وعدم تهدیدلرینه نظر اولنمایوب همان مباشرت قتاللری تجویز وتعمیم اولنور زیرا قتاللری اظهار احکام
مسلمین اوزره اولمغله من قبیل الجهاد ایدوکی مستبیندر بوتقدیرا اوزره دار اسلامه بعد الاحراز خمس مصابلری افراز
وباقی سهام غنیمت اوزره بینلرنده تقسیمه سزا آغاز اولنور زیرا بو بابده مصابلری حکم غنیمته داخل اولمغله آنده تأکد
حقلری دار اسلامه احرازده حاصل اولمشدر کورمزمیسنکه مسلمین اهل حربدن اهل اسلامه موادعین اولان برقومك
بلادلرندن امرا عسکر واهل حربدن قوم آخرینه شبخون ایچون طلبکار رخصت اولوب آنلردخی رخصت
ویرمکله تکمیل مصلحت ایلسه لر بو صورتده مصاب عسکرك تخمیسی تقدیم وباقیسی بینلرنده سهام غنیمت اوزره
تقسیم اولنور واکر مسئله مفروضه ده اسراء مزبورینی حین ارسالده مصابلرینك نصفی یاخود تمامی اسرانك
اولمیوب کندولرك اوله جغی شرط وتقیید ایدوب لکن اولبابده عدم امتثاللری تقدیری اوزره اسرایی تخویف
وتهدید ایتمسه لر بو قتاللری اهل حربه مسلمین اوزره اعانتی متضمن اولمغله تجویز وتسدید اولنماز کورمزمیسنکه
اسرا بو قتاللرنده کراع وسلاحه ظفریاب اولسه لر اهل حرب شرط ایلدکلری نصفی یاخود تمامی بدلرندن اخذ
وانتهاب وآنکله قتال مسلمین اوزره قوت ومکنتلرین اکتساب ایدرلر مکر بو صورتده اهل حرب بعد تحصیل المرام
سبیل اسرایی تخلیه برله دار اسلامه خروجلرین شرط والتزام ایده لر بو بابده اهل حربه ویردکلری سبی وکراع
وسلاحه مفادات نفسلری منزلنه تنزیل اولنمغله امتثال امرلری تحلیل اولنور و بو صورتده بعد خروج دار الاسلام
بقیه غنیمتلری بعد التخمیس سهام غنیمت اوزره بینلرنده اسهام اولنور زیرا اصابتلری اظهار حکم اسلامه مقرون
وحین اصابتلرنده مشرکین معینلرنده بولنمایوب منعه لری انجق منعه مسلمین اولمغله مصابلرنده تأکد حقلری
تسلیم مشرکینله اولمیوب انجق احراز دار اسلامله رونمون اولمشدر واکر بو مسئله ده مصابدن سبی وکراع وسلاحی
اسرایه وماعدایی کندولره شرط ایتمش اولسه لر بو معامله لری اعطاء ماللرله مفادات نفسلری منزلنه تنزیل اولنمغله
امتثال امرلری بطریق الاولی تحلیل اولنور اما بو صورتده اسرایه مصابکزك نصفی یاخود تمامی سزکدر بشرط
آنکه سز دار اسلامه خارج اولمیوب مصابکزی دخی اخراج ایتمیه سز دیو شرط والزام ایلسه لر بونده خوف
نفسله ضرورت بولنمادقجه امتثال امرلری حرام اولور زیرا بو امتثاللرنده تحصیل منافع مشرکین موجود
ومقابله سنده خلاص مسلمین مفقود اولمغله بلاضرورة جواز قتاللری نابود اولمشدر والله اعلم

باب ما لا یکون لاهل الحرب من احداث الکنایس والبیع وبیع الخمور * یعنی اهل حربك بعد قبول الذمه یهودلری
امصار مسلمینده احداث کنیسه ونصاراسی احداث بیعه ایتمکدن ممنوع وبیع خمور ایتملرینه مساعده مسلمین
غیر مشروع اولمقده باب مطلوب الشروعدر ثوبه بن نمر الحضرمی جنابلرندن مروی بدرکه رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری لا خصاء فی الاسلام ولا کنیسة بیورمشلردر وخصا واخصانك معنالری واحد وروایت
حدیث مذکور لفظیندن هر بری ایله وارددر و بیان معنالرنده ایکی قول وارددر قول اول حقیقت معناسی اوزره انسانك
خصیه لرینی نزع ایله قوت جماعنی دفعدر ولفظ حدیث اکرچه صیغه نفیله واقع اولمشدر لکن آنکله مراد اخصاء
بنی آدمدن نهیدر وصیغه نفیله اراده نهیده قصد مجاز اولمغله نهی صریحدن ابلغیتله ممتازدر واخصاء بنی آدم
نص قرآنله حرامدر حتی ابلیسدن حکایه اوزره وارد اولان ولآمرنهم فلیغیرن خلق الله یعنی البته بنی آدمه
امر ایده رم آنلر دخی بنم امرمله البته الله تعالی نك خلق ایلدیکی وصفی تغییر ایدرلر آیت کریمه سنده تغییر
خلق الله دن مراد اخصاء بنی آدمدر دیدیلر پس اخصاء بنی آدم مقتضای امر شیطان اولدقده فحشا و منکردن
اوله جغی نمایاندر وهم اخصاء بنی آدم البته مثله در ورسول الله علیه السلام کلاب عقوره دخی مثله دن نهی
ایتمشلردر وقول ثانی علی طریق التجوز بمعنی التبتلدر وتبتل راهبلرکبی نفسنه جماع نسایی حرام قیلمقدر

وعثمان بن مطعون بعض رفيقلری ایله رضی الله تعالی عنهم قصد تبتل ایتدکلرنده رسول الله صلی الله علیه وسلم آنلری نهی ایتمشلردر وحدیث مذکورده کنیسه‌دن مراد امصار مسلمینده احداث کنایسدرکه اهل ذمت آندن ممنوعلردر وامام محمد رحمه الله تعالی حدیث مذکوری رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایلدکده معنای مذکوری اول امام همامدن ابن سماعه رحمه الله تعالی نوادرنده ذکرور وایت قیلمشدر وامیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی الله عنه‌دن مرویدرکه اقلیم خراسان وغیریدن مسلمینک فتح ایلدکلری بلادده احداث کنایسدن بالکلیه اهل ذمتی منع ایده‌رم اما قدیما یدلرنده بولدیغم کنایسدن برشیئی اول موضع امصار مسلمیندن برمصر اولدقدنصکره احداث ایتدکلری معلوم اولمدقجه هدم ایتمزم دیمشدر زیرا بلاسبب موجب ازقدیم یدلرنده بولنان نسنه‌یی تغییر ایتمک غیر جائزدر وبرموضع امصار مسلمیندن اولوب اظهار شعائر اسلام ایچون متهیء اولدقدن صکره آنده احداث کنایسه رخصت ویرمک مسلمی بعد الارتداد ثبات شرک اوزره تقریر واثبات حکمنده اولمغله بو دخی قطعا غیر جائزدر واکر اهل حربدن برطائفه رقاب واراضیلرندن اداء مال معلومه راضی وذمت مسلمینه دخول واوزرلرینه احکام مسلمین جریان وحلول ایتمکه طالب وراضی اولسه‌لر امام المسلمین اوزره واجبدرکه اظهار مساعده برله مراملرین ممضی اوله زیرا عقد ذمت قبول اسلام کبی باعث انتهاء قتال اولمغله اهل حرب مسلمیندن اوزرلرینه عرض اسلام ایتملرینه طالب اولدقلرنده انجاح مراملری واجب الاستعجال اولدیغی کبی طالب ذمت اولدقلرنده دخی واجب الاستعجالدر نکته‌سی اولدرکه اهل حرب قبول ذمتله اولا معاملاته راجع اولان امورلرنده احکام اسلامی التزام ایدوب صکره محاسن شریعت مطهره‌یی رؤیتله کاهیجه میل اسلام ایده‌جکلردر پس طلب ذمتلرینه مساعده امامده ارفق طریقیله دعوت دینی اتمام واردر حتی اهل نجران طلب ذمت ایتدکلرنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مطلبلرینه اجازه واجابت ایدوب بهر سال جانب مسلمینه ایکی بیک حله یاخود شک راوی اوزره بیک ایکیوز حله ویرمک اوزره مصالحه برله اتمام مصلحت بیورمشلردر وعلی هذا مسلمین دخی اهل حربله وجه مشروح اوزره مسالمین اولدقلرنده اراضی اهل حرب اراضی شام کبی نیجه قری ومداین اوزره شامله ایسه مسلمین ایچون دارلرندن وارضلرندن برشیئی یدلرندن اخذ ایتمک ومنزللرنده اوزرلرینه نزول ایتمک کبی معامله‌لری حکم جوازده داخل اولماز که جماعت مزبوره عهد وصلحه نائله اولمشلردر حتی منادی رسول خدا علیه من التحیات ماهو ازکی واندی یوم خیبرده لا احل لکم شیئا من اموال المعاهدین دیو ندا ایدوب اموال معاهدیندن برشیئی سزه حلال کورمزم مضمونی طرف نبویدن مسلمینه اظهار وابدا قیلمشدر وهم قبول ذمتله میل واقباللری انجق حقوق واموالری مسلمینک حقوق واموالری کبی اولمغیچون درامااراضی مزبوره ایچنده برفردک ملکی اولمیان ارض مواتی مسلمین اتخاذ مصر ایتمکه اشتغال ایلسه‌لر بومعنی استحلال اولنور زیرا بونده املاکلرندن برشیئه تعرض بولنمدیغندن بشقه دیارلرنده احکام اسلام اجرا اولنمغله جمله‌ء دار اسلامدن اولمغله موات اراضیلری وابسته‌ء رأی امام اولمشدر قال علیه السلام الاان عادی الارض لله ولرسوله ثم هی لکم منی مترجم فقیردرکه عادی تشدید یا ایله عاده نسبتدرکه عاد قوم معروف قدیمدر قاموسده وعاد قبیلة والشیء العادی القدیم دیو تفسیر ایتمشدر ومعنای حدیث ای امت واصحابم آکاه اولکزکه اراضی عادیه یعنی کسنه‌نک ملکنده داخل اولمیان اراضی قدیمه الله تعالینک ورسولنکدر صکره بندن سزلره اعطا اولنوردیمکدر انتهی ومسلمین وجه مشروح اوزره اول ارض مواتده اتخاذ مصر ایلدکلرنده قربنده اهل ذمتک قراسی بولنوب مصر مزبورک بیوتی تکثر ایتمکله قرای مرقومه‌دن تجاوز برله محیط وشامل اولسه قرای مزبوره مصر مرقومه داخل قیلنور بوصورتده قرای مزبوره‌ده کلیس یهود یاخود بیع نصاری یاخود آتشکده‌ء مجوس وارایسه علی حالها ابقالری سزاواردر زیراسکانی اهل صلح اولوب معبد قدیملری خصوصنده ترک تعرضه مستحق اولدقلرندنصکره موضع مرقوم مصر اولمغله حکم سابقه تغیر ملتحق اولماز کورمزمیسنکه سکان مزبورینه املاکلرین اخذ یاخود مسکنلرندن ازعاجله تعرضمز لایق اولماز که عقد صلحله عدم تعرضه مستحق اولمشلردر لکن صورت مفروضه‌ده اول موضعده احداث بیعه وکنیسه‌یه عزیمت قیلسه‌لر اولبابده آنلره رخصت ویریلمز زیرا اول موضع شمدی صلوة جمعه واعیاد قیلنوب اقامت حدود اولنور وجهی اوزره امصار مسلمیندن اولمشکن احداث مذکور اوزره آنلری تمکین ایلمک مسلمین اوزره ادخال وهنه بادی یاخود بحسب الظاهر مسلمینله معارضه‌یه مشرکینی تمکین ایتمکه مؤدیدر ورسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک حدیث سابقده ولاکنیسة قول صحت ردیفلرندن مراد شریفلری اشبو معنای لطیفدر توضیحی اولدرکه قبول ذمت

ایتملریله موضع قراری دار اسلام اولدقدنصکره آنده بولنان کنائس ابقا وتقریر اولنوب اول جهتله آنده حقلری متأکد ومتقرر اولمغله صکره‌دن مصر اولمق کبی اول موضعده حادث اولان حالتله حق قدیملری متغیر اولماز اما احداث کنایسده حکم مسئله بشقه‌در نظیری شول حکم شرعیدرکه قاضی برحادثه‌ده اجتهادی ایله آنی امضا ایدوب صکره رأیی اول حکمندن متحول اوله بوصورتده حکم سابقنده حق مقضی‌له متقرر اولمغله قاضی آنی نقضه مقتدر اولماز اما مستقبلده اول حادثه‌نک مثلی ظاهر اولسه اول بابده حکمی رأی ثانیسی اوزره بنایه قادر اولور لکن قرای مرقومه‌نک سکانی فی الاصل اول موضعده بیع خمور وخنازیری اظهار ایده‌کلمشلر ایسه دخی شمدی مصر اولمغله آنلری اظهاردن منعه ابتدار اولنور زیرا بیع مزبور نوبنو انشا قیلدقلری تصرفات حادثه‌دندر یوقسه بیعه وکنایس کبی ابنیه‌ء غیر محدثه‌دن دکلدر وبزمبسوطده بیان ایلدیک که اهل ذمت امصار مسلمینده بیع خمور وخمور وخنازیری اظهاردن منع وخمور وخنازیری علی وجه الظهور والشهرة ادخاللردن ردع اولنورلر وبو حکم مقبول حضرت عمر وحضرت علی رضی الله تعالی عنهمادن دخی منقولدر وهم مصالحه مراستخفاف دینی ایتملری اوزره اولدیغی ظاهر ایکن بیع مذکور فسق اولوب امصار مسلمینده اظهار فسق ایتملری استخفاف دینی متضمن ایدوکی باهردر کذلک بیراملری حلول ایدوب کنایس قدیمه‌لرنده اخراج صلیب ایدرلرسه آندن منع اولنمازلر اما کنایسلرندن درون مصره اخراجلری استخفاف مسلمینه بادی اولمغله آندن ردع اولنورلر لکن صلیبلرین مصردن خارج مصره اخراج ایدرلرسه دیلدکلری منوال اوزره حرکتلرندن ازعاج اولنمازلر یعنی بشرط آنکه فناء مصری دخی تجاوز برله محل بعیده‌ده مسلمیندن تمایز ایده‌لر زیرا فناء مصر حکم اقامت جمعه واعیادده درون مصر ایله برابردر حتی نوادر ابی سلیمان الجوزجانیده ذکر اولنمشدرکه امام المسلمین یوم جمعه‌ده اقتضاء مصلحتله مسلمینله بعض افنیه‌ء مصره خارج اولسه آنده مسلمینله اداء صلوة جمعه جائز کورلور پس مسلمینک بومثللو شعائر اسلامی اظهار ایده‌جکلری مواضعده اهل ذمتی اظهار آیین کفر ایتمکدن منع ایلمک لازمدرتاکه بحسب الظاهر مسلمینله مقابله ومعارضه‌لرین مستلزم اولمیه کذلک درون کنائس قدیمه‌لرنده ضرب ناقوس ایتدکلرنده منع اولنمیوب خارج کنائسده ایدرلرسه بحسب الظاهر اذان مسلمینه مقابله ومعارضه‌لری متضمن اولمغله دفع اولنورلر اما قریه‌لرده وامصار مسلمیندن برمصر اولمیان موضعلرده بعض مسلمین ساکنین اولسه‌لر دخی احداث کنائس واظهار آیین کفر ایتملرندن ممنوع قیلنمازلرکه موضع مرقوم اقامت جمعه واعیاد کبی اظهار شعائر اسلام ایچون موضوع اولمامشدر لکن ائمه بلخدن جمع کثیر عاملهم الله تعالی بلطفه الکبیر دیدیلرکه امام محمد والاجناب مسئله‌ء مزبوره‌ده کرک بوکتابنده وکرک مبسوطنده کندو بلده‌لری اولان کوفه‌نک قریه‌لرینه نظر ایدوب وجه مشروح اوزره رخصتله جواب ویرمشلردرکه قرای کوفه‌نک عامه‌ء سکانی اهل ذمت وروافض ایدوکی شهرت ایلدر امابزم دیاریمز اولان بلاد بلخده اهل ذمت امور مذکوره‌دن امصارده منع اولندیغی کبی قراسنده دخی ردع اولنورکه قرای مزبوره مصرلر امصارده مجمع جماعت مسلمین وموضع جلوس واعظین ومدرسیندر وائمه‌ء بلخ فرق مشروح المآللری اوزره مؤلف کریم الخصائل بوکتابنده واما المصر الذی الغالب علیه اهل الذمة مثل الجیرة ونحوها لیست فیها جمعة ولا حدود تقام فانهم لا یمنعون من احداث ذلک فیها یعنی شول مصرکه قرب کوفه‌ده بولنان جیره وغیریلری کبی غالب سکانی اهل ذمت اولوب آنده جمعه وحدود شرعیه اقامت اولنمیه آنک کبی امصارده دخی اهل ذمت احداث کنایس مثللو نسنه‌لردن منع اولنمازلر دیدیکی قول حکمت اشتمالی ایله استدلال ایلدیلر مترجم فقیردرکه وجه استدلاللری اولدرکه مؤلف دقیق التحقیق عدم منعلرین غالب سکانی اهل ذمت اولوب جمعه وحدود اقامت اولنمامق صورتنه تعلیق ایلمشدر خلافنده وجوب منعلری بطریق المفهوم منفهم اولور وبوکتاب مفهوم مخالفت حجت اولمق اوزره مبنی ایدوکی سابقده منقش ومرتسم اولمشدر انتهی وشارح الکتاب شمس الائمة السرخسی لاطفه الله تعالی بکرمه الانسی دیرکه مشایخ دیاریمز اهل ذمت قریه‌لرده امور مذکوره‌دن علی کل حال منع اولنمازلر دیو بسط مقال ایدوب مدعای منسوح المنواللری اوزرینه مؤلف کثیر النوالک بوکتابنده القری التی اهلها مسلمون الا انها لیست بامصار فیها جمع وحدود اذا اشتری قوم من اهل الذمة فیها منازل واتخذوا فیها الکنایس والبیع واعلنوا فیها بیع الخمور والخنازیر لم یمنعوا من ذلک لان المنع باعتبار انه موضع اقامة معالم الدین فیه من الجمع والاعیاد واقامة الحدود وتنفیذ الاحکام یعنی شول قریه‌لرکه سکانی مسلمین اولوب انجق اقامت جمعه وحدود اولنور امصار اولمامغله اهل ذمت آنده بولنان منازلی اشترا ایدوب ساکن اولسه‌لر وآنده بیع وکنائس احداث ایلسه‌لر وبیع خمور وخنازیری اعلان قیلسه‌لر

منع اولنمازلر زيرا بوموضعده بونلردن منع اولنمق انجق اول موضع احياء جمعه واعياد واقامت حدود وتنفيذ
احكام مثللو معالم دينى لقامته محل اولمق اعتبارى ايله در ديديكى مقال ملبس الا انتقالى ايله استدلال ايلديلر
مترجم فقيردر كه بونلرك وجه استدلاللرى واضح وجلى وغبار اشتباهدن منجليدر ومؤلف جليلك بوقول جميلنده
تنفيذ احكام قريه لرده جارى اوليوب امصاره مخصوص ايدوكنه دليل واردر وادب القاضى نام كتاب بلاغت
نماسنده دخى بومعنايه رمز وايما ايلمشدر لكن امام خصاف تنفيذ احكامده قرى حكم امصارده در ديو ذكر خلاف
ايلمشدر وبز بومسئله نك بيانتى شرح المختصرده اعلان ايلديك والحاصل اهل ذمت امور مذكوره دن امصارده
وافنيهٔ امصارده منع اولنوب اكثر سكانى اهل ذمت اولان قريه لرده ردع اولنمازامامسكن مسلمين اولان قريه لرده
بيان ايلديكمز منوال اوزره بين المشايخ اختلاف اقوال واردر واكر اهل حربدن بردارك اهاليسى طالب ذمت
اولدقده مسلمين اول قومك مداين وامصارلرنده بولنان بيوت ومنازللرين كندولر ايله اقتسام ايتمكى اوزرلرينه
اصل صلحده شرط وتعيين ايلسه لر بو معامله لرى تجويز وتحسين اولنور زيرا اوزرلرينه تملك منازللرين شرط
قيلمق همان مال آخرى ادالرين شرط قيلمق موقعنده واقع اولمغله شرط مرقوم بينلرنده معلوم اولدقده جائز
وواسع كوريلور بوصورتده مسلمين مداين وقرالرنده اقتسامله مالك اولدقلرى منازللرينه نازلين اولدقلرنده
اول موضعده بيع خمور وخنازيرى اعلان وتزويج محارم ايتدكلرى مستبين اولسه موضع مرقوم ايچنده اداء جمعه
واقامت حدود اولنان مصر مسلمين اولمش ايسه فى الاصل اعلان ايده كلدكلرى ذكر اولنان مثللو آيين كفرى
اظهاردن منع اولنوب احداث كنايسدن دخى تمكين اولنمازلر زيرا مسلمين بعد الصلح احداث سكنى ايتملريله امصار
مسلميندن اولمغله موضع مذكور ذكرى سبقت ايتديكى اوزره قراء اهل ذمتدن ايكن مصر مسلمين تكثر
ايدوب آنى احاطه ايتمكله حكم مصرده داخل اولان موضعك حكمنه نظير وقرين اولمشدر پس اوبابده ذكر
ايلديكمز جميع احكام بوبابده دخى ظاهر الاستحكامدر واكر اهل ذمتك كنايس قديملرندن بركنيسه منهدم اولسه
آنى كالاول بناية مقتدر اولورلر كه اول عرصه ده حقلرى آنى تهيه وتعيين ايتدكلرى مصلحتلرى ايچون متقرر
اولدقدنصكره حق مزبور انهدام بنا ايله متغير اولماز وبعد الانهدام بناء ثابتلرى احكام شرعده بنا اوله مماثل
ومدانيدر واكر كنيسه لرين مصرك برموضعندن موضع آخرينه قصد تحويل ايلسه لر اوبابده مساعدهٔ مسلمين
تجويز وتحليل اولنمازلر زيرا موضع ثانى اظهار احكام اسلام ايچون اعداد وترتيب اولنمشيكن اظهار احكام شركك
ايچون اعداد وترتيبى اولبابده مسلمين ايچون نعوذ بالله مال اينسه لردخى تجويز وتقريب اولنماز نظيرى شول مرتددركه
مسلمين ايچون اعطاء مال ايله ارتدادى اوزره ثباتنه طلبكار اوله اكا مساعده بروجهله سزاوار اولمديغى كبى بونده
دخى سزاوار اولماز كورمزميسنكه اهل ذمت كنيسه لرين فى الاصل مسجد مسلمين اولان برموضعه نقل وتحويل
ومقابلنده مسلمين ايچون مسجد قديملرندن احسن وواسع مسجد آخر بناسنى شرط وتأصيل ايلسه لر اوبابده
مساعدهٔ مسلمين تحليل اولنورمى البته تحليل اولنماز واكر امام المسلمين اهل حربدن برقوم اوزره واراضيلرى اوزره
استيلا ايدوب آنلر ايله عقد ذمتى رأى وتصميم ايلسه جائز ومستقيم كوريلور زيرا حضرت عمر رضى الله تعالى عنه
سواد كوفه يى فتح ايلدكده صحابهٔ كرام رضوان الله عليهم اجمعين ايله مشاوره وقرآن كريمدن والذين جاؤا
من بعدهم نص فخيمنك دلالتيله محاجه ومساوره دنصكره جمله سى رأى عمرى اوزره اتفاق ايتملريله اول قومى
اهل ذمته الحاق ايلدى وصحابهٔ كرامدن برقاچ كسنه لر بوخصوصده مخالفته قيام ايلديلر لكن آنلر دخى بومخالفتلرنده
ممدوح الانام اولمديلر حتى حضرت عمر رضى الله عنه منبر اوزره اللهم اكفنى بلالا واصحابه يعنى يارب بلال
وبلالك رفيقلرندن انتقامده بكا كافى اول ديو دعا ايتمكله برسنه يچمدين جمله سى دار دنيادن كوزلرين يوموب
انتقال دار بقا ايلديلر وبعد الفتح عقد ذمتدنصكره كندولره مخصوص قيلنان قرى وامصارلرنده بناء بيع
وكنايسدن واظهار بيع خمور وخنازيردن منع اولنمازلركه منع مزبور اقامت جمعه وحدود اولنان امصار مسلمينه
مقصوردر وبزبو حكمى اوائل بابده قبل الظفر اهل حرب طالب ذمت اولوب اوزرلرينه عقد صلح ايلدكلرى
اراضيلرنده تقرير ايتمشيدك اشبو اراضى دخى جمعه واعياد وحدود كبى شعائر اسلام ايچون موضع اقامت اولمامغله
حكم مذكور بونده دخى تحرير اولنور واكر امام المسلمين ارض قوم مذكورينده حضرت عمر رضى الله عنه بصره
وكوفه يى اتخاذ مصر ايلديكى كبى مجددا اتخاذ مصر ايلدكده اهل ذمت دخى مصر مرقومدن اشتراء منازل ايدوب
مسلمينله برابر ساكن ونازل اولسه لر آندن منع اولنمازلر زيرا آنلردن عقد ذمتى قبول ايتديكمز انجق محاسن دينه وقوفله
اسلامه دخوللرين مأمول ايتديكمزدندر وانلرك سكناده مسلمينله اختلاطلرى مأمول مرقومه مدار حصولدر

شارح الكتاب شرح الله تعالى صدره يوم الحساب ديركه شيخمز شمس الائمة الحلوانى رحمه الله تعالى
مسئلهٔ مرقومه يى تحقيقنده بعض شروطه تعليق ايدوب ديرايديكه رخصت مزبوره انجق اول وقتده دركه
اهل ذمت قليل اولوب ميان مسلمينده وجه مذكور اوزره ساكن اولملريله بعض جوامعدن جماعت مسلمينه
باعث تعطيل وبادى تقليل اولميه لر اما جماعت مسلمينى تعطيل ياخود تقليله بادى اوله جق رتبه ده كثير ايسه لر
ميان مسلمينده سكنادن منع اولنوب جوامع وجماعات مسلمين بولنميان طرفده ساكن اولملريله امر وتدبير اولنور
وتفصيل ملحوظ امام ابو يوسف رحمه الله تعالى دن دخى امالبسنده محفوظدر وصورت مفروضه ده سكنى ايچون
اشترا قيلدقلرى بيوتدن بعضيسنى عبادتلرنده اجتماعلرى ايچون بيعه يا كنيسه يا آتشكده اتخاذ ايتمكه عازم
اولسه لر آندن منعلرى لازمدر زيرا معناى مزبور مسلمينله اجتماع جماعت ايچون بناء مساجدده بحسب الظاهر
مقابله ومعارضه لرينه بادى واول وجهله مسلمينى تحقير واستخفافلرينه مؤدى بدر كذلك بيع خمور وخنازيرى
ونكاح محارمى اظهارلرندن دخى منعلرى لازمدركه مقصودلرى اخفا ايله دخى حاصل ايكن اظهارلرى
استخفاف مسلمينى مستلزمدر ومسلميندن برفرد ايچون جائز دكلدركه كندو بيتنى امور مذكوره دن برى ايچون
اهل ذمته ايجار ايده زيرا بو ايجارى استخفاف مسلمينه راجع اولان اموردن اهل ذمته اعانت ايدوكى بديداردر
بويله ايكن ايجار ايتمش اولوب آنلر دخى ايچنده امور مذكوره دن برينى اظهار ايدرلرسه كركدركه صاحب البيت
وغيريلرى نهى منكر طريقى اوزره آنلرى منعه ابتدار ايده لر وبوبابده صاحب البيت اجانب ايله مساوى اولمغله
منكر مزبوردن مستأجرينى منع ايلمسى فسخ اجاره يى محتوى اولماز نظيرى شول مسلمدركه بيتنى مسلم آخره
ايجار ايدوب اول دخى ايچنده بيع مسكرات وناسى شرب شراب اوزره جمعه اجتسار ايده بونده صاحب البيت
نهى منكر طريقى اوزره مستأجرينى منعه ابتدار ايدر وبومعنى عقد اجاره يه متصل اولان معناى مبطل اولمامغله
فسخ اجاره يه مدار اولماز اكن برذمى مسلمدن استيجار ايلديكى خانه ده يالكز نفسى ايچون برنمازكاه اتخاذ ايلسه
آندن منعى لايق اولمازكه اتخاذ مرقوم مرافق سكنادن اولمغله اجاره ايله اكا مستحق اولمشدر ومنع اولنسان انجق
نمازلر ايچون اجتماع ايده جكلرى كنيسه يى بنالريله مسلمينله اظهار شعائر اسلامده بحسب الظاهر مقابله ومعارضه لرين
متضمن اولان معنادر اما اول خانه يى صومعه قيلوب آنده اصحاب صوامع كبى خلوت ايتمكه عازم اولسه امصار مسلمينده
آندن دخى منعى لازمدر زيرا اتخاذ صومعه دخى بين الناس كسب اشتهار ايتمكله جماعتلرى ايچون اتخاذ كنيسه منزلنده
اعتبار اولنور وصورت مذكوره ده امام المسلمين بعد الاستيلاء اهاليسى اهل ذمت قيلديغى بلاددن بربلده يى امصار
مسلميندن اقامت جمعه وحدود اولنور برمصر ايلسه واول بلده ده اول قومك بركنيسهٔ قديمه لرى بولنسه كركدركه امام
اول قومى اول كنيسه ده نمازدن منعه اهتمام ايليه اما ذكرى سبقت ايتديكى اوزره قبل الاستيلاء اهاليسى ايله قبول ذمت
اوزره مصالحه اولنان امصارك حكمى بشقه دركه آنلردن برى امصار مسلميندن برمصر اولدقده اكرچه آنده احداث
كنايسدن منع اولنورلر اما كنايس قديمه لرى آنلر ايچون ترك اولنور لكن مانحن فيهده هم احداث كنايسدن منع اولنورلر وهم
كنايس قديمه لرى انلر ايچون ترك اولنماززيرا امام المسلمين بعد الاستيلا اول بلده يى بين الغانمين تقسيمه عازم اولسه
كنايسدن برشيئى ترك ايتمك لازمدر كذلك اهاليسنى اهل ذمت قيلدقده دخى بويله در بومسئله ده معناى فقهى اولدركه
بربلده عنوة فتح اولندقده آنك هرموضعنده اظهار احكام اسلام ايچون سبب استحقاق البته ثابت وهرموضعنده
حق مسلمين مثبت اولمشدر بوندنصكره رأى امام انجق نظر مسلمينه راجع اولان خصوصده معتبر اولور يوقسه
كنيسه لرين آنلر ايچون ترك ايتمك كبى ابطال حقلرنده معتبر اولماز وصلحا فتح اولندقده مسلمين ايچون اراضيسنده
سبب استحقاق البته ثابت اوليوب همان امام المسلمين استحقاقلرين صلحله مستثبت اولمغله استحقاقلرى انجق
عقد صلحك تناول ايتديكى مقدارى مثبت اولور كورمزميسنكه صورت استيلاده رؤسلرى اوزره جزيه يى
واراضيلرى اوزره خراجى وضع ايدر وصورت صلحده نفوس واراضيلرندن انجق صلحله التزام ايلدكلرى مقدارى
اموال اوزرلرينه الزام اولنور توضيحى اولدركه صورت صلحده فى الاصل اراضيلرنده ثابت اولان حقلرى متأكد
اولوب حق مسلمين انجق آنلرك حق متأكدلرى اوزره بطريق الحدوث ثابت ومتجدد اولمشدر پس مسلمينك
حق حادثلرى بعد الحدوث آنلرك بيع وكنايس احداثلرينه مانع اولور اما حق متأكدلرينه معارض ومدافع اولماز
وصورت استيلاده اراضيلرنده حق مسلمين استيلا ايله ثابت اولدقدنصكره آنلرك حقلرى اوزرلرينه من ايتمكده
حادث اولان رأى امامله مثبت اولمشدر ورأى امام دخى نظر مسلمينله مشروط اولمغله كنائسلرين آنلر ايچون
ترك ايتمك كبى نظر مسلمينى متضمن اولميان خصوصده تقدم حق مسلمين معتبر ومضبوط قيلنور نظيرى اولدركه

مطلب اتخاذ اهل الذمة بيعة معبدا يجتمعون فيه

مطلب لا يجوز لمسلم ان يواجر اهل الذمة بيتا ليبيع الخمور ونحوه

اهل حربدن دار بزده مستأمن بولنان دار الحربه رجوعه تمکین اولنور اما امامك عقد ذمت ایلدکاری دار الحربه
رجوعه تمکین اولنمازبونك دخی منشأ ومبناسی آنفا ذکر ایلدیکمز معنادر لکن صورت استیلاده بعد عقد الذمة اکرچه
امام المسلمین آنلری کنایس قدیمه لرنده نمازلرندن منع ایلمك لازمه حالدندر اما ابنیه سنی هدم ایتمك دخی حلال اولمیوب
همان کنایس قدیمه لری بیوت ومنازل اتخاذ ایتملریله امر ایلمك اوجب احوالدندر که عقد ذمتله املاکلرنده اظهار حرمت
وعصمت ایتمش اولوب کنایس قدیمه لری املاکلرندن اولمغله آنلردن برشیئه تخریبله تعرض جائز کورلمیوب همان آنلك
کبی اظهار احکام اسلام ایچون حق مسلمین ثابت اولان موضعده اظهار احکام شرك ایچون تعبدلری ضمننده
اجتماعلرندن آنلری منع ایلمك واجبدر وبوندن صکره مسلمین اول مصری تعطیل ایدوب ایچنده اقامت جمعه وحدودی
ترك واهمال ایلسه لر بو صورتده اهل ذمت آنده احداث کنایس واظهار بیع خمور وخنازیر ایتدکلرنده رخصت امام تجویز
واستحلال اولنور زیرا معنای مانع مصر مزبوردن مرتفع اولمشدر کورمزمیسنکه امام اول مصری اقامت جمعه
واعیاد ایله مصر مسلمین قیلمقدن اقدم اهل ذمت آنده امور مذکوره دن منع اولنمازلر ایدی بعد الترك دخی مانع اولان
صورت معارضه مسلمین مرتفع اولمغله ینه ردع اولنمازلر مؤلف تقوی پناه اعلی الله تعالی فی الجنة بناه دیرکه ارض عربده
بولنان قری وامصاردن هیچ برنده بیعه وکنیسه وآتشکده بنی ترك واهمال کذلك اظهار بیع خمور وخنازیر ایدنلره
رخصت وامهال فی حال من الاحوال تجویز واستحلال اولنماز زیرا امور مذکوره اهل ذمتك لوازم سکنالرندندر حال
آنکه ارض عرب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مولد ومنشألری اولدیغندن اکراما آنده
اهل ذمت دوام اوزره اسکان اولنماز ورسول الله علیه السلام لایجتمع فی ارض العرب دینان یعنی ارض
عربده دین اسلامله دین آخر اجتماع ایلمز قول بشارت نمالریله بومعنایه اشارت وایما بیوردیلر وقال علیه السلام
لئن بقیت لاخرجن بنی نجران من ارض العرب یعنی دنیاده مدت واقیه باقی قالور ایسم البته والبته بنی نجرانی
ارض عربدن اخراج ایدرم و بو حدیث شریف اوزره حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده اهل نجران
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن اخذ ذمت ایتمشلر ایکن آنلری بلاد شامه نفی واجلا ایلدی کذلك
حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده یهود خیبر ویهود وادی القری وغیرلری مثللو ارض عربده ساکن اولان
یهود ونصارایی نفی واجلا ایتملریله آنلردن بعضیلری شامه و بعضیلری عراقه التجا قلمه مبتلی اولدیلر پس
مقدمات سابقه دن ظاهر اولمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه احترام ایچون اهل ذمتی
ارض عربده استدامت سکنادن منع ایلمك واجبدر واحترام مطلوب ابقاء کنائس واظهار بیع خمور دن منعلرنده
اظهر اولمغله آنلردن دخی منعلرین بطریق الاولی مستوجبدر اکن برمشرك همان تجارت ایدوب بعده
بلادینه عودت ایچون ارض عربه داخل اولسه آندن منع اولنمیوب انجق اتخاذ مسکن ایتمك مرتبه سنده طول
مکثندن ردع اولنور زیرا ارض عربده التزام جزیه ایله اقامتلری دار اسلامدن موضع آخرده بلاجزیه اقامتلری
حکمنده در وموضع آخرده بلا جزیه تجارتدن منع اولنمیوب انجق طول اقامتدن منع اولندقلری کبی ارض
عربده التزام جزیه ایتسه لر دخی قبول اولنمیوب طول اقامتدن ردع اولنورلر حتی اهل ذمتدن بر رجل مدینه
ومکه وطائف وربذه ووادی القری مثللو بر موضعدن اتخاذ منزل ایتمك قصد ایلسه مواضع مرقومه ارض عربدن
اولمغله البته رد وصد اولنور و بر بعض مواضعده بیان ایلدیك که ارض عربك من جهة الطول مبتداسی عذیب
ومنتهاسی مکه در ومن جهة العرض مبتداسی عدن ابین ومنتهاسی یمنده مهره نام محلده کائن حجر نام موضعك
اقصاسیدر وامصار مسلمیندن هر مصرکه آنده صلوة جمعه ادا اولنه اکا کرك مسلم وکرك کافر آچقدن ادخال
خمر ایلمك جائز وسزا کورلمز بویله ایکن برمسلم بوفعل قبیحه اجتسار ایدوب حین مؤاخذه ده بن همان کلوب کچمك
اوزره مرور ایلدم یاخود بو خمری خل ایتمك ایسترم یاخود بو خمر بنم دکلدر دیمك مثللو اعتذار ایلسه نظر اولنور
اکر اول مسلم خمر ایله متهم اولمیان بر رجل متدین ایسه اعتذارینه اعتبار وتخلیه سبیلنه ابتدار اولنور زیرا ظاهر
حالی شاهد صدق مقالی اولمغله وقوف حقیقتی ممکن اولمیان امورده خلافی متبین اولمدقجه حکمی ظاهر
اوزره بنا قیلمق لوازم احوالدندر واکر خمر ایله متهم برشخص خبائثکار ایسه کرکدرکه خمرینی اراقه ایدوب
خنزیری دخی وار ایسه ذبح واحراق بالنار ایده لر زیرا ظاهر حالی قصد ارتکاب حرامه دلیل اولوب قصد
مزبور اوزره ظاهر اولان فعلی دخی حرام اولمغله نهی منکر طریقی اوزره حرامدن منعی التزام اولنور وشخص مرقوم
امصار مسلمینده اظهار خمر وخنزیر مثللو حرامی ارتکابله تعزیری مستوجب اولمغله امام المسلمین آنی ضرب
سیاطله تأدیب وتوبه سنی ظاهر اولنجیه دك حبس وتنکیب ایتمکی رأی ایدرسه مناسب کورلور لکن ظروف

خمر

خمرینه کسر وتمزیقله تعرضی تجویز وتلفیق اولنماز که ظروف مزبوره عند المسلمین مال متقوم اولمغله مالکنی
اضرار ایچون آنی افساد ایلمك حکم شرعه غیر ملایمدر زیرا تعزیر انجق ایلام بدن ایچون موضوع اولدیغندن
افساد ماله غیر مشروعدر و بز بو مسئله نك نظیرینی باب ماجاء فی الغلول مسائلنده ذکر وتقریر ایلدیك حتی امیرك
غیری شخص آخر ظروف مذکوره یی کسر وتمزیقه اقدام ایلسه اوزرینه ضمانی الزام اولنور زیرا ظرف
خمر ایتمکدن غیری بروجه حلال ایله ممکن الانتفاع اولان مال متقومی اتلاف ایلمشدر مکر امام المسلمین صاحبینك
سوء صنیعنه عقاب ایچون اتلاف مزبوری صواب کوروب اول شخصه امر اتلافله خطاب ایتمش اوله بو صورتده
امر مرقوم موضع اجتهادده بولنمغله کرك امیر وکرك اول شخص مأمور اوزره ضمانی ایجاب اولنماز و بز باب ماجاء
فی الغلول اثناسنده احراق رحل الغال خصوصنده اولان اختلاف علمایی ذکر واطناب ایلدیك ورأی امام مسائل
مجتهد فیهاده نافذ الاحکامدر و بعض اصحابمز دیدیلر که حق امیرده تجویز اتلاف ظروف شول اوانی ایله مأولدرکه
آنکله وجه حلال اوزره انتفاع ممکن اولمیوب انجق شرب خمر ایچون مستعمل اوله زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلری خمر کوپلرینی کسر وطلوملرینی شق ایله امر ایلمشلردر لکن قول اول اصح ومعولدرکه وجه حلال
اوزره ممکن الانتفاع اولمیان ظروف خمری اتلافده امام وغیر امام اراقه خمر مثللو متساوی الاقدامدر ورسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك کسر دنان وشق زقاقله فرمان ایلدکاری اول دنان وزقاق وجه حلال ایله انتفاعه
غیر صالح اولدیغندن اولمیوب انجق اول قومی عادت مألوفه لرندن زجری تحقیق واتقان ایچوندر ومانحن فیهده
دخی بویله در که امیر علی سبیل تحقیق الزجر کسر وشقی مناسب کوررسه اولبابده حکمی نافذ ورأیی صائب
کورلور اما اول دن وزقی کذلك حامل خمر اولان دابه یی صاحبی یدندن اخذ ایدوب آخره بیع ایدرسه بیعی باطل
اولور که مال غیری اذن مالك وحق مستحق بولنمادین بیع ایتمکده امام ایچون ولایت تحقق ایتمدیکندن بو بابده امام
سائر ناس ایله مساوی ومماثلدر واکر مصر مسلمینه آچقدن ادخال خمر ایلین بر ذمی ایسه نظر اولنور اکر احکام مسلمینه
غیر واقف ایسه متاعی کندواوزرینه رد و بردخی بویله ایدرسه تأدیب اولنه جغنی اخبار ایله اکا تقدم وتنبیه
مؤکد قیلنور زیرا احکام مسلمین اهل ذمتك مجهولی اولمق ممکن و بو مثللو امورده جهالت عذر اولوب مانع
تأدیب اوله جغی امر مبیندر واکر احکام مسلمینه عالم و بو مثللو جسارتنه رخصت ویرمیه جکلرینه عارف ایسه یاخود
ابتداء جاهل اولمغله وجه مذکور ایله تقدم اولندقدن صکره ینه اول فعله متصرف اولسه اکرچه خمر وخنزیری
آنك حقنده مال متقوم اولوب بیان سابق اوزره تأدیب شرعی اتلاف ماله صحیح اولمدیغندن امام المسلمین آنك
خمرینی اراقه وخنزیرینی ذبح ایلمك صحیح اولمز لکن آنی ضرب وحبسله تأدیبی ایجاب وتصویب اولنور واکر
امامك غیری کیمسنه آنلردن برشیئ اتلاف ایلسه قیمتنی ضامن اولور مکر رأی امام علی وجه العقوبة اتلافنه تعلق
ایتمکله اول کیمسنه نك اتلافی امر امامی متضمن اوله والحاصل بو مسئله ده خمر وخنزیرده ثابت اولان حق اهل ذمت
مسئله سابقه ده اولانده ثابت اولان حق مسلمینله برابردرکه هربری بیان سابق اوزره صاحبی حقنده مال متقوم
اولمق امر مقرردر واکر بر ذمی دجله وفرات مثللو انهارده سفینه ایچنده بولنان خمری ایله عبور ایدر ایکن بغداد
وواسط ومداین کبی امصار مسلمینك وسطنه مرور ایلسه آندن منع اولنماز مؤلف جلیل بو مسئله یی تعلیلده
دیمشدرکه لان هذا الطریق الاعظم لابد له من الممر فیه یعنی طریق مزبور آنك طریق اعظمی اولمغله آندن
مروری آنك حقنده اهم والزمدر یعنی ذمی مسفور اداخال خمرنده ترك وامتناعه قادر اولمدیغی امورده معفو
ومعذوردر زیرا آندن منعمز انجق استخفاف مسلمینه مؤدی اولمامق ایچون شعائر اسلامك اقامت اولندیغی
مواضعده لازمدر و بو معنی وسط دجله وفراتده غیر قائمدر لکن بو مثللو نهرلری امصار مسلمینده بولنان
اسکله لردن و ینه اظهار اخراجدن منع ایلمك واجبدر که ذکر اولنان اسکله لر مجمع مسلمین اولان طرق واسواق
منزلنده اولمغله آنده اظهاری استخفاف مسلمینی موجبدر پس ذمی مسفور بو مثللو اظهاره مجتری اولورسه حکم
تأدیبی بیان سابق اوزره جاری قیلنور کذلك بر ذمی خمری ایله امصار مسلمینك طریقلرندن قصد مرور ایلسه
اکر ممر آخری یوغیسه منع اولنماز که معذوردر واکر امصار مسلمینه دخول ایتمدین بشقه موضع عبورلری وار ایسه
منع اولنور که عدم دخول آنك حقنده مقدوردر وممر آخری بولنمادیغی صورتده کرکدرکه امام المسلمین اول
ذمی یی مصردن اخراج ایدنجه دك معیننه برمسلم امینی ضم وتعیین ایده زیرا تعیین مذکور طرف امامدن
اول ذمی حقنده نظر وشفقتی متضمندر که ذمی تعرض مسلمیندن آمن اولور وحق مسلمینده دخی نظر وشفقتی
مستلزمدر که مسلمین اول وجهله اظهار خمرده لاحق اوله جق معنای مذلتدن یاخود شرب خمر ایله متهم اولان

بعض مسلمینك منازللری بینه اد خاللرنده ملتحق اوله جق شرکت معصیتدن سالم اولورلر وقرای اهل ذمتدن
هر قریه‌که اهل ذمت آنده زنا وسائر فواحش مثللو مسلمینله مصالحه‌لرنده داخل اولمیوب ومصالحه‌ده اد خال دخی
جائز اولمیان فسق اظهار ایلسه‌لر کرکدر که منعلرینه ابتدار اولنسه زیرا حرمته مسلمین کبی اهل ذمت دخی
معتقدین اولمغله فواحش مرقومه دیانتلرندن خارج ودینلرنده دخی فسق ایدوکی امر مستبیندر وقری وامصارده
بو مثللو فواحشدن مسلمینی منع ایلمك لازم اولدیغی کبی اهل ذمتی دخی منع ایلمك واجب متحتمدر و بو مسئله‌ده
اصل قوی اهل ذمتی معاملهٔ ربوادن منع ایتمکده وارد اولان حدیث نبویدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلری اهل نجرانه اما ان تذروا الربوا او تأذنوا بحرب من الله ورسوله یعنی ای اهل نجران سزلر یا معاملهٔ
ربوایی ترك ایدر سز یاخود عقد ذمتکز منحل قیلنوب الله تعالی قبلندن ورسولی جانبندن محاربه اولنه جغکزی
بیلوب مقاتله‌یه متهیئ اولور سز دیو کتب وتصریح ایلدکلری روایت صحیحه ایله تصحیح اولنمشدر ومنع مذکوره
علت انجق معنای مزبوردر که معاملهٔ ربوادن نصارا‌ده دخی فسق حرام ایدوکی قرآن عظیمده منصوص
ومسطوردر قال الله تعالی فبظلم من الذین هادوا حرمنا علیهم طیبات احلت لهم وبصدهم عن سبیل الله کثیرا
واخذهم الربوا وقد نهوا عنه یعنی طائفهٔ یهودك انجق ظلم عظیملری سببی ایله و چوق کمسنه‌لری طریق حقدن
منعلری سببی ایله واخذ ربوادن نهی اولنمشلر ایکن ینه اخذلری سببی ایله بز عظیم الشان آنلره حلال قیلنان طیباتی
اوزرلرینه تحریم ایلدیك مترجم فقیردر که اهل نجران نصاری ایدیلر وآیت مذکوره‌دن منفهم اولان اخذ ربوا
یهود اوزره تحریم قیلنمقدر لکن احکام تورینه عمل نصاری اوزره دخی الزام اولنمغله آنلرك دخی حکم مرقومه‌ده
دخوللرینی استلزام ایدر والله اعلم انتهی وعلی هذا اهل ذمت کندو قریه‌لرنده اظهار تغنی برله هوالرین اجرا ایچون
مزامیر وطبول مثللو نسنه‌لرك یعلربن اظهاره اجترا ایلسه‌لر خصوص مرقومدن مسلمینی منع ایلمك لازم اولدیغی
کبی اهل ذمتی دخی منع ایلمك واجب ومتحتمدر وبر مسلم ذمینك طبول ومزامیرندن برشیئنی رضاسی یوغیکن
کسره اقدام ایلسه مسلمك طبول ومزامیرینی کسمرنده نه وجهله الزام ضمان اولنورسه بونده دخی اول وجهله الزام
اولنور زیرا اهل ذمت دینلرنده اشیاء مرقومه‌یی مستحل اولمغلرندن عقد ذمتمز آنلری اشیاء مذکوره اوزره تقریره
متناول اولمامشدر وعقد ذمتله تقریرلری خمور وخنازیر وعبادت نار ونکاح محارم اوزره مقصور اولمغله عدم منع
وتعرضمز دخی بونلره محصوردر ومنکرات سائره‌ده مسلمینله همحال اولملریله ارتکاب فواحشدن مسلمین کبی
آنلری دخی منعله اشتغال اولنور واکر اهل حربدن بر جماعت مسلمینله صلحه طالب اولوب صلح مطلوبده
مسلمین اول جماعتك اراضیسنده اتخاذ مصر ایدرلرسه آنده جماعت مزبوره‌یی احداث بیعه وکنیسه‌دن واظهار
بیع خمور وخنازیردن منع ایتمك شرطنی اشتراطه راغب اولسه‌لر حق مسلمینده بو مثللو مصالحه‌لری جائز
ومناسب کوریلمز زیرا شرط مرقوم دین اسلامه اد خال نقیصه‌یه بادی واستخفاف مسلمینی التزامه مؤدی
اولمغله بلا ضرورة قبولنه تصدی اولنماز حتی امام المسلمین شرط مرقوم اوزره معاهده قبلسه شرطی حکم شرعه
مخالف اولمغله اکا وفا ایتمکه شرعا مساعده اولنماز قال علیه السلام کل شرط لیس فی کتاب الله فهو باطل
بو مسئله‌ده اصل قوی شول حدیث مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یوم حدیبیه‌ده اهل مکه ایله
مصالحه‌یه قیام واول مصالحه‌ده اهل مکه‌دن هر کیم قبول اسلام ایله طرف اشرفلرینه کلورسه آنی ینه مشرکینه رد
وتسلیم ایلمك شرطنی التزام بیورمشلر ایدی صکره الله تعالی فان علمتموهن مؤمنات فلا ترجعوهن الی الکفار
یعنی ای اهل ایمان اکر اهل مکه‌دن قبول اسلام ایله طرفکزه ورود ایلین عورتلرك صدق ایمانلرینه مطلع اولورسکز
آنلری بر دخی اهل مکه‌دن کفار اولان ازواجلرینه اعاده ایتمکز نظم جلیلنی انزال وحق نساده شرط سابقلرین
فسخ وابطال ایلمدی ایشته بو نص کریم شو وجه اوزره بر اصل قویم اولمشدرکه صلح امام شروط کثیره‌یی
متضمن اولوب ایچندن بعضیلری جائز ووفاسی ممکن و بعضیلری غیر جائز ووفاسی غیر ممکن اولسه کرکدر که امام
دقت نظرده اهتمامله جائزینی تنفیذ وفاسدینی ابطال التزام ایلیه کورمزمیسنکه مشرکین عقد مصالحه‌لرنده
اظهار زنارین واعلان استیجار زانیه‌لرین شرط ایلسه‌لر شرط مرقومه وفا امام جائز کوریلیوب همان آنلردن
زنالری وجه شرعی اوزره ثابت اولان کمسنه اوزره اقامت حد اولنمق متعین ومتمیزدر پس ما نحن فیه دخی
بونك کبیدر واکر اهل حربدن بر جماعت کندو اراضیلری اوزره مصالحه وقبول ذمت ایتدکلرندن
صکره قری وامصارلرنده احداث کنایسه مبادرت ایدوب بعده اول قریه ومصرلری مصر مسلمین اولوب
آنده جمعه‌لر اقامت اولنسه بو صورتده مسلمین ایچون اول کنایس محدثه‌لرین هدمه رخصت یوقدر

زیرا حین احداثلرنده احداثدن ممنوعین اولدقلرندن بو مثللو کنایس محدثه شول اوزرینه عقد صلح اولنسان
کنایس قدیمه مقامنده قائم اولمغله آنی آنلر ایچون ابقا ایدوب همان مصر مسلمین اولدقدنصکره احداثدن
منعلری لازم اولور سؤال اولنورسه که صکره‌دن وجه مشروح اوزره مصر مسلمین اولان موضعده
اهل ذمت کنایس قدیمه‌لرنده نمازلرندن منع اولنمازلر ایکن از قدیم معتاد اولدقلری اظهار بیوع خمور
وخنازیردن نیچه ردع اولنورلر جوابنده دیرز که موضع مرقوم دار اسلام اولدقدنصکره بیع خمر وخنزیره
مباشرتلری انشاء تصرف جدیددر اما استدامت کنایس قدیمه‌لرنده انشا وتجدید یوقدر اکرچه ایچنده نمازلرینه
مباشرتلرنده انشاء تصرف متحققدر لکن عقد ذمتله نمازلرنده ترك تعرضمزه مستحق اولوب نمازلری همان خنازیر
وخمورلری بلا اظهار اکل وشربلری حکمنه ملتحق اولمشدر واکر امصار اهل ذمتدن بر مصر امصار مسلمیندن
قیلنوب ایچنده جمعه واعیاد اقامت اولندقدنصکره مسلمین آندن بالکلیه نقل وهجرت ایدوب یاخود جماعت قلیله
قالمغله جمعه واعیاد مهجور عطلت اولسه بز قریبا بیان ایلدیك که مصر مرقوم کماکان مصر اهل ذمت اولمغه
عودت ایتمکله آنده احداث کنایسدن منعلرینه معاودت اولنماز بو صورتده احداث کنائس ایتدکلرندنصکره
مسلمین تحوللرینه نادم اولوب ینه مصر مزبوره رجوع ایلسه‌لر قبل الرجوع احداث ایلدکلری کنائسدن برشیئی
هدملری مشروع اولماز که حین بنالرنده شرعا ممنوع اولمدقلرندن کنائس مرقومه اول موضعی عن اصل مسلمین
اتخاذ مصر ایتمدین بنا ایلدکلری کنائس قدیمه حکمنده اولمغله برشیئی مقلوع قیلنماز وحکم مذکور اهل حرب
اراضیلرنده استقرار اوزره قبول ذمت ایتدکلری صورت اوزره مقصوردر اما عنوة فتح وتسخیر اولندقده بز قریبا
بیان ایلدیك که بو تقدیر اوزره کنایس قدیمه‌لرنده نمازلرندن منع وتحذیر اولندقلری کبی بعد الفتح مصر مسلمین
قیلنمقدن اقدم احداث ایلدکلری کنایسده دخی منع وتحذیر اولنورلر وعلی هذا امصار مسلمیندن بر مصرده بر کنیسه
بولنوب مسلمین اهل ذمتی اول کنیسه‌ده نمازلرندن منعه تصدی ایتدکلرنده آنلر دخی بزلر اهل ذمتدن بر جماعتز که
بلادیمزده استقرار اوزره مصالحه ایتمشیدك دیو دعوایه متصدی اولوب مسلمین دخی بلکه بزلر بلادیکزی عنوة
فتح ایدوب صکره سزلری اهل ذمت ایتمشیدك دیو دفعله معارضه وتحدی ایلدکلرنده امر مذکورده تقادم
ازمان حسبیله عند المسلمین ظهور وانکشافه متأدی اولمسه بو بابده امام المسلمینه لازمدر که دقت نظری التزام
وارباب اطلاعدن صحت اثرین واصحاب تواریخ واخباردن کیفیت خبرین تفتیش وتفحصده اهتمام ایلیه تا که
اول بابده براثر صحیح وخبر صریحه ظفر بولورسه آنك اوزرینه عملی مقرر قیله زیرا ثقات واخبارك نقللری واخباری
وجوب عملده حجت شرعیه ایدوکی آشکاردرکه وقت مذکوره مدرك کمسنه قالمدیغندن امر مزبوری شهادت
قاطعه ایله اثبات ایلمك غیر ممکن و بو مثللو امورده شهادت علی الشهادة دخی رسم جاری اولمدیغی متبین اولدیغندن
همان ارباب اطلاعك قوللری ایله اکتفا حکم متعیندر زیرا اقامت حجتده وسع وامکان امر معتبردر حتی اطلاع
رجال متعسر اولان امورده کفایت شهادت نسا حکم مقرردر وهم حکم مرقوم امور دینیه‌دن ایدوکی معلوم وامور
دینیه‌ده خبر واحد دخی ایجاب عملده حجت ایدوکی محرز ومقرر بو صورتده ارباب اطلاعدن براثر وخبر بدیدار
اولمیوب یاخود بدیدار اولان اخبار وآثارك تعارضی آشکار اولسه کرکدرکه امام المسلمین قول اهل ذمته اعتبار
وبلدهٔ مرقومه‌نك ارض صلح اولدیغنی اختیار ایلیه زیرا کنیسهٔ مرقومه هنوز یدلرنده ایکن آنده اصلله متمسکلردر
ومسلمین قصد منع وهدمله معارضه‌یه متمسکلردر و بو مثللو امورده قول مع الیمین اصلله متمسکلرك قوللری
ایدوکی مستبیندر حال آنکه قوللری میانه مزده حالا ظاهر اولان صلحله دخی متأید ومتین اولمشدر واصل شرعی
اولدرکه امور ماضیه‌ده شبهه والتباس تقرر ایتدکده تحکیم حاله مراجعت حکم مرعیدر کما فی جریان الماء
فی استیجار الرحی یعنی نته کیم استیجار رحی ماده سنده جریان ماده تحکیم حاله مراجعت اولندیغی کبی مترجم
فقیر دیرکه صورت مسئله اولدرکه بر صو دکرمنده مستأجر موجر ایله نزاع ایدوب وقت استیجار مده دکرمنك
صویی منقطع ایدی بن دکرمندن انتفاع ایده مدم سن اجرته مستحق اولمازسین دیوب موجر دخی بلکه هیچ
منقطع اولمدی تمام اجرتمی ایسترم دیسه اول بابده تحکیم حاله مراجعت اولنوب الحالة هذه صویی منقطع ایسه
قول قول مستأجر اولوب جاری ایسه قول قول موجر قیلنور ومسئلهٔ مزبوره اکرچه کتب فقهیه‌ده مسطوره
ومشهوره‌در لکن تحریر اولنان عبارهٔ کتابدن فهم وانتقادی اصعب من خرط القتاد در انتهی توضیحی اولدرکه
کنیسهٔ مرقومه‌ده حق اهل ذمت فی الاصل ثابت ایدوکی عندیمزده متیقن وحق مسلمینی مثبت اولان ادله
وارایسه‌ده بحسب التعارض مدلوللری مشکوك وغیر مبین وشك ایله حکم یقین زائل اولمیه جغی مجزوم

ومبرهندر پس صورت مزبوره ده بعض اهل وقوف بونلر اهل صلح ایدیلر دیو انبا و بعضیلری بلکه عنوة
اخذ اولندیلر دیو انها ایلسه‌لر بونده تعارض آثاره بنا ایله قول قول اهل ذمت ایدوکی هویدادر اما برقاج شهود
بطریق الشهادة علی الشهادة اهل صلح اولدقلرینه شهادت ایدوب برقاج شهود دخی طریق مزبور اوزره عنوة اخذ
اولندقلرینه شهادت ایلسه‌لر بونده فریق ثانینك شهادتلری ایله عمله مبادرت اولنور زیرا فریق اول ابقاء ما كان
علی ما كان ایدوب شیء حادثی اثبات ایتمشلردر وفریق ثانی اثبات ایتمشلردر وشهادت شرعا حجت قاطعه اولمغله
آنده مثبت غیر مثبت اوزره ترجیح اولنور اما اخبار وآثار شهادت قاطعه اولمیوب آنكله عمل بالجمله نفی واثبات
واحداث وابقاده طریق واحد اوزره اجرا اولنمغله عند تحقق المعارضه اصلله تمسك لازم واحری كوریلور
ومؤلف دقایق بیّا اصل كتابنده ترجیح مذكور ایچون علت اخری یه رمز وایما ایدوب دیدیكه مسئلهٔ مرقومه ده قول
قبل اقامة البینة قول اهل ذمت قیلنمغله محتاج بینه انجق مسلمین اولوب اهل ذمت اولماشلر ایدی بناء علیه
بینهٔ مسلمین ذی الید ایله دعوای ملك مطلقده بینهٔ خارج منزلنه نزول ایتمكله دعوای معهوده ده دخی
بینهٔ مسلمین قبول اولنور سؤال اولنورسه كه بینهٔ اهل ذمتده سبب استرقاقلرین نفیله تقریر حریت
اصلیه‌لری حاصل اولمغله اهل ذمت شول شخص مجهول الحال منزلنه نازل اولمشلردر كه اوزرینه ادّعای رق
ایلین كسنه‌نك بینه سی مقابله سنده بینه ایله حریت اصلیه سی ثابت ومتأصل اوله پس آنده بینهٔ حریت راجح
اولدیغی كبی مانحن فیهده دخی بینهٔ اهل ذمت مترجح اولمق لازم ایدی جوابنده دیرز كه مانحن فیهده اعتبار معنای
مذكور غیر ممكندر كه اهل حرب عنوة اخذ اولندقدنصكره امام المسلمین عقد ذمتله اوزرلرینه من ایلدكده اراضی
ورقابلری اوزره مصالحه اولنان اهل حرب كبی ینه حریت اصلیه‌لری اوزره متمكن اولمشلردر پس قوم مذكورین
احرار الاصل اولوب اوزرلرینه مملوكیت قطعا عارض اولمدیغی اتفاق جمیعله متحقق ودعوای مسلمین انجق یدلرنده
بولنان كنیسه یه متعلق اولمغله دعوای مذكوره همان ذی الید ایله خارج بینلرنده دعوای ملك مطلق منزلنه
ملتحق اولمشدر واكر اهل وقوف عنوة اخذ اولندقلرین اخبار وروایت ایدوب شهود دخی شهادت علی الشهادة
طریق اوزره اهل صلح اولدقلرین اظهار ایلسه‌لر شهادت مزبوره قبول وترجیحه اختیار اولنور كه شهادت شرعا
حجت قاطعه اولوب روایت اخبار موضع نزاع وخصومتده حجت اولمادیغندن مقابلهٔ شهادتده اكا اعتبار اولنماز
بشرط آنكه صورت مفروضه ده شهود اهل ذمتك اصول وفروعلری مسلمین اوله‌لر زیرا شهادت اهل ذمت
مسلمین اوزره حجت دكلدر واكر عكس مسئله اوزره اهل صلح اولدقلری روایت واخبار وعنوة اخذ اولندقلری
شهادت مذكوره ایله اظهار اولنسه بو بابده ینه جانب شهادت اختیار اولنور لكن بونده شهادت اهل ذمت اوزره
قائم ویدلرنده موجود اولان نسنه ده استحقاق مسلمینی مستلزم اولوب اهل ذمتك شهادتی اهل ذمت اوزره حجت
اولمغله شهادت مسلمین كبی شهادت اهل ذمت دخی سلك قبولده منتظمدر والله اعلم

باب ما یحل للمسلمین ان یفعلوه بالعدو وما لا یحل * یعنی مسلمین ایچون اضرار اهل حربده حلال وغیر حلال اولان
اعمالده باب صعب الانحلالدر بز قریبا باب قطع الماء عن اهل الحرب مسائلنده بیان ایلدیك كه اهل حرب حصونلرنده
ممتنعین اولدقجه حصونلرین تحریق وتغریق ایلمك جائز وشایان واول بابده ایچلرنده مسلمیندن اسرا ومستأمنین
بولنوب بولنمامق سیاندر لكن اهل حربه وجه آخر ایله ظفر ممكن ایكن كركدر كه عسكر اسلام تحریق وتغریقه
اقدام ایتمیه‌لر كه اقدام مذكور ایچلرنده مسلمین وار ایسه آنلرك اتلافنی موجب یوغیسه اهل حربك نسا
واطفاللرینك اهلاكلرین مستوجب اولوب بو معنالر شرعا حرام اولمغله بلاضرورة تجویز التزام اولنماز وتحقق
ضرورت دخی انجق ظفر ایچون طریق آخر معدوم اولوب موجود اولدیغی حینده دخی اول طریق آخرده
مسلمینه حرج عظیم ومؤنت شدیده لاحق اولمغله معلوم اولوب وقت مرقومده اباحت تحریق وتغریق دخی
مجزوم اولور وایچلرنده مسلمین وار ایدوكی معلوملری ایكن اباحت مرقومه علی الاطلاق ثابت اولمغله تحریق
وتغریقلری دیت وكفارتدن برشیئی مثبت اولماز كه صنع مذكور قتال مأمور به قبیلندن اولمغله قتل حرامله
واجب اولان دیت وكفارتی موجب اولماز وسفینهٔ اهل حرب دخی ذكر اولنان احكامده حصنلری ایله
متساویة الاقدامدر كذلك مشركین كندو اطفاللری یاخود اطفال مسلمینله تترس ایلدكلری هنگامده ینه بالتمام
احكام مرقومه اجرا واتمام اولنور لكن جمیع صورده مسلمین اوزره لازمدر كه نیتلرنده افعال مزبوره‌لرنده اهلاك
مشركین مقاتلینه عازم اولوب سائرلرین قاصد وملتزم اولمیه‌لر زیرا افعال مزبوره‌لرنده مثلا اصابت اطفالدن
احترازلری ممكن اولدقده البته احتراز مذكور اوزرلرینه واجب ومتعین اولور ایدی پس افعاللرنده احترازدن

عاجز اولدقلرنده مقدورلری اولان قصد ونیتله احترازی التزامله فاتقوا الله ما استطعتم نص عظیمی ایله
عمله اهتمام واجب ایدوكی امر متبیندر و بز باب مذكورده بو مثللو افعالده صفت خطا تحقق ایتمكله اكا دیت وكفارت
تعلق ایدنلری بیان ایلمدیك بعده مؤلف عدالت پناه طیب الله تعالی مثواه دیر كه صورت مذكوره ده طرف
مسلمیندن واقع اولان رمی سهامده رامی ایله ولی مسلم مقتول منازعه یه قیام ایدوب ولی مقتول سن اول مسلم مقتول
طرف اهل حربدن وقوف صفلرنده مكره ایدوكنی بیلدكدنصكره قصد رمی ایلدیك دیو تقریر كلام ورامی
دخی بلكه بن رمیمده انجق مشركینی قصد ایتمشیدم دیو دفع خصام ایلسه‌لر بونده قول مع الیمین قول رامی ایدوكی
مستبیندر زیرا صف مشركینه رمی مباح اولوب باعتبار الاصل ضمانی موجب اولمامغله خلافنه دلیل قائم اولمدقجه
اول اصله تمسك واجبدر وهم ولی مزبور رامی مذكور اوزره سبب وجوب ضمانی یعنی معلوم الحال اولان مسلمه تعمد
رمیی مدعی ورامی منكردر وقول مع الیمین قول منكر ایدوكی غیر متنكردر وهم ظاهر حال صدق رامی یه اعدل
شهوددر كه مسلم مسلمه تعمد رمی ایتمیه جكی امر مشهوددر ومسلك دین وعقلی فعل حلاله حامل وارتكاب حرامدن
مانع اولمغله فعل مطلق حلال مشروع اوزره محمول قیلنمق ظاهر وشایعدر پس ذكر اولنان وجوه استدلاله
خصوص مذكورده قول قول رامیدر دیو قطع مقال ایلدیك لكن صورت مزبوره ده رامی مدعای ولیده مقر اولدقده
اقراری وجوب دیتی مستوجب اولمغله لدی الانكار امید نكوله استحلافی واجب اولور واكر مسلمین اهل حربدن
رعورتی ولد صغیری ایله مصاحبی ایدوب دار اسلامه اخراجلرینه سبیل بولماسه‌لر زیر سابقده باب ما یحمل علیه
الفیء اثناسنده بیان ایلدیك كه قتل نسا وولدان نصله حرام اولمغله آنلری قتل ایتمیوب بویله هنگامده همان آنلری
رمحل ضیاعده ترك وتسبیل ایدرلر زیرا ترك مذكورده انجق موضع سلامته نقلله آنلره احساندن امتناع موجود
واحساندن امتناع اساءتدن غیر معدوددر اما معیتلرنده اول صغیرك باباسی دخی حاضر بولنسه اسیر مباح الدم
اولدیغندن آنك جواز قتلی ظاهردر اگرچه قتلی اول عورتله صغیرك ضیاعنی موجبدر لكن بو جهتله آنك
قتلی ممنوع اولسه بالكلیه قتال مشركین غیر مشروع اولور ایدی كه هر مشركك مقتوللك توهم ضیاع عیالی
قطعی الوقوعدر واكر عورتی وصغیری اخراجه قادر وصغیری اخراجه غیر قادر اولوب وعورتی اخراج ایچون بینلرین
تفریق ایتدكلرنده هلاك صغیر عندلرنده یقینله یاخود ظن غالب ایله ظاهر اولسه بو فعللری دخی جائز كوریلور
زیرا ایكیسینی بردن تركلرنده ینه ضیاع صبی دركار ایكن جائز كوریلمشیدی پس با لكز برینك ضیاعی
ایكیسینك بردن ضیاعلرندن اهوندر وهم مسلمین عورتی اخراجله حق مستحقلری اولان استرقاقده
منفعت نفسلرین قصد ایلمشلردر وحق مستحق ایله والده و ولد بینلرین تفریق ایلمك جائز كوریلور
لكن صورت مفروضه ده مسلمینه لازمدر كه اول صغیری طوتوب حبوللری اوزرندن رمی ایتمك كبی
هلاكنی موجب اولان فعله اجتسار ایتمیوب همان ارض اوزره وضع لین ایله وضعه ابتدار ایده‌لر زیرا
رمیلرنده هلاكی فعللری ایله حاصل وقتللری منزلنه نازل اولور اما وضعلرنده آنی قاتل اولماز لكن مزبستكه
ركسنه برلقیطی بولوب رفع ایلدكدنصكره ینه مكانینه وضع ایلسه بوشیئی ضامن اولماز اما یدندن رمی ایدوب
اول دخی تلف اولسه ضمان بدل نفسنی متضمن اولور پس بو بیان ایله اول صغیری رمیله موضع هلاكده ترك ایچون
وضعك فرق میانلری نمایان اولدی كذلك صغیری اخراجه قادر وعورتی اخراجه غیر قادر اولسه‌لر بونك دخی
جوازی ظاهردر بشرط آنكه آناسندن آنی تفریقلرنده غذاء مناسب ایله تغذیه برله دار اسلامه صحیح وسالم
اخراجنه مقتدر اوله‌لر حتی اقتدار مذكورلری معدوم وآناسز حالرنده یدلرنده هالك اوله جغی معلوملری اولسه
آناسیله برابر ترك ایتملری اولیدر زیرا هم تفریقلری غیر مفید وهم آناسیله برابر تركلرنده هلاكی كرك مباشرت وكرك
تسبیب ایله فعل مسلمینه نسبت اولنماوب اما آناسز حاللرنده هلاكی تغذی ایده جكی شیر مادرندن تفریقلری
جهتندن بطریق التسبیب فعل مسلمیندن پدید اولمش اولور واكر لا علی التعیین انجق برینی حمله قادر اولسه‌لر
كركدر كه قنقیسنده منفعتلری اكثر ایسه آنی حمله مباشر اوله‌لر زیرا احدهمانی حمل وآخری ترك ایلمك
انجق باعتبار المنفعة مباح اولمغله ترجیحلری انجق زیادهٔ منفعتله استیضاح اولنور واكر منفعتلری برابر ایسه
نظر اولنور اگر آناسندن مفارقتله تعیش صبی غیر مأمول ایسه كركدر كه حمل صبیده منفعت بولنمامغله آناسنی
حمله مشغول اوله‌لر واگر تغذیه برله تعیش صبی مأمول ایسه كركدر كه آناسنی ترك وحمل صبی ایله مشغول اوله‌لر
زیرا صبینك خلاص نفسنی تداركدن عجزی مقرر اولمغله علی تقدیر الترك حقنده احتمال ضیاع اظهردر
وهم آناسی كافرهٔ مكلفه اولوب كفر اوزره اصرار ایتمكله اكا احساندن امتناع عجز طفل رضیعه احساندن

مطلب اختلف الرامی وولی المقتول فی الرمی فالقول قول الرامی

مطلب الامتناع من الاحسان لیس من الاساءة

مطلب وجد لقیطا فرفعه ثم وضعه

امتناعیدن اولی ایدوکی آشکاردر واکر ایکیسنی بردن جمله قدرتیاب اولسه‌لر بو صورتده هیچ برینی ترك ایتملرینی
استحسان واستصواب ایتمزمکه ترکی ایصال منفعت مسلمینه قدرت وارایکن اهمالنی موجب و بلاموجب
والده وولد میانلرینی تفریقی مستوجبدر وقد قال علیه السلام من فرق بین الوالدة وولدها فرق الله بینه
وبین الاحبة یوم القیامة یعنی اول کمسنه که والده ایله ولدی بینلرینی تفریق ایلیه الله تعالی یوم القیامتده
آنکله سودکلرینك بینلرینی تفریق ایدر وهم مسلمین اول صغیری اناسیله اول موضعه نقل وایصال ایتملرایکن
ترکلری موجب اهلاك واستیصاللری اولمغله قبل تحقق العجز تجویز واستحلال اولنماز وبو تعلیل جلی براه
مذکورلری اول موضعده بوللرینك فرقی ظاهر ومنجلی اولمشدرکه بو صورتده مذکورلری اول موضعه مسلمین
نقل وایصال ایتمش اولمدقلرندن ایکیسنی بردن ترکلری حلال کوریلمکله برینی اخذ وآخرینی ترکلری حق مستحقله
تفریق اولمغله اول دخی استحلال اولنور لکن بشرط آنکه صغیری اخذ ایلدکلرنده تغذیه وتربیه سنه اقتدار ایله
یدلرنده تعیشندن امید وار اوله‌لر زیرا امید واردکللرایسه کرکدرکه ایکیسنی بردن جمله قدرتلری وارایسه
ایکیسنی اخذه ابتدار ویوغیسه تفریق صبی غیرمفید اولمغله ایکیسنی بردن ترکی اختیار ایده‌لر کذلك بو مسئله‌ده
قدرتلری انجق برینی حمله کفایت ایدرسه کرکدرکه اناسنی اخذده منفعت اولمغله آنی اخذ وصغیری ترکه مبادرت
ایده‌لر وبو بابده صبی متروکك هلاکی اغلب احتمال ایسه‌ده بنه اناسنی اخذده منفعت مقصوده بولنوب
اخذ مذکور حق صبیده سبب هلاك ایسه‌ده عین قتل اولمدیغندن استحلال اولنور کذلك برموضعده برصبی ایله
مشرك اولان باباسنه فائز اولسه‌لر باباسنی قتل یاخود اسیر ایدوب صبینك باباسندن صکره هلاکی معلوم ایسه‌ده
آنی اول موضعده ترك ایلمك جائزدر زیرا معنای معهود حق صبیده عین قتلدن معدود دکلدر کذلك صبی ایله
اناسنه وباباسنه برابر فائز اولدقلرنده صبی‌یی برجانبه وضع واناسنی وباباسنی اسیر ایلمك جائزدر کورمزمیسنکه
حصون مشرکینی تحریق وتغریق هلاك اطفالی متضمن ایسه‌ده حلال کوریلمشدر پس مشرکی قتل واسرده
هلاك صغیر معلوم اولسه دخی بالاولویه استحلال اولنور لکن کرکدرکه صورت مزبوره‌ده صبی‌یی طوطوب
رمی ودفع ایتمیه‌لر بلکه ارضدن برموضعه وضع ایتمکه قدرتلری وارایسه همان سهولتله وضع ایده‌لر اما عقبلرنده
مشرکین بولنوب مسلمین دخی اول صغیری ارض اوزره سهولتله وضعه سرآغاز ایلدکلرنده التحاق مشرکیندن
احتراز ایدرلرسه بو صورتده تعمد قتل ایتمیه‌رك اول صغیری خیوللری اوزرندن رمی والقارینه جواز ویریلور
زیرا مسلمینك صیانت نفسلری اهم وایادی مشرکینه کرفتار اولمقدن مهما امکن تحرزلری اوجب والزم اولمغله
بو وجه اوزره مبتلی اولدقلری محنتده مسلمین همان مشرکینك اطفالله تترسلری مسئله‌سی ایله هم‌حال وهمدم
اولمشلردر وبز مسئلهٔ تترسده قریبا بیان ایلدیك که قتل صبیانی تعمد ایتمك شرطیله رمی صبیان جائز وشایاندر
مانحن فیهده دخی صبیانی حملدن وارض اوزره وضعدن عاجز اولدقلرنده دابه‌لرندن رمی والقالری جائزدر
حتی رمی مجردلری هلاك صبیانی مستلزم اولسه مسلمین تعمد قتل ایتمیوب انجق مأمور اولدقلری فعله عازم
اولملریله اوزرلرینه اثم وکفارتدن برنسنه ان شاء الله تعالی لازم اولماز لکن مؤلف وحید بو مسئله‌ده قید استثنا ایله
تقیید ایلدیکی بو مسئله من کل وجه مسئلهٔ تترس ایله متحد اولمدیغنی تفهیم وتمهید ایچوندرکه مسئلهٔ تترسده
قبل تترس المشرکین اطفاله طرف مسلمیندن برفعل اصلا واصل اولمیوب بو مسئله‌ده مسلمین رمیه محتاج
اولملرندن اقدم دابه‌لرینه حمللری وبرموضعدن موضع آخره نقللری جهتیله اطفاله فعللری متصل اولمشدر
کذلك مسلمین برسفینه‌ده بولنوب معیتلرنده اطفال اهل حربدن بعض صبیان وارایکن بعض اسبابله
اول صبیانی القاء بحره احتیاجلری عیان وعدم القالری صورتنده غرق سفینه ومسلمین ظن غالبله عندلرنده
نمایان اولسه بنه قتل صبیانی تعمد ایتمیه‌رك مجرد خلاص نفسلری قصدی ایله طرحلری جائز وشایان
کوریلورکه نجاتلری انجق مبتلی اولدقلری طرح صبیانله اولمغله طرح صبیان حقلرنده متعین واولوجهله
جواز اقداملری متبین اولمشدر اما مسئلتین مرقومتینده معیت مسلمینده بولنان اطفال مسلمین اولسه
نه دابه‌لرندن رمیلری ونه بحره القالری تجویز وتمکین اولنماز زیرا حرمت اطفال مسلمین حرمت کبار مسلمین ایله
هم‌حالدر وبز قریبا باب مایسع الاسیر المسلم اثناسنده بیان ایلدیك که برمسلم وعید قتله مسلم آخری قتل اوزره
اکراه اولندقده اول مسلم مکره حرمتده کندویه مماثل اولان مسلمك روحنی کندو روحنه وقایه قیلمق غیرحلالدر
وهم مانحن فیهده ذکور واناثدن صبیان مسلمینی رمی والقالری قتل مسلمین ومسلمات اوزره استعجالدرکه
معنای مذکور هلاك نفسندن خوف ایدنلر حقلرنده استحلال اولنماز کورمزمیسنکه مبتلای مخمصه اولان عاجز

ایچون اطفال مسلمیندن برینی اکله هلاك نفسنی دفع ایلمك غیرجائزدر واکر سفینه‌ده مسلمینله برابر اهل ذمت
یاخود اهل حرب مستأمنیندن برقوم بولنسه آنلردخی حکم مذکورده مسلمینله هم‌حال اولملریله مسلمین خوف
نفسه مبتلا اولسه‌لر دخی آنلری بحره القالری حلال اولماز زیرا آنلر ذمت وامانله آمنین اولملریله ایمانله آمنین کبی
امینلردر واهل ذمت ومستأمنین ایله اطفال اهل حرب میانلرنده حقیقت معنای فارق شو وجهله نمایاندرکه
آنلرده سبب عاصم موجود اولمغله مسلمین قتللرندن ممنوعلردر کورمزمیسنکه قتللری کبی استرقاقلرندن دخی
مدفوعلردر اما اطفال اهل حربده سبب عاصم موجود اولمیوب همان منع قتللری قتله علت موجبه اولان محاربه‌لری
مفقود اولدیغندندر بناء علیه بطریق الحکم موجب اتلافلری اولان استرقاقلری جائزدر پس حکم عصمتده ضعیف
الحال اولدقلرندن مسلمین وقت ضرورتده آنلری وقایهٔ نفس ایلمك استحلال اولنمشدر فعلی هذا ملك اهل حرب
براسیر مسلمی وعید قتله اهل حربك نسا وصبیانلرینی قتل اوزره تهدید واصرار ایلسه اسیر مرقوم دیلرسه
امتناعله کندو قتلنی اختیار ودیلرسه امتثالله خلاص نفسنه اجتسار ایدر لکن تهدید مرقوم قتل مسلم یاقتل ذمی
اوزره واقع اولسه آنده شق ثانی واسع اولماز واکر مسلمیندن جریدهٔ خیل یعنی جرد آتلو برعسکر دار الحربده
اطفال مسلمینی بولوب خیوللری اوزره تحمیلدن صکره اعدالری لاحق اولسه دخی اول اطفالی رمی والقالری
تحلیل اولنماز بلکه حرمت وعصمتده صبیان مسلمین کندولرایله مساوی اولمغله آنلرایله معا فراره ابتدار یاخود
جمله‌سی بردن هلاکلرینی اختیار ایدرلر لکن بو حکم محرر انجق اول اطفالی دار اسلامه قصد اخراج ایله بولدقلری
محلدن اخذ ورفع ایتدکلرنده مقرر اولور اما هنوز اخذ ورفع ایتمشلر اولوب اخذ ایتدکلری تقدیر اوزره دخی التحاق
مشرکیندن خائف یاخود حمللرندن عاجزلر ایسه همان بولندقلری محلده ترك ایتملری جائز کوریلور زیرا بو بابده
ترکلری انجق اطفاله ترك احساندر بوقسه ایصال اسائت وخسران دکلدر وهم حمللرینی التزام ایتدکلری تقدیر اوزره
عهده سندن خروجه قادر اولمیه جقلری امره اقدامدن امتناع واحجام ایتمشلردر بو صورتده دخی تخلیص اطفالی
ایچون کندولر قتل اولنوب یاخود اعدایه ظفر بولنجه‌دك قتال ایدرلرسه بو معنی افضل اعمالدر زیرا اطفال مسلمیندن
دفع مشرکین عزیمت اولوب عند الضرورة ترك واهماللری رخصتدر وتمسك عزیمت ترخص رخصتدن
افضل ایدوکی معلوم اهل دراتدر واکر مسلمین اطفال مسلمینی ایادی اهل حربده کوروب قتالله مشرکین اوزره
غالب واخذ اطفاله قادر اوله جقلری عندلرنده اغلب احتمال اولسه ترك واهماللری استحلال اولنماز زیرا اطفال
مسلمیندن مهما امکن دفع اعدا عزیمتدر ونفیر عامده اطفال مسلمیندن دفع اعدا ایچون خروج قتال هر اهل قدرت
اوزره فرض عین اولدیغی کبی بو موضعده دخی مسلمین مرقومین اوزره فرض عین ایدوکی بی ریب وریبدر
والحاصل علی تقدیر القتال اطفالله معا نجات نفسلرین مأمول ایدرلرسه حقلرنده قتالدن غیری نسنه جائز
ومعقول کوریلمز اما آنی مأمول ایتمزلرسه کندو نفسلریله ابتدا وصبی نجاتلرینی تحصیله مشغول اولملری ایله
انفاق وسائر منافعده کندو نفسك ایله صکره عیالکده بولنان کمسنه‌لر ایله ابتدا قیل دیمك مفهومنده وارد اولان
ابدأ بنفسك ثم بمن تعول حدیث حکمت شمولی ایله عمل قیللری مرخص ومقبول کوریلور وعلی هذا مسلمین
اطفال مشرکینی انالری وبابالری برابر اولیامق اوزره دار الحربدن دار اسلامه اخراج ایلدکدنصکره آنلره مشرکین
التحاق ایلسه‌لر بو دخی مسئلهٔ سابقه‌یه الحاق اولنور زیرا اطفال مرقومین احد ابوینی معیتلرنده بولنمامق اوزره
دار اسلامه خارج اولدقلرنده باعتبار الدار حکم اسلامده مندرج اولمشلردر کورمزمیسنکه آنلردن بریسی فوت
اولدقده نمازی قیلنور بناء علیه اطفال مرقومین منزلهٔ اطفال مسلمینه نازلین اولمشلردر واکر صورت مفروضه‌ده
مسلمین خیوللرندن رمی والقا ایتدکلری تقدیر اوزره اطفال مرقومین هالکین اولمیوب همان آنلری مشرکین
اخذ وبلادلرینه رد ایده جکلری عند المسلمین اغلب احتمال ایسه بو تقدیر اوزره مقاومت مشرکینه قدرتلری
یوغیسه رمی والقالری استحلال اولنور زیرا ممنوع اولان انجق مسلم کندویه حرمتده مماثل اولان کمسنه‌نك
روحنی اهلاکله کندو روحنه وقایه قیلمقدر ومعنای معهودده اطفالك قتل وهلاکی مفقوددر کذلك معیت
مسلمینده اطفال مسلمین ونساء مسلمات بولنوب مشرکین آنلره التحاق ایتمکله اطفال ونسایی طرح ایتدکلری
تقدیر اوزره مقاومت مشرکینه قدرتلری اولمامغله هلاك نفسلرندن احتراز ایلسه‌لر اکر علی تقدیر الطرح
مشرکین آنلری قتل ایتمیوب همان اخذ ایده جکلری عندلرنده اغلب احتمال ایسه طرح ایتملرینه جواز ویریلور
زیرا طرح مرقومده معنای قتل وهلاك معدوم ومفقود کورمزمیسنکه اهل حرب حصون مسلمیندن ایچنده
نسا وصبیان بولنان برحصنی محاصره ایلدکلرنده مسلمین ایچون قوت قتال بولنماسه مسلمین تخلیص

نفسلری ایچون حصنده اهل حربك میانلرین تخلیه قیلملری استحلال اولنور زیرا فعل مرقومده اتلاف نسا واطفال
معدومدر لکن اهل حرب اوزره غالب یاخود قوتده مساوی ومقاوم اوله جقلری عندلرنده اغلب احتمال ایسه
اطفال ونسایی ترك ایتملری استحلال اولنماز زیرا وقوف حقیقی ممکن اولمیان اموردة احتمال غالب مناب یقینه
نائبدر وذراری مسلمیندن دفع اعدا هر مسلم اوزره عند القدرة فرض عین ایدوکی هویدادر واکر مسلمین
بر سفینه ده بولنوب آنلره مشرکین التحاق ایتمکله صبیان مسلمینی ونساء مسلماتی بحره القا ایتدکلری تقدیر اوزره
مشرکین اهل سفینه یی تماما اخذ ایده جکلری اغلب احتمال اولسه ینه بحره القالری حلال کوریلمز زیرا بحر اغلب
احتمالده مهلك اولمغله القاء مزبورده اتلاف ذراری معلوم ومسلمین ایچون نجات نفسلرین تحصیلده
اکا رخصت ویریلمدیکی امر مجزومدر اما مسئلهء اولی بشقه در که آنده خیوللرندن رمی والقالری اغلب احوالده
تلف وهلاکه ایصال ایلمز حتی سفینه دن دخی رمی والقا ایلدکلرنده نسا وصبیان هالکین اولمیوب همان آنلری
مشرکین اخذ ایده جکلری عندلرنده اغلب احتمال اولسه عدم رمی والقا تقدیری اوزره مجموع اهل سفینه نك
هلاکی مظنون ایسه رمی والقالری حلال کوریلور واکر مسلمیندن بر سریه اطفال مشرکینی اخذ ایدوب
دار اسلامه حمل واخراجدن عاجز اولملریله حصون اهل حربدن بر حصنه مرور ایلدکلرنده اهل حصن آنلردن
شو اطفالی بزه دفع وتسلیم ایدیکز تا که تربیه لرینه قیام ایده لم دیو طالب اولسه لر آنلره دفع وتسلیملری مسلمین اوزره
واجب دکلدر بلکه دیلرلرسه دفع وتسلیمه ابتدار ودیلرلرسه همان ارض اوزره آنلری وضعه اقتصار ایدرلر تا که
اهل حصن دیلرلرسه آنلری اخذ وقبول ودیلرلرسه ترك ونکول ایده لر زیرا تربیه ایچون اهل حصنه دفع وتسلیملری
باب احسانندر وبز قربا بیابان ایلدیك که مسلمین اوزره اطفال مشرکینه احسان امر واجب الاتیان دکلدر
همان اوزرلرینه لازم اولان ترك اسائت وعدوان در وآنلری ارض اوزره وضع ایتملری قطعا اسائتدن اعتبار
اولنمامغله بین الامرین مخیر اولدقلری بدیدار اولمشدر واصل کتابده بوندن صکره آخر بابه وارنجه نیجه مسائل
دخی تقریر اولنمشدر لکن مباحث متقدمه ده بزدن آنلرك شرحی تقدیم اولنمغله بو محلده ذکرلری ترك
وتأخیر اولندی والله اعلم

باب ما یحل للمسلمین ان یدخلوه دار الحرب من التجارات * یعنی مسلمین ایچون اموال تجارتدن دار الحربه ادخالی
حلال وغیر حلال اولنلری تفصیلده باب لازم التعویلدر بز باب مایکره ادخاله دار الحرب ومالا یکره مسئلنده
بیان ایلدیك که اهل حربه باعث منفعت وعبادت غیر الله اوزره بادی تقویت اولان بر شیئی مسلمین دار الحربه
ادخال ایلمك محبوب وشایان دکلدر بو یله ایکن ادخال اشیایه عازم اولورلرسه کراع وسلاحدن غیری نسنه لری
ادخالدن منع اولنمامق لازمدر وکراع ایله مراد بز خیل وبغال وحمیر وابل وشول بقردر که حمل امتعه ایچون
اعداد اولنه وسلاح ایله مرادیمز اولدر که جنس حدیددن اولوب یاخود قتال ایچون اعداد اولنه زیرا بزلر قتال
اهل حربی دفعیله مأمورلرز پس اشیاء مذکوره کبی آنلره قتال مسلمین اوزره موجب قوت اولان نسنه لری ایصال
ایلمك بالضرورة ممنوع ومحظوردر وذکر اولنان دواب نفوس وامتعه لرین حامل اولمغله آنلره حرب اوزره موجب
قوت اوله جقلری بی ارتیابدر وفیللر دخی بالنفس قتال اولندقلرندن بشقه اوزرلرینه رکوب وحمل اثقاله آلات
قتال اولملریله آنلرك دخی ادخاللری استحلال اولنماز ودواب مذکوره نك حرمت ادخالده صغیر وکبیری برابردر که
زمانله صغیری دخی کبیر اولوب حمل اثقاله واوزرنده قتاله صالح اوله جغی مقرردر اما بو دوابدن مصلحت مرقومه یه
غیر صالح وظهور نسلی غیر ممکن اولوب همان اکله انتفاع ایده جکلری نسنه لر اطعمهء سائره منزلنده اولمغله
آنلری ادخالدن تکلیف امتناع اولنماز کذلك دار الحربه بیع ایچون غلمان وجواری ادخالی دخی تجویز اولنماوب
بونلرك طفل صغیر وشیخ فانی اولملری وقابل انتفاع اولوب اولمامالری حکم مرقومده فرق وتمییز اولنماز زیرا بونلر
مسلمین اولمامشلر ایسه ده اهل دار اسلامدن اولملریله بیع ایچون دار الحربه ادخاللری حرام اولمشدر وحرمت
ادخالده اجناس سلاحدن صغیر وکبیر حتی اکنه وجوالدوز مثللولر دخی متساویدر که جمله سی اهل حرب ایچون
قتال مسلمین اوزره باعث تقویتدر وحدید دخی اتخاذ اسلحه ده اصل اصیل اولمغله حکم حرمتده ادخال سلاحه
عدیل ومثیلدر وحریر ودیباجدن دخی الویه ورایات واسباب حرب بدن اولان خفتانات تخذ اولنمغله آنلری
ادخال بر وجهله تجویز وانفاذ اولنماز وحریر خامدن دخی زینله خفتانات مزبوره ترتیب اولنمغله آنی دخی ادخاللری
تجویز وتقریب اولنماز لکن حریردن ابریشم احمر یاخود ثوب رقیق تنظیم اولنمش ایسه ادخاللری منع وتحریم
اولنماز زیرا بونلر اسباب قتال اولمیوب همان لباس ایچون استعمال اولنمغله اکل ایچون استعمال اولنان اشیا کبی

مطلب تفسیر الکراع والسلاح

مطلب ادخال الحدید فی دار الحرب للتجارة

ادخاللری استحلال اولنور کذلك تیرکش وغلاف سیاف مثللو نسنه لر دخی اسباب تقویت قتالدن اولمغله آنلری
دخی ادخال اصلا استحلال اولنماز والحاصل اول نسنه که بعینه سلاح اولیه اکا نظر اولنور اکر بعضا سلاح
ایچون مطلوب اولمازسه ده غالبا سلاح ایچون مطلوب ایسه ادخالی حلال کوریلمز واکر بعضا سلاح ایچون
مطلوب اولورسه ده غالبا سلاح ایچون مطلوب دکل ایسه حکم شرعیده غالبه نظر اولنوب امر نادر مقابله غالبده
ظاهر اولمامغله ادخالی استحلال اولنور وعلی هذا ادخالی ممنوع اولان اشیاء مذکوره دن بعضیسنی مسلمین
یا اهل ذمتدن برکسنه ادخال ایلدیکی معلوم امام اولسه کرکدر که ضرب وحبسله تأدیبنه اهتمام ایلیه که
اول کسنه هم ارتکاب حرام وهم ارتکابنده اضرار مسلمینه قصد واقدام ایلمشدر مکر اول شخص ذاهل بو بابده
منع شرعه جاهل اوله زیرا حکم مذکور بر حکم خفی واکثر ناس اوزره مشتبه ومختفی اولمغله جهل آنده عذر شرعی
اولدیغندن کرکدر که امام المسلمین دفعهء اولاده اکا منع شرعی تعلیم وعود ایدرسه تأدیب ایده جکنی انذار واعلام
ایله مکتفی اوله قال الله تعالی وقد قدمت الیکم بالوعید حتی بوندن صکره عودته اجتسار ایدرسه کرکدر که
ضرب وحبسله تأدیبنه ابتدار ایلیه وعلی هذا اهل حربه پنبه وسائر البسه ادخالی حلالدر که بونلر غالبا لباس ایچون
مستعمل اولوب قتال ایچون استعمال اولنماز لکن اهل حربدن بر قوم غالب احوالرنده حشوی پنبه اولان
خفتانلر ایله قتال ایدرلرسه آنلر اوزره کرك پنبه وکرك بو مثللو خفتانلری ادخال حلال اولماز ومعادندن باقر وپرنج
وقورشون وقلای مثللو نسنه لر غالبا سلاح ایچون استعمال اولنمامغله ادخاللری استحلال اولنور لکن اول قومك
اعظم اسلحه لری بونلردن مصنوع ایسه بو بابده حل وحرمت هر قومك عادتی اوزره بنا اولنمغله ادخاللری مشروع
کوریلمز کذلك قنات یعنی مزراق اغاجی ونشاب یعنی تیر اوك اتخاذ اولنه جق قمش مثللو نسنه لردن دخی
اتخاذ سلاح اغلب احتمال اولمغله ادخاللری استحلال اولنماز کذلك کرك زنده وکرك مرده اولان مرغ کرکسی
وآنك اجنحه سنی ادخال دخی حلال کوریلمز که آندن ریشهء سهام اتخاذ ایتملری اغلب احتمالدر کذلك مرغ
عقابدن دخی اتخاذ ریشهء سهام ایدرلرسه آنی دخی ادخاللری حرام اولور اما مجرد صید ایچون استعمال ایدرلرسه
ادخالی حلال کوریلور زیرا آنکله ایجق مأکوللرین اصطیاد ایله اشتغال ایتملریله اکل ایچون اهل حربه ادخال
اولنان نعم منزلنه انزال اولنور وطوغان وچاقر وامثاللری دخی وجه مشروح اوزره ادخال اولنور واکر مسلمیندن
بر تاجر امانله اهل حربه قصد دخول ایلدکده التنده فرس وسلاحی بولنوب لکن آنلری اهل حربه بیع ایلمك مرامی
دکل ایسه آنی دخولدن منعه اقدام اولنماز که اشیاء مرقومه یه احتیاج اهل سفر مقرر اولمغله آنلری استصحابدن منعی
دار سلامده التزام اولنمادیغی کبی دار الحربده دخی التزام اولنماز لکن بشرط آنکه عند المسلمین اهل حربك آنلری
اخذه تعرض ایتمیه جکلری ظاهر ومستبین اوله ودواب سائره دخی حکم مزبورده ادراج اولنور که مسافر بز وقماش
وسائر اموال تجارتی اوزرلرینه تحمیله محتاجدر واکر تاجر مرقوم اشیاء مذکوره یی اهل حربه بیع ایتمکله اتهام
اولنورسه کرکدر که بن بونلری بیع ایچون ادخال ایتمزم ودار الحربدن خارج اولنجه دار الحربده بیع ایتمزم مکر
اضطراری اوله دیو استحلافنه اهتمام اولنه وبو وجهه اوزره یمین ایدرسه تهمتی مندفع اولمغله آنلری ادخالنه
رخصت ویریلوب نکول ایدرسه ادخاللرندن منعنه مبادرت اولنه کذلك بحردن سفینه ایله حمل امتعه مراد
ایلدکده سفینه حقنده دخی تفصیل مذکور ایراد اولنور زیرا سفینه مرکب قوی اولمغله اهل حرب آنی کاه قتال
ایچون حمل رجال وکاه حمل اثقاله تقوی اولورلر پس بونده دخی تحلیف اولنوب بالله بن بو سفینه یی اهل حربه
قصد بیع ایتمزم ودار اسلامه اخراج ایدنجه دك بیع ایتمزم مکر اضطراری اوله دیو یمینله تکلیف اولنور واکر تاجر
مرقوم خدمتی ایچون برایکی غلامله دخوله اقدام ایلسه احتیاجنه بناء آندن منع اولنموب انجق قصد بیع اوزره
ادخالندن منعه اهتمام اولنوب بو بابده دخی متهم ایسه استحلافله دفع اتهام اولنور اما اهل ذمتدن بر تاجر امانله
دخول دار الحربه عازم اولسه معیتنده فرس وبرذون وسلاحی ادخالدن منعی لازمدر که ظاهر حالی آنلری اهل حربه
بیع ایچون ادخالی مستلزمدر اما تاجر مسلم اکا مخالفدر که دین مسلم بیع اهل حربدن صارف ودین ذمی باعث غیر
صارفدر مکر ذمی مسفور اهل حربدن اول قومه عداوتله مشهور اوله بو صورتده احتمال بیعی زائل وحالی منزلهء
حال مسلمه نازل قیلنور واجر ذمی حین دخولنده مال تجارتی بغال وحمیر وعجله یعنی قکلی اوزره وسفینه اوزره
تحمیلدن منع وتحویل اولنماز که ظاهر حالی بونلری مسلمین اوزره اهل حربی تقویت ایچون حامل اولمیوب همان
کندو مصلحتی ایچون متحمل وادخال ایلدیکی امتعه ده بونلره محتاج اولدیغی کبی اخراج ایده جکی سلعه لرده
ظاهر الاحتیاجدر اما سلاح وفرس بشقه درکه تحصیل حاجتده آنلردن مستغنی اولمغله اقتضاء ظاهر حال اوزره

مطلب الجهل عذر فی بعض الاحکام

مطلب حکم ادخال المعادن فی دار الحرب

ادخالی اینجق قصد تجارتنه مبنیدر لکن ذمی مسفور اهل حربه ادخال قیلدیغی بغال وسفائن ورقیق مثللو نسنه‌لر
اوزره البته تحلیف اولنوب بن بونلری اهل حربه قصد بیع ایتمزم ودار اسلامه اخراج ایدنجه دک بیع ایتمزم مکر
اضطراری اوله دیو وجه مشروع اوزره یمین ایلمک اکا تکلیف اولنور زیرا مسلمین اوزره واجبدر که بو بابده
اقصای وجوه مقدوره اوزره احتیاطی مستوجب اوله‌لر واکر دار بزده مستأمن اولان حربی دارینه قصد
رجوع ایلسه اشیاء مذکوره‌دن دار بزده تدارک ایلدیکی برشیئی استصحابنه رخصت ویرلمز وعدر زیرا اهل
دار الحربدن اولوب عودتی اینجق دار الحربده اقامتی ایچون اولمغله سائر اهل حرب کبی محارب مسلمین اولوب اشیاء
مذکوره ایله قتال مسلمین اوزره کسب قوت ایده‌جکدر مکر برمسلم یا ذمیدن اکراء دواب وسفائن ایلیه بو صورتده
مکاریسینک اشیاء مرقومه‌یی منفعت حربی ایچون ادخالی همان کندو منفعتی ایچون ادخالی منزلنه تنزیل قیلنوب
ظاهر حالی اشیاء مزبوره ایله دار الحربدن عودتنه واول بابده نفسی ایچون تحصیل اجرته دلیل اولمغله متهم
اولمادیغجه منع وتحویل اولنماز واکر اهل حرب ایچلرینه اشیاء مزبوره ایله داخل اولان تاجردن اشیاء مزبوره‌یی تملکه
اخذ ایدوب دار اسلامه اخراج ایتدرمیه‌جکلری معلوم امام ایسه کرکدر که مسلم وذمی‌یی ادخال خیل وسلاح
ورقیقدن منعه اهتمام ایلیوب بغال وحمیر وبقر وبعیری ادخالدن منعی التزام ایلمیه زیرا انسان کاهیجه مشیه قادر
وامتعه‌سنی ظهرنده تحمله مقتدر اولمامغله بونلرده تحقق ضرورت ظاهر وحال تحقق ضرورت حکم حرمتدن
مستثنی ایدوکی باهردر وضرورت مزبوره خیل وسلاح ورقیقده معدومدر که مقصودی بونلرسز دخی حاصل
اولوب بونلری همان تزیین یاخود ترفه یاخود مزید احتیاط ایچون حامل اولدیغی معلومدر وبغال وحمیر مثللولردن
دخی ممنوع اولمیان اینجق مرکوبیدر یوقسه اوزرینه حمل امتعهٔ تجارت قیلدیغی دکلدر زیرا ضرورت اینجق
مرکوبنده واقع وما عداده غیر واقعدر که عدم رکوبی ضیاع نفسنه بادیدر اما امتعهٔ تجارتدن ثقیل الحمل
وکثیر المؤنة اولنلرینی ترک ایدوب خفیف الحمل وقلیل المؤنة اولنلرینی نفسی ایله برابر مرکوبی اوزره تحمیلی
ممکندر ودار الحربه ادخال امتعه‌یه اذن شرعیدن مقصود اینجق دار الحربدن اخراج ایده‌جکی امتعه ایله انتفاع
مسلمین اولوب یوقسه ادخال ایلدیکی امتعه ایله انتفاع مشرکین اولمامغله امتعهٔ ثقیله وکثیره ادخالنده رخصته
عدم احتیاجی جزمی مستبیندر کذلک تاجر مرقوم صورت مذکوره‌ده سفینهٔ واحده‌یه هم راکب اولوب هم متاعنی
وضع ایلدکده اول سفینه‌یه احتیاجی ظاهر اولمغله آنی دار الحربه ادخالدن منع اولنماز اما بشقه برسفینه دخی
ادخال ایدرسه آندن منعنه استعجال اولنور که سفینهٔ ثانیه‌ده تحقق ضرورت عدیم الاحتمالدر واحکام مذکوره
بالجمله مقتضای استحساندر ومقتضای قیاس اشیاء مزبوره قتال مسلمین اوزره تقویت اهل حربی موجب اولوب
اکا دخی رخصت شرعیه بولنمامغله آنلردن برشیئی ادخالدن منع ایدوکی نمایاندر اما اهل حربک یدی تاجردن
خادمنی اخذ ایده‌جکلری عادتلرندن متعین اولدقده برتاجر ایچلرینه کرک خادم مسلم وکرک خادم کافر ادخالنه
متمکن قیلنمازز زیرا استصحاب خادمده معنای ضرورت تحقق ایتمیوب مرادی اینجق تحمل وترفه ایدوکی متبیندر
وهم اهل دار اسلامدن اولان خادم حقنده منع شرعی فرس وسلاح حقلرنده منع شرعیدن اظهر ایدوکی حکم
قطعیدر واکر برحربی دار بزه امانله دخول ایتدکده معیتنده کراع وسلاح ورقیق وار ایسه حین عودتنده مقدما
کتوردیکی اشیاء مزبوره ایله رجوعندن منعی سزاوار اولماز زیرا اکا نفسی ویانده بولنان مالی اوزره اعطاء
امان ایلدیکمزدن وفاء امانی ایچون دار الحربه رجوعندن منعی شایان اولمدیغی کبی کتوردیکی اشیاسیله دخی
رجوعندن منعی شایان اولمازز زیرا کندو مقاتل مسلمین ایکن عودتدن منعی جائز اولمیجه آلت قتالینک عدم جواز
منعی بطریق الاولی ظاهر وبارزدر اما اشیاء مرقومه‌دن کتوردیکی نسنه‌لری دار بزده دراهمله بیع ایدوب
صکره اول دراهمله بیع ایلدیکندن اعلی یاخود ادنی یاخود اکا مساوی ینه کراع وسلاح ورقیق اشترا ایلسه
بونلردن برشیئله عودتنه رخصت ویرلیوب بیع اوزره جبر والجا اولنور زیرا امانله اعیان مزبوره‌یی نفسی ایله برابر
ادخال دار الحربه مستحق اولدیغی عین اولدقده اولان حقی دخی دراهمله بیع وملکندن اخراج ایلدکده ساقط اولمغله
اشیاء مزبوره‌یی دارندن کتوردیکی دراهمله اشترا قیلمق حکمنه ملتحق اولمشدر کذلک بعد البیع اشیاء مزبوره‌یی
بعینها اشترا یاخود مشتریدن بیع اشیاء مزبوره‌یی استقاله ایتمکله مشتری دخی قبل القبض وبعده اقاله یاخود آنلری
خیار رؤیت یاخود نفسی ایچون اشتراط ایلدیکی خیار شرطله رد ایلسه جمله‌سنده دار الحربه اعاده‌لرندن منع
وصد اولنور زیرا مواضع مزبوره‌دن ماعدا الاخیرده اشیاء مزبوره‌نک ملک حربیدن خروج وملک مشتریه
دخولی تمام اولوب اخیرده تمام اولمدیغنده مشتری آنده تصرفه احق اولمغله دار الحربه اعاده‌لرنده حق حربی

ساقط اولوب فی الاصل مملوک مشتری ایکن حربی‌یه بیع ایلدیکی اشیاء مزبوره‌یه ملحق اولمشلردر اما حربی
خیاری نفسی ایچون اشتراط ایدوب صکره حکم خیار ایله نقض بیع ایتمش اولسه بو صورتده دارینه اعاده‌لرندن
منع اولنماز زیرا بونده بیع ملکندن خارج اولمیوب بلکه امساکله آنلرده تصرفه کندو احق اولمغله قبل البیع
ثابت اولان حق اعاده‌لری ینه باقی ومحقق قیلنور کذلک بیع فاسد ایله بیع ایدوب قبل قبض المشتری نقض بیع
ایتمش اولسه ینه مجرد بیع فاسد ایله ملکندن خارج اولمامغله اعاده‌لرندن منع اولنماز اما صورت مفروضه‌ده قبض
مشتری واقع اولمش ایسه نظر اولنور اکر بیع مذکور بعد القبض مبیعده ملک مشتری‌یی موجب حتی مبیع رقیق
اولمغله مشتری آنی اعتاق ایلسه نفوذ عتقنی مستوجب ایسه اعاده‌لرندن منعی واجب اولور زیرا اشیاء مزبوره‌یه
مشتری اول حربینک مقابلنده مالک اولمغله اعاده‌لرنده اولان حقی ساقط وهالک اولمشدر واکر بیع مذکور
ثمن خمر یاخود ثمن میته ایله اشترا کبی اولمغله مبیعده ملک مشتری‌یی موجب اولمازسه رخصت اعاده‌لری مستوجب
اولور زیرا حربینک آنلرده ملکی باقی اولمق حق اعاده‌لرینی مستبقی اولمشدر واکر حربی دار الحربدن کتوردیکی
سیفنی دار بزده مثلا برقوس ایله استبدال ایلسه بو بابده اصل واجب الاستعمال اولدر که حربی سلاحنی دار بزده
سلاح آخر ایله استبدال ایلدکده نظر اولنور اکر جنس آخر ایله مبادله ایدرسه سلاح ثانی کتوردیکی سلاح اولدن
کرک اعلی وکرک ادنی بهر حال آنکله دار الحربه رجوعنه رخصت ویرلیوب همان دار بزده آنی بیع اوزره جبر ایله
معامله اولنور زیرا عقد امانله جنس ثانیده دار الحربه حق اعاده‌سی ثابت ونمایان اولمامشدر وهم کاه اولور که
برابر کتوردیکی سلاحی دارلرنده کثیر الوجود وجنس ثانی قلیل یاخود بالکلیه نابود اولمغله قتال مسلمینه کسب
مزید قوت ایچون تحصیل جنس ثانی عندنده مقصود اولور واکر جنس اول ایله مبادله ایدرسه بونده سلاح ثانی
کتوردیکی سلاح اوله مساوی یاخود اندن ادنی ایسه اعاده‌سنه رخصت ویرلوب اندن اعلی ایسه منعله وجبر
بیعله معامله اولنور زیرا عقد امانله کتوردیکی جنسی نفسی ایله برابر اعاده‌سی دارینه استحقاقی نمایان اولمشیدی
وبرینه انک عینی برفائده‌یی متضمن ایسه عینته اعتبار اولنوب دکل ایسه اعتبار جنسی اختیار اولنمق مسلم ارباب
یقاندر پس کتوردیکینک عینی ایله مساویسی نفع اهل حرب وضرر مسلمینده مساوی اولوب ادناسی دخی ادنی
اولمغله رخصت اعاده‌یه شایان کورلور اما اعلی اولدقده آنده نفع اهل حرب وضرر مسلمین کتوردیکندن
ازید اولوب اول زیاده دخی ممنوع اولمغله اول زیاده‌ده حق متمیز ثابت اولمشدر لکن زیادهٔ مزبوره اصلدن
ممکن الانفصال اولمامغله حق متمیز تمامنده متثبت اولمشدر نظیری شول موهوبدر که آنده زیادهٔ متصله متبین اوله
اول بابده واهبک زیاده‌یه رجوعی ممکن اولمامغله اصلنده دخی رجوعدن متمکن اوله‌مز پس آنکله برابر دار الحربه
رجوعدن ممنوع اولدقده کرکدر که حین عودتنده بیع اوزره اجبارینه شروع اولنه واکر اولا مساویسی ایله
مبادله ایدوب بعده اقاله بیع ایتملری ایله ینه عین سلاحی کندویه عودت ایلسه بو بابده آنکله دارینه عودتنه
رخصت ویریلور زیرا هم عین سلاحیدر وهم اقاله ایله ملکندن اخراج ایلدیکی سلاح مشترینک مساویسیدر
اما اولا اعلاسی یاخود ادناسی ایله مبادله ایدوب بعده اقاله ایله ینه عین سلاحی کندویه عودت ایلسه بونده علی
کلا التقدیرین اول سلاحی دارینه اعاده‌یه رخصت ویریلمز اما اعلاسنده وجه عدم رخصت اولدر که اقاله حق
غیر المتعاقدینده بیع مبتدا کبی اولمغله حق مسلمینده کندو سلاحنی بعد الاقاله ابتداء اشترا ایتمش کبی اولدیغندن
منع اعاده‌یه مبادرت اولنور نکته‌سی اولدر که ابتداء مبادله‌ده کندو سلاحندن حقی ساقط اولوب اخذ ایلدیکی
سلاح اعلایی دخی دار الحربه ادخالدن ممنوع اولمغله اقاله‌یعله کندو سلاحنده حق عود ورجوع ایلمز اما ادناسنده
وجه عدم رخصت اولدر که ینه اقاله حق مسلمینده بیع مبتدا کبی اولمغله بو اقاله‌ده مقدما مبادله ایله مشتریدن آلدیغی
سلاح ادنایی ویروب کندونک مشتری‌یه ویردیکی سلاح اعلایی اشترا ایتمش کبی اولدیغندن ینه منع اعاده‌یه مباشرت
اولنور وکراعی کراعله استبدالی دخی اتحاد جنس واختلاف جنس احکامندن جمیع مذکوراتده استبدال سلاحله
متساوی الاحوالدر وعلی هذا حربی کتوردیکی ارکک حمارینی بردیشی حمار ایله یاخود ارکک فرسنی بردیشی
فرس ایله استبدال ایلسه بو صورتده مأخوذی قیمتده مبذولندن دون ایسه‌ده ینه دار الحربه ادخالندن منعنه
استعجال اولنور زیرا مأخوذنده منفعت نسل موجود ومبذولنده ناموجود اولوب استبدالدن دخی مقصودی
بو منفعتی تحصیل اولمق ممکن اولمغله عند اختلاف الجنس منعی متعین اولدیغی کبی بونده دخی متعیندر واکر
ارکک بغلنی قیمتده مثلی یاخود ادنی اولان دیشی بغله مبادله ایدرسه دار الحربه ادخالندن منعله معامله اولنماز زیرا
مأخوذنده دخی مبذولی کبی معنای تناسل غیر مأمولدر واکر کتوردیکی قسراغنی نحو ملق ارکک آت ایله مبادله

ایلمسه‌ینه دارالحربه ادخالندن منعله معامله اولنور زیرا مأخوذنده کثرت تناسل موجود و مبذولنده مفقود در
واکر فرسی برذونله یاخود برذونی فرسله استبدال قیلسه ینه منعنه استعجال اولنور زیرا فرس و برذوندن هر برنده
برمنفعت موجود و آخرنده مفقود در که برذونك امالهٔ لجامی آسان و محنت قتال اوزره صبری فراوا ندر
و فرس حالت طلب وهربده مزید قوتله سریع الجری یا ندر پس ظاهر حالندن غرض استبدالی ذکر اولنان منفعتی
استحصال ایدوکنه استدلال اولنور واکر دیشی فرسی جری یا نده آندن دون آکن آندن سنی قلیل اولمغله زیادهٔ
تناسلی امید اولنان بردیشی فرسله استبدال ایلسه‌ینه مأخوذنده مبذولنده بولنمیان منفعت بولنمغله ادخال دارلرندن
منعنه استعجال اولنور والحاصل صورمزبوره ده بعد الاستبدال حین عودتنده مأخوذینی بیع اوزره اجبار اولنور
مکر مأخوذی جمیع وجوه انتفاعده مبذولینك مثلی یاخود ادناسی ایدوکی بدیدار اوله زیرا بو بابده احتیاط طمز
امر واجب وتمام احتیاط انجق طریق مذکور اوزره مترتبدر لکن باب رقیقده استبدالی کتوردیکی رفیقك جنسنه
وجنس آخره کذلك مثلنه واعلاسنه وادناسنه اولمق مساوی وجمله سی دار الحربه ادخالدن منع اولنوب
بیع اوزره جبر اولنمقده متساویلردر زیرا اخذ ایلدیکی رقیق کرك مسلم وکرك ذمی اهل داریمزدندر ومستأمن
علی کل حال اهل داریمزده استدامت ملکدن ممنوع ایدوکی آشکار در اماسبقت ایلین کراع وسلاح بشقه درکه
اهل داریمزدن قیلمق انجق بنی آدمده جاری وجمادات وسائر حیواناته غیر ساریدر بناء علیه آنلرك منع ورخصتلرنده
جواب مسئله‌یی اعتبارزیادهٔ منفعته بنا ایلدیك واکر بلاد رومدن ایکی مستأمن امانله داریمزه کلوب برینك
رقیق وبرینك سلاحی بولنمغله رفیقله سلاحی استبدال یاخود هر بری کندو موجودینی دراهمله بیع آخره
استعجال ایلسه‌لر هیچ برینی مأخوذینی دار الحربه ادخالدن منعه مجالیمز بوقدر زیرا هر بری تصرف مشروحله
اشترا قیلدیغی نسنه ده منزلهٔ بایعه نازل و بایعده بولنان قدرت اعاده مشتریده دخی حاصلدر واکر بوایکی
مستأمندن بر یمی برمسلم یاخود ذمی ایله اشتراك اوزره مستأمن آخرك سلاحنی اشترا قیلسه آندن برشیئ ادخال
دارالحربه اجتزاقیله مزیرا حصهٔ شریکنی ادخال ایتمدکجه ادخال حصه سندن غیر ممکندر وشریکی مسلم
یاذمی اولمغله آنك حصه سنی ادخال ایلمك غیر ممکندر پس ادخال حصه سی ممتنع ایدوکی بالضرورة آشکار اولمغله
حصه سنی شریکی یاخود غیری مسلم وذمی یه بیع اوزره اجبار اولنور مکر متاع مزبور سهام عربیه وفارسیه کبی
قابل اسهام اوله بوصورتده حربی ایچون ممکندرکه شریکی ایله اقسام بعده حصه سیله دخول دار الحربه
اقتحام ایلیه نکته سی اولدرکه قسمت مزبوره مجرد تمیز وافراز اولمغله حربی کندو حصه سنی بالکز اشترا
ایتمش کبی اکا عقد ایله مالك اولمغله ادخال دارالحربله کسب امتیاز ایدر یاخود قسمت مزبوره معنای معاوضه‌یی
محتوی اولمغله شریکی اولان مسلم یاذمی مالك اولدیغی نصفی نصیب حربیدن اخذ ایلدیکی مثلی ایله حربی یه
بیع وتسلیم ایتمکله مستوی اولور وبرقربیابیان ایلدیك که بومثللو استبدال مأخوذ حربیده مانع ادخال اولماز
واکر صورت مفروضه ده بینلرنده قسمت غیر منتظم اولمغله احدهما آخر ایچون ازدیاد دراهم ایلسه نظر اولنور
اکر اعطاء دراهم ایلین شریکی ایسه حربی مأخوذینی دارالحربه ادخالدن منع اولنماز زیرا بوصورتده حربی
بعض نصیبنی شریکنه دراهمله بایع اولمشدر وبیع مذکوری بقیهٔ ملکنی دار الحربه ادخالدن مانع دکلدر واکر
اعطاء دراهم ایلین حربی ایسه مأخوذینی ادخالدن منع اولنور زیرا بوصورتده و یردیکی دراهمله شریکی اولان
مسلم یاذمینك بعض نصیبنی اشترا ایتمش اولور وهم اعطاء دراهمله سلاحده شرا ایله مالك اولدیغی حصه سندن
اعلاسنی اخذه نائل اولمغله سلاحنی مسلم یاذمی ایله اعلاسنه استبدالی منزلنه نازل قیلنور امادراهمی حربی اخذ
ایلدکده سلاحنی کندو حصه سندن ادناسی ایله استبدال ایتمش اولمغله دارالحربه مانع ادخال قیلمازوکراع دخی
قابل اقسام اولدقده آنده قسمت جبرجاری اولمغله منزلهٔ سهامده در امامستأمن مرقوم برمسلم یاذمی ایله اشتراك
اوزره مستأمن آخرك رفیقنی اشترا بعده شریکی ایله اقسام ایلسه‌لر بوصورتده وجوه مذکوره دن هیچ برنده حربی
مأخوذینی ادخال دار الحربه اقتحام ایده مز وفرق مسئلتین بووجهله تفهیم اولنور که قول ابی حنیفه رضی الله عنه
اوزره رقیق قسمت واحده ایله قابل تقسیم دکلدر وقول امامین رحمهما الله تعالی اوزره اکرچه قسمت واحده ایله
تقسیمه قابلدر لکن رقیق مزبور بندن هر بری قبل القسمة بینلرنده بالمناصفه مشترك اولمغله نصفنده واقع
اولان ملك مسلم یاذمی اعتبار ایله هر برنده حکم ذمت حاصلدر و برقربیابیان ایلدیك اهل داریمزدن برفردی
دار الحربه ادخالده حربی یه رخصت جائز وشایان کوریلمز واکر اهل رومدن برحربی کراع یاسلاح یارفیقله
داریمزه قادم اولدقده عسکره آنلری بیع ایچون اعداء مسلمیندن اولان ترك یادیلم یاغیری اهل حربك اراضیلرینده

مطلب الاختلاف فی قسمة الرقیق قسمة واحدة

عبورا یتدرمکه عازم اولسه اولبابده منعی لازمدر زیرا بوبابده رمی مسفور شول مسلم یاذمی منزلنه نازلدرکه مذکوراتدن
برشیئی ادخال دار الحربه مائل اوله وقریبابیان اولندیغی اوزره مسلم وذمی ادخال مذکوردن منع اولندیغی کبی
بوبابده حربی دخی ردع اولنور زیرا حربی مسفور عقد امانله اکرچه اشیاء مذکوره‌یی دیلرسه اعادهٔ دارنده
رخصتنه مستحق اولوب انجق بورخصتده مسلم وذمیدن مفارق اولمشدر اما دار اخری یه ادخالده رخصتنه
مستحق اولمامغله اولبابده مسلم وذمی ایله متفق اولمشدر وهم بوادخالنده اهل دار اخری ایچون قتال مسلمین
اوزره فی الاصل مالك اولمدقلری قوت جدیده احداث ایتمکله آندن منع اولنور واحداث مذکور اعادهٔ دارنده
تحقق ایتمکله آندن ردع اولنماز کذلك حربی مسفور اشیاء مزبوره‌یی داریمزك غیری مسلمینله موادعین اولان
اهل حربك دارلرینه ادخاله عازم اولسه‌ینه منعی لازمدر زیرا قوم مذکورین اقتضاء موادعه اوزره مدت معلومه‌ده
تارك قتال ایسه‌لر دخی ینه حکم محاربینده ادخال اولنورلر کورمزمیسنکه برمسلم اشیاء مرقومه‌یی اول داره قصد
ادخال ایلسه منعنه استعجال اولنور لکن حربی مرقوم اشیاء مذکوره‌یی مسلمین ایچون اهل ذمت اولان برقومك
ارضنه قصد ادخال ایلسه آنده رخصتله ارسال اولنور زیرا ارض اهل ذمت دار اسلامدن معدود ومستأمن
دار اسلامك جمیع نواحیسنده تجارتدن غیر مردوددر واکر دار یمزده بری رومدن وبری ترکدن ایکی مستأمن جمع اولوب
برینك رقیق وبرینك کراعی یاسلاحی بولنمغله بر بریله استبدال یاخود هر بری آخرك متاعنی دراهمله اشترا ایلسه
بوصورتده هر بری مشتراسنی کندو دارینه اخراجده حکم رخصت اجرا اولنماز زیرا بونده هر مشتری قائم مقام
بایعدر وبرقربیابیان ایلدیك که هر بایع حربی ذکر اولنان اشیایی دارالحربدن داریمزك غیری اولان دار مشتری یه
ادخالی امر ممتنعدر امابکیسی اهل دار واحده دن اولدقلرنده جواب مسئله بشقه درنکته سی اولدرکه مانحن فیهده
هر برینك تصرف مذکوردن مرادی انجق اسباب قتالدن دارندن اخراج ایلدیکی نسنه‌نك خلاف
جنسنی ادخاله مسلمین اوزره قوت اهل دارینی ازدیاد در ومعنای معهوده ده مسلم ایله مبادله ایتمکله اهل دارینك
غیری مستأمنله مبادله ایتمك بینلرنده وجه فارق غیر موجود در واکر بوایکی مستأمندن هر بری کراعنی
مثلی اولان کراع آخرایله یاخود سلاحنی مثلی اولان سلاح آخرایله مبادله ایلسه‌لر مأخوذلرینی کندو
دارلرینه ادخاللرنده طرف مسلمیندن مداخله اولنماز زیرا مبادلهٔ مرقومه آنکله مسلم بینلرنده واقع اولسه ادخال
دارندن منع اولنماز کذلك مستأمن آخرایله واقع اولسه‌ینه ادخالندن ردع اولنماز امامسئلهٔ مرقومه ده احدهمانك
سلاح یاخود کراعی آخرك سلاح یاخود کراعندن اعلا اولسه کرکدرکه ادناسنی اخذ ایلین ادخال دارنده مرخص
واعلاسنی اخذ ایلین اجبار بیعه مبتلی قیلنمغله مبادلهٔ مرقومه لرنده مسلم ومستأمن بینلرنده وقوعینك حکمی
اجرا قیلنه وصور مذکوره ده بعد المبادله خیار رؤیت وخیار شرط وعیبله واقع اولان ردك احکامی جمیع احکام
مذکوره ده مسلم ایله واقع اولان مبادله ایله متساویة الاقدامدر امامستأمنین مرقومیندن هر بری رقیقنی رقیق
آخر ایله استبداللری بشقه درکه بواستبداللری مسلم یاذمی ایله مستأمن بینلرنده واقع اولان استبدالك منزلنه
انزال اولنماز زیرا آنده ملك مسلم وذمیدن خارج اولان اهل داریمزدن ایدی وملکلرینه داخل اولان دخی
اهل داریمزدن اولمشیدی ومانحن فیهده ملك احدهمادن خارج وملك آخرده داخل اولنلر اول وآخر
اهل داریمزدن دکللردر بناء علیه استبدال رقیقلرنده جواب مسئله‌یی شو وجهله تحقیق ایده رزکه عند
تحقق المساواة هر بری مأخوذینی دارینه ادخالدن منع اولنمایوب عند التفاضل ادناسنی اخذ ایلینه ادخالده
مساعده واعلاسنی اخذ ایلین مأخوذنده تمکن زیاده بولنمغله ادخالدن ردع اولنور واکر مستأمنین مرقومیندن
بریسی عبدینی آخرك امه سیله استبدال ایلسه هیچ برینه مأخوذنده مساعدهٔ ادخال اولنماز زیرا بنی آدمده
ذکورت وانوثت اختلاف جنسه باعثدر حتی برکمسنه برشخصی عبد اولمق اوزره اشترا ایلدکده صکره امه ایدوکی
ظاهر اولسه بطلان بیعه مؤدیدر وهم عبد وامه دن هر برندن آخرده بولنمیان برمنفعت استحصال اولنور که عبد
مثلا قتال ایچون امه دخی تناسل ایچون استعمال اولنور بناء علی ذلك مرقومیندن هر بری بوتصرفله مملوکنده
ادخال دارینه مالك اوله مز والله اعلم

باب من الفداء * یعنی اهل حربده بولنان اسراء مسلمینی مسلمینده بولنان اسراء مشرکینله یاخود اعطاء مالله
واسراء مشرکینی اخذ اموالله مبادله‌نك انواع واحوالنده باب مبسوط المقالدر مؤلف مصیب رزقه الله
تعالی من الجنة خیرنصیب دیرکه رجال ونسادن ایادی مشرکینده بولنان اسراء مسلمینی ینه رجال ونسادن
قبل القسمة والبیع ایادی مسلمینده بولنان اسراء مشرکینله استبدال ایلمك تجویز وتصویب اولنور وقول مذکور

امام ابو یوسف رحمه الله تعالی نك دخی قوللریدر وامام ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه دن دخی اظهر روایتی بودر وروایت اخراده اندن مرویدر که اسیر مسلمی اسیر مشرك ایله مبادله غیر جائزدر دیمشدر وجه ظاهر الروایه اولدر که ایادی مشرکیندن تخلیص اسراء مسلمین واجبدر واکا توصل دخی انجق مفادات ایله حاصل ومترتبدر ومبادلهٔ مرقومه ده قتل اسراء مشرکینی ترکدن اعظم محذور آخر معدومدر وترك مزبور دخی منفعت مسلمین ایچون جائز کوریلمك امر معلومدر کورمزمیسنکه امام ایچون لاجل الاسترقاق ترك قتللری جائزدر وتخلیص اسراء مسلمینده منفعت البته استرقاقدن اظهر ایدوکی ظاهر وبارزدر وقول محرر حدیث عمران بن الحصین رضی الله تعالی عنه ایله مؤید ومقرردر که رسول الله صلی الله علیه وسلم بنی عقیلدن براسیر مشرك ایله مسلمیندن ایکی اسیری مفادات ومبادله بیورمشلردر لکن امام ابو حنیفه رضی الله عنه دن وارد اولان روایت اخرانك دخی وجهی اولدر که الله تعالی فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم قول شریفنده مشرکینی بولندقلری محلده قتل ایتمکی مسلمینه فرض ایلمشدر ومفادات مرقومه فرض مذکوری اقامته قدرت وار ایکن ترکنی متضمندر وترك مزبور بر وجهله جائز دکلدر توضیحی اولدر که اسراء مشرکین ایادیمزده مقهور بز اولملریله مبادله همان اهل ذمتی ویروب اسراء مسلمینی اخذ ایتمك منزلهسندهدر ومعنای مزبور رضای اهل ذمت بولنمدقده غیر جائزدر مترجم فقیر دیرکه بو بابده منزلهٔ اهل ذمته تنزیل اولنان اسراء مشرکیندر وآنلرك مبادلهٔ مزبوره یه رضالری ظاهر حاللریدر پس تعلیل مذکور اثبات مدعادن قاصردر مکر اسراء مشرکینك عدم رضالری صورتنه قصر اولنه انتهی وهم مفادات مرقومه یی ترك واهمالده نفوس اسراء مسلمین اوزره خوفدن اعظم محذور آخر عدیم الاحتمالدر وخوف مذکور ایچون قتل مشرکینی ترك ایدوب حرب مسلمین اولملری ایچون اعادهٔ دارلری غیر جائزدر کورمزمیسنکه جهادده مسلمینك نفوس واموالری اوزره خوف تلف درکار ایکن مسلمین اوزره مجرد قتل مشرکینه توصل ایچون فرض قلندیغی آشکاردر لکن اسراء مشرکین قبل المفاداة قبول اسلام ایتمشلر ایسه بعد الاسلام مبادلهلری بر وجهله اقدام اولنماز که سائر مسلمین کبی اهل اسلامدن اولملریله مبادله برله مجددا آنلری کفره عرض ایلمك حرام اولور کذلك صبیان مشرکین آنهلری وبابالری ایله سبی اولندقلرنده آنلرایله دخی مبادله استحلال اولنور زیرا صورت مفروضهده آنهلرینه وبابالرینه تابع اولملریله دار یمزه داخل اولسهلر دخی حکم اسلامده ادخال اولنمازلر اما صبی مرقوم بالکزجه اولنوب دار اسلامه اخراج اولنسه بردخی مبادلهسی ممکن اولماز زیرا دار اسلامه تبعا حکم اسلام آنده متمکن اولمشدر کذلك غنائم دار الحربده بیع یاخود تقسیم اولنمغله صبی مرقومی برکیسنه اشترا یاخود سهمنده واقع اولسه قسمت وشرا ایله اکا تملکی متعین اولوب کیسنه یه حکم اسلامده تابع اولمغله آنکله مبادله قطعا جائز دکلدر (؟) وواسع کوریلمزحتی اول صبی فوت اولدقده نمازی قیلنور وبیان مشروحله نمایان اولمشدر که اسیر مشرك بالغ بولندقده بعد القسمة والبیع دخی مبادلهسی جائز وسائغدر وقول مذکور انجق صاحب الکتاب امام محمد والاجانك قول منصوریدر اما امام ابو یوسف رحمه الله تعالی بعد القسمة والبیع مبادلهیی بالغده دخی تحلیل ایتمیوب اول اسیرده قسمت وبیعله داریمزدن اولمق حکمامستقر وآنده ملك مسلم متقرر اولمغله منزلهٔ ذمیده اولمشدر دیو تعلیل ایلمشدر لکن امام محمد رحمه الله تعالی جوابنده دیرکه علت تجویز مبادله انجق ایادی مشرکیندن تخلیص مسلمین واجب اولقدر ومعنای مذکور قبل القسمة والبیع موجود ومترتب اولدیغی کبی بعد القسمة والبیع دخی موجود ومترتبدر وهم قسمت وبیعله اسراده معنای مالیت متعین اولور ومعنای مالیت حقلرنده علامت نقصاندر یوقسه علامت زیاده دکلدر کورمزمیسنکه اسراء مسلمینی مال الله مبادله لبته جائزدر پس اسراده دخی قسمت وبیعله تعین صفت مالیت جواز مبادلهلرینه مانع اولماز وبو بابده اصل قویم حدیث عمران بن الحصین رضی الله عنه ربه الکریمدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم غزوهٔ مریسیعده سبی بنی المصطلق بعد التقسیم مبادله برله مشرکینه تسلیم بیورمشلردر اما اسراء مشرکینی مشرکیندن اخذ اولنان مال الله استبدال قول علمامزده بر وجهله استحلال اولنماز زیرا فاقتلوا المشرکین نظم کریمی موجبجه بعد القدرة قتل مشرکین قبول اسلام ایدنجهیهدك فرض لازم ایکن مبادله بالمال انجق طمع عرض دنیا ایچون ترك فرضی مستلزمدر وترك مرقوم حلال اولمدیغی امر معلومدر قال الله تعالی ما کان لنبی ان یکون له اسری حتی یثخن فی الارض تریدون عرض الدنیا والله یرید الاخرة یعنی بر نبی ایچون اسیرلری بولنمق حلال اولمدی تاکه وجه ارضده اول اسیرلری قتلده اکثار ومبالغه ایدنجهیهدك یعنی هر نبی اوزره واجبدر که اسراء مشرکینی قتلده اکثار ومبالغه ایدهلر وفداء مال الله رداغب (؟) اولمیهلر لکن سزلر اخذ فدا ایله عرض دنیایی استرسز والله تعالی ثواب آخرتی تحصیلکزدن راضی اولور وبو آیت جلیله شان غزوهٔ بدرده

نازله اولمشدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم غزوهٔ مذکورهده اخذ اولنان اسراء مشرکینی مال الله استبدال یاخود قتلله استدلال خصوصلرنده استشاره بیوردقلرنده حضرت ابو بکر رضی الله عنه حضرت عمر رضی الله عنهه مخالفت برله ترجیح جانب استبدال الله رأی واشارت ایتمکله رسول الله علیه السلام دخی اول جانبه رغبت بیورمشلر ایدی تاکه بو آیت شریفه شرفبخش تشریف اولوب رأی مذکورلرنده مظهر عتاب تلطیف اولمشلردر وحضرت ابی بکر رضی الله عنه نیجه مدت رأی مذکوری اوزره اظهار ندامت ایدرایدی حتی مرویدرکه عهد خلافتنده رومدن براسیر آلنوب مال الله مبادله سنه طالب اولدقلرنده همان اقتلوه فلقتل رجل من المشرکین احب الی من کذا وکذا یعنی آنی قتل ایدیکز والله مشرکیندن بر رجلی قتل ایلمك بکا بو دکلو وشو دکلو مالدن زیاده سوکلیدر دیو مبادلهدن امتناعله قتلنه راغب اولمشدر وروایت اخراده لا تفادوا به وان اعطیتم به مدین من ذهب یعنی سزلر بو اسیر رومی ایله مفادات ایتمکز مقابلنده سزه ذهبدن ایکی مد ویرلرسه ده دیمشدر مترجم فقیر دیرکه مد ربع صاعدر وصاع عند اهل العراق سکز رطلدر وعند اهل الحجاز بش رطل وثلث رطلدر انتهی وهم جهاد ایله مأمور اولمغمز انجق اعزاز دین ایچون اولدیغی متعین ایکن اسیری مال الله مبادله مز مشرکینه قتالمز جلب مال ایچون اولمق تهمتی ظهاری متضمندر اکرچه فاما منا بعد واما فداء نظم جلیلنده جواز مبادله بالمال دلیل واردر لکن بو باب الشرکة فی الغنیمة اثناسنده بو نظم جمیل فاقتلوا المشرکین آیت جلیلهسی ایله نسخ اولندیغین ذکر وتفصیل ایلدیك کذلك لولا کتاب من الله سبق لمسکم فیما اخذتم فیه عذاب عظیم یعنی الله تعالیدن حکم ازلی سبقت ایتمش اولمیدی بو مباشرت ایلدیککز مبادلهٔ اسراء بدر مادهسنده سزلره عذاب عظیم مس ایدرایدی نظم کریمنده دخی بحسب الظاهر جواز مبادله بالمالی تفهیم واردر لکن اول حکم ازلیدن مراد احلال مال فدا دکلدر بلکه احلال غنائمدر ومعنای آیت اکر بن سزلر ایچون غنائمی حلال قیلمش اولمیدم سزه اول مباشرت ایلدیککز مبادلهده عذاب عظیم مس ایدرایدی لکن سزلره احلال غنائمدن حل مال فدایی بطریق الاجتهاد استنباط ایتدیکزله اجتهادده خطا ایسهده معذور اولدیکز دیمکدر وذیل آیتده وارد اولان فکلوا مما غنمتم حلالا طیبا یعنی پس امدی سزلر اغتنام ایلدیککز مالدن حلال وطیب اولدیغی حالده اکل ایدیکز نظم جلیلی ذکر ایلدیککز تأویل اوزره ادل دلیلدر وعلی طریق التسلیم اول حکم ازلیدن مراد احلال مال فدا اولسه دخی آیت مذکوره نزول فاقتلوا المشرکین ایله منسوخهدرکه آیت مذکوره سورة الانفالده وآیت فاقتلوا سورهٔ براءهدهدر وسورهٔ براءه اواخر عهد نبوتده نزول ایلین سورهلردندر وامام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه آیت مذکوره یی تحلیل مال فدا اوزره تحمیل ورسول الله علیه السلامدن واقع اولان اسراء بدرك بعضلرین نفوس مسلمینله وبعضلرین اموال مشرکینله مبادلهیی اول وجهله تأویل ایلدی حتی امام اعرج رضی الله عنه روایت ایلدیکه سعد بن النعمان رضی الله عنه بقیعدن زوجهسی ایله برابر وقعهٔ بدردن صکره قصد عمره ایله عزیمت اولوب کندو وعورتی هر بری شیخ فانی اولملریله هرچه باداباد دیوب کفاردن بر شیدن متوقع اولان جور واذادن احتراز ایلمدی بعده مکه یه واصل اولدقده ابو سفیان آنی اخذ وحبسه ابتدار ایدوب اوغلم عمروی محمد ارسال ایتمدکجه بندخی بونی ارسال ایتمزم دیو اصرار ایلدی وعمرو مزبور یوم بدرده مأسور اولمشیدی پس سعدك قبیلهسندن اولان رجال خروج رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه واروب اولبابده شفاعت ایتملریله عمروی ارسال ومبادله ایله سعد بن النعمان رضی الله عنهی استخلاص ایلدیلر ومرویدرکه اسراء بدرك فدالری حاللرینه کوره بیك ایکی بیك اوچ بیك دورت بیك درهم ایدی انجق هیچ مالی اولمیان اسیرلری رسول الله علیه السلام بطریق المن ارسال وتسییر ایتملر ایدی حتی حضرت عایشه رضی الله عنها دیدیکه طائفهٔ قریش بدرده اخذ اولنان اسرالرینك مال فدالری ایله کلدکلرنده حضرت زینب بنت رسول الله صلی الله علیه وسلم ورضی عنها دخی بدرده اسیر اولان زوجی ابی العاصك فداسنی مکهدن ارسال ایتمشیدی واول فدانك ایچنده بر قلادهسی وار ایدیکه والدهسی حضرت خدیجه رضی الله عنها اول قلاده ایله آنی زوجی ابی العاص اوزره زفاف وادخال ایتمشیدی ورسول الله علیه السلام حضرتلری قلادهٔ مرقومهیی رؤیت بیوردقلرنده آنی بیلوب حضرت زینب رضی الله عنها حقنده قلب شریفلرینه حزن ورقت عارض اولدی بعده ان رأیتم ان تطلقوا لها اسیرها وتردوا الیها متاعها فعلتم عبارهٔ لطیفهلری ایله تعبیر واصحاب کراملرینه سزلر زینبك اسیرینی مجانا اطلاق ومتاعنی کندویه رد ایتمکی مناسب کوریرسکز آنی اجرا ایدرسز دیو تخییر بیوردقلرنده اصحاب کرام ابو العاصی مجانا اطلاق وتسییر ایلدیلر وروایت صحیحه ایله حضرت عباس رضی الله تعالی عنه دخی اسلامندن اقدم غزوهٔ بدرده اسیر قلنمشیدی اول دخی تخلیص نفسنه فداء

ماللّه تدبير ايلمشدر حتى يا ايها النبي قل لمن في ايديكم من الاسرى الآية نظم واجب التبجيلى آنك شان سعادت نشاننده
شرف بخش تنزيل قيلنمشدر وصاحب الكتاب امام محمد عالي الجناب اثابه الله تعالى باحسن الثواب غزوهٔ بدرده
واقع اولان مبادلهٔ مالى تأويل مذكوردن بشقه برتأويله دخى ظفرياب اولوب ديديكه مسلمين يام مزبورده ستعداد
قتال مشركين ايچون جمع ماله اشد احتياجله محتاجين ايديلر و جواز مبادله بالمال وقت ضرورتده امرمستبيندر
ومروى ويدركه رسول الله عليه السلام بنى قريظه نك نساوذرارى لرين سبى ايلدكلرنده اول سبيك نصفنى سعد
ابن زيد رضى الله عنه ايله جانب نجده ارسال اولدخى آنلرى نجدده اولان مشركينه سلاح وخيول ايله بيع واستبدال
ايلدى ونصف باقيسنى دخى سعد بن عباده رضى الله تعالى عنه ايله جانب شامه اسرا اولدخى آنلر ايله شامده
بولنان مشركيندن كراع واسلحه اشترا ايلدى بو ماده دخى تأويل مذكور اوزره تحمل وآلات قتالده احتياج
مسلمينله تأويل اولنور لكن عند عمزده ظاهر مذهب اولدركه مفادات بالمال حالا على كل حال استحلال اولنمايوب
اولبابده روايت اولنان احاديث شريفه دخى منسوخه در ديو قطع مقال اولنور ومؤلف جليل اشان سبى
بنى المصطلقه مبادله بالمالك تأويلنى بيان ايدوب ديركه رسول الله صلى الله عليه وسلم دار بنى المصطلق اوزره
غالب اولوب دار اسلامه الحاقدنصكره اخذ فدا ايله سبيلرين اطلاق ايلديلر تاكه اوزرلرينه رق جارى اولوب
استرقاق اولنميه لر كورمزميسنكه رسول الله عليه السلام بنى المصطلقدن ام المؤمنين جويريه رضى الله عنها بى
بعد الاقتداء تزوج بيورديلركه قومى اسلامه دخول ايتمشلر ايدى واسلامه دخول ايتميه لر ايدى رسول الله عليه السلام
آنى زوجيته قبول ايتمز ايدى و عند عمزده مكروه اولان انجق اسراء مشركينى ماللّه مفادات ايدوب آنلرى دارالحربه
ردايله مسلمين اوزره مشركينه معين معادات ايلمكدر ومضاى معهود اقتداء بنى المصطلقده غيرموجوددر
وقبيصة بن ذويب رحمه الله تعالى دن مرويدر ديمشلردركه بركمسنه نك عبدى ياخود بر ذمى اهل حربده
اسير بولندقده فدالرى بيت المالدن ويريلمك تجويز وتقرير اولنماز و بزدخى بوقولى اخذ ايده رز زيرا عبد مولاسينك
ملكى ايكن احراز ايله ملك اهل حربه انتقال ايتمكده كركدركه فداسنى مولاسى مالندن اعطا وآنى ينه ملكنه نقل
وايصال ايليه مكر مولاسينك هيچ مالى بولنميه بو صورتده كركدركه امام المسلمين فداسنى بيت المالدن ادا ايليه
لكن بو تقديراوزره مولاسى ايچون اول عبد اوزره سبيل وصول قالميوب عبد مزبور عبيد بيت المالده موصول
قيلنور مكر مولاسى اول فداىى بيت الماله اداقيله بو تقديراوزره عبد مزبورى برمسلم اهل حربدن اشترا واخراج
ايلمك منزلنه تنزيل وبعده ادا الثمن ينه مولاسنه رد وتحويل قيلنور وذمينك دخى بيت المالدن نصيبى بولنمغله
آندن فداسى تصويب اولنمليوب بيت المال انجق نوائب مسلمين ايچون اعداد اولنمغله مفادات اسراء مسلمين
ايچون صرفى تجويز وتقريب اولنور واكر اهل حرب اسرانى اسرا ايله مبادله ده اختيار ايلديكمز بعض صبيانى
آنه لرندن وبابالرندن تفريق ايله اعطامزه طلبكار اولسه لر اولبابده تفريق ولد ووالدين موجود ايسه دخى
ينه جائز وسزاوار كورلور زيرا مشركيندن تخليصى واجب اولان مسلمك حرمتى اول صبينك حرمتندن اعظم
اولمغله تفريق مذكور حق ايله تفريق اولديغى مسلمدر حتى مفادات مذكورهيى بعد القسمه دخى تجويز ايده رز
وقول محمد رحمه الله تعالى دخى بودر وامام مشاراليه احسن الله تعالى بكل الاحسان اليه قول مشروح المآل
اوزره حديث سلمة بن الاكوع رضى الله تعالى عنه ايله استدلال ايلدى سلمه رضى الله عنه ديديكه حضرت
ابى بكر رضى الله عنه ايله برسريه ده قبيلهٔ هوازنه غزا ايلديك وبكا على وجه التنفيل برجاريه اعطا ايلدى بعده
مدينه يه كلديكمزده رسول الله عليه السلام اول جاريه يى بكا هبه قيل ديو بندن طلب بيورديلر بندخى همان هبه
قيلدم صكره اول جاريه يى مكه ده اولان مشركينه ويروب آنده بولنان اسراء مسلمينى آنكله مبادله ايلديلر
ايشته ملك نفل منفل له ايچون متعين اولمشيكن رسول الله عليه السلام آنكله مفاداتى جائز كورديلر
مؤلف جليل جزاه الله تعالى بالاجر الجزيل ديركه عسكر مسلمين هنوز دار الحربده قائم اولوب اخذ ايلدكلرى
اسراء مشركينى برمكان حصينده محفوظ وسالم قيلمشلر ايكن ملك اهل حربك رسولى مبادلهٔ اسرا نيازى ايله كلوب
بزلر يد عمزده بولنان اسراء مسلمينى بو محله كتوروب اسراء طرفين منظور ومشهود اولدقلرى حالده امر مفاداتى
مكالمه ايده ليم اولبابده مفاد ايمز صورتپذير اولديغى فيها واكر اولمازسه بز كتورديكمز اسراء مسلمينى آلوب ينه كيرو
كيده ليم سزلر بو وجهه اوزره بزلره امان ويريكز ديو بسط رجايه آغاز ايلدكده مسلمين قبول رجا وله اعطاء امانه
دمساز اولسه لر كركدركه مسلمين عهدلرينه توفا وشرط اولنان مالى ياخود اسراء مشركينله مفادات ايمه ايه
مسلمينله سعى اوفى ايده لر انجق مفادات اوزره تراضيلرى متفق اولميوب اهل حرب اسراء مسلمينله قصد انصراف

ايلدكلرنده مسلمينده قوت غلبه وارايسه عهد مزبوره رعايتله اسراء مسلمينى كيرو بلده لرينه رد ايچون اهل حربه
رخصت حق مسلمينده جائز وسزاوار اولماز زيرا اهل حربك اسراء مسلمينى حبس ايتملرى ظلم تام وتقرير ظلم اوزره
اعطاء عهد ايلمك حرامدر پس لازمدر كه شرط مرقومه ترك وفا برله اهل حربه وجه آخر ايله تعرض ايتميه رك
اسراء مسلمينى يدلرندن نزع واستيفا ايده لر سؤال اولنورسه كه رسول الله عليه السلام يوم حديبيه ده اهل مكه ايچون
طرف اشرفلرينه قبول اسلامله وارد اولنلرى كيرورد ايتمكى شرط ايدوب اول شرطه وفا ايلديلرمى زيرا ابو جندل
بن سهيل بن عمرو قبول اسلامله حضور شريفلرينه كلدكدنصكره كيرو باباسى سهيل بن عمرو ه رد قيلنديلر
وابو بصير دخى اسلامله مدينه يه كلدكدنصكره طلب ايچون وارد اولان ايكى مشركه آنى تسليم ايلديلر تاكه
ابو بصير رضى الله عنه بعد الرد كتب مغازيده ذكر اولنان مساعى مشكوره سين اظهار ايلدى جوابده ديرزكه
بلى بوبله در لكن حكم مذكور كتابله نسخ اولنمشدر قال الله تعالى فان علمتموهن مؤمنات فلا ترجعوهن
الى الكفار يعنى اى اهل ايمان اكر سز بعد صلح الحديبيه طرفكزه اهل مكه دن هجرت ايلين نسوانك اسلاملرينه
عالم اولورسكز آنلرى صلح مذكوره رعايتله مشركينه اعاده وتسليم ايتمكز ياخود حكم مذكور اول هنكام سعادت
اختصاصده رسول الله عليه السلام حضرتلرينه خاصدر كه انجامنده ترتب ايده جك منافع مسلمينه بطريق الوحى
واقف اولملريله اكا مباشرتده متوقف اولمادينلر حتى مشركين يوم مزبورده عهود وشروطدن سهل وصعب
هرنه ايسترلرسه مساعده بيوره جقلرين اظهار ايچون لا يسألونى اليوم شيئا الا اعطيتهم اياه قول شريفلريله
مكارم نثار اولديلر يوقسه بعد رسول الله صلى الله عليه وسلم قدرتيمز وارايكن برمسلمى مشركينه
رد وايصال ويدلرندن تخليص مسلمى ترك واهمال ايتمز بر وجهله حلال كورلمز پس مسئلهٔ مرقومه ده
اهل حرب اسراء مسلمينله قصد انصراف ايتدكلرده اهل اسلام يدلرندن نزع اسرايه اقدام ايلدكلرنده
مشركين مقام معارضه ده قيام ايلسه لر كركدركه مسلمين اولا آنلره نبذ امان ايدوب بعده
تخليص اسرا ايچون اشد قتال ايله قتاله تشمير دامان ايده لر واكر مسئلهٔ مفروضه ده اهل حرب مقدما مسلمينك
شجعان كفاردن اسير ايلدكلرى معلوم الاسامى بعض علوجى[*] مبادله ايچون احضارى مسلمين اوزره شرط
ايلسه لر ومسلمين دخى علوج مزبورينى احضار ايتسه لر ياخود ايتمسه لر كذلك عدم انتظام مفادات تقصير
مشركيندن اولسه ياخود تكاسل مسلميندن اولسه حكم سابق بو صورتلرك جمله سنده قائم وكتوردكلرى اسراء
مسلمينى يدلرندن نزع ايلمك لازمدر مكر مسلمين وجودنده قوت مقاومت مشركين مفقود اوله بو صورتده ترك
قتال مسلمينه حلال كورلور زيرا مسلمين اوزره واجبدركه اولا قوت نفسلرين محافظه ايدوب بعده قدرتلرى
وارايسه رفعت وغلبه لرين ملاحظه ايده لر واكر مسئلهٔ مفروضه ده اهل حرب اسراء مسلمينى برابر كتوردكلرين
اقرار ايتميوب مسلمين دخى اسراء مزبورينى ميان اهل حربده معاينه ايتميوب همان ظن وتخمين ايلسه لر بو تقدير
اوزره قتالله ميانه ده اولان عهدى نقض ايتملرى تجويز وتحسين اولنماز زيرا نقض عهدلرى انجق استرداد اسرا
ايچون حلال اولمشيدى ووجود اسرا نامعلوم اولمغله حصول مقصود غير مجزوم اولدقده نقض عهدلرى
استحلال اولنماز واكر مسئلهٔ مفروضه ده مكالمهٔ مفادات اوزره ايكن اهل حربك عبيد مماليكلرى استيمانله
طرفيمزه قادم اولسه لر ينه نقض عهديمز جائز اولمامغله مماليكلرين اوزرلرينه رد ايتمز لازمدر زيرا كتوردكلرى
اموالرى اوزره اعطاء امان ايتمش اولديغمزدن اموالرندن برشيئه تعرضمز جائز وشايان كورلمز لكن مماليك
مرقومين قبول اسلام ايدرلرسه بعد الاسلام ردلرى غيرمشروع اولمغله همان بيع واعطاء اثمانلرينه شروع اولنور
نظيرى شول مستأمندركه عبدى دار اسلامده قبول اسلامله بكام اوله لكن مماليك مزبورينك كتوردكلرى
اسلحه ودواب مولالرينه رد اولنمغه شتاب اولنور واكر مماليك مزبورين ذمت مسلمين اولملرين طلبكار اولسه لر
رجالرينه اعتبار اولنمايوب همان دواب واسلحه لريله تسليمه ابتدار اولنور زيرا مماليك اهل امان مالكلرينه تابع
اولملريله قبول ذمتله اهل دار يمزدن قيلنمق جائز وواسع كورلمز واكر مسئلهٔ مزبوره ده بعض احرار اهل حرب
كيروده قالان اهل حربدن كراع وسلاح واموالرين اخذلرندن صكره امان مشروحله ميانه مزه داخل اولمش
اولسه لر كتوردكلرى اشيادن برشيئه تعرضمز شرعا قابل اولماز زيرا اهل حرب بربرى ميانه ده امان شرعى
مفقود ايسه ده بزمله اهل حرب ميانه ده معقود واخذ ايلدكلرى اموال دخى كندو مالرندن معدود اولمغله
عندمزده قبول اسلام يا ذمت ايتسه لرده ياخود امانله طرفيمزه كلسه لرده آندن برشيئه حق تعرضمز ناموجوددر
نظيرى اولدركه بزمله موادعين اولان اهل حربدن بعضيلرى بعض آخرك مالنى اخذ ايدوب بعده اسلام

[*] العلوج ضخام الكفار جمع علج

باذمت باامانله دار بمزه قادم اولسه آندن برشیئی اخذه عدم تعرضمز لازمدر واکر کتوردکلری اسراء مسلمین
قبل عقد المفاداة طرفیمزه فرار ایدوب اهل حرب دخی عهد سابق اوزره آنلری رد ایدیکز دیو اصرار ایلسه لر
ردیمز جائز وسزاوار اولماز زیرا آنلره حبس اسراء مسلمین اوزره اعطاء عهد ایتدیك واولبابده عهدیمز اولسه
دخی شرعا معتبر اولماز زیرا حبس مسلمین ظلم صریحدر وتقریر ظلم اوزره معاهده غیر صحیحدر وبزم امانیمز انجق
نفوس واموالری اوزره مشروع اولمشدر واسراء مسلمین ماللرندن اولمدیغی امر مقطوعدر وبو بابده وعد
ایلدیکمز فدایه وفا دخی اوزریمزه واجب اولماز زیرا شرطیمز اسرالرین بطریق المفاداة رد ایتمك ایدی شمدی
مفاداته احتیاجیمز زائل اولدی اما تقریر مشروح اوزره علوج معلومین ایله مبادلهٔ اسراء مسلمینده رضاء طرفین
تمام اولوب همان تسلیم وتسلم صددنده ایکن اسراء مسلمین طرفیمزه فرار ایلسه لر بوصورتده اکرچه افضل
امور بدل صلحی آنلره وفا وایثار ایلمکدر تاکه بعد الیوم بومثللو عهودده مسلمینه اعتماد ایده لر ومسلمینی غدره
نسبتله اظهار عناد ایتمیه لر لکن وفاء مزبور مسلمین اوزره واجب دکلدر زیرا تمام مفادات انجق تسلیم وتسلم ایله
حاصل اولور پس قبل التمام استغناء مسلمین ظاهرا اولدقده معاهدهٔ مجرده ایله کرك اموال وکرك علوج معلومیندن
برشیئی آنلره رد وتسلیم واجب اولمیه جغی امر باهردر واکر اسراء مسلمین قبل عقد المفاداة یاخود بعد العقد
وقبل التسلیم ذکر اولنان عسکر مسلمینه کلیوب همان بلاد اسلامه هارب اولسه لر اهل حربه برنسنه ویرمك
اوزریمزه لازم ومناسب اولماز اما عسکره هارب اولملری بشقه درکه آنده شرطه وفا افضل واوفقدر زیرا عسکره
فرارلرنده عسکر مسلمین اهل حربی آنلردن مانع ودافع اولملریله اهل حرب عقد مفاد ایله آنلری عسکره اعطا
فعلی صورتنه مشابه واقع اولور اما جانب آخردن دار اسلامه هارب اولدقلرنده اهل حرب نه حقیقة ونه حکما
عسکره برنسنه رد ایتمش اولمیوب وبدلرنده نسنه لری بولنمامغله اسراء مزبورین کندو بدلرنده هالك اولمق منابه
نائب قیلنوب وفاء مشروط اوزرلرینه واجب ومناسب کورلمز کذلك اسراء مزبورین بعد الهرب دار الحربده
اهل منعه اولوب کندو نفسلری ایله تمنع اولسه لر ینه وفاء مشروط واجب ومناسب کورلمز زیرا مانع ودافعلری
عسکر دکلدر که وفاء مشروطی مستوجب اوله اما عسکره هارب اولوب اهل منعه دخی اولمدقلرنده مانع ودافعلری
انجق اهل عسکر اولور کورمزمیسنکه عسکر اول محلده موجود اولمسه اهل حرب آنلری اخذ ایده جکلری
مقرردر بناء علیه وفاء مشروط الیق کورلور واکر مسئلهٔ مرقومه ده عدم انعقاد مبادله ایله اهل حرب اعادهٔ اسرایی
مراد ایتدکلرنده اسرا مقاتلهٔ مشرکینه اجتهاد یاخود قدرت قتاللری اولمامغله عسکردن استمداد ایلسه لر ترك
امدادلری علی کل حال تجویز واستحلال اولنماز زیرا حبسلری جانب اهل حربدن ظلم صریحدر وظلم اوزره
اعطاء امان غیر صحیحدر پس حق مسلمینده حلال اولماز که مشرکین دین قرنداشلرین قتل ایتدکلرین کوروب
قدرتلری وار ایکن منع وتخلیصلری ایله اشتغال ایتمیه لر کذلك اسرا اهل حربه امان ویرمش اولسه لر دخی ینه
بدلرندن فرار ایچون قتاله ابتدارلری حقلرنده جائز وسزاوار کورلور که طرف اهل حربدن حبسله مظلوم اولدقلری
آشکاردر اما مسئلهٔ مفروضه ده ایادی اهل حربده بولنان مسلمینك عبید مسلمینی یاخود جواری مسلماتی اولوب
مقدما آنلری اخذ واحراز ایتمش اولسه لر بوصورتده عقد مفاد اتمام تمام اولورسه بدل مشروط البته ایفا وانجاز
اولنور واکر تمام اولمازسه ممالیك مرقومین مسلمین اولوب دار مشرکینده ترك مسلمین حلال اولمامغله بدلرندن
بطریق القهر اخذلرینه اشتغال اولنوب بعد الاخذ بیع وثمنلری اهل حربه اعطا وایصال قیلنور زیرا احراز ایله
آنلره مالك اولمشلردر حتی قبول اسلام ایلسه لر دخی ینه حق تملکلری باقی قالور وبز دخی فرض مشروح اوزره اموالری
خصوصنده دخی اعطاء امان ایتمشیدك واکر عبید مذکورینی بلده لرینه قصد اعاده ایتدکلرنده عبید امتناع
معاودتله قتاله مبادرت ومشرکین دخی آنلری قتله مباشرت ایدرلرسه بز دخی استخلاص عبید ایچون قتال
مشرکینده مشارکت ایده رزکه دین قرنداشلریمز اولملریله قهر مشرکیندن تخلیصلری اوزریمزه واجبدر
بوتقدیر اوزره حال مشرکینه نظر اولنور اکر کندو مأمنلرنده قائم ایسه لر آنکله نبذ معاهده تام اولمغله نقد اخذ
العبید اعطاء مشروط اوزریمزه لازم اولنماز واکر کندو مأمنلرنده قائم دکللر ایسه عبید مذکورینی بیع وثمنلرینی
آنلره اعطا لازم اولور که مأمنلرینه واصل اولدقجه بیمزده حکم امانی باقی وحاصلدر لکن مدبر وام ولد ومکاتب
وذمی مثللو اهل حربك احرازیله مالك اولمدقلری جمیع احکام مشروحه ده ملك احرار مسلمینه سالکلردر
واکر برمسلم بعض حصون اهل حربده اسیر ایکن بعض مشرکین اوزره هجوم وقتله عزم وتدبیر ایلسه نظر اولنور
اکر ظفر قتلندن امیدوار ایسه یاخود فعلنده مشرکینه ایراث نکایت وار ایسه اقدامی جائز وسزاوار کوریلور

واکر حصول منفعت مذکوره عدیم الاحتمال ایسه اقدامی تجویز واستحلال اولنماز زیرا بعد الاقدام اهل حرب
آنی قتل یاخود بعض اعضاسنی قطعله مثله ایده جکلری ظاهر حال اولمغله من غیر فائدة نفسنی کندو یدیله
القاء تهلکه یه اشتغال ایتمش اولور وبرباب قطع الماء عن اهل الحرب اثناسنده حکم مذکوری صف قتالده
مزاولهٔ اقتتال ایلین شجعان جلادت نشان حقلرنده بیان ایدوب نکایت اعدایی متضمن اولدیغی هنکامده
بذل نفسله اقدام ایلمك یوم بئر معونه ده منذر بن عمرو رضی الله عنه ویوم الرجیعده محاربهٔ بنی لحیانده لقب
حمی الدبر ایله ملقب قیلنان عاصم بن ثابت رضی الله عنه مثللو نیجه صحابهٔ کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
حضراتندن واقع اولدیغنی ذکر واعلان ایلمدیك پس اقدام مذکور نکایت اعدایی متضمن اولدقده وجه مشروح
اوزره صف قتالده سلامت حالله قائم اولان مقاتلدن جائز کوریلدکده ایادی کفارده فی حکم الهالك اسیر اولان
مسلمدن جوازی حیز اولویتده متحیز اولور واکر اهل حرب بر اسیر مسلمه بلادلرنده کیفما یشاء کشت وکذار ایتمك
اوزره اعطاء امانله تخلیهٔ سبیل ایلسه لر ینه اسیر مزبور ایچون اهل حربله قتال وسرا وعلنا قادر اولدیغی مرتبه ده
اهل حربدن قتل رجال واخذ اموال ایلمك تحلیل اولنور زیرا اهل حرب اکا اعطاء امان ایدوب کندو آنلره اعطاء
امان ایتمدیکندن قادر اولدیغی نکایته مباشرتی شایان کوریلور مکر کندو دخی آنلره اعطاء امان ایتمش اوله بوصورتده
تعرض مذکوری غدر حرام اولمغله وجوب امتناعی نمایان اولور لکن دار اسلامه خروجله تخلیص نفسنه
قادر ایسه عدم خروج اوزره اعطاء امان ایتمش ایسه دخی جواز خروجی ظاهردر که دارلرنده حبسلری ظلم
اولمغله ظلمدن جواز امتناعی امر باهردر حتی قصد خروج ایلدکده برکمسنه خروجنه مانع اولسه اولدخی منعنده
ظالم اولمغله آنکله دخی قتال وقتلی واسع کوریلور واکر اهل حرب اسیر مسلمی اعمال شاقه ده استعمال ایتملریله
مبتلای شدت ونکال اولوب بعض اهل حربی قتله عزم واقبال ایلسه نظر اولنور اکر فعلی نکایت اعدایه باعث
اولورسه اقدامی سزا کوریلور واکر اولمازسه ترکی اولی کوریلور مکر اهل حرب اکا بر وجهله مطیق اولمیه جغی
برعملی تکلیف ایتمشلر اولوب اولدخی اقدام مذکورنده امید نجات یاخود ملاحظهٔ ترفیه وتخفیف ایلیه بوتقدیر اوزره
اقدامی جواز ایله توصیف اولنور کذلك محبوس اولدیغی سجندن تخلیص نفسیچون قتل سجان اوزره قصد
اقدام ایلسه بو دخی تفصیل مشروح اوزره شرح واعلام اولنور واکر اهل حرب اسیر مسلمه نعوذ بالله تعالی
سجود لغیر الله ایله تکلیف ایدوب آنی بدنده امساك ایلین علج مشرك دخی سجود معهود ایچون ضرب وتعنیف
ایلسه بوصورتده مشرکین آنی قتل ایده جکلرینه عالم اولسه دخی سجوددن امتناعله قتل علجه اقدامی جواز ایله
توصیف اولنور زیرا اسیر مزبورك علج مشرکه ضرب وقتله اجتساری موجب نکایت اعدا ایدوکی پدیدار وسجود
لغیر الله تعالیدن امتناعی مستوجب اعزاز دین ایدوکی آشکار اولمغله اقدام مذکورنده کندو نفسنی بلا فائده
قتل اوزره معین اولمق محذوری بولنمادیغندن جائز وسزاوار کوریلور واکر اسیر مسلم میان اهل حربده ادعای
طبابت ایدوب اهل حرب دخی طالب دوا اولدقلرنده سق سموم ایله آنلری قتل وافنا قیلسه بوصورتده سق وقتل
ایلدیکی رجال مشرکین ایسه قتللری موجب نکایت اعدا اولمغله جواز فعلی ظاهر وهویدادر لکن نسا وصبیان
ایسه مؤاف مرحمتشاندر که بن قتللرین مکروه کوردیکم کبی سق مزبوری دخی مکروه کورورم مکر بر عورت
اول اسیری اضرار وقصد قتلنه اصرار ایتمش اوله بوصورتده لدی القدرة اول عورتی قتلی جائز اولدیغی کبی
سق سمومی دخی سزاوار اولور واکر اسیر مسلم دار الحربده نفسنی بر حصن یاخود سور مدینه دن لاجل الفرار
ادلا ایدر ایکن سقوط وهلاکله مبتلی اولسه نظر اولنور اکر حین ادلاسنده نجاتندن امیدوار ایسه فعلی جائز
وسزاوار اولور که قصدی سعی نجات وفتنهٔ کفردن دینی ایله فرار اولوب مجاهد ایچون طمع ظفر موجود اولدقدنصکره
خوف هلاکی درکار ایسه ده اقدامی جائز وسزاوار کوریلور واکر هلاکی یقین یاظن غالب ایله معلومی ایسه جواز
اقدامی معدومدر که بو اقدامنده قتل نفسنه معین اوله جغی محرز ومقدر نظیری شول باب النفل فی دخول المطموره
اثناسنده ذکر اولنان مجاهددر که نفسنی بر قطعان ایچنده بعض مطامیره قتال اعدا ایچون ادلا ایلیه مجاهد مرقوم
دخی ادلاسنده نکایت اعدادن امیدوار ایسه اقدامی جائز وسزاوار وبلا نکایهٔ قتل اولنه جغی عندنده ظن غالبله
پدیدار ایسه اقدامنده کنهکار اولور واکر ضخام کفاردن برعلج عورتی وولدی ایله مسلمینه اسیر اولسه آنلری مبادله
المال ایله اهل حربه اعطا حق امیرده تجویز وتقریر اولنماز که وجهی قریبا تحریر اولندی کذلك دار اسلامده
یاخود دار الحربه بعد الاخراج آنلری دراهمله اهل حربه بیع ایلمك دخی جائز اولماز که بیع مزبور اسراء مرقومین
اوزره قدرتدنصکره اهل حربدن اخذ مال الله مبادله حیزنده متحیزدر کذلك اسراء مرقومین برغازینك سهمنده واقع

اولسه‌لر آنك حقنده دخی اهل حربه بیعلری واسع كوریلمز حتی اول غازی بیعه عدم جوازینه عالم ایكن مجاسرت
ایتمش ایسه كركدر كه امام بیعنی ابطالدن بشقه تأدیبنه دخی مبادرت ایلیه زیرا مسلمین اوزره تقویت مشركینه
قصد مباشرت ایتمشدر اما بر مشرك مستأمن مقدما مسلمیندن اخذ واحراز ودارنده ترك ایلدیكی عبید مسلمینی
اسراء مرقومینله بیعه طلبكار اولورسه بوصورتده قسمت غنائم سبقت ایتمش ایسه امام ایچون آنلری اسراء
مزبورینله اشترا و بعد الاشترا فیء مسلمینه وضع ایلمك جائز وسزاوار اولور واكر قسمت سبقت ایتمش ایسه
صاحب السهم دیلرسه اشترا ایدوب بعد الاشترا عبید مسلمینده حكم ملكنی اجرا ایدر زیرا بیع مذكورده
مسلمینی ذل كفاردن تخلیص بولنمغله مفاداة الاسیر بالاسیر موقعنده واقعدر و مفاداة الاسیر بالاسیر بیان
سابق اوزره ظاهر روایتده جائز وواسعدر وجواز مذكور حرمت دینه مبنی اولمغله آنده مسلمینك عبید واحراری
مستویدر حتی حربی مرقوم عبید مسلمینی قصد بیع ایتمك اوزره دار بمزه ادخال ایلسه كركدر كه امیر المسلمین
آنلری دار الحربه اعاده سندن منعه استعجال ایلیه نظیری شول عبید مسلمیندر كه حربی آنلری دار اسلامده
اشترا قیله یاخود شول عبید كفاردر كه حربی دار اسلامده آنی اشترا ودارینه ادخالدنصكره عبید مرقومین قبول
اسلام ایدوب بعده آنلر ایله دخول دار اسلامه اجترا ایلیه حربی مرقوم عبید مذكورینه مالك ایدوكی اكرچه
آشكاردر لكن مالكلری ذمی اولدقده امام آنلری مسلمینه بیع اوزره اجبار ایلدیكی كبی حربی مرقومه دخی اجبار ایدر
واكر مستأمن مرقوم عبید مذكورینی دار اسلامه یاخود دار الحربده بولنان عسكر مسلمینه برابر احضار ایدوب
اسراء مشركینله بیعلرینه طلبكار اولسه امیر المسلمین آنی بیع مذكور اوزره تمكین واقدار ایلمز زیرا بو صورتده
عبید معینده حاضر وحربی یدیمزده مقهور اولمغله آنلری دراهم ودنانیر ایله بیع اوزره مجبور اولمشیكن اسراء
مشركینله بیعلرینه رخصت مفاداة الاسراء بالمال معناسی كبی محذوری متضمن اولدیغندن حرام ومحظور كوریلور
اما مسئلهٔ سابقه بشقه‌در كه آنده عبیدی برابر احضار ایتمدیكندن دراهم ودنانیر ایله بیع اوزره حكم اجبار حقنده
آشكاردكل ایدی توضیحی اولدر كه اسراء مشركینله اسراء مسلمینی مبادله ایتجق وقت ضرورتده جائز كوریلمشیدی
و تحقق ضرورت دخی ایتجق تخلیص مسلمین مبادله اوزره موقوف اولمغله متمیز اولور ایدی وما نحن فیهده عبیدی
احضار ایدوب بیع اوزره اجبار اولنمغله توقف مذكور مفقوددر اما مسئلهٔ سابقه‌ده احضار ایتمدیكندن توقف
مذكور موجوددر واكر بر حربی رجاء امانله كلوب دار بمزه یاخود عسكر بمزه قبل الدخول یدنده بولنان
معلوم الذوات والاسامی عبید مسلمینی یدیمزده بولنان معلوم الذوات والاسامی عبید مشركینله بیعه طلبكار اولسه
بوصورتده مساعدهٔ مطلوبی حق مسلمینده سزاوار اولور كه عبید مسلمین یدیمزه واصل اولدیغجه قیام ضرورت
آشكاردر و بعد المساعده مسلمین اوزره وفاء شرط واجبدر كه صحت شرطلری وجوب وفالرینی شرعا مستوجبدر
واكر ایادی اهل حربده بولنان بر اسیر مسلم قتال اهل حربه عازم اولوب بعد القتال كندو قتلنه جازم ایسه‌ده
قتالی موجب نكایت اعدا اوله جغنه عالم اولسه بر فریا بیسان ایلدیك اقدام مذكوری جائز وشایاندر و معاملهٔ
مزبوره‌سی ومن الناس من یشتری نفسه ابتغاء مرضاة الله نص بشارت مخصصنده داخل ایدوكی نمایاندر لكن
بو فعلی ایادی اهل حربده بولنان سائر اسراء مسلمینه مضر اوله جغی عندنده ظاهر ایسه حقنده افضل اولان
اكا باشر اولمامقدر باخصوص كه تحصیل ایده جكی نكایت اعدا كندو اوزرینه واجب اولان نظر مسلمین ومسلمیندن
دفع شرور مشركین شغلو بعض منافعه معادل اولمیه جغی هویدا اوله كورمز میسنكه اهل جهاد قتال مشركینده
ایتجق تحصیل منافع مزبوره ایچون بذل اجتهاد ایدرلر پس فعلی اضرار مسلمینه بادی و قتل وتعذیبلرینه مؤدی
اولدقده افضلی اكا عدم تصدیدر لكن بو یله ایكن ینه اقدام ایدرسه جائز كوریلور زیرا جانب غیره مراعاتی
حق نفسنه مراعاتندن اوجب دكلدر واقدام مذكوری موجب نكایت اعدا اولدقده كندو قتلنه عالم ایكن جائز
كوریلدكده سائر اسراء مسلمینه خوف ضرر هنكامنده جوازی بطریق الاولی در واكر بر سریهٔ قلیله ارض اعدایه
قادم اولوب ارض مرقومده یه قریب بر محلده اعدادن جیش عظیم قائم ایدوكنه اهل سریه عالم وجیش مرقوم
مكان سریه‌یه غیر عالم ایكن سریه‌دن بر كسنه جیش مرقوم اوزره هجومه عازم اولسه مؤلف مصیب دیر كه بن آنك
بو هجومنی مكروه كوروب تصویب ایتمزم زیرا مسلمین قلیل واهل حربله مقاومته غیر قادر ایكن هجومنده مكان
مسلمینه دلالتی ظاهر ومسلمین اوزره قتل واسر ایچون دلالت حرام ایدوكی امر باهردر اما جیش مرقوم مكان سریه‌یه
عالم اولوب لكن هنوز تعرض مسلمینه آغاز ایتمامشلر ایسه بو صورتده هجومی موجب نكایت اعدا اولورسه مباشرتنه
جواز ویریلور ایتجق بو تقدیر اوزره مسلمینله قتال و قتل ایده جكلرندن احتراز اولنورسه افضلی نظرا للمسلمین

فصل

فعل مذكوره دست دراز اولمامقدر كورمزمیسنكه اهل حرب بر قوم مسلمینی محاصره ایدوب مسلمینی صلح واماننه
دعوت قیلسه‌لر مسلمینده قوت مقاومت یوغیسه افضلی مصالحه وقبول امانلرینه رغبت ایلمكدر بو یله ایكن
مسلمین محصورین قبول صلح وامان ایتمیوب همان قتال ایچون دامن درمیان اولسه‌لر اول دخی جائز وشایان كوریلور
زیرا حمی الدبر عاصم بن ثابت رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه یوم الرجیعده مشركین عرض امان ایتدكلرنده
قبول امانلرندن نكول ایله بن بوندن اقدم الله تعالی‌یه امان مشركی قبول ایتمك اوزره معاهده ایتمشیدم دیو قتل
اولنجیه دك مزاولهٔ قتاله مشغول اولمشدر و بو وقعهٔ شجاعت نشان مسئلهٔ مرقومه‌یه احسن برهاندر واكر مسلمین
اهل كتابدن بر عورتی اسیر وقسمتله بر غازینك سهمنه تعیین وتقریر ایلدكلرندنصكره اول غازی آنی استیلاد یاخود
تدبیر ایدوب لكن اول عورت هنوز كندو دینی اوزره جایكیر ایكن اهل حرب بر اسیر مسلم ایله مفاداته طالب اولوب
فداسنده دخی اول عورتدن ماعدایه راغب اولمسه‌لر بو صورتده مولاسی راضی اولورسه آنكله مفاداتمز تجویز اولنوب
اول بابده عورتك رضا وعدم رضاسی فرق وتمییز اولنماز زیرا مدبره یاخود ام ولد اولمغله مسلم اولان مولاسی ایچون
استحقاق ولا آنده متقرر واول وجهله ملكدن ملك آخره انتقالی متعذر اولدیغندن مفادات مزبوره ملك
مولاسندن خروجنی موجب اولمیوب همان انقطاع خدمتنی مستوجب اولدیغی جهتدن فداء مسلم قیلنان ایتجق
خدمتی ایدوكی ثابت ومترتب اولمشدر وخدمتی من قبیل المنفعة اولوب منفعت دخی منزلهٔ ماله نازل ایسه‌ده حرمتی
درجهٔ حرمت ماله واصل اولمامغله اسیر مسلمی ماله مبادله جائز كوریلدكده خدمته مبادله‌نك جوازی حكم
اولو بنده داخلدر نكته‌سی اولدر كه عورت كندو دینی اوزره پایدار اولمغله بعد المفاداة تلف نفسندن خوف اولنمادیغی
پدیدار وآنكله مفاداته رغبتلری ایتجق میان مسلمینده كندو اعتقادی اوزره استقرارینه اكرام ایچون ایدوكی آشكاردر
بوندنصكره عدم رضاسی مانع مفادات اولمق غیر محتملدر كه عورت مملوكه اولوب امر نفسندن برشیئه مالكه اولمامغله
رضا وعدم رضاسی منزلهٔ عدمده منزلدر اما مولاسی راضی اولمازسه امیر ایچون اسیر مسلم اوزره قتل اهل حربدن خوف
واحتراز ایدرسه‌ده آنكله مفاداته جواز ویریلمز زیرا عورت تدبیر واستیلاد ایله شول رتبه‌یه اتصال ایتمشدر كه ملك
مولاسندن عوضله وعوضسز خروجی عدیم الاحتمال اولمشدر وآنده ملك مولاسی برقرار ایكن بلا رضاء مفادات
امیر جائز وسزاوار اولماز بو صورتده بیع عورت جائز دكل ایكن مولاسی بیت المالدن عوض قیمتنه طالب واول وجهله
مفاداته راغب اولسه اول بابده مساعدهٔ امام مناسب كوریلور زیرا فداء اسیر مسلمی بیت المالدن ادا امام اوزره لازم
وتعویض مزبور مقام اداء مزبوره قائمدر كه تخلیص اسیر ایچون اهل حربه اعطاء ماله ارضاء مفادات ایچون
مولاسنه بذل اموال متماثل الاحوالدر واول عورتك ملكدن ملكه انتقالی عدیم الاحتمال اولمغله مال بیت المال عوض
ملك اولمیوب همان عوض خدمت اولمق اوزره اكا ایصال اولنور وخدمت مدبره وام ولددن بطریق الایجار
اخذ عوض حق مولالرنده جائز وروا اینه مفوضدر بو صورتده مسلمین بعد المفاداة اول عورتی اهل حربدن اخذ
واستنقاذ ایلسه‌لر آنده ملك مولاسی قائم اولمغله كركدر كه ینه مولاسنه تسلیم وانفاذ ایده‌لر و بوندن اقدم بیت المالدن
اخذ ایلدیكی مال دخی مولاسنه سالم قیلنور كه اول مالی عورت اهل حرب ایچنده قالدیغی مدتده كندودن
منقطع اولوب بردخی راجع اولمیان خدمتندن عوض اولمق اوزره متسلم اولمشدر واكر مسئلهٔ مزبوره‌ده مولاسی
مفاداتنده تعویض بیت الماله مائل اولمیوب ایتجق عورتی مسلمین اشترا قیلمغه قائل اولسه مؤلف عالیجناب
بن بو معناسی مكروه كوریرم دیو قطع جواب ایتمشدر كه عورتده تدبیر واستیلاد ایله حق عتق ثابت اولمغله احتمال
بیعی فائت اولمشدر بو صورتده مسلمین عورتی یدندن بطریق الاكراه اخذ ایدوب مفاداته عازم اولسه‌لر كركدر كه
امام بیت المالدن قیمتنی غارم اوله كذلك امام المسلمین رأی ایلدیكی بر مصلحت ایچون اول عورتی مولاسندن
بلا رضاء اخذ ایلمك اقتضا ایلسه ینه بیت المالدن قیمتنی قضا ایدر ومدبره‌ده ائمهٔ ثلثه رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین بو قول اوزره مجتمعیندر كه آنده حكم مالیت باقی وقائم حتی غصبیله ضمانی بالاتفاق لازمدر لكن ام والده
اكرچه قول امامین رحمة الله علیهما ینه قول سابقدر اما عند ابی حنیفه رضی الله عنه ام ولد ضمان ایله مغصوبه
اولمدیغندن بیت المالدن اعطاء قیمتی حق امامده غیر لایقدر و بعض فقهاء ام والده دخی قول سابق اوزره
متفقلردر دیو ذكر وانها ایدوب اعطا ایلدیكی قیمتی عوض رقبه‌سی اولمیوب ایتجق قیمتی ایله اخذ امامه صورت
رضاسی كبی بودخی عوض خدمتیدر دیو اثبات مدعی ایلدیلر لكن قول اول اصح ومعولدر زیرا جناب مؤلف
بوندنصكره دیمشدر كه اول عورت وجه مشروح اوزره مفاداتدنصكره ایادی مسلمینه عودت قیلسه كركدر كه
امام عورتی صاحبنه رد وتسلیم و بیت المالدن اخذ ایلدیكی قیمتی استرداد و بیت الماله وضع وتقدیم ایلیه پس

مطلب الاختلاف بین الائمة
فی بعض احوال المدبرة وام الولد

مال مذکور عوض خدمت اولدیغی ردی لازم اولمیوب مسئلهٔ متقدمه کبی کندویه سالم قیلنور ایدی و ینه جناب مؤلف دیمشدر که اول عورتی بطریق الاکراه اخذ ایتمکی امام ایچون مناسب کورمزم پس صورت مزبوره ده اعطا قیلندیغی عوض خدمت اولدیغی رأی ایلدیکی مصلحت ایچون بلا رضا اخذنده جواز وصحت اولور ایدی واکر مسئلهٔ مرقومه ده عورت مزبوره قنه یعنی مملوکهٔ صرفه اولسه امام ایچون جائزدر که اهل خبره یه قیمتنی تقویم ایتدیروب بیت المالدن بعد الاداء آنی اول اسیر مسلمك فداسنده تسلیم قیله زیرا مولاسینك مفادات مرقومه دن امتناعی اول اسیر مسلمه ضرر عظیمی موجب وعند الضرر العظیم رضای مالك یوغیکن امام ایچون ولایت بیع اموال دخی ثابت ومترتبدر وثبوت ولایت مزبوره عند الامامین امر ظاهردر که امام مدیون اوزره حجر و بلا رضاء مالنی بیعله ضرر دائنی دفع ایلمکه عندلرنده قادردر کذلك ولایت مزبوره عند ابی حنیفه رضی الله عنه دخی حاصلدر که اول دخی مسلمینه ضرر عظیم اولان محلده حجر مالکه قائلدر پس امام ایچون بلا رضاء ولایت بیع ثابت اولدقده جاریهٔ مرقومه یی بیع ومالکنه ثمننی ویرمك یاخود تقویم ایتدیروب قیمتنی ویردکدنصکره آنکله مفادات ایلمك بر برینه متفاوت دکلدر ووجه مشروح اوزره مفاداتدن صکره اول عورت ایادی مسلمینه دخول ایلسه مولاسی ایچون بردخی اکا سبیل وصول یوقدر که امام آنی بلا رضاء بیع نافذ ایله بیع ایلدکده ملك مولاسندن خروج وملك آخره حلول ایلمشدر واکر عورت مزبوره مکاتبه ایسه مؤلف کریم المناقب دیرکه بن بو صورتده امام ایچون عورتك ومولاسینك رضالری بولنمادقجه مفاداتی محبوب ومناسب کورمزم زیرا رقبه سنده ملك مولاسی قائم ایکن عورت دخی بحسب الکتابه نفس ومنافعنه احق اولمغله آنکله مفاداتده هر برینك اعتبار رضاسی امر محققدر بو یله ایکن امام بطریق الاکراه اخذ ایله مفاداتی التزام ایتمش اولسه مکاتبه غصبله مضمونه اولمدیغندن مولاسی ایچون امام اوزره نسنه اعطاسی الزام اولنماز زیرا وجوب ضمان غصب تفویت ید مالکله حاصل اولور ومکاتبه دخی ید مالکه نظر ایله منزلهٔ حره یه نازل ومنافع وکسبنده حق مولاسی غیر متحصلدر واخذ امامله آنده ثابت اولان ملك مولاسی دخی زائل اولمامشدر حتی بعد المفاداة مسلمین آنی اخذ واسیر ایلسه لر کرکدر که ینه کتابتی اوزره مولاسنه رد وتسلیم ایده لر اما مکاتبهٔ مزبوره اداء بدل کتابتله یاخود قبل الاداء اعتاق مولاسی ایله آزاد اولمش ایسه آنکله مفاداتده انجق رضاء نفسنه اعتبار واعتماد اولنور زیرا آندن ملك مولاسی زائل اولوب والحالة هذه اهل دار اسلامدن اولدیغندن عتقله حرهٔ ذمیه اولمغله رضاسی بولنمادقجه آنکله مفاداته حکم صحتی غیر قابلدر نظیری اهل ذمه دن شول حر اصلی وحرهٔ اصلیه درکه اهل حرب آنلر ایله مفادات اسراء مسلمینه طلبکار اوله لر آنلرك رضالری بولنمادقجه مساعدهٔ امام جائز وسزاوار اولماز اما احرار یاخود ممالیکدن اولان مسلم ومسلمه ایله مفادات اسراء مسلمین قطعا تجویز اولنمایوب اولبابده کندو رضالری ومولالرینك رضالری بولنوب بولنمامق فرق وتمییز اولنماز زیرا تسلیم اولنان مسلم اوزره قتل اهل حربدن حذر اخذ اولنان مسلم اوزره حذر ایله برابردر اما ذمی بشقه درکه اعتقادده اهل حربه موافق اولمغله طرف اهل حربدن نفسی اوزره امین اولمادقجه مفاداته رضا ویرمیه جکنه ظاهر حالی ناطقدر وعلی هذا بر حربی امانله داریمزه داخل اولدقدنصکره اهل حرب آنکله مفادات اسیر مسلمه طلبکار اولوب اول دخی بنی آنلره تسلیم ایدرسکز قتل ایدرلر دیو اعتذار بله عدم رضاسنی اظهار ایلسه بو صورتده اول مستأمنی اهل حربه تسلیمیمز جائز وسزاوار اولماز زیرا امانیمزده داخل اولمغله اولبابده مفاداته رضا ویرمین ذمی منزلنه نازل اولمشدر وهم آنی تسلیمله قتله عرض ایتمك بزدن اکا ظلم صریحدر ومسلم وذمی کبی مستأمن اوزره ظلم دخی حرام وغیر صحیحدر لکن اهل حرب اسیر مسلمی بزه تسلیمده اول مستأمنی داریمزدن دفعله قانع اولورلرسه امام ایچون اکا وار کندو بلادیکه یاخود دیلدیکك محله رحلت قیل دیو طرد ایلمك واسع کوریلور زیرا اسیر مسلم اوزره خوف قتل مشرکین نابود اولسه دخی امام ایچون حق مستأمنده ولایت مزبوره موجوددر کورمزمیسنکه مستأمن داریمزده تطویل اقامته عازم اولدقده امام آنك خروجی بابنده تقدم ایلمك لازمدر پس اسیر مسلم اوزره خوف قتل واقع اولوب یاخود امامك مستأمنه خطابله بو قول مجردی ایله تسلیم اسیره لمده قانع اولدقلرنده ثبوت ولایت مزبوره بطریق الاولی ظاهر ولامعدر بو صورتده مشرکین مسلمینه خطابله سز آنی بزه تسلیم ایدیکز یوقسه سزکله قتال ایده رز دیو قطع جواب ایلسه لر بو صورتده مسلمین مقاتلهٔ مشرکینه قدرتیاب دکللر ایسه ده ینه تسلیملری جائز وصواب کورمزز زیرا تسلیمی طرفیمزدن غدر امان وغدر امانه رخصت بولنمادیغی نمایاندر واکا اجابتمز اهل حربك بزه خطابله یازنا ایدرسز یاخود سزکله قتال ایده رز دیو تکلیفلرینه اجابتله یکساندر لکن بو صورتده مسلمینه لازمدرکه اول مستأمنه سن بلاد مسلمیندن چیقوب دیلدیکك

ارضه ذاهب اول دیو طردینه عازم اوله لر اما کا تعیین مدت ایدوب سن وقت فلانی یه دکین میانه مزدن خارج اول یوقسه سنی تسلیم ایده رز دیوب اول دخی قبول ایتدکدنصکره وقت فلانی حلول ایتدکده ینه خارج اولماسه بو صورتده ینه تسلیمه راضی اولورسه تسلیمی حکم صحتنده مندرج واولمازسه غیر مندرجدر زیرا ایچمزده آنك اولمغله مأمنه بالغ اولمدقجه اضراری جائز وسائغ کوریلمز سؤال اولنورسه که مستأمن مرقومك بعد تقدم المسلمین انقضاء مدته دکین اقامتی اهل حربه تسلیمنه دلیل رضا اولمق صریح رضا کبی جواز تسلیمی اقتضا ایدر مثلا امیر مستأمنه سن وقت فلانی یه دك داریمزدن خارج اولورسك فبها واکر خارج اولمازسك سنی ذمت قبلرم دیوب اول دخی مدت معینه ده خارج اولماسه وجه مشروح اوزره دلیل رضا بولنمغله حکم ذمتده مندرج قیلنور جوابده دیرزکه بلی اقامتی دلیل رضادر لکن دلیل محتمل اولوب قطعی اولمدیغی هویدادر بناء علیه تسلیمه رضاسنی تصریح ایتمدکجه بو مثللو دلیل محتمل ایله تعریض قتلی غیر صحیحدر اما عقد ذمت شبهه ایله ثابت اولان احکامدن اولمغله آنده دلیل محتمل اوزره اعتماد واعتصام اولنور واکر بعض مشرکین ملکلرینه عصیانله بعض حصونده کسب امتناع وذمت مسلمین اولمق اوزره مسلمیندن رجاء مصالحه یه استسراع ایلدکده اهل حرب بو خبری استماع ایدوب اکر بو رجاسنه مساعده ایدرسکز اسرا اکزی قتل وسزکله قتال ایده رز مقالنی مسلمینه اسماع ایلسه لر نظر اولنور اکر مسلمینده قوت قتال وار ایسه قول مشرکینه باقیوب عقد ذمته اجابتلری واجب وسزاوار اولور زیرا ذمت احکام اسلامی دنیاده موجب التزام اولمقده خلف اسلامدر ومتحصنین مرقومین دخول اسلامه رغبت ایده لر ایدی قبول اسلاملری اشکالدن عاری ایدی پس رغبت ذمتلری دخی مجرای اسلامده جاری قیلنور واکر مسلمینده قوت قتال اولمیوب نفسلری اوزره خوف خطر درکار ایسه عقد ذمته عدم اجابتلری دخی جائز وسزاوار اولور کورمزمیسنکه مرقومین دخول اسلام ایتمش اوله لر ایدی مسلمینده قوت مقاومت اولمیوب نفسلری اوزره خوف خطر درکار اولدقده ینه نصرتلری واجب اولماز ایدی پس طلب ذمتلری دخی نصرتلرینی مستوجب اولماز واکر مسلمین قوت مقاومتله سرافراز اولوب انجق علی تقدیر القتال مشرکینك اسراء مسلمینی قتل ایتملرندن احتراز اولنسه ینه طلب ذمتلری منزلهٔ اسلاملرینه تنزیل بر له اجابتلرینه جواز ویریلور زیرا قبول اسلام ایده لر ایدی اسراء مسلمین اوزره خوف اولنسه دخی نصرتلری ایجاب والزام اولنور ایدی کورمزمیسنکه اسراء مسلمین اوزره خوف قتل ایچون قتال مشرکین ترك واهمال اولنماز پس خوف مذکور ایچون اجابت عقد ذمت دخی ترك وابطال اولنماز واکر اهل حرب مسلمینه التجا بر له سزه اسرا اکزی تسلیم ایده رز آنلری ذمته عدم قبولکز اوزره دیو رجا ایلسه لر کرکدر که امام رجاء مشرکینی قبول واجابت عقد ذمتدن نکول ایلیه زیرا اسراء مسلمینی تخلیصله آنلری اهل قتال ایدوب حریم دار اسلامدن دفع اعداء لئام ایچون استعمال قیلمق مشرکینی اهل ذمت قیلمقدن اهم ایدوکی وارستهٔ اشکالدر بو صورتده امام رجاء مشرکینی قبول وآنلر دخی اسراء مسلمینی تسلیمدن صکره اول متحصنینه ظفریاب اقتدار اولمالریله متحصنین مجددا رجاء عقد ذمته ابتدار ایلسه لر ینه وجوب اجابتمز درکاردر که بیان سابق اوزره ذمت احکام اسلامی دنیاده التزام خصوصنده خلف اسلام اولمغله وجوب قبولی آشکاردر بو صورتده مشرکین سز نقض عهد ایلدیکز دیو مسلمینه اعتراض ایدرلرسه التفات اولنمیوب تنفیذ مراملرندن اعراض اولنور زیرا بزدن نفوس واموالکزه تعرض صادر اولمیوب همان آنلردن ممتنع اولان متحصنینه عقد ذمت ظاهر اولمشدر وشرط مزبور ایله عقد ذمتلرندن امتناعمز واجب اولمدیغی امر باهردر واکر متحصنین مرقومین بزدن رجاء ذمت ایتمیوب همان بلادیمزه خروج ایچون طالب امان اولدقلرنده مشرکین دخی سز آنلره اعطاء امان ایدرسکز اسرا اکزی قتل ایده رز دیو اظهار عدوان ایلسه لر کرکدر که امام المسلمین اولبابده نظر وامعان ایدوب مسئول متحصنین نافع اسلامیان ایسه اجابتلرینه دامن درمیان ودکل ایسه مساعده دن روکردان اوله زیرا امام ناظر مسلمین اولوب عقد امان دخی انجق منفعت مسلمین ایچون مشروع قیلنمغله ضرر مسلمینی متضمن اولان هر موضعده اجابت امام البته ممنوعدر واکر متحصنین مرقومین بز قبول اسلامله میانه کزه نزول ایده لم دیو رجا ومشرکین دخی بونلره مساعده ایدرسکز سزکله قتال واسرا اکزی قتل ایده رز دیو تهدید نابجا ایلسه لر بو صورتده مسلمینده قوت مقاومت بولنوب بولنمامغه اعتبار اولنمیوب همان مساعدهٔ متحصنین التزام واختیار اولنور لکن اکثر اصحابمز رحمهم الله تعالی دیدیلرکه متحصنین مرقومینك قبول ذمتلری ایله قبول اسلاملری بینلرنده فرق حقیقی غیر قائمدر که علی کلا التقدیرین مسلمینده قوت مقاومت بولنمادقجه قیام نصرتلری غیر لازمدر زیرا مرقومین بعد الاسلام میان مشرکینده محصور اولمق حالا ایچلرنده

بولنان مسلمینك اسیر وحبسندن اقوی دكلدر واسیر مسلمه نصرت واستخلاصی ایچون قتاله مبادرت مسلمینده قوت مقاومت بولندقده واجب و بولنمادقده غیر واجبدر ومانحن فیه دخی بو یله در غایة الامر حرقومینك اسلاملری كندو نفسلرنده صحیح وتام وعقد ذمتلری انجق اجابت مسلمینله رسیدهٔ تمام اولور وعلی كل حال قوت مقاومت بولنمادقده وجوب اجابتلری عدیم الاحتمالدر اما مؤلف الكتاب امام محمد دقت انصاب فرق مسئلتینی قریبا ذكر ایلدیكمز قول صوابله اشراب ایتمشدر كه مسلمینله مفادات اسراء مسلمین بروجهله تجویز اولنمیوب اولبابده فداء اسیر قیلنان مسلمینك رضا وعدم رضالری فرق وتمییز اولنماز اما اهل ذمتله مفادات ایچون رضالری نمایان اولدقده جائز وشایان كوریلور ومانحن فیه دخی بو یله در كه مسلمینده قوت مقاومت بولنمادقده عقد ذمته ترك اجابتلری جائزدر اما قبول اسلامدن امتناعله نصرتلرینه ترك قیام علی كل حال حد جوازدن متجاوزدر وشول عجوز كبیره كه مشركیندن اسیر قیلنمش اوله ماله مفاداتی تجویز وتقریر اولنور زیرا دار الحربده بولندیغی تقدیر اوزره قتالندن خوف ولنجوب ظهور نسلی دخی ممكن اولمادیغله ماله مفاداتنده مشركینی قتال مسلمین اوزره حالا ومآلا معنای تقویت غیر متمكندر وبز قریبا بیان ایلدیك امام محمد اصابتماب مسلمین ماله محتاج اولدقلرنده حال ضرورته اعتبار یله اسراء مشركینی ماله مفاداتلرین تجویز واستصواب ایلمشدر كوره‌مزمیسنكه وقت ضرورتده اهل حربه بیع اسلحه جائزدر ومفادات اسرا دخی بو یله در واكثر مشایخمز رحمهم الله تعالی دیدیلر كه عند الاحتیاج مبادله بالمال حقا لله تعالی مشركك مستحق اولدیغی قتله جلب مال ایچون باعث ترك واهمال اولمغله حلال كوریلموب مال ایچون قتل مرتدی وقتل مستحق رجمی ترك واهمال منزلنده انزال قیلنورلر وهم مبادلهٔ مذكوره مسلمینك قتال مشركینی التزاملری انجق جلب مال ایچون اولمق تهمتنی ایهام ایتمكله بروجهله تجویزینه اقدام اولنماز واگر امام المسلمین اهل حربك نسا وصبیانلرینی اسیر ایله دار اسلامه ادخالدن صكره صاحبلری امانله كلوب آنلری اشترا ایچون عرض اموال ایلسه‌لر قول امام محمد رحمه الله تعالی اوزره مسلمینك ماله شدت احتیاجلری متحقق اولمدیجه كرك قبل القسمة وكرك بعد القسمة آنلری صاحبلرینه بیع ایلمك استحلال اولنماز وقول اكثر مشایخ اوزره بیع مذكور بحسب المعنی مبادله بالمال اولمغله شدت احتیاجله دخی حلال كوریلمز اما صاحبلری بز بونلری اشترا ایده لیم و بعد الاشترا سبیللرین تخلیه ودار بكزده ترك وابقا ایده لیم دیو طلب ومعاهده ایدرلرسه اكا مساعده اولنور زیرا دار الحربه اعاده‌لرندن منع انجق صبیان كبیر اولدقده نفس ونسللری ایله ونسا دخی نسللری ایله مشركینی قتال مسلمین اوزره تقویتدن احترازه مبنیدر كه محذور مذكور صورت مزبوره‌ده منتفیدر وهم بعد القسمة صاحب السهم حقنده بونلری اعتاق ایلمك صحیح اولنجه اهل ذمت ومستأمنیندن بونلری اعتاق ایده جكلره بیع ایلمك دخی تصحیح اولنور واگر اهل حرب دار الحربده اسراء مسلمینله عسكر اسلامه ورود وبونلری ید بكزده بولنان اسراء مشركیندن فلان وفلان ایله مبادله ایده لیم دیو بذل مجهود ایلدكلرنده اسراء مطلوبین دار اسلامه ارسال اولنمش اولملریله عند المسلمین حاضر بولنمدقلرندن مسلمین اهل حربه سزلر اسرامزی بزه تسلیم وعودت ایدرسكز بز دخی دار اسلامه خارج اولدیغمزده البته مطلوبلریكزی سزه بعث ایده رز دیو اعطاء عهود ایلسه‌لر بو صورتده حق مسلمینده مستحب اولان اولدر كه دار اسلامه دخوللرنده بعث مشروطله وفاء معهود ایده‌لر زیرا المؤمنون عند شروطهم قاعده سینك ظاهر ماصدقی اوزره ایفاء ملتزملری اوفق واریقدر وهم ترك وفا بعد الیوم مسلمینه عدم اعتمادلرینه باعث اولوب اندن دخی احیانا ضرر مسلمین منبعث اولور بو یله ایكن حق مسلمینده ترك وفا دخی جائزدر كه اهل حربك اسراء مسلمینی حبسلری ظلم اولوب مقابلهٔ ترك ظلمده شرط قیلنان نسنه‌یه لزوم وفا تعلق ایتمدیكندن بشقه مسلمین مقصودلری اولان تخلیص اسراء مسلمینه فائز اولمشلردر لكن بو صورتده تخلیص اولنان اسراء مسلمین ایچلرنده عبید مسلمین وار ایسه آنلریك قیمتلرینی اهل حربه بعث ایلمك واجب ایدوكی آشكاردر كه اهل حرب اخذ واحراز ایله عبیده مالكین اولدقلرندن صكره شرط مذكور ایله مسلمین آنلری تسلیم ایلدكلری املاكلرنده دخی تأمین ایلمشلردر همان عبید مذكورین مسلمین اولملریله ردلری متعذر اولدیغندن رد قیمتلری واجب ومتقرر اولمشدر لكن حكم احرار بشقه‌در كه مشركین اسیر ایله احرازه مالكین اولمامشلردر وبعث قیمتدن صكره عبید مذكورینك مولالری كلوب اخذلرینه عازم اولورلرسه مسلمینك بعث ایلدكلری قیمتله اخذ ایلمك لازمدر حتی اداء قیمتدن امتناع ایدرلرسه فی الاصل قیمتی بیت المالدن ادا اولنوب بیت المال ایچون اشترا قیلنمش كبی اولملریله عبید مسلمین قیلنوب اولوجهله آنلر ایله انتفاع اولنور واگر اهل حربدن بركیسنه‌نك عبدی دار الحربده قبول اسلام ایتمكله مسلمین بذل فدا ایله تخلیصنه اهتمام ایلسه‌لر عند ابی حنیفة

رضی الله عنه عبد مزبور مسلمین آنی اشترا وقبض ایتدكلری حینده حریتله بكام اولمغله قیمتی مولاسینك ملك خاصی اولمیوب بیت مال المشركین ایچون مشركینه ملك عام قیلنور زیرا عبد مزبور دار الحربده قبول اسلام ایلدكده اوزرندن ازالهٔ ملك حربی مستحق اولمشدر و بو استحقاقك تمامی انجق مسلمینك شرا وقبضی ایله متحقق اولور كه اوزرندن بحسب الحس زوال ید حربی انجق تسلیمله ظاهر ومتفق اولور وشرا وقبضله استحقاقی تمام اولدقده اوزرندن ملك حربی همان عبد حربی دار یمزه بطریق المراغمة والفرار خروجنده اولدیغی كبی انجق حریتله زائل ومفترق اولور و بو مسئله كتاب السیر الصغیرده بیان وتقریر ایلدیكمز عبد حربی دار الحربده قبول اسلام ایلدكدنصكره حربی آنی بنه دار الحربده حربی آخره بیع ایلدیكی مسئله سینك نظیریدر اما دار یمزدن اسیر ایلدكلری عبدك حكمی بشقه‌در كه آنده باقی اولان حق مولاسی شرعی اولمغله عتقنه حكم شرعی لاحق اولماز ومعنای معهود قبول اسلام ایلین عبید اهل حربده غیر موجوددر اما قول محمد رحمه الله تعالی اوزره عبید اهل حرب دار یمزدن اسیر ایلدكلری عبد ایله مستویدر كه شرا وقبض سبب ثبوت ملك اولمغله ابطال ملكی غیر محتویدر اما دار یمزه بطریق المراغمة والفرار خروجی بشقه‌در كه خروج مذكور كندو نفسنه علی وجه القهر تملكنی موجبدر وبو ملوك خلاف رضاء مولاسی اوزره نفسنه تملكی عتقنی مستوجبدر بناء علیه عبد مزبور دار یمزه امانله خارج اولسه عتقی حاصل اولمیوب همان بیع اولنوب مولاسی كلدكده ثمنی اكا واصل قیلنور كه خروجی علی وجه المراغمة اولمادیغندن خلاف رضاء مولاسی اوزره تملك نفسنه نائل اولمامشدر واگر مسئلهٔ مفروضه‌ده ایادی اهل حربده بولنان اسرا احرار مسلمیندن اولوب مقابله‌ده طلب ایلدكلری اسراء مشركینك دخی مولالری بیعلرندن امتناع ایتملریله امام المسلمین اول اسراء مشركینی تقویم وبیت المالدن قیمتلرین اعطا وعلی طریق الجبر اخذ واهل حربه تسلیم ایتمكی رأی وتصمیم ایلسه بو رأیی تجویز وتنظیم اولنور زیرا ایادی اهل حربدن تخلیص اسراء مسلمینه احتیاج مسلمین ظاهر وامتناعلری موجب ضرر عام ایدوكی باهردر وبز قریبا بیان ایلدیك كه بو مثللو امورده امام ایچون صاحب المال اوزره ولایت جبر بالاتفاق ثابت ومتقرردر واگر صورت مفروضه‌ده ایادی مسلمینده بولنان اسراء مشركین مدبرین ومدبرات یاخود امهات اولاد قیلنمش اولملریله مولالری بیعلرندن امتناع ایلسه‌لر یاخود قبول اسلام ایتمش اولملریله اهل حربه ردلری متعذر اولسه كركدر كه امام ایادی اهل حربدن اسراء مسلمینی اخذ ایدوب بعده آنلره مطلوبكز اولان اسرایی تسلیمه سبیل شرعی یوقدر دیو اعلام ودیلرسكز سزه قیمتلرین ویره لیم دیو استعلام ایلیه زیرا امامك اهل حرب ایچون اخذ اسراده شرط قیلدیغی اعطاء ممالیك وممالیك دخی ممالیك مسلمین اولوب آنلری تسلیم دخی متعذر بولنمغله اعطاء قیمتلری متقرر اولور واعطاء قیمت دخی شرعا واجب اولمیوب انجق زمان مستقبلده مسلمینه اعتماد ووفاء شرط ایده جكلرینه حسن اعتقادلری ایچوندر ومقصود معهود انجق اخذ قیمته رضالری موجود اولمغله كسب وجود ایدر بناء علیه امام المسلمین اولا استرضالرینه همت ایدوب راضی اولورلرسه اعطاء قیمته مباشرت واولمازلرسه بلا شیء رد وطردلرینه مبادرت ایدر زیرا رضالری تحقق ایتمدكجه زمان مستقبلده مسلمینه اعتماد ایتمیه جكلری وارستهٔ اشكال اولمغله اعطاء قیمت بلا فائده اضاعت اموال اولور واگر دار الحربده بولنان عسكردن بر مسلم بر علج كبیری قهر ایله اسیر ایلدكده علج مسفور اكا نفسنه فدا ایده جكم یوز دینار اوزره مصالحه قبل سبیلمی تخلیه ایتمك اوزره دیو تعبیر ایلسه اولبابده اذن امیر بولنمادیغنه مصالحه سی تجویز وتقریر اولنماز زیرا مأخوذ اسیر اولوب اسراده رأی وتدبیر شرعا امامه تخصیص اولنمغله رأی امام اوزره تغلب اهل عسكردن بركیسنه حقنده ترخیص اولنماز بو یله ایكن مسلم مرقوم صلح مزبوره اجتسار ایتمكله علج دخی یاننده بولنان یوز دیناری اظهار ایلسه اول مسلم اوزره واجبدر كه دنانیرینی اخذ ایدوب بنه امساك علجه بدل اقتدار ایلیه كه یاننده بولنان دنانیر اخذ نفسی ایله مأخوذ اولوب غنائمدن اولمغله بعض غنائمی بعض آخر ایله مبادله جائز وسزاوار اولماز همان لازم اولان علج ودنانیری حضور امیره احضار قیلمقدر لكن دنانیر مزبوره علجك یاننده بولنمیوب بلكه بر حصن ممتنعه ورود وایچنده بولنان كندو مالندن یاخود اهل حصنك قرض وهبه‌لرندن اول دنانیری اداده بذل مجهود ایلسه اول مسلمك حقنده افضل امرین اولدر كه اول دنانیری ید علجه هر كیم اعطا قیلدی ایسه آنك اوزرینه مردود قیله زیرا دنانیر مزبوره علجك یاننده حاصل اولمیوب بلكه ید مسلمه علی وجه الامان صلحله داخل اولمشدر و بز قریبا بیان ایتمشیدك كه سبیل علجی تخلیه بر له رأی امام اوزره تغلبی جائز وشایان دكلدر پس صورت مرقومه‌ده علجی دنانیر ایله برابر كتورمك شرعا متعذر اولمغله دنانیری رد وعلجی حضور امیره كتورمك اوزرینه ثابت ومتقرردر اما مسئلهٔ سابقه بشقه‌در كه آنده علج ودنانیرینی معا بطریق القهر

اخذی متعین اولمغله ایکیسنی برابر کتورمکه شرعا قادر ومتمکندر بو یله ایکن اول دنانیری اخذ ایله علجی
اطلاقدن صکره حضور امیره کلوب قصه سنی اخبار ایلسه کرکدر که امیر همان مرهٔ واحده ده عفو بنه ابتدار
ایتیوب بلکه مستقبلده بومثللو حرکتدن نهی ایله اکا تقدم اوزره اقتصار ایلیه زیرا ظاهر حالی فعل مزبوره
عن جهل اقدامنه دال اولمغله کرکدر که امام آنی معذور طوتوب اقیلوا ذوی الهیئات عثراتهم یعنی هیئت
حسنه صاحبی اولوب سوء حالله متهم اولمیان کسنه لرک زله وخطالرین عفو ایدوب مؤاخذه ایتمکز حدیث
شریفی ایله عملده سعی مشکور ایلیه لکن مسلم مزبور دخی اول دنانیره قهر علجله وقهر علجه دخی منعهٔ مسلمینله
واصل اولمغله کرکدر که امیر اول دنانیری یدندن آلوب غنائم مسلمینده داخل قیله وصورت مفروضه ده علج
مزبوره بعد الاطلاق مسلمیندن عسکر آخر ظفریاب التحاق اولوب آنی اخذ ایله دار اسلامه اخراج والحاق
ایلدکارنده اهل عسکر اول بزم رفیقمز آنی مقدما اخذ ایدوب خلاف مشروع اوزره اطلاق ایتمش اولمغله
بز اکا سزدن احقلرز دیو اظهار شقاق ایلسه لر اکا بروجهله کسب استحقاق ایده مزلر زیرا مأخوذه حق آخذ
قبل الاحراز غیرمتأکده واحراز دخی عسکر اولدن بولنماوب ثانیدن بولندیغی ثابت ومتمهددر کذلک علج مذکور
دخی اهل عسکر ثانی یه سزک هیچ بریکز فلان مسلم بنی امانله اطلاق ایتمش اولمغله سزلر ایچون بنم اوزریمه
سبیل یوقدر دیو نزاع ایلسه قولنه التفات واستماع اولنماز زیرا بعد الامان مأمنه بالغ اولمغله حکم امانی رسیدهٔ
نهایت مبالغ اولمشدر کورمزمیسنکه نفس امیر آنی اسراء مسلمین ایله یا ماله مبادله یی یاخود اوزرینه منی رأی وتدبیر
وتخلیهٔ سبیله تسییر ایدوب بعد بلوغ المأمن مسلمین آنی مجددا اسیر قیلسه لر بنه فیء مسلمینه وضع وتقریر قیلنور
زیرا امیر صور مذکوره ده آنکله مأمنه بالغ اولنجیه دک امین اولمق اوزره مصالحه یه قائل اولوب مأمنده ایکن دخی
امین اولمق اوزره مصالحه یه قائل اولمامغله قبل بلوغ المأمن امان مسلمینده داخل اولوب بعد البلوغ امان مسلمین
آندن زائل اولمشدر حتی قبل بلوغ المأمن اخذ واسیر ایتمش اولسه لر جواب مسئله وجه آخر اوزره تحریر اولنور که
آنده امام تخییر اولنور یعنی دیلرسه اول یوز دینار اوزره صلحی امضا ایله تخلیهٔ سبیلنه رضا ویریر وموقف
منصب القضاده دیرکه امامک بو فعلی جائز ایسه ده بن آنی مستحب کورمزمکه فعل مزبور مفاداة الاسیر بالمالی
اقتضا ایدر ودیلرسه اول دنانیری یدلرندن اخذ اولنان اهل حصنه رد وایفا وعلجی فیء مسلمینه وضع والقا ایدر
زیرا قبل بلوغ المأمن آنک حالی مسلم مرقومله وقت صلحنده اولان حالی ایله برابر اولمغله امام وقت صلحنده حاضر
بولنسه بین الامرین المذکورین مخیر اولدیغی کبی قبل بلوغ المأمن دخی مخیردر والله اعلم

باب فداء الاسراء من الاحرار والمملوکین بالمال * یعنی احرار ومملوکلردن اولان اسراء مسلمین واهل ذمتی اول اسرانک
یا ولارینک اغیریلرک امرلری اوزره فداء ماله تخلیصی حاوی بحث دقیق الفحوا یدر اکر احرار مسلمین یا اهل ذمتدن
برکسنه اهل حربه اسیر اولوب دار الحربده بولنان مسلم وذمی برمستأمنه مقدار فداسنی عدم تفسیر اوزره بنی بونلردن
افتدا یاخود اشترا قیل دیو تعبیر ایتمکله اول دخی امرینی تنفیذ ایله آنی دار اسلامه ایصال وتسییر ایلسه مأمور مذکور
ایچون اسیر مزبور اوزره سبیل استرقاقی اولمیوب بنه حریتی اوزره ابقا وتقریر اولنور زیرا مأمورک موجب امر اوزره
افعالی بالنفس فعل آمر ایله هم حالدر نتکه سی اولدر که حر اولان انسان اسر وشرا ایله مملوک اولمق عدیم الامکاندر
اما مأمور مذکورک بذل ایلدیکی مال فدا آمر مزبور اوزره دین واجب الادادر که مال مرقومله آنی حکما احیا قلمشدر
نظیری اولدر که مستوجب قصاص اولان کسنه بر شخصه امر وتنبیه وولی الدمه اعطاء ماله قصاصدن مصالحه
خصوصنی تفویض وتوجیه ایلیه توضیحی اولدر که فدا ایله امری ایکی وجهه محتملدر بری اولدر که بکا تصدق
وجهی اوزره بذل فدا قبل دیمکدر وبری اولدر که بکا اقراض وجهی اوزره بذل فدا قبل دیمکدر وعند الاطلاق
انجق ادنی الامرین ثابت وعلی سبیل الاقراض بذل فدا ایلدیکی مثبت اولور لکن فداسنده ادا قیلدیغی مقدار
دیت یاخود آندن انقص ایسه تمامی ایله رجوعه قادر اولوب اگر یدایسه زیاده سی ساقط وانجق مقدار دیتله رجوعه
مقتدر اولور وبعض علما دیدیلر که قیاس قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره قلت وکثرتی معتبر اولمیوب
ادا قیلدیغی تمام فدا ایله رجوعی لازم اولور که امام مشار الیه وکالتلرده مراعات امر مطلق ملتزمدر لکن قول مذکور
قول جمیع ائمه اولمق اصح واقوادر که امر اسیر من حیث المعنی توکیل بالمبادله اولدیغی هویدا ومن حیث الصورة
توکیل ایسه ده توکیل بالشرادر وامام ابو حنیفه رحمه الله تعالی توکیل بالشراده عند الاطلاق شرا بالقیمة ایله
مقید اولور دیوب امامین ایله اتفاق ایلمشدر وقیمت حر انجق مقدار دیتی اولمغله امر مطلق بعد الفدا اوزرینه
مقدار دیتنی الزام ایدوب زیاده یی اتمیه جکی محققدر پس اکر ایله فدا ایلین بلا امر فدا ایله متبرع کبی زیاده سنده

متطوع اولوب انجق مقدار دیتله راجع اولور سؤال اولنورسه که مأمور مزبور امر اسیره امتثال ایتمش عد اولنورسه
لازمدر که جمیع فداسی ایله اوزرینه رجوعه قادر اوله ومخالفت ایتمش عد اولنورسه واجبدر که وکیل بالشرا
امر موکله مخالفت وغبن فاحشله قیمت مبیعدن اکثر ایله اشتراسی صورتنی کبی هیچ برشیئله رجوعه مقتدر اولمیه
جوابده دیرز که سؤال مذکور انجق شول حینده مستقیم اولور که عقد فدا معاوضه علی سبیل المبادله قبیلندن اوله
حال آنکه بویله دکلدر که حر مسلم وحر ذمی محل معاوضه دکللردر همان اسیر امرنده مقداردیتی یاخود انقص ایله
استقراض ایدوب اول مقداری فداسنه صرف ایله امر ایتمش اولمغله مأمور دخی اول مقدارده اقراض وزیاده ده
تبرع ایتمش اولدیغندن مقدار اقراضی ایله رجوعه قادر اولوب مقدار تبرعی ایله مقتدر اولماز وعلی هذا اسیر مذکور
مستأمن مزبوره امرنده بنی بیک درهمه افتدا قیل دیو تعیین مقدار فدا قیلوب اول دخی مقدار مزبور ایله افتداسی
غیرممکن اولمغله زیاده ایله افتدا قیلسه انجق بیک درهمله رجوعه قادر اولور که رجوعی حکم استقراضه مبنی
واستقراض دخی انجق بیک درهمده ظاهر اولمشدر اما حکم شرا بشقه درکه وکیل بالشرا مشتراسنه ابتداء
متملک بعده تمام ثمن تملک ایله موکلنه تملیک ایدر پس وکیل مرقوم موکلنه زیادهٔ ثمنله مخالفت ایتدکده تملیکی برنسنه ده
متحقق اولمامغله ثمندن برشیئله موکل اوزره رجوعه مستحق اولهمز لکن اسیر مذکور مستأمن مزبوره بنی اهل حربدن
نه مقدار ایله مناسب کوریرسک یاخود نه مقدار ایله دیلرسک افتدا قیل یاخود فدام ایچون بذل ایده جکک مقدارده
امرک نافذدر دیو تصریح ایتمش اولسه جمیع فداسنده قلیل وکثیر رجوعی صحیح اولور زیرا تفویضی تصریح
تعمیم اوزره مشتمل اولمغله قلیل وکثیر جمیع فداسنده امرینه ممتثل اولمش اولور واکر اسیر مذکور عبد مکاتب اولوب
مستأمن مزبوره امر ایله بنی مالله افتدا قیل دیو تعبیر ایلسه بو امری تجویز وتقریر اولنور ومال فداسی بدل
کتابتی اوزره تقدیم وآنکله فی الحال مؤاخذه سی تعمیم اولنور زیرا ماله فداسی حکما احیاسنی متضمن وبو مثللو
مالی ادا اوزرینه فی الحال لازم ایدوکی متعیندر کورمزمیسنکه مکاتب کندو اوزرینه لازم اولان قصاصدن
مال اوزره بالنفس مصالحه یاخود مصالحه ایله غیره امر ایلسه اول ماله فی الحال مؤاخذه سنه استعجال
اولنور نتکه سی اولدر که مکاتب نفقه سی کبی کندو حاجتنه راجع اولان امورده کسبنه احق واولی بابده
فی حکم الاحرار ایدوکی امر محققدر بو صورتده اول مکاتبک قبل اداء الفداء بدل کتابتدن عجزی ظاهر اولوب
بنه رقه رجوع ایدرسه اول فدا ایچون بیعی مشروع کوریلور زیرا فداء مرقوم حق مولاسنده دین ظاهر الوجوب
اولمغله بعد العجز آنک ایچون بیعی لازم اولور مگر مولاسی قضاء دینی ملتزم اوله وبو بابده قیمت مکاتب مسئلهٔ
حر ده مرتبهٔ دیتده مرتبدر زیرا مملوکک بدل نفسی انجق قیمتی اوزره منحصر ایدوکی اوزرینه جنایتله قیمتی لازمه
اولقدن ظاهردر انجق قیمت ودیت میاننده جهت فارقه شو وجهله بیان اولنور که مقدار دیت نص ایله معلوم
ومنضبط اولمغله زیادتنک قلت وکثرتنه اعتبار اولنماوب ساقط قیلنور اما قیمت ظن وتخمینله معلوم اولان
امور دن اولمغله زیاده سی ناسک بومثللو معاملاتده تغابن ایده جکلری مقدار ایله واقع اولمش ایسه مقدار
زیاده امر متیقن اولمادیغندن مأمورک تمام فدا ایله رجوع ایلمک مقدوریدر اما زیاده سی تغابن ایده جکلری
مقدار ایله واقع دکل ایسه جواب مسئله بشقه درکه اول زیاده ایله راجع اوله مز واکر مکاتب مزبورک قیمتی
بیک درهم ایکن مستأمن مذکوره بنی بشیوز درهمه افتدا قیل دیو امر وتنبیه ایدوب اول دخی فداسنده بیک درهم
یاخود دخی زیاده صرف وتوجیه ایلسه مکاتب اوزره انجق بشیوز درهمله رجوعی صحیح ووجیه کوریلور
زیرا امر مذکورنده مال مسماسنی مستقرض اولدیغندن مأمور دخی زیاده ده متبرع اولوب انجق مقدار مسماده
مقرض اولمشدر اگرچه مسئلهٔ سابقه کبی مقدار استقراضی تصریح ایتمدکده قیمتنه اعتبار اولنوب مقدار
قیمتله رجوع ایدر اما بو مسئله کبی تصریح ایتدکده قیمتنه اعتبار اولنمایوب مقدار استقراضدن زیاده ایله
رجوعی مشروع اولماز واکر مکاتب مزبورک قیمتی بیک درهم ایکن بنی بش بیک درهمه افتدا قیل دیو امره
اقدام ایلسه قیاس قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره تمام فداسی اول مکاتب اوزره حال کتابتنده یعنی
قبل اداء الکتابة الزام اولنور اما قول محمد رحمه الله تعالی اوزره قبل العتق انجق مقدار قیمتی ایله رجوع ایدوب
زیاده ایله اداء بدل کتابتله عتقندن صکره رجوعه شروع ایدر واختلاف موصوف بر اصل معروف اوزره مبنیدر که
عند ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه مکاتب وعبد مأذون غبن فاحشله بیع وشرالری نافذ اولمقده مسالک احراره
سالکلردر وعند الامامین رحمة الله تعالی علیهما غبن فاحشله بیع وشرایه غیر مالکلردر پس مفاداته امرنده
دخی عند ابی حنیفة رضی الله عنه مکاتب بمنزلة الاحرار اولمغله جمیع مسماده قلیل وکثیر مستقرض اولوب

مأموردخی جمیع مسمی ایله رجوعه کسب اقتدار ایدر وعندالامامین هبه کبی محابات فاحشه ایله بیعه دخی مالك
اولمامغله حالت رقنده امری انجق مقدار قیمتنده تصحیح اولنوب زیاده ده هبه وکفالتی مسلکنه سالك قیلنور
وقبل العتق ضمان کفالتله مؤاخذهٔ مکاتب صحیح اولمادیغی کبی بو بابده دخی قبل العتق قیمتندن زیاده ایله اوزرینه
رجوع مأمور تصحیح اولنماز واکر مستأمن مرقوم اسیر حر یاخود مکاتبی بلا امر افتدایه مسارع اولسه بعدالافتداء
اسیر حر حریتی ومکاتب کتابتی اوزره باقی قیلنوب فادیلری دخی اوزرلرینه برشیئله راجع اوله مز زیرا بونلر اسرایله
مملوك اولمادقلرندن بلا امر فادیلری دخی فداسنده متطوع اولور واکر اسیر مزبور مدبر یاخود ام ولد اولوب
مستأمن مزبوره ماله بنی افتدا قیل دیو امر ایتمکله آنی مثل قیمتی یاخود زیاده ایله افتدا ایله استنقاذ ایلسه بونلر
اسرایله مملوك اولمامغله کرکدرکه آنلری مولالرینه تسلیم وانقاذ ایلیه واول بابده مذکورلرندن هر بری مأذون
ومحجور اولمق برابر ومأمور ایچون فداسندن برشیئله کرك مولالری وکرك قبل العتق کندولری اوزره رجوعی
غیر متصوردر اکرچه محجور اولدقلرنده عدم رجوعی آشکاردرکه امر محجور حق مولاسنده عدیم الاعتباردر
اما مأذون اولدقلرنده عدم رجوعی آندن ناشیدرکه مملوك مرقوم ید مولاسندن خارج و بشقه ید قاهره یه داخل
اولمغله صورت اباقی کبی حکم اذنی باطل ومتلاشی اولمشدر یاخود مانحن فیهده واقع اولان فداء النفس بالمال
قصاصدن مال اوزره مصالحه منزلنه انزال اولنمغله صورت مصالحه ده قبل العتق عدم مؤاخذه ده مأذون
ومحجور همحال اولدیغی کبی مانحن فیهده دخی همحال قیلنور لکن بعدالعتق فادی هر بری اوزره فداسی ایله
راجع اولور مکر فداسی قیمتندن ناسك تغابن ایده جکلری مقداردن اکثر ایله واقع اوله اولبابده انجق قیمتیله
رجوع ایدوب زیاده ده متبرع قیلنور زیرا مدبر وام ولدك امرلری کندو حقلرنده امر مکاتب کبی معتبر اولوب
امر مکاتب بیان سابق اوزره عندالاطلاق قیمتله مقدر اولدیغی کبی بونده دخی قیمتله مقدر قیلنور واکر مسئلهٔ
مرقومه ده مدبر وام ولدك مولالری مستأمن مرقومه سن آنلری اشترا یاخود افتدا قیل دیو علی الاطلاق
امر ایدوب بنم ایچون اشترا وافتدا قیل دیو تقیید ایتمش اولسه دخی افتدالری مثل قیمت یاخود زیادهٔ یسیره ایله
واقع اولمش ایسه تمام فدا ایله مولالری اوزره راجع اولوب زیادهٔ فاحشه ایله اولمش ایسه آنده متطوع قیلنور
زیرا آنلر ملك مولالری اوزره باقی اولمغله مولالرینك فداء ملکی ایله امری اسیر حرك حق نفسنده امری منزلنه
تنزیل اولنوب بودخی وجه مشروح اوزره استقراض ماله تحمیل اولنور نکته سی اولدرکه بعدالاسر فداء
اسیر قصاصدن مصالحه منزلنه ده اولوب مدبر وام ولدك جنایتلرنده مولالرینك صلحیله امری بنم ایچون دیمکله
نفسنه مضاف قیلسه ده قیلماسه ده معتبر اولدیغی کبی فداده دخی اعتباری مقرردر واکر مسائل مذکوره ده
آمر ومأمور اختلاف ایدوب آمر بن شو مقدار ایله فدایی امر ایتمشیدم دیوب مأمور بلکه آندن اکثر شو مقدار ایله
امر ایتمشیدك دیسه قول مع الیمین قول آمر ایدوکی بلا خلافدر زیرا امر مزبور انجق جهت آمردن مستفاددرکه
امرینی بالکلیه انکار ایلسه قول آنك قولی ایدوکی حکم لازم الاعتماددر پس بو مقدارنده اقرار ومقدار آخرده
انکار ایلدکده بنه بویله در واکر آمر اکرچه بن سکا طلب ایلدیکك مقدار ایله افتدایی امر ایتمشیدم لکن انجق
شو مقدار اقل ایله افتدا ایلدیك دیسه بنه قول قول آمر ایدوکی هویدادرکه آمر مأموردن مستقرض مال اولمغله
اختلافلری مقدار اقراضده واقع اولوب مقرض ادعای زیاده ایتمکله اقامت بینه آنك اوزرینه لازم ومستقرض
انکار زیاده ایتمکله قول مع الیمین آنك قولی ایدوکی ظاهر وساطعدر واکر اسیر مکاتبك مولاسی مستأمن مرقومه
آنی بنم ایچون بیك درهمله اشترا یاخود افتدا قیل یاخود مالمدن بیك درهمله آنی افتدا قیل دیوب اول دخی
امتثال امرینی التزام ایلسه فداء مزبور ایله آمره رجوع ایدوب مکاتب اوزره هیچ نسنه الزام ایلمز زیرا مکاتب
برشیئله امر ایتمیوب آمر دخی بنم ایچون دیمکله عقدی یاخود مالمدن دیمکله مالی نفسنه مضاف ایلدکده نفسنی
اول مالله ضامن قیلمشدر نظیری شول فضولیدرکه خلعده ومال اوزره قصاصدن صلحده مالی نفسنه مضاف
قیله بونده ضامن مال قیلندیغی کبی مانحن فیهده دخی قیلنور امابنم ایچون ومالمدن دیمیوب همان آنی بیك درهمله
افتدا قیل دیمش اولسه نظر اولنور اکر آمر ومأمور میانلرنده مخالطهٔ معاملات وار ایسه بنه جواب سابق
درکاردرکه بینلرنده قائم اولان مخالطه لری حصول معنای استقراضده نفسنه اضافتی منزلنه نازل بلکه دخی
اقوی ایدوکی آشکاردر واکر مخالطه لری غیر موجود ایسه فداسی تطوعدن معدود قیلنور زیرا مولاسی فداسندن
برشیئه ضامن اولمیوب وضمانه برلفظله اشارت دخی ایتمیوب همان اول مستأمنی اسباب اکتساب احسان وثواب اوزره
بطریق المشورة دلالت ایلمشدر کذلك اسیر احرار وحرائردن اولوب آمر دخی زوج وزوجه سی یا بعض اقرباسی

مطلب لایؤاخذ المکاتب بضمان الکفالة قبل عتقه

مطلب الامر بالصلح عن القصاص

مطلب امر الفضولی بالخلع او الصلح عن القصاص

یاخود

یاخود شخص اجنبی اولدقده بنه تفصیل سابق اوزره عقدی یا مالی نفسنه نسبت ایلدکده ضامن مال قیلنوب
عدم نسبتنده آمر ومأمور معاملاتده بر برینه مخالط ایسه بنه ضامن قیلمغله اوزرینه رجوع اولنور ومخالط دکللر ایسه
امری همان بطریق المشورة رأی واشارتدن عبارت اولمغله اوزرینه برشیئله رجوعی مشروع اولماز واکر اسیر بر طفل
صغیر اولوب والدی مستأمن مزبوره سن آنی بنم ایچون یاخود مالمدن افتدا قیل دیو طلبکار اولسه والدی بو قولنده
ضامن مال اولمغله فدا ایله وجه مشروح اوزره آکا رجوعی سزاوار اولور و بعدالرجوع والدك اول فدا ایله مال صغیره
رجوعی اکرچه بالنظر الی القیاس صغیر اوزره ولایتی قائمه اولمغله جائز ومشروعدر اما بالنظر الی الاستحسان رجوع
مزبور باطل وممنوعدر بونك نظیری شول مسئله ده واقع اولان قیاس واستحساندرکه والد ولدینه بر عورتی تزویج
ومهرینه ضمانله مالندن ادا ایلسه بونده بالنظر الی القیاس اول ماله ولد اوزره رجوعی جائز وشایان کورلیوب
بالنظر الی الاستحسان جائز وشایان کورلمز زیرا عادت شایعه اولدرکه والدلر بومثللو امورده متبرعین اولوب رجوعه
طامعین اولمازلر ووجه محرر صورت فداده دخی مقرردر حتی والد قبل اداء الفدا فوت اولسه فداء مذکور ضمانته
اعتبار ایله ترکه سندن دین اولوب مأمور اول ترکه دن اخذ بنه کسب اقتدار ایدر لکن ورثهٔ والد بعدالایفاء آنکله مال
ولده رجوع وآندن استیفا ایدرلر نظیری مسئلهٔ مهردرکه والد امرأهٔ ولدینك مهرینه ضامن اولوب قبل الاداء فوت
اولدقده ترکه سندن ایفا اولنوب صکره ورثه سی مال ولددن اخذ واستیفا ایدرلر وبو مسئله لرده معنای فقهی
اولدرکه والددن وجه مشروح اوزره واقع اولان انجق بطریق الصلة والاحساندر وتمام صله تسلیم وقبضه
منوط ایکن قبل التسلیم فوت اولدقده بعد وفاته واصل اوله جق صله سینك حکمنده نظر وامعان اولنسه تحت
وصیتده مندرج اوله جغی عیان ووارث ایچون وصیت باطله ایدوکی نمایاندر بناء علیه ضمانی اوزره ترکه سندن ایفا
وبطلان وصیت اوزره مال ولددن اخذ واستیفا اولنور واکر والد اول فدایی حیاتنده ادا ایدوب حین اداده
بونی صکره ولدم اوزره رجوع ایچون ادا ایده یورم دیو اشهاد ایلسه بو اشهادی مسئلهٔ مهرده واقع اولان
اشهادی کبی تصحیح اولنوب آنکله فداسنی ولدندن استرداد ایدر زیرا ذکر اولنان عادت شایعه یه اعتبار ایمز انجق
خلافنه تصریحی بولنمادقده بدیدار اولور واکر والد مذکور مأمور مزبوره سن آنی افتدا قیل دیو تنصیص
ایدوب امابنم ایچون یا مالمدن دیمکله قید وتخصیص ایلسه بو صورتده مأمور ایله مخالطه لری وار ایسه بو دخی
مسئلهٔ سابقه یه مماثلدرکه خلطه لری دلیل استقراض اولمغله عقدی نفسنه اضافتی منزلنه نازلدر اما مخالطه لری
یوغیسه فداسی انجق غلام صغیر اوزره نافذ اولمغله مأمور آکا تابع اولوب والد اوزره مطالبه سی واقع اولماز زیرا
والدك ولد صغیری اوزره امری نافذ اولمغله امر والد ولدك بنفسه علی تقدیر البلوغ امری ایله متحددر ووالد فدا ایله
علی وجه الاطلاق امر ایدوب اولوجهله انجق طرف ولددن معبر غیر ضامن اولدقده امری کندو اوزرینه
برشیئله رجوع مأموری متضمن اولماز نظیری شول نکاحدرکه آنده والد ولد صغیری اوزره قبول عقده قیام ایده
آنده مهر انجق ولد اوزره لازم اولوب والد اوزره الزام اولنماز پس مانحن فیه دخی قیاس مزبور اوزره توجیه
اولنور واکر احراردن برکسنه اهل حربده اسیر ایکن برشخصی وکیل ایدوب فلان مستأمنه بنی افتدا ایله امر قیل دیو
تعبیر ایتکله اول دخی مستأمن مزبوره سن آنی بنم ایچون یاخود مالمدن افتدا قیل دیو تقریر ایلدکده مستأمن دخی
تنفیذ امره قیام ایلسه فداء مزبور انجق وکیل اوزره الزام اولنور زیرا وکیل اول عقدی یاخود مالی نفسنه مضاف
قیلوب منزلهٔ مستقرضده ملتزم مال اولمغله مستأمن مأمور آنك اوزرینه راجع اولوب اسیر ایله بینلرنده هیچ معامله
جریان ایتمدیکندن رجوعی آنك اوزرینه واقع اولماز لکن وکیل بعدالایفاء اسیر اوزره رجوعله استیفا ایدر کذلك
مسئلهٔ مرقومه ده وکیل بنم ایچون یاخود مالمدن دیو تقیید ایتمیوب انجق مستأمنله میانلرنده قیام مخالطه لری
بدید اولسه مخالطه لری عقدی یا مالی نفسنه نسبتی منزله سنده اولمغله بنه وکیل اوزره رجوعی مفید اولور
اما بو صورتده مخالط دکللر ایسه وکیل اوزره رجوعی غیر ممکندرکه وکیل همان فلانی افتدا قیل دیو عقدی موکلنه
نسبتله آنك طرفندن معبر ایدوکی متعین ومعبر اوزره الزام مال اولمادیغی امر مثبتدر لکن بو تقدیر اوزره مستأمن مأمور
اول اسیر اوزره راجع اولورکه تعبیر وکیلی مقام تعبیرینه قائم اولمغله بنفسه امری موقعنده واقع اولمشدر نکته سی
اولدرکه هر زمانده که وکیل عقدی نفسنه مضاف قیله اسیره وکیل مستأمن مأمور ایله عاقد اولمیوب هر زمانده که وکیل
انجق معبر اوله اسیر البته معاقد اولور نظیری شول کسنه درکه طرف زوجه دن وکیل خلع قیلنه وکیل مزبور زوج
ایچون ضامن مال اولورسه رجوع زوج انجق وکیل اوزره واقع اولور اما ضامن اولمازسه انجق زوجه اوزره راجع
اولور علت فارقه سی نکتهٔ سابقه در واکر اسیر مزبور عبد قن یاخود امهٔ قنه اولوب برمستأمنه بنی اهل حربدن

مطلب زوج ولده وادی المهر من ماله لایرجع علیه

مطلب ضمن مهر امرأة ولده ومات قبل الاداء

ایله

اشترا یا افتدا قیل دیو امر ایتمکله آنی مثل قیمتی یاخود اقل یاخود اکثر ایله اشترا وافتدا قیلسه حکم مذکور نافذ اولوب
مملوك مرقوم بو عقد ایله ملك مستأمن اوله جغی هویدادر زیرا اهل حرب احراز ایله مالك اولدقدن صکره
مملوکك بنی اشترا وافتدا قیل دیو امری بطریق المشورة اشتراسنه اشارت ایدوکی ظاهر ومستأمن آنی بلا مشورة
اشترا قیلسه نفسی ایچون مشتری اولدیغی کبی بعد المشورة اشترا قیلدقده دخی نفسی ایچون مشتری اوله جغی
باهردر کورمز میسنکه مملوك مزبور دار اسلامده بولنوب آنی برکسنه اشترا قیلسه نفسی ایچون مشتری اوله جغنده
مملوکله مشورت وعدم مشورتك فرقی بولنمادیغی بلا مرادر وصورت مفروضه ده مشتری مرقوم آنی دار اسلامه
ایصال ایلدکده مولاسی مخیردر که دیلرسه تمام ثمنله اخذ ودیلرسه ترك واهمال ایدر واکر مملوك مرقوم بنی نفسم
ایچون اشترا یاخود افتدا قیل دیو امر ایلسه نظر اولنور اکر قیمتی یا غبن یسیر ایله اشترا ایدرسه بنه نظر اولنور
اکر بو تقدیر اوزره بن بو مملوکی کندو نفسی ایچون اشترا ایده یورم دیو اهل حربه اخبار ایدرسه بونده مملوك حریته
مقلوب ومشترینك آنك اوزرینه سبیل تملکی مسلوب اولور زیرا مملوك مزبور مشتری مأموری نفسنه نائب قیلمشدر
وشخص آخر آنی اول مملوکی شراده نفسنه نائب قیلسه البته اشتراسی منوب عنه ایچون حاصل اولوب منوب عنه
حکما بنفسه مباشر عقد منزلنه نازل اولور پس ما نحن فیهده دخی مملوك مزبور حکم عقد مذکورده نفسنی بنفسه
مولاسندن اشترا واعتاق ایلمش کبی اولور لکن مأمور مذکور فدا ایله اول مملوك اوزره رجوعه قادردر که مملوکی
امری ایله نفسی ایچون شراسی آنی امر اجنبی ایله اجنبی ایچون شراسی کبی اولوب آنده مالندن ادا قیلدیغی ثمنله اجنبی
آمر اوزره رجوعه مقتدر اولدیغی کبی بونده دخی مملوك آمر اوزره رجوعه مقتدر اولور زیرا حق نفسنده صحت امری
ظاهر واول مالی مأموردن مستقرض کبی اولدیغی باهردر لکن بو مسئله ده مملوك محرر ام ولد یا مکاتب یا مدبر اولسه اشترا
ایله نائل عتق اولمیه جغی مقرردر زیرا اهل حرب احراز ایله اکا مالك اولمیوب هنوز مولاسی اکا متملکدر
کورمز میسنکه حربی آنی اعتاق ایلسه عتقنی موجب اولمیوب بدنده ایکن قبول اسلام ایلسه مولاسی اوزره ردی
واجب اولور پس بونلردن بریسی کرك علی الاطلاق بنی اشترا قیل دیسون وکرك علی التقیید بنی نفسم ایچون اشترا قیل
دیسون مأمور مزبور آنی اشترا ودار اسلامه اخراج ایلسه بلا شیء ملك مولاسنه رد وادراج قیلنور زیرا امر مولاسی
بولنمادین آنی اشترا ایلین فداء ملك مولاسنده متبرع اولمغله مولاسی اوزره برشیله راجع اوله مز واکر مملوك مرقومی
قیمتی یا غبن یسیر ایله اشترا قیلدقده بن بو مملوکی کندو نفسی ایچون اشترا ایده یورم دیو اهل حربه اخبار ایلمسه
بونده مشتری مأمورك مملوکی اوله جغی آشکاردر که مالکی اولان حربی به اخبار ایتمدکجه مملوکی نفسی ایچون
اشترا ممکن اولمدیغی بدیداردر زیرا مملوکی نفس مملوك ایچون شراسی اعتاقنی موجب واعتاقنه ولاء مولاسی
متعاقب وحکم ولا نسب کبی دار الحربده دخی ثابت ومترتبدر ونفس مشتری ایچون شراسی تملك مشتری یی
مستوجبدر پس مالکنه اخبار ایتدکده مالکندن عبدی کندو اوزرینه عتقه وولاسنی کندویه الزامه رضا
فائت اولور وبلا رضا الزام عتق وولا جائز وثابت اولمسازاما اخبار ایلدکده حکم مسئله بشقه در واکر مملوك مرقوم
بنی نفسم ایچون اشترا یاخود افتدا قیل دیو امر ایلدکده آنی قیمتندن ناسك تغابن ایتمدیکلری مرتبه ده اکثر ایله
اشترا ایدرسه بو صورتده بن بو مملوکی نفسی ایچون اشترا ایده یورم دیو اخبار ایلسه دخی بنه مملوك مشتری اوله جغی
آشکاردر زیرا مملوکك اطلاق ثمن اوزره امری اجنبی آمرك امری کبی انجق قیمتی یاخود زیاده یسیره ایله شرایه
صرف اولنوب آندن اکثر ایله اشترا ایتدکده مخالفتله امری الغا وکندو نفسی ایچون اشتراسنه عطف اولنور
کذلك مملوك مزبور بنی نفسم ایچون بیك درهمه اشترا قیل دیو امر واستمداد ایدوب مستأمن مذکور دخی بونی بکا
نفسی ایچون بیك درهمه بیع ایدیکز دیمکله اهل حرب یعلمه اسعاف مراد ایلسه لر مملوك مزبور بنه آزاد اولور
زیرا بیع مزبور بالنفس مملوکك اهل حربله مخاطبه سی ایله حاصل کبی اعتاق بالجعل حکمنده داخلدر حتی مجددا
قبولی لازم اولمیوب همان بیع مذکور ایله عتق قائم وبایعنه ولاسی سالم اولور اما مستأمن مأمور بونی بکا بیك درهمه
بیع ایدیکز دیوب نفسی ایچون دیو تصریح ایلمسه بونده مملوك مشتری اولوب ومولاسی دیلرسه ثمنله استرداده
صحیح اولور زیرا نفسی ایچون اشتراسنی حربی یه اعلام ایتمکله حربی ولاء مملوکی التزام ایتمشدر واکر خلاف
امری اوزره بونی بکا نفسی ایچون ایکی بیك درهمه بیع ایدیکز دیوب حربی دخی اول وجهله بیعی ملتزم اولسه
بونده انعقاد بیع ایچون قبول مستأمن لازم اولور لکن بعد القبول عتق حاصل اولمیوب کندو ملکنه داخل قیلنور که
امر منصوصنه مخالفت ایتمکله شراسی بلا امر اشتراسی منزلنه نازل اولمشدر اما بنی نفسم ایچون دیلدیکك مقداری
ثمنله اشترا قیل دیمش اولوب اول دخی نفسی ایچون اشتراسنی اهل حربه اعلامله التزام شرا ایلسه بونده شراسی

قلیل وکثیر نه مقدار ثمنله حاصل اولمش ایسه بهر حال مملوك مرقوم عتقه نائل اولور زیرا امر عام ایله وکیلنه
تفویض امور ایدوب اول دخی امتثاله تحصیل مأمور ایلمشدر بناء علیه فداسنده ادا قیلدیغی مبلغ ایله بالغا
ما بلغ اوزرینه رجوعی مشروع کوریلور وصورت مفروضه ده قیمت مملوك بیك درهم اولوب بعد الاشترا
مأمور ایله مقدار فداده اختلاف ایدوب مملوك سن بنی بشیوز درهمله افتدا قیلدیك دیدکده مأمور دخی
بلکه ایکی بیك درهمله افتدا قیلدم دیو اظهار خلاف ایلسه بونده قول مع الیمین قول مملوکدر مکر مأمور
اقامت بینه یه سلوك ایلیه زیرا مأمور نفسی ایچون ذمت مملوکده دین زائدی مدعی و مملوك آنی منکردر وقول
مع الیمین قول منکر اولوب بینه مدعی زیاده اوزره لازم ایدوکی حکم مشتهردر سؤال اولنورسه نیچون مسئله
مزبوره وکیل وموکلك ثمنده اختلافلری منزلنه تنزیل وفصل نزاعلری بینلرنده ایجاب تحالف اوزره صرف
وتحویل قیلنماز جوابنده دیرز که بو بابده ایجاب تحالف اقوال ائمه مزه موجب تخالفدر اما قول ابی حنیفه
رضی الله عنهه مخالفتی آندندر که امام مشار الیه انعم الله تعالی حق الانعام علیه اختلاف وکیل وموکل صورتنده
تحالفی انجق قبل تغیر السلعة ایجاب ایدوب بعد التغیرینه حکم دعوی وانکاری استیجاب ایلمشدر حال آنکه
ما نحن فیهده مقام سلعه ده بولنان مملوکه عتقله تغیر کلدیکی بی ارتیابدر واما قول محمد رحمه الله تعالی یه مخالفتی
آندندر که امام مومی الیه اسبغ الله تعالی نعمه علیه اکرچه مسئله وکالتده تحالفه بعد تغیر السلعة دخی اعتبار
ایتمشدر لکن اعتبار مذکورده شول موضع اوزره اقتصار ایتمشدر که آنده بعد التحالف عقد سابقی فسخ ایدوب
موکل سلعه یی قیمتله اخذ ایلمك ممکن ایدوکی آشکار اوله حال آنکه ما نحن فیهده امکان مذکور ظاهر الانعدامدر که
مملوك ایچون بعد العتق جانب مأموردن ماله متعلق برنسنه واصل اوله جق دکلدر که اوزرینه آنك قیمتی الزام اولنه
پس ما نحن فیهده مملوك ایله مأمور شول موجر ومستأجر منزلنه تنزیل قیلنورلر که بعد استیفاء المنفعة مقدار
اجرتده اختلاف ایده لر آنده ایجاب تحالف اولنمیوب همان قول مع الیمین قول منکر قیلنمغله قطع خلاف
اولندیغی کبی ما نحن فیهده دخی اول وجهله قطع خلاف اولنور و بوندن اقدم افاده اولنمشدر که مستأمن
مأمور مملوك مزبوری نفسی ایچون اشترا قیلدیغنی اهل حربه اخبار ایله یادعی عتقنه وثبوت ولاسنه ارضا ایتمدکجه
ملك مشتریده متمکن اولوب اول دخی دار اسلامه اخراج ایلدکدنصکره مولاسی ایچون دیلرسه تمام ثمنله اخذی ممکن
اولور لکن بو صورتده مولاسی ایله مشتری مقدار ثمنده اختلاف ایلسه لر بونده قول مع الیمین قول مشتری قیلنمغله
رفع خلاف اولنور کذلك مولاسی بونی اهل حرب بکا هبه ایلدیلر شمدی بن قیمتی ایله اخذ ایده رم دیوب مشتری
دخی بلکه بن ایکی بیك درهمه اشترا ایلدم دیمك مثللو جنس عقدده منازعه ایلسه لر بنه قول قول مشتری قیلنمغله دفع
مدافعه اولنور و بز بو فصولك قبل اقامة البینة و بعدها واقع اولان تفاصیل احوالرین و بو مسئله لر مسئلهٔ شفعه منزلنده
اولمغله اول بابده امامریمزك اتفاق واختلاف ایلدکلری اقوالرین وطرفین اقامت بینه ایتدکده ترجیحی خصوصنده
قول ابی یوسف رحمه الله تعالی قول امامینه مخالف ایکن جناب مؤلفك بو کتابی تصنیفی امام مومی الیه ایله
میانه لرنده وقوع منافسه هنکامنه مصادف اولمغله ذکر قولندن معرض ومنصرف اولدیغنی باب من الفداء فیما
یصلح ومالا یصلح شانسنده ذکر وانبا ایلدیك واکر بر عبد اهل حربه اسیر اولوب مولاسی بر مستأمنه اول عبدی اهل حربدن
بنم ایچون یاخود مالمدن اشترا قیل دیو امر وتعبیر ایلسه نظر اولنور اکر اشتراسی قیمتی یاخود غبن یسیر ایله حاصل
اولورسه عبد مزبور مولای آمرك ملکنده داخل اولور زیرا اهل حرب اکا احراز ایله مالك اولمریله مولای قدیمك آنی
اشترا ایله امری اجنبینك امرینه مماثل وهر بری انجق قیمتی یا غبن یسیر ایله عقده متناولدر واکر اشتراسی غبن
فاحش ایله صادر اولورسه امر مولاسنه مخالف اولمغله مشتری آنی نفسی ایچون اشترا قیلدیغی ظاهر اولور
بعده مولای قدیمی دیلرسه مشتری ایچون ترك ودیلرسه تمام ثمنله اخذه قادر اولور اما صورت مفروضه ده
اشترا ایله امرینی بنم ایچون یاخود مالمدن دیو تفصیل ایلمسه بو قولی علی طریق المشورة اشارت رأی مناسبه تحمیل
اولنوب مخاطبك بعد المشورة اشتراسی نفسی ایچون واقع اولمقده قبل المشورة اشتراسی منزلنه تنزیل قیلنمغله
اول عبدده جمیع تصرفاتی تنفیذ وتکمیل اولنور نظیری اولدر که برکسنه آخره سن فلانك عبدینی اشترا قیل دیو
امر وتعبیر ایدوب بنم ایچون یا مالمدن دیمکله تفسیر ایلمیه ایشته بو امری مشورته صرف اولنوب توکیله عطف اولنماز
اما بنم ایچون یا مالمدن اشترا قیل دیو امری بشقه در لکن بنم ایچون دیلدیکك مقدار ایله اشترا قیل دیو
علی وجه العموم تفویض خصوص ایلمش اولسه بونده هرنه مقدار ایله واقع اولمش ایسه اشتراسی مولاسنه
مخصوص اولور بو صورتده آمر ومأمور مقدار ثمنده تخالف ایلسه لر اولا تحالف ایدوب بعد التحالف

آمر عبدی مشتری یه ومشتری دخی قبض ایلدیکی ثمنی آمره رد ایله فسخ تصرف ایدرلر زیرا حکم تحالفده
وکیل ایله موکل ثمنده اختلاف ایلین بایع ومشتری منزلنه نازل اولوردر انجق مسئلهٔ وکالتده موکل علم اوزره
تحلیف اولنورکه یمین اکا فعل غیرا وزره تکلیف اولنمشدر ویمینده تحلیف موکل تقدیم اولنورکه
موکل مقام مشتریده مقیدر وامام ابو یوسف رحمه الله تعالی نک قول اخیرنده یمین مشتری تقدیم اولنور
وقول مذکور امام محمد رحمه الله تعالی نک مذهب مستقیمیدر وبز بو بحث لازم الاتفاقی کتاب البیوعده بیان ایلدیك
واکر مسئلهٔ مرقومه ده آمر ومأمور اقامت بینه یه ابتدار ایلسه لر مأمور مثبت زیاده اولمغله آنك بینه سی
ترجیحه سزاوار اولورو اکر مسئلهٔ مزبوره ده آمر قبل الاختلاف اول عبدی آزاد اتمش اولسه اعتاق ملکنه
تعلق ایتمکله عبد مرقوم حریتله برمراد اولور و بعد الاعتاق مباشر تنازع وتحالف اولدقلرنده قول ابی حنیفه
رضی الله تعالی عنه اوزره قول قول آمر و بینه بینهٔ مشتری قیلنوب ایجاب تحالف اولنماز وقول محمد رحمه الله تعالی
اوزره ایجاب تحالف بوصورتده دخی تخلف ایلمز واما مین مشار الیهما رحمة الله تعالی علیهمانك اختلاف
مذکورلری بایع ومشتری سلعه لری محتمل فسخ عقد اولمامق اوزره متغیر اولدقده نصکره مقدار ثمنده
اختلاف ایلدکلری مسئله ده جاری اولان اختلافلرندن ظهور ایلمشدر واکر برحر ایله بر مکاتب اسیر اولوب
ایکیسی بردن اتفاقله بر مستأمنه بزی اشترا قیل دیو امر واطلاق اتملریله مستأمن اشترا اینه بش بیك
درهمی دفع وانفاق ایلسه فداء مزبور ایکیسینك بردن اوزرلرینه الزام ودیت حر ایله قیمت مکاتب اوزره تقسیمدن
صکره حصهٔ دیتله حر اوزره وحصهٔ قیمتله مکاتب اوزره رجوع والتحاق ایدر زیرا بیان سابق اوزره حری
مقدار دیتی یاخود اقل ایله ومکاتبی مقدار قیمتی یاخود اقل ایله اشترا قیلدقده اوزرلرینه تمام ثمنله صحت رجوعی
شول حکم اوزره دلیل اظهردرکه فداء حرده دیتی وفداء مکاتبده قیمتی معتبردر پس فدایی ایکیسنه بردن بلا تفصیل
نسبت قیلدقده هر برینك بدل نفسی اعتبار ایله ایکیسی اوزره قسمت اولنور وعلی هذا مسئلهٔ مرقومه ده قیمت
مکاتب بیك درهم ایکن ایکیسنی اون بش بیك درهمله افتدا قیلمش اولسه بوصورتده هر برینی بدل نفسندن ناسك
تغابن ایتمیه جکلری مرتبه ده اکثر ایله فدا اتمش اولمغله فداسی هر بری اوزره انجق مقدار بدل نفسی ایله رجوعنی
مستوجب ایدوکی هویدادر بناء علیه حر اوزره رجوعی تمام دیتی اولان اون بیك درهمله واقع اولوب مکاتب اوزره دخی
قیمتی اولان بیك درهم اوزره مقدار تغابن ناس اولان زیادهٔ یسیره یی ضم ایله راجع اولور زیرا قریبا بیان ایلدیك که
طریق معرفت قیمت انجق ظن وتخمیندر پس مقدار تغابن ناس اولابده عفو اولنمق امر مستبیندر واکر مسئلهٔ
مفروضه ده بزی دیلدیکك مقداری ماله افتدا قیل دیو امر وتعمیم ایتملر اولوب مستأمن مأمور دخی فدالرینی
بکرمی بیك درهمه تنظیم ایلسه بوصورتده قیمت مکاتب مثلا بیك درهم ایسه مقدار دیتله اون بر بیك درهمه
بالغ اولمغله فدالری اولان بکرمی بیك درهم اون برسهم اوزره تقسیم اولنوب قیمت مکاتب ایکی بیك درهم ایسه
مقدار دیتله اون ایکی بیك درهمه بالغ اولوب ایکی بیك اون ایکی بیکدن برسدس اولمغله تقسیم فدالری التی سهم
اوزره تسهیم اولنور وعلی کلا التقدیرین سهم دیتله حر اوزره راجع وسهم قیمتله مکاتبه مراجع اولور لکن مکاتب اوزره
رجوعی عند ابی حنیفه رضی الله عنه تمام سهمی ایله حال کتابتنده واقع اولوب عند محمد رحمه الله تعالی حال
کتابتنده انجق مقدار قیمتی وزیادهٔ مقدار تغابن ناسله راجع و بونلردن زیاده ایله عتقندن صکره مراجع اولورکه
بو زیاده یی التزامنده التزام ضمان کفالت کبی منبر عدر و بو مسئله نك نظیری قریبا تقریر اولندی لکن مسئلهٔ
مفروضه ده بعد وصول دار الاسلام مستأمن مأمور ایله منازعه یه قیام ایدوب ایکیسی بردن علی وجه الاتفاق سن بزی
بر شیله افتدا ایلمدیك بلکه اهل حرب بزی سکا هبه ایلدیلر یاخود اهل حرب بیلمدن بزی سرقه ایدوب اخراج
ایلدیك دیو ادعا اولدخی بلکه سزی بکرمی بیك درهمله افتدا ایلدم دیو دفع مدعا ایلسه اولیابده قول مع الیمین
قول حرومکاتب ایدوکی هویدادر زیرا مأمور کندو ونفسی ایچون آنلرك ذمتلرنده برسبیله ادعاء دینه ابتدار آنلر دخی
اول سببی انکار ایلمشلردر و یمینلری دخی علم اوزره واقع اولورکه استحلافلری فعل مأمور موجب ومستتبع اولمشدر
وقتقبسی یمیندن نکول ایدرسه فدادن حصه سی انجق آنك اوزرینه الزام اولنورکه نکول یمین اقرار کبی مؤاخذه
اولمغله حکمی حق ناکلده التزام اولنوب حق رفیقنده التزام اولنماز بوصورتده حر منکور یمین ایدوب مکاتب
نکول یاخود فداء مستأمنی عن اصل یاخود بعد الانکار اقرار اتمش اولسه اول مکاتب اوزره فدادن حصه سی
واجب الاستقرار اولوب علی قول محمد رحمه الله تعالی مقدار قیمتی ایله حال کتابتنده مؤاخذه سنه ابتدار وزیاده ایله
مؤاخذه سی انجق عتقندن صکره تجویز واعتبار اولنور وعلی قیاس قول ابی حنیفه رضی الله عنه حصهٔ فداسی

حال کتابتنده بالغا مابلغ اوزرینه دین لازم الادا اولمغله اولبابده مولاسینك تصدیق وتکذیبنه اعتبار اولنمایوب
تمام حصه ایله اوزرینه قضا اولنور بوصورتده اول مکاتب اداء فدادن عاجز اولسه نظر اولنور اکر مولاسی
مستأمن مأموری تصدیق اتمش ایسه فدا ایچون بیع مکاتب لازم اولور مکر مولاسی اداسنی ملتزم اوله
زیرا فداء مرقوم حق مولاسنده تصدیقله دین ظاهر اللزوم اولمشدر واکر تکذیب اتمش ایسه
بنه نظر اولنور اکر مکاتب الی الآن فداسندن برشیئی اداو تعجیل اتمش ایسه بعد العجز مطالبهٔ فداسی عتقنه دك
بالکلیه اهمال وتعطیل اولنور واکر بر مقدارینی اداده استعجال اتمش ایسه مقدارمرقومی محاسبه ده ادخال
وباقیسی عتقنه دك تأخیر واهمال اولنور زیرا فداء مزبور اکرچه اقرار ایله اوزرینه دین واجب اولمشدر لکن سبب
وجوبی تجارتدن عد اولنمیان فداء نفسی اولمغله بعد العجز عند ابی حنیفهٔ رضی الله عنه عتقندن اقدم مطالبه سی
مستوجب اولماز نظیری شول مکاتبدرکه غیر اوزره خطاء جنایت نفسنی اقرار ایدوب اوزرینه کندو قیمتی
ادا ایله قضا اولندقدنصکره قبل الاداء عجزی پدیدار اوله وشول مکاتبدرکه اوزرینه وجوب قصاص استقرار
ایتدیکن قصاصدن مال اوزره مصالحه ایدوب قبل الاداء عجزی آشکار اوله بوصورتلرده علی قول ابی حنیفه
رضی الله عنه قبل العتق مؤاخذه سی جائز وسزاوار اولمازاما علی قول محمد رحمه الله تعالی مکاتب اوزره حال کتابتنده
مطالبه متوجه اولان امورده بعد العجز دخی بیعی مشروع اولمغله کرك صورتین مزبورتینده وکرك صورت فداده
مولاسینك تصدیق وتکذیبنه اعتبار اولنمایوب همان بیعنه شروع اولنور واکر بر مدبر ایله برام ولد اسیر اولوب
مولالری بر مستأمنه فدالری ایله امر ایدوب اولدخی تنظیم امره تدبیر ایلدکدنصکره آمر ومأمور اصل فداده
یاخود مقدار فداده اختلاف ایلسه لر بونده قول قول آمر و بینه بینهٔ مأمور ایدوکی بلا خلافدر زیرا اهل حرب
احرازایله مدبر وام ولده مالك اولمدقلرندن حاصل اختلافلری مأمور ایچون آمر اوزره واجب اولان دینك اصل
سبینده یاخود مقدار سببنده اختلافه راجع اولمغله قول قول منکر و بینه بینهٔ مدعی ایدوکی ظاهر ولایح اولور اما اسیر
مزبور عبد قن اولدقده جواب مسئله بشقه درکه آنده اهل حرب احراز ایله آکا مالك اولدقدنصکره عبد مرقوم مأمورك
مباشرت ایلدیکی عقد ایله ومباشرت ایلدیکی وصفیله ملك مولاسنه عودت ایدر پس اولبابده بین الآمر
والمأمور جنس عقدده یاخود مقدار بدلده اختلافلری واقع اولدقده فصل نزاعلری تحالفه راجع اولور واکر برکسنه نك
عبدی اسیر اولوب برشخص اجنبی دخی بر مستأمنه اول عبدی اهل حربدن بنم ایچون بالمدن اشترا قیل دیو امر وتعبیر
ایلسه عبد مرقوم بعد الاشترا ملك آمرده تقرر اولنور زیرا اهل حرب احراز ایله کا مالك اولدقدنصکره آمر مرقوم آنی
مولای حربیدن شرا ایچون آخری توکیل اول دخی آمر ایچون اشترا ایله وکالتی تکمیل ایلمشدر بناء علیه وکیل ثمنی
آمردن طلب وتحصیل ایدوب آمر دخی حق مولای قدیمنده عبدی نفسی ایچون بالنفس اشترا قیلمش منزلنه
تنزیل اولنمغله مولای قدیمی دیلرسه تمام ثمنله عبدی اخذ وملك قدیمنه تحویل ایدر لکن مولای قدیمی اول
عبده ید وکیلده ایکن ظفریاب اولسه قبل حضور الموکل قدرت خصومتی بی ارتیابدرکه ثمنله حق اخذی
عقد وکیله ظاهر اولمغله وکیل منزلهٔ شفیعده اولدیغندن حضور موکله منتظر اولیوب همان یدوکیلدن اخذ ملکنه
قادر اولور واکر اجنبی مذکور مستأمن مزبوره همان اول عبدی اشترا قیل دیو امر واطلاق اتمش اولسه بز قریبا بیان
ایلدیك که امر مرقوم مشورتدن عد اولنوب اشتراء مخاطب نفسی ایچون واقع اولمغله ملك مشتری یه التصاق ایدر
بوصورتده مولای قدیمی دیلرسه ثمنله اخذه انجق ید مشتریدن التحاق ایدر واکر اجنبی مذکور مستأمن مأموره
بیك درهم کوستروب اول عبدی شو بیك درهمله اشترا قیل دیو امر وتعبیر ایلسه اولبابده دراهم مشار الیها یی
ید مأموره تسلیم وعدم تسلیمه اعتبار اولنمایوب همان بعد الاشترا ملك آمرده تقرر اولنور زیرا عقدی اشارتله مال
نفسنه نسبتی کا بنله یعنی بالف من مالی دیو ضمیر نفسنه اضافتله مال نفسنه نسبتی منزلنده نازل ومال نفسنه
نسبتی عقدی نفسنه نسبتی حکمنده داخلدر وهر موضعده که شراء مأمور آمره راجع اولوب ثمنی مال نفسندن
اداسی ظاهر اوله آمردن استیفاء ثمن ایدنجیه دك حبس عبده قادر اولورکه وکیل وموکل بینلرنده حکم شرعی
بو یله ایدوکی مشتهردر وعلی هذا عبد مزبور ید مأمورده قبل الحبس یا بعد الحبس هالك اولسه اول زمانده
حال مأمور حال وکیله برابر بلکه بعینه وکیل ایدوکی امر مقرردر واکر بر مسلمك عبدی اسیر اولوب دار الحربده
کسب اموال ایلدکدن صکره حربی اولان مولاسندن علی وجه المراغمه فرار ایدوب مالی ایله برابر خروج
دار الاسلامه استعجال ایلدکده مسلمین آنی ومالنی اخذ واستحصال ایلدکلرندن صکره مولای قدیمی حاضر اولسه
بلا شیء اخذ عبده قادر اولوب مالندن برشیئی مطالبه یه مقتدر اوله مز اکرچه علی وجه المراغمهٔ خروجی عتقی

موجب ايدی لكن حق مولای قديمنه رعايت عدم عتقنی مستوجب اولمشدر كه مولای قديم عبد مأسوری ملك
حربيدن خروج اوزره داراسلامده واجد اولدقده آنی ملك قديمنه حق اعاده سی ثابت ومترتبدر اما حربيك
ملك قديمی اولان عبد بشقه‌در كه عبد مزبور مسلم اولوب بطريق المراغمه داراسلامه داخل اولدقده آنده
حربيدن غيری برفردك حقی غيرحاصل وحق حربی داراسلامه خروجندن صكره باطل اولمشدر اما ما نحن فيهده
بعدالخروج حق مولای قديمنه رعايت واجب اولمغله خروجی عتقنی موجب اولمامشدر واواباده عبدينه
وصولی قبل القسمة غنيمده ايكن وصولی منزلته نازل اولمغله اخذ عبدينه مجانا واصل قيلنور لكن اخراج
ايلديكی مالنده مولای قديمينك حقی ظاهر اولمامغله آندن برشيئ اخذه قادر اوله مز زيرا اول مالی كند وملكينده
ايكن كسب ايتيوب ملك حربيده اكتساب ايتكله مال حربی اولمشدر ومال حربی داراسلامده بولنوب اول ماله
امان مسلمين شامل اولدقده عندابی حنيفة رضی الله عنه نفس حربی كبی بلا تخميس فیء عامهٔ مسلمينده داخل
قيلنور وعند محمد رحمه الله تعالی مال مزبور مباشر اخذ اولان مسلمينه تخصيص اولنور وبور وايتده تخميس
اولنمغی دخی تنصيص ايلمشدر وبزاوائل كتابده باب من يكون آمنا من غيران يؤمنه اهل الاسلام اثناسنده
بيان ايلديك كه برحربی دار بمزه بلاامان داخل اولوب آنی برمسلم اخذ ايلسه كده عند محمد رحمه الله تعالی
وعند ابی يوسف رحمه الله تعالی حربی مرقوم اخذ ايلين مسلم ايچون فیء خاص قيلنده قدنصكره تخميس وعدم
تخميسنده ايكی روايت نمايان اولمشدر پس روايتين مزبورتين مالنده دخی جريان ايدرلر وبو محلده تنصيص
اولنان روايتله عمل برله تخميسی تنصيص اولندقده مابقی مباشر اخذ اولان مسلمينه تخصيص اولنور واكر عبد مرقومی
داراسلامه خروجنده اخذ ايلين مولای قديمی اولسه قول محمد رحمه الله تعالی اوزره بوصورت صورت سابقه يه
مساوی ومولای قديمی عبدينی مجانا ومالنی بعدالتخميس ياخود بلا تخميس محتوی اولور وعندابی حنيفة رضی الله
عنه اگرچه عبدی مجانا وبلا تخميس اخذ واستفاده ايله ملك قديمنه اعاده ايدر اما حق مالده سائر مسلمينله
همحال اولمغله مالی فیء عامهٔ مسلمينده ادخال اولنور واكر عبد معهود مولای حربيسی ايچون قصد تجارت اوزره
اول ماله برابر داراسلامه امانله ورود ايلمش اولسه مولای قديمی ايچون عبد اوزره دخی سبيل تعرضی مسدود اولور
زيرا ملك حربی آندن زائل اولمامشدر حتی اول عبدی مولای حربيسی داراسلامه امانله اخراج ايتمش اولسه
مولای قديمی اخذ عبده واصل اوله مز پس عبد امانله بنفسه خارج اولدقده دخی متوصل اوله مز لكن عبد
مرقوم مسلم اولوب اوزرنده ملك حربی مستديم اولمق اوزره دارالحربه رجوعنه رخصت متعذر اولمغله كركدر كه
امام المسلمين آنی بيعه اقدام وثمنی يدنده بولنان ماله برابر مولای حربيسی كلوب اخذ ايدنجه دك توقيفه
اهتمام ايليه زيرا حكم امان حربينك بو ماللرنده نمايان اولمشدر بوصورتده بعد بيع الامام مولای قديمی مشتريدن
ثمنله اخذينی التزام ايلسه اخذ ايله مقتضی المرام اوله مز كه عبدك دار بمزه دخولنده مولای قديمينك حق اخذی
ثابت اولمديغندن بعدالبيع يد مشتريدن دخی مثبت اولماز نظيری شول عبددر كه بعدالاسر مولای حربيسی
اسلام ياخود ذمی قبولندن صكره اول عبدی مسلم آخره بيع ايليه واكر مسئلهٔ مرقومه ده عبد مأسور مدبر اولسه
بوصورتده علی وجه المراغمه خروجی علی وجه الامان خروجی ايله برابر وعلی كلا التقديرين عبد ومال مكسوبی
بالتمام مولای قديمنه بلاشيئ رد وتسليم اولنمق مقرردر كه مدبر احراز مشركينله ملكندن خارج اولمديغندن
اول مالی اكتسابی ملكنده ايكن واقع اولمشدر وملك اصل موجب ملك كسب ايدوكی ظاهر وشايعدر لكن
بوصورتده كسبی تجارتدن ياخود اهل حربك هبه لرندن پيدا اولمش ايسه عدم تخميسی هويدادر كه مال مزبور
يدنده لا علی وجه القهر حاصل اولمغله حكم غنيمده داخل اولمازاما اهل حربك طيب خاطرلری بولنمادن اخذ
وانتهاب ايتمش ايسه وجوب تخميسی بی ارتيابدر كه اخذی طريق قهر ايله صورتياب اولمشدر وبو حكمی باب المسلم
يخرج من دارالحرب ومعه مال اثناسنده دارالحربدن ماله خارج اولان حر مأسور حقنده بيان ايتمشيدك
وحكم مذكور مدبرده دخی جريان ايدر انجق مسئلهٔ سابقه ده باقی بعدالخمس حر مأسوره سالم اولوب بو بابده
مدبر اهل تملك اولمامغله مقامنده مولاسی قائم قيلنور واكر برمسلمك جاريهٔ مسلمه سی اسير اولوب دارالحربده زنادن
ياخود زوج حربيسندن برقاچ اولادی ظهور ايلدكدنصكره كندو واولاد كباری بالاتفاق مولای حربيلرينه
علی وجه المراغمه ياخود كندو علی وجه المراغمه واولاد صغاری علی وجه المتابعه داراسلامه خروج ايتدكلريله
مسلمين جمله سنی اخذ ايله كسب سرور ايلمه لر كندو واولادی فیء مسلمينده مسطور قيلنور بوصورتده مولای
قديمی قبل القسمة حاضر اولورسه كندويی واولادينی بلاشيئ اخذه قادر اولور اما بعدالقسمة حاضر اولورسه

انجق صاحب سهمك سهمنه تعيين اولنديغی هنگامده معتبر اولان قيمتی ايله اخذه مقتدر اولور زيرا اولادی
اجزاء نفسندن عد اولنمغله مولای قديمينك نفسنده واقع اولان حق باعتبار الجزئية اولادنده دخی واقعدر
وحق مزبور علی وجه المراغمة خروجلرندن متوقع اولان ثبوت حريتلرينه دخی مانعدر اما كسبی بشقه‌دركه
كسبی عين وجودندن متولد اولمامغله آنده حق مولای قديمی ثابت ومتأيد اولميوب بلكه مال حربی اولمغله
فیء مسلمينده داخل ومتمهد قيلنور واكر جاريهٔ مرقومه اولاديله برابر داراسلامه امانله دخول ايتمش اولسه لر
مولای قديمی ايچون كرك نفسی وكرك اولاد صغار وكباری اوزره سبيل وصول اولماز لكن جاريهٔ مرقومه مسلمه
اولوب اولادی اكا تبعا مسلمين اولملريله كركدر كه امام جمله سنی مسلمينه بيع وتسليم وثمنلرينی مولای حربيسی
كلوب اخذ ايدنجه دك توقيفله حكم امانی تتميم ايليه اما مسئلهٔ مذكوره ده جاريهٔ مزبوره مدبره بولنسه بوصورتده
علی وجه المراغمة وعلی وجه الامان خروجلرينه اعتبار اولنميوب علی كل حال جمله سنی مولای قديمنه
رد وتسليمه ابتدار اولنور زيرا مدبره دن اسر ايله ملك مولاسی زائل اولميوب واولاد مدبره دخی مدبره اولملريله
ملك حربيده داخل اولمامشلردر والله اعلم بالصواب

باب المفاداة بالاسارى او غيرهم من الاموال * يعنی اسراء مسلمينی اسراء مشركينله ياخود كراع وسلاحله
ياخود سائر ماله مفادات ومبادله بی تفصيلده باب دقمألدر مؤلف حقائق نثار عامله الله تعالی بدقائق لطفه
يوم الحشر والقرار ديركه اهل حرب اسراء مسلمينی ماله مبادله يه قانع ايكن مسلمين حقلرنده كراع وسلاحله
واسراء مشركينله مبادله لری واسع كوريلمز زيرا اهل حربه اعطاء ماله واصل اولان منافع اسراء مشركين كبی
اهل قتال وكراع وسلاح كبی آلت قتاله حاصل اولان منافعدن دون ايدوكی ظاهر وشايعدر كورمزميسنكه
اهل حربه تجارت ايچون حمل اموال مشروع ايكن تجارت ايچون حمل سبی وحمل كراع وسلاح حرام وممنوعدر
اما ماله مبادله يه راضی اولميوب انجق كراع وسلاحله مبادله يه راضی اولسه لر حق مسلمينده اسراء مشركينله
مبادله لری مشروع ومرضی كوريلمز زيرا اهل حربه اعطاء كراع وسلاح اعطاء اهل قتالدن اهون ايدوكی
امر مبيندر كورمزميسنكه حق مسلمينده عند القدرة قتل مقاتللری واجب ايكن يدلرنده بولنان كراع
وسلاحلرين قصد اضرار ايله اتلاف ايلمك غير واجبدر اما كراع وسلاحه دخی راغب اولميوب انجق اسراء
مشركينله مبادله يه طالب اولورلرسه بوصورتده اسرا ايله دخی مبادله ايلمك جائز ومناسب كوريلور لكن ماله
مفاداته راغب اولدقلرنده مال قليله قانع اولميوب بيت مال المسلمينه مورث اتلاف كلی اوله جق رتبه‌ده مال عظيمه
طامع اولسه لر بوصورتده دخی بدون المال اسراء مشركينله مبادله واسع كوريلور زيرا ذكر اولنان صورت حالت
ضرورت اولوب وحال ضرورتده مسلمينه تحصيل منفعت مال ايچون بو كتابدن باب من الفداء اثناسنده سبقت ايدن
روايت اوزره مشركيندن اخذ اموال ايله اسرالرين مبادله قيلمق حلال اولدقده ما نحن فيه كبی مسلمينك محتاج اولدقلری
مالی يدلرنده ابقا ايچون اسرا بی اسرا ايله مبادله بالاولويه استحلال اولنور واكر اهل حربدن برجماعت تنظيم مصلحت
صلح ومفادات ايچون دارالحربده بولنان عسكر اسلامدن استيمان واستيمانلرنده بزره نفوس واموالمز اوزره
وكتوردكمز اسيرلريمز اوزره امان ويريكز ديو تفصيل وبيان ايتدكلرنده مسلمين دخی اول اوجهله اعطاء امان
ايتمشلر ايكن بينلرنده تنظيم صلح ومفادات صورتپذير امكان اولمامغله رجوع دارلرينه عطف عنان ايلسه لر كركدر كه
اسراء مسلميندن برفراد ايله عودتلرينه مسا عدهٔ مسلمين ارزان قيلنمايه وقد بينا هذا الحكم فيما اذا استأمنوا
الی دار الاسلام فكذلك اذا استأمنوا الی العسكر فی دار الحرب يعنی بزبو حكمی اهل حرب خصوص
مذكور ايله داراسلامه خروج ايچون استيمانلرنده بيان ايلديك پس دارالحربده بولنان عسكره خروج ايچون
استيمانلری دخی بيان سابق ايله سياندر مترجم فقيردر كه عندمزده موجود اولان نسخه لرده عبارهٔ كتاب
وجه محرر اوزره در لكن حكم مذكور فاصلهٔ باب واحد ايله سبقت ايلين باب من الفداء اثناسنده قال واذاجاء
رسول ملكهم عنوانی ايله دارالحربده بولنان عسكره خروج ايچون استيمانلرنده شرح وبيان اولنمشدر
وداراسلامه استيمانلری هنوز تفصيل مشروح اوزره برمحلده ذكر واعلان اولنمامشدر پس حق تعبير
وقد بينا هذا الحكم فيما اذا استأمنوا الی العسكر فی دار الحرب فكذلك اذا استأمنوا الی دار الاسلام لفظی ايله
تقرير ايلمكدر وبو مثللو قصور غلط كتابه حمل اولنمق اگرچه مشهوردر لكن اصل كتابه نظر اولنسه عبارهٔ
مذكوره نك ماقبلی ومابعدی سياق غلط اوزره جاری اولمغله اصل كتابده ياخود بزم فهم عاجزانه مزده خلل
وار ايدوكی شبهه‌دن عاريدر انتهی لكن مسئلهٔ مفروضه ده مسلمين ياخود اهل ذمتدن اسير ايلدكاری احرار

وحر ثری بدلرندن مجانا اخـذه ابتدار اولنوب اول بابده رضا وعدم رضالرینه اعتبار اولنماز که حبس احرارده
ظالمین اولدقلری آشکاردر کذلك مدبر ومکاتب وام ولد مثللو اهل حربك اسر واحراز ایله مالك اولمیه جقلری
اسیرلری بدلرندن مجانا اخذ ایله تدبیر اولنور اما عبید مسلمین وجواری مسلماتدن اولان اسیرلری کرکدر که اعطاء
قیمتله بدلرندن اخذ ایلمك تدبیر اولنه زیرا آنلره احراز ایله مالك اولدقلری عیان اولوب بزدخی ماللری اوزره اعطاء
امان ایتمشیدك پس اسراء مسلمینی دار الحربه اعاده برله آنلره استخفاف واستهانتلری بابنده اهل حربه رخصت
امر متعذر ووفاء امان دخی اوزریمزه واجب ومتقرر اولمغله رعایت طرفین همان مذکورینی بدلرندن اخذ وقیمتلرینی
اعطـایه منحصردر وبعد الاخذ دار اسلامه اخراج ایلدکلرنده مولالری دیلرسه اول قیمتله اخذه واصل اولور
زیرا اخذ عسکر دخی اول قیمتله حاصل اولمشدر اما اهـل حرب بلا امان کلمکله مسلمین اسراء مزبورینی بدلرندن
بطریق القهر اخذلرنده حکم مسئله مذکوره مغایردر که آنده مولالر ایچون قبل القسمة حق اخذلری ظاهردر
کذلك اهـل حرب ممالیك مرقومیله برابر داریمزه امانله کلوب آنلری بیع اوزره اجبار اولنملریله بیعلرندن صکره
مولالری حاضر اولسه بنه حکم مسئله مذکوره مغایردر که بونده ید مشتریدن قیمتله اخذه دخی قادر دکللردر
زیرا بوصورتده ممالیك مرقومین داریمزه داخـل اولدقلرنده مولالری ایچون حق اخذلری غیر حاصـل ایدی
پس صکره دن ملك آخره انتقالله متحصل اولماز اما مانحن فیهده داریمزه داخل اولدقلرنده مولالری ایچون حق
اخذلری حاصل اولمغله ذکری سبقت ایلین برمسلم امانله دار الحربه واروب مزبورینی اشترا واخراج ایلمك منزلنه
نازل قیلنور واکر مسئلهٔ مفروضه ده اهـل حرب معسکردن قصد رجوع ایلدکلرنده ممالیك مذکورین عندلرنده
حاضر اولمیوب آنلری برموضعده اخفا واوزرلرینه تعیین مستحفظین ایلدکلری ظاهر اولسه نظر اولنور اکر اول
موضعده مسلمیندن غیر ممتنعین ایسه لر بودخی صورت سابقه ایله برابر وممالیك مرقومین بدلرندن اخذ اولنوب قیمتلری
اعطا اولنمق امر مقرردر زیرا اهل حرب مأمنلرینه واصلین اولمدقجه حکم امانیمزده داخللردر ودخول امان مجانا
اخذ ملکلرینه مانع ایدوکی نمایاندر واکر اول موضع مأمنلری اولوب آنده ممتنعین ایسه لر بوصورتده مسلمیندن
برسریه کیدوب اول ممالیکه ظفریاب اولسه لر اهل حرب ایچون مسلمین اوزره عین وقیمتلرندن برشیئی طلبده
سبیل اولمدیغی بی ارتیابدر زیرا مأمنلرینه واصلین اولدقلرنده میانه مزده اولان حکم امان نهایته واصل اولوب
اول ممالیکه اصابتمز قوم محاربینك بدلرندن حاصل اولمغـله اصابت مرقومه اهل حربك امانله ورودلرندن اقدم
حاصل اولان اصابت حکمنده داخل اولمشدر بوصورتده ممالیك مرقومین دار اسلامه اخراج اولندقـده مولالری
حاضر اولسه لر قبل القسمة بلا شیء وبعد القسمة دیلرلرسه قیمتلری ایله اخذلرینه قادر اولورلر واکر مسئلهٔ مرقومه ده
ذکر اولنان ممالیك مسلمینی ماله مفادات اوزره مصالحه صورتپذیر اختتام اولدقدنصکره مسلمیندن برسریه واروب
اخفا قیلدقلری موضعدن مزبورینی اخـذ ایله تحصیل تام وکام ایلسه لر نظر اولنور اکر موضع مرقومده
اهل حرب غیر ممتنعین ایسه لر امر اوزره وفاء صلحله اعطاء مال ایجاب وتعیین اولنور واکر ممتنعین ایسه لر مصالحهٔ
سابقه منتقض اولمغله اعطاء مال اسقاط وتسکین اولنور زیرا حکم امانیمز منعهٔ مسلمینده بولنانلره شامل ومنعهٔ
اهل حربده بولنانلره غیر متناول اولمغـله منعهٔ اهـل حربده بولنمیوب مثلا قرب معسکرده بولنان اسراء مسلمین
منعهٔ مسلمینده حاضر بن اولان اهـل حربك بدلرنده حاضر منزلنه نازل ومنعهٔ اهل حربده بولنان اسراء مسلمین
قبل الاستیمان ایادی اهل حربده حاصل موقعنده حاصل قیلنور پس مانحن فیهده ممالیك مزبورینی منعهٔ اهل
حربدن بطریق القهر المباح اخذ ایله مسلمین نائل مرام اولدقلرنده اوزرلرینه مال موعوددن برشیئی اداری الزام
اولنماز که اول بابده حکم صلحله اول ممالیکدن برینی بزه تسلیمه قادر اولمیوب بلکه تسلیمدن عجزلری ظاهر اولمغله
انتقاض صلح سابق جلی وباهر اولمشدر لکن سریهٔ مرقومه نك مزبورینی اخذ واستخلاصلری مفادات ایچون
امانله مسلمینه وارد اولان اهـل حربك منعه لرندنمی واقع اولدی یوقسه موضع آخردنمی معلوم الوقوع اولمیوب
اهـل حرب دخی بزلر آنلری برابر کتورمشکن یدیمزدن اخـذ ایلدیلر دیو دعوایه شروع ایلسه لر اولبابده قول
مجردلری مسموع اولماز که بومثللو خلاف ظاهر اولان امری دعوی وضمننده مسلمین اوزره وجوب تسلیم مالی ادعا
ایتملریله بلاحجة قبول قوللری استدعا اولنماز اما ایکی رجل یاخود بر رجل وایکی امرأه ایله اقامت بینه یه عازم اولورلرسه
بوصورتده ثابت بالبینه ثابت بالمعاینه حکمنده اولمغـله مال موعودی آنلره تسلیم ایلمك لازم اولور واکر اسراء
مزبوریندن ایکی حر اولان کمسنه شهادت مزبوره یه قیام ایلسه لر شهادتلری تهمتدن عاریه اولمغله قبولی التزام
اولنور واکر شهادت ایتیوب انجـق ایچلرندن بعضلری بزلر اهل حربله برابر کلمشیدك دیو اقرار وبعضلری

بو

بوخبری انکار ایلسه آنده مقتضای قیاس اهل حرب مال فدادن برشیئه سزاوار اولمامق درکه اقرار ایدنلر
اقرارلریله امیر ومسلمین اوزره تسلیم مالی الزام ایده جکلردر وبرکمسنه نك اقراری آخرین اوزره حجت اولمدیغی
مشهور انامـدر لکن بطریق الاستحسان اقرار ایدنلرك اقرارلری نفسی اوزره جائز ورفیقلری اوزره غیر جائز
کوریلوب اقرار بعضی اقرار جمیعه قیاس اوزره بدل صلح اولان مالدن حصهٔ مقرین اهل حربه اعطا واحسان
اولنور نکتهٔ سی اولدر که اسراء مزبورین اهـل حربله برابر کلمش اولسونلر اولمسونلر الحالة هذه اخـذ مسلمینله
اسردن مبرا اولدیله اقرارلری تهمتدن معرادر واقرارلری ایادی اهل حربده بولندقلرینه متعلق اولوب بومثللو
اقرار بالید اقرار بالرق حکمنده ملتحقدر ومجهول الحال اولان کمسنه نك نفسی اوزره رقله اقراری صحیح اولدیغی کبی
حق یدده مجهول الحـال اولان کمسنه نك دخی غیر ایچون نفسی اوزره یدایله اقراری دخی تصحیح اولنور کذلك
اسراده نفسندن تعبیره قادر اولان اطفـال صغار بلا ابوین برابر بولنسه لر آنلرك نفسلری اوزره رقله اقرارلری
معتبر اولدیغی کبی ید ایله دخی معتبر اولور اما ابوینندن بریسی عندنده حاضر ایسه اول تصـدیق ایتمدکجه صبینك
اقرار مشروحی تحقیق اولنمـاز که بوصورتده ید ابوینی اوزرنده استقرار ایتمشیکن اهل حربدن مستأمنین ایچون
نفسی اوزره اقرار ید ایلسه اعتبـار اولنماز واکر اسرادن نسا وصبیان بزی کتورنلر اهل حربدن شو طائفـه ایدی
دیو اقراره مبـادرت ایدوب رجالدن ایکی شاهد دخی کتورنلر بونلر دکل بلکه اهل حربدن طائفهٔ دیکر ایدیلر دیو
شهادت ایلسه لر بوصورتده شهادتله عمل اولی واجلدر که شهادت عامهٔ ناسه متعدی حجت حکمیهٔ ظاهره
واقرار مقر اوزره مقصور بر حجت قاصره در وهم اقرار ایتدیلرك حقلرنده شهادت مزبوره ایله قضا واجب ومحقق
اولمغله قضـاء مزبور اول مقری اقرارنده حکما تکذیب ایلدیکندن بعـد التکذیب آنك اقراری حق نفسنده
دخی اعتبار وتصویب اولنمـاز ایکن غیر اوزره تسلیم فداسنی موجب اولمقـده نیجه قبول وتقریب اولنور واکر
اهـل حربدن بر طائفه امانله کلوب فداء اسرا اوزره مصالحه یی اکمالدن صکره اهل حربدن طائفـهٔ دیکر
بلا امان ورود ایدوب اسرایی بونلر احضار وایصال ایتمکله مسلمین یدلرندن اسرایی تخلیص واموال ونفوسلرین
اخذ واغتنام ایلدکلرنده بزلر طائفـهٔ اولی ایله برابر ایدیك حفظ اسرا ایچون بزلری تخلیف ایتمشلر ایدی دیو دعوایه
قیام ایلسه لر اولبابده تصدیقلرینه اقدام اولنماز زیرا شهادت ظاهرك خلافنی ادعا برله مسلمین اوزره تسلیم فدا
ورد نفوس واموالك الزام ایتدکی استدعا ایتملریله قوللری بلاحجـة قبوله سزا کوریلمز ومسلمینه مصابلری
سالم اولوب هیچ بر طائفـه یه اداء فدا لازم اولماز واکر اهل حرب مسلمینه ارسال پیغام ایدوب اسراء مشرکینی
اسراء مسلمینـله رجاللرینی رجال ونساءلرینی نسا وصبیانلرینی صبیان ایله مبادله ایده جکلرین اعلام ایتملریله
مسلمین دخی اظهار رضـا برله تمشیت مرامارین التزام ایلدکلرندنصکره کتوردکلری اسرا انجق احرار ومدبرین
ومکاتبین وامهات اولاد مثللو اخذ واحراز ایله مالك اولمیه جقلری طوائفدن ایدوکی نمایان اولمغـله امیر مسلمین
اول اسرایی یدلرندن مجانا اخذه دامن درمیان اولسه بو فعلی جائز وشایان کوریلور زیرا اهـل حرب آنلره مالك
اولمامغله حبسلرنده ظالملردر وبز بالدفعات بیان ایلدیك که تقریر ظلم اوزره اعطاء امان غیر جائز واول امانه وفا غیر
لازمدر کورمزمیسنکه اهل حرب اسلام یاذمتی قبول ایلسه لر دخی اسراء مزبورینی یدلرندن اخذ ایلمك امر مقرر
واول بابده رضا وعدم رضالری غیر معتبردر پس اول اسرا اوزره اخذ امان ایلدکلرنده دخی حکم مذکور اجرا
اولنور که مراعات امان مراعات ذمت واسلامدن اوجب واحری دکلدر لکن صورت مفروضه ده مسلمین مبادله بالمال
اوزره مسـالمین اولمشلر ایسـه اولبابده وفاء عهد ایله اداء مال امر محبوبدر که مسلمین غدره منسوب قیلنمیوب مستقبلده
بومثللو خصوصلرده مشرکین قوللرینه اعتماد ایله مطمئن القلوب اوله لر اما مسالمه لری اسرا وکراع وسلاحله
مبادله اوزره واقع اولدقده حکم مسئله بشقه در که بونلری اهـل حربه تسلیم واعاده دن امتناع ایلمك شرعا
واجب ایکن ذکر اولنان امر مستحبه رعایت ایچون ترك واجب جائز ومناسب کوریلمز اما اهل حربه اعطاء مالدن
امتناع ایلمك شرعا واجب دکلدر وبز باب صلة المشرکده بیان ایلدیك آنلره اهداء مال ایلمك دخی جائز کوریلور
پس اوزرلرینه عقد صلح ایلدکلری ماله وفا امر مستحب اولمغله اول مالی تسلیم الیق وانسب کوریلمشدر انجق مسالمه لری
اسرا وکراع وسلاح اوزره واقع اولدقـده دخی امام مسلمینی نسبت غدردن محافظه ووقت حاجتده بومثللو
خصوصده اهل حرب مسلمیندن امین اولمیوب حذر ایده جکلرین ملاحظه برله مذکوراتك اعطـاء قیمتلرین
رأی وتدبیر ایلسه بورأیی تجویز وتقریر اولنور سؤال اولنورسه که بوتقـدیر اوزره لایق ایدیکـه امام اوزرینه
عقد صلح اولنان اسرا وکراع وسلاحـله دخی وفایی التزام ایلیه تاکه اهل حرب زمان مستقبلده مطمئن القلوب

مطلب اقرار الصبي المعبر عن نفسه بالرق صحيح

اولوب مرامنه رام اوله لر جوابنده دیرز که اطمئنان اهل حرب فائدهٔ معتد بهایی موجب دکلدر که عدم اطمئنانلری
بر وجهله ضرر مسلمینی مستوجب دکلدر زیرا آندن توقع اولنان ضررلك اعظمی انجق زمان مستقبلده فدالرین
یتشین اخذ ایتدکجه اسراء مسلمینی احضاردن تحاشی ایتملریدر اول دخی ضرر معتدبه اولمدیغندن بشقه
امر موهومدر و بومثللو امر موهوم ایچون امام المسلمین اهل حربك مسلمین اوزره تقوی ایده جکلری مقاتله
وآلات قتالی تعجیل تسلیم ایلمك تجویز وتحسین اولنماز واکر مسئلهٔ مفروضه ده کتوردکلری عبید مسلمین وجواری
مسلمات ایسه بوصورتده دخی امام اول عبید وجواری یی حرمت اسلاملرینه بناء وقت ظفرده یدلرندن انتزاع ایدوب
مساملهلری اسرا وکراع وسلاح اوزره واقع اولمش ایسه آنلری اعطادن ینه امتناع ایدر انجق بومذکوراتدن
شرط ایلدکلری نسنه یی تقویم وقیمتنی اهل حربه تسلیم ایدر وتسلیم قیمت اکرچه فصل سابقده مستحب ایدی
لکن بوفصلده لازم واوجبدر که ملك اهل حرب احرار ایله ممالیك مرقومه ده متمکن اولمشدر حتی اسلام یاذمتی قبول
ایتدکلرنده دخی ملکلرنده ابقا اولنوب امام ایچون یدلرندن مجانا اخذ ایلمك ممکن اولماز اما فصل سابق بشقه درا ما
مساملهلری مال اوزره تصمیم قیلنمش ایسه کرکدر که مال مزبور آنلره تسلیم اولنه و بوصورتلرده مولالر ایچون ممالیك
مرقومین اوزره سبیل وصول مسدوددر که دار اسلامه دخوللرنده حق اخذلری موجود اولمامغله یدلرندن بعد
الخروج دخی موجود اولمازو اکر مسلمین احراردن اولان اسرالرین تخلیصه ظفریاب اولمیوب انجق آنلرك عددنجه
اسراء مشرکینله مفاداتی ارتکاب ایتملریله مشرکین اسرالرین اخذلرندن صکره اسراء مسلمینی تسلیمه شتاب
ایلسه لر بوصورتده اول اسراء مسلمین اوزره فدالرنده بذل اولنان اسراء مشرکینك مطالبهٔ قیمتلرنده
سبیل اولمیوب همان حریت اصلیه لری اوزره تسییر وتسبیل اولنورلر واکر اول اسراده مدبرین وامهات اولاد
موجودین ایسه مولالری اوزره مجانا مردود قیلنورلر مکر مفادات مرقومه ایله امر ایلینلر مولالری اوله اولبابده
فدالرنده بذل اولنان اسرا یاخود کراع وسلاحك قیمتلری ایله اوزرلرینه رجوع اولنمق هویدادر که اشیاء مزبوره
حق مسلمین اولمشیکن مأمورینه راجع اولان منفعت ایچون آنلری فدا قیلمشلردر حتی فداء مزبور مسلمینك
ومولالرینك امرلری ظاهر اولمادین بعض ممالیك مسلمیندن صادر اولسه اولبابده مسلمین متبرعین اوله جقلری
امر باهردر اما بوصورتده ممالیك مزبورینه مولالری امر ایتمشلر ایسه مسلمینك مولالری اوزره حق رجوعلری
ثابت اولور که حین امرلرنده مسلمین ایچون اول فدایی التزاملری مثبت اولمشدر واکر اسراء مزبورین عبید
قن ایسه لر نظر اولنور اکر مفاداتلرنده امر مولالری متحقق اولمامش ایسه مولالری بعد المفاداة اخذ عبیدده
مستحق اوله مزلر که امیر اهل حربدن اداقیلدیغی فدا ایله آنلری اشترا قیلمق مرتبه سنه ملتحق اولمشدر واکر امر
مولالری وقوع بولمش ایسه بوصورتده اخذ عبیده رضالری بولنسون بولنماسون امیر قیمت فدالری ایله اوزرلرینه
رجوع ایدر که امیر مولالرینك نائبلری کبی اولوب بذل ایلدیکی فدا ایله شرالرینه شروع ایلمشدر ومؤلف
اصیل الاجتهاد مسئلهٔ مزبوره نك فروعنی بسط وازدیاد ایدوب باب فداء الاسراء من الاحرار والمملوکین
بالمال اثناسنده سابق البیان اولان مکاتب وغیری مأمورینی امری ایله و بلا امر امیر مفادات ایلدکده حکم مسئله لرین
ذکر واعلان ایلدی وبر حکم مذکوری باب مزبورده مسلمین یا اهل ذمتدن برمستأمن مفادات ایلدکده شرح
وتوضیح ایتمشیدیك پس امام المسلمین دار اسلامده مفادات ایلدکده دخی وجه مشروح اوزره تصحیح اولنه جغی
ظاهر وصریح اولمغله فروع مذکوره بومحلده وارستهٔ قید تصریحدر واکر اسراده اهل ذمتدن برکسنه
بولنسه امام اوزره مال بیت المال ایله مفاداتی غیر لازمدر که مال مسلمین اسراء اهل ذمته صرف اولنماوب انجق
مفادات اسراء مسلمینه منحصردر مکر ذمی مسفور طرف مسلمیندن تحمل مشقت واظهار کفایت بر له مقاتل
شدید یاخود دار الحربده عورات مشرکین اوزره بر دلیل رشید اولمغله امام المسلمین بیت المالدن مفاداتی
مناسب کورورسه تجویز وتسدید اولنور که مال بیت المال منافع مسلمین ایچون اعداد اولنمش اولوب بونك دخی
تخلیصی منافع مسلمیندن تعداد اولنور کذلك ذمی مرقومی برکسنه نك سهمنده واقع اولان بر اسیر ایله مفاداتی
رأی ایدوب صاحب سهمه بیت المالدن قیمتنی تعویض ایلسه اول دخی جائز کورولور که آنده تحقق نظر مسلمین
واضح ومتمیزدر و امام اوزره مال بیت المال ایله مفادات اسیر مسلم دخی واجب اولمق انجق مال مسلمینه نقصان
فاحشی موجب اولمدقده در اما موجب اولدقده اول دخی غیر واجبدر کورمزمیسنکه آحاد مسلمیندن
براسیرك فداسنده یوز بیك درهمه طالب اولسه لر امام اوزره آنی اعطا واجب اولورمی هیچ برعاقل وجوبنه
قائل اولماز واکر اسیر مسلمك فداسنده برکسنه نك سهمنده واقع اولان بر اسیر حربی یه طالب اولدقلرنده

صاحب

صاحب السهم اعطاسندن متجنب اولسه کرکدر که امام خواه ناخواه یدندن اخذه اقدام وبیت المالدن تعویض
قیمتنی التزام ایلیه زیرا تخلیص اسیر مسلم امیر وجمیع مسلمین اوزره بحسب القدرة والامکان فرض ایکن صاحب السهم
اول فرضدن ممتنع اولدقده امیر آنك موقعنده واقع اولوب اسیر حربی یی یدندن اخذ ومفادات ایچون
اعطادن صکره سهمنده استحقاق غیر ظهور ایلمك منزلته تنزیل بر له قیمتنی بیت المالدن ادا ایدر وقول مذکور
بعد القسمة مفادات اسرایی تجویزده روئما اولان قول محمد رحمه الله تعالی اوزره بنا قیلنمشدر واکر اهل حرب
بزه سزه بر اسیر مسلم ویره لیم سز دخی مقابلنده بزه ایکی یاخود اوچ اسیر حربی ویریکز دیو طلبکار اولسه لر
کرکدر که امام اولبابده تدقیق افکار ایدوب ویره جکلری اسیر مسلم ارباب کفایت ومشقتدن بر مرد مبارز اولمق کبی
مبادله سنده منفعت مسلمین بدیدار ایسه فعل مزبوره ابتدار وبویله اولمیوب بلکه ضمننده مشرکینك مسلمین
اوزره جرأت وتحکملری آشکار ایسه فعل مذکوردن اظهار انزجار ایلیه زیرا امام نظر مسلمین ایچون
نصب اولنمغله مسلمین ایچون مباشرت قیلدیغی احوالده نظر مسلمینی ترك واهمال فی حال من الاحوال حقنده
حلال کوریلماز کورمزمیسنکه مسلمیندن اسیر واحدك مقابلنده مشرکیندن یوز اسیره طلبکار اولسه لر
بو قوللرینه مساعده مز سزاوار اولماز مانحن فیه دخی آنك کبیدر واکر ملك اهل حربك اوغلی یاخود قرنداشی
یدیمزده اسیر وقبول اسلامله سعادتپذیر اولمشیکن اهل حرب مسلمینه کشف ضمیر ایدوب بزه مسلم اولان
اسیریکزی ویره لیم ملکیمزك اوغلی یاقرنداشنی بزه رد ایتمکز شرطی اوزره دیو تعبیر ایلسه لر بومطلبلرینه
مساعده مز تجویز وتقریر اولنماز زیرا ویره جکیمز دخی مسلمدر ومسلمی مسلم ایله مفاداتك عدم جوازی
مسلمدر زیرا مفاداتدن مقصود مسلم اوزره توجه ایدن خوف قتلدن تخلیص ایکن بوصورتده ناموجوددر
اما اسیر مزبور طیب خاطری ایله بنی اهل حربه رد واسیریکزی استرداد ایدیکز دیو طلبکار اولسه کرکدر که امام
تدقیق افکار ایدوب اکر قوت اسلامی ظاهر اولمغله میان اهل حربده اسلامی اوزره ثباتی معلوم ایسه رضاسی ایله
فعل مزبوره ابتدار واکر بویله دکل ایسه رضاسی درکار ایسه دخی فعل مذکوردن انزجار ایلیه زیرا بوصورتده
ظاهر حال رضاسی دین قدیمنه رجوع ایچون اولدیغنه دالدر وتمکین رجوعی علی کل حال حلال کوریلمز
کورمزمیسنکه اسیر مرقوم میانه مزده ایکن مرتد اولوب اهل حرب دخی بزه اسیریکزی اخذ واول مرتدی بزه ویریکز
دیو نیاز ایلسه لر مساعده مزه جواز ویریلمز بلکه اوزریمزه لازم اولان اول مرتد اوزره عرض اسلام وقبول ایدرسه
ابقا واتمزسه قتل واعدام ایلمکدر پس بعد المفاداة ارتداددن خوف اولندقده دخی وجه مشروح اوزره اجراء احکام
اولنور اما ارتداددن خوف اولنمدقده ظاهر حالی نفسی اوزره قتلدن امین اولمدیغی مفاداته رضا ویرمیه جکنه
دالدر وقبل الرضا مفاداتینك عدم جوازی انجق آنی عرضهٔ قتل ایلمکدن احتراز ایچوندر پس وقت رضاسنده اسیر
مزبورك حالی شول ذمی یاخود دار یمزده مستأمن اولان حربینك مفاداته رضالرنده واقع اولان حاللرینك مثالی
اولمغله باب من الفداء اثناسنده سبقت ایلین بیان اوزره آنلرده استحلال اولنان مفادات بونده دخی استحلال اولنور
واکر برمستأمن اسراء اهل حربدن مذکور الاسامی اون اسیر ایله مفادات اوزره اسراء مسلمیندن اون اسیر ایله دار یمزه
داخل اولوب مطلوبی اولان اسرا مقتوللرین یاخود هالکین بولنملریله دار یمزه کتوردیکی اسرا ایله رجوعه عازم
اولسه فعل مزبوردن منعی لازمدر بوصورتده اسراء مسلمین احراردن ایسه کرکدر که امیر تخلیهٔ سبیللرینه
ابتدار ایدوب اول مستأمنه دخی سن بلادیکه التحاق قبل که سکا بونلر ایچون نسنه ویریلمز دیمکله یأس وحرمانی
اخبار ایلیه که اهل حربك احراره عدم تملکلری بدیداردر اما عبید وجواری ایسه کرکدر که امیر اول مستأمنی
شول امانله دار یمزه بعض عبید ایله کلدکدنصکره عبیدی قبول اسلام ایلین مستأمنك مجراسنه جاری قیلوب
اجبار بیع اوزره مقدم ومجتری اوله واکر مستأمن مرقوم اخذ امان ایلدکده مذکور الاسامی اون نفر اسراء مشرکینی
مولالرندن اشترا وکتوردیکی اون نفر اسراء مسلمین مقابله سنده یدینه تسلیم اولنمغی اوزریمزه اشتراط قیلمش
اولوب وقت حاجتده مولالری بیعلرندن امتناع ایلسه لر کرکدر که امیر کتوردیکی احراری یدندن انتزاع ایلدکده
شرط اولنان اسرانك دراهم ودنانیردن قیمتلرین اعطا بر له وفاء شرطی انفاذ وایقاع ایلیه اما مولالری بیعلرینه
رضا ویرلسه کرکدر که جمله سنی اشترا ویدینه تسلیم اوله اول مستأمنی ارضا ایلیه بوصورتده اول اسرا قبول اسلام
ایتمشلر ایسه آنلر ایله دار الحربه رجوعنه مانع اولمیوب قبول اسلام ایتمشلر ایسه ینه عبید مسلمینله داخل اولان مستأمن
کبی بوصورتده دخی آنلر ایله دار الحربه رجوعنه ممانع اوله واکر اهل اسلام واهل حرب هر بری کندو امورلرین
تنظیم وتدبیر ایچون برسنهٔ کامله ده مهادنه ومتارکه اوزره معاهده و بربرینه رهن ویروب مخالفت عهد ایلین

فریقك رهنی فریق آخر ایچون مباح الدم اولق اوزره مواعده ومعاقده ایلسه‌لر بو صورتده بعض مسلمین وجه
مشروح اوزره رهون قیلنمغه رضی اولدقلرنده آنلری اهل حربه رهن اولق اوزره اعطا جائز ومرضی کورلور
زیرا بو صورتده ارتداد مرهونین عدیم الاحتمال اولدیغندن بشقه رهن اولمغه رضالری ظاهر حالده نفسلری
اوزره عدم خوفلرینه دالدر وبرقریبا بیان ایلدیکی بو مثللو حالتده مسلم ایله مفاد ایتمز دخی جائز وشایاندر
پس بویله منفعت مسلمینی متضمن ایکن مسلمی اهل حربه رهن قیلمق بطریق الاولی جائز اولدیغی نمایاندر لکن امام
ایچون لایق وسزاوار اولمازکه مسلمینی بردی رهن قیلمق اوزره اکراه واجبار ایلیه مکر مشرکینك شوکت
شدیده‌لری آشکار ونفوس مسلمین اوزره خوف خطردر کار اوله بوتقدیر اوزره اکراه مرهونین منفعت عامهٔ مسلمینه
مدار اولمغله جائز وسزاوار کوریلور که صلح مذکوردن امتناع جماعت مسلمین اوزره خوف هلاکی متضمن واول
صلح اوزره اقدامز جماعت مسلمیندن خوف هلاکی دفعه ضامن اولمغله رهن قیلنان مسلمین مخصوصین اوزره
خوف اولنورسه ده ینه امام ایچون ولایت اکراهلری ثابت ومتحققدر وبو معنانك مثالی شول صل معروف
معتاددرکه هرکسنه که ایکی بلیه‌یه مبتلی اوله قنقیسی اهون ایسه آنی اختیار ایلمك اوزرینه واجب الاعتقاددر
وصورت مفروضه‌ده فریقیندن هربری فریق آخردن اخذ رهن ایلدکدن صکره مشرکین غدر ایله یدلرنده
بولنان مسلمین مرهونینی قتل واستیصال ایلسه‌لر مسلمین ایچون یدلرنده بولنان مشرکین مرهونینی قتللری
واسترقاقلری استحلال اولنماز زیرا انلر امانمزده داخللر ایکن غدر مشرکینله حکم امانلری باطل اولماز قال الله تعالی
ولاتزر وازرة وزر اخری لکن کرکدرکه مسلمین آنلره رجوع بلادلرنده رخصت ویرمیوب آنلری اهل ذمت قیلمغه
مبادرت ایده‌لر زیرا آنلر بزم رهنلرمز اولوب رهنلرمزی رد ایتدکده دار حربده اقامته رضا ویرمشلر ایکن رهنلریمزك
اوزرلرینه ردلری متعذر اولمق رضالریله دار حربده علی التأبید احتباسلرین اقتضا ایلمشدر وکفر دخی اصرار
کفر اوزره دار حربده علی التأبید اقامته متمکن اولماز مکر قبول جزیه ایله عقد ذمتی متضمن اوله وشیخ امام شمس الائمة
الحلوانی نور الله تعالی قبره بانوار المثانی دیدیکه خلفاء بنی عباسدن منصور دوانیقی رحمه الله تعالی ایله اهل حربدن
بر طائفه میانلرنده شرط مذکور صورتنده اولمشیکن اهل حرب رهن مسلمینی قتله غدری ارتکاب ایلدیلر
اول دخی علماء عصرینی جمع واحضار وآنلردن رهن مشرکینه نه معامله ایده‌یم دیو استفسار ایلدکده جمله‌سی
میانه‌کرده جاری اولان شرطه بناءً قتللری جائزدر دیو اجماع ایدوب انجق امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه
حاضر بالمجلس ایکن ساکت اولوب قول جمهوره اتباع ایلدی پس خلیفهٔ عالیجناب یا اباحنیفه سکا نه حال اولدی
هیچ تکلم بیورمزسین دیو استجواب ایلدکده دیدیکه یا امیر المؤمنین اگر حضار علما سکا بو قولی عن اجتهاد
سویلدیلر ایسه اجتهادلرنده خطا ایلدیلر عند الله تعالی معذورلردر واگر سنك هواکه متابعت ورضاکی تحصیل
ایچون سویلدیلر ایسه سکا خیانت ایلدیلر غادرلر ومغدورلردر قول صواب اولدرکه سنك ایچون رهنلرندن بر فردی
قتله وقتل مثللو برشیله سبیل تعرض نایابدر بعده خلیفهٔ ولاریب اهل حرب بزه غدر ایدر سك سزدخی
رهنلریمزی قتل ایدیکز دیو شرط ایتمشلر ایکن نیچون سبیل تعرض نایابدر دیو اظهار غضب ایلدکده امام دریا
افضال زیرا اهل حرب سنك اوزرینه قتل آمنین کبی شرعا حلال اولمیان شیئی شرط ایدوب سن دخی آنلرك
اوزرینه قتل مسلمین کبی شرعا حلال اولمیان شیئی شرط قیلدیك وهر شرطکه کتاب اللهه مخالف اوله باطلدر
قال الله تعالی ولاتزر وازرة وزر اخری دیو استدلال واغلاظ مقاله صلابت دینیه‌سین استکمال ایلدکده خلیفهٔ نازك
مزاج یا اباحنیفه بن سنی برامر مهم ایچون صلا دعوت ایلدم الآن بکا استعدیکم وجهله جواب ویردیك قالقکز
حضورمدن دیو جمله‌سنی اخراج ایلدی بعده ایرته‌سی کونده خلیفهٔ عدالت شعار ینه جمیع علماسنی جمع واحضار ایدوب
دیدیکه یا اباحنیفه سنك قولك قول صواب ایدوکی عندمده پدیدار اولدی لکن شمدی بز آنلرك رهنلرینه نه معامله
قیلمق سزاواردر امام کرامت نثار دیدیکه ابتدا بو مسئله‌یی ینه حضار علمادن استفسار قیل پس آنلردن
استفسار قیلندقده معلوممز دکلدر دیو جوابدن عجزلرین اظهار ایلدیلر بعده امام فضائل دثار دیدیکه
اوزرلرینه وضع جزیه برله اهل ذمت قیلمق سزاواردر خلیفهٔ نصفت مدار علتندن استخبار ایلدکده
امام دقایق آثار بو وجهله کشف استار اسرار قیلدیکه مرهونین مرقومین سنك رهنك سکا رد
اولنجه‌دك عندکده احتباسه راضی اولمشلر ایدی شمدی سنك رهنك قتل اولنوب سکا ردلری متعذر اولمغله
آنلرك تأبید احتباسلری استقرار ایلدی اوابده خلیفهٔ عالیشان قول امام اصابت نشانی استحسان
وتحسین فراوان واحسان بی کران ایله مسرور وخندان سعادتخانه‌سنه اعاده برله اول جوهر فردی ممتاز

اقران ایلدی سؤال اولنورسه که قول امام ابی حنیفه رضی الله عنه اوزره شرط مذکور غیر حلال ایکن
نیچون امام محمد رحمه الله تعالی شرط مذکور اوزره اعطاء رهنی استحلال ایلدی جوابده دیرزکه نفس شرط
واعطاء رهن قطعا تدارکی ممکن اولمیان برشیئك اثبات وتفویتنی موجب اولمیوب مسلمینك دخی آنلره احتیاجلری
برکمال اولمغله آنلر حلال کوریلمشلردر اما شرط مذکور اوزره قتل رهن مشرکین تدارکی ممکن اولمیان
تفویت نفسی وابطال امانی موجب اولوب مسلمینك قتل رهنه احتیاجلری عدیم الاحتمال اولمغله قتل مزبور
استحلال اولنماز واگر مسلمین ومشرکین رهنلرین بربرینه اخذ واعطادن صکره مسلمین کندو رهنلرین
ایادی مشرکیندن اخذه قادر اولسه‌لر جواز اخذلری ظاهردر زیرا بالدفعات بیان ایلدیکه اهل حرب
حبس مسلمینده ولو بطریق الرهن ظالملردر وازالهٔ ظلم ممکن ایکن تقریر ظلم اوزره اعطاء امان غیر جائزدر
ومسلمین کندو رهنلرین اخذدن صکره خوف مشرکیندن آمنین اولنجه‌دك رد رهنلری لازم اولمیوب
بعد الامن لازم اولور ومعنای معهود غدر مسلمیندن معدود اولماز وبو حکمك نظیری باب من الرسول
والمستأمن اذا خیف ان یدل علی بعض عورات المسلمین اثناسنده بیان اولندیکه امیر عسکر معسکرده بولنان
مستأمنلردن بعض خیانت احساس ایلدکده اول خیانتلردن امین اولنجه‌دك آنلری خواه وناخواه دار اسلامه
اخراج بعده دارلرینه رد ایلمك جائز وشایان کوریلور ومانحن فیهده دخی رهن مشرکین امانمزده بولنملریله جواز
احتباسلری معسکرده بولنان مستأمنینه قیاسله نمایان اولور بو صورتده مشرکین رهن مسلمینی اعطادن
امتناع ایتملریله یدلرندن انتزاعلری محتاج قتال اولسه اولابده قتال وقتللری حلال کوریلور زیرا یدلرنده بولنان
احرار مسلمیندن رقوم ایکن اهل حرب آنلری بغیر حق ادخال دارلرینه عازم اولملریله اول مظلومینی ایادی ظالمیندن
تخلیص ایچون مسلمین اوزره وقت قدرتلرنده قتال ایلمك لازمدر بوتقدیر اوزره اهل حرب مسلمینه خطاب ایله
بز سزله ابتداء امردن قتال ایتمز انجق سز بزم رهنلریمزی رد ایتمدکجه بز دخی سزك رهنلریکزی اعطا ایتمز
دیو قطع جواب ایلسه‌لر نظر اولنور اگر مسلمین باعث موادعه‌لری اولان خصوصده مشرکیندن خائف
ومتحرز ایسه‌لر لدی القدرة رهن مشرکینی ویرمیوب اخذ رهن مسلمین ایچون ابتداء قتال ایتملری جائز کوریلور
واگر متحرز وخائف دکللر ایسه کرکدرکه حبس رهنه حاجت قالمامغله رد رهنلرنده متوقف اولمیه‌لر اما صورت
اولی بشقه‌درکه آنده ازالهٔ خوف ایچون حبس رهنه احتیاج مسلمین قائم اولمغله رهنلرین رد ایتمیوب همان
یدلرندن رهن مسلمینی استخلاص ایچون قتال ایلمك لازمدر واگر صورت مفروضه‌ده بعد الموادعه مشرکین
رهن مسلمینی اخذ ومنعه‌لرینه ایصال ایلسه‌لر مسلمین ایچون نبذ عهد ایتمدکجه آنلر ایله قتاللری حلال کوریلمز
اما منعه‌لرینه قبل الوصول حکم مسئله بشقه‌درکه قتاللری استحلال اولنور وجهی اولدرکه قبل الوصول
قتاللری استرداد رهن ایچون اولوب نقض موادعه‌یه بادی اولماز اما بعد الوصول استرداد رهن ایچون
اولمیوب نقض موادعه‌یه مؤدی اولور وبرسنه کامله ترك قتال اوزره موادعه‌لری صحت اوزره واقع اولدقده
البته قبل النبذ جواز قتاله مانع اولور مؤلف بلیغ البیان بلغه الله تعالی الی ابلغ المن والاحسان دیرکه
اهل حرب مفادات ایچون اسراء مسلمینی کتوروب هنوز ممتنعین اولدقلری محلده فدا ایله ندایه شروع بعده عقد
مفادات متفق اولمامغله اول اسرا ایله برابر قصد رجوع ایلدکلرنده مسلمین تعاقب ایدوب اسراء مسلمینی
یدلرندن تخلیصدن فضله کندو مالللرین دخی اخذ ونفوسلرین اسره ابتدار ایلسه‌لر قوم مذکورین فی الاصل
اصلا امانمزده داخل اولمدقلرندن فعل مسلمین بالجمله سزاوار کوریلور بو صورتده تخلیص اولنان اسراء
مسلمینده عبید وجواری وار ایسه مولالری قبل القسمة بلاشیء وبعد القسمة قیمتلریله اخذه کسب اقتدار ایدرکه
اصابتلری بطریق الاغتنام ایدوکی پدیداردر اما اهل حرب مفادات ایچون بطریق الاستیمان کلوب مفاداتلری
متفق اولمامغله اسراء مسلمینله برابر قصد رجوع ایتدکلرنده حکم مسئله بشقه‌در زیرا قریبا بیان ایلدیکه
اولابده منعه‌لرینه وصوللرندن اقدم عبید وجواری یدلرندن استنقاذ اولندقده قوم مذکورین امانمزده بولنملریله
قیمتلری آنلره ایصال وانفاذ اولنور وصورت استیمانلرنده دخی تخلیص عبید وجواری ایچون قتال مسلمین جائزدرکه
ایادی مشرکیندن استخلاص مسلمین واجب ایکن اهل حرب تسلیملرندن امتناع ایتدکلرنده قتل نفوس مستأمنینه
باعث اولسه دخی جواز قتال مسلمین ظاهر ومتبیندر کورمزمیسنکه دار اسلامده بر مستأمنك عبدی قبول اسلام
ایتمشیکن بیعندن امتناعله دار الحربه ادخالنه ابتدار ایلسه بیع اوزره قتالی جائز وسزاوار کوریلور زیرا مستأمن عقد
امانله احکام مسلمینی التزام ایتمش اولوب بیع عبد مسلم دخی احکام مسلمیندن اولمغله مستأمن بعد الالتزام آندن

امتناعده قیام ایتشدر اکرچه مستأمن قبل بلوغ المأمن امان مسلمینده متحیر در اما التزام ایلدیکی احکام مسلمیندن امتناع ایلدکده اول حکمه اجبار اوزره قتالی جائزدر و مسئلهٔ سابقه دخی خصوص مرقومده بو مسئله یه لاحقه در والله اعلم

باب المفادات بالصغیر والکبیر من السبی وغیر ذلک * یعنی اسراء مشرکیندن رجال واطفال وسائر اجناس اموال‌ه مفادات اسراء مسلمینک تفصیل احوالیدر مؤلف مشکلکسا بوا ه الله تعالی فی الجنة علی مایشاء دیرکه اهل حرب اسراء مشرکینی اسراء مسلمینله مفاداته طلبکار اولدقلرنده امیر سریه ایچون مساعدهٔ مفادات جائز و سزاوار کوریلور بشرط آنکه اول بابده رضاء اهل سریه دخی آشکار اوله و حکم مقررده اسراء مشرکیندن رجال ونسا وصبیان سلامتیله حکم اولنمدقجه برابر درزبراندیر حرب و توفیر منفعت مسلمین عهدهٔ امیره منوط ودار الحربده مفادات سرانده برحربدن اولدیغندن بشقه منفعت مسلمینی موجب ایدوکی امر مضبوطدر زیرا مفاداتله اخذ ایده‌جکلری مسلمین جانب اسلامیاندن بعض اموره کفایت جهتیله اعطا ایده‌جکلری مشرکیندن اعظم ایدوکی مستبیندر انجق مأسوریند حق سریه ثابت اولوب مفادات دخی محل حقلرندن اسقاط حقلرینی مستلزم اولمغله اول بابده رضاء سریه شرط لازم قیلنمشدر کذلک دار اسلامه بعد الاخراج دخی اسلام اسرایه حکم شرعی لاحق اولمدقجه بنه آنلر ایله مفادات مسلمین جائز ولا یقدر حتی صبیان اسرانک آبا وامهاتلری یانلرنده بولندقلرنده بانفسهم اسلامی وصف وتعقل اوزره قبول ایتمدکجه حکم اسلامده داخل اولمدقلرندن جواز مفادات آنلره دخی شاملدر کذلک آبا وامهاتلری دار عزده هالک اولسه‌لر حکم دینده تبعیت موتله منقطع اولمامغله ینه مفاداتلری جائز و متسعدر کورمزمیسنکه اهل ذمت دار عزده هالک اولمغله اولاد صغارلری حکما سلک اسلامه منسلک قیلنماز کذلک صبیان مرقومینک آبا وامهاتلری یانلرنده ایکن اهل حرب انجق صبیانله مفاداته طلبکار اولسه‌لر مفادات مزبوره ابوینی ایله تفریق بینلرین موجب ایسه‌ده ینه جائز وسزاوار اولور زیرا تفریق مذکور حق اوزره تفریقدر که مسلمینی یادی مشرکیندن تخلیص ایتمک صبیانله ابوینی بینلرینک تفریقدن اجر وفضیلت جهتیله اعظم ایدوکی رسیده تحقیقدر اما اسراء بالغینده ماله مفادات ممنوع اولدیغی کبی صبیانده دخی غیر مشروعدر که صغیر ایکن کبیر اولوب نسلی ظاهر وقتاله قادر اوله جغی مجزوم ومقطوعدر اما ظهور نسلی مأمول اولمیان پیره پیره زن نشفه درکه آنلری بطریق المفادات تسلیم مشرکینده قتال اوزره تقویتلری مفقود لکن صبیانده معنای تقویت محقق ومجزومدر واکر اهل سریه یاخود اهل عسکر اسراء مشرکینله مفادات مسلمینه رضا ویرمزلرسه امیر اری اول مفاداته مباشرت ایده مزمکر قیمتلرین مسلمینده‌مو بضله حقلرین قضا ایده انجق اسراء مشرکین رجال بالغین ایسه‌لر مفاداتلرینه سریه وعسکر راضی اولمسه‌لر دخی قبل القسمة آنلر ایله مفادات امیر جائز ومرضی کورلور زیرا امیر ایچون اسرادن رجال بالغینی قتل ایتمک شرعا ممکن وقتل مذکور منفعت تخلیص مسلمینی موجب دکل ایکن ابطال حق غانمینی متضمندر پس منفعت تخلیصی متضمن اولدقده اسیراکا بطریق الاولی متمکندر اما اسرادن نسا وصبیان واموالدن کراع وسلاح وغیریلرندن حق غانمینی ابطال ایتمک امیر ایچون مشروع اولمدیغی کبی رضاء غانمین بولنمدقجه اشیاء مزبوره ایله مفادات اسراء مسلمین دخی مم وعدم مکم بیت المالدن غانمین ایچون تعویض قیمتلرینه شروع ایلیه و بعد القسمة امیر رجال بالغینله دخی مفاداته قادر اولماز مکر صاحب سهمک رضاسی ظاهر اوله زیرا بعد القسمة امیر ایچون قتل رجال دخی حلال اولمامغله بعد القسمة رجال بالغین ذکر اولنان نسا وصبیانله همحال اولمشلردر لکن بو صورتده اصحاب سهام رجال بالغینله مفاداتدن امتناع ومشرکین دخی رجال مذکورین اعطا اولنمدقجه منع اسراء مسلمین اوزره عزم واجماع ایلسه‌لر کرکدرکه امیر مال بیت المال‌ه اول رجالی اشترا بعده آنلر ایله عقد مفاداتی ایقاع ایلیه بو صورتده موالی بیعلرندن دخی امتناع ایدرلرسه کرکدرکه امیر آنلری قیمت عدله تقویم واول قیمتله موالیلرندن خواه ناخواه اخذ وانتزاع ایلیه زیرا رجال مذکوریله مفادات اسراء مسلمین امیر بیت المالدن تعویض ایده‌جک اولدقده نصکره موالی اوزره دخی واجبدر پس امتناع ایتدکلرنده امیر موالیلرینک مقابلرینده ثابت اولور نظیری شول ذمیدرکه عبدی قبول اسلام ایتمشیکن بیعندن امتناعده قیام ایلیه ذمی مقهور اوزرینه واجب اولان حقدن امتناع ایتمکله اما آنک مقابلنده ثابت اولوب بیع عبدی التزام ایدر کذلک اهل حرب دار عزده بولنان اهل ذمتک بانتمه اهل ذمتدن اولان عبدکنارلریله مفادات اسراء مسلمینه طلبکار اولسه‌لر کرکدرکه امام اول بابده استرضاء اهل ذمته ابتدار ایلیه زیرا احرار اهل ذمتله دخی رضالریله مفاداتمز جائز اولدقده عبیدلری ایله رضاء موالیلری بولندقده جواز مفادات بطریق الاولی

مطالب حکم التبعیة فی الدین لا یسقط بموت الابوین

ظاهر ومتبیندر واول بابده رضاء عبید غیر معتبردر که آنلر ممالیک اولوب ممالیکک دخی ملکدن ملکه انتقاللرنده رضا وعدم رضالری مطمح نظر دکلدر واکر موالیلری رضا ویرمزلرسه کرکدرکه امام آنلردن اشترا وثمنلرین بیت المالدن قضا ایلیه واکر بیعلرندن دخی امتناع ایدرلرسه کرکدرکه قیمت عدله تقویم واول قیمتله خواه ناخواه یدلرندن انتزاع ایلیه زیرا ذل مشرکیندن اسراء مسلمینی تخلیص ایچون امیرک ولایت انتزاعی املاک مسلمینده ثابت اولنجه املاک اهل ذمتده بطریق الاولی متثبت اولور واکر امیر عسکر اسراء مشرکینله قبل البیع والقسمة اهل حربه اسیر اولان احرار مسلمینی مفادات ایلدکده اهل عسکر بزاشبو تخلیص اولنان مسلمیندن اسرامزک قیمتلرین اخذ ایدرز دیسه‌لر قوللرینه بر وجهله التفات اولنماز زیرا مسلمین مزبورین مفاداتلریله امرایتمشلردر وامرلری بوغیکن بعض مسلمینک اموال خاصه‌لری ایله مفادات اولنسه ه وضدن برشیئله اوزرلرینه رجوع اولنماز پس غنیمتدن اولان نسنه‌لر ایله مفاداتلرنده رجوع اولنمامق بطریق الاولی در اما مسلمین مرقومین امیردن اسراء مشرکینله ذمتلرنده غانمین ایچون دین اولمق اوزره مفاداتلرین رجایه اقدام ایلسه‌لر بو صورتده رعایت شرطلری التزام واوزرلرینه قیمت فدالری الزام اولنور وقیمت مزبوره بدل غنیمت اولوب حکم مبدلده اولمغله بعد الاخذ غنیمته وضع وتسلیم وبعد التخمیس باقیسی بین العسکر تقسیم اولنور واکر مسئلهٔ مزبوره‌ده مفاداته امر ایلین اسراء مسلمین احرار اولمیوب عبید وجواری بولنسه‌لر بو صورتده امام بذل ایلدیکی فدا ایله آنلری اشترا قیلمش کبی اولمغله همان آنلری اخذ ومجرای غنیمتده جاری قیلر وموالیلری دخی دیلرلرسه آنلری غنیمتده ترک وابقا ودیلرلرسه فدالرنده بذل اولنان اسرانک قیمتلریله اخذ والتقا ایدرلر واول قیمتلری دخی امام المسلمین ینه غنیمته القا ایدر واول بابده نظر اولنور اکر فدالرنده ویریلن اسراء مشرکین رجال بالغیندن ایسه‌لر بو صورتده اسراء مشرکینک قیمتلری اول عبید وجواریلرینک قیمتلرینه مساوی یاخود مقدار فاحش یا غیر فاحش ایله اقل یا اکثر اولدیغنه اعتبار اولنمایوب همان تفصیل مشروح اوزره مفاداتلرینه ابتدار اولنور زیرا امام ایچون قبل القسمة اسراء مشرکینک رجالنده ولایت قتل درکار وقتلری بلا عوض ابطال حق غانمینی موجب ایدوکی آشکار ایکن مانحن فیه کبی عوضلرنده اخذ اولنان عبید وجواریلرینک قیمتلری آنلرک قیمتلرندن اقل اولدقده مفاداتلرنده ثبوت ولایت امام بطریق الاولی بدیداردر واکر اسراء مشرکین نسا وصبیاندن ایسه‌لر بو صورتده ینه نظر اولنور اکر قیمتلری اول عبید وجواریلرینک قیمتلرینه مساوی یاخود مقدار یسیر ایله متفاوت ایسه مفادات مزبوره بیع غنائم منزلنده اولمغله تقریر مزبور اوزره رضاء غانمین بولنمازسه دخی امام ایچون ولایت مفادات ینه ثابت اولور واکر قیمتلری اول عبید وجواریلرینک قیمتلرندن مقدار فاحش ایله اکثر ایسه بو صورتده رضاء اهل عسکر بولنمادقجه امام ایچون عدم جواز مفادات اظهردر مکرکه امام بعض قیمتلرین تمام قیمتلرینه قیاس اوزره بعض مواده تمام قیمتلرین ادا ایلدیکی کبی مانحن فیهده دخی غانمین ایچون بیت المالدن فضله قیمتلرین قضا ایلیه بو صورتده دخی کرکدرکه اول عبید وجواری ایله فضلهٔ قیمت فدالرین جمع ایدوب اولا خمسنی ترفیع بعده اربعهٔ اخماسنی بین الغانمین توزیع ایلیه بوندنصکره معلوم اوله که فکاک اسراء مسلمین انجق شول ارض اوزره تحمیل اولنور که اسراء مرقومین اول ارضک قرب وورا سنده دفع اعدا ایچون قتال ایتمش اوله‌لر یعنی اول ارضک خراجندن اخذ وتحصیل وفدالرینه صرف وتحویل اولنور زیرا اخذ خراجه قدرت امام انجق حمایت ارضله حاصل وحمایت دخی انجق اول ارضدن دفع اعدا ایچون قتال ایلین طائفهٔ مقاتله ایله منحصلدر پس طائفهٔ مقاتله اسیر اولوب مفاداتلری لازم اولدقده الغرم بالغنم قاعده‌سی اوزره اول ارضک خراجی مفاداتلرینه تعیین اولنمغی مستلزم اولور اما ارض مرقومه عدیمة الخراج ایسه سائر اراضی اسلامک خراجندن اخراج اولنور زیرا اراضی مسلمینک بعضیسندن دفع اعدا ایچون قتال ایلین البته جمله‌سندن اقتتال ایتمش اولور که مقصود اهل حرب لدی القدرة استیلاء جمیع اهل اسلام ایدوکی ظاهر اولمغله بعض اراضی مسلمیندن دفعلری اینده قتال ایلین جمیع اراضی مسلمیندن دفعلرینه مباشر اولمش اولور بوندنصکره مؤلف مصیب المقال عقد مفاداتده رضاء مسلمین معتبر اولمق اوزره قصهٔ سبی هوازن ایله استدلال ایلدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اهل هوازن قبول اسلام اوزره ورود ایلدکلرنده التی بیک مقداری سبایالرین اوزرلرینه مردود قیلمشلردر واجمال قصه‌لری بو وجه اوزره مسروددرکه بعد انقضاء الحرب قبیلهٔ هوازندن ایلچیلر وفود ایدوب رسول الله علیه الصلوة والسلام حضرتلرندن رجای انعامله یا رسول الله اشبو حظیره‌لر یعنی آغللر ایچنده حبس وحفظ اولنان سبایاده بعض عمات وخالاتک دخی واردر اکرسنکله میانمزده بولنان حق رضاع ملوک عربدن نعمان بن المنذر

مطلب فداء اسراء المسلمین یحمل علی الارض التی یقاتلون من ورائها

وغیر یلری مثللو جابره میانلرنده دخی متحقق اولیدی البته آنلر دخی بزم ایچون اول حقه رعایت ایدرلر ایدی
حال آنکه سن بو احسانده جمیع عالمدن فائق وصله رحمده مجموع بنی آدم اوزره متفوقسین دیو وسیله ارحامله
اطلاق اسرالری بابنده استرحام ایلدیلر وعرض قرابتله مبنای استشفاعلری اولدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم
هوازندن اولان بنی سعد ایچنده استرضاع اولنمشلر ایدی مترجم فقیر دیرکه سبایاده بعض عمات وخالاتك دخی
واردر دیدکلری اکا مبنیدرکه قبیلهٔ مذکوره دن رضاعا والده لری اولان حلیمه بنت ابی ذؤیب رضی الله عنهانك
اخواتی خاله لری اولوب رضاعا والدلری اولان ابی کبشه نك اخواتی دخی عمه لری اولمشلردر حتی رضاعا
همشیره لری اولان شیما بنت ابی کبشه دخی اول سبایاده بولندیغی مرویدر وغزوهٔ هوازن که غزوهٔ حنیندر اعاظم
غزوات سید الانبیادندرکه کتب سیرده بسط وانبا اولنمشدر انتهی واهل هوازن وجه مشروح اوزره عرض حاجت
قیلدقلرنده قلب پر رأفتلرینه مزید رقت عارض اولوب دیدیلر که صلوة ظهری ادا قیلدیغمزده سزلر قالقوب
مقالهٔ سابقه کزی محضر ناسده اعاده ایدیکز پس تدبیر مذکور اوزره مقاله لرین اعاده ایتدکلرنده رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه بن سزك بو وجه اوزره قدومکزه منتظر ایدم سز تأخر ایلدیکز تا که سبایاده
سهام مسلمین جاری اولدی بویله ایکن اول سبایادن بنم سهمیمه وسهام قریشه اصابت ایدنلری بن سیزه بخش
وتسلیم ایلدم همان بو کلام واجب الاتباعی عامهٔ مسلمین استماع ایدوب جمیع مهاجرین وانصار بزلر دخی
سهاممزه اصابت ایدنلری سیزه بخش وتسلیم ایلدیك دیو اتفاق واجماع ایلدیلر انجق مؤلفه دن عیینه بن حصن
جمله به مخالفت برله امان وبنی فزاره بخش وتسلیم ایتمزز دیو بخل وضنت کذلك اقرع بن حابس دخی جمله دن
مفارقت برله امان وبنی تمیم بخش وتسلیم ایتمزز دیو اظهار خست ایلدیلر ورسول الله صلی الله علیه وسلم بو اختلاف
کلمه یی مشاهده ایتدکلرنده جملهٔ جماعته شو وجه اوزره خطاب ومعاهده برله اشبو قوم وافدین قبول اسلامله
کلدیلر همان سزلر سبیلرینی اوزرلرینه رد وتسلیم ایدیکز وهم کیم مجانا تسلیمدن امتناع ایدرسه آنك ایچون
هر رأس اسیر اوزره اول باول اصابت ایده جکمز غنیمتدن آلتی عدد قلوص یعنی حدیث السن اولان دوه ویرمك
اوزریمزه دین لازم اولسون دیو تطییب مواعده بیوردیلر سن دخی اشبو قصهٔ پرحصه دن فهم ورؤیت ایدرسین که
رسول الله صلی الله علیه وسلم رد اسراده رضاء غانمینی طلب وامتناع ایدنلر ایچون التزام عوضله مطیب قلوب
بعده اسرایی رد وتسلیمله قوملرین نائل مطلب قیلدیلر ایشته بو حدیث کریم بو بابده ذکر ایلدیکمز حکم حکیمده
اصل قویم اولمشدر والله تعالی اعلم بالصواب

باب الموادعة * یعنی مسلمینك اهل حربله مواعدهٔ ترك قتال اوزره مصالحه وموادعه لری مشروعه وغیر
مشروعه اولدقده تفاصیل احکامی اشبو بابده قیمتا بده مودعه در امام الائمة ابو حنیفه اتم الله تعالی له احسانه
بکل تمه دیرکه مسلمین قتال اهل حرب اوزره قوی الاقتدار ایکن موادعه ومصالحه لری جائز وسزاوار
کوریلمزکه مصالحه لری قتال مفروضك ترکنی یاخود تأخیرنی موجب اولمق درکار وامیر المؤمنین بلا ضرورة
آنی ارتکاب ایلمك ناصواب ایدوکی آشکاردر قال الله تعالی ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الاعلون ان کنتم مؤمنین
یعنی ای اهل ایمان سزه مشرکیندن سابقده اصابت ایلین کسر وهزیمتله جهاددن ضعیف وعاجز اولمکز
وجهاده قتل اولنان اخوانکز اوزره مغموم ومحزون اولمکز حال آنکه سز مشرکیندن من جهة الشان
اعلالرسز که سز حق اوزره لرسز وقتالیکز لله در ومقتوللریکز جنتده لردر اما مشرکین باطل اوزره لردر
وقتاللری شیطان ایچوندر ومقتوللری نارده لردر یاخود من جهة العاقبة اعلالرسز که انجام کارده منصور
وغالبلرسز اگر ایمانکز صحیح واسلامده قدمکز ثابت ایسه لکن مسلمین اهل حرب اوزره قوی الاقتدار
دکللر ایسه موادعه ومصالحه لری جائز وسزاواردرکه وقت ضرورتده مصالحه موجب نفع بی شماردر
قال الله تعالی وان جنحوا للسلم فاجنح لها یعنی یا محمد اگر مشرکین صلحه میل ایدرلرسه سن دخی میل ایدوب
آنلرله عقد مصالحه قیل مترجم فقیر دیرکه ظاهر نظم کریم وقت ضرورت وغیری یه ممکن التعمیم ایکن
وقت ضرورته خصوصی انجق شرط جواز صلح اولان میل صلح مشرکینه نسبت اولنمق ونسبت مرقومه دخی
شك وتردده مستعمل اولان ان شرطیه ایله ایراد اولنمق تفهیم ایلمشدر انتهی وهم وقت ضرورتده مصالحه
تدابیر قتالدندرکه مقاتل اوزره واجب اولان اولا قوت نفسنی حفظ واستکمال وبعده وقت قدرتنده مشرکین
اوزره علو وغلبه سین طلب واستحصالدر کورمزمیسنکه طفل صغیرا ولا مص البان مادرى ایله تحصیل قوت
وقوت ایدوب بعد نبات الاسنان مضغ لحومه کسب اهلیت ایدر پس بو بیانله متبین اولمشدرکه نظر مسلمین

وقت

وقت ضعفلرنده موادعه ده متعین ووقت قوتلرنده امتناع موادعه برله اشتغال قتالده متمکندر و رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مصالحهٔ مشرکینه مباشرت واقداملری وبعده ائمهٔ مسلمینك
الی یومنا هذا اول بابده مبادرت واهتماملری جواز مصالحه اوزره دلیل تامدر حتی محمد بن کعب القرظی رحمة الله
تعالی علیه دیدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ابتداء هجرتده مدینه یه قادم اولدقلرنده جمیع
یهود ایله موادعه واول وجهله صلح نامه تحریر ویهوددن هر قومی قدیمی حلیف ومعاهدلرینه کما کان
الحاق وشروط مصالحه لرنده طائفهٔ یهود اعداء رسول الله رسول الله اوزره اعانت ایتملرین دخی درج
والصاق ایلدیلر بعده غزوهٔ بدرده فتح ونصرتله مدینه یه قادم اولدقلرنده طائفهٔ یهود بغی وطغیان ایدوب
رسول الله علیه السلام ایله بینلرنده منعقد اولان عهدی قطع ایتملریله رسول الله علیه السلام آنلره ارسال پیامله
حضور شریفلرنده جمع ایدوب دیدیلرکه یا معشر یهود اسلموا تسلموا فوالله انکم لتعلمون انی رسول الله یعنی
ای کروه یهود قبول اسلام ایدیکزکه سیف قتالدن سالم اوله سز زیرا سزلر البته بن رسول الله اولدیغمی جزما
بیلورسز وفی روایة دیدیلرکه اسلموا قبل ان یوقع الله بکم مثل وقعة قریش ببدر یعنی ای کروه یهود الله تعالی
بدرده کفار قریشه ایقاع ایلدیکی وقعه نك مثلنی سزلره دخی ایقاع ایتمکدن اقدم قبول اسلام ایدیکز ایشته
بو حدیث جلیل عند الضعف جواز موادعه وعند القوة اقدام مقاتله اوزره اصل اصیل اولمشدر واگر امام
وقت ضعف مسلمینده موادعه یه مباشر اولوب اول بابده اهل حربدن اخذ جعله دخی قادر اولورسه
آنك جوازی ظاهردرکه بلا شیء موادعه سی جائز ایکن مشرکیندن اخذ مالله جوازی امر باهردر
ومال مزبور مقام خراجده قائم اولمغله بلا تخمیس موضع خراجه وضعی لازم اولور زیرا جهاد ایچون
تحریك خیل وبعیر ایتمدین ایادی مسلمینه داخل اولان اموال مشرکین غنیمتدن اولمدیغی قرآن مبینده
فما اوجفتم علیه من خیل ولا رکاب نظم متیندن ظاهر ومستبیندر کذلك وقت ضرورتده کندو دارلری اوزره
غالبین اولان مرتدینله دخی مصالحه جائزدرکه مسلمینده قوت قتاللری منعدم اولدقده مصالحه لری انفع
ایدوکی ظاهر ومتمیزدر امام مرتدیندن موادعه اوزره اخذ مال حلال کوریلمیوب اهل حربدن استحلال اولنور
زیرا موادعه اوزره اخذ اولنان اموال منزلهٔ خراجده انزال اولنمغله مرتدیندن عقد ذمتله اخذ خراجه شرعا
مجال بولنمدیغی کبی موادعه ایله دخی مجال محالدر بویله ایکن امام اخذ ایتمش بولنسه بر دخی اوزرلرینه ردی
جائز کوریلمزکه مرتدین کندو دارلری اوزره غالبین اولدقلرنده دارلری دار الحرب وکندولر اهل حرب
اولمشلر ایکن نفوس واموال لرنده جانب مسلمیندن نیل امانه فائز اولمامشلردر حتی مسلمین آنلرك اوزرلرینه استیلا
ایلسه لر مالری غنائم قیلندیغی کبی موادعه ایله اخذ ایلدکلری دخی مسلمینه سالم قیلنوب صکره قبول اسلام
ایتسه لر دخی رد اموال لری بر حال لازم اولماز کذلك بیان محرر اوزره اهل بغیله دخی جواز مصالحه مقرر بلکه
اهل بغیله موادعه یه احتیاج اهل عدل دخی اظهردرکه آنلرك بعد التأمل توبه ورجوعلری مأمول ومنتظردر
وآنلردن موادعه اوزره اخذ جعل بالکلیه ممنوعدرکه آنلر قوم مسلمین اولملریله خراج رؤس منزلنده اولان جعل
موادعه یی آنلردن اخذ ایلمك غیر مشروعدر حتی اخذ اولنمش اولسه دخی بعد انقضاء الحرب اوزرلرینه ردی
لازمدرکه قوم مسلمیندن قتالله اخذ اولنان اموالی بعد سکون الحرب رد ایلمك لازم اولدیغی کبی موادعه اوزره
اخذ اولنان اموال لرین رد ایلمك اقدم لوازمدر وعلی هذا مسلمین غلبهٔ مشرکیندن خوفه ذاهب اولوب
موادعه یه طالب اولدقلرنده مشرکین دخی اخذ اموال ایتمدکجه موادعه یه راغب اولمسه لر مسلمین حقلرنده تحقق
ضرورته بناء موادعه اوزره اعطاء مال ایلمك دخی جائز ومناسب کوریلور زیرا دفع مشرکینه قوتلری
یوغیکن موادعه اوزره اعطاء مالی ارتکاب ایلمسه لر مشرکین اموال ونفوسلرینه استیلا ایده جکلری بی ارتیاب
اولمغله ارتکابلری اموال لرین نفوسلرینه سپر قیلمغی ایجاب ایدرکه معنای مزبور رأی صواب در حتی رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم بعض اصحابلرینه اجعل مالك دون نفسك ونفسك دون دینك یعنی مالکی نفسکه
سپر قیلوب نفسکی دخی دینکه سپر قیل دیو امر وخطاب بیورمشلردر وحذیفة بن الیمان رضی الله عنهما دخی
بر شخص خبیثله مدارات اوزره الفت ایدرایدی اخوانی بو مداراتنه راضی اولمیوب حذیفه یه سن منافقمسین دیو
اعتراضله متقاضی اولدقلرنده لا ولکنی اشتری دینی بعضه ببعض مخافة ان یذهب کله یعنی حاشا
بن منافق دکلم لکن بن بو مداراتمده دینمك بعضیسنی بعض آخری ایله اشترا ومحافظه ایده رم تمام دینمك
زوالندن خوفم ایچون دیو جواب مرضی ویردی پس بو بیانله نمایان اولمشدرکه تمام اموالك ذهابندن خوف

مطلب اذا اخذ المال من اهل الحرب بلا قتال لم یکن غنیمة
مطلب موادعة المرتدین
مطلب لا یجوز اخذ الجعل علی موادعة المرتدین
مطلب موادعة اهل البغی
مطلب طلب الموادعة من المشرکین باعطاء المال الیهم

اولندقده بعض مالدن دفع اعدا قصديله بعض مالني ويروب مشركينله مصالحه ايلمك حق مسلمينده جائز وشايانددر
اما مسلمينده دفع مشركينه قدرت وارايسه وجه مشروح اوزره موادعه‌لری قطعا جائز وسزاوار اولمازكه موادعهٔ
مشروحه‌ده التزام عار واستلزام ذل وصغار دركار ومؤمنی الله تعالى ايمانله عزيز قيلمش ايكن نفسنی ذليل قيلمق
جائز اولمدیغی آشكاردر ومؤلف صائب الاقوال موادعهٔ مشركينده جواز اعطاء مال اوزره قصهٔ
غزوة الاحزاب ايله استدلال ايلديكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اصحاب كراملريله وراء خندقده بكرمی كونه
قريب محاصره‌يه دوچار ومسلميندن هر بری شدايد كوناكون ايله بو مرتبه‌ده زار وناچار اولديلركه واذ زاغت
الابصار وبلغت القلوب الحناجر وتظنون بالله الظنونا آيت جليله سنده وصف حاللری شرح واشعار اولندی
يعنی ای اهل ايمان اعداكز جانب فوقكزدن وجانب اسفلكزدن كلديكی وقتده وابصاركز نظر مستقيمدن
شخوص وحيرتله منحرف اولديغی وقتده وقلبلركز خوفله حلقومكزه كلديكی وقتده والله تعالى حقنده
ظنون كوناكونه ذاهب اولديكز وقتده الله تعالى نك حقكزده ظاهر اولان نعمتنی ذكر ايديكز حتی رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم دركاه حقدن نيازايله اللهم انی انشدك عهدك ووعدك اللهم انك ان تشاء لا تعبد
يعنی يارب سندن عهد نصرتكی ووعد عنايت واعانتكی ايسترم يارب على التحقيق سن بزلری كفاره مغلوب
ومقهور ايتمكی مراد ايدرسك بن خاتم الانبيا بولنوب ووجه ارضده اليوم بزلردن غيری مؤمنين بولنمامغله سكا
بردخی عبادت ايدر كمسنه قالمازدیو دعا وتضرعه آغاز بيوردیلر بعده بر روايتده رسول الله صلى الله عليه وسلم
حضرتلری رؤساء مشركيندن عيينة بن حصنه ارسال سفير قيلوب يا عيينه بن انصارك مدينه‌ده حاصل اولان
اثمار واثماربنك ثلثنی سنك ايچون وعد وتعيين ايلسم يانكده بولنان عسكرك ايله كيرو بلاد غطفانه رجوع ايدوب
احزاب مشركينه امدادی تركله باعث خذلان اولور ميسين بكا اخبار قيل ديو اطماعله تعبير بيوروب عيينه دخی
اكر بنم ايچون نصفنی وعد وتعيين ايدرسكز اويله ايده‌رم ديو عهد وتقرير ايلدی وبر روايتده عيينه جانب
رسول الله عليه السلامه ارسال پيام ايدوب يا محمد سن مدينه نك بو سنه‌ده حاصل اولان اثمار واثمارينی بزه ويرورسين
همان بز سنكله قتالدن رجوع ايدوب كفار قريشله بينلريكزی تخليه ايده‌رز سن همان آنلرايله قتال ايدرسين
ديو عرض مرام ايلدكده رسول الله عليه السلام قبول تكليفندن نكول بيورملريله عيينه دخی باری نصفنی
ويرسين ديو نصف آخرندن نزول ايلدكده رسول الله عليه السلام بو تكليفنی قبول ايلديلر بعده سيد الاوس
سعد بن معاذ ايله سيد الخزرج سعد بن عباده رضی الله تعالى عنهمايی دعوت وخصوص مذكورده آنلرايله
مشاوره‌يه مباشرتده ايكن عيينه دخی كلوب يا محمد بيننزده عقد اولنان معاهده اوزره بر شرطنامه تحرير قيل ديو
ابرامه مبادرت ايتمكله رسول الله عليه السلام تحرير شرطنامه ايچون دوات وصحيفه كتوريك ديو اظهار مسارعت
بيورديلر اول حينده سعدين مشار اليهما رضوان الله تعالى عليهما ديديلركه يا رسول الله بو معاهده‌يی معا قده‌ده
سكا وحی الهی نازل اولديمی رسول الله عليه السلام ديديلركه لا ولكنی رأيت العرب قد رمتكم عن قوس واحدة
فقلت اردهم عنكم يعنی وحی الهی نازل اولمادی لكن كوردمكه مشركين عرب سزه قوس واحده‌دن رمی سهام
ايتديلر يعنی حرب وعداوتكزده اتفاق ايلديلر بن همان بو طريقله آنلری سزدن دفع ايتمكی تدبير ايلدم همان
سعدين سعيدين رضی الله تعالى عنهما ديديلركه قوم غطفان كبی مشركين عرب زمان جاهليتده شدت قحطدن
علهزكه دم ايله آلوده قيلنمش دوه يوكيدر اكل ايدرلر ايدی بنه بزلردن تمرهٔ واحده اخذی خاطرلرينه كلمز ايدی
مكركه دراهمله بزدن اشترا ايدهلر ياخود بزلر بطريق المروة اطعام ايلديكمزده تناوله اجترا ايده‌لر شمدی يا رسول الله
الله تعالى سنكله بزه تأييد واكرام وهدايت قيلمش ايكن بزلر بو نقيصه‌يی هيچ قبول ايدرمی يز بزلر آنلره انجق
سيف اعطا ايده‌رز يعنی قتال ايده‌رز اول حينده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اصحاب كرامدن بو جلادتی
ادراك بيورملريله صحيفهٔ مصالحه‌يی چاك چاك ايدوب عيينه وقومنه اذ هبوا لا نعطيكم الا السيف يعنی قالقوب
كيديكز سزه انجق سيف اعطا ايده‌رز ديو جواب سهمناكله طرد اهل اشراك ايلديلر حتی اول هنگامده كبار
انصاردن اسيد بن حضير رضی الله تعالى عنه كلوب كورديكه عيينه پيشگاه رسالتپناهيده اياقلرين اوزاتمش همان
غضب آلود حميت اولوب اول بی ادبی تأديبه نيت ايله ديديكه يا عين الهجرس اقبض رجليك اتمد رجلك
بين يدی رسول الله صلى الله عليه وسلم والله لولا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم لانفذت خصيتك بالرمح متى
طمعت فی هذا منا مترجم فقير ديركه عندمزده موجود اولان عيني ايكی ياايله صيغهٔ تصغير اوزره واقع اولمشدر
بو تقدير اوزره آنكله مرادی عيينه‌يه اسمی ايله على وجه التزخيم ندادر وهجرس كسرها وراايله شخص لئيم

وقرد

وقرد ودب وثعلب وولد الثعلب معنالرينه در عيينه‌يه وصف تحقير قيلنمشدر اما صاحب المغرب كلام مزبورده
روايت صحيحه يا عين الهجرس در وعين كوز معناسنه در يعنی ای هجرسك يعنی قردك ياخود ولد ثعلبك كوزی
ديمكدر صغردن كنايه ايله مرادی تحقيردر وصيغهٔ تصغير تحريف راويدر ديدی وعلى كلا التقديرين معناى كلام
ای فلان آياقلرك چك حضور رسول الله عليه السلامده آياقلريكی اوزادرميسين والله اگر رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حاضر اولميه‌لر ايدی ياخود سكا امان ويرمش اولميه‌لر ايدی رمحله خصيه‌كی
ثقب ايدر ايدم سن بزدن طمع اخذ ثماره نه زمانده دوشديك ديمكدر ونسخهٔ حضيريدن خصيتك لفظی موقعنده
جنبيك واقع اولمشدر بو تقدير اوزره معناسی رمحله بر جنبكدن جنب آخريكه‌دك ثقب ايدر ايدم ديمكدر
انتهى ايضا بو حديث صحيح التحديثدن نمايان اولمشدركه وقت ضرورتده مشركينله اعطاء مال اوزره مصالحهٔ
مسلمين جائز وشايانددركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم مسلمينده احساس ضعف ايتدكلرنده
صلح مشروحه رغبت وميلان ايتمشلردر اما وقت قوتده ناجائز وناسزاواردركه انصاردن سعدين واسيد
رضی الله تعالى عنهم اجمعين حضراتی قربا تحرير اولنسان قول جلادت تعبيرلرين تقرير ايتدكلرنده رسول الله
عليه السلام حضرتلرينه قوت مقاومتلری پديدار اولوب شق صحيفهٔ صلحه ابتدار بيتمشلردر واعطاء مال اوزره
مصالحهٔ مسلمينه باعث حقارت واستذلال اولوب انصارك دخی عدم رضالرينه بادی انجق مذلت مسلمينی
اشتمالی اولديغنه قصهٔ مذكوره ايله استدلال اولندی وحق مسلمينده رضاء حقارت واستذلال قبل تحقق
الضرورة بر وجه ايله استحلال اولنماز مؤلف اصابت شعار صب الله تعالى عليه النوال كالغيث المدرار ديركه امام المسلمين
بلاد حربدن بر دارك اهلی ايله مصالحه ايلدكدنصكره اول دارك اهلندن بر كمسنه برأسه چيقوب دار اسلامده
قطع طريق واخافهٔ ابناء سبيل ايتمكله مسلمين آنی اخذ وتحصيل ايلسه‌لر آنك بو فعلی نقض عهده تحميل اولنماز
زيرا اول دارك اهلی موادعهٔ سابقه ايله امان مسلمينده قائملردر كورمزميسنكه آنلردن بر يسی اول موادعه ايله
دار اسلامه داخل اولسه آمن وتعرضدن سالمدر ودار بمزده مستأمن بولنان برأسه قطع طريق واخافهٔ ابناء
سبيل ايتمكله عهدينی ناقض اولمازلر ايمدی فعل مزبور ذميدن صادر اولدقده عقد ذمته ومسلمدن واقع اولدقده
صحت ايمانه مناقض اولمازلركنه سی اولدركه نقض عهدی انجق مجاهدهٔ قتال ايله ظاهر اولوب شخص مرقومك
دخی معصيتی بو تعرضی دار اسلامده مسلميندن ممتنع اولمامغله فعل مزبورنده متلصص عداولنوب مجاهر اولماز
كذلك حدنجه‌يه بالغ اولميه جق مرتبه‌ده بر قاچ كمسنه‌لر فعل مزبور اوزره اتفاق ايلسه‌لر بو دخی ذكر اولنان فعل واحد
حكمنه الحاق اولنور كه كندولر غير ممتنع وسائر اهل دارلری بو فعللرينه راضی اولميوب بلكه مانعلردر اما اهل
منعه اولوب دار اسلامده بطريق المجاهره فعل مزبوره مباشرت ايلسه‌لر نظر اولنور اكر فعل مع ودارنده ملكلرينك
واهل مملكتلرينك امر ورخصتلری غير موجود ايسه انجق اشخاص مرقومين ناقض العهود قيلنورلركه
فائدهٔ معاهده انجق ترك قتال ايكن اشخاص مرقومين منعه‌لر ايله تمنع وتمرد اوزره خلاف موجب موادعه‌يه مباشرت
ايتملريله ناقض عهد اولملری بلا جدال در اما ملكلری واهل مملكتلری موادعهٔ قديمه‌لری اوزره محفوظلردركه
آنلر سبب نقض عهده مباشرت ايتميوب ومباشرت ايدنلره راضی دكللر ايكن ذنب غير ايله مؤاخذه‌لری غير ملحوظدر
واكر امر ورخصتلری موجود ايسه بو صورتده اول دارك جميع اهلی نقض عهود ايتمش اولوب مسلمين قتلنده
بولنورلر ايسه جمله سنی قتل وسبی ايلمك امور مباحه‌دن معدود قيلنور زيرا امر ملكله فعللری فعل نفس ملك موقعنده
واقع اولوب اهل مملكت ملكلرينه منقاد وریاست ملكلرينه راضی وموادعه ومقاتله‌ده ملكلرينه تابع اولملريله
ملكلری ناقض عهد اولدقده اهل مملكتی آنك نقضنه واقف اولسونلر اولمسونلر نقض عهده البته اكا تابع
اولورلر مكر اول داردن بركمسنه ملكلرينك اشخاص مرقومينه امر ورخصتندن اقدم داربمزه قادم اوله كه شخص
مزبور داربمزه امانله داخل اولمغله منعه سنه عودت ايدنجه‌يه دك ينه امان اوزره سالم قيلنور واكر اشخاص
مرقومينك خروجلرينه امر ملكلری بادی اولميوب انجق ملكلری خروجلرينه واقف ايكن منعلرينه تصدی
ايلمسه بو دخی صورت امر ايله برابر وآنك حكمی بونده دخی مقرردركه اشخاص مرقومين ملكلرينه تابع ومنقاد اولوب
ان السفيه اذا لم ينه مأمور مثلی اوزره آنلر امثالی سفهاسفاهتلريندن منع اولنمدقده همان سفاهتله مأمورينه‌دن
تعداد اولنورلر وهم ملكلری اوزره اقتضاء موادعه ايله واجب اولان قادر ايسه منعلرينه ابتدار وغير قادر ايسه
حاللرينی جانب مسلمينه اخبار ايكن بو واجبی ترك واهمالی همان آنلره قتاله امری كبی اوله جغی آشكاردر مؤلف

مطلب الذمي والمستأمن لا يكونان ناقضي العهد بقطع الطريق واخافة السبيل مالم يكونا اهل منعة

صائب الاجتهاد اثابه الله تعالى بمثوبات الجهاددر كه امام المسلمين بعد الموادعة قتال مشركين حق مسلمينده
انفع ايدوكنه عالم اولوب ملكر ينه نبذ عهد ايله بعث سفير ايتمكله متقدم اولسه بو تقدمنه نقض عهدى لازم اولوب
جواز قتال مشركينى مستلزم اولور زيرا امام اوزره غدردن اجتناب بابنده ملكر ينه قصد قتالنى اخبار ايله نبذ
عهددن زياده شئ آخر ايجاب اولنماز لكن بو صورتده ملك اهل حرب اطراف مملكتنه خبر نبذ مسلمينله
ايصال منذرايده جك مقدارى زمان منقضى اولمدقجه مسلمين اول طرفلره حمله وهجوم ايتملرى جائز ومرضى
كوريلمز زيرا ملك اهل حرب خبر نبذك وصولندن صكره اطراف مملكتنه ايصال ايچون زمانه محتاج اوله جغى
عندمزده آشكار اولمغله اطراف مرقومه حقلرنده قبل مرور الزمان نبذ عهدمز تام اولمديغى بديداردر امابعد
مرور زمان اطراف مزبوره يه ورود خبر معلوم مسلمين اولمق واجب اولميوب همان اوزرلرينه حمله وهجوملرى
جائز ومناسب كوريلور زيرا مسلمين انجق ملكر ينه اعلام حال ايلمك واجب واطراف مزبوره يه اعلامى انجق
ملكلرى اوزره لازم ومترتب اولمغله ملكلرى آنلره اعلام ايتمدكده هلاكلرينه ملكلرى موجب اولوب مسلمين
مستوجب اولماشدر لكن آنلره خبر وارداولمديغنه مسلمين على وجه اليقين عالم اولورلرسه مستحبدركه مسلمين
قبل الاعلام اوزرلرينه هجومه عازم اولميهلركه فرض مذكور اوزره هجوملرى خديعه يه مشابه وخديعه دن تحرز
مسلمينه لايق اولديغى كبى مشابه خديعه دن دخى تحرزلرى لايق ايدوكى ظاهر وغير منشا بهدر اما صورت سابقه كبى
اهل حرب قتال مسلمين ايچون ارسال جنود ياخود امام المسلمينه نبذ عهد ايچون ارسال وفود برله نقض عهود
طرفلرندن موجود اولمق بشقه دركه آنده مسلمين عدم وصول اخباره جازم اولسه لردخى هر طرفلرينه هجوم
وحمله يه عازم اولملرى جائزدر زيرا اولبابده نقض عهد كندو طرفلرندن ظاهر اولمغله نقض عهده آنلر مسلميندن
اعلم وله جقلرى متبادر در حال آنكه ملكلرى اوزره لازم ايديكه اطراف مملكتنه اعلام ايدرلكه نقض عهده
عازم اولميه بو صورتده دخى مسلميندن بر سرحدك اهاليسى جوارلرنده بولنان اهل حربه هنوز خبر نقض عهدلرى
واصل اولمديغنه جازم اولسه لر لايق دكلدر كه قبل النبذ والاعلام قتاللرينه عازم اوله لر لكن بو بابده نبذ واعلاملرى
انجق على سبيل الاستحبابدر بوقسه نقض عهد صنع ملكلرى ايله تمام اولوب آنده وقت وزمان معتبر اولمامغله
همان هجوم وحمله لرى جائز وصوابدر اما نقض عهود امام المسلميندن واقع اولمق بشقه دركه آنده نبذ
واعلام امام اوزره واجب اولمغله ملكلرندن خبر واصل اوله جق مقدارى زمانه دك امهاللرى مستوجبدر
والحاصل على كلا التقديرين نقض عهودده حال ملوكه اعتبار اولنور كه دارك دار الحرب ودار ذمت ودار امان
عد اولنمسنده منعه سى مداردر ومنعه سى دخى انجق ايچنده نافذ الحكم اولان سلطانله استحضار اولنور حتى بردارك
سلطانى حربى اولدقده دار مزبوره حكم دار الحربده ادخال وايچنده بولنانلردن اسلام ياخود ذمتله معروف اولان
اشخاصدن غيريلرينى سبى ايلمك استحلال اولنور واكر بلاد حربدن مسلمينله موادعين اولميان قومك داريندن
بركسنه موادعين اولان قومك دارينه امانله دخول بعده دارثانيه دن دار اسلامه بلا امان حلول ايلسه مسلمين
ايچون اول كسنه اوزره سبيل وصول يوقدركه دار موادعينه امانله لاحق اولمغله اهل موادعه يه ملتحق اولمشدر
واهل موادعه استيمان جديد ايتمدين كلسه دخى داريمزده آمن قيلنديغى كبى آنلره ملتحق اولانلر دخى آمن ومطمئن
قيلنورلر كذلك اول كسنه نك اهل دارى بزمله موادعين اولان اهل دار ايله موادعين اولوب دار ثانيه يه
دخولندن صكره بزم داريمزه حلول ايلسه بنه اوزرينه سبيل وصول يوقدركه بينلرنده منعقد اولان موادعه لرى
بر بر ينه منزله اعطاء امانده نزول ايتمشدر كورمزميسنكه بزلر موادعينمزك دارلرينه ورود ايدوب اول كسنه
دخى آنده موجود اولسه البته اوزرينه سبيل تعرضمز مسدود در پس اول كسنه دار الحربده بزلردن آمن ايكن
داريمزه خروج وحمله امانمزدن خارج اولمق ممكن اولماز اما اول كسنه دار موادعينمزه دخول ايتمدين همان
اهل دارى ايله موادعينمز ميانه سنده منعقد اولان موادعه يه اعتماد ايله دارندن دار اسلامه حلول ايلسه فىء مسلمينه
موصول قيلنوركه بزمله اهل دارى ميانه سنده عقد موادعه پذيراى حصول اولماشدر كورمزميسنكه مسلمين
اكا كندو دارنده ظفر ياب اولسه لر فىء اوله جغى بى ارتيابدر كذلك مسلمين آنك اهل دارى اوزره هجومله
آنلرى اسير ايلمك شرعا جائزدر واول كسنه دخى حكم مزبورده داخل ومتميزدر پس وجه مشروح اوزره
داريمزده حاصل اولدقده كندو ايله موادعينمز بينلرنده منعقد اولان موادعه نك اكا نفعى اولمامغله فىء مسلمينه
داخل قيلنور واكر موادعينمزدن بركسنه اهل حربدن موادعينلرى اولان قومك دارينه موادعه لرى اوزره
داخل اولوب بزلر دخى اول دارك اهلى ايله قتال واوزرلرينه استيلا وغلبه يه نائل اولديغمزده اول كسنه

بن منزله موادعينمز دنم وبوقومله موادعه مز اولمغله دارلرينه كلمشيدم ديو ادعا ايلسه بوقولى بلا حجة قبوله
سزا كوريلمز زيرا مسلمين آنى موضع اباحت نفس وماله بولدقلرندن صكره دعواى حرمتى مسموع اولماز
مكركه مسلميندن اقامت بينه يه شروع ايليه اولبابده بينه سى قبول واماني معتبر ومشروع كوريلور زيرا دعواى
موادعه دعواى عقد ذمت منزله سنه انزال اولنوب شخص معهود دخى بن ذمى ايدم بو داره تجارت ايچون كلمشيدم ديمش
اولسه اسير وقتلى حلال اولمديغى كبى ما نحن فيه ده دخى حلال اولميوب حكم امانده ادخال اولنور واكر
موادعينمز اولان اهل دارى موادعينمز اولميان اهل داره اسير ودارلرينه ايصال ايدوب ياخود اهل دار موادعينك
بعضلرى كندو اهل دارلرى اوزره خروج ومحاربه ايله اهل دار غير موادعينه التحاق واتصال ايلدكلرندن صكره
مسلمين اهل دار غير موادعين اوزره استيلا ايله خوشحال اولسه لر اول قوم مأسورين وملتحقين دخى فىء مسلمينده
ادخال اولنورلر زيرا صورت التحاقلرنده كندو اهلى دارلريله منابذين ومحاربين اولمريله اهل دار اخرادن محسوب
اولدقلرندن بينمزده باعتبار الدار ثابت اولان حكم موادعه مسلوب اولمشدركذلك صورت اسيرلرنده اهل دار
اخراده مقهور ومأسور نفسلرندن رشيته تملكدن ممنوع ومقصور اولمريله آنلرده حكم دار اخرى ظهور ايلمشدر
اما دار اخرايه امانله دخوللرى بشقه دركه مستأمنين امانله داخل اولدقلرى دارك اهلندن عد اولنمازلر
كورمزميسنكه اهل حرب داريمزه استيمانله داخل اولدقلرنده بنه كالاول دارلرينه منسوبين اولوب مسلمين
آنلرى اسير ودار بمزه ادخال ايدوب ياخود آنلر اهل دارلريله منابذه ومحاربه اوزره داريمزه اهل ذمت
اولمق اوزره خروج ايتدكلرنده اهل داريمزدن محسوبين اولورلر واكر اهل دار موادعه دن برعورت اهل دار
اخرادن بررجل ايله تزوج واول داره انتقال واولادى ظهور ايلدكدنصكره مسلمين اول دار اوزره استيلا ايله
مسرور اولسه لر اول عورت واولادى فىء مسلمينده مسطور قيلنورلر كه عورت زوجنه تابعه در وزوجى غير دار
موادعه دندر كورمزميسنكه مستأمنه اولان عورت داريمزده مسلم ياذمى ايله تزوج ايلدكده اهل داريمزدن
عد اولنور اما اهل دار موادعه دن بررجل اهل دار اخرادن برعورتى تزوج واولادى حصوله دنصكره اول عورت
اولادى ايله بلا امان داريمزه دخول ايلسه مسلمين ايچون كرك عورت وكرك اولادى اوزره سبيل وصول يوقدركه
زوجه متابعتله حكمى حكم اهل دار موادعه يه موصول قيلنمشدر كذلك دارين مرقومتين اهاليسندن بريسى
اهل دار اخرادن برجاريه اشترا قيلسه اول دخى حكمده منكوحه ايله على سوادركه جاريه نك مولاسنه متابعتى
عورتك زوجنه متابعتنه مماثل بلكه دخى اقوادر واكر اهل دار موادعه دار اخرى اوزره استيلا واهلنى كندولره
عبيد واماياخود كندولره اداء خراج ايتمك اوزره عقد ذمتله ابقا ايلسه لر مسلمينك آنلره دخى تعرضلرى جائز وسزا
كوريلمز اماعبيد واما قيلدقلرى صورتده موادعه مزايله مالكينه ثابت اولان امان املاكلرينه دخى ثابت اوله جغى
بى كاندر اما اهل ذمت قيلدقلرى صورتده قوم مذكورين اهل دار موادعه دن اولوب تحت يدلرنده مقهورين
اولمشلردر واهل دار موادعه دن معدود اولنلر اوزره مسلمين ايچون سبيل تعرض مسدوددر نظيرلرى مسلمينله
اهل ذمتدركه دار اهل ذمت جمله ء دار اسلامدن تعداد اولنديغى كبى اهل دار موادعه نك دخى دار اهل ذمتلرى
جمله ء دار موادعه دن اعتداد اولنور اما بينمزده موادعه بولنميان اهل دار اخرى بلاد موادعين اوزره استيلا واهلنى
معامله ء مشروحه اوزره استبقا ايتمش اولسه لر بو صورتده اول ايكى دارك هر برينه هجوم مسلمين جائز وسزا
كوريلور كه بيان سابق اوزره مقهورين حكم دارده قاهرينه تابع وقاهرينله ميانه مزده عقد موادعه غير واقعدر
وبزبو اصلى قريبا بيان وحكم دارده معتبر اولان سلطان وظهور احكام ايدوكنى افاده واعلان ايلديك پس
موادعينمز دار اخرى اوزره استيلا ايدوب اول دارده حكم نافذ حكم موادعين اولمش ايسه دار مزبوره دار موادعه دن
تعداد اولنور اما عكس قضيه اوزره اول ايكى دارده حكم نافذ حكم سلطان دار اخرى ايسه ايكيسى دخى دار
موادعه دن اعتبار واعتداد اولنماز مؤلف كريم الخصال اكرمه الله تعالى باكرم النوال ديركه مسلمين دار الحربده
برحصنى محاصره ايله اشتغال بعده اول حصندن منصرف اولملرى اوزره اهل حصندن اخذ اموال ايلسه لر
مال مزبور على طريق القهر والغلبه اخذ اولنمغله تخميس اولنوب فىء مسلمينده ادخال اولنور اما مسلمين هنوز
ساحه لرينه نزول ايتمدين امام المسلمينه ارسال رسول ومال معلوم اوزره برمدت موادعه برله نيل مأمور ايلسه لر
آنده حكم شرعى بشقه دركه مال مزبور بطريق القهر والغلبه محصول اولميوب همان اهل حرب على وجه الرضاء
آنى مبذول قيلدقلرنده امام المسلمين دخى اعزاز دين واذلال مشركين ايچون اخذ وقبول ايتمش اولديغندن خراج
وجزيه منزلنه نزول ايتمكله وجوب تخميسى مشروع ومعقول كوريلمز واهل ذمتدن نقض عهد ايدنلر دخى اعطاء

مالله موادعهٔ مسلمینه طالب اولدقلرنده مال مزبوری اخذ ایلمك حق مسلمینده جائز و مناسب كوریلورکه
اهل ذمت نقض عهد ایله سائر اهل حرب كبی محارب اولمشلردر اما مرتدین بشقه‌درکه بیان سابق اوزره آنلردن
موادعه ایچون اخذ جعل ایلمك جائز و لایق دکلدر نکته‌سی اولدرکه قتل مرتد بطریق الحد واجب اولمغله
اخذ ماله ترکی جائز اولمدیغی كبی تأخیری دخی جائز و مناسب كوریلمز اما اهل ذمتدن نقض عهد ایدنلری قتل ایلمك
بویله دکلدر كورمزمیسنکه بونلر مجددا ذمتی قبول‌له کالاول اداء خراجه راضی اولسه‌لر ذمتلرینه مساعده برله
اخذ خراجلری جائز و مرضی كوریلور و حکم معهود حق مرتدینده مفقوددر پس فریقین مذکورینده‌ن
بطریق الموادعه اخذ مال دخی منوال مشروح المآل اوزره‌در لکن مرتدین بهر سنه رجاللرندن یوز رأس ویرمك
اوزره مصالحه‌یه طالب اولسه‌لر حق امامده بو وجه اوزره مصالحه‌لری جائز و مناسب كوریلورکه اخذ رجالله
موادعه‌لری اخذ مالی مستوجب دکلدر زیرا استرقاق مرتدین جائز اولمامغله همان اخذ اولنان یوز رأس
رجال اوزره عرض اسلام اولنوب قبول ایدرلرسه سالم قیلنوب ایتمزلرسه قتللری التزام اولنور پس موادعهٔ مرقومه
رجال مأخوذینده اقامت حکم شرعه طریق موصل اولمغله حکم صحت واستقامته متوصل اولمشدر کذلك
بهر سنه نسا و صبیانلرندن یوز رأس ویرمك اوزره مصالحه‌یه طالب اولسه‌لر حق امامده بو وجه اوزره مصالحه‌لری
دخی جائز و مناسب كوریلور زیرا مرتدین قبول اسلام ایتدکلری صورتده رجاللرنده حکم شرعی وجوب قتل
اولدیغی كبی نسالرنده دخی اسلام اوزره اجبار اولمغله موادعهٔ مرقومه نساء مأخوذه‌ده اقامت حکم شرعه
مداردر یوقسه موادعهٔ مرقومه‌ده مرتدین اوزره اشتراط مال بولنمادیغی بدیداردر ومسائل محرره‌ده بهر سنه
اخذ اولنان رؤس مرتدین غیر معینین اولوب موادعه ایله دخی مأخوذین وغیرلری آمنین اولملریله بعد الاخذ
هیچ برینی استرقاقیمز جائز وسزاوار اولمیوب همان حکم شرطله اخذ ایلدکلریمزه اسلام اوزره اجبار ایده‌رز آنلر دخی
قبول اسلام ایدرلرسه کما کان احرار قیلنورلر اما مسائل مزبوره‌ده مرتدین ابتداء سنه‌ده نسا و صبیانلرندن یوز عدد
رؤس معینه ویرمك اوزره مصالحه‌یه طالب اولسه‌لر حق امامده بو مصالحه‌یه مساعده نامشروع ونامناسبدر زیرا
فرض مذکور اوزره امانمز رؤس معینه‌یه شامل اولمیوب مرتدین دخی اهل دار الحرب اولدقلرندن نصکره نسا
وصبیانلری جائز الاسترقاق اولمغله رؤس مرقومه بعد الاخذ ممالك مسلمینده داخل قیلنملریله موادعه‌ده آنلری
شرط قلمق مال اخری شرط قلمغله معادل اولور و بز قریبا بیان ایلدیك که اول بابده شرط مال تجویز
واستحلال اولنمماز لکن بویله ایکن امام موادعهٔ مرتدینده اخذ مال ایتمش اولسه مال مزبور یردخی اوزرلرینه
رد اولنمیوب فیء مسلمینده ادخال اولنور کذلك رؤس معینهٔ مرقومه‌یی دخی اخذ ایتمش اولسه جمله‌سی ممالك
مسلمینه الحاق واسلام اوزره اجبار ایله استرقاق اولنورلر اما ابتداء سنه‌ده رجاللرندن یوز عدد رؤس معینه ویرمك
اوزره موادعه‌یه راغب اولسه‌لر بو موادعه‌یه مساعده جائز و مناسب كوریلور زیرا استرقاق رجال مرتدین شرعا
بروجهله ممکن اولمامغله کرك معین و کرك غیر معین موادعه‌ده آنلری شرط قلمق مرتدین اوزره اشتراط خراجی
متضمن اولماز و اکر امام المسلمین عربدن عبدهٔ اصنام اولان برقومله قتال ایدوب قوم مرقومین دخی طلب موادعه‌یه
اقبال ایلسه‌لر بونلرك دخی موادعه‌لری جمیع احکامده موادعهٔ مرتدینله همعنادر زیرا مرتدین كبی عربدن عبدهٔ
اصنام دخی استرقاق اولنمیوب آنلردن سیف واسلامدن غیری نسنه قبول اولنمدیغی معلوم علماء آفاقدر
انجق مرتدینله مابینلرنده فرق واحد نمایاندرکه قوم مرقومین بهر سنه رجاللرندن یوز رأس ویرمك اوزره طالب امان
اولسه‌لر حق امامده اول وجه اوزره اعطاء امان جائز وشایان كوریلمز اما مرتدین بشقه‌درکه ذکر وبیان اولندی
بویله ایکن امام مصالحهٔ مرقومه‌لرینی التزام ایدرسه کرکدرکه شرط قلنان یوز رأسی رجال عربدن اخذ ایتمیوب
همان رقیقلرندن اخذه اقدام وآنلری دخی موضع خراجه وضع ایتمکله اهتمام ایده و معنای مزبور موادعه‌لرنده
اوزرلرینه اشتراط مالی متضمن اولمغله عدم جوازی متبین اولمشدر اما مرتدینده رؤس مأخوذه رقیقلرندن
تعیین اولنمق لازم اولماز و تعیین اولنمق دخی اشتراط مالی مستلزم اولماز نکته‌سی اولدرکه عبید مرتدین بعد الاخذ
قبول اسلام ایتمزلرسه آنلرك دخی احرار مرتدین كبی قتللری التزام اولنمغله رؤس مأخوذه عبیدلرندن تعیین اولنمق
هیچ فائده‌یی مستلزم اولماز اما عربدن عبدهٔ اصنامك رقیقلری استحقاق قتلده احرارلری كبی دکللردر حتی
اوزرلرینه مسلمین استیلا ایلسه‌لر آنلری قتل ایتمزلر بناء علیه رؤس مأخوذه عبیدلرندن تعیین اولنمقده مسلمینه فائده
واردر وشرط مذکورك مقتضاسی مسمای استدامت ملك اوزره تملکدر و عبید عرب اول تملکه محلدر احرارلری
دکلدر ومؤلف اصابتمآب اصل کتابده مرتدینله مشرك عرب مابینلرنده فرق آخری اشراب واول بابده مزید اطناب

ایلمشدر خلاصه‌سی اولدرکه مرتد اسلامدن بعد الاقرار رجوع ایتمکله علی طریق الحد قتلی واجب ومشروعدر
کورمزمیسنکه بعد الارتداد رسالت یاخود طریق آخر اوزره دار عزه امانله داخل اولسه یردخی دار الحربه
رجوعنه رخصت ویریلیوب همان اوزرینه عرض اسلامه مبادرت وقبول ایتمزسه قتلنه مباشرت اولنور نظیری
شول کسنه‌درکه قصاصا قتله مستحق اولدقدنصکره دار الحربه لاحق اولوب بعده رسالت یاخود طریق آخر
اوزره امانله دار عزه دخولی متحقق اوله آنك دخی دار الحربه رجوعنه رخصت ویریلیوب همان قتلنه مبادرت اولنور
اما عربدن عبدهٔ اصنام فی الاصل داخل اسلام اولمامشلردر کورمزمیسنکه آنلردن رسالت یاخود طریق آخر ایله
دار عزه امانله داخل اولنلرینه رجوع دارلرنده رخصته نائل اولورلر حتی قوم مرقومین رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینه امانله ورود والتجا ایدرلر ایدی ورسول الله صلی الله علیه وسلم آنلری تأمین وامانلرینه وفا
ایدرلر ایدی پس عندیمزده ظاهر ومتحقق اولمشدرکه مشرکین عرب بطریق الحد قتله غیر مستحقلردر
ومدعای مزبوره دلیل اولدرکه مرتدیندن استرقاق اولنان نسا وصبیان اسلام اوزره جبر ایله تنکیل اولنوب
مرتدیندن تهود وتنصر ایدنلرك اکل ذبیحه‌لری و بعد الاسترقاق ملك یمینله وطیء نسالری تحلیل اولنماز اما
مشرکین عرب بویله دکلدرکه آنلرك استرقاق اولنان نسا وصبیانلری اسلام اوزره بلا اجبار فیء مسلمینه ادخال
اولنوب اهل کتابدن اولنلرینك اکل ذبیحه‌لری و بعد الاسترقاق ملك یمینله وطیء نسالری استحلال اولنور ایشته
بو بیانله مشرکین عرب قتله بطریق الحد مستحق اولمدقلری نمایان اولمشدر بناء علیه مشرکین عرب بهر سنه
رجاللرندن یوز رأس ویرمك اوزره مسلمینله موادعه ایتدکلرنده رؤس مرقومه احرارلرینه مصروف قیلنمیوب
انجق بعد الامان محل تملك اولان رقیقلرینه معطوف قیلنور توضیحی اولدرکه صورت مزبوره‌ده احرارلرندن
اخذ اولنسه استرقاق اولنمدقلرندن بشقه امانمز آنلره متناول اولمغله قتللری دخی غیر ممکن اولدیغندن اخذلری
مسلمین ایچون هیچ فائده‌یی متضمن اولماز اما مرتدین بشقه‌درکه امان واقع آنلری قتله غیر مانعدر حتی احرارلرندن
یوز رأسی اخذ ایتدیکمزده اوزرلرینه عرض اسلام ایدوب قبول ایتمزلرسه قتللرینه اقدام ایده‌رز وعربدن اهل
کتاب اولنلرك احکامی غیر عربدن مشرکین سائرینله متساویة الاقدام اولمغله آنلردن دخی موادعه اوزره اخذ
خراج ایلمك حرام اولماز زیرا آنلر عقد ذمته طلبکار اولدقلرنده مساعدهٔ مسلمین جائز وسزاوار بلکه حقیر وذلیل
اولدقلری حالده علی وجه الانقیاد اعطاء جزیه‌یی تشریع ایلین حتی یعطوا الجزیة عن ید وهم صاغرون
نظم جلالت نثاری انجق عربدن اهل کتاب حقلرنده نازل اولدیغی آشکاردر ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری نصارای عربدن اهل نجرانله بهر سنه بیك ایکی یوز حله که هر حله ازار وردا کبی ایکی ثیابدن عبارتدر
ویرملری اوزره مصالحه بیورمشلر ایدی وحضرت عمر رضی الله عنه عربدن بنی تغلب اوزره وضع جزیه مراد
ایتدکلرنده بنی تغلب قبول جزیه‌دن استنکاف ایدوب زکوة امواللرین ایکی قات ویرملری اوزره مصالحه بابنده
استرحام واستسعاف ایلدکلرنده جناب فاروق مراملرینه اسعاف ایدوب بعده هذه جزیة فسموها ما شئتم
یعنی بوزکوة نامیله ویردیککز جزیه‌در سز نیلدیکیکز اسم ایله اکا تسمیه ایدیکز دیو اجراء حکم شریعت برله
رفع نزاع وخلاف ایلدی پس نصوص مبینه ایله عربك اهل کتابندن جواز اخذ جزیه متبین اولدقده اکا قیاسله
علی سبیل الموادعة جواز اخذ ماللری عندیمزده متعین اولمشدر ومؤلف کثیر الافضال مدعای مشروح المآل اوزره
قیاسدن بشقه حسن بصری رضی الله عنه‌دن مأثور اولان اثر جلادت اشتمالله استدلال ایلدیکه قال امر رسول الله
صلی الله علیه وسلم ان یقاتل العرب علی الاسلام فلا یقبل منهم غیره وامر ان یقاتل اهل الکتاب علی الاسلام فان ابوا
فالجزیة یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری عربله اسلام اوزره قتال ایدوب آنلردن اسلامدن غیری
قبول اولنماسق اوزره امر ایلدیلر وعلی الاطلاق اهل کتاب ایله اسلام اوزره قتال ایدوب امتناع ایدرلرسه
جزیه اوزره قتاله امر ایلدیلر مترجم فقیر دیرکه قوم مذکوریندن علی سبیل الموادعه اخذ اولنان مال فی الحقیقه
جزیه ایسه قیاسله استدلالده خلل بولنوب دکل ایسه اثر مشروحله استدلال مختل اولور مکر اثرده وارد اولان
لفظ جزیه قصهٔ بنی تغلبده تقدیم اولندیغی کبی جزیهٔ حقیقیه وحکمیه‌دن تعمیم اولنه انتهی بناء علیه
امام المسلمین قوم مرقومینله بهر سنه یوز رأس ویرملری اوزره موادعه ایلسه بو عقدی جائز ومناسبدر انجق
اول رؤسی نفوس وذراریلرندن اخذ ایتمیوب انجق رقیقلرندن اخذ ایلمك واجبدرکه امانمز نفوس وذراریلرینه
شامل اولمغله اخذلری غیر قابلدر حتی اخذ ایتمش اولسه اخذی فائدهٔ مسلمینی مستلزم اولمامغله ینه اوزرلرینه
ردی لازمدر اما رؤس مشروطه‌نك قیمتلری اولمق اوزره دراهم ودنانیر اعطاسنه عازم اولورلرسه آنی اخذ ایلمك

لازمدرکه امان کبی جنس مالدن اولیان شیئله رقیق کبی جنس مالدن اولان شیئ مباد له ده علی الاطلاق
شرط اولنان رؤسده حکم شرعی وجه مشروح اوزره اخذ قیمتلرین ملزمدر واکر قوم مرقومین فی الاصل
غیرموادعین ایکن هررأس سنه ده نساوصبیانلرندن یوز رأسی افراز وشونلری اخذایتمك شرطی اوزره بزه امان
ویریکز دیو مسلمیندن نیاز ایلسه لر رؤس مذکوره جائزة الاسترقاق اولوب فی الاصل تحت امانده داخله اولمدقلرندن
مساعدهٔ مراملرینه جواز ویریلور وبیلمك کرکدرکه موادعات مشروحه دن هرموادعه که امام آنك ضمننده
اخذجعله اقدام ایتمش اوله هرنه زمان نقضنده نفع مسلمینی ملاحظه براه مراد ایدرسه نقضه اهتمام ایدر
اما اولبابده غدردن احتراز ایچون اطراف بلادلرینه خبرواصل اولنجیه دك نبذ وامهالی التزام ایدوب درجنك
اول قتاللرینه اقتحام ایتمك لازمدر وهرموادعه که ضمننده اخذجعله اقدام ایتمش اوله آنده دخی اکرچه هرنه زمان
ملاحظهٔ نفعله مراد ایدرسه جواز نقضی مالا کلامدر لکن بوتقدیر اوزره جعل مأخوذ دن مدت باقیه نك
حصه سنی رد ایلمك اوزره بنه الزام اولنور حتی اوچ بیك دینار مقبوض اوزره اوچ سنه موادعه ایتشیکن برسنه دنصکره
نقض موادعه یه عازم اولسه آنك ایکی ثلثنی رد ایلمك لازمدر کورمزمیسنکه همان عقیب موادعه ده نادم اولوب
نقضه عازم اولسه جمیع مالی رد ایلمك لازمدر پس معنای مزبور بعض مدت مرورنده بعض مالی رد ایتمکی
مستلزمدر امامدت موادعه تماما منقضیه اولسه موادعه مزرسیدهٔ انحلال اولمغله قتاللری بلانبذ استحلال
اولنور انجق آنلردن موادعهٔ سابقه ایله دار بمزده حاصل اولان مدت منقضیه اولسه دخی مأمنه واصل اولنجیه دك
حکم امانده داخل قیلنور زیرا دار بمزده حصولی امان اوزره واقع اولمغله مأمنه بالغ اولمدقجه حکم امانی
مرتفع اولماز والله تعالی اعلم بالصواب

باب الموادعة مما یصالح علیه المسلمون المشرکین فیسعهم قتالهم بعده اولا یسعهم * یعنی مسلمین مشرکینله
اوزرینه مصالحه ایتدکلری بعض شروطدن ناشی عقدموادعه ایتمشلر ایکن ینه مشرکینله قتاللری جائز یاخود
غیرجائز اولان مواضعی فرق وتفصیلده فصل فاصل لازم التحصیلدر مؤلف صواب اندیش صانه الله تعالی
یوم الحساب عن کل تشویش دیرکه مشرکیندن برعسکر بعض مداین مسلمینی محاصره ایتلریله مسلمین نفوس
وذراریلری اوزره خوفه ذاهب اولوب مشرکینه خطابله سزه اون بیك دینار ویره لیم اوزریمزدن قالقوب
بلادیکزه کتمك اوزره دیو عرض مطالب ایتدکلرنده مشرکین دخی اظهار رضا وقبض جعلله کسب ارتضا
ایلدکلرندن صکره مشرکین هنوز اوزرلرندن منصرف اولمادین یاخود منصرف اولوب هنوز بلادلرینه واصل
اولمادین مسلمین آنلردن ضعف وخلله مطلع اولسه لر اولبابده نبذ عهده محتاج اولمایوب کمال غفلتلرنده
دخی اوزرلرینه هجومله قتل واسرلری جائز وواسع کوریلور زیرا مسلمین آنلره اعطاء امان ایتمیوب انجق
اوزرلرندن منصرف اولملریچون ماللرین نفوس وذراریلرینه فدا قیلمغه شتابان اولمشلر اولوب مشرکین
دخی مسلمینی محاصره برله اخذ اموالرنده ظالمین اولدقلری نمایان اولمغله وقت قدرتده مسلمین آنلردن
انتقام ایلمك جائز وشایاندر قال الله تعالی ولمن انتصر بعد ظلمه فاولئك ماعلیهم من سبیل یعنی البته اول کسنه لرکه
کندویه ظلم اولندقدنصکره ظالمدن انتقام ایلیه اول کسنه لر اوزره عتاب وعقابله اصلا سبیل یوقدر وقال تعالی
اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا وان الله علی نصرهم لقدیر مترجم فقیر دیرکه بوآیت شریفه ده یقاتلون کلمهٔ
منیفه سین نافع وابن عامر وحفص رحمهم الله تعالی بناء مفعول اوزره قرائت وسائر قرا رحمهم الله تعالی بناء
فاعل اوزره روایت ایتمشلردر معناسی طرف مشرکیندن قتال اولنان مؤمنین ایچون یاخود مشرکینله قصد قتال
ایلین موحدین ایچون مباشرت قتالده اذن ورخصت ویرلیدی طرف مشرکیندن ظلم اولندقلری سببی ایله
وعلی التحقیق الله تعالی آنلره نصرت ایتمکه البته قادر ومقتدردر دیمکدر ومانحن فیهده مدعای مذکور اوزره
استدلالده معنای مزبورکافی اولمغله اول مقدار ایله اکتفا اولندی بقیهٔ مزایاسی کتب تفاسیردن طلب واستقصا اولنه
انتهی وهم نبذ عهده احتیاج انجق غدردن احتراز ایچون اولوب عدم نبذ ایله غدر دخی انجق مسلمین آنلردن
اخذ مال ایلدکده ظاهر اولوب مانحن فیه کبی انصرافلری اوزره بطریق الرشوة اعطاء مال ایلدکلرنده ظاهر
اولمدیغی واضح وممتازدر اما مسئلهٔ مرقومه ده مسلمین مشرکینه خطابله سزکله مصالحه ایده لیم اوزریمزدن
قالقوب بلادیکزه کتمك شرطیله سزه اون بیك دینار اعطا مز اوزره دیو بسط کلام یاخود مشرکین مسلمینه خطابله
بزمله مصالحه ایدیکز اوزریکزدن قالقوب بلادیمزه کتمك شرطیله بزه اون بیك دینار اعطا کز اوزره دیو عرض مرام
ایتمش اولسه لر بوصورتلرده مسلمین نبذ عهد ایتمدکجه یاخود مشرکین بلادلرینه رجوع ایتمدکجه حمله وهجوملری

حرام اولور زیرا بین الفریقین صلح وموادعه معقود اولدقدنصکره قبل وصول المأمن بلانبذ قتاللری غدراماندن
معدود وحرمت غدر دخی مشهور ومشهوددر ومصالحه وزن مفاعله اوزره جاری اولمغله عقدی مسلمین ومشرکیندن
فریقین جانبدن واقع اولورسه البته جانب آخره دخی شامل وساری اولور کذلك احدالفریقین فریق آخره خطابله
نسالمکم سزکله مسالمه ایده لیم یاخود نتارککم سزکله متارکه ایده لیم یاخود نوادعکم سزکله موادعه ایده لیم
یاخود نؤمنونا ونؤمنکم سز بزه امان ویریکز بز دخی سزه امان ویره لیم دیو بسط کلام ایلسه لرینه قبل وصول
المأمن بلانبذ قتاللری حرام اولور کورمزمیسنکه احدالفریقین فریق آخر اوزره شرط بدل ایتمشیکن الفاظ
مذکوره دن برینی ذکر ایلدکلرندنصکره بلانبذ قتاللری حلال اولماز پس شرط بدلده دخی استحلال اولنماز
اما مسئلهٔ اولاده مسلمین بلاذکر البدل همان مشرکینه اوزریمزدن قالقوب کیدیکز دیوب مشرکین دخی
امتثال ایلسه لر مسلمین تعاقب ایدوب بلانبذ قتال وقتللری حلال کوریلور پس مشرکینه انصرافلری اوزره اعطاء
مال ایتدکلرنده دخی استحلال اولنور ومصالحه وموادعه دن صکره قتاللری بلانبذ حلال کوریلمك انجق بلوغ
مأمنلرینه دك مد وایصال اولنوب بلوغلرندن صکره قتاللری استحلال اولنور زیرا موادعهٔ مشروحه مسلمیندن
علی الاطلاق انصرافلری اوزره واقع اولوب انصرافلری دخی بحسب العاده جانب مأمنلرینه اوله جغی ظاهر
وشایع اولمغله مانحن فیهده مسلمیندن انصرافلری انجق مأمنلری اولان دارالحربه راجع اولمریله حاصل اولور
وکلام مطلق دلالت عرفله مقید قیلنمق امر محققدر واکر مسئلهٔ مرقومه ده مسلمین مشرکینه خطابله سزه
شوقدر نسنه اعطا ایده لیم بزدن منصرف اولنجیه دك بزمله مقاتله ایتمکز اوزره معناسنی نعطیکم کذا علی ان
لاتقاتلونا حتی تنصرفوا عنا لفظی ایله اداقیلسه لر بو دخی ذکر مصالحه وموادعه ایله علی سوادرکه مقاتله باب مفاعله دن
اولوب وقوعی جانبیندن حاصل اولمغله ذکری موجب موادعه اولان جانبیندن اشتراط ترك قتالی مشتمل اولمشدر
وموجب عقد ایله تصریح همان لفظ عقد ایله تصریح منزلنه نازلدر واکر سزه شوقداری نسنه اعطا ایده رز
اوزریمزدن منصرف اولنجیه دك بزدن بر فردی قتل ایتمکز اوزره مفهومنی نعطیکم کذا علی ان لاتقتلوا منا احدا
حتی تنصرفوا عبارتیله تفهیم ایتمش اولسه لر بوصورتده بلانبذ هجوملری تجویز وتسلیم اولنور کذلك سزه
شومقداری نسنه اعطا ایده رز بزدن برای کف ید ایتمکز اوزره مفهومندن نعطیکم کذا علی ان تکفوا عنا شهرا
عبارتیله تعبیر ایلسه لرینه بلانبذ قتاللری تجویز وتقریر اولنور که بو عباره لرده اهل اسلام نفسلری اوزره اهل حرب
ایچون کرك صریحا وکرك دلالة شرط امانی التزام ایتمشلردر اما سزکله مصالحه یاخود موادعه ایده رز بزدن
برآی کف ید ایتمکز شرطیله سزه شومقداری نسنه اعطا مز اوزره مؤداسنی نصالحکم اونوادعکم علی ان نعطیکم
کذا علی ان تکفوا عنا شهرا لفظی ایله ادا ایتمش اولسه لر بوصورتده قبل انقضاء الوقت نبذ ایتمدکجه قتاللری جائز
وسزا کوریلمز زیرا لفظ مصالحه یاخود موادعه یی تصریح وبیانله اهل حرب ایچون مدت معینه ده نفسلری
اوزره شرط امان ایلمشلردر وموجب موادعه حرمت قتال اولوب حرمتلر دخی توقیتی محتمل اولمغله موادعه
دخی توقیته متحمل اولدیغندن شهر معین منقضی اولدقجه حکم امانلری منتهی وزائل اولماز لکن عقد مرقوم
غرهٔ هلالده بدیدار اولمش ایسه انجق شهر هلالی معتبر اولوب تمام ونقصانه اعتبار اولنماز اما اثناء شهرده استوار
قیلنمش ایسه تماما اوتوز کون اوزره حملی برقرار اولور زیرا شهورده هلاللر اصل اولوب ایام ثلثین بدل ایدوکی
صوموا لرؤیته وافطروا لرؤیته فان غم علیکم فاکملوا شعبان ثلاثین یوما یعنی رؤیت هلال رمضانده صائم اولوب
رؤیت هلال شوالده افطار ایدیکز واکر هلال اوزریکزه مختفی ومستور اولورسه شهر شعبانی اوتوز کونه اکمال
بعده صیامله اشتغال ایدیکز حدیث شریفندن معلوم وبدله مراجعت قیام اصله ممکن اولمیوب انجق فوات
اصله ممکن اوله جغی امر مجزومدر واکر مسلمین اهل حربله سنهٔ مستقبله ده کف یداری اوزره مصالحه یه ابتدار ایتمش
اولسه لر عقد صلحلری غرهٔ هلالده بدیدار اولمش ایسه سنهٔ معهوده اون ایکی شهور هلالیه اعتبار اولنور
قال الله تعالی ان عدة الشهور عندالله اثنی عشر شهرا اما اثناء شهرده استوار اولمش ایسه بوصورتده
شهور آتیه دن اون برشهر هلالله اعتبار وایچنده عقد صلح اولنان شهر دخی ایامله اعتبار اولنوب اول شهردن
ایام باقیه عد وشمار واون اوچنجی شهردن اکاضم ایله اوتوز کونه ابلاغ مقدار قیلنور وقول مذکور
امام ابو یوسف وامام محمد رحمة الله علیهما نك قول منصورلریدر اما عندابی حنیفة رضی الله تعالی
عنه مسئلهٔ مزبوره ده جمیع شهور ایام ایله اعتبار وهر بری اوتوز کونه ابلاغله تکمیل مقدار قیلنور
وبرشرح المختصرده عدت واجاره مسائلی میانده بواختلافلرین بسط وبیان ایلدیك وامامین همامین توجیه

مطلب المطلق من الکلام یتقید بدلالة العرف

مطلب الحرمات تحتمل التوقیت

مطلب الاهلة اصل فی الشهور والایام بدل عنها

مطلب تفصیل الشهور والایام والسنة

مقاللرنده شو وجهله استدلال ایدرلر که بدله مراجعت انجق فوات اصل متحقق اولدقده ممکن اولوب فوات اصل دخی انجق شهر واحدده متعین اولمشدر اما ابو حنیفه رضی الله عنه تعلیل کلامنده بو نهج اوزره بسط مرام ایدرکه مسئلهٔ مزبوره ده شهر اول اکمال ثلثین ایله تمامه واصل اولمدقجه شهر ثانی داخل اولمامغله آنك دخی دخولی شهر اول کبی وسط شهرده حاصل اولور کذلك شهور باقیه دخی شهر اول وثانی کبی جمله سی وسط شهرده داخل اولورلر مترجم فقیر دیرکه بعض صورده بعض شهور غرهٔ هلاله مصادف اوله جغی ظاهر اولمغله تعلیل مزبور اولبابده قاصر ایدوکی امر باهردر انتهی واکر مسلمین اهل حربه بز سزه کراع وسلاحمیزی و برهلم سز دخی بزه بیك دینار ویروب اوزریمزدن قالقوب کیتمك اوزره دیو بسط مقال ایلسه لر بو صورتده بلانبذ قتاللری استحلال اولنور زیرا عقد مذکور میانلرنده بیع جاری مجراسنه جاریدر وبیع جاری بین المتبایعین دلیل امان عد اولنمقدن عاریدر بوندنصکره مجرد قالقوب کیتملرینه طالب اولملری نفسلری اوزره اشتراط امانلرین موجب اولماز اما سزکله مصالحه یا متارکه یا مسالمه ایده ر بز بز سزه کراع وسلاحمیزی ویرمك شرطیله سز دخی بزه بیك دینار ویروب اوزریمزدن منصرف اولمق اوزره دیو تعبیر ایتمش اولسه لر قبل بلوغ المأمن بلانبذ آنلر ایله قتاللری تجویز وتقریر اولنماز که جانبینه دلیل امان اولان لفظ مصالحه متحقق ایکن انضمام بیعله حکم مصالحه یه تغیر لاحق اولماز وصورت مفروضه ده اهل حرب هنوز دار اسلامده ایکن مسلمین نبذ عهد ایله قصد قتال ایلسه لر بو دخی تجویز واستحلال اولنماز که اهل حربدن اخذ مال ایتمشلردر واخذ مال اولنان مصالحه ده رد مال اولنمادقجه تمام نبذلری عدیم الاحتمالدر بلکه لازمدرکه اهل حربه سز اخذ ایلدیککز کراع وسلاحی بزه رد ایدیککز بز دخی دنانیریکزی سزه رد ایده لم بعده سزکله قتال ایده لم دیو اولا عرض مرام ایدوب بعده اهل حرب دخی رضا ویرلرسه بر برینه رد ایلدکلرندنصکره نبذلری رسیدهٔ تمام اولمغله دیلرلرسه قتاله اقدام ایده لر اما اهل حرب رد مأخوذلرینه رضا ویرمزلرسه بو صورتده مسلمین دخی مأخوذلرین رد ایتیوب همان نبذ ایله ابتدا بعده قتاله اعتنا قیلملری جائز وسزا کوریلورکه اهل حرب رد مأخوذلرندن امتناع ایتدکلرنده مأخوذلرین مأخوذ مسلمینه مقابل قیلدقلری نمایان اولوب همان بدلدن عاری بر مصالحه درمیان قالور وبومثللو مصالحه ده برشیئ رد لازم اولمیوب همان بعد النبذ قتاله قیاملری جائز ومنقوم اولور واکر مسلمین اهل حربه کراع وسلاحلرین ویرمك شرطیله منصرف اولملری اوزره مصالحه یه مائل اولوب آنلر دخی قبول وعقد موادعه وانصرافله مأمنلرینه واصل اولدقلرندنصکره دار الحربه مسلمیندن بر سریه داخل واول کراع وسلاحی اغتنام واخراجه نائل اولسه لر کرك قبل القسمة وکرك بعد القسمة اصحاب سابقینی آنلره متوصل اوله مزلر زیرا آنلری اهل حربدن ممتنعین ایکن طیب خاطرلری ایله اعطا ایتمشلردر وغنیمتده بولنان اشیاده مالك قدیمك حق اخذی انجق یدندن قهر ایله اخذ اولنان اشیاده ثابت یوقسه طیب نفسله ویردیکی اشیاده غیر متثبتدرکه قهر ایله اخذ اولنمقده مظلوم اولمغله اهل غزا اوزره لازمدرکه آنی یدینه اعاده ایله اکا نصرت وآندن دفع ظلمی ملتزم اوله لر اما طیب نفسله اعطاسی قهر ایله اخذ اولنمغه مساوی دکلدر ویدندن قهر ایله اخذ اولنان مالك قدیمك بعد زوال الملك حق اخذی خلاف قیاس اوزره وارد اولان نص ایله ثابت ومتحقق اولمغله من کل الوجوه اکا مساوی اولمیان نسنه حکم شرعیده اکا ملحق اوله مز کورمزمیسنکه مسلمین فداء اسراء اسلامده بعض امتعه لرین ویرمش اولوب صکره غنیمتده اول امتعه یه ظفریاب اولسه لر اعطالری طیب نفسلری ایله واقع اولدیغندن بر وجهله استرداد واستصحاب ایده مزلر اکرچه اصل مسئله ده استشکال اولنوب ذکر اولنان کراع وسلاح اهل حرب مسلمینی محاصره ایتملریله بدلرینه بطریق الظلم داخل اولوب علی سبیل القهر والاستیلا مأخوذلری منزلنه نازل اولمغله مسلمینك آنده حق اخذلری حاصلدر دیو اشکال اولنور لکن مسئلهٔ فدا ایله سبقت ایلین تنظیر واضحیدن جواب اشکال مرقوم ظاهر ومتضح اولمشدرکه ذکر اولنان معنای ظلم فداء اسراده دخی موجوددرکه اهل حرب حبس اسراء مسلمینده ظالمین اولدقلرنده مسلمین بذل ماله مفاداتلرنده صرف مجهود ایتمشلردر پس آنده حق اخذلری ثابت اولمادقده مانحن فیهده دخی متثبت اولماز واکر اهل حرب هنوز اول کراع وسلاحی دار الحربه ادخال ایتمدین اهل سریه دار اسلامده اوزرلرینه استیلا وکراع وسلاحی اغتنام واستحصال ایتمش اولسه لر بو دخی مسئلهٔ سابقه ایله همحالدر زیرا مأخوذلری نفس اخذ ایله مملوکلری اولمشدرکه مالکلری آنلری طیب نفسلری ایله اعطا قیلمشلردر وبومثللو سبب تملیك بیع وهبه ایله تملیك کبی قبض ایله تمام اوله جغی هویدادر اما بطریق الاستیلا اخذ ایتدکلری بشقه درکه آنده دارلریله احراز ایتمدکجه مالك اوله مزلر زیرا آنده سبب تملك قهر واستیلالریدر

وقهر واستیلا دارلریله احراز ایتمدکجه تمام اولماز وصورت مزبوره ده اول کراع وسلاح اهل سریه نك غنیمتلری اولوب بعد التخمیس بینلرنده قسمت اولنور زیرا اهل حرب فرض مذکور اوزره دار بمزده اهل منعه بولنوب طرف مسلمیندن آنلره اعطاء امان اولنمامشدر پس اوزرلرینه استیلا اولندقده آنلردن اخذ اولنان غنیمت اوله جغی نمایاندر حتی مسلمین اهل حربدن بلاامان دار اسلامده بولنان شخص واحد یاخود قوم غیر ممتنعین ایله احراردن اولان اسراء مسلمینك فدالری ایچون بعض امتعه ویرمك اوزره مصالحه لرین ایتمدن مسلمین آنلرك اوزرلرینه هجومه اقدام وکندولرین اخذ واسترقاق ومماللرین نهب واستغنام ایلسه لر بو صورتده فدا ایچون ویریلن امتعه یی اصحابنه رد ایتملری الزام اولنور اما مشرکین اهل منعه بولندقلرنده جواب مسئله بشقه درکه حکم قبضلری انجق منعه لرینه اعتبار ایله تمام اولوب تحقق منعه لری دخی انجق دار اسلامده اهل منعه بولنوب یاخود دارلرینه وصوللری ایله تام اولمغله مانحن فیه کبی امرین مذکورین بری بولنمادقده تمام قبضلری ملحوظ اولمیوب مال مدفوع ملك دافع اوزره باقی ومحفوظ قیلنور زیرا دافع اول مالی انجق فداء اسیر حر ایچون دفع ایلدیکی معلوم واسیر حر بر وجهله مملوك اولمدیغی امر مجزوم اولمغله بینلرنده واقع اولان عقد مصالحه همان نفس عقد ایله یاخود اداء قبض ایله مثبت ملك اولان مبادلهٔ حقیقیه ده منتظم اولمامغله مقبوضلرنده موجب ملك اولان قبضلرینی اتمام ایچون دارلریله احرازلری لازمدر کورمزمیسنکه صورت مفروضه ده اهل حرب سبیل اسراء احراری تخلیه ایتدکلرندنصکره صاحب المتاع دار اسلامده یدلرندن متاعنی اخذه قادر اولسه اخذی جائز وواسع کوریلورکه اهل حربك آنی اخذلری حبس اسیر مسلم کبی ظلم اولان سبیله واقع اولمشدر کذلك اخذ ایده مسلمیندن صاحب المتاعك غیری ظفریاب اولسه ینه صاحبنه ردی ایجاب اولنور کورمزمیسنکه دارلرینه رجوع ایتمدین قبول اسلام ایلسه لر اول متاعی صاحبنه رد ایلمك اوزرلرینه الزام اولنور اما اهل منعه بولندقلرنده حکم شرعی بشقه درکه آنده بعد الاسلام صاحبنه تسلیملری ایچون امر وابرام اولنمازلر پس بو ایکی صورتده متاع مرقوم صاحبینك غیری ایادی مسلمینه واصل اولدقده صاحبه رد وعدم ردینه وجه مشروح اوزره نظام ویریلور واکر اهل حرب اول متاعی بطریق الاستیلاء اخذ واستلاب ایتمش اولسه لر بو صورتده اهل منعه اولسونلر اولمسونلر دارلریله احراز ایتمدین قبول اسلام ایلدکلرنده صاحبنه رد ایلمك اوزرلرینه ایجاب اولنور کذلك صورت مرقومه ده متاع مزبور صاحبینك غیری ایادی مسلمینه واصل اولدقده بناء علی کلا التقدیرین وجوب رد حاصلدر اما فصل سابقده یعنی فداء اسیر ایچون بطریق الصلح اخذ ایلدکلری صورتده اهل منعه اولوب اولمامالری میاننده معنای فارق اولدرکه اهل حرب اول بابده اهل منعه بولندقلرنده حکم اسلام عسکرلرنده جاری اولمدیغی بلا کلامدرکه کندولر بالطوع حکم اسلامی التزام ایتدکلرندن بشقه منعه لری اعتباریله مسلمینده دخی ولایت الزام ظاهر الانقطاع والانفصامدر بناء علیه آنلردن معنای ظلم ظاهر اولسه دخی قبضله مقبوضلرنده ثبوت ملکلرینه مانع اولمقده مؤثر اوله مز اما اهل منعه اولمدقلرنده حکم اسلام اوزرلرنده جاری ایدوکی ظاهردرکه کندولر بالطوع التزام ایتمزلرسه دخی مسلمینده قهر ایله ثبوت ولایت الزام باهردر بناء علیه ظالمین اولدقلرنده قبضله مقبوضلرینه صاحبی طیب نفسله ویرمش ایسه دخی مالکین اوله مزلر نظیری شول مالدرکه صاحبی آنی بعض ظلمه یه علی طریق الرشوة بذل وایصال ایدر توضیحی اولدرکه اهل منعه بولندقلرنده بر مسلم دار اسلامده عسکرلرینه واروب بر درهم فضه سنی علی وجه الربو ایکی درهم فضه لری ایله بیع ایلسه بیعی جائز اولوب اهل منعه اولمدقلرنده حکم جوازدن متجاوز اولور پس بو فرق واضح ایله ماقبلنده ذکر ایلدیکمز معنای فارق دخی متضح اولور مؤلف صاحب التحریر اکرمه الله تعالی بجنته وحریر دیرکه اهل حربدن اهل منعه بولنان بر طائفه دار اسلامده مسلمیندن بر قومی اخذ ایدوب آنلره البته سزی قتل ایده رز یاخود بزه اموالکزی بدل بکز ایله اعطا یا وضع اموالکزه دلالت ایدر سز دیو تهدیده مباشرت ومسلمین دخی اعطا یا دلالته مبادرت ایتدکلرندن صکره مشرکین مرقومین دار اسلامده ایکن قبول اسلام ایدوب یاخود بر قوم مسلمین اوزرلرینه استیلا ایله اموال معهوده یی یدلرندن استغنام ایلسه لر کرك قبل القسمة وکرك بعد القسمة اصحابنه بلاشیئ ردلری الزام اولنور زیرا اصحاب مالی بطریق القهر اخذ ایلدکلرنده اعطا ودلالت قیلدقلری ماللرین دخی بطریق القهر ایتمش اولدقلری مجزوم وبومثللو سبیله دارلریله احراز ایتمدکجه مال مسلمینه مالك اولمیه جقلری معلوم اولدیغندن اهل حرب قبول اسلام ایتدکلرنده رد اموال اوزرلرینه واجب اولوب اموال مزبوره یی مسلمین استغنام ایتدکلرنده قبل القسمة وبعدها اصحابنه بلاشیئ ردی مستوجب اولورلر اما مسئلهٔ سابقه بشقه درکه آنده صاحب المال

مشرکیندن حال امتنا عنده مالنی طیب نفسی ایله تسلیم ایتمش اولوب اهل حرب دخی اهل منعه بولنوب
حکم اسلام اوزرلرینه جاری اولمامغله نفس قبضله حکم ملکلرینی تمیم ایتمشلردر واکر مشرکین مداین مسلمیندن
برمدینه یی احاطه ایدوب اهل مدینه آنلره خطابله بزلر ایچلرکزدن نسا وذراریلریمز ایله چیقوب مدینه یی ایچنده
بولنان اشیا ایله سزلره تسلیم ایده لیم دیو بسط کلام ومشرکین دخی مساعدهٔ مرام ایتمشلریله اهل مدینه جمیعا
یاخود بعضا خروجه اقدام ایدوب یاخود هنوز آنلردن فرد واحد خروجه اهتمام ایتمشیکن اهل حربک ضعف
حاللری آنلره اعلام اولنسه بوصورتده بلا نبذ اوزرلرینه هجوم واقتحام وقتاللرین التزاملری جائز کوریلور
زیرا مسلمین آنلره اعطاء امان ایتمیوب همان کندولر چیقوب مدینه یی یدلرینه تسلیم ایده جکلرینی بیان ایلمشلردر
وبیان مذکور امانه دلیل اولمیوب انجق تحقیق مقهوریت مسلمینه دلیل اولمغله وقت قدرتده بلا نبذ قتاللری
تجویز وتحلیل اولنور اما مسئلهٔ مزبوره ده شرط مذکور اوزره مصالحه ایده لم دیو صلحی تصریح ایتمش
اولسه لر بلا نبذ قتاللری تصحیح اولنمز زیرا لفظ مصالحه التزام اولنان شرط اوزره جانبیندن اشتراط امانه
دلیل ایدوکی شایع واشتراط امان بلا نبذ جواز قتاله مانعدر بوصورتده مسلمین ذراریلری ایله ایچلرندن چیقوب
باب مدینه یه واصل اولدقلرنده مشرکینک ضعف حاللرینه مطلع اولسه لر بو مقدار ایله شرط خروج رسیدهٔ
تمام در زعمی ایله بلا نبذ قتاللری جائز وواسع کوریلمز زیرا شرط معهود ایله مقصود مشرکیندن بلا صلح امین
اوله جقلری موضعه ذراریلری ایله خروج وورودلری ایدوکی عرف ناسه مراجعتله هر شخصک معلوم ومشهودیدر
ومجرد باب مدینه یه خروجله مقصود معهودک تام اولمیه جغی بدیهی اولمغله حکم امانلری منتهی اولمامشدر
کذلک صلح اولمادیغی تقدیر اوزره بربرندن خوف ایده جک مرتبه ده مشرکینه قریب اولان موضعه واصل اولسه لر
بودخی حکم سابقده داخل اولور اما بر موضعه واصل اولسه لرکه اول موضعدن جانب مشرکینه عود
ورجوع ایتدکجه بربرندن خوفلری مقطوع اولسه بوتقدیر اوزره مسلمین رجوع وبلا نبذ قتاللرینه شروع ایلسه لر
لایق ومشروع کوریلور زیرا صلح مذکور ایله جانبیندن ثابت اولان امان مسلمینک مشرکیندن امین اولدقلری
موضعه وصوللری ایله رسیدهٔ پایان اولمشدر که صلح معهود ایله مقصود انجق فریقینک بربرندن امتیازی اولوب موضع
مرقومه وصوللرنده دخی امتیازلری حقیقة وحکما ظاهر ونمایان اولمشدر واکر مسلمین دار الحربه دخول ایتدکلرنده
مشرکین اطرافلرینی احاطه ایتملریله هر طرف مصالحه یه مائل ومسلمین ایچلرندن رجوع یاخود ارتحال شرطی اوزره
عسکرده بولنان اشیانی مشرکینه تسلیم اوزره مسالمه یه قائل اولسه لر بوصورتده مسلمین دار اسلامه واصل اولمدقجه
بلا نبذ آنلر ایله قتاللری حکم جوازده داخل اولماز زیرا ایچلرندن خروج یاخود ارتحاللری انجق دارلرندن خروج
ومأمنلرینه ولوج ایله رسیدهٔ تمام اولوب مأمنلری دخی انجق دار اسلامدر اما مسئلهٔ اولاده اهل حرب دار اسلامده حاصل
اولملریله وجه مشروح ومشروط اوزره مسلمینک آنلرک ایچلرندن خروج وارتحاللری همان ایکی فریقک بربرندن امین
اوله جقلری موضعه وصوللرنده تمامه واصل اولور لکن ما نحن فیه کبی مسلمین دار الحربده حاصل اولدقلرنده
اهل حربک رجوع مسلمینی شرط ایتملری سیاقنده علی ان ترجعوا عنا قوللری بلاد اسلامه رجوعلرین
شرط ایلمک مساقنده حتی ترجعوا عنا الی بلادکم قوللری منزلنده نازلدرکه بطریق العرف معروف اولان
نسنه نص ایله مشروط قیلنان نسنه یه معادلدر واکر دار اسلامده محصورین اولان اهل مدینه مشرکینله
مصالحه یه قیام وایچلرندن نسا وذراریلری ایله موضع فلانی یه خروج اوزره استسلام ایتمش اولسه لر مسلمین
اول موضعه بالغین اولمدقجه مشرکینله بلا نبذ قتاللری حرام اولورکه شرطلری اول وجهله عقد وابرام اولنمشدر
حال آنکه الشرط املک علیک ام لک مثلی مشهور اولمغله بوصورتده مسلمین بینلرنده شرط قیلنان موضع
فلانی یه خروج ایتمیوب همان آندن قریب اولوب آنده بربرندن امین اوله جقلری موضع آخره خروج واول موضعدن
موضع فلانی یه کیده جک مقداری مدتده اول موضعده اقامت ایلدکلرندن صکره اهل حرب اوزره بلا نبذ هجوم
واقتحامه عزیمت ایلسه لر بو عزیمتلری داخل حکم صحت قیلنور که مقصود اهل حرب عین موضع فلانی اولمیوب
همان اول موضعه کیده جکلری مقداری مدتده طرف مسلمیندن نیل امان ایکن آنک دخی تقدیر مذکور اوزره
حصولی نمایان اولمشدر وحکم شرعی ظاهر لفظ اوزره بنا قیلنمیوب انجق معنای مقصود اوزره ابتنا قیلنور که
مفید اولمیان نسنه یه اعتبار اولنمیوب انجق مفید اولان نسنه یه اعتنا اولنور ومؤلف عالیجناب اصل کتابده
انجق واصل اولدقلری موضعدن شرط ایلدکلری موضع فلانی یه کیده جکلری مقداری مدتده اقامتلرین ذکر
وکتاب ایلمشدر شارح شرنبلی زاده شرح الله تعالی صدره یوم التناد دیرکه عندمده قول اصح اولدرکه

مطلب المعروف بالعرف کالمشروط بالنص

مطلب حکم الشرع یبنی علی المقصود لا علی اللفظ

واصل اولدقلری موضعده اقامتلرنده اول موضعدن موضع فلانی یه کیده جکلری مقداری مدت کفایت ایتمیوب
بلکه موضع فلانیدن کیرو اول موضعه کله جکلری مقداری مدت دخی ضم اولنمق شرط ورعایت اولنور
زیرا اهل حربک شرط امانده ذکر موضع فلانیدن مراملری انجق مسلمین موضع فلانی یه وصوللرندن صکره
مدت مدیده مرور ایتمدکجه طرفلرینه رجوع والتجامه فرصتیاب اقتحام اولمامالریدر وبو مقصود انجق
ضم معهود ایله رسیدهٔ تمام اولور مترجم فقیر دیرکه کرک متن متین التحریر وکرک شرح منشرح التقریرده
کتب وتسطیر اولنان مسئله انجق شو وجه اوزره تصویر اولنمشدرکه مسلمینک واصل اولدقلری موضع
شرط قیلنان موضع فلانیدن اقرب وآنک طریق مستقیمی اوزره جا یکیر اوله اما بو صورتلرک خلافنده
جواب مذکور صحیح کوریلمیوب انجق مذکور اوزره قیاس ایله جواب آخر استخراج وتصحیح اولنور والحاصل
علی جمیع التقادیر مسلمینک بلا نبذ صحت هجوملرنده معتبر اولان مدت تأخیر مدینه لرندن موضع فلانی یه
واصل وآندن جانب مشرکینه راجع اوله جقلری مقدار ایله تقدیر اولنور انتهی مؤلف بی نظیر مسئلهٔ
مشروحه یی تنظیر ایدوب دیرکه کورمزمیسنکه مدینهٔ مسلمین بغداد اولوب اهل حرب ایله ایچلرندن کوفه یه
خروجلرین شرط وایراد ایتمشلر ایکن کوفه دن ابعد اولان بصره یا مکه یا شام جانبلرینه خروجده اجتهاد ایلسه لر
بعد الوصول عودت وبلا نبذ قتاللری امور جائزه دن تعداد اولنور وقول مذکورده آنفا ذکر ایلدیکیمز معنایه
اشارت واردرکه اهل حرب ایچون اعتبار عین مکان مسماده فائده بولنمیوب فائده لری انجق اعتبار مدت مشروحه ده
آشکاردر کورمزمیسنکه مصالحه لری مسلمین آنلر ایله برآی قتال ایتمک شرطیله ایچلرندن خروجلری اوزره
یاخود مسلمین بلاد اسلامده برآی سیر وسفر قیلملری اوزره معقود اولمشیکن ایچلرندن برقاچ کونلک مسافه یه
خروج وآنده مدت شهری تکمیل ایده جک مقداری قعود بعده اهل حرب اوزره بلا نبذ قتال ایچون ورود ایلسه لر
بو دخی امور جائزه دن معدوددرکه انقضاء مدت معهوده ایله حصول مقصودلری واضح ومشهوددر لکن
مسائل مذکوره ده اعتبار اولنان مدت انجق هر فریقک آخردن امین اوله جغی موضعه وصوللرندن
صکره حلول ایلین زماندن عبارتدر زیرا قبل الامن حاللری هنوز مدینه لرنده بولنوب ایچلرندن خارج اولمدقلری
هنکامده اولان احواللری کبیدر ومواضع مرقومه دن هر موضعده که اهل مدینه ایچون بلا نبذ قتاللری
حلال کورمدیک اول قتالی سائر مسلمین واهل ذمت ایچون دخی استحلال ایتمزز که اهل حرب صلح مذکور اوزره
امان اهل مدینه ده داخل وامان بعض مسلمین حق جماعت مسلمین وحق اهل ذمتلرنده نافذ ومتحصلدر
قال علیه السلام یسعی بذمتهم ادناهم وهر موضعده که اهل مدینه ایچون بلا نبذ قتاللری جائز کوریله
سائر مسلمین واهل ذمت ایچون جوازی بطریق الاولی واضح ومتمیز اولور والله اعلم

باب من فداء المشرکین فی الموادعة ومایکون محرزا بغصب المشرکین وما لا یکون * یعنی موادعه ایچون مشرکیندن
اخذ اولنان فدایه وغصب مشرکینله محرز اولوب اولمیان اشیایه متعلق برباب واجب الدرایه در اکر مشرکین
دارلرنده آمنین واوزرلرینه مسلمین هجوم ایتمک واحکام اسلامی اجرا ایتمک اوزره بلادلرنده ساکنین اولملری
شرطیله هر سنه مسلمینه بوز رأس ویرمک اوزره موادعه یه طالبین اولسه لر بو مواعده اوزره موادعه حق مسلمینده
تجویز وتحسین اولنماز مکر ترک موادعه ده مشرکیندن خائفین اوله لر زیرا موادعه دن مقصود انجق عقد
ذمتدن مقصود اولان معنای معهوددرکه ارفق طریقیله دعوت دین وبعض احکام مسلمینی الزام مشرکیندر
وذکر اولنان دعوت والزام اهل حرب دارلرنده اوزرلرینه احکام اسلام جاری اولمامق اوزره قرار وآراملرین
شرط والتزام ایلدکلرنده ظاهر الانعدام اولمغله قبل تحقق الضرورة مساعدهٔ مراملرینه شرعا اقدام اولنماز
اما عند تحقق الضرورة مساعدهٔ مراملری استصواب اولنوب اوزرلرینه هر سنه اوساط رؤسدن
بوز رأس ایجاب وحین اداده اعیان رؤسی یاخود قیمتلرینی تسلیم ایتدکلرنده قبولی استیجاب اولنور که مال اولمیان
مثلا موادعه ایله مال اولان مثللر رؤسی مبادله ده رؤس علی الاطلاق شرط قیلندقده حکم شرعی ذکر اولنان
جواب صوابدر اما مقابلهٔ رؤسده حنطه وقماش وکراع وسلاح مثللو نسنه اعطاسنه شروع ایلسه لر حق مسلمینده
عدم قبوللری دخی مشروع کوریلور زیرا اشیاء مزبوره یی قبوللری انجق ذمت مشرکینده واجب اولان رؤس ایله
اشیاء مزبوره یی اشترا وجهی اوزره ممکن وبیع وشراده رضاء جانبین لازم ایدوکی متبیندر اما قیمت رؤس اولان دراهم
ودنانیر شقه درکه تسمیهٔ مرقومه ایله واجب اولان انجق مالیت رؤس اولمغله قیمتلری باعتبار المالیه مقام رؤسه قائمدر
ومسلمینک قبول اشیاء مرقومه دن امتناعلری نقض موادعه لرینی موجب اولماز که بو امتناعلری موادعه نک غیری اولان

عقد شرادن امتناع اولمغله اصلا خلل موادعه یی مستوجب اولماز مؤلف دقیق النظر اوصل الله تعالی الیه من الخیر
کل منتظر دیر که مسئلهٔ مرقومه ده رؤس اوساط اهل حربدن قوم معهودین معاهد ینك انجق رقیقلرندن اخذ
واستجلاب اولنوب رقیقلرینك غیری مثلا ابنا ونسالرندن اعطالری ایجاب اولنماز که تسمیهٔ مطلقه انجق بحسب
العرف معروف اولان نسنه یه مصروف واولبابده تسلیم رؤسی انجق رقیقلرندن التزام ایلدکلری عرف ظاهر ایله
معروفدر مکر مسلمین حین عقدده رؤس مذکوره یی فرس و بعیر مثللو شیءٔ آخر معروف ایله تفسیر وتصریح
ایتمش اولهلر بو مثللو خلاف عرفله تصریح اولندقده اعتبار عرف ساقط اولوب تصحیح اولنماز بناء علیه اهل حرب
اول یوز رأسی ابنا ونسالرندن اعطا ایدرلر ایسه قبولی حق مسلمینده جائز وسزا کوریلمز که امان مسلمین ابنا ونسالرینه
دخی متناول اولمغله استرقاقدن معصوم مبتلری هویدادر کورمزمیسنکه قوم مرقومیندن بریسی بعد الامان ولدینی
بر مسلمه بیع ایلسه بیعی جائز اولمیوب فسلم مشتری امان سابق منعقد ایکن اول ولده مالك اولماز پس مواد عهده
دخی بویله در که امان مسلمین اولادلرینه تناولدن صکره آنلری اخذ ایلمك سلك جوازده منسلك اولماز لکن ملك
اهل حرب اوزرلرینه غالب وقاهر وایچلرندن دیلدیکنی دیلدیکی کمسنه لره بیع وهبه یه مقتدر وآنلر دخی ملکلری
مالك رقابلری ایدوکنی مقر اولوب اول ملك یوز رأسی ایچلرندن اعطا یه مباشر اولسه حق مسلمینده جواز قبوللری
ظاهر اولورز یراقوم مرقومین عبودیت ملکی اقرار ایتملریله مملوکیت ملك اوزرلرنده استقرار ایلدیکندن ملکك بیع
وهبه مثللو آنلرده نفوذ تصرفی آشکار اولدیغی کبی مواد عهده ملك اوزره شرط قیلنان رؤسده دخی نفوذ تصرفی
آشکار وجواز اخذلری بدیدار اولور اما قوم مزبورین عبودیت ملکی مقر اولمیوب ملکلری ایچلرندن یوز رأسی
کتوروب بونلر بنم عبیدمدر اخذ ایدیکز دیو تعیین ایتدکده رؤس مزبوره بلکه بزلر احرارز دیو تسلیم نفسلرندن
ممتنعین اولسهلر نظر اولنور اکر رؤس مزبوره ملکلرینك خدم وحشمی بدلرنده مقهورین اولوب آنلر بزه آنلری ایصال
ایتسلر ایسه اخذلری حلال کوریلور زیرا فی نفس الامر عبید ملك ایسهلر جواز اخذلری ظاهردر واحرار ایسهلر
ملکلری قوت سلطنت وقوت حشم ایله اوزرلرینه قاهر اولمغله ینه عبید ملك اولدقلری امر باهر درنکته سی
اولدر که آنلره بو وجه اوزره معامله ایلین ملکلری اولوب معاملهٔ مرقومه دخی عندلرنده جائز وواسع واعتقادلرنده
بر انسان انسان آخری قهر ایله استعباد ایلسه آنك عبدی قیلنمق صحیح وشایع اولمغله بز دخی نفسلری اوزره جائز
کوردکلری حکمی اوزرلرینه جائز وواقع قیلدیق زیرا اصل موادعه ده اوزرلرینه احکام مسلمینك عدم جریانی
شرط والتزام ایتملریله اوزرلرینه انجق احکام شرك اجرا والزام اولندیغندن احکام شرکدن نفسلری اوزره جائز
کوردکلرینی اوزرلرینه جائز کورمکه بز دخی اقدام ایدهرز وهمان طریق سابق التحقیق اوزره مؤلف بدیع التدقیق
دیر که اهل حرب احرارلرندن یوز رأسی بلادلرنده قهر ایله استعباد ایدوب اول مقهوریت اوزره کتوردکلری
عندیمزده نمایان اولسه بیان مشروح اوزره آنلری اخذ وقبولیمز جائز وشایان کوریلور اما قبل القهر والاستعباد
جمله سی معادار بمزه داخل اولسهلر آنلره موادعه سابقه دن بشقه اعطاء امان اولنماسه دخی ینه جمله سی امانه نائل
قیلنورلر که کندو دارلرنده ایکن موادعهٔ سابقه اوزره حکم امان آنلره شامل اولمغله دار یمزه دخوللرندن صکره دخی
متناول قیلنور بو صورتده اهل حرب دار یمزده ایکن ایچلرندن یوز رأسی قهر واستعباد ایدوب بزه قصد تسلیم
ایلسهلر اخذ وقبولیمز صحیح ومستقیم اولمادیغندن بشقه آنلری قهردن منع ایلمك دخی اوزریمزه ایجاب وتصمیم
اولنور زیرا حکم اسلام دار یمزده ظاهر ودار یمزده مستأمنیندن برکمسنه استرقاق اولنمامق احکام اسلامدن بر حکم
باهر درنکته سی اولدر که قهر البته قاهر یندن مقهور ینه ظلم بین ومسلمین اوزره اهل اسلام واهل ذمتدن نه وجهله
دفع ظلم ایلمك واجب ایسه مستأمنیندن اولوجهله دفعی واجب ایدوکی متبیندر کورمزمیسنکه قاهرین مزبورین
دار یمزده قهر واستعبادلرندن صکره قبول اسلام ایلسهلر آنلره تخلیهٔ سبیل مقهورینله امر والزام ایدهرز اما قهر
واستعبادلرین دارلرنده اجرا قیلمش اولسهلر مقهورین عبیدلری اولمق اوزره ابقا اولنور ودار الحربده بولنان منعهٔ
مسلمین حکم مشروحده منزلهٔ دار اسلامه نازلیندر زیرا دفع مظالم دار اسلامده واجب اولدیغی کبی دار الحربده
منعهٔ مسلمین ایچنده دخی لازم ولازبدر وحکم مشروح المآل اوزره امام طاوس سقاه الله تعالی من الکوثر باملاء
الکؤس جنابلرینك روایت قیلدقلری حدیث بلاغت مأنوس ایله استدلال قیلندی امام مشار الیه صبت
شآبیب المغفرة علیه دیدیکه فی کتاب معاذ بن جبل رضی الله عنه قال من استخمر قوما اولهم احرارا و جیران
مستضعفون فان کان قصرهم فی بیته حتی یدخل الاسلام بیته فهم له عبید ومن کان مهملا یعطی الخراج فهو عتیق
مترجم فقیر دیر که استخمر لغت اهل یمنده بمعنی استعبددر و جیران جمع جاردر وجار اول کمسنه در که عادت عرب اوزره

وقت مخافنده برشخص منع الجابه التجا ایدوب اول دخی آنك محافظه سنی التزام بر له انالك جار دیه یاخود مطلقا
همجوار وهمسایه معناسنه در وقصر بمعنی حبس در ومعنای کلام اولدر که کتاب معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنه ده
مسطوردر دیمشدر که برکمسنه که کفاردن اصللری احرار اولوب اجانبدن اولان ضعفایی یاخود جیرانی بولنان
ضعفایی ضعیف وعاجز بولمغله استعباد واسترقاق ایلسه نظر اولنور اکر اول کمسنه خانه سنه اسلام دخول
ایدنجه دك یعنی کندو قبول اسلام ایدنجه دك ضعفاء مرقومینی خانه سنده حبس یعنی آنلری تحت یدنده احراز
وخدمتنده استخدام ایتمش ایسه آنلر بعد الاسلام ینه آنك عبیدی قیلنورلر واکر خانه سنده حبس ایتمیوب همان کندویه
خراج معین ویرمك اوزره ارسال واهمال ایتمش ایسه آنلر معتقلردر یعنی عبیدی قیلنمازلر انتهی پس بو حدیث
بدیع البیان له ظاهر ونمایان اولمشدر که اهل حرب ایچلرندن برقومه تمام قهر ایله قاهر اولسهلر اکر قهر مزبور
دارلرنده ظهور حکم اسلامدن اقدم ایسه قوم مرقومین عبیدلری قیلنور واکر صکره ایسه احرار اولورلر
فعلی هذا موادعین مرقومین دار یمزه یوز رأس ایله قادم اولوب بز دخی رؤس مرقومه دارلرنده مقهورین یاغیر
مقهورین ایدوکلرینه غیر عالم ایکن مواد عین ایشته بونلر بزم عبیدلر یمزدر مقابلهٔ فداده ادا ایچون سزه
کتوردك دیو بسط مقال ایلدکلرنده رؤس مرقومه آنلری تکذیبله بز دخی آنلر کبی احرارز دیو افادهٔ احوال ایلسهلر
قول قول رؤس ایدوکی عدیم الاشکالدر زیرا بینلرنده اختلاف مذکور انجق دار اسلامده وحکم مسلمینده واقع
اولمشدر ومجهول الحال نفسی ایچون دعوای حریت ایتدکده اوزرینه حجت رقیت قائمه اولمدقجه قول آنك قولی
ایدوکی احکام مسلمیندن برحکم شایعدر بو صورتده عبید اولدقلرینه ایکی شاهد شهادت ایدرلرسه شهادتلری
قبوله سزاوار اولوب شاهدلر مسلمیندن یا اهل ذمتدن یا اهل حربدن بولنملرینه نظر واعتبار اولنماز زیرا رؤس
مرقومه اهل حرب اولوب شهادت مزبوره دخی اوزرلرینه حکم رقله قائمه در واهل حربك دخی دینلرنده عدولدن
اولدقلرندنصکره اهل حرب اوزره شهادتلری حجت لازمه در بو صورتده موادعین معارضه یه قیاملهبونلر
اکرچه احرار ایدیلر لکن بزدار یمزده ملکلریمزك اذنی ایله بونلری مقهور ایلدیك تاکه عبیدیمز اولدیلر دیو ادعا
ایدوب رؤس دخی اعتراضه اقداملهبونلر بزی مقهور ایلمدیلر وعند یکزده واقع اولان تسلطلرندن غیری بزه
تعرض دخی ایلمدیلر دیو دفع مدعی ایلسهلر ینه قول آنلرك قوللری ایدوکی هویدادر زیرا قهرلری امر حادث اولمغله
حدوثی اقرب اوقات اوزره احاله اولنمق امر ظاهردر و هم موادعین سبب رقی مدعی ورؤس منکرلردر وسببی
دعوی ایلمك سببله ثابت اولان حکمی دعوی ایله برابردر که اسباب لاعیانها قصد اولنمیوب انجق احکاملری
ایچون قصد اولندقلری امر مقرردر وهم قول مانع اوزره دار یمزده ادعای رق ایدنلرك قولی قیلنسه تضاد احکامه
بادی اولور که مانعهٔ مرقومه دخی قوم مزبورینه خطا بلکه سزلر بزم عبیدیمزسز دیو دعوایه قیام ایلسهلر
قول مانعه نك دخی قوللری قیلنمغه مؤدی اولور که فریقیندن برینك قوللرینه رجوع ایلمك قول فریق آخره
رجوعدن اولی اولمادیغی ظاهر واجلادر بناء علیه بو بابده دخی مسئلهٔ سابقه کبی مدعیلر اقامت بینه یه شروع
ایتمدکجه رقلری ایله قضا اولنمق غیر مشروعدر اما موادعین مرقومین بری اوزره دار الحربده واقع دین یاخود
دار الحربده بینلرنده جاری عقد آخر ادعا واوزرینه اقامت بینه ایتدکلرنده جواب مسئله مجموع مسائل سابقه یه
مخالفدر که بونده مدعی ومدعی علیه اسلام یا ذمتی قبول ایتمدکجه بینلرنده حکمیمز بر وجه کان حکم صحتدن
منخلفدر زیرا بو بابده نزاعلری اوزرلرینه حکمیمز جاری اولمیان معامله ده واقع اولمغله خصمین جمیعا اسلام یا ذمتی
قبول ایله حکم اسلامی التزام ایتمدکجه قاضی ایچون استماع خصومتلری واسع اولماز حتی اسلام وذمتی انجق
بریسی قبول ایلسه ینه استماع خصومتلری مشروع ومقبول کوریلمز اما قبول ایتمین اوزره حکمی مشروع
کوریلممك حکم اسلام آنك عندنده ملتزم وثابت اولمدیغندندر اما قبول ایلین اوزره حکمی مشروع کوریلممك
حکمده میان خصمینی تسویه واجب ایکن بونده فائت اولدیغندندر که تسویه انجق احد الخصمین اوزره قضا
ایده مدیکی حالده خصم آخر اوزره دخی قضا ایتمکله استحصال اولنور اما مسئلهٔ رقده منازعهلری قهر رؤس کبی
دار اسلامده مباشرت ایلدکلری سببده واقع اولمغله قاضی ایچون استماع خصومتلری جائز وواسعدر کورمزمیسنکه
موادعیندن بعضیلری بعض آخر ایچون بن بونك دار الحربده عبدی ایدم دیو عندیمزده اقرار ایدوب صکره
اطاعتدن نکول واستدبار ایلسه بر البته عبد مولاسنه اطاعت ایدر کبی اطاعت مقرله اوزره اکا اجبار ایدهرز که
اقرار مذکور ایله دار اسلامده دخی عبدی ایدوکنی تقریر واظهار ایلمشدر اما مسئلهٔ سابقه مثللو عندیمزده
بعضیلری بعض آخر ایچون بونك بنم اوزریمده دار الحربده ایکن شو مقداری دینی وار ایدی دیو اقرار واعتراف

ایدوب صکره اداسندن نکول واستنکاف ایلسه بونده خصمین معا اسلام یاذمتی قبول ایتدکجه قاضی بینلرنده قضاءله اصلا رفع خلاف ایلیه‌مز پس بو تفصیل واضح ایله فرق مسئلتین منضح اولمشدر واکر موادعین مرقومین شو یوز رأس عبدلر بزدر دیدکلرنده رؤس مرقومه بلکه بزلر احرارز لکن مقابلهٔ فداده بزلری اخذ یکزه راضیلرز دیسه‌لر ینه اخذیمز واسع ومرضی کورلمز زیرا دار بزده آمنین اولمشلردر ودار بزده بولنان حر آمن راضی اولسون اولماسون استرقاقی بروجهله تجویز وتحسین اولنماز کورمزمیسنکه آنلری کتورن موادعین بونلر بزلرکبی احراردر لکن اخذیکزه راضی اولملریله بونلری اخذ ایدیکز دیو بسط مقال ایلسه‌لر معنای مذکور ایچون اخذیمز حلال کورلمز پس مسئلهٔ اولی دخی بویله‌در زیرا رؤس مرقومه علی کلا الوجهین منزلهٔ مستأمنده احرار اولملریله اوزرلرینه بلا حجة مجرد دعوای رق اولنمغله ممالیکدن عد واعتبار اولنمازلر وصورت مزبوره‌ده رؤس مرقومه مسلمینک عدم اخذلرین کوروب بزلر فی الواقع بونلرک عبیدلری ایدیک وادعاء حریتده ارتکاب کذب ایلدیک دیو افادهٔ حال ایلسه‌لر اخذلری مسلمین ایچون حلال کورلمز زیرا اوزرلرینه ادعاء رق ایدنلرک دعوالرین بعد الانکار اقرار ایتمشلردر واقرار بعد الانکار صحیح الاستقراردر نظیری شول مجهول الحالدرکه برکسنه اول بنم عبدمدر دیو اوزرینه دعوی ایلدکده اول تکذیب ایلدکدنصکره تصدیق ایتمکله آنک عبدی ایدوکی تحقیق اولنور لکن آنلری کتورن موادعین اول امرده بونلر احراردر لکن اخذ یکزه راضی اولملریله اخذ ایدیکز دیمشلر اولوب صکره مسلمینک عدم اخذلرین کوروب بونلر عبیدلریمزدر دیمکله اقدام ورؤس دخی تصدیق کلام ایلسه‌لر بوصورتده اخذلری مسلمین ایچون حرام اولور زیرا حریتلرنده رؤس وموادعین تصادق ایتمشلر ایسه تصادقلری ایله حریتلری تأکد وتحقق ایلمشدر وتصادق ایتمشلر ایسه اول بابده دخی فی نفس الامر احرار ایسه اخذدن ابعد اوله جقلری آشکاردر وعبید ایسه‌لر دخی موادعینک بونلر احراردر قوللریله آزاد اوله جقلری بدیداردر واکر موادعین بونلر احراردر دیدکلرندنصکره قوللرندن رجوع ونفسلرین تکذیبه شروع‌له بونلر ملکیمزک عبیدیدر سزه تسلیم ایچون بزمله ارسال ایلدی دیو تعبیر ورؤس مرقومه دخی آنلری بوقوللرنده تصدیق وتقریر ایلسه‌لر مسلمین ایچون حق فدالری مقابلنده اخذلری جائز کورلمز زیرا حریتلرینی اقرار ایلین موادعینک غیری اولان ملکلری ایچون اقرار رق ایتمشلردر واقرار ایله ثابت اولان حریت مجهول الحال انجق حق مقرده ثابت اولورکه حجت اقرار قاصره اولمغله مقری تجاوز ایلمز پس اقرارلریله ملکلری ایچون اوزرلرنده حکم رق ثابت اولوب مسلمین ایچون مقابلهٔ فداده اخذلری جائز ومثبت اولور لکن مسائل مزبوره‌ده یوز رأس اوزره عقد موادعه ایتدکلرنده اول رؤسک ذکوردن یاخود اناثدن یاخود مختلطین اوله جقلری تسمیه واعلام اولنمامش ایسه مواد عین حین اداده ذکور یا اناث یا مختلطین هرنه کتورلرسه اخذ وقبوللری مسلمین اوزره ایجاب والزام اولنورکه عند الایجاب تسمیه‌لری اطلاق اوزره واقع اولمشدر وبلادلیل تقیید مطلق جائز وواسع کورلمز وهم حین تسمیه‌ده وصف رؤسی مبین نسنه متحقق اولمامشدرکه اول وصف اوزره ادالری ایله مطالبه مسلمین مستحق اوله‌لر نظیری کفاراتده لازم اولان رقبه درکه اداء کفارتده کرک ذکر وکرک انثی علت مذکوره اوزره همان بر رقبه اعتاقی کفایت ایدر لکن کتوردکلری اطفال صغار ایسه نظر اولنور اکر انالرندن مستغنی وهمان تأدیب وتعلیمه محتاج وصیفلر یعنی استخدامه قابللر ایسه قبوللری مقبول کورلور واکر هنوز ممه‌ده یاخود ممه‌دن وقت فریبده کسلمش صبیان ایسه قبوللری مشروع ومعقول کورلمز زیرا اکرچه حین عقدده وصف بلوغ تسمیه اولنمامغله بالغ وغیر بالغ قبولده تسویه اولنور اما اشتراط رؤسدن مراملری انجق صلاحیت استخدام اولوب صبیان مرقومین مثللو بانفسهم اکل وشربلرین وتوضی وتلبس ثوبلرین اتمام ایده‌میلر هنوز خدمت مسلمینه قیام ایتمیه جکلرندن بشقه کندولر محتاج خدام اولملریله اخذلرنده مرام مسلمین ناتمام اولور اما انالرندن مستغنی اولدقلرنده مرام استخدام حاصل اولدیغندن بشقه غرض مالیت دخی کاملدرکه صغرسن نقصان مالیته سبب اولمق انجق صغیر آنه سندن مستغنی اولمدقده در یوقسه بعد الاستغنا حسب العاده نقصان مالیتی موجب اولمدیغی ظاهر وبدیهیدر بناء علیه نوع مذکوری اوساط رقیقلرندن کتوردکلرنده کرکدرکه مسلمین آلردن قبول ایده‌لر ودار الحربده بونلرک آنه‌لری واردر دیو قبولدن نکول ایتمیه‌لر زیرا بو بابده صغار ایله آنه‌لری بینلرین تفریق طرف مسلمیندن ظاهر اولمیوب انجق مشرکیندن صادر اولمشدر نظیری شول دار بزده بولنان مستأمندرکه آنک برجاریه‌سی وجاریه‌سینک برصغیر اوغلی بولنوب جاریه‌یی بیع واوغلنی عندنده ابقا یاخود اوغلنی بیع وجاریه‌یی ابقا ایلدکده شراسی حق مسلمینده جائز وسزا کورلورکه بینلرین

مطلب الرقبة فی الکفارات تعم الذکر والانثی

تفریق ایلین مسلمین اولمیوب انجق اول مستأمن ایدوکی هویدادر بلکه بوصورتده مسلم اول ایکیدن برینی اشترا ایلسه اول مستأمن ایکیسنی بردن دار الحربه اعاده قیلوب نفسلری یاخود نسللری ایله مشرکین ایچون مسلمین اوزره باعث تقویت اوله جقلری بی امتراددر وبوجانبه رعایت واعتبار صغیر ایله آنه‌سی بینلرین تفریق جانبنه رعایت واعتباردن اولی ایدوکی آشکاردر مؤلف صواب اندیش نجاه الله تعالی یوم الحشر عن کل تشویش درکه اهل حرب موادعه عندلرنده اسیر اولان رقیق مسلمیندن مسلمینه یوز رأس اعطاسنی اشتراط واستیجاب ایتمشلر اولوب حین اداده کندو رقیقلرندن یوز رقیق یاخود رقیق مسلمیندن یوز رأسک قیمتلرینی استجلاب ایلسه‌لر مسلمین ایچون عدم قبوللری جائز کورلیوب قبولدن امتناعلری نقض عهدلرین ایجاب ایلمز زیرا مسلمین ایچون شرط ایلدکلری منفعت شمدی کتوردکلری نسنه‌لر ایله تمام اولمازکه شرط ایلدکلری انجق رقیق مسلمینی ذل اسر مشرکیندن تخلیص اولوب کتوردکلری رقیق یاقیمت ایله مقصود معهود صورتپذیر استتمام اولماز حتی اهل حرب مقابلهٔ فداء مرقومه‌ده عند المسلمین وضع رهان ایتمش اولسه‌لر فداء مشروطی کتورنجه‌دک رهنلرین حبس ایتمک حق مسلمینده جائز وشایان کورلیوب شول منزله تنزیل اولنورلرکه دراهم جیادی شرط ایتمشلر ایکن درهم زیوفی اتیان ایده‌لر وقول مذکورده اشارت واردرکه مقابلهٔ رؤسده اولان رهنده دخی حکم حبس ثابت واستوار درنکته‌سی اولدرکه موادعه‌ده رؤس مرقومه مالیتی اعتباریله دین اولمق اوزره ثابت وبومثللو دین مقابلنده اخذ رهن ایلمک رهنلری رجال بالغین اولسه دخی صحیح ومثبتدر زیرا برباب المفاداة بالاساری اوغیرهم من الاموال اثناسنده بیان ایلدیککه بومثللو مراهنه مسلمین واهل حرب مبانلرنده مقابلهٔ احرارده دخی جائز وشایاندر پس مانحن فیه کبی مقابلهٔ مما لیکده جوازی بطریق الاولی ظاهر وعیاندر لکن صورت مفروضه‌ده مسلمین اهل حربده رقیق مسلمیندن یوز رأس بولنمادیغنه جازم اولسه‌لر اوساط رقیق مسلمیندن یوز رأسک قیمتلرینی آنلردن قبول ایتملری لازم اولور زیرا تسلیمه سبب موجب اولان موادعه هنوز باقی ایکن تسلیمدن عجزلری متحقق اولمغله اوزرلرینه تسلیم قیمت واجب وقبوللری موجب اولمشدر مؤلف موشکاف لطف الله به بدقایق الالطاف دیرکه اهل حرب ابتداء موادعه‌ده مسلمینه یوز قوس یاخود یوز درع حدید یاخود یوز سیف اعطاسنی شرط والتزام ایتمش اولسه‌لر بودخی حین اداده عین مسمی یاخود قیمتی قبول اولنمقده رقیقلردن یوز رأسی اشترا طلری ایله متساوی الاقدامدر کذلک مسلمیندن اخذ ایلدکلری کراع وسلاحدن مقدار معین اعطاسنی شرط والتزام ایتمش اولسه‌لر ینه عین مسمی یاخود قیمتنی قبول ایلمک مسلمین اوزره الزام اولنور اما مسئلهٔ سابقه‌دن بشقه درکه آنده رقیق مسلمیندن یوز رأس اعطاسنی اشتراط ایتدکلرنده اداءدن عجزلری ظاهر اولمدقجه قیمتلری قبول اولنماز زیرا رقیق مسلمین اهل دار الاسلامدن اولملریله اشترا طلرنده مقصود اولان منفعت تخلیصلری قبول قیمتله حصوله موصول اولماز اما ذوی العقولدن اولمیان کراع وسلاح اهل دار الاسلامدن تعداد اولنمامغله آنلردن مسلمیندن اخذ ایلدکلرین اشتراطلری علی الاطلاق اشتراطلری ایله حکمده اتحاد اوزره‌در کورمزمیسنکه داربزه امانله داخل اولان حربینک یدنده مسلمیندن اخذ واحراز ایلدکلری کراع وسلاح بولنسه آنلری دار الحربه اعاده‌دن منعه اجتسار اولنماز امایدنده مسلم یاذمیدن اسیر واحراز ایلدکلری عبد بولنسه آنی دار الحربه اعاده‌یه رخصت ویریلمیوب بیع اوزره اجبار اولنورایشته بوتفصیل واضح ایله فرق فصلین منضح اولمشدر واکر اهل حرب موادعه‌لرنده مسلمینه هرسنه یوز ثوب یاخود یوز دابه اعطاسنی شرط والتزام ایتمش اولسه‌لر فساد موادعه‌لری مالا کلامدرکه ثیاب اجناس مختلفة الاقسامدر ودواب دخی اختلاف اجناسده اکا مماثلدرکه لفظ دابه حقیقت لغویه‌ده ارض اوزره هرمشی ودبیب ایلین حیوانه شامل وحقیقت عرفیه‌ده انجق اجناس خیل وبغال وحمیره متناولدر وجنس بدل مجهول اولدقده هیچ برعقدده تسمیه‌سی صحیح ومقبول اولماز اما تسمیهٔ رأس بشقه درکه آنده جنس رأس رقیق ایدوکی معلوم اولوب جهالت انجق وصفنده واقع اولمشدر وجهالت وصف نکاح وامثالی مثللو توسع اوزره بنا قیلنان امورده صحت تسمیه‌یه مانع دکلدر پس اوبابده مسلمین اوزره لازمدرکه غدردن احتراز ایچون اول مواعدهٔ فاسده‌یی نبذلرین تقدیم بعده امربین اوزره موادعه‌لرین تتمیم ایده‌لر واکر مسلمین اول نبذ وتتمیمی اهمال ایدوب تاکه اول موادعهٔ فاسده اوزره سنه منقضیه وفدادخی واجب اولسه بوصورتده تعیین جنس عهدهٔ مشرکینه احاله اولنوب ثیاب ودوابک قنقی صنفندن دیلرلرسه یوز عددی اول صنفک اوسطندن اعطالرین مستوجب اولور زیرا مال آنلرک اوزرلرینه لازم اولمق بیان جنس لازمده قول آنلرک قوللری اولمغی مستلزمدر نظیری شول کسنه درکه برانسان ایچون

عهده سنده برثوب وارایدوکنی اقرار ایلیه اولبابده بیان جنسی مفره تفویض اولنمق صور تبذیر استقرار در
کذلك برکسنه برانسان ایچون برثوبله وصیت ایلدکده بیان جنسی قائم مقامی اولان وارثنه حواله اولنمق حکم
شرعده مستحباب اشتهار در نکته سی اولدرکه انقضاء مدّت متبین اولدقده منفعت مسلمین جنس فداده بیان
مشرکینه رجوع اولنمقده متعین اولورکه رجوع اولنموب جهالت جنسه اعتبار اولنسه مسلمینه هیچ نسنه حاصل
اولمیه جغی امربیندر وتقریر سابق ایله حکم موادعه حکم نکاحدن مفارق اولورکه نکاحده على الاطلاق ثوب
یاخوددابه اوزره تسمیهٔ مهراولندقده بیان جنسلرنده زوجه رجوع اولنمق متحقق اولماز زیرا صورت مفروضه ده
قبل الدخول والخلوة تطلیق ایدرسه وجوب متعه تحقیق اولنوب بعدالدخول والخلوة تطلیق ایدوب یاخود
بعدالنکاح احد الزوجین وفات ایدرسه مهرمثلی ایجاب وتنسیق اولنور پس اولبابده نکاحله مملوکه اولان عورتك
بدل اصلیسی اولان متعه یامهرمثلی واجب اولوب اول وجهله ضرری مندفع اولمغله بیان جنسلرنده زوجه
احتیاج رجوع مرتفع اولورمترجم فقیردیرکه مسئله مزبوره اصل کتابده رتبهٔ اغلاقده اجمال اوزره تقریر اولنمغله
ترجمه مزده بسط واطلاق اوزره ایضاح وتفسیر اولندی کیفیت مرقومه اصله ناظر اولان اصحاب بصائره
ظاهر وباهردرانتهی واکرموادعه لری یوز رأس اوزره اولوب ملك اهل حرب مسلمینه مقابلهٔ فداده حقلرنده احرارلردن
یوز رأسی بعث وتسییر ومسلمین دخی احرار الاصل اولدقلرینی بیلور ایکن آنلرعبید ملك اولدقلرین اقرار وتقریر
ایلسه لرنظر اولنور اکر بو اقرارلری انجق داراسلامده بدیدار اولمش ایسه اول اقراره التفات واعتبار اولنمازکه
معلوم اولان حریتلری دار یمزده امانله حاصل اولملریله متأکد اولمشیکن مجرد اقرار رق ایتملریله ابطالی سزاوار
اولمازاما حریت اصلیه لری معلوم اولمدقده حکم مسئله بشقه درکه آنده دخول داراسلام تأکد حریتلرین استلزام
ایلمزکورمزمیسنکه برشخص مجهول الحال داراسلامده نفسی اوزره اقرار رق ایلسه قبول اولنوب معلوم الحریة
اولان کسنه نفسی اوزره اقرار رق ایلسه مقبول کورلمز واکر بواقرارلری دارالحربده دخی طوعا بدیدار
اولمش ایسه بنه معلوم الحریة اولملریله بو اقرارلرینه التفات واعتبار اولنماز مکر حکم مشرکینده آخر ایچون
اقرار رق ایلین آنك عبدی قیلنمش ثابت واستوار اوله اولبابده عبید ملك اولدقلری ظاهر اولمغله مقابلهٔ فداده
قبول مسلمینه سزاوار اولورلر زیرا دارالحربده اولان حریت اصلیه لری حریت قویه دکلدر کورمزمیسنکه
بیمزده موادعه قائم ومتمحض اولمادقده اول حریت استرقاق مسلمینله منتقض اولور وبزمله عقد موادعه لری
معقود اولدقدنصکره دخی کندو بینلرنده بربریله موادعهٔ شرعیه لری غیر موجوددر پس حکم مذکور بین المشرکین
معتبر اولدقده مقرّله ایچون اقرار رق ایلنلری حقلرنده استرقاق رسیدهٔ تمام اولوب آنك عبیدی اوله جقلری
مقرر اولور اما حکم مذکور بینلرنده معتبر اولمدقده دارالحربده استرقاقلری رسیدهٔ تمام اولماز نته کیم داراسلامده
تام اولملر ایدی زیرا استرقاق احرار قطعا احکام اسلامدن اولماد یغی مالا کلامدر کورمزمیسنکه رؤس مرقومه
بو اقرارلرندن صکره قبول اسلامه ابتدار ایلسه لر اکراقرارایله استرقاق اولنمق احکاملرنده وار ایسه عبید مقرّله
اولمق اوزره برقرار قیلنوب بوغیسه اصل معروفلری اوزره احرار اولورلر توضیحی اولدرکه اهل حربدن برقومك
حکم ملکلری سارق مسروق منه ایچون عبد قیلنمق ایدوکی شایع اولوب بعض سرّاق اوزره عبودیتله حکم
ملکلری واقع اولمشیکن قوم مرقومین قبول اسلام ایلسه لر اول سارق حکم سابق اوزره عبودیتده بردوام قیلنوب
هنکام حکم ملکده بزمله موادعین اولوب اولماد قلرینه ترتیب احکام اولنمازکه دارلرنده حکم اسلامك عدم
جریانی شرط والتزام ایتملر ایدی پس حکم عبودیت قضاء قاضیلری یعنی حکم ملکلری ایله ثابت اولدقده
مقرك نفسی اوزره اقرار رقی ایله دخی متثبت اولورکه اقرار حق مقرده قضاء قاضی کبی ملزم ومثبتدر وعلى
هذاموادعهٔ مرقومه بزمله مشرکیندن ایکی اهل دارك میانلرنده منعقد واول ایکی داردن هر بری ملك مستقل ایله
آخردن منفرد اولوب صکره هر بری آخر اوزره هجومه شتاب وهر بری آخردن اسیر ایلدیکی یوز رأسی مقابلهٔ
فداده طرفیمزه استجلاب ایلسه رؤس مزبوره یی هر بردن اخذیمز تجویز واستصواب اولنور زیرا موادعه انجق
بزمله اول ایکی دار بینلریمزده قائم اولوب بین الدار ین متقوم اولمامغله کندو بینلرنده بزمله موادعه لرندن اقدم اولدقلری
ملك اوزره سالك واسرایله بر برینه مالك اولورلر حتی اهل ذمت یاخود مستأمن اولسه لر اول اسیرلرینه کندو اوزره سالم
قیلنورکذلك داراسلامده آنلری بیعه شروع ایلسه لر یدلرندن اشترالری مسلمین ایچون مشروع کورلور
پس مقدمات مذکوره دن مقابلهٔ فداده دخی جواز اخذلری هویدا اولور کذلك بزمله موادعین اولان اهل حرب
انجق اهل دار واحده اولوب لکن اهل دیلم میانده مشتهر اولدیغی اوزره اول موادعیندن دخی هرکیم آخره

قاهر اولور ایسه مقهور عبد قاهر اولمق حکمی بینلرنده ظاهر اولسه بنه حکم سابق بوصورتده دخی متقرر در
نکته سی اولدرکه بربریله بینلرنده موادعهٔ شرعیه منعقد اولمامغله عند تمام القهر حکم ملکلری اوزره قاهر مقهورینه
مالك ومقهور قاهرینك عبد مملوکی اولمق ثابت ومتمهد اولور وعلى هذا بعض اهل حرب ایچلرندن بعض آخر یندن
غصب امواله اقدام ایدوب بعده جمله سی قبول اسلام ایلدکلرندن صکره اولبابده بربریله اختصام ایلسه لر
کرکدرکه قاضی بینلرنده قبل الاسلام جاری اولان حکملرنده نظر وتفتیشه اهتمام ایلیه اکر حکملری غاصب
غصبله مغصوبنه مالك اولمق ایدوکی عندنده بدیدار اولورسه غاصب اوزره برشیئ رد ایله امر وقضایه ابتدار ایتمیه
واکر حکملری بویله اولمایوب لکن ملکلری رد ایله امر ایتمدیکی مجرد غصبه عالم اولمدیغندن یاخود مغضوب منه
مخاصم اولمدیغندن ایدوکی عندنده آشکار اولورسه همان رد ایله امر وقضایه درکار اوله زیرا تملك مباح احراز ایله تمام
اولوب صورت مفروضه ده غصب اسباب ملکدن اولمق حکم ملکلرندن اولدقده احراز غاصب باعتبار الید
تام وحکم ملکلرندن اولمدقده غاصب استرداد ایچون مغصوب منه ایله خصومتی ملکلرینه رفع واعلامه قادر اولمغله
احراز غاصب عدیم الاستتمام اولور وقبول اسلام بعد تمام الاحراز واقع اولدقده تقرر ملکی موجب اولور اما قبل تحقق
سبب الملك وقبل ثبوت الملك واقع اولدقده ثبوت ملکی مستوجب اولماز کورمزمیسنکه اهل حرب اموال مسلمینی اخذ
ایلدکلرندن صکره دارلریله احرازدن اقدم قبول اسلامه ابتدار ایلسه لر اصحابنه رد ایله امر واجبار اولنورلر اما اسلاملری
بعد الاحراز واقع اولسه رد ایله امر واجبار اولنملری جائز و واسع کورلمز لکن مسئلهٔ مفروضه ده غاصب مغصوبی
استهلاکدن صکره قوم مرقومین قبول اسلام ایتمش اولسه لر اولبابده حکم ملکلری نه ایدوکنه نظر واعتبار
اولنمایوب بهرحال غاصب اوزره ضمان مغصوب الزام اولنمامق التزام اولنور زیرا وجوب ضمان انجق محلده عصمت
وتقوم اوزره مبنی ودارالحربده مال حربیده عصمت وتقوم بولنمادیغی بیاندن مستغنیدر اما وجوب رد اعیان
محلده عصمت وتقوم اوزره مبنی اولمادیغی ظاهر وعیاندر کورمزمیسنکه برمسلم مسلم آخردن خمرینی غصب ایلسه
عین خمری قائمه اولدقده صاحبنه رد ایله امر وتنبیه اولنوب مستهلکه اولدقده مثل وقیمتندن برنسنه ایله ضمانی
الزام وتوجیه اولنماز بناء علیه قوم مرقومین ایله مسلمین بینلرنده موادعه بولنمایوب غاصب قبول اسلام یاذمته
مغصوبی ایله برابر قادم داراسلام اولدقدنصکره مغصوب منه دخی قبول اسلام یاذمت یاخود استیمانله قادم
وغاصبله مخاصم اولسه بنه حکم ملکلری نه ایدوکنه اعتبار اولنمامغله غاصبدن مغصوبی استرداده بر وجهله
کسب اقتدار ایده مز زیرا غصب سبب ملك اولمق حکم ملکلرندن اولمدیغی ظاهر اولسه دخی بزمله موادعین
اولمیان اهل حربك اموالنی داراسلامه احراز ایلمك ملك ایچون سبب تام ایدوکی حکم اسلامدن اولدیغی
امرباهردراما مسئلهٔ مزبوره ده قوم مرقومین مسلمینله موادعین اولمش اولسه لر نظر اولنوراکر غاصب ومغصوب منهك
داریمزه خروجلری اول موادعه ایله واقع اولوب یاخود احدهمانك خروجی اول موادعه ایله وآخرك
خروجی قبول اسلام یاذمتله واقع اولمش ایسه بنه قاضی ایچون بینلرنده برشیئله قضا جائز وواسع کورلمز زیرا
غصب مرقوم بینلرنده دارالحربده جاری برمعامله اولوب بینلرنده دارالحربده جاری اولان مداینه منزلنه نازل
واحکام مسلمینی معا التزام ایلمین ایکی شخصك بینلرنده حاصل اولمشدر واکرغاصب ومغصوب منهك داریمزه
خروجلری قبول اسلامله واقع اولسه بوصورتده غصب سبب ملك اولمق حکم ملکلرندن اولمدیغی شایع اولدقده
قاضی ایچون غاصب اوزره رد عین مغصوبله قضا جائز وواسع اولور زیرا غصب سبب ملك اولمق حکم ملکلرندن
اولمامغله احرازی عند الاخذ تام اولمدیغی کبی داریمزه عند الاخراج دخی ناتمامدرکه مال موادعینی اخراج
موجب ملك اولمادیغی مالا کلامدر مؤلف صحیح الاسناد نورالله تعالى مرقده یوم المیعاد درکه بزه روایت ثقاتله
بالغ اولمشدرکه مسلمیندن برطائفه مکه ده اولان مشرکیندن بعض اشیا استعاره ایتملر ایدی بعده رسول الله
صلى الله تعالى علیه وسلم مکه یی فتح ایتدکلرنده مسلمین مذکورین اول عاریه لری اصحابنه رد ایتمکه عازم
اولدیلر همان رسول الله صلى الله علیه وسلم خطبه ووعظ ایدوب خطبه لرنده العاریة مؤداة والمنحة
مردودة والزعیم غارم قول شریفلری ایله نامه خطاب ایلدیلر یعنی عاریه البته صاحبنه ادا اولنمشدر یعنی
اداسی واجبدر ومنحه یعنی سودی ویوکی ایله انتفاع بعده صاحبنه رد اوزره ویریلن ناقه وشاة البته صاحبنه
رد اولنمشدر وزعیم یعنی کفیل البته ماله ضامندر انتهى بوحدیث نبوی ذکر ایلدیکمز مسئله ده اصل قویدرکه
موضع اخذ هنوز داراسلام اولمادین احرازی تمام اولمدقده داراسلام اولدقدنصکره صاحبنه رد ایله امر والزام
اولنور واکردارالحربده مشرکین محاربین یاخود موادعیندن اولان مغصوب منه غاصبله حضور ملکلرنده

مخاصمه ایدوب غاصب بن بو عینی غصب ایتمدم بلکه کندو مالمدر دیو ادعا ایتمکله ملکلری اول عینی ید غاصبده
ابقا و مدعی یه اقامت بینه تکلیفی الفا ایدوب هنوز بینه سی حاضر و قائم اولمادین اول دارك اهلی اهل ذمت یاخود
مسلم اولسه لر اول مال مغصوب غاصب ایچون سالم قیلنور زیرا فرض مذکور اوزره مغصوب منه ایچون
قبل اقامة البینه اول عینه سبیل وصول معدوم و اقامت بینه یه قادر اولوب اولمیه جغی و علی تقدیر الاقامة شهودی
تعدیل اولنوب اولنمیه جغی نامعلوم ایکن ملکلری اول عینی ید غاصبده ابقا ایتمکله احراز غاصب ختم تماملة
مختوم اولمشدر حتی مغصوب منه اسلاملرندن صکره کلوب بن ثبوت حقم اوزره مسلمیندن اقامت بینه ایده یم دیو
طلبکار اولسه بینه قبول و استماعه سزاوار اولماز که احراز غاصب قبل الاسلام تمام اولوب اسلامله دخی تملکی
استقرار ایلمشدر و مسئلهٔ مزبوره ده معنای فقهی اولدر که ملکلرینك مغصوب منهی متاعی ید غاصبدن اخذ
ایلمکدن منعی همان اول متاعی ید مغصوب منه دن قهر ایله اخذ و غاصبه دفعی منزلنده دروبو اخذ و دفع ملکلرندن
بالفعل صادر اولسه اول مدفوعده احراز غاصب تمام اوله جغی ظاهردر که احراز غاصب مجرد ملکلرینك
وضع ایلدیکی حکم و قانون ایله تمام اولور ایکن ملکلرینك اخذ و دفعنده یاخود صاحبنی احذدن منعنده ملکلرینك
قوتی ایله بالاولویه تمام اوله جغی امر باهردر کذلك دار الحربده برحربی ایچلرندن حربی آخرك نفسندن تعبیره قادر
اولمیان ولد صغیرینی غصب و انتزاع ایدوب بعده غاصب بو بنم عبدمدر و مغصوب منه بو بنم اوغلمدر دیو تزاع
ایلسه لر بودخی جمیع احکام سابقه ده غصب ماله قیاس و ارجاع اولنور کذلك بو ولد صغیرده ذی الید بو بنم عبدمدر
در ایکن شخص آخر اوغلمدر دیو ادعا ایدوب ملکلری دخی مدعی بنوتی تصدیق برله مدعی عبودیت اقامت بینه
ایدنجیه دك ولدی ذی الیددن اخذ و آخره اعطا ایلدکدنصکره قبل اقامة البینه اول دارك اهلی قبول اسلام یاذمتله
کسب اعتلا ایدوب بعده مدعی عبودیت دعواسی اوزره اقامت بینه ایده یم دیو التجا ایلسه بینه قاضی المسلمین
اول ولدی حر قیلوب مدعی بنوت یدنده ابقا ایدر زیرا قوم مرقومین برمله محارب ایکن یاخود اوزرلرینه احکامیز
جاری اولمامق اوزره موادعین ایکن حکم ملکلری اول ولدی یدذی الیددن اخراج و آنده ملکنی ابطال و نی حرقیلوب
آخره ولدی اولمق اوزره دفع و ایصال ایلمشدر بوندنصکره حکم ملکلرینك ابطال ایلدیکی ملکی بینه ایله
اثباته مجال بوله مز و حکم میراثلری دخی وجه مشروح مفصل اوزره فصل و تفصیل اولنور که مثلا حکم ملکلری
بنینی توریث ایدوب بناتی ایتمك یاخود بالعکس اولمغله ایچلرندن بری هالك اولوب ملکلری دخی حکم
مزبور ایله حکم ایلدکدن صکره قوم مرقومین قبول اسلام ایلسه لر ملکلرینك قبل الاسلام واقع اولان جمیع
احکامی امضا و اتمام اولنور زیرا ملکلری اوزرلرینه سلطان غالب اولوب آنلر دخی حین حکمنده حکمنه رضا
اوزره نفوذینی التزام ایتملریله هر حکمی بینلرنده رسیدهٔ تمام اولمشکن بعد الاسلام آنلردن برحکمی ابطاله
اقدام اولنماز کذلك حکم ملکلری توریث بنین ایدرکی معلوم اولوب انجق ملك بالفعل حکمنه مباشرت ایتمدین
بنین استیعاب میراثه مبادرت قیلسه لر بودخی بالفعل حکم ملکلری ایله اخذلری کبیدر که حضورنده مخاصمه ایلسه لر
میراثی ابادی بنینه تقریر ایده جکی معلوم اولمغله قوت و حکمی اعتبار ایله اخذ مجرد لرنده تمام احرازلری
مجزومدر و اکر برکسنه نك برنسنه ده حق ثابتی بولنمامق حکم ملکلرندن ایکن اول نسنه یی یدذی الیددن اخذ
و استهلاك ایتمکله حضور ملکلرنده مخاصمه ایتدکلرنده غاصب اوزره ذی الید ایچون قیمتیله حکم ایدوب هنوز
اول قیمتی دفع و تسلیم ایتمدین غاصب و ذی الید قبول اسلام ایلسه لر بو صورتده غاصب اوزره هیچ نسنه الزام
اولنماز زیرا قیمت انجق ذمتده دین اولمغله قبل القبض مجرد حکمه نظر ایله احرازی تام اولمدیغندن آنکله حکم
اولنوب اولنمامق متساوی الاقدامدر وهم بعد الاستهلاك و قبل الحکم اهل دار قبول اسلامه ابتدار ایلسه لر
اول مال مستهلکده عصمت و تقوم منعدم اولدیغندن قاضی غاصب مستهلك اوزره برشیئله قضایه اجتسار ایده مز
پس مانحن فیه دخی بویله در و اکر دار الحربده برحربی آخرك عبدینی غصب ایدوب ملکلری دخی عبدی
ید غاصبده ابقا و سبیلرین تخلیه قیلدقدنصکره غاصب اول عبدی اعتاق ایدوب بعده ذی الید مدعاسی اوزره
اقامت بینه ایتمکله حکم ملکلری ایله اول عبدی اخذ و استرقاق ایلدکدنصکره اهل دار جمیعا یاخود عبد و غاصب
و مغصوب منه جمیعا قبول اسلام اوزره اتفاق ایلسه لر عبدده عتق غاصب ابطال اولنوب بنه عبد اولمق اوزره
ذی الیده تسلیم و الحاق اولنور نکته سی اولدر که معتق معتقنی استرقاق ایلمك حکم ملکلرنده ممتنع دکل ایسه
حربینك دار الحربده عبدینی اعتاقی نافذ و نافع اولماز یاخود عبد مذکور عبد ذی الید قیلمقده ملکلری حکم ایتمکله
مقهور اولمغله مجددا قهر ایله مأسورکبی اولمشدر حتی برکسنه دار الحربده حر الاصل ایکن آنی برحربی

اخذ ایدوب عبدمدر دیو اقامت بینه ایتمکله ملکلری مقتضای بینه اوزره قضا ایلسه بو قضا حرمزبور اول حربینك
عبدی اوله جغی اقتضا ایدر کذلك عبد معتق ایکن ملکلری اول عبد برمدعینك عبدی اولمغله قضا و یدینه
تسلیم ایلسه بنه مجددا عبد قیلنمق الزام و تصمیم اولنور و اکر اهل موادعه دن اولمیان برحربی عبید مسلمیندن
بر عبدی اسیر و دارلری ایله بعد الاحراز آنی یدندن حربی آخر غصب و عبد مدر دیو اعتاقدن صکره قبول
اسلامله جمیعا سرافراز اولدقلرندنصکره اول محرز اقامت بینه برله حق سابقنی اثبات و ابراز ایلسه نظر اولنور
اکر قبل الاسلام حکم ملکلری بعد البینه محرز اوزره رد ایتمك ایسه عتق غاصب باطل اولور که حکم ملك اوزره
مالك اولمامغله غصبله تمام احرازه واصل اولمامشدر و اکر حکم ملکلری غاصب مغصوبه غصبله مالك اولمق ایسه
عتقی معتبر اولور که حکم ملك اوزره مالك اولمغله تمام احرازی مقرر اولمشدر لکن صورت مفروضه ده حکم
ملکلری محرز اوزره رد ایکن ملکلرینه رفع خصام ایتدکلرنده غاصب غصبنی انکار برله بو بنم عبدمدر دیمکله
اقدام ایتمکله ملك دخی مدعی اقامت بینه ایدنجیه دك عبدی ید غاصبده تقریر ایدوب غاصب دخی همان
اول عبدی اعتاق و تحریر ایلسه بو صورتده عبد مرقوم حر قیلنور زیرا ملکلری محرزی اخذ عبددن منعله ید غاصبده
تقریر ایلدکده احراز غاصب تمام اولمشدر بوندنصکره محرز اقامت بینه ایتمکله ملکلری عبدی اکا حکم
برله غاصبدن اخذ و اکا تسلیم ایلدکدنصکره جمیعا اسلام یاذمتی قبول ایلسه لر عبد مرقوم بنه حریتی اوزره
ابقا اولنور زیرا ملکلرینك اول عبد مثلا و عتقی نافذ اولان مسلم اوزره رق ایله حکمی باطلدر وهم حریتی اسلامله
متأکد اولوب محلیت نقضدن خارج اولدقدنصکره ملکلری رق ایله حکم ایتمکله منتقض اولماز اما مسئلهٔ
سابقه بشقه در و اکر مسئلهٔ مفروضه ده ملکلری اول عبدی غاصب یدنده تقریردن اقدم غاصب آنی اعتاق ایدوب
بعده جمیعا قبول اسلام اوزره اتفاق ایلسه لر مأسور مزبور بنه رق اوزره ابقا اولنور که اعتاقی قبل تمام الاحراز
واقع اولمغله ابطال و الغا اولنور مؤلف عمیق الافکار سقی الله تعالی قبره بغیث نواله فی الغدو و الابکار دیر که برمسلم
امانله دار الحربه دخول ایتدکده برحربی آنك بعض اموالنی غصب ایدوب صکره اهل داری اسلام یاذمتی
قبول ایلسه لر نظر اولنور اکر حکم ملکلری مغصوب منه مسلم مستأمن اولسون یاخود حربی اولسون علی الاطلاق
غصب سبب ملك اولمق اوزره واقع ایسه اول مسلم ایچون استرداد متاعی ممتنع اولور زیرا دارلرنده ملکلرینك
حکم و سلطنتنه نظر ایله احراز غاصب رسیدهٔ تمام اولوب متاع مرقوم حربینك دار اسلامده مسلمدن اخذ
و دار الحربه احراز قیلدیغی ماله متساوی الاقدام اولمشدر و اکر حکم ملکلری اول مالی صاحبنه رد اوزره
واقع اولوب قبل الاختصام اهل دار قبول اسلام ایلسه لر مال مزبوری مسلم اوزره ردی الزام اولنور زیرا بونده
غاصب حکم ملکلری اوزره غصبدن ممنوع اولمغله مقهور ایدوکی ظاهر و مسئلهٔ سابقه ده غصب اوزره مقرر اولمغله
قاهر ایدوکی باهردر و اکر اولبابده حکم ملکلری نه ایدوکی غیر معلوم ایسه اول مالی مسلم مستأمن اوزره
رد ایتمك حکم محسومدر که فی الاصل آنك ملکی ایدوکی مجزوم ایکن غاصب ایچون سبب تملك اولان احراز
تام غیر مجزومدر وهم غصب بنفسه موجب ملك اولمدیغی عندیمزده معلوم و مسلم اولمغله آنك خلافی
برقومك بینلرنده معتبر ایدوکی معلوم اولمدقچه حکمی عندیمزده معلوم اولان وجه اوزره بنا قیلنمق واجب
و محتمدر لکن حکم ملکلری اول مالی صاحبنه رد اوزره واقع اولدیغی صورتده مسلم مزبور غاصب مسفور ایله
ملکلرینه رفع خصام ایدوب غاصب انکار غصبله بو مال بنم ملکمدر آندن اخذ ایتمدم دیو دفع اختصام ایتمکله
ملکلری دخی مسلم اقامت بینه ایدنجیه دك ید غاصبده ابقاسنی التزام ایلدکدنصکره جمیعا قبول اسلام ایلسه لر
مال مرقوم غاصب ایچون سالم قیلنور که ملکلری اول عینی اوزره یدینی تقریر ایتمکله احرازینی متمم اولمشدر اما
قبل الاسلام مسلم مرقوم اقامت بینه ایتمکله ملکلری غاصبدن اخذ و یدینه تسلیم ایلسه بنه ملکی کندویه سالم
قیلنوب تخمیسی دخی لازم اولماز زیرا بوندن اقدم ملکندن حکم ملك اهل حربله منفصل اولمشیکن بو دفعه ده
آنك حکمی ایله ملکنه راجع و متصل اولمشدر و هر دلیل کندو مثلی ایله منفسخ اولمق حکم مرتسخ اولمغله
بونده دخی ملکك حکم سابق حکم لاحق ایله منفسخ اولمشدر یاخود مسلم مزبور اول عینی ید غاصبدن اخذ ایلدکده
قوت ملکلری ایله احرازی تام اولمغله مجددا اکا تملکه بنام اولمشدر بناء علیه تخمیسی واجب اولماز که تملکنی
احرازینی موجب اولان برسبب مستوجب اولمامشدر کذلك مسلم مستأمن برحربینك یدنده مملوکی اولان عبدنده
بو بنم عبدمدر دیو بطریق الزور دعوی و اقامت بینه ایتدکده ملك اهل حرب اول عبدی حربیدن اخذ و یدینه
تسلیم دنصکره جمیعا قبول اسلام ایلسه لر بنه حکم ملکلری ایله احرازی تام اولمغله تملك عبد ایله بنام قیلنور

لكن تملك مزبور غدری مشتمل ومسلم مستأمن بطریق السرمال اهل حربی اخذ واخراج قیلمق منزلنده منـزل اولمغله اول بابده امان نفسنه غدر ایلدیکندن صاحبنه رد ایله امر وافتا اولندیغی کبی بو بابده دخی حکم مزبور اجرا قیلنور مؤلف صائب المقال علیه رحمة الکبیر المتعال دیرکه مسئلهٔ مزبوره ده اول دارك اهلی مسلمینله موادعین اولمش اولسه‌لر کرکدر که حاکم مسلمین اول عبدی یدمسلمدن اخذ وصاحبنه رد ایلیه زیرا بو صورتده غدری امان مسلمین اوزره ثابت اولمغله حاکم ایچون رد اوزره ولایت اجباری متثبت اولور اما مسئلهٔ اولی بشقه‌در فعلی هذا برمسلم مستأمن دارالحربده برحربینك متاعنی غصب ایدوب ملکلرینه رفع خصام ایتدکلرنده غصبنی انکار بله بنم کندو ملکمدر دیو ادعا ایتمکله ملك دخی حربی اقامت بینه ایدنجیه دك اول متاعی یدمسلمده ابقا ایتدکدنصکره قبل اقامة البینه اهل دار قبول اسلامله سعادتمدار اولسه‌لر متاع مرقوم ملك مسلم اوله جغی بدیدار اولور انجق قوم مذکورین غیر موادعین ایسه‌لر آنده بلا جبر صاحبنه رد ایله افتا اولنوب موادعین ایسه‌لر همان جبر ایله اخذ وصاحبنه اعطا قیلنور که معنای غدر اکرچه علی کلا التقدیرین ظاهردر لکن مسئلهٔ ثانیه ده ید مالکندن اخذ ایله غصبده مجاهر اولمغله معنای غدر مسئلهٔ اولی دن زیاده ظاهر وباهردر واکر موادعین یاغیر موادعیندن برحربی عبدینی مکاتب قیلوب بعده جمیعا قبول اسلام ایلسه‌لر اول کتابت تنفیذ واتمام اولنور که کتابت بیع وشرا کبی رضاء طرفینه مبنی اولان احکامدندر لکن مسئلهٔ مفروضه ده قبل الاسلام عقد کتابتدنصکره کتابتنی ابطال واعدام وبطریق القهر استرقاق واستخدام ایدوب بعده قبول اسلام ایتمش اولسه‌لر نظر اولنور اکر حکم ملکلری بعد القهر بطلان کتابت ایسه قاضی المسلمین دخی اول وجهله قضایه مبادرت ایدر زیرا عقد کتابتله مکاتب ایچون ثابت اولان ملك یداعتاقله ثابت اولان حقیقت حریتدن اقوی واشد دکل ایکن برقریبا صورت اعتاقده بیان وانبا ایلدیك که بعد الاعتاق قهر ایله استرقاق ایتدکده حکم ملکلرینه نظر وآنك اوزرینه ابتنا قیلنور پس کتابت دخی آنك کبیدر واکر حکم ملکلری بطلان کتابت اولمیوب انجق حربی مرقوم اول عبدی قهر ایله دار اسلامه اخراجه مبادرت ایتمش اولسه بنه نظر اولنور اکر اهل داری مسلمینله موادعین ایسه‌لر قاضی المسلمین ابقاء کتابتله آنی استرقاقدن منعله قضا ایدر واکر غیر موادعین ایسه‌لر قاضی آنی عبد محض قیلوب کیفمایشاء آنده تصرفنی امضا ایدر که غیر موادعین اولدقلرنده دار اسلامه احرازی موجب ملك اولمغی اوزره تام اولوب موادعین اولدقلرنده ناتمامدر واکر برحربینك عبدی دارالحربده قبول اسلام ایتدکدنصکره حربی آنی اعتاق یاکتابتله بکام قیلوب بعده آنی قهر ایله استرقاق واستخدام ایلسه بو بابده آنك ابطالی ایله عتق وکتابتی باطل اولمیه جغی مالا کلامدر که عتقله حریتی وکتابتله ملك یدی اسلامله متأکد اولمشیکن کرك حربی وکرك ملکلری آنی ابطاله متعهد اوله مز زیرا قریبا بیان ایلدیك که حریت کبی محتمل النقض اولمیان امورده ملك اهل حربك مسلم اوزره حکمی معرض بطلانده در وهم حکمی انجق ملکدن ملك آخره محتمل النقل اولان امورده معتبر ومسلم اولان معتق ومکاتبده نقل ملك غیر متصوردر مؤلف مصیب التدبیر بشره الله تعالی فی مواطن الخوف باحسن التبشیر دیرکه حربی مرقوم اول عبدی اسلامندن اقدم مدبر قیلمش اولسه تدبیری باطلدر که مدبر تدبیر ایله ید مولاسندن خارج اولمیوب بلکه بعد التدبیر غیر مدبر کبی حکم اسلام اوزره دخی یدمولاسنده علی حاله مقهوریت اوزره حاصلدر اما اعتاق وکتابت بشقه‌در که آنلر حکم اسلام اوزره مملوکدن ید مولاسنی ساقط وزائل ایدرلر پس بعد العتق والکتابة حکم ملکلری معتقی استرقاق معتق اوزره تمکین اولمدقده معتق ومکاتبك یدمولالرندن خروجلری مستبین اولور بناء علیه عبد مرقوم بعد العتق والکتابة قبول اسلام ایلدکده علی حاله عتق وکتابتی اوزره ابقا اولنور اما بعد التدبیر قبول اسلام ایلدکده بنه مولاسینك عبدی قیلنوب آنده کیفمایشاء بیع وسائر تصرفاتی تنفیذ وامضا قیلنور لکن تدبیری اسلام عبددن صکره واقع اولسه حکم تدبیری ثابت ومتمهد اولور که حین تدبیرنده حق حریتی اسلامی ایله متأکد اولمشدر ومدبر محتمل التملیك اولماق حکم اسلامدن اولمغله تدبیری صحیح اولوب اول وجهله مولاسی ولاسنه مستحق اولدقدنصکره مجرد اوزرینه اثبات یدایتمکله ابطال تدبیرینه اقدام ایده مز اما مسئلهٔ متقدمه بشقه‌در انجق ما نحن فیه‌ده صحت تدبیردنصکره مولاسی قبول ذمت ایلسه کرکدر که اول مدبر مسلم استسعا اولنمغله ملکندن اخراجنه همت اولنه زیرا اسلامی ایله ملکندن اخراجه مستحق اولمشیکن تدبیری جهتی ایله بیعی متعذر اولمغله ملکندن اخراجنده استسعاسی متقرر اولمشدر واکر برحربی عبدی ایله برابر امانله دار اسلامه چیقوب بعده آنی مدبر قیلسه تدبیری تجویز وتقریر اولنور که تدبیری حکم مسلمین آنك اوزرینه جاری اولدیغی

موقعده واقع وکندو دخی امانله خروجنده اول حکمی ملتزم واکا مطاوع اولمشدر بناء علیه اول عبدی بیعی جائز وواسع کورلمز اما بعد التدبیر اول عبدی دار الحربه اعاده ایدرسه تدبیری باطل اولور که عودتله حکم امانی زائل اولمغله دار اسلامده واقع اولان تدبیری دار الحربده واقع اولان تدبیرینه مماثل اولور لکن حکم استیلاد بشقه‌در که حربی جاریه سنی دار الحربده یاخود امانله چیقوب دار اسلامده استیلاد ایلسه بهر حال ام ولدندن تعداد اولنور که استیلاد انجق نسبه تابع ونسب دار اسلامده نه وجه اوزره ثابت اولورسه دار الحربده دخی اول وجه اوزره ثابت اولمغله نسب اوزره بنا قیلنان استیلاد دخی اول وجه اوزره واقع اولور واهل حربدن ولدینی اشترا مسلم ایچون بروجهله سزا کورلمدیکی کبی ام ولدینی دخی اشترا بروجهله روا کورلمز اما حکم تدبیری بشقه‌در که ذکر وتقریر ایلدیك والله تعالی اعلم

باب من الرهن یأخذه المسلمون او المشرکون منهم * یعنی مسلمین مشرکیندن ومشرکین مسلمیندن اخذ ایلدکلری رهنك احکامنده باب بدیع الاستحکامدر مؤلف اصابت مرهون اثابه الله تعالی باجر غیر ممنون دیرکه مشرکین امر موادعه ده اطمئنان ایچون برآنلره رجال مسلمیندن اعطاء رهن ایدوب آنلر دخی رجاللرندن رجالیمزك معادللرینی اعطاء رهن ایتمکه طلبکار اولسه‌لر مراهنهٔ مرقومه مشروع اولمامغله آنده بلا ضرورة مساعدهٔ مسلمین جائز وسزاوار اولماز زیرا اهل حرب رجال مسلمین اوزره مأمونین دکللردر که مخالفت اعتقادلری آنلری قتل مسلمین اوزره حامل واعتقادلرنده آنلری قتل مسلمیندن زجر ایده جك نسنه غیر حاصل ایدوکی ظاهر ومستبیندر حتی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ماخلا یهودی بمسلم الاخد ثم تغبه بقتله یعنی بریهودی برمسلم ایله هیچ تنها قالمدی الانفس یهودی یه قتل مسلمی القا ایلدی حدیث حکمتفرماسنده بو معنایه رمز وایما بیوردیلر لکن مسلمین بعض امور ایچون خوفه ذاهب اولوب خلاصه چاره بولمادقلری جهتله وجه مذکور اوزره صلحه اعتنا ایتملریله مشرکین رهنلرین مسلمینه اعطا ایله وفاء شرطه ابتدا ایلسه‌لر اول بابده اعطاء رهنلرندن امتناع ایلمك حق مسلمینده جائز وسزا بلکه افضل واحری کورلمور که اهل حرب مسلمین اوزره مأمون الغائله اولمدقلرندن فضله رهن مشرکین یدمسلمینه واصل اولمغله ضرورت مسلمین زائله اولمشدر سؤال اولنورسه که مسلمین رهن مشرکینی اخذ ایدوب شرط قیلدقلری رهنلرین اعطا ایتمك غدر ایکن نیجه سزا کورلور جوابده دیرز که غدر دکلدر بلکه شرط مرقومك جوازی معنای ضرورته مبنی ایکن اول ضرورت مرتفع ومنتهی اولمشدر کورمزمیسنکه مسلمین اهل حربله مدت معلومه‌ده موادعه ایتمشلر ایکن قتال مشرکین اوزره کسب قوت ایتملریله موادعه‌یه باعث احتیاجلری اولان معنی زائل اولدقده اصل موادعه‌ده دخی قبل المدة نبذ عهدلری جائز کورلوب غدرده داخل اولماز پس شرط موادعه دخی اصله مماثلدر وبو بابده اصل اصیل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شو حدیث جلیللریدرکه بیوردیلر من حلف علی یمین فرأی غیرها خیرا منها فلیأت الذی هو خیر ولیکفر یمینه یعنی اول کمسنه که برامر اوزره یمین مؤکده ایدوب صکره اول امرك خلافنی اولی کورسه اول اولی کوردیکی امری ایشلسون ویمیننه کفارت ایلسون مترجم فقیر دیرکه حلف ویمین ایکیسی شیء واحددر ولفظ حدیثده من حلف علی یمین قول شریفی بحسب الظاهر یمین اوزره یمین دیمکدر لکن مراد انجق ترجمه اولندیغی اوزره تأکید یمیندر انتهی ویمینده وجه مشروح اوزره مخالفت جائز اولدقده یمیندن اقوی اولمیان موادعه‌ده جوازی واضح ومتبین اولور بو صورتده اهل حرب سز رهنکزی اعطا ایتمز سکز بزم رهنمزی اوزره بزه رد ایدیکز دیو نزاعه شروع ایلسه‌لر خوف ایتدیکمز نسنه‌لردن امین اولمدقجه ردیمز مشروع اولماز که قبل الامن ردلری مسلمین اوزره فوتلرین واستیصال بعض موحدینه احداث قدرتلرین متضمن اولمغله غیر ممکن وبعد الامن وجوب ردلری متعیندر زیرا رهن قیلنان رجال مرقومین دار بزده مستأمنین منزلنه نازلین اولملریله کرکدر که خوف ایتدیکمز نسنه‌لردن تحصیل امن ایدنجیه دك حبسلرینه اقدام بعده ابلاغ مأمنلرینه اهتمام اولنه لکن رهن مرقومین یدیمزده قبول اسلام ایتمش اولسه‌لر مشرکین آنلری اخذ ایچون طلب وابرام ایتسه‌لر دخی تسلیمه مساعدهٔ مراملری جائز کورلمز که آنلر سائر مسلمینله برابر اولوب مشرکین دخی مسلمین اوزره مأمونین اولمدقلری مقرردر انجق آنلر عبید مشرکین ایسه‌لر کرکدر که امام المسلمین آنلری دار بزده قبول اسلام ایلین عبد مستأمن منزلنده انزال وآنلری بیع وثمنلرین مولالرینه دفع وایصال ایلیه کذلك مسئلهٔ مفروضه‌ده جانبین رهنلرین بربرینه اعطادنصکره مسلمین مشرکیندن رهنلرین اخذه قادر اولسه‌لر بنه جواز اخذلری ظاهردر که حدوث قدرتله ضرورتلری زائل اولمشدر وارتفاع ضرورتله حقلرنده منع رهن ایتمك واجب اولدیغی کبی بعد الاعطا وجوب اخذ دخی حاصلدر زیرا حق مسلمینده

وقت قدرتلرنده حلال کورلمزکه ایادی مشرکینده مقهور اولان بر مسلمك تخلیصنی ترك واهمال ایدەلر حتی اهل حرب مسلمینی اخذ رهنلرندن منع ایدوب مسلمین مرهونین دخی طالب قتال اولدقلرنده تخلیصلری اوزره قتال مسلمین حلال کوریلور که اهل حرب حبس مسلمینده ظالم ومسلمین اوزره بقدر الامکان دفع مظالم واجب ومتحتمدر لکن اهل حربدن برفردی قتل ایتمکسزین اخذ رهنه قدرتلری وار ایسه اول قوم موادعیندن برفردی قتل ایلمك جائز وسزاوار اولماز واکر رهن مشرکین بز دار الحربه رجوع ایتمیوب سزه ذمت اولورز دیو طالب اولورلرسه نظر اولنور اکر احرار ایسەلر مساعدهٔ مطلبلری امام اوزره واجب اولور زیرا ذمت اسباب انتهاء قتالدن بر سبب ایدوکی معلوم ودنیاده التزام احکام اسلامی مستلزم اولمقده خلف اسلام ایدوکی مجزوم اولوب رهن مرقومین دخی اوزرلرینه عرض اسلام اولنماغه طالب اولدقلرنده مساعدهٔ مراملری واجب اولدیغی کبی اعطاء ذمته طالب اولدقلرنده دخی واجبدر واکر عبید مشرکین ایسەلر عدم مساعدهٔ مطلبلری امام اوزره واجب اولور زیرا عبد البته مولاسنه تابع ومولالری باعتبار الموادعه داریمزده بولنان مستأمنین موقعنده واقعلردر پس ملك مولالری باعتبار الامان آنلرده محترم وازالهٔ ملك ایتمدیکن انلری ذمت قیلمق ممکن اولمدیغی مسلم اولمغله همان مولالرینه رد وتسلیملری الزم واسلمدر واکر بعد قبول الذمة مرهونین بز احرارز دیوب مشرکین بلکه بونلر بزم عبیدیمزدر دیمکله اختلاف ایدرلرسه اولبابده قول قول مرهونین ایدوکی بلاخلافدر زیرا آنلر ید نفسلرنده بولنوب ایادی اغیارده مقهور اولمامرله رقلری اوزره بینه قائم اولمادقجه حریتلرنده قول آنلرك قوللری قبلنمق لازمدر واهل ذمتدن اولمرله رقلری اوزره شهادت اهل حرب قبول اولنمایوب مسلمین یا اهل ذمت شهادت ایتدکجه مولالرینه مردود وموصول قیلنمازلر وقبول اسلام ایتمشلر ایسه رقلری اوزره شهود مسلمین شهادت ایتدکجه امام بیع واعطاء ثمنلرینه مباشرت قیلماز واکر اهل حرب اصل موادعه ده بزغدر ایدوب سزك رهنلریکزی قتل ایدرسك بزم رهنلریمزك دخی دملری سزه حلال اولسون دیو شرط ایتمشلر اولوب بعده بزم رهنلریمزی قتل واستیصال ایلسلر ینه دماء رهنلری بزه حلال اولماز زیرا مرویدرکه وقعهٔ مرقومه زمان معاویه ده واقعه اولوب حضرت معاویه رضی الله تعالی عنه وسائر مسلمین بعد البحث والنزاع رهن مشرکین شرعا قتل اولنمامق اوزره اجماع ایلدیلر وهم رهنلری میانه مزده امان اوزره ادخال اولنمرله غیریلردن حاصل اولان جنایتله دملری استحلال اولنمایوب شرط سابق دخی حکم شرعه مخالف اولمغله ابطال اولنور همان قبول اسلام ایتمشلر ایسه امام آنلری اهل ذمت قبلوب ایتمشلر ایسه مشرکین رهنلریمزی قتلدن اقدم قبول اسلام ایدنلر کبی احرار الاصل قیلمغه همت ایدر لکن رهنلریمز قتل اولنمامش ایکن رهنلری قبول اسلام ایلدکده مشرکین آنلری طلبده اقدام ورهنلریمزی اوزریمزه رد ایتمزسکز بز دخی سزك رهنلریکزی قتل یا استرقاق ایدەرز دیو ابرام ایلسەلر نظر اولنور اکر رهنلری رد اولنمرلرینه راضی اولمازلرسه اهل حرب رهن مسلمینی قتل ایده جکلری معلوم اولسه دخی رهنلرین رد ایلمك امام ایچون جائز ومرضی کورلمز زیرا ایکی رهنك حرمت نفسلری برابر ایکن اهل حرب رهن مسلمینی قتل ایتدکلرنده امامك اول ظلمده عدم شرکتی مقرر اما رهنلرین بعد الاسلام آنلره تسلیم ایدوب آنلر قتل ایتدکلرنده مسلمینی قتل مشرکینه عرض ایتمکده رخصت شرعیه یوغیکن عرض ایتمکله اول ظلمده شریك اوله جغی اظهردر کورمزمیسنکه رهنلری بدیمزده هالك اولمغله اهل حرب اول هالکینك عددنجه مسلمیندن بدل طلب ایتمکه اقدام وویرمزسکز رهنکزی قتل ایده رز دیو ابرام ایلسەلر اعطاء مسلمینله مساعدهٔ مراملری جائز کورلمز پس قبول اسلام ایلین رهنلری دخی آنك کبیدر واکر رهنلری رد اولنمرلرینه رضا برله بزی اهل حربه اعطا ورهنلریکزی اخذ ایدیکز دیو اظهار ارتضا ایدرلرسه ینه نظر اولنور اکر امامك اغلب ظنی آنلری قتل ایده جکلرینه متعلق اولورسه ینه دفع وتسلیملری جائز ولایق کورلمز زیرا انسانك کندو قتلنه اذنی حکم اباحتده معتبر اولمدیغی کبی تعریض قتلنه اذنی دخی معتبر اولمامق مقرردر واکر آنلره نه معامله ایده جکلری عند الامام مجهول ایسه اولبابده دفع وتسلیملری مشروع ومعقول کوریلور زیرا رضالریله دفع وتسلیملری طرف مسلمیندن آنلره ظلمی موجب اولمیوب مجرد تسلیملری سبب هلاکلری اولمدیغندن بشقه تسلیمه رضالری البته نفسلری اوزره امین اولدقلرینی مستوجبدر وهم رهنمز اولان مسلمینه سزی رهن مشرکینی ردایله تخلیص ایده رزدیو وعدیمز سبقت ایتمشیدی پس اول وعدایله رهنمز اولان مسلمینه رعایت رهن مشرکین اولان مسلمینه رعایت اوزره کسب رجحان ومسابقت ایتمشدر واکر رهن مشرکین مسلمیندن طالب عقد ذمت اولدقلرنده مشرکین دخی بز آنلری

ذمته قبول ایدرسکز بز دخی رهنلریکزی قتل یاخود استرقاق ایده رز دیو اظهار شدت ایلسەلر کرکدر که امام آنلری ذمته قبول ایتمیوب همان مشرکینه رد ایله اخذ مسلمینه مبادرت قیله اما قبول اسلاملری بشقه در که اسلام مشرك قبول غیره توقف ایتمیوب نفسی ایله تام اولور اما عقد ذمت رضاء مسلمین بولنمادقجه تمام اولماز بناء علیه قبول ذمتلرنده حقیقة یا حکما اتلاف مسلمین متحقق اولدقده اکا رضا حق مسلمینده جائز ولایق کوریلمز زیرا مسلمین ایچون سبقت ایلین وعده وفا وآنلری ایدی مشرکیندن استخلاص واستیفا قیلمق رهن مشرکینی ذمت قیلمقدن احسن واولی وامام دخی ناظر مسلمین اولمغله مسلمینه انفع اولان امری اختیار ایلمك اوزرینه اوجب واوفیدر اما قبول ذمتلرنده مشرکین سبیل رهنمزی تخلیه ایده جکلرینه امام المسلمین عالم اولورسه اولبابده بلا توقف اعطاء ذمت برله اوزرلرینه وضع خراج ایلمك لازمدر که معنای مذکور اتلاف مسلمینی غیر متلازمدر ووجه مشروح اوزره سبیل رهنمزی تخلیه ایده جکلرینه عالم اولمدقجه امام آنلری ذمت قیلماغه قادر دکلدرکه اهل حربك رهنلری ذمت اولدقده سبیل رهنمزی تخلیه ایتمیه جکلری ظاهر وخلاف مجزوم اولدیغی حکمی ظاهر اوزره بنا واجب ایدوکی معلوم ومشتهردر لکن بویله ایکن امام آنلره اعطاء ذمت ایتمش اولوب بعده اخذ رهنمزی طلب بابنده دقت ایلدکده اهل حرب سز بزم رهنمزی رد ایتمدکجه بز دخی رد ایتمزز دیو عناد ومخالفت ایلسەلر کرکدرکه رهنلری رد اولنمرلرینه رضا کوسترمدکجه آنلری رد ایله ذمتنی ابطال وعهدینی نقضه مباشرت قیلیه زیرا مسلمین ایچون ذمت اولدقلرنده نفوس مسلمین ایچون ثابت اولان حرمت آنلرك نفوسلرینده دخی ثابت ومقرر اولوب اولوجهله قبول ذمتلری قبول اسلاملری ایله برابر اولمشدر اما رهنلری طیب نفسله رد اولنمرلرینه راضی اولورلرسه ردلری جائز ومرضی کوریلور مکر امامك اغلب ظنی قتل ایده جکلرینه ذاهب اوله اولبابده ردلری جائز ومناسب کوریلمز وبو تفصیلك اصل واساسی انجق قبول ذمتلرین قریبا قبول اسلاملرنده ذکر ایلدیکیمز احکام اوزره قیاسدر یاخود مدار تفصیل انجق مبادلهٔ رهانی مسلمینی اهل ذمتله مفادات مرتبه تنزیلدر وبزباب من الفداء اثناسنده بیان ایلدیك که مفادات مزبوره رضاء اهل ذمت بولندقده شایان وبولنمادقده غیر شایاندر کورمزمیسنکه رهنلری بدیمزده هالك اولمغله اهل حرب مسلمینله نزاعه سالك واهل ذمتکزدن فلان وفلانی بزه ویرمدکجه رهنکزی رد ایتمزز دیو متهالك اولسەلر مطلوبلری اولان ذمیلر راضی اولورلرسه تسلیملری جائز واولمازلرسه حد جوازی متجاوزدر کذلك مسئلهٔ مرقومه ده مطلوبلری نساء اهل ذمتدن بعض عورتلر اولسه بودخی صورت سابقه ایله مساویدرکه عقد ذمتله حاصل اولان حرمتده حال نسالری حال رجاللری ایله مستوی ونسادن تأثیر رضا رجالدن تأثیرینه متساویدر اما مطلوبلرنده صبیان اهل ذمت بولندقده صبیانك ووالدینلرینك رضالری متحقق اولسه دخی امام آنلری تسلیم ایلمك جائز ولایق کوریلمز زیرا تسلیمی صبی یه ظلم ایدوکی مقرر واولبابده اذن صبی معتبر اولمدیغی کبی صبی یه معض اولان ماده ده اذن والدینی دخی معتبر اولمامغله وجود وعدمی برابردر کورمزمیسنکه اهل حرب اول صبی یی استعباد ایلسەلر امام بغیر حق استعباد حره معین اولمش اولمازمی حال آنکه اعانت مرقومه حرام ایدوکی مستبیندر کذلك رهن مشرکیندن قبول اسلام ایدنلرده نسا وصبیان بولنوب مشرکینه دفع وتسلیمده کندولرك ووالدینلرینك رضالری متحقق اولسه ینه تسلیملری حق امامده جائز ولایق کوریلمز اما صبیان مرقومین تسلیم اولنمامغه دلیل آنفا صبیان اهل ذمتده ذکر اولنان تعلیلدر واما نساء مرقومه تسلیم اولنماماغه علت تسلیملرنده آنلری حرامه عرض ایتمك متحقق اولوب اولبابده اذنلری معتبر اولمامق مصلحتیدرکه مشرکینه بروجهله حلال اولمیان مسلمه عورتی فرجنی استحلال ایلین مشرکینه تسلیمده اصلا جواز وصحت یوقدر ومحذور معهود حق اهل ذمتده مفقوددر کورمزمیسنکه برذمیه یی داریمزده برمستأمن تزوج ایلسه نکاحی جائز ووطئی اکا حلال اولور اما برمسلمه یی تزوج مراد ایلسه اکا قادر اولمیوب بهرحال اکا حلال اولمق محال کوریلور انجق اهل حربه تسلیم اولنه جق عورت اسلامندن رجوعی بابنده خوف اولنمادیغندن بشقه اشتها اولنمیان عجائزدن ایسه تسلیمه رضاسی بولندقده امدادیده رمکه اخذ رهن مسلمین ایچون رد ایلمك حق رجالده جائز اولدیغی کبی آنده دخی جائز اوله لکن بشرط آنکه دار الحربه سفرنده یاننده مسلمیندن بر محرمی برابر اوله زیرا عورت عجائزدن ایسه دخی دار الحربه بلا محرم سفری غیر جائزدر اما تجویزه اولوب یاننده محرمی دخی برابر اولدقده برای مصلحت دار الحربه سفری جائز کوریلور پس مانحن فیه دخی بو قبیلدن ایدوکی واضح ومتمایزدر واکر مسلمینده مقاومت مشرکین بولنمامغله موادعه یه محتاج اولوب مشرکین دخی موادعه ایچون مسلمیندن طلب رهنده عناد ولجاج

ایتملریله مسلمین حسب الضرورة اعطاء رهن ایچون برجماعتی احضار ایتدکلرنده جماعت مزبوره بر رهن
قیلنمغه راضی اولمازلرزیرا اهل حرب بزم اوزره بزه مأمونین دکللردر دیو متساعده اصرار ایلسه لر بوصورتده
امام علی وجه النظر للمسلمین آنلره جبر ایلمك جائز وسزاوار اولور زیرا اهل حربدن جمیع مسلمین اوزره خوف
وخطر ظاهر واول رهن اولنان جماعت اوزره خوف وخطر غیر ظاهردرکه احوال ناسده ظاهر اولان
موادعه یه وفا ایدوکی امر باهردر وبرباب المفاداة بالاساری او غیرهم من الاموال اثناسنده اعلام ایلدیك امام
المسلمین ایکی بلیه یه مبتلی اولدقده کرکدرکه اهونلرین اختیار ایله ایکی ضررك اعظمنی اهونی ایله دفعی التزام
ایلیه لکن صورت مفروضه ده امامك اغلب ظنی اول رهن اولنان جماعتی قتل ایده جکلر ینه متعلق اولورسه
آنلری اعطاسی اصلا جائز ولایق کوریلمزکه اعطا ایتدکده آنلرك هلاکلرینه معین ودملرنده شریك اوله جغی
بدیدار واعطا ایتمیوب مشرکین دخی مسلمینه ظفر بولدقلرنده صنع مشرکینده مشارك اولمیه جغی آشکاردر
وبومثللوا موردده ظن غالب مناب یقینده نائب قیلنور کورمزمیسنکه امام المسلمین منفعت مسلمینی متضمن برامر
مهم ایچون اهل حربه ارسال رسوله محتاج اولوب رسالت ایچون تعیین ایلدیکی مسلم دخی رسالتله اهل حربه
دخولدن امتناع وانزعاج ایلسه امام ایچون اولبابده اجبار جائز وسزاوار اولور اما اغلب ظنی اول رسولی قتل
ایده جکلرینه ذاهب اولورسه مسلمیندن برفردی بعث ایلمك وبعث اوزره اجبار ایلمك جائز ومناسب کوریلمز
پس رهن دخی رسول کبیدر وصورت مزبورده موادعه لری مثلا اوچ سنه اوزره منعقد اولوب قبل انقضاء المدة
مسلمین کسب قوت ایتمکله نبذ عهده عزیمت قیلدقلرنده مشرکین بز موادعه یی ترك ایتمزز ورهنکزی اوزریکزه
رد ایتمزز دیو مخالفت ایلسه لر اولبابده ابطال موادعه حق مسلمینده جائز کوریلمز لکن عدم جوازینه مخالفت
مشرکین باعث اولمیوب انجق یدلرنده رهنمز بولنمقدن منبعث اولمشدرکه مسلمین نبذ عهده اصرار ایلسه لر
مقدما رهنمز ایچون وعد اولنان تخلیصه وفادن نکول واول عهدی اخفار ایله اضراره مؤدی اولورکه بومعنی
جائز وسزاوار اولماز پس لازمدرکه رهنمزی یدلرندن استنقاذ ایدنجه یه دك اهل حربه اعطا اولنان عهده وفا ایله
انفاذ اولنه کذلك موادعه لری علی وجه التأبید اولمش اولسه بنه تقدیر مذکور اوزره مسلمین قتال مشرکینده کسب
قدرت ایتسه لر دخی ابطال موادعه تجویز وتسدید اولنماز مکرکه رهنلرینی سلامت اوزره استخلاص ایده لر
یاخود رهنلری حتف انوفهم دار الحربده فوت اوله لر یاخود رهنلری ایادی مشرکینده قتل اولنملرینه راضی
اوله لر بوصورتلرده مسلمین ابطال موادعه برله قتال اهل حربه مسارعه لری جائز کوریلور زیرا مانع نبذ اولان
انجق حق رهنه رعایت حاصل اولمق ایدی وخصال مذکوره دن بری بولندقده اول مانع زائل اولور اما صورت
مفروضه ده مدت موادعه منقضیه اولدقدنصکره مسلمین عزم قتال ایتدکلرنده مشرکین سز بزمله قتال
ایدرسکز بز دخی سزك رهنلریکزی قتل ایدهرز دیو بسط مقال ایلسه لر بوبابده قتاللری حلال کوریلور
زیرا بوتقدیر اوزره قتاللری مسلمینله رهنلری میانده اولان معاهدهٔ تخلیصه موجب ابطال دکلدرکه بعد
انقضاء المدة مجرد رهن اوزره خوف اولنمق قتال مشرکینه مانع اولماز نتهکیم اطفال مسلمینله تترسلرنده قتاللری
ممتنع اولماز کذلك بزمله قتال ایدرسکز یدیمزده بولنان اسراء مسلمینی قتل ایدهرز دیو اخبار ایلسه لر ینه
وجه مذکور ایچون قتاللری جائز وسزاوار کوریلور کذلك امام المسلمین اهل حربه برای مصلحت بعض کسنه لری
رضالری ایله یاخود بطریق الاجبار رسالتله بعث وتسیار ایتمکله اهل حرب آنلری حبسه ابتدار بعده مسلمینه
سز بزمله قتال ایدرسکز رسوللریکزی قتل ایدهرز دیو اخبار ایلسه لر ینه قتاللری جائز وسزاوار اولور
نکته لری اولدرکه صور سابقه دن برنده امامله رهن واسرا ورسل مثللو مسلمیندن برقومك میانلرنده منعقد اولان
عهدی ابطال اصلا متحقق اولمیوب همان مشرکیندن مسلمین مذکورینه ظلم وتعدی متحقق اولمشدر
وظلم مذکوردن خوف ایچون مسلمین اوزره قتال مشرکین متعذر اولماز مؤلف حکمت نثار صانه الله تعالی
عند المسئلة عن العثار دیرکه بعض مداین مشرکین مسلمیندن عقد ذمته طالب اولدقلرنده بزمله موادعین
ومراهنین اولان اهل حربك ملکلری سز آنلری ذمت قبول ایتمزسکز بز دخی رهنلریکزی قتل یاخود استعباد ایدهرز
واکر قبول ایتمزسکز رهنلریکزی اوزریکزه رد ایدهرز دیو عرض مطالب ایلسه کرکدرکه اولبابده امام ومسلمین
نظر ودقت ایدوب رهنلرین اخذ ایدنجه یه دك اعطاء ذمتدن امتناعلری مسلمینه انفع ایسه امام اعطاء ذمتدن
امتناع واکر اعطاء ذمت انفع ایسه همان اول رأیه اتباع ایده زیرا امام ناظر مسلمین اولمغله کرکدرکه منفعت مسلمین
آنده اظهر اولان امری اختیار وتعیین ایلیه نکته سی اولدرکه اهل حربله مراهنه مزانجق ترك قتال اوزره مبنی اولوب

ذمتلرین قبول وعدم قبولیمز مشروط قیلنمادیغندن بشقه حین مراهنه ده طالب ذمت اوله جقلری معلوم
ومضبوط دخی اولمامغله قبول ذمتلرنده مسلمین مرهونین ایله میانه مزده اولان عهد معقودی معنای ابطال مفقوددر
اما سابق الذکر اولان قبل انقضاء المدة نبذ عهد مسئله سی بویله دکلدر لکن بهر حال وعلی الخصوص عند مساواة
الطرفین افضل الامور رهن مسلمینی ایادی کفاردن تخلیصه مدار اولان جانبه صرف مقدور ایلمکدر کورمزمیسنکه
اهل حربدن برمدینه اهالیسی مسلمیندن عقد ذمته طالب اولدقده ملکلری سز قبول ذمتلوندن امتناع ایدرسکز
سبیل اسرا کزی تخلیه ایدهرم وذمتلرینی قبول ایدرسکز اسرا کزی قتل ایدهرم دیو عرض مطالب ایلسه
بنه امام انفع مسلمین اولان جانبی اختیار ایلمك واجب وتخلیص اسرا جانبی اوجب الواجبدر لکن صورت مفروضه ده
ضعف مسلمین مقرر ایکن طالب ذمت اولان قومك شوکتلریله مسلمین اهل حرب اوزره اکتساب قوت
ایده جکلری منتظر اولسه کرکدرکه امام ذمتلرین قبول ایدوب جانب اسرایه اصلا نظر ایلمیه کورمزمیسنکه
امام المسلمین مداین حربدن برمدینهٔ عظیمه یی محاصره ایدوب فتحی قریب اولدقده ملکلری اول مدینه دن
منصرف اولسکز ایادیمزده بولنان اسراکزی سزه اعطا ایمزاوزره دیو ترغیب ایلسه کرکدرکه امام اولبابده
دقت نظر ایدوب انفع مسلمین اولان فتح مدینه یی ترجیح وتعقیب ایده پس مسئلهٔ سابقه دخی بویله در
واکر اهل موادعه غدر ایله رهن مسلمینی قتله دامن دربیان اولوب آنلرك مسلمینه اعطا قیلدقلری رهنلرنده
احد والدینی یانده بولنمیان صبیان اولسه اول صبیان سن تمییزه بالغ اولوب اسلامی وصف وتعقل ایتمدکجه
اسلاملری ایله حکم اولنمق صحیح وشایان اولماز زیرا آنلر دار اسلامده وایادی مسلمینده حاصل ایسه لرده قبل
غدر المشرکین دین آبالری اولان کفر اوزره متحصل اولملری ایله بعد البلوغ اسلامی وصف وتعقل ایتمدکجه اول دیندن
متحول اولمازلر نکته سی اولدرکه غدر اهل ذمتدن حاصل اولان انجق رهنلری دار یمزده اهل ذمت منزلنه نازل
قیلمقدر واهل ذمت هالکین اولوب یاخود نقض عهد ایله دار الحربه لاحقین اولملریله اولاد لری یانلرنده
موجود اولمسه لر دخی سن تمییزه بالغ اولوب اسلامی وصف وتعقل ایتمدکجه اسلاملری ایله حکم شرعی صورتپذیر
وجود اولماز پس صبیان مرقومین دخی آنلرکبیدر اما مسئلهٔ مزبوره ده رهن مشرکینده ممالیکلری بولنسه
کرکدرکه امام اول ممالیکی بیعه اقدام وثمنلرینی مشرکین مسلمینی قتل ایلدکلری رهنلرندن ارضا ایدنجه یه دك
بیت المالده توقیفه اهتمام ایلیه زیرا ممالیك مرقومین قتل رهنلریمزدن صکره عندیمزده محتبس اولدیلر ایسه ده
امان سابقه نظر ایله مالکلرینك حرمت ملکلری هنوز معتبر ولمغله اسلام ممالیکلری صورتنده واقع اولان
حکم محررکبی سبیل سلامت انجق بیعله توقیف ثمنلری اولمق مقرردر بوصورتده مشرکین جرملرینه معترفین
اولوب دماء مقتولینکزی ضامن اوله لیم دیو اعتذار ایدرلرسه امام ایچون قبول دیت جائز وسزاوار اولور زیرا
استرداد رهندن یأس کلی حاصل اولمشدر واسترداد عین متعذر اولدقده استرداد قیمت آنك منزلنه نازلدر
ونفس انسانك قیمتی انجق دیتیدر واول بابده امام مساعدهٔ مراملرینه عازم اولدقده اخذ اولنان دیتلر ورثهٔ مقتولینه
سالم قیلنوب ثمن عبیدلرین دخی مشرکین اوزره ردی لازم اولور لکن صورت مفروضه ده ممالیکلری بیع اولنمامش
بولنمغله مشرکین سز ممالیکمزی بزه رد ایدیکز بز دخی دیت رهنلریکزی سزه تسلیم ایده لیم دیو طالب اولورلرسه
امام ایچون مساعدهٔ مراملری جائز ومناسب کوریلمز زیرا ممالیکلری عندیمزده محتبسین اولدیغندن خصوص
مرقومده مساعدهٔ مراملری اسراء مشرکینی مال مأخوذ ایله مفادات منزلنه نازل اولمغله حکم صحتده داخل اولماز
وهم مشرکین بزم رهنلریمزی باعیانهم بزه تسلیم ایتمیوب بعد القتل اداء دیتلرین تقدیم ایتمشلر ایکن بز آنلرك
رهنلرین باعیانهم تسلیم ایلمك مسلمینه موجب وهن عظیمدرکه بومثللو مراملرینه مساعده حق امامده منع
وتحریم اولنمشدر اما ممالیکلری بیع اولنوب ثمنلری رد اولنمق مسلمینه موجب وهن عظیم دکلدرکه مسلمین آنلردن
بدل رهنلرین اخذ وآنلره دخی بدل رهنلرین تسلیم ایده جکلردر مکر امام آنلردن دیت مقتولینی اخذ وممالیکلرین
باعیانهم ردده مسلمین ایچون ملاحظهٔ منفعت قبیله اولبابده مساعدهٔ مراملری نظر المسلمین داخل حکم صحت
قیلنور واکر مشرکین بز رهنلریکزی قتل ایلین اشخاصمزی سزه اعطا ایده لیم تاکه آنلرده مراد ایلدیککز معامله یی
اجرا ایدوب سز دخی بزم رهنلریمزی بزه تسلیم وایفا ایده سز دیو رجا والتجا ایلسه لر کرکدرکه امام اولبابده
نظر مسلمینه رعایتده استقصا ایلیه اکر مساعدهٔ مراملرنده مسلمین ایچون ملاحظهٔ انظار ایتمزسه بوقوللرینه
اصلا اصغا واعتبار ایلمیه کورمزمیسنکه رهن طرفین هر بری مثلا اللی عدد رجال اولوب بزم رهنمزك قاتلی
مشرکینده ن شخص واحد ایدوکی متحقق اولسه اول واحدی اخذ واحرارلرندن اللی عدد رجالی آنلره ردیمز

لایق اولورمی و بو صنعی ارتکاب ایلدیکمز صورتده مسلمینه بوندن اعظم وهن وانکسار لاحق اولورمی واکر
مساعدهٔ مراملرنده مسلمین ایچون ملاحظهٔ انظار ایدرسه کرکدرکه همان قاتللری اخذ ورهنلرین رده ابتدار
ایلیه بو صورتده امام اول قاتللرده مخیردرکه دیلرسه آنلری قتل ودیلرسه عبید ایده جکی مقرردر لکن قتللری
بطریق القصاص دکلدرکه حربی دارالحربده مسلمی قتل ایلمك موجب اقتصاص دکلدر بلکه آنلر بدیمزده
بلا امان اسیر مقهور اولدقلرندندرکه اسیر مقهوری قتل ایله عبد قیلمق میاننده امام ایچون ثبوت خیار صحیح
ومشهوردر وعبید قیلملرین اختیار ایدرسه کرکدرکه هر برینی مقتولینك ورثنه اعطا وایثار ایلیه زیرا رهن مشرکین
اوزرلرینه رد اولنمغله بونلرك اخذی رهن مقتولیندن علی وجه العوض واقع اولوب مملوکیتلری حسبیله
من قبیل الاموال اولدقلرندن حکملری حکم دیتده ادخال واولوجهله ورثهٔ مقتولینه تسلیم وایصال قیلنورلر
وهم محتمل التملك اولان کسنه دن جنایت علی النفس واقع اولوب قصاصی موجب اولمدقده مقابلهٔ مجنی علیهده
نفس جانینك بطریق الملك استحقاقی مستوجب اولور کورمزمیسنکه برعبد برکسنه یی خطأ قتل ایلدکده نفسی
ولی مقتوله تسلیم ایلمك واجبدر مکر مولاسی اختیار فداسنی مرتکب اوله مانحن فیه دخی بویله در واکر مشرکین
طرف امامه عرض مرام ایدوب دیلرسك سکا رهنلریمزك دیتلرین ودیلرسك قاتللرین اعطا ایده لم دیو
بسط کلام ایلسه لر بوقوللری موقع انصافده واقعدرکه بعد قتل الرهن موادعهٔ سابقه یه راجع اولان
امورده وسعلری بوندن زیاده یه غیر واسعدر بو صورتده امام بنه انفع مسلمین اولان جانبی اختیار والتزام ایدر
واخذ دیتلرین اختیار ایلدکده بنه ورثه یه اعطا ایدوب اخذ قاتلینی اختیار ایلدکده قتل واستعبادلرنده رأینه
اعتنا اولنوب تفصیل سابق اجرا اولنور واول بابده ورثهٔ مقتولین قاتللردن عفو ایلسه لر دخی عفولری قتل امامه
مانع اولماز که قتللری محاربین اولدقلرندن واقع اولوب بطریق القصاص واقع اولمامشدر وعفو انجق
صاحب العفوك مخصوصا مستحق اولدیغی حقی مسقط اولمغله قتل محاربینده عفو ورثه تأثیر واعتباره مرتبط
اولماز واکر رهن مسلمی قتله اجتسار ایدنلر اهل دار مرتهنیندن اولمیوب اغیاردن ایسه لر نظر اولنور اکر دارلرینه
امانله داخل اولمشلر ایسه بودخی حکمده حکم سابقه مماثلدرکه دارلرنده امانله حاصل اولنلر کندو یدلرنده حاصل
وحکم ملکلری آنلرك اوزرلرینه شامل اولمغله حاللری حال اهل دارلرینه مماثلدر کورمزمیسنکه دارلرینه امانله
داخل اولان کسنه بزم داریمزه داخل اولدقده استیمان جدیده محتاج اولمیوب اهل دارلری منزلنه نازل قیلنور
واکر دارلرینه بلا امان علی وجه الاعاره داخل وقتل رهنمزه متناول اولمشلر ایسه ینه نظر اولنور اکر اهل دار
مرتهنین آنلری اخذه ظفریاب اولمشلر ایسه اوزرلرینه انجق آنلری مسلمینه تسلیم ایلمك ایجاب اولنوب اول وجهله اخذ
رهنلرین استیجاب ایدرلر که وفاء موادعه یه راجع اولان امورده بوندن زیاده یه قدرتیاب اولمیه جقلری بی ارتیابدر
واکر قاتلین مرقومین هالکین یاخود محاربهٔ موادعینده مقتولین اولوب یاخود ملك موادعین آنلری اخذ ومقابلهٔ
رهنده قتل ایتمش اولوب یاخود فرار ایتمشلر ایسه کرکدرکه مسلمین رد رهنلرینه ابتدار ایده لر زیرا قاتلین اهل دار
موادعیندن دکللر ایکن جنایت اعتبار ایله مؤاخذه لری جائز وسزاوار دکلدر بلکه قتل رهنمز حق موادعینده
رهنمز دارلرنده حتف انوفهم فوت اولمق مقامنده قائم اولمغله مسلمین اوزره رد رهنلری لازم اولور لکن قاتللر
اهل دار مرتهنیندن اولوب بعد القتل ملکلری آنلری اخذ ایلدکدن صکره حتف انوفهم هالکین اولوب یاخود
ملکلری آنلری قتل وافنا ایلسه بو صورتده امام ایچون دیت رهنمزی اخذ ایتمدکجه حبس رهنلری جائز وروا
کوریلور زیرا جنایت اهل دارلرندن صادر اولوب اول فعله انجق قوت ملکلری ایله مباشر اولدقلری حاللرندن
ظاهر اولمغله صنعلری ملکلرینك بنفسه صنعی کبی قیلنور حتی رهنمزی ملکلری بنفسه قتل ایدوب صکره حتف
انفه هالك اولوب یاخود اهل مملکتی آنك بو وضعی انکار ایله قتلنه ابتدار ایتمش اولسه لر ینه دیت رهنمزی
اخذ ایدنجیه دك حبس رهنلری حق مسلمینده جائز وسزاوار کوریلور مسئلهٔ سابقه دخی بویله در واکر صورت
مفروضه ده اهل مملکتی اول ملکی اخذه اقدام ومسلمینه بزم سزه قتل اولنان رهنکز مقابله سنده ملکمزی اعطا
ایده لم سزدخی رهنلریمزی اوزریمزه رد ایدیکز دیو اعلام ایلسه لر کرکدرکه امام اول بابده دخی نظر وتأملده
اهتمام ایلیه اکر نفع مسلمین ملکلرین اخذ ایدوب آنی قتل یاخود ورثهٔ مقتولینه عبد قیلمقده ایسه آنی التزام ایده
واکر اخذنده امتناعله دیت مقتولینی تحصیلده ایسه آنی تنظیم واتمام ایلیه لکن بالنفس قاتل رهن اولان ملکلری
امام المسلمینه التجارله بن رهنلریکك دیتلرین سکا اعطا ایده یم تا که سن دخی رهنمی بکا رد ایده سین دیو رجا ایلسه
مساعدهٔ رجاسی موجب وهن مسلمین اولمغله کرکدرکه امام آنك بو کلامنه اصغا ایلیه وبو بابده ورثهٔ مقتولینك

اخذ دیتلرینه راضی اولسه لر دخی رضالری معتبر ومرضی اولماز که مسلمیندن دفع ذل ووهن اوجب اولمق اوجانبه
رعایتی مقتضیدر ودفع وهن ومذلت بالکز ورثه نك حق واجبلری دکلدر که اول بابده اعتبار رضالرین
موجب اوله مکر امام قبول دیتده مسلمین ایچون ملاحظهٔ منافع ایدرسه توفیر منافع مسلمین ایچون قبول دیت
واسع کوریلور واکر مشرکین غدر ایله رهن مسلمینی قتله اقدام ایتدکلرندنصکره مسلمین دخی مشرکینك
بزسزه رهنکزی قتل ایدرسك بزم دخی رهنمزك دملری سزه حلال اولسون دیو سبقت ایدن شرطلرینك
ظاهرینه اعتماد ایله رهنلرین قتل واعدام ایدرلرسه مسلمین مرتکب خطا واثام اولورلر که رهن مشرکین
میانه مزده مستأمنین اولملریله قتللری حرام اولمشدر بناء علیه بو صورتده امام اوزره لازمدر که قتل مستأمن
ایلین مسلمك حکمنی اجرا برله قاتللردن اخذ دیت مقتولینه عازم اوله سؤال اولنورسه که رهن مشرکین
فرض مذکور اوزره داریمزده محتبس اولان اهل ذمتدن اولوب مذهبمزده دخی قتل ذمی ایله قصاصا قتل مسلم
لازم اولمق مسلمین قاتلین اوزره وجوب قصاصی مستلزمدر جوابده دیرز که رهن مشرکین هنوز وضع خراج
اولنمامشیکن اهل ذمتدن معدود اولمازلر حتی مسئلهٔ مزبورده مشرکین برطریقله مسلمینی ارضا ایلسه لر
رهن مرقومین اوزرلرینه مردود قیلنورلر واهل ذمتدن معدود قیلندقلری تسلیم واعتبار اولنسه دخی قتللرنده
مقدما بینلرنده واقع اولان عقد صحیح موادعه ده مشروط قیلنان شرطك ظاهرینه اعتماد مثللو شبههٔ متمکنه
درکار وشبههٔ مزبوره دفع قصاصده کافیه اوله جغی آشکاردر بعده اول دیتلر بیت المالده توقیف وترکیم اولنوب
صکره مشرکین رهن مسلمینك دیتلرین ادا ایتدکلرنده یدلرندن اخذ وقبول اولنوب ورثهٔ مقتولینه ادا وتقدیم
بعده رهن مشرکینك دیتلری دخی مشرکینه تسلیم اولنور زیرا ایکی طرفدن حکم بدل بعینه حکم مبدلدر
یعنی آنلر بزم رهنلریمزی بزه رد ایتدکلرنده بز دخی آنلرك رهنلرینی آنلره رد ایلمك واجب اولدیغی کبی رهنلریمزك
دیتلرینی ردلری دخی رهنلرینك دیتلرین ردیمزی موجبدر وبو مسئلهده امام اوزره واجبدر که دیت رهنمزی اخذ
وقبولدن مجتنب اولمیه زیرا هر طرف رهن آخری قتل ایتمکله رهن طرفین نفوسدن ماله منقلب اولمشدر اما
قتل رهن مشرکیندن واقع اولوب مسلمیندن واقع اولمدیغی صورت بشقه درکه آنده مشرکین بزم رهنمز اولان
اخیار واشرافمزی قتل بعده دیتلرین اعطا وعین رهنلرین اخذ ایتملرنده مسلمینه وهن ومذلت متوقع
اولمغله اول دیتلری قبول وعدم قبولده رأی امام معتبر ومتبعدر اما بو صورتده دخی مشرکین عرض نیاز ایله
بز سزه رهنلریکزدن قتل ایلدیکمز هر مسلمك برینه یدیمزده بولنان اسراء مسلمیندن براسیر ویره لیم
ومقتوللریك دیتلرینی دخی ویره لیم سز دخی رهنلریمزی بزه رد ایدیکز دیو کلامه آغاز ایلسه لر بونده دخی
مساعدهٔ مراملری امام اوزره ایجاب والزام اولنور که مشرکین هم اسراء مسلمیندن مقتولینك
امثالنی وهم بدل نفوسلرینی التزام ایلدیلر که زیاده سی وسعلرنده اولمیه جغی معلوم خاص وعامدر وبعد المساعدة
کرکدرکه امام سبیل اسراء مسلمینی تخلیه ودیتلری ورثهٔ مقتولینه تسلیم وتأدیه قیله لکن مسئلهٔ مزبورده
ایادی مشرکینده اسراء مسلمین ناموجود اولوب همان سزه رهنلریکزدن هر مقتولك برینه ایکی دیت
یااوچ دیت ویره لیم سزدخی رهنلریمزی رد ایدیکز دیو بذل وجود ایلسه لر بونده ینه رأی امام معتبردر وورثه نك
رضا وعدم رضالری مطمح نظر دکلدر زیرا عرض ایتدکلری مال ذاتنده کثیر ایسه ده ینه مسلمك عدیلی اولمامغله
کاهیجه قبولی مسلمینه باعث توهین وتذلیل اولدیغندن قبول وعدم قبولنده رأی امام تنفیذ وتکمیل اولنور
پس مساعدهٔ مراملرین انفع کوروب دیتلری قبول ایدرسه کرکدرکه جمله سنی ورثهٔ مقتولینه موصول قیله
زیرا نفوس مقتولینك بدلی اولمقده قصاصدن بدل صلح اولان مالك مقامنه قائم اولمغله قلیل وکثیر ورثهٔ
مقتولینه سالم قیلنور واکر دیتلرین اعطا ایتمز انجق هر مقتولك برینه بر یاایکی یااوچ اسیر مسلم اعطا ایده رز دیو
رجا ایتدکلرنده ورثهٔ مقتولین قبول رجالرندن امتناع نابجا ایلسه لر کرکدرکه امام امتناعلرینه التفات ایتمیوب
همان مسلمینه انفع اولان معناده نظر واستثبات ایلیه بعده مساعدهٔ مراملرنده ملاحظهٔ نفع ایدرسه کرکدرکه
اسرایی اخذ وسبیللرین تخلیه ورهن مشرکینی تسلیم وتأدیه ودیت مقتولینی بیت المالدن ورثه یه تعویض
وتوفیه ایلیه زیرا بیت المالدن فداء اسراء مسلمین امام اوزره لازم ایکن دم مقتولینله تخلیصلرینه متوصل اولدقده
عوض فدالری اولان دیت مقتولینی ورثه لرینه اعطا واجب ومتحتم اولوب شول منزله تنزیل اولنور که مشرکیندن
استغنام اولنان اسرایی بین الغانمین تقسیمدن صکره اول عبید ایله رضاء مولالری بوغیکن اسراء مسلمینی
مفاداتی تکمیل ایلیه ومفادات مذکوره مولالرینه بیت المالدن تعویض قیمتلرین موجب اولدیغی کبی مانحن فیهده

دخی مستوجب اولور لکن مسئلهٔ مفروضه ده ورثهٔ مقتولین امامك مقتوللرینك یرینه اسراء مسلمینی
قبولنه طیب نفسله راضی اولمشلر اولوب صکره دیت مقتوللرینی طلبله متقاضی اولسه لر بو صورتده آنلره هیچ نسنه
اعطا اولنماز زیرا اسقاط حقلری ایله مسلمین اوزره متطوع اولملریله همان مالّلریله مفادات اسرادە متبرع کبی
اولدقلرندن بو فرد اوزره بوشبئه راجع اوله مزلر واکر امام مسئلهٔ مزبوره ده ورثه ایله استشاره ورضالرین
استفسار ایتمدین همان مشرکیندن اسراء مسلمینی اخذ ورد رهنلرینه ابتدار ایلسه کرکدر که بیت المالدن دیت
مقتوللینی ورثهیه ایثار ونثار ایلیه زیرا سقوط حقلری انجق رضالریله مسلمین اوزره متطوع اولدقلرنده معلوم اولوب
مادّه یه عالم اولمادقلرنده رضا وتطوعلری معدوم اولور واکر مشرکین رهن مسلمینی قتلدن صکره مسلمینه
هیچ نسنه اعطا وهیچ وجه مشرو عله ارضا ایتمسه لر کرکدر که امام رهن مشرکینی قتل واقنا ایتمدیکی کبی
ضرب وحبسله تعذیب وایذا دخی ایلیه زیرا رهنلری دار بمزده مستأمن اولدقلری هویدادر بلکه آنلری
دار بمزدن کندو بلادلرینه رجوعه قادر اولیه جقلری بر موضعده تخلیهٔ سبیل اوزره اسکان ایلیه که بزم رهنمز
دارلرنده قتلله محتبس اولمغله آنلرك دار بمزده احتباسی نمایان اولمشدر وبعد الاحتباس قبول اسلام ایدرلرسه
احرار قلنمغله اکرام اولنورلر وقبول اسلامدن امتناع ایدرلرسه امام آنلری قریبا یان اولندیغی اوزره اهل ذمته
ارجاع ایدر لکن کرکدر که امام آنلری اهل ذمت قیلمقده تعجیل ایتمیوب بلکه کیفیتلرین اهل حربه اخباردن صکره
سنهٔ واحده ایله تأجیل ایلیوب مدت مرقومه ده مسلمینی ارضا ایدرلرسه رهنلرین ردوایفا وایتمزلرسه رهنلری اوزره
وضع خراجله عقد ذمت قیلوب دار بمزده ابقا وبعد وضع الخراج سنهٔ واحده مرورنده خراجلرین اخذ
واستیفا ایلیه زیرا صورت مفروضه ده مشرکین مسلمینی بعض وجوه مذکوره ایله ارضالری مأمول وبعد الارضاء
رد رهنلری واجب الحصول اولمغله اولبابده تأنی امام واجب ومعقوادر واجل عنین وبعض جنایت فیمادون النفس
صورتلرنده ابلاء عذر ایچون تأجیل سنه امر حسن کورلدیکی کبی بو بابده دخی مستحسن کورلور نظیری
مستأمندر که دار بمزده تطویل اقامت ایتدکده امام المسلمین اوّلا اکا تقدم برله بو کوندن صکره سنهٔ واحده دخی
اقامت ایدرسك سنی ذمت قیله رم دیو تکلم ایدر بعده سنهٔ واحده دن اقدم دار بمزدن خروج ایدرسه تخلیهٔ
سبیل ایدوب خروج ایتمزسه بردخی رجوع دارینه رخصت ویرمیوب همان آندن خراجنی تحصیل ایدر
پس رهن مرقوم دخی بویله در بناء علیه محتمل اولان مسئله ده بعد انقضاء السنهٔ مشرکین بزلر دیت مقتولینی
یاخود عند بمزده بولنان اسراء مسلمینی اعطا ایله سزلری ارضا ایده لیم سزلر دخی رهنلر بمزی رد ایدیکز دیو
نیاز ایلسه لر رهنلری اهل ذمت قیلنمش اولمغله امام ایچون مقابلهٔ دیتده ردلرینه قطعا جواز کوستریلمز اما مقابلهٔ
اسراده دخی رهن مرقوم رد اولنملرینه رضا ویمزلرسه ردلرینه تصویب اولنمیوب رضا ویرلرسه تصویب
وقرباذ کرایلدیکمز مفاداة الاساری باهل الذمة مسئله سنه قیاس اوزره تبعید وتقریب اولنور که رهن معهودین
دخی اهل ذمتدن معدودین اولمشلردر نظیری اولدر که امام المسلمین مشرکیندن بر قومی اسیر وبین الغانمین
تقسیم ایلدکدنصکره اول اسراء مشرکینی مولالری اعتاق ایتمکله آنلر اداء خراج اوزره ذمت مسلمینه الحاق
اولندقدنصکره مشرکین آنلر ایله اسراء مسلمینی مفاداتمزی طلبده اتفاق ایلسه لر کرکدر که امام اهل اسلام
اول معتقلریك طیب خاطر ایله رضالری یوغیسه مفادات مطلوبه یه اقدام ایتمیوب واراسه الزام ایلیه پس
مانحن فیه دخی بویله در واکر مشرکین مسئلهٔ مرقومه ده سزه دیت مقتولین ایله قاتللرینی دخی اعطا ایده لیم دیسه لر
ینه امام ایچون اول انقضاء سنه ایله ذمت قیلدیغی رهنلرینی ردوایفا جائز وسزا کوریلمز زیرا معنای مزبور همان
مشرکیندن اخذ اولنان مال واخذ اولنان اهل حرب مقابله سنده اعطاء اهل ذمت منزله سنده درکه اکا بر وجهله
رخصت یوقدر زیرا اهل ذمتی دار الحربه اعاده ایله محارب مسلمین قیلماغه شول حینده رخصت واردرکه اسراء
مسلمینی مشرکینك ذل اسرندن تخلیصه علت اوله واکر مسلمین مشرکینه رجال مسلمیندن ومشرکین دخی مسلمینه
جواهر واثوابدن اعطاء رهان ایتدکلرندنصکره رهن مسلمینی قتلله غدر مشرکین نمایان اولسه کرکدر که امام رهن
مشرکینی ورثهٔ مقتولینه ویرمیوب همان بیت المالده موقوف وپنهان ایلیه زیرا حق ورثه انجق مقتوللینك بدل نفوسلرنده
ثابت ورهن مشرکین قطعا بدل نفوسلرندن اولمیوب انجق مال اهل حرب ایکن دار بمزده امان اوزره حاصل
ومثبت اولمغله امام آنی ورثهیه ویرمیوب بیت المالده مستثبت اولور غایةالامر آنلردن برنسنه اوزره لحوق فساددن
احتراز ایدرسه آنی بیع ایدوب ثمننی بیت المالده حفظ واحراز ایدر بو صورتده مشرکین بزه سزه دیت مقتوللینی اعطا
ایده لیم سز دخی رهنلر بمزی اوز ره بمزه رد ایدیکز دیو نیاز ایدرلرسه کرکدر که امام اولبابده نظر ودقته آغاز ایلیه

اکر دیت رهنله برابر یاخود اکثر ایسه اخذ وردلك جوازی اظهردر که دیت ورهندن هر بری مال ایدوکی مقرر
وصفت مالیده معنای مماثلت انجق مسلمیندن عروض رهنی دفع ایچون معتبردر بعده امام اول دیتلری ورثهٔ
مقتولینه تسلیم ایدر واکر دیت مالیده رهنلرندن اقل ایسه امام آنلری اشد منعله منع ایلمك اوجب واملدر
زیرا مساعدهٔ مراملرنده مسلمین اوزره ایکی جهتدن معنای وهن الزام اولنور که بری رهن مسلمینی قتل واعداملری
وبری ویردکاری دیتدن اکثر اولان رهنلرین اخذ والتقاملریدر واکر مشرکین امام المسلمینه اعتذار برله قتل رهنده
جماعتمزك رضالری یوغیدی شمدی سکا هم قاتللینی وهم دیت مقتوللینی ویره لیم یاخود دیلرسك سکا قاتللینی ویره لیم
ودیلرسك دیت مقتوللینی ویره لیم سن دخی رهنلر بمزی بزه تسلیم قبل دیو بسط اعذار ایلسه لر نظر اولنور
اکر عند الامام صدق قوللری ظاهر ایسه مساعدهٔ مراملرندن امتناعه قادر اولماز که مشرکین عرض ایلدکلری
ماده دن زیاده یه غیر مقتدرلردر انجق معروض ثانیلرنده امام ایمان انظار ایدوب حق مسلمینده افضلنی اختیار
بعده رد رهنلرینه ابتدار ایدر واکر عندنده کذب قوللری متبین ایسه امام ایچون مساعدهٔ مراملرندن امتناع ایلمك
دخی ممکندر که قتللرنده جماعتلرینك رضالری مباشرتلری منزلنده ایکن مساعدهٔ مراملرنده شایبهٔ وهن متمکندر
واکر مشرکین قتل رهن مسلمیندن صکره دخول ذمت یاخود قبول اسلام ایلسه لر اولبابده اوزرلرینه هیچ غرامت
الزام اولنماز که محاربین ایکن واقع اولان قتل واعداملری همان مسلمینی اثناء قتالده قتل واعداملرندن صکره
قبول ذمت واسلاملری ایله متساوی الاقدامدر همان رد رهنلری الزام اولنور که رهنلری مال اولوب مملوك
محترملری ایکن یدلر بمزده بولنمغله اسلام وذمتلرندن صکره ردی اوزر بمزه الزام اولنور قال علیه السلام من اسلم
علی مال فهوله یعنی اول کمسنه که بر ماله تملك اوزره قبول اسلام ایلیه اول مال آنك ملکیدر مترجم فقیر دیر که قبول
ذمت حکم اموالده قبول اسلام منزلنه نازل اولمغله حدیث مذکورده قبول ذمت صورتنه دخی دلالت حاصلدر
انتهی نظیری مسئلهٔ خوارجدر که اهل عدل آنلر ایله قتال وهر فریق فریق آخردن اصابت اموال ایتدکلرندن
صکره خوارج اموال اهل حربی استهلاکله کسب استقلال ایلسه لر اولبابده اهل عدل ایچون اموال خوارجدن
برشیئی استهلاککاری استحلال اولنمایوب همان خوارج توبه ایدنجه دك مالّلرینی توقیفله اشتغال وتوبه لرندن
صکره ینه کندولره رد وایصال اولنوب استهلاك ایتدکلری اموالدن هیچ نسنه آنلردن تضمین واستحصال اولنماز
واکر مسئلهٔ مفروضه ده اهل دار مرقومه بعد قتل الرهن اسلام وذمتی قبول ایتمیوب بلکه اوزرلرینه مسلمین استیلا
وآنلری قتل یاخود سبیله مخذول قیلسه لر اموالدن اولان رهنلری اول دار اوزره استیلا ایلین مسلمینك غنیمتلرنده
دخول ایدر زیرا مال مزبور رهن مالّلری اولوب کندو یدلرنده موجود منزلنده نازل ایکن اوزرلرینه استیلا واقع
اولدقده مالکلرینك حرمت نفوسلری زائل اولمغله فیٔ غانمینده داخل قیلنور واکر بر مسلم اموالدن اولان رهن
مشرکینی استهلاك ایلسه کرکدر که امام اندن تضمینله مثلنی اخذ واستمساك ایلیه که مال مزبور یدامامده بولنمغله
بقاء حکم امان آنده ظاهر ونما یاندر بعده اول مثل مأخوذده اصل مرهونك احکامی بالتمام اجرا واتمام اولنور
ووجه مشروحدن رهن مشرکینله مسلمینك خوارجدن اخذ ایلدکلری اموالك فرقلری اکتساب وضوح
ایدر که اموال خوارج امان اهل عدلده داخل اولمیوب وجوب ضمان دخی انجق باعتبار الامان اولمغله اهل
عدلدن آنی استهلاك ایلین تضمینه شایان کوریلمز غایة مافی الباب عین مالّلری باقی ایسه ملك صاحبی اوزره بقاسنه
اعتبار اولنوب اوزرینه ردی ایجاب اولنور اما مال اولوب یدیمزده بولنان رهن اهل حرب بشقه درکه آنده حکم
امان قائم اولمغله استهلاك ایلین قیمتنی غارم اولوب اسلام وذمتی قبول ایتدکلرنده اوزرلرینه ردی لازم اولور واکر مسلمین
ومشرکین موادعه لرین بر برندن اخذ رهن ایله اتمام واولبابده هر فرقنی جانبدن غدر واقع اولورسه دماء رهنلری جانب
آخر ایچون حلال اولمغی اشتراط والتزام ایتدکلرندن صکره مشرکین رهن مسلمینك اللرین کسوب یاخود کوزلرین
چیقارمغه اقدام بعده مسلمینه ایشته رهنلریکز حیاتده لردر آنلری اخذ ورهنلر بمزی بزه رد ایدیکز دیو ابرام ایلسه لر
کرکدر که امام اولبابده دقت نظرده اهتمام ایلیه اکر مساعدهٔ مراملری موجب وهن اهل اسلام اولمیوب رهنمز
دخی اهل حربی جنایتلرندن ابراء تام وبزی بونلردن اخذ ایدیکز دیو بسط کلام ایدرلرسه امام اوزره مساعدهٔ
مراملری ایجاب والزام اولنور واکر موجب وهن اسلامیان اولورسه مساعده لری بر وجهله جائز وشایان کوریلمز که
امام ناظر مسلمین ایکن اهل حربه بر قوم اصحابی تسلیم ایدوب صکره بر قوم عمیان یاخود مقطوعینی اخذ ورهنلرین
آنلره رد ایلمك تجویز وتحسین اولنماز بو صورتده رهن مسلمین حق جنایت بزم حقمزدر وبزلر راضیلرز پس همان
بزلری بدلرندن اخذ ایدیکز که نفسلر بمز اوزره دخی خوف هلاکدن آمنین دکلرز دیو رجا ایلسه لر کرکدر که امام

بورجارینه قطعا التفات واصغا ایلمیه زیرا مساعدهٔ مرامارلری توهین دین وحقارت اهل اسلامله ابتلای خدیعهٔ مشرکینه بادی وضرر عامهٔ مسلمینه مؤدی اولمغله امام مجرد قول رهنله عدم مراعات مسلمینه تصدی ایلمز کورمزمیسنکه رهنلریمزك اللری واباقلری قطع اولنوب روحلرندن بررمق قالدقده بزی اهل حربدن اخذ ورهنلرین رد ایدیکز دیو رجا ایلسهلر لایقمیدرکه اصحا وسالمین اولان رهنلرین اعطا وجنایتلری ایله آخر رمقده بولنان مسلمینی اخذه التجا ایدهیز بوقوله قائل اولمق نعوذ بالله تعالی دیمزده عارونقیصهیه رضادرکه هرمسئوله مساعده شعار ذلت ایدوکی ظاهر وهویدادر ومساعدهٔ مرقومه جائز اولیدی اهل حرب رهنلریمزی قتلدنصکره ورثهٔ مقتولین بزلر عفو ایلدیك همان رهنلرینی رد ایدیکز دیو مجبر اولدقلرنده دخی ورثه مقام مقتولینه قائمین اولملریله رهنلرینی ردیمز تجویز اولنورایدی حال آنکه برعاقل آنی تجویزه قائل دکلدر پس لازمدرکه امام اولبابده نهقول رهنه ونه قول ورثهیه اعتبار ایتمیوب انجق دینمزك توهین واعزازنده دقت انظار ومطلوبلری موجب توهین دین دکل ایسه مساعدهیه ابتدار وموجب ایسه منع وتعنیفلرنده بذل اقتدار ایلیه کورمزمیسنکه رهنمز مثلا یوزعدد مسلمین ایکن اهل حرب مجموعنی قتل وافنا ایتمیوب برینی ترك وابقا ایتدکلرنده اول مسلم باقی بنی بونلردن اخذ ورهنلرینی رد ایدیکز که ایتمزسکز بنی دخی قتل ایدهجکلردر دیو رجا ایلسه امام البته آنك قولنه التفات واصغا ایلمزکه بیان مشروح اوزره موجب توهین دین اولهجغی هویدادر واکر مشرکین رهن مسلمینك کوزلرین چیقاردقده مسلمیندن رجا ایله رهنلریکزی ویرهلیم ودیت جنایتلریمزی دخی ویرهلیم سزدخی بزم رهنلریمزی ویریکز دیو التجا ایلسهلر امام ایچون مساعدهٔ مطلوبلری جائز وسزاکوریلور که وسعلرنده رهنلریمزی ورهنلریمزدن اتلاف ایتدکلری عضوك عوضنی ردلرندن زیاده نسنه متصور اولمامغله مساعدهلرنده توهین دین بولنمادیغی امر مقرردر واکر اهل حرب رهن مسلمینك بعضیلرین قتل وبعضیلرین ابقا ایلسهلر امام ایچون حکم کلی بعضده اجرا ایله مشرکین رهنلریمزك احیالرین رد ومقتوللرنده اعطاء دیتله تسلیم قاتلین میانده امامی تخییر ایتمدیکجه رهنلرین رد ایتمك جائز وسزاکوریلور واکر مشرکین رهنلریمزی ضرب یاخود رأسلرین شق ایدوب ضرب وشقلرندن اثر وعلامت قالمامق اوزره صحت کلدکدنصکره رهنلریمزی ایادی مشرکیندن اخراج ورهنلرین اعطا ایدیکز دیو امامدن نیاز ایلسهلر امام ایچون مساعدهٔ مطلوبلرنده جواز واردرکه مظلوم کندو حقنده ترك مطالبهیه راضی اولدیغندن بشقه اخذ وردلری توهین دینی مقتضی دکلدر کذلك مسئلهٔ مفروضهده ضرب وشقدن صحت بولدقدنصکره رهنلریمز ایادی مشرکینده علت دیکر ایله حتف انوفهم فوت اولوب ورثهلری دخی بزلر جنایت مشرکینی عفو ایلدیك سز همان رهنلرین اوزرلرینه رد ایدیکز دیو مجبر اولسهلر ینه مساعدهٔ امام تجویز اولنورکه هر وارث بعد موت المورث حق مورثده قائم مقام مورثدر مؤلف کریم السجیه اکرمه الله تعالی باکرم العطیه دیرکه مسلمین ومشرکین موادعهلرنده برینه رهنلرین تسلیم ایدوب انجق مشرکین رهنلریله برابر نفقهلرین اعطا وتقدیم ایلسهلر مزبورین یدیمزده رهن اولدقجه نفقهلری بیت مال المسلمیندن تنظیم اولنور انتهی لکن بومسئله اعجب مسائلدرکه هم صورتده وهم معناده وهم حکمده وصف رهن موجود اولان موضعده نفقهٔ مرهون مرتهن اوزره واجب اولمایوب انجق راهن اوزره واجب ایکن بومحلده وصف رهن انجق صورتده موجود اولوب معناده یدیمزده بولنان رجال مرهونین حکم مستأمنینده اهل حرب ایکن نفقهلری نه وجهله بیت المال اوزره مترتب قیلنور اما توجیهنده دیرزکه ابتداء بابده بیان ایلدیك که بومثللو موادعهیه مساعده منفعت مسلمینی متضمن اولمادقجه جائز وشایان کوریلمز بناء علیه مرهونینك دارمزده اقامتلری انجق منفعت مسلمین ایچون ارتکاب اولنمغله نفقهلری مال مسلمین اوزره ایجاب اولنور نظیری ید مستعیرده بولنان مستعاردرکه منفعتی مستعیره راجع اولمغله نفقهسی اوزرینه واقع قیلنور اما رهن حقیقی بشقهدرکه هلاك رهنله دین راهن مقضی اولمغله انجق نفع راهنه مفضی اولور واکر مسئلهٔ مرقومهده مشرکین رهن مسلمینی قتل اوزره اتفاق ایلسهلر کرکدرکه امام برسنه امهال ایدوب ینه بیت المالدن نفقهلرین انفاق ایلیه که سنهٔ واحده منقضی اولمادقجه حکم رهن آنلرده ثابت الاساقدر بوصورتده سنهٔ واحده منقضی اولوب اهل حرب مسلمینی ارضا ایتمزلرسه کرکدرکه آنلری اهل ذمت قیلوب بردخی بیت المالدن آنلره نفقه اعطا ایلمیه که اول بابده آنلر سائر اهل ذمتله علی السوادر واکر مشرکین رهن مسلمینی قتل ایتمیوب انجق موادعهلری موقته اولمغله مدت منقضیه اولوب مسلمین مشرکیندن رهنلرین طلب ایتدکلرنده مشرکین امتناع ایلسهلر کرکدرکه امام رهن مشرکینه بن سزی بلادیکزه رد ایتمزم تاکه اصحابکز رهنلریمزی بکا رد ایتمدیکجه وبن بوخصوصده سزه برسنه امهال ایلدم سز آنلره تحریر ایدیکز

مطلب نفقة الرهون على الراهن

مطلب نفقة المستعار على المستعير

اکر رهنمزی رد ایدرلرسه فبها واکر ایتمزلرسه سزی اهل ذمت ایدهرم دیو اسماع ایدوب ینه امام ابلاء عذر ایچون بومضمونی اهل حربه دخی بنفسه تحریره اسراع ایدر بعده سنهٔ واحده مرور ایدوب رهنلریمزی رد وایصال ایتمزلرسه آنلری اهل ذمتده ادخال ایدر بوندنصکره اهل حرب رد رهنمزه راضی اولورلرسه امام اول اهل ذمت قیلنان رهنلرین رضالری یوغیکن رد ایلمك جائز ومرضی کوریلمز وبز بو حکمی بالدفعات بیان واثبات ایلدیك وطرف امامدن وجه مشروح اوزره انذار واخبارده معنای فقهی اولدرکه امام ایچون مشرکینی دارمزده مدت مدیده ذل خراجه مبتلی اولمادن کیفما یشاء ترك ایلمك ناصوابدر بناء علیه آنلره تقدم وسنهٔ واحده ایله تأجیلی ایجاب اولنمشدر واکر مسلمین مشرکینه رجال احراردن اعطاء رهن ایدوب مشرکیندن جوهر یا انجو یاعبید مثللو جنس اموالدن اخذ رهندنصکره اول بابده اکر مشرکیندن غدر واقع اولورسه ایادی مسلمینده مرهون اولان مالری ملك مسلمین اولسون دیو بینلرنده شرط ایتمشلر اولوب بعده مشرکین غدره اجتسار ایلسهلر رهن مرقوم ینه ملك مسلمین اولمایوب بلکه مشرکین مزبورین مسلمینی رهنلرندن ارضا یاخود قبول ذمت واسلام ایدنجیه دك بیت المالده توقیف وادخار اولنور زیرا شرط مذکور برشرط واضح البطلاندرکه بطلانی احادیث نبویهدن لایغلق الرهن یعنی مرتهن رهنه مستحق اولماز حدیث شریفی کبی نص ایله نمایان اولمشدر وبوحدیث حکمت ردیفنك امام نخعی وغیری مثللو ائمهٔ تابعین رحمة الله تعالی علیهم اجمعیندن نقل اولندیغی معنای منیفی دیمکدر مثلا راهن مرتهنه خطابله بن سنك مالکی وقت فلانییه دك کتوربرسم رهن ینه بنمدر وکتورمزسم رهن مقابلهٔ مالکده سنکدر دیوب بعده کتورمسه ینه مرتهن رهنه مستحق اولهمز وحکم مذکور مثال مزبور کبی رهن عوض مال اولدیغی موضعده جائز اولمدیغنجه مانحن فیه کبی مال اولمیان رجال احراردن عوض اولدقده عدم جوازی بطریق الاولی ظاهر ومتمایزدر نکتهسی اولدرکه شرط مذکور سبب ملکی خطره تعلیقی متضمندر واسباب ملك اعیانده تعلیق خطر غیرممکندر مترجم فقیر دیرکه خطر اول نسنهدرکه ایکی کسنه برخصوصده مغالبه ایتدکلرنده قنقیمز غالب اولورسه شو نسنه آنك اولسون دیرلر واول نسنهیه فارسیده کرو وترکیده اوکدل دیرلر انتهی وبیان مشروحدن شرط مذکورك بطلانی نمایان اولدقده حین مراهنهده ذکر وترکی سیان کوریلور والله اعلم بالصواب

باب الشروط فی الموادعة وغیرها * یعنی موادعه وغیریده معتبر اولان شروط لازمهٔ مرعیه وقیود واجبهٔ شرعیهده مسائل اصلیه وفرعیهدر مؤلف دقایق شناس آنسه الله تعالی بالطافه احسن ایناس دیرکه مسلمین ومشرکین سنین معلومهده عقد موادعهیی التزام ایتدکلرنده کرکدرکه معاهدهلرین مشعر تحریر عهدنامهیه اهتمام ایدهلرکه موادعه مثللو عقود ممتدهده کتب کتاب امر شرعله لازم الالتزامدر قال الله تعالی اذا تداینتم بدین الی اجل مسمی فاکتبوه یعنی ای اهل ایمان بعضیلریکز بعضیلریکزه اجل مسمای مشروعهیه دك بطریق الدین نقود وامتعهدن برنسنه اخذ واعطاسی ایله معامله ایتدیکیکزده آنی کتب وتحریر ایدیکز انتهی ومدلول امرك ادنای درجاتی ندبدر وبو آیت کریمهنك آخرنده الا ان تکون تجارة حاضرة تدیرونها بینکم فلیس علیکم جناح ان لا تکتبوها وارد اولمشدر یعنی انجق تجارتکز بینلریکزده یدا بید تعاطی ایله اداره قیلدیغکز تجارت حاضره ایسه آنی کتب وتحریر ایتمکده اوزریکزه بأس یوقدر انتهی وبو استثناده رمز واشارت واردرکه عقود ممتدهده ترك کتابت موجب بأس وخسارتدر وبو بابده اصل قوی شول حدیث نبویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سنهٔ حدیبیهده اهل مکه ایله بینلرنده اون سنه ترك محاربه اولنمق اوزره مصالحه ایدوب اولبابده ایکی نسخه کتب اولنمغله امر ایلدیلرکه بریسی نزد سعادتلرنده قالوب بریسی دخی اهل مکهده بولنه واول کتاب مستطابك کاتبی حضرت علی رضی الله تعالی عنه ایدی همان ابتداء کتابده بسم الله الرحمن الرحیم لفظ شریفنی کتب ایتدکده طرف اهل مکهدن عقد صلح ایچون کلوب هنوز کفر اوزره بولنان سهیل بن عمرو رضی الله عنه دیدیکه رحمن ورحیم نه درز آنی بیلمزز سن عادت عرب اوزره باسمك اللهم لفظنی کتب قیل بعده حضرت علی رضی الله تعالی عنه هذا ما اصطلح علیه محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم یعنی بو کتاب مستطاب رسول الله اولان محمد علیه الصلوة والسلام حضرتلرینك اوزرینه عقد صلح ایلدکلری کتاب عهددر لفظ شریفنی کتب ایلدی اول حینده ینه سهیل بن عمرو دیدیکه بز سنی رسول الله بیلسهایدك سنکله قتال ایتمز ایدك سن هم دعوای رسالت وهم بدریکك اسمندن اعراضمی ایدهیورسین محمد رسول الله محلنده محمد بن عبد الله لفظنی کتب قیل همان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کتب ایلدیکی لفظ رسول اللهی محو ایتمکله حضرت علی رضی الله عنهم

امر ايلديلر لكن حضرت علي رضي الله عنه بن اول لفظ شريفي محو ايده مزم ديو اعتذار ايله امتناع ايلدي تاكه
رسول الله صلى الله عليه وسلم اول لفظ شريفي كندو يد مباركلريله محو ايدوب انا محمد بن عبد الله ورسول الله
اكتب هذا ما اصطلح عليه محمد بن عبد الله وسهيل بن عمرو على اهل مكة يعني بن هم محمد بن عبد الله وهم رسول الله هم
يا علي سن بو كتاب اهل مكه اوزره محمد بن عبد الله وسهيل بن عمروك اوزرينه مصالحه ايلدكلري كتاب عهددر
ديو كتب قيل بيورديلر بعده رسول الله عليه السلام اول كتابده كتب اولنه جق شروط معاهده يي حضرت علي
رضي الله عنه اوزره القا وتقرير ايدوب اولبابده ايكي نسخه كتب ايتمكله امر ايلديلر يشته بو حديث جليل
بو بابده اصل اصيل اولمشدر وحكم مشروح المآل اوزره اشبو وجه معقول ايله دخي استدلال اولنور كه خصوص
مرقومده فريقيندن هر بري كندو يدنده بر نسخه سي بولنماغه محتاجدر كه مثلا بعض شروطده آنكله فريق
آخر نزاع ولجاج ايتدكده كندو يدنده بولنان نسخه سنه مراجعت ايدوب اقتضاسنه كوره فريق آخر ايله
اتحاد وامتزاج ياخود فريق آخر اوزره غلبه واحتجاج ايليه بوندن صكره بيلمك كركدر كه كتب كتابدن
مرام وثوق واستحكام اولمغله لازمدر كه احوط وجوه اوزره تحرير ايدوب بالجمله طعن طاعندن احترازده
اهتمام ايليه كه بو وجه اوزره وجوب احتياط ولا يأب كاتب ان يكتب كما علمه الله يعني كاتبدن بر كاتب يازمكده
واقع اولان معامله كزي الله تعالى اكا تعليم ايلديكي منوال اوزره كتب وتحرير ايتمكدن ابا وامتناع ايلمسون
آيت كريمه سنده بطريق الاشارة امر وافهام اولنمشدر زيرا معلوم اولي الالبابدر كه الله تعالى نك تعليم ايلديكي
انجق مجمع عليه اولان حكم صوابدر بعده مؤلف بلاغت سمير صورت ابتداء كتاب موادعه يي تصوير ايدوب
هذا ما توادع عليه الخليفة فلان ومن معه من المؤمنين وفلان ومن معه من اهل مملكته يعني شو كتاب اول
كتابدر كه آنك اوزرينه طرف اسلامدن مثلا خليفه عهد اولان فلان ومعيتنده بولنان مؤمنين وطرف اعدادن
فلان ومعيتنده بولنان اهل مملكتي موادعه ايلديلر ديو تقرير ايلدي لكن ابو زيد البغدادي رحمه الله تعالى
شروطنده ديديكه عندمده مختار اولان ابتداء كتاب موادعه ده هذا كتاب فيه ذكر ما تودع عليه يعني اشبو كتاب
بر كتابدر كه آنده فلان وفلانك اوزرينه موادعه قيلدقلري شروطك ذكري واردر ديو تحريري اختيار ايلمكدر كه
صدق كلامي حمل مجازه محتاج اولميوب حقيقتي اوزره بديدار اوله زيرا هذا قولي بحسب الظاهر كاغده اشارت
وكاغد بحسب الحقيقة اوزرينه موادعه قيلنان شروط اولميوب انجق اول شروطك محل ذكرندن عبارتدر
لكن مؤلف حقايق شناسك اختيار ايلديكي صورت ابتداده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
كرك باب موادعه ده وكرك باب آخرده كتب اولنان كتاب مستطابلرينه موافقت واقتدا واردر وبر باب موادعه ده
كتابلرين قريبا روايت ايلديك وباب آخردن دخي بر عبد اشترا بيوردقلرنده كتب ايله امر ايلدكلري كتاب هذا
ما اشترى محمد بن عبد الله وفي نسخة محمد رسول الله من العداء بن خالد بن هوذة يعني اشبو كتاب شول نسنه دركه
محمد بن عبد الله يعني رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم عداء بن خالد بن هوذه دن آني اشترا قيلدي ديمك عنواني ايله
صورتياب اولمشدر وكتاب مرقوم ذكر عقده محل اولمغله اكا اشارتله تصدير اولنان كلام مذكور طرفده ياخود حذفده
ياخود نسبتده تجوز بر له وجه ابلغ اوزره حقيقت مقصوده دلالت ايده جكي ساحه پيراى ظهور در قال الله تعالى
هذا ما توعدون ليوم الحساب ومعلومدر كه بو آيت جليله ده لفظ هذا ماقبل ومابعدنده ذكر اولنان وعد ابرار
و وعيد فجاري متضمن اولان آيات بيناته اشارتدر معناى ظاهري اشبو آيات بينات يوم الحساب ايچون وعد
اولنديغكز ثواب وعقابدر كه بعد الحساب اكا واصل اولورسز ديمكدر حال آنكه آيات مذكوره عين ثواب وعقاب
اولمايوب انجق ذكر ثواب وعقابه محلدر بو يله ايكن هذا كتاب فيه ذكر ما توعدون لفظي ايله تعبيره اعتبار اولنمايوب
بلكه لاجل المبالغه طريق تجوز اختيار اولنمشدر مترجم فقير ديركه اصل كتاب بو موضعلرده تعقيد واغلاق اوزره
موضوع اولمغله اتعاب قريحه دن بشقه مباحث مذكوره يي مشتمل اولان كتابلره رجوع برله ترجمه مز
على الوجه المطبوع وضوح وانكشاف اوزره مصنوع قيلندي وبالله التوفيق بعده مؤلف جليل تصوير كتاب
موادعه دن هذا ما توادع عليه الخليفة فلان الى آخره قولني تذييل ايدوب توادعوا كذا وكذا سنة اولها شهر
كذا من سنة كذا وآخرها شهر كذا من سنة كذا يعني ذكر اولنان مسلمين ومشركين شو قدر وشو قدر سنه ده
موادعه ايلديلر كه ابتداسي سنه فلانيه دن شهر فلاني وانتهاسي سنه فلانيه دن شهر فلانيدر ديمك مفهومي
كتب وتسجيل اولنمق لازمدر ديو تصوير وتمثيل ايلدي وتصوير مذكوري ذكر تاريخله تصديره بادي اولدركه
بينلرنده جاري اولان عقدك موجبي مدت معلومه ده حرمت قتال اولديغندن اول مدتك اول وآخريني اعلاملري

واجب

واجب التصدي واعلام دخي انجق بيان تاريخله حاصل ومتأديدر ومؤلف دقيق الافكارك تصوير مذكورده
هذا ما توادع قولنده ترك حربه دلالت ايلين الفاظدن انجق متاركه معناسنده اولان لفظ موادعه يي اختياري
شو نكته يي اشعار ايچوندر كه مؤمنين ومشركين بينلرنده حقيقت مسالمه ومصالحه نابوده مان الا الذين عاهدتم
من المشركين نص كريمنده اثبات اولنوب موادعه دن عبارت اولان معاهده لري موجود ومعهوددر بعده
مؤلف همام تصوير كتابده فريقين ايچون اول كتابده ذكري لازم اولان قيود وشروطي تحريره اهتمام ايدوب
اول صورتي وجعل كل فريق منهم لصاحبه بالوفاء بجميع ما في هذا الكتاب عهد الله وميثاقه وذمة الله
وذمة رسوله وذمة المسيح عيسى بن مريم يعني مذكورينندن هر فريق آخر ايچون اشبو كتابده كتب اولنان جميع
قيود وشروطه وفا خصوصنده الله تعالى نك عهد وميثاقني والله تعالى نك ذمتني ورسولينك ذمتني ومسيح
عيسى بن مريم حضرتلرينك ذمتني ياد وايراد ايلدي مضموني ذكر ايله اتمام قيلدي ومؤلف واجب الاعتنا اشبو بابده
تصوير ايلديكي هر كتاب عهدك آخرنده قسم مذكوري ذكر واملا ايدر زيرا وجه مشروح اوزره تصوير كتابي
كندو وقتنده خليفه عهدك مشركينله موادعه لرنده تحرير ايده جكي اساس اوزره ابتنا ايلديكه وقت مذكورده
خلفاء عباسيه نك قتاللري انجق كفار روم ايله واقع اولوب آنلرك عندلرنده التزام عهود بابنده قسم مذكور
اعظم الفاظ يمين اولمق اوزره شايع ايدي سؤال اولنورسه كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري
خصوص معاهده ده وان ارادوكم ان تعطوهم ذمة الله وذمة رسوله فلا تعطوهم ولكن اعطوهم ذممكم وذمم آبائكم
فانكم ان تخفروا ذممكم وذمم آبائكم كان اهون يعني مشركين حين معاهده ده كندولره الله تعالى نك ذمتني
ورسولينك ذمتني اعطا كزي مراد ايدرلرسه سز آني آنلره اعطا ايتميوب انجق كندو ذمتلريكزي وآبالريكزك
ذمتلريني اعطا ايديكز كه حين اقتضاده كندو ذمتلريكزي وآبالريكزك ذمتلريني ابطال ايلمكز ذمت الهيه وذمت
نبويه يي ابطال ايلمكزدن اهون اولور ديو نص وتصريح بيورمشلر ايكن جناب مؤلف تحرير لفظ مذكوري نه وجهله
تجويز وتصحيح ايلدي جواب اولدر كه لفظ مذكوردن مرادي الله تعالى نك ذمتني ورسولينك ذمتني اعطا ايتمكلكدر كه
اعطاء مذكور مداول حديث اوزره في نفس الامر منهي ايدوكي بي مرادر بلكه مرادي عهد وميثاق وذمت كبي
الفاظ مختلفه ايله يمين واولوجهله موادعه لرين تأكيد وتوطيددر كورمزميسنكه ايمان سابقه اوزره واشدما اخذ الله
على النبيين والصديقين والشهداء والصالحين من عهد او ميثاق او ذمة يعني الله تعالى نك انبيا وصديقين وشهدا
وصالحين اوزره اخذ ايلديكي عهد وميثاق وذمتك اشدني دخي ياد وايراد ايدر قولني عطف وتنسيق ايله موادعه لرين
تأييد وتحقيق ايلدي وبو قولنده عهد وميثاق وذمتدن مرادي انجق واذ اخذ الله ميثاق النبيين الآية دخي
واذ اخذ الله ميثاق الذين اوتوا الكتاب الآية نظم كريملرنده اراده اولنان مواثيق شداددر وآيتين مرقومتينده
اخذ ميثاقدن مراد انجق ايمان ونصرتي وتبليغ واشاعتي ابلغ وجوه اوزره الزام اولديغي كبي بو بابده وفاء عهدي
ابلغ وجوه اوزره الزام والتزامدر كورمزميسنكه مؤلف دقيق المرام تصوير مرقومده وجوه غدري ذكر
واعلامدن صكره فجميع هذه الايمان عليه الله عليه بها راع كفيل والذمة منه بريئة يعني شروط مذكوره ده
فريقيندن هر قنقيسي غدر ايدرسه ايمان سابقه نك جمله سي آنك اوزرينه اولسون الله تعالى غادر اوزره ايمان
مذكوره نك وبال ونكالني اجرايه كافي وكفيلدر واول غادردن عهد وذمت بري وبعيددر قولي ايله اختتام ايلدي پس
بو قولندن دخي بديد اولمشدر كه عهد وميثاق وذمتدن مرادي انجق ذكر قسم ايله تأكيد وتشديددر بعده مؤلف همام
تصوير كتابي تاريخ تحريريني ذكر ايله ختم واتمام ايلدي وكتابك ابتدا وانتهاسي زمان واحدده واقع اولدقده اولنده بيان
تاريخ كفايت ايدر ايكن آخرنده اعاده سي مجرد تأكيدني افاده ايچوندر زيرا معاهده دن مقصود انجق مدة معلومه ده
حرمت قتالدر وابتداء مدت دخي كتابك وقت اتمامي واشهادلك زماني اكا ليدر پس ابتداء كتابده ذكر تاريخله اكتفا اولنسه
ممكندر كه احد الفريقين بعض شروطده غدره اجترا ايدوب بعده كتابك ابتدا وانتهاسي ميانده عروض بعض اسبابله
تفاوت ازمنه وارايدي ديو ادعا ايليه بناء عليه مؤلف عميق الافكار تصوير كتابك اول وآخرنده ذكر تاريخي تكرار ايلدي
ووضع تاريخده اصل اصيل شول اثر جليلدر كه حضرت عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه اطراف بلادده بولنان
عماله اذا كتبتم الى فاذكروا التاريخ في الكتاب يعني بكا تحرير نامه ايتدكلريكزده تاريخ تحريريكزي ذكر ايديكز
ديو كتب وارسال ايلدي بعده صحابه كرامي جمع ايدوب ابتداء مدت تاريخ قنقي سنه دن اولمق انسبدر ديو
مشاوره ومبانه لرنده كوناكون محاوره ايلديلر حتى بعضيلري ابتداء تاريخ وقت ميلاد نبي كريم عليه التحية والتسليم
قيلنماغي عرض وتقديم ايلدكده حضرت عمر رضي الله تعالى عنه معناى مذكور نصارانك ميلاد عيسى

مطلب تفصيل وضع التاريخ

علیه السلامی رأس سنهٔ تواریخ اختیار ایتملرینه باعث تشبه اولدیغندن آنی مکروه کوروب قبول وتسلیم ایلدی
و بعضیلری دخی زمان وفات رسول خدا علیه من التحیات ازکاها قیلمغی بسط وانها ایلدکده معنای مذکور
انکم لم تصابوا بمثلی یعنی ای امت واصحابم سزلر بنم وفاتم مثللو مصیبتدن اعظم اولان مصیبتله مصاب اولمادیکز
یعنی اولمیه جقسز حدیث شریفی مقتضاسی اوزره مسلمین ایچون باعث ذکر مصیبت اولدیغندن آنی دخی
مکروه کوروب تنفیذ وامضا ایلمدی انجام کارده هجرت نبویه اقامت جمعه واعیاد مثللو ظهور اعلام دینه بادی
و جفاء مشرکیندن سلامت مسلمینه اعظم المبادی اولدیغندن مؤمنین وامیر المؤمنین وقت هجرتی ابتداء تاریخ
ایچون بالاتفاق اختیار وتعیین ایلدیلر واکر مسلمین مشرکینله هرکیم دار الحربدن قبول اسلامله دار اسلامه
خارج اولورسه آنی دار الحربه رد وتسلیم ایتمک اوزره موادعه یه عازم اولمشلر ایسه لازمدر که کاتب اول کتاب
موادعه ده ترک قتالی تحریردن صکره همان وعلی ان من خرج من اهل مملکة فلان الی دار الاسلام من رجل
اوامرأة مسلما ومعاهدا لم یکن علی الخلیفة ولا علی اهل الاسلام رده علی فلان یعنی دخی شول شرط اوزره
موادعه ایلدیلر که ملک مشرکین اولان فلانک اهل مملکتندن کرک ارکک وکرک عورت هرکیم قبول اسلام یاخود
قبول ذمتله دار اسلامه خارج اولورسه آنی ملک مشرکین اولان فلانه رد وتسلیم ایلمک کرک خلیفهٔ اسلام
وکرک سائر مسلمین اوزره واجب اولمیه مضمونی تحریره مباشر وملازم اوله اکر قبول اسلام وذمتله خارج
اولنلری دار الحربه رد ایتمک شرط قیلنماسه دخی عدم رد حکم ثابت شرعیدر لکن مشرکین حکم شرعی منکرین
اولملریله بلاشرط عدم ردیمزی اعتقادلری اوزره غدره حمل ایده جکلری امر قطعیدر و بز قریبا بیان ایلدیک که
کاتب کتاب موادعه یی شول وجه اوزره تحریر ایلمک لایق وشایاندر که اول کتاب هم طرفین اوزره حجت اوله
وهم آنده طعن طاعنه قطعا رخصت بولنمیه واکر شرط مذکور کتاب موادعه ده مسطور اولدقدن صکره
اهل حربدن ذات زوج اولان بر عورت قبول اسلامله داریمزه خروج ایدوب زوجی دخی دعوای استرداده
شروع ایلسه دعواسی قطعا مشروع ومسموع کوریلمز که حکم مذکور فلا ترجعوهن الی الکفار لاهن حل لهم
ولاهم یحلون لهن یعنی مؤمنات مهاجراتی کفاردن اولان ازواجلرینه اعاده ایتمکز که مؤمنات مهاجرات ازواج
کفارلرینه حلال دکللردر وازواج کفار دخی مؤمنات مهاجراته حلال اولمازلر آیت کریمه سنده منصوص
ومقطوعدر اکرچه صلح حدیبیه ده اهل مکه دن اسلامله طرف مسلمینه خارج اولنلری کرک ذکوردن وکرک اناثدن
علی الاطلاق مشرکین اوزره رد ایلمک شرط قیلندقدن صکره آیت سابقه ایله حکم رد حق اناثده نسخ اولنوب
ذیل آیتده وارد اولان وآتوهم ما انفقوا نظم جلیلی اوزره ازواج کفارلرینک اول مهاجراته اعطا قیلدقلری
مهورلری مسلمین ازواج کفاره ادا واولوجهله مهما امکن شرط معهوده وفا قیلنمغله امر اولنمشلر ایدی
لکن الیوم حکم رد مهور دخی دلیل اجماعله منسوخ اولدیغندن حین موادعه ده مانحن فیه کبی عدم رد مسلمات
شرط قیلنسون قیلنماسون نفوس ومهورلرندن برشیئی رد ایلمک واجب اولماز واکر مستثناهٔ مرقومه ده اهل حربدن
بر عبد مملوک یاخود جاریه بطریق الفرار ارلرندن خروج وقبول اسلامله داریمزه ولوج ایلسه اکرچه مرتبهٔ
عتقه عروج ایده مزلر زیرا موادعین مناب مستامنینده ثابت اولملریله حرمت ماللرینه رعایت مسلمین اوزره واجبدر
کورمزمیسنکه مسلمین اموال موادعین اوزره استیلا قیلسه لر اکا مالک اوله مزلر کذلک بطریق الفرار خارج اولان
مملوکلری دخی سلک معتقده منسلک اوله مزلر لکن اول عبد وجاریه شول داریمزده بولنان مستامنک قبول اسلام
ایلین عبدی منزلتنده انزال و بیع اولنوب ثمنلری مولالرینه دفع وایصال اولنور بوندن صکره مؤلف دقت مذاق
سبقت ایلین عدم رد مسلمین اوزره شرط آخر ضم والحاق ایدوب وعلی ان من خرج من المسلمین اومن اهل
ذمتهم الی فلان الملک تارکا لدین الاسلام اوالذمة المسلمین فعلی فلان واهل مملکته رده علی المسلمین حتی یردوه
الی ما کان علیه یعنی دخی شول شرط اوزره موادعه ایلدیلر که مسلمیندن هرکیم دین اسلامی یاخود اهل ذمت
مسلمیندن هرکیم ذمت مسلمینی ترک ایدوب اشبو موادعه اولنان اهل حربک ملکلری اولان فلانه خارج وواصل
اولورسه فلان واهل مملکتی اوزره اول کسنه یی مسلمین اوزره رد وتسلیم واجب اوله تاکه مسلمین اول کسنه یی
قدیما بولندیغی اسلام یاذمته رد ایده لر مفهومنی دخی وصل والصاق ایلدی وبو شرطی کاتب موادعه ده ذکر
ایلمک واجب وترکی غیر مناسبدر که بعد الموادعه اهل حرب قبول اسلام یاذمتله داریمزه خارج اولنلری آنلره رد
ایلمک جائز اولمامغله البته بزلر ردندن امتناع ایده رز پس داریمزدن دخی ردت یاخود ترک ذمتله دار الحربه خارج
اولنلرده ظاهر حال اولدر که آنلر دخی بزمله مناصفه ومعادله یه طالب اولوب سزلر رد ایتمدیککز مثللو بزلر دخی

رد ایتمز دیو نزاع ایده لر اما شرط مرقوم ذکر اولندقده نزاع مرقومه باعث انقطاع اولور حتی بوندن صکره اهل
حرب مذکورلری مسلمینه رددن امتناع ایلسه لر البته نقض عهدلرینه تحمیل اولنوب مسلمین ایچون بلا نبذ
قتاللری تحلیل اولنور بوندن صکره مؤلف بلاغت پرداز مقابلهٔ عوضده واقع موادعه نک صورت کتابی تصویره
آغاز ایلدی لکن بو صورت همان صورت سابقه نک عینی اولمغله بز آنی مکرر اذکره اعتنا ایتمیوب انجق ایچنده ازدیاد
ایلدیکی ذکر عوضی وجه آتی اوزره تلخیصله اکتفا ایلدک یعنی ذکر عوض شو وجهله ایضاح اولنمق لازمهٔ
حالدندر که زمان آینده آنک ایچون مجال منازعه محال اوله مثلا کاتب شویله تحریر ایتمک کرکدر که موادعه لری
شول شرط اوزره مبنیدر که ملک اهل حرب اولان فلان وآنک اهل مملکتی خلیفهٔ اسلام اولان فلانه بهرسنه ثقیل
ورائج اولمق اوزره شو دکلو وبو دکلو دینار شامی وبالغه اولان نسادن جید اولمق اوزره شو دکلو وبو دکلو رأس
وبالغ اولان رجالدن شو دکلو وبالغه اولمیوب انجق قابلهٔ استخدام اولان بناتدن شو دکلو وبالغ اولمیوب
قابل استخدام اولان غلماندن شو دکلو وخراج معلومی ادا قیله ورؤس مرقومه رقیقلرندن اولوب احرارلرندن اولمیه
وثیاب زبوندن هر ثوبک طولی شو قدر ذراع وعرضی شو قدر ذراع ایچندن احمری شو قدر عدد وابیضی
شو قدر واصفری شو قدر اولوب جمله سی جید وجدید اولمق اوزره بهرسنه شو دکلو وبو دکلو ثوبی ادا ایلیه
و براذیندن جذاعدن شو دکلو وثنیاندن شو دکلو بهرسنه هر بری جید وفاره اولمق اوزره بذون ادا ایلیه
مترجم فقیر دیر که جذاع جمع جذع در وثنیان جمع ثنی در وجذع وثنی اختلاف حیوانله مختلف المعنی در انجق
مانحن فیه اولان خیلده جذع اولدر که عمرندن سنهٔ ثانیه یی تکمیل وثالثه یه دخول ایده وثنی اولدر که ثالثه یی
تکمیل ورابعه یه دخول ایده انتهی وتحریرده وصف مشروحله اکتفاده نکته اولدر که اهل حرب اول
مالی انجق مال اولمیان موادعه دن عوض اولمق اوزره التزام ایتمشلردر وبونک امثالی عقود انجق توسع اوزره
مبنی اولدیغی مالا کلامدر بناء علیه اولبابده تعیین اعیاندن جنس ونوعلرین بیانله واوصافدن همان
بلا حرج اعلامی ممکن اوله جق مقدارنی اعلانله اکتفا اولندی لکن مال مرقوم اجل معین ایله مؤجل یاخود
تقسیط معلوم ایله منجم ایسه بو صورتده رسم مداینات اوزره مدت اجلی وعدد نجوم وتقسیطاتی درون کتابه
درج ایلمک اهم والزمدر بوندن صکره مؤلف فصاحت طراز رسل اهل حرب دار اسلامه ورود ووفود ضمننده
موادعه لرینک صورت کتابت تصویر وابراز ایلدی لکن اول کتابت دخی سبکی معلوم اولمغله بز آنی تقریردن
احتراز ایلدک وبو بابده ذکر ایلدیکی مقالنک خلاصهٔ مآلی اولدر که رسل اهل حرب استیمان ایتمسه لر دخی امانده
ادخال اولنورلر زیرا مرویدر که اهل حربدن برقومک رسولی حضور نبویده لایق اولمیان بعض کلامه جسارت
ایلدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لولا انک رسول لامرت بقتلک یعنی سن رسول اولمیدیک سنی
قتله امر ایدر ایدم قول شریفلری ایله تهدید ضمننده امانه اشارت بیوردیلر وهم زمان جاهلیت واسلامده
رسوللر علی الدوام آمن قیلندیلر تا که تبلیغ رسالتلری ممکن اوله زیرا صلح وقتال کبی مقصود طرفینک تمامی البته
توارد رسل اوزره موقوف ورسل دخی آمنین اولمدقجه علی وجه الکمال اداء رسالته قادر اولمیه جقلری امر مکشوفدر
بناء علیه رسل مشرکین بلاشرط دخی آمنین قیلنورلر لکن لاجل الاحتیاط رسل جانبینک امانی اشتراط اولنوب
موجبنجه بر وثیقه دخی تمیق اولنمق اولیدر که باعث استحکام وتوثیقدر لکن اهل حرب یدلرنده بولنان اسراء
مسلمینی لاجل المفاداة رسوللری ایله برابر دار اسلامه ارساله نیت ایدوب لکن مفاداتلری متیسر اولمدیغی تقدیر اوزره
اسراء مزبوره یی ینه دارلرینه اعاده یه رخصتلرین مسلمین اوزره شرط ایلمکه عزیمت ایلسه لر وجه مذکور اوزره
مصالحه واول مصالحه اوزره کتب وثیقه حق مسلمینده صورت پذیر صحت اولماز زیرا اهل حرب حبس اسراء
مسلمینده ظالمین اولملریله مسلمین آنلری یدلرندن انتزاعه قادر اولدقدن صکره اهل حربه تسلیملری شرعا ممنوعدر
ووفاسی شرعا ممنوع اولان شرط اوزره اعطاء عهد ایلمک غیر مشروعدر بویله ایکن اول معاهده یه قیام ایتمش
اولسه لر کرکدر که اول عهدی نقضه اقدام وقتاله محتاج ایسه دخی قتالله اخذ اسراء مسلمینه اهتمام ایده لر که
شرط مذکور حکم شرعه مخالف اولمغله بطلانی مالا کلامدر قال علیه السلام کل شرط لیس فی کتاب الله
فهو باطل وقال علیه السلام ردوا الجهالات الی السنة یعنی جهالتلری سنته رد ایدیکز مراد اعمال
جاهلیه یی ترک وسنتله عمل ایدیکز دیمکدر انجق اسراء مسلمین رقیق ایتمشلر ایسه لر کرکدر که مسلمین بعد الاخذ آنلری
بیع وثمنلرین اهل حربه رد وتنسیق ایده لر زیرا اهل حرب احراز ایله آنلره مالک اولوب معاهدهٔ مذکوره ایله دخی
مالکلرنده اکتسابه امان ایتمش اولملریله مهما امکن مراعات امان لازمهٔ عهدهٔ اسلامیاندر ورد ثمنلری مسلمین

زبون علی وزن فرعون ثیابدن
زبو عدر که بالاده ذکری سبقت
ایلدی *

اوزره متعذر اولمغله مراعات امان بعد البيع رد ثمنله مالیتی تسلیمه منحصردر واکر مسلمین بلاد اسلامده اهل حربدن
برکسنه یه ظفر بولد قلرنده اول کسنه بن ملك اهل حربك رسولی یم بلا امان داخل اولدم دیو خبر ویرسه
نظر اولنور اکر اول کسنه بین الناس رسالتله معروف وممتاز اولوب یاخود ملکلرینك کتابنی کندو یاننده خلیفه یه
ابراز ایدرسه البته امانله سرافراز قیلنور زیرا وقوف حقیقی ممکن اولمیان امورده ظن غالبله عمل واجب وحالت
مزبوره ده شخص مذکورك رسول ایدوکنه هرکسك وهمی البته ذاهبدر و بومثللو موادده تحکیم علامت اصل
محکم ایدوکنه آیات قرآنیه شهادت ایدرکه قال الله تعالی ولو ارادوا الخروج لاعدوا له عدة یعنی آیت سابقه ده
ذکر اولنان منافقین غزوهٔ تبوك ایچون ارادهٔ خروج ایدرلر ایدی البته خروج ایچون تهیهٔ لوازم ایدرلر ایدی
وقال تعالی تعرفهم بسیماهم یعنی یا محمد سن ذکر اولنان فقرانك فقر واحتیاجلرین انجق سیمالرنده اولان
ضعف ورثاثت حالله بیلورسین یوقسه آنلر عرض احتیاج ایلمزلر مترجم فقیردرکه آیت اولی ده خروج ایچون
عدم تهیؤلری خروجی عدم ارادهلرینه دلیل قیلنوب آیت ثانیه ده دخی ظاهر سیمالری فقر واحتیاجلرینه دلیل
قیلنمق عدم اراده وفقر کبی وقوف حقیقی ممکن اولمیان امورده تحکیم علامت اصل اصیل ایدوکنه برهان
جلیلدر انتهی واکر اول کسنه رسالتله معروف اولمیوب یدنده کتاب ملکلری کبی دلیل رسالتی دخی معدوم ایسه
فیء قیلنه جغی معلومدر وبز باب الامان اثناسنده بو مثللو دار عزه بلا امان داخل اولان حربی اخذ اولندقده
فیء عامهٔ مسلمین یاخود غنیمت خاصهٔ آخذین قیلنمقده وتخمیس اولنوب اولنمامقده واقع اولان اختلافی تقدیم
واسلاف ایلدیك پس آنده حق عموم مسلمین یاخود حق خصوص آخذین ثابت واستوار اولمشیکن دعوای
رسالتله اول حقی ابطاله درکار اولمغله بلاحجه قبول قولی سزاوار کورلمز واکر رسول اهل حرب رسالتله معروف
ایکن اثناء طریقنده طرف عاشر یعنی کمرکجی نصب اولنان کسنه اوزره مرور ایلسه سائر مستأمنین کبی آندن
دخی وجه شرعی اوزره عشر مالنی یعنی کمرکنی اخذده صرف مقدور ایدر بو مجملك تفصیلی اولدرکه اهل حربدن
مسلمینك اخذ عشر ایتملری انجق مقابله ومجازاته مبنیدر زیرا مرویدرکه حضرت عمر رضی الله تعالی عنه عشاره
تجار مسلمیندن ربع عشر وتجار اهل ذمتدن نصف عشر اخذ ایتمکله امر ایدوب بعده اهل حرب
بزم تجارمزدن نه اخذ ایدرلر دیو استفسار ایتدکده تمام عشر اخذ ایدرلر دیو اخبار ایلدیلر اول حینده
سز دخی آنلردن تمام عشری اخذ ایدیکز دیو تعیین ایلدی لکن اهل حرب تجارمزدن نه اخذ ایتدکلری
معلوممیز دکل ایسه بنه اول قومك تجارلرندن تمام عشری اخذ ایده جکمیز مجزومدر زیرا اهل ذمته نسبتله
مستأمنین همان مسلمینه نسبتله اهل ذمت مقامنه قائملردر واهل ذمتدن مأخوذ مسلمینك ضعفی اخذ اولندیغی کبی
مستأمنیندن دخی مأخوذ اهل حربك ضعفی اخذ اولنمق لازمه در اما اهل حرب بزم تجارمزدن هیچ نسنه اخذ
ایتمزلرسه بز دخی آنلرك تجارلرندن هیچ نسنه اخذینی واسع کورمزز که اخذیمز انجق بطریق المجازاة واقع اوله جقدر
واکر اهل حرب امان رسل ضمننده عشار مسلمین رسللرندن هیچ نسنه اخذ ایتمك شرطنه طالب اولورلرسه
نظر اولنور اکر آنلر دخی رسل مسلمینده بو یله شرط ایدوب وشرطه وفا ایدرلرسه مسلمین دخی شرط ایدوب
وشرطی ایفا قیلملری لایقدرکه شرط مذکور حکم شرعه موافق اولمغله وجوب وفاسی متحققدر واکر آنلر
ابتداء شرط ایدوب صکره وفا ایتمزلرسه کرکدرکه مسلمین شرط مذکوری قبولدن اتقا ایدهلر اما قبول ایتمش
بولنورلرسه کرکدرکه موجبنی ایفا ایدهلر زیرا غدر امان شرعمزده باطل وقبیح ایکن اهل حربك رسللریمز
حقلرنده ظاهر اولان غدر صریحلری بزم ایچون دخی مباشرت غدری محلل ومبیح اولماز نظیری اولدرکه
اهل حرب بزم رهنلریمزی قتل واستیصال ایلسهلر بزم ایچون قتل رهنلری استحلال اولنماز و بر مسئلهٔ رهنی
باب متقدمده بسط وتقدیم ایلدیك واکر مسلمین برحصنی محاصره یه درکار ایکن اهل حصن اول حصنده بولنان
اشیادن بنی آدمدن غیری نه وار ایسه برثلثی مسلمینك وایکی ثلثی ینه کندولرك اولمق اوزره رجاء صلحه ابتدار
ایلسهلر صلح مزبور جائز وسزاوار اولور زیرا اعطاء امان بدل معلوم مسمی اوزره صحیح اولدیغی کبی مثلا
حصن کبی محلی بیانله معلوم اولان مالدن ثلث کبی جزء شایع اوزره دخی تصحیح اولنور وصلح مذکور اوزره حصنی
فتح ایتدکلرنده ایچنده بولنان اشیانك برثلث شایعی ملك مسلمین اولمغله کرکدرکه امام اول اشیایی اجزاء
ثلثه یه تجزیه ایدوب برثلثنی مسلمینه وایکی ثلثنی اهل حصنه تعیین ایلیه بو مجملك تفصیلی اولدرکه قسمت اشیا
البته تسویهٔ اقسام اوزره بنا وتأصیل اولنور قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم خیر امراء السرایا زید بن
حارثة اقسمه وفی نسخة اقسمهم بالسویة واعدله وفی نسخة واعدلهم فی الرعیة یعنی امراء سرایانك افضلی

زید بن حارثه درکه مساوات اوزره تقسیمده ورعیه سی ایچنده عدالتده جنس امرانك اکملیدر بناء علیه حین قسمتده
منفعت ومالیت جهتیله معادلهٔ اقسام امر واجب الاهتمامدر لکن معادلهٔ مذکوره اکر قسمت اعیان موجوده ایله
ممکن التحصیل ایسه قسمت اعیان باب قسمتده اصل اصیل اولمغله آنی اختیار وتکمیل ایلمك لازمدر
واکر اعیان موجوده مثلا قلیل یاخود مختلف الاجناس اولمغله قابل قسمت دکل ایسه کرکدرکه امام اعیان
موجوده اوزره حق وعدله وضع قیمت ایدوب بعده اهل حصنه خطاب رخصتله دیلرسکز اشبو اعیانی سزلر
اخذ ودراهم ودنانیردن قیمتلرینك برثلثنی بزه اعطا ایدیکز ودیلرسکز بز اخذ وقیمتلرینك ایکی ثلثنی سزلره اعطا
ایده لیم دیو ارضالرینه همت ایلیه و بو مسئله ده اصل اصیل شول روایت قیلنان اثر جلیلدر نخیل خیبر بعد الفتح
اثماری مسلمین ایله مناصفه تقسیم اولنمق اوزره ینه یهود خیبره تسلیم اولنمشیدی بناء علیه عبد الله بن رواحه
رضی الله تعالی عنه امر رسول الله علیه الصلوة والسلام ایله کیدوب اشجار اوزره بولنان اثماری تخمین
ایدر ایدی بعده یهود خیبره دیر ایدیکه دیلرسکز بو اثماری سزلر اخذ ونصف ثمننی بزه اعطا ایدرسز ودیلرسکز
بز اخذ ونصف ثمننی سزلره اعطا ایده رز حتی یهود اشبو وضعی تحسین بر له بهذا قامت السموات والارض
یعنی کوکلر ویرلر انجق بو عدل له قائم اولدی دیو کمال رضالرین تبیین ایلدیلر پس بو اثر معدلت بنیاندن وجه
مشروح اوزره قسمت عین عدالت ایدوکی عندیمزده نمایان اولدی وقسمت اعیانده کرکدرکه امام اجزاء قسمت
اوزره اسهام یعنی وضع قرعه ایله تعیین اقسام ایلیه که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری قسمت
غنائمده وضع قرعه یی التزام بیورلر ایدی وهر بار ارادهٔ سفر بیوردقلرنده ازواج مطهره لری میاننده وضع
قرعه یی تقدیم وقرعه قنغیلرینه اصابت ایدرسه اول سفرده آنی استصحابله تکریم بیورلر ایدی بناء علیه
بلا اقراع جائز اولان خصوصلرده دخی قلوب ناسی تطییب ونفسندن تهمت میلی دفع ایچون وضع قرعه حق امامده
افضل ایدوکنه اثر مذکور اصل مخصوصدر واکر امام اعیان موجودهٔ مختلفه یی قیمتلرینه نظر ایله تعدیلی
احسن کورسه ینه وضع قرعه امر مستحسندر مثلا حصن مرقومده موجود اولان بر برذون وبر اینجو و بعض
امتعه اولدقده اینجو برذوندن قیمتده افضل ایسه امام امتعه دن برذونی اینجو یه تسویه ایده جك مقداری نسنه
ضم والحاق ایدوب و برذون اینجودن افضل ایسه امتعه دن اینجو یی برذونه تسویه ایده جك مقداری نسنه وصل
والصاق ایتدکدنصکره امتعهٔ باقیه ایله دخی قسم ثالثی ترتیب واجزاء ثلثه یی وجه مشروح اوزره قیمتده تسویه
و تقریب ایتدکدنصکره اقراعله قلوب طرفینی تطییب ایدر بعده قرعه ایله سهم مسلمینه خارج اولان قسمی
مسلمین ایچون اخذ وقبول وباقی ایکی قسمی اهل حصنه موصول قیلر واکر صورت مفروضه ده امام اعیان
مختلفه یی قیمتده تعدیل ایچون احد طرفین طرف آخره دراهم ودنانیر اعطاسنی شرط والزام قیلسه بو صنعی دخی
تراضی طرفینه مقرون ایسه جائز وغیر مقرون ایسه غیر جائزدر مکر اعیانك تعذر قسمتی ظاهر وممتاز اوله زیرا
قسمت مزبوره معنای بیعی متضمن و بیعده تراضی طرفین واجب ومتعیندر و بیلمك کرکدرکه مسئلهٔ مرقومه ده
اهل حصن حین مصالحه ده حصنلرنده بولنان اشیانك ثلثی مسلمینك اولمق شرطنه قائل اولدقلرنده شرط
مذکور منازل ودارلرینه شامل اولماز زیرا حصنده بولنان حصنك غیری ایدوکی ظاهر و منازل ودارلری اجزاء
حصندن ایدوکی باهردر و بیلمك کرکدرکه مسلمین صلح مزبورده حصنده بولنان بنی آدمك دخی اخذ
ثلثنه مائل ایسه کرکدرکه صورت مفروضه ده حصنده بولنان نسنه لرك ثلثی اوزره علی الاطلاق مصالحه یه
قائل اولمیه لر زیرا تعبیر مذکور علی الاطلاق نفوس وذراریلرینه دخی شامل ایکن ثلث رقابلرینه تملك
مسلمین غیر قابلدر زیرا مصالحه ایله امان مسلمین رقبه لرینه تناول برله حریتلری متأکد اولدقدنصکره ضد
حریت اولان صفت رق بر دخی آنلرده ثابت ومتمهد اوله مز پس لازمدرکه قبل الصلح نفوس وذراریلرینك
ثلثی افراز ایدوب بعده اهل حصنه سزکله انجق شو افراز اولنان سبی ایله بونلردن بشقه حصنده
بولنان اشیانك ثلثی اوزره مصالحه ایده رز دیو مراملرین ایضاح وابراز ایدهلر بو صورتده امان مسلمین اول بدل صلح
قیلنان سبیه متناول اولمامغله وجه مشروح اوزره صلحلری حکم صحتده داخل اولور واکر مسئلهٔ مرقومه ده
حصنده بولنان نفوسدن احرارك غیری انجق رقیقلرینك ثلثی اوزره صلحه طالب اولسهلر رقیقلری نفوسلرینك
غیری اولان اموال لری منزلنده اولمغله بو وجه اوزره مصالحه لری دخی جائز ومناسب کوریلور واکر ایچلرندن
یوز رأس بنی آدم اعطا اوزره صلحه مائل اولورلرسه بو صورتده رقیقلرندن اعطا اوزره مصالحه اولنورسه اخذلری
حکم صحتده داخل اولوب نفوس وذراریلرندن اعطا اوزره اولنورسه حکم صحتدن عاطل اولور زیرا نفوس

مطلب الاقراع لتطییب القلوب

وذرار یلری صلحله آمنین اولوب اول امانله حربلری محتمل الابطال اولمامق وجهی اوزره مؤکد ومقرر
اولدقدنصکره آنلری بدل صلح وجهی اوزره اخذ برله تملکلری متصور اولماز بو یله ایکن وجه مشروح اوزره
مصالحه ایتمشلر اولوب مسلمین دخی اول مصالحه اوزره دخول حصنه فائز اولسه لر بو تقدیر اوزره نفوس وذرار یلرندن
برشیئی اخذلری جائز کورلمز زیرا امان آنلردن هر شخصك ایکی ثلثنه متناولدر وامان حاصل قطعا شخص
واحده تجزی ایله اتصافی قابل اولمامغله شخص واحدك بعض اجزاسنده حاصل اولدقده البته جمیع اجزاسنده
دخی متحصل اولور لکن شرط صلحه وفا اهل حصن اوزره متعذر اولوب بلامنفعة مصالحه لری دخی مسلمینك
مطمح انظارلری اولمامغله کرکدرکه مسلمین اولا حصنلرندن خروج واهل حصنی حصنلرنده منعهٔ سابقه لرینه
اعاده قیلوب بعده نبذ عهد ایله محاصره وقتاله ابتدار ایده لر زیرا صلحله امان مسلمینده داخل اولملریله قتل
واسرقاقلری استحلال اولنماز ونبذ عهد دخی سابقده بولنان عزت ومنعه لرینه اعاده ایتمدکجه استحصال اولنماز
وبو تکلفاتی بالجمله ارتکاب ایمز ایسه معنای غدردن اجتناب ایچوندر واکر صلحلری اول حصنده بنی آدم وغیری
قلیل وکثیر هر نه موجود ایسه آنك ثلثی اوزره معقود اولوب اولوجهله مسلمین درون حصنه ورود ایتمشلر ایسه
بو صورتده مسلمین حصنده بولنان احرار بنی آدمه تعرض ایتمیوب همان اموالرندن اخذ ثلث ایله قانع اولورلر ایسه
اخذلری جائز وواسع کورلور زیرا تسمیه لری بدلیته صالح اولوب اولمیانلری جامع وبو مثللو عقودده حکم شرعی
بدلیته صالح اولنلر اوزره واقع واولمیانلر اوزره غیر واقعدر اما اموالرندن اخذ ثلث ایله قناعت ایتمزلر ایسه اولبابده فسخ
صلحه دخی جواز ورخصت واردر لکن حالت مزبوره ده حصنده بولنان اموال وبنی آدمدن برشیئه تعرضلری
استحلال اولنمایوب بلکه اولا حصندن خروج واهل حصنی منعهٔ سابقه لرینه اعاده بعده نبذ عهده استعجال ایتمك
کرکدر بوصورتده مسلمین بنی آدمدن غیری جائز الاخذ اولان ثلث مالرین اخذ ایده لیم بعده نبذ عهد ایده لیم
دیوب بیره شروع ایلسه لر بوتدبیرلری غیر مشروعدر که ثلث مالرین اخذ ایتدکلرنده امان اهل حصن متقرر الوقوع
اولمغله اول مالی اوزرلرینه رد ایتمدین نبذ عهد ایتملری غیر مسموعدر وقول مذکور بالاده مواضع کثیره ده
مسطوردر بعده مؤلف همام بو مصالحه ده کتب اولنه جق وثیقه یی تصویره اهتمام ایلدی لکن آنك دخی سبکی
معلوم اولمغله بر نقلنی التزام ایلمدیك والحاصل کتب وثیقه دن مرام انجق احتیاط اولمغله آنی احوط وجوه اوزره کتب
ایلمك استیجاب واشتراط قیلنور ووثیقه انجق حکایت ماجری اولمغله لازمدرکه کاتب بین الفریقین جاری اولان
معاهده یی احوط وجوه اوزره بسط واجرا ایلیه وبیلمك کرکدرکه مسئلهٔ مفروضه ده اهل حصن ایچون انجق
حین صلحده حصنده بولنان اموالك ایکی ثلثی سالم قیلنور بوقسه حین صلحده حصنده بولنمایوب قبل الصلح
مسلمینك اخذ ومعسکرلریله احراز ایلدکلری بالتمام مال مسلمین قیلنمق لازمدر واکر بعد الصلح حصنده بولنان
بعض بنی آدمده مسلمین ومشرکین بینلرنده منازعه پیدا اولوب اهل حصن بونلر احرار در وامان واستنداده
داخل اولان نساوذراریلریمزدندر دیو دعوی ومسلمین دخی بلکه بونلر قیقلریکز دندر آنلردن بزم ایچون حق ثلث
واردر دیو ادعا ایلسه لر بوبابده قول قول اهل حصن ایدوکی هویدادر زیرا اهل حصن انسانده اصل اولان حریته
تمسك ایتمشلردر وهم حصنده بولنان اشیاده یدلری ثابت اولمغله اشیاء مزبوره نك حالنه غیریدن اعرف اولملری
ظاهر احوالریدر لکن مسلمین آنلرك رقلری اوزره مسلمیندن یا اهل ذمتدن یا اهل حربدن اقامت بینه ایدرلر ایسه
بینه لری معتبره اولوب بینه ایله ثابت اولان حکم همان اتفاق خصوملة ثابت منزلنده ایدوکی مسئلهٔ مبینه در
وبینهٔ مرقومه اهل حرب اوزره اقامت اولنمغله آنده شهادت اهل حربی دخی قبوله رخصت واردر لکن شهود
مرقومین بونلر شو رجلك بعینه رقیقلریدر دیو شهادت ایدوب رقلری ثابت اولدقدنصکره اول رجل بونلر بنم
رقیقلرم دکللردر بلکه احراردر دیسه آنك بو قولی ایله عتقلری دخی متثبت اولور زیرا دعوای مسلمینه نظر ایله
آنلردن هر برینك ایکی ثلثی بعد الصلح اول رجلك مملوکی ایدوکی مقرر اولمغله آنلرده حریتلرین اقراری نافذ
ومعتبر اولور ومسلمین ایچون نه اول رجل اوزره ضمان ثلث ونه اول رقیق اوزره سعایت ایجاب اولنماز که هر برینك
ثلثی فیٔ اولوب هنوز داراسلامله محرز اولمدیغی یی ارتیاب وقبل الاحراز بالدار غنیمتی کرك مسلم وکرك مشرك
استهلاك ایلمك مستوجب ضمان اولمدیغی شهرتیابدرکذلك اول رجل مشهود علیه بونلر فی الواقع بنم رقیقلرمدر
لکن بن آنلری شمدی اعتاق ایلدم دیسه بو دخی علی التفصیل صورت سابقه یه الحاق اولنور انجق بو صورتلرده
مسلمین مخیرلردرکه دیلرلرسه رقیق مزبورندن غیری مالرینك ثلثنی اخذ ایله قناعت وصلحلرین اتمام ایدوب
دیلرلرسه جمیع مال مشروط بدلرینه واصل اولمادیغندن صلحدن نکول وحصنلرندن خروجله نبذ عهده

قیام ایدرلر لکن قصد نکول ایتدکلرنده اهل حصن بزسزه اول رقیقلرك قیمت ثلثنی اعطا ایده لیم دیو التزام ایدرلرسه
مسلمین اوزره دخی اتمام صلحلری الزام اولنور که قیمت خلف عین اولوب رد عین متعذر اولدقده تسلیم قیمت تسلیم عینه
قدرت وقتنده واقع اولان تسلیم عین ایله متساوی الاقدامدر ومسئلهٔ مرقومه ده رقیق اهل حصندن خاصهٔ
مسلمین اولان رجال بالغینی امیرلری ارادهٔ قتل وندمیر ایلسه تجویز وتقریر اولنماز اما اسراء اهل حرب قبل البیع
والقسمة بشقه دررکه آنلرده امیر ایچون ولایت قتل جایکیردر زیرا اسراء اهل حربده قسمت جریان ایتمیوب بونلرده
مسلمینله اهل حصن میانلرنده قسمت نمایان اولمشدر وهم مسلمین آنلره بطریق الصلح واصل اولملریله همان ایادی
مسلمینده حاصل اولدقلرنده دار الحربده امامك بیع ایلمدیکی اسرا منزلنه نازل واول وجهله قتلدن امانلری
متحصل اولورلر واکر مسلمین برحصنی محاصره یه آغاز ایتدکلرنده اهل حصن مسلمین آنلری مأمنلرینه بالغ
اولنجه دك حصنلرندن اجلا اوزره شیٔ معلوم اوزره مصالحه لرین نیاز ایلسه لر بو وجه اوزره صلحه دخی جواز
واردر زیرا امام ایچون اجلاء مذکور نفع مسلمینی متضمن برعوض یوغیکن ممکن اولدقده عوضله امکانی
بطریق الاولی متعیندر بعده مؤلف بدیع البیان بو موادعه نك دخی صورت وثیقه سین تصویر وتبیان ایلدی
آنك دخی سبکی عیان اولمغله بز تحریرندن صرف عنان ایلمدیك وبو وثیقه ده لازم التسطیر اولان انجق بو شرطی
کتب وتحریردر کذلك هر وثیقه ده لازم التسطیر اولان آنده مقصود اولان امری ذکر وتقریردر مؤلف دقیق النظر
اوصله الله تعالی الی خیر ما انتظر دیر که بو مثللو کتب وثایقده لازمدرکه کاتب ابتداء اموردده اشد طرق اتقان
یعنی احوط وجوه بیان اوزره کتابتده صرف مقدور ایلیه تاکه مسلمین بعض عباراتنه رضا ویرمزلرسه آنی ایچندن
محو والقا ایلیه لر زیرا القاسی قصد اولنان تعبیری القاهمان کشط ایله یعنی سطر اوزره مدخط ایله متیسر اولوب
زیاده سی قصد اولنان تعبیری زیاده انجق مجددا کتب زاید ایله متصور اولمغله القاسی زیاده سندن اسهل ایدوکی
امر مقرردر وهم اهل حرب وثیقه ده اشد واحوطك مادوتی قبول ایتمك مأمول اولمامغله کرکدرکه کاتب
ابتداء امرده شدت واحتیاط اوزره کتابتله مشغول اولوب صکره اهل حرب آندن اخف وایسرینی قبول
ایده جکلری ظاهر اولورسه مسلمین دخی ایچندن دیلدکلری شدتلری القایه مباشر اوله لر مترجم فقیردیرکه کتب
وثیقه ده ذکر اولنان ترتیب انجق زمان تألیفده معروف اولان عادتلرینك مقتضاسی اولمق اغلب احتمالدر
یوقسه زمانه مزده وخاصهٔ دولت علیهٔ عثمانیه ده مصالحه ایچون کتب اولنان عهد نامه لر اولا تسوید اولنوب آنده
محو واثباتله رضاء طرفینی تکمیلدنصکره تبییض اولنمغله تکلفات مرقومه دن وارسته ایدوکی بی قیل وقالدر مؤلف
موثوق العهود انجزالله تعالی مواعد الاجور فی الیوم الموعود دیرکه مسلمین حین معاهده ده مشرکینه الله تعالی نك
ذمتنی ورسولینك ذمتنی اعطا قیلمق قریبا ذکری سبقت ایلین وان ارادوکم ان تعطوهم ذمة الله وذمة رسوله
فلا تعطوهم ذلك ولکن اعطوهم ذممکم وذمم آبائکم فانکم ان تخفروا ذممکم وذمم آبائکم اهون من ان تخفروا ذمة الله
وذمة رسوله حدیث معروفی اوزره بزم عندمزده کراهتله موصوفدر لکن حدیث مذکورك اواخرندن ظاهردرکه
نهی مذکور اعطاء مذکورك حرمتندن اولمیوب انجق بعض احیانده عهد مزبوره وفالری متعذر اولدیغندندر
بو جهتله نهی مذکور ولا تجعلوا الله عرضة لایمانکم یعنی الله تعالی یی یمینلریکز ایچون عرضه اتخاذ ایدوب
کثرت یمین بالله ایله تعظیم الهی یه خلل ویرمکز نظم جلیلی اوزره مستقبلده برامر اوزره یمیندن نهی اولنمق منزلنه
نازلدرکه یمین مرقومه حرام اولمیوب نهی مذکور انجق بعض احیانده عهدهٔ یمیندن خروج متعذر اولمغله
موجب حنث اولمقدن حاصل اولمشدر لکن مسلمین الله تعالی نك ذمتنی ورسولینك ذمتنی اعطادن صکره نقضه
محتاج اولسه لر اعطاء مذکور بحسب المعنی یمین اولمغله وقت حاجتده نقض ایدوب کفارتله عهدهٔ یمیندن خروج
ایلمك جائز ایدوکی بلا اجا جدر قال علیه السلام من حلف علی یمین ورأی غیرها خیرا منها فلیأت الذی هو خیر
ولیکفر عن یمینه یعنی هر کیمکه برخصوص اوزره یمین ایدوب صکره خلافنی اول خصوصدن اولی کوره
اول کمسنه اولی کوردیکی فعله مباشرت قیلسون ویمیندن کفارت ایلسون واکر اهل حصن بعد المحاصره
مسلمینه التجا برله بزدن شودکلو وبودکلو کمسنه لره اموال وامتعه لری ایله اعطاء امان ایدرسز واول کمسنه لری
واموال وامتعه لرینی بزم بطریقمز اولان فلان تعیین وانتخاب ایدر وباقی نفوس واموال سزه سالم اولور دیو
بسط رجا ایلسه لر بو وجه اوزره مصالحه دخی جائز وسزا کورلور که بیع کبی تضییق اوزره بنا قیلنان اموردده
لدی الحاجة شخص معین ایچون خیاری شرط قیلمق جائز ایکن صلح کبی توسع اوزره مبنی اولان اموردده جوازی
بطریق الاولی در بعده مؤلف همکار بو موادعه نك دخی صورت وثیقه سین تحریره ابتدار ایلدی وبیان مسائل

مطلب التغليظ في الاستحلاف

اثناسنده دیدیکه بعد المصالحه مسلمینله اول بطریق فلانینك میانه‌لرنده منازعه نمایان اولدقده اولبابده قول قول
بطریق فلانیدر لکن مسلمین اول بطریق بعض خصوص اوزره اتهام ایدرلرسه کرکدرکه آنی بالله الذی
لا اله الا هو عالم الغیب والشهادة الرحمن الرحیم الذی یعلم من السر ما یعلم من العلانیة یعلم خائنة الاعین وما تخفی الصدور
الذی انزل الانجیل علی عیسی علیه السلام وجعله بشیرا ونذیرا وجعله وامه آیة للعالمین فی الحقیقه امر انجق
یمین دیدیکم منوال اوزره در و بن شرط قیلنان نسنه‌لردن زیاده نسنه ازدیاد ایلمدم ونقسم ایچون مشروطدن غیری
نسنه اخذ ایلمدم دیو استحلافده اهتمام ایده‌لر وجه استحلاف اولدرکه اول بطریق تعیین اشیاده متهمدر
وشخص متهم حکم شرعله امین اعتبار اولندقده قول آنك قولی قیلنمقده یمینی ملتزم اولدیغی کبی مانحن فیه کبی
حکم شرطله امین اعتبار اولندقده دخی ملتزمدر ووجه تغلیظ یمین اولدرکه استحلاف بطریقدن مقصودلری
انجق نکول بطریقدر ونکولی انجق تغلیظ یمینله حاصل اولور والله تعالی دن غیری به استحلافله تغلیظ ایلمك
غیر جائز پس لازمدرکه الله تعالی به استحلافله وجه مذکور اوزره تغلیظ اولنه وکرکدرکه مسلمین حین حاجتده
بطریقی بو وجه اوزره استحلاف ایده جکلرینی وثیقهٔ معاهده‌لرنده کتبه غیرت ایده‌لر تاکه مشرکین بطریقلرینه
وصف مشروح اوزره عرض یمین اولندقده مسلمینی غدره نسبت ایتمیه‌لر ووجه مشروح اوزره حصنی فتح ایتدکلرنده
بطریقلری بن بونلردن برفردی اختیار ایتمزم یاخود بعضیلرین بعض آخرین اوزره ترجیح وایثار ایتمزم دیو
اعتذار ایلسه یاخود هنوز برفردی اختیار ایتمدین فوت اولوب یاخود فرار ایلسه مسلمین اوزره واجبدرکه
حصنلرندن خروجلرینه نبذ عهده ابتدار ایده‌لر زیرا امان مسلمین علی وجه الیقین بعضیلرینه شامل اولمشیکن
آمین مرقومین باعیانهم غیر معلوملردر واصل شرعی اولدرکه مستأمن وغیر مستأمن مختلط بولندقده هر برنده
حظر ایله اباحت مجتمع وعند الاجتماع جانب حظر جانب اباحت اوزره غالب اولمغله آنلردن هیچ برینه تعرض
جائز ومناسب کوریلمز واکر بعد الفتح بطریقلری حاضر بولنوب لکن امتعه‌دن اشیاء کثیره‌یی تعیین
واختیار ایتمکله متهم اولوب بینلرنده منازعه ظاهر اولسه اولبابده قول مع الیمین قول بطریقدر واستحلافی دخی
حین صلحده اوزرینه شرط اولنان طریق اوزره‌در قال علیه السلام الشرط املك یعنی شرط صاحب الشرطه
مالك مثللو اولمغله آنی اثبات مشروط اوزره علی وجه الکمال ضبط وحبس ایدیجیدر واکر صلح مذکور وجه مشروح

مطلب اسم المال یطلق علی معان

اوزره تعیین بطریقله تحت امان مسلمینده داخل اولان کسنه‌لری کندو ماللری ویریلمك اوزره قائم اولمش ایسه
اول صلحك عهده سندن خروجده لفظ مالنه اوزره اطلاق اولندیغنی بیلمك لازمدر فالمال اسم لکل متمول
متبذل متملك یعنی لفظ مال هر نسنه‌نك اسمیدرکه اول نسنه تمول اولنه وآنی تحصیل ایچون عمل اولنه وتملك اولنه
ومعنای محرر شریف وخسیس وقت حاجت ایچون ادخار اولنان جمیع اجناسه شامل ایدوکی مقرردر مکر
شرط قیلنان مال عین ایسه لفظ مال عین انجق ذهب وفضه‌دن جنس نقود اوزره محتوی اولوب غایة الامر
اول جنسدن مسکوك وغیر مسکوك ومصوغ یعنی عمل زرکر ایله مصنوع وغیر مصوغ اطلاق مذکورده
مستوی اولورلر انجق ذهب وفضه ایله مموه یعنی یالدزلی اولان نسنه‌لره شامل قیلنمازکه تمویه یعنی یالدز ذهب
وفضه‌نك عینی اولمیوب انجق لونی اولدیغندن بشقه محلندن سهولتله ممکن التخلیص اولمامغله حکم
مستهلکده داخلدر بناء علیه شیء مموه‌ده حکم ربوا ثابت اولمیوب قصد تجارت بولنمغین آنده وجوب
زکوة دخی مثبت اولماز کذلك شرط قیلنان مال صامت ایسه بو دخی شرط قیلنان مال عین اولمغله برابر وبحسب
العرف آندن غیر متفاوتدر وحکم امان حکم نذر وزکوتنه مغایردرکه مال الزکوة لفظی جنس نقوده خاص اولدیغی کبی
ثلث مالی صدقه دیمکله ثلث مالنی نذر ایلدکده دخی لفظ مال جنس نقوده منحصر قیلنور اکرچه نذرده
تخصیص مذکور خلاف قیاس اوزره جاریدر لکن الله تعالی عبیدی اوزره ایجاب زکوتله تخصیص ایلدیکی
کبی عبد دخی نفسی اوزره ایجاب منذور ایله تخصیص ایلدیکندن تخصیص ایجابله واجب اولمقده نذر ایله زکوة
بینلرنده مناسبت حاصل اولمغله مال نذری دخی جنس نقوده تخصیص ایلمکده اخذ استحسانه مجتزی اولدق
مترجم فقیردیرکه بوموضعده اصل کتابده تعقید اوزره تقریر اولنمغله مسئلهٔ مذکوره‌نك اوائل کتابده
باب ما یصدق فیه المستأمن وما لا یصدق اثناسنده سبقت ایلین نوع تفصیلنه اعتماد ایله ترجمه‌مز وجه محرر
اوزره تحریر اولندی وبو بابك اشو مسئله‌دن بشقه بعض مسائلی دخی باب مذکورده سبقت ایتمکله کرکدرکه
طالب تحقیق اولان اخوان اکام اجعت ایده‌لر انتهی ومعنای مذکور حکم امانده ظاهر الانعدام اولمغله
آنده اخذ قیاسی التزام ایلدیك زیرا اعطاء امان ثلث ماله وصیت منزله‌نه نازل اولمغله آنده وصفی ذکر اولنان

مطلب لفظ المتاع

مطلب الجواهر واللآلی

مطلب الاسلحة من المتاع

هر مال متمول داخل اولور مؤلف جلیل متعه الله تعالی بالثواب الجزیل دیرکه اکر شرط قیلنان متاع ایسه
لفظ متاع ثیاب واوانیدن عینی باقی قالمق اوزره آنکله استمتاع وانتفاع اولنان نسنه‌لردر بناء علیه مکیل
وموزون متاعده داخل دکلدرکه منفعتلری انجق استهلاك عینلری ایله حاصلدر لکن موزوناتدن اوانی ذهب
وفضه وسریر ذهب وفضه ایله بقاء عین اوزره استمتاع اولنمغله جملهٔ متاعدن عد اولنورلر اما جوهر ولآلی متاعدن
خارجلردرکه آنلر تحت حلیه‌ده مندرج وحلی تحت متاعده غیر مندرجدر لکن اسلحه تحت متاعده داخلدرکه
آنکله بقاء عین اوزره تمتع قابل وآنکیچون لفظ متاعدن اخص اولان اسم آخر غیر حاصلدر اکرچه
آنکیچون لفظ متاعدن اخص اولان اسم سلاح موجوددر لکن لفظ سلاح اسم عین اولمیوب همان آنکله
تسمیه‌سی صفت استعمالنی اعتباره مبنیدر وخاتم لفظ متاعدن خارجدرکه تحت حلیه‌ده مندرجدر
سؤال اولنورسه که مؤلف تحریر کتاب الجامع الصغیرده خاتم فضه حلیدن دکلدر دیو تحریر ایلدیکی جوابده دیرزکه
بلی تحریر ایلدی لکن مرادی لبس خاتم فضه ذکور ایچون دخی حلال کوریلدیکندن حکم استعمالده حلیدن
اولدیغی تقریردر بوقسه لفظ حلی فی الحقیقه خاتم ذهبه شامل اولدیغی کبی خاتم فضه‌یه دخی متناولدر
واسم حلی اسم عین اولوب لفظ متاعدن اخص مطلق اولمغله متناولاتی لفظ متاعدن خارج اوله جغی محققدر
واکر شرط قیلنان سلاح ایسه سلاح سیف وبیضه ودرع وترس وقوس وسهم امثالی غالب احوالده
استعمال سلاحله استعمال اولنان هر آلت قتالك اسمیدر اما سکین سلاحدن عد اولنمیوب متاعدن
عد اولنورکه غالب احوالده قتال ایچون استعمال اولنمیوب بلکه آنکله بعض حوایجده استمتاع اولنور
اما خنجر ونیزه البته سلاحده ادخال اولنورلرکه غالب احوالده انجق قتال ایچون استعمال اولنورلر لکن جبه‌لر
وحشوی پنبه ایله مملو قفتانلر وکچه‌دن معمول اولان قفتانلر سلاحدن اولمیوب متاعدن اعتبار اولنور مکر انجق حربده
استعمال اولنه جق وجه اوزره تدارك واحضار اولنمش اوله بو تقدیر اوزره منزلهٔ خفتاناته نازل اولمغله نوع اسلحه‌ده
داخل قیلنور مترجم فقیردیرکه خفتانات جمع خفتاندر لفظ معربدر فرهنکك شعوریده خفتان بر نوع جبه‌در
جنك محلنده کیرلر کسنانده قلماقی دیرلر دیو تعریف ایتمشدر ولفظ مذکورك باب قطع الماء عن اهل الحرب
اثناسنده دخی ذکری واردر انتهی کذلك دیباج وحریردن اولان قفتانلر دخی اسلحه‌دن اولمیوب متاعدن
تعداد اولنور مکر انجق حربده استعمال اولنه جق وجه اوزره اعداد اولنمش اوله اما بیراقلر وطرادلر یعنی
کوچك حربه‌لر وجوشنلر بلا جدال نوع اسلحه‌ده ادخال اولنورلر خلاصهٔ کلام هر موضعك اهلی بر نسنه
اوزره قنغی اسمی اطلاق ایدرلرسه اول موضعده آنلرك عرفی اوزره اتفاق اولنور بو معناده اصل اصیل شول روایت
اولنان اثر جلیلدرکه عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنهما به برکسنه کلوب بزم بر رفیقمز بر بدنه ذبحنی نذر ایلدی
اکا ذبح بقره کفایت ایدرمی دیو استفتا ایلدکده رفیقکز قنغی قبیله دندر دیو سؤال ایلدی اول دخی بنی ریاحدندر
دیدکده ومتی اقتنت بنو ریاح البقر انما وهم صاحبکم الابل یعنی بنی ریاح بقری نه زمانده اتخاذ وتربیه ایلدیلر
یعنی اتخاذ بقر عادتلری دکلدر رفیقکزك وهم ونیتی انجق ابلدر آندن ذبح بقره کفایت ایلمز دیو افتا ایلدی
واکر اهل حصن صلح مذکورده سلاحله برابر کراعلرین دخی شرط وبدل ایتمشلر ایسه لفظ کراع انجق
خیل وبغال وحمیره حمل اولنور اما ابل وبقر وغنم کراعدن اعتبار اولنمازکه آنلرك اسم مخصوصلری انعام
ایدوکی شهر تشعاردر قال الله تعالی والانعام خلقها لکم فیها دفء یعنی دخی الله تعالی انعامی یعنی ابل وبقر وغنمی
سزلر ایچون خلق ایلدی که آنلرده یوردن نسج ایده جك صوف وامثالی واردر بو مسئله‌ده معنای فقهی اولدرکه
کراع شول حیواندرکه منفعتی انجق رکوب اوله ومفهوم مذکور خیل وبغال وحمیر اوزره مقصوردرکه الله تعالی
شانلرنده لترکبوها وزینة قول شریفنده منفعتلرین بیان ایلمشدر اما ابل وبقر وغنمك منفعتی کاه رکوب
وکاه حمل اثقال وکاه اکل لحومدرکه منافع مشروحه شانلرنده وارد اولان فیها دفء ومنافع ومنها تأکلون
یعنی انعامده نسج ایده جککز صوف وامثالی واردر ونسل ولبن ورکوب ظهرلری کبی منافع واردر وانلردن
لحم وشحملری مثللو مأکول اولان اجزالرینی اکل ایدرسز نظم جلیلندن معلومدر واکر سلاحله برابر خیللرینی
دخی شرط قیلمشلر ایسه لفظ خیل عراب وبراذیندن هر برینك ذکور واناثنه شامل اولوب بغال وحمیره
متناول اولماز قال الله تعالی ومن رباط الخیل ترهبون به عدو الله وعدوکم یعنی دخی قتال کفار ایچون خیل
مربوطه دخی اعداد ایدیکزکه اول خیل ایله الله تعالی نك دشمنی وسزك دشمنکزی ارهاب ایدرسز ومعلومدرکه
ارهاب اعدا انجق افراسله پیدا قیلنور وبرباب سهمان الخیل والرجاله اثناسنده اشبو آیت کریمه ایله استدلال

وغنيمه‌ده مراب وبراذين ايچون اسهام اولنوب بغال وحمير ايچون اولنماز ديو بسط مقال ايلديك واكرماشيه لرين اشتراط ايتسه‌لر ايسه لفظ ماشيه خيل وبغال وحمير كبي متناولات كراعه شامل اولميوب ابل وبقر وغنمه متناول اولور زيرا ابل وبقر وغنم سوائمدركه اغلب احوالده آنلره علف ويريلميوب رعي‌له اكتفا اولنور وعرف ناسده اصحاب المواشي اينجق صحاب سوائمه اطلاق اولنور پس مواشي وسوائم شئ واحد اولور واكر سلاحلرين شرط ايتدكلرنده سلاحلرنده ذهب وفضه وجوهر بولنسه آنلر سلاحه تابع اولمريله استحقاق سلاحله آنلرك دخي استحقاقلري مقرر اولور اما شرط سلاح صورتنده سرج ولجام مثللو داخل قيلنمازلر كه بونلر ايله حسب العاده حربك غيريده بقاء عين اوزره استمتاع اولنوب متاعدن عد اولنملريله لفظ سلاح بونلره شامل قيلنماز كذلك پالان وجول مثللونسنه‌لره دخي متناول قيلنماز لكن تجفافلر يعني وقت حربده افراسه الباس اولنان درعلر اينجق حالت حربده استعمال اولنمغله جملهٔ اسلحه‌ده ادخال اولنور واكر اهل حصن حلقه‌لرينك غيري صفرا وبيضاري مسلمينك اولمق اوزره مصالحه‌يه نائل اولسه‌لر لفظ صفرا وبيضا لفظ مال عين واقع مال صامت منزلنه نازل اولمغله ذهب وفضه نك هر نوعنه شامل وتبر ومسكوك ومصوغ وغير مصوغ يعني مصنوع وغير مصنوع بالجمله تحتنده داخل اولور لكن ذهب وفضه‌دن برظرف مصنع بعض جواهر ايله مرصع اولسه مسلمينك اول جواهرده حقلري بولنمغله آندن يدلري منتزعدركه استحقاقلري اينجق لفظ صفرا وبيضا ايله حاصل ايكن لفظ مرقوم جواهره غير شاملدر اما خشبدن برقدحك ذهب وفضه‌دن ضبابي يعني چنبري بولنسه مسلمين اصل قدحه مستحق اولميوب اينجق صفرا وبيضادن اولان چنبره استحقاقلري مقرردر بو صورتده نزعي قدحه غير مضر ايسه البته نزعي مقرردر ومضر ايسه اهل حصن مخير قيلنوب ديلرلرسه نزع وتسليمه اظهار رضا وديلرلرسه ضباب ذهبك مصنوع ايكن قيمتي دراهمدن وضباب فضه‌نك مصنوع ايكن قيمتي دنانيردن اعطا ايدرلر زيرا ملك اصل قدح اهل حصن ايچون ثابت وملكدن دفع ضرره حاجت مس ايلدكده تملك شئ زائده خيار اينجق صاحب الاصل ايچون منتبدر اينجق اداء قيمت ايچون تقويمي لازم اولدقده خلاف جنسله تقويمي لازمدركه هر بري جنسي ايله مبادله اولندقده صنعت وجودتينك قيمتي معتبره اولميوب حق مالك ايسه صنعت وجودتده دخي قائمدر ولفظ حلقه حاء مهمله‌نك فتحي ولامك سكوني ياخود فتحي ايله بمعني السلاح درو برا وائل كتابده باب وصايا الامراء في الحرب اثناسنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري بني النضير ايله مالرندن حلقه‌دن غيري دوه‌لري نه مقداري نسنه يه متحمل ايسه بني النضيرك اولمق شرطي ايله مكانلرندن آنلري اجلا قيلمق اوزره مصالحه دنصكره حلقه‌دن غيري لفظي ايله استثنالري حسبيله سلاحلرين اخذ ايلديلر ديو بيان ايلديك وبيان مذكوردن حلقه بمعني السلاح ايدوكي تبيان اولمشدر واكر اهل حصن متاع بيوتلري كندولر ايچون ترك اولنمق اوزره مصالحه‌لرين تكميل ايلسه‌لر لفظ متاع بيوت اينجق فراش ووساده وپرده مثللو بيوتده ابتذال واستعمال اولنان امتعه اوزره تحميل اولنور وهنوز قطع اولنمامش بولنسان ثيابلرندن اهل حصن حصه ياب اوله مزلركه متاع بيت اينجق بيوتده ابتذال واستعمال اولنان امتعه‌نك اسم خاصي اولوب معناي مذكور ثياب غير مقطعه‌ده ناموجود ايدوكي بي ارتيابدر كذلك بني آدمدن رجال ونسانك لباسلري متاع بيتدن معدود اولميه جغي بي التباسدر واكر اهل حصن مصالحه‌لرين ثيابلري مسلمينك اولمق اوزره مرصوص ايدرلرسه لفظ ثياب اينجق كتان وقطن وصوف وقز وخز وفرودن ملبوسات بني آدم ايچون اسم مخصوصدر كورمزميسنكه ملبوسات مذكوره‌نك بايعنه ثيابي تسميه اولنمق عرف شايعدر اما ستور وانماط وحجال ثيابدن عد اولنميوب متاع بيتده ادخال اولنور كه حسب العاده ناس آني تلبس ايتميوب اينجق بيوتلرنده استعمال ايدرلر مترجم فقير ديركه ستور جمع سترد ركه پرده معناسنه‌در وانماط جمع نمط دركه نهالي ديدكلري منقش پرده‌در وبعضيلر هودج اوزرينه اورتيلن صوفدن برثوبدر وبعضيلر دوشك يوزيدر ديديلر واحجال جمع حجله دركه عروس ايچون قوروب جهاز ايله تزيين وعروسي ايچنده اجلاس ايتدكلري قبه‌لي پرده‌در انتهى ولفظ بز دخي اينجق قطن وكتاندن اتخاذ اولنان لباس ايدوكي بي التباسدر ومعناي مذكور عادت اهل كوفه اوزره واقعدر كه آنلرده لفظ بزاز اينجق بو ايكي نوعي بيع ايدنلره اطلاق اولنوب خز ومرعزي يعني تفتك وصوف بيع ايدنلره اطلاقي غير شايعدر شارح الكتاب شرح الله تعالى صدره يوم الحساب ديركه اما زمن ديارمزده لفظ بز ابريسمدن اتخاذ اولنان ثيابه دخي شاملدر كه اسم بزاز آنلرك دخي بايعنه متناولدر ومؤلف بلاغت پيرا اشبو معنايه رمز وايما ايدوب ديديكه مكر حصن مزبور شول دياردن اوله كه عندلرنده لفظ بز صوفدن وغيريدن اتخاذ اولنسان اثوابده استعمالي اشتهار اوزره اوله بو صورتده صلحلري عرفلري اوزره استقرار ايدر

وفرق دبارده مدار شول قريبا ذكر ايلديكميز اصل شريفدركه هر موضعده اهل موضعك متعارفلري معتبر ومرعيدر واكر اهل حصن فرض مشروح اوزره محصورين ايكن مواد عدلرنده ايچلرندن طائفهٔ مقاتله‌لري ايچون امان مسلميني شرط وتعيين ايلسه‌لر بو صورتده اموال ونسا وذراريلرندن هيچ نسنه اهل حصن ايچون سالم اولميوب اينجق نفوس مقاتلين سالمين قيلنورلر زيرا محصورالبته مقهور بولنمغله شرط مذكوردن مقصودلري اينجق نجات نفسي ايدوكي ساحه پيراي ظهوردر وبو مثللو مواضعده اكمالندن دخي لابس اولديغي ثيابي ايله في الحال اكل ايده جكي طعامندن غيري نسنه تابع قيلنماز وبونلرك دخي تبعيتي بطريق الاستحساندركه بونلر تابع قيلنمسادقجه نجات نفسي عديم الامكاندر بوندنصكره معلوم اوله كه طائفهٔ مقاتله اينجق مبلغ رجاله بالغ اولنلردر وبلوغ دخي كاهيجه محتلم اولمق وزوجه‌سني حامل قيلمق كبي علامتيله آشكار وكاهيجه سن مخصوصله پديدار اولور واول سن مخصوصي بيانده اختلاف فقها مشهور ورايكاندر وامام ابو يوسف وصاحب الكتاب امام محمد رحمة الله تعالى عليهما سن مرقومي اون بش سنه ايله تقدير ايدوب عبد الله بن عمر رضي الله تعالى عنهمادن مأثور اولان حديثله تقدير مذكوري اثبات وتقرير ايتمشلردر ومؤلف در بادرايت اول حديثي اشبو كتابنده روايت ايلمشدر لكن بر شهرتنه بناء آني نقل وحكايت ايلمديك مترجم فقير ديركه حديث مذكور وبلوغده مذهب ابي حنيفه رضي الله عنه باب الحكم في اهل الحرب اذا نزلوا على حكم رجل من المسلمين اثناسنده اصل كتابده وترجمه مزده سبقت ايلمشدر طالب تحقيق اولان اهل حقيقت اكا مراجعت ايليه پس صورت مفروضه‌ده اهل حصندن برشخصك سني اون بش سنه‌دن اقل ايدوكي محزوم وهنوز محتلم ايدوكي نامعلوم اولسه شخص مزبور مقاتله‌دن عد اولنميوب ذراريدن تعداد قيلنور وقبل الصلح قتاله مباشرت ايليوب ايلمديكنه اعتبار واعتداد اولنماز ونسالري دخي بويله‌در زيرا لفظ مقاتل اول كمسنه‌نك اسميدركه قصد قتال ايتدكده آنك قتاله متحمل بنيه‌سي بولنه حال آنكه بنيهٔ مرقومه نسا وصبيانده معدومه‌در پس خلاف عاده مباشرت قتال ايتسه‌لر دخي مقاتله‌ده ادخال اولنمازلر كورمزميسنكه رجال بالغين بعض اسبابله مباشرت قتال ايتمسه‌لر دخي بنيه‌لري متحمل اقتتال اولمغله مقاتله‌ده ادخال اولنورلر اما زمن واعمى ومقطوع الايدي ومقطوع الارجل مثللو اصحاب اعذارلري قتاله مباشرت ايدرلرسه مقاتله‌دن اعتبار اولنوب مباشرت ايتمزلرسه مقاتله‌دن اعتبار اولنمازلر زيرا هنوز بنيه‌لري قتاله متحمل ايكن آفات مذكوره قتالدن عجزلرينه باعث اولمش ايسه آنلر مقاتله‌دن منعزل اولوب باعث اولمامش ايسه كما في الاصل مقاتل قيلنورلر اما مريض ومغمى عليه حال مرض واغمالرنده بنه مقاتله‌ده ادخال اولنورلر كه بنيه‌لري متحمل قتال ايكن آنلره عارض اولان علت دخي على شرف الزوال در بناء عليه الحالة هذه مقاتل دكل ايسه‌ده بنه طائفه مقاتله‌دن منعزل اولماز لكن سابق الذكر عميان وامثالي بشقه‌دركه آنلره عارض اولان آفت مشرف زوال دكل ايكن قتالدن عجزلرينه دخي باعث اولدقده آنلري رتبهٔ مقاتله‌دن استنزال ايدر كذلك اهل زراعتدن اولوب قطعا مزاولهٔ قتال ايلمين رجال دخي بنيه‌لري متحمل قتال اولمغله مقاتله‌ده ادخال اولنورلر سؤال اولنورسه كه سز بوندن اقدم باب مايكره قتله من اهل الحرب ومن لا يكره اثناسنده اهل زراعت قتل اولنمازلر ديو ذكر وانبا وآنلري مجراي عسيف واجيرده اجرا ايلديكز جوابده ديرزكه باب مذكورده بيان ايلديكميز اينجق امر حربه اصلا اهتمام ايلمدكلري معلوم اولان اهل زراعتي قتل مستحب الاتيان كورنلمه‌كدر بو قسم مانحن فيه‌ده ذكر اولنديغي اوزره مقاتله‌دن اعتبار اولنملريله جواز قتللري آشكاردر ياخود بو بابده مقاتله‌دن عد اولنان زارعين اينجق حصنده بولنوب تكثير سواد مقاتلين ايدنلردر ديو تأويل وتبيين اولنور اما مطبق قتال اولميوب امر حربده صاحب تدبير اولميان شيخ كبير مقاتله‌دن اعتبار اولنميوب همان اعمى ومقعد منزلنه تنزيل اولنمغله قتلي جائز وسزاوار كوريلمز لكن قتلي جائز كوريلن اشخاصدن بريسي رئيس حصن بولنوب اهل حصن آنك رأيي ايله عامل اولسه‌لر شخص مزبور هيچ مباشر قتال اولمامش ايسه دخي جملهٔ مقاتله‌ده داخل قيلنور بناء عليه شخص مرقوم اسير قيلندقده بعد الاسر دخي قتلي استحلال اولنور پس مانحن فيه‌ده دخي امان مقاتله‌ده ادخال قيلنور اما عبيد اهل حصن آلت قتال اولان نفس وماله مالك اولمدقلرندن موجب قياس اولدركه آنلر مقاتله‌دن قيلنميوب امان مقاتله‌دن خارج وفيء مسلمينده مندرج قيلنمقدر لكن مؤلف عظيم الاحسان سالك مسلك استحسان اولوب ديركه اكر مولالريله برابر قتال ايتدكلري معلوم مسلمين اولورسه مقاتله‌ده ادخال اولنوب اولمازسه مقاتله‌ده ادخال اولنميوب فيء مسلمينه ايصال قيلنورلر وامام ابو حنيفه رضي الله تعالى عنه قتاله مأذون اولان عبد مسلمدن اعطاء اماني تجويز ايدوب غير مأذوندن تجويز ايتمديكي قولنده مولاسيله برابر قتال ايدوب ايتمكي دليل اعتبار

مطلب متى يحكم ببلوغ الاطفال

مطلب تعيين المقاتلة من الرجال

ایدوب آنکله مأذونی غیر مأذوندن فرق وتمییز ایلدی لکن امام محمد رحمه الله تعالی امانك صحتی مقاتله‌دن
صدورینه مبنی دکلدرکه مقاتله‌دن دکل ایکن امان مرأه کذلك امان اصحاب آفات صحیحدر دیمش ایکن بو موضعده
مولاسیله برابر قتال وعدم قتاله اعتباری امانی تنفیذ ایچون اولمیوب انجق مقاتله‌دن اولوب اولمدیغنی اظهار ایچوندر
ووجه اظهار اولدرکه مملوکده محتمل قتال اولان بنیه حاصل ایکن غیر ایچون رقبه‌سنده ثابت اولان ملك
اول مملوکله قتالك بینلرنده حائل اولوب اول حائل دخی مولاسیله برابر قتال ایتدکده اذن حکمی بولنمغله زائل اولور
بناء علیه بز دخی حکم ایلدیك که مولاسیله برابر قتالی معلوم ایسه محتمل بنیه‌سنه اعتبار اولنوب مقاتله‌ده ادراج
قیلنور وغیر معلوم ایسه حیلولت ملکه اعتبار اولنوب مقاتله‌دن اخراج قیلنور لکن مالك عبید اولنلر عبیدلرینی
بر موضعده قتل ایچون وضع واسکان ایتمشلر ایسه بو صورتده مباشر قتال اولسونلر هیچ اولمسونلر مقاتله‌دن عد
اولنملری بی کماندر مؤلف عدیم النظیر بو معنایی تمثیل وتنظیر ایچون دیرکه کورمزمیسنکه اهل حربدن سکان
خراسان اولان اعجام مملوکلرینك عبیدی اولمشلردر مملوکلری آنلری بیع ایدوب دیلدکلری احکام رقی اوزرلرینه
الزام ایتدکلرندن بشقه قتال اعداده دخی انجق آنلری استخدام ایدرلر پس سائر عبیددن دخی بو منزله
نازل اولنلر مباشر قتال اولسونلر اولمسونلر طائفهٔ مقاتله‌ده داخل قیلنورلر ولکن مسئلهٔ مفروضه‌ده
مسلمین ومشرکین بعض اهل حصنده منازعه‌یه قیام ایدوب مشرکین بونلر احرار مقاتله دندر دیوب مسلمین
دخی بلکه بونلر خدمت مولالریله مشغول اولان عبیددر دیو رفع خصام ایلسه اولبابده قول قول مشرکیندر که
اصل اولان حریتیه تمسك واعتصام ایلمشلردر سؤال اولنورسه که اشخاص مرقومه‌نك ایچون اثبات امانه
احتیاج مشرکین واضح اولوب واصلله تمسك انجق ابقاء ما کان علی ما کان بابنده حجت قیلنمغه صالح واثبات
استحقاق جدیده‌ده حجت قیلنمغه غیر صالح ایکن اثبات امانه حجت قیلنمق نه وجهله متضح اولور جوابنده دیرزکه
مانحن فیهده اصلله تمسك امانلرین مثبت اولمیوب انجق مقاتله‌دن اولدقلرین مثبتدر ومقاتله‌دن اولدقلری
ثابت اولدقدن صکره امانلری انجق نص معاهده‌لری ایله ثابت اولوب اصل ظاهر الحال ایله مثبت اولماز
لکن مسئلهٔ مرقومه‌ده مسلمین ومشرکین اشخاص مزبوره عبید اولمقده اتفاق ایدوب انجق مشرکین
آنلر بزمله برابر قتال ایدرلر ایدی دیوب مسلمین دخی بلکه خدمت مولالریله مشغوللر ایدی دیمکله اظهار شقاق ایلسه‌لر
بو صورتده قول قول مسلمین قیلنمغله فیئه الحاق اولنورلر زیرا اتفاق طرفینله اول اشخاصده حائل قتال اولان
رق ثابت اولدقدن صکره ظاهر حاللری مسلمین ایچون شاهد وفیء قیلنملرین مثبت اولور مکر مشرکین
دعوالرین بینه ایله مثبت اوله‌لر واول بینه دخی مسلمین اوزره قائم اولمغله شاهدلری مسلمین اولمق لازمدر
واکر مسئلهٔ مفروضه‌ده غالب اهل حصن ملکلرینك عبیدی بولنوب مباشرت قتال ایدنلر دخی انجق اول عبید ایسه
بونده دخی وجه سابق اوزره مقتضای قیاس قول قول مسلمین اولوب فیئه تمهید اولنملریدر اما بطریق الاستحسان
مقاتله‌دن عد ایله داخل امان قیلنورلر مکر مسلمین خدمت مولالریله اشتغاللرین بینه ایله بیان ایده‌لر واول بینه
اهل حرب اوزره اقامت اولنمغله آنده شهادت اهل حرب دخی کفایت ایدر وجه استحسان اولدرکه عبید مذکورین
فرض مزبور اوزره مقاتله‌دن اولمق ظاهر حالدر وبومثللو وقوف حقیقتی ممکن اولمیان امورده حکمی
ظاهر اوزره بنا لازمهٔ احوالدندر اما طائفهٔ روم وغیرلری مثللو مقاتللری احرارلرندن اولمق غالب احوال
اولان بلادده عبیدلرینك مباشرت قتاللری معلوم اولمدقجه مقاتله‌دن تعداد اولنمازلر که هربابده حکمی
ظاهر اوزره بنا واجب ومعتاددر واکر مسئلهٔ مفروضه‌ده مصالحه‌لری مقاتله ومقاتله‌نك ذراری واموالاری
اوزره منعقد اولمش اولوب بعده مقاتله نفائس امتعه وکرائم سبی ایچون بونلر بزم امتعه‌مز وذراریمزدر دیو متشبث اوله‌لر
قول مع الیمین آنلرك قوللری قیلنمق متعهددر زیرا شهود مسلمینله اثبات مدعی حقلرنده متعذر وجهت اخری ایله
صدق مقاللرینه وقوفمیز غیر متیسر اولمغله اولبابده قوللری بر شخصك کندو درونده اضمار ایلدیکی
معنادن اخباری منزلنده اولدیغندن قبولی واجب ومتقرر اولور وصورت مذکوره‌ده اهل حصندن بعض
مجروحلر بولنسه نظر اولنور اکر جراحت آنلره بو دفعه مسلمینله قتالده اصابت ایتمش ایسه جراحتلرینك
قابل التیام اولوب اولمادیغنه اعتبار اولنمیوب جراحتلری مقاتله‌دن اولدقلرینه دلالت ایتمکله همان امان مقاتله‌ده
ادخاللرینه مبادرت اولنور واکر آنلره جراحت بو دفعه‌دن اقدم اصابت قیلمش ایسه ینه نظر اولنور اکر اول
جراحت قابل التیام ایسه بو دفعه‌ده قتاله اقدام ایتمش ایسه دخی همان مشرف هلاك اولان مقاتل مریض
منزلنه تنزیلله مقاتله‌دن عد اولنمسی التزام اولنور واکر اول جراحت قطع یدین ورجلین کبی قابل التیام دکل ایسه

آنلر

آنلر مقاتله‌دن قیلنمیوب فیء مسلمین قیلنملرینه اهتمام اولنور مکر اصحاب تدبیردن اولملریله اهل حصن اول
علیللری مجمعلرینه احضار وامر حربده تدبیرلرین مطمح انظار ایتمش اوله‌لر بو صورتده مقاتله‌دن شمار اولنورلر
واکر اهل حصن ایچمزدن شودکلو وبودکلو نفوسی اسیرلکدن سلامتیچون انتخاب ایتمز اوزره بزه اعطاء
امان ایدیکز دیو رجا ایدوب بعد الامان حصنلرنده تعیین ایتدکلری عدددن زائد فرد آخر بولنماسه جمله‌سی
امانده مقرر قیلنوب اهل حصنك حین استیمانده عدد مذکوردن باقیسی سزك اولسون دیمش اولوب
اولمالری معتبر ومطمح نظر قیلنماز زیرا امان مسلمین عدد مذکور اوزره بطریق النص شامل اولمغله مسلمینله
حاللری همان عصباتله اصحاب فرائضك احواللرینه مماثل اولمشدرکه ترکه‌دن حقوق اصحاب فرائضدن
صکره نسنه قالمادقده عصبات برشیئه نائل اوله‌مزلر بوندن صکره مؤلف بدیع البیان اهل حصن اهل بیوتلریچون
شرط امان ایلدکلری صورتی تحریر وتبیان ایلدی که مسئلهٔ مذکوره ابواب اماندن باب ما یصدق فیه
المستأمن من اهل الحرب وما لا یصدق اثناسنده کذران اولمشدر لکن باب مذکورده معنای اهل بیتی تفسیر ایدوب
انسانك اهل بیتی شول من قبل الاب اقرباسیدرکه بنی فلان دیمکله معروف اولدقلری ابا علالری اولان فلانه
واصل اولان نسبده کندویه مشارك اوله‌لر دیو تقریر ایلدی وبو موضعده اول تفسیری تغییر ایدوب انسانك
اهل بیتی اول کسنه‌درکه خانه‌سنده ساکن اولوب نفقه‌سنی رؤیت ایلیه کرك بینلرنده قرابتلری اولسون
وکرك اولمسون دیو تعبیر ایلدکدن صکره تفسیر سابقی دخی ذکر وتحریر ایلدی خلاصهٔ کلام مصالحه‌ده
ذکر اولنان لفظ بیتله مرامی بیت سکنی ایسه اهل بیتله مرادی بو موضعده اختیار اولنان معنی در وبیت النسب ایسه
انجق معنای سابق معنی در امامر امیّنه ایدوکی معلوم اولمازسه اهل بیتدن ایکی فرقه‌نك معا امانده دخوللری
مجزوم اولور که حکم امان توسع اوزره مبنی اولمغله آمن اولوب اولمامق میاننده متردد الحال اولنلرده جانب
حظری جانب اباحت اوزره ترجیح ایچون آمن قیلنمق امر ظاهر اللزومدر اما حکم وصیت بشقه‌درکه توسع اوزره
مبنی اولمامغله انسان اقارب وانسابی ایچون وصیت ایتدکده الاقرب فالاقرب اعتبار اولنور تفصیلی باب مذکورده
سبقت ایلدی واکر اهل حصنله صلحلری رجاللری واهل رجاللری آمن اولمق اوزره حاصل اولمش ایسه
لفظ اهل موجب قیاس اوزره زوجه‌یه خاصدر اما بطریق الاستحسان خانه‌سنده ساکن وعیالنده
داخل اولنلره جمیعا شاملدر وبز باب مذکورده بیان ایلدیك که خانه وعیالنده خارج اولان ابنا وبناتی دخی
لفظ اهل ادام غیر متناولدر لکن لفظ اهل البیت بویله دکلدر بعده مؤلف بلاغت سمیر بو موضعده
مفاداة الاسیر بالاسیر مسئله‌سنی تقریر ایدوب اولبابده مثلا مسلمین مشرکینه یوز رأس
اسراء مشرکین ویروب مشرکین دخی مسلمینه یوز رأس اسراء مسلمین ویرمك اوزره واقع اولان مصالحه‌لرینك
صورت وثیقه‌سین کتب وتصویر ایلدی وبر ظهورینه بناء تحریرینی ترك وتأخیر ایلدیك لکن صورت مفروضه‌ده
ایادی مشرکینده بولنان اسراء مسلمین یوز رأسه بالغ اولمدیغی پدیدار اولسه کرکدرکه مسلمین نقض صلحه
ابتدار ایتمیوب همان یدلرنده بولنان اسرانك قلیل وکثیر عددلرنجه رأسا برأس اعطاء اسراء مشرکینله اتمام صلحه
بذل اقتدار ایده‌لرکه شرطلری یوز رأسده رأسا برأس واقع اولمشیدی پس حکم کل بعضده دخی اعتبار اولنمق امر
شایعدر حتی یدلرنده مسلمیندن اسیر واحددن غیری ناموجود ایسه دخی مفاداتندن اعراض ایلمك حق مسلمینده
مستحب ومحمود کوریلمز بناء علیه مشرکین اسراء مسلمیندن کزیده‌لرینی اخفا وعلیل واختیارلرینی اظهار
وابدا ایلسه‌لر مفاداتلرندن امتناع ایلمك حق مسلمینده قطعا سزا کوریلمزکه مفادات اسرا انجق حرمت اسلام ایچون
اولوب بونلرك حرمتلری دخی کزیده‌لرك حرمتلری ایله علی السوا بلکه بونلر احترامه الیق واحرادر مکر مسلمین
بونلرده مفاداتدن اظهار نکوللرنده مشرکینك کتم ایتدکلری اسراء مسلمینی اظهارلرین مأمول ایده‌لر اول حینده
نظر مسلمین بولنمغله امتناعلری مشروع ومعقول کوریلور لکن ینه مشرکین کتم ایتدکلری اسرایی اظهار
ایتمزلرسه کرکدرکه امام اظهار ایلدکلری ضعفاده مفاداتی اختیار ایلیه مکرکه بو اختیاری توهین امر
مسلمینه بادی ومسلمین اوزره جرأت مشرکینه مؤدی اوله اول حینده مسلمیندن دفع مذلت ایچون مفادات
ضعفایه تصدی ایلمز کورمزمیسنکه مشرکین بر اسیر مسلمی انجق یوز اسیر مشرکله مفادات ایده‌رز دیو اصرار
ایلسه‌لر امام ایچون امتناع مفادات جائز وسزاوار اولور اکرچه مسلم واحد یوز مشرکدن افضل ایدوکی آشکاردر
لکن امتناعی انجق دفع توهین دین ایچون ایدوکی پدیداردر پس مانحن فیه‌ده دخی بویله‌در واکر اهل حصنك
رسوللری کلوب حصنی مسلمینه تسلیم اوزره نفسلریچون اهل واموالری اوزره استیمان ایدوب مسلمین دخی

اول وجه اوزره اعطاء امان ایتمکله حصنه دخوللرنده اول رسوللر ایچون اهل ومالدن هیچ نسنه اولمدیغی
عیان اولسه امانله انجق اول رسوللر کامران قیلنور زیرا اعطاء امان انجق موجوده متعلق اولوب معدومه
متعلق اولمامغله صورت مفروضه ده امان نفسلری حقلرنده موجوده مصادف اولمغله متحقق واهل ومالری حقلرنده
معدومه مصادف اولمغله غیر متحققدر لکن بعد الدخول حصنده بولنان جمیع اموال بزمدر دیو دعوی ومدعالری
اوزره یمین ایلسه لر قول آنلرك قوللری ایدوکی مستبیندر که وجه آخر ایله ممکن الوقوف اولمادیغی قریبا تبیین
ایلدیك واکر اهل حصن ذراریلری اوزره اخذ امان ایتسه لر ایسه بو باب مذکورده لفظ ذریت اولاد واولاد
اولاده شامل اولوب اولاد بنین واولاد بنات اولبابده متساوی اولدقلرین بیان ایلدیك کورمزمیسنکه الله تعالی
حضرت عیسی علیه السلام حقنده دخی اولئك الذین انعم الله علیهم من النبیین من ذریة آدم الآیة نظم کریمنده
ذریت آدم علیه السلامدندر دیو تعبیر ایلمدی حال آنکه انجق اولاد بناتندندر مترجم فقیر دیر که آیت مذکورهنك
ذیلنده ومن ذریة ابراهیم واسرائیل قول شریفنده دخی حکم مذکور اوزره دلیل آخر واردر کذلك اوائل کتابده
باب مذکورده یحیی بن یعمر رحمه الله تعالینك حجاج لجاجله واقع اولان حکایه سنده دخی دلیل آخر واردر انتهی
واکر اهل حصن نسالری اوزره اخذ امان ایتسه لر ایسه لفظ نسا انجق ازواجدن عبارت ایدوکی نمایاندر که للذین
یؤلون من نسائهم کذلك یظاهرون من نسائهم آیت جلیله لرنده نسا ایله مراد انجق ازواج ایدوکی بیکماندر
واکر نسللری اوزره اخذ امان ایتسه لر ایسه لفظ نسل معناده لفظ ذریتله سیاندر واکر اولادلری اوزره اخذ امان
ایتسه لر ایسه لفظ اولاد قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره انجق اولاد صلبیدن عبارت قیلنمق عیاندر که
لفظ اولاد انجق اولاد صلبیده حقیقت واولاد اولادده مجازدر وارادهٔ حقیقت ممکن ایکن ارادهٔ مجاز عدیم الجوازدر
اما بعض اهل حصنك اولاد صلبی ناموجود ایسه آنك حقنده اولاد بنینی مقصود قیلنور که اولاد بنین دخی
بطریق المجاز اولاددن معدود وحقیقتله عمل متعذر اولدقده مجاز ایله عمل واجب ایدوکی مشهور ومشهوددر
اما اولاد بنات انسانك اولادی اولمامغله حکم امان آنلرده اثبات اولنماز لکن اولاد بناتده امام محمد رحمه الله تعالیدن
اشبو روایتدن بشقه حکم امانده دخوللری بابنده روایت خصاف اوزره قول آخر دخی واردر که بیانی باب مذکورده
امرار اولنمشدر واکر بنیلری اوزره اخذ امان ایتسه لر ایسه لفظ بنین قول محمد رحمه الله تعالی اوزره بناتله مختلطین
اولان بنینه دخی تناوله حسباندر وامام مشار الیه بو موضعده دیر که قیاس قول ابی حنیفه رضی الله عنه اوزره
لفظ بنین انجق ذکوره شامل وذکور ایله مختلطه اولان بناتنه حکم امان غیر متناولدر وشارح الکتاب یمن الله تعالی
کتابه یوم الحساب دیر که قیاس قول ابی حنیفه دن مرادی بنی فلان ایچون وصیتده واقع اولان قول ابی حنیفه اوزره
قیاسدر لکن بو باب مذکورده بیان ایلدیك که مسئلهٔ امانده قول ابی حنیفه دخی قول محمد کبی اختیار استحساندر
زیرا بناء امان توسع اوزره واقعدر وهم امانده اناثی ادخال قیلمق حق ذکوره موجب نقصان اولمدیغی ظاهر
وساطعدر لکن مسئلهٔ وصیت بشقه در ولفظ ولد ده بنین وبنات مختلط وغیر مختلط البته داخلدر که اسم ولد انسانه
ولادتله نسبت اولنان جمیع افراده شاملدر واکر مسلمین دار موادعه اولمیان ارض حربه داخل اولوب کنایسلرندن
بر کنیسه یه واصل اولسه لر اول کنیسه یی تخریب وتحریق ایله افنا بلکه ایچنده حاجتلرین قضا ومسلمین کندو
منکوحه لرینه وجاریه لرینه جماع ایتمك مثللو معاملاتله تحقیر وازدرا قیلملری جائز وسزا کوریلور زیرا کنیسه لری
سائر مسکنلری ایله برابر بلکه کنیسه لرنده اجراء شرکله عصیانلری اکثر اولمغله عند المسلمین سائر مسکنلرندن
احقردر ومؤلف کرامت نهادك بو قول اصابت نژاد ایله مرادی انجق معابد مشرکین اولان بیع نصاری وکنائس
یهود وبیوت نیران مجوس ایله معابد مسلمین اولان مساجدك فرقلرینی ایراددر که مساجد نمازگاه مسلمین اولوب
انجق ایچنده عبادت اولنمق ایچون مبنی ومفرز اولمغله مثال کعبه مصالح عباددن خالصا لله تعالی محمی
ومحرزدر قال الله تعالی وان المساجد لله بناء علیه مساجده تبول وتغوطله قضاء حاجت بلکه ایچنده
امرأه وجاریه سنه مجامعت بلکه حال جنابتده دخول ایلك مثللو اعمال قطعا حلال کوریلمز اما ذکر اولنان
معابد مشرکین انجق اظهار شرك ایچون بنا قیلنمغله حکمده مساکن مشرکینله همحال بلکه
مساکنلرندن زیاده بدفال اولدیغندن آنلرده ذکر اولنان اعمال استحلال اولنور واکر بر حربی مسلمینی ایچنده
اهل وولدی موجود قریه نك اهالیسی اولان سبی اوزره دلالت شرطیله نفسی واهل وولدی ایچون امانه
طالب اولسه حق مسلمینده اول شرط اوزره اعطاء امان جائز ومناسب کوریلور ومؤلف همت مآب اصل کتابده
بو موادعه نك دخی صورت وثیقه سین اکتتاب ایلمدی لکن بو ظهورینه بناء ترك اطناب ایلدیك بعده دیدیکه

صورت مفروضه ده حربی مزبور مسلمینی ایچنده اهالیدن قلیل وکثیر جماعت سبیی موجود اولان بر قریه یه
دلالت ایلدکده اتیان مشروطله قولنه وفا ایتمش اولمغله نفس واهل وولدنده حکم امانه رعایت اولنور اما اول
قریه ده اهل وولدندن غیری کمسنه لر غیر موجود ایسه نفس واهل وولدی فیء مسلمیندن معدود قیلنور زیرا حین
موادعه ده مسلمینی ایچنده هم سبی وهم اهل وولدی بولنان بر قریه یه اوزره دلالته ضامن اولوب وامان مسلمین دخی
اول ضمانه تعلیق متضمن اولمشیدی پس اویله بر قریه یه دلالتی بولنمادقده نیل امانی ممکن اولماز کذلك اول قریه ده
اهل وولدندن غیری انجق بر یاخود ایکی کمسنه موجود اولسه ینه بالجمله فیئدن معدود قیلنورلر زیرا شرط قیلنان
اول قریه ده اهل وولدندن غیری سبی موجود اولمقدر ولفظ سبی اسم جمع اولوب جمع متفق علیهك اقلی انجق
ثلثه اولمغله صورت مفروضه ده عدم تحقق مشروط واضح ومشهوددر حتی اولبابده حربی مسفور اشبو قریه ده
جماعت سبی وار ایدی لکن کیتمشلر دیو اعتذار ایلسه ینه هیچ بر امانندن بهره دار قیلنماز زیرا امانی ایچنده
جماعت سبی بولنان قریه یه اوزره دلالته تعلیق اولنمشیدی شمدی بو قریه ده جماعت سبی بولنمادیغی رسیدهٔ
تحقیق اولمشدر وهم اعطاء اماندن مقصود مسلمین انجق دلالتی ایله اخذ سبیه قادر اولملریدر وفی الاصل قریه ده
بولنوب قبل الدلالة ذاهبین اولان سبیله بو مقصودك عدم حصولی ظاهردر لکن مسلمین حربی مذکوره
معسکره حین دخولنده بلا شرط اعطاء امان ایتمشلر اولوب صکره اول حربی سز بکا نفس واهل وولدم اوزره
امان ویریکز سزی وصف مشروح اوزره بر قریه یه دلالتم شرطیله وبن اول شرطه وفا ایتمزسم عملله سزك
بینلریمزده عقد امان اولماسون دیو عهد وپیمان ایلدکدن صکره مسلمینی بر قریه یه دلالت ایدوب اول قریه ده اهل
وولدندن غیری سبیدن نام ونشان بولنماسه اگر چه اهل وولدی فیء اسلامیان قیلنور انجق نفسی کما کان حکم
امانده اسکان اولنور زیرا مسلمین امان اهل وولدینی دلالت مشروحه یه تعلیق ایتمشلر اولوب اول دخی حاصل
اولمامغله آنلر حرز امانده داخل اولمادیلر اما امان نفسی قبل الشرط حاصل اولمش اولمغله مأمننه بالغ اولدقجه
حکم امانی زائل اولماز وآنك بینلریمزده عقد امان اولماسون قولی آنی مأمننه موصل اولمامغله اول قولله امان ثابتی
باطل اولماز اما مسئلهٔ سابقه بشقه در که آنده امان نفسی امان اهل وولدی کبی شرط مرقومه متعلق ایدی
وشرط مرقوم بولنمادقده امان نفسی دخی متحقق اولماز واکر بر حربی مسلمین اکا نفسی اوزره اعطاء امان ایلمك
اوزره مسلمینی سبیدن عدد مسمی اوزره دلالتی شرط والتزام ایلسه اول حربی وفاء شرطی اتمام ایدرسه من کل
الوجوه امانله یکام قیلنوب هیچ براسیره دلالت اوزره قیام ایلمزسه کرك قتل وکرك استرقاقدن امان نفسی استتمام
ایده مز اما بعض اسرا اوزره دلالت ایدوب لکن عدد مسمادن اقل اولسه شرط امانی مکمل اولمامغله فیء مسلمین
قیلنمسی بلا جدالدر ومقتضای قیاس حق مسلمینده شرط مذکور ایله استیمانندن اقدم قتلی مشروع اولدیغی کبی
صکره دخی مشروع اولمقدر لکن مقتضای استحسان مسلمین آنی قتلدن ممنوع اولملریدر زیرا بعض مشروطه
وفاسی درکار اولوب تمام مشروطه وفاسنده قتل واسترقاقدن امین اوله جغی آشکار ایکن بعض مشروطه وفاسی
مورث شبهه اولوب قتل دخی شبهاتله مندریء اوله جغی بدیدار اولدیغندن قتلی جائز وسزاوار دکلدر نکته سی
اولدر که دلالت مرقومه ظاهرده معنای شرطی متضمن ایسهده منفعت مسلمینه نظر ایله آنده معنای عوض دخی
مستکندر ومعنای شرطه نظر ایله قتلی ممکندر که مشروط انجق تمام شرطه مقابل ومقارندر ومعنای عوضه
نظر ایله حربی مرقوم آمندر که بعض معوض بعض عوضه معادل ومراهندر پس قتل کبی شبهاتله مندریء
اولان امورده معنای عوضی ترجیحله قتلی تحریم وتقبیح ایلدیك واسترقاق کبی شبهاتله ثابت اولان امورده معنای
شرطی ترجیحله استرقاقنی تجویز وتصحیح ایلدیك بوندنصکره مؤلف بلاغت رهین جانبیندن یاخود بر جانبدن
اعطاء رهنله مشروط اولان موادعه نك دخی صورت وثیقه سین تحریر وترصین ایلدی لکن بو باب منعقد مده
مباحث رهنی علی وجه الاستقصا ذکر وتبیین ایلدیك والله تعالی اعلم

باب من نکاح اهل الحرب ما لا یجوز فی دار الاسلام * یعنی اهل حربدن واقع اولوب دار اسلامده مثلی واسع
اولمیان نکاحلره متعلق باب کثیر المنافعدر اکر بر حربی حال کفرنده اختینله ازدواج ایلدکدنصکره حربی
مرقوم اختین مرقومتینله برابر قبول اسلامله کسب رواج ایلسه لر نظر اولنور قول ابی حنیفه وابی یوسف
رحمة الله تعالی علیهما اوزره ایکیسنی عقد واحد ایله تزوج ایلمش ایسه ایکیسینك دخی نکاحی باطل اولور
وعقد بنله تزوج ایلمش ایسه نکاح اولی صحیح ونکاح ثانیه باطل اولور وقول مذکور ابراهیم النخعی وقتاده
رحمة الله تعالی علیهمانك دخی قوللریدر اما قول محمد رحمة الله تعالی علیه اوزره عقد واحد وعقد بنله تزوجی

مطلب طلق احدى نسائه الاربع ولم يسم

برابر اولوب همان قنقیسنی دیلرسه ابقا برله مفارقت اخراده مخیر قیلنور لکن بر ذمی دار اسلامده اختینی تزوج ایدوب
بعده جمله سی قبول اسلامله شرفیاب اولسه لر آنده قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه بالاتفاق جواب صوابدر
وجهی اولدرکه حرمت جمع الاختین احکام اسلامدن اولوب ذمی دخی معا ملاته راجع اولان امورده حکم اسلامی
التزام ایتمش اولمغله عقد واحد ایله تزوجنده هر برنده و عقد بنله تزوجنده بالکز ثانیه ده نکاحی صحیح وتام
اولمامش اولور اما اهل حربدن تحریم جمع الاختین ایله خطاب تکلیف قاصر اولوب حکم اسلامی التزام ایتمدکلری
دخی ظاهر اولمغله بعد صحة النکاح اسلامله بعض نساسنده حرمت عارض اولدقده وجوب تفریقده مؤثر اولمیوب
انجق وجوب تخییر ده مؤثر قیلنور نظیری شول مسلمدرکه دورت عورتلرندن لا علی التعیین برینی ثلثا
تطلیق ایلیه مسلم مزبور تعیین مطلقه ده تخییر اولنوب جمیع نساسندن یاخود علی التعیین برندن تفریق
اولنماز و علی هذا القیاس امام محمد رحمه الله تعالی دیمشدر که بر ذمی بر عورتی بغیر صداق تزوج ایلدکدن
صکره ایکیسی بردن قبول اسلام ایلسه لر عورتک مهر مثلی زوجی اوزره الزام اولنور اما حربی بشقه در که
اوزرینه مهر مثلی الزام اولنماز ومؤلف بدیع التحریر بو کلامی مبسوطنده بسط وتقریر ایدوب دیدیکه ابتغاء نسا بذل
مهور ایله ماله مخصوص اولمق حکم اسلامدن اولوب حق امتده ثابت وحق رسول الله صلی الله علیه وسلمده
غیر ثابت اولمقده نساء اربع اوزره زیادهنک حرمتی منزلنده درکه حرمت مزبوره حکم اسلامدن ایکن حق امتده
مثبت وحق رسول الله صلی الله علیه وسلمده غیر مثبتدر وحق اهل حربده احد الحکمین مثلا حکم ثانی ثابت
اولمدقده حکم آخر مثلا حکم اول دخی مثبت اولماز لکن امام ابو حنیفه وامام ابو یوسف رحمة الله تعالی علیهما
مسئله تزوج اختینده سبقت ایلین مقالاری اوزره بو وجهله استدلال ایلدیلرکه بعد الاسلام منعی واجب اولمغه
سبب انجق جمع اختیندر وجمع اختین انجق اختینک ایکیسی ایله حاصلدر و قابل استدامت اولان امر اوزره
استدامت منزلهٔ انشاء جدیده نازل اولمغله عقد مزبور حکمده حربیدن بعد الاسلام متحصل کبی اولور
بناء علیه ایکیسنی عقد واحد ایله تزوج ایتمش ایسه ایکیسینک بردن نکاحلری باطل اولوب عقد بنله تزوج
ایتمش ایسه بالکز ثانیهنک نکاحی عاطل اولور ونساء اربع اوزره زیاده ده دخی حکم شرعی بنسه بویله درکه مثلا

مطلب اذا جمع اهل الذمة بين الاختين

نساء خمسی عقد واحد ایله نکاحنده بعد الاسلام نکاحلری جمیعا باطل وعقود مترتبه ایله نکاحنده انجق
نکاح خامسه عاطل اولور کورمزمیسنکه حرمت مذکوره اهل ذمتده دخی انجق بو طریقله ثابت اولمشدر پس
طریق مذکور اهل ذمت واهل حرب بینلرنده مشترک وغیر منفادر واهل حرب حرمت جمعی التزام ایتمدکلری کبی
اهل ذمت دخی التزام ایلمزلر حتی اهل ذمت جمع اختین ایلدکلرنده امام قبل المرافعه منعله تعرضلرینه اقدام ایلمز
بو وجهله امام ابو حنیفه رضی الله عنه بغیر صداق نکاحده دخی اهل حربی اهل ذمتله برابر قیلوب بعد الاسلام
الزام مهر مثلی هر برنده مقرر ایلمشدر بونه نصکره مؤلف واجب الاجلال مذهب مشروحنی اثبات ایچون اصل
کتابده سرد اسانیدایله ذکر ایلدیکی احادیث وآثار ایله استدلال ایلدی آنلردن بریسی عبد الله بن عمر رضی الله
عنهمادن روایت اولنان حدیث جلیلدر دیمشدر که غیلان بن سلمة الثقفی رضی الله عنه قبول اسلام ایلدکده
نکاحنده اون عورتی وارایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم خذ منهن اربعا یعنی آنلردن دورت عددینی اخذ
وزیاده سنی ترک قیل دیو اکا امر وتخییر ایلدیلر بعده حضرت عمر رضی الله عنهک زمان خلافتنده غیلان مرقوم
عورتلرین تطلیق و مالنی اوغللری بینلرنده تقسیم ایتمکله حضرت عمر رضی الله عنه آنی احضار و سن عورتلرک
تطلیق و مالکی اوغوللرک بینلرنده تقسیم می ایلدیک دیو علی وجه العتاب استفسار ایلدکده غیلان دخی
بلی ایتدم دیو اقرار ایلدی اول حینده حضرت عمر رضی الله عنه اکا تهدید و وعید ایله دیدیکه انی لاری الشیطان
فیما یسترق من السمع سمع بموتک فقذفه فی نفسک ولعلک لا تمکث الا قلیلا وایم الله ان لم تراجع نساءک وترجع فی مالک
ثم مت لاورثهن من مالک ثم لآمرن بقبرک ان یرجم کما یرجم قبر ابی رغال یعنی یا غیلان بن ظن ایده رمکه شیطان
اهل سمادن استراق سمعله اخذ ایلدیکی اخبارده سنک موتکی ایشیدوب قلبکه القا ایلدی وامیدایده رمکه
سن دنیاده انجق مکث قلیل ایله مکث ایدرسین وایمان الهیه قسمدرکه اکرسن عورتلرینک نکاحنه مراجعت
ومالکه دخی رجوع ایتمیوب صکره فوت اولورسک البته بن عورتلریکه مالکدن میراث ویروب بعده البته والبته
قبر ابی رغال رجم اولندیغی کبی سنک قبرک دخی رجم اولنمغله نامه امر ایده رم مترجم فقیر دیرکه ابو رغال اول
کسنه درکه حضرت صالح علیه السلام آنی جمع صدقات اموال ایچون ارسال ایتمشیدی صکره امر شریفنه
مخالفتله اهل مکه ده اظهار سوء سیرت ایتمکله قبیلهٔ ثقیف آنی قتل ایلدیلر امام ثعالبی ثمار القلوبده بویله نقل ایلدی

اما کتب سیرده مذکوردرکه ابو رغال ثقیفدن بر کسنه درکه آنی اهل ثقیف صاحب الفیل اولان ابرههیی طریق
مکه اوزره دلالت ایچون ارسال وتعیین ایلمشلردر تا که طائف جانبندن مکه یه قریب بر فرسخدن اقل اولوب
مغمس تسمیه اولنان موضعه واصل اولدقده هالک اولمشدر وموضع مرقومده الی هذا الیوم رجم اولنان
قبر آنک قبریدر انتهی امام محمد رحمه الله تعالی دیرکه بن ظن ایده رمکه فعل مرقوم غیلاندن حال مرضنده
واقع اولمشدرکه حضرت عمر رضی الله عنه آنی جائز و واسع کورمدیلر ومحمد بن عبد الله رضی الله عنه
اورحمه الله تعالیدن مرویدر دیدیکه ابو مسعود بن عبد یالیل بن عمرو بن عمیر الثقفی رضی الله عنه قبول اسلام
ایلدکده نکاحنده سکز عورتی وارایدی ایچلرندن دورت عددینی اخذده مخیر اولدی بنه امام محمد رحمه الله تعالی
دیرکه بزه ثقه عبد الله بن لهیعهدن اول دخی وهب جیشانیدن اخبار ایلدیکه ضحاک بن فیروز الدیلمی پدری
فیروزدن روایت ایدر پدری دیدیکه اسلامی قبول ایلدم حال آنکه نکاحمده ایکی قز قرنداشلر وارایدیلر همان
رسول الله صلی الله علیه وسلم بکا برندن مفارقتله امر ایلدیلرینه امام محمد رحمه الله تعالی دیرکه فیروز دیلمی
صنعاده ساکن اولان اهل فارسدن ایدی قبول اسلام ایدوب اسلامی حسن و فوت بولمشدر لکن شیخ امام
شمس الائمة الحلوانی لا زال مذاقه حلوا بالتکریم الصمدانی دیرکه ذکر اولنان احادیث وآثار عند ابی حنیفه
رضی الله تعالی عنه ایکی وجهک بریله تأویل اولنمق استبثار اولنوربری اولدرکه ذکر اولنان نکاحلرک اصل
انعقادلری تحریم جمع اختین وتحریم مافوق الاربع نازل اولمازدن اقدم حاصل اولمغله صحت اوزره واقع اولمشیدی
شمدی معنای مزبور بعد نزول التحریم امر ممتنعدر وبری اولدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینک اختر احدیهما یاخود اختر منهن اربعا قول شریفلرنده اختیندن برینی یاخود مافوق الاربعدن
دوردینی اختیار ایله مراد حقیقتدارلری آنلری نکاح سابقله امساک اولمیوب بلکه تجدید عقد ایله انتخاب
واستبثاردرکه آنک جوازینه ابو حنیفه رضی الله عنه دخی قائل ایدوکی آشکاردر بونه نصکره مؤلف
مصیب الکلام احد الزوجینک دار الحربده اسلامنی ذکر واعلام ایلدی اول بابده خلاصهٔ مرامی
اولدرکه دار الحربده مسلم اولان زوج اولوب زوجه سی دخی کتابیه ایسه اول عورت کما فی السابق
نکاحنده ابقا اولنورکه مسلم ایچون من اول الامر نکاح کتابیه جائز ایکن جواز ابقاسی بطریق الاولی در
اما زوجه سی کتابیه اولمیوب یاخود قبول اسلام ایلین انجق زوجه سی ایسه بو صورتده بینلرنده وقوع فرقت
متقرر اولوب انجق وقوع مفارقتلری اوچ حیضک انقضاسنه دک متوقف ومتأخر قیلنور زیرا نکاحلری صحیح
اولدقدنصکره برسبب فرقت تقرر ایلمک واجبدر که فرقتلرین موجب اوله و قبول اسلام ایلین احد الزوجینک
اسلامی تقریر ملکه سبب ایدوکی واضح ایکن ازالهٔ ملک نکاحه سبب اولمغه صالح دکلدر وکفر اوزره اصرار
ایلین احد الزوجینک کفری دخی نکاحده موجود ایکن فرقتده مؤثر اولمیه جغی معلوم ومشهوددر پس
فرض مذکور اوزره استدامت نکاحلری متعذر واسلام وکفرلری دخی سبب فرقت اولمیه جغی متقرر اولدقده
حکم ایده رزکه وقوع فرقتلری انقضاء مدت عدت اوزره متوقف اولوب اول زمانه دک متأخر قیلنورکه
انقضاء مدت طلاق رجعیدن وقوع فرقتده مؤثر اولمغله بو بابده دخی مؤثر قیلنور زیرا زوجین مزبورین
دار اسلامده موجود اوله لر ایدی ایچلرندن مصر کفر اوزره اوچ کره عرض اسلام اولنوب امتناع ایلدکده
تفریق میانلری معروف ومعهود ایدی شمدی آنلردن ولایت امام منقطع اولوب اوزرلرینه عرض اسلام ممکن
اولمامغله عورتک اوچ حیضنی مصر اوزره اوچ کره عرضک مقامنه اقامت متعیندر واکر مسئلهٔ مزبوره ده
قبول اسلام ایلین احد الزوجین اوچ حیضک انقضاسندن اقدم دار اسلامه قادم اولسه عند اهل الحجاز
جواب مسئله بنه جواب متقدمدر اما عند اهل العراق بینلرنده حقیقة وحکما تباین دارین ظاهر اولمغله
انقضاء حیضاته منتظر اولنمیوب همان ابتداء خروجنده وقوع فرقتلری متقرر قیلنور زیرا دار الحربده بولنان
اهل حرب اهل دار اسلام حقلرنده حکم میتده ایدوکی محققدر قال الله تعالی اومن کان میتا فاحییناه الآیة
یعنی فی الاصل میت ایکن یعنی کفر و ضلال اوزره ایکن بز عظیم الشان اسلامه هدایت وارشاد ایله احیا
قیلدیغمز کسنه ظلمات کفرده مؤبد اولان کسنه کبی میدر مترجم فقیر دیرکه آیت مذکوره حضرت حمزه یاخود
حضرت عمر یاخود حضرت عمار رضی الله عنهم ایله ابو جهل حقلرنده نازله اولمشدر لکن ما نحن فیهده بو آیت
شریفه ایله اهل حرب دار الحربده حکم میتده قیلنمق اوزره استدلال انجق لفظ میت بمعنی اهل الحرب ولفظ
احیا بمعنی الاخراج الی دار الاسلام اولمق اوزره مبنی ایدوکی سوق کلامدن ظاهر حالدر لکن عندیمزده بولنان

تفاسیرده معنای مذکوره ظفریاب اولمدیغمزدن بشقه آیت مذکوره مکیه اولوب نزولی هنوز دار اسلام
ودار الحربك امتیازلرندن اقدم واقع اولمغله معنای مرقومه حملی بعید الاحتمال وعلی الاطلاق کافر بالنظر
الی المسلم حکم مبتده دریمك دلالت مطلوبه وافی اولمدیغی بلاجد الدر انتهی ورسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرینك کریمهٔ مکرمه‌لری حضرت زینب رضی الله عنها دار الحرب ایکن مکه‌دن دار اسلام
اولان مدینه‌یه هجرت ایدوب بعد زمان زوج قدیمی اولان ابو العاصی رضی الله عنه دخی شرف اسلامله
مشرف اولوب اول دخی مدینه‌یه مهاجرت ایتدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت زینب
رضی الله عنهایی اکا زوجیت اوزره رد وتسلیمه مباشرت بیورمشلرایدی لکن رد وتسلیملرنده اختلاف علما
حاصل اولوب عمرو بن شعیب والدندن ووالدی دخی جدندن نکاح جدید ایله ردینی روایت ایدوب امام
عامر الشعبی رحمه الله تعالی دخی نکاح سابق ایله ردینی روایت ایلدی پس رد مذکور نکاح جدید ایله واقع اولمش
ایسه بزیمچون یعنی اهل عراق ایچون برهان ساطعدر اما نکاح سابق ایله واقع اولمش ایسه آنك دخی باب تأویلی
واسعدر واول بابده امام زهری رحمه الله تعالی رد مذکور قبل نزول الفرائض واقع اولمشیدی دیو تأویل
وامام قتاده رحمه الله تعالی قبل نزول سورهٔ برأه واقع اولمشیدی دیو تعلیل وامام شعبی رحمه الله تعالی قبل نزول
ولا تمسکوا بعصم الکوافر واقع اولمشیدی دیو تفصیل ایلدی پس اقوال مذکوره‌ده بیان واردرکه حکم مذکور
نزول آیات مذکوره ایله منسوخ اولوب حقیقة وحکما تباین دار بیننده بین الزوجین عصمت نکاحلری مرتفع
اوله جغی نمایاندر اگرچه امام زهری رحمه الله تعالی دیمشدرکه یوم فتح مکه‌ده قریشدن بعض نسوان
قبول اسلام ایدوب زوجلری شرك اوزره فرار ایتمشلرایدی بعده زوجلری دخی قبول اسلامله عودت ایتدکلرنده
رسول الله صلی الله علیه وسلم آنلری نکاح سابقلری ایله زوجلرنده ابقا بیوردیلر زیرا عکرمه بن ابی جهلك
رضی الله عنه زمن آباء عورتی ام حکیم رضی الله عنها وحکیم بن حزام رضی الله عنهك عورتی حقلرنده حکم مذکور
روایت اولنمشدر اکن بوقولك وجهی اولدرکه نسوان مزبوره‌نك زوجلری انجق حدود مکه‌دن اولوب
فتح مکه ایله مفتوحه اولان ساحل بحره فرار ایتمشلرایدی اول وجهله بینلرنده تباین دارین واقع اولمامشیدی
واگرچه ابوسفیان دخی مر الظهران نام موضعده حکم دار الاسلامده اولان معسکر رسول الله صلی الله علیه وسلم
ایچده قبول اسلام ایتدکده زوجه‌سی هند هنوز مکه‌ده شرك اوزره ایدی بعد الفتح اول دخی قبول اسلام
ایتمکله رسول الله صلی الله علیه وسلم آنی دخی نکاح سابقلری اوزره ابوسفیانه رد ایلدیلر دیو روایت اولندی
لکن آنك دخی وجهی اولدرکه ابوسفیان موضع مرقومده خوف سیفله اظهار اسلام ایلمشیدی اما هنوز دینی
قدیمندن بالکلیه خروج ایتمکله اسلامی قوت بولمامشیدی وقتلدن سلامتی انجق رسول الله صلی الله علیه وسلم
عم اکرملری حضرت عباس رضی الله عنهك شفاعتیله آنی جار امین قیلدقلرندن ایدی کورمزمیسنکه وقت
مرقومده بعد اظهار الاسلام عساکر مسلمینی فوجا بعد فوج کوردکده حضرت عباس رضی الله عنهه خطابله
ان ابن اخیك صبح فی ملك عظیم یعنی یا عباس قرنداشك اوغلی ملك عظیم صاحبی بر پادشاه اولمش دیدکده
حضرت عباس رضی الله عنه لیس هذا بملك وانما هو نبوة یعنی یا ابا سفیان بو شوکت وشان اثر ملك دکلدر
انجق اثر نبوتدر دیدی اول حینده ابوسفیان اوذاك یعنی یاخود نبوتدر دیدی ومعلومدرکه کلام مذکور
معتبر الاسلام اولان کسنه‌دن محتمل الصدور دکلدر وابوسفیان هنکام مزبورده حسن الاسلام اولمدیغنده
علماء اعلام اجماع ایدوب انجق اسلامی قنقی وقتده کسب قوت ایلدیکنده بعض نزاع ایتمشلردر بوندنصکره مؤلف
اصابت نهاد عبد الله بن ابی بکر رضی الله تعالی عنهمادن روایت قیلنان حدیث جلیلی شو وجه اوزره ذکر وایراد قیلدیکه
امیه بنت بشر رضی الله عنها قبول اسلامدنصکره جانب رسالتپناهی‌یه فرار ایلدکده زوجی ارض کفرده هنوز کفر
اوزره برقرار ایدی صکره عدتی منقضیه اولدقده رسول الله صلی الله علیه وسلم آنی سهل بن حنیف رضی الله
عنهه تزویج ایلدیلر صکره زوج اولی دخی قبول اسلام ایله کلمشیکن آنی اکا رد ایتمدیلر بوحدیث جلیلده دخی
فرقت زوجین تباین دارینله وقوعنه دلیل واردر وامام محمد رحمه الله تعالی قبول اسلامله دار الحربدن خروج
ایلین مهاجره اوزره ایجاب عدتده بوحدیث ایله استدلال ایدر اما امام ابو حنیفه رضی الله عنه مهاجره اوزره
ایجاب عدت ایتموب مهاجره‌یی حکم عدتده شول دار الحربده سبی اولنان جاریه منزلنه انزال ایدرکه بوایکی
صورتده دخی وقوع فرقتلری حکما تباین دارینله استحصال اولنور وحدیثله استدلاله شوتقریبله مانع اولورکه
امیهٔ مرقومه‌نك اگرچه قبل النکاح انقضاء عدتی مجزومدر لکن اعتدادی امر رسول الله علیه السلام ایله واقع

اولدیغی غیر معلومدر وسعید بن جبیر رحمه الله تعالی‌دن مرویدر دیدیکه اذا لحقت المرأة بارض الحرب
فلا تعتد بها فی نسائك یعنی بر عورت ارض حربه التحاق ایلدکده سن آنی نساء منکوحه‌لرکدن عد والحاق قیلمه
بز دخی بوقولی اخذ ایدوب علی وجه الایضاح دیرزکه بر عورت مسلمه ایکن ارتداد ایله یاخود ذمیه ایکن نقض
عهد ایله حربیه اولوب دار الحربه لاحقه اولدقده حقیقة وحکما تباین دارین تحقق ایتمکله زوجندن بائنه
ومطلقه اولور لکن بوعورت اوزره عدت بالاجماع غیر واجبه‌درکه عدت حکم اسلامدندر وحربیه حکم اسلامله
غیر مخاطبه‌در اما قول محمد رحمه الله تعالی اوزره حکم مهاجره بشقه‌در وعند ابی حنیفة رضی الله عنه حکم
عدتده ایکیسی برابردر اگرچه مهاجره حامل بولندقده قبل وضع الحمل تزوجی غیر ممکندر لکن حکم مذکور
وجوب عدتدن اولمیوب بلکه بطننده ولد ثابت النسب متمکن اولمغله مولاسندن حامل اولان ام ولد منزلنده
قیلندیغی متبین اولدیغندندر حتی امام حسن رحمه الله تعالی ابی حنیفه رضی الله عنه‌دن روایت ایلدیکه مهاجرهٔ
حامل تزوج ایدرسه جائز کوریلور انجق قبل وضع الحمل زوجی اکا قربان ایده‌مزتاکه ماء نفسی ایله زرع غیری سقی
ایتمش اولمیه اولبابده مهاجره شول مسبیه منزلنده‌درکه مولاسی آنی حامل ایکن آخره تزویج ایلیه بوندنصکره
مؤلف عمیق المرام اناله الله تعالی فی دار الثواب کل مارام دیدیکه بر حربی دار الحربده بر عورتله اول عورتك قزینی
عقد واحد یاخود عقدینله متزوج اولوب بعده هیچ برینه مس ایتمدین جمله‌سی قبول اسلامله مبتهج اولسه‌لر
عند ابی حنیفة رضی الله عنه ایکیسنی عقد واحد ایله تزوج ایتمش ایسه ایکیسینك بردن نکاحلری باطل وعقدینله
تزوج ایتمش ایسه انجق نکاح ثانیه باطل اولور زیرا نکاح مزبور منزلهٔ نکاح الاختینه نازل وبونده دخی وجوب منع
واعتزال انجق معنای جمعدن حاصلدر وعند محمد رحمه الله تعالی نکاح بنت علی کلا التقدیرین صحیح ونکاح
ام فاسددر زیرا عندنده جمع النکاحین قبل الاسلام حق اختینده سبب حرمت اولمق ثابت اولمدیغی کبی
ام وبنت حقلرنده دخی مثبت اولمامغله نکاح بنت کرك متقدم وکرك متأخر حکم صحتی مستثبت اولور وبنت اوزره
واقع اولان مجرد عقد صحیح حرمت امی مستلزم اولوب ام اوزره واقع اولان عقد صحیحدن حرمت بنت لازم
اولمامغله علی کلا التقدیرین نکاح بنت صحیح ونکاح ام باطل اولمق امر متحتمدر نکته‌سی اولدرکه حرمت مصاهره
حرمت رضاع وحرمت نسبك نظیریدر وحرمتین مزبورتین عند تقرر السبب دار اسلامده ثابت اولدیغی کبی
دار الحربده دخی ثابت اولور پس حرمت مصاهره دخی آنلرکبیدر واگر مسئلهٔ مزبوره‌ده ام وبنتدن هر برینه
داخل اولمش ایسه علی کلا التقدیرین بالاتفاق ایکیسینك بردن نکاحلری باطل اولورکه آنلردن هر برینه دخولی
بسبب المصاهره اخرایی علی التأبید محرم ونکاحنی مبطلدر واگر انجق برینه داخل اولمش ایسه علی قول محمد
رحمه الله تعالی نظر اولنورکه اگر مدخول بها انجق ام اولوب دخولی دخی بعد تزوج البنت واقع اولمش ایسه
ایکیسینك بردن بطلان نکاحلرینی موجب اولورکه بنت اوزره عقد صحیحی حرمت امی موجب وامه دخولی
دخی حرمت بنتی مستوجبدر لکن امه دخولی قبل تزوج البنت واقع اولمش ایسه نکاح ام صحیح اولورکه امه دخولی
حرمت بنتی موجب اولمغله بعد دخول الام بنت اوزره عقدی فاسد ایکن حرمت امی موجب اولمیه‌جغی
امر صریحدر واگر مدخول بها انجق بنت ایسه نکاح بنت صحیح اولورکه حق امده متحقق اولان عقد مجرد حرمت
بنتی موجب اولمیه‌جغی محتاج توضیح دکلدر وعلی قول ابی حنیفة وابی یوسف رحمة الله تعالی علیهما بنه
نظر اولنور اگر ایکیسنی عقد واحد ایله تزوج ایتمش ایسه ایکیسینك بردن نکاحلری اگرچه من اصل باطلدر
اما بوصورتده بعد الاسلام انجق مدخول بهاسی ام اولسون بنت اولسون نکاحی جائز ونکاح اخری فاسد
وباطلدرکه بوایکیدن هر برینه دخولی اخرایی محرم ونکاحنی مبطلدر واگر عقدینله تزوج ایتمش ایسه ینه نظر
اولنور اگر اولا تزوج ایلدیکی بنت اولوب دخولی دخی اکا واقع اولمش ایسه نکاح بنت صحیح ونکاح ام لاجل المصاهرة
باطل صریحدر واگر اولا بنتی تزوج ایتمشیکن دخولی امه واقع اولمش ایسه ایکیسینك بردن نکاحلری باطل اولورکه
بنت اوزره واقع اولان عقد صحیحی حرمت امه موصل وامه دخولی دخی حرمت بنتی محصل اولور واگر اولا تزوج
ایلدیکی ام اولوب دخولی دخی اکا واقع اولمش ایسه نکاحی کما کان صحیحدر اما اولا تزوج ایلدیکی ام ایکن
دخولی بنته واقع اولمش ایسه ایکیسینك بردن نکاحی باطل صریح اولور زیرا بنت اوزره عقدی معنای جمعی
متضمن اولمغله صحیح اولمیوب بنته دخولی دخی نکاح امی مبطل اوله‌جغی محتاج تصریح دکلدر بوصورتده
بعد الاسلام بنتی تزوجی جائز وامی تزوجی غیر ممکندرکه دخول بنت نکاح امی محرم ایدوکی متعین وحق امده
متحقق اولان عقد مجرد حرمت بنتی موجب اولمیه‌جغی متبیندر بنه مؤلف دقیق الکلام اسکنه الله تعالی

فى وسط دار السلام دیرکه برحربى دار الحربده برحره ایله مملوکهٔ غیر اولان برامه یی معا تزوج ایدوب صکره
جمیعا قبول اسلام ایلسه‌لر عند محمد رحمه الله تعالى حره وامه بینلرین جمعك حرمتى حقلرنده ثابت اولمامغله
حال شرکلرنده نکاحلرى على کل تقدیر جائز ونافذ الاحکامدر وبعد الاسلام حاللرى نکاح جدید اولمیوب
انجق استدامت نکاح ایکن امه وحره اوزره نکاحك استدامتى دخى احکام اسلامدن اولمغله نکاحلرى
مستدام قیلنور لکن مؤلف جلیل بوفصلده قول ابى حنیفه رضى الله عنه نه وجه اوزره اولدیغن ذکر
وتفصیل ایلمدى لکن بعض علما دیدیلرکه قول ابى حنیفه رضى الله عنه اوزره دخى جواب مسئله
وجه سابق اوزره درکه حقلرنده حکم خطاب انجق بعد الاسلام ثابت ومتحقق اولمشدر وبعض علما دیدیلرکه
عند ابى حنیفه رضى الله عنه مسئلهٔ اختین کبى بونده دخى بعد الاسلام امه وحره اوزره معا عقد جدید ایتمش
منزلنه نازل اولمغله نکاح امه باطل اولور مؤلف کرامت الیف الف الله تعالى بینه وبین الحور العین باحسن التألیف
دیرکه برحربى دار الحربده عقد واحد یاخود عقدینله دورت عورتله ازدواج ایندکدن صکره عورتلریله برابر جمیعا
سبى واخراج اولنسه‌لر قول محمد رحمه الله تعالى اوزره ایچلرندن ایکیسنى اختیار ایله کسب ابتهاج ایدرکه حق عبیدده
ایکیدن زیاده سى حق احرارده دورتدن زیاده منزلنده ایدوکى بى لجاجدر وقول ابى حنیفه وابى یوسف
رحمه الله تعالى علیهما اوزره هیچ برنده ابقاء نکاحى قابل اولمیوب بلکه جمله سینك نکاحلرى باطل اولور
اما تزوجلرى عقد واحد ایله حاصل اولدقده بطلان نکاحلرى ظاهر وغیر مشکلدرکه اسیر مزبور شول حر
مشرك منزلنده نازلدرکه عقد واحد ایله بش عورتى تزوج ایدوب صکره جمیعا دین اسلامده داخل اوله‌لر
اما تزوجلرى عقود متفرقه ایله متحقق اولدقده بو مسئله ایله قریبا سبقت ایلین زوج ونسانك جمیعا قبول
اسلاملرى مسئله سى ما بیننده فارق اولدرکه مسئلهٔ اسلامده حکم اسلامه نظر ایله نکاحى انجق دورت اوزره زیاده‌ده
صحت اوزره واقع اولمامشیدى وحکم اسلامله منع واعتراضى واجب اولدقده فساد نکاح انجق حکم اسلامله صحت
اوزره واقع اولمیان نکاحه راجع اولور اما بو مسئلهٔ سبیده حین تزوجنده حر اولمغله حکم اسلامله نکاحى تمام
ار بعده صحت اوزره قائم اولمشیدى وبعد السبى ایکیدن زیاده‌ده ابطال نکاحى واجب اولوب بعض نساده ابطالى
بعض آخرده ابطالندن اولى اولمامغله جمله سندن تفریقى لازم اولور واکر برحربى ایکى صغیرهٔ رضیعه یى تزوج
ایلدکدن صکره ایکیسنى برعورت ارضاع ایدوب بعدزمان اول حربى زوجتینى ایله قبول اسلام ایلسه‌لر بو صورتده
قبل الاسلام رضاعله اختین اولدقلرندن حین تزوجلرنده اختین اولملرى صورتله منشا و بناء الاقدام اولمغله
آنده بیان اولنان اختلاف اعلام بونده دخى اجرا واتمام اولنور لکن ارضاعلرى اصالةً وتبعا اسلاملرندن صکره واقع
اولورسه بالاجماع ایکیسینك بردن نکاحلرى فاسد ومنقطع اولور وامام ابو حنیفه رضى الله عنه امام محمد رحمه الله
تعالى نك عقد واحد ایله نکاح اختینده بعد الاسلام اختیندن برینى ابقاده مخیر قیلینور قولنى ابطالده بو مسئلهٔ
مجمع علیها ایله استدلال ایدر لکن امام محمد رحمه الله تعالى جوابنده دیرکه مسئلهٔ مزبوره‌ده اسلاملرى
قبل الارضاع واقع اولدقده حاللرى حین تزوجلرنده جمیعا مسلمین بولندقلرى حالله یکسان وبرمسلم رضیعتینى
تزوج ایلدکدن صکره ایکیسنى برعورت ارضاع ایندکده اول مسلم ایله ایکیسى بینلرنده وقوع فرقت عیاندرکه
مفسد نکاح اولان اختیت ایکیسنده جمیعا نمایان اولمشدر اما منازع فیها اولان مسئلهٔ سابقه بشقه درکذلك
زوج ورضیعتین اهل کتابدن ایکن یالکز زوج قبول اسلام ایدوب صکره ایکیسنى برعورت ارضاع ایلسه بودخى
ذکر اولنان اجماع اوزره‌در واکر برحربى بر رضیعه ایله بر کبیره عورتى تزوج ایدوب کبیره ذات لبن اولمغله صغیره‌یى
ارضاع ایدوب هیچ برینه قربان ایتمدین جمیعا دین اسلامده داخل اولسه‌لر قول ابى حنیفه رضى الله عنه اوزره
ایکیسینك بردن نکاحلرى باطل اولورکه قبل الاسلام رضاعله ام وبنت اولدقلرندن صکره بینلرینى جامع اولدقده
ایکیسنى بردن بعد الارضاع مجددا تزوج ایتمش منزلنه نازل قیلنور وقول محمد رحمه الله تعالى اوزره نکاح بنت
ثابت وانجق نکاح ام باطل وذاهبدرکه بنت اوزره عقد صحیحى حرمت امى موجب وام اوزره عقد مجردى حرمت
بنتى غیر مستوجبدر واکر ارضاعى بعد الاسلام واقع اولمش اولسه بنه بالاتفاق ایکیسینك بردن نکاحلرى باطل
وبعد الاسلام تزوجلرى منزلنه نازل قیلنور کذلك یالکز زوج قبول اسلام ایلدکدن صکره کبیره اول صغیره‌یى
ارضاع ایلسه بنه فساد نکاحلرى اجماع اوزره‌درکه ام ایله بنتى جمعك حرمتى ایله مخاطب اولان انجق زوج ایدوکى
بلا نزاعدر واکر یالکز کبیره قبول اسلام ایدوب صکره صغیره‌یى ارضاع ایتمش اولسه عند محمد رحمه الله تعالى
آنك نکاحى ابطال وبنتك نکاحى ابقا وایقاع اولنور زیرا حین ارضاعنده حرمت جمعله مخاطب اولان زوجى

حربى ایدوکى مقرر اولمغله کبیره نك کندو اسلامندن صکره ارضاعى اسلامندن اقدم ارضاعى ایله برابر کوریلور
واکر مسئلهٔ مزبوره‌ده قبول اسلام ایلین انجق صغیره نك باباسى اولوب صکره کبیره صغیره‌یى ارضاع ایلسه
بو صورتده ایکیسینك بردن فساد نکاحلرى اجماع اوزره‌در اما عند ابى حنیفه رضى الله عنه فساد نکاحلرى
ظاهردرکه بو مسئله نك جمیع صورتنده قولى اول وجه اوزره صادر اولمشدر لکن عند محمد رحمه الله تعالى وجهى
اولدرکه بنت اولان صغیرهٔ مزبوره باباسنك اسلامى ایله مسلمه اولوب آناسى ایله برابر نکاحى حکم اسلامله صحیح
اولمدیغندن نکاحى باطل وام اولان کبیره نك دخى بنت اوزره عقد ایله نکاحى فاسد وزائل اولمغله امام مشار الیه
بو صورتده ایکیسینك بردن فساد نکاحلرینه قائل اولمشدر توضیحى اولدرکه برکمسنه بر رضیعه‌یى تزوج
وتطلیق ایلدکدن صکره برکبیره‌یى تزوج ایدوب بعده اول کبیره صغیرهٔ مزبوره‌یى ارضاع ایلسه البته اول کبیره
دخى اول کمسنه اوزره حرام اولور زیرا صغیره وقتا من الاوقات اول کمسنه نك عقد صحیح ایله نکاحنده ایدى والحالة
هذه بنت کبیره اولدى وبنت اوزره عقد مجرد حق امده تأبید حرمتى موجبدر واکر اهل حربدن زوج وزوجه
دار الاسلامده مستأمنین ایکن زوج قبول اسلام ایدوب زوجه سى دخى کتابیه بولنوب دار الحربه قصد عودت
ایلسه عودتنه رخصت ویریلمز زیرا اسلام زوجدن صکره نکاحلرى مستدام قیلنمغله تحت مسلمده بولنان مستأمنه
اولدیغندن اهل ذمتده ادخال اولنوب زوجه اقامتده زوجنه تابعه اولمغله ابتداء امرده برمسلمه نکاح اولنمش منزلنده
انزال قیلنور کذلك زوج مزبور قبول ذمت ایندکده بنه حکم مذکوردرکاردرکه ذمى دخى مسلم کبى اهل داریمزدن
ایدوکى آشکاردر ومسئلهٔ مرقومه‌ده اول عورت آنك عورتى ایدوکنى انکار ایله اظهار خصام ایلسه
قول عورتك قولى اولمغله زوج اوزره اقامت بینه الزام اولنور وعورت اوزره نکاحه شهادتده شهادت اهل
حربه اصغا اولنمازکه عورت زعم زوج وزعم شهود اوزره ذمیه اولمغله ذمى اوزره شهادت حربى مشروع
وروا کوریلمز لکن انکار نکاحى زوجك اسلام وذمتى قبولندن اقدم ظاهر اولسه اولبابده زوجى مسلمیندن اقامت
بینه قیلسه دخى قاضى اوزرلرینه برشیئله قضایه قادر اولماز زیرا زوج وزوجه مستأمنین اولنوب زوج دخى دار الحربده
واقع اولان عقد ایله انعقاد نکاحنى ادعا ایتمکله قاضى بین المستأمنین بومثللو دار الحربده جارى اولان حقوق
معامله‌ده قضا ایله فصل مدعى ایده‌مز واکر مسئلهٔ مزبوره‌ده زوج قبول اسلام ایدوب عورت دخى کتابیه
دکل ایسه کرکدرکه قاضى اول عورت اوزره عرض اسلام ایدوب قبول ایدرسه نکاحلرین ابقا وتحقیق
ونکول ایدرسه میانلرین تفریق ایلیه زیرا زوج وزوجه تحت ولایت قاضیده متمکن اولملریله قاضى ایچون قبولنى
اسلامدن امتناع ایدرسه آنك اوزرینه عرض اسلام وامتناعى اوزره بناء تفریق ایلمك ممکندر وبعد التفریق
عدتى منقضیه اولدقدن صکره اول عورت ایچون رجوع دار الحربه رخصت ویریلور زیرا شخص مسلم ایچون
من اول الامر نکاح غیر کتابیه جائز اولمدیغندن بو بابده دخى بعد اسلام الزوج نکاحلرى مستقر اولمامقله عورت ایچون
حکم ذمت متقرر اولماز انجق عدت زوج مسلمك حق لازمى اولمغله قبل انقضاء العدة خروجنه اذن رخصت
ممنوعدرکه حامل اولمسى محتمل وولدى تبعا للاب مسلم اوله جغى امر مقطوعدر لکن صورت مفروضه‌ده
زوجى قبول اسلام ایتمیوب انجق قبول ذمت ایلسه عورت ایچون رجوع دار الحربه رخصت ویریلمز بو تقدیر
اوزره نکاحلرى مستقر اولمغله زوجنه تبعا ذمیه اوله جغى متقرر اولور واکر مسئلهٔ مفروضه‌ده قبول اسلام
ایلین انجق عورت ایسه کرکدرکه زوجى اوزره عرض اسلام اولنوب امتناع ایدرسه تفریقله قطع وصلت اولنه
وبو بابده زوج ایچون رجوع دار الحرب ممکندرکه زوج حکم اقامتده زوجه سنه تابع اولمیه جغى متعیندر
على الخصوص تفریق بینلرى متبین دخى اولمشدر مؤلف حقایق نویس جمعه الله تعالى فى دار الانس
مع خیر انیس دیرکه مسئلهٔ مزبوره‌ده قاضى هنوز عرض اسلام ایتمدین زوج مزبور دار الحربه ذاهب اولسه
بو تقدیر اوزره حقیقةً وحکما تباین دارین واقع اولمغله وقوع فرقتلرى مترتب اولور وهى فرقة بغیر طلاق
والمرتد لیس من اهل النکاح لأن النکاح یعتمد الملة ولا ملة المرتد وقد قررنا هذا فى شرح المختصر یعنى فرقت
مرقومه بلا طلاق فرقت مجرده درکه زوج مذکور دار الحربدن قبول اسلامله عودت ایدوب عورت مزبوره‌یى
تزوج ایلسه اکا طلاق ثلث ایله مالك اولور ومرتد اهل نکاحدن دکلدرکه نکاح برملته مستنددر ومرتد ایچون
شرعا ملت یوقدر وبز بومبحثى شرح المختصرده تقریر ایلدیك مترجم فقیر دیرکه مسئلهٔ مفروضه‌ده مرتده
دائر کلام اولمامقله والمرتد لیس من اهل النکاح قولى بو مقامده بحسب الظاهر برکلام اجنبیدر لکن وجه ایرادى
قریبا ظاهر اولور وعلى کل حال عبارتى مقصود بنه قطعا وافیه اولمدیغندن کمال تعقید اوزره جاریه‌در انتهى

بوندن صکره مؤلف جلالت اصیل ذکری سبقت ایلین مسئلهٔ مهاجره نك بعض فروعنی تفصیل ایدوب دیرکه برعورت دارالحربدن قبول اسلامله فرار ایلدکده زوجی دارالحربده کفر اوزره مصر ایکن آنی تطلیق ایلسه اول عورت اوزره طلاقی واقع اولمیوب صکره قبول اسلامله کلوب آنی تزوج ایلسه ینه اوج طلاقله مالك اولور اما عند ابی حنیفه رضی الله عنه وجه مسئله ظاهردرکه عندنده مهاجره اوزره عدم وجوب عدت تقریر سابقدن متقرردر واما عند محمد رحمه الله تعالی وجهی اولدرکه حربی ومسلم بینلرنده حکم عصمت منعدم ایکن زوج حربینك وقوع طلاقی ایله حکمیز حربی ومسلم بینلرنده اثبات معنای عصمتی مستلزمدر بناء علیه امام مشار الیه صبت سجال المغفرة علیه دیمشدرکه زوج مرقوم هجرت زوجه سندن صکره قبول اسلام ایدوب صکره تطلیق ایتمش اولسه طلاقی واقع اولور زیرا عورت عدتنده اولدیغندن بشقه زوجین مسلمیندن بری دارالحربده بولنسه دخی عصمتله حکمیز جائز وواسع کوریلور وامام مومی الیه اسبغ الله تعالی نعمه علیه بوبابده دارالحربه لاحق اولان مرتدی اتخاذ اساس ایدوب زوج مهاجره یی اکا قیاس ایلمشدرکه مرتد مرقوم دارالحربده حالردتنده عورتنی تطلیق ایلسه عورت عدتنده ایکن ینه اوزرینه طلاقی واقع اولمیوب قبول اسلامله دار اسلامه رجوع ایدوب یاخود دارالحربده قبول اسلام ایلدکدن صکره تطلیق ایلسه عورت عدتنده اولوب زوج دخی مسلم اولمغله وقوع طلاقی ظاهر وساطع اولور حتی زوج مهاجره امانله داراسلامه دخول بعده تطلیق ایتمش اولسه مهاجرهٔ مزبوره آنك عدتنده ایکن ینه اوزرینه عدم وقوع طلاقی مقرردرکه زوج مزبور هنوز حربی اولمغله صورت ظاهره ده داراسلامده بولنمسیله دارالحربده بولنمسی برابردر کورمزمیسنکه برعورت حره برعبدك تحت نکاحنده ایکن بعدالدخول اول عورت زوجنی اشترا ایلسه البته نکاحی فاسد اولوب عورت اوزره ایجاب عدت اجرا اولنور وزوج مزبور هنوز زوجه سینك عبدی ایکن زوجه سنی تطلیق ایلسه اوزرینه طلاقی واقع اولمازکه مملوك ومالکه سی بینلرنده بسبب النکاح حکم عصمت منعدم ومرتفعدر اما عورت آنی اعتاق یاخود بیع ایلدکدن صکره تطلیق ایلسه اوزرینه طلاقی واقع اولورکه عدتنده اولدیغندن بشقه حکم مالکیتی منقطع اولمشدر واکرمهاجرهٔ مزبوره حامل بولنسه قول ابی حنیفه رضی الله عنه اوزره حین هجرتنده دارالحربده مشرك بولنان زوجی ایچون قبول اسلام ایلسه دخی مهاجرهٔ مزبوره نك قرقرنداشنی تزوج واسع کوریلور زیرا مهاجره اوزره عدت واجبه اولمیوب زوج اخره تزوجی جائز اولمامق انجق بطننده ولد ثابت النسب بولندیغندن اولمغله مولاسندن حامل اولان ام ولد موقعنده واقع اولمش اولور وذکر اولنان ام ولدك مولاسی ایچون ام ولدك قرقرنداشنی تزوج واسع کوریلوب انجق ام ولد وضع حمل ایدنجه یه دك قرقرنداشنی وطئ واسع کوریلمزتا که ماء نطفه سنی رحم اختنده جامع اولیه پس مهاجره دخی بویله در واهل حربدن سبی اولنوب زوجی دارالحربده قالان عورتك دخی حکمی بویله در واکر برحربی قبول اسلامله داریمزه خروج ایدوب زوجه سنی دارالحربده ترك ایلسه اکرچه تباین دارینله بینلرنده فرقت واقع اولور لکن زوجه سی حامل ایسه زوج آخره تزوجی واسع کوریلمز اکرچه زوجه سی اوزره عدت غیرواجبدر لکن بطننده ولد ثابت النسب بولنمق عدم جواز تزوجنی موجبدر انجق ولد مزبورك نسبی زوجنه لازم قیلنماز مکر فرقتلرندن صکره آلتی آیدن اقلده متولد وقادم اوله زیرابینونتی عند تباین الدارین بلاعدة حاصل اولمغله بحسب الحکم طلاق قبل الدخول منزلنده نازل اولور واکر برعورت دارالحربده قبول اسلام ایدوب اوچ حیضی دخی منقضی اولمغله زوجی ایله بینلرنده فرقت حاصل اولسه بوفرقتله دار اسلامه خروجی ایله حاصل اولان فرقت حکم عندنده متماثلدرکه ایکی صورتده دخی فرقت اول عورت کرك دارالحربده وکرك داراسلامده حرهٔ مسلمه وحکم اسلامله مخاطبه ایکن متحصل اولمشدر مؤلف عظیم الخصال اعظم الله تعالی له الاجر والافضال دیرکه برحربیه دارالحربدن قبول اسلامله وزوجی دخی امانله معادار اسلامه خارج اولسه لر بوصورتده سلطان مسلمین زوجنه عرض اسلام ایدرسه زوجی اسلامدن امتناع ایدنجه یه دك وعرض اسلام ایتمزسه عورت اوچ حیضی اتمام ایدنجه یه دك آنك عورتی اولمق اوزره ابقا اولنور زیرا زوج مزبور من وجه ذمی کیدرکه سلطانك تحت ولایتنده بولنمغله سلطان اکا عرض اسلامه قادردر وفی الحقیقه حربیدرکه رجوع دارالحربه مقتدردر پس حربی اولدیغنه نظر ایله اوچ حیضك تمامنده وقوع فرقتلری ایله حکم ایدرز وذمی کبی اولدیغنه نظر ایله اسلامدن امتناعنده وقوع فرقتلری ایله حکم ایدرز وعلی کلا التقدیرین عورت اوزره بعد الفرقة اوچ حیضله عدت واجبه اولوب عدت ایچنده تطلیق ایدرسه اوزرینه طلاقی دخی واقع اولور

زیرا دار اسلامده عورتله برابر بولندیغندن من وجه ذمی کبیدر دیو قریبا بیان ایلدیك کورمزمیسنکه سلطان بینلرین تفریق ایتمیوب انجق زوج اول عورتنی اولاخلع ایدوب صکره عدت ایچنده تطلیق ایلسه یاخود قبل الخلع ثلاثا تطلیق ایلسه اوزرینه طلاقی واقع اولور پس بعد التفریق دخی بویله درکه بوفرقت طلاقله فرقتدر اما مسئلهٔ مفروضه ده عورت یالکز چیقوب بعد زمان زوجی دخی امانله چیقمق بشقه درکه آنده اوزرینه طلاقی واقع اولماز زیرا عورتدن صکره زوجی دارالحربده قالمغله بینلرنده حکم عصمت منقطع واوزرینه طلاقی غیرواقع اولمشدرتا که کلوب اهل داریمزدن اولمدقجه اوزرینه طلاقی واقع اولماز ومانحن فیهده حین فرقتده زوجی آنکله داراسلامده حاضر بولنمغله طلاقی واقع اولمامق حالتلری آنده بروجهله ظاهر اولمامشدر بناء علیه بزدخی عورت عدت ایچنده بولندقجه طلاقی واقع اولور دیو حکم ایلدیك والله اعلم

باب تزویج الاسیر والمستأمن فی دار الحرب * یعنی اسیر یاخود مستأمن اولان مسلمك دارالحربده حکم ازدواجنده مسائل شدیدة الاحتیاجدر مؤلف کثیر الاحسان زوجه الله تعالی بالخیرات الحسان دیرکه مسلم دارالحربده اهل حربدن کرك حره وکرك امه یی کتابیه دخی اولسه تزوج ایلمك مکروه کوریلور وحضرت علی رضی الله عنه دن بووجه اوزره منقولدر وجهی اولدرکه تزوجی کاهیجه دارالحربده بقاء نسبنی موجب اولدیغندن بشقه کاهیجه دخی ولدینی تعریض رق ایتمکی مستوجب اولورکه زوجه سی حامل ایکن سبی اولنسه آنك اوزرینه بطننده بولنان ولدی رقیق اولمق مترتب اولور وکاه اولورکه اولادی کفار ایله تجمع وتوافق ایدرك اخلاقلریله تخلق ایدر لکن کراهت مرقومه عین نکاحده یاخود محلنده یاخود شرطنده بولنان برمعنادن واقع اولمامغله صحت نکاحنه مانع اولماز لکن قول محمد رحمه الله تعالی اوزره نکاح مزبورك صحتی شاهدلری مسلمیندن اولمق اوزره موقوفه در وقول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه مسلمین وکفاردن اولمق برابردرکه بومخالفلری کتب فقهیه ده مسئلهٔ نکاح ذمیه ده مذکوره ومعروفه در لکن دارالحربده بولنان مسلم نفسی اوزره ارتکاب زنادن خوف ایدرسه حقنده نکاح مرقوم جائزدرکه زنادن تحرزی فرض ایکن اول تحرزه انجق نکاحله فائز اولور نظیری اولدرکه برمسلم داراسلامده برمسلمك یاخود ذمینك امهٔ مملوکه سنی تزوج ایلدکده مکروه کوریلور مکرنفسی اوزره ارتکاب زنادن خوف ایلیه مانحن فیه دخی بویله در واکر اهل حرب ایچلرنده اسیر بولنان حرهٔ مسلمه یاخود حرهٔ ذمیه یی اشترا قیلمش اولسه زمسلم مزبور ایچون خوف زنادن امین اولسه دخی آنی تزوج ایلمك جائز وسزا کوریلورکه آنلردن هربری اهل داریمزدن حره اولمغله اهل حرب اشترا واسترقاقله آکا مالك اولمیه جقلری هویدادر پس مسلم ایچون بونلردن هربرینی کندورضاسیله داریمزده تزوج صحیح اولدیغی کبی دارالحربده دخی تصحیح اولنور اما اهل حربك اسر واشترا ایلدکلری برامهٔ مسلمه یاخود ذمیه اولسه مسلم ایچون دارالحربده آنی تزوج ایلمك مکروه کوریلور مکرنفسی اوزره ارتکاب زنادن خائف اوله زیرا اهل حرب احرازایله اول امه یه مالك اولمشلردر حتی قبول اسلام ایلسه لر ینه مملوکه لری قیلنور بوجهتله آندن حاصل اولان ولدی اهل حربك عبدی قیلنمغه باعث اولور ودارالحربده واقع اولان نکاح مرقومسله ینه دارالحربده نکاح بلاشهود بینلرنده فرق عظیم واردرکه نکاح مرقوم وجه مشروح اوزره جائز ونکاح بلاشهود نفسی اوزره زنادن خائف اولسه دخی غیرجائزدر کذلك دارالحربده نکاح مرقوم اوزره دخی شهود مسلمین بولنمادقده قول محمد رحمه الله تعالی اوزره جمیع صورده غیرجائزدر زیرا بوصورتلرده منع نکاح انجق شرط جوازی اولان شرطك انعدامندندر ومنع مذکور بحسب المعنی عین نکاحده بولنان برمعنی یاخود منکوحه سی مجوسیه یاخود وثنیه اولمق کبی محل نکاحده بولنان برمعنی ایچون منعه راجعدر وبویله موضعلرده نفسی اوزره زنادن خائف اولوب اولمامق مفید اولمامغله نکاحی قطعا تجویز اولنماز اما نکاح سابقده منع شرعی انجق ولدینی تعریض رق ایتمك مثللو محاذیر مذکوره دن نشئت ایدوب تعریض ولد مثللو محذورلری شرط ومحل کبی نکاحه متصل اولان امور دن اولمامغله تحرز زنا کبی اعتبار شرعده آنلردن اهون واولی اولان فائده سی ظاهر اولدقده اول نکاح بلاکراهة جائز کوریلور واکر اهل حرب برمدبره یاام ولدی اسیر ایدوب صکره آنی دارالحربده مسلم مزبوره تزویج ایلسه لر بوتزوجی تجویز اولنماز زیرا نکاح بلاولی جائز اولمیوب اهل حرب دخی بونلره احراز ایله مالك اولمدقلرندن بونلرك ولیلری انجق مولالریدر ومولالرینك بوبابده اذنلری متعذردر لکن مولالری دار اسلامدن آنلره مکتوب یازوب تزوجلرینه اذن ویرمش ایسه اولبابده مسلم مزبور ایچون تزوجلری جائز اولور زیرا بونلر هنوز ملك مولالری اوزره باقیه لردر ومولالرینك مکان بعیددن مکتوبی الکتاب ممن نأی کالخطاب ممن دنا مثلی اوزره قریب وحاضر ایکن بالمشافهة اذنی منزلنده در

بناء علیه بونلرك مولالری اماناله دار الحربه داخل اولسه لر مدبره وام ولدینه مكان خالیده ظفر بولدقده وطئی
جائزدر كه بونلرملك مولالری اوزره باقیه لردر مكر حربی بونلری وطئ ایتمش ایسه مولالر ایچون وطئلری جائز
كوریلمزكه برعورت اوزره طهر واحده اجتماع رجلین غیرجائزدر اما حربی وطئنی ترك ایدرسه مولاسی ایچون بعد
الاستبرا ینه وطئی جائز كوربلورالكن وطئ مكاتبه مولاسی ایچون قبل الاسر جائز اولمدیغی كبی بعدالاسر دخی جائز
اولمازز یراعند كتابته ملكندن خارج كیدر كذلك مكاتبه یی اسیرایلین حربی دارالحربده آنی مولاسنه تزویج قیلسه
ینه وطئی جائز كوریلمزكه مكاتبه حقیقتده ملكی اوزره عقد كتابته باقیه اولمغله بینلرنده حكم نكاح قطعا ثابت اولماز
اما مدبره وام ولد بشقه دركه حربی آنلری دار الحربده مولالرینه تزویج ایلسه وطئلری جائز كوریلوركه
بوصورتده وطئلری ملك قدیم ایله درحكم نكاحله دكلدر كورمزمیسنكه قبل التزوج دخی دارالحربده مولالر ایچون
وطئلری حلال كوریلمش ایدی واكر اهل حرب برمسلمك حرّه یاخود مملوكهٔ غیراولان منكوحه سنی اسیرایدوب
صكره اول مسلم اماناله دارلرینه داخل اولسه منكوحه سیله بینلرنده منعقد اولان نكاحلری هنوز باقی اولمغله اكاظفر
بولدقده وطئی جائز كوریلور سؤال اولنورسه كه قول مذكور اكرچه حره ده صحیحدر اما امه ده غیرصحیحدر كه
احرازایله مملوكهٔ اهل حرب اولمشدر حتی قبول اسلام ایلسه لر دخی ینه ملكلرنده ابقا اولنور ومملوك مولاسنه تابع
اولمغله امهٔ مزبوره اهل دارالحربدن اولمشدر وتباین دارین حقیقة وحكما واقع اولدقده باب متقدمده بیان ایتمز اوزره
فرقت زوجینی موجب اولور جوابنده دیرزكه بویله دكلدر زیرا امهٔ مزبوره البته مسلمه یاخود ذمیه اولمغله اهل
دارمزدن اولمشدر واهل حرب اول امه یی دار اسلامده اشترا ودار الحربه ادخال ایتملریله آندن حكم دارمز
منتقض اولمدیغی كبی اسر واحراز ایله تملكلریله دخی منتقض اولماز كذلك صورت اشترالرنده زوجی ایله بینلرنده
منعقد اولان نكاحلری منتقض اولمدیغی كبی اسر واحرازلرنده دخی منتقض اولماز انجق امهٔ مرقومه یی مولای
حربیسی وطئ ایتمش ایسه زوجی ایچون وطئی برحیضله استبرا ایتمدكجه حلال كوریلمز واكر حربی ذكر اولنان
زوجهٔ حره یی وطئ ایتمش ایسه زوج مسلم ایچون اوچ حیضله معتده اولمدقجه وطئی حلال كوریلمز زیرا وطئ
حربی شبهه ایله وطئی حكمنده دركه اهل حربدن واقع اولان تأویل باطل حكم شرعیده تأویل صحیح اوزره
اعتبار اولنور حتی حربی اول حره یی وطئ ایلدكدنصكره بر ولد حاصل اولسه نظراولنور اكرحصول ولدوطئ
حربیدنصكره ایكی سنه دن اقلده واقع اولمش ایسه نسب ولد زوجندن ثابت اولور واكر اكثرده واقع اولمش ایسه
زوجندن ثابت اولماز زیرا زوجه سی وطئ حربی ایله اوزرینه حرام اولمغله بوحرمت شول تطلیق باین ایله
حاصل اولان حرمت منزلنده نازل قیلنور واكر اهل حرب برمسلمك امه سنی سبی ایدوب صكره اول مسلم اماناله
دارلرینه داخل اولسه امهٔ مزبوره یی وطئ ایلمك اكا حلال كوریلمزكه اهل حرب احراز یله اول امه یه مالك
اولملریله وطئ ایلدكده ملك غیری وطئ ایتمش اولدیغندن بروجهله استحلال اولنماز اما مدبره وام ولد بشقه دركه
قریبا ذكر اولندی حتی حربی اول امه یی مولای قدیمنه تزویج ایلسه زوجی حق مسلمده وجه مشروح اوزره
مكروه ایسه ده ینه جائز كوریلوب اول حربینك بشقه برمسلمه یاخود كتابیه اولان جاریه سنی اكا تزویجی منزلنده
قیلنور مؤلف ولایت پناه لازال مقبولا عند مولاه دیركه مسلمیندن برشخص عربی دارالحربده اماء اهل حربدن
برامه یی تزوج ایدوب آندن اولادی ظهور ایلدكدنصكره مسلمین اول دار اوزره استیلا بر اله منصور اولسه لرعربی
مذكورك اولاد صغاری اسلام پدرلری ایله مسلمین واحرار قیلنورلر زیرا صغار مرقومین مولای ام اولان حربینك
مملوكلری ایكن حربی مسفور حین استیلاده مقتول یاخود مأسور یاخود هارب اولدقده منعهٔ مسلمینله
نفسلرین احراز ایتمشلردر وحربینك مملوك مسلمی منعهٔ جیشله احراز نفس ایلدكده اهل حربك قبول اسلامله
دار اسلامه فرار ایلین عبد مراغملری كبی حر اوله جغی معلوم شهرت انداز دراما اولاد كبارلری حال صغرلرنده
اسلام پدرلری ایله مسلمین اولدقلری تحقق اولنمش ایكن بعد البلوغ وصف كفر ایتمشلر ایسه جمله سی مرتدین
اولوب رجال ونسالری اخذ ایلین مسلمین ایچون رقیق قیلنورلر زیرا كبار مرقومین مولای ام اولان حربینك
مملوكلری ایكن مرتدین اولملری حسبیله مولالری اوزره احراز نفسلری حاصل اولمدیغندن حكم عتقه نائل اولمامشلردر
انجق مرتدین مرقومین قتل اولنمیوب همان اسلام اوزره جبر اولنورلر زیرا بلوغله كمال حالرندن صكره اسلاملری
متحقق اولمامشدر و بومثللو حكم اسلامده تبعا للابوین داخل اولملر ارتداد اوزره بالغ اولدقلرنده قتله مستحق
اولمازلركه قتلرنده معنای شبهه ملتحق اولمشدر اما آنه لری اولان امهٔ مرقومه البته اخذ ایلین مسلمینك فیئنده
ادخال اولنور بوصورتده امهٔ مرقومه نك بطننده ولدی وار ایسه اول دخی آنكله معا رقیق اوله جغی بدیداردر كه

بطننده بولنان كندو اجزاسندن جزء واحد ایدوكی دركار وتبعا للاب مسلم ایسه ده تبعا للام رقیق اوله جغی
آشكاردر وهم ولد مذكور بطن امده جنین مستور ایكن احراز نفسی صورتیاب ظهور اوله مز واكر مسئلهٔ
مرقومه ده عربی مزبور اهل حربدن برحره یی تزوج ایتمش اولسه بوصورتده من كل الوجوه صورت سابقه ایله
برابر انجق حكم واحده متفاوتدر كه بونده اولاد كبارى احرار اولورلر كه تولدلری حره دن واقع اولمغله حریت
ام ایله احرار اوله جقلری آشكاردر لكن مرتدین اولملریله آنلردن رجال بالغین اولنلری سبیله رقیق اولمایوب همان
بلاقتل اسلام اوزره اجبار اولنورلر ونساء بالغات اولنلری سبیله رقیق اولدقلرندنصكره آنلر دخی مرتدات
سائره كبی اسلام اوزره اجبار اولنورلر وبنات مرقومه یی دارالحربده بعض مسلمین تزوج ایتمش
اولسه لر عربی مرقومك حرهٔ مرقومه یی تزوجی حره یه امان عد اولنمادیغی كبی تزوج مسلم دخی بنات
مرقومه یه امان عد اولنماز زیرا مسلمین مرقومین دارالحربده مقهورین اولوب بطریق العباره تأمین
ایلدكلرنده امانلری غیرمعتبر ایكن بطریق الدلالة امانلری غیرمعتبر ایدوكی بالاولویه امر مقرردر واولاد
مذكورین ایچون بركمسنه ایله عقد موالات ایلمك جائز كوریلمز وبركمسنه ایله عقد موالات ایتمدكلری صورتده
بیت المال عاقله لری قیلنوب جنایتلرین متحمل اولماز زیرا بابالری عربی اولمغله آنك قومی اولادلرینك دخی
عشیرتی اولمغله عاقله لری اولوب جنایتلرین متحمل ومیراثلرینه وارث اولورلر وبومثللو عاقله وعشیرتی بولنان
كمسنه لر ایچون برفرد ایله عقد موالات ایلمك جائز كوریلمز واكر اهل حربك حربی مرقومه تزویج ایلدكلری
دار اسلامدن سبی ایلدكلری برحرهٔ مسلمه یاخود حرهٔ ذمیه ایسه بو دخی جمیع احكامده مسئلهٔ سابقه ایله
متساویة الاقدامدر انجق حكم واحده متفاوتدر كه بونده حرهٔ مرقومه وبطننده بولنان ولدی فی اولیه جقلری
امرثابتدر زیرا بونده حرهٔ مرقومه حره واهل دارمزدن اولمغله سبیله مملوكه اولمامشدر اما مسئلهٔ سابقه ده
حره ایسه ده حربیه اولمغله سبی مسلمینله مملوكه اولمشدر لكن مسئلهٔ مفروضه ده عربی مرقومه تزویج ایلدكلری
دار اسلامدن سبی ایلدكلری امهٔ مسلمه یاخود امهٔ ذمیه ایسه بونده اولادینك صغار وكبارى برابر وجهله سنده حكم
رق مقرر اولوب نفسلرین منعهٔ جیشله احرازلری هیچ معتبر اولماز زیرا دار اسلامده مأسورمنه اولان مسلم یاخود
ذمینك حقی هنوز اوزرلرنده قائم اولمغله بطریق المراغمه ثبوت عتقلرینه مانع ومقاومدر بناء علیه ذكر اولنان
مأسورمنه اولاد مرقومینه قبل القسمة واصل اولورسه بلاشیء اخذه قادر اولوب بعد القسمة واصل اولورسه
قیمتله اخذه مقتدر اولور انجق مأسورمنه ذمی ایسه بعد الاخذ اولاد مرقومینك صغار وكبارنده بیع اوزره اجبار
اولنور زیرا صغارلری تبعا للاب مسلم اولملریله ذمی عبد مسلمه مالك اولدقده آنی بیع اوزره جبر اولنمق لازمدر
وكبارلری مرتدین اولملریله بوبابده مرتد ایچون حكم مسلم اولوب ملك ذمیدن وجوب اخراجی مستبیندر كه عود اسلام
اوزره وجوب اجباری مقرر واجبار مزبور ذمیدن غیر متصوردر مؤلف اولیا خصال اولاه الله تعالی فی الجنة
اولی النوال دیركه دار اسلامدن مأسوره اولان امه یی وجه مشروح اوزره برمسلم تزوج ایتمیوب همان مولای
حربیسی آنی وطئ ایتمكله اولادی ظهور رندنصكره مسلمین اول دار اوزره استیلا بر اله منصور اولسه لر بوصورتده
امهٔ مرقومه حره اولور كه اوزرینه سبیل وصول برفرد ایچون غیر مأمولدر زیرا فی الاصل مسلمه یاخود ذمیه ایكن
حربینك مملوكه سی بعده ام ولدی اولمشدر و بعد الاستیلا آندن حق حربی دخی ساقط اولمغله لامحاله حره
اولمشدر واولادی دخی اسلام وذمتده آنك منزلنده ایكن منعهٔ مسلمینله نفسلرین احراز ایتملریله آنلر دخی احرار
اوله جقلری ظاهر وممتازدر واولاد مذكورین ایچون دیلدكلری كمسنه لر ایله عقد موالات قیلملری جائزدر كه
بوبابده بابالری ایچون ولا وعشیرت بولنمدیغی معلوم ومتمیزدر اما مسئلهٔ سابقه بشقه دركه ذكر اولندی لكن
مسئلهٔ مفروضه ده اولاد مرقومین كباردن ومسلمینله محاربین اولان كفاردن بولنمشلر ایسه بیان حكملرنده دیرزكه
انالری مسلمه ایسه اولاد مرقومین تبعا للام مسلمین اولدقلرندنصكره ارتداد اوزره بالغین اولمشلردر بناء علیه اكرچه
احرار اولورلر لكن اسلام اوزره اجبار اولنورلر اما انالری ذمیه ایسه اولاد مرقومین تبعا للام اهل ذمتدن معدود
اولوب صكره محاربهٔ مسلمینله ناقض عهود اولمشلردر بناء علیه جمله سی عبید قیلنوب فیء مسلمینده تعهید قیلنورلر
بوصورتده دار اسلامده مأسورمنه اولان كمسنه امهٔ مرقومه یی بدو ملكمدن اسر اولنمغله بن اكا مستحقم دیو
دعوایه شروع ایدرسه قول مذكوری قطعا مسموع اولماز زیرا حربی اكا اسر ایله مالك اولمشدر كه ملكنده
قبول اسلام ایلسه ینه متملك اولور و بعد الاخذ آنی ام ولد دخی قیلمشدر پس مالك قدیمك دخی آنده قطعا حق
اخذی قالمامشدر كورمزمیسنكه مولای حربیسی آنی اعتاق ایتمش اولسه البته عتقی نافذ اولور ایدی كذلك

استيلادی دخی نافذ اولور و بعد نفوذ الاستيلاد حره اولمغله آنده نه مالك قديم ونه غيرك حق اخذی باقی قالماز
بنه مؤلف كرامت پناه لازال مولاه يتولاه ديركه مسئلۀ مفروضه ده امۀ مرقومه بی مولای حربيدن استيلاد ايتمیوب
بلكه آنی حربی آخره تزويج ايتمش اولسه بو صورتده كرك امۀ مرقومه وكرك اولادی مأسور منه مخصوص اولنور
زيرا اولادی بر زوجدن تولد ايتمشلردر كه اول زوجيدن حكم ام ولد آنده تمهد ايتمشدر وآنده و اولادنده هنوز
حق مأسور منهك قيامی آنلرك منعۀ مسلمينله احراز نفسلرنده بطريق المراغمه ثبوت عتقلرينه مانع اوله جغی
بلا كلام مدر بناء عليه مأسور منه آنلره قبل القسمة ظفرياب اولدقده بلا شیء و بعد القسمة قيمتلريله اخذ بر له
بكام قيلنور اماامۀ مرقومه نك بعض اولادی دار الحربده كبير اولوب باباسی دينيله متدين اولمش ايسه نظر اولنور
اكرامۀ مرقومه مسلمه ايسه ولد مزبور اسلام اوزره اجبار اولنور كه تبعا لام مسلم اولمشيكن كفر اوزره بالغ اولدقده
بمنزلة المرتد ايدوكی بديدار در واكر ذميه ايسه والد مزبور اسلام اوزره اجبار اولنماز كه دار الحربده ايكی كافردن
تولدی آشكار در واكر مسئلۀ مزبوره ده دار الاسلامدن مأسوره اولان حرۀ مسلمه ياخود حرۀ ذميه ايسه بو تقدير
اوزره حرۀ مزبوره وحربيدن حاصل اولان اولادی بالجمله احرار اولورلر كه اوزرلرينه برفرد ايچون سبيل
اقتدار اولماز زيرا مأسورۀ مزبوره هم حره وهم اهل دار عزدندر و اولاد ايجق رق وحريتده انالرينه تابع
اوله جقلری بديدار در وتفصيل جواب شول مسئلۀ مشهوره دن صورتياب اولور كه والد حكم نكاح وذبيحه ده
ابويندن قنقيسی من جهة الدين خير ايسه اكا تابعدر حتی احد الابوين مسلم اولدقده ولد اكا تبعا مسلم اولديغی
كبی احد الابوين اهل كتابدن اولدقده دخی اكا متابعدر و اولاد مذكورين كفر اوزره بالغين اولنلرك احكامی
آنالری مسلمه وذميه اولمق بينلرنده قريبا ذكر اولنان فرقدن اخذ واستحكام اولنور و اولاددن حكم
استرقاقده رجال ونسالرينك تفريقلری مرتدين ومرتد اتده جاری اولان حكم اوزره تحقيق اولنور والله اعلم
بالصواب واليه المرجع والمآب

باب اثبات النسب من اهل الحرب من السبايا * يعنی دار الاسلامدن سبی اولنان نسادن نسب اهل حربی اثباتنده مسائل
واجبة الاستثباتدر مؤلف عالی نسب رفعه الله تعالی فی الجنان اعلی الرتب ديركه بر حربی دار الاسلامدن مسلمۀ حره
يا مملوكه بی ياخود ذميۀ حره يا مملوكه بی سبی ايدوب اول حربيدن دخی آنی حربی آخر اشترا واستيلاد ايلدكدن صكره
اهل داری قبول اسلام يا قبول ذمتله استسعاد ايلسه لر نظر اولنور اكر سبيۀ مرقومه مسلمه اولسون ذميه اولسون
فی الاصل حره ايسه بنه حريتی اوزره ابقا اولنور كه دار عزده متأكده اولان حريت قطعا نقض والغا اولنماز
وآنك اولاد صغار وكباری بطريق التبعية بالجمله احرار اولورلر لكن نسب اولادی اول مشتريدن ثابت اولور كه
مشتری آنی شبهۀ باطله ايله علی وجه الملك وطی ايتمش اولديغندن اهل حربك تأويل باطللری حكم شرعيده
منزلۀ صحيحه ده مثبت اولور واول مشتری اوزره حرۀ مزبوره نك مهری وعقری دخی لازم اولماز كه آنك وطئله
استيفا ايلديكی منفعتی حرۀ مزبوره نك بر جزئی منزلنده اولوب مشتری دخی اول جزئی حين استيفا سنده
حربی بولنمغله اول حينده نفس حره بی استهلاك كده برشيئی غارم اولمديغی كبی آنی وطئله استيفاء منافعنده دخی
برشيئی غارم اولماز واكر سبيۀ مرقومه مسلمه اولسون ذميه اولسون مملوكه اولوب فی الاصل مدبره ياخود ام ولد ايسه
البته مولاسی اوزره رد اولنور كه احراز ايله ملك اهل حربدن عد اولنماز و اولاد صغار وكباری بالجمله احرار اولورلر
زيرا كندو مسلمه ايسه اولادی دخی اكا تبعا مسلمين وذميه ايسه اولادی دخی اهل ذمت اوله جقلری معلومدر
وهم استيلاد مشتری قريبا ذكر اولنديغی اوزره تأويل ملكله اولديغندن اولادی منزلۀ ولد مغروره نازل اولوب
ولد مغرور دخی باباسندن ثابت النسب وحر اوله جغی مجزومدر لكن بو صورتده قيمت اولاددن برنسنه باباری
اوزره الزام اولنماز كه وجهی مسئلۀ متقدمده مهر وعقری خصوصنده ذكر واعلام ايلديك نكته سی اولدركه
مشتری مرقوم حين استيلادنده محارب بولنمق مملوكۀ مرقومه دن بر جزئی استهلاك كنده وجوب ضمانه مانع
اولديغی كبی حكم غرور اوزره ولدينی استهلاك كنده دخی مانع اولور سؤال اولنورسه كه مغرور اوزره انجق وقت
خصومتده تقويم اولنان قيمت ولدی ضامن اولمق واجب اولوب قوم مذكورين دخی فرض مزبور اوزره وقت
خصومتده مسلمين ياخود اهل ذمت بولنملری ضمان قيمتی موجب دكلميدر جوابده ديرز كه بلی بويله در لكن
وقت خصومتده وجوب ضمانه سبب انجق استيلاد سابقدر واستيلاد سابق بو بابده وقت حربيتده سبقت ايدوب
موجب ضمان اولمامغله صكره قبول اسلام ايلسه دخی وجوب ضمان متحقق اولماز واكر مملوكۀ مرقومه فی الاصل
مكاتبه ايسه مكاتبه اسرايله ملك اهل حربدن عد اولنمامغله بنه علی حالها كاتبی اوزره رد اولنور واولادی

بحكم

بحكم الغرور احرار قيلنوب باباری اولان حربی مشتری اوزره كرك عقردن وكرك قيمت اولاددن برنسنه الزامله اضرار
اولنماز وقيمت اولادی عدم الزامده وجه سابقدن بشقه وجه آخر واردر كه مشتری مرقوم مكاتبۀ مزبوره نك
قيمت اولادينی غارم اولسه اول غرامتی مولای قديمنه ويرميوب بلكه مكاتبه يه ويرمك لازم اولور ومكاتبۀ مرقومه
نفسی واولادی ايچون تحصيل حريته ساعيه اولوب ما نحن فيهده دخی اولادی احرار قيلنمغله بعض مقاصدينك
حصولی آشكار اولدقدن صكره اخذ قيمتلری جائز وسزاوار اولماز واكر مسئلۀ مفروضه ده مملوكۀ مرقومه امۀ قنه
ايسه اول دخی استيلاد ايلين مشترينك ام ولدی اولوب اولادی احرار اولورلر كه اهل حرب احرازايله ومشتری
دخی شرا ايله اكا مالك اولمغله بعد صحة الاستيلاد قبول اسلامله ملك مشتری آنده استقرار ايلمشدر واكرامۀ
مرقومه بی اشترا واستيلاد ايلين بر ذمی ايسه جواب مسئله بنه ذكر اولنان تفصيل اوزره در انجق امۀ مرقومه مسلمه
ايسه كركدر كه سعايتله عتق تحصيل اولنه زيرا امۀ مسلمه ذمينك يد وملكنده ترك اولنميوب بو بابده دخی بعد الاستيلاد
ملكندن بيعله اخراجی متعذر اولمغله قيمتنده استسعا بر له وجوب اخراجی متقرر اولمشدر ومرتدين وناقض
عهد اولان اهل ذمت كندو دارلری اوزره غالب اولدقلرنده ذكر اولنان جميع احكامده مناب اهل حربه نائب
قيلنورلر كذلك مسلميندن اهل بغی اهل عدلدن سبی ايلدكلرنده آنلر دخی جميع احكام مذكوره ده حكم اهل حربده
داخللردر كه صاحب منعه اولان اهل بغيك تأويل فاسدلری احكام مزبوره ده منزلۀ صحيحه ده نازلدر و بو بابده
اصل اصيل شول امام زهری رحمه الله تعالیدن نقل اولنان قول جليلدر ديمشدر كه بعد رسول الله صلی الله
عليه وسلم هنوز اصحاب كراملری رضوان الله تعالی عليهم اجمعين عالم احياده كثرت اوزره موجودين ومجتمعين ايكن
بعض اسباب بواعث ايله بين المسلمين فتن وحروب ظاهر وحادث اولدقده صحابۀ عصمت مساق بو سياق اوزره
اجماع واتفاق ايلديلر كه تأويل قرآنله استحلال اولنان دمده قصاص واجب اولميه وتأويل قرآنله استحلال
اولنان فرجده حد واجب اولميه وتأويل قرآنله استحلال اولنان مالده ضمان واجب اولميه انجق اخذ اولنان نسنه لر
بعد سكون الحرب بعينه موجود ايسه اصحابنه رد اولنه بناء عليه بز دخی بو بابده ديرز كه اهل بغی اهل عدلك
امۀ مملوكه لرينی سبی ايتمش اولسه لر اهل بغی تائب اولدقده اول امه بی مولاسنه رد ايتملری واجبدر اما ذكر اولنان
مسئلۀ اهل حربدن بشقه در كه اهل بغی امۀ مسبيه يه مالك اولمامغله استيلاد ايلين شخصك ام ولدی اولمديغی
ظاهردر اما اهل حرب احراز ايله مالك اولملريله بعد التملك استيلاد ايلين شخصك ام ولدی اوله جغی باهردر
واكر مسئلۀ مرقومه ده اخذ نسا ايلين لصوص مسلميندن بر قوم غير متأولين ايسه لر بو صورتده واطئ انجق زانی
ومستوجب الحد اولمغله آندن بر وجهله نسب ولد ثابت اولماز زيرا منعه دن مجرد اولان تأويله حكم شرعی مترتب
اولمديغی كبی تأويلدن مجرد اولان منعه يه دخی حكم شرعی مثبت اولماز حتی الولد للفراش وللعاهر الحجر
يعنی ولد انجق صاحب الفراشكدر وزانی ايچون انجق حجر واردر يعنی ثبوت نسبدن بی بهره در ياخود زانی ايچون
انجق حجر ايله رجم واردر حديث شريفنك ظاهری قول مذكور اوزره دليل باهردر و بو صورتده حاصل اولان ولد رق
وحريتدن اناسنه تابع اولمغله اناسی مملوكه اولدقده فی الاصل هر كيمك مملوكه سی ايسه ولد دخی آنك ملكنه راجع قيلنور
اما مسائل سابقه بجميعها بشقه در وفرق ميانلری وقت استهلاكده نمايان اولور مؤلف صاحب تدقيق بينلرين فصل
وتفريقده ديركه كورمزميسنكه لصوص مزبورين اموال ناسی استهلاك كله ضامنين اولورلر اما طوائف سابقه بشقه در
ومؤلف شرح الفوائد هنوز داخلنده بولنديغمز بابدن صكره باب آخر دخی ذكر وايراد ايتمشيدی لكن بز آنده بولنان
مسائلی مقدما املا قيلديغمز شرح الزياداتده استقصا واستكمال ايلديكمزدن بو شرحمزده اول بابی بالكليه
ترك واهمال ومابعدينی شرح واكماله اشتغال ايلديك والله اعلم

باب الحدود فی دار الحرب * يعنی دار الحربده اجراء حدود شرعيه واجب وغير واجب اولديغن تفريق وتحديده
مسائل مهمة التعديددر مؤلف منبسط الجنان بسط الله له الاجر فی وسط الجنان ديركه بز مبسوطده شو وجه اوزره
بيان ايلديك كه بر مسلم دار الحربده زنا وشرب خمر مثللو موجب عقوبت اولان اسبابدن برسببی اتيان ايلسه سبب مرقوم
مستوجب عقوبت اولمامغله اول بابده عقابی شايان كورلمز زيرا صورت مفروضه ده مستوفی عقوبت
معدوم مدركه حين مباشرتنده تحت ولايت امامده بولنماديغی معلومدر واكر سبب مذكوری دار الحربده
بولنان معسكر مسلمينده ارتكاب ايلسه امير سريه ايچون آنك اوزرينه اقامت حدود ايلمك صحيح وصواب كورلمز كه
امير سريه يه انجق تدبير حرب تفويض اولنوب اقامت حدود مفوض اولمديغی بی ارتيابدر مكر كه خليفه بنفسه
ياخود امراسندن امير عراق كبی بر امير كبير غزاده بولنه آنلردن هر بری دار الاسلامده اقامت حدود ايتدكلری كبی

دارالحربده معسکرلرنده دخی اقامت حدود ایتملری جائز وسزاکور یلور ودارالحربده اقامت حدود جائز وشایان
اولمد یغنه شول اثر مأثور ایله اقامت برهان اولندیکه حضرت عمر بن الخطاب علیه رضوان الکریم الوهاب اطراف
بلادده بولنسان عامللر ینه شو وجه اوزره کتب کتاب ایلدیکه لایجلدن امیر جیش ولاسریة احدا حتی یخرج
الی الدرب قافلا لئلا یحمله حمیة الشیطان فیلحق بالکفار یعنی کرك امیرجیش وکرك امیرسریه برکسنه یی عصا
یاخود سوطله قطعا ضرب ایتمسون دارالحربدن راجع اولوب سرحد مسلمینه خارج اولنجیه دك تا که اول کمسنه یی
حمیت شیطانیه وغیرت جاهلیه تحریك ایدوب طرف مشرکینه فرار والتحاق ایلیه کذلك منقولدرکه ابو الدرداء
رضی الله عنه دخی حمیت جاهلیه مسلمینك کفاره التحاقلرینه باعث اولمق خوفندن ارض عدوده مسلمین اوزره
اقامت حدود اولنمقدن نهی ایدوب دیرایدیکه مجرمین مرقومین توبه ایدرلرسه الله تعالی توبه لرین قبول ایدر
وایتمزلرسه عفو وعقابلری الله تعالی یه موکولدر وعطیة بن قیس الکلابی رحمه الله تعالی ورضی عن ابیه دن
منقولدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیلرکه اذا هرب الرجل وقد قتل اوزنی اوسرق
الی العدو ثم اخذ امانا علی نفسه فانه یقام علیه مافر منه واذا قتل فی ارض العدو اوزنی اوسرق ثم اخذ امانا لم یقم علیه
شیء مما احدث فی ارض العدو یعنی برکسنه قتل نفس یازنا یاسرقه ایدوب ارض اعدایه هارب اولدقدن صکره
نفسی اوزره اخذ امانله عودت ایلدکده البته سبب فراری اولان عملك حد واجبی آنك اوزرینه اقامت اولنور
اما ارض عدوده قتل نفس یازنا یاسرقه ایدوب اخذ امانله عودت ایلدکده آنك اوزرینه ارض عدوده احداث
ایلدیکی اعمالدن هیچ برینك حد واجبی اقامت اولنماز و بو حدیث جلیل علمامزك رحمهم الله تعالی موجب
حد اولان سیئه ارتکاب اولنان موضعی اعتبارلرنده اصل اصیلدر و بزدخی مبسوطده بسط و بیان ایلدیك که
حربی مستأمن دار یمزده موجب عقوبت اولان اسبابدن برشیئی اتیان ایلدکده قصاص یاخود حد قذف کبی
حقوق عبادی متضمن اولمدقجه اوزرینه اقامت حد جائز وشایان کور یلمز و بو بابده قول ابی یوسف رحمه الله تعالی
معروف وشهرت آرادرکه مستأمن اوزره اهل ذمت کبی حد خمردن غیری جمیع حدود اقامت واجرا اولنور والله اعلم

باب ما یجب من النصرة للمستأمنین واهل الذمة یعنی اهل ذمت ومستأمنینه نصرت مسلمین اوزره واجب اولمقده
مسائل قطعیه المواجبدر شیخ امام شمس الائمة الحلوانی لازالت ذائقته حلوة بالذوق الجسمانی والروحانی دیدیکه
اصل شرعی اولدرکه مستأمنین داریمزده بولندقجه اهل ذمت کبی آنلره دخی نصرت وآنلره ظلم ایدنلردن وفق
شرع اوزره انتقامه مبادرت ایلمك امام المسلمین اوزره واجب قطعیدر زیرا آنلر داراسلامده تحت ولایت امامده
بولندقجه احکاملری احکام اهل ذمتله متساویة الاقدامدر انجق قتل مستأمنله مسلم وذمی اوزره قصاص غیر
لازمدرکه مبنای حکم قصاص اولان صفت حقن دماده مساواتلری منعدمدر اما مستأمن داریمزده مستأمن آخری
قتل ایلدکده اوزرینه ایجاب قصاص اولنوب وارث مقتول حاضر ایسه استیفاء قصاصله منفرد الاختصاص قیلنور
کذلك مستأمن مستأمن آخرك برعضوینی قطع ایتدکده ینه اوزرینه ایجاب اقتصاص اولنورکه صفت حقن
دماده ایکیسی علی سوادر سؤال اولنورسه که مستأمن هنوز محارب ورجوع دارالحربه قادر اولمغله دمنده
شبهة اباحت باقی وظاهردر ومعنای مرقوم قتلی کاشامن کان قتلله مستوجب قصاص اولمغله مانع ایدوکی
امر باهردر جوابده دیرزکه بویله دکلدر بلکه شبهة مذکوره انجق اباحت دم حربی یه معتقد اولانلرك حقلرنده
ظاهر اولوب معتقد اولمیانلرك حقلرنده ظاهر اولماز حال آنکه معنای محاربه مبیح الدم اولدیغی کبی نفس
کفر دخی مهدر الدمدر زیرا اهل حربك نسا وصبیانلرین قتل ایدنلر دیت وکفارتدن برشیئی ضامن اولمازلرکه
آنلرده کفر مهدر متمکندر بویله ایکن ذمی ذمی آخری قتل ایلدکده اوزرینه قصاص بالاتفاق لازم اولورکه
قاتل مهدریت کفر مقتوله معتقد اولمدیغندن کفر مقتول حق قاتلده هیچ شبهه یی مورث ومستلزم اولمامشدر
ووجه مذکور بین المستأمنین معنای محاربه ده دخی قائمدرکه حقنده هیچ شبهه یی مورث ومستلزم دکلدر همان
بینلرنده صفت حقن دماده مساواتلری متحقق اولمغله بربرین قتلله قصاصی مستوجب ومستحق اولورلر
واولبابده قاتل ومقتول دار واحده دن ودار ینه دن اولمق برابردرکه وجوب قصاص انجق مستأمنین داریمزده
بولندقجه نصرتلری امام اوزره واجب ومقرر اولدیغندندر واولبابده دار واحده دن یاخود داریندن
اولملری غیر معتبردر واکر اهل حرب اهل منعه اولوب داریمزه امانله قادم واهل حربدن اهل دار اخری ایله
قتال ایچون داریمزدن اول داره تجاوزه عازملر ایکن اول دارك اهلی داریمزده اوزرلرینه هجوم وآنلری
قتل واسر ایله مهزوم قیلسه لر نصرتلری مقصود ویمزاولسه دخی اوزریمزه لازم اولماز اما اهل ذمت

بشقه درکه آنلر من جهة الدار اهل اسلامدن اولوب معاملاتده احکام اسلامی التزام ایتملریله
امام اوزره آنلره دخی مسلمین مثللو نصرت ایجاب والزام اولنمشدر لکن مستأمنین اهل دارالحربدن ایکن همان
شمدی داریمزه امانله قادم اولملریله انجق آنلره اهل داریمزدن توجه ایلین ظلمی دفعیله نصرتلری اوزریمزه
لازم اولوب اهل داریمزدن وتحت ولایتمزده اولمیان قومدن توجه ایلین ظلمی دفعیله نصرتلری لازم اولماز
نکته سی اولدرکه داراسلام ایچون البته بردار معادیه وارددرکه مقر اعداء مسلمین اولان دارالحربدر واهل ذمت کبی
اهل داراسلامدن اولنلرك داراسلامده اقامتلری انجق آنلردن اهل دار معادیه نك مظالمنی دفعیله ممکن اولور
اما اهل حرب کبی اهل داریمزدن اولمیوب همان داریمزدن داراخرایه ذهاب یاخود داریمزده رؤیت
مصالحند نصکره کندو دارینه عود وایاب ایچون وارد اولنلرك بومقصودلرین تحصیلده احتیاجلری اهل دار
معادیه دن متوجه اولان ظلمی دفعه متعلق اولمایوب همان اهل داریمزدن متوجه اولان ظلمی دفعه متعلق ایدوکی
مبین و باعتبار الحاجة ثابت اولان حکمك ثبوتی انجق بقدر الحاجة اوله جغی متعیندر وفرق مذکور اوزره
بردلیل دخی اولدرکه صورت مفروضه ده قوم آخرین مستأمنین مرقومین اوزره استیلا وآنلری اسیر ودارلریله
احراز ند نصکره قبول اسلام ایلسه لر مستأمنین مرقومین آنلرك عبیدلری قیلنورلر اما اهل ذمت اوزره
استیلا وآنلری اسر واحراز لرند نصکره قبول اسلام ایلسه لر اهل ذمت کالاول احرار قیلنورلر کذلك مسلمین
دار اخری اوزره استیلا برله مقدما اسر واحراز ایلدکلری مستأمنینی یدلرندن انتزاع ایلسه لر مسلمین
اول مستأمنینه احراز ایله مالك اولورلر اما یدلرندن اهل ذمتی انتزاع ایلسه لر مسلمین اول اهل ذمته مالك اولمیوب
بلکه آنلری احرار قیلدقلرند نصکره اخذ اولنسان ماللرین دخی قبل القسمة مجانا وبعد القسمة قیمتله اوزرلرینه
رد ایلمکه سالك اولورلر پس مقدمات متقدمه دن عندیمزده ظاهر اولمشدرکه اهل ذمت وجوب نصرتلرنده
مسلمینله برابر ومستأمنین اول درجه دن قاصرلردر وقول مذکورك مقرر عندیمزده دلیل آخر دخی متقرردرکه
اهل ذمت اوزره استیلا ایلین اهل حرب دارالحربده بولنسان منعهٔ مسلمینه مرور ایلسه لر واجبدرکه مسلمین
مرقومین اول قومك استیلالری مسلمین اوزره واقع اولمش کبی یدلرندن استخلاص اهل ذمته صرف مقدور ایدوب
اولبابده قطعا اظهار فتور ایلمیه لر اما اول قومك استیلالری داریمزده مستأمنین اوزره واقع اولمش اولسه مسلمین
مرقومین اوزره مبادرت استخلاصلری واجب اولمایوب ترك واهماللری واسع کور یلور کذلك مسلمین مرقومین
امان اهل حربده بولنسه لر یدلرندن استخلاص مستأمنین ایچون نقض عهد ایتملری جائز ومناسب کور یلمیوب
استخلاص اهل ذمت ایچون نقض عهد ایتملری واجب وذراری مسلمینی استخلاص ایچون قتاللری کبی ذراری
اهل ذمتی استخلاص ایچون قتاللری دخی اوجب المواجب کور یلور والحاصل داریمزده بولنسان مستأمنینك حاللری
کندو دارلرنده بولنان قوم موادعینك احواللری کبیدر بومجملی تفسیرده مؤلف جمیل التعبیر دیرکه امام المسلمین
اهل حربدن براهل بلده ایله ماله یاخود بلامال موادعه ایلدکدنصکره برمسلم یاخود ذمی آنلره ظلم وتعدی یه
عازم اولسه امام اوزره آنك دفعی لازم اولور اما اوزرلرینه اهل حربدن قوم آخرین هجوم واقتحام ایلسه لر
آنلرك ظلملرین دفع ایلمك التزام اولنماز پس بوفرق مشروحه قریبا ذکر اولنسان فرق ذمی ومستأمن کسب
وضوح ایتمشدر لکن داریمزده بولنان مستأمنین ایله دارلرنده بولنسان موادعین میانلرنده انجق حکم واحده
وجه فارق نمایان اولمشدرکه موادعیندن برکسنه دار موادعه ده ینه موادعیندن برکسنه یی قتل ایلدکده
قصاصی واجب اولمیوب مستأمن داریمزده مستأمن آخری قتل ایلدکده قصاصی مستوجب اولور زیرا اهل دار
موادعه احکام اسلامدن برشیئی التزام ایتمیوب همان اوزرلرینه احکامیمز اجرا اولنمامق اوزره برمله موادعه
واستسلام ایتدکلرندن دارلری علی حالها دار الحرب اولمق اوزره محفوظة الاحکام ودارالحربده واقع اولان
قتل دخی موجب قصاص اولمدیغی معلوم خاص و عامدر اما مستأمن داراسلامده ساکن وداریمزده بولندقجه
حقوق عباده راجع اولان حکم اسلام آنك اوزرینه جاری ومتمکن اولوب قصاص دخی حقوق عباده راجع اولان
حکم اسلامدن ایدوکی متعین اولدیغندن بربرین قتللری موجب قصاص اوله جغی متبیندر مؤلف وفی العهود
تعاهده الله تعالی بکرمه الموعود دیرکه اهل حربدن اهل منعه اولان برقوم داریمزه امانله دخوله اعتزاملرنده
اوزریمزه مسلمین واهل ذمتی محافظه ایلدیکمز نسنه لردن محافظه لرینی شرط والزام ایتمش اولسه لر وفاء
مشروط اوزریمزه واجب الالتزام اولور حتی اوزرلرینه اهل حربدن قوم آخرین هجومه عازم اولدقده آنلردن
دفع ظلملری اوزریمزه لازم اولور وقال علیه السلام المؤمنون عند شروطهم نکته سی اولدرکه خصوص

مطلب الحکم الثابت باعتبار الحاجة یتقدر بقدرها

مرقومه سبب امانلرین التزامیمز شرطله التزام ایدوکی مقرراولمغله شرط مرقوم کیف ما کان مطمح نظر قیلنور کذلك شرط مرقوم اوزره موادعه‌لرین مال معلوم اوزره بنا قیلمش اولسه‌لر بنه امام اوزره قادر ایسه وفاء مشروط ایجاب وایفا اولنور اما وفاء مشروطه قادر دکل ایسه مال مشروطدن دخی برشیء اخذ ومطالبه‌یه مقتدر اولمازسه کیم اهل بغی مسلمین واهل ذمت اوزره غلبه ایتمکله امام حمایتلرندن عاجز اولدقده مواشی مسلمیندن زکوة واهل ذمتدن جزیه وخراج اخذ ایلمك جائز اولماز واکر مسئلهٔ مفروضه ده مستأمنین مرقومین اهل منعه اولمقدن محرومین ایسه‌لر امام اوزره واجبدرکه اهل ذمتدن دفع ایلدیکی مظالمی بالتمام بونلردن دخی دفعه اهتمام ایلیه حتی امام المسلمین حمایتلرینه قادر اولمامغله داریمزده اهل حربدن قوم آخرین آنلرك اوزرلرینه استیلا دنصکره مسلمین اول قوم اوزره غلبه واستعلا ایلسه‌لر مستأمنین مرقومینی احرار اولمق اوزره ابقا ایدرلر وماللرین دخی استخلاص ایتمشلر ایسه مستأمنین مرقومین اول ماللرین قبل القسمة بلاشیء وبعد القسمة قیمتله اخذ ایله تمیز واختصاص ایدرلر اما مسئلهٔ سابقه بشقه‌درکه بومسئله‌ده منعهٔ مسلمینده بولنمشلردر ومنعهٔ مسلمینله متأکد اولان حریت قهر ایله منتقض اولماز کذلك منعهٔ مسلمیندن اخذ اولنان اموالدن حق مالك قدیم ابطال اولنماز ومسئلهٔ سابقه‌ده امتناعلری منعهٔ مسلمینله اولمیوب انجق کندو منعه‌لریله اولمشدر وقریبا بیان اولندیغی اوزره آنلر امانمزده بولنسه‌لر دخی ینه اهل حرب اولمریله حریتلری منعهٔ مسلمینله متأکد اولمامشدر بناء علیه آنلرده حکم سابق متعهد اولور کذلك بومسئله‌ده اوزرلرینه استیلا ایلین قوم آخرین دارالحربده بولنسان منعهٔ مسلمین اوزره مرور ایلسه‌لر واجبدرکه اهل ذمت کبی آنلری دخی یدلرندن تخلیصه صرف مقدور ایده‌لر اما مسئلهٔ سابقه‌ده بویله دکلدرکه تفصیلی قریبا مسطور اولمشدر واکر امام المسلمین دارالحربه عسکر ایله داخل اولدقده معیتنده اهل حربدن اصحاب منعه برعسکر دخی امانله داخل اولسه‌لر نظر اولنور اکر دخوللری امر امامله واقع اولمامش ایسه دارالحربده مشرکیندن قوم آخرین آنلر ایله قتال ایتدکده کرك امام وکرك مسلمین اوزره نصرتلری واجب اولمیوب انجق کندولر دیلرلرسه نصرتلری جائز وواسع کوریلور زیرا مسلمین بلاشرط امان مطلق ایله انجق کندولر عدم تعرضلرین التزام ایدوب دفع تعرض غیری اوزرلرینه الزام ایتمشلردر واکر دخوللری مسلمین ایله برابر اعدالریله قتال یاخود مداوات مجروحین یاخود میان مسلمینده تجارت مثللو منفعت ایچون امر امامله واقع اولمش ایسه امام اوزره نصرتلری واجب وترك نصرتلری غیر واسعدر زیرا منفعت مسلمین ایچون آنلره دخولله امره اقدام ایلدکده مسلمینی حفظ ایده‌جکی وجه اوزره آنلری دخی حفظ ایتمکی التزام ایتمش اولور ودخول مسلمینی قصد ایدوب مسلمینه غزا ایله امر ایلدکده نصرتلری لازم اولدیغی کبی قوم مرقومینك دخی نصرتلری واجب ومتحتم اولور بناء علیه مؤلف جلیل فروع مسئله‌یی تفصیلده دیرکه قوم آخرین آنلری اسر واحرازدنصکره مسلمین آنلره استیلا ایله سرافراز اولسه‌لر صورت اولاده آنلری فیئده ادخال وصورت ثانیه‌ده کما فی السابق حریتلری اوزره محفوظ الحال ایدرلر کذلك قوم آخرین آنلرك متاعلرین اخذ واحرازدن صکره متاع مزبوری مسلمین استرداد واستحصال ایلسه‌لر صورت اولاده غنیمده ادخال وصورت ثانیه‌ده قبل القسمة مجانا وبعد القسمة قیمتله اصحابنه رد وایصال اولنور اما قوم آخرین آنلری اسر واحرازدنصکره قبول اسلام ایلسه‌لر ایکی صورتده دخی آنلر عبیدلری قیلنوب تحت ملکلرنده ابقالری التزام اولنور لکن حکم مذکور صورت اولاده آشکار اما صورت ثانیه‌ده صعب ودشواردرکه مسلمین قوم آخرین اوزره استیلا وآنلری یدلرندن استخلاص ایتدکلرنده بیان سابق اوزره آنلر احرار قیلنمق اقتضا ایدر ایدیکه قوم آخرین قبول اسلام ایتدکلرنده دخی مسلمین یاخود اهل ذمتی اسر ایدوب قبول اسلام ایتدکلرنده مسلمین واهل ذمت حریتلری اوزره برقرار اولدقلری کبی آنلر دخی حریتلری اوزره برقرار اولهلر وتوجیه جوابده قول صواب اولدرکه استخلاص مسلمین ایله آنلرك حکم حریتلری انجق التزام امامله ثابت ومتقرر اولمغله حکم مذکور انجق امامك حقنده وحین التزامنده تحت ولایتنده بولنانلرك حقلرنده ظاهر اولور وقوم آخرین الحالة هذه قبول اسلامله تحت ولایت امامده داخلین ایسه‌لر دخی حین التزام امامده تحت ولایت امامده داخلین دکلر ایکن احراز ایله آنلره مالکین اولمشلردر پس قبول اسلام ایلدکلرنده عبیدلری قیلنمری مالا کلامدر قال علیه السلام من اسلم علی مال فهو له واکر دخوللری امر امامله واقع اولمیوب همان تجارتلری ایچون عسکر ایله برابر دخوللرین رجالرندن حاصل اولمش ایسه بونلر حکم فریق اولده داخل قیلنورلر زیرا دخوللرینه انجق منفعت نفسلری باعث اولمغله امامك امان مجردندن التزام

نصرتلری منبعث اولمادیغی کبی اذن مجردندن دخی منبعث اولماز غایة الامر دارالحربده بولنان مسلمین مستأمنین اوزره واجبدرکه آنلرك اموالرندن برشیء اخذ ایله یاخود وجه آخر ایله حقلرنده جانب غدره ذاهب اولمیه‌لر زیرا امان امامه آنلرنه وجهله وفا ایدرلرسه هرمسلم مستأمن دخی آنلره اول وجهله وفایی التزام اوفی ایلمشدر اما دارالحربده بولنان اسیر مسلم بشقه‌در ومسلم مستأمن ایچون قتللری وبلارضاء اخذ ماللری حلال اولمدیغی کبی قتل واخذ ایله اسیر مسلمه امری دخی استحلال اولنماز که فعل مأمور من وجه منزلهٔ فعل آمرده انزال اولنور اما مسلم مستأمن قادر افتا بولنمغله اسیر مسلم بنم حقمده قوم مذکورینی وسائر اهل حربی قتل ایلمك وبلارضاء ماللرینی اخذ ایلمك حلالمیدر دیو استفتا ایلسه اکا حلالدر دیو افتاسی جائز وسزا کوریلور زیرا افتاسی معنای امری حاوی اولمیوب انجق بیان حکم شرعی محتویدر ومسلم عقد امانله بیان حکم شرعدن امتناعی التزام ایلمدیکی نمایاندر کورمزمیسنکه محرم ایچون قتل صید وغیر محرمه قتل صید ایله امری حلال دکل ایکن فقیه بولنمغله برغیر محرم بکا قتل صید حلالمیدر دیو علی وجه الاستفتا سؤال ایلدکده حل ایله افتاسی استحلال اولنور ایشته تنظیر مرقومدن افتاسی عین امر اولمدیغی معلوممز اولدی واکر اهل حربدن برقوم مسلمینه بهرسنه خراج معلوم ویروب مسلمین دخی آنلرك اوزرلرینه احکام اسلامی اجرا ایتمك وآنلری اعدالرندن حفظ وحمایت ایتمك اوزره سنین معدوده‌ده عقد موادعه‌یه دمساز اولوب بعده اهل حربدن قوم آخرین آنلرك اوزرلرینه استیلا ونسا وذراریلرین سبی واحرازدنصکره مسلمین اول اسیرلری یدلرندن استخلاصله سرافراز اولسه‌لر نظر اولنور اکر استخلاصلری مدت موادعه اثناسنده ایسه جمله‌سی کما فی السابق احرار قیلنورلر واکر مدت موادعه‌دنصکره ایسه فیء مسلمینده برقرار قیلنورلر زیرا مسلمین نصرتلرین انجق مدت موادعه‌ده التزام ایدوب بعد المدة التزام ایتمکله اوزرلرینه انجق وفاء ملتزملری الزام اولنور کذلك قوم آخرین اموالری اوزره استیلادنصکره مسلمین استخلاصله استعلا ایلسه‌لر ینه نظر اولنور اکر استخلاصلری مدت موادعه‌دنصکره واقع اولمش ایسه آندن برشیء اوزرلرینه رد ایلمك جائز وواسع کوریلمز واکر مدت موادعه اثناسنده ایسه حکم اموال اهل ذمت اوزره قبل القسمة بلاشیء وبعد القسمة دیلرلرسه قیمتلریله اخذلرینه رخصت ویریلور لکن ذکر اولنان قوم آخرین کرك مدت موادعه‌ده وکرك بعد المدة قبول اسلام ایلسه‌لر اموال وذراریلرندن برشیء رد ایلمك اوزرلرینه الزام اولنماز زیرا اول قوم آخرین حین موادعه‌ده تحت ولایت امامده ثابت اولمقلرندن امامك موادعه ایله التزام ایلدیکی حکم امان حقلرنده متثبت اولمامشدر بوندنصکره بیلمك کرکدرکه مسائل مذکوره‌دن هرقنقیسنده موادعینله مدت موادعه‌ده قوم آخرین قتال ایدوب امام دخی نصرتلرندن عاجز اولدقده خراج مشروطدن برشیء اخذی جائز کوریلمز ومقدما اخذ وتحصیل ایتمش اولسه کرکدرکه اوزرلرینه ردینی تعجیل ایلیه مکرکه نفوس واموللرین مدت موادعه‌ده ایادی اعدادن تخلیصه مسارعه ایلیه بوصورتده دخی قبل الاستخلاص قوم آخرین قبول اسلام ایلسه‌لر ینه امام اوزره موادعیندن عدم اخذی وبعد الاخذ رد مأخوذی الزام اولنور زیرا اخذ خراج انجق نصرت اوزره مترتب ایکن امام حسا یاخود حکما نصرتلرندن عاجز اولدقده عدم اخذی وبعد الاخذ رد مأخوذی واجب اولور والله اعلم

* باب بیان الوقت الذی یتمکن المستأمن فیه من الرجوع الی اهله والوقت الذی لایتمکن فیه من الرجوع *

یعنی داراسلامده بولنان مستأمنك دارالحربه رجوعی ممکن اولوب اولمیان اوقاتی بیانده باب مرصوص البنیاندر بوندن اقدم باب من نکاح اهل الحرب اثناسنده عورت حکم افامتده زوجنه تابعه اولوب زوج عورتنه تابع اولمامغله مستأمنه داریمزده مسلم یاذمی‌یی تزوج ایلدکده ذمیه قیلنوب دارالحربه رجوعی ممتنع اولور اما مستأمن ذمیه‌یی تزوج ایلدکده ذمی قیلنمیوب دیلرسه دارالحربه راجع اولور دیو ذکر وانبا ایلدیك فعلی هذا برحربی عورتیله برابر امانله داریمزه دخول وقبول ذمت ایلسه عورتیچون رجوع دارالحربه رخصت ویریلمز کذلك اول عورت اهل کتابدن ایکن حربی مرقوم قبول اسلام ایلسه ینه عورت رجوع دارالحربه اقدام ایده‌مزکه کتابیه اولمغله بعد اسلام الزوج نکاحلری مستدامدر اما عورت مجوسیه ایکن اسلام حربی بشقه‌درکه اولبابده نکاحلری غیر مستدامدر وبوصورتده تفریق مابینلری اوچ حیضینك انقضاسی ایله یاخود عورت دار اسلامده بولنمغله اوزرینه عرض اسلامدن صکره امتناع واباسی ایله واقع اولور وبعد التفریق عورتی ایچون رجوع دارالحربده مساعده‌مز جائز وواسع کوریلور وتفریق مابینلری امتناع اسلامدن بشقه اوچ حیضینك انقضاسی ایله ممکن اولمقدن دخی عورت مزبوره اسلام زوجله ذمیه اولمدیغی متبین اولورکه اسلام زوجله ذمیه اولمش اولیدی

مطلب الآمر یعد مباشرا فی فعل المأمور والمفتی لایعد مباشرا فی فعل المستفتی

حكملرى ايكيسى بردن من اول الامر مجوسى ذمى اولملرى حكمنه راجع اولمغله اولبابده انقضاء حيضاتى هيچ
نافع اولميوب فرقتلرى انجق امتناع اسلامله بعد قضاء القاضى واقع اولور ايدى وعلى هذا برمستأمن دار بمزده
برمستأمنه يى تزوج ايدوب صكره زوج قبول ذمت ايلسه زوجه دخى ذميه قبلنور زيرا داراسلامده مباشرت قبلدقلرى
نكاحلرى دارالحربده مباشرت قبلدقلرى نكاحلرندن ادنى دكل ايكن نكاح دارالحربده بيان مشروح اوزره
ذميه قبلندقدن صكره نكاح داراسلامده ذميه قيلمق بطريق الاولى در كذلك احد الزوجين امانله دار بمزه
داخل اولدقدن صكره زوج آخر دخى امانله دخولده تعا قبله اكا تابع اولسه بنه ذمت زوج ذمت زوجه يى
مستتبع اولور كه دارلرى حكما متباين اولمديغندن قيام نكاحلرى متبيندر واحد همانك قبل الاخر امانله دخولى
تفريعات سابقة البيانده معا دخوللريله سياندر لكن مسائل مرقومه ده قبول اسلام ايلين انجق عورت ايسه
زوج ايچون رجوع دارالحربده رخصت ويريلور بو صورتده عورت مطالبهٔ صداق ايدرسه نظر اولنور
اكر تزوجى داراسلامده واقع اولمش ايسه عورت ايچون استيفاء مهر ايدنجيه دك رجوعدن منعى جائز ومتعذر
واكر دارالحربده واقع اولمش ايسه رجوعدن منعى ممتنعدر وذكر اولنان معنى شول اصل معروف اوزره مبنى دركه
مستأمن دارالحربده واقع اولان معامله سبيله موجبيله مطالب اولميوب انجق داراسلامده واقع اولان معامله سببنك
موجبيله مطالب ومحاسبدر پس وجوب صداق عقد نكاحله اولديغى معين اولمغله اصل عقد دارالحربده
واقع اولدقده عورت ايچون داراسلامده مطالبهٔ موجبى غير ممكندركه زوجى على حاله مستأمندر وداراسلامده
واقع اولدقده مطالبهٔ موجبى ولاجل التحصيل داراسلامده حبسى ممكندركه حين عقدده تحت ولايت امامده
بولنديغى متيقندر واكر زوجين حربيين داراسلامه كلدكلرنده زوج قبول ذمت ياخود زوجه سى كتابيه ايكن
قبول اسلام ايدوب زوجه دخى اصل نكاحى انكار ايله اظهار خصام ايتمكله زوج اصل نكاحى ياخود عورتك نكاحى
دارالحربده اقرارينى مسلمين يا اهل ذمتله ارادهٔ اثبات ايلسه كركدركه قاضى اثباتنه اصغا والتفات ايلميه زيرا عورت
باعتبار الظاهر مستأمنه ايكن نكاحى منكره وقول دخى قول منكردر اكرچه باعتبار النكاح ذميه اوله جقدر
لكن بينهٔ مرقومه مستأمنه اوزره دارالحربده بولنان معامله ايله قائمه در وقاضى ايچون بومثللو بينه يى قبول غير
مقبولدر سؤال اولنورسه كه خصوص معهودده شهادت شهود عورت تحت مسلم يا تحت ذميده بولنمغله ذميه
اولديغى اوزره اقامت اولنديغى مشهود ايكن قبول قاضى نه وجهله مردود قيلنور جوابده ديرزكه حكم ذميت
انجق اصل مشهود به اولان حكم نكاحك ثبوتى ايله ضمنا ثابت اوله جقدر وبينهٔ مرقومه اصل نكاحله قضايه حجت
اولمديغى بيانمزدن مثبت اولمشدر وثبوت حكم ضمنى تابع ثبوت حكم اصليدر نظيرى شول مشترى امه دركه بايع اوزره
بو امه فلان غائبك منكوحه سيدر ديو ادعا واول امه يى عيب نكاحله بايع اوزره رد ايله قاضى حكم ايتمك ايچون
استماع بينه سنى استدعا قيله بونده دخى معناى مشروح اوزره قاضى قبل حضور الزوج اصل نكاح اوزره استماع
بينه يه قادر اولمامغله ضمنا ثابت اوله جق عيبله رد اوزره دخى استماعه مقتدر اولماز اما مسئلهٔ مزبوره ده نكاحى
داراسلامده اقرارى اوزره اقامت بينه يى التزام ايدرسه كركدركه قاضى بينه سنى قبول وعورتى رجوع دارالحربدن
منعه اهتمام ايليه زيرا شهادتلرى داراسلامده اقرارى اوزره قائم اولمغله اقرارى حضور قاضيده واقع اولمش كبى
قبولى لازم اولور سؤال اولنورسه كه بينهٔ مزبوره دخى قبول اولنمامق لازم ايديكه نكاحك سبب ملزمى عقددر
بو قسمه اقرار دكلدر وعقد دخى انجق دارالحربده واقع اولمشدر نظيرى اولدركه برمسلم عورت مزبوره اوزره
دارالحربده واقع اولان معامله ايله ادعاء دين ايدوب اول معامله يى داراسلامده اقرارى اوزره اقامت بينه ايليه
قاضى بو بينه يى قبول ايتمديكى كبى بينهٔ مرقومه يى دخى قبولى مقبول اولماز جوابده ديرزكه فرق مسئلتين ظاهردركه
مانحن فيه اولان نكاح بين الزوجين امر مستدامدر واستدامته متعلق شيئا فشيئا واجب اولان نفقه كبى نيجه احكام
واردر پس نكاحى داراسلامده اقرارى بعض احكامده ابتداء معامله منزلنده استقرار ايدر اما حكم مداينه
بشقه در كورمزميسنكه عورت مزبوره دار اسلامده زوج آخرى تزوج ايلدكدن صكره زوج اولى مخاصمه يه
قيامله بو عورت بو زوج آخرى تزوجندن اقدم داراسلامده نكاحيمزى اقرار ايلدى ديو اقامت بينه يه اقدام
ايلسه قاضى بينه سنى استماع ايدوب آنى زوج ثانيدن تفريقه اهتمام ايلمزمى بنه كورمزميسنكه عورت مزبوره
دارالحربده واقع نكاحلرى احكامندن اولان نفقه سى خصوصنده دعوايه قيام ياخود بنى ثلثا تطليق ايلدى
ديو اظهار خصام ايدوب بو مدعالرى اوزره اقامت بينه سين التزام ايلسه قاضى اوزره قبول بينه سى الزام
اولنمزمى بلكه مسائل مذكورهٔ مجموعنده فرق مزبورده قريبا ذكر ايلديكمز معناى فقهى متبين اولمغله قبول

بينه سنه قائل اولمق امر متعيندر مؤلف عدالت كيش صانه الله تعالى عن كل تشويش ديركه برمستأمن دار بمزده
تطويل اقامت ايلدكده كركدركه امام المسلمين اكا امر خروجله تقدم وخروجى ايچون تعيين وقته مبادرت
ايدوب انجق تعيين وقت قصير ايله اضرارنه مؤدى اوله جق وجه اوزره القا بله ايصال خسارت ايلميه زيرا
امام ناظر جانبين اولمغله نظرا للمسلمين اول مستأمنى بلا اخراج طول اقامتدن منعى لازم اولديغى كبى نظرا
للمستأمن توقيت خروجنده القاء خسارتدن امتناعى دخى امر مهمدر واكر برمستأمن اراضى خراج ياخود
اراضى عشردن برارضى اشترا وزرع ايدوب خراج وعشرى اوزرينه واجب اولسه كركدركه امام آندن
هم ارضك خراج وعشرينى وهم خراج رأسنى اخذ ايتمكى مستوجب اوله وقول مذكور اصل محمد رحمه الله
تعالى اوزره بنا قيلنمشدركه عند محمد رحمه الله تعالى بركافر ارض عشريه يى اشترا قيلدقده ارض مرقومه
خراجيه يه منقلب اولميوب بلكه على حالها ارض عشريه اولمق اوزره ابقا اولنور وبعض اصحابمز رحمهم الله
تعالى ظن ايلديلركه مستأمن مجرد شراء ارض خراجيه يه مباشرتله اهل ذمتده داخل قبلنور كه شراء مرقومدن
بطريق الدلالة التزام خراجه رضاسى حاصل اولور لكن ظن مذكور غير صحيحدركه التزام خراجله ذمى
قيلنمق ارث وشراده متساويدر حال آنكه ميراث آنك ملكنه بلا صنع خواه ناخواه دخل اولور پس شراده دخى
مجرد مباشرتى ذمى قيلنمغه باعث اولماز انجق ذمى قيلنمق ارضنى زرعله ياخود انقضاء مدت زراعتله قدرت
زرعى ظهور ايتمكله حادث اولور حتى مستأمن ارض خراجيه يى اشترا ايدوب هنوز قدرت زراعتى ظاهر اولمامش
اولسه رجوع دارالحربه قادر اولور بو بابده معناى فقهى اولدركه خراج رأس خراج ارضه تابع حكمنده در زيرا
بر بلده عنوة فتح اولندقدنصكره اهاليسنى اهل ذمت قيلمق بابنده امام ايچون ثابت اولان ولايت من انجق تحصيل
منفعت خراج ارض ايچوندر بو قسمه تحصيل منفعت خراج رأس ايچون دكلدركه ذميدن خراج رأسى موت
واسلامى ايله ساقط اولمغله غير مستدام وخراج ارض بقاء ارضله برقرار وبردوامدر پس تقرير محرردن خراج
ارض اصل اولوب خراج رأسك ثبوتى آنك ثبوتنه تابع اولمغله مستأمن اوزره لزوم خراج ارض لزوم خراج رأسى
مستتبع ايدوكى عندمزده مقرر اولمشدر بنه اصحابمزدن بعض سابق الذكر ديركه برمستأمن برارضى استيجار
وزرع ايدنجيه دك اقامت ايتمكله آندن خراج ارض اخذ اولندقده بنه اهل ذمتده داخل قبلنور لكن بو قولى
دخى غلط بيندركه خراج ارض مستأجر اوزره واجب اولميوب انجق موجر اوزره واجب اوله جغى متبيندر
مكركه مرادى حاصل ارضدن جزء اولوب منزلهٔ عشره نازل اولان خراج مقاسمه اوله زيرا خراج مقاسمه عند
محمد رحمه الله تعالى عشر كبى مستأجر اوزره واجب اولور اما خراج وظيفه شول دراهم معينه دركه ارض ايله
انتفاعه قادر اولمق اعتباريله موجر اوزره لازم ومترتب اولور بنه بعض مومى اليه ديركه مستأمن برارض عشريه يى
استيجار ايدوب آنى زرع ايدنجيه دك اقامت ايتمكله اندن عشرى اخذ اولندقده بنه اهل ذمتنده داخل قبلنور
لكن بو قولى مستقيمدركه عند محمد رحمه الله تعالى عشر انجق مستأجر اوزره لازم اولور وعشر وخراجدن
هربرى مؤنت ارض ناميه اولمغله مستأمن اوزره خراج ارض لازم اولدقده ذمى قبلنديغى كبى عشر لازم
اولدقده دخى ذمى قيلنمغله حكم ايدرز واكر برحربى اهل حربدن عد اولنان رقيقلريله معا امانله دخول
ايتدكدنصكره رقيقلرى اسلامى قبول ايلسه لر كركدركه آنلرى مسلمينه بيع اوزره اجبار اولنوب دار الحربه
اعاده لرنده تمكين واقدار اولنميه زيرا بو بابده مستأمن مرقومك حالى حال ذميدن اقوى اولمامغله ذمى عبد مسلمى
بيع اوزره اجبار اولندقده مستأمن مرقوم اجبار اولنمق بطريق الاولى در لكن مستأمن مرقوم اسلام رقيقلرى
ايله ذمى اولمق لازم دكلدركه زوج حكم اقامتده زوجه سنه تابع اولمديغى كبى مالك دخى مملوكنه تابع وملازم
دكلدر واكر عبيد مرقومين دخول اسلامه راغب اولميوب انجق قبول ذمته طالب اولسه لر مساعدهٔ مراملرى
جائز ومناسب كوريلماز اما حكم مرأه بشقه دركه بدون الزوج ذمت مسلمينده دخولى معتبر ومقبول كوريلور اكرچه
عبد ومرأه نك اهل ذمتده دخوللرنده مسلمين ايچون حصول منفعت خراجلرى غير مأمولدركه عبد اوزره وضع
جزيه شرعا معقول اولمديغى كبى مرأه اوزره دخى غير معقولدر لكن فرقلرى اولدركه مرأه حره اولوب مباشرت
عقودده مستقله اولمغله عقد ذمته مباشرتى صحيح اولور اما عبد انجق مملوك اولوب شرعا برشيئه قادر اولمامغله
عقد ذمته مباشرتى تصحيح اولنمازكه عقد ذمت طالب ذمتله مسلمينك رضالرينه مستنددر عبد ايسه شرعا
اعتبار رضاده غير مستبددر واكر برحربى عورتى ايله وصغار وكبار اولادلرى ايله دار بمزه امانله دخولدنصكره
احد الزوجين دين اسلامى قبول ايلسه صغار اولادلرى اول مسلمه تبعا حكم اسلامه موصول قبلنورلر اما كبار

اولادلری ذکور واناث حکما مسلمین اولمدقلرندن دارالحربه رخصت رجوعله سالمین اولورلر زیرا معنای تبعیت
بلوغ عقلله بالغ نهایت اولمغله والدین دخول دارالحربدن اقارب سائره‌لرین منعه قادر اولمدقلری کبی اولاد بالغینلرین
دخی منعه مقتدر دکللردر واکر مسئلهٔ مفروضده احدالابوین قبول ذمت ایلسه بنه صغار اولادلری حکم ذمتده
اکا متابعت ایدرلر زیرا عقد ذمت معاملاته راجع اولان امورده التزام احکام اسلامدن عبارت وبو مثللو
احکامده ولد صغیر تابع خیر الابوین قیلنمق مقتضای شرع بعندر کورمزمیسنکه زوج وزوجه مجوسیین ایکن
احدهما نصرانیتهٔ انتقال ایلسه ولد صغیرلری اکا تبعا نصرانی اولوب اکل ذبیحه‌سی استحلال اولنور کذلک
احدهما قبول ذمت ایلدکده بنه صغیر حکم ذمتده اکا متابعت ایدر وقول محررده قبول ذمت ایلین زوج یاخود
زوجه اولمق برابردر کورمزمیسنکه زوج وزوجه مسلمین ایکن زوج مرتد اولوب ولد صغیری ایله معا دارالحربه ملتحق
اولدقدنصکره مسلمین ایچون صغیر مزبورک سبی متفق اولسه غنائمدن اعتبار اولنمایوب بلکه والده سنه تبعا
اهل دار بمزدن واحراردن قیلنور پس مسئلهٔ ذمت دخی بو اساس اوزره بنا وقیاس اولنور واکر اهل حربدن
برطفل صغیری قرنداشی یاخود عمیسی امانله دار اسلامه ادخالدنصکره اول اخ یاخود عم قبول ذمت یاخود
قبول اسلامله کسب اقبال ایلسه صغیر مرقوم حکم سالف التحریرده اکا تابع قیلنمایوب بلکه بلوغنه دک دار اسلامده
تأخیر اولنور وبعد البلوغ دیلرسه دارالحربه راجع ودیلرسه اسلام وذمتدن برینی قبولله ممتنع اولور زیرا عقد ذمت
معاملاته راجع اولان امورده اسلامدن خلف واقع اولمغله صغیر حکم اسلامده اخ وعمنه تابع اولمدیغی کبی حکم
ذمتده دخی تابع اولماز وفرض مذکور اوزره دخولی دخی امانله واقع اولمق اهل دار بمزدن قیلنماغه مانع اولمغله
تبعا للدار دخی حکم اسلامده ادخالی ممتنع اولور امابو بندن هیچ بری یاننده بولنموب سبی اولنان صغیرک حکمی
بشقه در لکن صورت مفروضه ده آنی اخراج ایلین هرکیم ایسه مسلمینه التجارله بکا امان ویریکز بن وشو غلام
سزلر ایچون ذمت اولمامز شرطی اوزره دیو عرض رجا ایتمکله مسلمین دخی اعطاء امانله مساعدهٔ مرتجی
ایلسه‌لر بوصورتده ایکیسی بردن اهل ذمتده یار جاقیلنورلر زیرا صغیری دار الحربدن امانله اخراج ایلین
شخص ایچون ولایت حفظی درکار اولمغله اوزرینه ولایت عقد ذمتی دخی درکاردرکه عقد ذمت صغیر ایچون
قبول هبه وقبض موهوب کبی محض منفعت ایدوکی آشکاردر واکر برصغیری اب الاب اولان جدی امانله
دار بمزه ادخالدن صکره جد مزبور قبول اسلام یاخود ذمتله کسب اقبال ایلسه جواب مسئله اخ وعمده
سبقت ایلین وجه اوزره تحقیق اولنوب اولبابده اب الصغیر حی ومیت اولمق بینلری فصل وتفریق اولنماز
وبو قول لازم الاعتنا ظاهر اصولده ذکر اولنان صغیر اسلام جد ایله مسلم اولمامق اصلی اوزره ابتنا اولنمشدر لکن
علی روایة الحسن بن زیاد عن ابی حنیفة رحمة الله تعالی علیهم صغیر اسلام اب ایله مسلم قیلندیغی کبی اسلام جد ایله
دخی مسلم قیلنور وانما یفارق الجد الاب فی ظاهر الروایة فی اربعة احکام حکم الاسلام وحکم صدقة الفطر
وحکم الوصیة لاقرباء فلان وحکم جر الولاء وفی روایة الحسن الجد کالاب فی الفصول کلها یعنی ظاهر روایتده
اب الاب اولان جد اب ایله اکثر احکامده موافق ایکن احکام اربعه ده مفارقدر بری حکم اسلامدرکه آنفا
شرح واعلام اولندی وبری حکم صدقهٔ فطردرکه اب حیاتده اولوب معسر بولندقده صغیرک اداء صدقهٔ
فطری اب الاب اوزره واجب اولمدیغی باتفاق الروایات وحیاتده بولنمادقده بالنظر الی ظاهر الروایة متفرردر
وبری حکم الوصیة للاقارب درکه برکسنه مثلا ثلث مالنی فلانک اقرباسنه وصیت ایلدکده لفظ اقربا فلانمذکورک
باباسنه شامل اولمیوب اب الاب اولان جدینه متناول اولور وبری حکم جر ولادرکه مثلا برجاریهٔ معتقه باباسی عبد
مملوک اولان عبد مملوکک تحتنده ایکن حاصل اولان ولدی عتق ام ایله عتیق اولوب ولاسی موالی ام ایچون
ثابت اولور لکن ولدک باباسی اعتاق اولندقده ولدینک ولاسنی کندو موالیسنه جرایدر اما ولدک جدی باباسینک
عتقندن اقدم اعتاق اولندقده ولدک ولاسنی کندو موالیسنه جرایده مز اما علی روایة الحسن رحمه الله تعالی
اب الاب اولان جد احکام مذکوره ده دخی اب منزلنده عد اولنور مترجم فقیردرکه بو محلده عبارهٔ کتاب غایت
ایجاز اوزره اکتتاب اولنمغله تفصیل اجمالیسی کتب فقهیه‌دن انتخاب اولنوب ترجمه مزده بعض اطناب
واسهاب ارتکاب اولندی اولبابده بوکینه بی معذور بلکه مشکور بیورمق وابستهٔ مکارم اولی الالبابدر انتهی
وبو بابده قول صحیح انجق ظاهر روایتده ذکر وتصریح اولناندرکه صغیر جد اداسینک اسلامی ایله مسلم اولندی
جد اعلاسینک اسلامی ایله دخی مسلم اولور ایدی ومقتضای مذکور هر کافر ایچون حکم ارتداد ایله قائل اولمغی
مستلزم اولور ایدیکه جمیع انسان مسلم وکافر اولاد آدم ونوح علیهما الصلوة والسلامدن اولدقلری ظاهر

وباهردر واللازم باطل وکذا الملزوم واکر برصغیرک جدی دار اسلامده قبول اسلام ایلدکدن صکره
اول صغیری احد الابوینی یاخود قرنداشی امانله ادخال دار اسلامه اقدام ایلسه بنه اول صغیری دارالحربه اعاده‌یه
قادر اولورلر وجد مسلم آنی اعاده دن منعه مقتدر اولماز زیرا بین الجد والصغیر مخالفت دین واقع اولدیغندن وجودی
حکم عدمده اولوب صغیر اوزره ولایتی مرتفع اولمغله ابوینندن بشقه قرنداشی ایچون دخی دار اسلامه ادخالی کبی
اعاده‌سی جائز ومتسعدر واکر صغیر مزبورک جد مسلمی ایله دار اسلامده بولنوب باباسی دخی حیاتده ایکن دارالحربدن
قرنداشی ظاهر اولسه اخذ واعاده سنه قادر اولماز مؤلف وجازت نهادک بو کلامندن مرادی باباسی حیاتده ودار بمزده
مستأمن ایکن دیمکدر زیرا فرض مذکور اوزره باباسی حاضر ایکن قرنداشینک عدم ولایتی ظاهردر کذلک صغیرک
قرنداشی حیاتده ودار بمزده مستأمن ایکن عمیسی ظاهر اولسه بنه اخذ واعاده سنه قادر اولماز که قرنداشی
وار ایکن عم حکم ولایتده اجنبی ایله همدمدر واکر باباسی حیاتده ومستأمن ایکن یاخود باباسی هالک اکن قرنداشی
حیاتده ومستأمن ایکن دارالحربدن اناسی ظاهره اولسه نظر اولنور اکر صغیر مزبور ذکوردن اولوب هنوز
اناسندن غیر مستغنی ایسه اخذ واعاده سنه قادره اولور که فرض مرقوم اوزره آناسی حضانه سنه احق ایکن
دارالحربه اعاده ایتمدکجه عهدهٔ حضانه دن خروجه غیر مقتدره در کذلک اناثدن اولوب هنوز حد حیضه
غیر بالغه ایسه بنه اناسی حضانه سنه احق اولمغله اخذ واعاده سنه قادره در واکر صغیر مزبور ذکوردن اولوب
اناسندن مستغنی ایسه اناسی اخذ واعاده سنه غیر قادره درکه اولبابده بابادن بشقه باباک هلاکندن صکره قرنداشینک
دخی اخذینه احقیتی ظاهره در زیرا حق ذکورده مدت حضانه برأسه اکل وشربه کسب قدرت ایندکده
رسیدهٔ نهایت اولور کذلک اناثدن اولوب حد حیضه بالغه اولدقده بنه اناسی اخذ واعاده سنه غیر قادره درکه
بوتقدیر اوزره کندو رأینه احاله اولنوب دیلرسه دارالحربه رجوع ودیلرسه قبول ذمت ایتمکده رخصتی
ظاهره در واکر مسائل مذکوره ده آناسی بعد مفارقة الاب زوج آخری تزوج ایتمش ایسه ولد صغیرنده
حق اخذ واعاده‌سی باطل اولور که حق اخذی حق حضانه اوزره مبنی واول دخی بعد التزوج زائل اولور
لکن اناسی قبول اسلام یاخود ذمت ایتمش اولسه ولد صغیرینی دارالحربه اعاده ده اقاربندن هیچ برینه
رخصت ویریلمز ومعنای محررده اناسی ذات زوج اولوب اولمامق برابردرکه صغیر مرقوم آناسنه تبعا مسلم یاذمی
اولدقدنصکره ذات زوج اولمغله حق حضانه‌سی زائل اولسه دخی معنای تبعیت منقطع اولمیه جغی مقرردر
نظیری اولدرکه مسلمین برصغیری ابوینی ایله معا سبی ایلدکدنصکره احد الابوین قبول اسلام ایلسه البته
صغیر اکا تبعا مسلم قیلنور لکن اول حینده قبول اسلام ایلین مملوک بولنسه امور صغیردن هیچ نسنه ده تصرف
اکا سالم قیلنماز پس ذات زوج اولان آناسی دخی حکم مشروحده داخله درکه اسلامنده والدینی مستتبعه وامورنده
غیر مداخله در واکر اهل حربدن برطائفه امانله دار بمزه قادم اولدقلرندنصکره اهل حربدن دارلرینک غیری
محارب مسلمین اولان دار اخرایه خروج والتحاقه عازم اولسه‌لر آنلری خروج مرقومدن منع ایلمک مسلمین اوزره
لازم اولور زیرا مسلمین اعطاء امانله انجق ترک تعرضلرین ورجوع دارلرینه رخصتلرین التزام ایتمش اولملریله
بومثللو اضرار مسلمینه باعث اولان اموردن منعه حق اقداملری واردر کورمزمیسنکه اهل حرب دارلرندن
بعض اسلحه‌لرین دار بمزه ادخالدنصکره اکرچه اول اسلحه‌لرین بنه دارلرینه اعاده لرندن منع اولنمازلر امابیع ایچون
بشقه دارالحربه ایصالدن البته ردع اولنورلر پس طائفهٔ مقاتله دخی بویله در بلکه دخی اولیدرکه مقاتل معنای
ضررده آلت قتالدن اقوی در بو بابده معنای فقهی اولدرکه اسلحه‌نک بعض انواعی کاهیجه دیار حربدن برنده
کثیر وبرنده قلیل بولنمشیکن برندن برینه نقل اولنوب ایکیسنده دخی کثرت اوزره موجود اولدقده ایکیسنده دخی
قتال مسلمین اوزره قوت عظیمه پیدا اولور که آنده بولنان ضرر عظیم مجموع عقلایه هویدادر اما آنی کتوردکلری
داره اعاده‌لری بشقه در اما اهل حربدن انجق برایکی کسنه قصد تجارتله دارالحرب اخرایه ارادهٔ دخول ایلسه‌لر
مساعدهٔ مراملری جائز وغیر مدخوادر که بو مقدار ایله اول دارک قتال مسلمین اوزره قوتلری حد ازدیاده موصول
اولماز اما اهل منعه اولدقلرنده حکم مسئله بشقه درکه البته منع اولنورلر واکر برمستأمن دار بمزده قبول اسلام
ایلسه آنک اسلامی ایله دارالحربده بولنان اولاد صغاری مسلم قیلنمازلر که تباین دارینله بینلرنده حکم عصمت
منقطع ومنعدمدر لکن صغار مرقومینی عملری امانله دار بمزه ادخال ایلسه بوصورتده حکم اسلامده داخل
قیلنورلر که دار بمزده اب مسلملری وار ایکن امانله دار بمزده حاصل اولملریله حکملری همان بونلر دار بمزده ایکن
بابالری قبول اسلام ایلمش منزلنه نازل اولور ووجه مشروح اوزره صبیان مرقومینده حکم اسلام ظاهر

اولدقدن صکره آنلری دار بمزه ادخال ایلین عجملری اعادهٔ دارالحربه قادراولهمزکه مسلمیندن واهل دار بمزدن اولدقلری معلوم اولدقدنصکره آنلری ادخال ایلین شخصك اوزرلرینده ولایتی معدوم اولمشدر لکن مسئلهٔ مرقومهده بابالری دار بمزده فوت اولدقدنصکره عجملری مثلا زیارت قبری ایچون آنلری دار بمزه ادخال ایتمش اولسه بوصورتده دارالحربه اعادهلرینه قادر اولورکه حین دخوللرنده بابالری وفات ایتمش اولمغله اکا تبعا حکم اسلاملری ظاهر اولمامشدر سؤال اولنورسهکه والدین مسلمیندن بری دار بمزده فوت اولدقدنصکره والدآخر مرتد اولوب ولد صغیری ایله برابر دار بمزدن دارالحربه ملتحق اولوب بعده مسلمین اول صغیری سبی ایلدکلرنده غنائمه ایصال اولنمایوب بلکه داربمزده فوت اولان والدینه تبعا مسلمینده واهل داربمزده ادخال اولنمازمی ایدی پس معاملهٔ مرقومه مانحن فیهده نیچون استعمال اولنمادی جواب ایدهدیرزکه مسئلهٔ مذکورهده قبل موت احدالوالدین اکا تبعا اسلام صغیر ایله حکم اولنمش اولمغله حکم مذکور موتندنصکره ابقا اولنور ومانحن فیهده قبل موت احدالوالدین اکا تبعا اسلام صغیرایله حکم اولنمش اولمدیغندن بعدالموت اکا تبعا صغیر اوزره ابتداء حکم اسلام اثبات والقا اولنمازکه برشیئك حقیقیسی منصور اولمدقجه حکمیسی مقدر ومقرر قیلنمز واکر مسئلهٔ مرقومهده صبیان مرقومینی اقربالرندن اولمیان شخص اجنبی علی طریق القهر والاستعباد داراسلامه ادخال دنصکره شخص مزبور قبول ذمت ایلسه نظر اولنور اکر حین دخوللرنده بابالری دار بمزده حی ومسلم ایسه حقنده تملکلری سالم ایسهده بیعلری اوزره اجباری لازم اولورکه احراز ایله آنلره مالك اولدقدنصکره بابالرینه تبعا مسلمین اولملریله ذمی آنلری بیع اوزره اجبار اولنمق الزم لوازمدر واکر مسلم اولان بابالری وفات ایتمش ایسه صبیان مرقومین حکم اسلام اوزره کسب ثبات ایتمدکلرندن بیعلری اوزره اجباره اهتمام والتفات اولنماز کذلك شخص مرقوم قبول ذمت ایتیوب مجرد امانله قادم اولسه دخی ینه حکمی حکم متقدمدر غایةالامر بوصورتده شخص مرقوم اراده ایدرسه آنلری دارالحربه اعاده ایدر فعلی هذا برمستأمن دار بمزده قبول ذمت ایلسه آنك دارالحربده بولنان ولدصغیری بیان مشروح اوزره اکا اسلامده متابعت ایتدیکی کبی ذمتنده دخی متابعت ایلمز بوصورتده صغیر مرقومی عمیسی داراسلامده حی وذمی اولان باباسنی زیارت ایچون اخراج ایلسه آنی بردخی دار الحربه اعاده وادراج ایدهمزکه باباسینك قبول ذمتی هنکامنده یاننده بولنمش منزلنه نازل اولمغله اکا تبعا حکم ذمتده داخل اولمشدر کورمزمیسنکه باباسی مجوسی ایکن دار بمزده کتابی اولدقدنصکره صغیر مرقومی عمیسی دار بمزه اخراج ایتمش اولسه باباسنه تبعا اهل کتابده ادراج اولنور پس مانحن فیهده دخی باباسنه تبعا اهل دار بمزده کسب اندراج ایدر شارح الکتاب شرح الله تعالی صدره عندالحساب دیرکه مؤلف مصیب الاجتهاد اشبو مسئلهٔ ذمتی بعض نسخ کتابده وجه مشروح اوزره ذکر وایراد ایلدی امابعض نسخهده دخی دیدیکی عم مزبور صغیرمذکوری اعادهٔ دارالحربه قادر وباباسی آنی اعادهدن منعه غیر مقتدردر زیرا معنای تبعیت انجق حکم دینده معتبر وحکم اقامت دارده غیرمعتبردرکه حکم اقامتده مطمح نظر انجق صغیر اوزره ولایتی قائم ومقرر اولمقدر بناء علیه حین قبول ذمتده ولدصغیری یاننده حاضر ایسه اوزرینه ولایتی قائم اولمغله اکا تبعا حکم ذمتده دخولی لازمدر اما صغیر دارالحربده بولنمش ایسه اوزرندن ولایتی زائل واول جهتله صغیردن اجنبی منزلنه نازل اولمغله صغیر اکا تبعا حکم ذمتده داخل قیلنمازکورمزمیسنکه صغیرك اناسی داراسلامده قبول اسلام ایلدکدنصکره باباسی آنی دارالحربدن آناسنه امانله کتورمکه اقدام ایلسه آناسنه تبعا حکم اسلامده ودار اسلامده متمکن اولمغله باباسی ایچون دارالحربه اعادهسی ممکن اولماز اما آناسی قبول ذمت ایلدکدنصکره باباسی صغیری امانله کتورمکه همت ایلسه بوصورتده دارالحربه اعاده سنه رخصت ویریلور بوبابده معنای فقهی انجق بیان ایلدیکمز اصل مقرردرکه معنای قیام ولایت تبعیت دارده معتبر وتبعیت دینده غیرمعتبردر ینه مؤلف متقن الاجتهاد اثابه الله تعالی بمثوبات حق الجهاد دیرکه اکر ابوین قبول ذمتله دار بمزه دخول ایدوب صکره ولدصغیرلرین عمیسی زیارت ابوینی ایچون ادخال ایلسه عم مذکور ایچون اعاده سنه رخصت مجال واردرکه بیان مشروح اوزره ابوینك حین قبول ذمتلرنده صغیر اوزره ولایتلری زائل بولنمغله حق صغیرده منزلهٔ اجانبه نازل اولمشلردر واکر صغیر مرقوم کند ونفسندن تعبیره قادر اولوب ذمیین اولان ابوینی زیارت وعود ایچون امانله دار بمزده رأسه ظاهر اولسه ینه رجوع دارالحربه مقتدر اولور اما ابوینی یاخود احدالابوینی مسلم اولمق بشقهدرکه آنده البته اول مسلمه تبعا مسلم قیلنوب دار بمزده اقامتی لازم کوریلور زیرا حکم تبعیت اسلامده نفسندن تعبیره قادر اولوب اولمیان صغیر البته متساوی الاقدامدر اکرچه بعض اصحابمز رحمهم الله تعالی بینلرینی تفریق ایدوب

نفسندن تعبیره قادر اولان صغیر ابوینه تبعا مسلم اولماز دیو دائرهٔ حکمی تضییق ایلدی لکن مؤلف مصیب التنقیح آنفا نفسندن تعبیره قادر اولان صغیر بالتبع مسلم قیلنوب رجوع دارالحربدن منع اولنور دیو نص وتصریح ایلدیکندن فرق مذکورك خطاسی ظاهر وصریح اولمشدر لکن صغیر مرقوم ذمیین اولان ابوینه التحاق ویانلرنده اقامت ایچون استیمان ایتمش اولسه بوبابده ذمی اوله جغی نمایاندرکه کلامی ذمیین اولان ابوینی مثللو اولمغه رضاسنی حاوی اولمغله وجه مذکور اوزره استیمانی ذمی اولمغیچون استیمانی ایله مساویدر وحکم مذکور انجق ابوینك ذمیین اولدقلرینه عالم اولدیغی تقدیر اوزره مقصوردرکه حاللرینه عالم اولمدقده استیمان مشروحله ذمی قیلنمق لازم اولمازکه عالم اولمدقده ابوینی مثللو اولمغه دلالت رضاسی منعدم اولور ینه مؤلف دقیق التحقیق اثابه الله تعالی من لطفه بکل جلیل ودقیق دیرکه برحربی دارالحربده قبول اسلام ایلسه دارالحربده بولنان اولاد صغاری آنك اسلامی ایله مسلمین قیلنمغله کسب احترام ایدرلر بوندنصکره اول مسلم دار اسلامه کلوب صغار مرقومینی دارالحربده ابقا ایلسه ینه علی حالهم اسلام اوزره استبقا اولنورلرکه حکم ثابت اوزره دلیل مبطل عارض اولمدقجه مثبت البقا قیلنور زیرا دلیل مثبته بقاء حکمده احتیاج اولمیوب انجق دلیل مثبتنه حکمك ابتداء اثباتی محتاجدر واکر حربی مرقوم قبول اسلام ایتمیوب انجق دارالحربدن امام المسلمینه ارسال پیامله بن مسلمین ایچون ذمت اولوب ینه دارالحربده اقامت وهرسال خراج رأسمی بعث ایلیهیم دیو نیازه اقدام ایتمش اولسه مساعدهٔ مرامی حق مسلمینده تجویز واتمام قیلنور وبوصورتده دخی حین عقد ذمتده ولد صغیری اوزره ولایتی قائم اولادیغندن اولدخی سلك ذمتده منتظم قیلنور بوندنصکره حربی مرقوم داراسلامه کلوب والدصغیرینی دارالحربده ابقا ایتمکله حربی آخر اول صغیری قهر ایله یاخود بلا قهر اخذ والتقاوامانله داراسلامه ادخال والقا ایلسه کرکدرکه یدندن نزع اولنوب باباسی احق اولمغله آنك یدینه دفع اولنه زیرا بیان مشروح اوزره بقاء حکم دلیل مبقی یه محتاج اولمیوب انجق ابطال حکم دلیل مبطله محتاج اولمغله صغیر مرقوم ذمی اولدقدنصکره نقض عهد ایتمدکجه حکم ذمتدن اخراج اولنماز ونقض عهدی غیرمحقق ایکن ذمی قهر ایله تملك اولنمدیغی محقق اولمغله صغیر مرقومه قهر ایله وبلاقهر خر وجنده البته باباسی احق کوریلور واکر برحربی مستأمن دار بمزده قبول اسلام یاخود دخول ذمت ایلدکدنصکره لمصلحة دارالحربه راجع وآنده بولنان اولاد صغاری ایله مجتمع اولوب بعده مسلمین اول داری فتحله استعلا ایلسهلر صغار مرقومین اوزره برفرد ایچون سبیل استیلا یوقدر زیرا بعدالاسلام والذمة دارالحربده معیت صغارده وجودی حین اسلام وذمتنده معیتلرنده وجودی منزلنه نازلدرکه قابل استدامت اولان اموردده استدامت انشاء جدیده مماثلدر مؤلف حقایق بین اکرمه الله تعالی بکرمه المبین دیرکه حربی مرقوم دار بمزده قبول ذمت ایلدکدنصکره اهل داری مسلمینله موادعین اولوب اول دخی اولادلرین اخذ ایچون دارینه داخل اولدقده اهل داری ممانعین اولسهلر بوتقدیر اوزره دخولنده اولادلری اوزره ولایتی ثابت اولمادیغندن اکا تبعا ذمت معاهدین قیلنمازلر زیرا قوم موادعین اوزره احکام اسلام جاری دکل ایکن آنکله اولادلری میانلرینه حائل اولملری ثبوت ولایتنه مانع قوی اولمغله اولبابده دارینه دخولی عدم دخولنه مساویدر اما عدم حیلولتلری بشقهدرکه آنفا ذکر اولندی نکتهسی اولدرکه دارالحرب دارا حکام اولمامغله آنده اخذ اولادنده قدرت حکمیهسی معتبر اولمیوب انجق قدرت حسیهسی معتبردر وقدرت حسیه دخی حیلولتلرنده منعدم وانجق عدم حیلولتلرنده متحقق ایکن مانحن فیهده حیلولتلری مفروض ومقدردر والله تعالی اعلم بالصواب

باب معاملة المسلم المستأمن مع اهل الحرب فی دارالحرب * یعنی دارالحربده مسلم مستأمنك اهل حربله معاملاتی احکامنده باب واجب الاستحکامدر اکر برمسلم مستأمن دارالحربده برحربیدن برعبدی ثمن معلومله اشترا یاخود اکابیع ایدوب بعدالتقابض اول دارك اهلی قبول اسلام یاخود دخول ذمت ایتدکلرندنصکره مشتری اول عبدك عیب قدیمنه تحصیل اطلاع ایلسه اول بابده قاضی کرك ردمبیعده وکرك بعض اسبابله ردی متعذر اولمغله نقصان عیبله رجوعده واقع اولان خصوملرین بروجهله استماع ایلمز زیرا معاملهٔ مرقومه دارالحربده واقع اولان خدعه وتلبیسدن برخیانت وتدلیسدر والاسلام یجب ماقبله حدیث شریفی مدلولنجه قبول اسلام ماقبلنده واقع اولان خطیئاتی قطع واعدام ایلدیکی کبی قبول ذمت دخی بومثللو احکامده خلف اسلامدر انجق مسئلهٔ مرقومهده بایع مسلم ایسه بطریق الدیانة ارضاء خصمی ایله بلااجبار امر وافتا اولنور اما حربی ایسه اکا بروجهله تکلیف ارضا اولنماز نظیری اولدرکه مسئلهٔ مرقومهده احدهما آخردن مالنی بلارضا اخذ ایدوب استهلاك ایتمش یاخود اتمامش اوله یاخود احدهما مالنی آخره ایداع ایدوب اول دخی بذل وانفاق ایتمش اوله بوماده لرده قاضی خصوملرینه اصغا ایتمیوب همان جنایت

مسلمدن واقع اولمش ایسه غدری انجق امان نفسنده روغا اولمغله بلا اجبار ارضاء خصمی ایله امر وافتا اولنور اما حربیدن
واقع اولمش ایسه حین اکتساب اسباب جنایتده ملتزم حکم اسلام اولمدیغندن اوزرینه هیچ نسنه الزام اولنماز
وعلی هذا ذکر اولنان مسلم وحربی دار الحربده برعبدی برجاریه ایله تبایع وتقابض ایتدکلرندن صکره اول حربی
قبول اسلام ایدوب بعده احد المملوکین حر مسلم اولدیغنه اقامت بینه یه اقدام یاخود مسلم آخر احد المملوکین ایچون
بنم مدبرم یاخود مکاتبم دردیو اقامت بینه ایله بالاستحقاق اخذینی التزام ایتمش اولسه ینه مملوک آخری قبض
ایلین کمسنه اوزره صاحبنه ردی بطریق الاجبار ایجاب والزام اولنماز همان مسلم ایسه صاحبنه رد ایله افتا اولنوب
حربی ایسه اوزرینه هیچ نسنه امضا اولنماز لکن مسلم مزبور قبض ایلدیکی مملوک آخری بعد الافتا صاحبنه رد
وتسلیم ایتمیوب همان بیعنی قصد وتصمیم ایلسه حق مسلمینده شراسی مکروه وناسزا کوریلور که ملک خبیث ایله
یدینه داخل اولمقده شراء فاسد ایله مشترای مقبوضی منزلنده نازل اولمشدر اکرچه علی کلا التقدیرین اول مملوکه
مالک اولمغله آنده بیع وعتق نافذ ومعتبردر اما تملکی سبب حرام غیر مشروعله حاصل اولمغله کراهت اشتراسی
مقرردر واکر مسئلهٔ مفروضه ده معاملهٔ مشروحه یه مباشر اولان مسلم ایچلرنده اسیر یاخود اهل حربدن
قبول اسلام ایلمش بر مرد سعادت مسیر ایسه اکا بطریق الافتا دخی رد ایله تنبیه وتحذیر اولنماز زیرا آنکله اهل حرب
میاننده نه امان خاص ونه امان عام معقود دکلدر که معاملهٔ مرقومه سی غدردن معدود اوله واکر دار الحربده مسلم
مستأمن برحربی ایله احدهما اوچ کون مخیر اولمق شرطی ایله عقد مبایعه ایدوب مدت خیارلری منقضیه اولمادین
حربی دار الحربده قبول اسلام ایلسه صاحب الخیار ایچون بیعی نقضله مأخوذینی رد ومدفوعنی اخذ ایلمک
تجویز واتمام اولنور زیرا اسلامندن صکره حاللری اسلامندن اقدم اولان حاللریله برابر اولوب صاحب الخیار دخی
اجازت بیعله منفرد اولدیغی کبی فسخله دخی منفرد واولبابده قضاء قاضی ورضاء خصمه غیر محتاج ایدوکی مقرر
اولمغله اسلامندنصکره واقع اولان اجازت اسلامندن اقدم واقع اولان اجازت مثللو اعتبار اولندیغی کبی
فسخ دخی اول وجهله معتبر کوریلور کذلک عقد مرقومده مشتری ایچون خیار رؤیت بولندقده ینه حکم سابق
علی التفصیل متمهددر که مشتری خیار رؤیتله قضا ورضایه محتاج اولمادین فسخ عقد ایله منفرددر کذلک مشتری
قبض مشترادن اقدم آنده برعیبه واقف اولدقده ینه حکم سابق متمهددر که قبل القبض تمام صفقه منعدم اولمغله
قضا ورضایه محتاج اولمدین عیبله ردنده منفرددر ورد ایله فسخ بعد نصکره ویردیکی ثمن ید بایعده قالوب
اول ثمنی اکا طوعا تسلیم ایتمش اولمغله استردادی تجویز وتتمیم اولنور نظیری اولدرکه مرقومیندن بریسی مالنی
آخره ایداعدن صکره اول ودیعه بعینها قائمه ایکن حربی قبول اسلام ایلیه اول بابده استرداد ودیعه تجویز
واتمام اولنور اما قریبا سبقت ایلین عیبله رد عبد مسئله سی بشقه در که آنده صفقه لری قبضله رسیدهٔ تمام اولمغله
بعد القبض عیبله ردی انجق قضاء قاضی یاخود رضاء خصمه محتاج اولوب عند عدم الرضاء قاضی دخی
بینلرنده برشیئله قضایه اقدام ایده مز که بینلرنده واقع اولان جنایت سابقه شول مال منزلنه انزال اولنور که احدهما
قبل اسلام الحربی اول مالی آخری اضرار اوزره استهلاککله اعدام ایتمش اوله واکر مسئلهٔ مفروضه ده حربی قبول
اسلام ایتمیوب انجق دار یمزه امانله داخل اولدقدنصکره معاملهٔ سابقه لرنده رفع اختصام ایتمش اولسه لر ینه قاضی
بینلرنده کرک نقض بیع وکرک وجه آخر ایله قضا ایله دفع خصام ایده مز که معاملهٔ مرقومه بینلرنده دار الحربده ایکن
رسیدهٔ تمام اولوب حربی دخی دار یمزه امانله داخل اولدقده حکم اسلامی علی الاطلاق التزام ایتمشدر
وبو مثللو قضابابده قاضی استماع خصومته اقدام ایده مز اما حربی قبول اسلام یاخود دخول ذمت ایلمک بشقه درکه
آنده جمیع معاملاتنده حکم اسلامی علی الاطلاق التزام ایلمشدر کذلک معاملهٔ مرقومه دار الحربده ایکی حربی
میاننده واقع اولدقدنصکره ایکیسی بردن امانله دار یمزه دخول واولبابده اظهار نزاع ایلسه لر ینه قاضی نزاعلرین
استماع ایده مز اما بعد المعامله قبول اسلام یاخود دخول ذمت قیللری بشقه در نظیری اولدرکه برحربی دار الحربده
حربی آخره اقراض مال یاخود وجه آخر ایله مداینه ایتدکدنصکره ایکیسی بردن امانله دار یمزه داخل اولوب
رفع اختصام ایلسه لر قاضی بینلرنده بروجهله دفع خصام ایده مز اما بعد المعامله قبول اسلام یاخود دخول ذمت
قیللری بشقه در لکن مسائل مذکوره ده محل اختصاملری مستهلک اولمغله قاضی بعد الاسلام دخی استماع خصام
ایلمسه نظر اولنور اکر معاملهٔ مرقومه ایکی حربی بینلرنده روغا اولمش ایسه آنلردن خیانت وجنایت صاحبنه
بعد الاسلام دخی ارضاء خصمله افتا اولنماز واکر مسلم وحربی بینلرنده روغا اولمش ایسه اول مسلمه بینه
وبین الله تعالی ارضاء خصمله امر وافتا اولنوب اولبابده جبر والجا اولنماز که غدری انجق امان نفسنی ابطال

وافتا ایلمشدر مؤلف موثوق المعامله عامله الله تعالی باحسن المجامله دیر که دار الحربده بولنان ایکی مسلم مستأمن بینلرنده
بعض معامله لری منعقد اولسه آنلرک دار الحربده واقع اولان معامله لری دار الاسلامده واقع اولان معامله لری ایله حکم
شرعیده متحددر زیرا مسلم هر قنده بولنسه حکم اسلام آنک عندنده ملتزم ودار الحربه امانله داخل اولسه دخی مالنده
احراز حکمیسی باقی اولمغله مالی کندو حقنده معصوم ومحترمدر بناء علیه مسلمین مستأمنینک حاللری دار الحربده
بینلرنده جاری اولان جمیع معاملاتده دار الاسلامده حاللری ایله مساوات اوزره اولوب انجق اوچ ماده ده مخالفت ومنافات
اوزره دربری اولدرکه احدهما دار الحربده آخری عمدا قتله شتاب ایتدکده اوزرینه حکم قصاص دار الاسلامده ایجاب
اولنور ایکن بو ماده ده ایجاب اولنماز زیرا دار الحربده قائم اولملری قیام شبهه یی مستلزمدر وهم مقتول کندو قوتی ایله
استیفاء قصاصه حسب العاده واصل اولمیه جغی ظاهر وقاتل دخی ید امامده بولنمامغله امام دخی استیفاء قصاصده
اعانتنه غیر قادردر بناء علیه قتلی قصاصی موجب اولمیوب انجق کندو مالنده دیتی مستوجب اولور وبری اولدرکه
احدهما دار الحربده آخری خطأ قتل واعدام ایلدکده دیتی دار الاسلامده عاقله سی اوزره الزام اولنور ایکن بو ماده ده
انجق کندو مالنده الزام اولنور زیرا تعاقل انجق باعتبار التناصر اولوب دار الحربده بولنان مستأمنله دار الاسلامده
بولنان عاقله سی بینلرنده تناصر دخی ظاهر التعذر اولمغله دیت مزبوره دن عاقله سی اوزره هیچ نسنه تقرر ایلمز وبری
اولدرکه دار الحربده زنا وشرب خمر مثللو موجب حد اولان برعملی ارتکاب ایلدکده اوزرینه حد شرعی ایجاب اولنماز
زیرا آندن ولایت امام منقطع اولمغله اول عملی ارتکابله حدی التزام واستیجاب ایتمشدر اما بو اوچ ماده نک غیرنده
دار الحربده بولنان مسلم مستأمنک حالی دار الاسلامده واقع اولان احوالی کبیدر ومسلمین اسیرینک حاللری دخی عند
ابی یوسف ومحمد رحمهما الله تعالی علیهما حال مستأمنین ایله تفصیل سابقده مساوی ومساوقدر اما عند ابی حنیفه
رضی الله تعالی عنه اسیرین مسلمینک حاللری شول دار الحربده معا قبول اسلام ایدوب دار الاسلامه خروجلرندن اقدم
احدهما آخری قتل ایلین ایکی حربینک حاللری ایله متساویة الاقدام اولمغله حربیین مزبورینک بربرینی قتلی
موجب دیت اولمدیغی کبی اسیرین مزبورین بربرین قتل ایلدکده قاتل اوزره قطعا حکم دیت دخی الزام اولنماز
وبز بو مبحثی شرح المختصرده کتاب الدیات مباحثنده بیان واعلام ایلدیک وعلی هذا احد المسلمین دار الحربده
مال آخری استهلاک ایلسه نظر اولنور اکر ایکیسیده دار الحربده قبول اسلام ایلین اهل حربدن ایسه لر اولبابده
مستهلک اکرچه استهلاکنده آثم اولور اما اوزرینه ضمان مستهلک لازم اولماز واکر ایکیسیده مستأمن ایسه لر
بالاتفاق اوزرلرینه حکم ضمان اثبات والحاق اولنور واکر ایکیسیده اسیر ایسه لر وجوب ضمان اختلاف اوزره ایدوکی
بیان سابقدن عیان اولمشدر نکته سی اولدرکه وجوب ضمان انجق مال متقوم ومحرزده حاصل وتقوم واحراز دخی
دین ایله حاصل اولیوب انجق دار ایله متحصلدر زیرا دین ایله عصمت انجق حق معتقدده ثابت وحق غیر معتقدده
غیر ثابتدر اما ظاهر حس ایله حاصل اولان تمام احراز هم معتقد وهم غیر معتقد حقلرنده ثابت واول دخی انجق
دار ایله متثبتدر بناء علیه استهلاک مذکورک احکامی تفصیل مشروح اوزره اعلام اولنمشدر مؤلف اصابه الله
تعالی احسن الثواب دیر که احد المسلمین دار الحربده مال آخری غصب ایدوب قبل الاستهلاک ایکیسی بردن
دار الاسلامه خروج واختصام ایلسه لر اولبابده قاضی کرک مستأمنین وکرک اسیرین وکرک دار الحربده قبول اسلام
ایلین رجلین اولسونلر البته غاصب اوزره رد مغصوبله قضا ایله دفع خصام ایدر زیرا صاحب المال ید آخذده عین مالنه
ظفریاب اولمغله من وجد عین ماله فهو احق به حدیث عدالت ردیفی موجبنجه اکا غیریدن احق اوله جغی بی ارتیابدر
وهم فرض مشروح اوزره احدهما مال آخری اخذه طریق قهر ایله مباشر اولمشدر ومال مسلم غنیمت مسلم
اولمیه جغی ظاهردر نظیری مسلمیندن شول اهل عدالله اهل بغیدر که بعد الاقتتال احد الفریقین مال آخری
اخذ واستحصال ایده لر اولبابده بعد سکون الحرب مال مزبورک عینی قائمه ایسه صاحبنه رد اوزره اجبار اولنور
اما مستهلک ایسه باب اثبات النسب من اهل الحرب من السبایا اثناسنده وغیر مواضعده سبقت ایلین بیان اوزره
مستهلک اوزره ایجاب ضمان اولنماز پس مانحن فیه ده دخی رد عین قائمه ده آنک کبیدر اما مستأمن مسلم دار الحربده
حربیدن غصب مال ایلدکدن صکره حربی قبول اسلام ایله دار اسلامه داخل واول مسلمک یدنده عین مالنه
واصل اولدقده جواب مسئله بشقه درکه آنده قاضی رد اوزره حکمده اجبار ایتمیوب همان رد ایله بینه وبین الله تعالی
افتا ایله اکا الله تعالیدن خوف ایدوب حربیدن اخذ ایلدیککی مالی رد قیل دیمکله قبح فعلنی اخبار ایدر زیرا مادهٔ
مرقومه ده مال حربی مسلم مزبورک حین اخذنده قهر ایله تملکه محل اولوب مجرد بینلرنده سبقت ایلین امانه
نظر ایله اوزرینه غدردن تحرز ایلمک لازم ایکن تعرضی انجق امان نفسنه غدری مستلزم اولمشدر بناء علیه قاضی

مطلب احکام الاسیرین المسلمین فی دار الحرب

مطلب مال المسلم لا یکون غنیمة للمسلم

حکمده رداوزره اجبار ایتمیوب انجق علی سبیل الفتوی امر وتنبیه اوزره اقتصار ایدر مؤلف باهر الصواب اثابه الله تعالی باحسن الثواب دیرکه اکر برحربی دارالحربده قبول اسلام ایدوب بعده ثمن معلومله عبدینی برمسلم مستأمنه بیع یاخود کندو آنک عبدینی اشترا وتقابض ایله مبایعه لرینی اتمامدن صکره ایکیسی بردن قدوم دار الاسلامه اقدام ایلیوب بعده مشتری قنقیسی ایسه مشتراسنده برعیبه کسب اطلاع ایدوب یاخود مشتراسی حریته یاخود وجه آخر ایله بطریق الاستحقاق یدندن انتزاع اولنسه نظر اولنور اکر ثمن عبد بعینه ید بایعده قائم ایسه قاضی آنی مشتری یه رد ایله بایع اوزره قضا ایدر واکر مستهلک ایسه تضمین ثمنله حکمده اکا بووجهله تقاضا ایلمز کذلک صورت مرقومه ده برمتاعی متاع آخر ایله مبایعه ایتمشلر اولوب احد المتاعین مستحق بولنمش اولسه بنه متاع آخر بعینه قائم ایسه قاضی آنی رد ایله قضا ایلمک ومستهلک ایسه هیچ برشیئی تضمینله حکمده تقاضا ایلمک واجب ومحققدر زیرا جنایت مرقومه دارالحربده بینلرنده اکرچه ایکیسیده مسلم ایکن واقع اولوب انجق دارالحربده قبول اسلام ایلین حربینک مالی من جهة الاثام معصوم ایسه ده من جهة الاحکام غیر معصوم اولدیغندن قاضی بعینه باقیده رد ایله قضا ایدوب ومستهلکده هیچ برشیئله قضا ایتمیه جکی عندمزده مجزوم اولمشدر نظیرلری شول ایکی حربیدرکه دارالحربده قبول اسلام ایتدکلرندن صکره مبایعهٔ مرقومه یه مباشرت ایدوب بعده قدوم داراسلامه اقدام ایده لر نکته سی اولدرکه حکم مزبور دارالحربده قبول اسلام ایلین حربی حقنده ثابت اولمغله مسلم مستأمن حقنده دخی ثابت اولورکه میان خصمینی تسویه البته شرعا واجب ومتثبتدر ینه مؤلف بدیع البیان احسن الله تعالی الیه بیدایع الاحسان دیرکه دارالحربده بولنان مسلم مستأمن برحربیدن بکا شو مملوککی لا علی التعیین قیمتیله بیع قبل دیو طلب ایدوب اول دخی سکا لا علی التعیین بیع ایلهدم دیمکله مبایعه لری منعقد اولسه عقد مذکورده جهالت ثمن بولنمغله داراسلامده وقوعنده فاسد اولدیغی کبی دارالحربده دخی فاسد اولور نکته سی اولدرکه مسلم مستأمن اکرچه دارالحربده اموال اهل حربی طیب نفسلریله اخذ ایلمک جائزدر حتی ابو حنیفه رضی الله عنه مستأمنله حربی بینلرنده واقع اولان حکم عقد رباده جواز مذکور اوزره بنا ایلمشدر لکن جواز مذکورک غیری احکامده حتی مسلمده دارالحربده واقع اولان معامله داراسلامده واقع اولان معامله ایله برابردر که مسلم هرقنده بولنسه حکم اسلامی ملتزم اوله جغی مقرردر بناء علیه صورت مفروضه ده مشتری عبدی قبض وقیمتی نه ایسه اعطا ایلدکدن صکره حربی قبول اسلام یا ذمتله داراسلامه کلوب بعده احدهما فساد عقده بنا ایله نقض بیع ایچون نزاع ایلسه اولبابده قاضی خصومتلرین استماع ایده مزکه اصل بیعلری فاسد ایسه ده دارالحربده علی وجه التملیک والتملک تراضی برله تقابضلرنده بطریق التعاطی هربرینک مقبوضنده تملکی تام ومنعقد اولمشدر اما صورت مفروضه ده مشتری دارالحربده عبدی قبض ایدوب قیمتنی اعطا ایتمامش ایسه اولبابده قاضی عبدی بایعه رد ایله قضا ایدر زیرا بو تقدیر اوزره معامله لری تقابض ایله رسیدهٔ تمام اولمدیغی بین ومشتری دخی عبدی انجق صاحبنه قیمتنی ویرمک اوزره اخذ ایلدیکی متعین والحالة هذه قیمتده جهالت فاحشه بولنمغله حقنده اداسی غیر ممکن اولمغله اوزرینه رد مأخوذی واجب ایدوکی متبین اولور لکن بو صورتده دخی حربی قبول اسلام وذمت ایتمیوب مجرد امانله دخول داریمزه جرأت ایتمش اولسه ینه قاضی اولبابده استماع خصومت ایده مزکه اصل معامله لری دارالحربده صورت بولوب مستأمن دخی علی الاطلاق التزام احکام اسلامه مباشرت ایتمشدر اما قبول اسلام وذمتی بشقه در وعلی هذا مسلم مستأمن دارالحربده برحربی ایله برعبدی برقاچ رطل خمر ایله تبایع وتقابض ایتدکلرندنصکره حربی قبول اسلام ایلمش اولسه ینه قاضی بیعلرندن برشیئی نقضه اقدام ایده مزکه دارالحربده تقابضله معامله لری واصل ختام ومشترینک عبد مشترا ده تملکی قبضله رسیدهٔ تمام اولمشدر اما مشتری عبدی قبض ایدوب بایعه خمری اعطا ایتمدین حربی قبول اسلام ایدوب قاضی یه رفع اختصام ایلسه لر بونده قاضی بیعلرین نقض وعبدی بایعه رد ایله دفع خصام ایدرکه هنوز بینلرنده حکم معامله قائم ایکن بعد اسلام الحربی مشتری قنقیسی ایسه خمر اولان ثمنی تسلیمدن عجزی مالا کلام اولمشدر وعقد اجاره دخی بو حکم محکم الاساسده مسئلهٔ بیع اوزره قیاس اولنور حتی دارالحربده احدهما آخری مدت شهرده عمل معلوم ایچون اجر مجهول له یاخود خمر ایله استیجار ایتمش اولسه نظر اولنور اکر اسلام حربی تکمیل عمل وایفاء اجردن متأخر ایسه مستأجر اوزره شیء آخر الزام اولنماز واکر تکمیل عملدن متأخر وایفاء اجر اوزره متقدم ایسه عامل ایچون عملینک اجر مثلی الزام واتمام اولنور بو تفصیلک دخی وجهی بعده قریبا ذکر ایلدیکمیز معنای فقهیدر واکر مسئلهٔ بعده مشتری قنقیسی ایسه عبد مشترایی استهلاک ایدوب یاخود یدنده بلا صنع هالک

اولدقدن صکره قبل قبض الثمن حربی قبول اسلام ایتمش اولسه مشتری اوزره بایع ایچون قیمت عبد الزام اولنور زیرا عبدی غصب وجنایت وجهی اوزره اخذ ایتمیوب انجق اعطاء ثمن شرطی اوزره قبض ایتمش اولمغله رد عینی متعذر اولدقده اوزرینه مقبوضنک ضمان قیمتی فرض قیلنور اما اشتراسی میته یاخود دم ایله واقع اولوب قبض عبددنصکره هنوز ثمن مشروطی تسلیم ایتمدین حربی قبول اسلام ایتمش اولسه جواب مسئله بشقه درکه آنده مشتری قنقیسی ایسه عبد مقبوض اکا سالم اولوب عین وقیمتندن برشیئی رد ایلمک اوزرینه لازم اولماز زیرا عقد مزبور مبایعه دن معدود دکلدرکه مبایعه ده مالیت بدلین لازم ایکن میته ودمده شبههٔ مالیت مفقوددر بناء علیه عقد مزبور همان احدهما مالنی بلا عوض آخره تملیک ایلمک معناسنی حاوی اولمغله حکم شرعیده بینلرنده جاری اولان هبه ایله مساوی قیلنور واکر مسئلهٔ مزبوره ده مبایعهٔ مذکوره دار الحربده مسلم مستأمنله اهل حربدن قبول اسلام ایلمش برکسنه بینلرنده واقع اولسه قاضی میانلرنده جاری اولان بیوع فاسده یی نقض ایدوب حاللرین حال مسلمین مستأمنینه راجع قیلر وقول مذکور قول محمد رحمه الله تعالی در اما عند ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه کرکدرکه مسئلهٔ متقدمه کبی ضمان قیمتی موجب اولان احوالده مسلمین مزبورینک معامله لری ینه دارالحربده کندو بینلرنده جاری اولان عقد ربوا منزلنه انزال قیلنوب عقد ربوا لری عند ابی حنیفه رضی الله عنه مسلم وحربی بینلرنده جاری اولان عقد ربوا ایله من جهة الحکم همحال اولدیغی کبی بو معامله لری دخی مسلم وحربی بینلرنده جاری اولان معامله ایله همحال قیلنه واکر مبایعهٔ مذکوره دار الحربده ایکی حربی بینلرنده واقع اولوب بعده ایکیسی بردن قبول اسلام یاخود ذمت ایتمش اولسه لر حکم معامله لری مسلم وحربی بینلرنده جاری اولان حکم معامله یه رجعت ایدر زیرا مباشرت معامله هنکامنده ایکیسی دخی ملتزم حکم اسلام اولمامشلر ایدی مؤلف موثوق المعامله عامله الله تعالی باجل المجاملة دیرکه مشرکیندن برعسکر داراسلامه داخل اولدقده ایچلرینه برمسلم امانله واصل وآنلر ایله معاملات موصوفه دن بعض معامله ایله عامل اولسه بو معامله سی دار الحربده مستأمن ایکن اهل حربله معامله سنه من جهة الاحکام مماثل قیلنور زیرا حکم اسلام دارالحربده جاری اولمدیغی کبی داراسلامده اهل منعه اولان معسکر اهل حربه دخی ساری اولماز والحاصل اجوبهٔ سابقه انجق ظهور حکم مشرکین اوزره بنا قیلنمشدرکه موضع جریان معامله ده ظاهر اولان حکم انجق حکم مشرکین اولدقده حکم معامله وجه مشروح اوزره ابتنا قیلنور بوقسه حکم ظاهر انجق حکم مسلمین اولدقده داراسلامده تجویز اولنمیان معاملات اول موضعده دخی تجویز وتحسین اولنماز کورمز میسنکه معاملهٔ مرقومه دارالحربده بولنان معسکر مسلمینده منفق اولسه آنک حکمی داراسلامده وقوعینک حکمنه موافقدر کورمز میسنکه دارالحربده بولنان معسکر مسلمینده برکسنه آخری عمدا قتل واعدام ایلسه داراسلامده قتلی کبی اوزرینه حکم قصاص الزام اولنور پس مقدمهٔ منقدمه دن عندمزده متقرر اولمشدرکه حکم قتلده معتبر اولان انجق اول موضعده جاری اولان حکم ظاهردر واعتبار مرقوم حکم قتلده جاری اولدقده سائر احکام معاملاته دخی ساری اولور والله اعلم

مطلب لو قتل مسلم مسلما عمدا فی معسکر المسلمین بدار الحرب

باب من تجب علی المسلمین نصرته ومالا یکون فیئا اذا اخذ من دارنا ومن غیرها * یعنی اهل حربدن نصرتلری مسلمین اوزره ایجاب اولنان طوائف واموال اهل حربدن داراسلامده یاخود دارالحربده اخذ اولنمشیکن غنائمده ادخال اولنمیان تلائد وطرائف بیاننده باب بدیع اللطائفدر اکر اهل حربدن برجماعت داریمزه بلا منعة امانله داخل اولدقلرنده اهل حربدن قوم آخرین داراسلامه هجوم واول مستأمنینی اخذ ودارلریله احراز وآنلری استعبادلرندن صکره مسلمین آنلر اوزره مستولی ومتطاول اولسه لر کرکدرکه تخلیهٔ سبیل مستأمنین ایله متفضل اوله لر زیرا آنلر داراسلامدن سبی اولنوب حین سبیلرنده حکم اسلامده داخل بولنمشلر ایدی وبو مثللو سبیله حربیتلری باطل اولمامشدر وبز باب ما یجب من النصرة للمستأمنین واهل الذمة اثناسنده ذکر وانبا ایلدیک که داریمزده بلا منعة موجود اولان مستأمنین تحت ولایت امامده قائم اولمغله اهل ذمت کبی آنلره دخی نصرت واوزرلرندن دفع مظالم امام المسلمین اوزره لازمدر کورمزمیسنکه مشرکین اهل اسلام یا اهل ذمت اوزره استیلا ایتدکلرنده حصون ومداینلرینه داخلین اولمدقجه استخلاصلری ایچون تعاقب ایلمک امام ومسلمین اوزره واجب اولدیغی کبی تعاقب مذکور استخلاص مستأمنین ایچون دخی لازم ولازبدر ایشته بو بیانله متبین اولورکه مسلمین اول مستأمنینه ظفریاب اولدقلرنده تخلیهٔ سبیللری واجب ومتعین اولور زیرا سن هیچ کوردیکمی که مسلمین اوزره برقومه نصرت واجب ایکن اول قومی ایادی آخریندن استخلاصلری آنلری غنائمده ادخاللرین مستوجب اوله بوقوله هیچ کمسنه قائل وتجویزینه مائل

اوله مز كذلك مستأمنين مرقومين اهل دار موادعه‌دن اولوب دار بزه اول موادعه ايله داخل اولمش اولسه‌لر
ينه تخليهٔ سبيله نائل قيلنورلر زيرا موادعه‌لرى دار بزده امانلرين موجب اولمغله مستأمنين كبى نصرتلرين
مستوجب اولورلر وعلى هذا دار بزدن اهل دار موادعه‌يى اسير ايلين قومك اهل دارلرى قبول اسلام ايلسه‌لر
كركدركه امام تخليهٔ سبيل مأسورينى اوزرلرينه الزام ايدوب آنلرى قبل السبى مظهر اولدقلرى حريتلرى
اوزره ابقا ايله بكام ايليه وحكم محرر ده حين اسر واستخلاصلرنده مدت موادعه‌نك قيام وانقضاسى برابردركه
امانله بلا منعه دار بزده بولنوب دار اسلامده حريتلرى متأكده اولدقده نصكره اهل ذمت كبى نصرتلرى واجب
وسبيله غير مملوكين اولملريله آنلرى سبى ايدنلر قبول اسلام ايتدكلرنده وجوب تخليهٔ سبيللرى مقرردر كذلك اهل
دارلرى قبول اسلام ايتميوب لكن دارلرينه برمسلم امانله داخل و موادعين مرقومينى آنلردن ماله اشترا ياخود
اسراء مشركينله مفادات ايدوب استخلاصلرينه نائل اولسه بودخى اسير اولان حر مسلم ياخود حر ذمى يى مالى ايله
استخلاصنه ابواب مفادانده ذكر ايلديكمز جميع احكامده مماثل قيلنور كذلك اسير ايلين حربى آنلر ايله برابر
امانله دار بزه قادم اولسه يدندن مجانا اخذلرى لازمدركه موادعين مرقومين اولبابده حكم اهل ذمتده اولملريله
حربى مرسوم آنلرى حبسده ظالم و حر مأسورى حبسله ظلمى تقريرايچون اعطاء امانمز فى حكم المنعدم در
واكر مسئلهٔ مرقومه‌ده مستأمنين مأسورين ايچلرنده عبد مملوكلرى مأسور اولمش اولسه اسير ايلين حربى آنكله
معا امانله دار بزه دخول ايتدكده آنى بيع اوزره مجبور قيلنماز اما عبد مأسور مسلم ياذمى اولمق بشقه‌در اكرچه
على جميع التقادير احراز ايله آنلرده تملك حربى دركاردر اما عبد مسلم وذمى ملك حربيده ممكن الاستقرار اولمامغله
بيعلرى اوزره اجبار اولنوب عبد حربى ملك حربيده ممكن الاستقرار اولوب احراز ايله تمام ملكى بد بدار اولمغله
بيعى اوزره اجبارى سزاوار اولماز توضيحى اولدركه بيع عبد اوزره اجبارى انجق عبدى حالت اصليه‌سنه
اعاده ايچون اولوب صورت مفروضه‌ده عبد قبل الاسر اهل حربدن بولنمغله اسير ايلين حربى دار اسلامده
بيعى اوزره اجبار اولنوب آنى مسلمين يا اهل ذمته بيع ايلدكده حالت اصليه‌سنه عودتى استفاده ايتمديكندن
بيعى اوزره اجبارى اراده اولنماز مؤلف موشكاف ساعفه الله تعالى بدقايق الاسعاف ديركه موادعين مرقومين
دار بزه قادمين اولميوب همان كندو دارلرنده قائمين ايكن اهل حربدن قوم آخرين دارلرينه هجوم وايچلرندن
بعضيلرين اسر واحراز ايله كسب اختصاص ايلدكلرندنصكره اوزرلرينه مسلمين استيلا و يدلرندن استخلاص
ايلسه‌لر اسراء مرقومين عبيد مسلمين قيلنورلر زيرا قوم آخرين آنلرى دار اسلامدن اسير ايتميوب محل اسر اولان
دار موادعين هنوز جريان احكام اسلامدن عاطل دار الحرب اولمق اوزره تقدير اولنمشدر وموادعهٔ شرعيه انجق
بزمله دار مقهورين بينلرينده منعقد وقاهرين ومقهورين بينلرنده غير منعقد ايكن مأسورينده احراز قاهرين
رسيدهٔ تمام اولدقدنصكره اوزرلرينه استيلاء مسلمين واقع اولمغله مأسورين مزبورين عبيد مسلمين قيلنمق
متعهد اولور وهم باب ما يجب من النصرة للمستأمنين مسائلنده زبيان ايلديك كه اهل حرب اهل منعه اولوب
امانله دار بزده داخلين ايكن اهل حربدن قوم آخرين اوزرلرينه استيلا وآنلرى احراز ايتدكلرنده مالكين
اولورلر پس استيلاء مرقوم دار موادعه‌ده وكندو منعه‌لرنده واقع اولدقده مالكين اولملرى بطريق الاولى
ظاهر وساطع اولور نكته‌سى اولدركه بز موادعين ايچون اوزر بزه انجق ترك تعرضمزى الزام ايدوب اعدالرى
اوزره نصرتلرين التزام ايلمديك امابعض موادعين حكم موادعه اوزره بلا منعهٔ دار بزه دخوللرى بشقه دركه
اهل منعه اولمدقلرنده آنلر ايچون دار بزده ثابت اولان امانله نصرتلرين حكما التزام ايتمز نمايانذر اما موادعين
مرقومين بلا منعه ياخود اهل منعه ايكن خوارج مسلميندن برجماعت اوزرلرينه هجوم ايلدكدنصكره اهل عدل
خوارج اوزره استيلا و موادعينى يدلرندن استخلاص ايلسه‌لر بو صورتده اسيرقا قلرينه سبيل اولميوب
حريتلرى اوزره ايصال مأمنلرى برله نائل خلاص قيلنورلر وحكم محرر هجوم خوارج دار اسلامده واقع اولدقده
بيان سابقدن ظاهر ومقرردر اما هجوملرى دار موادعه‌ده واقع اولدقده وجهى اولدركه بز موادعه ايله
ترك تعرضلرين ومسلميندن برفردك آنلره عدم ظلمنى التزام ايتمش اولوب خوارج دخى مسلمين اولملريله امام اوزره
موادعيندن ظلم اهل عدلى دفع ايلمك الزام اولنديغى كبى وقت قدرتنده ظلم خوارجى دخى دفع ايلمك الزام اولنور
اما اهل حرب بشقه‌دركه امام المسلمين موادعه‌سنده موادعيندن ظلم اهل حربى دفع ايتمكى التزام ايتمديكندن
اوزرينه آنى دفع ايلمك الزام اولنماز توضيح فرقى اولدركه امان خوارج حق اهل عدلده ثابت اولديغى كبى امان
اهل عدل دخى حق خوارجده مثبت اولور قال عليه السلام يسعى بذمتهم ادناهم وامان اهل عدل

حق خوارجده ظاهر اولدقده موادعينه خوارج اسرايله مالكين اولميوب كالاول حريتلرى اوزره وجوب ردلرى
باهر اولور مؤلف عدالت كيش صانه الله تعالى عن كل تشويش ديركه برحربى عبدى يله معا امانله دار بزه داخل
اولوب بعده اهل حربدن قوم آخرين عبدينى اخذ و احراز ايلدكدنصكره عبد مرقوم غنيمت مسلمينده ظاهر اولسه
حربى مرقوم كرك هنوز دار اسلامده قاعد اولسون وكرك دار الحربه عائد اولسون قبل القسمة حاضر اولدقده
عبدينى مجانا اخذه قادر وبعد القسمة حاضر اولدقده ديلرسه قيمتيله اخذه مقتدر اولور زيرا دار بزده مستأمن بولندقجه
حكمى مقهوريت نفسى هنكامنده حكم ذميده داخل اولديغى كبى مالى اوزره استيلا هنكامنده دخى ينه حكم ذمى يه
مماثلدركه حكم امانمز نفس وماله شاملدر و دار الحربه عودتنده حكم امانمز انجق نفسى ايله برابر اعاده قيلديغى اموالنده
رسيدهٔ نهايت اولوب اعاده قيلمديغى اموالنده هنوز كندو دخى رجعت ايتمش كبى حكم امانمز قيام واستدامت
اوزره اولديغندن عبد مرقومده حكم مشروح اوزره حكومت اولنمشدر كذلك عبد مرقوم مولاسى يانده
برابر كلمكسزين بنفسه امانله دار بزه داخل اولمش اولسه حكم سابق بونده دخى ثابت اولور كه عبد مرقوم دار الحربه
رجوع ايتمدكجه حكم امانمز آنده دخى متثبت اولور زيرا امانله تبليغ مأمنى التزام ايتمشيكن شمدى قوم آخرين
آنى اخذ واحراز ايتملرايله تبليغ مأمنى عرضهٔ انعدام اولمشدر بناء عليه عبد مرقوم غنائم مسلمينده واقع اولدقده
واجبدركه مولاسنه قبل القسمة مجانا و بعد القسمة ديلرسه قيمتيله راجع قيلنه كذلك عبد مرقوم دار موادعيندن
اولوب حكم موادعه اوزره مولاسى ايله ياخود بنفسه دار بزه دخولندنصكره قوم آخرين آنى اسير ايلسه‌لر
حكم سابق بونده دخى تقرر اولنور كه دار بزده حكم موادعه ايله آمن قيلنمغله حكم مستأمنى متضمن اولمشدر
كذلك صور مذكوره‌ده برمسلم دار قاهرينه واروب اول عبدى آنلردن اشترا ايلسه مولاسى ديلرسه ثمنله اخذينه
قادر اوله جغى بلا امتزادر زيرا عبد مرقوم هنوز دار بزدن اخذ اولنان مسلم وذمينك عبدى منزلنده در وفرق
ميانلرى بجق قريبا ذكر اولنان وجه واحد ايله نمايانذر كه آنى اسير ايلين حربى آنكله معا دار بزه امانله داخل
اولدقده بيعى اوزره اجبار اولنماز بوب مسلم وذمينك عبدى اولدقده اجبارنده اصرار اولنور وبو فرقك
ماسوانده جميع احكاملرى على سوادر والله اعلم

باب مواريث القتلى اذا لم يدر ايهم قتل اولا * يعنى قنقيسى قنقيسندن اقدم قتل اولنديغى معلوم اولميان مقتوللرك
بيان ميراثلرنده باب دقيق الاعتاذر مسلميندن بيلرده ورابطلرى بولنان برجماعت قتل اولنوب قنقيسى قتلده
مقدم ايدوكى معلوم اولسه كركدركه برينه وارث قيلنميوب همان هر برينك ميراثى ورثهٔ احياسنه مقسوم قيلنه
زيرا ايكى قريبك قتلى كبى ايكى معنى حادث اولوب تاريخ حدوثلرى مجهول اولدقده ايكيسى معا حادث اولمغله
محكوم قيلنور بونده معناى فقهى اولدركه ثبوت تاريخ بلاحجة ظاهر الاستحاله اولمغله حدوث حادث اقرب وقات اوزره
احاله اولنور وهم شرط توريث بعد موت المورث وارث حياتده باقى بولنمقدر پس شرط مرقوم برانسان معين
ايچون على وجه اليقين معلوم اولمدقجه وارث اولميه جغى محرز ومدركدر مرزبسنكه مفقودك بعد موت المورث
حياتى بعينه معلوم اولمدقجه وارث قيلنمز وبوبابده اصل اصيل خارجة بن زيد رضى الله عنهما والدى زيد بن ثابت
رضى الله عنه دن روايت قيلديغى اثرجليلدر ديمشدركه حضرت ابى بكر رضى الله تعالى عنه وقعهٔ يمامه‌ده
قتل اولنان مسلمينى توريثله بكا امر ايلدى بن دخى امرى اوزره احيابى امواته وارث قيلوب امواتى بربرينه وارث قيلمادم
ينه ديمشدركه حضرت عمر رضى الله تعالى عنه دخى بلاد شامدن عمواس نام بلده‌ده طاعون شديد واقع اولديكه
آنده برقبيله باجمعهم فوت اولورلردى آنلرى توريثله بكا امر ايلدى بن دخى ينه احيابى امواته وارث قيلوب
امواتى بربرينه وارث قيلمادم وخارجة بن زيد دخى ديركه بن دخى وقعهٔ حره‌ده قتل اولنان مسلمينى توريث ايلدم
آنده دخى احيابى امواته وارث قيلوب امواتى بربرينه وارث قيلمادم ومؤلف قوى الاستناد اصل محررى اثبات ايچون
متن كتابده صحابه وتابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتندن سرد اسناد ايله نيجه آثار معدلت آثار
ذكر وايراد ايلدى بعده ديديكه هر نسب و قرابتكه اسرا آنى آخر اوزره دعوى وآخر دخى تصديق ايدوب
انجق تصادقلرندن غيرى وجهله فهم وتحقيق اولنميه اول نسب و قرابتدن بالامدر ياخود اوغلومدر ديو دعوى
وآخر دخى ابوت وبنوتى تصديق ايلديكندن ماعدا ايله بربرينه وارث قيلنمازلر مكر مسلميندن اقامت بينه
ايدرلرسه بينه ايله ثبوت نسبلرى توارثلرينه باعث اولور وبو قول معتنا مى مسائل دعوادن عندبزده
معروف اولان اصل اوزره مبتنادركه امر نسبده اقرار رجل انجق دورت نفر حقنده معتبردر كه اب وابن وزوجه
ومولادر واقرار مرأه انجق اوچ نفر حقنده معتبردر كه اب وزوج ومولادر واقرار مرأه ابن حقنده غير معتبردر كه

آنده نسب ولدی صاحب الفراش اولان زوجی اوزره تحمیلی مقرردر اما رجل ومرأه دن مذکوراتدن غیری
قرابتلرده قبول اقرارلری متعذردر که آنلرده مقر اولان غیر اوزره تحمیل نسبی مقرردر و بومسئله ده اصل مبنی
شول روایت اولنان اثر معتبردر که مشرکیندن برعورت قوجاعنده بولنان برصبی ایله سبی اولندی واول صبی به
اوغلمدر دیر ایدی بعده ایکیسی بردن اعتاق اولنوب صبی دخی بالغ اولدقدنصکره فوت اولوب برمقدار مالنی
ترك ایلدی واول عورته اوغلیکك میراثنی اخذ ایله دیو عرض ایلدکلرنده عورت کناهدن تحرز ایدوب غلام
مرقوم بنم کندو اوغلم دکل انجق دهقان قریه مزك اوغلی ایدی وبن آنك دایه سی ایدم اوغلمدر دیدیکیم اکا مبنی ایدی
دیدی بعده بوقصه یی حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهه تحریر ایلدیلر اول دخی جوابنده
لایورث الحمیل الاببینة دیو کتب وتقریر ایلدی واثر مذکورده لایورث صیغه نهی در وحمیل فعیل
بمعنی الفاعل یاخود بمعنی المفعولدر که حامل النسب علی الغیر یاخود محمول النسب علی الغیر دیمکدر وحاصل
معناسی غیر اوزره تحمیل نسب ایلین کمسنه اول نسبدن وارث قیلنماسون مکرکه دعواسی بینه ایله ثابت اوله
دیمکدر اشته بواثر مسئله مذکوره ده اصل قوی التأثیر اولمشدر بنه مؤلف اصیل جدد الله تعالی له لطفه
فی البکرة والاصیل دیرکه برحربی دار الحربده هالك اولوب میراثی ذکور اولادینه ویریلوب اناثنه ویریلمك
یاخود اولادینه ویریلوب ابوینه یاخود زوجه سنه ویریلمك کبی قسمت مواریث اسلامك خلافی اوزره اتمام
اقتسامدنصکره ورثه قبول اسلام ایلسه لر قسمت ماضیه لری امضا واتمام اولنور اما قبول اسلاملری بعد موت المورث
وقبل اقتسام المواریث ایسه آنده حکم اسلام اوزره تقسیم وتوریث اولنور زیرا اسلامله احکام مسلمینی ملتزم
اولمشلردر والتزام مزبور اوزرلرینه انجق مستقبلده مباشرت ایده جکلری احکامده لازم وقبل الاسلام
مباشرت ایتدکلری احکامده غیر لازم اولوب خمر وخنزیر ایله معامله لری مقامنه قائم اولور و بومسئله ده اصل قوی
عمرو بن دینار رضی الله عنهك رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت ایلدیکی ایما میراث اقتسم
فی الجاهلیة فهو علی قسمة الجاهلیة ومادرك الاسلام فهو علی قسمة الاسلام حدیث نبویلریدر یعنی قنقی میراثکه
وقت جاهلیتده اقتسام اولنه قسمت جاهلیه اوزره امضا اولنور واول قسمت که اسلامه ایریشه یعنی مستحقین
قبل القسمة قبول اسلام ایلیه لر البته قسمت اسلام اوزره اقتسام اولنور اما اهل ذمت میراثلرینی قسمت اسلامك
خلافی اوزره اقتسام ایلسه لر آنك حکمی بشقه در که آنلر بعد الاقتسام اختصام ایلسه لر امام قسمت ماضیه لرینی
ابطال ومحمد دخی قسمت مسلمین اوزره نقضیله دفع خصام ایدر زیرا اهل ذمت معاملاته راجع اولان امورلرنده
احکام مسلمینی ملتزم اولمغله عقد ذمتده استثنا اولنان خمر وخنزیرده و نکاح محارمده معامله لرندن ماعداده
اوزرلرینه حکم مسلمین لازم اولور اما اهل حرب قبل الاسلام احکام مسلمینی ملتزم اولمدقلرندن حقلرنده انجق
حکم متقدم منتظم قیلنور و بیلنمك کرکدر که اهل حرب امانله داخل اولوب دار یمزده اقاربندن اولان اهل ذمتله
مجتمع اولسه دخی بینه اهل حرب واهل ذمت بینلرنده حکم توارث منقطعدر زیرا اهل ذمت اهل دار یمزدن وحربی
مستأمن ایسه دخی اهل دار الحربدن معدود اولمغله بینلرنده اختلاف دار البته موجوددر و قطع عصمت
و ولایتده تأثیر تباین دارین تأثیر تباین ادیاندن اقوی ایکن اهل ملتین بربرینه وارث اولمدقده اهل دارین
اولمامق بطریق الاولیدر وعلی هذا اهل حرب دخی اهل دیار مختلفه اولدقلرنده بربرینه وارث اولهمزلر زیرا
دارلری دار احکام اولیوب حکم شرعی بینلرین جامع اولمدیغندن اختلاف دارلری اختلاف منعه یه تابعدر
لکن دار اسلام بشقه در اما مشرکین اهل ذمت اولدقلرنده بربرینه قرابتله وارث اولورلر زیرا اهل ذمت
اهل دار اسلامدن محسوب وجمله سی بحسب الظاهر ملل مختلفه دن اولسه لر دخی الکفر کله ملة واحدة
اصلی اوزره ملت واحده یه منسوبلردر بناء علیه بینلرنده حکم توارث جاری وساریدر والله اعلم

باب الاسیر والمفقود وما یصنع بمالهما

یعنی اسیر ومفقودك اموالری و بعض احواللری بیاننده باب بدیع انشا ایدر شارح الکتاب شمس الائمة السرخسی
نور الله قبره بنوره القدسی دیرکه بو بابك اکثر مسائلنی شرح المختصرده کتاب المفقودده بیان ایتمش اولدیغمزدن
بو محلده انجق آنده بیان ایلمدیکمز مسائلنی تبیان ایده رز و مسائل موعوده بونلردر که ذکر اولنور برکمسنه
دار الحربده اسیر ایکن دین کفره ارتدادی دار اسلامده بولنان عورتی عندنده ثابت اولسه اول عورت
اوچ حیضله معتده اولوب زوج آخره تزوجی صحیح اولور وعورتی عندنده موتی ثابت اولسه دورت آی اون کون
معتده اولوب زوج آخره تزوجی تصحیح اولنور زیرا زوج مرقوم مأسور ومفقود اولدقدنصکره دخی مرتد

یاخود

یاخود فوت اولنجه دك عورتینك یاننده حاضر کبیدر که اسر وفقدانی قطع عصمت نکاحده غیر مؤثردر
انجق موت زوج عورتی عندنده همان خبر واحد عدل ایله دخی ثابت اولوب ردتی بو کتابك روایتی اوزره انجق شهادت
رجلین یاخود شهادت رجل وامرأتین ایله مثبت اولور اما روایت کتاب الاستحسان اوزره مؤلف صاحب احسان
میان مسئلتینی تسویه قیلوب ردت زوج دخی خبر واحد عدل ایله ثابت اولور زیرا تزوجینك حل وحرمتی امر دینی
اولمغله شخص مخبر اکا خبر دینی ایله اخبار ایتمش اولور وامور دینیه ده خبر واحد معتبردر کورمزمیسنکه
وجه مشروح ایچون ردت مرأه عند الزوج خبر واحد ایله ثابته اولور دیو ذکر وبیان ایلدی اما بو روایتده
ردت زوجله ردت زوجه یی تفریق ایدوب دیرکه ردت رجله استحقاق قتل تعلق ایتمکله حکمی حکم ردت مرأه دن
اغلظ اولدیغندن خبر واحد ایله ثابت اولماز لکن اکا استحقاق قتل تعلق ایدر ایکن شمدی شهادت رجل
وامرأتین ایله کذلك شهادت علی الشهادة ایله ثابت اولدیغی انجق بو بابده مقصود همان شهاتله ثبوتی ممکن اولان
قسمت میراثله قضا اولدیغندندر بناء علیه بومثللو متضمن شبهه اولان حجتله ثبوتنه قائل اولورز کورمزمیسنکه
شهود مرقومین عند القاضی اول رجلك دار الحربده ردتیله شهادت ایلسه لر البته قاضی ورثه مسلمینی بینلرنده
قسمت مالی ایله قضایه مبادرت ایدر کذلك شهود مرقومین عورتینك عندنده دخی ردتیله شهادت ایلسه لر
بز دخی عورتیچون بعد انقضاء العدة تزوجنی تجویز ایله افتایه مبادرت ایده رز بوندنصکره زوج مرقوم مسلم
اولدیغی حالده رجوع ایدوب شاهدلر بنم حقمده ارتکاب کذب ایلدیلر دیو دعوایه شروع ایلسه دعواسی
اصلا مسموع اولمیوب اسلامی ابتداء اسلام منزلنه تنزیل اولنمغله عورتی تزوج ایتمش اولسون ایتمش اولسون
وجه شرعی اوزره نکاح جدید ایله عقد اولنمادقجه اکاردی مشروع اولماز واکر شهود مرقومین ردت زوجله
برجماعتك عندلرنده اداء شهادت ایدوب بعده وفات یاخود غیبوبت ایلسه لر نظر اولنور اکر آنلری شهادتلری
اوزره وجه معروفله اشهاد ایتمشلر ایسه اول جماعتیچون ردتیله شهادته رخصت ویریلمز واکر اشهاد ایتمشلر
ایسه شهادتلری اوزره شهادتلری احکام سائره ده واسع اولدیغی کبی بونده دخی وسعت ویریلور اما عورتنه موت
زوجی ایله مسلم واحد عدل اخبار ایلدکده بلاخلاف معتده اولوب زوج آخره تزوجی جائز وسزاوار کوریلور

مطلب حکم الشهادة بالتسامع

زیرا بو خبرك تحققنده زوجته استحقاق قتله مطالبه تعلق ایلمز اما حکم ردت بشقه در لکن خبر موته دخی انجق
مخبر بن آنی میت ایکن معاینه قیلدم یاخود جنازه سنه حاضر اولدم دیو اخبار ایلدکده اعتماد اولنوب بکا برمخبر
موتی اخبار ایلدی دیدکده اول خبره اعتبار واعتداد اولنماز اما واحد عدل بن موتنی معاینه قیلدم دیو برجماعته
اخبار ایلدکده اول جماعتك موتی اوزره شهادتلری جائز وقبوله سزاوار اولور انجق جماعت مرقومه حین
شهادتلرنده بزلر موتی رجل واحددن استماع ایلدك دیو قاضی یه بیان ایدرلرسه قاضی مجرد اول رجل مخبر کاوب
کندویه اخبار ایلدکده آنك اخباریله موتی ایله قضاسی جائز اولمدیغی کبی بعد البیان اول جماعتك شهادتلریله

مطلب الشهادة علی الملك لما رأی انه یتصرف فیه تصرف الملاك

دخی قضاسی جائز اولمیه جغی نمایاندر نظیری ملك اوزره باعتبار الید شهادتدر که برکمسنه یی برنسنه ده تصرف ملاك ایله
متصرف کوردکده اول نسنه آنك ملکیدر دیو شهادت ایلمك جائز ومقبولدر لکن شهادتی اول نسنه یی وجه مشروح
اوزره یدنده وتصرفنده کوردکه مبنی ایدوکنی قاضی یه اخبار ایلسه قاضی اول شهادتی قبول ایلمز کذلك معاینه موتندن
اخبار ایلین کمسنه نك خبرینه دخی انجق اول خبرده متهم اولمادقده اعتماد اولنور بوقسه اول مخبر احد الورثه یاخود
موصی له بالمال اولق کبی اول خبرده متهم اولدقده اکا اعتبار واعتداد اولنماز که نفسنه جر مغنم بولنمغله اول خبرده فاسق
کبی متهمدر بوندنصکره بیانی کرکدر که قاضی اسیر ومفقودك مالارندن عورتلری ایچون مسلمه اولسون کتابیه اولسون
نکاحلری عند القاضی معلوم اولدقده نفقه ایله قضا ایدر که عورتك نکاحله نفقه یه استحقاقی زوجنه دیننده
موافقتی اقتضا ایلمز کذلك ابوین واولادی ایچون دخی مسلمین اولسونلر مشرکین اولسونلر نفقه لریله قضا ایدر که

مطلب وجوب النفقة لایتوقف علی الاتحاد فی الدین

بسبب الولادة استحقاق نفقه نص ایله ثابت اولمغله اولدخی موافقت ادیانلرین اقتضا ایلمز اما مذکورین اختلاف
ادیان اوزره بر زمان نفقه لرین استیفا ایتمشلر ایکن استیفالرندن اقدم اسیر ومفقود قتل اولندقلری اقامت بینه ایله
هویدا اولسه کرکدرکه قاضی استیفا ایلدکلری نفقه لرین آنلره تضمینله قضا ایلیه زیرا تقدیر مشروح اوزره
اخذلری بغیر حق واقع اولدیغی متبین واختلاف ملتله بینلرنده توارث جاری اولمدیغندن مأخوذی میراثندن
محسوب اولمق دخی غیر ممکندر کذلك مسئله مرقومه ده استیفاء نفقه لرندن اقدم اسیرك دار الحربده ارتدادی
اقامت بینه ایله هویدا اولسه بینه قاضی تضمینله قضا ایدر بوصورتده زوجه سی مأخوذینی نفقه عدتندن
محسوب ایدیکز دیو نزاع ایدرسه بوقوله التفات واستماع اولنماز زیرا عورت مرتد اوزره نفقه سی انجق مرتد

دار اسلامده بولندیغی استیجاب ایدوب دار الحربه لحوقدن صکره ایجاب اولنماز نظیری اولدرکه مرتد عورتنی
ثلاثا تطلیق ایدوب ارتداد ایله دار الحربه لاحق اوله بونده دخی عورت نفقه‌سنی بعد اللحوق استیجاب ایده مزکه
ارتداد اوزره دار الحربه حکم لحوقی حکم موتنه ملتحقدر واکر اسیر ایچون برشخص مقرك یدنده مال ودیعه‌سی
وبرشخص مقر اوزره مال دینی ظاهر اولسه کرکدرکه قاضی زوجه واولاد ووالدینینك نفقه‌لرینی مال دیندن
تقدیر ایتمیوب انجق ودیعه‌دن تقدیره مباشر اوله زیرا ودیعه امانت اولوب مودع ادعاء ضیاع ایلدکده تصدیق
اولنمغله مشرف اضاعت اولوب دین ذمت مدیونده مضمون اولمغله قرار واستدامت اوزره اولدیغندن
اسیره نظر وشفقت انجق نفقه‌لری ودیعه‌دن تعیین ایدوب مدیون دخی وقت آخرده انکار ایله اضاعت دیندن امین
اولمغیچون اقراری اوزره شهاده مبادرت ایتمکه‌در لکن قاضی ودیعه‌سنی ید مودعدن اخذ وبرموثوق به کسنه‌نك
یدینه تسلیمدن صکره مدیونه نفقه‌لرینی دیندن اعطا ایله امر ایتمکی رأی وتدبیر ایدرسه بو دخی تجویز وتقریر اولنورکه
قاضی هر نظر نفسدن عاجز ایچون ناظر تقویت مصیردر بوندن صکره مدیون بن امر قاضی ایله دیندن انفاق ایلدم
دیو ادعا ایدرسه بو دعواسنه بلا بینه اصغا اولنماز اما مودع بشقه‌درکه ودیعه‌دن انفاقنی ادعا ایلدکده یمینی ایله
تصدیق مدعی اولنور زیرا مدیون انجق ملك نفسندن ذمت داینده دین مضمون اولوب بعده دین داین ایله
تقاص اولنمق اوزره انفاق ایتمکله بو مثللو نفسی ایچون ذمت غیرده ادعاء دین ایلدیکنده بلا حجه قبول وتصدیقه
کسب استحقاق ایده‌مز اما مودع امین اولوب انجق مال غیری مالکینك یاخود مقام مالکنه قائم اولان قاضینك
امری ایله انفاق ایتمکله آنده قول مع الیمین قول امین اوله جغی بالاتفاق قدر کورمزمیسنکه قضاء دینی ادعا ایلدکده
بلا حجه مصدق اولمیوب مودع رد ودیعه‌یی ادعا ایلدکده یمینی ایله تصدیق اولنه جغی محققدر واکر مسئلهٔ مزبوره‌ده
مدیون ومودع امر قاضی ایله انفاق ایلدکلرندن صکره اسیر مذکور دار اسلامه کلوب مثلا نکاح عورتی انکار ایتمکله
عورتك نکاح اوزره بینه‌سی اولمدیغندن علمادن بأب نکاحده استحلافه قائل اولنلرك قوللری اوزره اول اسیر بو عورت
بنم عورتم دکلدر دیو یمینه دخی اجتسار ایلسه اولبابده مدیون ومودع اوزره تمام مالی ایله رجوعه کسب اقتدار ایدر
زیرا قاضینك انفاقله امره ولایتی انجق نظر للغائب نکاحه مبنی اولوب نکاح دخی ثابت اولمامغله مدیون ومودع
ملك اسیری شرعا صحیح اولمیان امر ایله انفاق ایتمش اولدیغندن اوزرینه ضمانی متثبت اولور لکن بعد الضمان
مضمونی ایله انفاق ایلدیکی کسنه اوزره رجوعه قادر اولورکه اول کسنه اول مالی نفسی ایچون اخذ ایتمش اولمغله
مأخوذینه ضامن اوله جغی ظاهردر بو صورتده انفاق ایلین مدیون ومودع معسر بولنمغله اسیر اول مالی عورته
تضمین ایلمکه قصد شروع ایلسه بو معنی ودیعه‌ده مشروع اولوب دینده مشروع اولماز زیرا ودیعه‌ده عورت
عین مال اسیری اخذ ونفسی اوزره انفاق ایتمکله اول مالده ضامنه اوله جغی ظاهردر امادینده مدیوندن انجق
مال مدیونی اخذ ایدوب دین اسیر هنوز ذمت مدیونده برقرار اولمغله اسیر ایچون عورته مال مدیونی تضمینه
سبیل اولمدیغندن انجق دینی مدیوندن مطالبه‌یه قادردر وصورت ودیعه‌ده اسیر اولا عورته تضمینی اختیار ایدوب
بعده آندن رجوعله تضمین ودعه شروع ایلسه بو رجوع وشروعی مشروع اولماز زیرا مودعله عورت حق اسیرده
غاصب وغاصب الغاصب منزلته نازل اولملریله احدهمایه تضمینی اختیارندن صکره آندن رجوعله تضمین آخره
طالب اولمق باطلدر که احدهمایه تضمینی اختیاری آخری ابراسی حکمنده داخلدر واکر مسئلهٔ مرقومه‌ده
اول اسیر نکاح عورتی انکار ایتمیوب انجق بن اکا قبل الاسر نفقهٔ مدت معلومه‌سنی اعطا ایتمشیدم یاخود بن آنی
قبل الاسر تطلیق ایدوب عدتی دخی منقضیه اولمشیدی دیو اقامت بینه‌یه ابتدار ایلسه بو بابده مدیون ومودع اوزره الزام
ضمانه قطعا کسب قدرت ایتمیوب انجق عورت اوزره مأخوذی ایله رجوعه اکتساب اقتدار ایدر زیرا مسئلهٔ متقدمه‌ده
مدیون ومودع اوزره وجوب ضمان انجق اصل نکاحله اقرارلرینه مبنی ایدیکه انکار ایتمش اوله‌لر ایدی قاضی آنلره
برشیئی انفاقله امر ایتمیه‌جکی بیاندن مستغنی ایدی صکره اسیر اوزره اقرارلرنده کذبلری ظاهر اولمغله اوزرلرنده
حکم ضمان متقرر اولدی اما بو مسئلهٔ ده اقرارلرنده کذبلری ظاهر اولمیوب انجق زوج اسیر کندو اوزرندن اسقاط
نفقه ایلین امر عارضی اثباته مباشر اولمشدر مسئلهٔ متقدمه‌نك نظیری اولدرکه ایکی شاهد زید عمروی خطأ قتل
ایلدی دیو شهادت ایتملریله قاضی دیتله حکم ایدوب ورثهٔ عمرو دیت عمروی استیفا ایتدکلرندن صکره عمرو حیا ظاهر
اولسه شاهدلر اول مالی ضامن اوله جقلری باهردر ومسئلهٔ ثانیه‌نك نظیری اولدرکه ایکی شاهد زید عمروی خطأ قتل
ایلدی دیو شهادتدن صکره مشهود علیه اولان زید عمرو ومقتول موتندن اقدم بنی هم جراحتندن وهم جراحتندن
حادث اولان موتندن عفو ایلدی دیو اقامت بینه ایله دفعه قیام ایلسه بونده شهود قتل اوزره ایجاب ضمان اولنماز پس

مسئلتین

مسئلتین مرقومتین بو ایکی مقیاس اوزره قیاس اولنور واکر عورت مال اسیردن ادعاء نفقه ایتدکده مدیون ومودع بن
اکرچه بو عورتی تزوجنده نکاحنه حاضر اولمشیدم لکن صکره‌دن بونی تطلیق ایدوب ایتمدیکین بیلمزم دیسه قاضی
حالا عورتیدر دیدکلری صورتده اوزرلرینه انفاقله قضا ایتدیکی کبی بو صورتده دخی قضا ایدر زیرا ثبوتی معلوم
اولان نسنه‌ده دلیل مزیل بولنمادقجه اصل اولان بقادر وصکره اسیر کلوب بن بو عورتی قبل الاسر ثلاثا تطلیق ایدوب
عدتی دخی منقضیه اولمشیدی دیو اقامت بیان ایلدکده ایکی صورتده دخی مدیون ومودع اوزره ایجاب ضمان ایده‌مز
حتی صورت ثانیه‌ده اسیر کلوب مدیون ومودع اوزره احتجاج ایله بونلر بو عورت حالا بنم عورتم اولدیغنی اوزرینه
اقرارلرنده کاذب ایدیلر اقرار کاذبلری سببیله مالیمی بونلره تضمین ایده‌رم دیو عناد ولجاج ایلسه ینه آنلره
تضمینه ظفریاب علاج اوله‌مز وجهی اولدرکه مدیون ومودعك اصل نکاحی اقرارلری قاضینك انفاقله امرنده
کافی ایکن اقرارمز بوردن صکره حالا عورتیدر یاخود شمدی حالی معلوم میز دکلدر قوللری اولبابده محتاج الیه
دکلدر ومحتاج الیه اولمیان قولك شهادتده وجود وعدمی یکساندر واصل نکاحی اقرارلرنده صادقلر واسیر ایله
متصادقلردر بناء علیه آنلر برشیئی ضامن اولمازلر نظیری اولدرکه برکسنه فوت اولدقده برعورت کلوب بن آنك
عورتی یم دیو دعوی واقامت بینه ایتمکله قاضی آنی میراثنه توریث ایلدکدنصکره سائر ورثه اول میت اول عورتی
صحتنده ثلاثا تطلیق ایلدیکنه اقامت برهان ایلسه‌لر بینهٔ اولی کرك اصل نکاح اوزره شهادت ایلسونلر وکرك
یوم موتنده عورتی ایدی دیو شهادت ایلسونلر ورثه آنلره برشیئله تکلیف ضمان ایده‌مزلر زیرا اولبابده معتبر اولان
انجق اصل نکاحله شهادتلری ایدوکی ظاهر واول شهادتده صدقلری باهردر اما حکم ولا حکم نکاحه مغایردرکه
برحربی قبول اسلام ایدوب برکسنه ایله عقد موالات ایلدکدنصکره حربی فوت اولدقده ایکی شاهد اشبو
کسنه آنك مولاسی ووارثیدر که بوندن غیری وارثنی بیلمزز دیو شهادت ایتملریله قاضی اول کسنه‌یی توریث ایلدکدنصکره
شخص آخر کلوب حربی اول کسنه ایله ولاسنی مناقضه ایدوب بعده بنمله عقد موالات ایتدکدنصکره فوت
اولمغله مولاسی ووارثی انجق بنم دیو دعوی واقامت بینه ایلسه قاضی مولای متقدمی وراثتدن اخراج ایدوب
مولای متأخری توریث ایدر بو صورتده مولای متأخر مال موروثی دیلرسه قبض ایلین مولای متقدمه تضمین
ایدوب دیلرسه آنك شاهدلرینه تضمین ایدر زیرا شاهدلری مجرد اصل ولا اوزره شهادت ایدوب یوم موتنده
مولاسی ووارثیدر دیو شهادت ایتمیه‌لر ایدی قاضی میراثله قضایه مبادرت ایتمز ایدی شمدی اول شهادتلرنده
کذبلری متبین اولمغله ضامن اولملری ممکندر وبو بیانله مسائل مذکوره‌نك مدار فرقلری نمایان اولورکه
هر ماده‌ده که کذب شهود بعینه سبب استحقاق اولان نسنه‌ده مشهود اوله شهود معهودین مال مشهود بهی ضامنین
اولورلر اما کذبلری بعینه سبب استحقاق اولان نسنه‌نك غیرده متبین اوله آنده برشیئی ضامن اولمازلر والله اعلم

باب میراث القاتل من اهل الحرب واهل الاسلام

یعنی اهل حرب واهل اسلامدن اولان قاتل مقتولنه وارث اولوب اولمدیغی تفصیلده باب واجب التحصیلدر
مسلمین ومشرکین قتال ایچون ترتیب صفوف ایتدکلرنده برمشرك مسلمیندن اولان قرنداشنه رمی سهم ایدوب سهمی
اکا اصابت وجرح ایلدکدنصکره اول مشرك قبول اسلام ایدوب بعده اول مسلم فوت اولوب قاتلی اولان
قرنداشندن غیری وارثی بولنماسه اولبابده جمیع میراثی اول قرنداشنه سالم قیلنور کذلك مسلم مشرکیندن اولان
قرنداشنه رمی سهم ایله جرح ایلدکدنصکره قبول اسلام ایدوب بعده فوت اولش اولسه ینه قاتل مقتولنه
وارث اولمق لازم قیلنور اکرچه صورت ثانیه‌ده قتلی بحق حادث اولمشدر وانسان مورثنی قصاص ایچون یاخود
رجم ایچون قتلی کبی بحق واقع اولان قتلی حرمان میراثه باعث اولماز لکن صورت اولاده وجهی اولدرکه مشرك
اخ مسلمی انجق کندویه محارب ایکن قتل ایلمشدر وبز باب اثبات النسب من اهل الحرب من السبایا مسائلنده
بیان ایلدیك تأویل باطل حکم اتلافده تأویل صحیحه مخالف ایسه‌ده حکم قضاده ایکیسی یکساندر کورمزمیسنکه
کافر حربی حین قتالده مسلمی قتل ایتدکده صکره‌دن قبول اسلام ایلسه دخی قصاص ودیتی موجب اولمامقده
مسلم حین قتالده حربی‌یی قتل ایلمك حکمنده داخل قیلنور واهل بغی واهل عدل دخی حکم مشروح اوزره
جاریلردرکه عادل مورث باغیسنی قتل ایلدکده بالاتفاق میراثندن محروم قیلنمیه‌جغی مجزومدرکه قتلی بحق
واقع اولمشدر کذلك باغی مورث عادلنی قتل ایلدکده عند ابی حنیفه ومحمد رحمة الله علیهما ینه محروم قیلنمازکه
باغینك تأویل فاسدی منعه‌یه مقرون اولدقده تأویل صحیحه ملحق ایدوکی باب مذکوردن معلومدر لکن عند
ابی یوسف رحمه الله تعالی مسئلهٔ اولاده قاتل مشرك وارث اولوب مسئلهٔ ثانیه‌ده قاتل باغی وارث قیلنمازکه

مطلب توارث اهل العدل واهل البغی اذا قتل احدهما صاحبه

باغی البته مسلم واحکام اسلامله مخاطب اولمغله عادلی قتلی البته قتل حرام محظوردر وحرمان میراث انجق جزاء قتل محظوردر اما کافر احکام شرعله مکلف اولمدیغندن آنك قتلنه احکام شرعدن اولان حرمان میراث تعلق ایلمز وقول ابی حنیفه ومحمد رحمهما الله تعالی اصحدرکه باغیدن واقع اولان قتل تأویل ومنعه یی حاوی اولمغله کافردن واقع اولان قتلله قصاص ودیتی موجب اولمامقده مساوی اولدیغی کبی حکم میراثده دخی مساویدر بلکه حرمان میراثی موجب اولمامق دخی اولیدرکه حکم قصاص ودیت نص متلوّ ایله ثابت وقتله حرمان میراث انجق خبر مروی ایله ثابت اولمغله نص تنزیلله ثابت اولان البته اقوی اولور اما اب وابن دارالحربده قبول اسلام ایدوب دارالاسلامه خروجدن اقدم احدهما آخری قتل ایلمك بشقه‌درکه آنده قتلنه قصاص ودیت تعلق ایتمزسه‌ده مقتولندن برشیئه وارث اولهمز ودارالحربده بولنان اسیرین مسلمین دخی عند ابی حنیفه رضی الله عنه بو حکم اوزره جاریلردر زیرا مواضع مرقومه‌ده قصاص ودیت واجب اولمامق عندالقاتل معتبراولان تأویله مبنی اولمایوب انجق مقوّم دم اولان احراز بالدار بولنمادیغندندر واحراز بالدار بولنمامقدن قتلی محظور اولمقدن من جمیع الجهات خارج اولمیوب بلکه بعض وجوهله محظور کوریلور امامسائل متقدمه‌ده قصاص ودیت واجب اولمامق انجق عندالقاتل معتبراولان تأویله مبنی اولوب اول تأویلی فاسد ایسه‌ده حکم قصاص ودیتده منزلهٔ تأویل صحیحه نازل اولمغله حکم میراثده دخی نازل قیلنور مؤلف عدالت سمات احسن الله تعالی الیه احسن الحسنات دیرکه لصوصدن یاخود اهل شدت وعصبیتدن برجماعت اهل عدلدن برجماعتله اقتتال ایلسه‌لر اولبابده عادل جانب خلافده بولنان مورثنی قتل ایدرسه اکا وارث قیلنور که قتلی بحق واقع اولمشدر اما مخالف بولنان مورث عادلنی قتل ایدرسه آندن برشیئه وارث اولمازکه بوقتلی من جمیع الوجوه حرام ومحظوردر حتی قتل مزبور عمدا واقع اولمش ایسه اکا قصاص وخطأ واقع اولمش ایسه دیت وکفارت تعلق ایدر کذلك لصوصدن ایکی فرقه بربریله قتال ایتدکلرنده هر بری فرقهٔ اخرادن مورثنی قتل ایلسه آندن برشیئه وارث اولهمزکه بوقتلی من جمیع الوجوه محظوردر حتی اکا عمده قصاص وخطاده دیت وکفارت تعلق ایدر والحاصل کفارت وحرمان میراثدن هر بری جزاء قتل محظور اولمغله احدهما ثابت اولدقده آخر دخی ثابت اولور بناء علیه دار الحربده بولنان ایکی اسیرك ودارالحربده قبول اسلام ایلین ایکی حربینك بربیسی آخری خطأ قتل ایلدکده قتلی کفارتی موجب اولدیغی کبی حرمان میراثی دخی موجب اولور وباغیدن صادر اولان قتل عادل کفارتی موجب اولمدیغی کبی حرمان میراثی دخی موجب اولماز والله تعالی اعلم

باب المرتد فی دار الحرب ومعه ولده * یعنی اولاد مرتدیله دار الحربده بولنان مرتدك احکام میراثنده باب دقیق الابحاثدر مؤلف مصیب الصواب صبت علیه سجال الاجر والثواب دیرکه برکمسنه بعض اولادیله معا مرتد اولوب دار الحربه لاحق اولدقلرنده حکم میراثی جانب امامه رفع وانها اولنسه کرکدرکه امام آنك میراثی ورثهٔ مسلمینی بینلرنده تقسیم ایدوب اولادندن مرتد اولنلره میراثندن هیچ نسنه اعطا وابقا ایلمیه زیرا ارث انجق ولایت اوزره مبنی اولوب مرتد ایچون برکمسنه نك وراثتی ایله حکم وقضایه ولایتی اولمدیغی کبی کمسنه دن اخذ میراثده دخی ولایت یوقدر زیرا مرتد ایچون شرعا هیچ ملت اولمیوب میراثده ایسه البته ملت امر معتبردر حتی عنداختلاف الملل حکم توارث غیرجاریدر بناء علیه مرتد برفرددن برشیئه وارث قیلنماز اما مرتد مزبورك دارالاسلامده وحین اسلامنده کسب ایلدیکی مالنه ورثهٔ مسلمینی بالاتفاق وارث اولورلر زیرا قاضی آنك دار الحربه لحوقی ایله قضا ایتدکده همان موتی ایله قضا ایتمش اولورکه اهل دارالحرب اهل دار اسلام حقلرنده میت ایله علی سوادر لکن قضاء لحوقله حکم موتی عند ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه انجق وقت ردتنه مستند اولورکه حکم هلاکنه سبب انجق ردتیدر بناء علیه ورثهٔ مسلمینی انجق حال اسلامنده کسب ایلدیکی مالنه وارث اولورلر وعند محمد رحمه الله تعالی ورثهٔ مسلمینی بعدالردة وقبل اللحوق کسب ایلدیکی مالنه دخی وارث اولورلر اماقول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره بومالی فیئه ادخال اولنور زیرا مال مزبور وقت اسلامنده ناموجود اولوب آنده توریث ورثه یی وقت اسلامنه اسناد قیلمق غیرممکن اولمغله مال مزبوری وارثنه قضا ایلمك معناده مسلمی کافردن وارث قیلمغی متضمن اولور اما دارالحربده کسب ایلدیکی مالی دار الحربده ردتی اوزره هالك اولدقدن صکره انجق مرتد اولوب کندو ایله برابر دارالحربه لاحق اولان ولدینه تخصیص اولنور زیرا اول مالی اهل حربدن ایکن کسب ایلمشدر واول ولدی دخی اهل حربدندر واهل حرب بربرینه وارث اولوب اهل اسلام اهل حربه وارث اولماز واگر مرتدمز قومك بعض اولاد مسلمینی دخی معا دار الحربه لاحق اولمش اولسه اول دخی

عندابی حنیفة رضی الله عنه انجق کسب اسلامندن وارث اولوب کسب ردتندن وارث اولمازکه مسلم قنده بولنسه اهل دار اسلامدن عد اولنمغله ولد مسلمك دار الحربده بولندیغی حالی دار اسلامده بولندیغی حالی کبیدر وذمی دخی نقض عهد ایدوب بعض اولادیله دارالحربه لاحق اولدقده تفصیل سابق آنده دخی متحقق اولورکه ذمی اهل دار بمزدن ایکن فرض مذکور اوزره شمدی حربی اولمغله مرتد اولوب دار الحربه ملتحق اولان مسلم ایله مساوی اولورکه اختلاف دین کبی اختلاف داردخی حکم توارثه مانع قوی اولور مؤلف دقیق النظر اوصله الله تعالی الی خیرمانتظر دیرکه برمسلم ارتداد ایله دارالحربه لاحق اولوب دارالاسلامده مسلمه اولان عورتی وبعضیلری مسلم وبعضیلری مرتد اولان اولادی قالوب هنوز قاضی لحوقی ایله قضا ایتمدین عورتینك عدتی منقضیه واولادکلرندن مرتد اولنلری ینه اسلامه راجع وبعض اولادی دخی اسلام یاخود ردت اوزره هالك اولمش اولسه کرکدرکه قاضی عدتی بعدالحوق وقبل القضا منقضیه اولان زوجهٔ مسلمه ایچون کذلك یوم لحوقنده مسلمین بولنان اولادی ایچون قضاء میراثنه هالك اولوب بعدالحوق قبول اسلام ایلین اولادینی میراثندن برشیئه مالك ایلمیه وقول مذکوربزم کتاب السیر الصغیرده بیان ایلدیکمز اصل اوزره ابتنا اولنمشدرکه ظاهر روایتده انجق یوم لحوقنده اکا وارث بولنانلره اعتبار واعتنا اولنور اما ابو حنیفه رضی الله عنه دن روایت حسن بن زیاد رحمه الله تعالی اوزره بومثللو مسائلده انجق یوم ردتنده وارث بولنانلره اعتبار واعتنا اولنورکه توریث المسلم من المسلم تحقق ایلمك انجق توریثی وقت ردتنه مستند قیلمق اوزره بنا اولنور وابی حنیفه رضی الله عنه دن روایت اخراده انجق لحوقیله یوم قضاده وارث بولنانلره اعتبار اولنورکه توریث انجق میتدن اولوب مرتدك دخی موتیله حکم اولنمق انجق قاضی لحوقیله قضا ایلدکده بدیدار اولور لکن قول اصح انجق ظاهر روایتده ذکر اولنان رأی مرجحدرکه سبب ارثك اصلی ردتی ایله منعقد اولوب تمامی انجق لحوقی ایله حاصل اولمغله بعدالانعقاد وقبل التمام حاصل اولان مالی عندابتداء السبب حاصل منزلنه نازل قیلنور کورمزمیسنکه مبیعده ملك مشترینك اصل سببی عقد بیع اولوب تمامی قبضله حاصل اولمغله مبیعده بعد العقد وقبل القبض حاصل اولان زیادهٔ منفصله حکم انقسام ثمنده وقت عقدده حاصل منزلنه نازل قیلنور پس مانحن فیه‌ده دخی اکا تماثلدر اماسبب مرقوم لحوق ایله تمام اولدقدنصکره قبل القضاء باللحوق حادث اولان اموالی عند ابتداء السبب حاصل منزلنه انزال اولنماز نظیری اولدرکه برمکاتب ترك مال کثیر ایله فوت اولدقدنصکره بعض اولادی دخی فوت اولوب یاخود بعض اولادی کافر ایکن مسلم یاخود عبد ایکن معتق اولدقدنصکره بدل کتابتی ادا اولنسه کرکدرکه فضله سی حین موت مکاتبده وراثته اهل اولان ورثه سنه عندداداء الکتابه فوت اولمشلر ایسه‌ده اعطا اولنوب حین موتنده کافر یاخود عبد بولنانلره ایفا اولنمیه اگرچه قاضینك عتق مکاتبله قضاسی انجق عندداداء الکتابة واقع اولور اماباب توریثده حکم عتق وقت تمام سببده یعنی وقت موتنده ظاهر اولوب وقت قضایه توقف ایلمز پس حق مرتدده دخی بویله‌در واگر مرتد مزبور هنوز دارالاسلامده ایکن عورتینك عدتی اوچ حیضله منقضیه اولوب بعده دارالحربه التحاق ایلسه اول عورت بعد انقضاء العدة مرتد مزبور قتل اولندقده میراثندن برشیئه کسب استحقاق ایتدیکی کبی بونده دخی کسب استحقاق ایده‌مز زیرا حکم ارثده معتبر اولان وقت لحاقده بینلرنده سبب ارث منعدمدر اما مسئلهٔ سابقه بشقه‌درکه آنده عورت زوجینك دار الحربه لحوقنده هنوز عدتنده برقرار وزوجی دخی ردتله مشرف هلاك ایکن سبب فرقت اولان لحوقی اکتساب کندو طرفندن رسیدهٔ تمام اولمغله فی حکم الفار اولمشدر وفار اولان کمسنه نك عورتی حقنده بقاء عدت حکم توریثده مقام اصل نکاحه قائم ایدوکی شهرتشعاردر مؤلف همام رفعه الله تعالی اعلی المقام دیرکه زوج وزوجه معا مرتد اولوب بعده انجق زوج اسلامه رجوع ایلسه عورت زوجندن بلاطلاق باین اولوب بینلرندن حکم توارث مرفوع قیلنور زیرا بوبابده فرقتلری عورتك بعداسلام الزوج کفراوزره اصرار ینه احاله اولنوب عورتك ارتدادی موجب قتل اولمدیغندن مشرفهٔ هلاك عد اولنمایوب اولوجهله فی حکم الفار قیلنمامش ایکن حنف انفها هالکه اولدقده زوجی اکا وارث اولمیه جغی آشکاردر کذلك بوبابده فرقت جانب زوجه دن ظاهر اولمغله زوجی فوت اولدقده وارثه اولمیه جغی امرباهردر واگر مسئلهٔ مفروضه‌ده انجق زوجه اسلامه رجوع ایتمش اولسه ینه فرقتلری عند غیرمحمد رحمه الله تعالی بغیرطلاق وقوع بولور وانقضاء عدتندن اقدم زوجی هالك اولدقده وارثه اوله جغی بدیداردرکه زوجك ردت اوزره بعد اسلام الزوجه اصراری زوجه سی مسلمه ایکن زوجك انشاء ردتی حکمنده اعتبار اولنور ینه مؤلف همام دیرکه زوج وزوجه معا مرتد اولوب واد صغیرلری ایله برابر

دار الحربه ملتحق اولدقلرنده عورت حامل بولنمغله التی آیدن اقلده وضع حمله بر ولدلری دخی حادث اولسه بعد اللحوق میراثلری سائر ورثهٔ مسلمینلرینه تخصیص اولنوب صغیران مزبوران آنلردن برشیئه وارث قیلنمازلر زیرا دار الحربده برابر واقع اولملریله حکم ردتده ابوینه تابع اولمشلردر کورمزمیسنکه صغیرین مزبورینک سبیلری حلال کوریلوب بعد السبی فیئده ادخال اولنورلر ومرتد قطعا برکمسنه‌یه وارث اولمدیغی قریبا بیان اولنمغله صغیرین مزبورین دخی وراثتله کامران قیلنمازلر وجواز سبیلری اوزره دلیل شول روایت اولنان اثر جلیلدرکه بنی ناجیه‌دن اسلامدن مرتد اولدقلرنده حضرت علی بن ابی طالب رضی الله عنه سبی ذراریلرینه قیام ایدوب بعده آنلری مصقلة بن هبیره نام کمسنه‌یه یوز بیک درهمه بیعه اقدام ایلدی بنه دیرکه زوجین مرقومین دار الحربده کسب مال ایدوب هالک اولدقلرندنصکره اول دارک اهلی قبول اسلام ایله سرافراز اولسه‌لر بو صورتده میراثلرین انجق صغیرین مزبورین احراز ایدرلرکه حکما حربی اولدقلری معلوم وحربی حربی‌یه وارث اوله جغی نامر بحز ومدر واکر مسئلهٔ مرقومه‌ده هنوز قاضی لحاقلری ایله حکم ایتمدین زوجه قبول اسلامله ولد صغیرینی آلوب دار اسلامه رجوع ایلدکدنصکره نزاعلری قاضی‌یه رفع وتقدیم اولنسه کرکدرکه قاضی میراث مرتدی سائر ورثهٔ مسلمینه ویروب اول عورت واول صغیرین ایچون برنسنه تعیین وتسلیم ایلمیه‌ز زیرا بو بابده معتبر اولان وقت لحوقنده عورت مرتده اولوب بطننده بولنان حملی دخی اکا تابع ایدی ودار الحربه لاحق اولان صغیر دخی موقع مرتده واقع ایدی پس حال اسلامنده کسب ایلدیکی مالدن برشیئه وارث اوله‌مزلر واکر برکمسنه مرتد اولوب دار الحربه لاحق اولدقده زوجهٔ مسلمه‌سی دار اسلامده حامل بولنسه اول عورت ردت زوجندن صکره ایکی سنه‌دن اقلده وضع حمل ایدرسه اول ولدک نسبی مرتددن ثابت وورثه سنده داخل قیلنور زیرا نکاحلرینک ردتله انقطاعی طلاق باین ایله انقطاعی منزلنه نازل اولمغله علوق ولد انجق ابعد اوقات امکانی اولان ایکی سنه‌یه مستند ومتصل قیلنوب نسب ولد مرتددن ثابت وورثه سنده داخل قیلنور واکر مسئلهٔ مزبوره‌ده ردت زوجدن صکره دار الحربه لحوقندن اقدم عورت دخی مرتده اولمش اولسه‌ینه ایکی سنه‌دن اقلده حاصل اولان ولد وارث وثابت النسب اولوب انجق عورت وارثه اوله‌مز زیرا ارتدادی لحوقندن اقدم اولوب لحاق زوج حال ارتداد زوجه‌ده واقع اولمغله زوجه برشیئه وارثه اوله‌مز اما ولد مزبور بعد ارتداد الابوین دار اسلامه تبعا حکم اسلامده داخل اولمغله میراثه نائل قیلنور لکن زوجهٔ مرقومه‌نک ردتی زوجک دار الحربه لحاقندنصکره واقع اولمش ایسه زوجه دخی ورثه‌ده ادخال اولنور زیرا بعد لحاق الزوج ردتی موتی منزلنه انزال اولنوب وارثک بعد المورث موتی میراثنی ابطال ایتمدیکی کبی بونده دخی ابطال ایلمزینه دیرکه برمسلمک نکاحنده بر نصرانیه وارایکن اول مسلم مرتد اولوب ردتندن صکره ایکی سنه‌دن اقلده نصرانیهٔ مزبوره‌دن بر ولد حاصل اولسه اول ولدک نسبی مرتددن ثابت وورثه سنده داخل اولور زیرا نکاحلرینک ردتله انقطاعی طلاق باین ایله انقطاعی منزلنه نازل اولمغله علوق ولد ابعد اوقات امکانه مستند ومتصل قیلنور وقبل ردة الاب حکم اسلامده دخولی دخی ظاهر اولمغله دار اسلامده بولندقجه اسلام اوزره باقی ومتقرر قیلنور لکن زوجهٔ مزبوره نصرانیه اولمغله میراث زوجندن قطعا بهره دار اوله‌مزکه مرتد حکم میراثنده منزلهٔ مسلمده ایدوکی بدیداردر واکر برمسلمک جاریهٔ نصرانیه‌سی وارایکن مرتد اولوب صکره اول جاریه‌یی استیلاد ایلسه اول ولد قطعا ورثه‌دن تعداد اولنماز زیرا علوقی انجق باباسینک حال ردتنده بر نصرانیه‌ده حاصل اولمغله اول ولد بالغ اولوب اسلامی وصف ایتمدکجه حکم اسلامده داخل اولماز وکافر دخی میراث مرتده نائل قیلنمازینه دیرکه زوج وزوجه معا مرتد اولوب ارتدادلرندنصکره آلتی آیدن اقلده آنلردن بر ولد حاصل اولسه اول ولد ورثه‌لرنده داخل قیلنورکه علوقی ردتلرندن اقدم ایدوکی متیقن اولمغله حکم اسلامده دخولی امر معیندر اما آلتی آی تمامنده یاخود دخی زیاده‌ده حاصل اولسه میراثلرینه واصل اوله‌مزکه علوقی ردتلرندن صکره حاصل اولمغله حکم اسلامده داخل قیلنماز حتی صغرنده وفات ایلسه جنازه‌سی اوزره اداء صلوة اولنماز وبو بابده مدت حملی آلتی آیه محمول اولنق انجق بین المرتدین حکم نکاحلری قائم الحصول اولدیغندندرکه ابعد الاوقات اولان سنتینه حمل اولنمق انجق عند الاحتیاجدر وبینلرنده نکاحلری قائم الحصول اولدقده عدم احتیاج ظاهر وبلا لجاجدر وصغیر مرقوم ترک ماله هالک اولدقده ابوینی مرتدین اولوب مرتد اصلا برفرده وارث اولمامغله میراثندن برشیئه مالک اولمیوب میراثنه مسلمیندن قرنداشلری یاخود سائر ورثه‌لری متملک اولورلر زیرا میراثندن محروم اولدقلرنده حکم میتده اوله جقلری محز ومدر اما اول صغیرک مسلمیندن بعض قرنداشلری ترک ماله فوت اولسه نظر اولنورکه اکر ولادتی بعد ردة الابوین آلتی آی یاخود زیاده‌ده حاصل اولمش ایسه صغیر دخی حکم ردتده

داخل اولمغله ابوینی کبی میراثلرندن برشیئه واصل اوله‌مز واکر آلتی آیدن اقلده حاصل اولمش ایسه صغیر مزبور حکم اسلامده داخل اولمغله سائر اخوهٔ مسلمینی ایله برابر مسلم اولان قرنداشندن میراثه نائل اولوربنه دیرکه ابوین مرتدین دار الحربه لاحق اولوب بعده ارتدادلرندنصکره آلتی آیدن اقلده بر ولدلری حادث اولوب اول ولد ترک ماله هالک اولدقدن صکره اول دارک اهلی مسلم اولسه‌لر آنک میراثی اخوهٔ مسلمینه ویریلیوب انجق ابوینه سالم قیلنور زیرا بو بابده ولد مرقوم حربی ایدوکی بی ارتیابدر کورمزمیسنکه صغیر مزبورک ولادتی دار اسلامده واقع اولوب ابوین مرتدینی آنکله برابر دار الحربه لاحق اولمش اولسه‌لر ابوینی کبی مرتد اوله جغی متحققدر پس ولادتی دار الحربده هویدا اولدقده حربی مرتد اوله جغی بطریق الاولی‌در واهل حرب اهل دار واحده اولدقلرنده بینلرنده حکم توارث اجرا اولنور کذلک ابوین مرقومین دار الحربده کسب ایلدکلری اموالی ترکله هالک اولدقلرندنصکره اول دارک اهلی مسلم اولسه‌لر میراثلری سائر ورثهٔ مسلمینه ویریلیوب انجق دار الحربده حاصل اولان ولدلرینه سالم قیلنور کورمزمیسنکه مسلمین اول مال اوزره استیلا ایلسه‌لر فیء اوله جغی متعیندر وفیء اولمغه مشرف اولان اموال میراث مسلمین اولمق غیر ممکندر پس وجه مشروح اوزره اهل حربدن اولان اولاد وابوینه میراث اوله جغی امر متبیندر مکر آنلر دخی اهل دار اخرادن اوله‌لر بو تقدیر اوزره آنلره دخی میراثدن هیچ نسنه اعطا اولنماز زیرا باب مواریث القتلی مسائلنده بیان ایلدیککه میان اهل حربده اختلاف دار مانع توریث اولمقده اختلاف ادیان کبیدر وعلی هذا بردارک اهلی مرتد اولوب دارلرنده احکام اهل شرکی اظهار ایتملریله دارلری دار الحرب اولدقدنصکره بعضلری ترک مال کثیر ایله هالک اولسه میراثنه انجق کندو حالنده اولان وارثلری مالک اولورلر زیرا فرض مذکور اوزره هالک مزبور حربی ایدوکی مقرردرکه صکره‌دن دار الحرب اولان دار عن اصل دار الحرب اولان دار ایله برابردر کورمزمیسنکه مال مزبور اوزره استیلا واقع اولدقده البته فیئده داخل قیلنور بناء علیه اول میراثه کندو کبی اهل حرب اولان ورثه‌سی نائل اولوب ورثهٔ مسلمینی نائل قیلنمازلر والله تعالی اعلم

باب ما یوقف من امر المرتد ومالا یوقف من ذلک * یعنی تصرفات مرتددن توقیف اولنوب اولنمیانلری تقریرنده باب دقیق النظر فیقدر شیخ امام اعنی شارح همام اسبغ الله تعالی علیه سوابغ الانعام دیرکه بز مبسوطده بسط وبیان ایلدیککه تصرفات مرتد وجوه اربعه اوزره تفصیل وتبیان اولنور بری اولدرکه بالاتفاق نافذدر استیلادی کبی وبری اولدرکه بالاتفاق باطلدر نکاحی کبی وبری اولدرکه بالاتفاق موقوفدر شرکت مفاوضه‌سی کبی وبری اولدرکه نفوذ وتوقفی مختلف فیه‌در بیع وهبه وعتق کبی زیرا عند ابی حنیفة رضی الله عنه نفس مرتد بین القتل والاسلام موقوف اولمغله بو تصرفلری دخی موقوف قیلنور وعند ابی یوسف ومحمد رحمة الله علیهما بونلر تنفیذ اولنورلر لکن عند ابی یوسف رحمه الله تعالی صحیحدن تنفیذی کبی تنفیذ اولنور اما عند محمد رحمه الله تعالی انجق مریضدن تنفیذی کبی تنفیذ اولنور حتی تبرعاتی دخی انجق ثلثدن اعتبار اولنوب وارث ایچون اقراری مریضدن صحیح اولمدیغی کبی صحیح اولماز کورمزمیسنکه مرتد هالک اولدقده عدت ایچنده بولنان عورتی حکم فرار ایله توریث اولنور حال آنکه حکم فرار ایله توریث انجق زوج مریضدن واقع اولور اما امرأهٔ مرتده بشقه‌درکه مالنده جمیع تصرفاتی امرأهٔ صحیحه‌دن نفوذی کبی بالاتفاق نافذدر زیرا نفس مرأه ردتله بین القتل والاسلام موقوفه دکلدرکه امرأهٔ حربیه قتل اولنمادیغی کبی مرتده دخی قتل اولنماز اما رجل مرتد بشقه‌در انجق امرأهٔ مرتده کرک حره وکرک امه آنی برکمسنه قتل واعدام ایلسه قاتلنه دیت وکفارتدن هیچ نسنه الزام اولنماز زیرا حکم قتلده بمنزلة الحربیه‌در بناء علیه امرأهٔ مرتده مسلمینله قتال ایتدکده حربیهٔ مقاتله کبی قتلی استحلال اولنور واکر بر مرتد دار الحربه لاحق اولدقدنصکره هنوز قاضی لحاقی ایله قضا ایتمدین دار اسلامده بولنان عبیدینی اعتاق یاخود اول عبیدی دار الحربده بولنان برمسلمه بیع ایدوب بنه قاضی میراث ولحاقی ایله قضا ایتمدین قبول اسلامله دار اسلامه داخل اولسه اول بابده مجموع مالی اوزرینه رد اولنوب دار الحربده واقع اولان تصرفلری باطل اولورکه قضاء قاضی‌یه متوقف اولان انجق مالینک ملک ورثه‌ده دخولی اولوب زوال ملکی مجرد لحوقی ایله حصول بولمغله بعد اللحوق مالنده تصرفی حین تصرفنده مملوکی اولمیان ماله مصادف اولدیغندن صکره‌دن ملکنه عودت ایتسه دخی حکم نفوذدن عاطل ومتصرف اولور نظیری شول مشتری ایچون شرط خیار ایله بایعدرکه مبیعده تصرف ایلیه مبیع مرقوم فسخ مشتری ایله ملکنه عودت ایلسه دخی بایعک بعد البیع وقبل فسخ المشتری آنده تصرفی نافذ اولماز واکر دار الحربه لاحق اولان مرتد

داراسلامده ترك ایلدیكی عبدی حقنده حر الاصلدر یاخود فلانك عبدیدر بن آندن غصب ایلدم دیو اقرار
ایدوب بعده قبول اسلامله دار اسلامه رجوع ایلسه بو اقراری اقرار محض اولوب انشاء تصرف اولمدیغندن
معتبر ومسموعدر كه مقر مخاطبك ملكنه مصادف اولوب یاخود حین اقرارده ملكی دكل ایكن صكره‌دن مالك
اولدیغی اشیاده اقراری حق مقرده لازم ایدوكی مجزوم ومقطوعدر كورمزمیسنكه بركمسنه آخرك عبدی حقنده
حر الاصلدر یاخود فلانك مملوكیدر دیو اقرار ایتدكدنصكره اول عبدی ذی الیددن اشترا ایلسه اقرار سابقی نافذ اولوب
بعد الشراء مجددا اقراری مجراسنده اجرا اولنور پس بو دخی آنك كبیدر واكر بو مرتد دار الحربه لاحق اولوب
قاضی دخی لحوقیله قضا ومالنی ورثه‌سنه اعطادن صكره قبول اسلامله داراسلامه رجوع ایلسه مالندن ایادی
ورثه‌ده بعینه قائم بولنانی آكا رد واعاده اولنور بو صورتده دارالحربده ایكن حریتنی اقرار ایلدیكی عبدینی وارثی
بیع ایتمش بولنسه بیع مذكور ملك وارثه مصادف اولمغله نافذ اولور لكن عبد مرقوم صكره‌دن بعض اسبابله اول مقرك
ملكنه عودت ایلسه اقرار سابقی هنوز واقع اولمش منزلنده اعتبار اولنوب تنفیذنه مبادرت اولنور واكر قاضی
لحاقیله قضا ایدوب هنوز مالنی ورثه‌سنه تقسیم ایتمامش یاخود ایتمش ایكن قبول اسلامله عودت ایتدكده هنوز قاضی
مالنی اوزرینه رد ایله قضا ایتمدین بعض عبدینی اعتاق ایلسه البته عتقی باطل اولور كه قاضی لحاقیله قضا
ایلدكده مالی ملك ورثه‌ده داخل اولمغله قاضی مجددا آكا رد ایله قضا ایتمدكجه ملك قدیمنه واصل اوله‌مز كورمزمیسنكه
وارث اول عبدی بعد رجوع المرتد هنوز قاضی رد مالی ایله قضا ایتمدین اعتاق ایلسه عتقی نافذ اولوب مرتد ایچون
آنی ضامن اولمامقده قبل رجوع المرتد اعتاقی حكمنی متضمن اولور پس بو بیان ایله عبد مزبور ملك وارث اوزره باقی
ایدوكی عندمزده نمایان اولمشدر وبو بیان ایله عبد مزبورده حالت مذكوره‌ده عتق مرتد نافذ اولمدیغی دخی ظاهر وعیان
اولمشدر كه عبد مزبور اعتاق وارث ایله تمامه معتق اولمق ممكن اولدقده اعتاق مرتد ایله معتق اولمق غیر ممكندر كه
عتق البته حقیقت ملكی مستدعی ایكن عبد واحد وقت واحدده تمامه هم زیدك مملوكی وهم عمروك مملوكی اولمق
جائز اولمدیغی بینیدر وهم وارث اول عبدی هنوز قاضی لحاقیله قضا ایتمدین اعتاق ایدوب صكره قاضی لحاقیله
قضا ایتمش اولسه عتق ملكنه سبقت ایتمكله نافذ اولمدیغی كبی مرتد مزبور دخی بعد الرجوع هنوز قاضی ملكنی
اوزرینه رد ایله قضا ایتمدین اعتاق ایلسه بنه عتقی ملكنه سبقت ایتمكله نافذ اولماز واكر دار الحربه لاحق اولان
مرتد داراسلامده ترك ایلدیكی عبدینی بیع یاخود اعتاق ایچون بعث وتوكیل ایدوب وكیل دخی مصلحت مرقومه‌یی
تكمیل ایلسه كركدر كه قاضی صنع وكیلی جمیعا ابطال وتعطیل ایله عبد مرقومی میراث ورثه قیلمقده قضاسنی
تعجیل ایلیه زیرا مرتد بعد اللحوق تصرفات مزبوره‌یی اثباته مالك اولمدیغی كبی آنلرده توكیله دخی متملك اوله‌مز
وهم وكیلی تصرفده مقام مرتدده قائم اولوب مرتدك عبد مزبورده حالت مزبوره‌ده قاضی لحاقیله قضا ایتمش اولسه‌ده
یاخود قبل القضا قبول اسلامله رجوع ایتمش اولسه‌ده تصرفی باطل ایكن اول تصرف مباشرت وكیله اولدقده
دخی علی كلا التقدیرین باطل قیلنور واكر مسئلهٔ مرقومه‌ده داراسلامده ایكن قبل الارتداد یاخود بعد الارتداد
وقبل لحوق دار الحرب توكیل ایدوب وكیل دخی لحاقدن صكره مصلحتی تحصیل ایتمش ایسه بو صورتده قاضی لحوقیله
قضا ایتمش ایسه عبد مزبور میراث ورثه قیلنوب صنع وكیل تعطیل اولنور اما لحاقیله قضا ایتمدین قبول اسلامله
رجوع ایتمش ایسه صنع وكیل جمیعا تنفیذ وتكمیل اولنور ومسئلهٔ مذكوره جناب مؤلفدن اشبو كتاب السیر الكبیر
روایتنده وجه مشروح اوزره مأثوره‌در اما كتاب الوكالة روایتنده دیمشدر كه وكالت البته موكلك ردتی ودار الحربه
لحوقی ایله باطل اولور كه ردت منزلهٔ موته نازل وموت موكل البته وكالتی مبطلدر وهم مرتد دار الحربه لاحق اولدقده
تصرف مرقوم ایچون انشاء توكیلی صحیح اولمیه‌جق حالته انتقال ایتمكله قبل اللحوق توكیل ایلدیكی وكیلی
دخی وكالتی اوزره ابقا وامكان اولنمماز لكن بو كتابدن مأثور اولان روایتك وجهی اولدر كه مرتدك دار الحربه لحوقنده
قبل القضا عبدندن ملكی زائل اولمقدن غیری نسنه حاصل دكلدر ووكالت بعد الصحة مجرد موكلك زوال
ملكی ایله باطل اولماز كورمزمیسنكه بركمسنه عبدینی اعتاق یاخود بیع اوزره آخری توكیلدن صكره موكل اول عبدی
بركمسنه‌یه هبه وتسلیم ایدوب بعده هبه‌دن رجوعله تبدی قبض ایلدكده بنه وكیلی وكالتی اوزره ثابت قیلنور
مانحن فیهده دخی دار الحربه لحوقله عبدندن ملكی زائل اولورسه‌ده بنه وكیلی وكالتی اوزره مثبت قیلنور زیرا زوال ملكی
زوال موقوفدر كه لحاقیله قضادن اقدم اسلامله عودت ایلدكده بنه ملكنه راجع اولوب لحاقیله قضا اولندقده
ملك وارثه مصروف قیلنور پس حالت مرقومه‌ده ملك موكل موقوف اولمغله تصرف وكیل دخی موقوف قیلنوب
قاضی مالنی ورثه‌یه توریث ایله قضا ایدرسه زوال ملكی تمام اولوب تصرف وكیل ملك موكله ملاقی اولمدیغی

معلوم وبطلانی ظاهر ومعروف اولور اما قبل القضا عودت ایدرسه ملكی متقرر اولوب تصرف وكیلی دخی نافذ
ومستقر اولور اما موكلك بعد اللحاق بنفسه تصرفی بشقه‌در كه آنده متصرف ایله متصرف فیه اولان عبد بینلرنده
حقیقةً وحكما تباین دارین حاصل اولمغله تصرفی باطل اولور ومعنای معهود عبد ایله معا دار اسلامده موجود
اولان تصرف وكیلده غیر موجوددر واكر مسئلهٔ مزبوره‌ده قاضی اول عبدی وارث ایچون قضادن صكره اول مرتد
قبول اسلامله رجوع ایلدكده عبد مزبور یدوارثده بعینه قائم بولنمغله قاضی عبدی آكا رد ایله قضا ایتمش اولسه
نظر اولنور اكر وكیلی بعد اللحاق وقبل القضاء للوارث بحسب الوكالة عبدی اعتاق یاخود تدبیر ایلمش ایسه
بو تصرفی تنفیذ وتقریر اولنور واكر بحسب الوكالة بیع وهبه وكتابت ایلمش ایسه بونلردن برینی تنفیذه
مبادرت اولنماز فرق مسئلتین اولدر كه عبد مزبورك فرض مذكور اوزره مرتده ملك قدیمی اوزره رجوعی
محقق اولدقده باعتبار الملك القدیم تنفیذ عتق وتدبیری حق مستحق اولور كورمزمیسنكه قاضی لحاقیله قضادن
اقدم رجوعنده نفوذ عتق وتدبیری روایت محرره اوزره مجزوم ومقطوعدر پس عتق وتدبیر حق مستحق
اولدقدن صكره انتقاضی عدیم الاحتمال اولمغله قاضینك عبدی وارث ایچون قضاسی آنلری ابطال ایلمز
اما هبه وبیع وكتابت بشقه‌در كه آنلر انتقاضه محتمل اولمغله قاضینك ملك عبدی وارث ایچون قضاسی آنلری
مبطل اولور وآنلر باطل اولدقدن صكره بلا تجدید عودتلری غیر قابلدر نكته‌سی اولدر كه عتق وتدبیر
سبب استحقاق ولادر واستحقاق ولا بحسب المعنی ملكی ابطال اولمیوب بلكه ملكی انها یعنی ابلاغ رتبهٔ انتهادر
ومرتد مزبور اسلامله رجوع ایدوب بعینه قائم اولان عبدنده قضاء قاضی ایله اصل ملكی عودت ایلدكده
البته انها ایلدیكی ولا ایله معا رجعت ایدر اما بیع وهبه ملكی قاطع ایكن ملكنك آكا قضاء قاضی ایله عودتی
بنه عبدی وارث ایچون قضا ایله باطل اولان اول قاطع ملكك بعد البطلان عودتنی متضمن ومستتبع اوله‌مز
واكر مسئلهٔ مزبوره‌ده قاضی عبدی وارث ایچون قضا ایلدكدن صكره وارث اول عبدی یدندن اخراج ایلمش اولوب
بعده مرتد قبول اسلامله عودت واول عبدی یدنده بولنان كمسنه‌دن اشترا ایلسه بنه وكیلینك بعد اللحاق واقع اولان
عتق وتدبیری تنفیذ وامضا اولنور اكرچه جواب محرر بحسب الظاهر محل اشكالدر كه عبد مزبور مرتد مذكوره
تدبیر وعتق ایچنده واقع اولان ملك قدیمله واصل اولمیوب انجق آكا سبب محدث ایله حادث اولان ملك ایله نائل اولمغله
ملك قدیمده واقع اولان عتق وتدبیری باطل اولمق ظاهر حالدر اما مؤلف دقیق التدبیر توجیه دلپذیرنده دیر كه ملك مزبور
من وجه حادث ایسه‌ده من وجه ایچنده تدبیر وعتق واقع اولان ملك قدیم اولوب ذی الیده اعطا قیلدیغی
ثمن دخی منزلهٔ فدایه نازلدر نظیری شول عبد مأثورك مولاسیدر كه عبدینی اهل حربدن اشترا ایلین كمسنه‌دن
ثمنله اخذ ایتمكله ملك قدیمنه اعاده قیلنوب ویردیكی ثمنی حكم فداده داخل ایلیه بو جهتله مرتد مزبورك عبدی
ذی الیددن اشتراسی همان یدوارثده بولنوب قاضی آنی اوزرینه رد ایتمكله مساوی اولور وهم عتق وتدبیر ایله استحقاق
عبد ثابت اولوب محتمل النقض اولمامغله اول محلده مجددا ملكی ظاهر اولدقده استحقاق سابق هنوز قائم
اولدیغندن عتق وتدبیری دخی ظاهر اولور نته‌كیم مملوك غیر اولان عبدك حریتنی اقراردنصكره آنی اشترا
ایلین كمسنه حقنده حریت عبد ظاهر اولدیغی كبی نظیری اولدر كه مرتد مزبور بعد الردة عبدینی بنفسه اعتاق
وتدبیر ایدوب بعده دار الحربه لاحق اولدقده البته قاضی اول عبدی وارثنه میراث اولمق اوزره قضا ایدر
بوندنصكره مرتد مزبور اسلامله عودت ایدوب عبد یدوارثده بولنوب قاضی آكا رد ایله قضا ایتمكله یاخود وارثدن
اشترا ایلین كمسنه‌دن شراء جدید ایله یاخود وجه آخر ایله ملكنه راجع اولدقده عند ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه
ملك قدیمنده ایقاع ایلدیكی عتق وتدبیری نافذ وواقع اولور پس مانحن فیه دخی بویله‌در كذلك مسئلهٔ مزبوره‌ده
قاضی عبدی وارث ایچون قضا ایلدكدن صكره وارث عبدی مكاتب قیلوب بعده مرتد قبول اسلامله رجوع ایلسه
بنه عبد آكا مكاتب اولمق اوزره اعاده اولنوب حكم شرعیده وارث آنی قبول اسلامله عودت ایلین مرتدك امری ایله
مكاتب قیلمش كبی اولوب اول مرتد ایچون مكاتب قیلنور وبو بیان ایله نمایان اولمشدر كه مرتد قبول اسلامله عودت
ایدوب مملوكی آكا عودت ایلدكده من جهة الحكم یدندن هیچ زائل اولمامغله سیان كورلور مؤلف واسع الجنان
اسكنه الله تعالی فی وسیع الجنان دیر كه بر مرتد دار الحربه لاحق اولدقدنصكره بر مسلمی توكیل ایدوب دار اسلامده
ترك ایلدیكی رقیقلرین اعتاق یاخود تدبیر ایچون ارسال ایلدكده وكیل مزبور بر شیئه مباشرت ایتموب قاضی دخی
لحاقیله قضا ایتمامشیكن مرتد اسلامله رجوع ایلدكدن صكره فعل مرقومه شروع ایلسه اول فعلی باطل
وغیر مشروع اولور زیرا بو بابده اصل توكیلی باطل ایدیكه موكلك اول تصرفده بنفسه مباشرتی صحیح

مطلب الوكالة الباطلة لا تنقلب صحيحة

دكل ايكن حاصل اولمشيدى و وكالتده جهت بطلان متعين اولدقدنصكره صحتنه قطعا منقلب اولميه جغى متبيندر امامسئلهٔ مزبوره ده اول مسلمك ردتندن مقدم يا مؤخر هنوز دار اسلامده ايكن توكيل ايتمش اولسه اول بابده وكيلك تصرفى تنفيذ وتكميل اولنور زيرا اصل توكيلى صحيح اولوب مجرد موكلك دار الحربه لحوقى ايله باطل اولمامغله قبل قضاء القاضى مسلما عودت ايلدكده لحاقى عن اصل غير حاصل كبى اولور امامسئلهٔ مفروضه ده قاضى لحاقيله قضا وميراثى تقسيم دنصكره اسلامله رجوع ايتمش اولسه نظر اولنور اكر وكيلك رفيقنده تصرفى قاضينك رقيقلرينى مرتد اوزره رد ايله قضاسندن مقدم واقع اولمش ايسه اول تصرف باطل وضايع اولور واكر آندن مؤخر واقع اولمش ايسه نافذ وواقع اولور زيرا اكرچه وكالت بعد الصحة موكلك زوال ملكى ايله باطل اولماز اما ملك رقيقك مرتده عودتى انجق اوزرينه رد ايله قضاء قاضى ايله حاصل اولمغله تصرف وكيل قضاء قاضى يه سبقت ايلدكده ملك موكله مصادف اولمديغندن باطل اولور كورمزميسنكه اول تصرفده موكل بنفسه مباشرت ايلسه ينه باطل اولور اما تصرف وكيل بعد القضا واقع اولدقده ملك موكله مصادف اولمغله نافذ اولور نظيرى اولدركه بركمسنه عبدينى بيع ياخود اعتاق ايچون آخرى توكيل دنصكره اول عبدى بنفسه بيع ايدوب بعده مشترى خيار شرط ورؤيت وعيبدن برى ايله قبل القبض ياخود بعد القبض قضاء قاضى ايله اوزرينه رد ايلدكدن صكره وكيل مزبور تصرفه شروع ايلسه بو بابده تصرفى نافذ ومشروع اولور زيرا وكالت سابقه باقيه دركه ملك موكل زائل اولدقدنصكره عبد موكله ملك قديم اوزره رجوع ايلمشدر اما موكله شراء مستقبل ايله رجوعى بشقه دركه آنده ملكى من جميع الوجوه حادثدر نكته سى اولدركه موكل وكيلى انجق حين توكيلده موجود اولان ملكنده تصرفه توكيل ايلمشدر بناء عليه اول محلده بعد التوكيل حادث اولان ملكنده تصرفى تنفيذ وتكميل اولنماز اما وكيل مزبور موكل بنفسه بيع ايلدكدن صكره هنوز مشترى عبدى خيار ايله رد ايتمدين تصرفه شروع ايتمش اولسه اول تصرف عبدده ملك موكلدن خارج ايكن وقوع بولمغله نافذ ومشروع كوريلمز كورمزميسنكه مشترى حالت مرقومه ده اول عبدى اعتاق ايلسه عتقى البته طرف مشتريدن واقع اولور بويله ايكن وكيل بايعك تنفيذ عتقنه وجهله جائز وواسع كوريلور ينه ديركه برمرتد دار اسلامده ايكن بركمسنه يى عتق عبدينه توكيل ايدوب دار الحربه لاحق اولدقدنصكره قبل القضاء باللحوق وكيلى عبدى اعتاق ايلمبوب بعده مرتد اسلامله رجوع ايتمش اولسه بو صورتده وكيلك جميع صنعى جائز ومشروع كوريلور زيرا لحوقنه قضاء قاضى متصل اولمديغجه موقع عدمده واقع اولمغله وكيلك نفوذ تصرفنه مانع اولماز اما سبقت ايلين مسئلهٔ نظيرده موكلك عبدى بنفسه بيعى بشقه دركه اول بابده عبد برحالته بالغ اولمشدركه آنده موكلك غيرى اولان مشترينك عتقى نافذ وسائغ اولمشدر پس حالت مرقومه ده وكيل بايعك عتقى نافذ وسائغ كوريلمز اما بو بابده مجرد لحاقله قبل قضاء القاضى عبد مزبور موكلك غيريلرينك عتقى كندوده نافذ اوله جق حالته بالغ اولمامشدركه حالت مرقومه ده وارث موكلك دخى اعتاقى نافذ وسائغ دكلدر بناء عليه مرتد قبول اسلامله رجوع ايتدكدن صكره دخى وكيلنك اعتاقى نافذ وسائغ كوريلور اما لحاقيله قضادنصكره اعتاقى بشقه دركه اول بابده عبد مزبور كندوده عتق وارث نافذ اوله جق حالته واصل اولمغله حالت مزبوره ده وكيل مرتدك عتقى البته باطلدر ينه ديركه اكر بر مرتد قبل الردة ياخود بعد الردة هنوز دار اسلامده ايكن عبدينه تجارتى ايچون اذن ويروب بعده دار الحربه لاحق اولدقدنصكره عبد تجارتله تصرف ايلسه اول تصرفى موقوف قيلنوب اكر قاضى لحاقيله قضا ايتمدين قبول اسلامله رجوع ايدرسه تصرفى نافذ اولوب عبد دخى على حاله مأذونيتله معروف قيلنور واكر قاضى لحاقيله قضا ايدرسه عبدك تصرفى باطل اولوب مأذونيتدن دخى ممنوع ومصروف قيلنور زيرا تجارتى ايچون اذنى مأذونده قيام ملكله مشروط ايكن لحاقى ايله ملكى زوال موقوف ايله زائل اولمغله اذن عبدده دخى توقف حاصل واول توقفدن تصرف عبدده دخى توقف حاصل اولور بوندنصكره اسلامله قبل القضا عودت ايدرسه عبدده ملكى كما فى السابق متقرر اولمغله عبدك تصرفى نافذ واذنى على حاله مستقر اولور اما قاضى لحاقيله قضا ايتدكده حكم زوال ملكى متقرر اولمغله عبد اوزره دخى حكم حجر مستقر اولور بوندنصكره اسلامله عودت وعبدى ملكنه رجعت ايلدكده عبددن حكم مأذونيت مرفوع اولور مكر اذن جديد ايله اذنه شروع بليه زيرا حكم اذن محتمل النقض اولمغله قاضى لحاقيله قضا ايتدكده منتقض اولوب تجديد ايتمدكجه قائم ومنهض اولماز ومؤلف بلاغت نهاد اشبو مسئلهٔ اذنى انجق سبقت ايلين مسئلهٔ وكالتى ايضاح ايچون

اراد ايلمشدر بوندنصكره مسئلتين مزبورتين اوزره مسئلهٔ مضاربه يى دخى ترتيب وشو وجه اوزره تنقيح وتهذيب ايلمشدركه رب المال ردتله دار الحربه لاحق اولدقدنصكره مضارب مالده تصرف ايدوب مرتد دخى هنوز قاضى لحاقيله قضا ايتمدين قبول اسلامله راجع اولسه اول تصرف وجه مضاربه اوزره نافذ اولوب ربحلرى بينلرنده شرطلرى اوزره واقع اولور اما صورت مفروضه ده قاضى لحاقيله قضا ايتمش اولسه اول تصرفدن برنسنه وجه مضاربه اوزره تنفيذ وامضا اولنماوب تصرفى انجق نفسى ايچون واقع اولمغله رأس ماله ضامن وربح وخسرانى نفسنه راجع قيلنور بوندن صكره مرتد مزبور اسلامله رجوع ايلسه حكم مزبور قطعا متغير اولمازكه بيان مشروح اوزره قاضى لحاقيله قضا ايتمكله بطلان مضاربه متقرر اولمشدر واكر مرتد مزبور هنوز قاضى لحاقيله قضا ايتمدين ينه مرتد اولديغى حالده دار اسلامه راجع اولسه بوصورتده دار الحربه لحوق فى حكم العدم واقع اولور ولحاقندن اقدم مضاربينك تصرفى قول محمد رحمه الله تعالى اوزره وجه مضاربه اوزره نافذ اولوب قول ابى حنيفه رضى الله عنه موقوف اولديغى كبى وجه مشروح اوزره عودتندن صكره تصرفى دخى اختلاف معهود اوزره معلوم ومكشوف اولور واختلاف مرقومك مدارى مرتدك بعد الردة وقبل اللحاق بنفسه تصرفاتنده ابتداء بابده على الاجمال بيان ايلديكمز اختلاف ايدوكى بديداردر اكن قاضى لحاقيله قضا ايلدكدنصكره ينه مرتد اولديغى حالده عود وقفول ايلسه بوصورتده مالندن برشيئه سبيل وصول بوله مز زيرا قضاء قاضى ايله حكم ميتده اولوب اول حكمك سببى دخى ردت اولمغله سبب مزبور آنده باقى اولدقجه دار يمزه عودت ايتسه دخى حكم ميت آنده باقى اوله جغى ظاهر ومتبيندر بناء عليه مال مزبور وارثنه ايصال اولنوب مرتد مسفور اكر بروجهله ظفرياب اتصال اوله مز كورمزميسنكه قبول اسلامله عودتنده دخى قاضى عين مالنى اوزرينه رد ايله قضا ايدنجيه دك ملك وارثده ابقا اولنور پس ردتله عودتنده ابقاسى بطريق الاولى در حتى بوصورتده قاضى مالنى اوزرينه رد ايله قضا ايتميوب همان اوزرينه عرض اسلامله ابتدا وادى الامتناع قتل واعدامله انتها ايدر بوصورتده قاضى يه التجا ايله بنم مالمى اوزريمه رد قيل وبنى دار اسلامده برمدت تأجيل قيل تاكه بن كندو امرمده نظر وتأمل ايده يم ديو رجا ايلسه كركدركه اسلامى خصوصنده آنى انجق اوچ كون تأجيل ايدوب آندن زياده ايله تأجيله قطعا اجترا ايلميه وبز بو مسئله يى باب مايكون اماناً ومالايكون على شرط بشرطه مسائلى مياننده ذكر وبيان ايدوب اول بابده حضرت عمر رضى الله عنه ابو موسى الاشعرى رضى الله عنهك برمرتدى بلا امهال قتل ايلديكنى استماع ايلدكده نيچون آنى برموضعده اوچ كون حبس واوزرينه قپوسنى چاوراينه صواب ايدوب يعنى محكم سد وبند ايدوب اكا هريوم بر اتمك ويرمديكز زيرا مأمول ايديكه اسلامه رجوع ايده ايدى ديو توبيخ ايلديكنى روايتله اقامت برهان ايلديك وكركدركه قبول اسلام ايتمدكجه قاضى آنك مالندن برشيئى اوزرينه رد وتسليمه اقدام ايلميه زيرا قريبا بيان ايلديك كه قضاء قاضى ايله حكم هالكده داخل اولمشدر وحكم حياته انتقالى انجق قبول اسلامله حاصلدر پس اظهار اسلام ايتمدكجه مالندن برشيئى اوزرينه رده اقدام اولنماز وتأجيل مرقوم بزم عنديمزده امر مستحبدر يوقسه واجب دكلدر حتى قاضى ايچون اسلامدن ابتداء امتناعنده بلا تأجيل قتلى جائزدر وهيچ محذورى موجب دكلدر وامام شافعى رحمه الله تعالى بو بابده مخالفت ايدوب تأجيلى ايجاب ايلمشدر وبزباب مرقومده اختلاف مذكورى بيان وجوابنى دخى ذكر واعلان ايلديك واكر برعورت ردتله دار الحربه لاحقه اولوب قاضى دخى ميراثنى ورثه سنه قضادن صكره ينه ردت اوزره دار يمزه امانله رجوع وطلب مالنه شروع ايلسه قاضى آنك مالندن برشيئى اوزرينه رد ايلمك مشروع اولماز زيرا قضاء قاضى ايله هالكه اولدقدنصكره سبب حيات حكميه سى اولان اسلامنى اظهار ايتمدكجه مالندن برشيئى اوزرينه رد اولنمق جائز وسزاوار اولماز اما ردتله عودتى لحوقيله قضادن اقدم واقع اولمش ايسه نظر اولنور اكر عودتى بلا امان واقع اولمش ايسه اول عورت فئ مسلمين قيلنور زيرا لحوق دار الحربله حربيه اولمشدر وحربيه دار يمزه بلا امان دخول ايلدكده فئ مسلمين قيلنور واول عورت فئ مسلمين قيلندقدن صكره ميراثى ورثه سى بينلرنده تقسيم اولنور زيرا رق حكم تلفده وحريت حكم حياتده اولمغله عورت مزبوره فئ قيلندقده حكم هلاكده دخول ومالكيت ماله اهليتدن خروج ايلمشدر پس مالى ورثه سنه ميراث قيلنور واكر عودتى امانله واقع اولمش ايسه بوصورتده مالنده ديلديكى كبى متصرفه اولوب انجق كندو حبس واسلام اوزره اجبار اولنور زيرا فرض مشروح اوزره قبل القضا امانله عودت ايلدكده دار الحربه لحوقى كالعدم اولمشدر وقبل اللحوق عورتك مالنده جميع تصرفى نافذ اولديغى كبى عودت مشروحه دن صكره دخى نافذدر انجق صورت اولاده

مطلب الاختلاف فى وجوب تأجيل المرتد

قبل اللحوق استرقاق اولنمادیغی داراسترقاق اولمیان اهل دار یمزدن اولدیغندندر صکره دارالحربه لاحقه اولوب
اهل دارالحربه ملتحقه اولدقده تفصیل مشروح اوزره فصل ویروب حکم ایده رزکه بلاامان عودت ایلدکده
استرقاق اولنور وامانله عودت ایلدکده اعطاء امان مانع استرقاق اولمغله قبل اللحوق بولندیغی حالنه اعاده
والحاق اولنور واکر بر مرتد دیتدن مقدم یاخود مؤخر داراسلامده ایکن عتق عبدینی مجئ یوم النحره تعلیق ایله
اذاجاء یوم النحر فانت حر دیدکدنصکره دارالحربه لاحق اولوب هنوز قاضی میراثی ورثه سنه قضا ایتمدین
یوم النحر حلول ایلسه بوصورتده حکم عتق موقوف قیلنورزیرا حلول یوم النحر ایله شرطی موجود اولدقده
محل عتقده ملکی قائم اولمدقجه عتق نافذ اولماز وبزقریبا بیان ایلدیک که دار الحربه لحوقله عبددن زوال ملکی
موقوف قیلنور پس حکم عتقی دخی موقوف قیلنور بوندن صکره لحوقیله قضادن اقدم قبول اسلامله
عودت ایدرسه عتق نافذ اولور اما مسئلهٔ مفروضه ده حلول یوم النحر قضاء قاضیدن صکره اولوب یوم مرقومک
حلولنده عبد مزبور ملک وارثده بولندقدنصکره مرتد مرسوم قبول اسلامله عودت ایلسه بوصورتده قاضی
اول عبدی اوزرینه رد ایلسه دخی آنده عتق اصلا نافذ اولماز زیرا معلق بالشرط شرطک وقت وجودنده ابتداء
انشا ایله منجز حکمنده در وبزقریبا بیان ایلدیک که قاضی لحاقیله قضادن صکره عبدینی علی وجه التنجیز اعتاق
ایلسه عتق بهرحال باطل اولور پس معلق بشرط دخی آنک کبیدر اما حلول یوم النحر هم قضاء لحوقدن وهم اسلامله
عودتندنصکره ایسه نظر اولنور اگر حلول یوم النحر قاضینک عبدی اوزرینه رد ایله قضاسندن دخی صکره ایسه
عتق جانب مرتددن نافذ اولور زیرا تعلیق صحیح ایدی وشرطی دخی حال ملکنده متحقق اولدی واگر حلولی قضاء
مرقومدن اقدم ایسه عتق اصلا نافذ اولماز زیرا شرطی متحقق اولدقده عبد مزبور ملکنده دکلدرکه قضاء
مرقوم بولنمادقجه عبد آنک ملکنه عودت ایلمز پس عتقی دخی نافذ اولماز واگر حلول یوم النحر لحاقندن مؤخر
وقاضینک لحاقیله قضاسندن مقدم اولوب صکره قاضی لحاقیله قضا وعبدی وارثنه افضا ایلسه وارثک اول عبدده
جمیع تصرفی نافذ اولور زیرا بزباب متقدم قریبده بیان ایلدیک که قضاء لحوقله تقرر زوال ملکی انجق وقت
لحوقدن نمایان اولور ومانحن فیهده وجود شرط لحوقدن مؤخر اولمغله عتقی جانب مرتددن نافذ اولماز
ووقت لحوقنده مملوک وارث اولمغله آنده تصرف وارث نافذ اولور اما صورت مفروضه ده وارث هیچ تصرف
ایتمدین قبول اسلامله رجوع ایتمکله قاضی عبدی اکا رد ایلسه بوبابده عتقی جانب مرتددن نافذ اولور زیرا
وجود شرط حال توقف ملکنده تحقق ایلمشدر که تمام زوالی انجق قضاء لحوقله حاصل ایکن مانحن فیهده
وجود شرط قضاء لحوقدن اقدم واقع اولمشدر بناء علیه اول شرطله عبدده ملکنه رجوع ایلدکده
استحقاق عتق البته ثابت اولور حال آنکه عبد اکا ملک قدیم اوزره رجوع ایلمشدر وبوصورتده وارث عبدده
عقد کتابتله تصرف ایتمش اولسه دخی ینه قاضی عبدی مرتده رد ایلدکده عتقی جانب مرتددن نافذ اولور
زیرا عبد بعد کتابة الوارث مرتده ملک قدیمی اوزره رجوع ایتمکله آنک عتقی نافذ اولوب نفوذ عتقله کتابتدن
مستغنی اولمغله آندن بدل کتابت ساقط اولور واکر بر مرتد جاریه سنه اذاجاء یوم النحر فانت حرة دیدکدنصکره
دارالحربه لاحق اولوب قاضی دخی اول جاریه یی وارثنه قضا ایتدکدنصکره وارث آنی اعتاق ایدوب بعده
جاریه دخی ردتله دارالحربه لاحقه اولمغله سبی اولنسه اول جاریه شول مرتده اولوب دارالحربه لحوقندنصکره
سبی اولنان حرهٔ اصلیه منزلنه تنزیل وآنک کبی فیء قیلنوب اسلام اوزره اجبار وتنکیل اولنور بوصورتده جاریه
قبول اسلام ایلدکدن صکره مرتد مزبور دخی اسلامله رجوع واول جاریه یی مجددا اشترا ایدوب جاریه
بواشترا ایله ملکنده ایکن یوم النحر حلول ایلسه جانب مرتددن عتقی بروجهله نافذ اولماز اما مسائل سابقه
بجمیعها ایشته قدر که مرتدک اذاجاء یوم النحر فانت حرة قولیله عتقی ملکی نهایتنه موصل ایدی حال آنکه
جاریه ده عتق وارث نافذ اولدقده مرتدک جاریه ده ملک سابقی بالکلیه باطل ومنتهی اولمشدر پس اشترا ایله
حاصل اولان ملکی من جمیع الوجوه ملک حادث اولمغله نفوذ عتقه باعث اولماز ومسئلهٔ مزبوره زفریه در
یعنی امام زفر رحمه الله تعالی نک ائمهٔ سائرین رحمة الله تعالی علیهم اجمعینه مخالفت قیلدیغی مسائلدندر
اصل اختلافلری شول ماده ده درکه برکسنه جاریه سنه اذادخلت الدار فانت حرة دیدکدنصکره جاریه یی
قبل دخول الدار اعتاق ایدوب صکره جاریه ردتله دارالحربه لحوقندنصکره سبی اولنوب بعده اول کسنه
ملک جدید ایله اکا مالک اولدقدنصکره داره دخول ایلسه عند الائمه عتقی نافذ اولمیوب انجق قول زفر
رحمه الله تعالی اوزره نافذ اولور والله تعالی اعلم

مطلب ان هذه المسئلة زفریه

باب المرتدین کیف کان الحکم فیهم * یعنی مرتدین ومرتدانی قتل وانقیاده لازم اولان معاملاتی جامع
باب کثیر المنافعدر مؤلف عدالت افزا جزاه الله تعالی عن المسلمین احسن الجزاء دیرکه نعوذ بالله تعالی مرتد اولان
رجل حر اولسون عبد اولسون قبول اسلامدن امتناع ایدرسه البته قتله تسارع اولنور قال علیه السلام
من بدل دینه فاقتلوه یعنی اول کمسنه که دین اسلامی دین آخره تبدیل ایلیه سز آنی قتل ایدیکز وحدیث
مذکورده کلمهٔ من احرار وعبیده شاملدر وعبد مرتد اولدقده مولاسی دیلرسه آنی بنفسه قتل ایلمک
مشروعدر که عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نک برعبدی تنصر ایلدکده قتله بنفسه شروع ایلمشدر
وهم عبد ردتله حکم قتلده تحت امانده داخل اولمیان منزلهٔ حربیده نازل اولمشدر که بومثللو حربیده
مباشرت قتل هرمسلم ایچون جائز وقابلدر لکن حالنی امامه رفع ایدوب اکا قتل ایتدیرمک افضلدر که قتل مرتد
معنای حدی متضمن واستیفاء حدود انجق عهدهٔ امامه محولدر اما مرتده اولان عورت حره اولسون
امه اولسون قتل اولنماز انجق حره ایسه حبس واسلام اوزره اجبار اولنور واکر امه ایسه اصحابی خدمته
محتاج اولورلر ایسه اصحابنه تسلیم اولنوب اصحابی آنی هم استخدام وهم اسلام اوزره اجبار ایدرلر زیرا حبسی انجق
لحق الله تعالی در ومولای محتاجینک خدمتنده بولنسی حق غنی مطلق اولان الله تعالی نک حبسنده اولان
حق اوزره مقدمدر واکر بر رجل مرتد اوزره عرض اسلامله استتابه اولنوب اول دخی قبول اسلامله اظهار
توبه ایلدکدنصکره بالدفعات ینه مرتد وینه تائب اولسه معاملهٔ مرقومه بیک کره تکرر ایلسه دخی ینه توبه سی
عند المسلمین قبول اولنور وقول ابراهیم النخعی دخی بویله در اما حضرت علی وعبدالله بن عمر رضی الله تعالی
عنهم دیرلر ایدی که اوچ کره ده توبه سی قبول اولنوب دوردنجی ردتنده البته قتل اولنور وقول مذکورده
دلیللری ظاهر نظم جلیلدر که قال الله تعالی ان الذین آمنوا ثم کفروا ثم آمنوا ثم کفروا ثم ازدادوا کفرا لم یکن الله
لیغفر لهم ولا لیهدیهم سبیلا یعنی علی التحقیق شول طائفهٔ یهود که حضرت موسی علیه السلامه ایمان ایدوب
بعده عبادت عجل ایله کافر اولوب بعده حضرت موسی علیه السلام آنلره عودت ایلدکده ینه ایمان ایدوب
صکره حضرت عیسی علیه السلامی تکذیبله ینه کافر اولوب بعده حضرت محمد علیه الصلوة والسلامی
تکذیبله ازدیاد کفر ایدرلر یاخود علی التحقیق شول کمسنه لر که آنلردن ارتداد بالدفعات تکرر ایدوب بعده
کفر اوزره اصرار وطغیانده ازدیاد تمادی ایدرلر الله تعالی حسب العادة العلیة مغفرتلرین وسبیل حقه
هدایتلرین مراد ایدیجی اولمدی مترجم فقیر دیرکه بونظم کریمده مدعای مشروح اوزره دلالت جواب آیتدن
قطع نظر ایله تفسیر ثانی اوزره ظاهر وتفسیر اول اوزره غیر ظاهر دره بومثللو محل احتمال اولان ادله حکم قتل اوزره
دلالتدن قاصره در انتهی وبردلیللری دخی اولدر که مرتد مسفورک ظاهر حالی مستهزی اولوب توبه سنده صادق
اولمدیغی اظهار ایتکله مرهٔ رابعه ده قتله ابتدار اولنور لکن بزدهمبز اولان قول اول اوزره قل للذین کفروا ان ینتهوا
یغفر لهم ما قد سلف نظم بشارت اشتمالی ایله استدلال ایده رز یعنی یا محمد کافر اولان کمسنه لره ایچون من اخبار قیل که
اگر دخول اسلامله کفرلرندن منتهی اولورلرسه آنلر ایچون سبقت ایلین کفرلری بلری مغفرت اولنور وبردلیلمز
دخی اولدر که مرتدک ضمیرینه وقوفمز ممکن اولمیوب انجق ما فی الضمیری تعبیر لساندن متبین اوله جقدر
پس مرهٔ اولاده ما فی الضمیری نه وجهله معلوم اولور سه مرهٔ رابعه ده دخی اول وجهله مفهومدر بویله ایکن
احدهمایی ابطال واخری تصحیح انجق احد المتساویینی آخر اوزره ترجیحدر وآیت متقدمه ده قول ثانی
اوزره دخی دلالت یوقدر که آیت مذکوره ثم ازدادوا کفرا قول جلیلی ایله ختم اولنمغله عدم مغفرت وعدم
هدایت انجق ازدیاد کفر اوزره استقرارلرینه ترتیب اولنمشدر حال آنکه مرتد مرقوم قتل مرتبه ده توبه قبلسه
ازدیاد کفر ایتمش اولمیوب انجق ازدیاد ایمان ایتمش اولور وامام ابو یوسف رحمه الله تعالی دن مرویدر که برکمسنه دن
وجه مشروح اوزره ارتدادی تکرر ایلدکده همان حال ردتنده علی الغفله قتل اولنوب عرض اسلام اولنماز
زیرا ظاهر حالی مستهزی ایدوکنه دلیل ووقوف حقیقتی ممکن اولمیان امورده حکمی ظاهر اوزره بنا جائز اولق
اصل اصیلدر مؤلف مصیب الاجتهاد جزاه الله تعالی جزاء حق الجهاد دیرکه مرتد بعد الردة قتل اولنسون
اولنماسون عورتی انجق اوچ حیضله معتده اولور لکن سعید بن المسیب رضی الله تعالی عنهما قولی اوزره
بعد الردة قتل اولندقده عورتی دورت آی واون کون ایله معتده اولمق لازمدر لکن قول مذکور قوی دکلدر که
فرقتلری ردتله واقع اولوب واول فرقتک حکمی بعد الردة قتلله متغیر اولمامغله حکم عدت دخی متغیر اولماز
نظیری اولدر که برکسنه حال صحتنده عورتی طلاق باین ایله تطلیقدنصکره اول کمسنه فوت اولوب یاخود

قتل اولنمغله عورتك عدت طلاقی عدت وفاته منقلبه اولماز واكر مرتد قبل الردة یاخود بعد الردة هنوز دار اسلامده
ایكن بركمسنه‌نك مالنی غصب یاخود بركمسنه‌یی قذف ایدوب بعده دار الحربه لحوق و بعده اسلامله رجوع
ایلسه البته صنع متقدمی ایله مؤاخذه اولنور اما جنایات مذكوره آندن بعد اللحوق دار الحربده حادث اولق
بشقه‌در زیرا بو صورتده حربی اولور وحربی دار الحربده بومثللو جنایتی ارتكابدن صكره قبول اسلام ایلدكده
مؤاخذه اولنماز اما صورت اولاده جنایتی اهل دار اسلامدن اولوب علی حاله مخاطب ایكن ظاهر اولمغله
موجبی ذمتنده متقرر اولمشدر غایة الامر بعد الجنایة دار الحربه لاحق و ید امام اندن منقطع اولمغله اجراء
موجبی متعذر اولمشیدی پس بعد الرجوع ید امام اكا واصل اولدقده اجرایه مباشر اولور والله اعلم

* باب من ارتد من المسلمین اونقض العهد من المعاهدین الی هنا *

یعنی مسلمیندن مرتد ومعاهدیندن ناقض العهد اولنلرك بعض احكاملرین تقریرده باب مهذب التحریردر
مؤلف كریم عامله الله تعالی بكل تكریم دیركه بر بلده‌نك اهلی مرتد اولوب دارلری دار الحرب اولدقدنصكره
مسلمین آنلرك اوزرلرینه استیلا ایلسه‌لر كركدر كه رجاللرین قتل ونسا وذراریلرین سبیله استعلا ایده‌لر زیرا
حضرت صدیق رضی الله تعالی عنه بنی حنیفه‌یه مرتد اولدقلرنده بو وجه اوزره معامله ایلدی لكن مسلمین
استیلا ایلدكلرنده نسالری اعلام حالده بزلر قطعا مرتده اولمادق وهمیشه دین اسلام اوزره مسلمه‌لرز دیو بسط
مقال ایلسه‌لر بو بابده قول آنلرك قوللریدر كه اصل اولان اسلاملری ایله استمساك واستدلال ایتمشلردر بوندنصكره
سبیلری استحلال اولنموب اولاد صغارلری دخی كندو منزله‌لرینه ازال اولنورلر زیرا والده اسلام اوزره باقیه
اولدقده والد مرتد اولسه دخی صغیر انجق والده‌سنه اتباع وایصال قیلنور مكر ردتلری اوزره مسلمیندن اقامت
بینه اولنه واولبابده شهادت اهل ذمت غیر مقبوله‌در كه شهود ردت البته نساء مزبوره‌یی مرتده بیله جكلردر
وشهادت ذمی اوزرینه حجت اولمامقده مرتد مسلم كیدر اكرچه بالنظر الی القیاس اولبابده مسلمیندن حصه‌مند
ضمنت اولنلرك شهادتلری غیر مقبوله‌در كه منفعت شاهدی متضمندر لكن بالنظر الی الاستحسان مقبوله‌در كه
غنیمتده شركتلری شركت عامه اولمغله قبول شهادته غیر مانعه‌در وشهادت مزبوره‌نك نظائری بو كتابدن
مواضع متعدده‌ده تقدم ایلمشدر اما نساء مزبوره اعلام حاللرنده بزلر دخی مرتده اولمش ایدك لكن مسلمین بزه
ظفریاب اولمامشلر ایكن بنه اسلامه رجوع ایتمشیدك دیو بسط مقال ایلسه‌لر بو بابده اسلام حادث ادعا ایتملریله
قوللری بلاحجت قبوله سزا كورلمز نظیری شول اهل حربدر كه اوزرلرینه مسلمین استیلا ایلدكده بزلر قبل الاستیلا
قبول اسلام ایتمشیدك دیو ادعا ایده‌لر آنلرك بو قوللری بلاحجت قبول اولنماز بلكه هان حین تكلملرنده قبول
اسلام ایتمشلر كبی اعتبار اولنوب بعد الاسر حادث اولان اسلاملری مانع استرقاق اولماد یغندن استرقاقلری
جائز وسزاوار كوریلور پس مرتدات مزبوره دخی بو یله‌در وعلی هذا اهل ذمتدن بر بلده‌نك اهلی نقض عهده
اجترا ایلسه‌لر آنلرده دخی مرتدین مزبورینك احكاملری اجرا اولنور انجق نسالری ذمیه اولمغله نقض عهدلری
اوزره شهادت اهل ذمت قبول واجرا موجبنه مشغول اولنور ومسئلهٔ مشروحة المآل اوزره شول اثر مروی ایله
استدلال اولندیكه علقمة بن علاثه وفی نسخة علافه نام كمسنه خلافت صدیق رضی الله تعالی عنه‌ده مرتد اولوب
اخذ اولندقده عورتی دخی اخذ اولنمشیدی عورت مزبوره دیدیكه زوجم علقمه مرتد اولدی ایسه بن واولادم
مرتد اولمامشلرز اول حینده حضرت صدیق رضی الله عنه آنك قولنی قبول ایدوب ردتلری اوزره شاهد دخی
بولنمامغله عورتك واولادلرینك سبیلرین تخلیه برله اطلاقنی مبذول قیلدی لكن تفصیل محرر انجق نساء مرقومه
فی الاصل مسلمه ایدوكلری معلوم اولدقده معتبردر اما معلوم اولمدقده نساء مزبوره واولاد صغارلری فیء مسلمین
قیلنورلر كه دار الحربده بولنمشلردر ودار الحربده بولنانلرك اصل اسلاملری معلوم اولمدقجه حربیدن عد اولنورلر
مكر نساء مرقومه‌ده سیمای مسلمات بولنه وبز باب مایكون اما نا ممن یدخل دار الحرب والاسراء ومالا یكون
مسائلنده بیان وتفصیل ایلدیك كه تحكیم سیما باب اسلامده اصل اصیلدر پس بو بابده دخی صدق نسا قاوب
مسلمینده ظاهر اولورسه اولاد صغارلریله تخلیهٔ سبیلری واجب اولور واكر نساء مرقومه‌دن برینك قوجاغنده
بر صبی بولنوب زوجی مقتول اولمغله یاخود عن اصل ذات زوج اولوب اولمادیغی معلوم اولمامغله صبی مرقومه‌ده
دعوای نسب ایدركسنه یوغیكن اول عورت بو صبی بنم اوغلمدر دیو دعوی ایلسه دعواسی حق اسلام
ولدده تصدیق اولنوب ولد مرقوم فیء مسلمینه القا اولنماز زیرا حكم اسلام امر دینی ایدوكی مقرر وامر دینیده
رجل ومرأه‌دن خبر واحد مقبول ومعتبردر لكن نسبلری بینه ایله ثابت اولمدقجه بینلرنده حكم توارث

منثبت

مطلب المرتد كالمسلم فی الشهادة حلبی

منثبت اولماز و بومثللو ولد باب مواریث القتلی اثناسنده ذكر اولنان حمیلدر كه آنك حقنده حضرت عمر رضی الله عنه
قاضی شریح رحمه الله تعالی‌یه «لایورث الحمیل الا ببینة» دیو تحریر ایدوب التزام بینه‌یی ایجاب وتحمیل ایلمشدر
غایة الامر بو مسئله‌ده بولنمق اسلامی مشعر اولمغله حكم اسلامده متقرر قیلنور كذلك عورت مزبوره بو صبی بر مسلمه
عورتك اوغلیدر بكا ایداع ایلمشدر دیوب قول آخر ازدیاد ایلسه بینه صبی اهل اسلامدن تعداد اولنور اما بو صبی
بو دارك اهلندن بر عورتك اوغلیدر بكا ایداع ایدوب كندو حربه مسلمه ایكن فوت اولدی دیو بسط مقال ایلسه بو قولی
ولدك اسلام وحریتنی اخباره حمل اولنمیوب همان ولد دار الحربده بولنمغله فیء مسلمینه ادخال اولنور بوندن صكره
مؤلف جلیل قریبا بیان ایلدیكمز اصل اصیل اوزره بناء مسائل ایدوب بو وجه اوزره تفصیل ایلدیكه بر مشرك
دار اسلامده بولنوب اهل ذمتدن اولدیغنی ادعا ایلسه قول آنك قولی اولمغله اكا تعرض مسلمین روا كورلمز اما دار الحربده
بولنوب اولوجهله ادعا ایلسه بلاحجت قبول قولی سزا كورلمز زیرا دار اسلام دار امن اولمغله آنده بولنان بحسب الظاهر
داخل امان اولوب دعوای ذمتی شهادت ظاهر ایله قبوله شایان كورلور اما دار الحرب دارسبی واسترقاق اولمغله
آنده بولنان البته مباحدر مكر كه بینه ایله نفسی ایچون سبب امان وعصمتی اثبات وایضاح ایلیه واكر بر دار ذمتك
اهلی نقض عهد ایله محاربه ایدوب مسلمین اوزرلرینه استیلا ایلدكلرنده ایچلرندن بر طائفه بزلر نقض عهد
ایدنلرده داخل اولمیوب عهدیمز اوزره ثابتلر ایدیك دیو ادعا ایلسه‌لر نظر اولنور اكر طائفهٔ مزبوره‌نك
اصل ذمتده دخوللری معلوم ایسه قول آنلرك قوللری قیلنمق مجزومدر كه معلوم الثبوت اولان اشیاده
دلیل مزیل بدیدار اولمدقجه اصل اولان بقا واستمراردر بو صورتده مسلمین یاخود اهل ذمتدن اولان كمسنه‌لر
طائفهٔ مرقومه‌نك مسلمینله قتاللری اوزره شهادت ایلسه‌لر سبب نقض عهدلری ثابت اولوب اجراء موجبنه
مبادرت اولنور بو صورتده طائفهٔ مرقومه بزلری محاربین قتال اوزره اكراه ایتمشلرایدی دیو دعوی ایلسه‌لر
قبوله سزا كورلمز كه جمله ظاهر اولان حكمی تغییر ایچون بر معنای خفی ادعا ایتمشلردر مكر اكراهلری اوزره
مسلمیندن اقامت بینه‌یه اعتنا ایده‌لر بو صورتده شهود مسلمین محاربین بونلره البته بزمله برابر مسلمینله قتال ایدرسز
یاخود سزی البته قتل ایده‌رز دیدیلر دیو شهادته دركار اولورلر سه اوزرلرینه سبیل تعرض قالمیوب جمله‌سی
احرار اولورلر زیرا ثابت بالبینه ثابت بالمعاینه كبی اولمغله اكراهلری ثابت اولوب اول اكراهله مباشرت ایتدكلری
قتاللری افعال قبیحه‌ده مندرج ایسه‌ده نقض عهده دلیل رضا اولمقدن خارج اولور لكن شهود مسلمین
محاربین بونلره اول قول اكراهی هنوز بونلر كندو دارلرنده ایكن دیوب دار الحربده دیمشلرایدی و بونلر
اول اكراهله دار الحربه داخل اولدقلرنده اهل حربدن طرف مسلمینه انقلابه قادرلر ایدی دیو شهادته دركار
اولورلرسه بو مثللو شهادتله اكراهلری ثابت وآشكار اولماز كه بو شهادتده صكره دن زوال اكراهلرین اظهار ایتمشلردر
واكر طائفهٔ مزبوره‌نك اصل ذمتده دخوللری غیر معلوم ایسه قوللری قبول اولنمیوب همان دار الحربده بولنملریله
فیئده ادخاللری مجزومدر مكر اصل ذمتلری اوزره اقامت بینه‌یه مسارعت ایده‌لر واكر مسلمین طائفهٔ مزبوره‌نك
صف مشركینده سل سیف ایتدكلرین كوروب انجق مسلمینله قتاللرین كورمشلر ایكن بعد الاخذ بزلر
اول صنع اوزره مكرهین ایدیك دیو ادعا ایلسه‌لر ینه قول آنلرك قوللری قیلنمق هویدادر زیرا مسلمینك
كوردكلری حالت نقض عهدلرینه دلالت ایلمز كه صنع مرقوم مسلمدن صادر اولسه ایمانی ناقض اولمدیغی كبی
معاهددن صادر اولدقده دخی معاهده‌سنه مناقض اولماز واكر طائفهٔ مزبوره بزلر دخی اكرچه مقدما نقض
عهد ایتمشلر ایدیك لكن قبل الاستیلا ینه نقض عهددن رجوع ایتمشلر ایدیك دیو دعوی ایلسه‌لر بلاحجت
قبول قوللری سزا كورلمز زیرا بو صورتده اصل ذمتلری معلوم ایسه دخی زوالنی اقرار ایدوب صكره سببی
معلوم اولمیان امر حادثی دعوایه ابتدار ایلمشلردر پس بلاحجت قبوله سزاوار اولماز واكر مسلمین نصارادن
بر شخص مجهول الحالی دار اسلامده تجارت اوزره كوروب بعده دار الحربدن بر بلده‌یی فتح ایدوب اول شخصی
آنده بولدقلرنده بن اهل ذمتدن ایكن اهل حرب بنی اسیر ایتمشلر ایدی یاخود بو بلده‌یه تجارت ایچون كلمشیدم
دیو دعوی ایلسه قول آنك قولی ایدوكی هویدادر كه مسلمین اهل دار اسلامدن ایدوكنه عالمین اولمشلردر
كورمزمیسنكه مسلمین آنی دار اسلامده كوردكلری هنكامده اكا قصد تعرض ایدوب اول دخی دعوای
ذمت ایتمش اولسه البته قول آنك قولیدر كذلك بوندن صكره آنی دار الحربده بولدقلرنده دخی بویله‌در
نكته‌سی اولدر كه شخص مرقوم اخذ مسلمیندن اقدم دعوای ذمت ایلسه قول البته آنك قولیدر پس بعد الاخذ
دخی بویله‌در وعلی هذا مسلمین اول شخصی دار اسلامده كورمشلر اولوب انجق مسلمیندن ایكی شاهد بر بونی

مطلب من وجد من المشركین فی دار الاسلام فادعی انه ذمی

داراسلامده کورمش ایدك دیو شهادت ایلسه‌لر بینه اهل ذمتدن قبلنور که ثابت بالبینه ثابت بالمعاینه کبیدر کذلك نصرانی مرقوم دعوای اسلام ایلسه جمع صورده قول آنك قولی قبلنمق التزام اولنور اکرچه اوزرنده سیمای مسلمین ظاهر ایسه قول آنك قولی ایدوکی امر باهردر اما اوزرنده سیمای اهل کفر اولوب اول دخی بنی اکراه ایتدیلر بوهیئته کیرمش ایدم دیو اعتذار ایلسه ینه قول آنك قولی قبلنمق سزاواردر که داراسلامده بولنمق اعتبار یله اصل اسلامی یاخود اصل ذمتی آشکار اولمشیکن مجرد هیئت کفر ایله خلاف دعواسی بدیدار اولمماز که قولی ذاتنده محتمل وشهادت ظاهر ایله دخی مؤیددر زیرا انسان دین وطریقتنده مخالفین اولان قوم ایچنده باقی اولدقجه کاهیجه آنلرك هیئتلرینه دخولله تحفظ وتوقی ایدر بناء علیه قول آنك قولی قبلنور واکر اهل حرب مسلمینله مصالحه یاخود قبول ذمتله معاهده ایلسه‌لر عهد مرقوم هم نفسلری وهم نساوذراریلری اوزره واقع اولور که بونلر البته رجاله تابعلردر وهم صلح وذمتی قبوللری انجق کندو مسکنلرنده ساکن اولملریچوندر وسکنالری انجق نساوذراریلری ایله ممکن اولور لکن اهل حرب وقت ضرورتلرنده عهدی نفسلری ایچون اخذ ایدوب نسالری ایچون اخذایتدکلرینی مسلمینه بیان ایلسه‌لر نسالری فیء اسلامیان قبلنور مکر که بعض نسانك دخی عهدده دخولی اعلان اولنه زیرا ظاهرحال ایله استدلال انجق خلافی ایله عدم تصریحده استعمال اولنور بناء علیه نسالری استرقاق اولنور اما صغار اولادلری بوبابده البته اخذ عهد ایدنلره تابعدر که اوزرلرینه سبیل تعرض واقع اولمماز واکر برحربی امانله داریمزه داخل اولدقدنصکره مشرکین داریمزه استیلا ودار بمزی دارالحرب ایتدکلرندنصکره مسلمین مشرکین اوزره استیلا ایدوب حربی مرقومی میان اهل حربده بولسه‌لر نظر اولنور اکر داریمزه استیلا ایلین اهل حرب اول حربی مستأمنك اهل داری ایسه‌لر اول مستأمن فیء مسلمین قبلنور زیرا کندویه موافقین اولان اهل حربله دارالحربده حاصل اولدقده حقنده سبقت ایلین امانمز نهایتنه واصل اولمشدر کورمزمیسنکه دارینه رجوع ایتمش اولسه البته امانمز نهایتنه واصل اولور ایدی حال آنکه اهل داری داریمزه استیلا ایتمکله داریمز کندو داری منزلنده نازل اولمشدر واکر داریمزه استیلا ایلین اهل حرب اهل داری اولمیوب مثلا مستأمن مرقوم کفار رومدن ودار یمزه استیلا ایلین کفار ترکدن برقوم ایسه کار ایسه ینه نظر اولنور اکر قوم مرقومین اول مستأمنی اسر ایله ودار اسلامه خروجدن منع ایتملر ایسه علی حاله امان مسلمینده ابقا اولنوب مسلمین اکا ظفر بولدقلرنده ینه حربی اوزره استبقا اولنور زیرا نهایت امان انجق مأمنه وصولله حاصل اولور ایکن هنوز مأمنه واصل اولمامشدر وهم ایچلرنده اسیر اولمغله آنی دار اسلامدن اسیر ودارلریله احراز ایتمش کبی اولدیلر وبو مثللو مواضعده مسلمین اول مستأمنه ظفر بولدقلرنده البته حربی اوزره ابقا وخلافندن احتراز ایدرلر واکر قوم مرقومین آنی خروجدن منع ایتمیوب همان ایچلرنده اقامتی اختیار ایتمش ایسه بو صورتده نقض عهد مسلمینی اختیار ایتمش اولور زیرا دارالحربده اقامته راضی اولمشدر وحربیك دارالحربده اقامته رضاسی داراسلامده حاصل اولان امانك انتهاسنی مقتضیدر کورمزمیسنکه مستأمن مزبور قوم مرقومینك ایچلرنده تزوج یاخود اشتراء مسکن ایدوب بعده اوزرینه استیلاء مسلمین واقع اولسه البته اول دارده بولنان مشرکین کبی اول دخی فیء مسلمینه مندفع قبلنور کذلك کفار رومدن داریمزده بولنان برمستأمن بلاد ترکه امانله یاخود بلا امان راحل اولسه البته آنك حقنده امان مسلمین زائل اولور پس مانحن فیه دخی بویله‌در انجق بومسئله‌ده بلاد ترکه بالاختیار داخل اولمغله ترك آنی اسیر ایلسون ایلمسون امان مسلمین زائل اولور اما مانحن فیه بشقه‌درکه ذکر اولندی واکر کفار رومدن برحربی مسلمینه التجا ایله داراسلامه امانله دخول وتجارت ایدوب بعده بلاد ترکه کیدوب آندن دخی بعض امتعه ایله داراسلامه عودت وتجارت ایتمکی رجا ایلدکده مسلمین مساعده‌ء مرتجی ایلسه‌لر اول حربی داریمزده بولنوب بلاد ترکده بولنمادقجه امان مسلمینده واقع وبلاد ترکده ایکن داریمزه رجوع ایتمد کجه امان مسلمین آندن منقطعدر که مسلمین اکا انجق داراسلامده ایکن امان ویروب بلاد ترکده ایکن ویرمدکلری ظاهر وساطعدر مکر مسلمین اکا سن داریمزه دخول ایتدکده بلاد ترکدن داریمزه بعده کندو داریکه عودت ایدنجیه‌دك آمنسین دیو تصریح ایتمش اوله‌لر که بوقوللری بلاد ترکده ایکن دخی اکا اعطاء امانده ظاهر وصریحدر بوصورتده بلاد ترکده ایکن مسلمین اکا نبذ عهد ایلسه‌لر البته نبذلری باطل واول حربی کندو بلادینه عودت ایدنجیه‌دك حکم امانده داخلدر زیرا نبذ مرقوم اول حربینك ینه مستأمن بولندیغی دارده نمایان اولمغله نبذ مرقوم داراسلامده ایکن واقع اولان نبذ ایله یکساندر وبالدفعات بیان وتصریح اولنمشدر که مستأمنی مأمنه

ابلاغله حالت اصلیه سنه اعاده ایتمدکجه نبذ عهدی صحیح اولمماز والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب

* باب اسر العبد وغیره ثم یرجع الی مولاه اولا یرجع *

مطلب لا شفعة للوارث بعد موت الشفیع

یعنی عبد وفرس وناقه واراضی مثللو نسنه‌لردن اسرا عدایه کرفتار اولدقدنصکره مالك قدیمنه رجوعی ممکن اولوب اولمیانلری تفصیلده باب بلاغت رفتار در مؤلف دانا زادالله تعالی احسانه الیه آنا فآنا دیرکه برعبد دارالحربده اسیر ایکن مولاسی دار اسلامده فوت اولدقدنصکره عبد غنیمتده ظاهر اولسه ورثه‌ء مولاسی آنی قبل القسمة مجانا وبعد القسمة قیمتله اخذه قادر اولورلر زیرا اخذ مزبور اول عبدی بطریق الفداء ملك قدیمنه اعاده‌دن عبارت اولمغله عبد جانی یی جنایتندن اشترا منزلنه نازلدر واول بابده ورثه مقام مورثده قائملردر اما حکم شفعه بشقه‌در که بعد وفات الشفیع ورثه‌سی مقام شفیعه قائم اولمیوب شفعه ایله حق اخذه نائل اولممازلر که شفعه ایله حق اخذ انجق باعتبار الجوار حاصل ایکن جوار مورث موتی ایله زائل اولدقدنصکره وارثك جوار حادثی حق اخذه موصل اولمماز اما مانحن فیهده حق اخذ انجق باعتبار الملك القدیم اولوب ملك قدیم موت مورثله متغیر اولمامغله ملك قدیم ید مورثده قائم ایکن ورثه‌سی آنده اکا خلف اولدقلری کبی ملك قدیم اوزره ثابت اولان حقده دخی خلف اوله جقلری متقرردر لکن صورت مزبوره‌ده بعد القسمة بعض ورثه قیمتله اخذه طالب وبعضلری اخذ مزبوردن هارب اولسه‌لر آنلر ایچون بعض قیمتله عبدك بعض اجزاسنی اخذه رخصت اولمیوب همان تمام قیمتله تمام عبدی اخذ یاخود بالکلیه ید غانمده ترك ایلمك واجبدر زیرا ورثه بواخذ ایله عبدی میتك ملك قدیمنه اعاده ایده جکلردر حتی عبد اوزره دین قدیم ظاهر اولدقده اول دین ایچون بیع اولنه جقدر ومیت بالنفس حیاتنده ایکن عبدك بعض اجزاسنی اخذ وبعض اجزاسنی ید غانمده ترکه قادر اولمدیغی کبی بعد الموت ورثه‌سی دخی مقتدر اولممازلر اما بعض ورثه اخذندن هارب اولدقده بعض آخرین تمام قیمتله اخذینه طالب اولسه‌لر بووجه اوزره اخذلری جائز ومناسب کورلور انجق عبد بواخذ ایله میتك ملك قدیمنه راجع وبین جمیع الورثه موقع میراثده واقع اولمغله ورثه‌دن اداء قیمت ایدنلر امتناع ایدنلرك قیمت نصیبلرنده متبرع اولورلر که اوزرلرینه خواه ناخواه الزام دین ایتملری ممتنعدر وحکم مذکور جنایتدن فدای عبدك نظیریدر کذلك صورت مفروضه‌ده موصی له بالثلث بولنسه اولدخی حکم ورثه‌ده داخلدر که حق وصیتله ترکه‌دن شریك ورثه اولمغله حکم فداده احد الورثه منزلنه نازلدر ومسئله‌ء مزبوره‌ده وصی وموصی له ووارثدن قنقیسی حاضر اولوب فداء عبده طالب اولسه عامه‌ء ورثه غائب اولسه‌لر دخی اخذه قادر اولورکه اخذی میتك ملك قدیمنه اعاده اولمغله بونلردن حاضر بولنان جنایتدن فدامسئله‌سی کبی بومسئله‌ده دخی طرف میتدن خصم اوله جغی ظاهردر لکن مذکورینده‌ن انجق موصی له بالثلث اولوب عبد کندو وصیتنده دوشن غانم دخی هم وصیتی وهم عبد اول میتك ملکی ایدوکنی انکار ایتمکله اقامت بینه‌یه ابتدار ایلسه بینه‌سی قبوله سزاوار کورلمز که موصی له ترکه‌ده شریك ورثه اولمغله احدالورثه کبی طرف میتدن خصم اوله جغی بدیداردر بوصورتده موصی له عبدی جمیع قیمتله یدغانمدن اخذ ایلدکده قاضی ثلث عبدی اکا اعطا وثلثینی ورثه کلوب اخذ ایدنجیه‌دك حبس وابقا ایدر بوندنصکره ورثه حاضر اولوب موصی له ایچون وصیت میتی انکار ایله نزاع ایدرلرسه کرکدرکه قاضی انکارلرین استماع ایلمیه زیرا عبد کندو سهمنده واقع اولان غانم اثبات وصیتده طرف ورثه‌دن موصی له ایچون خصم قوی اولمغله آنك اوزرینه اثبات وصیت همان ورثه اوزره اثباتله متساویدر اما مسئله‌ء مزبوره‌ده حاضر بولنان انجق غرماء میتدن برغریمی اولسه عبد کندو سهمنده واقع اولان غانمله خصومتی تصحیح وتسلیم اولنمماز که غریم البته ذمت میتده اثبات دینه محتاجدر وغانم مزبور اثبات دینده طرف میتدن خصم اولمیه جغی بدیهیدر اما موصی له وارث کبی نفسی ایچون عبدده حق اخذینی اثباته قادر اولمغله غانم آنکله طرف میتدن خصم اوله جغی ظاهردر واکر غانم مرقوم اول مدعی غریم میت ایدوکنی اقرار ایدرسه قاضی عبدی قیمتیله اکا اعطا ایله امره اجتسار ایده من که اقرار مزبور ایله ذمت میتده دین مطلوب ثابت اولمیه جغی آشکاردر لکن اول حینده وارث یاخود وصی دخی حاضر بولنوب آنلر فدادن امتناع ایتمکله غریم مرقوم فدایه عازم اولسه قاضی میت اوزره اثبات دین ایچون آنلری غریمه خصم قیلمق لازمدر که آنلر میت اوزره بینه ایله اثبات دینده مقام میته قائملردر وبعد الاثبات غریم دیلرسه عبدی قیمتله فدا ایدوب بعده بیع ایتدرمکله دینی استیفا ایدر بوصورتده حاضر بولنان انجق وصی اولوب اول دخی دین میتی اقرار ایلسه اقراری نفع غریمه مدار اولمیوب ینه دینی اوزره طلب بینه‌ده اصرار اولنور و وصی اقرار

مطلب لا یخرج الوصی باقرار الدین من خصومة الغریم

دین ایتمکله خصومت غریمدن خارج اولمازکه وصینك مقام میتده قیامی انجق نظر میته راجع اولان اموردن
اولوب میت اوزره اقرار دین ایسه نظردن خارج اولمغله اول بابده حکم اجنبیده مندرج اولور پس اقراری
باطل اولدقده اقرار باطل عن اصل غیر حاصل منزلنه نازل قیلنور لکن حاضر بولنان احد الورثه اولوب
اول دخی دینی اقرار ایدرسه اقراری ایله کندو نصیبنده دینی ثابت اولمغله غریم ایچون اقامت بینه یه حاجت
قالمیوب همان دیلرسه قیمتله فدای عبده ابتدار ایدر و بعد الفداء قاضی سائر ورثه کلوب اقرار یاخود انکار
ایدنجیه دك عبددن حصه لرین ابقا وحصهٔ وارث مقری دین غریم ایچون بیعله قضا ایدر که اقراری کندو
حقنده حجت اولوب اقرار یله حصه سنده ثابت اولان دین همان بینه ایله ثابت کبی اولدیغی هویدادر واکر
حاضر بولنان انجق موصی له بالثلث اولوب عبد کندو سهمنده واقع اولان غانم دخی وصیتی مقر اولورسه
موصی لهك فدایه قدرتی متقرر اولور که حق مقرده ثابت بالاقرار ثابت بالبینة حکمنده ایدوکی ظاهردر
بوندنصکره ورثه کلوب وصیتی انکار ایدرلرسه قول قوللری ایدوکی آشکار اولمغله همان ثلث فدایی موصی لهه
ادادن صکره اخذ عبده درکار اولورلر که موصی لهك اداء فداسی مقدار ثلثده انجق کندو ملکنی فدا اوزره
واقع اولمغله آنده متطوع اولمیوب ثلثینده انجق ملك ورثه یی فدا اوزره واقع اولمغله آنده البته متبرع اولور
کذلك مسئلهٔ مفروضه ده موصی له تمام عبدده ادعاء وصیت ایتمش اولسه ورثه دیلرلرسه تمام فدایی اکا اعطا
بعده اخذ عبده مباشرت ایدرلر که دعواسی اوزره عبد مزبور ثلثدن حاصل اولدقده بالتمام اکا وصیت
قیلنمغله اداء فداسی تمام عبدده ملك نفسنی فدا اوزره واقع اولمغله فدادن هیچ نسنه ده متبرع اولمامشدر
واکر وارث یاخود موصی له انجق قبل القسمة حاضر اولمش ایسه وارث عبدده ملك میت اوزره وموصی له
آندن بشقه وصیت اوزره اقامت بینه ایتدکجه اخذ عبده قادر اولمازکه عبدده حق عامهٔ مسلمین ظاهر اولمغله
بلاحجة عامه اوزره عدم ثبوت استحقاق باهردر و بعد البینة بلاشئ اخذ اولنوب مورثك ملك قدیمنه رجوع
ایتمکله آنده حکم میراث ووصیتی اجرایه شروع اولنور واکر عبد مزبور برغانمك سهمنده واقع اولدقده مأسور منه
مرض موتله مریض ایکن عبدی اول غانمه تسلیم ایدوب دعوای استرداده متناهی اولسه اول غانم وارثی اولسون
اجنبی اولسون وتسلیمنده محابات اولسون اولمسون واوزرنده دین محیطی بولنسون بولنماسون تسلیمی جائز
کوریلور کذلك اول عبدی اعدادن اشترا ایلین کمسنه یه تسلیم ایلسه ینه تسلیمی تجویز وتتمیم اولنور زیرا
مأسور منه بو تسلیمله غانم ومشتری یه برشیئی تملیك ایتمیوب انجق مال اولمیوب وماله اعتیاضی قطعا جائز
اولمیان حق طلبنی مبطل اولمغله بو بابده محاباتی غیر باطلدر بناء علیه تسلیم مزبوری تسلیم شفعه منزلنده نازل
ومریضك بعض اسبابله تسلیم شفعه سی علی الاطلاق حکم صحتنده داخل اولدیغی کبی بو دخی داخلدر
کذلك مأسور منه اول عبدی غانم یا مشتریدن بیع مستقبل ایله طالب شرا اولسه ینه حکم سابق اجرا اولنور که
طلب مزبوری تسلیمنه دلیل اولمغله مسئلهٔ شفعه کبی بونده دخی دلیل تسلیم صریح تسلیم منزلنه تنزیل اولنور
سؤال اولنورسه که سز قریبا دیدیکز که عبد مزبوری قیمتله اخذ ایلمك جانبندن فداسی مقامنه قائمدر
ومعنای مزبور مریضدن وارثی اولان غانم یا مشتری حقده عدم صحت تسلیمی مستلزم اولمغله اول بابده واقع اولان
محاباتی ورثه سالم قیلمازجوابده دیرزکه محاباتك عدم سلامتی انجق مورث تصرفی ایله وارثنه تملیك مال
ایلدکده ظاهر اولور بو بابده ایسه عبدی وارثنه تملیك ایتمیوب وارث عبده شرا یاخود سهم عنده وقوعله مالك
اولمغله حقنده صحت تسلیمی باهر اولور نظیری کفالت بالنفسدن ابرا ودم عمددن عفودرکه بونلر مریضدن
اجنبی ایله صحیح اولدیغی کبی وارثی ایله دخی صحیح اولنور توضیحی اولدرکه کرك عبد کندو سهمنده واقع اولان
غانم وکرك اعدادن مشتری ایچون عبدی اعتاق وتدبیر ایله حق اخذنی اسقاط ایلمك ممکن واسقاطی
ضمان شیئی غیر متضمندر بوجهتله متبیندرکه حق اخذی حق ضعیف وهیندر واسقاطی تصرف ذی الید ایله
اولوب یاخود تصرف مریضله اولمق بینلرنده فارق بولنمادیغی متعیندر واکر عبد مأسورك مولاسی فوت اولوب
وارثی دخی بولنماسه میراثی جماعت مسلمینه مترتب اولوب امام اول بابده جملهدن نائب قیلنور بوصورتده
امام قبل القسمة واقف احوال اولورسه همان عبدی مجانا اخذ وبیت الماله ایصال ایدر اما بعد القسمة
واقف احوال اولورسه دیلرسه بیت المال ایچون قیمتله اخذ ودیلرسه ترك واهمال ایدر اما امام عبدك قیمتی
بیك درهم ایکن اعدادن بشیوز درهمه اشترا ایلین کمسنه نك یدنده ظفریاب اولسه آنی ثمن مزبور ایله اخذ
ایلمك اولیدرکه آنده نفع مسلمین بی ارتیابدر لکن صاحب سهمك یدنده بولدقده حق اخذی انجق قیمتله

حاصل

حاصل وآنده مسلمینه منفعت ظاهره غیر واصل ایکن حق دخی عین عبدده اولمیوب انجق مالیتنده اولمغله
اولی اولان اخذینه مشتغل اولمامقدر مکر که اخذنده بعض وجهله نفع مسلمین متحصل اوله مؤلف مصیب
لازال یصیبه من الثواب خیر نصیب دیرکه مأسور منه عبدینه اعدادن اشترا ایلین کمسنه نك یدنده ظفر
بولمشیکن برنیجه زمان طلب ایتمیوب صکره ثمنله طلبه مباشر اولسه ینه اخذه قادر اولور اما شفعه بشقه درکه
شفیع بیعه واقف اولدقدنصکره طلبده استعجال ایلسه شفعه سنی ابطال ایدر زیرا شفیعك سکوتی مشتریدن
ضرری دفع ایچون تسلیم شفعه دن معدود اولور که شفیع شفعه ایله اخذ ایدوب مشترینك تصرفنی نقضه
قادر اولمغله سکوتی تسلیم شفعه قیلنمدقده ملك مشتری معطل و مشتری اوزره باب تصرف مسدود اولور
و معنای معهود ما نحن فیهده غیر موجوددر که مأسور منه عبدی ید ذی الیددن اخذه اقدام ایلدکده
تصرفاتندن برشیئی نقض واعدام ایده مز کورمزمیسنکه عبدنی مجانا اخذ ایچون قسمت سابقه یی نقض
وابطال ایده مز بناء علیه سکوتی منزلهٔ تسلیمده انزال اولنماز واکر عبد مأسور برصبی صغیرك ملکی اولوب
قیمتی بیك درهم ایکن برکمسنه آنی اعدادن بشیوز درهمه اشترا ایلدکده صبینك باباسی یاخود وصیسی صبینك
عبدده بولنان حقنی اهمال ومشتری ایچون تسلیمه اجترا ایلسه قول ابی حنیفه وابی یوسف رحمة الله علیهما
اوزره تسلیمی تجویز وتکمیل اولنوب قول محمد وزفر رحمة الله علیهما اوزره تسلیمی ابطال وتعطیل اولنور
واختلاف مذکور مسئلهٔ شفعه ده اختلافلری اوزره قیاسله واقع اولمشدرکه کرك ما نحن فیهده وکرك تسلیم
مطلب سلم الوصی شفعة الصغیر
شفعهٔ صغیرده ملك صغیردن هیچ نسنه خارج وضایع دکلدر لکن مشتری مزبور قیمتی بشیوز درهم ایکن بیك
درهمه اشترا ایتمش اولدقده اب ووصیسی آنی صبی ایچون بیك درهمله اشترایه طالب اولسه بو اشترا همان
بشیوز درهمه مساوی اولان عبدی صبی ایچون بیك درهمله اشتراء جدید منزلنده اولوب صبی اوزره غبن
شدیدی جالب اولمغله قطعا جائز ومناسب کوریلمز غایة الامر اشتراء جدیدده اب ووصی کندو نفسی ایچون
مشتری قیلنوب ما نحن فیهده نفسی ایچون دخی مشتری قیلنمامغله عقد شرا لری بالکلیه باطل اولور که بو اشترا
انجق عبدی ملك قدیمه اعاده دن عبارت اولوب ملك قدیم انجق صبینك اولوب اب ووصی آنده قطعا
مداخل اولدقلرندن مشتری مزبورك رضاسی حاصل اولمدقجه نفسی ایچون دخی اخذه واصل اوله مز
واکر مشرکین اراضی مسلمیندن برارض اوزره استیلا برله دار الحرب ایتدکلرندن صکره مسلمین مجددا اول ارض اوزره
استیلا ایلسه لر مالك قدیمی قبل القسمة حاضر اولدقده بلاشئ وبعد القسمة حاضر اولدقده دیلرسه
قیمتیله اخذ واستعلا ایدرکه ارض دخی اموال سائره کبی مال مسلم ایدوکی بی مرادر لکن حضور مالك قدیم
انجق اول ارض اوزره صاحب السهم احداث بنا قیلدقدن صکره ظاهر اولسه بناسی استهلاك ارض اولمغله
بردخی اخذینه قادر اوله مزکه اخذ ایچون ذی الیدك تصرفات سائره سنی نقضه مقتدر اولمدیغی کبی نقض
بناسنه دخی مقتدر اوله مز اما حکم شفیع بشقه در نظیری شول موهوب له درکه ارض موهوبه ده احداث بنا
ایلدکدن صکره واهب قصد رجوع ایلیه اولبابده بناسی استهلاك اولمغله حق واهبده کرك رجوع وکرك نقض
بنا مشروع اولمدیغی کبی ما نحن فیهده دخی مشروع اولماز حتی مشتری شراء فاسد ایله اشترا ایلدیکی ارض اوزره
بنا قیلدقدن صکره بایعك حق استردادی باطل اولدیغنه امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه قائل اولمشدر
واولبابده حق بایع ما نحن فیهده حق مالك قدیمدن اوجب واقوی ایکن ما نحن فیهده حق استردادی باطل اولمق
بطریق الاولیدر لکن صورت مزبوره ده قاضی مالك قدیم ایچون لاجل البنا اخذ ارضله قضا ایتمشیکن
مطلب اشتری الارض بالشراء الفاسد ثم بنی علیها
بانی بناسنی هدمله ارضی حالت اصلیه سنه ارجاع ایلسه بوصورتده مانع اخذ اولان بنا زائل اولوب ارض
موهوبه دن بناء موهوب له زائل اولمق منزلنه نازل اولمغله آنده رجوع واهب مسموع اولدیغی کبی بونده دخی
مالك قدیمك فدا ایله اخذی مشروع اولور کذلك اول ارض اوزره اهل حرب بعد الاحراز احداث بنا ایتمش
اولسه لر ینه جواب مسئله تفصیل مشروح اوزره ایدنا اولنور زیرا مالك قدیمك حق اخذی انجق مملوکنده
ثابت اولوب بناء حادث هیچ مملوکی اولمدیغندن آنده حق اخذی غیر متقرر ومملوکی اولان ارضی دخی بدون البنا
اخذی متعذردر اما صاحب السهم بناسنی هدم ایدرسه مانع اخذی زائل اولمغله ارضی قیمتله اخذه قدرت
حاصل اولور واکر ارض مرقومه حین استیلاء مشرکینده مبنیه اولوب صکره مسلمیندن برکمسنه نك سهمنده
واقع اولسه مالك قدیمی ایچون یوم قسمتده معتبر اولان قیمتیله اخذ ایلمك واسع کوریلور زیرا فی الاصل اکا
بناسیله مالك اولمغله وجه مشروح اوزره اخذ ایله ملك قدیمنه اعاده یه متملك اولور واکر ارض مزبوره ده

صاحب السهم ازد یاد بنا ایتمبوب انجق آنی مساکین ایچون وقف یاخود مسلمین ایچون خان یا مقبره قیلوب
یاخود مسلمین ایچون مسجد قیلوب ایچنده مسلمین اداء صلوة ایتمشلر اولسه مالك قدیمی آنی اخذه قادر اولمازکه
تصرف مرقومله ملك عباددن عتق وتحرری ظاهر اولوب بطریق القیاس شول عبد مأسورك حکمنه التحاق
ایلمشدرکه غنیمتده ظاهر اولدقدنصکره بعد القسمة آنی صاحب السهم اعتاق ایلیه نکته‌سی اولدرکه مالك قدیم
انجق تصرف ذی الیدی نقض ایتمیدرك اخذه قادر در حال آنکه بو مسئله‌لرده نقض تصرف ایتمدیکجه قیمتله
اخذی متعذر ردرکه کرك عبد مرقوم وکرك ارض مرقومه کسنه‌نك ملکنده داخل اولمامغله مالکندن قیمتله
اخذی ممکن اولمدیغی متقرردر ومسئلهٔ مزبوره ذکر اولنان تحقیقله مسئلهٔ شفعه‌دن تفریق اولنورکه
شفیع نقض تصرف مشتری یه قادر اولمغله نقض ایدوب عقاری ملك قدیمه راجع قیلدقده مالك قدیمدن
شفعه ایله اخذی جائز و واسع کوریلور الکن ما نحن فیهده دخی اطراف مسجد خراب اولوب اصحابی موضع
آخره انتقال ایلدکده اصل محمد رحمه الله تعالی اوزره ینه ملك واقفه رجوع واتصال ایتمکله مانع زائل اولدیغندن
مالك قدیمی دیلرسه قیمتیله آندن اخذ واستحصال ایدر کذلك مأسور اولان برفرس اولوب صکره غنیمتده وقوعله
تقسیم دنصکره صاحب السهم آنی فی سبیل الله وقف ایدوب بعده مالك قدیمی حاضر اولسه ینه اخذینه قادر اولماز
وقول مذکور قول محمد رحمه الله تعالی درکه اول امام مرحمت آمیز هم عقارده وهم متعارف الوقف اولان
منقولاتده وقفی تجویز ایلمشدر اما عند ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه صور مذکورهده وقفه حکم لزوم تعلق
ایتمبوب عین موقوفه ملك مالکندن خارج اولمامغله مالك قدیمی آنلری اخذ ایله مبتهج اولور انجق مسجد
قیلدقده اکا حکم لزوم تعلق ایتمکله مالك اول اخذ ارضنه قادر اولمازکه نقض تصرف نافذه مقتدر اولماز
بناء علیه مجانا اخذده نفعی ظاهر ایکن نقض قیمتنه غیر قادردر کذلك صاحب السهم ثمن غالی ایله بیع ایلدکده
بیعی نقض ایدوب قیمتله اخذده نفعی ظاهر ایکن ینه نقض بیعه قادر اولمیوب انجق بعد البیع ینه ملکندن
ملکه محتمل النقل اولدیغندن حق اخذی باقی اولمغله مشتریدن انجق ثمن غالی ایله اخذه مقتدر اولور اما
تصرفات سابقه‌دنصکره ارض مرقومه کرك عوضله وکرك بلاعوض محل تملیك اولمقدن خارج اولمغله مجددا
محل تملیك وتملك اولمغله عودت ایتمدکجه اخذینه کسب رخصت ایده مز نظیری شول عبد مأسوردرکه
غنیمتده وقوعله تقسیمدنصکره صاحب السهم آنده عقد کتابت ایلیه مالك قدیمی حال کتابتنده اخذینه
رخصت بولمیوب انجق بدل کتابتدن عجز ایله مانع اخذی زائل اولدقده قیمتله اخذینه کسب قدرت ایدر
کذلك صاحب السهم اول عبدی برکسنه‌یه مقابلهٔ دیننده رهن ایلدکده مرتهنك مرهونه حق لازمی متعلق
اولمغله راهن آنی فك ایتمدکجه مالك قدیمی اخذینه مستحق اولمز و بعد الفك مانع اخذی زائل اولدقده
دیلرسه قیمتیله اخذه ملتحق اولور لکن مالك قدیمی مالندن دینی ادادن صکره عبدی قیمتیله اخذه طلبکار
اولورسه اولبابده مرتهنه کمال حقی واصل اولمغله راهن اکا تسلیم عبد اوزره اجبار ایدر انجق مالك قدیم اداء
دیننده مجبور ومحتاج اولمیوب عبدینی بعد فك الرهن اخذ ایلمك ممکن ایکن اداء دینه استعجال ایتمش اولمغله
اداده متطوع قیلنوب راهن اوزره آندن برشیئله رجوعه مجال بوله مز لکن صاحب السهم اول عبدی
برکسنه‌یه مدت معلومه‌ده ایجار وقبض اجرت ایلدکدنصکره مالك قدیمی حاضر اولسه نقض اجاره برله قیمتله
اخذه قادر اولورکه اجاره بعض اعذار ایله منتقض ومالك قدیمك اخذده ثابت اولان حقی تصرفات سائره‌یی
نقض ایتمزسه‌ده اجاره‌ده عذر اقضدر نظیری شول فساد بیع ایچون استرداد مبیعده ثابت اولان حق بایعدرکه
سائر تصرفاتی نقض ایتمز ایکن نقض اجاره‌ده عذر نافعدر کذلك عیبله رد ده ثابت اولان حق مشتریدرکه
تصرفات سائره‌ده جاری دکل ایکن نقض اجاره‌ده عذر جاریدر واکر مأسور اولان برناقه اولوب صاحب السهم
آنی حج یاخود عمره ایچون بدنه قیلمغله تقلید واشعار یاخود اضحیه ایچون تعیین واحضار ایلدکدنصکره مالك
قدیمی ظاهر اولسه بو بابده قیمتیله اخذه قادر اولورکه بو تصرفله آندن ملك صاحب السهم زائل وقاصر
اولمامشدر کورمز میسنکه آنی بیعه شروع ایلسه بیعی مشروعدر اما سبقت ایلین مسئلهٔ وقف بشقه‌درکه
آنده مالکی زائل وبیعی باطلدر وقول مذکور ایله متبین اولمشدرکه وقفده اضحیه وبدنه‌یه قیاسله تجویز استدلال
ایدنلرك خطاسی ظاهر وبیندر وناقهٔ مزبوره‌یی مالك قدیمی قیمتیله اخذ واسترداد ایلدکده صاحب السهم
دخی اول قیمتله بدنهٔ اخری آلوب مکان اولی‌یه وضع وایراد ایدرکه آنك حقنده قیمت آنده ایجاب حق الله
قیلدیغی ناقه‌دن عوض وحکم عوض حکم معوضدر واکر مأسور اولان برعبد اولوب آنی برکسنه اعدادن

مطلب بنقض الشفیع الوقف اذا وقف المشتری

مطلب الاختلاف فی وقف المنقول

مطلب الاعذار فی نقض الاجارة

مطلب بمنع الاستبدال فی الوقف

قیمتندن اقل یاخود اکثر ایله اشترا دنصکره حین وفاتنده آنی برشخصه وصیت قیلمش اولسه مالك قدیمی آنی
موصی لهدن قیمتیله اخذه رخصت ویریلور زیرا وصیت مزبوره بعد الوفاة عین عبدی تبرع ایدوکی بی التباس
اولمغله حال حیاتنده هبهٔ عبد ایله تبرعی اوزره قیاس اولنوب آنده مالك قدیمی موهوب لهدن قیمتیله اخذه
قادر اولدیغی کبی بونده دخی مقتدر اولور اما بعد الاشترا کسنه‌یه وصیت ایتمیوب ملکنده ایکن وفاتی ظاهر
اولسه مالك قدیمی آنك اشترا قیلدیغی ثمنله وارثندن اخذه قادر اولور زیرا وراثت عین خلافت اولمغله
مورثده ملك وارث همان ملك مورثدر حتی وارث مبیعی بایع مورث اوزره عیبله رده قادر ومشترای مورثده
مورث کبی مغرور قیلنسه جفی ظاهردر پس مالك قدیمی مورثدن ثمنله اخذ ایلدیکی کبی وارثدن دخی اخذه
مقتدردر اما موصی له اول عبده انجق سبب جدید ایله مالك اولوب ملك موصی ایله متملك دکلدر حتی بایع
موصی اوزره عیبله رده غیر قادر ومشترای موصیده مغرور قیلنه جفی متعذردر مؤلف دقیق الاعتبار اقرالله
تعالی عینه فی دار القرار دیرکه اکر اول میت رقبهٔ عبدی وصیت ایتمیوب انجق خدمتنی یاخود غلهٔ کسبنی وصیت
ایتمش اولسه اولبابده مالك قدیم ایچون عبدی کرك ثمن وکرك قیمتله اخذه رخصت یوقدر زیرا موصی لهك
آنده حق لازمی متحققدر حتی وارث اول عبدی بیعه واول حقی ابطاله قادر وملتحق اولمز پس مالك قدیمی
آنی وارثدن اخذه قادر اولمازکه آنده حق موصی له متقرردر وموصی لهدن اخذه دخی مالك اولمازکه بدل ایله
حق اخذی انجق مالك عینك یدندن ممکن ایکن موصی له عین عبده غیر متملکدر اما صورت سابقه بشقه‌درکه
آنده موصی له عین عبده مالك اولمغله مالك قدیمی قیمتیله اخذه متملکدر اما خدمت یاخود غله ایله موصی له
فوت اولدقده وارثدن ثمنله اخذه قادر اولورکه مانع اخذ اولان حق موصی له موتله باطل اولمغله حق مالك
قدیم ظاهر اولمشدر ینه مؤلف دقیق الاقوال بعده الله تعالی عن جمیع الاهوال فی جمیع الاحوال دیرکه عبد
مأسور ایکی کسنه بینلرنده مشترك اولوب غنیمتده وقوعله تقسیمدنصکره احدهما حاضر وآخر غیر حاضر
اولسه حاضر بولنان صاحب السهمدن نصفنی نصف قیمتیله اخذه قادر اولور زیرا اخذی انجق ملك قدیمله
حاصل وهربری نصف عبده مالکدر وحکم کل اجزاده اعتبار اولنمق اعتبار صحیح المالکدر واکر ایکیسی
معا حاضر اولوب انجق احدهما اخذه طالب وآخر صاحب السهمده ابقایه راغب اولسه طالب اخذ ایچون
نصفنی نصف قیمتله اخذی جائز ومناسب کوریلور زیراهر برینك کندو حصه‌سنده رأیی معتبر ایکن طالب
اخذ خیارشریکنی ابطاله مالك اولمدیغی کبی اول دخی بونك اختیارینی ابطاله متملك اوله مز کذلك اولبابده
صاحب السهم سزبکا ضرر تبعیض ملکی الحاقیله عبدیمی اوزریمه افساد ایده بورسز پس تماما اخذ
ایدرسز یاخود تماما یدمده ابقا ایدرسز دیو نزاع ایلسه اول دخی استماع اولنمازکه مالك قدیمدن دفع ضرر الزم
وصاحب السهمدن دفع ضرر اوزره مقدمدر بناء علیه مالك قدیم آنك یدندن خواه ناخواه اخذ ایلمك بی اشتباهدر اما
مالك قدیم شخص واحد ایکن فوت اولوب ایکی اوغلنی ترك ایلدکده حکم مسئله بشقه‌درکه آنده احد الابنین
ایچون صاحب السهمك رضاسی بولنمدقجه اخذ نصفله قضا اولنمازکه زیرا بو بابده اصل ملك مورثك اولوب
ورثه آنك مقامنه قائملردر ومورث حال حیاتنده عبدك بعض اجزاسنی اخذ وبعض اجزاسنی ترکه مالك اولمیوب
بلکه جمیعا اخذی یاخود جمیعا ترك وتسلیمی لازم اولمقله ورثه‌سنه دخی لازم اولور سؤال اولنورسه که
تقدیر مشروح اوزره مورث حیاتنده ایکن نصف عبدی ترك وتسلیم ایدوب نصف باقیدن ساکت اولدقده
حقنده تسلیم تمامی ثابت اولمق اقتضا ایدرکه احد الوارثین کندو حصه‌سنی ترك وتسلیم ایلدکده حکم تسلیم
حق آخرده دخی ظاهر اولوب بردخی تمام عبدی اخذه قادر اولمیه جوابده دیرزکه بلی حکم مسئلتین متحد
انجق حق مورثده وجه تسلیم متعدددر زیرا مورث نصف عبدی تسلیم ونصف آخرینی نصف قیمتله
اخذه طالب اولورسه بوقولی هیچ تسلیمدن عد اولنمیوب ینه تمام عبدی اخذه قادر اولور اما نصفی تسلیم
ونصف آخردن سکوت ایدرسه مسئلهٔ شفعه کبی مورث تسلیم تمامه مالك اولدیغندن حقنده تسلیم بعض همان
تسلیم کل قیلنمغله بردخی اخذ تمامه مقتدر اولماز لکن احد الوارثین حق آخرده مالك تسلیم اولمادیغندن
احدهمانك تسلیمی انجق مورثك تسلیم نصف وطلب نصف آخری حکمنده داخل وحکم تسلیمی باطل اولمغله
صکره دن اخذ تمامده توافق ایتدکلرنده اخذ تمامه واصل اولورلر واکر مشرکین بربلده اوزره استیلا ایدوب
صکره مسلمین یدلرندن انتزاعله استعلا برله بین الغانمین تقسیم اولندقده اول بلده‌دن برخانه برغانمك سهمنه
تسهیم اولنوب اول غانم اول خانه‌نك بعض ابنیه‌سنی هدم ایلدکدنصکره مالك قدیمی ظاهر اولسه بوصورتده

مطلب للوارث ان یرد ما اشتراه المورث

هم خانه سنى وهم بعينه قائم اولان انقاضنى خانه نك يوم تقسيمده معتبر اولان قيمتيله اخذه قادر اولور كه انقاضى
دخى فى الاصل مملوكى ايدوكى امر باهر در كورمزميسنكه قبل الهدم حاضر اوليدى البته عرصه و بناسنى تماما
اخذه قادر اولور ايدى پس بعد الهدم دخى بو يله در واول هدمله قيمت خانه دن برنسنه اسقاط اولنماز كه
ويره جكى قيمت فداء ملكى اولوب فدا دخى انجق مقابل اصل اولمغله اصلده فعل مكتسب ياخود غير مكتسب
ايله عارض اولان نقصانله فدادن هيچ نسنه اهباط اولنماز بناء عليه صاحب السهم انقاضى استهلاك
ايتمش اولسه بينه فدادن برنسنه عهدهٔ مالك قديمدن حط وتنزيل اولنماز اما مسئلهٔ شفعه بشقه در كه شفيع انجق
مشترى بنايى هدم ايلدكدن صكره حاضر اولسه اخذ انقاضه قادر اولميوب انجق ارضى ثمندن حصه سيله
اخذه مقتدر اولور زيرا اشفعه ايله حق اخذى عقاره مخصوص ومنقوله غير ممكندر وانقاض بنا منقولاتدن
ايدوكى متبيندر وهم شفعه ايله اخذ انجق منزلهٔ شرا ايله نازلدر كه شفيع من اول الامر ثمنيله تملك مأخوذ بنه
نائل اوله جقدر وبنا دخى منزلهٔ وصفه نازل اولمغله فعل مكتسب ايله ضايع اولدقده ثمندن حصه سى عهدهٔ شفيعدن
ساقط وزائل قيلنور اما بو بابده مالك قديم خانه سنى فدا ايله ملك قديمنه اعاده ايدوب فدا دخى بيان مشروح اوزره
مقابل اصل اولوب مقابل اوصاف اولمامغله قيمت اصلدن برشيئى اسقاطده اكا اسعاف اولنماز وعلى هذا
خانهٔ مزبوره مقامنده برارض اولوب اول ارضده دخى اشجار نخل بولنمغله ثمرى رسيده اولدقدن صكره
مالك قديمى حاضر اولسه ارض ونخلك يوم تقسيمده معتبر اولان قيمتلريله ارض ونخل وثمرى تماما اخذه
قادر اولور كذلك صاحب السهم ثمرى اكل يا بيع ايتمش ياخود نخلى قلع ياقلع ايتمك اوزره بيع ايتمش بولنسه
بينه حكم سابق اجرا اولنور زيرا ويره جكى قيمت ارض ونخل انجق مقابلهٔ اصلدر فدا اولمغله فوات وصفله آندن
برشيئك سقوطى روا كورلمز انجق نخل وثمر بعينه يدغاصبنده قائم ايسه آنى دخى اخذه ملازم اولوب ويد مشتريده
قائم ايسه اشترا ايلديكى ثمنله ديلرسه اخذينى ملتزم اولور اما مسئلهٔ شفيع بشقه در كه شفعه عقاره خاص ومنقوله
غير شاملدر وشفيع ايچون حق شفعه سى باقى اولدقجه تصرف مشتريده ولايت نقضى حاصلدر بناء عليه
بز دخى حكم ايدرز كه صاحب السهم نخلى قلع اوزره بيع ايدوب مشترى دخى هنوز قلع ايتمدين اول ارضك
شفيعى حاضر اولدقده بيع نخلى نقض ايدوب مشترى اولدن ثمنله ارض ونخلى تماما اخذه قادر اولور
مؤلف دقايق نثار ملاالله تعالى قبره من الانوار دير كه بركمسنه بر عبدى اشترا ايدوب هنوز قبض ايتمدين
مشركين اول عبدى اسير ايلدكدن صكره مسلمين آنى اخذ وبرغا ايتمك سهمنده تسهيم ايتدكلرندن صكره
بايع ومشترى معا حاضر اولسه لر بايع ديلرسه قيمتيله اخذه مشتريدن احق كورلمك ظاهر دركه قبل الاسر آنده
يد بايع ثابت واستيفاء ثمن ايدنجيه دك حبسنه احق ايدوكى باهر ايدى نكند سى اولدر كه مبيع قبل القبض
ضمان ملك بايعده دركه هالك وضايع اولدقده ملك بايع اوزره هالك وضايعدر وحكم ايدرز كه اخذ ايچون
اداقيلديغى قيمتده متبرع دكلدر كه اداء قيمت ايتمدكجه احياء حقنه وصولى ممتعذر بناء عليه بعد اخذ البايع
مشترى مخير قيلنوب ديلرسه هم ثمن اول وهم قيمتله يد بايعدن اخذ وديلرسه بالكليه تركى مقرر قيلنور ومشترى ايچون
ثبوت خيارى التزام ايلديكمز انجق اعطاء قيمتله ثمن اصلدن زياده يى فى الاصل التزام ايتمشيكن شمدى اوزرينه
الزام اولنديغندندر لكن صورت مفروضه ده بايع قيمتله اخذندن نكول ايدرسه اولبابده مشترى ديلرسه قيمتله
اخذ وقبول ايدر كه اسر عبد ملك مشترى اوزره واقع اولمغله اخذ ايله كما كان ملكنه اعاده سى واسع كوريلور
وبعد الاخذ مبيع مشتريه سالم اولمغله اصل ثمنى بايعه اداسى لازم اولور لكن بايع عبدى يد مشتريدن اخذ واداء ثمن
ايدنجيه دك حبس ايلمك دعواسنه شروع ايلسه بو دعواسى مسموع كوريلمز زيرا ابتداء امرده عبدى قيمتله
اخذدن امتناعله حق حبسنى زائل قيلوب حالنى شول منزله نازل قيلمشدر كه بايع مبيعى مشتريه تسليمدن صكره
ثمنله حبس ايچون استردادينه طالب ومائل اوله بنه دير كه عبد مأسورك مالك قديمى فوت اولوب برابن صغيرينى
ترك واكا بركمسنه يى تعيين وصى قيلمش اولدقدن صكره اول عبد غنيمتده ظاهر اولسه وصى مرقوم عبد صغير ايچون
قبل القسمة مجانا وبعد القسمة قيمتيله اخذه قادر اولور كه بيان مشروح اوزره وارث بو مسئله ده مقام مورثه قائم اولمغله
حق اخذى موت مورثله ساقط ومنعدم اولماز اما مسئلهٔ شفعه بشقه در ووصى مزبور صغيرك مفروض الحيوة اولان
باباسى مقامنه قائم اولمغله قيمتله اخذنده ميتك مالى قالميوب صغيرك آناسندن منتقل مالى بولندقده قيمت مزبوره انجق
مال صغيردن لازم اولور كه قيمت مزبوره دين صغير اولمغله مالندن اداسى مستلزم اولور واولبابده طرف
مالك قديمدن وكيل اخذ اولان كمسنه اوزره عهدهٔ اداسى متوجه اولمديغى كبى وصى مزبور اوزره دخى

عهدهٔ اداسى متوجه اولماز زيرا اخذ مذكور جانبندن فدا امرلنه نازل اولمغله فداء جانبنده وكيل انجق نائب محض
اولوب لزوم عهده دن برى اولديغى كبى بونده دخى متبر يدر اما مسئلهٔ شفعه بشقه در كه وصى ياخود وكيل شفعه ايله
اخذ ايلدكده اوزرلرينه عهدهٔ ادا لازم واوزرلرينه كندو مالارندن مطالبهٔ ثمن متوجه وقائم اولوب بعد الاداء
صغير ياخود موكل اوزره رجوعى هويدادر كه شفعه ايله اخذ حق شفيعده من اول الامر شرا ايله تملك مبتدادر
لكن وصى صاحب السهم ايچون قيمتنه ضامن اولدقده قيمتله حكم ضمان اوزره مطالبه اولنوب بعد الاداء
صغير اوزره الزام دينده ولايتى قائمه اولمغله مال صغيرده صحت رجوعنى متضمن اولور اما وكيل بالاخذ قيمته
ضامن اولدقده اول ضمانده متطوع اولمغله موكل اوزره راجع اوله مز كه وكيل ايچون موكل اوزره طرف موكلدن
ضمان قيمتله مأمور اولميانكسنه لر ايچون الزام دينده ولايتى بوغيكن كندو نفسى ايچون الزام دينى نيجه واسع كوريلور
مكر كه اكا ضمانله دخى امر وتنبيه ايتمش اوله اولبابده امرى ايله اوزرينه رجوعى تصحيح وتوجيه اولنور واكر وصى
عبدى مال صغيردن قيمتله اخذ ايلدكدن صكره بركمسنه ميت اوزره ماليت عبدى محيط اولان دين اوزره اقامت
بينه يه قيام ايلسه البته اول دين ايچون بيع عبد التزام اولنور كه عبد مورثك ملك قديمنه اعاده اولنوب ملك
مورثنده حق غريم حق وارث اوزره مقدم ايدوكى مالا كلام مدر وبو صورتده وصى اداء فداده متطوع قيلنمق
لازم اولمغله مال صغيردن ادا قيلديغى نسنه يى صغير ايچون غارم اولور زيرا تركه دينله مستغرق اولمق ملك وارثه
مانع اولمغله وصينك اولبابده اخذى صغير ايچون اولديغى ظاهر وساطع اولمشدر وفداده تطوع وصى اجنبى
آخرك تطوعى ايله تنظير اولنماز كه صاحب السهم تسليم عبددن اجنبى آخر اوزره امتناع ايلمك ممكن اما وصى اوزره
غير ممكندر زيرا وصى قائم مقام موصى اولمغله صاحب السهم عبدى قيمتله تسليم موصى اوزره اجبار اولنديغى كبى
بعد الموت تسليم وصيسى اوزره دخى اجبار اولنور بلكه انكله تنظير اولنور كه ميتك ماليت عبدى محيط اولان
دينى ظاهر ايكن وصى مال نفسندن اداء فدا ايله اخذينه مباشر اوله اول بابده عبد غريم ايچون مقابلهٔ دينده
بيع اولنوب وصى فداسنده متطوع اولديغى كبى بونده دخى متبرع قيلنور ومسئلهٔ مزبوره شول مسئلهٔ جنايته
تشبيه اولنور كه ميتك عبدى برجنايت ايتمكله وصى مال صغيردن صغيره قصد شفقتله فداسنى اداادن صكره
ميت اوزره دين محيط ظاهر وهويدا اوله ومعناى واحد ميان مسئلتينى جامع اولمغله بيان مشروح اوزره ايكيسى
حكم واحدده مجتمع اولمشلردر بنه دير كه مسئلهٔ مفروضه ده وصى عبدى صغير ايچون فدا قيلميوب انجق حكمى
قاضى يه رفع ايتمكله قاضى اكا فدا ايله امر ايدوب اولوجهله فدايه مبادرت ايلبوب ياخود فداسنه قاضى بالنفس
ياخود امر قاضى ايله امناسندن برامينى مباشرت ايلدكدن صكره دين ميت اوزره بينه اقامت اولنسه آنده غرما
مخيرلردر كه ديلرلرسه مال صغيردن صاحب السهمه ويريلن قيمتى صغيره ادا بعده دينلرى ايچون بيع عبده
ابتدا ايدرلر وديلرلرسه مطالبهٔ دينله تقاضا ايتميوب اولبابده قاضى دخى عبدى بنه صاحب السهمه رد وقيمتى
صغيره رد ايله قضا ايدرز زيرا بو بابده مؤدى فدايى متطوع قيلمق ممتعذر كه قاضى صغير ايچون اداء فدا ايله
حكم ايدوب حكم قاضى انجق باعتبار النظر نافذ ايكن مؤدى فدايى اداسنده متطوع قيلمقه مانع در اما مسئلهٔ
متقدمه بشقه در فعلى هذا وصى عبدى صغير ايچون بغير امر القاضى اخذ ايدوب بعده عبدك نصف
قيمتى مقدارى دين ميت لاحق اولسه البته عبد بيع اولنوب غرمى استيفاء دين ايلدكدن صكره فضلهٔ ثمنى
ميراث اولمق اوزره صغيره ويريلوب بنه اعطاء قيمتده متطوع اوله جغى متحقق اولور زيرا بو تصرفى نظر
صغيرى غير مشتملدر كه قيمتله جميع عبدى فدا قيلمش ايكن صغيره انجق نصف عبد واصل اولمشدر بو جهتله
صغير اوزره نفوذ تصرفى ممتنع اولمغله اداء فداده متطوع قيلنور لكن مسئلهٔ مفروضه ده فداء وصى امر
قاضى ايله واقع اولمش اولسه اولبابده قاضى غرمايه ديلرسكز فداء عبددن مقدار حصه كزى عهده كزه التزام
ايدرسيز دخى عبدى دينلريكز ايچون بيع ايده رم والا عبدى صاحب السهم اوزره رد وفدايى آندن
اخذ ايده رم ديمكله حكم قاطع ايدرز زيرا بو بابده مؤدى فدايى متطوع قيلمق غير ممكندر كه فداسى امر قاضى ايله
واقع اولوب امر قاضى دخى حكم اولمغله حق صغيرده نفوذى انجق هم صغيره وهم مؤدى فدايه شرط
نظر ايله متعين اولور بو صورتده غرما فدادن مقدار حصه لرينى التزامدن امتناع ايدرلرسه البته عبدى
صاحب السهم اوزره رد ايله قطع نزاع اولنور مكر عبدك يد صاحب السهمده ايكن بدننده ياخود قيمتنده بعض
زياده حادث اولمق قاضينك نظر اللصغير طرف صغيردن فدا ايله امرينه باعث اولمش اوله اولبابده صغير اوزره
توفير منافع ايچون فداسى مال صغيردن واقع اولور بو صورتده فداء عبد ايچون امر قاضى ايله اعطا اولنه جق مال

اول صغیرك مال مخصوصی اولمیوب بلکه مال میتدن ایکن دین میت دخی ترکه سنی محیط بولنمغله غرماسی بزلر
بومالله فداء عبده راضی اولمیوب همان دینمز ایچون اول مالی اخذ ایده رز دیو نزاعه شروع ایلسه لر اخذلری
مشروع کوریلورز یرا فرض مذکور اوزره ترکهٔ میت حق مخصوصلری اولمغله نفسلری ایچون اختیار نفع
وضرر ده مرادلری اوزره امضاء حکم اولنمق لازم ومرصوصدر واولبابده وارث ایچون فداء عبده مباشرت
ممتنعدرکه ترکه دینله مستغرق اولمق ملك وارثه مانعدر ینه دیرکه عبد مزبوری مشرکین ید صاحب السهمدن
دفعهٔ ثانیه ده اسیر ایدوب بعده مسلمین ینه اخذ وسهم غانم آخره تعیین ایتدکلرندن صکره مولای قدیمی
حاضر اولسه اخذینه بروجهله قادر اولمازز یرا اسر ثانی ملکی اوزره جاری اولمیوب انجق ملك غانم اول اوزره
طاری اولدیغندن حق اخذی انجق غانم اول ایچون ثابت وحق مالك قدیم انجق حق غانم اولده مثبت
اولمغله غانم اول آنی قبل القسمة مجانا وبعد القسمة قیمتله اخذ ایله مالك اولدقجه مولای قدیمی سبیل اخذده
سالك اوله مز وغانم اول غانم ثانیدن قیمتله اخذ ایلدکده مولای قدیمی دیلرسه آندن انجق ایکی قیمتله اخذه قادر
اولورکه غانم اول احیاء ملکنه محتاج اولوب اداء قیمتله ملکنی احیا ایتمکله اول اداده متبرع اولمدیغی ظاهردر
بناء علیه مالك قدیمی دیلرسه آنی انجق قیمت اولی وغانم اولك ثانیه ویردیکی قیمت ثانیه ایله اخذه مقتدر اولور
کذلك مسئلهٔ مفروضه ده غانم اولك مقامنده اول عبدی اعدادن اشترا ایلین مشتری بولنوب آنك یدندن
دفعهٔ ثانیده اسیر اولدقدنصکره مشتری آخر آنی اعدادن اشترا قیلمش اولسه ینه حکم مذکور تمامه بونده دخی
اجرا اولنورکه مشتری اول مشتری ثانیدن ثمن ثانی ایله اخذ ایتمدکجه مولای قدیم ایچون اخذی ممکن اولمیوب
واخذندنصکره دخی دیلرسه انجق ایکی ثمنله اخذ یاخود بالکلیه ترك وتسلیم ایده جکی متعیندر واکر برعبدك
مالك قدیمی عبدی صاحب السهمدن قیمتله یاخود مشتری اعدادن ثمنله اخذه طالب اولدقده قاضی دخی
عبدی اکا تسلیمله قضا ایدوب یاخود صاحب السهم ومشتری بلاقضاء اکا تسلیمده اظهار رضا ایتدکلرندن صکره
لازم اولان قیمت وثمنی ویرمدکجه عبدی تسلیمدن نکول ایلسه لر بونکوللری مشروع ومقبول کوریلورز یرا
مولای قدیمك احیاء ملکی انجق فداء لازمی ایله ممکن اولمغله اول فدایی ادا ایدنجیه دك ملکینك جواز حبسی
متبیندر وهم بوبابده صاحب السهم ومشتری البته راد آبقدن ادنی دکل ایکن رد آبق مقابلهٔ جعل واجبده
مستوجب حبس اولدقده بوبابده بطریق الاولی در بوصورتده مالك قدیم اول فدایی تسلیم ایدوب یاخود
ایتمیوب انجق هنوز عبدی قبض ایتمش ایکن آنی شخص آخره بیع ایلسه بو بیعی البته باطلدر اکرچه فدایی
تسلیم ایتدکده البته تسلیم عبددن عجزی ظاهر واولوجهله بطلان بیعی باهردر لکن فدایی ادا ایلدکده
وجه بطلانی اولدرکه مبیع البته یدذی الیده قبض ایلدیکی فداء مقابله سنده مضمون ایدوکی نمایاندر کورمزمیسنکه
مبیع مرقوم هالك اولدقده البته رد فداسی لازمدر بوجهله عبد مرقوم مقبوض الثمن اولان مبیع فی ید البایع
منزلنه نازل یاخود اقاله یاعیبله رد حکمی اوزره قضاء قاضی ایله یاخود بلاقضاء فسخ بیعدن صکره مبیع
فی ید المشتری منزلنه نازل اولوب صورت اولاده بیع مشتری وثانیه ده بیع بایع باطل اولدیغی کبی عبد مزبورده دخی
بیع مالك قدیم باطل اولور لکن صورت ثانیه صددنده اولدیغیمز مسئلهٔ عبدی قیاسده اقرب الاشباه ایدوکی
بی الباسدرکه بومحلده مؤلف کرامت بنیان مالك قدیم اول عبدی ذی الیده بیع ایلمك جائزدر دیو ذکر
وبیان ایلمشدر وصورت اولی ده مشتری مبیعی بایعه بیع ایلمك ممکن اولمدیغندن عندیمزده ظاهر ومتبین
اولمشدرکه عبد مرقوم وجه مشروح اوزره فسخ بیعدن صکره ید مشتریده بولنان مبیع ایله موازی وموازندر
وعبد مرقوم ملك مولای قدیمه عود ایتدن صکره ینه مضمون بالفدا اولدیغی کبی مبیع مرقوم دخی اصل ملك بایعه
عود ایتدن صکره ینه مضمون بالثمن ایدوکی هویدادر ومبیع مرقومده ذی الیده بیعی صحیح وآخره بیعی غیر صحیح
اولدیغی کبی عبد مرقومده دخی ذی الیده بیعی صحیح وآخره بیعی باطل منحصر بخدر بناء علیه مولای قدیمی
عبدك عیب حادثنه واقف اولدقده قبل القبض رده قضاء قاضی ایله و بلاقضاء قادر وبعد القبض رده انجق
قضاء قاضی ایله مقتدر اولوب شول بایع منزلنه نازل قیلنورکه مبیعی مشتری عیبله رد ایدوب بیعلری قضاء
قاضی ایله منفسخ اولدقدن صکره مبیعك عند المشتری حادث اولان عیبنه واقف وواصل اوله واکر مالك قدیم
عبدینی بعد الاسر هیچ کورممش ایکن فدا ایله اخذ ایدوب کوردکدنصکره اخذندن نادم اولسه بوصورتده
صاحب السهم اوزره ردی ممکن ومنتظم اولمازکه خیار رؤیتله ردی شراء مبتدایه مخصوص ایکن بوبابده
اخذی انجق اعادهٔ ملك قدیمی مستلزم اولمشدر لکن حکم مزبور اول وقتده جاریدرکه عبد اوزره مقدما

مطلب راد الآبق حبسه الی
ان یستوفی الجعل

یدنده

یدنده بولندیغی حالندن جانب نقصانه تغیر طاری اولمیه زیرا طاری اولدقده جواز ردی آشکاردرکه فدا ایله انجق حالت
اصلیه سی اوزره اعادهٔ ملکنه طلبکار اولوب بعد التغیر مقصودنده تخلل خلل پدیدار اولمغله ردی جائز وسزاوار
کوریلور ینه دیرکه عبد مأسور بیك درهمه مساوی ایکن برکسنه اعدادن آنی یوز درهمه اشترا واخراج ایلدکده
مالك قدیمی بشیوز درهم دینله وفات و براین صغیرینی ترك ایتمش بولنمغله غرما ووصی حاضر اولدقلرنده غرما
فداسندن نکول ایلسه لر وصی ایچون مال صغیردن یوز درهمله فداسی مشروع ومقبول کوریلورز یرا عبدی
بعد الفداء بیك درهمه بیع ایدوب ایچندن میتك بشیوز درهم دینی ادا وصغیر ایچون یوز درهمی مقابلنده
بشیوز درهم پیدا اولمغله منفعتی ظاهر وهویدادر ونظر صغیری متضمن اولان مواضعده وصی فداده متطوع
قیلنمز ومسئلهٔ مزبوره فداء جنایته قیاسله اظهار وابدا اولنوب آنك حکمی بونده دخی اجرا اولنمشدر بوصورتده
بعد اخذ الوصی قیمت عبده نقصان کلوب انجق بشیوز درهمه مساوی اولسه البته غرما ایچون بیع اولنوب
ینه وصی اوزره غرامتدن برشیئ محتوی اولمازز یرا وقت اخذنده نظر صغیر ظاهر وتصرفنده نفع صبی متقرر
اولدقدن صکره بهاسنده حصول نقصانله حکم تصرفی متغیر اولماز کورمزمیسنکه عبد مزبور بعد اخذ الوصی
هالك اولدقده وصی یه غرامتدن برنسنه مستمسك اولماز پس بودخی آنك کبیدر واکر مسئلهٔ مرقومه ده مقام
غرماده صغیرك براخ غائبی بولنوب وصی آنی بیلدیکندن مال صغیردن یوزدرهمله عبدی فدا قیلدقدن صکره
اول غائب حاضر اولسه نظر اولنورکه فداسی امر قاضی ایله واقع اولمامش ایسه نصف فداده متطوع قیلنورکه
نصف عبدده مال صغیر ایله ملك غائبی احیا ایتمش اولوب اول دخی حقنده شرعا ممتنع اولمغله اول نصفده
متطوع قیلنور امامسئلهٔ اولی بشقه درکه آنده جمیع عبدده ملك صغیری احیا ایدوب نصفنده ملك غرمایی
استحیا ایتمشدرکه دین میت ترکه سنی محیط وشامل اولمدقده البته تمام ترکه ملك وارثه داخل اولور کورمزمیسنکه
وارث دین میتی محل آخردن قضا ایله ترکه یی نفسی ایچون استخلاصه قادر اما احد الوارثین حصهٔ شریکنی
محل آخردن ادا ایله ملك مشترکی نفسی ایچون استخلاصه غیر مقتدردر واکر فداسی امر قاضی ایله واقع
اولمش ایسه اول بابده قاضی اول غائبی تخییر ایدوب دیلرسك نصف فدایی ویررسك تاکه عبد صغیر ایله
بینکزده بروجه مناصفه مشترك قیلنور ودیلرسك عبدی اعدادن اشترا ایلین کمسنه اوزره رد
وصغیرك یوزدرهمنی استرداد ایده رز دیو تعیین مضار ومنافع ایدرکه وصی امر قاضی ایله ادا قیلدیغی فداده
البته متطوع قیلنماز وفداء مزبور اکرچه صغیره نافع ایدی لکن فسخ فدا ایله ینه نفع صغیر ضایع اولمازکه
صغیر مزبور کبیر اولدقده دیلرسه عبدی یوز درهمله فدا ایدوب نصف فداده قرنداشی طرفندن متطوع
اولمق ممکن ومتعذر ینه دیرکه مسئلهٔ مزبوره ده مشتری اول عبدی اعدادن ایکی یوزدرهمله اشترا قیلمش
اولوب میت اوزره دخی طقوز یوز درهم دین اولدیغی نمایان اولسه وصی آنی صغیر ایچون ایکی یوز درهمله
فدا قیلمق جائز وشایان اولمازکه ثمندن طقوز یوز درهم دینی ادادنصکره صغیر ایچون انجق یوز درهم قالوب
باقی یوزدرهمله خسران صغیری موجب اوله جغی ظاهر وعیاندر بویله ایکن وصی فداء مزبوره مباشرت ایلسه
نظر اولنور اکر مباشرتی امر قاضی ایله واقع اولمامش ایسه بوتصرفی بیان مشروح اوزره نظر صغیری متضمن
اولمامغله فداسنده متطوع قیلنور بوندنصکره عبد مزبور ضعف قیمتی اولان ایکی بیك درهمله بیع اولنسه
بعد اداء الدین باقی قلان بیك یوزدرهم صغیر ایچون ابقا اولنوب ینه وصی فداسنده متطوع اولمق اوزره استیفا
اولنورکه معتبر اولان وقت اخذنده اخذی نظر صغیری متضمن دکل ایکن صکره دن حادث اولان زیاده ایله
اول حکم ثابت تغیر والغا اولنماز ینه دیرکه واکر مباشرتی دین میت وقت امرنده معلوم قاضی اولمدیغندن امر
قاضی ایله واقع اولمش ایسه بوصورتده وصی فداسنده متطوع قیلنمیوب انجق قاضی غرمایی علی وجه الاجبار
تخییر ایدوب دیلرسك دینك قیمت عبدك طقوز عشری اولمغله فدانك طقوز عشری اولان یوز سکسن درهمی
سن اوزریکه التزام ایدرسین والا عبدی مشتری یه رد وفدایی استرداد ایده رم دیو حکم وتقریر ایدر بوصورتده
غریم شق اولی ملتزم اولورسه مال صغیردن ویریلن فدا مشتری یه سالم اولوب بعده عبدی بیعله غریم استیفاء
دین ایدوب باقی قلان ایکی یوز سکسن درهمی صغیر ایچون ابقا اولنمغله صغیر ایچون سکسن درهمله منفعتی مستلزم
اولور بوصورتده قبل البیع عبدك بدننده یاخود بهاسنده نقصانی ظاهر اولوب بیعی انجق مقدار دینله یاخود
اقل ایله متیسر اولسه اول بابده صغیر حصهٔ فدادن شیء آخر ایله رجوعه قادر اوله مزکه وقت اخذده معتبر اولان
حکم سابق متقرر اولدقدنصکره حادث اولان زیاده ونقصانله متغیر اولماز نظیری اولدرکه عبد مزبور

بعد الاخذ هالك اوله اول بابده دخی صغیر و وصی وغریم ومشتریدن بریسی آخر اوزره برشیئله رجوعده مالك اوله مز ومسئلهٔ مزبوره شول مسئله یه تشبیه ایله توجیه اولنمشدر که میت مدیونك ترکه سندن برعبد برکمسنه یی شجهٔ موضحه ایله شج ایتمش اوله اول جنایتدن حکم فداسی جمیع مذکوراتده حکم فداء مأسور اوزره ایدوکی ظاهر وهو یدادر والله اعلم

باب اسر عبد المرتد قبل الردة و بعدها * یعنی مرتدك ردتندن مقدم یا مؤخر مأسور اولان عبدینك تفاصیل احکامی بوبابده کشف واعلام اولنور مؤلف الکتاب امام محمد محامد نصاب دیرکه مشرکین برکمسنه نك عبدینی اسیر ایدوب دارلریله احرازلرندنصکره اول کمسنه مرتد اولوب دار الحربه لاحق اولوب بعده مسلمین اول عبدی مشرکیندن اخذ واخراج ایلسه لر البته اخذ ایدنلرك قبضنده ادراج اولنور مترجم فقیر دیرکه مسئلهٔ مزبوره اصل کتابدن بوموضعده بعض نسخده موجود اولمغله ترجمه سنه بذل مجهود اولندی شارح الکتاب شمس الائمهٔ جلال تاب دیرکه بزباب المرتد فی دار الحرب ومعه ولده مسائلنده و مابعدنده بیان ایلدیك که مرتدك دار الحربه لحوقی قضاء قاضی یه متصل اولمدقده حکم غیبتده داخل ومتصل اولدقده منزلهٔ موته نازلدر ومالك قدیم فوت اولدقده ورثه سی عبد مأسوری قبل القسمة بلاشیء و بعد القسمة قیمتیله اخذده اکا خلف اولدقلری کبی ردت اوزره لحاقیله قضادن صکره خلف اولورلر واول بابده مشرکینك عبدی اسیر قیلملری مالك قدیمك ردتندن مقدم یا مؤخر ولحاقندن مقدم یاخود لحاقندن مؤخر و قضاء قاضیدن مقدم اولمق برابردر و مرتد مزبور قبل القضاء قبول اسلامله عودت ایدوب صکره عبدی غنیمتده ظاهر اولسه مرتد مزبور بعد الغیبة راجع اولان غائب منزلنده قیلنمغله عبدینی قبل القسمة بلاشیء و بعد القسمة قیمتیله اخذه قادر اولور لکن بعد اللحاق ینه ردت اوزره رجوع ایدوب قبول اسلام ایتمدین عبدی اعدایه اسیر اولوب صکره غنیمتده ظاهر اولسه قیاس قول ابی حنیفه رضی الله عنه اوزره قبل القسمة بلاشیء اخذه قادر اولور امابعد القسمة اسلامی یاقتلی متعین اولمدقجه قیمتیله اخذی ممکن اولمیوب قبول اسلام ایدرسه قیمتیله اخذه قادر اولوب قتل اولنورسه قیمتیله اخذی ورثه سنه منحصر قیلنور زیرا امام مشار الیه لازال الطاف الله تعالی تتوارد علیه تصرفات مرتدده توقفه قائل اولوب قبول هبه سنی دخی تصحیحه مائل اولمشدر و قبل القسمة اخذی هبه کبی عبدی مجانا ملك قدیمنه اعاده یی مشتمل اولمغله من حیث المعنی قبول هبه ده داخلدر و قول محمد رحمه الله تعالی اوزره بعد القسمة قیمتیله اخذی قابلدر که مرتدك بعد الردة عوضله و بلاعوض نفوذ تصرفاتنه قائلدر واکر مرتد مزبور عبدی غنیمتده واقع اولدیغی یاد کدنصکره اخذ ایتمدین قتلی متعین اولسه ورثه سی موتندن صکره مقامنه قائم اولملریله اخذلری ممکندر لکن مرتد مزبور دار الحربه لحوقیله قضادن صکره ینه ردت اوزره رجوع ایدوب قبول اسلام ایتمدین عبد مأسوری غنیمتده ظاهر اولسه بروجهله اخذینه قادر اوله مز که قبول اسلام ایتمدکجه قضاء قاضیده میت اولدیغندن حق اخذی ورثه سنه منحصر اولمشدر حتی ورثه سی قبل القسمة بلاشیء و بعد القسمة دیلرلرسه قیمتیله اخذه مقتدر اولورلر بوصورتده قیمت عبدی مرتددن وارث اولدقلری مالدن ادا واخذ ایتدکلرندن صکره قبول اسلام ایلسه میراثندن یدلرنده بعینه باقی قلانلری اخذ ایله بکام اولدیغی کبی اول عبدی دخی اخذ ایله بکام اولوب انجق مالندن ورثه نك ادا قیلدقلری قیمت عبدی ورثه یه ادا قیلمق اوزرینه الزام اولنور زیرا ورثه اکرچه عبدی اخذ ایله مرتدك ملك قدیمنه راجع قیلدیلر لکن اداء فدا ایله اول ملکی کندو نفسلری ایچون قصد استخلاص ایتملریله اول اداده متبرع قیلنمادیلر بوصورتده بونلر قیمتی انجق بنم مالمدن ویرمشلر ایکن شمدی آنلره نیچه ضامن اولورم دیو نزاع ایدرسه بونزاعی قطعا استماع اولنماز که ویردکلری قیمت اعطا ایله مستهلك اولوب حق مرتد مال مستهلکده کندوه عائد اولماغله آنی مالندن یاخود مال آخردن ویرملری متحددر کورمزمیسنکه بعض ورثه اول عبدی اعدادن اشترا ایدوب ثمنی مرتددن وارث اولدیغی مالدن ادا قیلدقدن صکره مرتد قبول اسلامله عودت ایدوب عبدی بلاشیء اخذه عزیمت قیلسه اولوجهله اخذه قادر اولمیوب انجق دیلرسه مجددا وارثه ثمنی اعطا ایله اخذ یاخود بالکلیه ترك ایتمکه مقتدر اولور واکر ورثه اخذ عبده رغبت ایتمیوب صاحب السهمه تسلیم ایتدکلرندن صکره مرتد قبول اسلامله عودت وعبدی قیمتیله اخذه عزیمت قیلسه بوبابده اکا رخصت ویرلمز که تسلیم ورثه موقع استهلاکده واقعدر وحق مرتد مستهلکده غیره راجعدر وهم عبد ورثه یه میراث مرتد اولمق اوزره رجوع ایتمیوب بلکه صاحب السهمه مسلم ومدفوع قیلنمشدر کورمزمیسنکه ورثه آنی صاحب السهمدن قیمتیله اخذ ایتمیوب بلکه ثمنله اشترا قیلدقلرندن صکره مرتد قبول اسلامله

رجوع

رجوع ایلسه یدلرندن اخذی غیر مشروعدر زیرا آنی ملك قدیمله اخذدن نکول وملك مستقبل ایله اخذ وقبول ایلمشلردر و بواخذلری صاحب السهم ایچون دلیل تسلیم اولمغله اخذ مرتده مانع عظیمدر پس مانحن فیه کبی تسلیم صریح ایتدکلرنده عدم اخذی بطریق الاولی ظاهر و صحیحدر مؤلف کرامت کیش بعده الله تعالی عن کل تشویش دیرکه مسلمین لحاق مرتد ایله قضادن اقدم اول مرتدی عبد مأسوری ایله معا اسیر ایلدکلرندن صکره قبول اسلام ایلسه بوبابده اخذ عبد ایله بکام اوله مز که عبدی غنیمتده واقع اولدقده کندو هنوز حربی مأسور ایکن غنائم مسلمینده ثبوت حق اخذ ایله بنام اوله مز کذلك ورثه سی دخی اخذ عبد ایله بکام اوله مزلر که قاضی هنوز لحاقیله قضا ایتممشیکن مرتد مأسور قبول اسلام ایتمکله عبدده حق اخذی ثابت اولمدقده ورثه سی ایچون ثابت اولمیه جغی مالا کلامدر کورمزمیسنکه برمرتد عبد مرتدی ایله معا دار الحربه لاحق اولدقلرندن صکره مسلمین ایکیسنی بردن مأسور ایلسه لر عبد البته فیء مسلمین قیلنوب مولاسی قبول اسلام ایتسه دخی اخذ عبد ایله مسرور اوله مز حال آنکه بوصورتده اخذی مانحن فیهده اخذندن اولیدرکه بونده عبدینه دار الحربده مالك اولوب مانحن فیهده کندو لحاقندن اقدم مأسور مشرکین اولان عبدینه دار الحربده مالك اولمدیغی اظهر واجلیدر و بونده اخذه قادر اولمدقده مانحن فیهده قادر اولمیه جغی ظاهردر واکر مسئلهٔ مزبوره ده مسلمین ابتداء عبدی اسر واخراج ایتملریله ورثه اخذینه طالبلر ایکن هنوز اخذ ایتمدین مرتدی اسر واخراج ایلسه لر قاضی قبل اسر المسلمین لحاقیله قضا ایلدیکی کبی بعد الاسر دخی لحاقیله قضا ایدر زیرا قضاء لحاقله حکم میتده قیلنمق انجق حربی اولدیغندندر وحربی اسر مسلمینله حربی اولمقدن خارج اولماز پس قاضی لحاقیله قضا ایله میراثنی ورثه سنه افضا قیلدقده ورثه عبدی قبل القسمة بلاشیء و بعد القسمة قیمتیله اخذلری سزاکور یلور اما مسئلهٔ مفروضه ده مرتد کرك قبل القضا وکرك بعد القضا مأسور اولمیوب انجق قبول اسلامله عودت ایلسه اولبابده کرك نفسی وکرك ورثه سی ایچون اخذ عبده رخصت ویرلمز امانفسی ایچون رخصت ویرلدیکی عبدی غنیمتده واقع اولدیغی حینده حربی اولدیغندندر واما ورثه سی ایچون رخصت ویرلدیکی اکا مبنیدر که ورثه اخذ ایله مرتدك ملك قدیمنه اعاده ایده جك اولملری تملکنده مرتد آنلردن احق اولمغی مسلمدر حال آنکه بیان مشروح اوزره مرتدك اولبابده حق اخذی منعدمدر اما سبقت ایلین وجه اوزره مرتد قبول اسلامله رجوع ایتمدکده حکم مسئله بشقه درکه آنده ورثه سی مسلمین اولوب غنیمتده اثبات حقه اهل اولملریله نفسلری ایچون اخذلری اقرب سهلدر واکر مسئلهٔ مزبوره ده لحوقیله قضادن صکره ورثه عبدی اخذ ایدوب بعده مرتد قبول اسلامله عودت ایلسه البته عبدینه ورثه دن احق اولور زیرا ورثه اخذ ایله عبدی مرتدك ملك قدیمنه اعاده ایتمشلردر وعبد دخی ایادی ورثه ده ترکه سندن هنوز قائم بولنمشدر انجق ورثه یه اخذ عبد ایچون غارم اولدقلری قیمتی ادا ایدر که ورثه اداء قیمتده متبرعین اولمدقلری بیان سابقدن هویدادر واکر مرتد مزبور بعد القضاء قبول اسلامله راجع اولدقدن صکره عبدی غنیمتده واقع اولسه اول عبده ورثه دن احق کوریلوب قبل القسمة بلاشیء و بعد القسمة قیمتیله جواز اخذی محققدر زیرا غنیمتده وقوعی وقتنده کندو مسلم بولنوب غنائمده اثبات حقه اهل اولمغله اخذ ایله قدیم ملکنه اعاده سی سهل اولور واکر مسلمین مرتدی عبدی ایله معا اخذ واسیر ایدوب امام دخی مرتدی امر اسلامده تأمل ایتمك ایچون حبس ایلدکده ورثه سی کلوب اخذ عبده طالب اولسه لر نظر اولنور اکر امام لحاقیله قضا ایتمش ایسه حق اخذلری ثابتدرکه مرتد قبول اسلام ایتمدکجه قضاء لحاقله فی حکم المیتدر بوصورتده ورثه اخذ و بیع ایلدکدن صکره قبول اسلام ایلسه یاخود اخذ و بیعلرندن صکره قبول اسلامله عودت ایتمش اولسه ید مشتریدن اخذینه رخصت ویرلمزکه ورثه آنی بیعله استهلاك ایتمش اولملریله بیان مشروح اوزره مستهلکده حق مرتد رجعت ایلمز واکر مسئلهٔ مفروضه ده مکان مرتده امرأهٔ مرتده بولنسه آنك ایچون کرك مالی وکرك عبد مأسوری اوزره سبیل وصول مسدود اولوب مسلمین آنك عبدینی کندو ایله برابر یاخود کندودن مقدم یا مؤخر اسیر قیلملرنده تفاوت غیر موجوددر زیرا مرتدهٔ مزبوره اسر مسلمینله فیئده دخول ایدوب صکره قبول اسلام ایلسون ایلمسون منزلهٔ موته نزول ایتمکله حق اخذ ورثه سنه موصول قیلنور اما مرتدهٔ مزبوره بلا اسر قبول اسلامله عودت ایدرسه مذکور مرتد ینه سبقت ایلین جمیع احکام آنده دخی رجعت ایدر زیرا مرتد کرك قبول اسلامله عودت ایلسون وکرك بعد الاسر قبول اسلام ایلسون حریتی اوزره ابقا اولندیغی کبی مرتدهٔ مزبوره دخی حریتی اوزره استبقا اولنور والله تعالی اعلم

باب شفعة المرتد * اكر مرتدك جوار دارنده ردتندن مقدم يا مؤخر دار اخرى بيع اولنوب مرتد اول بيعه واقف اولمادين دار الحربه لاحق اولدقدن صكره قبل قضاء اللحاق قبول اسلامله رجوع ايدوب بيعه واقف اولمغله شفعه يه طالب اولسه اول دارى اخذى جائز ومناسب كوريلور كه لحوقنه قضاء قاضى متصل اولمدقده منزلهٔ غيبنده اولوب غائب بعد الحضور بنه شفعه سى اوزره ثابت وراتبدر اما لحاقيله قضا اولندقده شفعه يه ورثه سى نائل قيلنمازلر كه شفعه ميراثده داخل اولميوب بيع دخى حق شفعه ورثه ايچون ثابت اولمقدن اقدم حاصل اولمشدر وبو صورتده مرتد قبول اسلامله عودت ايلدكده اول دخى شفعه يه نائل قيلنماز كه قاضى لحاقيله قضا ايتدكده دارينى ملك ورثه سنده داخل قيلمغله جوارى زائل وشفعه سى باطل اولمشدر مؤلف بديع البيان احسن الله تعالى اليه بدايع الاحسان ديركه بيع مذكور مرتدك لحوقندن صكره واقع اولوب بعده مرتد لحاقيله قضادن مقدم يا مؤخر قبول اسلامله راجع اولسه بنه شفعه ايله اخذى جائز وواسع كوريلمز زيرا حين بيعده حربى بى امان بولنمشدر وحربى ايچون دار اسلامده تملك شفعه عديم الامكاندر كورمزميسنكه بعد اللحاق مدار شفعه سى اولان كندو دارينى بالنفس بيع ياخود بيع ايچون آخرى توكيل ايلسه بيع وتوكيلى تجويز وتكميل اولنماز بو جهتله حربى اولديغى متبين واول ملكله مستحق شفعه اولمديغى متعين اولمشدر لكن بو صورتده ورثه سى شفعه ايله اخذده تقاضا ايدرلرسه كركدر كه قاضى آنلر ايچون اولا ميراثله وثانيا شفعه ايله قضا ايليه زيرا قضاء ميراثله ورثه ايچون دار مرتده تملك وقت لحوقنه استناد اوزره ثابت اولمغله بيع دار آخرى ثبوت حقلرندن مؤخر ايدوكى ظاهر اولوب حق شفعه لرى متثبت اولور نظيرى اولدركه بركمسنه بردارى بشرط الخيار اشتراءدن صكره جوارنده دار اخرى بيع اولنوب بعده اسقاط خيار ايلدكدنصكره بيعه عالم وطلب شفعه يه عازم اولسه عند ابى حنيفه رضى الله عنه شفعه ايله اخذى لازم اولور سؤال اولنورسه كه مسئلهٔ خيارده مشترى مشتراسنده تصرفه قادر اما نحن فيهده ورثه قبل قضاء اللحاق مال مرتده تصرفه غير مقتدرلر ايكن بعد القضاء حق شفعه لرى نيجه متقرر اولور جوابنده ديرز كه بلى بويله در لكن استحقاق شفعه ايچون اعتبار ملكله در بو قسمه قدرت تصرفله دكلدر ومسئلتين مرقومتينده اكرچه وقت بيعده طالب شفعه ايچون تملك هنوز غير موجود در لكن سبب ملكى تام ومحل ملكدن حق غير البته مقطوع الوجود در بويله ايكن مسئلهٔ خيارده ملك مشترى تام اولدقده شفعه يه مستحق اولديغى كبى استحقاق شفعه ما نحن فيهده دخى متحققدر كورمزميسنكه مكاتب عن وفاء فوت اولوب ورثهٔ احرارينى ترك ايلدكده قبل اداء الكتابة جوار دارنده دار اخرى بيع اولنوب ورثه سى اول بيعه انجق بعد اداء الكتابة واقف اولسه لر بنه شفعه ايله اخذه قادر اولورلر حال آنكه وقت بيعده هنوز كتابت ادا اولنمديغندن ورثه سى دارنده تصرفه غير مقتدرلردر واكر حربى مستأمنك دار عزده مالك اولديغى دارى جوارنده دار اخرى بيع اولنديغى ظاهر اولسه آنى شفعه ايله اخذه قادر اولور زيرا حربى امانله دار عزده حاصل اولدقجه البته معاملاتنده حكم ذمى يده داخلدر بو صورتده بيعه واقف اولمادين دارينه عودت بعده بنه امانله دار عزه رجعت ايلسه بو صورتده شفعه ايله اخذينه رخصت ويرلمز زيرا دارينه عودت ايلدكده قطعا دار عزه داخل اولميان حربى منزلنه نازل اولمشدر حال آنكه بو مثللو حربى ايچون دار اسلامده نه من جهة الابتدا ونه من جهة البقا حكم شفعه غير حاصلدر كذلك بيع مرقوم دار الحربه رجوعندن صكره وقوع بولسه بنه معناى مشروح اوزره دعواى شفعه سى غير مسموعدر بنه دركه مرتدك دار الحربه لحوقندن اقدم جوار دارنده دار اخرى بيع اولنوب مرتد شفعه ايله دعواى اخذه شروع ايلسه قول محمد رحمه الله تعالى اوزره اخذى مشروع كوريلوب قول ابى حنيفه رضى الله عنه اوزره قبول اسلام ايتمدكجه بو دعواسى مسموع اولماز اما امرأهٔ مرتده بشقه‌در وبو اختلاف بز باب ما يوقف من امر المرتد اثناسنده على الاجمال ذكر وانبا قيلديغمز تصرفات مرتده ده وقوع اولان اختلافلرى اوزره بنا قيلنمشدر ومرتد حال ردتنده بيعه واقف اولدقده همان قبول اسلامله شفعه سنه طالب اولمازسه البته شفعه سى باطل اولور زيرا حين وقوفنده قبول اسلامله طلب شفعه ممكن ايكن تركله باطل قيلنمشدر والله تعالى اعلم

باب من المرتدين وغيرهم من مشركى العرب فى دار الحرب يجرى عليه السبى ومن لا يجرى ويكون حرا بالاسلام ومن لا يكون * يعنى مرتدبندن ومشركين عربدن دار الحربده بولنوب اوزرلرينه حكم سبى جارى اولوب اولميانلرى وقبول اسلامله احراردن قيلنوب قيلنميانلرى تفصيلده باب واجب التحصيلدر فيمانكه زوجين ردتله دار الحربه لاحقين اولوب زوجه دار الحربده زوجندن حامل اولوب وضع حمل ايلدكدن صكره مسلمين

اول ولدى صغير ايكن اسير قيلسه لر البته فئ اسلامده تقرير واسلام اوزره اجبار ايله تكدير اولنور زيرا ولد حكم اسلامده ابوينه تابع وصغير مزبورك ابوينده اصل اسلام واقعدر واصل اسلام بنفسه صغير ايچون سبقت ايلدكده بعد السبى اسلام اوزره اجبار اولنديغى كبى ابوينده سبقت ايلدكده دخى اجبار اوزره اصرار اولنور لكن ولد مزبور دار الحربده كبير اولوب آندن دخى بر ولد حاصل اولدقدن صكره مسلمين اول ولد الولدى اسير قيلسه لر اكرچه فيئده تقرير اولنور اما اسلام اوزره اجبار ايله تكدير اولنماز زيرا بونده اصل اسلام انجق جدنده واقعدر وبز باب بيان الوقت الذى يتمكن المستأمن فيه من الرجوع مسائلنده بيان ايلديك كه ولد حكم اسلامده جدينه غير تابعدر بناء عليه اسلام اوزره اجبار اولنميوب همان حكم سائر كفار اوزره برقرار قيلنور مؤلف اصابت معتاد عوده الله تعالى بالعوائد يوم الميعاد ديركه برمرتد مالى ايله دار الحربه لاحق اولدقدنصكره مسلمين اول مال اوزره استيلا ايلسه لر مال مزبور فئ اولوب ورثه سنه اعطا اولنماز زيرا حق ورثه انجق دار اسلامده ترك ايلديكى مالنده ثابت اولوب دار الحربه معيتنده الحاق ايلديكى مال البته مال حربى اولمغله آنده حق ورثه متثبت اولماز اما دار الحربه لحوقندن صكره عودت برله مالنى اخذ ودار الحربه ادخال ايلدكدنصكره مسلمين اول مال اوزره استيلا ايلسه لر بو بابده امام ابو حنيفه رضى الله تعالى عنه ديمشدر كه اول مالى سائر غانمينه اعطا قيلديغمز كبى ورثه يه دخى اعطا ايدرز وامام محمد رحمه الله تعالى ديمشدر كه عودتى لحوقيله قضادن اقدم ايسه ورثه يه اعطا اولنميوب غانمينه اعطا اولنمق ملتزمدر اما عودتى قضادن مؤخر ايسه آنده حق ورثه مقرر اولوب قبل القسمة بلاشئ وبعد القسمة قيمتيله اخذلرى ميسردر ومسئلهٔ مذكوره ده امامين مشار اليهما صبت سجال المغفرة عليهما مبانلرنده اختلاف حقيقى صورتباب اولميوب انجق امام ابو حنيفه رضى الله عنه ورثه يه وغانمينه اعطا ايدرز ديو اطلاق جواب ايدوب امام محمد رحمه الله تعالى تقسيم صواب ايلمشدر وتقسيم محررينلرنده اتفاق اوزره معتبردر كه عودتى لحاقيله قضادن اقدم اولدقده لحاق سابق حكم غيبنده اولوب انجق لحاق ثانيسى معتبر ولحاق ثانيده مالى يانده برابر اولمغله دار الحربه مالى ايله لاحق اولمق حكمى بونده مقرر اولور اما عودتى لحاقيله قضادن مؤخر اولدقده مالى ميراث ورثه اولمش اولوب كندو دخى حربى ايكن خروجله مال ورثه اوزره استيلا واحراز ايتمش اولديغى مقرر اولور ومال ورثه اوزره بشقه برحربى استيلا ايلدكدن صكره غنيمتده واقع اولمش اولسه ورثه ايچون قبل القسمة بلاشئ وبعد القسمة قيمتيله اخذى واسع كوريلديكى كبى بونده دخى واسع كوريلور بنه ديركه برمكاتب ردتله دار الحربه لاحق اولوب آنده كسب مال ايتدكدنصكره مسلمين آنى ماليله برابر اخذ ايدوب بعده قتل واعدام اولنسه كركدر كه اول مالدن كتابتنى ادا وباقيسنى ميراث ورثه قيلمغه اقدام اولنه اما حرّ مرتد بشقه دركه كسب مكاتبده حق مولاسى ثابت وحكم كتابت دار الحربه لحوقنده دخى متثبتدر وحكم كتابت موت حقيقى ايله باطل اولمديغى معلوم ايكن لحوقى كبى موت حكمى ايله باطل اولميه جغى بطريق الاولى محرز ومدر وكسبنده حق مولاسينك ثبوتى ادخال غنيمته مانع قوى اولمغله مكاتبك دار الحربده كسبى دار اسلامده كسبى ايله مساوى كوريلور اما حرّ مرتد دار الحربه لحوقله حربى اولوب دار الحربده حاصل اولان كسبنده مسلميندن برفردك حقى ثابت اولمديغندن اول كسب اوزره استيلا اولندقده فئ مسلمين قيلنمق متثبت اولور بنه ديركه برحربينك عبدى قبول اسلام ايلدكده بز باب المرأة من اهل الحرب تخرج مع رجل من المسلمين اثناسنده بيان واعلام ايلديك كه حربينك عبد مسلمى على وجه الفرار كلوب ياخود مسلمين آنى اسير قيلدقلرنده كندو نفسنى احراز ايتمش اولمغله حريتله بكام قيلنور اما مولاسى ايچون قصد تجارت اوزره دار عزه امانله داخل اولدقده مولاسنه مخالفت اوزره احراز نفسنى قصد ايتمكله عتقه نائل اوله مز انجق اسلامنه اعتبار ايله دار الحربه رجوعنه رخصت ويريلميوب همان امام المسلمين آنى برمسلمه بيع ايدوب ثمنى مولاسى كلوب اخذ ايدنجيه دك توقيفه همت ايدر كذلك قبول اسلام ايتميوب انجق قصد ذمتله على وجه الفرار دار عزه داخل اولدقده بنه حريته نائل قيلنور كه ذمت مدار احراز اولمقده منزلهٔ اسلامه نازل اولمغله عبد مرقومك طريق مذكور ايله مولاسى اوزره احراز نفسى حاصل اولمشدر اما دار عزه دخولى امانله واقع اولسه آندن قبول ذمت دخى جائز وواسع كوريلميوب كما فى الاول مولاسينك عبدى قيلنمغله وفاء اما نيچون دار الحربه راجع قيلنور وبيلك كركدر كه مرتدك لحوقيله قضا اولندقدنصكره ام ولدلرى وثلثدن مدبرلرى آزاد قيلنوب ديون مؤجله سنده حلولله امضا اولنور زيرا لحاق بعد القضا منزلهٔ موتنه نازل اولمغله موت حقيقيده ثابت اولان احكام بونده دخى حاصل اولور بنه ديركه برمرتد

عبد مسلمی یاخود امهٔ مسلمه سنی معیتنده طوعا اوکرها دارالحربه الحاق ایلسه هر بری علی حاله مملوك مرتد
قیلنوب نائل عتاق اوله مز وبعض فقها رحهم الله تعالی دیدیلرکه قول مذکور انجق قول محمد رحمة الله
تعالی علیه‌در وعند ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه مرتد مزبور شول داربحزده عبد مسلمی اشترا ودارالحربه
ادخال ایلین مستأمن منزلنه نازل ودارالحربه لحوقله حربی بی امان حکمنده داخل اولمغله عبد مزبور حریته
منقلب اولدیغی کبی بونلرك دخی حریتلری ایله حکم اولنمق لایق ومناسبدر وبعض فقها دیدیلر بلکه قول
مذکور قول جمیع ائمه‌در انجق ابو حنیفه رضی الله عنه مرتد مزبور ایله مستأمن مسفوری تفریق ایدوب دیرکه
مستأمن مسفور داراسلامده ایکن عبد مسلمی ملکندن ازاله اوزره مجبر ایدی لکن رعایت امان ایچون ازاله‌سی
انجق بیعله معتبر ایدی صکره قبل الازالة عبد ایله دارالحربه لاحق اولدقده اوزرینه مستحق اولان زوال
عبد تام ومتحقق اولدی اما مرتد مزبور قبل اللحوق بو مملوکی ملکندن ازاله اوزره مجبر اولمامغله عبد ایله
لحوقنده زوال ملکی معتبر اولماز که لحوقله حربی اولوب ملکنده عبد مسلمی بولنمغله شول حربی منزلنه نازل
اولورکه عبدی صکره‌دن دین اسلامده داخل اوله بنا علیه مسلمین مرتد مزبوری اول مملوك مسلمی ایله معا اخذ
ایلسه‌لر مملوك مرقوم شمدی حریتنه مظهر قیلنورکه نفسنی بنفسه احرازی احراز مسلمین اوزره سبقت
ایتمکله ید نفسی کندو نفسنده اقوی واظهردر واکر مسئلهٔ مزبوره ده مکان مرتده امرأهٔ مرتده بولنمش اولسه
حکم رقیقنده جواب ذکر اولنان قول صوابدر لکن نفسلرنده معنای فارق حاصلدرکه مرتده فیئده داخله
ومرتد غیر داخلدر بنه دیرکه برمرتد مملوکنی ردته دعوت ایدوب اول دخی اجابت برله معا دارالحربه لحوقلرندن
صکره مسلمین آنلری اسیر ایلسه‌لر اول مملوك فیئده تقرر ایلنور زیرا بو بابده مملوك دخی حربی اولدیغی ظاهر
ونفسنی احراز ایتمدیکی باهردر انجق مملوك مرقوم عبد ایسه امتناع اسلامله قتل واعدام اولنور وامه ایسه
حرهٔ مرتده منزلنه تنزیل ایله قتل اولنمیوب انجق اجبار اسلام اوزره حبسله تنکیل اولنور بنه دیرکه اکر برمرتد
مسلمه اولان امٔ ولدینی یامدبره سنی یامکاتبه سنی طوعا اوکرها نفسی ایله معا دارالحربه الحاق ایلیوب بعده
مسلمین بو مذکوراتی اسیر ایلسه‌لر جمله سی علی جمیع التقادیر حریتده تقرر ایلنورلر زیرا بونلرده حکم عتق
فی الجمله جاری اولمشدر وبز قریبا بیان ایلدیك که هیچ کندوده حکم عتق جاری اولمیان امهٔ قنه دخی بو حالت
اوزره اسر مسلمینه مظهر اولدقده البته آنك اوزرینه حکم حریت طاری اولور پس فی الجمله حکم عتقه
مظهر اولنلرده تقرر حریت اولی واظهردر بنه دیرکه مسئلهٔ مفروضه ده مرتد مزبور بو مذکوراتی ردته دعوت
وآنلر دخی اجابت ایتمش اولسه‌لر البته فیئده ادخاللرینه مبادرت اولنور وبونلرده فی الجمله جاری اولان حکم
عتاق فیئده ادخاللرینه مانع دکلدرکه بونلرك حاللری حرهٔ مرتده‌دن اقوی دکل ایکن حرهٔ مرتده سبیله فیئده
ادخال اولندقده بونلرك ادخالی بطریق الاولی واقعدر واکر برمرتد مدبری یاخود مکاتبی ایله معا دارالحربه
لاحق اولوب مذکورین دخی قبل اللحوق یاخود بعد اللحوق ردنده اکا موافق اولدقلرندنصکره مسلمین ایچون
مرتد ایله مصاحبلری متفق اولسه بو صورتده مولالری اوزره عرض اسلام اولنوب امتناع ایدرسه قتل واعدام
اولنور ومدبری عتقه نائل قیلنورکه عتقی موت مولاسنه متعلق ایکن موت مولاسی حاصل اولمشدر کذلك مکاتبی
دخی عتقه نائل قیلنورکه بدل کتابتدن حق مولاسی حین قتلده ساقط اولوب بدل مزبور ذمت مکاتبده دین اولوب
دین اصلا فیٔ اولمامغله فیٔ غانمینده ادخالی ممکن اولمدیغندن عهدهٔ مکاتبدن بالکلیه زائل اولمشدر وبدل کتابت
عهده‌سندن بالکلیه زائل اولمق البته عتقنه موصلدر لکن مسئلهٔ مذکوره‌ده مولالری بعد العرض قبول اسلام ایدرسه
البته ابقاء حریتی التزام اولنوب همان مدبر ومکاتب اوزره عرض اسلامه اهتمام اولنور آنلر دخی امتناع ایدرلرسه البته
قتل واعدام قیلنوب قبول ایدرلرسه کما فی السابق مولالرینك مدبر ومکاتبی اولمق اوزره ابقا اولنوب ادخال فیئه
اقدام اولنماز زیرا سبقت ایلین تدبیر وکتابت استرقاقه تملکه مانع اولمقده حریت کبیدر وحر مرتد سبیله
مملوك اولمدیغی کبی مکاتب ومدبر دخی مملوك اولماز اما مسئلهٔ مرقومه‌ده مکاتب ومدبر اسلام اصللری اوزره
برقرار اولمش اولسه‌لر بعد اسر المسلمین مولالری قتل اولنسون یاخود قبول اسلام ایلسون آنلر احراردن
قیلنورلر زیرا عبد قن دخی بو مثللو مواضعده احراردن قیلنمغله مدبر ومکاتب احراردن قیلنمق بالاولویة
ظاهر وآشکاردر لکن امرأهٔ مرتده مسلم اولان مدبری یامکاتبی ایله معا دارالحربه لاحقه اولدقدن صکره مسلمین
جمله سنی اخذ واستحصال ایلسه‌لر امرأهٔ مرتده بعد الاسر قبول اسلام ایلسون ایلمسون فیئده ادخال اولنوب
مدبر ومکاتبی نفسلرین آنك اوزرینه احراز ایتمش اولملریله حریته ایصال اولنورلر کذلك مسئلهٔ مفروضه ده

مدبر ومکاتب دخی مرتد اولمش اولسه‌لر ینه علی کل حال حریته ایصال اولنورلر اما سبقت ایلین مسئلهٔ رجل
مرتد بشقه‌در که بو مسئله ده امرأهٔ مرتده سبیله مملوکه اولمغله حکم میتده دخول ایتمشدر اما رجل مرتد
سبیله مملوك اولمامغله منزلهٔ میته نزول ایتمدیکندن عبیدی بعد الاسلام حالت اصلیه‌لرینه موصول قیلنورلر
والحاصل امرأهٔ مرتده اول بابده انجق قتل اولنمیان رجل مرتد ایله همحالدر وبز قریبا بیان ایلدیك که قتل اولنان
رجل مرتدك مدبر ومکاتبی حریته ایصال اولنورلر ینه دیرکه براهل بلده مرتد اولوب دارلری دار الحرب
اولدقدن صکره مسلمین آنلرك اوزرلرینه استیلا ایلدکدنصکره قبول اسلام ایلسه‌لر رجاللری احراز قیلنوب
حرائردن وامهات اولاددن ومکاتباتدن اولان نسالری ادخال فیئله اغتنام اولنورلر زیرا بونلر حرهٔ اصلیه اولوب
یاخود بعض اسبابله حریتلری ایله حکم اولنمش اولملریله منزلهٔ حرهٔ اصلیه ده نازله اولدقلرندن البته بعد الردة
سبیله فیئده داخله اولورلر ورجال مرتدینك ذکوردن اولان مدبر ومکاتبلری کما فی السابق تدبیر وکتابتلری اوزره
ابقا اولنورلرکه آنلرك اوزرلرینه حکم سبی اجرا اولنماز اما عبید وامالری بشقه‌در واکر مسئلهٔ مفروضه ده
رقیقلری مرتد اولمامشلر ایسه جمله سی احرار قیلنورلرکه نفسلرین مولالری اوزره احراز ایله کامکار
اولمشلردر بو صورتده رقیق مرقومیندن عبد قن یاخود امهٔ قنه بولنانلرده حکم عتاقه جاری اولمغله
دیلدیکی کمسنه ایله عقد موالاتی جائزدرکه کندو احراردن اولوب اوزرنده هیچ کمسنه نك ولایتی ثابت دکلدر
مطلب لا ولاء لاحد علی العبد المراغم
وعندیمزده اصل ثابتدرکه اهل حربدن فرار ایلین عبد مراغم اوزره برفرد ایچون حکم ولاغیر مثبتدر
ومدبر وام ولد بولنانلرده حکم عتاقه جاری اولوب مولالری اول وجهله مستحق ولا اولملریله مولالرینك ولالری
مقرر قیلنورکه ولا بعد الثبوت محتمل ابطال اولمامقده نسبله برابردر توضیحی اولدرکه طائفهٔ مرتدین رجاللرنده
سبی جاری اولمیوب آنلردن سیف یاخود اسلامدن غیری نسنه قبول اولنمامقده مشرکین عرب منزللرینه
نازللردر وحکم محرر مشرکین عربك مسلم اولان مدبرات ومکاتبات وامهات اولادلرنده حاصل اولدیغی کبی
بونلرده دخی حاصلدر بنه دیرکه اکر مرتدین یامشرکین عربدن برجماعت مسلمینك جواری مسلماتنی سبی
واقتسام ایدوب هر بری اخذ ایلدیکی جاریه‌یی ام ولد یامدبر یامکاتبه قیلدقدنصکره جماعت مزبوره قبول
اسلام ایلسه‌لر جواری مرقومه‌نك علی حالها ملکلرنده ابقالری التزام اولنور زیرا احراز ایله مملوکلری اولوب
مسلمات اولملریله دخی آنلرده عتقلری نافذ اولدیغی کبی تدبیر وکتابت واستیلادلری دخی نافذ قیلنور واکر جماعت
مزبوره قبول اسلام ایتمیوب انجق مسلمین دارلری اوزره استیلا ایلسه‌لر جواری مزبوره نیل حریتله کسب
اعتلا ایدرلرکه نفسلرین موالیلری اوزره احراز ایتملرکبی اولوب موالیلری دخی اهل حرب اولملریله احراز
ایله نفسلرینه تملك ایله امتیاز بولمشلردر کذلك مسئلهٔ مزبوره‌ده نساء مرتدانك مدبرین ومکاتبینی دخی حریته
نائل اولورلرکه نساء مرتدات استیلاء مسلمینله فیٔ اولملری منزلهٔ موتلرینه نازل اولور واکر مسئلهٔ مزبوره‌ده
جماعت مرقومه ذکور واناثدن رقیق مسلمینی اخذ ایدوب رقیق مرقومین دخی مرتدین اولمش اولسه‌لر
نظر اولنور اکر رقیق مزبور امهٔ قنه ایسه کرك جماعت مرقومه‌دن بررجلك امه سی اولسون وکرك برامرأه نك
امه سی اولسون البته فیئده ادخال واسلام اوزره اجبار ایله استذلال اولنور واکر عبد قن ایسه ینه نظر اولنور
اکر امرأهٔ مرتده نك یاخود مشرکهٔ عربیه نك عبدی ایسه احراردن قیلنوب عرض اسلامله مسلم اولورسه
ابقا اولمازسه قتلنه ابتدار اولنور زیرا مرتد حکم اسلام اوزره باقی اولمغله صورت مذکوره ده عبد مسلم رتبهٔ
حریته مرتقی اولدیغی کبی عبد مرتد دخی مرتقی اولور واکر رجل مرتدك یاخود مشرك عربینك عبدی ایسه
مولاسی قتل اولندقدن صکره اکا دخی عرض اسلام اولنوب قبول ایدرسه حریتله اکرام وایتمزسه قتل
واعدام اولنور واکر عبد مزبور مدبر یاخود مکاتب ایکن مولاسیله معا قبول اسلام ایلسه علی حاله ملك
مولاسنده ابقاسی التزام اولنور وعبید مذکورینك بیان ایلدیکیمز جمیع احوالده مولالریله برابر مرتدین اولان
عبید ایله همحاللردر بنه دیرکه برمرتد دار الحربده برامهٔ حربیه‌یی اشترا واستیلاد ایلدکدنصکره مسلمین
اول امه‌یی اسیر ایلسه‌لر البته فیئده تقرر اولنور زیرا آنده استیلاد ایله جاری اولان حکم عتاقه‌ده قوت اولمیوب
آنك حالی حرهٔ اصلیه‌دن اقوی دکل ایکن حرهٔ اصلیه حربیه اولدقده استرقاق اولندقده بونك استرقاقی
بطریق الاولی‌در لکن امهٔ مرقومه قبل الاسر قبول اسلام ایتمش اولسه اول بابده نفسنی مولاسی اوزره احراز
ایتمش اولمغله حریتله شادکام قیلنور بنه دیرکه برعربی مسلم دار الحربده اسیر ایکن برامهٔ حربیه‌یی تزوج ایدوب
آندن براوغلی ظاهر اولسه ابن مرقوم هم مسلم وهم مولای امه نك عبدی قیلنمق متقرردرکه ابن دینده

خبرالابو بنه ورق وحریتده والده یه تابع قیلنمق حکم مشتهردر بوندن صکره اول دارك اهلی قبول اسلام ایلسه لر
بنه ابن مرقوم علی حاله مولاسینك عبدی قیلنمق التزام اولنور که قبل الاسلام اکا مالك اولوب اسلامی دخی ملکنه
سبب استقرار واستحکام اولمشدر اما مسلمین اول دار اوزره استیلا ایلسه لر ابن مرقوم حر قیلنوب باباسی عشیرتنه
انتساب واتما ایدر که نفسنی منعهٔ مسلمینله مولاسی اوزره احراز ایتمش اولمغله حریت وانتسابی روئما اولور و باباسی
حربی اولمغله برفرد ایله عقد موالاتی صحیح اولماز اما صورت مفروضه ده باباسی حربی اولماش اولسه دیلدیکی
کمسنه ایله عقد موالاتی تصحیح اولنور واکر باباسی حربی اولوب مسلمین آنی اسیر ایتدکلرندنصکره صاحب السهم
آنی اعتاق ایلسه البته ولاسی باباسندن مولاسنه متحول اولور و بز کتاب الولاده بیان ایلدیك که ولاء عتاقه ولاء
موالاتدن اقوی در و ولد اوزره من جهة العتاقه ولاء مقصود بولنمدقده باباسی بعد العتق ولاسنی کندو
موالیسنه جرایدر بوندنصکره مؤلف باهر الاجلال دارالحربدن علی وجه المراغمه داراسلامه فرار ایلین عبید
اهل حرب اوزره برفردك ولاسی ثابت اولمدیغنه قصهٔ عبید اهل طائف ایله استدلال ایلدیکه رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حصن طائفی محاصره بیوردقلرنده بعض عبیدلری علی وجه المراغمه
جانب رسالتپناهی خارج اولملریله آنلری اعتاق بیوردیلر صکره مولالری کلوب رق اوزره ردلرینه طالب
اولدقلرنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اولئك عتقاء الله قول شریفلریله مولالرینی دفع ایلدیلر
و بو قول ساطعلری عبید مرقومین وامثاللری اوزره برفرد ایچون حکم ولا ثابت اولمدیغنه نص قاطعدر اگرچه
رسول الله صلی الله علیه وسلم عبید مرقومینی مولالرینه رد ایتمدکلری مرویدر لکن روایت مزبوره ده
مولالرندن مراد انجق مولی الموالاة اولوب عبید مرقومین وامثاللری بعض احرار کبی دیلدکلری کمسنه لر ایله
عقد موالاتلری جائز و بعد العقد ولالری مولی الموالاتلرینه رد اولنور دیمکدر بنه دیرکه برحربینك عبدی
دارالحربده قبول اسلام ایلدکدن صکره حربی آنی برمسلمه یاذمی یه یاحربی یه بیع وتسلیم ایلسه عبد مزبور
قول ابی حنیفه رضی الله عنه اوزره حریتله تکریم اولنور و بز بو مسئله یی شرح السیر الصغیرده بیان وتقریر ایلدیك
لکن مؤلف نحریر جواب مسئله یی کتاب مرقومنده وجه محرر اوزره ابهام ایله تحریر ایدوب انجق اشبو کتابدن
بو موضعده بسط وتفسیر اوزره دیدیکه عبد مرقوم بیع مجرد ایله آزاد اولمیوب بلکه بعد قبض المشتری عتقله
برمراد اولور ورأی صحیح انجق بو تفسیر صریحدر که عتقنده انجق ید مولاسندن خروجی معتبر اولوب خروج دخی
عقد بیعله ناتمام وانجق تسلیم مشتری ایله رسیدهٔ تمام اوله جغی مقرردر که عقد مجرد قبل التسلیم امر حکمی
اولوب دارالحرب دار احکام اولمامغله آنده انجق امر حسی مطمح نظردر بعده بنه بو موضعده مشتری مسلم
وذمی اولمغله حربی اولمق بینلرین تفریقده تدقیق حقیق ایدوب دیدیکه مسلم وذمی اهل دارمزدن اولملریله
عبد مسلم یدلرینه داخل اولدقده دار اسلامه خارج اولمش کبی اولمقده منزلهٔ عبد مراغمه نازل وحریته نائل
قیلنور اما مشتری بنه حربی اولدقده عبد مسلم ید اهل دارمزده داخل اولمدیغندن حکم عتقه نائل اوله مز
اما روایة السیر الصغیر اوزره بینلری هیچ تفریق اولنمایوب همان عبد مسلم هرنجانکه ملك مولای حربیسندن
زائل اوله البته وصول حریتله زائل اولور واولبابده مشتری حربی اولسون یاخود غیری اولسون البته ملك حربیدن
تمام زوالی حاصل اولور دیو توجیه وتلفیق اولندی لکن اصح اولان بو موضعده قول صحیحدر که مشتری
حربی اولدقده البته موقع بایع حربیده واقعدر وفی الاصل ملك بایع حربیده مملوك اولدیغی کبی شمدی ملك
مشتری حربیده مملوك اوله جغی ظاهر وشایعدر بنه دیرکه اگر برمرتد برعبد ذمیسنی طوعا اوکرها معیتده
دارالحربه الحاق ایلدکدن صکره مسلمین آنلری اسیر ایلسه لر عبد مرقوم حر اولوب تخلیهٔ سبیل ایله تسییر اولنور
زیرا اقر یاپیان ایلدیك که عبد مرقوم مسلم اولیدی کندو نفسنی احرازیله احراردن اولور ایدی پس ذمی اولدقده
دخی بویله در که مسلم ایچون ثابت اولان حرمت مرقومه ذمیده دخی ثابتدر واکر معیت مولاسنده نقض عهد ایتمش
ایسه البته فیئده ادخال اولنور که ملك حربیده حربی امان اولمش اولمغله اوزرینه استیلا اولندقده فیئده ادخالی
عدیم الاشکالدر واکر عبید مرقومك معیتکانده مدبر ذمی یاام ولد بولنسه بونلر دخی نقض عهد ایتمشلر ایسه
بعد الاسر احرار اولوب ایتمشلر ایسه فیئده برقرار اولورلر که نقض عهد ایله حکم اهل حربده استقرار ایتمشلردر
اما بونلر مولالریله برابر مرتد اولدقلرنده جواب مسئله بشقه درکه ذکر اولندی زیرا مرتد حر اولدقده بعد الاسر فیء
اولمادیغی کبی مدبر ومکاتب اولدقده دخی فیء اولماز اما اهل ذمتدن نقض عهد ایله دارالحربه لاحق اولان حر
اولدقده بعد الاسر فیء اولدیغی کبی مدبر ومکاتب اولدقده دخی فیء اولور بنه دیرکه اگر برمسلمك مدبری یامکاتبی

مطلب التعارض بين السير الكبير
والصغير في بعض المسائل

یا

یاام ولدی اسلام یاخود ارتداد اوزره دارالحربه آبق اولوب اهل حرب دخی آنی اخذ واستعباد ایلدکدنصکره
مسلمین آنلری اخذ واسیر ایلسه لر بنه حالت اصلیه لری اوزره یدمولالرنده ابقا وتقریر اولنورلر که مذکورین اسباب
سائره ایله محل تملك اولمدقلری کبی قهر مشرکینله دخی محل تملك اولمدقلرندن مشرکین آنلره مالك اولمامغله
مسلمین دخی اسر ایله مالك اولمامشلردر بوصورتده آنلردن رجل بالغ بولنانلری اوزره عرض اسلام اولنوب
قبولنده مولاسنه تسلیم ونکولنده قتل واعدام اولنور واناثدن بولنانلری قتل اولنمایوب اسلام اوزره اجبار
اولنورلر واکر آبق مرقوم عبد قن ایسه انده بین العلما اختلاف معروف واردر که معلوم اهل وقوفدر واکر برمسلم
برمملوکی ایله معا مرتد اولوب دارالحربه معا لحوقلرندن صکره اول مملوکی اعتاق یاتدبیر یاکتابت یااستیلاد ایلدکدنصکره
مسلمین آنی اخذ واسیر ایلسه لر مملوك مرقوم اخذ ایلینلرك فیئنده تقریر اولنور زیرا مولاسیله حربی اولمشلردر
وحربی مملوکی حربیسنی یدندن اخراج ایتمدکده اعتاقی باطلدر واولبابده تدبیر وکتابت واستیلادی دخی
موجب عتق اولمامغله مملوکی سببیله محل تملك اولمقدن اخراج ایلمز اما تصرفات مرقومه حربیدن دار اسلامده
واقع اولمق بشقه درکه آنده عتق یاخود استحقاق عتق موجب اولمغله مملوکی قهر ایله محل تملك اولمقدن اخراج ایدر
بنه دیرکه اگر اهل حرب برعبد مسلمی یاخود عبد ذمی یی اسر واحراز ایدوب ایجلرندن برکمسنه اکا تملك ایتدکدنصکره
آنی اعتاق یاتدبیر یاکتابت قیلوب بعده مسلمین اول عبدی یالکز یاخود مولاسیله معا اخذ واسیر
ایلسه لر عبد مرقوم حر اولوب تخلیهٔ سبیله تسییر اولنور زیرا عبد مرقوم بعد اسر المشرکین علی حاله
مسلم یاذمی ایکن شمدی منعهٔ جیشله نفسنی احراز ایتمکله حریتله کسب امتیاز ایلمشدر واکر مولای
حربیسندن تصرفات مرقومه دن بری ظاهر اولدقدن صکره مرتد اولوب صکره مسلمین آنی اخذ واسیر
ایتمش اولسه لر جواب مسئله بنه وجه مشروح اوزره تقریر اولنور زیرا حربینك عبد مسلمنده اعتاق
وتدبیر وکتابتی صحیحدر که مسلم بعد الحریه محل استرقاق اولمق تجویز وتصحیح اولنماز اما عبد حربی
بشقه در بناء علیه عبد مسلم حقنده دارالحربده جاری اولان عتاقه اوزرنده جریان سببه مانع قوی
اولمقده دار اسلامده جاری اولان عتاقه ایله مساویدر واوزرینه جریان سبی امر مستحیل اولدقده مولاسی
آنکله معا سبی اولنسون اولنماسون عبد مرقوم البته حر اولوب تخلیهٔ سبیل اولنور زیرا مولاسی معا سبی
اولندقده البته مولاسی فیئده ادخال اولنور وفیئده دخولی مدبر ومکاتبندن ملکنی ابطالده منزلهٔ موتنه انزال
اولنور ومعا سبی اولنمادقده عبد مرقوم علی وجه المراغمه مولای حربیسندن فرار ایله خارج کبی اولمغله بنه حکم
حریتده مندرج قیلنور لکن حربیدن تصرفات مرقومه ارتداد عبدندنصکره ظاهر اولمش اولسه جمله سینك
بطلانی باهر اولمغله عبد بعد اسر المسلمین فیئده ادخال واسلام اوزره اجبار ایله استدلال اولنور که ردتله حربی
اولوب حربیدن عبد حربیسی حقنده بطلان تصرفات مذکوره سی عدیم الاشکالدر والحاصل رجال مرتدیندن
استرقاق اولنمیان انجق حر الاصل اولانلردر اما حر الاصل اولمیانلر قهر ایله محل تملکدر که حریتلری اسلامله
متأکد اولمامشدر واسترقاقله منتقض اولمیان حریت انجق اسلامله یاخود دار اسلامله متأکد اولان حریتدر
بنه دیرکه اگر عبید مرتدین دارالحربده مولالرینی قهر واستعباد ایدوب بعده مسلمین جمله سنی اخذ واسیر
قیلسه لر جمله سی حریت اوزره تقریر اولنورلر زیرا مولالری احرار الاصل اولملریله عبیدلرینك غیری آنلری
سبی ایتمکله حریتلری باطل اولمدیغی کبی عبیدلری سبی ایتمکله دخی زائل اولماز وعبیدلری دخی مولالرینه
قهر ایله دارلری اوزره غلبه ایتملریله منزلهٔ مراغمینه نازل وحکم حریته واصل اولمشلردر اما اهل حربه عبیدلری
قهر ایله دارلری اوزره غلبه ایتدکلرنده جواب مسئله بشقه درکه آنلر قهر ایله محل تملك اولملریله آنلری عبیدلری
اسیر ایلدکده عبیدلرینك رقیقلری اوله جقلری بدیدار وعبیدلری دخی مولالرینه قهر ایله نفسلرین مولالری
احراز ایله احرار اوله جقلری آشکاردر بنه دیرکه برحربی مسلمیندن برعبد مسلمی اسیر ایدوب عبد مزبور
دارالحربده مرتد اولدقدنصکره آنی اعتاق ایلسه عتق باطل اولور زیرا ردتله حربی اولمشدر وحربینك عبد
حربیسنی دارالحربده اعتاقی باطلدر اما بعد الاعتاق سبیلنی تخلیه ایدوب عبد مزبور مولاسندن معتزل
وید قهرندن بالکلیه منفصل اولمش ایسه بو تقدیر اوزره احرارده داخل قیلنور زیرا عتق ایله حکم اولنمامق
انجق مولاسی آنی لسانی ایله اعتاق ویدیله استرقاق برله یدندن اخراج ایتمدکده حاصل ایکن شمدی یدندن
خروجی تمام اولمغله محذور مذکور زائل اولمشدر بوندنصکره مسلمین آنلری اخذ ایلدکده مولاسی اخذ ایلین
مسلمینك فیئنده ادخال اولنور که حربی اولمغله قهر ایله محل تملك ایدوکی عدیم الاشکالدر اما عبد مزبور

احراردن قبلنور كه حال ردنده حكم عتق آنده استقرار ايتمشدر ومرتد قهر ايله محل تملك اولمامقده حكم مسلمده
برقراردر پس اسلامى قبول ايدرسه حريت اوزره ابقا ونكول ايدرسه قتل وافنا اولنور اما مولاسى دارالحربده
بعد العتق آنى يدندن اخراج ايتمديكى صورتده مسلمين آنرى اخذ ايتمش اولسه‌لر ينه مولاسى بيان مشروح
اوزره فيئده ادخال اولنديغى كبى عبد دخى صكره دن دارالحربده قبول اسلام ايتمش اولسه دخى فيئده ادخال
اولنور كه بو صورتده يد مولاسندن خارج اولمديغندن ثبوت حريتله خوشحال اولمامشدر وفى الاصل دار اسلامدن
مأسور اولمغله مولاى قديمى ايچون قبل القسمة بلا شئ و بعد القسمة ديلرسه قيمتيله اخذى ممكن ومبسوردر
اما دارالحربده قبول اسلام ايتمش ايسه اكا عرض اسلام اولنوب قبول ايدرسه بيان مشروحله عمل ونكول
ايدرسه قتل واعدام اولنور ينه ديركه برحربى عبد حربيسنى اعتاق وسبيلنى تخليه ايلدكدنصكره اول دارك
اهلى قبول اسلام ايلسه‌لر عبد مرقوم حريتله بكام قبلنور كه يد مولاسندن تمام خروجله حر اولوب حريتى
دخى اسلامى ايله متأكد ومستدام اولمشدر واكر مولاسى بعد العتق آنى قهر ايدوب عبد دخى ملكرينه
رفع خصام ايتمكله ملكلرى عتق ايله حكم ومولاسنى آندن دفع وتبعيد ايتمش اولسه ينه حريت اوزره تأبيد
اولنور اما ملكلرى رق ايله حكم وعتقنى ابطال ايتمش اولسه ينه عبد اولمق اوزره مولاسنه ايصال اولنور
زيرا صورت اولىده قوت ملكلرى ايله نفسنى مولاسى اوزره محرز اولوب اوجهله عتقى متأكد وصورت ثانيه‌ده
حكم رقى متمهد اولمشدر واكر اهل حربدن برقوملك يدلرنده بولنان عبيد مسلمين مرتد اولوب ديار حربدن
داراحرايه هارب اولوب مولالرى اخذلرى اوزره قادر اولمامسه‌لر اولبابده منزلهٔ مراغمينه نازل اولملريله حريته
نائل اولورلر زيرا عبدك نفسنى احرازى دار اسلامله تام اولديغى كبى دار الحرب اخرى ايله دخى رسيدهٔ تمام
اولور و بو باب المراوضة على الامان بالجعل وغيره مسائلنده مواضع متعدده ده بيان وايراد ايلديك كه اهل
حرب اختلاف منعاتله ديار مختلفه‌دن تعداد اولنورلر بوندنصكره مسلمين اول عبيدى اسير ايتدكلرنده جمله‌سى
حريت اوزره تقرر اولنوب بعد عرض الاسلام امتناع ايدرلرسه قتل وتدمير اولنورلر زيرا اسر مسلميندن اقدم
حريته نائل اولمشلردر واحراردن اولان رجال مرتدين قهر مسلمينله حكم رقده داخل اولمازلر واكر عبيد
مرقومين دار اخرى يه هارب اولميوب بلكه اول دارك اهلى آنلرى سبى واحراز ايتدكلرندنصكره مسلمين
آنلرى اسير ايلسه‌لر بو صورتده فئ مسلمينده تحرير اولنورلر كه اسر مسلميندن اقدم رقيق اولملريله صكره
دخى رق اوزره تقرر اولنورلر نكته‌سى اولدر كه عبيد مرقومين ردتله اهل حرب اولملريله نفسلرين عند اسر المسلمين
منعهٔ مسلمينله محرزين اولمامشلردر واكر دار الحربده مستأمن بولنان برمسلم عبد حربيسنى اعتاق ايلسه
عبد مرقوم حريتله حلو المذاق اولور كه مسلم عبد معتقنى استرقاق ايده مز لكن جواب مذكور قول محمد
رحمه الله تعالى اوزره مبنيدر اما عند ابى حنيفه رضى الله تعالى عنه دار الحربده عبد حربى حقنده حكم
عتق مولاى حربيدن نافذ اولديغى كبى مولاى مسلمدن دخى غير نافذدر زيرا عندنده انجق جانب عبد معتق
معتبر اولوب عبد حربى دخى على كلا الوجهين قهر ايله محل تملك اولمغله آنده عدم نفوذ عتقى مقرردر
بوندنصكره مسلمين اول عبدى اسير ايلسه‌لر قول محمد رحمه الله تعالى اوزره نظر اولنورا كر حربى الاصل
ايسه اولدخى سائر احرار اهل حرب كبى فئ مسلمينده واقع اولوب مولاى مسلمك اوزرنده ثابت اولان ولاسى
سبى ابدنلرك آنده ثبوت ملكنه مانع اولماز زيرا ولا حكم نسب كبى اولوب برمسلمدن حربيده ثابت اولان
نسب اول حربيده قهر ايله تملكه مانع اولمدقده و لابطريق الاولى ممانع اوله مز واكر مرتد الاصل
ايسه احراردن قبلنور كه مرتدده نفوذ عتقدن صكره قهر ايله محتمل التملك اولمديغى آشكاردر
واكر مسلمين عبد مزبورى اسير ايتميوب انجق اول دارك اهلى قبول اسلام ايلسه‌لر قول محمد رحمه الله تعالى اوزره
ولاسى مولاسى ايچون اثبات واتمام اولنور كه عندنده مولاسينك عتقى نافذ الاحكام اولمغله الولاء لمن اعتق
قاعده‌سى اوزره ولاسى دخى نافذ اولوب بعده اسلاملرى ايله تأكد واستحكام بولمشدر پس عبد مزبورك برفرد ايله
عقد موالاتى مشروع اولماز اما قول ابى حنيفه رضى الله تعالى عنه عتق مولاسى باطل وعتقى انجق اهل دارك
قبول اسلامنده ظاهر اولمغله ديلديكى كسنه ايله عقد موالاته قادر اولور لكن قول مذكور ظاهر الاشكال
ومتعسر الانحلالدر كه عند ابى حنيفة رضى الله عنه عتق مولاسى باطل اولدقده عبد مزبور على حاله ملك مولاسنده
ابقا اولنمق لازم ايدى وعتق نافذ اولدقده مولاسى ايچون ثبوت ولاسنى مستلزم ايدى حال آنكه امام طحاوى
رحمة الله تعالى عليه بو اختلافى اصل نفوذ عتقده تقرير ايتميوب بلكه بعد العتق ثبوت ولاده تحرير ايلمشدر

مطلب ثبوت الولاء كثبوت النسب

وبز بو مبحثى كتاب العتاقده بيان ايلديك اما حربينك دار الحربده عبد حربيسنى اعتاقى شرط سابق البيانله
نافذ اولسه دخى ولاسنى موجب اولمامغله اهل دارى قبول اسلام ايلدكدنصكره عبد مرقوم ديلديكى كسنه ايله
عقد موالات ايلسه حكم صحتى مستوجبدر اما قول ابى يوسف رحمه الله تعالى بشقه‌در كه عندنده ولا شبه نسب
اولمغله دار الحربده نسب ثابت اولديغى كبى ولا دخى متثبت اولور لكن امامين مشار اليهما لازال نوال الآله يجرى
عليهما جوابنده ديرلركه ولاء عتاقه احكام مسلميندندر واحكام مسلمين دار الحربده جاريه اولميه جغى حكم
مستبيندر سؤال اولنورسه كه قبل ظهور الاسلام ناسك زمان جاهليتده اعتاق ايلدكلرى عبيدلرى واراردى
بعد ظهور الاسلام آنلرك ولاء عتاقه‌لرى مولالرينه برقرار قيلندى جوابده ديرزكه اعتاق مزبور ظهور تباين
دارندن اقدم ومسلمين ايچون حكم مشركيندن بشقه تشريع حكم مخصوصدن مقدم ايدى وشمدى دارلر
متباين وهر اهل دار ايچون حكم مخصوص متبين اولمغله حكم دار اسلامدن اولان ولاء عتاقه ميان اهل حربده
ثابت ومتمكن اولماز ينه ديركه برمسلمك دار الحربده مدبرهٔ حربيه ياخود امّ ولد حربيه‌سى بولنوب مسلمين
آنلرى اخذ واسير ايلسه‌لر هيچ برى فيئده تقرير اولنمازكه مولاى مسلمك رقى آنلرده باقى ومتحققدر اما آنلرى
اعتاق ايتمش اولسه حكم مسئله بشقه‌در كه بعد الاعتاق مولاى مسلمك رقى آنلردن زائل اولوب اهل حربدن
حرائر سائره منزلنه نازل اولملريله بعد الاخذ فيئده داخل اولورلر ينه ديركه برمسلم دار الحربده فوت اولوب مماليك
مرتدينى ترك ايلدكدن صكره مسلمين آنلرى اسر ايله خوشحال اولسه‌لر ايچلرندن رجل مدبر بولنانلرى حر اولمغله
فيئده ادخال اولنمازكه موت مولاسيله اعتاق اولنمشدر ورجل مرتد بعد العتق قهر ايله تملك واسترقاق اولنماز
اما مدبره وام ولدى فيئده ادخال اولنورلر كه آنلر دخى موت مولالريله آزاد اولنوب سائر حرائر مرتده ايله همحال
اولمشلردر ينه ديركه برمرتد عبد مسلمى ايله معا دار الحربه لاحق اولدقدنصكره عبد مزبور على وجه المراغمه
مولاسندن فرار ايله دار اسلامه عودت قيلسه نائل حريت قيلنور زيرا مولاسى حربى اولوب حربينك عبدى
قبول اسلام وذمتله على وجه المراغمة خارج اولدقده حريتى متحقق اولمغله اكا حق ورثه متعلق اولماز
كذلك دار اسلامه بطريق التلصص خارج اولدقده ينه حكم سابقده مندرج قيلنور كه مولاسندن
على وجه المراغمه هارب ومسلمينله بطريق المجاهدة غير محاربدر كذلك قصد قتال مسلمينله خارج اولوب
بعد القتال مسلمين آنى اسير ايلسه‌لر ينه حريتده تقرير اولنور كه هم مسلم وهم مولاى حربيسنه مراغمدر اما
مسئلهٔ مفروضه‌ده عبد مزبور ذمى ايسه البته اخذ ايلين مسلمينك فيئنده ادخال اولنور كه مراغمه ايله آزاد
اولدقدنصكره قتال مسلمينده نقض عهد ايله حر حربى اولمغله اسر ايله فئ اوله جغى عديم الاشكالدر
واكر بعد القتال مسلمين اول عبد مسلم وذمى يه ظفرياب اولميوب ينه مولالرينه رجوع ايلرندن صكره اول دارك اهلى
قبول اسلام ايلسه‌لر بو صورتده ينه مولالرينك ملكنده مستدام قيلنورلر كه مولالرينه رجوعلرنده مراغم
اولمدقلرينى اعلام ايتمشلردر واكر اول عبد مسلم وذمى دار اسلامه امانله قادم اولسه‌لر بردخى رجوعلرينه
رخصت ويريلميوب همان بيعله توقيف ثمنلرى لازم اولور زيرا خروجلرى على وجه المراغمه حاصل اولمديغندن
حريته نائل اوله مزلر ومسلم وذمى اولدقلرندن دار الحربه اعاده‌لرى غير ممكن وامان ويرلديكندن آنلرده
ثابت اولان حرمت ماليت حربيه وجوب رعايت متبين اولمغله وجه مشروح اوزره عمل متعين اولمشدر واكر
حربينك عبد حربيسى امانله بطريق المراغمه خارج اولسه مراغمه ايله آزاد اولوب حكم ذمتده مندرج قيلنور
زيرا نفسنى دار عزايله احرازه طلب ورضاسى آندن ذمت مسلمين اولمغه دليل ارتضادر اما قصد تلصص ياخود
قصد قتال ايله خارج اولوب مسلمين آنى اسير ايلدكلرنده عبد مزبور حربى اماز اولمغله البته فيئده تقرير اولنور
اما بو مثللو دار بمزده حاصل اولان حربى بى امان عند ابى حنيفة رضى الله عنه فئ جماعت مسلمين اولوب عند محمد
رحمه الله تعالى فئ خاصهٔ آخذين قبلنور انتهى والله اعلم

باب مايجوز الشهادة عليه بالردة ومالايجوز* يعنى مرتد اوزره ردتله شهادت مسموعه اولوب اولميان صورتلرى
تصويرده باب واضح التنويردر شارح الكتاب عفى الله تعالى كتابه يوم الحساب ديركه بز باب الاسير والمفقود ومايصنع
بما لهما اثناسنده بيان ايلديك كه اسيرك انجام كارى نمايان اولمدقجه تقسيم مالى وتزوج امرأه‌سى جائز وشايان
كوريلمزكه معلوم الاثر اولميان اسير حكمده مفقود ايله سياندر اكر براسيرك ورثه‌سى دار الحربده ارتدادى اوزره
اقامت بينه‌يه شروع ايلسه‌لر اول بابده ايكى مسلم عدلك شهادتلرندن غيريسى مسموع اولماز زيرا اصل اسلامى
معلوم اولمغله مسلم اوزره مسلمين عدلينك غيرلرينك مادون الردة اولان برامر ايله شهادتلرى حجت اولماز ايكن

ردتله حجت اولیه جغی بالاولوبه مجزو مدر مؤلف مرضی القضاء ارضاه الله تعالی بمافوق الرضا دیرکه
ایکی مسلم عادل ردت اسیر ایله شهادت ایتدکلرنده کرکدرکه قاضی اسیر ایله زوجه سی میاننده وقوع فرقتله قضایه
ومالنی بین الورثه تقسیمه مبادرت ایلیه زیرا قضاء قاضی حکم میتده دخولنی مقتضی اولمشدر بوندن صکره
اول اسیر اسلام اوزره کلوب اوزرینه شاهدلرك شهادت ایلدکلری ردتنی انکار ایدرسه کرکدرکه قاضی اول
انکار ایله مقدماخصم شرعی اوزره حجتله سبقت ایلین قضاسنی ابطاله درکار اولمیوب همان اول انکاری اسلام
مستقبلی موقعنده اعتبار ایتمکله حقنده سائر مرتدینك حکم معروفنی آشکار ایدوب عورتنی وید وارثنده
بعینه قائم بولنان الردن غیرمالنی اکارد وتسلیمه اجتسار ایلیه کذلك مسلم اسیرك مکاننده ذمی بولنوب اوزرینه
نقض عهد ایله اقامت بینه اولنسه آنده دخی احکام مشروحه متبینه اولور انجق بونده شهادت ذمی اوزره
قائمه اولغله شهادت اهل ذمت دخی قبول اولنور اما مسئلهء اولی بشقه‌در واکر قاضی ردت اسیر ایله شهادتی
استماع ایدوب هنوز ردتیله قضا ایتمشیکن اول اسیر اسلام اوزره کلوب مرتد اولدیغنی انکار ایلسه جمیع مالی
ملکنده برقرار قیلنور زیرا قضاء قاضی مرتدك دارالحربه لحوقنه متصل اولمدقجه مالی ورثه سنه واصل اولمامغله
اسلامله عودت ایلدکده ردتی تخلل ایتمش اولسون اولمسون مالی علی حاله ملکی اوزره حاصل قیلنور بعده
شاهدین مذکورینك احوالندن ناسه سؤال اولنور اکر تعدیل وتزکیه ایدرلرسه عورتی باین اولورکه بینونت مرأه
نفس ردتله ثابت اوله جغی امرمتبیندر لکن امولدلرینك عتقلری ایله حکم اولنماز که آنلرك عتقلری انجق موتله
حاصل اولوب نفس ردتله ثابت اولماز حال آنکه ردت ایچون حکم موت انجق قضاء قاضی به اتصالله متثبت اولور
سؤال اولنورسه که قاضی بینونت مرأه سیله قضا ایلدکده البته دارالحربده ردتیله قضا ایتمش اولور وقضاء مزبور
البته عتق امهات اولادینی اقتضا ایدر جوابنده دیرزکه بویله دکلدر زیرا مرتد دارالحربه لاحق اولسه دخی قاضی
لحاقیله قضا ایتمدکجه عتق امهات اولادی متحقق اولماز وبو بابده قاضی انجق بینونت مرأه واقع اوله جق مرتبه‌ده
مقدار حاجتله قضا ایتمکله قضاء مزبور عتق امهات اولادینی اقتضا ایلمز لکن قاضی بر ذمی اوزره نقض عهد ایله
شهادتی استماع ایلدکدن صکره ذمی بلا استیمان جدید رجوع ایدوب نقض عهدینی انکار ایله نزاع ایلسه
بوصورتده عندالقاضی عدالت شهود بدیدار اولمش ایسه آنی فیء مسلمین قیلمغه ابتدار ایدرکه حجت مرقومه ایله
البته عورتی باین اولوب بینونتی دخی انجق نقض عهد ایله وحقیقة وحکما تباین دارینله ممکن اولمغله قاضینك
بوقضاسی البته نقض عهد ایله قضاسنی متضمن اولور وقضاء مزبوردن صکره ذمی مرقوم حربی اولوب
بلاامان داریمزده حاصل اولمش اولمغله کندو فیئده داخل ومالنه ورثه سی نائل قیلنور اما مسئلهء مزبوره‌ده
استیمان جدید ایله رجوع ایدوب نقض عهدینی انکار ایله نزاعه شروع ایدرسه بینه نقض عهدی عندالقاضی
حجتله ثابت اولدیغندن بینونت مرأه سیله حکم ایدوب انجق مالنی کندویه رد وتحویلله آنی شول ذمی منزلنه
تنزیل ایدرکه نقض عهدی معلوم ایکن قاضی میراثنی بین الورثه تقسیم ایتمدین عودتله بینه ذمت مسلمینی تحصیل ایلیه
وقاضی ذمی مسفورك دخی ام ولدلرنده ومدبرلرنده عتقله قضا ایلمزکه آنلرك عتقلری تباین دار ایله حاصل اولمیوب
انجق موتله حاصل اوله جغی هویدادر امابینونت مرأه بشقه دربنه دیرکه ایکی مسلم براسیر اوزره عورتی ثلاثا
تطلیق ایلدی دیو شهادت ایلسه لرکرکدرکه قاضی اول شهادتله قضایه مباشرت ایلیه زیرا اسیر البته
غائب اولمغله غائب اوزره بینه ایله لزوم ماله قضا صحیح اولمدیغی کبی طلاق وعتاقله دخی تصحیح اولنماز
لکن عورتی معتده اولدقدن صکره زوج آخری تزوجه رغبت ایدرسه اکا بینها وبین الله تعالی رخصت واردرکه
زوجی حاضر اولیدی قاضی اول بینه ایله فرقتلری ایله قضا ایده جکی ظاهر ومتمیز اولمغله عورت اول حجته
اعتماد ایله بعدالاعتداد تزوج ایتمك جائز کوریلور بوصورتده عورت تزوج ایدوب بعده اسیر کلوب طلاقنی انکار ایلسه
اولبابده عورت طلاقله اسیر اوزره اعادهٔ بینه ایدرسه قاضی طلاقنی تنفیذ ونکاح جدیدی برقرار ایدر
اما اعادهٔ بینه ایده مزسه قاضی ایچون اول خصم اوزره قائم اولمیان بینهٔ سابقه ایله تنفیذ طلاقی ممکن اولمامغله
همان آنی زوج ثانیدن تفریق واسیر اوزره رد ایتمك امرمتعیندر بنه دیرکه ایکی شاهد اسیر اوزره موتی یاخود
مقتولیتی ایله شهادت ایلسه‌لر کرکدرکه قاضی موت وقتلی ایله قضایه مبادرت ایلیه زیرا بوبینه ردتی اوزره
بنه کبی خصم اوزره قائمدرکه ورثه سی ترکه سنه واضع الید اولنلر ایله مخاصملردر اما حکم طلاق بشقه‌در
لکن موت اسیر ایله شهادت ایلین انجق واحد عدل ایسه قاضی ایچون اول شهادتله قضا جائز اولمیوب انجق
عورت ایچون اول شهادتله بعدالاعتداد تزوج جائز کوریلور بوندن صکره مؤلف اصابت معتاد موت ونسب

ونکاح کبی اوزرینه تسامعله شهادت جائز کوریلن موادی ذکر وتعداد ایلدی لکن فصول مذکوره باب الاسیر
والمفقود اثناسنده فی الجمله ذکر وتقریر اولنمغله بومحلده ترك وتأخیر اولندی بنه دیرکه براسیر اوزره انجق
واحد عدل ارتداد ایله شهادت ایلسه اشبو کتاب السیر الکبیرك روایتی اوزره عورت ایچون اعتداد وتزوجه رخصت
ویریلمز اما کتاب الاستحسانده ذکر ایلدیکی بشقه‌در وبز ایکی روایتك وجهلرینی باب مذکورده بیان ایلدیك کذلك
واحد عدل اسیر اوزره عورتی ثلاثا تطلیق ایلدی دیو شهادت ایلسه حکم قیاس اوزره بنه اعتداد وتزوجنه
رخصت ویریلمزکه اصل ملك نکاح انجق شهادت شاهدینله ثابت اولدیغی کبی مزیل ملك نکاح دخی انجق
شاهدینله متثبت اولور لکن حکم استحسانده شهادت مزبوره شهادت موتله سیاندرکه هربری حق عورتده امردینی
اولان حل تزوجله شهادتدر وبرباب مرقومده بیان ایلدیك که خصم جاحد حاضر اولمدقجه خبر واحد امردینده
حجت وبرهاندر امابو کتابك روایتی اوزره حکم ردت بشقه‌درکه خبر ردت خبر مستنکر نادر الوقوعدر اما خبر طلاق
اویله دکلدر وهم ردت رجله استحقاق قتل متعلق اولور حال آنکه خبر واحد استحقاق قتلده حجت اولماز
اما طلاق اویله دکلدر لکن حکم ردتده دخی روایت کتاب الاستحسان اصحدرکه آنده دخی خبر واحد حل تزوج بابنده
مقبول ومصححدر زیرا مؤلف اصابت مسیر حکم ردتده شو وجهله تقریر ایلدیکه بررجل وایکی امرأه اسیر اوزره
ردتله شهادت ایدوب یاخود ایکی شاهد ایکی شاهدك شهادتلری اوزره شهادت ایلسه‌لر کرکدرکه قاضی استحلال
قتلندن غیری احکام سائره‌ده اسیر اوزره ردتله قضایه مبادرت ایلیه وشهادت واحد ایله حکم قتل ثابت اولمدیغی کبی
شهادة النساء مع الرجال ایله وشهادت علی الشهادة ایله دخی متثبت اولماز ایکن بونلر قتلك غیری احکامده ثبوت
ردته مدار اولدقده شهادت واحد دخی حل تزوجه مدار اوله جغی بدیدار اولور کذلك بررجل وایکی امرأه بر ذمی
اوزره نقض عهد ایله شهادت ایدوب ذمی دخی انکار ایلدکده بوشهادتله امام المسلمین قتلنه ابتدار ایتمیوب انجق احکام
سائره‌ده آنی ناقض العهد اعتبار ایتمکله فیء مسلمین قیلمغی اختیار ایدر زیرا شهادة النساء مع الرجال شهادتله ثابت اولان
امورده حجت شرعیه‌در اما شبهاتله مندرئه اولان امورده حجت مرعیه دکلدر نته کیم سرقه ایله شهادتلرنده دخی
بویله‌در کذلك بررجل وایکی امرأه برنصرانی اوزره اولاقبول اسلام ایدوب بعده مرتد اولدی دیو شهادت ایدوب
نصرانی دخی منکر اولدقده بنه حجت محل شبهه اولمغله قتلنه اقدام اولنمیوب انجق اسلام اوزره اجبار اولنور بنه
دیرکه ایکی ذمی بر ذمی اوزره اولاقبول اسلام ایدوب بعده مرتد اولدی دیو شهادت ایلسه‌لر بوشهادتلری اصلا
قبول اولنماز زیرا زعم شاهدین اوزره اول ذمی مرتددر واوزرینه شهادت غیرمسلمین حجت اولمامقده مرتد منزلهٔ
مسلمده‌در پس شاهدین مسفورین آنك اوزرینه شهادتلری مقبوله اولمدیغی زعم اوزره ایکن شهادته متهم
اولدقلرنده اول شهادتله قضا اولنمق اصلا جائز اولماز والله تعالی اعلم

باب المرتد یصیب الحد وغیره * یعنی مرتد حدی موجب اولوب اولمیان قبایحی ارتکابله اوزرینه حد ایجاب اولنوب
اولمامقده باب لازم الاستیعابدر شیخ امام یعنی شارح همام علیه رحمة ربه المنعام دیرکه اصل شرعی اولدرکه
احکام شرعیه‌ده اول حکم که کفر آنك ابتداء وجوبنه منافی اولمیه بقاسنی بطریق الاولی نافی اولماز واول عقوبت که
کفر آنك ابتداء وجوبنه منافی اوله البته بقاسنی نافی اولور زیرا عقوبتلر البته شبهاتله مندرئه‌در وشبهاتك اقواسی
اول عقوبته منافی اولان نسنه‌در وکفرك موجب عقوبت اولان سببه اقترانی وجوب عقوبته مانع اولدیغی کبی
بعد الوجوب وقبل الاستیفا عروضی دخی استیفاء عقوبته مانع اولور وقدرت استیفاء عقوبت منعدم
اولدقدنصکره وجوب استیفاسی دخی زائل ومنهدم اولور بواصل شرعی تأصیل اولندقدن صکره فروعنی
تفصیل ایدوب دیرزکه برمسلم برکسنه‌نك مالنی اخذ وانتهاب یاخود موجب قصاص اولان جنایتی ارتکاب یاخود
برمسلم اوزره افترا برله حد قذفی استیجاب ایتدکدنصکره مرتد اولوب یاخود شنایع مرقومه‌یی مرتد ایکن دار اسلامده
اکتساب ایدوب بعده دارالحربه التحاق ونیچه زمان محاربهء مسلمینه تشمیر ساق ایلدکدن صکره دار اسلامه
عود والتصاق ایلسه اول بابده قبول اسلام ایلسه دخی جمله سیله مؤاخذه سنه اهتمام اولنور زیرا حقوق مزبوره
دار اسلامده اسبابنی اکتسابله واجب اولدقدنصکره محارب مسلمین اولمق وجوبنی سالب اولماز کورمزمیسنکه
برمستأمن دار اسلامده بونلردن برینی مرتکب اولدقده حقوق عبادی متضمن اولمغله مؤاخذات مرقومه‌یی
مستوجب اولور پس مرتد دخی بویله‌در اما شخص مرقوم شنایع مذکوره‌یی ردتله دارالحربه لحوقندنصکره
ارتکاب ایدوب صکره قبول اسلامله عود وایاب ایلسه هیچ بریله مؤاخذه اولنمیه جغی بی ارتیابدرکه ارتکابی
دارالحربده حربی ایکن وقوع بولمشدر وحربی محارب مسلمین ایکن مرتکب اولدیغی شنایعله بعد الاسلام

مؤاخذه اولنمق غیر مشروعدر حتی الاسلام یجب ماقبله حدیث شریفی قبول اسلام مقدما ارتکاب اولنان
فضایحی قاطع اولدیغنه برهان ساطعدر و بزباب اثبات النسب من اهل الحرب من السبایا اثناسنده وغیریده
بیان ایلدیك که اهل حربك تأویل باطللری کندو حقلرنده ترتب احکامده تأویل صحیحه ملتحقدر که مسلم معاملات
مذکوره ایله اهل حربله معامله ایتدکده مؤاخذه یه مستحق اولمدیغی کبی اهل حرب دخی مسلمله معامله ایتدکده
مستحق اولماز ومرتد دخی بعد اللحاق حربی اوله جغی متحققدر اما برمسلم زنا وسرقه وقطع طریق مثللو حقوق
اللهدن حدی موجب برسیئه یی اکتسابدن صکره مرتد اولوب یاخود آنی بعد الردة داراسلامده ارتکاب ایدوب
بعده دارالحربه لحوق وبعده داراسلامه عود وایاب ایلسه هیچ بری ایله مؤاخذه اولنمیه جغی بی ارتیابدر که بومثللو
حقوق اللهدن اولان حدودك اسبابی ارتکابی وقتنده مستأمن کبی حربی اولق وجوب حدوده مانع اولدیغی کبی
حربیت صکره دن عارض اولدقده دخی بقاء وجوبه مانع اولور انجق حقوق عباد ایله مؤاخذه اولنمقده
مستأمنله برابر اولمغله سرقه ده ضمان ماله وقطع طریقده عمدا قتل نفس ایتمش ایسه قصاصله مؤاخذه سی
مقرر در لکن قطع طریقده خطأ قتل نفس ایتمش ایسه قتل مزبور قبل الردة واقع اولمش ایسه دیتی عاقله سی
اوزره واجب اولور و بعد الردة واقع اولمش ایسه کندو مالنده مستوجب اولور که تعاقل انجق باعتبار التناصر
اولمغله مسلمیندن فرد واحد مرتده ناصر اولمیه جغی ظاهر و باهردر کذلك برمسلم شرب خمر یاخود وصول حد
سکردن صکره مرتد اولوب بعده لحوق دارالحربدن اقدم قبول اسلام ایلسه ینه مؤاخذه سنه اقدام اولنماز که
کفر اول حدك ابتداء وجوبنه مانع حتی ذمی ومستأمن اوزره وجوبی ممتنع اولدیغی کبی بعد الوجوب عروضی
دخی بقاء وجوبنه مانعدر کذلك شرب وسکری مرتد اولوب یدامامده محبوس ایکن ارتکاب و بعده قبول اسلام
ایتمش اولسه ینه حد ایله مؤاخذه سنه اقدام اولنماز که اول ارتکابی حال کفرنده التزام ایتمشدر نکته سی
اولدر که کافر البته اباحت خمر وسکری معتقددر وحدود شرعیه انجق اسباب حدودی ارتکابدن زجر ایچون
تشریع اولنمغله اول اسبابی ارتکاب ایلین حرمتنی معتقد اولمق لازمدر که حقنده تشریع زواجر نافع اوله امامرتد
مزبور حالت مزبوره ده حدود اللهی موجب اولان اسباب سائره یی ارتکاب ایتمش اولسه اجراء موجبلرینه
شتاب اولنور که مرتد البته آنلرك حرمتلرینی معتقد ویدامامده محبوس اولمغله اوزرینه اقامت حدود امر ممکندر
اما اسباب مزبوره یی یدامامده محبوس دکل ایکن التزام ایدوب بعده دارالحربه لحوق ایتمدین قبول اسلام ایلسه
اوزرینه اقامت حدود جائز وواسع کوریلمز که ارتکابی محارب مسلمین ایکن واقع اولمشدر نکته سی اولدر که
مرتد نفس ارتداد ایله البته وقت قدرتنده جواز محاربهٔ مسلمینه اعتقاد ایدر انجق عند الامام محبوس اولدقجه
محاربه یه استعدادی اولمدیغندن اهل حربدن تعداد اولنماز اما یدامامه واصل اولمیه جق مرتبه ده مکان
بعیده ده بولندقده محاربه فی الجمله ممکن اولوب کندو دخی جواز محاربه یی اعتقاد ایلدیکندن لاحق دارالحرب
حکمنده داخل اولوب اهل حربدن تعداد اولنور واکر برمسلم قصاصی یاخود حد قذفی مستوجب اولوب
بعده مرتد ودارالحربه لاحق اولدقدن صکره مسلمینه نیازایله سزکله مصالحه ایدرم مستوجب اولدیغم حد
اوزره بکا اعطاء امان شرطی اوزره دیو رجایه سرآغاز ایلسه مسلمیندن برفرد ایچون اکا اولوجهله اعطاء
امانه جواز یوقدر زیرا شرط مذکور حکم شرعه مخالفدر قال علیه السلام کل شرط لیس فی کتاب الله فهو باطل
وهم اول حد واجبده حقوق عباد دخی متمکندر که قصاص محض حق ولی اولمغله آنده غیر ایچون ولایت اسقاط
غیر ممکندر وحد قذفده حق مقذوف شویله متمکندر که مقذوف ایچون دخی اول حقی عفو ایله اسقاط غیر ممکندر
بناء علیه اول مرتده وجه مذکور اوزره اعطاء امان ایلین مسلم البته حقنده وفاسی ممکن اولمیان شرطی
ملتزم اولمش اولور که التزام مذکور البته فسادی مستلزمدر بویله یکن امام المسلمین اکا وجه مذکور اوزره
اعطاء امان ایلسه اول امانه وفاسی جائز وشایان اولماز قال علیه السلام ردوا الجهالات الی السنة یعنی
جهالتلریکزی ترك وسنت سنیه یه میل ایدیکز وامامدن امان مرقوم اثر جهل ایدیکه مظالم عباددن اولان شیئی
مرتد ایچون ترك ایلمکی شرط ایتمشیدی همان اول شرطه التفات اتمیوب عند طلب الخصم حد لازمی اوزرینه
اقامتله اجرای سنت واحیای شریعت ایدر بوصورتده مرتد مزبور شرط امانکزه وفا ایتمزسکز نی مأمنه
رد ایدوب بعده بکا ظفر بولورسکز اجراء حد ایدیکز دیو نزاعه شروع ایلسه بوتزاعی بروجهله مسموع اولماز که
مرتد یدامامه واصل اولدقدن صکره آنی محارب مسلمین اولمق اوزره دارالحربه اعاده سی قطعا مشروع اولماز
واکر مرتد مزبور صلح مذکوره عازم اولدقده مسلمین دخی آنك مرامنه مساعده اولنمدقجه داراسلامه خارج اولمیه جغنه

مطلب حد القذف لا یسقط بعفو المقذوف

جازم اولسه لر کرکدر که اکا بروجهله اظهار معامله ایده لر که هم دلخواهی اوزره اعطاء امان ایتدکلرینی
ایهام ایدوب هم ارتکاب کذبدن سالم اوله لر یعنی ان فی المعاریض لمندوحة عن الکذب مصداقنجه
محتمل الوجهین اولان معاریض کلامی اکا القا برله کذبدن تخلص واتقا ایده لر ومعنای مذکور حق محاربینده
جائز ایدوکی امر مستبیندر قال علیه السلام الحرب خدعة و بزباب الحرب کیف یعاوله اثناسنده ذکر وانبا
ایلدیك که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یوم خندقده فلعلنا امرناهم بذلك حدیث بلاغت
اشتماللرنده معاریض کلامی استعمال بیورمشلردر نکته سی اولدر که ارتکاب کذب رخصت شرعیه دن
بالکلیه مقطوع اولمغله مسلم ایچون فی حال من الاحوال تعمد کذب ایلمك مشروع اولماز بوصورتده مرتد مزبور
مرام مسلمینه اطلاع اله اکا بطریق النص اعطاء امان اولنمدقجه دخول دار اسلامدن امتناع ایلسه کرکدر که
مسلمین اکا دلخواهی اوزره اعطاء امانده انقیاد ایدوب انجق کلام صلحده متفطن اولمیه جغی وجه اوزره
نقض صلح ایده جك بعض کلماتی ضم وازدیاد ایتمکله مرتدی تحصیلله اجراء شریعته اجتهاد ایده لر و بوبابده اصل قوی
شول حدیث مرویدر که رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه وفد ثقیف یعنی اهل ثقیفدن
ایلچی کلدکده یا محمد بز قومیز مؤمنین اولورز لکن انحنا ایتمك یعنی نماز قیلوب رکوع وسجود ایتمك
شرطی ایله دیدیلر ورسول الله علیه السلام آنلر ایله اول وجه اوزره مصالحه یی قبول وتقریر ایدوب انجق شروط
مصالحه لرین جامع اولان کتاب صلحك آخرنده علی ان لهم ما للمسلمین وعلیهم ما علی المسلمین یعنی سائر مسلمین ایچون
حاصل اولان نسنه آنلر ایچون دخی حاصل وسائر مسلمین اوزره واجب اولان آنلر اوزره دخی واجب اولمق اوزره
لفظ شریفنی کتب وتحریر ایلدیلر و بولفظ شریفی کلام اولی ناقض عد ایدوب آنلری بعد الاسلام اداء صلوتله
دخی مؤاخذه یه متنهض اولدیلر لکن مسلمین بوصنعته دخی قادر اولمیوب دلخواهی اوزره اعطاء امان ایدرلرسه
ینه وفاء امان جائز وشایان کوریلمز که بوعهده وفالری شرعا حرام وسبقت ایلین اعطاء عهدلری دخی شرعا حرامدر
و برحرامی ارتکاب قطعا حرام آخری ارتکابه طریق جواز اولمیه جغی معلوم انامدر کذلك مرتد ینیدن
برطائفه ذمت مسلمین اولوب اداء خراج ایتملری اوزره مسلمیندن طالب امان اولسه لر آنلره دخی اول وجه اوزره
اعطاء امان جائز وشایان کوریلمز زیرا قتل مرتد حد مستحق ایکن مقابلهٔ مالده اقامت حدی ترك وتأخیر
غیر جائز ایدوکی محققدر وهم اهل حربله عقد ذمتدن مقصود مال اولمیوب انجق حربینك معاملاتنه راجع اولان
امورده احکام مسلمینی التزامدر واحکام مسلمین مرتد اوزره عن اصل لازمه ایکن اکا اعطاء ذمتده اخذ ماله
اظهار رغبتدن غیری غرض یوقدر حال آنکه معنای مذکور حرامدر بویله ایکن مسلمین آنلره اعطاء ذمت ایتمکله
دار یمزه قادم اولسه لر آنلره عرض اسلام اولنوب امتناع ایلدکلرنده قتللری لازمدر واولبابده مأمنلرینه ردلری
فی حال من الاحوال تجویز واستحلال اولنماز که مرتد قبول اسلام ایتمدکده آنك اوزرینه حکم قتل بطریق العین
مستحق اولمغله قطعا ترك واهمال اولنماز قال علیه السلام من بدل دینه فاقتلوه واکر طائفهٔ مرقومه
مسلمیندن موادعه یه طلبکار اولسه لر آنك حکمی باب الموادعه ده ایراد اولندیکه امام ایچون آنلر ایله موادعه
جائز وسزاوار اولماز مکر مسلمینده آنلر ایله قتاله قدرت اولمامغله تحقق ضرورت آشکار اوله اول حینده دخی
موادعه اوزره آنلردن اخذ جعل البته ممنوعدر که جعل البته شبیه خراج اولوب مرتددن اخذ خراج
غیر مشروعدر بویله ایکن اخذ ایدرسه البته بیت الماله وضع واداخال ایدر که جعل مزبور مال مرتدین اولوب
مرتدك بومثللو دارالحربده بولنوب اکا حق ورثه تعلق ایلین اموالینك موضعی انجق بیت المالدر اما حکم
خوارج بشقه در که آنلردن موادعه اوزره بعض اموال اخذ اولندقده مال مزبور عند الامام حفظ اولنوب
توبه لرندن صکره اوزرلرینه رد اولنور زیرا مال خوارج قطعا اهل عدل ایچون غنیمت قیلنماز اما محاربین اولان
مرتدینك مماللری بشقه در کذلك حربی مستأمن داریمزده قصاص وحد قذفی مستوجب اولوب بعده
داریته رجوعدن صکره مسلمینه التجا برله قبول اسلامی شرطی اوزره اکا امان ویروب اول حد ایله مؤاخذه
ایتملرینی رجا ایلسه تفصیل سابق بونده دخی اجرا اولنور که صنع سابق مظالم عباددن اولمغله آنده مستأمن
ومرتد حکمنده اتحاد اوزره لردر مؤلف رفیع المقام رفع الله تعالی درجاته فی یوم القیام دیرکه برمستأمن
دار یمزده بعض شنایعی ارتکاب ایدوب بعده دارالحربه لاحق اولدقدن صکره مسلمین آنی اخذ واسره نائل اولسه لر
آندن قصاص فی النفس دن غیری جمله سی ساقط وزائل قیلنور زیرا اسر ایله رقیق اولوب رق دخی قصاص
فی الطرف خصوصنده ابتداء وجوبه منافی اولدیغی کبی بقاء وجوبه دخی منافیدر اما قصاص فی النفس

خصوصنده ابتداء وجوبنی نافی اولمدیغی کبی بقاء وجوبنی دخی غیرنافیدر اما اخذاموال ایتمش ایسه اول دخی ابطال اولنور که ذمت عبدده وجوب دین انجق مالیت رقبه سنی شاغل اولمق اوزره حاصل اولمغله بقاء وجوبی دخی انجق اول وجه اوزره متحصل اولور حال آنکه مقدما اخذ ایلدیکی دینله شمدی مالیت رقبه سنی مشغول قیلق غیر ممکندر که سابق ایچون مالیت رقبه سی انجق حریتنده سبب وجوب دینی اکتسابندن صکره حادث ومتعین اولمشدر اما خوارج مسلمین قبل اکتساب المنعة بعض شنایعی ارتکاب ایدوب بعده اهل منعه اولدقلرندنصکره جنایات سابقه‌لرندن برشیله مؤاخذه اولنمامق شرطی اوزره مصالحه‌یه طالب اولسه‌لر اهل عدل ایچون اول وجه اوزره مصالحه‌لری جائز ومناسب کوریلمزانجق بو بابده مقدما حد خمر وغیری مثللو حقوق اللهدن مستوجب اولدقلری حدود شرعیه محاربین اولدقلرندنصکره توبه ایتدکلرنده اوزرلرندن ساقط وموضوع اولمغله امام اول حدودی حط واسقاط اوزره آنلر ایله مصالحه ایلمك حکم شرعه موافق اولان شرطه مقرون اولدیغندن مشروع کوریلورکذلك بعد اکتساب المنعه ارتکاب ایتدکلری جمیع جنایتلری توبه ایتدکلرنده آنلردن موضوع قیلنوب انجق یدلرنده بعینه قائم اولان اموالی اصحابنه رد ایله مطالبه اولنورلر حتی اول رد ایله مطالبه اولنمامق اوزر مصالحه‌یه طالب اولسه‌لر امام ایچون اولوجهله مصالحه‌لری جائز ومناسب کوریلمز بویله ایکن مصالحه ایتمش اولسه کرکدر که اول شرطه وفایی التزام ایتمیوب همان یدلرنده بعینه قائم بولنان مال مسلم یاخود مال معاهدی رد ایله امر والزام ایلیه وحقوق اللهدن اولان حدود ایله مؤاخذه‌لری ممنع اولمق انجق تقادم زمان اقامت حدوده مانع اولدیغندندر وحضرت عمر رضی الله عنه ایما قوم شهدوا علی حد لم یشهدوا عند حضرته فانما شهدوا عن ضغن یعنی قنقی قوم که برحد اوزره شهادت ایدوب لکن شهادتلری اول حدك وقت حضورنده اولمیوب بلکه وقتی منقضی اولدقدن صکره واقع اوله اول شهادتلری انجق حقد وعداوتدن ناشیدر قول حکمت نماسنده تقادم عهد مانع حدود ایدوکنه رمز وایما ایلمشدر حال آنکه باغینك حکم اهل عدلدن خروجی تطاول ازمان ایچون اظهر اسباب ایدوکی ظاهر وبی ارتیابدر واکر برمرتد حصون اهل حربدن برحصنده ایکن مظالم عباددن برشیئی مرتکب اولوب بعده هم مسلم اولوب وهم اول حصنی مسلمینه فتح ایلمك شرطیله آنی ظلم سابق ایله مؤاخذه ایتملری اوزره امانه طالب اولسه بو دخی صور سابقه ایله برابر اولمغله اول وجه اوزره امانلری جائز ومناسب کوریلمز زیرا مظالم عبادده احتیاج وعدم احتیاج حالتلری برابر وعلی کلا التقدیرین اسقاطنده رأی امام غیر معتبردر انجق مرتد مزبور سفك دم ایتمیوب همان استهلاك مال ایتمش اولوب امام دخی اول مال ایله عدم مؤاخذه اوزره اعطاء امانده مسلمین ایچون ملاحظهٔ منافع ایلسه وجه مشروح اوزره اعطاء امان بعده اول مالی غنائم مسلمیندن صاحب الحقه ادا قیلق واسع کوریلور زیرا مسلمینه فتح حصن ایلین کسنه‌لره غنائمدن بعض اشیاده ولایت تخصیص امام ایچون ثابت اولمغله مرتده دخی اسلامی ومسلمینه فتح حصنی وعد ایلدکده بنه ولایت تخصیص متثبت اولور اما قصاص وحد قذف بشقه‌درکه آنلردن برشیئی صاحب الحقه مغانمدن ادایه قادر اولمامغله آنلر ایله عدم مؤاخذه اوزره اعطاء امانه دخی مقتدر اولماز والله تعالی اعلم

باب مایصدق الرجل فیه من الردة فلا تبین منه امرأته وما لایصدق * یعنی باعث ردت اولان اعذاردن زوج آنده تصدیق اولنمغله عورتی باین اولمیوب وتصدیق اولنمامغله عورتی باین اولدیغی مواضعی تفهیمده باب لازم التقدیمدر مؤلف اصابت شاه اعلی الله تعالی فی الجنة بناه دیرکه براسیر دار اسلامه رجوع ایتدکده زوجه‌سی قاضی‌یه رفع خصامله اشبو زوجم دارالحربده مرتد اولمغله بندن باین اولدم دیو دعوایه قیام ایدوب اسیر دخی ملك اهل حرب بکام البته سنی قتل ایده‌رم یوقسه البته کافر اولورسین دیو اکراه ایتمکله مکرها اولمشیدم دیو بسط کلام ایلسه اولبابده قول انجق قول مرأه قیلنوب اسیرا اکراه اوزره اقامت بینه ایتمدکجه تصدیقنه اقدام اولنماز زیرا لسان اوزره اجراء کلمهٔ کفر کبی فرقتلرین موجب اولان سبب ایکیسنك تصادقلری ایله ظاهر اولدقدنصکره اسیر اول سبب ظاهرك حکمنی تغییر ایچون برمعنای خفی دعواسنده مباشر اولمغله بلاحجة عدم تصدیقی متقرردر توضیحی اولدرکه اسیر مزبور فرقتلرین موجب اولان سببی اکراه کبی برحالت غیر معهوده‌یه نسبت قیلمشدر وبومثللو اموردہ قول بلاحجة قبول اولنماز نظیری اولدرکه برکسنه اکرچه بن عورتمی ثلاثا تطلیق ایلدم لکن حال جنونمده ایدی دیوب جنونی دخی هیچ بروقتده معلوم اولمیه آنك قولی بلاحجة قبول اولنماز بوصورتده اسیرك اکراه اوزره شاهدلری شهادتلرنده فی الواقع ملك اهل حرب اکا البته سنی قتل

ایده‌رم یوقسه البته کافر اولورسین دیدی لکن بو اسیر اول حینده کافر اولدیمی اولمادیمی بیلمزز دیو تقریر ایدوب اسیر دخی بن لسانم اوزره کلمهٔ کفری انجق اول حینده اجرا قیلدم یوقسه آندن مقدم ومؤخر هیچ اجرا ایلمدم دیو تعبیر ایلسه اولبابده قول انجق قول اسیردرکه حالت اکراهی شهادت شهود ایله امر معهود اولمشدر وهربارکه زوج سبب فرقتی مانع فرقت اولان حالت معهوده‌یه نسبت ایلیه البته قول آنك قولیدر نظیری اولدرکه برکسنه اکرچه بن عورتمی ثلاثا تطلیق ایلدم لکن حال صباوتمده ایدی دیه نکته‌سی اولدرکه حالت مرقومه حالت معهوده اولدقده ظاهر حال اکا شاهد ومدعی دخی معتاده وقوع فرقتی منکردر وقول انجق شهادت ظاهره مقرون اولان قول منکر ایدوکی ظاهر وغیر متنکردر اما حالت معهوده اولمدقده مدعی انجق مانع حادثی مدعیدر وبومثللو اموردہ قولی بلاحجة قبول اولنمامق حکم شرعیدر کذلك اسیر مزبور ایله حکم ردتده مخاصمه ایلین عورتی اولمیوب مسلمیندن شخص آخر اولسه ینه تفصیل محرر آنده دخی مقرردر ینه دیرکه برعورت زوجی اوزره بنی ثلاثا تطلیق ایلدی دیو ادعا ایدوب زوج دخی بکا جنون یاخود برسام یاوجع آخر اصابت ایتمکله وقت ذهاب عقلمده تطلیق ایتمشیدم دیو دفع مدعی ایلسه نظر اولنور اکر حالت مرقومه اکا اصابت ایلدیکی معلوم ایسه قول آنك قولی اولمق معلوم واکر غیر معلوم ایسه قول عورتك قولی قیلنمق مجزومدر واکر شاهدلری بزآنی برکره مجنون کوردیك دیو شهادت ایلسه‌لر ینه قول آنك قولیدرکه جنون اکا حالت معهوده اولمق اول شهادتله کسب صورت ایلمشدر وهربارکه زوج سبب فرقتی مانع فرقت اولان حالت معهوده‌یه نسبت ایلیه اولبابده یمینی ایله قبول قولنه مسارعت اولنور کذلك حال نومده تطلیق ایتمشیدم دیو دفع مدعی ایلسه ینه قول آنك قولی قیلنمق هویدادرکه حالت نوم حالت صباوت کبی هرشخص ایچون امر معهود اولمغله طلاقی اکا نسبتی بحسب المعنی انکار فرقتدن معدود قیلنور کورمزمیسنکه زوج مرقوم بن آنی بن خلق اولنمادین یاخود آنی تزوج ایتمدین تطلیق ایتمشیدم دیسه بو کلامی انکار طلاقه حمل اولنوب قول آنك قولی قیلنمق تحقیق اولنور پس ماسبق دخی بویله‌در واکر برکسنه بن شرب خمر ایدوب سکر ایله عقلم زائل اولمغله عورتمی تطلیق ایلدم دیسه بوصورتده عورت آنی کرك تصدیق ایلسون وکرك تکذیب ایلسون آندن باین اولور زیرا حال سکر وقوع طلاقه مانع اولمامغله طلاقی اکا نسبت قیلدیغی حالت اصلا فرقته ممانع دکلدر اما حکم نوم بشقه‌در نکته‌سی اولدرکه سکرانك عقلی باشنده اولور انجق سرور سکر اوزرینه غالب اولوب عقلنی استعماله مانع اولور ومعنای مذکورآنی عاقل اولمقدن اخراج ایلمز اما استعمال بنج ایله عقلی زائل اولمق بشقه‌درکه بنج مزیل عقلدر کذلك نائم دخی بشقه‌درکه حال نومنده شرعا غیر عاقل حکمنده‌در حتی رسول الله علیه السلام رفع القلم عن ثلثة قول بشارتنمالرنده بومعنایه اشارت وایما بیورمشلردر مترجم فقیر دیرکه تمام حدیث رفع القلم عن ثلثة عن النائم حتی یستیقظ وعن المبتلی حتی یبرأ وعن الصبی حتی یکبر لفظ شریفیدر ومعنای لطیفی ظاهردر والسنهٔ علماده مشتهر اولدیغندن صاحب الکتاب ابتدا سنی ذکر ایله اکتفا ایلمشدر انتهی وسکران عقلنه نظر ایله شول مالندن منقطع اولان ابن السبیل منزلنه تنزیل اولنورکه یدی مالنه وصلتیاب دکل ایکن اوزرینه زکوتی ایجاب اولنور امامالی حقیقهٔ هالك اولوب یاخود مالنی برغاصب غصب وانکار ایتمکله حکما هالك اولان کسنه بشقه‌در واکر برکسنه بن شرب خمر ایدوب سکر ایله عقلم زائل اولمغله مرتد اولدم دیسه نظر اولنور اکر وقتا من الاوقات وجه مذکور اوزره سکری معلوم ایسه قول آنك قولی قیلنمق معلومدر واکر غیر معلوم ایسه اولبابده قولی قبول اولنمامق مجزومدر زیرا سکر ارتداد ایله وقوع فرقته مانعدرکه ردت انجق اعتقاد اوزره مبنی ایکن سکران هذیانده موجب ردتمدت اولان کلماتدن سالم اولمازسه‌ده مداول کلماتنه معتقد وجازم دخی اولماز پس اول کسنه ارتدادینی حالت غیر معهوده‌یه نسبت ایلدکده قولی قبول اولنمایوب حالت معهوده‌یه نسبت ایلدکده قولی مقبول اولور واولبابده عورتك تصدیق وتکذیبی غیر معتبردرکه حرمتی محض حق شرع ایدوکی مقرردر ینه دیرکه برعورت قاضی‌یه کلوب بنم شو زوجم المسیح ابن الله دیر ایکن ایشتدم دیو ادعا ایلدکده زوج دخی بن اول کلامی انجق آنکله قائل اولان نصارادن حکایت اوزره سویلدم دیو دفع مدعی ایلسه نظر اولنور اکر زوج مرقوم انجق المسیح ابن الله دیوب اکا نقل وحکایتنه دلالت ایده جك عباره ضم ایتمدیکنی اقرار ایدرسه عورتی آندن باین اولمق آشکاردرکه ضمیرنده مضمر اولان حکایت صریحا تکلم قیلدیغی لفظك حکمنی نسخه صالح اولمیه جغی بدیداردرکه مضمر البته ملفوظدن ادنی‌در وبرحکم انجق مثلی یاخود مافوقی ایله نسخ اولنوب

ادنی ایله نسخ اولنمامق هویدا در کورمزمیسکه برکمسنه دورتنی اطلاق ایدوب قابندن استثنایه نیت ایلمسه
البته وجه مذکور اوزره طلاق واقع اولوب نیتی وقوعه مانع اولماز و بو صورتلرده عورتك تصدیق وتکذیبنه
حکم شرعی ترتب اولنماز واکر زوج مرقوم بن اول کلامه نقل وحکایته دلالت ایلین عباره ضم ایدوب النصاری
یقولون المسیح ابن الله یاخود المسیح ابن الله قول النصاری دیمشیدم انجق عورت بعض کلامی ایشتمدی
دیو اقرار ایدوب عورت دخی اول ضمی انکار ایدرسه قول مع الیمین قول زوج ایدوکی آشکار در اما مسئلهٔ سابقه
بشقه در زیرا مانحن فیهده عین کلامی موجب فرقت اولمغندن زوج سبب فرقتی اقرار ایتمیوب بلکه عورتك
ادعا ایلدیکی موجب فرقتی انکار ایلمشدر نظیری اولدرکه برکمسنه بن عورتمه انت طالق ثلثا ان شاء الله دیمشیدم
دیوب عورت آنی استثناده تکذیب ایلیه اولباده قول معنای مشروح اوزره قول زوج اولدیغی کبی
مانحن فیهده دخی اولور کذلك زوج مرقوم بن اول کلامه عبارهٔ مذکوره یی ضم وموصولا تکلم ایتمشیدم انجق
المسیح ابن الله لفظنی اظهار وعبارهٔ مضمومه یی اخفا قیلمشیدم دیرسه ینه قول آنك قولی اولمق بلا خفا در
انجق شاهدلر بز ایشتدیك المسیح ابن الله دیدی وشیء آخر سویلمدی دیو اوزرینه شهادت ایدرلرسه قاضی
حکمنده آنی ضم اوزره تصدیق ایتمیوب بینونت عورتی ایله قضایه مبادرت ایدر زیرا شاهدلر موجب فرقت اولان
سببی اثبات ایتمشلر ایکن ابطال شهوده آنك قولنه التفات اولنماز اما مسئلهٔ سابقه بشقه در که آنده موجب
فرقت اولان سبب انجق کندو اقراری ایله ظاهر اولوب ظهوری دخی انجق منافی فرقته موصولا حادث اولدیغندن
قول آنك قولی قیلنمغه باعث اولمشدر سؤال اولنورسه که شاهدلرك شیء آخر سویلمدی دیدکلری شهادت
علی النفی اولوب شهادت علی النفی غیر مقبول ایکن قول مذکورلری نیچه قبول اولنور جوابده دیرزکه بو بابده
وقوع فرقت نفیله یعنی شیء آخر سویلمدی دیدیکلری ایله ثابت اولمیوب بلکه اثباتله یعنی المسیح ابن الله
دیدی دیدکلری ایله مثبت اولمشدر ونفی مذکور اثبات نسبده شاهدلرك اشبو رجل میتك قرنداشی ووارثیدر
بوندن غیری وارثی بیلمزز دیو شهادتلرنده واقع اولان منزلهٔ نفیه نازلدر توضیحی اولدرکه شاهدلرك شیء آخر
سویلمدی دیدکلری بحسب المعنی زوج مرقومك ادعا قیلدیغی ضم وزیاده انجق ضمیرنده مضمردر وظاهر کلامنده
مظهر دکلدر مفهومنی اثباتدر و بو مثللو معنای مضمر موجب کلام مظهری ناسخ اولمغه صالح دکلدر وهم
قول مذکور بحسب المعنی سکوت زوجی اثباتدر وسکوت امر مثبت معاینددر حتی شاهدلر بز ایشتدیك المسیح ابن الله
دیدی بوندن غیری نسنه ایشتمدیك وشیء آخر سویلدیمی سویلمدیمی بیلمزز دیمش اولسه لر اولباده قول البته
قول زوج اولوب عورتیله بینلری تفریق اولنماز زیرا بو تقدیر اوزره شاهدلر اول ضم وزیاده ضمیرنده در ظاهر
کلامنده دکلدر مفهومنی اثبات ایتمیوب انجق بزآنی ایشتمدیك دیوب نفسلرین غفلت وعدم سماعه نسبت
ایتمشلردر واول ضمی شاهدلر ایشتمدکلری کبی قاضی دخی ایشتممشدر بناء علیه قول البته قول زوجدر وعلی هذا
برکمسنه بن خلعده موصولا استثنایی تکلم ایلدم یاخود طلاقده موصولا شرط بالاستثنایی تکلم ایلدم دیو ادعا قیلسه
قول آنك قولیدر بو صورتده شاهدلر آنك اوزرینه اشبو رجل بغیر ذکر الاستثنا مخالعه وتطلیق ایلدی یاخود
مخالعه وتطلیق ایلدی وشرط واستثنا ایلمدی دیو شهادت ایدرلرسه بوندن صکره قول زوج قبول اولنماز اما
شاهدلر کلمهٔ خلع وطلاقدن غیری بزندن نسنه ایشتمدیك دیرلرسه ینه قول آنك قولی اولوب قاضی عورتیله بینلرین
تفریق ایلمز مکر آندن قبض بدل خلع مثللو دلیل صحت خلع اوله جق برنسنه ظاهر اوله بو صورتده قولی قبول اولنماز
ومسائل مذکوره نجمعها ذکر ایلدیکمز وجه اوزره بناقیلنور بنه دیرکه برکمسنه یه بردفعه جنون عارض اولدیغی
معلوم اولوب عورتی آنك اوزرینه اشبو زوجم دون کیجه مرتد اولدی دیو یاخود بنی ثلثا تطلیق ایلدی دیو ادعا ایلدکده
اول کمسنه دخی بکا دون کیجه جنونم عودت ایلدی بن دخی اول سوزی حال جنونمده سویلدم دیسه قول
مع الیمین آنك قولیدر زیرا جنون برکره عارض اولدقده ابدی عرض لازم اولور حتی عبدك حال صغر وکبرنده
برکره ظاهر اولدقده عیب دائم قیلنور زیرا عمرنده برکره مجنون اولان شخصك کوزلرنده براهل بصیرت نظر امعان
ایلسه آثار جنونی تطریق العیان ظاهر ونمایان کورر بو جهتله اول کمسنه بو دعواسنده تکلمنی انجق حالت
معهوده یه مضاف ایلمش اولور اما مسئلهٔ مفروضه‌ده اول کمسنه یه جنون عارض اولدیغی قطعا معلوم اولمسه
اولبابده بیان مشروح اوزره قولی قبول اولنماز بو صورتده قاضی عورتیله بینلرین هنوز تفریق ایتمدین اکا جنون
عارض اولوب صکره افاقت بولدقده ایشته بن دون کیجه دخی بویله اولمش ایدم دیسه ینه تصدیق اولنمایوب
عورتی بینونتله آندن تفریق اولنور زیرا جنون صکره‌دن حادث اولمق ممکن اولمغله حدوثی تقدم وجودینه دلیل

مطلب الشهادة على النفي تدرج الى الاثبات

اولمیه

اولمیه جغی متعیندر اما تقدم وجودی معلوم اولدقده بر دخی اثری قالمامق وجهی اوزره زائل اولمیه جغی
مجزومدر بناء علیه قولی صورت ثانیه‌ده قبول اولنوب صورت اولی‌ده مقبول اولمامشدر ونوم دخی بویله‌درکه
برعورت زوجم بنی وقت عصرده ثلاثا تطلیق ایلدی دیو دعوی ایدوب زوج بن وقت مزبورده نائم ایکن
سویلدم دیو دفع مدعی ایلسه قول آنك قولی ایدوکی هویدادرکه نوم حسب العادة انسانه هر وقتده عارض
اولمق ممکن و جنون کبی کاه ذاهب وکاه عائد اوله جغی متعین اولمغله کلامنی حالت معهوده یه نسبت ایلمشدر
اما برکمسنه‌نك برماه اقدم زوال عقل رتبه‌سنده سکران اولدیغی معلوم اولوب آنك عورتی اشبو زوجم دون
کیجه مرتد اولدی دیو ادعا ایلدکده اول کمسنه دخی بن برآی اقدم سکران اولدیغم کبی دون کیجه دخی
سکران اولوب حال زوال عقلمده اولدم دیو دفع مدعی ایلسه اولبابده تصدیق اولنمایوب عورتیله بینلری
تفریق اولنور زیرا سکر بعد زوال السبب انجق اکتساب سبب جدید ایله رجوع ایدوب دون کیجه دخی اول سبب
جدیدی اکتسابی امر مجهول اولمغله قولی بلا حجة قبول اولنماز وعلی هذا برکمسنه یی مشرکین کفر اوزره
برکره اکراه ایتملریله برکره اظهار کفر ایلدیکی معلوم وآشکار اولوب بعده اوزرینه عورتی دفعهٔ اخراده دخی
اظهار کفر ایلدی دیو دعوی ایلدکده اول دخی کفر ثانیسنی اقرار ومشرکین بنی کرهٔ ثانیه‌ده دخی اکراه ایلدیلر
دیو اعتذار ایلسه بو بابده قولی قبوله سزاوار اولماز که سبب متجدد غیر معلومی ادعایه درکار اولمشدر کذلك
برسنه اقدم مبتلای برسام اولدیغی یاخود استعمال بنج ایله بی هوش اولدیغی معلوم اولوب بعده بکا دون کیجه
دخی اول حالت عارض اولدی دیو اعتذار ایلسه ینه تصدیق مقالی سزاوار اولماز زیرا بونلر انجق اکتساب
سبب مستقبل ایله عودت ایدر اما جنون بشقه‌در وهم بونلر زائل اولدقده هیچ اثرلری باقی قالمایوب بر دخی عودت
ایلمز اما نوم و جنون بشقه‌در و بو بیانله مسائل مذکوره میاننده جهت فارقه‌لری نمایان اولمشدر والله اعلم

باب الكفالة بالمستأمن والاسير فى دار الحرب

یعنی دار الحربده بولنان مسلم مستأمن یاخود مسلم اسیر بعض امورنده آخری کفیل ویردکده حق کفیله رعایتی
واجب اولوب اولمادیغی تفصیلده باب لازم التحصیلدر اهل حرب دار الحربده بولنان اسیر مسلم دارلرندن
خارج اولمامق اوزره نفسنه کفیل ویرمك شرطی اوزره حبسدن دار الحربده تخلیهٔ سبیلنی مراد ایتملریله اکا
برمسلم یا ذمی یا حربی کفیل اولوب اسیر دخی بعد تخلیة السبیل دار الحربدن خروجه قدرت بولسه آنك
حقنده مسلم وذمینك نقض عهدلرنده رخصت ویرلمیوب انجق کفیل حربینك نقض عهدنده رخصت ویریلور
زیرا خروجندن صکره اهل حرب البته کفیلنی قتل یاخود تعذیب ایده جکلردر واسیر مسلم ایچون حربی یی قتل
ومالنی اخذ ایدوب دار الحربدن خارج اولمق جائز اولدیغی کبی خروجنده حربی یی قتله عرض ایلمك دخی جائزدر
اما نجات نفسی ایچون مسلم وذمی یی قتل ایلمك جائز اولمدیغی کبی خروجله آنلری معرض قتله عرض ایلمك
دخی جائز اولماز واکر مسئلهٔ مزبوره‌ده مکان اسیرده مسلم مستأمن بولنوب بعض اهل حرب آنی خروجدن
منع ایتمکله وجه مشروح اوزره اعطاء کفیل ایتمش اولسه اول بابده کفیلی حربی اولسه دخی نقض عهدی تجویز
وتحلیل اولنماز زیرا مستأمن اهل حربی قتل ومالنی اخذ ایله دار اسلامه خروجدن ممنوع اولدیغی کبی آنلری
معرض قتله عرضی دخی غیر مشروع غدر نکته سی اولدرکه اهل حربله اسیر بینلرنده امان اولمیوب اهل حربله
مستأمن بینلرنده ثبوت امان نمایاندر زیرا اهل حرب مستأمنی تأمین ایدوب مستأمن دخی آنلره عدم خیانتی ملتزم
اولمغله اهل حرب آنك سلك امانده منتظم اولمشلردر وامان مذکور سائر مسلمین حقلرنده معتبر اولمیوب انجق
اول مستأمن اوزره مقصور ایسه‌ده ینه اول مستأمنك کفیل حربیسنده نقض عهدی ممنوع ومحظور اولور
لکن بر مسلم کرك اسیر وکرك مستأمن دار الحربده مظلوم اولوب برکمسنه دخی اول مسلمی یوم فلانیده قتل
ایتملری ایچون احضار اوزره کفیل اولمش اولسه بو صورتده کفیلی مسلم وذمی اولسون حربی اولسون وکفالتی
امری ایله اولسون بلا امر اولسون آنك عهدینی نقضله خروجی تجویز وتحلیل اولنور زیرا عدم خروج اوزره
ثباتنده کفیلی آنی احضار ایدوب قتل اولندقده نفسنی تهلکه‌یه القا برله قتل نفسنه اعانت ایتمش اولورکه اکا
شرعده اصلا رخصت یوقدر اما خروجنده کفیلنی قتل ایلسه‌لر دخی آنك قتلنه اعانت ایتمش اولمیوب همان
تخلیص نفسنه مسارعت ایتمش اولور غایة الامر خصوص مزبورده احدهما اوزره خوف هلاك متحقق الظهور
اولمقدر حال آنکه مسلم بو مثللو امورده سبب هلاکی نفسندن دفعله ابتدا ایلمکله مأموردر واکر اهل حرب
برمسلمه نفسکه برکفیل ویرکه اول کفیل سنی یوم فلانیده حضور یمزه احضار ایدوب بزدخی سنك مالکی اخذ

ياخودسنی حبس ياخود سنی قيد و بند ده وضع ايده رز ديوب اول دخی شرط مذكور اوزره مسلم وذمی‌دن اعطاء
كفيل ايلسه اول كفيلك عهدينی نقض ايلك تجويز و تحليل اولنماز كه كفالتله امر ايدوب عهدهٔ مزبوره يه
ادخال ايلدكده اكا وفاقيلغی كندو عهده سنه شرط والتزام ايلمشدر ووفاء مشروط المؤمنون عند
شروطهم نصی اوزره امر لازم الاهتمامدر اما صورت سابقه بشقه در كه آنده نفسی اوزره انجق قتل كبی قطعا
اذنی وبطريق الاختيار بنفسه مباشرتی حلال اولميان بر ضرردن خائف اولمغله خروجه قادر ايكن تركله اهل حربه
بومثللو ضرر نفسی اوزره اعانتی حلال اولماز اما بو صورتده نفسی اوزره انجق بذل مال ياخود حبس وقيد كبی
اذنی وبنفسه مباشرتی جائز اولان بر ضرردن خائف اولمغله اول خوفی دفع ايچون كفيلنه غدری استحلال اولنماز
وعلی هذا دار الحربده بولنان امرأهٔ مسلمه اهل حربدن بر رجل آنكله زنا ايتمك ايچون ياخود عورت ذات
زوج ايكن آنی تزوج ايتمك ايچون يارنكه كونده آنی موضع فلانی يه احضار اوزره بر مسلم ياذمی‌يی كفيل ويرسه
اولبابده عهد كفيلنی نقض ايلك تجويز وتحليل اولنور زيرا خوف ايلديكی ضررده اذن ومباشرتی قطعا
حلال اولمديغندن منزلهٔ قتله ازال اولنمشدر اما عورت ذات زوج اولميوب مرادلری دخی آنی بر رجله تزويج اولسه
بوصورتده اول رجل مسلم ايسه عهد كفيلی نقض ايلك جائز كوريلميوب كافر ايسه لازم كوريلور زيرا
زوج مسلم بولندقده امرأهٔ مزبوره نك عقده اذن ومباشرتی صحيح اولوب كافر بولندقده بروجهله تصحيح اولنماز
واكر اهل حرب بر مسلمك كفرينی ياخود كفری مرتكب اولمازسه قتلنی مراد ايدوب اول مسلم دخی يارنكه كونده
كندوينی حضورلرينه احضار اوزره اعطاء كفيل ايلسه نقض عهدی تجويز وتحليل اولنور زيرا حرمت
كفر حرمت ثابتهٔ مصمته دركه فی حال من الاحوال قابل انكشاف وانحلال دكلدر بوجهتله اكا كندو نفسندن اذن
ورضا حلال اولمامقده منزلهٔ قتله ازال اولنمشدر كورمزميسنكه بركمسنه ايته سن كافر اولور سين يوقسه
بر شورجلی قتل ايده رز ديو تهديد ايلسه‌لر بومثللو غير اوزره خوف قتلله كندو كافر اولمق جائز وواسع كوريلماز
انجق نفسی اوزره خوف قتلده قلبی ايمانله مطمئن اولمق شرطيله لسانی اوزره اجراء كلمهٔ كفر ايلمك
متوسع كوريلور پس مانحن فيهده دخی خوف انجق كفيل اوزره قتلدن واقع اولمغله كفيلی ترك ايدوب
فرار ايله نفسنی كفردن تخليص ايلمك متسع كوريلور مترجم فقير دير كه اصل كتابده ترجمه اولنديغی اوزره
مسئلهٔ محرره كفری ياخود قتلی مراد اولمق اوزره وضع اولنمش ايكن ارادهٔ كفرك وجهنی تفصيل وارادهٔ قتلك
وجهنی ترك واهمال ايلديكی انجق اثناء توجيه اولده توجيه ثانی دخی منفهم اولديغندن بشقه قريبا سبقت ايلين
مسئلهٔ مسلم مظلومده وجه ثانی منكشف الحال اولديغندندر انتهی واكر بر مسلمه سن شو مسلمی ياخود شو ذمی‌يی
قتل ايله يوقسه سنی البته قتل ايده رز ديوب اول دخی يارينكه كون قتل ايتمك ايچون كندوينی احضار اوزره
نفسنه اعطاء كفيل ايلسه بونده دخی نقض عهدی تجويز وتحليل اولنور بلكه حكم حل بونده اظهر واولی دركه
مسلم كرك نفسی اوزره وكرك غير اوزره خوف هلاكله قتل مسلم اوزره اقدامی حلال اولمامق اشهر واجلی در
واكر اهل حرب بر اسير مسلمه سن بزه امان ويروب بزدن برفردی علی الغفله قتل ايتمك وبزدن برفردك مالنی
اخذ ايتمك وبلاديمزدن خارج اولمامق شرطی اوزره سبيلكی تخليه ايده رز ديو وعد ايدوب اول دخی شرط
مذكور اوزره يميله تأكيد عهد ايتمكله تخليهٔ سبيلنه شروع ايلسه‌لر بنه بلادلرندن خارج اولوب بعده يميننه
كفارت قيلمق مشروع كوريلور قال عليه السلام من حلف علی يمين فرأی غيرها خيرا منها فليأت الذی
هو خير وليكفر عن يمينه انجق آنلردن برفردی علی الغفله بلكه علی الاطلاق قتل ايلمك ومالرينی اخذ ايلمك
اكا حلال اولماز كه وجه مشروح اوزره اعطاء عهدايله منزلهٔ مستأمنده ازال اولنمشدر و بر قريبا وبالدفعات
بيان ايلديك كه مسلم مستأمن اهل حربدن برفردی علی الغفله بلكه علی الاطلاق قتل ايلمك ومالرندن
برشی اخذ ايلمك حلال اولميوب انجق دارلرندن علم ورضالری يوغيكن خارج اولمق استحلال اولنور
پس اسير دخی وجه مذكور اوزره اعطاء عهد ايلدكده آنك كبيدر واكر اسير مسلم دارلرندن خارج اولمامق
اوزره بر مسلم ياذمی‌يی نفسنه كفيل ويروب بعده كفيله اتفاق اوزره دار اسلامه معا التحاق ايلسه‌لر بونده
ضرر شرعی بولنماديغی امر قطعيدر زيرا بو بابده اهل حرب ايچون بر شيئی ملتزم دكل ايكن خروجدن منعی
انجق حق كفيله رعايت ايچون حاصل اولمش ايدی شمدی كفيل آنكله خروجده برابر اولمغله مانع مرقوم
زائل اولدی سؤال اولنورسه كه اهل حرب حبس اسيرده ظالم اولوب مظلوم دخی نه وجهله قادر ايسه
نفسندن ظلمی دفع ايلمك حقنده صحيح وسالم ايكن حق كفيله رعايت اكا نيچه لازم اولور جوابده ديرزكه بلی بو بله‌در

الكن

الكن مظلوم ايچون آخره ظلم ايلمك حرام ايكن امری ايله كفيل اولان شخصك عهدينی نقض ايلدكده
اكا ظلمله برنام اولمش اولور كورمزميسنكه برظالم دار اسلامده بر مسلمه قصد ظلم ايدوب اول دخی بركمسنه‌يی
نفسنه كفيل قيلدقده مظلوم ايدوكنی بيلور ايكن دخی اول كفيلك عهدينی نقض ايلمك تحليل اولنماز بودخی آنك
كبيدر واكر اهل حرب اسير مسلمه بزه امان ويروب سبيلكی تخليه ايده رز سن دخی بلاديمزدن خارج اولمامق اوزره
بزه امان ويرسين ديوب اول دخی اعطاء امان ايلدكدن صكره دارلرندن خروجه كسب قدرت ايلسه خروجنه
رخصت ويريلور زيرا بوتقدير اوزره منزلهٔ مستأمنه نازل اولمغله آنده حاصل اولان رخصت بونده دخی حاصل اولور
امابو صورتده بر حربی‌يی نفسنه كفيل قيلمش اولسه آنك دخی نقض عهدی تحليل اولنماز لكن صورت سابقه بشقه دركه
بونده اسيرمزوراعطاء امان ايتمكله اهل حربدن برفردی قتل وبرشخصك مالنی اخذ ايلمكدن ممنوع اولديغندن
كفيلنك عهدينی نقض ايلمك دخی مشروع اولماز انجق كفيل مزبور آنكله معيت خروجده متفق اولورسه
خروجی حكم شرعه منطبق اولور زيرا خروجه مانع اولان حق اهل حرب اولميوب انجق حق كفيلدركه
اعطاء كفيل ايتدكده جواز خروجی بومعنايه دليلدر بوصورتده كفيل آنكله معا امانله خارج اولدقدنصكره
اسيره غله معا دار الحربه عودت ايدرسين ديو ابرام ايلسه اسير اوزره عودت الزام اولنمازكه دار اسلامه خروجنده
هم حكم امانی وهم حكم كفالتی رسيدهٔ تمام اولمشدر كورمزميسنكه حربی مرقوم دار الحربه رجوع ايلدكده
امانی اسيردن خارج اولوب اسير ايچون قتلی مشروع اولور وبيلمك كركدر كه اسير مسلم دار اسلامه خروجنده
اعانت ياخود ترك واهمال اولنمق ايچون بعض اهل حربه اعطاء رشوت ايلمك حقنده حلال كوريلور كه
قول مزبور انجق مانع نفسنه وقايه قيلمقدر كه مسلم آنكله مأموردر ورسول الله عليه الصلوة والسلام بعض
اصحاب كراملرينه اجعل مالك دون نفسك ونفسك دون دينك يعنی مالكی نفسكك عندنده مبذول ونفسكی
دينكك عندنده مبذول قيل ديو امر واعلام ايلديلر وبو بابده اصل اصيل اولدركه عبد الله بن مسعود رضی الله
تعالی عنه بلاد حبشه‌ده حبس اولندقده آنلره ايكی ديناری رشوت ويرمكله تخليهٔ سبيل ايلديلر ودليل
مشروحله عنديمزده رسيدهٔ وضوح اولمشدر كه بومثللو مواضعده اعطاء رشوت حق آخذده سحت حرام
ايسه‌ده حق معطيده سحت حرامدن خارج ورسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينك
الراشی والمرتشی فی النار قول شريفلرنده غير داخلدر زيرا وعيد مذكور انجق غيره قصد ظلم والحاق
ضرر ضمننده اعطاء رشوت ايدنلره شاملدر يوقسه غيره الحاق ضرر شرعی ايتمدين نفسندن دفع ظلم
ياخود نفسی ايچون تحصيل منفعت قصد ايدنلره غير شاملدر كذلك دار اسلامده دخی بركمسنه حقنده
برظالمك سوء قصدی نمايان اولدقده اول ظلمی نفسندن دفع ايچون اكا مالندن بعض نسنه اعطاسی جائز
وشايان كوريلور مؤلف صحيح الاسناد سدد الله تعالی سنده يوم التناد دير كه ابو الشعثاء جابر بن زيد رحمه الله
تعالی دن بزه بالغ اولديكه ماوجدنا زمن الحجاج شيئا خيرا من رشی يعنی زمان حجاجده تنظيم مصالحمزده
رشوتدن خيرلو نسنه بولديق ديمشدر وامام مومی اليه رشوتی خيريتله وصف ايلمك اكا دليلدر كه آخذ رشوت
اخذنده آثم اولورسه‌ده معطی اعطاسنده آثم اولماز والله اعلم

باب ما يبتلی به الاسير فی دار الحرب * يعنی دار الحربده بولنان اسير مسلمك عهود وايمان مثللو مبتلی اولديغی
بلايادن طريق تخلصنی بيانده باب واجب الاتقاندر اكر ملك اهل حرب بر اسير مسلمی دار اسلامه خارج اولمامق اوزره
ايمان غلیظه ايله استحلاف ايدوب اول دخی وجه مطلوب اوزره يمينی ملتزم اولسه اول يمين آنك حقنده
منعقد ولازم اولور زيرا ايادی اهل حربده مقهور ايسه‌ده ينه تحت خطابده داخلدر واكراه اولنمق لزوم يميننه
غير مانعدر وبو بابده اصل اصيل حديث حذيفه رضی الله عنه وبه الجليل دركه مشركين آنی اخذ ايدوب
بعد اليوم رسول الله عليه السلام حضرتلرينه نصرت ايتمك اوزره تحليف ايلديلر صكره حذيفه رضی الله عنه
قصهٔ مرقومه‌سنی رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم حضرتلرينه اخبار ايلدكده فلهم بعدهم ونحن
نستعين الله عليهم يعنی سن مشركين ايچون عهدلرينه وفا قيل بز دخی آنلرك اوزرلرينه الله تعالی دن
استمداد واستعانت ايده رز ديو انعقاد يمينی اشعار ايلديلر واكر صورت مفروضه‌ده ملك اهل حرب اذنی بولنماديغجه
خارج اولمامق اوزره تحليف ايتمش اولوب صكره خروجی اذنی ايله حادث اولسه اولبابده خروجی وصف
مستثنايه مقرون اولمغله البته حانث اولماز اما اذنی ايله حادث اولمسه البته حانث اولور مكر اول ملك حين خروجنده
هالك اولمش اوله اولبابده بلا اذن خروجله حانث اولماز كه لفظ يميننده حيات ملك ايله توقيتی موجب نسنه واردر

كذلك اول ملك عزل اولنمش ايسه بنه حانث اولماز كه اذنى انجق حال قيام سلطنتنده معتبر اولمغله يمين دخى آنكله
موقت قيلنور لكن قول ابى يوسف رحمه الله تعالى بشقه در واصل اختلاف شول مديونده دركه اذن دائن
بولنمادقجه بلده دن خارج اولمامق اوزره يمين ايليه وشول عورتده دركه اذن زوج بولنمادقجه خانه سندن خروج
ايتمك اوزره يمين ايليه بو يمينلر حال قيام دين وحال قيام نكاحله موقت اولورانجق امام ابى يوسف رحمه الله تعالى دن
روايت واحده ده موقت اولماز كذلك اول ملك بعد العزل ينه سلطنتنه اعاده اولنمش اولسه ينه بلا اذن
خروجله حانث اولماز كه حين عزلنده يمينى باطل اولمغله بعد البطلان بلا تجديد عودت ايلمز كورمزميسنكه
بركمسنه حريت عبدينى جاريه سنك ياخود زوجه سنك شو داردن اذنى بولنمادين خروجنه تعليق برله
اول جاريه يه ياخود زوجه يه خطابله عبدى حران خرجت من هذه الدار الاباذنى ديوب بعده جاريه يى
بيع وبعده اشترادن صكره ياخود زوجه يى ابانه بعده تزوجدن صكره بلا اذن خارجه اولسه وجه مذكوره
بناء اول كمسنه حانث اولماز كذلك سلطان بركمسنه يى لترفعن الى كل داعر تعرفه فى محلتك يعنى محله كده
بيلديكك هرمفسدى بكا البته رفع وانها ايدرسين ديو تحليفدن صكره عزل وبعده سلطنتنه اعاده اولندقدن صكره
اول كمسنه برمفسده عالم اولسه اوزرينه آنى رفع وانها لازم اولماز زيرا سلطان منعزل اولدقده يمينى باطل اولمشدر
لكن عزلندن اقدم برمفسده عالم اولمشيكن عزلنه دك آنى انها ايلمسه البته حانث اولوب بعد العزل انهاسى
عود سلطنتندن صكره دخى اولسه فائده ويرمز وذكر اولنان فصول شرح ازياداته بيان ايلديكمز مسائل اصولدر
واكر اسيرمز بوراهل حرب ايچون ملكلرينك اذنى بولنمادقجه خارج اولمامق اوزره يمين ايدوب اولبابده ملك معينى
قصد وتعيين ايتمش اولوب بعده حين يمينده بولنان ملكلرى عزل ومحلنه آخرى نصب اولندقدن صكره بلا اذن
خارج اولسه بوصورتده حانث اولورز زيرا يعنى ملكلرى هركيم بولنورسه آندن استيذان اوزره واقع اولمش ايدى
اما ملكلرى فوت يا منعزل اولوب هنوز آخرى نصب ايتمشلر ايكن خارج اولسه بوصورتده حانث اولماز
زيرا يمينى ايله انجق ملكلرندن استيذانى ملتزم اولوب شمدى ملكلرى بولنمامغله بلا اذن خروجنده محظور يمينى
مرتكب اولمامشدر وبوبابده عدم حنثى وجه مذكور اوزره مبنيدر يوقسه يمينى عزل ملك اول ايله منتهى
اولديغندن دكلدر حتى هنوز خارج اولمادين ملك آخر نصب اولنوب بعده آندن استيذان ايتمدين خارج اولمش اولسه
البته حانث اولورزيرا بوصورتده محظور يمينى مرتكب اولمشدر مؤلف معدلت پرور وقاه الله تعالى عن هول المحشر
دركه اسير مرقوم لايخرج الاباذن الملك ديمكله اذن ملكلرى بولنمادقجه خارج اولمامق اوزره يمين ايدوب انجق ملكى
تعميم وتخصيصده هيچ نيتى بوغيسه يعنى انجق اول حينده بولنان ملك اوزره واقع اولور زيرا كلامنده ملك اوزره
الف ولام ادخال ايدوب اول دخى عهده دلالت ايتمكله يعنى انجق ملك معهوده متناول اولمغله بوطريقله تعيينى
اشارتله تعيين منزله نازل قيلنور ينه دير كه ايادى مشركينده اسير اولان مسلم خبرى مسلمينه بالغ اولوب
فدا ايله كندوبى استخلاص لرندن اميد وار اولمغله حج ايچون محرم اولمش اولوب مسلمين دخى فداسنه
قيام ايتمكله اعدا آنى حجدن منعه اقدام ايلسه لر البته منزله محصرده اوله جغى ظاهردر كه احرامى صحيح
اولدقدن صكره اداء نسك ايچون قيامى متعذر اولمشدر وبز حكم محصرى شرح المختصرده بيان ايلديك
لكن مؤلف هدايت معتاد بومحلده ذكر وايراد ايلديكه اسير مرقوم لاجل التحلل بعث هديه قادر اولمدقده
عطاء بن ابى رباح رحمه الله تعالى آنى هدى متعه اوزره قياسله دير ايديكه بودخى صيام عشرة ايامله متحلل اولور
وعلماء اهل مدينه دير لر ايديكه بلاشئ متحلل اولور اما عندمزده مذهب صحيح اولدركه بعث هديله تحلل ايدر
زيرا حكم محصر انجق هديله تحلل ايدوكى قرآن عظيمده فان احصرتم فما استيسر من الهدى نص كريمى ايله
منصوص صدر كذلك متعه قرانده صيام بدل هدى ايدوكى دخى فمن تمتع بالعمرة الى الحج فما استيسر من الهدى
فمن لم يجد فصيام ثلثة ايام فى الحج وسبعة اذا رجعتم نص فخيمى ايله منصوص صدر وبرم عندمزده منصوص
ينه منصوص اوزره قياس اولنمايوب انجق غير منصوص نصوص تنزيل اوزره قياس اولنور بوقسه عين تنزيلدن
بعضيسى بعض آخر اوزره قياس اولنماز زيرا تنزيلله معلوم اولان حكم البته قطعيدر وقياسله ثابت اولان حكم
البته غير قطعيدر وقطعى اولان ينه قطعى اولان حكم اوزره قياسله غير قطعى قلنق قطعا مناسب دكلدر
وبز بو بحثى وجه اقصى اوزره املا ايلديكمز تمهيد الفصول فى الاصول نام كتابمزده ذكر واستقصا ايلديك والله اعلم

* باب العين يصيبه المسلمون *

يعنى مسلمين جاسوس مشركينه ظفرياب اولدقلرنده لازم اولان معامله لرين تفصيلده باب واجب التحصيلدر

قال

قال واذا وجد المسلمون رجلا ممن يدعى الاسلام عينا للمشركين على المسلمين يكتب اليهم عوراتهم فاقر بذلك
طوعا فانه لايقتل ولكن الامام يوجعه عقوبة يعنى مؤلف حقايق شناس مكنه الله تعالى فى ظل عرشه يوم
يقوم الناس دير كه دعواى اسلام ايلين بركمسنه جاسوس مشركين اولوب عيوب مسلمينى آنلره تحرير ايلمك
عادتى ايكن مسلمين اكاظفرياب اقتدار اولدقلرنده اول كمسنه جاسوس اولديغنى طوعا اقرار ايلسه قتلى جائز
اولميوب انجق امام المسلمين آنى عقوبتله ايجاع ايلمك سزاوار اولور ومؤلف بلاغت پيرا بوكلامنك ابتداسنده
ممن يدعى الاسلام ديوب انتهاسنده دخى يعزر موضعنده يوجعه عقوبة ديمكله ايكى موضعده جاسوس
مرقومك حقيقت اسلامدن بهره دار اولمديغنه رمز وايما ايلمشدر زيرا بزاوائل كتابده باب الامان مسائلنك اواخرنده
بيان وتقرير ايلديك كه حق غير مسلمينده بومثللو موضعلرده مستعمل اولان انجق لفظ عقوبت اولوب حق مسلمينده
انجق لفظ تعزيردر لكن لايقتل ديوب قتلنى جائز كورمديكى اكا مبنيدر كه فعل مرقومنده بزم اسلامى ايله
حكممزه سبب اولان تصديق واقرارينى ترك ايلديكى عندمزده ظاهر ومتميز اولمامشدر وترك مرقوم
عندمزده ظاهر اولمدقجه ظاهر اسلامدن آنى اخراجه مجاسر اولماز زيرا آنى صنع مرقومه حامل خبث
اعتقادى اولميوب مجرد طمعى اولمق محتملدر وحقمزده خبث اعتقادينه حمل ايلمكدن مجرد طمعنه حمل ايلمك
احسن واجلدر وكلام مسلمى احسن الوجهين اوزره حمله مأمورز قال الله تعالى فبشر عبادى الذين
يستمعون القول فيتبعون احسنه وقال عليه السلام لا تظنن بكلمة خرجت من فى اخيك سوء وانت تجد لها
فى الخير محملا يعنى سن مسلم قرنداشكك فمندن ظاهر اولان كلمه ايچون محمل صالح بولمغه قادر ايكن البته اكا
سوء ظن ايلمه ومؤلف باهر الاستقلال مدعاى مشروح المآل اوزره حديث حاطب بن ابى بلتعه رضى الله عنه ايله
استدلال ايلمشدر كه رسول الله صلى الله عليه وسلم فتح مكه ايچون عزيمت غزاينى تصميم بيوردقلرنده حاطب بن
ابى بلتعه مكه ده اولان كفار قريشه ان محمدا صلى الله عليه وسلم يغزوكم فخذوا حذركم يعنى رسول الله صلى الله
عليه وسلم سزه غزا ايده جكدر حذر اوزره اولكز ياخود آلت حذر اولان تدابير واسلحه كزى اخذ وجمع ايديكز
ديو تحرير وترقيم ايلدى بعده كتب مغازيده بسط وبيان اولنديغى اوزره وحى الهى برله اول راز نهانى عيان
اولدقده حضرت عمر رضى الله عنه آنى قتل ايچون رجيده دامان اولمغله رسول الله صلى الله عليه وسلم مهلا
يا عمر فلعل الله قد اطلع على اهل بدر فقال اعملوا ماشئتم فقد غفرت لكم يعنى رفق وملايمت قيل يا عمر زيرا
حاطب اهل بدردندر واميدايدرمكه الله تعالى على التحقيق اهل بدره نظر قبلوب آنلره بعد اليوم ديلديككزى
ايشلكز كه بن على التحقيق سزه مغفرت قيلدم ديمشدر قول شريفلريله ترك قتلنى فرمان ايلديلر پس حاطب
مومى اليه كفر ايله مستوجب قتل اوله ايدى رسول الله صلى الله عليه وسلم آنى بدرى اولسون وغير بدرى اولسون
ترك وابقا ايتمزلر ايدى كذلك اول صنعله قتل اولنمق بطريق الحد براحد اوزره واجب اوله ايدى رسول الله
صلى الله عليه وسلم حاطب اوزره دخى اقامتنى ترك والغا ايتمزلر ايدى حتى يا ايها الذين آمنوا لاتتخذوا عدوى
وعدوكم اولياء يعنى اى اهل ايمان بنم دوشمنلرم وسزك دوشمنلريكز اولان كافرلرى دوست اتخاذ ايتمكز
نظم كريمى شرفبخش ازال اولوب حاطب وامثالى تسميهء مؤمن ايله يا ايها الذين آمنوا خطابنده ادخال
اولنمشلردر وقصهء ابى لبابه رضى الله عنه دخى مدعاى مشروح اوزره دليلدركه رسول الله عليه السلام
بنى قريظه يى محاصره ايدوب قلعه لرندن حكم شريفلرى اوزره نزوللرين مراد ايلدكلرنده بنى قريظه اول بابده
ابى لبابه ايله استشاره ايدوب ابى لبابه دخى پرماغنى كندو بوغازينه سوروب حكم رسول الله اوزره نزول ايدرسكز
ذبح اولنورسز ديمكله اشارت ايتمكله شاننده يا ايها الذين آمنوا لاتخونوا الله والرسول حكم جليلى تسليت فرماى
تنزيل اولمشدر كذلك جاسوس مرقوم برذمى اولسه اول دخى عقوبتله ايجاع وصحن زندانه ايداع اولنور وذمى
دخى بوصنعله عهدينى ناقض قيلنماز كه صنع مرقوم ايمان مسلمه مناقض اولماديغى كبى عهد ذمى يه دخى مناقض
اولماز كورمزميسنكه قاطع الطريق الله تعالى يه ورسولنه محارب ايدوكى نص ايله ثابت ايكن برذمى قطع طريقله
قتل نفوس واخذ اموال ايلسه دخى نقض عهدى مثبت اولماز پس بوبابده بطريق الاولى دركذلك جاسوس
مرقوم دارمزده مستأمن اولان حربى اولسه آنك دخى بوصنعى قطع طريق منزلنه نازل قيلنمغله نقض اماتى
موجب اولماز انجق كرك بوصنعنده وكرك قطع طريقنده عقوبتله ايجاع اولنور زيرا حلال اولميان فعلى ارتكابله
مسلمين اوزره قصد ضرر ايلمش اولور لكن مسئلهء مفروضه ده حربى مذكور من اول الامر استيمان ايلدكده
مسلمين اكا خطابله اكر اوزرمزده جاسوس مشركين اولماز سك سكا امان ويرديك ديوب ياخود سكا امان

و یدیك شول شرط اوزره كه عیوب مسلمینی اهل حربه اخبار ایدرسك سكا امان یوقدر دیو اعلان ایتمش اولسه‌لر بو صورتده قتلی شایان كوریلور كه معلق بالشرط قبل وجود الشرط معدوم اولوب مرقومك امانی جاسوس اولمامقله مشروط ایكن جاسوس اولدیغی معلوم اولمشدر بو صورتده امام مناسب كوریرسه آنی صلبله عبرت عام ایدوب ومناسب كوریرسه قتلندن اعراضله سائر اسرا كبی ادخال فیئه اهتمام ایدر لكن بو مثللو موادده امثالنه عبرت اولمغیچون قتلی اولی واظهار قتلی احرادر حتی حربی مسفورك مكاننده امرأهٔ حربیه اولسه آنك دخی قتلی جائزدر كه عامهٔ مسلمینه قصد الحاق ضرر قیلدیغی ظاهر ومتمیز اولمشدر وحربیهٔ مقاتله‌یی قتل ایلمك مشروع اولدیغی كبی بو مثللو حربیه‌یی دخی قتل ایلمك مشروعدر غایة الامر عورت اولوب ستر العورة اولی اولمغله صلبی مكروه اولدیغندن طریق آخرایله قتلی احرادر لكن صنع مرقوم مستأمن اولان صبی نابالغدن واقع اولمش اولسه امام ایچون آنی فیئ قیلمق لازم اولوب قتلی واسع كوریلمز كه هنوز حد تكلیفه رسیده اولمدیغندن جنایتی قتلی مستوجب ومستتبع اولمماز اما حكم مرأه بشقه‌در نظیری اولدر كه اهل حربدن برصبی قتال ایلدكدن صكره اخذ اولنسه بعد الاخذ قتلی غیر جائز اما برعورت قتال ایدوب اخذ اولندقدنصكره قتلی جائزدر امامقتدر قتال اولمیوب صحیح العقل اولان شیخ كبیر حكم خطابده داخل اولمغله صنع مرقومده منزلهٔ عورته نازل قیلنور لكن صنع مرقومله اخذ اولنان مستأمن جاسوسلغنی انكار ایدوب یدنده بولنان مكتوبیچون بن آنی بولدم كوروب المش ایدم دیمك مثللو اعتذار ایلسه مسلمین ایچون بلاحجة آنی قتل ایلمك جائز وسزاوار اولمماز زیرا بحسب الظاهر تحت امانده ادخال اولنمشیكن اوزرینه منافی امانی ثابت اولمدقجه قتلی حلال اولمماز بو صورتده مسلمین آنی ضرب یاخود قید یاخود حبسله تهدید ایتملریله جاسوس اولدیغنی اقرار ایلسه بو اقرارینه اعتبار اولنماز كه اولبابده مكره ایدوكی آشكار واقرار مكره اكراهی حبسله اولسون قتلله اولسون باطل و بی قراردر بلكه جاسوسلغی ظاهر اولمق طائعا اقراری یاخود اوزرینه ایكی شاهدك شهادتلری صورتلرینه منحصردر واولبابده اهل ذمت واهل حربك شهادتلری قبول اولنور كه جاسوس مزبور داریمزده مستأمن ایسه‌ده بنه حربی اولمغله حربی اوزره اهل ذمت واهل حربك شهادتلری مقبوله‌در واكر امام المسلمین برمسلم یاذمی یامستأمنك یدنده كندو خط معروفی ایله ملك اهل حربه معائب مسلمینی اخباری حاوی برمكتوبه ظفریاب اولسه كركدر كه آنی حبسه شتاب ایدوب انجق ضربله مبتلای عذاب ایلمیه زیرا خط خط آخره مشابه اولوب مكتوب محل احتمال اولمغله مصنوع غیر اولمق مأمولدر و بو مثللو امر محتمل ایله ضرب وتعذیبی غیر معقولدر لكن نظرا للمسلمین حبسی لازمدر كه حقیقت حالی ظاهر ومنفهم اوله وبعده جاسوس ایدوكی آشكار اولدقده احكام سابقه‌یی اجرایه دركار اولوب آشكار اولممازسه همان تخلیهٔ سبیللرینه ابتدار ایلیه لكن شخص مرقوم مستأمن ایسه كركدر كه بعد تخلیة السبیل آنی دار الحربه رد وطردده تعجیل ایدوب بوندن صكره دار اسلامده اقامته یوم واحد ایله دخی تمهیل ایلمیه زیرا حقنده شبههٔ خیانت هویدا اولمغله آنك امثالندن دار اسلامی تطهیر ایلمك اماطة الاذی عن الطریق حكمنده داخل بلكه آندن اولی‌در والله اعلم

باب ما یختلف فیه اهل الحرب واهل الذمة من الشهادات والوصایا * یعنی اهل ذمت واهل حرب احكام شهادات ووصایاده بربرلرینه مخالف اولدقلری موادی افاده‌ده باب لازم الاستفاده‌در بز باب المراوضة علی الامان بالجعل وغیره مسائلنده وغیری مواضعده بیان ایلدیك كه داریمزده مستأمنین اولان اهل حربك بربری اوزره شهادتلری منعه‌لری متحد اولدقده قبوله شایان ومختلف اولدقده غیر شایاندر كه آنلرده امتناع قبول اختلاف ملتله اولمیوب انجق تباین دارین ایله ظاهر وتباین دارین دخی انجق اختلاف منعه ایله نمایاندر وبینلرنده حكم توارث دخی شهادتلری كبیدر واهل ذمتك مستأمنین ایله حاللری مسلمینك اهل ذمتله حاللری كبیدر زیرا اهل ذمت اهل داریمزدندر اما مستأمنین بشقه‌در بناء علیه مملوك مسلم ملك ذمیده ترك اولنمادیغی كبی مملوك ذمی دخی ملك مستأمنده داریمزده اقامتی مدتنده دخی ترك اولنمایوب بیعی اوزره اجبار اولنور بوندن صكره مؤلف دقیق التعبیر احكام وصایایی تقریر ایدوب دیر كه برمستأمن جمیع مالنی برمسلم یاذمی‌یه وصیت ایلسه اول وصیت تنفیذ واتمام اولنوب دار الحربده بولنان وارثی دعوای ردده قیام ایده‌مز زیرا حرمت مالنده انجق كندو حقی معتبردر یوقسه دار الحربده بولنان وارثینك حقی مطمح نظر دكلدر وهم ثلثدن زیاده‌ده وصیت ورثه مجیز اولمدقده باطل اولمق حكم اسلامدندر ومستأمن حكم اسلامی التزام ایتمشدر بناء علیه وصیت مزبوره ذمیدن حاصل اولدقده باطلدر كه ذمی معاملاته راجع اولان اموردن التزام حكم اسلامه قائلدر بنه دیر كه برذمینك

حربی مستأمنه ثلث ایله وصیتی صحیح اولوب مسلمك ذمی‌یه وصیتی منزلنده تصحیح اولنور اما مسلم یاذمینك دار الحربده اولان حربی‌یه وصیتلری ورثه مجیز اولسه‌لر دخی تصحیح وتجویز اولنماز مكر ورثه مال موروثلرندن بعض اشیایی هبه‌یه اقدام ایده‌لر اولبابده هبه‌لری قبض حربی ایله تمام اولور زیرا دار الحربده بولنانلر دار اسلامده بولنانلرك حقلرنده حكم موتایه ملحقلردر اما مستأمن مزبورك وارثی داریمزده امانله معا حاصل اولدقده اجازتی بولنمادقجه زیادهٔ ثلثده وصیتی باطل اولور زیرا بونده بحسب الامان الشرعی حق وارث دخی حق مستأمن كبی مرعیدر حتی صكره‌دن دار الحربدن وارث آخری دخی حاضر اولدقده زیادهٔ ثلثده وارث اول ایله مشاركته قادر اولوب موصی له ثلثدن زیاده‌یی اخذه مقتدر اولمماز زیرا زیادهٔ ثلثده وصیت عدم اجازت ورثه ایله منعدم اولدقده بین جمیع الورثه میراث قیلنمق لازم اولمشدر وحكم محررده یانلرنده بولنان وارث زوجه‌سی كبی قریب سببی یاخود اوغلی كبی قریب نسبی اولمق برابردر كه هر بری مجیز اولمدقده قاضی اوزره زیادهٔ ثلثده میراثی حكم ایلمك لازم وزیادهٔ ثلث كبی برمالده بعض ورثه ایچون میراثله حكمی اولبابده ابطال وصیتی مستلزمدر واكر برمستأمن دار اسلامده جمیع مالنی دار الحربده بولنان برحربی‌یه وصیت ایلدكدن صكره هم موصی له وهم میتك اوغلی امانله داریمزه قادم اولسه‌لر قاضی اوزره مالنی موصی له ایچون حكم ایلمك لازمدر زیرا دار الحربده بولنان وارثك حرمتی ملتزم اولمیوب مال میت انجق حق میت ایچون محترم اولمغله آنی میتك تعیین ایلدیكی محله صرف ایلمك اهم والزمدر بنه دیر كه مسئلهٔ مزبوره‌ده موصی له اهل داردن دكل ایسه بطلان وصیتی بدیداردر كه بینلرنده حقیقة وحكما تباین دارین حاصل اولمقده ذمینك دار الحربده بولنان حربی‌یه وصیتی منزلنده نازلدر اما موصی له مزبور حین وصیتده امانله داریمزده بولنمق بشقه‌در كه بو تقدیر اوزره دارلرنده تباین حكمی موجود ایسه‌ده تباین حقیقی نابوددر كذلك مستأمن مرقومك امانله یاخود اسرایله دار الحربده بولنان مسلم یاخود ذمی‌یه وصیتی دخی بشقه‌در كه مسلم وذمی هرقنده بولنسه اهل دار اسلامدن معدود اولمغله دارلرنده تباین حكمی غیر موجوددر كذلك دار الحربده قبول اسلام ایلین حربی‌یه وصیتی دخی بشقه‌در كه مسلم هرقنده ساكن اولسه اهل دار اسلامدن ایدیكی متبیندر كورمزمیسنكه مسلم مرقومك زوجه‌سی اسلام زوجندن صكره دار اسلامه خروجله باین اولمیوب اسلامندن اقدم خروجله باین اولور اما حربی مرقومه وصیتی اسلامندن اقدم اولوب صكره موت موصیدن مقدم یا مؤخر قبول اسلام ایتمش اولسه اولبابده ابطال وصیتی التزام اولنور زیرا وصیت انسان معین ایچون اولدقده آنك انجق یوم وصیتده بولنان حالی معتبر اولوب بو بابده دخی موصی له یوم وصیتده حكم میتده اولمغله بطلان وصیت مقرر اولمشدر ووصیت بعد البطلان اسلامله منقلب صحت اولمیه‌جغی نمایاندر حتی ورثه اول وصیتی مجیز اولسه‌لر دخی بنه تصحیح وتجویز اولنماز كه اجازت انجق موقوفه لاحق اولوب باطله ملحق اولمماز وعلی هذا مستأمن مرقوم دار الحربده بولنان قرنداشی زیدك اوغلی عمرو ایچون وصیتده اوصیت لفلان ابن اخی فلان دیدكدنصكره عمرو مرقوم قبول اسلام ایتمش اولسه اول وصیت باطلدر كه عمروی بعینه ذكر ایتمكله آكا یدیله اشارتی منزلنده نازلدر اما وصیت مزبوره‌ده قرنداشم اولان زیدك اوغلی ایچون شو نسنه ایله وصیت ایلدم مفهومنده اوصیت لابن فلان اخی بكذا دیوب اوغلنی ذكر ایتمدكده موتندن اقدم قرنداشینك براوغلی قبول اسلام ایتمش اولسه وصیت مزبوره آنك حقنده تنفیذ واتمام اولنور زیرا شخص معینی قصد وتنصیص ایتمدكده شخص موصی له مال موصی به اوزره قیاس اولنوب عند موت الموصی موجود بولنان اهل وصیته تخصیص اولنور كورمزمیسنكه بو صورتده قرنداشینك حین وصیتده هیچ اوغلی یوغیكن قبل موت الموصی براوغلی حاصل اولسه اول دخی طریق مذكور ایله استحقاق وصیته نائل اولور پس حین وصیتده كافر ایكن صكره مسلم اولدقده دخی وصیت مزبوره آكا سالم قیلنور بنه دیر كه برمستأمن حال مرضنده دار اسلامده یاننده بولنان اوغلنه جمیع مالنی هبه وتسلیم ایدوب هالك اولدقدنصكره دار الحربده بولنان آخر اوغلی كلوب دعوای نقض هبه‌یه سالك اولسه البته نقضه مالك اوله‌مز كه باباسینك وقت هلاكنده دار الحربده بولنمغله حرمت شرعیه‌دن محروم اولوب وارث ایچون وصیت دخی تجویز اولنمامق انجق حق ورثه‌یه رعایت ایچون ایدوكی مجزوم ایكن عند موت الموصی حق ورثه معدوم اولدقده وصیت سابقه‌سی رسیدهٔ تمام اولدقدنصكره حاضر اولان ورثه ایچون حق ابطال وصیت دخی معدومدر اما صورت مفروضه‌ده دار اسلامه ورودی باباسینك هلاكندن اقدم ظاهر اولسه ابطال هبه‌یه قادر اولور كه باباسینك وقت هلاكنده حرمت شرعیه‌دن

بهره دار ایکن باباسینك تصرفی بعض و رثه‌یی بعض آخر اوزره ایثار اولمغله بطلانی بدیدار اولور حتی بوندنصکره
دار الحربدن براوغلی دخی قادم اولسه میراثده ایکیسنه دخی شریك مساهم قیلنور که بعد بطلان الوصیة
جمیع مالی البته میراث میت قیلنمق لازمدر واکر صورت مفروضه‌ده قبل موت الاب قادم اولان اوغلی بعد
موت الاب ولد ثالثك قدومندن مقدم یامؤخر قرنداشی ایچون هبه‌یی مجیز اولسه اجازتی انجق کندو نصیبنده
تنفیذ وتجویز اولنور زیرا قبل الاجازة باباری هالك اولدقده جمیع مالی بنین ثلثه‌سی بینلرنده اثلاثا سلك میراثده
منسلك اولمشدر واولبابده اجازت مجیز انجق کندو نصیبنده مؤثر اولوب نصیب غیرده مؤثر اولماز زیرا مستأمن
مرقوم بلا وصیة هالك اولمش اولوب یانشده حاضر بولنان اوغلی جمیع مال موروثی اخذ وآخره هبه ایله
یاخود وجه آخر ایله استهلاك ایلدکدن صکره ولد آخری کلمش اولسه ولداولك استهلاکی ثانینك نصیبنده
مؤثر اولمیوب ثانی اولدن نصیبنی اخذه قادر اولدیغی کبی مانحن فیهده دخی ثانینك اجازتی نصیب ثالثده
مؤثر اولمیوب ثالث میراثدن تمام نصیبنی اخذه مقتدر اولور کذلك مستأمن مرقومك دار اسلامده یاننده ایکی
اوغلی بولنوب جمیع مالنی آنلره وصیت یاخود نصف مالنی هر برینه علی وجه التعیین هبه ایدوب هر بری
دخی موهوبنی قبض ایلدکدن صکره هالك اولوب هلاکندن صکره اوغللرندن هر بری حق آخرده وصیتی
یاهبه‌یی مجیز اولدقدن صکره دار الحربدن براوغلی دخی کلوب ظاهر اولسه ایکیسینك نصیبلرندن تمام میراثنی
اخذه قادر اولور زیرا دار اسلامده بولنان ایکی اوغلی هنوز بربری حقنده مجیز اولمادین موصی هالك اولمغله
دار الحربده بولنان اوغلی ثلث مالنه وارث اولمشدر صکره‌دن حادث اولان اجازتلری بطلان وراثته باعث اولماز
واکر یاننده انجق براوغلی بولنوب جمیع مالنی اکا وصیت برله هلاکندن صکره ولدمزبور اول وصیتی نفسی ایچون
مجیز اولوب بعده دار الحربدن ولد آخری ظاهر اولسه بوصورتده نصف مالی اخذه قادر اولور اما سبقت ایلین
هبه وتسلیم مسئله‌سی بشقه‌در که هبه‌ده باباسی حیاتنده قبضله موهوب له موهوب به مالك اولوب اول حینده ولد آخر
ایچون حرمت شرعیه ثابت اولمامغله مالنده عند الموت حکم ارث قطعا متثبت اولمامشدر ووصیت انجق میراث کبی
موتله افادۀ ملك ایدوب ولد آخرك دخی دار الحربده بولنماسی دار اسلامده مستأمن اولان باباسندن وراثته مانع اولمامغله
نصف مالی اخذه قادر اولوب ولد حاضرك کندو حقنده سبقت ایلین اجازتی نافع اولماز کورمزمیسنکه ولد موصی له اول
مالی بعد موت الاب بطریق الارث اخذ ایتمش اولسه ولد آخر کلدکده البته نصفنی اخذه قادر اولور کذلك
بطریق الوصیة اخذنده دخی مقتدر اولور یته دیرکه برحربی دار الحربده محتضر ایکن جمیع مالنی دار الحربده
بولنان برمسلم مستأمنه هبه وتسلیمدن صکره هالك اولدقده وارثی مازاد علی الثلث حقنده مجیز اولمیوب عندالله
مالك اولسه اول مسلم مستأمن لدی القدرة جمیع مالی وارثدن منعله استملاکه شرعا مالك اولور زیرا میت طیب
نفسی ایله جمیع مالنی اکا تملیك ایتمش ایدی و بعد تمام التملیك هالك اولدقدن صکره ورثه وغرماسی قبول اسلام
ایتسه‌لر دخی اول مالده حقلری ثابت اولماز اما مسئلۀ مزبوره‌ده هبه ایتمیوب وصیت ایتمش اولسه نظر اولنور
اکر شخص موصی له مال موصی بهه احق اولمق احکام اهل حربده موجود ایسه مال مرقوم اکا حلال طیب
اوله جغی مقرردرکه ورثه وغرماسی عندلرنده احکام اهل حرب ملتزم ومعتبردر واکر غیر موجود ایسه
بعد الدین ثلثدن زیاده‌سی اکا حلال اولماز که ایچلرنده امانله ساکن ایکن کرك مالارینی وکرك ایچنده حقلری
بولنان مالی طیب نفسلری بولنمادقجه اخذی استحلال اولنماز یته دیرکه دار بمزده برمستأمن محتضر اولوب
یاننده وارث حاضری یوغیکن جمیع مالنی برکسنه‌یه هبه وتسلیم یاخود وصیت ایدوب هالك اولدقدنصکره
قاضی‌یه برجماعت واروب میت اوزره دار اسلامده ادانه قیلدقلری دینلرین اثبات ایلسه‌لر کرکدرکه قاضی
دیون مزبوره‌یی ادا ایله ابتدا و باقیسنی اول کسنه ایچون ابقا ایلیه زیرا مال میتده ذی الید طرف میتدن خصم
شرعی اولمغله دینی آنك اوزرینه اثبات همان میت اوزره اثبات کبی امر مرضیدر وحکم اسلام مرضده واقع اولان
هبه‌دن ووصیتدن اقدم دینله ابتدایی التزامدر بوندن صکره دار الحربدن اوغلی کلوب مال باقیدن طلب
میراثده نزاع ایدرسه قاضی آنك نزاعنی قطعا استماع ایلمز که باباسینك حین هلاکنده حق مرعیسی منعدم
اولدیغندن ابطال هبه ووصیتی مستلزم اولماز فعلی هذا دار الحربدن غرماسی کلوب دار الحربده ادانه
ایلدکلری دیونی اثباته مبادرت ایلسه‌لر غرماء مرقومین مسلمین واهل ذمت ایسه‌لر دخی قاضی آنلر ایچون برشیئی
قضایه مباشرت ایلمز زیرا غرماء مزبورین حیاتنده کلوب اوزرینه اقامت بینه ایتمش اوله‌لر ایدی مستأمن
دار الحربده واقع اولان معامله سینك موجبیله مطالبه اولنمدیغندن قاضی آنلر ایچون برشیئله قضا ایتمز ایدی

پس موتندن صکره دخی بویله‌در یته‌درکه مسئلۀ مفروضه‌ده مالنی هبه ووصیت ایتمش اولسه اولبابده
دار اسلامده استدانه قیلدیغی دینله ابتدا ایدوب بعده دار الحربده استدانه قیلدیغی دینی ادا ایدر زیرا دین
دار الاسلام اقوادرکه آنکله قبول اسلام ایتمسه‌ده مطالبه اولنور ودین دار الحرب اضعفدرکه آنکله
قبول اسلام ایتمدکجه مطالبه اولنماز وبومثللو ایکی حق مجتمع اولدقده البته اقوی ایله ابتدا اولنور وبوبابده
ترکه‌سندن دین دار الحربی ادایه سبب اولدرکه ترکه‌دن دین دار اسلامدن فضله‌سی البته دار الحربده بولنان
ورثه‌نك حقلری اوزره موقوف ومیت دخی دین دار الحربله حق ورثه‌ده مطالبدر اما مسئلۀ سابقه بشقه‌درکه
آنده فضله‌سی دار اسلامده بولنان موهوب له وموصی لهك حق مستحقی اولمغله دین دار الحرب دار اسلامده
مطلوب اوله‌میه‌جغی امر محققدر واکر برمستأمن دار بمزده بلا وارث هالك اولوب مالنی ترك ایلسه آنك
مالی ید ذی الیدده ترك اولنوب کسنه‌نك یدنده دکل ایسه امام المسلمین وارثی کلنجه‌دك بیت المالده توقیف ایدر
وامام اوزره اول مالی دار الحربده بولنان ورثه‌سنه ارسال ایلك الزام اولمیوب همان ورثه‌سندن هرقنقیسی
کلورسه اکا حصۀ ارثیه‌سین اعطا وباقیسنی مستحقی کلنجه‌دك توقیفی التزام ایدر بوصورتده هیچ وارثی
اولمدیغی معلومی اولورسه اول مالی مساکینه تقسیم ایدوب صکره وارثی ظاهر اولدقده حقنی مال صدقاتدن
ادا وتسلیم ایدر زیرا بعد موت المستأمن حکم امان مالنده برقرار اولمغله بلا وارث هالك اولان ذمینك حکم
مالی آنك دخی مالنده استقرار ایدر واکر برمستأمنی دار بمزده برکسنه عمدا یاخطأ جرح ایدوب مستأمن دخی
اول جارحی جراحتندن وجراحتندن حادث اولان نسنه‌لردن عفو ایلدکدن صکره هالك اولوب بعده
دار الحربدن وارثی کلوب دعوایه سالك اولسه قاتل اوزره برشیئی اثباته مالك اوله‌مزکه غایة ما فی الباب مقتول
قاتلی ایچون دیتی ایله وصیت ایتمش اولور حال آنکه قاتل ایچون وصیت وارث ایچون وصیت کبیدر وبرقریبا
بیان ایلدیك که مستأمنك حال مرضنده وارث ایچون وصیتی تنفیذ اولندقدنصکره دار الحربده بولنان وارثك
حقنه رعایتیچون ابطال اولنماز پس بودخی آنك کبیدر اما صورت مفروضه‌ده وارثی هنوز حیاتنده ایکن
کلمش اولسه نظر اولنور اکر قاتلنه دیتنی وصیت ایتمش ایسه اول وصیت ابطال اولنور واکر قاتلی کندوکبی
مستأمن اولوب قتلی دخی بطریق العمد اولمغله موجب قصاص ایکن انی دم عمددن عفو ایتمش ایسه
بوعفوی تنفیذ اولنور که اسقاط قصاص قطعا وصیتدن عد اولنماز واکر قاتلی قتل خطادن عفو ایتمش
ایسه بوعفوی ثلثدن معتبر اولور که عفو مزبور دیتی قاتل ایچون وصیت اولمیوب انجق عاقلۀ قاتل ایچون
وصیتدر یته دیرکه مستأمن مرقوم نصف مالنی قاتلنه ونصف آخرینی موتندن اقدم دار الحربدن کلمش
اولان اوغلنه وصیت ایدوب ولد مزبور دخی وصیت قاتلی مجیز اولدقدنصکره دار الحربدن براوغلی دخی ظاهر
اولسه وصیتین مزبورتیندن تمام میراثنی اخذه قادر اولور زیرا قاتل ایچون وصیت وارث ایچون وصیت کبی قبل
الاجازة صحیح اولمدیغندن ولد آخر تمام میراثدن نصیبنه کسب استحقاق صریح ایلدکدنصکره ولداولك اجازتی
کند ونصیبنده تصحیح اولنوب قرنداشینك نصیبنده تصحیح اولنماز اما یاننده هیچ وارثی یوغیکن حال مرضنده جمیع
مالنی قاتلنه هبه ایتمش اولسه تمام مالده هبه‌سی شرعیدرکه حین موتنده دار الحربده بولنان وارثك حقی غیرمرعیدر
وصورت مفروضه‌ده دار اسلامده برقریبی بولنوب اول دخی دار الحربده بولنان قریب اقربی ایله محجوب ایکن دعوایه
قیام ایدوب سزل دار الحربده بولنان وارثی حکم میتده قیلدقدنصکره مالنه‌ین اولی اولوب البته بطریق المیراث
اخذ ایدرم دیو موهوب له ایله اختصام ایلسه توریثنه اقدام اولنماز زیرا بزهالکك هبه ووصیتنی ابطال ایلدکدنصکره
مالنی البته میراث قیلمق واجبدر ومیراث قیلدیغمزده دار الحربدن قادم اولان وارث اقرب هبه ووصیتی عن اصل
بولنمادقده میراثنه اولی اولدیغی کبی بونده دخی اولی قیلنماغی موجبدر وآنی اولی قیلمق عند موت المستأمن دار الحربده
بولنان وارثك حقنه رعایت ایچون ابطال هبه‌سنی مستوجبدر ومعنای مذکور صحیح اولمدیغی قریبا تصریح
اولنمشدر مترجم فقیر دیرکه امام حصیری رحمه الله تعالی دیرکه بومحلدن بوبابك آخرینه قریب فیجری
فی هذا المال حکم المسلمین قولنه دکین میانه‌ده برقاچ مسائل اصل نسخه‌ده ترك اولنمشیدی لکن استاذیمز آنی
نسخۀ اخرادن اخذ وتحریر ایلدی وقول مذکور خط حصیریدن نقل اولنمشدر ونسخۀ حصیریدن غیری
بعض نسخ معتبره هامشنده تحریر اولنمشدرکه بومحلدن تاآخر کتابه قریب اولان باب متی یصیر الحربی ذمیا
اثناسنده واقع اولان ولوان حربیا مستأمنا اشتری ارضا خراجیة فجاء مستحق فاستحقها مسئله‌سنه وارنجه‌دکین
شمس الائمة السرخسی رحمه الله تعالی حضرتلرینك املاسندن دکلدر بلکه تلمیذی اولان قاضی

محمود الاوزجندی نسخه سندن منقولدر و محتملدرکه شمس الائمه حضرتلرینك حین املاسنده اصل روایتندن رقطعه‌سی ساقط وضایع اولمغله قطعهٔ ساقطه‌یی روایت ایتمش اوله یاخود روایت ایتمش اولوب صکره آنك راویلرندن ساقط وضایع اولمش اوله انتهی بنده دیرکه بو حربی دار الحربده ایکن مالندن برمسلم ایچون وصیت ایدوب هالك اولدقدن صکره هنوز میراثی اقتسام اولنمادین اهل داری قبول اسلام ایلسه‌لر نظر اولنور اکر مسلم موصی له حین وصیتده دار اسلامده ایسه اول وصیت البته باطله درکه بینلرنده تباین دارین وار ایدوکی متبین و تباین دارین دار اسلامده بولنان مسلمك دار الحربده بولنان حربی ایچون وصیتده مانع صحت اولدیغی کبی بونده دخی اوله جغی متعیندر حتی ورثه اسلاملرندنصکره مجیز اولسه‌لر اجازتلری دخی باطله درکه اصل وصیت بطلان اوزره واقعدر وامر باطله اجازت لاحق ونافع دکلدر مکر ورثه‌سی مال وصیتی اکا دفع وتسلیم ایدر اول بابده منزلهٔ هبه‌ده تنزیل اولنمغله اکا سالم قیلنور واکر حین وصیتده دار الحربده ایسه‌یدی البته اول وصیتی ثلثدن انفاذ و باقیسنی بین الورثه علی مافرض الله تعالی تقسیم ایده‌رم اماوصیتی تنفیذ ایلدیکیم اکا مبنیدرکه موصی و موصی له دار واحده‌ده بولنمشلردر ومسلم دار اسلامده حربی مستأمن ایچون وصیت ایلدکده وصیتی تجویز اولندیغی کبی بونده دخی تجویز اولنور واما انجق ثلثدن تنفیذ ایلدیکیم اکا مبنیدرکه اهل دار قبول اسلام ایتکله دارلری دار اسلام اولوب جریان احکام مسلمینه محل اولمشدر پس مال مزبورده حکم مسلمین اجرا اولنوب وصیت ثلثدن انفاذ اولنور امابو صورتده اسلاملرندن اقدم وصیتی ابطال ومالی اقتسام وقبض ایدوب بعده قبول اسلام ایتمشلر ایسه البته وصیت مزبوره ابطال اولنور زیرا اول مالده حکم اهل حرب اجرا اولنمشدر واهل حربك قبل الاسلام جاری اولان حکملری ابطال اولنماز کورمزمیسنکه میراثلرین خلاف قسمت مسلمین اوزره اقتسام ایدوب بعده قبول اسلام ایلسه‌لر اول قسمته تعرض اولنماز پس امر وصیتلری دخی بویله‌در والله اعلم

باب مایصدق فیه الاسیرانه ذمی وما لایصدق فیه اذا اسر* یعنی مشرکیندن اخذ اولنان اسیر بعد الاسر اهل ذمتدن اولدیغی ادعا واول وجهله خلاصنی استدعا ایلدکده تصدیق وتکذیب اولندیغی مواضعی ترتیبده باب سلیس الترکیبدر شارح الکتاب شرح الله تعالی صدره عند الحساب دیرکه بو باب اشبو تعبیر مستطابله کتاب الزیاداتده دخی واقع اولوب مسائلی کتاب مرقومده شرح واسهاب اولندیغندن بشقه بو کتابدن دخی باب من الامان الذی یشك فیه اثناسنده ومواضع سائره‌ده ذکر واطناب اولنمغله ثقلت اعاده‌دن اجتناب وباب آخره دخولیمز استصواب اولندی

باب مایصدق فیه الرجل اذا اقرانه استهلکه من مال الحربی اوما اقربه من الجنایة علیه* یعنی برکسنه مال حربیدن برشیئی استهلاکنی یاخود حربی اوزره بعض وجوهله جنایتنی اقرار ایدر ایکن دفع مؤاخذه ایچون سرد ایلدیکی اعذارده تصدیق اولنوب اولنمادیغنی تقریرده باب وجیز التحریردر اهل حربدن برکیمسنه قبول اسلام یاخود دخول ذمت یاخود امانله دار یمزه ورود ایلدکده برکسنه دن سن بنم اسلام یاذمتی قبولمدن یاخود امانله دار اسلامه دخولمدنصکره یدیمی قطع ایلدیك یاخود بندن اشبو بیك درهمی اخذ ایلدیك یاخود بنم اشبو اوغلمی یدمدن سبی واخذ ایلدیك دیو دعوایه قیام ایلدکده اول کسنه دخی بوفعللرینی اقرار ایدوب انجق سن هنوز دار الحربده حربی ایکن واقع اولدی دیو دفعه اهتمام ایلسه قول ابی حنیفه وابی یوسف رحمة الله تعالی علیهما اوزره قول انجق قول مدعی قیلنوب مدعی علیه اقرارنده تصدیق اولنوب دفعنده تصدیق اولنمامغله یدینك دیتی و بیك درهمی ضامن اولوب اوغلنی دخی اکا تسلیمله قضا اولنور وامام محمد رحمه الله تعالی دیرکه اول بابده قول قول مقر اولمغله اوزرینه برشیئك ضمانی متقرر اولماز اکرچه دراهم مأخوذه وولد مأسورکبی اخذ ایلدیکی نسنه بعینه قائم اولدقده قول انجق حربی مقرلهك قولی اولوب یدندن اخذ ایده جکی ظاهردرکه مقر مذکور آنلر فی الاصل حربینك ایدوکنی اقرار ایدر ایکن آنك اوزرینه دعوای تملکنده تصدیق اولنمیه جغی باهردر وقول مذکورده ائمهٔ ثلثه رحمة الله تعالی علیهم اجمعین متفقین ومجتمعین اولمشلردر لکن اختلافلری انجق ید مقطوعه واموال مستهلکه کبی مستهلکده‌در وامام محمد رحمه الله تعالی دیرکه مقر مذکور بعد الاستهلاك اقرار ودفعنده‌ٔ تصدیق اولنور زیرا اقرارینی حربینك دار الحربده حربی بولنمسی کبی حالت معهودهٔ غیر مستنکره‌یه نسبت ایتکله بحسب الظاهر مدعی تملك ایسه‌ده معناده وجوب ضمانی منکردر و برکسنه عورتنه طلقتك وانا صبی اونائم دیوب طلاقنی منافی وقوع طلاق اولان نوم وصباوت کبی حالت معهوده‌یه نسبت

ایلدکده قول آنك قولی اولوب تصدیق اولندیغی کبی بونده دخی تصدیق اولنور وامامین همامین رحمة الله تعالی علیهما ادیدیلرکه مقر مذکور جنایتنی اقرار ایدوب صکره دعوای ملکله سقوطنی ادعا ایلمشدر و برکسنه آخره خطابله اخذت منك الف درهم لانه کان لی علیك الف درهم دیوب آندن بیك درهم اخذ ایلدیکنی اقرار ایدر ایکن بنم سنك اوزرکده فی الاصل بیك درهمم وار ایدی آنك ایچون اخذ ایلدم دیو سقوطنی ادعا ایلدکده تصدیق اولنمادیغی کبی بونده دخی تصدیق اولنماز و بو مسئله‌نك فروع کثیره‌سی واردرکه بزانلری شرح الزیاداتده ذکر واظهار ایلدیك مترجم فقیردرکه بو محلده عبارهٔ اصل کتابده نوع خلل واضطراب اولوب نسخهٔ حصیریدن تنقیح مبحثه ظفریاب اولنمغله اصاله نسخهٔ حصیریدن انتخاب اوزره ترجمه‌یه سعی وشتاب اولندی بومثللو مواضعده ترجمه مزده بحسب الظاهر مخالفت اصلی مشاهده ایلین اولی الالباب هنوز جوانب کلامی احاطه ایتمدین بوعبد کمتری هدف اعتراض ایلمك خارج دائرهٔ انصاف ایدوکی بی ارتیابدر انتهی والله اعلم

باب من اسلم علی شیٔ فهوله ویکون محرزا له* یعنی بر مشرك برنسنه‌یه تملك برله وضع ید اوزره قبول اسلام ایلدکده اول نسنه‌یی احراز ایتمش اولوب ملکنده ابقاسی لازم ایدوکنی تفهیم واعلامده باب مفید المرامدر مؤلف الکتاب امام محمد عالی جناب ابن طاووسدن اول دخی پدری امام طاووسدن رحمة الله تعالی علیهم اجمعین سرد اسناد ایله نقل وایراد ایدرکه امام طاووس رحمه الله تعالی دیمشدر فی کتاب معاذ من استخمر یعنی من استعبد قوما واوهم احرار وجیران مستضعفون فان کان قصرهم فی بیته حتی یدخل الاسلام فی بیته فهم له عبید ومن کان مهملا یعطی الخراج فهو عتیق وفی نسخة فهو عتیق المسلم یعنی کتاب معاذ رضی الله تعالی عنه‌ده مکتوبدرکه برکسنه اصللری احرار مستضعفین وجیران مستضعفین اولان برقومی حال کفرلرنده وحال کفرلرنده استعباد ایلسه نظر اولنور اکر خانه‌سنه دین اسلام دخول ایدنجه‌یه دك یعنی قبول اسلام ایدنجه‌یه دك آنلری خانه‌سنده حبس واسترقاق ایتمش ایسه بعد الاسلام جمله‌سی آنك عبیدی قیلنورلر واکر آنلری ترك واهمال ایدوب مجرد خراجلرین اخذ ایتمش ایسه جمله‌سی عتیق یاخود عتیق مسلم اولورلر یعنی احرار قیلنورلر وشارح الکتاب امام سرخسی معالی نصاب دیرکه استخمر قولی بمعنی استعبددرکه متن کتابده دخی یعنی استعبد دیمکله تفسیر اولنمشدر وتفسیر مذکور ابی عبید رحمه الله تعالینك غریب الحدیث نام کتابنده عبد الله بن المبارك رحمه الله تعالی دن نقل اولنمشدر ولفظ مذکور لغت اهل یمندر ومحمد بن کثیر رحمه الله تعالی بویله ذکر ایلمشدر حتی برکسنه آخره خطابله اخمرنی کذا دیدکده مرادی ملکنی ایاه واعطنیه هبة له یعنی اول نسنه‌یی بکا هبه وجهی اوزره ویروب تملیك قیل دیمکدر و بوبابده حکم شرعی کتاب معاذ رضی الله عنه‌ده ذکر اولندیغی اوزره معتبر ومرعیدر زیرا مستضعفین مرقومینی خانه‌سنده بطریق القهر حبس واسترقاق ایلدکده البته رقبه‌لرینه مالك اولوب رقیقلری اولمشلردر بعده مسلم اولدقده آنلره تملك اوزره مسلم اولمغله جمله‌سی اکا سالم قیلنورلر قال علیه السلام من اسلم علی مال فهوله اما مستضعفین مرقومین اکا اعطاء خراج ایتمك اوزره مهملین ومتروکین اولدقلرنده بعد الاسلام جمله‌سی احرار قیلنورلر زیرا بوصورتده ملکلرندن حکم سلطنتله آنلره استیلادن غیری نسنه تعلق ایتمیوب آنلردن دخی ملکلرینه اطاعت وانقیاددن غیری نسنه تحقق ایتمشدر واطاعت مجرده دلیل رق دکلدرکه هر مسلم البته سلطاننه مطیع وتحت ولایتنده منقاد ایکن عبدی اولمادقلری ظاهر ومحققدر پس مرقومین دخی بویله‌در مؤلف جهاندان زاده الله تعالی حسن ذکره فی جمیع البلدان دیرکه اهل رخج واهل زاولستان واطرافلری بالجمله بویله‌لردرکه طائفهٔ ترك یعنی تاتار آنلری قهر ایله استعباد ایدوب مملوکلری اولمشلردر حتی ایچلرندن دیلدکلرینی بیع ایدرلر پس طائفهٔ ترك قبول اسلام ایدوب اهالی مزبورین دخی قبول اسلام ایلسه‌لر جمله‌سی وجه مشروح اوزره کالاول عبیدلری قیلنوب آنلرده تصرفات ملاکدن دیلدکلرینی اجرایه قیام ایدرلر ورخج برموضعك اسمیدرکه وصفنده شاعر خاطرکشاری والرخجیون لایوفون ماوعدوا والرخجیات یخبزن المواعیدا بیتنی نظم وانشا ایلمشدر مترجم فقیر دیرکه مغربده رخج معرب رخددر وزفرو زنی اوزره در برناحیهٔ معروفه‌درکه ترك آنلر اوزره مستولی اولمشدر واشعارده ضرورت وزن ایچون منصرف دخی قیلنمشدر دیدی انتهی لکن بو محلده ایراد اولنان بیت بحر بسیطدن اولمغله صدر وابتداسی سلامت اوزره جاری وزحاف طیدن سالم قیلنمق ایچون خاء معجمه تشدید اولنسه دخی جائزدر معنای بیت دیمکدرکه اهل رخجدن ذکورلری قطعا وعدلرینه وفا ایتمزلر اما اناثلری همیشه موعودلرین انجاز ایدرلر مرادی رجاللرین کذب وزور ایله ونسالرین بغی وفجور ایله توصیفدر وزاولستان هند غربی‌یه متصل براولکه درکه اکا زابلستان

دخی دیرلر وقوم فرس اسمنه باخترزمین دیرلر انتهی والله تعالی اعلم * باب الحربی
یدخل الینا بامان فیقیم فی دار الاسلام ایترك لایؤدی الخراج * یعنی حربی امانله داخل اولوب دار اسلامده
مقیم اولدقده اداء خراج ایتمیه رك ترك و اهمالی جائز و مستقیم اولمدیغنی افاده ده باب لازم الاستفاده در
مؤلف الکتاب امام محمد اصابتمآب دیرکه بزه اسمعیل بن عیاش بشیر بن عبدالله بن یسار السلمی دن رحمهم الله تعالی
اخبار ایدوب بشیر دیدیکه اشراف رومدن برطائفه سبی اولنوب معیتلرنده اقربالرندن برجماعت دخی امانله
دار اسلامه خارج اولدیلر واقلیم شامه کلدکلرنده اقربالریله معا بلاد شامه متفرق اولوب اداء خراج ایتمیه رك
مکث ایلدیلر تاکه بوکیفیتلری دمشقده عمر بن عبدالعزیز رحمه الله تعالی جنابلرینه تحریر اولندی اول دخی
جوابده تحریر ایلدیکه خیروهم فان احبوا ان یقیموا مع اهل ذمتنا بمثل مایعطی مثلهم من الخراج فذلك لهم
وان ابوا فسیروهم الی بلادهم بامانهم یعنی سز آنلری تخییر ایدیکز اکر اهل ذمتمز ایله برابر امثاللرینك ویردکاری
خراجی ویرمکله اقامت ایسترلرسه اکا رخصت ویریکز واکر اداء خراجدن امتناع ایدرلرسه امان سابقلری
ایله بلادلرینه تسییر ایدیکز ومعلوم اوله که بو بابده حکم شرعی انجق عمر بن عبدالعزیز رحمه الله تعالینك
قولیدرکه حربینك دار اسلامده مکثی طویل اولدقده امام المسلمین اکا تقدم بر له اکرسن بوکوندن صکره
برسنه دخی اقامت ایدرسك سندن اخذ خراج ایدرم دیو تکلم ایدر وبوندن صکره برسنه دخی اقامت ایدرسه
آنی ذمت قبلوب داربنه خروجدن منعله خراجنی اخذ ایدر اما قبل تمام السنه قصد خروج ایدرسه
خروجله آنك میاننه حائل اولماز ومهلت مزبوره سنه ایله تقدیر اولنمقده حکمت اولدرکه مادون السنه ده احکام
مسلمیندن بعضیلری واجب اولورسه ده صیام وزکوة مثللو بعضیلری واجب اولنیوب تمام سنه ده جمله سی
لازم ولازب اولور بناء علیه مادون السنه قلیل عد اولنوب تمام السنه کثیر عد اولندی بو جهتله حربی
بعد التقدم سنة کامله مکث وآرام ایلدکده داریمزده تطویل اقامته قیام ایتمش اولمغله اهل داریمزدن
ذمی قبلنوب آندن اخذ خراجه اهتمام اولنور والله تعالی اعلم بالصواب
باب العقار یملك فی دار الحرب * یعنی دار الحربده بولنان عقار مملوك مسلم اولوب اولمدیغی تقریرده باب
وجیز التعبیردر مؤلف الکتاب امام معالی نصاب دیرکه امام ابو حنیفه رضی الله عنه دیدیکه برمسلم امانله
دار الحربه داخل اولوب آنده بیع وشرایه اشتغالله اکتساب مال وتملك خیل وسلاح ودار وعقار وغیری
نسنه لر ایله خوشحال اولدقدنصکره مسلمین اول دار اوزره استیلا برله کسب استقلال ایلسه لر اول مسلمك
دار واراضی مثللو عقاراتدن غیری جمیع مکسوبی کندویه تسلیم وایصال اولنوب انجق عقاراتی فیئده ادخال
اولنور اما عقاراتك غیری ملکنده ابقا اولندیغنك وجهی اولدرکه عقاراتك غیری البته منقولاتدر ومنقولات
کندو یدنده در ویدمسلم معصومه اولمغله آنده بولنان نسنه دخی معصومدر واما عقاراتی فیئده ادخال
اولندیغنك وجهی اولدرکه عقاراتی البته ملك اهل حربك تحت یدنده در وملك اهل حرب مغنوم یعنی داخل
غنیمت اولمغله تحت یدنده بولنان دخی مغنومدر لکن امام ابو یوسف رحمه الله تعالیدن مرویدرکه صاحب
عقار اولان برحربی دار الحربده قبول اسلام ایلدکدنصکره مسلمین اول دار اوزره استیلا ایلسه لر آنك عقاری
فیئده ادخال اولنماز پس بو روایت اوزره قیاسله مسلم مستأمنك منقولی فیئدن قلنمادیغی کبی عقاری دخی فیئ
قلنمامق لازم اولور لکن امام محمد رحمه الله تعالی اصل کتابده قول اولی اثبات ایچون عبدالله بن المبارکدن
اول دخی وزیر بن عبدالله الخولانیدن اول دخی محمد بن الولید الزبیدیدن اول دخی ابن شهابدن اول دخی
سعید بن المسیبدن رحمة الله تعالی علیهم اجمعین روایت ایلدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
من منحه المشرکون ارضا فلا ارض له بیوردیلر یعنی اول کمسنه که مشرکین دارلرنده اکا برارضی اعطا ایدهلر
اول کمسنه ایچون هیچ ارض یوقدر وروایت اخراده من منحه المشرکون دارا فلا دار له دخی کلمشدر وحدیث
شریفله مراد مسلم مزبوره اعطاء مشرکینله اول ارضه مالك اولماز دیمك دکلدر بلکه بعد التملك مسلمین
اول ارض اوزره استیلا ایلدکده مسلمینه انتقال ایتمکله مسلم مزبورك ملکی آنده دائم اولماز دیمکدر والله اعلم
* باب مایکون للملك ان یفعله فی اهل مملکته *
وفی نسخة مایفعله فی مملکته ومن یکون له رقیقا من اهل مملکته * یعنی ملك اهل حرب ایچون اهل مملکتنده
فعلی ومملکتنده اعطاسی معتبر اولان اموری بیان واهل مملکتندن آنك عبید ورقیق قلنانلری اعلانده باب
لازم الامعاندر مؤلف الکتاب امام مصیب الصواب دیرکه اهل حربدن برطائفه بنه اهل حربدن طائفهٔ آخرین

اوزره غالب اولوب مغلوبینی ملك غالبین ایچون عبید واما قیلدقلرندنصکره اول ملك واهل ارضی جمیعا قبول
اسلامله رونق نما اولسه لر اولبابده ملك ایله معا قتال ایلین جیش غالبین احرار اولوب برفردندن آنلر اوزره سبیل
تعرض بولنمامغله کامین اولورلر زیرا آنلر ملکلرینك تحت قهرنده اولمیوب انجق تحت طاعتنده اولمشلر ایدی
وسلطاننه مطیع اولان مسلم سلطانك رقیقی اولمدیغی کبی ملکنه مطیع اولان حربی دخی مجرد اطاعتیله ملکك
عبدی اولماز بناء علیه قبل الاسلام احرار اولدقلری کبی بعد الاسلام دخی حریتله پایدار اولورلر اما عبید ملك
قیلنان طائفهٔ مغلوبین قبل الاسلام عبید ملك اولدقلری کبی بعد الاسلام دخی اول حال اوزره محفوظین اولورلر
زیرا آنلر فی الاصل قهر ملکده مقهور اولوب اهل حربدن بومثللو مقهورین عبید اولملریله آنلر دخی عبید ملك
اولمشلر ایدی بعده ملك قبول اسلام ایلدکده اول عبیده تملك اوزره قبول اسلام ایلمشیدی همان من اسلم
علی مال فهوله حدیث شریفی موجبنجه جمله سی ینه عبید ملك قیلنورلر بوصورتده ملك مزبور مرض موتله
مریض اولوب عبید مرقومینی بعض ورثه سنه توریثله تسلیم ایدوب بعض ورثه سنی آنلردن حصه مند تقسیم
ایلمسه نظر اولنور اکر فعل مزبور اول ملکك اسلام وذمتی قبولندن اقدم واقع اولوب صکره اولادی قبول
اسلام ایتمشلر ایسه فعل مزبور ابقا واتمام اولنور زیرا حین مباشرتنده کند و حکمی جاری وحکم مسلمین
اکا غیر ساری اولمغله امضاسی واجب اولوب اوزرینه تغییر طاری اولماز واکر اسلام وذمتی قبولندن صکره واقع
اولمش ایسه فعل مزبوری موقع جوازده واقع اولمیوب جمیع مالی بین الورثه علی مافرض الله تعالی میراث
شایع قیلنور زیرا حین مباشرتنده حکم مسلمین اوزرینه جاری اولمغله حکم مسلمینه مخالف اولان نسنه آندن
جائز کوریلمز وفعل مزبوری حکم مسلمینده جور وظلم اولمغله البته نقض اولنور واکر ملك مزبور حین
احتضارنده ملکنی اولادی بینلرنده تقسیم ایدوب هر برینه ارض ومملکتندن بر ناحیهٔ معلومه یی تملیك واول
ناحیه ده بولنان عبید وجواریسنی اکا تخصیص وتسلیم ایتمش اولسه نظر اولنور اکر فعل مزبوره مباشرتی
اسلام وذمتدن مقدم ایسه جمله سی تجویز وابقا اولنور واکر مؤخر ایسه فاصنع باطل وجمیع الاماء والعبید
رقیق میراث بین ورثته یعنی جمیع املاك وعبید وجواریسی بین الورثه میراث قیلنوب صنع سابقی ابطال والغا اولنور
زیرا صنع مزبوری بعض اعیان مالنده بعض ورثه سنی بعض آخر اوزره ایثاردر وایثار مزبور وارث ایچون وصیت
اولمغله حکم مسلمینده باطل وبی قراردر ومؤلف اصابتمآب وجمیع الاماء والعبید رقیق میراث بین ورثته قول دقت
نصابنده افاده واشراب ایتمشدرکه برمریض اعیان مالندن برعینی بعض ورثه سنه اعطا ایدوب یاخود موتندنصکره
اکا اعطا اولنمغله وصیت ایلسه اعطا ووصیتی باطل اولوب قول مذکور اوزره جمله سی میراث ورثه سنده داخل
قیلنور وان جعل ذلك کله لابن واحد من بنیه دون من سواه وهو یومئذ موادع اه یعنی واکر ملك مزبور جمیع ممالك
وممالیکنی حین احتضارنده اوغللرندن برینه تخصیص وغیریلرینی محروم ایدوب موتندنصکره ابن آخری آنك اوزرینه
خروج وآنی قتل یاخود دار اسلامه نفی واجلا برله یدنده بولنان ملکی اوزره استیلا ایدوب بعده جمله سی قبول اسلامله
استعلا ایلسه لر نظر اولنور اکر ملك مزبور حین تخصیصده مسلمینله موادع اولمغله اولادلری دخی حین
استیلاده موادعین ایسه لر بوصورتده ابن قاهرك اسلامندن مقدم واقع اولان قهر واستیلاسی جمیعا تجویز
وامضا ومقهورك جمیع ممالیکی آنك عبید وامامی قیلنورکه دار الحربده قهر البته حربی اوزره سبب ملك اولوب
ابن قاهر دخی اخ مقهورك عبیدینه جمله سی حربیلر ایکن مالك اولمغله اسلاملرندنصکره ینه ملکی اوزره
ابقا اولنور اما استیلاء مرقوم ایکیسینك اسلاملرندن صکره واقع اولمش اولسه جمیع مأخوذنی اخ مقهور اوزره
رد ایلمك واجب اولور زیرا مسلم قهر ایله مسلم اجنبینك مالنه مالك اوله مز ایکن مسلم اولان قرنداشینك مالنه
نیجه مالك اولور واکر ابن قاهر مسلمینله محارب وابن مقهور مسلم ایسه ینه جواب مسئله موادع اولدقلری
صورت کبیدرکه ابن قاهر صکره دن اسلام وذمتی قبول ایلدکده صنع سابقی جمیعا تجویز وامضا اولنور زیرا
حربی قهر ایله مسلم اجنبینك مالنه مالك اولدیغی کبی دار الحربده بولنان مسلم قرنداشینك مالنه دخی متملك اولور
انجق بوصورتده مسلمین قاهرك اسلام وذمتندن اقدم اول عبید وامادن بعضیلرینه استیلا ایلسه لر ابن مقهور
آنلری قبل القسمة بلاشیء و بعد القسمة قیمتله اخذه قادر اولوب آنلری یدندن حربی اجنبی قهر ایله اخذدنصکره
اوزرینه استیلاء مسلمین واقع اولمق حکمی بونده دخی ظاهر اولور ینه دیرکه ابن قاهر محارب وابن مقهور
مسلم اولدیغی صورتده مسلمیندن بر تاجر مملکت قاهره واروب عبید مذکوریندن بعضیلرین اشترا قبلسه
شراسی جائز وسزا کوریلورکه قاهر آنلره مالك اولوب سائر املاکنه ملتحق اولملریله آندن اشترا لرنده حکم جواز

متحقق اولمشدر بو صورتده تاجر مرقوم آنلری دار اسلامه اخراج ایلدکده ابن مقهور مخیر اولوب دیلرسه ترك ودیلرسه ثمنله اخذ ایده جکی مقرر در اما استیلاء مرقوم قاهر ومقهور مسلمین ایکن واقع اولمش اولسه مسلمین ایچون آنلری قاهردن اشترا جائز و سع کوریلمزکه قاهر قهر ایله مال مسلمه مالك اولمامغله مال مزبور یدنده مغصوب ایدوکی ظاهر ومال مغصوبی غاصبدن اشترا برمسلم ایچون حلال اولمدیغی باهردر بو یله ایکن آنلری اشترا ودار اسلامه اخراجه اقدام ایدرسه ابن مقهورك عین مالی اولملریله بلا ثمن ولاقیمة اکا رد وتسلیملری لازم اولنور لکن ابن قاهر حین قهرنده مسلم وقرنداشی دخی مسلم یاذمی ایکن آنی داردن نفی واجلا ایدوب هنوز رفیق اوزره استیلا ایتمدین دین اسلامدن مرتد اولوب اهل داری دخی اکا متابعت برله دارلرنده حکم شرکی اجرا وقتال مسلمین اوزره اجتراء ایتدکلرندن صکره مسلمین اول دار اوزره استیلا واول رقیقدن بعضیلرین اسیر ایله استعلا ایلسه‌لر بو صورتده ابن مقهور حاضر اولدقده آنلری قبل القسمة بلاشیء و بعد القسمة انجق قیمتیله اخذه قادر اولور زیرا ابن قاهر مرتد اولدقده حربی اولوب داری دخی دار الحرب اولدیغی آشکار اولمغله مال مرقوم یدحربیده دار الحربله محرز مال مسلم اولوب حربی اکا مالك اوله جغی بدیداردر بعده مسلمین اول مالی استغنام واقتسام ایتدکلرنده مالك قدیمی انجق قیمتله اخذ ایده جکی مالا کلامدر والله تعالی اعلم بالصواب

* باب التفریق بین السبی *

یعنی اسراء مشرکینی بیع وقسمتده بربرندن تفریق جائز اولوب اولمیان مواضعی تحقیقنده باب دقیق التدقیقدر مؤلف الکتاب امام منبع الجناب دیرکه دار الحربدن سبی اولنان اسرا کبار ایسه‌لر جمله‌سی بربریله قرنداشلر یاخود آنه ایله اولاد یاخود بابا ایله اولاد ایسه‌لر دخی بیع و قسمتده بربرندن تفریقلری جائز وهیچ وار کور یلور زیرا کراهیت تفریق مالکی ملکنده تصرفدن ممنوع قیلمغله مقتضای قیاس انجق اسرا بربرینه ذی رحم محرم دخی اولسه‌لر بینده تفریقلری مشروع اولمقدر لکن کراهیت تفریق انجق نص شرعله ثابت اولوب نص شرع دخی انجق اسیرلك ایکیسیده صغیر یاخود احدهما صغیر وآخری کبیر اولدقده وارد اولمغله بز دخی مورد مخصوصده کراهیتی مثبت اولدق اما ایکیسیده کبیر اولدقده نص شرعی ظاهر اولمامغله جوازی اصل قیاس اوزره مستقر اولمشدر بو مسئله‌ده معنای فقهی اولدرکه اسیرلرن ایکیسیده صغیر اولدقده البته بربریله انس والفت ایدوب بینلری تفریق اولندقده هربری وحدته مبتلای وحشت اولور وکاهیجه قلب صغیر بو وحشته متحمل اولمیوب هلاك به بادی اولمغله معنای مذکور کراهیت تفریقلرینه مؤدی اولمشدر ومحذور معهود ایکیسیده کبیر اولدقده مفقوددر اما اسیرلرن والده ایله ولد صغیر خود اخوین صغیرین یاخود اخوین صغیر وکبیر یاخود غلام غیر مدرك ایله عمه صغیره یا کبیره‌سی یا خاله صغیره یا کبیره‌سی اولمغله بربرینه ذی رحم محرم اولدقلری نمایان اولسه بینلرین قسمت و بیعده تفریق ایلمك جائز وشایان کوریلمز زیرا امام محمد رحمه الله تعالی اصل کتابده سرد اسناد ایله حی بن عبد الله المعافریدن اول دخی ابی عبد الرحمن الحبلی دن روایت ایلدیکه حبلی دیدیکه ابو ایوب الانصاری رضی الله تعالی عنه ایله برغزاده بولندق دیدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرین ایشتدم بیوردیلرکه من فرق بین الوالد وولده فرق الله بینه وبین احبته یوم القیامة یعنی اول کسنه‌که والده ایله ولدی بینلرینی تفریق ایلیه الله تعالی یوم قیامتده آنکله سودکلری بینلرینی تفریق ایدر مترجم فقیر دیرکه معافر فتح میمله وعین مهمله وفاء مکسوره ایله معافر بن یعفر درکه برقبیله‌نك باباسیدر وراوی مذکور اکا نسبت اولنمشدر وبنو الحبلی انصاردن بربطندر اکا نسبتده ضم حا و سکون باایله وضمتین ایله حبلی دیرلرکه راوی مذکور اکا نسبت اولنمشدر انتهی وهم و یدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضورلرینه بعض اسرا کتوریلوب آنلره نظر ایچون قیام ایتدکلرنده ایچلرندن برعورتی بکا ایدر کوردیلر سبب بکاسندن اول عورته سؤال بیوردقلرنده عورت بنم اوغلمی عبسده بیع اولندی دیو افاده حال ایلدی همان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ابو اسید الانصاری رضی الله عنهه عتابله فرقت بینهما لترجعن فلتأتین به یعنی بینلرینی سن تفریق ایلدیك البته کیرو رجوع ایدوب ولدینی کتورسین دیو خطاب بیورملریله رجوع ایدوب ولدینی احضارده مسارعت وشتاب ایلدی وحضرت عمر رضی الله عنه‌دن مرویدرکه عاملارینه لایفرق بین الاخوین وبین الام وولدها دیو تحریر ایدوب اخوینك بینلری وام وولد بینلری تفریق اولنماسون دیو نهی وتحذیر ایلدی ومرادی ایکیسیده صغیر یاخود بری صغیر وبری کبیر اولدقده دیمکدر اما اسیرین ایکی ابن العم یاخود ایکی ابن الخال اولوب بربرینه ذی رحم محرم اولمادقلری نمایان اولسه اولابابده ایکیسیده صغیر یاخود بری صغیر وبری کبیر اولسه دخی بیع وقسمتده

تفریق میانلری جائز وشایان کوریلور زیرا بومثللو ایکی قریب ایکیسیده اثنی بولندقده نکاحده جمعلری جائز وبری ذکر بری اثنی بولندقده بینلرنده حکم مناکحه جائز وهر بری مال آخری سرقه ایتدکده قطع یدی واجب اولمق قرابتلری اوزره عدم ترتب احکامی مستوجب اولمغله آنلر منزله اجانبده اولمشلردر ومیان اجانبی تفریقده منع وتضییق یوقدر بنه دیرکه زوج وزوجه معا اسیر اولدقلرنده آنلرك صغیر وکبیر اولملرینه اعتبار اولنمیوب بیع وقسمتده تفریقلری تجویز وتقریر اولنور زیرا قیاس شرعی بیان مشروح اوزره کراهیت تفریقه مانع ایکن خلاف قیاس اوزره وارد اولان نص شرعله کراهیله حکمه مسارع اولمش ایدیك ونص شرع دخی انجق قرابت نسبیه‌ده کراهیت تفریقی اثبات وایفا ایتمکله قرابت سببیه اصل قیاس اوزره ابقا اولنمشدر وحکم مذکور اوزره دلیل ابو الخیردن روایت اولنسان خبر جلیلدر دیمشدرکه بزلر بولندیغمز غزواتده اکرچه والده وولد بینلرین تفریق ایتمز ایدیك لکن زوج وزوجه بینلرینی تفریق ایدر ایدیك انتهی لکن بینلری تفریق اولندقده عورت هرقنده اولسه ینه زوجینك عورتی اولوب بیع وقسمت اکا سبب بینونت اولماز زیرا سببلری برابر اولوب بینلرنده تباین دارین منعدم ونکاحلری علی حاله قائم اولمغله بیع وقسمت بطلان نکاحلرین مستلزم اولماز واکر برکسنه فوت اولوب زوجه حره‌سنی وآندن متولده بنت صغیره‌سنی وذکوردن قرنداشنی ترك ایتمش اولسه اول صغیره بالغه اولنجیه‌دك اکا اناسی احق کوریلور و بعد البلوغ عمی احق اولمغله اناسندن تفریق اولنور زیرا باباسی حیاتده بولنسه اکا بعد البلوغ اناسندن احق اولور وعم دخی بمنزلة الاب در لکن بعد التفریق اناسی قزینی زیارتدن منع اولنمازکه زیارت صله رحم ایچون اولوب صله رحم واجب اولمغله واجبدن منعی جائز اولماز لکن مدت زیارتده امامل‌رمز اختلاف ایدوب امام ابو یوسف رحمه الله تعالی هرآیده برکره وامام محمد رحمه الله تعالی هرآیده برکره یاخود ایکی کره زیارت ایدر دیمشلردر وبیت زوجنه زفاف اولنوب ابوینی حیاتده بولنان بنت دخی بویله‌درکه زوجی آنی زیارت ابوینندن منعه قادر لکن ابوینی انی زیارتدن منعه غیر مقتدردر وبونده دخی عند ابی یوسف رحمه الله تعالی ابوینی آنی هرآیده برکره وعند محمد رحمه الله تعالی هرآیده برکره یاخود ایکی کره زیارت ایدرلر وبوندن زیاده‌دن زوج آنلری منعه قادر اولور لکن مقدار مذکور ایله زیارته دخی انجق حضور زوجده قادر اولوب غیابنده زیارته مقتدر اولمازلرتاکه قزلرینی بعض خصوصنده تخلیط ایدوب بینلرنده فتنه وعداوت ظاهر اولمیه والله اعلم

باب ما یکره من التفریق بین الرقیق فی البیع *

یعنی بیعده مکروه کورلن تفریق رقیقه دائر باب دقیقدر وبو باب دخی کتاب ازیادانده بونظم اوزره مذکور وبحث مطلوب آنده مسطوردر والله اعلم بالصواب

باب الوصیة فی السبیل والمال یعطی *

یعنی مالندن فی سبیل الله صرفله وصیتك مصرف ومحلی وفی سبیل الله اعطا اولنه جق مالك موضع ومحلی نه ایدوکین بیانده باب مفتوح ومنجلیدر مؤلف الکتاب امام محمد بن الحسن احسن الله تعالی الیه بالثواب الاحسن دیرکه برکسنه حال مرضنده ثلث مالی فی سبیل الله دیدکدن صکره فوت اولسه بو وصیتی جائز کوریلور زیرا ثلثنی جهت قربت وطاعته صرف ایله وصیت ایتمش اولورکه هرطاعت البته فی سبیل الله‌در زیرا مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من شاب شیبة فی سبیل الله کانت له نورا یوم القیامة بیوردیلر یعنی اول کسنه‌که آنده فی سبیل الله برشعره بیضا ظهور ایلیه البته اول شعره یوم قیامتده اکا نور اولور ومراد شریفلری من شاب شیبة فی طاعة الله دیمکدر کور مزمیسنکه روایت اخراده من شاب شیبة فی الاسلام وارد اولمشدر آنده دخی فی طاعة الله دیمکدر بو جهتله مریض مرقوم ثلث مالنی وجوه قربت وطاعت ایچون تعیین ایتمش اولور اولباده وجه موصی له نه ایدوکنی تعیین ایتمسه دخی وصیتی جائز کوریلور بنه دیرکه ویعطی ثلثه الفقراء فی سبیل الله یعنی ثلث مذکور اهل غزادن محتاجینه اعطا اولنور زیرا هر برخیر وطاعت اکرچه فی سبیل واقعدر لکن لفظ مذکور مطلق اولدقده غزو وجهادده استعمالی شایعدر قال الله تعالی وقاتلوا فی سبیل الله یعنی اعزاز دین واعلاء کلمة الله ایچون قتال ایدیکز وآیت مذکوره‌ده مراد انجق جهاددر بو جهتله وصیت مرقومه‌دن مقصودی انجق ثلث مالنی جهت غزایه صرف واعطا اولمغله اول جهته صرفله قصد ونیتی تنفیذ واجرا اولنور ومال مزبور فقراء اهل غزادن هرکیمه اعطا اولنورسه اکا مالك اولورحتی اول کسنه بعد الاعطاء غزایه خروجندن اقدم فوت اولسه مال مرقوم میراث ورثه‌سنده داخل قیلنور بعده ورثه‌سی دیلرلرسه اول ماله غزایه خروج ایدوب دیلرلرسه خروج ایلمزلر زیرا مال مزبور فی سبیل الله علی وجه الصدقة وضع اولنمشدر وصدقه مرقومه حق

محتاجینده صدقهٔ تملیكدر قال الله تعالی انما الصدقات للفقراء الی قوله تعالی وفی سبیل الله یعنی اموال
ظاهره‌نك زكوتلری فقرا ومساكینه ومصارف معینه‌یه وفی سبیل الله صرف اولنمغه مخصوصه‌در وصدقات
مذكوره‌نك شرط صحتلری تملیك اولدیغی كبی ثلث دخی فی سبیل الله وضع اولندقده البته صدقهٔ تملیك اولور
وصدقه قبضله ملك قابض اولمغله بعد القبض والتملك فوت اولدقده البته میراثنده داخل اولور بعده
ورثه‌سی غزا ایچون خروج وعدم خروجده مخیر اولورلر زیرا میت اول مالی اكا مالك اوله جق بركسنه اوزره
تصدق ایجاب ایلدكده انجق تصدق واجب اولوب اول كمسنه آنی غزایه صرف ایلمك طرف میتدن آنكله
مشورت كبی اولور نظیری اولدر كه بركمسنه حیاتنده مالنی آخره اعطا ایدوب حین اعطاده هولك تحج به
اوتغزو یعنی بومال سنكدر آنكله حج ایدرسین یاخود غزا ایدرسین دیمش اوله اوابابده حج ایدرسین یاخود
غزا ایدرسین قولی انجق مشورته حمل اولنور كذلك بركمسنه‌یه دارینی هبه واعطا قیلوب هی لك تسكنها
یعنی بودار سنكدر ایچنده ساكن اولورسین دیمش اوله اولبابده ساكن اولورسین قولی انجق مشورته حمل
اولنور پس مانحن فیهده دخی قابض قبضله اول ماله مالك اولدقده كرك قابض وكرك وارثلری آنی دیلدكلری
محله صرف ایتمكه متملك اولورلر واكر مال مزبوردن برمقداری برشخص فقیره اعطا اولنوب اول دخی آندن
برمقداری ایله دینی ادا وبرمقدارینی نفقهٔ عیالی ایچون ترك وابقا وبرمقدارینی استصحابله فی سبیل الله عزم غزا
ایلسه بوفعلی جائز وسزا كوریلور زیرا فعل معهودی بالتمام غزا فی سبیل اللهدن معدوددر كه شخص مرقوم
دینی ادا ونفقهٔ عیالنی ابقا وبعضیسنی نفقهٔ طریق ایچون استبقا ایلمدكجه اكا خروج غزا ممكن اولمیوب صنع
مذكوری خروج غزاده طریق معروف ومشهور ایدوكی معلوم ومشهوددر واكر وصیت مزبوره وجه مشروح
اوزره فقراء غزاته اعطا اولنمیوب انجق حاج منقطعه علی وجه التصدق ایتا قیلنسه بودخی جائز وسزا
كوریلور زیرا حاج منقطعه تصدق دخی وجوه طاعتده داخل اولمغله مفهوم فی سبیل الله اكا دخی شامل اولور
وبرقریبا ذكر ایلدیك هر بر خیر وطاعت لفظ مذكورك تحتنده مندرجدر زیرا مرویدر كه ابن سیرین رحمه الله
تعالی عبد الله بن عمر رضی الله تعالی عنهما دن سؤال ایلدیكه بركمسنه بعض مالنی فی سبیل الله صرفله بكا
وصیت ایلدی بن اول وصیتی امرجمه وضع ایده‌یمی اول دخی جوابنده الحج فی سبیل الله دیوب حج دخی
مفهوم فی سبیل اللهده داخل اولدیغنی افاده ایلدی كذلك مرویدر كه بركمسنه برسیفی فی سبیل الله وضع وتعیین
ایتمشیدی تا كه حضرت ابی بكر رضی الله تعالی عنه اول سیفی بعض حجاجه اعطا ایلدی لكن افضل اولان
بومثللو اموالی انجق فی سبیل الله عازم غزا اولان محتاجینه اعطادر كه بیان مشروح اوزره لفظ فی سبیل الله
اطلاق اولندقده انجق غزو وجهاد اراده اولنمق هویدادر نظیری اولدر كه علمامز رحمهم الله تعالی دیمشلردر كه
بركمسنه ثلث مالنی فقراء مكه ایچون وصیت ایلسه اكرچه اول وصیت فقراء سائرینه صرف اولنمق جائزدر
انجق افضل اولان فقراء مكه‌یه صرف اولنمقدر وروایت اولندیكه سعید بن المسیب رضی الله تعالی عنهمادن
سؤال اولندیكه بركمسنه آخره فی سبیل الله صرفیچون برنسنه اعطا ایلدكده اكانه وقتده مالك اولور جوابنده
دیدیكه اذا بلغ رأس مغزاته فهوله یعنی مقصدی اولان مكان غزاسنك رأسنه بالغ اولدقده اول نسنه آنك
ملكیدر ولفظ مغزاة اسم مكان یاخود مصدر بمعنی المكاندر آنكله مرادی ارض اعدایه قریب اولان سرحددر
وبوقولنده بلوغ سرحدی اول نسنه‌یه تملكنده شرط ایلمشدر امابزم عندیمزده بلوغ سرحد شرط اولمیوب
تملكی قبضله رسیدهٔ تمام اولور زیرا قریبا ذكر ایلدیك كه صدقهٔ مزبوره صدقهٔ تملیكدر وقبض اكا تملیكده
كافیدر لكن سعید بن المسیب رضی الله عنهمانك مرادی بلوغ سرحدی شرط تملك قیلمق اولمیوب انجق
اول كمسنه‌یی بلوغ سرحددن اقدم اول مالی كندو حوائجنه صرفدن منعی قصد ایلمك محتملدر كه قبل البلوغ
كندو حوائجنه صرفی یاخود عیالی ایچون ابقاسی ممكن اولوب بعد البلوغ امر جهاددن غیری محله صرفی
ممكن اولمامغله امام مشار الیه آنی امر جهاددن غیری محله صرفدن منع ایچون شرط مذكوری ذكر ایلمشدر
وزید بن اسلم رحمه الله تعالی دن اول دخی باباسی اسلم رضی الله عنه دن اول دخی عمر بن الخطاب رضی الله تعالی
عنه دن روایت اولنمشدر كه ان عمر جعل فرسا له فی سبیل الله فضاع الفرس عند صاحبه فاراد عمر ان یشتریه
منه فقال له رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لا ترجع فی صدقتك فان مثل الذی یرجع فی صدقته كالكلب یقیء
ثم یرجع فی قیئه مترجم فقیر دیر كه روایت مزبوره ده جعل فرسا له فی سبیل الله قولنده مرادی اول فرسی
وقف ایلدی دیمك دكلدر كه وقف ایتمش اولیدی موقوف علیه آنی بیع ایلمك وحضرت عمر رضی الله عنه شراسنی

اراده

اراده ایلمك جائز اولمازایدی بعده فضاع الفرس عند صاحبه قولندن مرادی صاحبی اول فرسی بعمله یاخود
وجه آخر ایله ملكندن اخراج ایلدی یعنی اخراجنی قصد ایلدی دیمكدر واصل كتابده دخی بووجهله تفسیر
اولنمشدر وحاصل معنی اولدر كه حضرت عمر رضی الله عنه برفرسنی بركمسنه‌یه فی سبیل الله اوزرنده غزا ایتمك ایچون
تصدق ایدوب اول كمسنه دخی اول فرسی بیع ایتمك مراد ایتمكله حضرت عمر آنی اشترایه عازم اولدقده رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم بیوردیلر كه یاعمر صدقه‌كه رجوع ایلمه زیرا صدقه‌سنه رجوع ایلین كمسنه‌نك حالی شول كلبك
حالی كبیدر كه اولاقئ ایدوب بعده قیئنه رجوعله آنی اكل ایدر انتهی وبعض علما رحمهم الله تعالی دیدیلر كه بركمسنه
برشیئی آخره تصدق ایدوب بعده اول شیئی اول تصدق ایلدیكی كمسنه‌دن یاخود بعد تداول الایادی شخص آخردن
قصد شرا ایلسه كراهیت شراسی بی مراددر وقول مذكور عبد الله بن عمر رضی الله تعالی عنهمانك مذهبیدر كه
اضعاف قیمتی ایله اشترا قیلنسه دخی شراسی مكروه اولور دیو قطع وامضا ایلمشدر وعلماء مشار الیهم رحمة الله تعالی
علیهم دعوای مذكوره‌لری اوزره بوحدیث شریفله استدلال ایدوب دیدیلر كه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرت عمر رضی الله عنهی نهی ایدوب اول شرایی صدقه‌ده رجوع اعتبار ایلمشلردر ورجوع مزبور حرام
ایدوكی آشكاردر لكن بزم عندیمزده بلا كراهیة امر مشروعدر زیرا شراء مزبورتمله استبدالدر بوقسه صدقه‌ده
رجوع دكلدر وحدیث مذكور مأولدر كه نهی شرا انجق تمكن محابات ایچون اولمق محتملدر یعنی متصدق علیه
متصدق مشتری اولدیغنی بیلدكده بعض احیانده اكا محابات ایتمكله مقدار محاباتی صدقه‌سنده رجوعه مشابه
اولمغله مكروه كوریلور امامحابات ایتمدیكی معلوم اولدقده نه رجوع ونه شبه رجوع بولنمامغله قطعا مكروه
كوریلمزور بیع بن عبد الله بن الهدیل رحمه الله تعالی دن مرویدر دیدیكه عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهك
عادتی بویله ایدیكه بركمسنه‌یی فی سبیل الله بربعیر یاخود شیء آخر اوزره تحمیل ایلدكده اكا دیرایدیكه اذا جاوزت
وادی القری اونحوها من طریق مصر فاصنع به مابدالك مترجم فقیر دیر كه وادی القری مدینهٔ منوره‌یه مكه
یولی اوزره برموضعدر وحاصل معنی دیمكدر كه سن وادی القرایی تجاوز ایتدكده یاخود طریق مصردن مسافه‌ده
وادی القرایه معادل برموضعی تجاوز ایتدكده اشبو بعیر یاخود شیء آخره معاملات تملكدن خاطر یكه كلن نسنه‌لری
ایشله انتهی بعض علما رحمهم الله تعالی دیدیلر كه حضرت عمردن رضی الله عنه قول مذكوری تملیك
موقته محمولیدر كه مرادی سن وادی القرایه بالغ اولوب آنی تجاوز ایتدكده سنك ملكك اولسون دیمكدر
همان بركمسنه آخره خطابله یارینكه كون حلول ایتدكده شودار سنك ایچون صدقه‌در یاخود سنك ایچون
هبه‌در دیمك مثللو بوتقدیر اوزره اول كمسنه اول بعیره حین اعطاده مالك اولمیوب انجق وادی القرایی
تجاوزدن صكره مالك اولور وبعض علما دخی دیدیلر كه قول مذكوری اكرچه حین اعطاده
تملیكدر لكن شرط مذكوردن مرادی اول كمسنه‌یی اول بعیرایله خروج غزایه ترغیب وبعیری سائر
حوائجنه صرف ایلمكدن منع وترهیبدر بوصورتده شرط مذكور حكم مشورته منصرف اولوب توقیت
ملكه منعطف قیلنماز ومؤلف قوی الاسناد اثر مذكوری متن كتابده عبد الله بن عمر رضی الله عنهمادن روایت ایدوب
سرد اسناد ایله عبد الله بن عمردن اذا بلغت وادی القری فشأنك به لفظی ایله ذكر وایراد ایلمشدر
مترجم فقیر دیر كه لفظ مذكور معناده لفظ سابقله متفقلردر انجق بونده بلوغی ولفظ سابقده تجاوزی شرط
ایلدكده مفترقلردر انتهی وعاصم بن كلیب الجرمی دن اول دخی عطا بن ابی رباحدن رحمة الله تعالی علیهم اجمعین
مرویدر كه عطا بن ابی رباحدن بركمسنه ثلث مالی فی سبیل الله دیو وصیت ایلسه نه محله صرف اولنور دیو
سؤال ایلدیلر اول دخی جمیع طاعة الله سبیل اللهدر قنقیسنه صرف اولنسه جائزدر لكن سبیل غزایی تسمیه
وتصریح ایتمش ایسه غزایه صرفی لازمدر دیدی لكن امام محمد رحمه الله تعالی دیر كه اولبابده بزه احب واعجب
وعندیمزده افضل وانسب اولان اول مالی فی سبیل الله آنكله غزا ایدنلردن محتاجینه ویرمكدر واندن اغنیایه
نسنه ویرمكدر زیرا ثلث مالی فی سبیل الله قولی تصدقدن عبارت اولمغله مصرفی تصدقات سائره كبی البته
فقرادر وعثمان بن ابی سوده رحمه الله تعالی دن مرویدر كه كنانه دن اولان قبیلهٔ قاره دن ایكی قرنداشلر وارایدی
آنلردن بری برمقدار دینارلرینی فی سبیل الله وصیت ایدوب وفات ایلدی ودیكر قرنداشی اول سنه ده اول
دنانیر ایله غزایه متهیئ اوله میوب حج ایلدی وعمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنهه ملاقی اولوب حالنی افاده
ایلدی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه دخی جوابنده انفقها علی نفسك فانك لن تنفق علی نفسك درهما
الا كتب بكذا وكذا یعنی سن اول دنانیری حوائج نفسك اوزره انفاق قیل كه سن نفسك اوزره بردرهم انفاق

ایلمزسن الااول درهم قرنداشك دفتر حسناتنه شودكلو و بودكلو حسناته مقابل یاز یلور دیدی لكن مؤلف الكتاب
امام مرشد للصواب دیركه قول مذكور موصینك قرنداشی محتاج غیر وارث اولمق صورتنده وارد اولمشدركه
اولبابده قرنداشی نفسی اوزره انفاق ایلمك جائزدركه اول دخی فقیر اجنبی كبیدر اما قرنداشی غنی اولدقده
نفسی اوزره انفاق جائزدكلدركه مال مزبور البته صدقه در ومصرف صدقه انجق فقرادر بوقسه اغنیادكلدر
كذلك وارث بولندقده بنه نفسی اوزره انفاقی جائزدكلدركه مال مزبور وصیتدر حال آنكه رسول الله علیه السلام
لاوصیة لوارث بیورمشلردر والله تعالی اعلم

باب الحبیس فی سبیل الله * یعنی فی سبیل الله وقف اولنان اموالك محل بیان احوالیدر مؤلف الكتاب امام محمد
محامد نصاب دیركه بركمسنه فرس وسلاحنی فی سبیل الله وقف وحبس ایلمك جائز واول كمسنه اجر وحسناته
فائز اولور لكن ذكر كدر كه اول كمسنه اولا شو فرسمی اهل غزا اوزره وقف وحبس ایلدم دیو تقریر وتفهیم ایدوب
بعده اول فرسی مصالحنه قیام ومحتاجینه اعطا ایده جك بر متولی یه دفع وتسلیم ایلیه زیرا فعل مذكور طاعت
وقربتدن معدود وسلف صالحیندن حتی صحابه وتابعیندن بومثللو اوقافله تقربلری معروف ومشهوددر
زیرا صحابهٔ كرامدن حضرت عمر وحضرت علی وعبدالله بن مسعود رضی الله تعالی عنهم امثاللری نیجه
ذوات كرام وتابعین فخامدن ابراهیم النخعی وعامر الشعبی امثاللری نیجه مشاهیر عظام فی سبیل الله وقف امواله
اهتمام ایتمشلردر لكن قول مذكور قول محمد رحمه الله تعالی اوزره غیر مشكلدر كه عندنده وقف منقول
متعارف الوقف اولسون اولمسون وقف غیر منقول كبی جائزدر كذلك عند ابی یوسف دخی غیر مشكلدر كه
عندنده متعارف الوقف اولمیان منقولده وقف غیر جائز ایسه ده متعارفده جائزدر وعرف صحابه وتابعین انجق
وقف كراع وسلاحه جاری اولمغله ما نحن فیه كبی كراع وسلاحی وقف ایلمك جائزدر اما عند ابی حنیفه
رضی الله عنه وقف مزبور غیر معتبردر كه اول وقفله آندن ملك واقف زائل اولمیوب دیلرسه جواز بیعی
وبعد الموت ورثه سنه انتقالی مقرردر وعندنده اوقاف سائره همان موقوفی اعاره ومنافعنی اباحت منزلنه نازل
اولمغله ما نحن فیه دخی حكم مذكورده داخل اولور لكن عند محمد رحمه الله تعالی اول فرس وسلاحده لزوم
وقفی البته آنلرك مصالحنی رؤیت ایده جك بر قیمه تسلیمه متوقفدر كه آنلری مستقلا بر قیمه یاخود متولی اوقاف عامه
اولان بر شخصه یاخود متولی اهل غزایه یاخود آنلری استعمال ایده جك بر غازی یه دفع واعطا ایله كندو یدی
زائل ومنصرف اولمق لازمدر وعندنده تسلیم مزبور جمیع اوقافده شرط لازم اولدیغی كبی ما نحن فیهده
دخی لوازمندر وعند ابی یوسف رحمه الله تعالی تسلیم مزبور اوقاف سائره ده صحت ولزومه شرط اولمیوب
اشهاد مجرد كافی اولمغله ما نحن فیهده دخی كافی ووافیدر وبیلمك گركدر كه وقف مرقوم صحتنده واقع اولدقده
جمیع مالندن معتبر اولور كه تبرعات صحیح جمیع مالندن تنفیذ اولنمق امر مقرردر اما مرضنده واقع اولوب
یاخود موتندن صكره وقفله وصیت ایتمش ایسه ثلث مالندن معتبر اولور كه تبرعات مریض حكم وصیتده اولوب
وصیت دخی ثلثدن تنفیذ اولنمق اظهر واشهردر ینه دیركه بركمسنه دابه سنی فی سبیل الله وقف وحبس ایلدكده
اول دابه نك جسمنده داغله حبیس لفلان نقشنی رسم ایلمك جائز وشایان كوریلور تا كه غائب یاخود مسروق
اولدقده صاحبی اوزره ردی آسان اوله وبو بابده اصل اصیل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
ابل صدقاتی ید مباركلریله وسم یعنی داغله رسم ایدرلر ایدی دیو روایت اولنان خبر جلیلدر وروایت اولندیكه
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه كندو یدیله وسم ایلدی حتی اوتوز بیك دوه واوچیوز آت وقف ایدوب
جمله سینك فخذلرنده حبیس فی سبیل الله نقشی ایله وسم اولنمشلر ایدی وروایت اولندیكه عمر بن عبد العزیز
رحمه الله تعالی اهل غزایی كندو مالندن نیجه افراس اوزره تحمیل ایلدی حال آنكه فخذلرنده عدة الله رسمی
وسم اولنمش ایدی وجواز وسم اوزره ذكر اولنان ادلهٔ منقوله دن بشقه علت معقوله دخی واردر كه وسم
مذكور اگرچه ایلام حیوانه بادیدر لكن منفعت مسلمینه دخی مؤدیدر كه وسم مرسومله موسوم اولان حیوانی بركمسنه
غصب وسرقه یه رغبت ایتمدیكندن فضله غائب اولدقده دخی صاحبنه ردنده سهولت اولور وایلام حیوان
موجب منفعت مسلمین اولوب علی الخصوص امور دیندن برامره مبنی اولدقده جوازی ظاهر ومستبیندر لكن
بعض علما رحمهم الله تعالی دیدیلر كه حكم مذكور قول امامین اوزره دركه آنلرك عندلرنده باب مناسكده
اشعار بدنه غیر مكروه اولدیغی كبی وسم مذكور دخی غیر مكروهدر اما قول ابی حنیفه رضی الله عنه اوزره
اشعار بدنه مثله اولمغله مكروه اولدیغی كبی وسم دخی مكروهدر وبیلمك گركدر كه وسم مذكوره دابه نك اوزرینه

باتوب تمرغ ایده جكی وضعنده دخی اولسه جائز وشایاندر كه صاحبنك آندن مرادی وضع علامت اولوب
اسم جلاله تهاون اولمدیغی نمایاندر وبو جواب واضحدن جواب مسئلهٔ اخری دخی متضح اولدیكه بركمسنه نك
خاتمنده اسماء اللهیه دن بر اسم عظیم رسم ورقم اولنمش اولسه اگرچه بعض علما رحمهم الله تعالی اول خاتم
برمغنده ایكن دخول خلا وقربان زوجه سی مكروهدر بلكه اسم اللهیه تعظیمله آنی برمغندن نزع ایلمك واجبدر
دیو منع وتحریم ایلدیلر لكن تقدیم ایلدیكمز بیاندن بوقوللرینك جوابی نمایان اولوب خاتم مذكور ایله تختم اولان
كمسنه ایچون گرك دخول خلا وگرك قربان زوجه سی مكروه اولمدیغنه اقامت برهان اولندی وبیلمك گركدر كه
سلیمان بن یسار رحمه الله تعالی دن مرویدر كه فرس موقوفده بر علت ظهور ایلدكده آنی فرس آخر ایله مبادله یی
جائز كوروب بلا علة مبادله سنی جائز كورمز ایدی وقول مذكور حسن بصری رحمه الله تعالی دن دخی مأثوردر
وجهی اولدر كه علتی ظهور ایتدكده واقف آنده استبداله راضی اولمیوب انجق حبسنه راضیدر وبو معنی كراهت
استبدالی مقتضیدر اما علتی ظهور ایلدكده نظر اولنور اگر اول علت بعض امراض كبی ممكن الزوال ایسه
عند ابی یوسف ومحمد رحمه الله تعالی علیهما ینه مكروه الاستبدالدر اما عند ابی حنیفه رضی الله عنه
مكروه الاستبدال دكلدر كه عندنده وقفده لزوم اولمیوب واقف ایچون وقفنی بیع ایلمك حلال اولدیغی كبی
استبدالی دخی واقف وقیم ایچون استحلال اولنور لكن عند الامامین وقفده لزوم اولوب واقف ایچون مریض
اولان فرس موقوفی بیع ایلمك جائز اولمدیغی كبی استبدالی دخی واقف وقیم ایچون جائز اولماز وامام مكحول رحمه الله
تعالی دن دخی بویله منقولدر كه لا تبیعوا شیئا من حبس الدواب ولا تبدلوها دیوب دواب موقوفه دن برشیئی بیع
وتبدیلدن منع ایلمشدر واگر اول علت كبیر السن اولمق واوزرنده قتاله هیچ مطیق اولمامق كبی ممكن الزوال
دكل ایسه بیعی تجویز واستحلال اولنور بوصورتده ثمنی ایله فرس آخر اشتراسی ممكن ایسه اشترا اولنوب آنك
موضعنه علی سبیل الوقف وضع اولنور وممكن دكل ایسه همان اول ثمن طرف واقفدن غزا ایده جك بر غازی یه
دفع اولنور زیرا مقصود واقف اگرچه اول فرس اوزره قتال اعدادر لكن وجه مشروح اوزره قتال مزبور ممكن
اولمدقده استبدالی دخی جائز كوریلمسه غرض واقف بالكلیه فوت اوله جغی هویدادر وامام ابو یوسف رحمه الله
تعالی دن مرویدر دیمشدر كه استبدال وقفده بأس شرعی یوقدر زیرا حضرت علی رضی الله تعالی عنه ولدین
اسعدینی حضرت حسن وحضرت حسین رضی الله تعالی عنهما اوزره بعض اراضی وقف ایتمشیدی بعده محاربهٔ
صفین ایچون حركت ایلدكده دیدیكه اگر حسن وحسینه ضرورت واحتیاج مس ایدر ایسه اول اراضی یی
بیع وثمنی بینلرنده تقسیم ایدیكز ایشته بو ماده ده شرط بیع اصل وقفده ناموجود ایدی تا كه بعد زمان محاربهٔ صفین
ایچون وقت خروجنده شرط بیعی ضم ایدوب لدی الحاجة بیعله امر ایلدی

باب الوصیة بالمال فی سبیل الله والحبیس فی الحیوة والصحة * یعنی مالنی فی سبیل الله وصیت وحیات وصحتنده
وقفله اظهار طاعت بابنده مسائل نافعه ومباحث واسعه در مؤلف الكتاب امام كرامت نصاب رحمه الله تعالی
دیركه بركمسنه ثلث مالی وصیة فی سبیل الله دیو وصیت ایدوب فوت اولدقده البته ثلث مالی اول وصیت اوزره
صرف وانفاق اولنور زیرا ثلث مالنی طاعة الله ایچون وصیت ایتمش اولمغله جواز وصیتی بالاتفاق در
ومال مذكور انجق محتاجینه اعطا اولنور كه فی سبیل الله وصیت اولنان مال البته صدقه اولوب مصرف
صدقه دخی انجق محتاجین ایدوكی هویدادر ومحتاجیندن دخی فی سبیل الله غزا ایدنلره اعطا اولنور كه
باب الوصیة فی السبیل والمال یعطی اثناسنده بیان اولندیغی اوزره هر طاعت فی سبیل الله ایسه ده لفظ فی سبیل الله
ایله عند الاطلاق ارادهٔ جهاد اولندیغی بی مرادر ینه دیركه اهل غزادن هر فرده دخی قوت یومندن اقل اعطا
اولنماز كه مسكین اوزره تصدق واجب اولدقده قوت یومندن اقلی اعطا جائز وسزا كوریلمز وهم تصدقدن
مقصود اولان اغنا قوت یومندن اقل ایله كسب واقتنا اولنماز بناء علیه كفارت یمینده هر مسكینه قوت یومی اولان
حنطه دن نصف صاعله اطعامی ایجاب والزام اولنمشدر پس وصیت دخی آنك كبیدر اما وصی دیلرسه هر مسكینه
قوت یومندن زیاده سنی اعطا جائز كوریلور زیرا هر فقیر مال وصیتك جمله سی اكا صرف اولنماغه محل اولمغله
البته قوتندن زیاده یه دخی محل اولور انجق بركمسنه ثلث مالنی فقرا ایچون وصیت ایلدكده اگرچه عند ابی یوسف
رحمه الله تعالی جمله سنی فقیر واحده اعطا جائزدر لكن عند محمد رحمه الله تعالی فقیر واحده اعطاسی جائز
اولمیوب لااقل ایكی فقیره اعطاسی لازمدر اما زكوة مالنی تماما فقیر واحده اعطا ایلسه جائزدر وبو مقدمه لردن
مستحصلدر كه فقیر واحد صرف تمام صدقه یه محل اولمغله قوتندن زیاده یه دخی محلدر وبیلمك گركدر كه

مطلب حكم استبدال الاوقاف

وفقیره مال مزبوردن قوت یومندن زیاده‌یی کثرت اوزره اعطا ایلدکلرنده دخی اول فقیر اکا بالتمام مالك اولور
زیرا باب مذکورده بیان اولندیغی اوزره مال مزبور صدقه‌ تملیك اولمغله فقیر اکا قبضله متملك اولور
حتی اول مالدن نفقهٔ عیالنی ابقا وآندن بعض حوایجنی قضا ایلسه تصرف فی ملك نفسنده واقع اولمغله جائز
وسزا کورلور لکن افضل اولان اول ماله فی سبیل الله غزایه خروج ایدوب ظن مبنی تحقیق ومرادینی
تحصیل وتصدیق ایلمکدر بو صورتده اول ماله غزایه خروج وعودت ایلدکده اول مالدن عندنده
فضلهٔ باقیه بولنسه اول دخی ملکنده ابقا اولنور زیرا اول ماله جهاده خروج ایتدکده اکا مالك
قیلنور ایکن خروج ایدوب رجوع ایتدکدن صکره فضله قالدقده فضلهٔ ملکی اولمغله ملکنده ابقاسی
بطریق الاولی در حتی فوت اولدقده اول مال میراث ورثه سنده ده خال اولنور ینه دیرکه شخص غنی
فی سبیل الله عزم غزا ایلسه دخی اول مالدن اکا اعطا اولنمق جائز وسزا کوریلمز زیرا باب مذکورده بیان
ایلدیك که ثلث فی سبیل الله البته صدقه در ومحل صدقه انجق فقرا اولوب اغنیا اولمدیغی نیتا یا نذر
وحکم مذکوره حکم زکوة ونذور وصدقات اوضح برهاندر ینه دیرکه کذلك برکسنه صحتنده مالنی فی سبیل الله
قیلسه لفظ مال جمیع اجناس امواله صرف اولنمغله کرکدرکه مالندن مقدار قوتنی امساك وماعداسنی جمیعا
تصدق ایدوب صکره کسب مال ایلدکده امساك ایلدیکی قوتك مثلنی تصدق ایلیه لکن مؤلفه صبب الاجتهاد
کتاب الهبه ده ذکر وایراد ایلمشدرکه برکسنه مالی فی المساکین صدقة دیوب جمیع مالنی مساکینه تصدق ایلمکی
نذر ایلدکده لفظ مال اموال زکوته صرف اولنمغله اول کسنه اوزره انجق نقود وسوائم وسائر اموال تجارتدن
زکوتی واجب اولان اموالنی تصدقی واجب اولور یوقسه رقیق وعقارنده تصدقی مستوجب اولماز
وعلماء اسلاف تعارض مذکوری دفعنده اختلاف ایدوب بعضیلری دیدیلرکه بو محلده ذکر ایلدیکی
جوابی موجب قیاس اوزره بنا ایدوب کتاب الهبه ده ذکر ایلدیکی جوابی استحسان اوزره ابتنا قیلمشدر
وبعضیلری دیدیلرکه اختلاف جواب هر کتابده موضوع مسئله کتاب آخره مخالف اولمقدن صورتپذیر اولمشدر
زیرا کتاب الهبه ده وضع مسئله‌یی اذا قال الرجل مالی صدقة فی المساکین عنوانیله تخصیص ایتمشدرکه
آنده ناذر لفظ صدقه اوزره تنصیص ایلمشدر ولفظ مال عند ایجاب الصدقه ذکر وایراد اولندقده انکله
انجق مال زکوة قصد واراده اولنور قال الله تعالی خذ من اموالهم صدقة وبو آیت کریمه ده اموالدن
مراد انجق اموال صدقه در وبو کتابده وضع مسئله‌یی اذا قال الرجل مالی فی سبیل الله عنوانی اوزره
تصحیح ایتمشدرکه آنده ناذر لفظ صدقه‌یی ذکر وتصریح ایتمشدر وبو مثللو نذر وایجاب ایچون کتاب الهبه ده
مقیس علیه اوله جق براصل وسند منکشف اولمدیغندن آنده لفظ مال همان اوزرینه اسم مال اطلاق اولنان
جمیع اجناسه منصرف قیلنور وبعضیلری دیدیلرکه بین المسئلتین واقع اولان تخالف جواب مسئلتینده اولمیوب
بلکه اصل روایت مسئلتینده درکه بو کتابده اولان روایتك وجهی اولدرکه ناذر مالی فی سبیل الله دیمکله
ایجاب ونذری مالنه مضاف قیلمشدر ولفظ مال رقیق وعقار مثللو مال زکوتك غیریلرینه دخی اطلاق اولنمغله
اوزرینه اسم مال اطلاق اولنان جمیع اجناسه ظاهر الانصراف اولور قال علیه السلام من ترك مالا فلورثته
زیرا بو حدیث شده لفظ مال مال میتدن جمیع اجناسه ظاهر الاشتمالدر کذلك برکسنه اوصیت بثلث مالی
لفلان اوللمساکین دیو وصیت قیلسه موصی له مال میتدن جمیع اجناسك ثلثنه کسب اهلیت ایدر واسم مال
جمیع اجناسه شامل اولدقده نذر وایجابی دخی جمله سنه متناول اولمغله جمیع ماله وجوب تصدق حاصل اولور
وکتاب الهبه ده بولنان روایتك وجهی اولدرکه ناذر مالی صدقة فی المساکین دیمکله ایجاب ونذری
صدقهٔ ماله مضاف قیلمشدر وبو بابده عبدك ایجابی الله تعالینك مال عبادنده صدقه‌یی ایجابنه قیاس اولنوب
ایجاب الهی مال زکوته صرف اولندیغی کبی بو دخی مال زکوته منصرف ومنضاف قیلنور مترجم فقیر دیرکه
بحث مذکور باب مایصدق فیه المستأمن بعده باب الشروط فی الموادعه اثنالرنده مرور ایلمشدر وموضعین
مرقومینه نظر ایله فهم اولنورکه بو محلده دفع تعارض ایچون ذکر اولنان اقوال ثلثه‌دن قول اول مختار ومعولدر
انتهی وبیلمك کرکدرکه بو کتابده واقع اولان روایت اوزره مسئلهٔ مزبوره ده مالندن مقدار قوتنی امساك ایدر
دیو وارد اولمشدر وجهی اولدرکه مقدار قوتی امساك ایتمسه محتاج سؤال اوله جغی درکاردر وانسان نفسنی
ذل سؤاله عرض ایلمك جائز اولمدیغی آشکاردر وهم جمیع مالنی تصدق ایتدکده البته مال غیردن تناول حلال اولور
پس مال نفسندن تناول اولی ایدوکی بی جدالدر لکن صکره دن کسب مال ایلدکده امساك ایلدیکی قوتك

مثلنی تصدق ایلمك اقتضا ایدرکه مقدار مذکوری دخی تصدق واجب اولوب مال فقرا اولمشیکن نفسنه صرفله
اتلاف ایتمکله اوزرنده دین واجب القضا اولمشدر ومشایخ اسلاف امساك ایده جکی مقدار قوتده اختلاف
ایلدیلر لکن مؤلف معقدار شناس رفع الله درجته فوق درجات الناس دیرکه اکر ناذر مرقوم زارع ایسه برسنه لك
قوتنی امساك ایدر که یدی قوت جدیده واصل اولمق انجق برسنه‌دن صکره اوله جغی ظاهر حالیدر واکر
تاجر ایسه بر آیلق قوتنی امساك ایدرکه تاجر البته ربحندن اکل ایدوب کل یوم دخی نائل ربح اوله میوب انجق
نائل ربح اولمامق اوزره شهر کامل دخی منقضی اولمیه جغی ظاهر احوالیدر واکر غیر ایچون عامل ایسه
اوچ کونلك قوتنی امساك ایدرکه بعض ایامده معطل قالمق محتمل ایسه‌ده تعطیلی اوچ کونی تجاوز ایتمك
غالب احتمالیدر اما تصریح لفظ جمیعله جمیع ما املك فی المساکین صدقة فی سبیل الله دیمش اولسه آنده
ایکی روایت واردر روایت واحده ده اوزرینه مالك اولدیغی جمیع اجناس مالنی تصدق واجب اولور وروایت
اخراده کتاب الهبه ده وارد اولان روایت اوزره انجق اموال زکوته صرف اولنور ووجهی قریبا ذکر اولندی
بو صورتده دخی مالنی فی سبیل الله غزا ایلین محتاجینه اعطا ایدرکه وجهی ذکر اولندی اما اهل غزا اولمیان
مساکینه دخی اعطا ایلسه جائزدرکه آنلره تصدق دخی طاعتدر وبر قریبا باب مرقومده ذکر ایلدیك که
هر طاعت البته فی سبیل الله در لکن اول کسنه بو نذرینی تنفیذ ایتمدین فوت اولورسه جمیع مالی ورثه سنه
میراث قیلنور وورثه اوزره مالندن برشیئ تصدق واجب اولماز مکرکه رضالریله تصدق ایده‌لر زیرا صدقهٔ منذوره
زکوة مفروضه‌دن اقوی دکل ایکن برکسنه زکوة مفروضه‌یی ادا ایتمدین فوت اولدقده زکوتی موتی ایله ساقط
اولوب ترکه سنده دین واجب اولماز ایکن صدقهٔ منذوره ده اولمامق بطریق الاولی در بونده معنای فقهی
اولدرکه صدقه‌یی تنفیذ ایله مقبوض فقیر اولمدقجه ملك فقیر اولمدیغندن البته ملك میت اوزره باقی قالمغله ورثه‌سی
اکا بطریق الارث مالك اولورلر وکندو مالرندن نذر مورثلرین تنفیذ ایلمك اوزرلرینه واجب اولماز ینه دیرکه برکسنه
حین وفاتنده اغزوا عنی غزوة دیمکله بندن غزوهٔ واحده ایله غزا ایتدیریکز دیوب یاخود ذکر ثلث ایله اغزوا عنی بثلث مالی
دیمکله بندن ثلث مالم ایله غزا ایتدیریکز دیو وصیت ایلسه صورت اولی‌ده مقدار مال وصیتی تعیین ایتمدیککندن
کرکدرکه مالندن انجق برشخصه انجق برکره غزا ایده جك مقداری نفقه نك اقل وادناسنی اعطا ایده‌لر
وشخص مذکور اول نفقه‌یه مالك اولمیوب همان آنکله غزا ایلیه زیرا وصیتنده اغزوا عنی دیمکله بندن غزا
ایتدیریکز دیمشدر وآندن غزا انجق کندو مالی ایله غزاده حاصل اولمغله مالنی غزاده انفاق ایلمك لازمدرکه
اکا نفقهٔ غزانك ثوابی واصل اوله حال آنکه شخص مذکور اول نفقه‌یه مالك اولدقده غزاسی نفسندن اولوب
طرف موصیدن اولماز کورمزمیسنکه برکسنه احجوا عنی رجلا بحجة من مالی دیمکله بندن برشخصی مالمدن
برکره حج ایتدیریکز دیو وصیت ایتمکله برکسنه‌یه نفقهٔ حج اعطا اولندقده اول کسنه اول نفقه‌یه مالك اولمیوب
انجق طریق حجده صرف وانفاقنه مالك اولورتاکه حجی طرف موصیدن واقع اوله پس ما نحن فیه دخی آنك
کبیدر ونفقهٔ مزبوره ده اقل وادنی واجب اولمقده حکمت اولدرکه تقدیر مذکور اوزره ملك موصیده انجق
مقدار اقل وادنی قالوب زیاده سی ملك ورثه‌یه انتقال ایلمشدر وموصیدن مال ورثه ایله غزا اولنماز کورمزمیسنکه
وجه مشروح اوزره حجله وصیتنده دخی آندن حج ایلین کسنه‌یه نفقات حجك اقل وادناسی اعطا اولنور بودخی
آنك کبیدر وشخص مذکور اول نفقه‌دن اهل وعیالنه برنسنه صرف ایتمیوب انجق طریق غزاده نفسنه صرف
ایلمك لازمدر زیرا اول نفقه‌یه مالك اولمامشدرکه دیلدیکی محله صرف ایلیه بلکه انجق موصیدن غزا ایله انفاقنه
مأمور اولمغله محل آخره انفاقی جائز کوریلمز نظیری شول غیردن حج ایلین کسنه درکه نفقهٔ حجه مالك اولمدیغندن
آنی انجق طریق حجده نفسی اوزره انفاق ایدر بودخی آنك کبیدر ینه دیرکه شخص مذکور نفقهٔ مزبوره‌یی
نفسی اوزره غزا ایچون ذهابنده انفاقی مشروع اولدیغی کبی بلده سنه عودتنده وبرموضعده اقامتنده دخی
انفاقی مشروعدر زیرا غازی ذهابه محتاج اولدیغی کبی رجوع واقامته دخی محتاج اولمغله آنلرك نفقه‌لری دخی
نفقهٔ غزادن ایدوکی بی‌لجاجدر کورمزمیسنکه غیردن حج ایلین کسنه نفقهٔ حجی ذهاب ورجوع واقامتنده
انفاق ایدر بودخی آنك کبیدر لکن اول نفقه‌دن فضله قالورسه آنی ورثه‌یه رد ایدر زیرا فضله اکا مالك اولمیوب
انجق نفقهٔ غزا ایچون صرفه مالك ایکن امر غزا دخی منقضی اولوب مال مزبور انجق فضلهٔ مال میت اولمغله
ورثه‌یه رد اولنور کورمزمیسنکه غیردن حج ایلین دخی فضلهٔ نفقهٔ حجی ورثهٔ محجوج عنه‌یه رد ایدر بودخی آنك کبیدر
مکر ورثه اکا رضالریله تملیك ایده‌لر اول بابده اول فضله‌یه مالك اولور اما صورت ثانیه‌ده مقدار مال وصیتی ثلثله

تعيين ايلديكندن كركدركه ثلث مالنى فى سبيل الله طرف موصيدن غزا ايدنلره اعطا ونفقه لرندن بشقه آنلر ايچون فرسلر دخى اشترا ايده لر زيرا بوصورتده جميع ثلثنى نفقهٔ غزو ايچون وصيت ايتمكله بالتمام اكا صرف اولنوب امر غزا دخى انجق افراسله منتظم اولمغله افراس دخى اشترا اولنور كورمزميسنكه ثلث مالنى حج ايچون وصيت ايلدكده حج ايلين كسنه راكب اولمق ايچون بردوه اشترا اولنور زيرا سفر حج انجق دوه ايله قطع اولنور بو دخى آنك كبيدر اما صورت اولى بشقه دركه آنده غزوهٔ واحده ايله وصيت ايتمش اولمغله انجق وجه مشروح اوزره نفقهٔ غزوهٔ واحده اعطا اولنور بوندنصكره ثلث مرقوم طرف موصيدن غزا ايلينلره سنهٔ واحده ده بالتمام اعطا وايفا اولنور كه معناى مذكور تنفيذ وصيتده وتحصيل مراد موصيده اسرع واوفى در وحكم مذكورده غزا حكم حج ايله على سوادر واول غازيلر دخى غزادن عودت ايتدكلرنده اول مالدن يدلرنده موجود اولنلرى وصى يه رد وايصال اول دخى اول بقيه ايله قوم آخرينى غزا ايچون بعث وارسال ايدوب ثلث مذكوردن هيچ نسنه قالمينجه دك بو معامله يى استعمال ايدر زيرا بيان مشروح اوزره بو ثلث امر غزاده اتمام اولنمق لازم اولمغله باقيسى دخى امر غزايه صرفله افنا اولنمق واجب ومتحتمدر حتى نفقه دن افراسدن غيرى نسنه قالدقده افراس مزبوره بيع اولنوب ثمنلرى ماشيا غزا ايلينلره دفع اولنور زيرا افراس مذكوره ثلثندن اشترا اولنمغله ثمنلرى يينه مصرف ثلثه صرف واجرا اولنور بونلرك دخى بعد الغزاء يدلرنده نفقه لرندن بقيه قالورسه بونلر دخى وصى يه رد ايدوب وصى دخى اول بقيه ايله طرف موصيدن غزا ايتدرمكه جهد ايدر بنه ديركه مسئلهٔ مذكوره ده لازمدركه وصى طرف موصيدن غزا ايلين كسنه يى همان منزل موصيدن ارسال ايليه زيرا موصى بنفسه غزا ايتسه ايدى البته كندو منزلندن غزا ايدر ايدى پس نائبى دخى بويله در كورمزميسنكه غيردن حج ايلين كسنه البته منزل محجوج عنه دن حج ايدر بو دخى آنك كبيدر اما ثلث مرقومدن امر غزايه صرف اولندقدن صكره بقيه قالوب اول بقيه منزل موصيدن اخراج اولنه جق غازينك نفقه سنه وفا ايلمسه كركدركه وصى اول بقيه يى نفقه سنه كفايت ايده جك محلدن غزا ايلين غازى يه اعطا وايفا ايليه نته كيم جمله وصيت بويله در بنه ديركه بر كسنه ثلث مالنى فى سبيل الله وصيت ايلسه كركدركه وصى اول ثلثدن ورثه دن برفرده محتاج ايسه ده نسنه اعطاسنه جرأت ايليه زيرا اعطا ايلسه موصى اكا وصيت ايتمش اولور حال آنكه وارث ايچون وصيتده جواز وصحت بوقدر لكن ورثه بالجمله كبار اولوب ايچلرندن بعض محتاجينه ثلثدن اعطاده مجيز اولورلرسه بوصورتده اعطاء وصى تجويز اولنور زيرا وارث ايچون وصيت تجويز اولنمامق انجق حق ورثه يه رعايت ايچون اولوب جمله سى مجيز اولدقده حق نفسلرين ابطال ايتمش اولورلر بله وصيت مزبوره تجويز واكمال اولنور واكر وصى محتاج اولوب اول ثلثدن اخذ ايدوب آنكله فى سبيل الله غزا ايلسه وارث دكل ايسه جائز وسزا كوريلور زيرا موصينك اوصيت بثلثى فى سبيل الله قولنده اول ثلثدن وصى اخذ ايتميوب انجق غيره تمليك ايتمكله امرى منعدم بلكه ضعه حيث شئت قولى كبى وصى ديلديكى وجه اوزره فى سبيل الله صرفله امرى مسلطدر وقول ثانيده وصى اول ثلثى نفسنه وغيره وضع ايتمكه قادر اولديغى كبى قول اولده دخى مقتدر در بوصورتده ورثه وصينك بو وضعنه رضا ويرمزلرسه ده آنلره اعتبار اولنماز كه ورثه نك ثلثده حقلرى ومدخللرى اولميوب اول بابده رأى وتدبير انجق وصى يه موكول اولمغله ورثه نك اخذا جانبده رضا وعدم رضالرى مطمح انظار اولمديغى كبى بونده دخى مطمح انظار اولماز كذلك وصى اول ثلثدن اوغلنه وباباسنه وعبد مكاتبنه ويروب غزا ايتدرسه بنه جائز وسزا كوريلور كه نفسنه صرفى صحيح اولدقده بونلره صرفى بطريق الاولى تصحيح اولنور واكر قن اولان عبدينه اعطا ايدرسه نظر اولنور اكر مولاسى اولان وصى فقير ومحتاج ايسه بو دخى جائز ومناسب كوريلور واكر غنى ايسه جائز كوريلميوب ضمان مالى دخى مستوجب اولور زيرا عبدينه صرفى نفسنه صرفى ايله برابردر كه اول ماله عبدى مالك اولميوب انجق نفسى مالك اولمق مقرردر ونفسنه صرفى فقير اولدقده جائز وغنى اولدقده غير جائز اولديغى كبى عبدينه صرفى دخى بو تفصيل اوزره متميز قيلنور واكر بر غنى اول ثلثدن اخذه طالب اولوب وصى دخى غناسنى بيلمكله اعطا ايلسه عند ابى حنيفه ومحمد رحمة الله تعالى عليهما اعطاسى نافذ اولوب وصينك عهده دن خروجى روشنا اولور اما عند ابى يوسف رحمه الله تعالى اعطاسى نافذ اولماز زيرا زكوة مالنى بر غنى يه غناسنى بيلمكله اعطا ايلدكده اعطاسى عند ابى حنيفه ومحمد رحمة الله تعالى عليهما نافذ وعند ابى يوسف رحمه الله تعالى غير نافذدر پس صدقهٔ وصيت دخى بويله در سؤال اولنورسه كه اعطاء وصى انجق امر ميت اوزره مبنى اولوب ميت دخى انجق فقرايه اعطا ايله امر ايتمشيكن اغنيايه اعطاسى خلاف امر

اوزره حادث وطرف ميتدن نافذ اولمامغه باعثدر جوابنده ديرزكه معن بن يزيد السلمى رضى الله تعالى عنهما باباسينك زكوة مالنى باباسينك وكيلندن اخذ ايلدى حال آنكه باباسى آخره اعطاسنى قصد ايتمشيدى حتى ما بالك اردت بها يعنى بن اول زكوتله سنى مراد ايتميوب آخرى مراد ايتمشيدم ديدى بويله ايكن رسول الله صلى الله عليه وسلم اخذينه مجيز اولوب يا يزيد لك ما نويت يعنى يا يزيد سنك ايچون نيت ايلديكك فضيلت حاصلدر قول شريفلرنده اعطاء مذكورى تجويز بيورديلر وحديث مذكوردن ثابت اولمشدركه وكيل ووصى حكم مذكورده صاحب المال ايله مساويدر واكر ميت كندو طرفندن مالى ايله فى سبيل الله بركره غزا ايتدريلمكله وصيت ايتمش اولوب بعض ورثه سى طرف ميتدن اول غزايى ادايه عزيمت قيلسه اولبابده سائر ورثه سى مجيز اولمدقجه آنك غزاسى تجويز اولنماز زيرا وارث اداء غزا ايچون مال ميتدن اخذ ايلديكى عينه مالك اولمازسه ده آنكله انتفاع ايده جكى مجزومدر ووارث مرض مورثده مورثدن ميراثندن غيرى ايله انتفاعدن محجور ايدوكى معلومدر اما بعد موت المورث ورثه سى كبار اولوب ايچلرندن بر وارث طرف ميتدن غزا ايتمكه مجيز اولورلرسه اولبابده غزاسى تجويز اولنور كه منعى انجق حق ورثه يه رعايت اوزره مبنى اولوب اجازتلرنده حقلرى ساقط ومنتهى اولمشدر وبوصورتده دخى بعد الغزاء فضل نفقه تخليه رد والقا اولنوب انجق وارث مرقوم غنى اولسه دخى طرف مورثدن غزاسى تنفيذ وابقا اولنور اما ثلث مالى وصيةً فى سبيل الله ديمش اولسه حكم مسئله بشقه دركه آنده وارث غنى اولدقده جميع ورثه مجيز اولسه لر دخى مال وصيتله طرف موصيدن غزاسى تجويز اولنماز كه مال وصيت انجق على وجه الصدقه اعطا اولنوب محل صدقه دخى انجق فقرا ايكن غنى اجازت ورثه ايله محل صدقه اولمينه جغى بى مرادر اما طرف ميتدن غزا ايچون اعطا اولنان مال على وجه التمليك اعطا اولنميوب انجق على وجه الاباحة اعطا اولنور واباحه ده غنى وفقير على سوادر دليلى شول سقايه موقوفه لردركه آنلردن شرب ما فقير ايچون جائز كوريلديكى كبى غنى ايچون دخى جائز كوريلور كورمزميسنكه طرف ميتدن غزاده فضل نفقه ورثه يه رد اولنوب ثلثى فى سبيل الله وصيتده رد اولنماز وبو فرق وتفصيل ذكر ايلديكمز مدعا يه ادل دليلدر لكن مسئلهٔ غزاده وارث قبل اجازة الورثة طرف ميتدن مال ميتله غزا ايدوب عودتندنصكره ورثه واقف اولملريله اجازت وامضا ايلسه لر ينه فعلى جائز اولميوب بلكه نفقه سنى ضامن وميتدن غزوهٔ اخرى ايله غزايى موجب ومتضمن اولور زيرا اجازت انجق امر موقوف اوزره وارد اولوب غزوهٔ وارث دخى نفس وارثدن نافذ وغير موقوف اولمغله اكا حكم اجازت مصروف قيلنماز كذلك ورثه ده وارث صغير بولنسه ينه غزوهٔ وارث جائز اولماز كه اجازت صغير منعدم وغير معتبر ايدوكى متميزدر وصغير مزبور كبير اولدقدنصكره مجيز اولسه دخى غزوهٔ وارث جوازه منقلب اولماز كه بيان مشروح اوزره غزوهٔ وارث موقوفه اولمديغندن اوزرينه اجازت اصلا وارد ومترتب اولماز كذلك ميت ذكر ثلث ايتميوب مالنى فى سبيل الله وصيت ايلسه ينه ورثه دن برفرده اول وصيتدن نسنه اعطا اولنماز مكر كه جميع ورثه اجازت ايده لر زيرا اعطا اولنسه على وجه الوصية اعطا اولنور حال آنكه وارث ايچون وصيت غير جائزدر مكركه ورثه اجازت وامضا ايده لر واكر ميت كندو طرفندن مالى ايله بركره غزا ايتدرمكله وصيت ايتمكله وارث اولميان وصيسى اول غزوه يى ادا ايلسه تنفيذ وامضا اولنور زيرا لفظ وصيتده وصى يى بالنفس تنفيذ وصيتدن اخراجه دليل ظاهر بولنمامغله ضعه حيث شئت ديوب ديلديكى موضعه وضعنده رخصت ويرديكى صورت كبى وصى كندو نفسنه صرفه دخى قادر اولور غاية الامر بو دخى فضل نفقه يى ورثه يه رد ايدر بنه ديركه ميت كندو طرفندن بركره غزا ايتدرمكله وصيت ايلدكده وصيسى بر كيمسنه يى طرف ميتدن مجرد سرحدده مرابط ومحافظ اولوب ارض اعدايه هيچ داخل اولمامق اوزره ارسال ايلسه بو دخى تجويز واكمال اولنوركه رباط دخى غزادن عد اولنمغله اول كسنه يى غزا ايچون ارض اعدايه ادخال ايتمش كبى اولور بوصورتده ورثه انجق يوم واحدده رباط اوزره ارسالنى مراد ايدوب وصى دخى قرق كون رباط اوزره ارسالنى اراده وايراد ايلسه اولبابده قاضى ادنى الرباط اولان اوچ كونده رباط اوزره ارسالنه اجازتله دفع نزاعلرينه اجتهاد ايدر زيرا وصيت مزبوره اوزره واجب اولان انجق رباط اولوب وارسال اولنان مرابطده بعد العودة نفقهٔ باقيه ميراث ورثه اوله جغى امر مقطوع اولمغله خلافنه يقين اولنمادقجه تركه دن برنسنه دن قطع حقلرى مشروع اولماز وادنى الرباط انجق ايام ثلثه ايله تقدير اولنوركه ايام ثلثه مدت سفر ومدت خياركبى شرعده وارد اولان تقاديرده اقل مقاديردر وهم انسان بر ايكى ساعت رباطله مرابط تسميه اولنمايوب بر قاچ ايام رباطله مرابط تسميه اولنمغله كركدركه طرف ميتدن

مرابط اولمقده اوزرینه لفظ ایام اطلاق اولنه جق مرتبه سی ایجاب وتوقیه اولنه وایام ثلثه لفظ ایامك
اقل مسماسی اولمغله ایام ثلثه ده رباطی واجب اولور تا که معنای مذکوره رعایتی مستوجب اوله وهم
فضل رباطده وارد اولان احادیث وآثار تعدد واختلاف اوزره اولوب رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلرندن من رابط یوما فی سبیل الله کان کصیام الشهر وقیامه لفظ شریفی یاخود
بولفظ شریفك معنای منیفی روایت اولندی کذلك من رابط اربعین یوما کان له کذا وکذا دخی روایت
اولندی کذلك من رابط ثلثة ایام کان له کذا دخی روایت اولندی پس وارث ووصی عدد ایام رباطده اختلاف
ایتدکلرنده کرکدر که اوسط اعدادی اختیار ایله رفع خلاف اولنه وبو بابده اوسط اعداد ایام ثلثه‌در که اکثر اولان
اربعیندن اقل واقل اولان واحددن اکثردر پس آنکله حکم وقضا اده خیر الامور اوساطها حدیث شریفی ایله
عمل امر مقرردر لکن مسئلهٔ مزبوره ده طرفندن برکره غزا ایتدرمکله وصیت ایلین میت اهل رباطده داخل
ومنزل ومسکنی سرحدده حاصل اولمش اولسه آنك طرفندن غزا ایلین کسنه ارض اعدایه دخول ایتمیوب
مجرد سرحدده مرابط اولمق اگرچه حکم قیاسده جائز وکافیدر اما حکم استحسانده ارض عدویه دخول له
طرف میتدن غزا ایتدیکجه باطل وغیر وافیدر اگرچه وجه قیاس قریبا رباط دخی غزادن عد اولنور دیو بیان
ایلدیکمز اساسدر که توجیه مذکور اوزره تنفیذ وصیت مزبوره ده برکسنه ارض عدویه هیچ دخول ایتمدین
سرحدده مرابط اولمق جائز اوله جغی بی‌التباسدر ومنزل موصی موضع رباطك غیرنده بولندقده جائز وکافی اولمق
موضع رباطده بولندقده دخی جواز وکفایتنه دلیل وافیدر اما وجه استحسان اولدر که میت مزبور طرفندن برکره
غزا ایتدرمکله وصیت ایتمکله ورثه سی اوزره لازمدر که اسم غزا ایله تسمیه یه مستحق اولان برفعلی اتیان ایتدرمکده
دامن درمیان اوله لرحال آنکه انسان کندو بلده سنده ومنزلنده مرابط اولمغله هنوز ارض اعدایه دخول ایتمدین
عرف ناسده اکا غازی تسمیه اولنمادیغندن طرفندن غزا ایلین کسنه دخی هنوز ارض اعدایه دخول ایتمدین
غازی تسمیه اولنمامغله تنفیذ وصیتده جائز وکافی اولماز اما انسان کندو بلده سندن بلدهٔ اخرایه سفر وله
آنده مرابط اولدقده عرف ناسده اکا غازی تسمیه اولندیغندن طرفندن غزا ایلین کسنه دخی رباط مذکوره
سفرنده غازی تسمیه اولنمغله تنفیذ وصیتده معتبر ووافی کوریلور وهم وصیتك منزلی موضع رباطده اولیوب
امصار مسلمیندن برمصر ایچنده بولندقده البته موصی هم رباط اوزره وهم ارض عدویه دخول له مجاهدهٔ
کفار اوزره متحسر اولمغله وصیتی غزادن هم نوع رباط وهم نوع جهاد اوزره صرف ایلمك متیسر اولدیغندن
طرفندن هم رباطله وهم ارض عدویه دخول وجهاد ایله تنفیذ وصیتی متقرر اولور اما منزلی موضع رباطده
بولندقده عند الموت فی الاصل فائت اولان جهاده تحسری شمدی موتی ایله فائت اوله جق رباطه تحسرندن
اکثر اولمغله وصیتی رباطله اولیوب جهاد ایله اولدیغی اظهر اولدیغندن طرفندن جهاد اولنمدقجه تنفیذ وصیتی
غیر میسردر نظیری اولدر که آفاقی ایچون مکه ده اشتغال طواف صلوة نفلدن افضلدر که آنك مکه دن خروجله
فائت اوله جق طوافه تحسری اکثر واکملدر زیرا اداء صلوة خارج مکه ده دخی ممکن اما اشتغال طواف انجق
مکه ده ممکن اولمغله اهم اموری طواف ایدوکی متعین وحقنده شغل طواف اولی ایدوکی متبیندر اما مکینك
اهمال وتأخیر ایله فائت اوله جق طوافه تحسری اقلدر که آنك ایچون اشتغال طواف هر وقتده اسهلدر
حال آنکه صلوة صاحب شان عظیم وموجب اجر کریم اولمغله آنکله اشتغالی افضلدر پس ما نحن فیه دخی
آنك کیدر واگر میت ثلث مالی ایله طرفندن بلا تعیین العدد غزا ایتدرمکله وصیت ایلدکده وصیسی اول ثلثی
فرق کیجه یاخود دخی اکثر سرحدده رباط ایده جك برکسنه یه یاخود جهاد ایچون دار الحربه دخول ایده جك
برکسنه یه اعطاسنی اختیار ایلسه اولبابده ورثه رضا ویرمزلرسه ده رأی وصی اوزره تنفیذ واختیاری بزم عندمزده
جائز وسزاواردر زیرا بو صورتده جمیع ثلثك مصرفی فقرا اولوب ایچلرندن ورثه یه هیچ نسنه راجع اولمامغله
ورثه نك آنده رأی وتدبیرلری نافع اولمدیغندن وصی ایچون اجرای رأیی جائز وواسع کوریلور اما ثلثله طرفندن
تعیین عدد ایله مثلا برکره غزا ایتدرمکله وصیتی بشقه‌در که آنده تمام ثلث جهاده صرف اولنمق غیر لازمدر
کورمزمیسنکه فضل نفقه یی ورثه اوزره ردی مستلزمدر بناء علیه بو بابده رأی وتدبیرلری نافعدر تا که
میراثده بولنسان حقلری منقطع اولمیه واگر میت ثلث مالنی فی سبیل الله وصیت ایدوب وصی ایستدیکی محله وضع
ایلسون دیو تصریح رخصت ایلدکده وصی اول ثلثی نفسنه یاخود باباسنه یا اوغلنه یا غیریلرینه وضع
وتعیین ایلسه اگر محتاجین ایسه لر بو وضع وتعیینی اقضا وتمکین اولنور زیرا میت تصریح رخصت ایتدکده

وصیتك بو وضعی صحیح ایکن تصریح رخصت ایدوب تدبیر وصیتی علی العموم اکا تفویض ایلدکده بطریق الاولی
صحیح اولنور اما اول ثلثی غناسنی بیلدیکی برغنی یه اعطا ایلسه بو اعطاسی تجویز وابقا اولنماز زیرا باب مرقومده
یا ثمز اوزره فی سبیل الله وصیت اولنسان مال البته صدقه اولوب محل صدقه دخی انجق فقرا اولمغله موصی
وصی یه ثلث مالی انجق فقرادن دیلدیکك محله وضع قبل دیو انها ایتمش اولور بوجهتله غنی مرقومه اعطاسی
صحیح اولمدیغندن اکا عن اصل اعطا ایتمش کبی اولور وعن اصل هیچ کسنه یه اعطا ایتمش اولدقده فقرادن
دیلدکلرینه اعطا ایدر ایدی بو صورتده دخی فقرادن دیلدکلرینه صرف واعطا ایدر لکن اول بابده ورثه
اظهار نزاع ایدوب وصی اول ثلثی اغنیایه وضع ایتمکله وصیت باطله اولمشدر شمدی بز آنی اخذ ومیراثمزده
ادخال ایده رز دیسه لر بونزاعلری استماع اولنماز زیرا وصی مال ثلثی اغنیایه وضع ایلدکده انجق امر موصی یه
مخالفت ایتمش اولور وامر موصی یه مخالفتله نه وصی وصایتدن ونه مال حکم وصیتدن خارج اولمامغله همان
اول مالی فقرایه وضعه مبادرت ایدر کذلك وصی اول ثلثی اغنیادن اولان بعض ورثه یه اعطا ایلسه بو اعطاسی
دخی تجویز وابقا اولنمیوب بلکه فقرادن دیلدیکی محله وضع ایلمك وصی اوزره ایجاب وامضا اولنور زیرا غنی
اجنبی یه وضعی جائز اولمدقده غنی وارثه وضعی جائز اولمامق بالاولویه ظاهر ومعتبردر اما فقرادن اولان
بعض ورثه یه آنکله فی سبیل الله غزا ایتمك ایچون اعطا ایتمش اولسه کرکدر که سائر ورثه دن استخبار ایله
وصیتك بو وضعی مجیز اولور میسز دیو استفسار اولنه اگر مجیز اولورلرسه وضع وصی تصحیح اولنور که
وارث فقیر محل صدقه ایکن عدم جوازه باعث انجق مأخوذی وصیت وکندو وارث بولنمق اولوب
وارث ایچون وصیت دخی اجازت ورثه ایله صحیح اولور واگر مجیز اولمازلرسه مال مزبور حکم میراثه
راجع اولوب وصی ایچون صکره اول مالی اجنبی یه اعطاسی جائز وواسع کوریلمز اما مسئلهٔ متقدمه بشقه‌درکه
وصی غنی اجنبی یه اعطا ایلدکدن صکره فقیر آخره اعطاسی جائز وسزا کوریلور بو بابده معنای فارق اولدرکه
میتك ثلثی فی سبیل الله قولی انجق محتاجینه وضعی مقتضی اولمغله وصی اغنیایه وضع ایتدکده امر موصی یه
مخالف وفقرایه وضع ایتدکده امر موصی یه موافقدر واغنیایه وضعله مخالفتده وضع مخالفی فی حکم العدم اولمغله
مجددا فقرایه وضعله موافقت امری آساندر اما فقیره وضعله موافقتده اول فقیر وارثی دخی اولسه بینه
مخالف اولمامغله وصیتك وارث فقیره وضعی میتك بالنفس اکا وضعی ایله یکسان اولور ومیت بالنفس وضع
ایتمش اولسه البته وارث ایچون وصیت اولوب ورثه مجیز اولمدقده میراثه منقلب اولدیغی کبی ما نحن فیهده دخی
میراثه منقلب قیلنور واگر میت فرسنی یاخود سلاحنی فی سبیل الله حبسله یاخود مصحفنی قرأت قرآن ایدنلر ایچون
یاخود دارینی اهل غزا ساکن اولوب یاخود ایجار اولنوب حاصل اولان اجرتی فی سبیل الله صرف اولنمق ایچون
یاخود ارضی زرع اولنوب غله سی فی سبیل الله صرف اولنمق ایچون یاخود عبدینی فی سبیل الله غزا ایتمك ایچون
یاخود اهل غزایه خدمت ایچون یاخود ایجار اولنوب غله سی فی سبیل الله تقسیم اولنمق ایچون یاخود بونلردن
غیری عبدینی مجال ایچون معبود ذو الجلالنه سبب تقرب اولان برشیئنی بعض وجوه قربت ایچون حبسله کذلك
باطله وکهر وبیل وتجره وسفره مثللو نسنه لرینی حبسله وصیت ایلسه عند محمد رحمه الله تعالی بو وصیتی
جائز اولمغله جمله سی ثلثدن تنفیذ وتمشیت اولنور وعند ابی یوسف رحمه الله تعالی بو مذکوراتدن دار وعقارده
حبسی جائز ومقبول ومنقولاتدن کراع وسلاحدن غیریلرنده باطل ونامعقولدر وعند ابی حنیفة رضی الله عنه
منقول وغیر منقولده حبسی باطل اولوب انجق غله سنده جائز ومعتبردر که مثلا عبد ودار واراضینك غله سنی
فی سبیل الله وصیت ایلدکده وصیتی جائز کوریلوب غله سی فی سبیل الله فقرایه اعطا اولنمق مقرردر وجه اختلاف
اولدرکه امام محمد رحمه الله تعالی وقفده معنای قربت بولنمغله آنی انسانك حیاتنده ومماتندن صکره مجیز
اولدیغندن معنای قربتی متضمن اولان فی سبیل الله حبسی اشیاء مرقومه ده دخی تجویز ایلمشدر وحکم مذکوره
دلیل شول روایت اولنان اثر جلیلدر که حضرت حفصه رضی الله تعالی عنها برمصحفنی حبس وتسبیل ایلمشدر
وامام ابو یوسف رحمه الله تعالی عندنده مذهب مقبول انجق بطلان وقف منقول اولمغله عندنده منقولی
فی سبیل الله حبس دخی باطل ونامعقولدر حتی دیر ایدیکه مقتضای قیاس وقف اراضی دخی ملکی برفرده تملیك
ایتمکله تعطیلی متضمن اولدیغندن باطل وبی مساس اولمقدر انجق مساجده قربت تعلق ایدوب نفعی دخی
من حیث الثواب بزه عائد اولدیغندن شرع شریف مساجددن ملکمزی تعطیل ایتمکله بز دخی اکا مماثل
اولان اراضیده وقفی تجویز وتسجیل ایلدیك زیرا اراضی مساجد کبی باقیه ومتأبده اولمغله جنس مساجددندر

لكن اموال منقوله ده بعينها فقرايه تمليكله حاصل اولان قربتدن غيرى الله تعالى آنده ايجاب قربت ايلديكنه
طلع اولمديغمزدن عبددن دخى تمليك عيندن غيرى وجه اوزره ايجاب قربت جائز وواسع كوربلمززيرا عبددن
ايجاب قربت انجق الله تعالى نك ايجابنه قياس اولنوب ايجاب آلهيده موجود اولان ايجاب عبدده دخى
اعتبار واستيناس اولنور اما ابو حنيفه رضى الله تعالى عنه حال حياتده وقف وحبسى مجيز اولمديغندن موتندنصكره
وصيتده دخى جائز كورميوب انجق شر بعنده اصل مقيس عليهى بولنا نلرى تجويز ايلمشدر وغله ايله
وصيتك شر يعتده اصل اصيلى بولنمغله بركسنه غلهٔ بستانى فقرايه صرفله وصيت ايلدكده آنده تمليك غله
بولنديغندن تجويز وتسجيل ايلمشدر كذلك ارض وعبيد ودارينى غله سى فى سبيل الله صرف اولنمق ايچون
حبسى دخى تمليك غله يى متضمن اولمغله صحيحدركه غله اهل غزادن محتاجينه تصدق اولنوب اخذ ايلين
كسنه نك آنده كيفما يشاء تصرفى صحيح اولمق اوزره ملك صريحى اوله جقدر امادارك سكناسى وفرسك ركوبى
ومصحفك قرآئى وسلاحك تلبسى وعبدك خدمتى مثللو تمليك شيئى متضمن اولميوب مجرد عينله انتفاعى
مشتمل اولنلرحبسلرى اقوام مجهولين ايچون واقع اولدقده شر بعنده اصل مقيس عليهى بولنماديغندن جائز
وواسع كوربلمززيرا خدمت عبدينى قوم مجهولين ايچون وصيتى غير جائز وقوم معلومين ايچون وصيتى جائز
اولوب مانحن فيهده دخى وصيتى قوم مجهولين ايچون اولمغله عدم جوازى ظاهر ومتميز اولور
بو بابده معناى فقهى اولدركه برنسنه ده تمليك عين بولنماديجه صدقه دن تعداد اولنماز كوره مز ميسنكه
آنده غنى وفقير داخل اولور بناء عليه قوم غير معينين ايچون واقع اولدقده جائز وواسع كوربلمز وبيلك كركدركه
بركسنه فرس حبيسى فى سبيل الله ركوب ايچون اخذ واستصحاب ايلسه آنى محلنه رد وتسليم ايدنجه دك نفقه سى
اوزرينه ايجاب اولنورزيرا آنكله انتفاع ايلين انجق را كبدر ونفقه سى دخى انجق منتفع اوزره واجبدر كورهمزميسنكه
خدمتى آخر ايچون وصيت اولنان عبدك نفقه سى موصى له بالخدمة اوزره اكا مدت خدمتنده واجبدركه عبد ايله
انتفاعى وجوب نفقه سنى موجبدر كذلك بركسنه اول فرسى حال حياتنده موصيدن استعاره ايتمش اولسه
البته نفقه سى مستعير اوزره واجب اولور ايدى پس موتندن صكره دخى اخذ ايلين غازى اوزره لازم ولاربدر
كذلك شدن فى سبيل الله وقف اولنان سلاحى هركيم فى سبيل الله استعمال ايچوى اخذ واستصحاب ايدرسه
آنى محلنه رد ايدنجيه دك حفظ واصلاحى اوزرينه ايجاب اولنوركه بيان مشروح اوزره نفع سلاحى محلنه رد
ايدنجيه دك احراز واجتلاب ايلمشدر حتى اول فرس وسلاحى اخذ ايلين محلنه رد ايلدكدنصكره آخرى اخذ
واستصحاب ايلسه نفقه واصلاحى آخذ ثانى اوزره ايجاب اولنور واكر وصى اول فرس وسلاحى فى سبيل الله اخذ
واستعمال ايلسه وارث دكل ايسه استعمالى تجويز واستكمال اولنور زيرا كلام موصيده وصيتك بالنفس مباشرت
وصيتدن خروجنى موجب اوله جق نسنه منطوى اولمامغله وصيت مزبوره سى همان ضع فرسى وسلاحى
فى سبيل الله حيث شئت قولى ايله مستوى اولور انجق وصى آنلرى ورثهٔ ميتدن برفرده اعطا ايلمك جائز
وسزا وار اولماز مكر جمع ورثه كبار اولوب رضالرى آشكار اوله زيرا اعطاء مزبور وارث ايچون منفعتله وصيتى
متضمن ومعناى مرفوم اجازت ورثه بولنماديجه جائز اولميه جغى متعيندر بويله ايكن وصى مثلا اول فرسى قبل اجازة الورثه
بعض ورثه يه اعطا ايدوب فرس دخى آنك تحتنده هالك اولسه بوصورتده ورثه قيمت فرسى ديلرلرسه وصى
معطيدن وديلرلرسه وارث را كبدن تضمينه مالك اولورلر زيرا تقدير مذكور اوزره وصى اعطانه متعدى ووارث
قبضنده متعدى اولمغله غاصب وغاصب الغاصب ياخود غاصب ومستعير من الغاصب مسئله لرى كبى
هر برينك تعديسى اوزرنده ثبوت ضمانه مؤدى اولور وهرقنقيسنه تضمين ايدرلرسه كركدركه قاضى امر ايدوب
اول قيمتله فرس آخر اشترا وآنى فى سبيل الله حبس وتعيين ايدر زيرا قيمت فرس بدل فرس اولمغله فرس آخره
صرفى لازمدركه صدقهٔ واقف منقطع اولميوب ثانى مقام اولده قائم اوله بوصورتده ورثه اول قيمتى وارث راكبده
تضمين ايتدكلرنده اول دخى اول قيمتله وصى معطى اوزره قصد رجوع ايلسه رجوعى مشروع اولماز زيرا هلاك
فرس كندو فعلى وجانبى ايله ظاهر اولمشيكن جانبى اله ضامن اولديغى قيمتله غير اوزره رجوعه قادر اولماز
نظيرى غاصب الغاصب ومستعير من الغاصب دركه بونلردن قنقيسى ضامن اولسه برفرد اوزره رجوعى صحيح
ومناسب اولماز اما ورثه وصى يه تضمين ايتدركلرنده وصى قيمتله وارث اوزره قصد رجوع ايدرسه آنك رجوعى
مشروع اولور زيرا وصى ضمانله فرس هالكه مالك اولمغله مستهلك اوزره رجوعه متملك اولور نظيرى
شول غاصبدركه ضامن اولدقده غاصب الغاصب اوزره رجوعى صحيح ومناسب اولور سؤال اولنورسه كه

مسئله

مسئلهٔ مزبوره ده وصى نيچون شول مغصوبى بركسنه يه هبه ايدوب موهوب له آنى اتلاف ايلدكدنصكره
ضامن اولان غاصب موقعنده واقع قيلنماز كه غاصب مزبور ضامن اولدقده موهوب له اوزره برشيئله راجع
اولماديغى كبى وصى دخى وارث اوزره راجع اولميه جوابده ديرز كه غاصب مغصوبنى هبه ياخود اعاره ايلدكده
البته صله واحسانك كندو طرفندن ظهورينى قصد ايدوب طرف غيردن ظهورينى قصد ايتمديكندن مغصوبنه
ضمانله مالك اولدقده صله واحسان كندو طرفندن رسيدهٔ تمام اولمغله موهوب له ومستعير اوزره برشيئله
رجوعى تام اولماز اما مانحن فيهده وصينك وارثه اعاره سى صله واحسان طرف ميتدن اولمق قصديله اولوب
كندو طرفندن اولمق قصديله اولمديغندن ضمانله اول صله رسيدهٔ تمام اولمامغله وارثك قبضى بلا اذن وبغير حق
اولمش كبى اولوب اوزرينه رجوعى تام اولور نظيرى اولدركه بررجل رجل آخرى برشخصك مالنى شخص
آخره هبه اوزره اكراه ايدوب اول دخى هبه ايلدكدنصكره رجل مكره صاحب المال ايچون ضامن اوله
آنك ضمانى مال موهوب ايله موهوب له اوزره رجوعنى متضمن اولورزيرا مكرهك قصدى انجق صله واحسان
طرف صاحب المالدن ظاهر اولمقدر بناءً عليه ضمانله موهوبه مالك اولدقده موهوب له اوزره رجوعله
استرداده قادر اولور ومانحن فيه دخى آنك كبيدر واكر ميت طبيب اولان عبدينى مداوات مجروحين ايچون
ياخود برعبدينى فى سبيل الله اهل غزايه سقى مياه ايچون ياخود اهل غزايه خدمت ايچون ياخود ايجار اولنوب
غله سى فى سبيل الله صرف اولنمق ايچون ثلث مالندن فى سبيل الله وقف اولنمق اوزره وصيت ايلسه
عند محمد رحمه الله تعالى بووصيتى تجويز وتمشيت اولنور بعده غلهٔ ايجارى انجق فقرايه اعطا اولنوركه
غله صدقهٔ تمليك اولمغله محل صدقه انجق فقرا اولوب اغنيا اولمديغى هويدادر لكن سقى ايلديكى مياهى اهل
غزادن فقير وغنى هركيم طالب اولورسه اكا اعطا ايدر كذلك خدمتنى دخى اهل غزادن غنى وفقير هركيم
استخدام ايدرسه اكا صرف وافنا ايدر زيرا بونلر صدقهٔ تمليك اولميوب انجق اباحت انتفاع اولمغله طريقى
طريق اباحتده منطوى واولبابده غنى وفقير مستو بدر نظيرى طريق اوزره وضع مياه مباحه دركه غنى وفقير ايچون
شربى اباحه اولنمشدر كذلك غنى ايچون غيرك حوض ونهرندن استقاسى حلال واولبابده فقير ايله همحالدر
لكن عبد مزبور سقى وخدمتى محتاجينه صرف ايلمك اولى دركه غنى كندو سقى وخدمتى ايچون برعبد اشترا
ايدوب عبد مزبوردن مستغنى اولمق ممكن اما فقير آندن مستغنى اولمق غير ممكن ايدوكى اظهر واجلى در
واكر ميت كراع وسلاحنى ياخود ذكر اولنان عقارات ومنقولاتدن برشيئنى حيات وصحتنده فى سبيل الله وقف
وحبس ايلسه عند ابى حنيفهٔ رضى الله تعالى بوفعلى باطل اولوب اشياء مزبوره موتندن صكره ميراثنده
داخل قيلنورزيرا عندنده وقف اشيا موصى به اولوب موصى به دخى غله اولمدقجه باطل ايكن شرطين مذكورينى
بومحلده غير حاصلدر وعند ابى يوسف رحمه الله وقف مزبور عقاراتده ومنقولاتدن دخى انجق كراع
وسلاحده جائزدر وعند محمد رحمه الله تعالى منقول وغير منقولده جميعا جائزدر لكن عند محمد رحمه الله تعالى
واقف موقوفنى قيم آخره دفع وتسليم ايلمك شرطدر اما عند ابى يوسف رحمه الله تعالى معناى مذكور
شرط اولميوب وقف اوزره اشهادى كافيدر وتوجيهنده ديركه قيم آخر موقوفى انجق امر واقف ايله قبض ايتمكله
يد قيم يد واقف منزلنده اولور ويدى يد واقف منزلنده اولدقدنصكره اكا تسليمده فائده اولماز
اما امام محمد رحمه الله تعالى جوابنده ديركه بركسنه دارينى مسجد قيلدقده اول كسنه اول داره دخول وايچنده
اداء صلاتله ناسه اذن ورخصت ويرمدكجه اول دارى مسجد اولميوب اذن ورخصتندنصكره مسجد اولوردىبو
بر جميعا اجماع ايلديك واولبابده اذنى ايله ادا قيلنان صلوة كندو صلوتى منزلنده دريعنى صحيح اولماز كه
مغايرتلرى ظاهردر پس مانحن فيه دخى آنك كبيدر وهم بقاء حفظ اموال انجق ايادى عباد ايله ممكن اولمغله
يد اولى يه خلف اولمق ايچون بريد مستحقه لازمدركه اموال مرقومه نه وجه اوزره وضع اولنمش ايسه اول يد
مستحقه ده محفوظه اوله وبيلك كركدركه بومثللو وقفلرده كرك قيم وكرك واقفك اولاد ووالدينى وسائر ورثه سى
شرط واقف اوزره منتفع اولمق جائزدر زيرا قريبا ذكر ايلديك كه وقف مذكور حال مرضنده واقع اولسه قيم ووصينك
آنكله انتفاعى جائزدر پس حيات وصحتنده واقع اولدقده جوازى اولى در كذلك قيم وقف شرط واقف اوزره
ورثهٔ واقفه تسليم ايلدكده آنكله ورثه نك دخى انتفاعلرى جائز وواسعدركه حيات وصحتنده وقف وحبسى
وصيت عد اولنمامغله انتفاع ورثه يه غير مانعدر كورمزميسنكه وقف مزبور تمام مالدن اعتبار اولنوب
قبل الدين تنفيذينه ابتدا اولنور وواقف حياتنده ايكن ابطاله عازم اولسه عزيمتى تنفيذ واجرا اولنماز بوجهتله

وصیت اولمدیغی نمایان اولدقده وارث وغیر وارث آنده یکسان اولور واکر قیم وقف واقفك حیاتنده یاخود موتندن صکره وفات ایلسه امر وقف اول قیم متوفانك تفویض ایلدیکی کمسنه یه تفویض واثبات اولنور زیراقیم متوفی حیاتنده قیم اولمغله وفاتندن صکره آنك تفویض ایلدیکی کیمسنه آنك مقامنه قائم اولور نظیری وصیدر که وصایتی شخص آخره وصیت ایدوب فوت اولدقده وصی ثانی امر وصایته اجانبدن اولی کوریلور پس ما نحن فیه دخی آنك کبیدر اما قاضی بشقه درکه قضایی آخره تفویض ایدوب وفات ایلدکده شخص ثانی ایچون حکم قضا اثبات اولنماز زیرا امام ایچون قاضی اوله تفویض قضا دنصکره بنه ولایت تفویض قضا ثابت وامر قضا یدامامدن غیرفائتدر حتی قاضی اولی حیاتنده ایکن عزله قادر واول قضایی قاضی آخره تفویضه مقتدردر وامر قضاده ولایت امام باقی ومقرر اولمغله قاضینك بلااذن الامام آخره تفویضی معتبر اولماز اما ما نحن فیهده واقف وقفنی ید قیمه تسلیمله کندو یدندن اخراج ایلدکدن صکره ولایتی بالکلیه زائل اولمشدر کورمزمیسنکه عزل واستبدال عازم اولسه عزیمتی نافذ وحاصل قیلنماز پس ولایت وقف واقفدن زائل وقیمده ثابت اولمغله شخص آخره تفویض ولایت دخی انجق قیم ایچون مثبت قیلنور حتی قیم وقف امر وقفی بر شخصه تفویض ایتمدین فوت اولسه بنه واقف ایچون نصب قیم ممکن اولمیوب اولبابده قاضی دیلدیکی کیمسنه یی نصب ایلمك متعیندر ومسئلهٔ مذکوره یی امام محمد رحمه الله تعالی اشبو تقریر اوزره ذکر وتحریر ایلمشدر لکن امام خصاف کتابنده وامام هلال کتابنده رحمة الله تعالی علیهما ذکر وبیان ایلدیلرکه مسئلهٔ مزبوره ده واقف ایچون نصب قیم جدید جائز وشایاندر وبو روایتك وجهی اولدرکه ولایت قیم انجق طرف واقفدن مستفاد ایکن اول قیم امر وقفی برکمسنه یه تفویض ایدوب فوت اولدقده تفویضی معتبر اولدقده واقف ولایت نفسی ایله قیم جدیده تفویض ایلدکده تفویضی معتبر اولمق اولی واظهردر ووجه روایت متقدمه اولدرکه واقف وقفنی ید قیمه تسلیم ایلدکده وقفی یدوملکندن خارج اولمغله واقف حکم اجانبده مندرج اولور وتدبیر وقف اجانبدن صحیح اولمدیغی کبی واقفدن دخی تصحیح اولنماز واکر واقف وقفنده قیم اولمغی کندو نفسی ایچون شرط ایلسه بوشرطی حکم شرعده باطلدرکه قریبا ذکر اولندیغی اوزره یدندن اخراجی وغیره تسلیمی عندمحمد رحمه الله تعالی شرط صحت وقف ایکن تقدیرمذکور اوزره شرط صحت غیر حاصلدر اما واقف وقفنی رقیمه تسلیم ایدوب واول قیم کندودن اقدم فوت اولورسه امر وقف بنه کندویه عودت ایدوب دیلدیکی کمسنه یی مجددا قیم نصب ایتمکه کسب قدرت ایتمکی شرط قیلمش اولسه بوشرطی معتبردرکه شروط واقف البته مرعیه اولوب تقدیرمذکور اوزره دخی وقفنی یدندن انجق شرط مزبور ایله اخراج ایتمش اولمغله شروط سائره سی معتبر اولدیغی کبی بوشرطی دخی صحیح ومقرردر وشرط مذکوری عند محمد رحمه الله تعالی جواز وقفه مانع دکلدرکه مقدما یدندن اخراجنده وقف وحبسی تمام اولوب واقف آحادناسدن برینك موقعنده واقع اولمشیدی بوندن صکره ید واقفه عودتی ید غیره عودتی منزلنه نازل اولوب ید غیره عودتی وقفنی مبطل اولمدیغی کبی کندو یدینه عودتی دخی مبطل اولماز کذلك واقف وقفنه برقیم نصب ایدوب اول قیمدن صکره فلان کمسنه قیم اولسون دیو شرط وتعیین قیلمش اولسه بوشرطی دخی نافذ ومتعین قیلنوب قیم اول ایچون شرط واقفك خلافنه صرفی ممکن اولمازکه شرط واقف حق قیم اولدیغی شرعی اولدیغی کبی حق قیم ثابتده دخی مرعیدر وبو شرطك امثالی اوقاف سلفده واقع اولوب موجبنه امتثال اولنمشدر وبومثللو شروط ولایت عهد سلطنتده وتوجیه امارتده جائز وواقع اولمق اوقافده دخی جوازینه برهان قاطعدر زیرا مرویدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مؤته نام موضعه بعث سریه ایدوب زید بن حارثه رضی الله تعالی عنهی اوزرلرینه امیر قیلوب بعده دیدیلرکه اکر زید بن حارثه قتل اولنورسه امیریکز جعفر بن ابی طالبدر اول دخی قتل اولنورسه امیریکز عبدالله بن رواحه‌در بعده اول سریه کیدوب انجام کارلری ترتیب بیوردقلری اوزره آشکار اولدی وحکایت اولندیکه سلیمان بن عبدالملك بن مروان محتضر اولدقده کندودنصکره خلیفهٔ عهد عم زاده سی عمر بن عبدالعزیز رحمه الله تعالی اولسون دیو وصیت ایلدی لکن بو وصیتی قرنداشلری هشام بن عبدالملك ومسلمة بن عبدالملك مکروه کوردکلرین کوروب سلیمان دیدیکی آندن صکره فلان بن فلان اولسون وآندنصکره خلیفهٔ عهد یاهشام سن اول دیوب بعده راضی اولدیکمی یااصلع دیو هشامه لوم وتقریعله سرزنش ایلدی پس بومثللو شروط ولایت سلطنتده جائز وواقع اولدقده ولایت اوقافده بطریق الاولی جائز وواسع کوریلور واکر برکسنه برشخصه برمقدار مال ویروب خذ هذا المال

فجاهد به فی سبیل الله یاخود فاغز به فی سبیل الله یعنی شو مالی اخذ وآنکله فی سبیل الله جهاد قیل یاخود فی سبیل الله غزا ایله دیمکله شخص مزبور دخی اول مالی اخذ وانکله متاع وکراع وسلاح اخذ ایلدکدنصکره آخذ فوت اولمغله معطی ورثهٔ آخذدن دعوایه قیام یاخود معطی فوت اولمغله ورثه سی آخذ ایله اظهار خصام ایدوب مال مرقوم آخذه کندو نفسندن جهاد وغزا ایتمك ایچون انجق بطریق القرض اعطا اولنمشیدی دیو ادعا ایتمکله مدعی علیه دخی بلکه مال مزبور اکا انجق بطریق الصله فی سبیل الله اعطا اولنمشیدی دیو دفع مدعی ایلسه اولبابده قول انجق معطینك وورثه سینك قوللری اولمق هویدادر زیرا معطینك فجاهد یاخود فاغز قولنده سن جهاد قیل یاخود سن غزا ایله دیمکله جهاد وغزایی ماله نسبت ایتمیوب انجق آخذه نسبت ایتمشدر زیرا مال مزبور مباشرت فعل جهاده اهل اولمیوب اهل اولان انجق آخذدر بوجهتله مال مزبوری اکا فی سبیل الله اعطا ایتمش اولماز که صدقه دن عد اولنه قالدیکه خذ هذا المال قولی دخی هم قرضه وهم صدقه یه محتملدر اکرچه قرض وصدقه‌دن هر بری تبرعدر لکن قرض موجب بدل اولوب صدقه موجب بدل اولمامغله قرض اقل التبرعین در واقل الامرین امرمتیقن اولمغله اول کلامی قرضه حمل ایلمك مجزوم ومعیندر نظیری اولدرکه برکمسنه قزینی تزویج ایدوب جهازی ایله معا زوجنه تسلیمدن صکره قزی فوت اولمغله بین الزوج والاب منازعه پیدا اولوب زوج بو جهازی سن اکاصله وهبه قیلمش ایدیك بنم آنده حصهٔ ارثیم واردر دیو ادعا واب دخی بلکه بن اکا اعاره قیلمش ایدم دیو دفع مدعی ایلسه اولبابده قول قول اب قیلنمق هویدادرکه هبه وعاریه‌دن هر بری تبرع اولوب انجق عاریه اقل التبرعین اولمغله عاریه اوزره حملی اوجب واوفیدر پس ما نحن فیه دخی آنك کبیدر بوصورتده معطی حیاتده ایسه کرکدرکه اول مالی علی وجه القرض ویروب وجه آخر اوزره ویرمدیکنه علی وجه البتات یمین ایدوب صکره مالنی اخذه قیام ایلیه زیرا یمینی فعل نفسی اوزره اولمغله اوزرینه علی وجه البتات الزام اولنور اما معطی حیاتده دکل ایسه ورثه سی انجق مورثلرینك علی وجه الصله اعطاسنه عدم علملری اوزره یمین ایدوب صکره اخذ ماله مستحق اولورلرکه یمینلری فعل غیر اوزره اولمغله تحلیفلری انجق علم اوزره اوله جغی ظاهر ومحققدر واکر مسئلهٔ مزبوره ده معطی وآخذ حین اعطاده معطینك قرض وصله‌دن برشیئه نیتی بولنمادیغنده تصادق ایلسه لر اولبابده مال مزبور البته قرض اولوب صله یه حملی بروجهله تحقق ایلمز زیرا بیان مشروح اوزره قرض اقل التبرعین اولمغله اکثر الامرین حجتله متبین اولنجیه‌دك اقل اوزره حمل اولنمق امرمتعیندر وبومسئله حفظ وتعقلی لازم اولان واقعه‌لردرکه روایتی انجق بو کتابدن اشبو موضعده واقع اولوب محل آخرده واقع اولمامشدر واصل کتابده بومسئله اوزره استدلال ایدوب دیدیکه کورمزمیسنکه برکسنه آخره بعض مالنی ویروب حج به یاخود انفقه علی نفسك مع عیالك یعنی بو مال‌له حج ایله یاخود عیالکله برابر نفسك اوزره انفاق ایله دیسه بو اعطاسی البته قرضه حمل اولنور مکرکه صله یه نیت ایتمش اوله ما نحن فیه دخی آنك کبیدر واکر مسئلهٔ مفروضه ده معطی حین اعطاسنده خذ هذا المال فهو لك فی سبیل الله یعنی شو مالی اخذ قیل که اول مال فی سبیل الله تعالی سنکدر دیمش اولسه بوصورتده آخذ اول مال‌له هنوز نسنه اشترا ایتمیوب عینی باقی ایکن فوت اولسه دخی ینه اکا مالك وورثه سی ایچون ملك میراثنده متملك قیلنور زیرا فهو لك قولنده‌لام تملیك بولنمغله آنکله تملیك اراده اولنور نته کیم داری لك تسکنها یعنی شو دارم سنکدر ایچنده ساکن اولورسین دیدکده عین دارینی تملیکی استفاده اولنور بعده ذیلنده فی سبیل الله دخی صدقه دن عبارت اولمغله خذ هذا المال فهو لك صدقة قولی منزلنده نازل اولدیغندن احتمال قرض بالکلیه زائل اولمشدر کذلك خذ هذا المال فی الغزو فی سبیل الله یاخود فی الجهاد فی سبیل الله یعنی شو مالی اخذ قیل فی سبیل الله غزاده یاخود جهادده دیمش اولسه مال مزبورینه صدقه یه حمل اولنور زیرا غزا وجهادی ماله مضاف ایلیوب مالی وجه غزا وجهادده اخذ ایله امر ایتمکله مالنی فی سبیل الله وضع ایتمش اولمغله البته صدقه قیلنورکه اول مالی لله تعالی اخذ ایله امر ایتمشدر ولله تعالی اخذ اولنان مال البته عباد الله اوزره صدقه اولور واکر خذ هذا المال فاغز به عنی فی سبیل الله یعنی شو مالی اخذ وآنکله بنم طرفمدن فی سبیل الله غزا قیل دیمش اولوب آخذ دخی هنوز آنکله برنسنه اشترا ایتمدین احدهما فوت اولسه بوصورتده مال مزبور معطی یه یاخود ورثه سنه رد اولنور زیرا کندو طرفندن غزا ایله امر ایلمشدر وغزا کندو طرفندن واقع اولمق انجق نفقهٔ غزا کندو مالندن اولوب غازی انفاقده آنك نائبی قیلنمغی موجب اولمغله مال مزبور کندو ملکی اوزره باقی اولور بعده احدهما فوت اولدقده امری منقطع

اولمغله مال مزبور معطی یه یاخود ورثه سنه رد اولنور واکر مسئلهٔ مفروضده آخذ اول ماله کراع وسلاح
اشترا قیلدقدنصکره احدهما فوت اولمش اولسه بوصورتده معطی یاخود ورثه سی اول اشترا اولنان نسنه لرك
جمله سنی اخذ ایدرلر زیرا غزا ایله امری البته حوایج غزایی اشترا ایله امر اولمغله اشترا امری ایله واقع اولدیغندن
مشتراسی کندو مالی قیلنور کورمزمیسنکه آخذ غزا ایدوب بعد الغزاء مشتراسندن بعضیسی فضله قالسه
البته آنی جانب معطی یه رد ایدر ورد مذکور اشتراسی معطی ایچون واقع اولدیغنه دلیل قاطعدر حتی آخذ
اول ماله متاع یاخود سلاح وکراع اشترا ایلدکدنصکره معطی اکا اعطاسنه نادم وآندن مشتراسنی اخذ ایدوب
آخره اعطایه عازم اولسه اخذ واعطایه قادردرکه مشتراسی ملك معطی ایدوکی ظاهردر بوصورتده معطی
آخذه سن بنم مالمی بکارد قبل واشترا ایلدیکك نسنه لر بکا لازم دکلدر سنك اولسون دیسه بوقولی مسموع
اولمیوب مشترا سندن غیری نسنه یی اخذی مشروع اولماز زیرا مشتری شراده آنك وکیلی اولوب مشتراسی
ملکنده واقع اولمغله آنی ملکندن وجه مذکور ایله منع واخراجی ممتنع اولمشدر کذلك آخذ دخی معطی یه
بن سکا مالکی ویرهیم واشترا ایلدیکیم نسنه لر بنم اولسون دیسه آنك دخی بوقولی مسموع اولماز که آخذ معطینك
وکیل شراسی اولمغله وکیل شرا مشتراسنی موکلدن حبس ایلمك مشروع اولماز واکر برکسنه شخص آخره
خذ هذا المال لجاهد به یاخود فاغز به دیوب آخذ دخی اول ماله غزا ایتمك ایچون متاع وسلاح وکراع اشترا
ایلدکدنصکره صاحب المال بن اول مالی سکا انجق بنم طرفمدن غزا ایتمك ایچون اعطا ایتمشیدم شمدی سنك
مکانکه آخری بعث ایدهرم اشترا ایلدیکك اشیایی بکارد وتسلیم قیل دیو ادعا وآخذ دخی بلکه سن آنی بکا
نفسم ایچون علی وجه الصلة یاخود علی طریق القرض اعطا ایتمشیدیك شمدی سنك ایچون استرداد اشیایه
سبیل یوقدر دیو دفع مدعی ایلسه اولبابده قول انجق قول صاحب المال اولوب اول متاع وسلاح وکراعی
احده قدرتی هویدادر زیرا آنك لجاهد به یاخود فاغز به قولی هم کندو طرفندن وهم نفس آخذ ایچون جهاد
وغزیه محتمل برکلام مجمل اولمغله آنك بیانی البته متکلم ومجمله مفوض ومحولدر وهم معطینك ادعا قیلدیغی
اعطا اول مالك ملکندن خروجنی موجب اولمیوب آخذك ادعا قیلدیغی اعطا اول مالك ملك معطیدن بلابدل
علی وجه الصلة یاخود مقابلهٔ بدلده علی وجه القرض خروجنی مستوجب اولوب اولوجهله آخذ اکبر الامرینی
مدعی اولمغله بلابینة تصدیق غیر شرعیدر واکر برکسنه فرسنی فی سبیل الله حبس ایدوب فی سبیل الله حبیس
اولق اوزره آنی برکسنه یه دفع وتسلیم واول کسنه یه سن بوفرسدن مستغنی اولوب یاخود محتضر موت اولورسك
آنی ینه فی سبیل الله حبیس اولمق اوزره شخص آخره دفع وتسلیم قیل دیو امر وتفهیم ایلسه بوشرطی تجویز وتتمیم
اولنور زیرا شرط مرقوم واقفدن صادر اولمغله وجوب اعتباری ظاهردر کورمزمیسنکه برکسنه برشیئی قوم معینین
اوزره وقف ایلدکده اکر قوم مرقومین اول وقفدن مستغنی اولورلرسه مصرفی فقرا اولسون دیو شرط وتصریح
ایلسه شرط مذکوری تجویز وتصحیح اولنور پس ماتحن فیه دخی آنك کبیدر بوصورتده اول فرسی حبس ایلین
صاحبی وفات ایلسه اول فرس ورثه سنه میراث اولمیوب ینه فی سبیل الله حبیس اولمق اوزره اثبات اولنور زیرا تسلیم
غیر ایله آندن زوال ملکی تام اولمغله حکم میراثدن خروجی رسیدهٔ تمام اولمشدر واکر اول فرس کندویه اعطا اولنان
کسنه وفات ایدرسه اول فرس اول کسنه نك قبل الوفاة اعطا ایله یاخود اعطا ایله وصیت ایلدیکی کسنه اوزره ینه
فی سبیل الله حبیس اولمق اوزره ابقا واثبات اولنور واولبابده حابس الفرس اولان صاحبی اخذه طالب اولسه مقدما
شرط تسلیمی تحقق ایتمکله اکا سبیل وصولی منسلبدر واکر یدنده اول فرس حبیس قیلنان کسنه اول فرسدن
مستغنی اولوب یاخود اتمام جهاد ایله اهل ووطننه رجوع ایلسه کرکدرکه اول فرسی ینه شرط حابس اوزره حبیس
اولمق اوزره غازی آخره مدفوع قیله بوصورتده غازی اول بعد دفع الفرس ینه رجوع جهاده نیت ایتمکله اول فرسی
غازی ثانیدن اخذه عزیمت قیلسه بواخذینه رخصت ویریلمز زیرا غازی اول ثانیدن اولی اولمق انجق فرس اوزره
ثبوت یدینه مبنی ایکن ثانی یه تسلیمله اوزرنده یدی زائل واوزرنده ید ثانی حاصل اولمغله امساك فرسده اولویت اولدن
ثانی یه منتقل اولمشدر اما حابس الفرس اولان صاحبی غازی اول حقنده اکر غازی اول فرسی بعد الاستغناء آخره
تسلیمدن صکره ینه فرسه محتاج اولوب یاخود مجددا غزایه رجوع ایدرسه ینه فرسه احق اولسون دیو شرط قیلمش
ایسه بوشرطی معتبر اولمغله وجوب رعایتی مقرر اولور نظیری اولدرکه برکسنه ملکنی اولاد فلان اوزره وقف ایدوب
اکر آنلر مستغنی اولورلرسه وقفم فلانه تسلیم اولنسون بعده اولاد فلان مجددا محتاج اولورلرسه ینه مجددا
وقفمده داخل اولسونلر دیو شرط قیلمش اولسه البته بوشرطی معتبر ووجوب رعایتی مقرر اولور پس

ماتحن فیه دخی آنك کبیدر واکر برکسنه برفرسی فی سبیل الله حبس یاخود برارضی فی سبیل الله وقف ایدوب
لکن حبس ووقفی انجق مثلا یکرمی سنه ممدود اولوب بعده واقف حیاتده ایسه ملك واقفه وفوت اولمش ایسه
ورثه سنه مردود قیلنسون دیو شرط ایلسه یاخود برقوم معینین اوزره وقف ایدوب بعده آنلر هالکین اولدقلرنده
ینه واقفه یاخود ورثه سنه راجع اولسون دیو شرط ایلسه بوصورتلرده حبس ووقفی باطل اولمغله هرنه زمانده
دیلرسه اخذ واسترداده قادر اولوب قبل الاسترداد فوت اولورسه میراثنده داخل اولور زیرا عند محمد رحمه الله تعالی
تأبید ایله تقیید شرط صحت وقف ایکن واقف مرقوم تأبید ایله تقیید قیلمامشدر ووجه اشتراطی اولدرکه
وقف البته صدقهٔ موقوفه اولمغله صدقهٔ مملوکه یه قیاس اولنوب صدقهٔ مملوکه توقیتله جائز اولمدیغی کبی صدقهٔ
موقوفه دخی جائز کوریلمز اما عند ابی یوسف رحمه الله تعالی وقف هم تأبید ایله وهم توقیتله جائز کوریلور
زیرا وقف انجق تملیك منافع اولمغله تأبید ایله جائز اولدقده توقیتله دخی جوازی بطریق الاولیدر کورمزمیسنکه
اجاره توقیتله جائز وتأبید ایله غیر جائزدر بویله ایکن تأبید وقفی ابطال ایتمدکده توقیت آنی ابطال ایلمك
بطریق الاولیدر واکر برکسنه فرسنی فی سبیل الله علی وجه التأبید وقف وآنی برشخص موقوف علیهه
دفع وتسلیم ایدوب اولبابده شخص موقوف علیه فوت اولوب یاخود مستغنی اولورسه اول فرسی آخره تسلیم
ایلسون وبردخی صاحبنه وورثه سنه رجوع ایلمسون دیو شرط قیلمش اولسه بووقفی جائز ومستفید وکه تأبید ایله
تقیید ایلمشدر وحبیس مؤبد صحیح وقویمدر بوصورتده اول شخص موقوف علیه فرسی اخذ ایدوب لکن
اول سنه ده غزا ایتمامکله غزا ایلمین برکسنه یه علی وجه الاعاره اعطا ایلسه اعطاسی صحیح کوریلور که
سنهٔ مزبوره ده غزا ایتمامکله مستغنی اولدیغندن شرط واقف اوزره آخره اعطاسی تجویز وتصحیح اولنور
وهم اول شخص موقوف علیه فرسك غزایه متعلق اولان جمیع منافعنه مالکدر که حیاتنده بولنوب غزا ایله
مشغول اولدیغجه صاحب الفرس اول فرسی یدندن اخذه قادر دکلدر پس اول منافع مملوکه سنی غیره تملیکه
دخی مالك اولور کورمزمیسنکه حال موقوف علیه حال مستعیردن ادنی دکل ایکن مستعیر دابه رکوب نفسنی
شرط ایلمدکده آخره اعاره سی جائز اولدیغجه بوبابده جوازی بطریق الاولیدر لکن آخره ایجاری جائز دکلدر که
مقصود صاحب الفرس نفسی ایچون حصول ثواب ایکن غازی ثانی بدل اجرتله غزا ایلدکده واقف آخرتده
اجر وثوابه فائز اوله مز وهم شخص موقوف علیه منافع فرسه بلابدل مالك اولمغله اول منافعی غیره مقابلهٔ بدلده
تملیکه متمالك اوله مز کورمزمیسنکه مستعیر شخص آخره اعاره یه مالك وایجاره غیر مالکدر وماتحن فیه دخی
آنك کبیدر بویله ایکن آنی غازی آخره ایجار ایدوب مستأجر اکا راکب اولدقدنصکره یدنده رکوبندن یاخود
سبب آخردن هالك اولمغله هلاکی قاضی یه رفع واعلام اولنسه اولبابده قاضی مخیر اولوب دیلرسه موجره
ودیلرسه مستأجره تضمیننده اهتمام ایدرکه هر برینك فرسده تعدیسی مالا کلامدر آکن موجره تضمین ایدرسه
مستأجر اوزره برشیئله رجوع ایده مزکه ضمانله فرس هالکه تملك مبتدا ایله مالك اولمغله من حیث المعنی کندو
فرسنی ایجار ایدوب ید مستأجرده هالك مبتلنده اولوب اولبابده مستأجره تضمینی مشروع اولمدیغی کبی
بوبابده دخی مشروع اولماز اما مستأجره تضمین ایدرسه مستأجر اول قیمتله موجر اوزره رجوع ایدرکه مستأجر
جهت موجردن مغروردر ومغرورك غار اوزره ضرر غرور ایله رجوعی مشروعدر بعده قاضی اول قیمتله
فرس آخر اشترا قیلوب آنی دخی ینه موجر اوزره حبیس ایلرکه فرس ثانی مقام اولده قائم اولوب فرس اول زنده ایکن
موجر اوزره حبیس اولمغله ثانی دخی ینه موجر اوزره تحبیس اولنور انجق قاضی اکا تقدم ایدوب بوفرسی دخی
برکسنه یه ایجار ایتمه دیو تنبیه ایدرکه موجر فعل غیر حلاله مباشر اولدیغندن مستقبلده عدم عودتی اوزره
نصح قاضی تجویز وتوجیه اولنور وایجاری حرام ایکن ینه موجر نفسی ایچون مستأجر اوزره اجرتی
مستوجب اولورکه عاقد ایجار انجق موجر اولمغله اجرت مستأجر اوزره انجق عاقد ایچون واجب اولور
زیرا حال محبوس علیه غاصبدن ادنی دکل ایکن غاصب مغصوبی ایجار ایلدکده نفسی ایچون
مستوجب اجر اولدقده محبوس علیه مستوجب اولمق اولیدر لکن موجر اول اجرتی اکل ایلمك بکا
خوش کلمز بلکه آنی تصدق ایلمك لازمدرکه کسب خبیثله اکتساب اولنان مالك سبیلی انجق تصدق قدر
واکر محبوس علیهك غیری برکسنه اول فرسی قتل ایدوب یاخود امر محبوس علیه یوغیکن اوزرینه راکب اولمغله
تحتنده هالك اولسه البته قیمتنی ضامن اولور واول قیمتی محبوس علیه اخذ وآنکله فرس آخر اشترا ویدنده
حبیس اولمق اوزره متمکن ایلرزیرا حال محبوس علیه حال مودعدن ادنی دکل ایکن ودیعه یی برکسنه قتل ایلسه

مودع ایچون حق خصومت واخذ قیمت ثابت اولدقده محبوس علیهده ثبوتی بطریق الاولی در واکرایکی کمسنه
هر برینك یدنده وجه مشروح اوزره برفرس حبیس بولنوب هر بری فرسنی اوزرنده غزا ایتمك ایچون آخره اعطا
ایدوب آخر دخی فرسنی کندویه اعطا ایتمکی شرط قیلسه بو معامله لری فاسد اولمغله اکا مباشرتلری
جائز کوریلمز زیرا بو شرطلری مبادلة المنافع بالمنافع در ومبادلة المنافع بالمنافع بیع السکنی بالسکنی کبی اجارهٔ فاسده در
حال آنکه محبوس علیه حبسنی کرك اجارهٔ جائزه وکرك فاسده ایله ایجار ایلمك جائز دکلدر بویله ایکن بو معاملهٔ
فاسدهیه مباشرت ایلسه‌لر نظر اولنور اکر احد الفرسین هالك اولورسه اولبابده هر برینك تعدیسی نمایان اولمغله
قاضی قنقیسنی دیلرسه اکا تکلیف ضمان ایدوب تفصیل سابق علی وجه الکمال بونده اجرا ایله جبر نقصان ایدر
واکر فرسلرك ایکیسیده سالم اولورسه هر بری اعطا ایلدیکی فرسك اجرمثلنی آخردن اخذ ایله مسالم اولور که
اجاره لری اجارهٔ فاسده اولمغله وجوب اجرمثلی مستلزم اولور و بونده دخی هر بری اخذ ایلدیکی اجرنده
وجوب تصدق درکار در لکن تصدق اوزره اجبار اولنماز اما صورت مفروضه ده هر بری فرسنی آخره
غزا ایچون اعطا ایدوب انجق آخر دخی فرسنی کندویه اعطایی شرط ایلمسه بو معامله لری جائز کوریلور
زیرا ایندلرنده مشارطه بولنمایوب مبادلة المال بالمال اولمادیغندن معامله لری اجاره اولمیوب انجق اعاره اولورو بز قریبا
ذکرو بیان ایلدك که محبوس علیه ایچون فرس حبیسی اوزرنده غزا ایچون آخره اعاره جائز وشایان کوریلور
واکر برکمسنه برقاچ فرسلرینی فی سبیل الله حبیس قیلوب آنلری وقت غزاده اهل غزایه توزیع ایچون وکیلنه تسلیم ایدوب
بعد الغزا اول فرسلر کندویه تسلیم اولنمغی شرط وتصمیم ایلسه بو حبسی تجویز وتتمیم اولنور زیرا یدندن ازاله سی
متحقق وحبسی رسیدهٔ تمام اولمغله مثلا ارضنی یاخود دارینی وقف ایدوب برقیمه تسلیم ایلدکده تحقق
تسلیمله وقفی تجویز واتمام اولندیغی کبی بونده دخی حبسی تجویز واتمام اولنور حتی وکیل مقام قیمه قائم اولدیغندن
امام ابو یوسف رحمه الله تعالی دیمشدر که وقفده تسلیم قیم شرط صحت دکلدر زیرا قیم وکیل واقف اولوب
وقفده امر واقف ایله شرطی اوزره متصرف اولمغله یدی ید واقف کبی اولدیغندن تسلیمده هیچ فائده یوقدر
لکن جوابی قریبا ذکر اولندی مؤلف عمیم الاکرام انعم الله تعالی علیه باخص الانعام دیرکه وکیل مزبور
افراس مذکوره یی اهل غزادن فقرا واغنیایه توزیعی جائز کوریلور زیرا بو اعطاسی انجق اباحتدر وتملیك
دکلدر وعلی وجه الاباحة واقع اولان هر قربتده غنی وفقیر مساویدر مثلا برکمسنه عامه ایچون سقایه وضع ایلدکده
آندن شرب اغنیا دخی جائز اولور کذلك نزول ناس ایچون رخان بنا ایدوب یاخود دفن موتی ایچون برمقبره تعیین
ایلدکده اول خان ومقبره ده غنی وفقیر مساویدر ومانحن فیه دخی آنك کبیدر واکر وکیل مزبور افراس مذکوره دن
برینی برکمسنه یه ارکبه فی سبیل الله یعنی اکا فی سبیل الله راکب اول دیو اعطا ایلسه اول کمسنه اول فرس اوزره
آخری تحمیل وارکاب ایلمك جائز وسزا کوریلمز زیرا اعطاسی انجق بو غزاده فرسله انتفاع بعده وکیل اوزره
ردی ایچون واقع اولمغله البته آخذی مستعیر اولمشدر ومستعیر اولان رکوب نفسنی شرط ایلدکده غیری ارکاب ایلمك
جائز اولمدیغی کبی مانحن فیهده دخی جائز اولماز اما حین اعطاده اول کمسنه‌نك کندورکوبنی شرط ایلیوب همان
خذه فی سبیل الله دیمش اولسه بو صورتده آخذ اول فرس اوزره فی سبیل الله غزا ایدنلردن شخص آخری
ارکاب ایلمك جائز کوریلور زیرا اباحت اطلاق اوزره واقع اولوب اطلاق اوزره واقع اولان اعارهٔ دابه حکمنی
متضمن اولمغله آخذ بنفسه راکب اولمق ممکن اولدیغی کبی غیری ارکابی دخی ممکندر واکر وکیل مرقوم
افراس معلومه دن برینی فی سبیل الله برشخصه وبرینی فی سبیل الله شخص آخره اعطا ایدوب شخصین مزبوریندن
هر بری آخره بن فرسمی سکا اعطا ایده یم اوزرنده سن غزا ایده سین سن دخی فرسکی بکا اعطا اوزره که
اوزرنده بن غزا ایده یم دیمکله هر بری فرس آخری اخذ واوزرنده غزا ایلسه اولبابده مقتضای قیاس بو معامله لری
باطل اولوب فرسلری هالك اولدقده ضامن اولملریدر لکن موجب استحسان بو معامله لری جائز اولوب
هلاك فرسلری ضمانی متضمن اولمامقدر وجه قیاس اولدر که بین الشخصین شرط مذکور واقع اولدقده
معامله لری مبادلة المنافع بالمنافع اولوب محبسلری متعدد اولوب هر فرس رجل واحدك حبیسی اولدقده حکم
اجاره ده منطوی اولدیغی کبی مانحن فیهده دخی اول حکمی محتوی قیلنور ووجه استحسان اولدر که
بو بابده حال محبسه اعتبار اولنوب محبس رجل واحد اولوب جمیع افراس آنك ملکی اولمغله معاملهٔ آخذینده
حکم اجاره بدیدار اولماز کذلك حال فیه اعتبار اولنوب افراسدن ملك محبس زائل اولمغله حال محبسه
اعتبار اولنماسه قیم دخی رجل واحد اولمغله معاملهٔ آخذینده معنای اجاره آشکار اولماز که رجل واحد

بعض افراسنی بعض آخر ایله ایجار واستیجار ایلمز اما محبس متعدد اولوب فرسیندن هر بری بر محبس مخصوصك
حبیسی اولدقده منافعلری مالکین مختلفینك مملوکلری اولمغله آنده حکم اجاره قائم اولمغله معاملهٔ مذکوره
بر وجهله جائز ومنتظم اولماز بنه دیرکه آخذین مرقومیندن هر بری کندو فرسنی آخذ آخره اوزرنده غزا ایچون
دراهم معلومه ایله ایجار ایتمش اولسه بو صورتده فرس هالك اولدقده ضامن اولملری بدیداردر که فرسین
مال محبس اولوب اخذایده جکلری اجرت مال آخذین اولمغله ملك غیری ملك غیر ایله ایجار ایتمش اولملریله
معنای اجاره حادث ووجوب ضمانه باعث اولور حتی فرسلریدینه تسلیم اولنان وکیل اول دخی افراس مذکوره دن
برینی آخره غزا ایچون ایجاره قادر اولمیوب ایجار ایلدکده دخی بعد الهلاك ضامن اوله جغی
ظاهردرکه بیان مشروح اوزره قصد محبس انجق تحصیل ثواب ایکن اجاره مبطل ثواب اوله جغی باهردر
لکن افراس مذکوره نفقه یه محتاج اولمغله وکیل مزبور دخی آنلری اهل غزایه تسلیم ایدنجه دك نفقه لرینه
کفایت مقداری دراهمله غزانك غیری بعض منافع ناس ایچون ایجار ایتمکی رأی وتصمیم ایلسه
بو تدبیری تجویز وتتمیم اولنور زیرا حالات مزبوره حال ضرورت اولوب منفعت اجرت دخی انجق افراسه راجع
وایجارلری حال افراسه ارفق اولمغله صحت وجوازی شرعه اوفق اولور نظیری شول کتاب الوقفده ذکر اولنان
مسئله درکه مارهٔ طریق ایچون وقف اولنان خان محتاج ترمیم اولدقده قیم وقف ایچون اول خانك بعض
اوطه لرینی مرمتنه کفایت مقداری دراهمله ایجار ایلمك تجویز وتتمیم اولنور پس مانحن فیه دخی بویله در وقاضی
ایجارسزکوایله وکیل مزبوره امر ایلسه امری جائزدر که قاضی هرغائبك ولیسی اولدیغی کبی مسلمین ایچون
اعداد اولنان هر مالك دخی ولیسیدر و وکیل ایجار مرقومی بغیر امر القاضی مباشرت ایلسه ده جائزدر که
ایجار مرقوم باعث صلاح دوابدر حال آنکه مالك دوابدن باعث صلاح دابه اولان هر خصوصده بطریق الدلالة
اذن ورضا درکاردر که اصلاح دوابه سعی اولنماد نجه حبیس اولمق اوزره بقاسی ممکن اولمیه جغی آشکاردر
ومحبس افراس اول وکیلی توکیل وافراسی یدینه تسلیم ایلدیکی هنکامده نفقه لری ایچون ایجاری شرط
ایلمش اولسه بو شرطی جائز اولمغله ایجار وکیل دخی تقدیر مذکور اوزره جوازه احرادر که محبسدن امر ایجارده
ظاهر اولان امر صریح البته دلالتدن اقوادر و بطریق الدلالة امرنده وکیل طرف محبسدن من جهة الدلالة
مأذون اولمغله دیلرسه مقابلهٔ نفقه سنده ایجار ایدوب قاضیدن استیذانه محتاج اولمدقده بطریق الصراحة
مأذون اولدقده بالاولویه عدیم الاحتیاجدر واکر برکمسنه فرسنی برکمسنه اوزره فی سبیل الله حبیس قیلوب اول
محبوس علیه اولان کمسنه مستغنی یاخود فوت اولورسه آخره اعطا اولنوب اول وجهله تأبید حبسنی شرط
وتصمیم اوزره یدینه دفع وتسلیم ایلسه اولبابده موجب قیاس اوزره اول محبوس علیه اولان کمسنه یدنده بولنان
فرس حبیس اوزره انجق غزا ایچون رکوبی جائز اولوب غزادن غیری بلده سی ایچنده دخی کندو مصالحی ایچون
رکوبی ممنوعدر و موجب استحسان اوزره کرك بلده سی ایچنده وکرك اطرافنده شهود جنازه وتشییع حاج
وغیری مصالحی ایچون رکوبی دخی مشروعدر وجه قیاس اولدرکه مالکی اکا انجق غزاده رکوبی ایچون
رخصت ویروب کندو مصالحنده رکوبی ایچون رخصت ویرمك ویرمدیکی محلده رکوبنه موجب
حرمتدرنته کیم اول فرس اوزره راکب اولوب غزادن غیری سفر آخره عازم اولسه رکوبی حرام اولور کذلك
برکمسنه‌نك فرسنی طریق معینده رکوبی ایچون استعاره ایتمش ایکن طریق آخرده راکب اولسه رکوبی حرام اولور
پس مانحن فیه دخی آنلر کبیدر ووجه استحسان اولدر که رکوبدن اول مقداری البته فرسه نافع وغیر مضردر که
نجد فرسلر طویله سنده مدت طویله ربط اولنوب اوزرینه رکوب اولنمادقده اکا بعض امراض اصابت ایدوب
لااقل سیر وسیرتی متغیر اولوب بعض احیانده رکوبنده نفع ور یاضتی متقرردر ومالکی دخی منافعی فرسه راجع اولان
هر ماده ده من جهة الحکم رضا داده در وهم غزادن غیریده رکوب قلیلی دخی تحریم اولنمق بو مثللو افراسی
قبولدن نکول ناسه بادیدر که نفقه سی اوزرینه واجب اولوب رکوبندن قلیل وکثیری حرام ایدوکنه عالم اولان
کمسنه‌نك اکا عدم رغبتنه مؤدیدر و بو مثللو تفسیر ناسله ضیق وحرجه باعث اولان احکام البته ساقط
وبی استحکامدر وهم مالکی حین حبسنده محبوس علیه غزانك غیریده اول فرس اوزره رکوب قلیله محتاج ایدوکنه
عالم اولمغله اول رکوبه من حیث المعنی رضاسی متفهم اولوب شول عبد مأذون سلکنه منسلك اولمشدر که
یدنده بولنان اشیایه مالك دکل ایکن آنده تبرع کثیره متملك دکل ایسه ده تبرع یسیره البته متملکدر ومولاسینك
تبرع یسیرنده اذن صریحی بو غبسه ده تجارت تبرع قلیله محتاج اولمغله اول بابده فی حکم المأذون ایدوکی

بى لجاجدر وما نحن فيه دخى آنك كبيدر بناء عليه خارج بلده سنده برايكى اوچ كونلك مسافه يه ركوبى حلال
اولمازكه ركوب مرقوم حد كثرتده اولوب محبوس عليه اول بابده شديد الاحتياج اولمديغى ظاهر حالدر واستحسانله
تجويز اولنان ركوب قليلدر بوقسه ركوب كثير محتمل التحليل دكلدر اما آنى سقى ايچون ياخود آنكله كيدوب علفنى
اشترا ايچون راكب اولوب ياخود علفنى يا بعض منافع ولوازمنى اوزرينه تحميل ايلسه بو صنعى هم قياسده وهم
استحسانده تجويز وتحليل اولنوركه صنع مرقومك منفعتى دابه يه راجع اولمغله آنده قطعا بأس شرعى واقع
اولماز نظيرى اولدركه بركمسنه اشترا قيلديغى فرسك عيبنه مطلع اولدقدن صكره آنى سقى ايچون اوزرينه
ركوبى ياخود طعام فرسى كندو اوزرينه تحميلى عيبله ردينه مانع اولمازكه فعل مرقومى انجق منفعت دابه ايچون
ارتكاب ايتمكله مانع رد اولميوب اسباب رددن حساب اولنور پس ما نحن فيه دخى بويله در انجق مؤلف
عميم الاحسان اشبو تنظيرده ذكر اولنان عيبله رد مسئله سنده كتاب البيوعده مشتريك فعل مرقومى مانع رد اولوب
اولمامقده قياس واستحسانى ذكر وبيان ايتمشيدى لكن بو كتابدن بو محلده همان هم قياسده وهم استحسانده
مانع رد دكلدر ديو ترك تفصيل بر له جواب واحد اوزره اعتماد وتعويل ايلدى واكر بلده سنده ياخود خارج
بلده سنده اول فرسه ركوب له نفسنى ياغيرى غزايه ترغيب ياخود بولنديغى سرحدده اعدانك جاسوسلرى بولنمق
ظنى ايله آنلرى ترهيب ايچون راكب اولورسه بو ركوبى اعمال جهاددن اولمغله جائز ومناسب كوريلور كذلك
بركمسنه سيفنى بركمسنه اوزره حبس قيلوب اول محبوس عليه اولان كمسنه اول سيفى غزانك غيريده تقلد ايلسه
نظر اولنور اكر تقلدى تلف سيفه باعث ياخود سيفه باجفن وحمائلنه برضررى مورث ايسه تقلدى جائز
وسزاوار كوريلمزكه منفعت نفسى ايچون تلبسى اعمال جهاددن اعتبار اولنماز واكر تلف وضررى موجب
دكل ايسه تلبسى حلال اولوركه فرس حبسنده ذكر ايلديكيمز ركوب قليل كبى بونده دخى منفعت قليله
استحلال اولنور اما اول موضعده مثلا جواسيس اعدا بولنمق ظنى ايله ارهاب اعدا ايچون تقلد سيف
وتلبس سلاح ايلسه بو معنى امر مطلوبدركه ارهاب اعدا اعمال جهاددن محسوب اولمغله اول سيفى
امر جهادده استعمالى مشروع ومرغوبدر اما فى سبيل الله حبس قيلنان قوس وسهام ايسه محبوس عليه
آنلرى غزانك غيريده بين الفرضين رمى واستعمال ايلمك آنكله قصد تعلم وغزا اوزره نيت تقوى ايلسه
دخى بنم عندمده مناسب ومقبول دكلدركه بين الفرضين رمى واستعماله مشق ورشق اعمال جهاددن
اولمديغندن بشقه قوس وسهامى متلف اولمغله اكا تصديسى مشروع ومعقول دكلدر اما فرس حبسه
بلده سى ايچنده مصالح نفسى ايچون ركوبى بشقه دركه ركوب مذكور فرسى مفسد اولميوب بلكه
مصلح اولمغله امر مشروعدر حتى اول فرسه دخى مجرد تعلم فروسيت ايچون راكب اولوب ياخود مصالح
نفسى ايچون تمام يوم واحدده باكرده راكب اولمق ركوبى مفسد اولدقده آنده دخى ممنوعدر واكر بلدنده
فى سبيل الله حبس اولان بو فرس بولنان كمسنه بلده سندن كندو محله سينك غيريده علف رخيص بيع اولنديغنى
استماع ايلسه نظر اولنور اكر موضع علف بنه بلده سى ايچنده ياخود اول بلده نك بعض قراى قريبه سنده ايسه
اول موضعه دك ركوبى جائز وسزاوار كوريلوركه ركوب مذكور منافع دابه دن اعتبار اولنور ومقدار مزبورده
كندو مصالحى ايچون ركوبى رواكوريلمش ايكن منفعت دابه ايچون رواكوريلمك بطريق الاولى در واكر موضع
علف مسافه سفر مكان بعيده ايسه بنم عندمده اكا ركوبى مناسب ومقبول دكلدركه معناى مذكور بلاضروره
فرس اوزره ارتكاب سفر اولمغله مشروع ومعقول دكلدر كورمزميسنكه سفر مزبور جائز كوريلسه اون كونلك
بلكه دخى زياده مسافه يه سفر دخى جائز كوريلور ايدى حال آنكه معناى مذكورك قبح وفسادى ظاهر ومتميزدر
لكن بولندقلرى موضعدن برقاچ كونلك مسافه يه ذاهب اولمدقچه تحصيل علفه قادر دكللر ايسه اوليا بدء
علفنى تحصيل واوزرينه تحميل ايچون اول موضعه دك جواز ركوبى ظاهردركه بومثللو موضع ضرورتده
الضرورات تبيح المحظورات قاعده سى مثل سائردر وصورت مفروضه ده علفله رجوعنده ركوبى دخى جائزدركه
حين ذهابنده حفظ دابه يه محتاج اولوب لاجل الحفظ ركوبى جائز اولدقده علفله رجوعنده هم دابه وهم حملنى
حفظه محتاج اولمغله جوازى بطريق الاولى ظاهر ومتميزدر لكن كركدركه علفدن اول مقدارى تحميل ايتميه كه
علفله برابر كندو دخى راكب اولدقده طاقت دابه يى سالب اوله زيرا معناى مذكور استهلاك دابه يى متضمندر
كورمزميسنكه فعل مرقوم دابه نفسنده حلال كوريلمز ايكن دابه حبسنده بطريق الاولى استحلال اولنماز
واكر بركمسنه يه فى سبيل الله حبس قيلنان برسيف اعطا اولنوب اول سيف دخى حليه ذهب وفضه ايله محلى بولنسه

كركدركه

كركدركه اول كمسنه حليه سيفه بروجهله تعرض واستيلا ايلميه زيرا حليه البته سيفه تابع وسيف حبيس غيرمملوك
اولمغله حليه دخى حبيس غيرمملوك اولديغندن آنده تصرف ملاكانه تصرفى حلال اولميوب انجق اذن
مالكى اوزره حليه سى ايله معا امر جهادده استعمالى استحلال اولنور حتى سيف مزبور محتاج مرمت اولدقده
مرمتى اول كمسنه اوزره واجب اولوب بنه حليه سنه تعرضى جائز ومناسب اولماز زيرا منافع سيف اول كمسنه يه
منحصر اولمغله قريبا مستعيرده ذكر ايلديكيمز كبى نفقه سى دخى آنك اوزرينه مقتصر قيلنور كورمزميسنكه
بدنده فرس حبيس بولنوب نفقه يه محتاج اولدقده فرسه ايجار ايله تعرضى جائز اولميوب همان اوزرينه نفقه سى
واجب اولور پس ما نحن فيه ده دخى حليه سيفه تعرضى جائز اولميوب همان اوزرينه مرمتى مستوجب اولور
واكر محبس السيف سيفى اول كمسنه يه فى سبيل الله غزا ايچون اعطا ايتميوب بلكه اول كمسنه يى فى سبيل الله
غزا ايدنلره ويروب بعد الغزا استرداد ايتمك اوزره توكيل ايله اعطا ايتمش اولسه اكرچه بونده دخى حليه سيفى
اخراج وآخره تصدق ياخود وجه آخر اوزره تعرضى جائز وسزا كوريلمزكه موكل اكا انجق سيفى اهل غزايه
دفع واسترداد تفويض ايدوب حليه سنده تصرفى تفويض ايتمديكندن امر موكلى تجاوزى صحيح ورواكوريلمز
لكن سيف مزبور مثلا اصلاح جفنى ايچون محتاج مرمت اولوب وكيل دخى حليه سيله اصلاحنى راى وتدبير ايلسه
بو صورتده تجويز وتقرير اولنور لكن كركدركه حليه سندن مقدار حاجتنى اخذ وآنكله مرمت ايدوب زياده سنى
مرة اخرى ده محتاج مرمت اولنجيه دك محلنده حفظ وابقايه همت ايده زيرا تقدير مذكور اوزره منفعت
سيف وكيل ايچون ثابت دكلدركه كندو مالندن اصلاحى اوزرينه مترتب اوله بناء عليه فرس حبيس يد وكيلده
نفقه يه محتاج اولدقده ايجار اولنوب غله سى نفقه سنه صرف اولنور كذلك اراضى موقوفه دخى غله سى ايله
مرمت اولنديغى كبى سيف مزبور دخى غله سيله مرمته دقت اولنور لكن سيفك حليه سندن غيرى غله سى
ناموجود اولمغله همان حليه سيله اصلاحنه بذل مجهود ايدر اما صورت مفروضه ده بعض حليه مرمت
سيفه كافى ايكن بعضك نزعى نزع تمامى موجب اولسه كركدركه تمامنى نزع ايدوب مقدار كفايه سنى مرمته
صرف وباقيسنى مرمت اخرايه محتاج اولنجيه دك يانده حفظ وامساك ايليه يوقسه آخره تصدق ايليه
زيرا حليه مزبوره تصدق ايچون موضوع اولميوب انجق غزا ايچون موضوع اولمغله امر غزادن غيرى امورده
صرفى مشروع اولماز واكر بركمسنه فرسنى فى سبيل الله حبس ايليوب آنى فى سبيل الله غزا ايدنلره دفع ايچون
وكيله دفع ايلدكدن صكره آيا قلرينه حطم تسميه اولنان علت ياخود وجودينه عيب آخر عارض اولمغله
اوزرنده غزا اولنمغه قدرتى زائل اولوب انجق درون بلده ده ركوبه ياخود عربه يه قوشمغه ياخود نخل ايدوب
تخوملق قيلنمغه قابل اولسه اولبابده وكيل آنى بيع ايدوب ثمنى ايله اوزرنده فى سبيل الله غزا اولنه جق فرس آخر شرا ايلمك
جائز وسزا كوريلور زيرا بيع ايتمدكده اول فرس هالك اولوب غرض حبس اولان صدقه البته منقطع اولمغله
اول صدقه يى ابقا ايچون استبدالى جائز وواسع كوريلور واستبدال مرقومده امر قاضى بولنماسه دخى مباشرت
وكيل جائزدركه اصلاح فرسه سعى ايلمك اكا مفوض اولمغله اولبابده رتبه وصايتى جائزدر اما ثمنى اوزرنده
غزا اولنه جق ثمن فرسه بالغ دكل ايسه نظر اولنور اكر وقت آخرده اول ثمنله اوزرنده غزا اولنه جق برفرسه
ظفر بولمق مأمول ايسه اكا ظفر بولنجيه دك توقف وثمنى توقيف ايدر زيرا بو تقدير اوزره شراء فرس آخر ايله
صدقه حبسى ابقا ممكن اولمغله كركدركه توقف وتوقيف اولنوب اول صدقه تعطيل وتحريف اولنميه واكر ثمن
مزبور غايتله قليل اولمغله آنكله وقتا من الاوقات اشتراء فرس غزا غير مأمول ايسه كركدركه فرسى آخره
تصدق ايتميوب بلكه محبسه ياخود ورثه سنه مردود وموصول قيله زيرا مساكينه تصدق ايله تمليك ايچون حبس
اولميوب انجق حبسى اوزرنده غزا ايچون تصميم اولنمغله اوزرنده غزا ممكن اولميه جق حالته رسيده اولدقده عاريه كبى
ملك محبسه اعاده وتسليم اولنور وقول محرر شول مسئله مسجدده واقع اولان قول محمد رحمه الله تعالى اوزره قياسله
مقرر اولمشدركه بركمسنه ارضنى مسجد قيلوب ايچنده ناس اداء صلوة ايلدكدن صكره اطرافنده بولنان
خانه لر يقيلوب عرصه لرى باغ وبستان قيلنمغله مسجد دخى خراب اولسه نظر اولنور اكر اول مسجدك جماعتى
عودت وايچنده اداء صلوته رغبت ايده جكلرى مأمول ايسه اول مسجد ملك صاحبنه راجع قيلنماز واكر غير
مأمول ايسه عند محمد رحمه الله تعالى ملك صاحبنه عودت ايدوب صاحبى حياتده ايسه مسجدى اخذ وبيعى
ياخود عرصه سنى مزرعه اتخاذى واسع كوريلور وفوت اولمش ايسه ورثه سنه راجع قيلنور زيرا صاحبى آنى
انجق صلوة ايچون موضوع قيلديغندن ايچنده اداء صلوة مأمول اولميه جق حالته رسيده اولدقده البته

تصدق اولنمايوب ملكنه رجوع ايدر پس حكم افراس دخى حكم مسجد اوزره قياس اولنور لكن عند ابى يوسف
رحمه الله تعالى مسجد مزبور قطعا ملك صاحبنه رجوع ايتمديكى كبى فرس مزبورك دخى رجوعى اصلا
مشروع اولميوب همان وجوب تصدقى مجزوم ومقطوعدر والله اعلم

باب العشور من اهل الحرب * يعنى تجار اهل حربدن عشر يعنى كمرك اخذينى تفصيلده باب نافع التحصيلدر
مؤلف الكتاب امام محمد مصيب الصواب سرد اسناد ايله ابى صخرة المحاربى دن اول دخى زياد بن حديردن
روايت ايلديكه زياد بن حدير رضى الله عنه ديديكه حضرت عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه بنى عين التمرنام
موضعه مصدق يعنى محصل زكوة اموال ظاهره قبلوب ارسال ايلدى و مصلين يعنى مسلميندن بر بلده دن
بلدهٔ اخرايه جلب ايلدكلرى اموال تجارتلرندن ربع عشر واهل ذمتك اموال تجارتلرندن نصف عشر
واهل حربك اموال تجارتلرندن تمام عشر اخذ ايتمكله بكا امر ايلدى بيلك كركدركه بو بابده وارد اولان
آثارى تتبع وموجبنه اتباع ايدوب بزدخى عاشر يعنى كمرككى البته اوزرينه مرور ايلين مسلمدن ربع عشر وذميدن
نصف عشر وحربيدن تمام عشر اخذ ايدر ديو حكم واجماع ايلديك زيرا حضرت عمر رضى الله تعالى عنه
عاشرينه وجه مشروح اوزره امر ايدوب امرى دخى محضر مهاجرين وانصارده حاصل اولمشيكن هيچ كمسنه
مخالفت وانكاره مائل اولمامق منزلهٔ اجماعه نازل اولمشدر و حضرت عمر رضى الله عنه دن روايت اولنان
حديث آخر حكم مشروح اوزره دليل اظهردركه حضرت عمر رضى الله عنه انس بن مالك رضى الله عنهى
اخذ عشور ايچون مصدق قبلوب ارسالنه عزيمت ايلدكده ياامير المؤمنين بكا منصبلركدن مكسى يعنى باج
آلماغى مى تقليد ايدرسين ديو استكشاف كيفيت ايتمكله حضرت عمر رضى الله عنه بن سكا انجق رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلرينك بكا تقليد بيوردقلرى عملى تقليد ايلدم رسول الله عليه السلام بكا امور عشورى
تقليد ايدوب مسلمدن ربع عشر وذميدن نصف عشر وحربيدن تمام عشر اخذ ايتمكله امر ايلديلر ديو كشف
حقيقت حقانيت ايلدى ايشته حكم مزبور حديث مذكورده رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه رفعله
روايت اولنمغله اتباعى اوزريمزه واجب اولمشدر وبيلك كركدركه حضرت عمر رضى الله عنه وضع ايلديكى عاشرى
انجق ميان مسلمين وكفارده واقع اولان سرحد اوزره وضع ايدوب اكا امر ايلديكه اوزرينه تجارتله مرور ايلين
مسلميندن اخذ ايلدكده انجق زكوتى ادا ايلمديكى مالندن اخذ ايلميه واول عاشرك نفقه سنى دخى اخذ ايلديكى عشوردن
تعيين ايلدى ومدار اخذى عشر ونصف عشر وربع عشر مثللو انجق اعتبار عشر اوزره اولمغله اكا عاشر
ومأخوذينه عشر ديو تسميه ايلدى وعاشر ايچون اخذ عشورى اثبات ايلديكى انجق اكا مبنيدركه مال تاجر
امامك حمايتنده محمى ورعايتنده مرعيدر زيرا امن طريق انجق محافظهٔ امامله پيدا اولمغله سلامت مال تاجر
انجق امامك حمايت ورعايتى ايله هويدا اولمق اول مالده حق اخذ امامى اثبات وابدا ايلمشدر نظيرى شول
صحراارده تعيش ايلين سوائمدركه آنلر انجق امامك حمايت ورعايتنده سائم اولملريله اخذ زكوتلرى امام ايچون
سالمدر وانجق فيه دخى آنك كبيدر وحضرت عمر رضى الله تعالى عنه مسلمدن اخذ ربع عشر ايله امر ايلديكى اكا
مبنيدركه آندن اخذ اولنان مال انجق زكوة اموالبدر قال عليه السلام ليس فى المال حق سوى الزكوة معناسى
مال مسلمده زكوتدن غيرى حق شرعى يوقدر ديمكدر ونصاب اولان ايكى يوز درهمك زكوتى انجق ربع عشربدر
وذميدن اخذ نصف عشر ايله امر ايلديكى اكا مبنيدركه عشور مزبوره هم مسلمدن وهم ذميدن اخذ اولنور
حق واجب اولمغله مسلمدن اخذ اولنان مبلغك ضعفنى ذميدن اخذ ايلمك لازم ولازب اولمشدر نته كيم نصاراى
بنى تغلبدن زكوة اموال ظاهره لرى ضعف اوزره اخذ اولنور وحربيدن اخذ تمام عشر ايله امر ايلديكى اكا
مبنيدركه اهل حرب تجار مسلميندن تمام عشرى اخذ ايدرايدى بناء عليه آنلردن دخى اخذ تمام عشر ايله امر ايلدى
زيرا امر مزبور مسلمين وكفار بينلرنده مجازات اوزره مبنيدر حتى كفار بزدن اخذ خمس ايدر اولسه لر بز دخى آنلردن
اخذ خمس ايدهرز كذلك بزدن نصف عشر اخذ ايدراولسه لر بزدخى نصف عشرى اخذ ايدهرز كذلك بزدن
هيچ نسنه اخذ ايلمزاولسه لر بزدخى آنلردن هيچ نسنه اخذ ايتمزز وحكم مذكور اوزره دليل شول روايت اولنان
اثر جليلدركه حضرت عمر رضى الله تعالى عنه عاشرى نامه يازوب تجار اهل حربدن نه اخذ ايده لم ديو استيمار
ايلدكده آنلر بزدن نه اخذ ايده بورلر ديو استفسار ايلدى عاشر آنلر بزدن تمام عشرى اخذ ايده بورلر ديو اخبار
ايلدكده سن دخى آنلردن تمام عشرى اخذ قيل ديو تحرير ايدوب امر مذكور بزمله كفار مبانده مجازات اوزره
مبنى ايدوكنى اظهار ايلدى لكن اهل حرب تجار بزدن اخذ ايدوب ايتمدكلرى ياخود على تقدير الاخذ نه مقدارى

اخذ ايلدكلرى عندمزده متبين اولمازسه بنه آنلردن تمام عشرى اخذ بمز متعين اولور زيرا مرويدركه
حضرت عمر رضى الله تعالى عنه عشارينه امر وتلقين ايدوب خذوا منهم ما يأخذون ذلك فان اعياكم ذلك فخذوا
منهم العشر يعنى سز اهل حربدن بزدن اخذ ايلدكلرى مقدارينى اخذ ايديكز اكر مقدار مرقومى ادراكدن
عاجز اولورسكز همان آنلردن تمام عشرى اخذ ايديكز ديو قطع وتعيين ايلدى بونده دخى معناى فقهى اولدركه
ذمى يه نسبتله حربى مسلمه نسبتله ذمى منزلنده دركه مسلمك ذمى اوزره شهادتى قبول اولنوب ذمينك مسلم اوزره قبول
اولنماديغى كبى ذمينك حربى اوزره شهادتى قبول اولنوب حربينك ذمى اوزره قبول اولنماز وذميدن البته مسلمدن
اخذ اولنان مالك ضعفى اخذ اولنديغى كبى حربيدن دخى ذميدن اخذ اولنان مالك ضعفى اخذ اولنور و ذميدن
نصف عشر اخذ اولنمغله حربيدن ضعفى اولان تمام عشر اخذ اولنور وجرير بن حازم رحمه الله تعالى دن
مرويدر ديديكه انس بن سيرين رحمه الله تعالى بى ايشتدم ديركه انس بن مالك رضى الله عنه بنى ابله اوزره
نصب عامل قيلمق مراد ايلدى بن ديديمكه سن بنى ميان اعمالكدن مكس اوزره مى تعيين ايدرسين جوابنده
ديديكه سن امور نامهدن حضرت عمر رضى الله تعالى عنهك بكا امر ايلديكى عمله راضى اولمازميسنكه
حضرت عمر رضى الله تعالى عنه بنى اول عملده استعمال ايدوب مسلمينك هر قرق درهمندن بر درهم واهل ذمتك
هر يكرمى درهمندن بر درهم واهل حربك هر اون درهمندن بر درهم اخذ ايله بكا امر ايلدى بوندن صكره معلوم اوله كه
مكس عمل عاشردن عبارتدر ومكاس دخى عاشردن عبارتدر مأخذ اشتقاقى مماكسه ومكاسدر واصل مكس
بمعنى النقص در وعاشره مكاسله تسميه اولنمق انجق اخذ عشور ايله اموال ناسه مورث نقصان اولديغندندر
وينه معلوم اوله كه مال تاجر كرك مسلم وكرك كافر حق مسلمده موجب زكوة اولان ايكى يوز درهمه بالغ اولمدقده
عاشر ايچون آندن اخذ عشر ايلمك جائز وسائغ كورلمز اما تاجر مسلمده وجهى اولدركه بيان مشروح اوزره
مسلمدن اخذ اولنان البته زكوتدر وايكى يوز درهمدن اقلده زكوة غير واجبدر وتاجر ذميده دخى بويله دركه
آندن اخذ اولنان فى الحقيقة زكوة دكل ايسه ده ينه اسم زكوتله اخذ اولنمغله نصاب مرقوم آنده دخى شرط قيلنمشدر
وحكم مذكوره دليل اولدركه نصاراى بنى تغلبدن زكوة اخذ اولنوب واموال ظاهره لرنده نصاب زكوة
رسيدهٔ كمال اولمدقجه زكوتلرى اخذ اولنماز پس عشر دخى آنك كبيدر اما تاجر حربيده وجهى اولدركه
اهل حرب تجار مسلميندن مادون النصاب اولان ماللرندن اخذ عشر ايلمزلر پس بزدخى آنلردن اخذ ايتمزز
حتى اهل حرب بزم تجاريمزك قليل وكثيرندن اخذ عشر ايدر اولسه لر بزدخى آنلرك قليل وكثيرندن اخذ ايدهرز
والله تعالى اعلم وبه الاعانة والتوفيق

باب الجزية * امام ابراهيم النخعى رحمه الله تعالى دن مرويدر ديمشدركه اهل حربدن برطائفه مسلميندن
قبول ذمت اوزره موادعين اولدقلرند نصكره ايچلرندن بركمسنه قبول اسلام ايلسه نظر اولنور اكر بعد الاسلام
ارضنده اقامت ايدرسه خراج قديمى اوزرينه واجب اولور واكر اقامت ايتميوب دار اسلامه هجرت ايدرسه
خراج قديمى اوزرندن ساقط اولور وبيلك كركدركه امام مشار اليه اسبغ الله تعالى نعمه عليه قول مذكورنده
خراجله انجق خراج رأسى مراد ايلمشدر وبر قول مذكوره قائل دكللرز بلكه عندمزده مذهب اولدركه
بر كافر اهل دار موادعه دن ايكن قبول اسلام ايلدكده كرك ارضنده اقامت ايلسون وكرك دار يمزه هجرت ايلسون
البته خراج رأسى ساقط اولور وبعض علما ديديلركه كافر مزبور بعد الاسلام دار يمزه هجرت ايتمدكجه خراجى
ساقط اولمازبونلرك دخى مرادلرى خراج رأس ايسه قوللرى خلاف مذهبمزدر اما خراج ارض ايسه بز دخى
اكا قائللرز كه بعد الاسلام ارض قديمه سنه متصرف اولدقده البته خراج ارضنى ادا ايدوب آندن عشر محصول
اخذ اولنماز وعشر محصول انجق اهل بلده طوعا قبول اسلام ايتدكلرنده اخذ اولنور وعند بعض الناس
مسلم مزبور دخى اداء خراج ايتميوب انجق اداء عشر ايدر امادار اسلامه هجرت ايدوب ارضنى ترك ايلدكده
آندن كرك خراج رأس وكرك خراج ارض اصلا اخذ اولنماز وعمر بن عبد العزيز رحمه الله تعالى دن مرويدر
ديديكه عمرو بن العاصى رضى الله عنه ديديكه بلاد مغربده بر قريه صلح اوزره فتح اولنمايوب انجق اسكندريه
وكفر طيس وسلطيس نام اوچ قريه صلح اوزره فتح اولنمشدر وبو اوچ قريه نك غيريدن قبول اسلام ايدنلرك مماللرى
اخذ وسبيللرى تخليه اولنمشدر انجق بو اوچ قريه دن قبول اسلام ايدنلرك مماللرى يدلرنده ابقا وسبيللرى تخليه اولنمشدر
لكن بز بو قولى اخذ ايتميوب انجق ديرزكه اهل ذمتدن قبول اسلام ايدنلرك مماللرى اخذ اولنمايوب خراج ارضنى
ادا اوزره كندو ارضنده ترك اولنور واول ابلده ارضى صلحا ياخود عنوة فتح اولنمق برابردر زيرا خلافت عمر بن الخطاب

رضی الله تعالی عنه ده دهقانهٔ نهرملك قبول اسلام ایلدکده سعد بن ابی وقاص وعمار بن یاسر رضی الله
تعالی عنهما آنك حالنی حضرت عمر رضی الله تعالی عنهه تحریر ایلدیلر اول دخی جوابلرنده ارضنی ینه کندویه اعطا
ایدیکز خراج ارضنی ادا ایلسون دیو تحریر ایلدی حال آنکه سواد کوفه دن نهرملك وسائر مواضعی
عنوة فتح اولنمش ایدی والله تعالی اعلم

باب من عشور اهل الحرب والمسلمین واهل الذمة * یعنی مسلمین واهل ذمت واهل حربدن اخذ اولنه جق
عشورده باب مبسوط ومنشوردر مؤلف الکتاب امام محمد محامد نصاب دیرکه امام ابو حنیفه رضی الله عنه دیدیکه
حربی مستأمن ایکی یوز درهم یازیاده ایله یاخود قیمتی ایکی یوز درهم یازیاده یه بالغ اولان بشیئله عاشر مسلمین
اوزره مرور ایلدکده کرکدرکه اولبابده روایت ایلدیکمیز اثر مأثور اوزره آندن اول مالك اخذ عشرنده صرف
مقدور ایده لرحتی بومال بنم مالم دکلدر یاخود اوزرمده دینم واردر دیو اعتذار ایدرسه دخی تصدیق واعتبار ایتمیوب
همان اخذ عشره ابتدار ایده لر زیرا آنلردن اخذ اولنان زکوة اولمیوب انجق بینلریمزده مجازات اوزره بنا قیلنمغله
آنلر بزم تجاریمزدن بومثللو اعذاره اعتبار واعتنا ایتدکلری کبی بزدخی اعتبار واعتنا ایتمزز اما تجار اهل ذمت
بشقه درکه آنلر وجه مشروح اوزره اعتذار ایتدکلرنده تصدیق واعتبار اولنوب آنلردن اخذ عشره
اجتسار اولنمازز یرا حکم مذکور اهل ذمتده مجازات اوزره مبنی اولمیوب انجق حکم اسلام اوزره بنا وتطبیق
اولنمغله تجار مسلمین بومثللو اعذارنده اوزرینه مالنده وجوب حق منکر اولد یغندن تصدیق اولندیغی کبی
اهل ذمت دخی تصدیق اولنور کذلك اهل حربك عبدلری ومکاتبلری مالله مرور ایلدکلرنده آنلردن دخی
اخذ عشره اقدام اولنور زیرا آنلر بزم عبید ومکاتبیمزدن اخذه اقدام ایتدکلری کبی بزدخی اخذه اهتمام ایدرز
اما آنلر بزم عبید ومکاتبیمزدن اخذ عشر ایتدکلری نمایان اولسه بز دخی آنلرك عبید ومکاتبلرندن اخذ ایلمك
جائز وشایان کوریلمز اما آنلرك بزم عبید ومکاتبیمزدن اخذ ایدوب ایتدکلری عندیمزده مجهول ایسه بزینه
آنلردن اخذ ایله مشغول اولورز زیرا اخذ عشر انجق حفظ طریقی ایچون اولدیغی مقرر ومکاتب دخی
حفظ طریقه محتاج اولمقده حرایله برابردر وهم عبدی مولای حربیسی تجارت ایچون ارسال ایلدکده مالندن اخذ
عشره رضاسی ظاهر حالدر لکن بر حربی عاشر مسلمین اوزره رقیقله مرور ایدوب بونلر احراردر دیو دعوی
یاخود جواری ایله مرور ایدوب بونلر امهات اولادمدر دیو ادعا ایلسه اولبابده تصدیق اولنوب عشرلری
مطالبه واستدعا اولنمازز یرا بو قولنده صادق ایسه آنلر احراردر واحرارده عشر اولمدیغی آشکاردر
واکر کاذب ایسه آنلر بو قولی ایله احرار اولورلرکه حربی داراسلامده عبد کافرنی اعتاق ایلدکده عتق
بالاجماع نافذ وبرقرار قیلنورکه داراسلام دارقهر اولمیوب دار احکام ایدوکی بدیدارردر واکر بر حربی مال تجارتله
مرور ایدوب اول ما لیچون مال صبیدر دیو تعلل ایلسه ینه عاشر اخذ عشرنده تکاسل ایلمز زیرا آنلر بزم
تجاریمزی بو مثللو اعذارلرنده تصدیق ایتمدکلرندن بز دخی آنلرك قوللرین تحقیق ایتمزز حتی آنلر بو مثللو
مواضعده تجاریمزدن اخذ ایتدکلری عندیمزده بدیدار اولسه بز دخی تجارلرندن اخذه ابتدار ایتمزز اما اخذ ایدوب
ایتدکلری عندیمزده مشکوك اولسه بزینه طریقی اخذه سلوك ایدرزکه نصاب مال رسیدهٔ کمال اولمغله اصل اولان
اخذ ایله اشتغالدر واکر بر حربی داراسلامه امانله تجارت ایچون دخول ایدوب عاشر مسلمین بر موضعده آندن
اخذ عشر ایلدکدن صکره مسلمینك عاشر آخرینه دخی مرور ایلسه کرکدرکه عاشر اوله اداسندن سنهٔ کامله
مرور ایتمدکجه آندن اخذ عشر اولنمایوب مرورندن صکره بر کره دخی اخذ عشره صرف مقدور اولنه زیرا
حربی مرقوم داراسلامده کشت وکذار ایلدکجه حکم امانی باقی وامانله خروجی من جهة الحکم غیر منتهی
اولمغله داراسلامده کشت وکذار ایلین ذمی منزلنه تنزیل اولنوب ذمی سنهٔ واحده ده عاشر مسلمین اوزره
دفعاتله مرور ایلدکده عشر مالی انجق بر کره اخذ وتحصیل اولندیغی کبی حربی مرقومدن دخی انجق
بر کره اخذ وتحصیل اولنور وحکم محرر اوزره دلیل شول روایت اولنان اثر جلیلدرکه اهل رومدن بر حربی
یکرمی بیك درهم قیمتلی بر فرسی ایله تجارت اوزره حضرت عمر رضی الله عنهك عاشری اوزره مرور ایلدکده
عاشر اول فرسی آندن اون سکز بیك درهمله شرایه طالب اولوب رومی بیعدن امتناع ایتمکله ایکی بیك درهم
عشرینی اخذ ایلدی بعده رومی مزبور فرس مذکور ایله اول عاشر اوزره دفعهٔ ثانیده مرور ایتمکله مرهٔ ثانیه ده
اخذ عشرینی مراد ایدوب رومی ادادن امتناع ایلدی بعده تظلم ایچون مدینه یه کلوب حضرت عمر رضی الله
تعالی عنهی مسجدده بولمغله مسجده دخول ایتمیوب باب مسجدده توقف برله هو الشیخ النصرانی یعنی

بن شیخ نصرانی یم دیو نفسنی تعریف ایلدی وحضرت عمر رضی الله عنه دخی وانا الشیخ الحنیفی یعنی
بن دخی ملت حنیفهٔ بیضادن شیخم دیو مقابله ایلدی بعده رومی سرکذشتنی بیان ایلدکده حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه کفیت لفظی ایله مصلحتك تمام اولدی مفهومنی افاده ایتمکله رومی مرامنی فهم ایده میوب
کلامنه التفات ایتمدی ظنی ایله مأیوس کبی عودت ایدوب حضور عاشره کلدکده کوردیکه نامهٔ عمر رضی الله عنه
اکا سبقت ایلیوب بوندن نسنه اخذ ایتمه دیو عاشره تنبیه ایلمش عاشر وروود نامه یی اکا اخبار ایدوب برشیئی
اخذ ایلمدی ونصرانی بو حالی کوروب عدالت عمریه دن استعجاب ایدوب قبول اسلامله شرفیاب اولدی
واکر بر حربی عاشر مسلمین اوزره مرور ایدوب اداء عشر ایلدکدن صکره همان یوم اداسنده یاخود ایرته سی
کونده دارالحربه دخول بعده ینه اول مالله استیمان اوزره داراسلامه عود وقفول ایلسه کرکدرکه عاشر آندن
بر کره دخی اخذ عشره مباشر اوله زیرا دارالحربه دخولنده حکم امانی منقطع واول امانله حکم خروجی
منتهی ومرتفع اولوب امان جدید ایله دخول جدیدنده اول مرهده داخل حکمنده داخل یاخود حربی آخر منزلنده نازل
اولمغله هر دخول وخروجنده اخذ عشری لازم اولور اما اهل حربدن اول طائفه تجار مسلمینی دارالحربه
دخول وخروجلری تکرر ایتسه دخی انجق سنه ده بر کره تعشیر اوزره معاشرت ایدرلر سه بز دخی آنلری انجق
سنه ده بر کره تعشیره مباشرت ایده رزکه بیان مشروح اوزره میانه مزده امر تعشیر انجق مجازات ومکافات اوزره
بنا وتقریر اولنمشدر واکر بر حربی امانله داراسلامه خمر وخنازیر ایله معا قادم اولسه خنازیری تعشیر اولنمایوب
انجق قیمت خمری تقویم وقیمت عشری مقداری دراهمندن اخذ اولنمق لازم اولور اما عندنده دراهمی
غیر موجود ایسه خمرندن قیمت عشری ادا ایده جك مقدارینی بیعله اکا امر ایدوب عاشر اول وجهله اخذ
قیمته بذل مجهود ایدر وعندیمزده مذهب مقبول اشبو قول منقولدر لکن امام زفر رحمه الله تعالی خمر دخی
خنازیر کبی تعشیر اولنماز دیوب قولنی ایکی وجهله تأیید وتقریر ایلدی بری اولدرکه خمر حق مسلمده مال
اولمیوب عاشر دخی مسلم اولمغله خنزیر ایله مروری کبی خمرده دخی عاشر اوزره مال اولمیان اشیا ایله مروری
حکمنده داخل واول حربی بو بابده عاشر اوزره خمر ایله مرور ایلین مسلم منزلنده نازلدر وبری اولدرکه حق
مسلمده خمر وخنزیر مجرای واحدده جاری ایکن عدم تعشیر خنزیر اوزره اجماعیمز منعقد اولدقدن صکره
حکم مذکور خمره دخی ساری قیلنور لکن بزم ایچون مذهبیمز اوزره دلیل منقول شول روایت اولنان
اثر مقبولدرکه حضرت عمر رضی الله تعالی عنه اطرافده بولنان عامللرینی موسم حجده جمع ایدوب اوزریکزه
خمر ایله مرور ایلین اهل ذمتدن نه اخذ ایده یورسز دیو سؤال ایلدکده آنلر نصف عشرینی اخذ ایده یورز
دیو جواب ایلدیلر بعده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ولوهم بیعها وخذوا نصف العشر من اثمانها
دیمکله یعنی اهل ذمته تفویض وانمانندن نصف عشرینی اخذ ایله امر ایلدی وادلهٔ معقوله مزدن بری
شول فرق فاصل ومفصولدرکه خمر ابتداسنده عنب وعصیر ایکن حق مسلمده مال ایکن انتهاسنده دخی
تخلیل ایله مال اولوب خنزیر ابتدا وانتهاسنده مال اولمق محال اولمغله خنزیره نسبتله حرمت خمر اخف واهون
اولدیغندن خنزیردن اخذ عشر اولنماز سه ده خمردن جواز اخذی متیقندر وبری دخی اول قول ظاهر
القبولدرکه مسلمیندن اولان عاشر عین خمری اخذ ایتمیوب قیمتنی اخذ ایده جکی ظاهردر ومسلمینك اهل
صلاحلری خمری تخلیل ایچون واهل فسادلری شرب ایچون استعمال ایتملریله مسلمین قیمت خمره عالمین اولمق
ظاهر حالدر بو جهتله عاشر اول خمری مسلمینه تقویم ایتدیروب قیمتنی قول مسلمینله اخذ ایلمك ممکن ومستفیددر
اما خنزیری مسلمیندن برکیمسنه استعمال ایتمکله قیمتنه عالم اولملری عدیم الاحتمالدر وقیمتنه عالمین اولان کفارك
قوللری دخی مسلمین اوزره مقبول اولمامغله آنلرك قوللری ایله اخذ قیمتی دخی غیر معقولدر وبری دخی اول
قول قوی الاصولدرکه خمر البته مثلی اولوب عاشر مثلنی اخذ ایلمك لازم ایکن مسلم تملك خمردن ممنوع اولمغله قیمتنی
اخذ ایلدکده خمردن اعراضی متحقق اولدیغندن اخذ قیمتی مشروعدر اما خنزیر ذوات امثالدن اولوب مثلی قیمتندن
عبارت اولدیغندن اخذ قیمتی اخذ عینی ایله همحال اولمغله مسلم ایچون تملك عینی حلال اولدیغی کبی
تملك قیمتی دخی استحلال اولنماز وبری دخی اول قول دقیق الوصولدرکه خمر میان اهل ذمتده مال اولوب
مسلم ایچون خمر اوزره ید معتبره متحقق اولمغله آنده امام ایچون دخی ولایت معتبره بولنوب امامك یدوحمایتنده
دخول ایتمکله اموال سائره یه ملتحق اولمشدر اما خنزیرده مسلم ایچون ید معتبره غیر حاصلدر کورمزمیسنکه
خمر میراثده داخل وخنزیر غیرداخلدر وآنده مسلم ایچون ید معتبره حاصل اولمامغله اوزرنده ید امام دخی ثابت اولمیوب

جانبنده داخل اولمـاز وحمايتنده داخل اولميان اشيادن اخذ عشر ايلمك ناروادر واكر اهـل حرب دارلرينه
خمر وخنـاز برايله داخل اولان اهل ذمتمزى تعشير ايتمزلرسه بز دخى آنلردن خمر وخنـا زيرايله داخل اولان
كسنه‌لرى تعشير ايله تكدير ايتمزز زيرا خمر وخنـازير اهل دار اسلامدن انجق حق اهل ذمتـده مال اولوب
اهل حرب دخى اهـل ذمتمزى اول مالدن تعشير ايتدكلرنده داراسـلامده بولنان اموالدن اول نوع مخصوصى
عفوايتدكلرينـه استدلال اولنمغله بز دخى آنلردن اول نوعى عفو ايله اشتغـال ايده‌رز كه عشر اهـل حرب
عشر مجازات ايدوكى بى جدالدر واكر اهـل حرب مسلمينى دارالحربه ادخال ايلدكلرى مالده تعشير ايتميوب
انجق اهل ذمتى تعشير ايدرلرسه بز دخى آنلرى اهل ذمتى تعشير ايتدكلرى منوال اوزره تعشير ايله تدبير ايده‌رز
واكر اهل ذمتى تعشير ايتميوب انجق مسلمينى تعشير ايدرلرسه بز آنلرى ينه منوال مشروح اوزره تعشير ايله تدبير ايده‌رز
زيرا بو تقدير اوزره آنلردن مالك برنوعنى تعشير ونوع آخرينى عفوايلمك ظاهر اولمامشدر كه آنلرك بزم عاشريمز
اوزره مرور ايده‌جكلرى هرنوع ماله بزم دخى مسلميمز يا اهـل ذمتمز عاشرلرى اوزره ماللدن اول نوعـله
مرور ايلدكده البته تعشير ينه مباشر اوله‌جقلردر غاية الامر آنلر اهل داراسلامده ايكى طائفه بولوب برينى تعشير
وبرندن عفو واغماض ايتمشلردر حال آنكه اهل حرب انجق طائفهٔ واحده اولملريله بز آنلرده ايكى طائفه بولمامشزكه
بز دخى آنلركبى برينى تعشير وبرندن صفح واعراض ايده‌لم بناء عليه جمله‌سنى تعشير ايله اعتراض ايده‌رز حتى آنلر بزدن
بشقه كونه ايكى طائفه بولوب برينى تعشير وبرندن عفوايلدكلرنده اول ايكى طائفه آنلرده دخى موجود اولسه بز دخى
آنلردن تعشير ايلدكلرى طائفه‌يى تعشير وعفو ايلدكلرى طائفه‌يى عفوده صرف مجهود ايده‌رز مثلا اهل حرب
بزم رجالمزى تعشير ونسـامزدن اغماض ايلسه‌لر بز دخى رجاللرينى تعشير ونسـالرندن اعراض ايده‌رز وبيلمك
كركدر كه اهل حربدن اخذ اولنان عشور انجق موضع خراجه وضع اولنوب مقـاتله‌يه صرف اولنور بوقسه
موضع صدقاته وضع اولنوب فقرايه صرف اولنماز نكته‌سى اولدركه صدقه البته صاحبنى مطهر وكافر اهل طهره‌دن
اولمديغى ظـاهردر اما مسلم اهل طهره‌دن اولمغـله آندن اخذ اولنان عشور موضع صدقه‌يه وضع اولنمق واضح
ومشهوردر ينه ديركه برمسلم اماناله دارالحربه مال تجارتله داخل اولوب ياخود حين دخولنده يانند‌ه مالى يوغيكن
دارالحربده تجارتله بعض امواله واصل اولوب اول مال اوزره دارالحربده حولان حول دخى كامل اولدقدن صكره
اول مالى داراسلامه اخراج وآنكله عاشر مسلمين اوزره مرور ايلسه كركدركه عاشر آندن هيچ نسـنه اخذ ايلميه
زيرا عاشر انجق امامك رعايت وحمايتنده بولنان صدقهٔ مالى جبايت ايدركه جبايتى انجق مقـابلهٔ حمايتنده در
كورمزميسنكه عاشر خارجدن اوزرينـه مرور ايلين دراهم ودنانيرى تعشير ايدركه آنلر محتاج حفظ وحمايتدر
امادرون بلده‌ده مدار تجارت اولان دراهم ودنانيرى تعشير ايده‌مزكه آنلر مستغنى حمايت ورعايتـدر ورعايت
امام دارالحربه شامل اولمامغله رعايتنده بولنميـان اموالى تعشيره واصل اوله‌مز كورمزميسنكه بركسنه عسكر
اهل بغيده ايكن مالى اوزره حولان حول متحقق اولدقدن صكره عسكر اهل عدله انتقال ايلسه زكوة ماضيه ايله
مؤاخذه سنه اشتغال اولنمـاز زيرا مال مزبور حمايت امامدن مهجوردر وهم زكوة حق الله اولوب دارالحرب كبى
حكم امام المسلمين جارى اولميان موضعده واجب اولمغله امام المسلمين دارالحربده واقع اولان حد زنا وسرقه وشرب
وقطع طريق مثللو حقوق الله ايله مؤاخذهٔ ناسى مستوجب اولمـديغى كبى زكوة مزبوره ايله دخى مؤاخذه‌يى
مستوجب اولمـاز انجق مسلم مرقومه بدون الاجبار بينه وبين الله تعـالى زكوة مالنى ادا برله امر اولنوب على تقدير
عدم الاداء آثم اوله‌جغى اخبـار اولنور زيرا مال مسلم اوزره حولان حول متحقق اولدقده زكوتى واجب اولور
وزكوة دخى واجب اولدقده صوم وصلوة كبى ادا ايله مأموريتنى موجب اولور نظيرى شول باغيدركه اهل عدله
خروج وعدول ايلديكى مالندن زكوة ماضيه‌يى ادا برله بدون الاجبار افتـا اولنور ومانحن فيه دخى بويله‌در
وتقرير سابق التحريردن دارالحربده مستـأمن اولان مسلمده جواب مسئله متبين اولدقده دارالحربده تجارت ايدوب
مالى اوزره حولان حول متحقق اولدقـدن صكره عاشر مسلمين اوزره مرور ايلين اسيرده دخى حكم مسئله
متعين اولوركه عاشر آنى تعشيره اجترا ايتميوب همان بينه وبين الله اداء زكوتله افتـا ايدر كذلك دارالحربده
قبول اسلام ايدوب مالى بعد حولان الحول داراسلامه اخراج ايلين كسنه حقنده دخى حكم مسئله بديدار اولوركه
عاشر مسلمين آنى دخى تعشيره ابتدار ايده‌مز انجق اول كسنه دارالحربده ايكن اوزرينه مالنده وجوب زكوتـه عالم اولوب
بعد العلم مالى اوزره حولان حول دخى متحقق اولمش ايسه بينه وبين الله تعالى اوزرينه اداء زكوتى لازم اولور
اما وجوب زكوتـه عالم اولمـامش ايسه عالم اولدقدن صكره مالى اوزره حولان حول متحقق اولمدقجه اوزرينـه

زكوتدن برنسنه لازم اولماز كه زكوة البته شرايعـدن اولوب شرايع دخى انجق بعد السماع واجب اولور ايكن
اول كسنه‌نك سمعنه خطـاب شرعى بالغ اولمامغـله موجب خطابى مستوجب اولمـاز واكر برحربى
دارالحربده قبول اسـلام ايدوب سوا ئمدن واموال تجـارتدن مال كثيره مالك ايكن مالنـده وجوب زكوتـه
عالم اولدقدن صكره دارالحربده التى آى ياخود اقل ياخود اكثر مكثدن صكره داراسـلامه اخراج ايدوب دار
اسلامده حولان حول رسيدهٔ تمام اولدقدن صكره عاشر اوزره مرور ايلسـه كركدر كه عاشر تعشير مالنده ومصدق
اخذ زكوة سوائمده توقف وقصور ايتميه‌لر زيرا مالى اوزره حولان حول هنوز دارالحربده ايكن منعقد اولمشدركه
اوزرينـه وجوب زكوة دارالحربده متمهد اولمشدر كورمزميسنكه ادا ايله امر اولنور وادا ايتمدكده آثم اولور
پس سبب وجوب دارالحربده موجود اولوب نفس وجوب داراسـلامده متحقق الوجود اولمشدر وشـرعا
معتبر ومطلوب اولان انجق حال وجوبدر وحال وجوبده مال مزبور حمايت امامده ومجراى احكام اسـلامده
بولنمغله اخذ عشر وزكوتنه اقدام واهتمام اولنور كورمزميسنكه حول برنصاب اوزره منعقد اولدقدن صكره اثناء
حولده نقصان كلوب آخر حولده ينه رسـيدهٔ تمام اولسه اثناء حولده عارض اولان نقصانه اعتبار اولنميوب انجق
حال وجوب اولان تمام حولده تمامنه اعتبار اولنمغـله زكوتى ايجاب والزام اولنور پس مانحن فيهده دخى اثناء
حولده دارالحربده بولنـديغنه اعتبار اولنميوب انجق تمام حولده داراسلامده بولنديغى مطمح انظار قيلنور كذلك
مسلم اسير ومسلم مستـأمن مالنى دار اسلامه اخراجدن صكره حولان حول رسـيدهٔ تمام اولدقده حكم سابق
آنده دخى اجرا واول حولده مالينـك عشر وزكوتى اخذه ابتدار واجرا اولنور واكر برمسـلم ياذمى دارالحربه
تجارت ايچون قصد دخول اوزره دراهم ودنانيرايله عاشر مسلمين اوزره مرور ايلدكده بن بو مالى انجق آلتى آيدن برو
كسب ايلدم هنوز اوزرينـه حولان حول تحقق ايتمدى ديو بسط اعذار ايلسه كركدركه عاشر آنى تصديق
ايدوب اخذ عشره اجتسار ايلميه زيرا مالنـده وجوب حقى انكار ايتمكله قول آنك قولى ايدوكى آشكاردر
بوصورتده دارالحربه دخول وآنده تجارت ايدوب هنوز دارالحربده ايكن حولان حولى رسـيدهٔ تمام اولدقدن
صكره اول ماله داراسـلامه خروج وعاشر اوزره مرور ايلسـه ينه عاشر حول ماضى ايچون اخذ عشردن ممنوع
ومهجوردر زيرا وقت وجوب اولان وقت تمـام حولده مالى دارالحربده بولنوب حكم امام المسلمينده حاضر
اولمـديغندن عاشر آندن اخذ عشره قادر اولماز اما داراسلامده اول ماله مالك اولديغى هنكامدن تمام حوله بر
ايكى كون قالنجيه‌دك دارالحربده آرام ايدوب حول انجق داراسلامه خروجندن صكره رسيدهٔ تمام اولسه بوتقدير
اوزره عاشر اخذ عشرينه قيـام واهتمام ايدر زيرا مال مزبور وقت وجوب حقده حمايت امامده وموضع جريان
احكام اسلامده بولنمغله ثبوت حق اخذى اكمال واتمـام ايلمشدر واكر داراسلامده مستأمن اولان حربى ياذمى
يامسـلم اوزرينه حولان حول متحقق اولان ماله عاشر اوزره مرور ومالنى عاشردن كتم ايدوب بعده حولان حول
ثانيـدن صكره ينه مرور وينه كتم ايدوب بعده حولان حول ثالثدن صكره ينه مرور ايلدكده عاشر آنك اوچ
سنه‌ده مالنه وكتمنه كسب وقوف وشعور ايلسه كركدركه اوچ سـنه‌ده امرار ايلديكى اموالنى على التمام تعشيرده
بذل مقدور ايليـه زيرا دار اسلامده اول مالك زكوتى واجب اولمغـله عاشر ايچون هر مرورنده حق اخذى
ثابت اولمشدر وحق ثابت تأخر وكتمانله فائت اولمـاز اما حربى بواوچ سنه‌ده هر مرورنده قبـل التعشير دار
الحربه داخل بعده داراسـلامه راجع اولمش ايسه عاشر ايچون آنك مالنى سنهٔ ثالثـه‌ده مرور اخيرى ايچون
تعشيردن ماعداسى جائز وواسع كورلمز زيرا هر دفعه‌ده دارالحربه داخل اولمغله آندن حكم امان زائل وحقـنده
احكام مسلمـين باطل اولوب دفعهٔ ثانيه وثالثه‌ده خروجنده حربى آخر منزلنـه نازل اولمشدر كورمزميسنكه
عاشر مال حربى‌يى تعشير ايلدكدن صكره دارالحربه داخـل اولوب يوم دخولنده داراسـلامه رجوع وعاشر
اوزره ينـه اول ماله مرور ايلسـه عاشر آنى مجددا تعشيره صرف مقـدور ايدر وبو ماده‌ده آنك دارالحربه
دخولى كندويه نافع اولان حكمى ابطاله حربى آخر منزلنده انزال اولـنديغى كبى مانحن فيهده دخى دارالحربه
دخولى هر دفعه‌ده مسلمينه نافع اولان حكمى ابطاله حربى آخر منزلـنده انزال اولنور واكر حربى مستـأمن
ياذمى يامسلم داراسلامده اوچ سـنه تجارت ايدوب عاشر مسلمينه مرور ايتميوب انجق سنهٔ ثالثه‌دن صكره مرور
وهربرى اوچ سنه‌دن برو مماللرى تعشير اولنمـاديغنى اخبار ومسلم دخى اوچ سنه‌دن برو زكوة مالنى ادا ايتمديكنى
اقرار ايلسه بوصورتده عاشر انجق حول ثالثك عشرينى اخذه ابتدار ايدوب حولين سـابقينك اخذ عشرينه
اجتسـار ايده‌مز زيرا عاشر داراسلامده بولنـان مالى انجق حمايت ايدوب اول مالده هنوز حق ثانى واجب

اولدین وقت اخذی باقی اولمق شرطی ایله تعشیر ایدر یوقسه مالده حق ثانی واجب اولدقدن صکره واجب
اولك وقت اخذی فوت اولوب واجب ثانینك وقت اخذی حلول ایتمش اولور بناء علیه مذکور بیدن بریسی
بعد الحول الاول وقبل تمام الحول الثانی عاشر اوزره مرور ایلسه واجب اولك وقت اخذی باقی اولمغله اخذینه
قادر اولور اما بعد تمام الحول الثانی مرور ایلسه وقت اخذی منقضی اولمغله اخذینه مقتدر اولماز لکن مال
مزبور دار الحربده ایکن حولان حولی بشقه درکه آنده عاشر اوزره قبل تمام الحول الثانی دخی مرور ایلسه
عاشر آنی تعشیردن ممنوع ومهجوردر زیرا اولبابده حلول حول ثانی احکام امام المسلمین جاری اولمدیغی موضعده
حاصل اولمغله حق اخذی قطعا ثابت ومتحصل اولمامشدر اما مال مزبور دار اسلامده بولنمق بشقه درکه
بیانی سبقت ایلمشدر واکر حربینك یاذمینك سوائم حیواناتی بولنسه انلردن زکوتلری اخذ اولنماز که زکوة
البته عبادت اولمغله کافر اوزره واجب اولماز اما مسلمك سوائمندن اوچ سنه اخذ زکوة اولنمایوب صکره حالنه
مطلع اولنسه بوبابده سنین ماضیه نك زکوتی آندن اخذ اولنور زیرا سوائم تحت حمایت امامده بولنمغله اخذ
زکوتی طرف امامه مفوضدر وسنین ماضیه ده حمایت امام آنلرده تحقق ایتمکله زکوة ماضیه لرین اخذ ایدر
لکن عاشر بشقه درکه بومثللو مواددده انجق سنهٔ اخیره نك زکوتنی اخذ ایدر زیرا عاشر انجق اوزرینه صاحبی
ایله مرور ایلدیکی مالی تعشیر ایدر حال آنکه بوصورتده اوزرینه مالله مرور انجق سنهٔ رابعه اثناسنده واقع
اولمغله انجق سنهٔ ثالثه ایچون اخذ ایدر اما مصدقك حق اخذی اوزرینه مرور ایچون اولمیوب بلکه هر مسلمك
سائمه سنده حق اخذی متحقق اولمغله بهرحال اخذ زکوته مستحق اولور وتحقق حق اخذنده سائمه
اوزره حولان حول معتبر وصورت مزبوره ده اوچ دفعه حولان حول امر مقرر اولمغله هر حول ایچون اخذ
زکوته قدرتی اظهردر بوصورتده صاحب السوائم اولان مسلم بن سنین سابقه نك زکوتنی فقرا ومساکینه ادا وایفا
ایلدم دیو ادعا ایدرسه بو قولنه اصغا اولنمایوب ینه اول اوچ سنه نك زکوتی آندن اخذ واستیفا اولنور وقول مذکور
بزم مذهب منصوریمزدر وامام شافعی رحمه الله تعالی دیدیکه اخذ اولنماز زیرا زکوة حق فقرا اولوب اول
مسلم فقرایه ادا ایلدکده حق مستحقنه واصل اولمغله زکوة اموال تجارتی فقرایه ادا ایلدکده ذمتی عهده دن
بری اولدیغی کبی زکوة سوائمنده دخی بری اولور لکن جوابنده دیرزکه اخذ زکوة طرف امامدن تعیین اولنان
عامللره مفوضدر وطرف امامدن اخذ اولندقدن صکره اکرچه فقرایه صرف اولنور لکن صاحب المالك
صرف ایلدیکی فقرایه باعیانهم صرف ایلمك امام اوزره واجب اولمامغله صاحب المالك آنلره صرفی برأت
عهده سنی موجب اولماز نظیری اولدرکه برکسنه برصبی ایچون مدیون اولوب اول دینی صبی یه دفع وتسلیم
ایلسه برأت عهده سنی موجب اولماز زیرا دین مزبورده حق اخذ خاصهٔ وصی اولوب وصی دخی اخذ ایلدکده
اوزرینه صبی یه دفع وتسلیم ایلمك واجب دکلدر ومانحن فیه دخی بویله در واکر امام المسلمین حرب یاخود شغل
آخر ایله تشاغل ایدوب سنین مرقومه ده مسلمین بعث مصدقده تکاسل ایتمکله آنلر دخی اول سنه لرك
زکوتنی فقرایه ادا ایدوب بعده زمان مطالبه اولندقلرنده سن بزه بعث مصدق ایتمکله بز زکوتمزی فقرایه ادا
ایلدك دیو تعلل ایلسه لر بوتقدیر اوزره قول آنلرك قوللری قبلنمغله اوزرلرینه مجددا تحمیل زکوتی تحمل
ایلمزلر زیرا امام سنین مزبوره ده آنلره بعث مصدق ایتمیوب طرف امامدن طلب اولنمادیغندن اوزرلرینه طرف
امامه ادا واجب ومترتب اولمامغله صاحب المال زکوة مال تجارتی بنفسه فقرایه اداسی برأت ذمتنه سبب اولدیغی
کبی مانحن فیهده دخی سبب قبلنور ینه دیرزکه برحربی مستأمن یاذمی یامسلم عشار مسلمیندن برعاشر اوزره مرور
ایتدکلرنده بزی اشبو سنه ایچنده سندن غیری عاشر محل آخرده تعشیر ایلدی دیو ابراز سند ایدوب اولبابده
متهم اولدقلری تقدیر اوزره عاشر آنلری تحلیف دخی ایلسه کرکدرکه آنلره بونسنه اداسنی تکلیف ایلمیه زیرا زکوة
حق الله اولوب عند الملاك امانت ومالکلر اول امانتله امین اولمغله امین اداء اماناتی اخبار ایلدکده تصدیق
اولنسه جغی امر مستبیندر اکرچه حکم مزبور مسلم وذمیده ظاهردرکه آنلر اوزرلرنده دینمز واردر دیو اداء
عشردن امتناع ایلدکلرنده دخی تصدیق اولنه جقلری تقریر سابقله متقرردر اما حربی اخبار دیننده تصدیق
اولنماز ایکن بوبابده وجه تصدیقی اولدرکه بوقوللری ابراز سند ایله متأید اولمغله شایستهٔ تحقیق اولوب مسئلهٔ
دیننده قوللری بومثللو سند ایله متأید اولمامغله تحقیقه حقیق اولمامشدر وحکم محرر اوزره دلیل معتبر قریبا
روایت اولنان حدیث عمر رضی الله عنه درکه ذکر اولنان شیخ نصرانی بنی عاشرك برکره تعشیر ایتمشیکن شمدی
سنهٔ واحده ده بردخی تعشیر ایده یورلر دیو تقریر ایلدکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه عامللرینه لا تعشروا

مطلب اذا ادی زکوة السوائم الی المساکین

مطلب اذا دفع دین الصبی الیه لا یبرأ ما لم یدفعه الی الوصی

مطلب لا یعشر فی السنة الامرة

فی السنة الامرة دیو تحریر ایلدی ومعلومدرکه نصرانی مرسومی تصدیق ایتمیدی عامللرینه وجه محرر
اوزره تحریر ایلمز ایدی واکر برمسلم یاذمینك مال تجارتی اوزره دار اسلامده بردفعه حولان حول واقع اولوب بعده
اول مالی امانله دار الحربه ادخال وآنده برسنهٔ کامله تجارتدن صکره دار الحربدن اخراج وآنکله عاشر مسلمین
اوزره مرور ایلسه عاشر اول مالی سنهٔ اولی وسنهٔ ثانیه ایچون تعشیردن ممنوع ومهجوردر زیرا سنهٔ اولی ده عاشر
اوزره مالله وقت اخذنده مرور ایتمدیکندن اخذی غیر مقدوردر وسنهٔ ثانیه ده دخی مال اوزره حولان حول
دار الحربده واقع اولمشدر وبز قریبا بیان ایلدیك که مال اوزره حولان حول دار الحربده واقع اولدقده تعشیری جائز
وواسع دکلدر لکن تاجر مرقوم اول مالله بعد الحول الاول عاشر اوزره دار اسلامده مرور ایتمشیکن مالنی کتمله دار
الحربه ادخالدن صکره دار الحربده سنهٔ کامله اقامت بعده اول مالی دار اسلامه اخراج وآنکله عاشر مسلمین
اوزره مرور وکتم سابقنی عاشره اخبار ایلسه کرکدرکه عاشر آنی سنهٔ اولی ایچون تعشیره ابتدار ایدوب سنهٔ
ثانیه ایچون تعشیره اجتسار ایلمیه زیرا بعد الحول الاول اول مالله بعد وجوب الحق عاشر اوزره وقت اخذی
باقی ایکن مرور ایدوب حق اخذی ثابت اولدقدن صکره حق مزبور کتم وتأخیر ایله ساقط وفائت اولماز وحول
ثانی دخی مال مزبور دار الحربده ایکن حولان ایتمکله اخذ عشری عدیم الامکاندر کذلك برمسلمك سائمه سی اوزره
حولان حول تحقق ایتمشیکن زکوتنی ادا ایتمدین دار الحربه ادخال وحول ثانی دار الحربده حولان ایلدکدن صکره
ینه دار اسلامه ادخال ایلسه کرکدرکه مصدق آندن سنهٔ اولی ایچون اخذ زکوته استعجال ایلیه زیرا بوبابده معتبر
اولان حق مرور اولمیوب انجق مال اوزره دار اسلامده حولان حول اولوب اول دخی حاصل وحق اخذی
متحقق اولمغله سنهٔ مزبوره ایچون اخذ زکوته مستحق اولمشدر اما سنهٔ ثانیه ایچون هیچ نسنه اخذینه قادر دکلدرکه
آنده حولان حول مال دار الحربده ایکن ظاهر اولمغله حق اخذی متقرر اولمامشدر واکر برحربی مستأمنك مالی
اوزره دار اسلامده برکره یاخود ایکی کره حولان حول تحقق ایدوب هر برنده عاشر اوزره مرور ایتمشیکن مالنی کتم
وبعده ینه مرور ایلدکده عاشر اول کیفیته مطلع اولسه کرکدرکه عشر ماضیینی آندن اخذه مسارعت ایله لکن
صورت مفروضه ده عاشر اکا ظفریاب اولمادین دار الحربه دخول وبعده ینه اول مالله دار اسلامه خروج ایدوب
کندو کیفیتنی عاشره اخبار ایلسه کرکدرکه بو دفعه ده دار الحربدن خروجی ایله تعشیرینه ابتدار ایدوب سنین
ماضیه ایچون تعشیرینه اجتسار ایلمیه زیرا امام ایچون حق اخذ انجق مستأمن اوزره ثبوت حکم مسلمینله ثابت
ایکن دار الحربه دخولنده آندن احکام مسلمین باطل اولمغله امام ایچون حق اخذ دخی زائل اولور واکر صورت
مفروضه ده مستأمن مرقوم اوزره حق اخذ ثابت اولدقدن صکره دار اسلامدن کندو دارینه داخل اولمیوب
بلکه تجارت ایچون امانله دار الحرب اخرایه داخل اولسه آنده دخی اوزرینه واجب اولان عشور متقدمه باطل
اولور واولبابده کندو دارندن ارض اسلامه دخول ایچون استیمانده اول ارض اخرایه دخول ایده جکنی مسلمینه
ذکر واول وجهله اخذ امان ایدوب ایتمامك برابردرکه علی کلا التقدیرین دخولی حکم مسلمین آنده جاری اولمیان داره
اولوب همان کندو دارینه دخول وخروج ایلمش منزلنده اولمغله کندو دارینه دخول وخروجنده اوزرینه واجب
اولان عشور متقدمه باطل اولدیغی کبی بونده دخی بطلانی مقرردر کذلك مستأمن مرقوم کندو دارندن
دار غیره دخولنده مسلمیندن اولا دار غیره دخول وبعده اول دار اخرایه نفوذ ایدوب آنده دخی مسلمیندن
آمن اولمق اوزره تجارت وبعده اول امانله ینه دار غیره دخول وبعده کندو دارینه رجوع ایلمك اوزره استیمان
واول وجه اوزره اخذ امان ایتمش اولوب دار غیرده اوزرینه وجوب عشردن صکره اول دار اخرایه داخل
وبعده دار غیره راجع اولسه ینه عشور ماضیه آندن اخذ اولنمق جائز وواسع کوریلمز لکن علی جمیع التقادیر
اول داردن دار غیره رجوعنده تعشیر اولنور زیرا خارج اولدیغی دارده طرف مسلمیندن آمن ایسه دخی
حکم مسلمین جاری ومتمکن دکلدر وبومثللو موضعه خروجی اوزرینه واجب اولان عشوره اعتباری مبطل
اولدیغی کبی کندودن سابقده اخذ اولنان عشوره اعتباری دخی مضمحل ایدر حتی دارندن دار اسلامه
خروجنده مسلمین آنی تعشیر ایدوب چندروز مکثدن صکره اول دار اخرایه دخول وینه چندروز اثناسنده
دار اسلامه عودت ایتمش اولسه عاشر مسلمین آنی مجددا تعشیره معاودت ایدر زیرا اول داره دخولنده احکام
مسلمیندن خارج اولمش اولمغله آنك حکمی شول حکم اهل دار موادعه ده مندرج قیلنور که آنلردن برتاجر
اول موادعه ایله دار اسلامه دخول ایدوب عاشر مسلمین آنی تعشیر ایلدکدن صکره دارینه عودت واول سنه
ایچنده ینه دار اسلامه عود وقفول ایلیه عاشر مسلمین آنی مجددا تعشیر ایلدیکی کبی مانحن فیهده دخی تعشیرینی

تكرر ايدر زيرا على كلا التقديرين دار بنه عودت ايلدكده طرف مسلميندن آمن ايسه ده تحت احكام مسلميده غير كاشدر بو جهتله آنلردن اخذ اولنان عشور سابقه درجهٔ اعتباردن ساقط اولمشدر واكر اهل حرب مسلمينه رجا ايله ذمت مسلمين اولميوب اوزرلرينه احكام مسلمين جارى اولمامق شرطيله بهر سنه خراج معين ادا ايتملرى اوزره موادعه ايتدكلرندن صكره بيحلرندن بركسنه اول موادعه اوزره اموال كثيره ايله داراسلامه قادم اولسه هم آمن قيلنوب هم ماندن تمام عشرى اخذ ايلمك لازم اولور زيرا اول كسنه موادعه اوزره آمن ايسه ده اوزرلرينه حكم مسلمين جارى اولميوب هنوز حربى اولديغندن حكم ذمتى متضمن اولمامشدر بو جهتله غير دارالموادعه‌دن اماله خارج اولان حربى منزلنده تنزيل اولنمغله عشر كامل آندن تحصيل اولنديغى كبى بوندن دخى تحصيل اولنور حتى اول كسنه داراسلامده ايكن اوزرينه وجوب عشردن صكره دار موادعه‌يه دخول وبعده داراسلامه رجوع ايلسه عاشر آنى سنين ماضيه ايچون تعشيره شروع ايده‌مز زيرا آنفا بيان ايلديك كه حكممزبورده دارموادعه غير دار موادعه ايله سياندر ومسلم وذمينك بلاد حربدن دار موادعه‌يه دخول وآنده حول كامل مكث وتجارت ايتملرى غير دارموادعه‌يه دخوللرى ايله مساويدر كه دارموادعه‌ده احكام مسلمين غير جاريه ايكن مجرد موادعه ايله حكم داراسلامى غير حاويدر والله اعلم

* باب من الخمس فى الركاز والمعدن يصاب فى دار الحرب ودار الموادعة وما يلحق الذمى من ذلك والعبد والمستأمن * يعنى ديار اهل حربدن دارموادعه وغير دارموادعه‌ده اصابت اولنان كنوز ومعادنى تخميس وعدم تخميسى تحقيقنده واصابت ايلين ذمى ياخود عبد ياخود مسلم مستأمن اولمق صورتلرين تفصيل ونقر بقده باب دقيق التسيقدر مؤلف الكتاب امام مرشد الصواب ديركه برمسلم اماله دارالحربه داخل اولوب آنده ذهب يافضه ياجوهردن بركنزه واصل اولسه نظر اولنور اكر اول كنزه اهل حربدن برينك دارنده ظفرياب اولمش ايسه كركدركه صاحب الداره غدر ايتميوب كنزى اكا تسليمه شتاب ايليه زيرا كنز مرقوم صاحب الدارك مالى اولمغله اكا تسليم ايتمدكده غدر وخيانتى متضمن اولور حال آنكه مسلم مرقوم حين استيماننده اهل حربه نفوس واموالرنده غدر وخيانت ايتممكه ضامن اولمشيدى واكر هيچ كسنه‌نك ملكى اولميان صحراده يا وضع آخرده واصل اولمش ايسه مجموعنه تملك اوزره مستقل قيلنور زيرا مال مرقوم برفردك ملكنده داخل اولمامغله دارالحربده اصطياد اولنان منزلهٔ صيده نازل اولمشدر وصيد مرقوم صائده خاص اولديغى كبى مسلم مرقوم دخى اول كنز ايله كسب اختصاص ايدر وول كنزى داراسلامه اخراج ايلدكده آنده خمس دخى ايجاب اولنماز كه ايجاف خيل وركابله اعزاز دين واعلاء كلمة الله وجهى اوزره مصاب اولمديغندن منزلهٔ متلصصه تنزيلى استصواب اولنوب تخميس مصاب متلصص صواب كوريلمديكى كبى بونده دخى صواب كوريلمز كذلك اول كنز ايله عاشر مسلمين اوزره دخى مرور ايلدكده عاشر آنى تعشيره دخى شروع ايده‌مزكه حمايت امامه بولنميان ارض حربده اصابت اولنمغله تعشيرى مشروع كوريلمز كورمزميسنكه مسلم مستأمن مالنى دار الحربه ادخال ايدوب دارالحربده اوزرينه حولان حول متحقق اولدقدنصكره داراسلامه اخراج ايلسه تعشيرى ممكن اولماز پس دارالحربده اصابت ايدوب داراسلامه اخراج ايلديكى مالده عدم امكانى بطريق الاولى متبيندر كذلك مسلم مستأمن دارالحربده معدن ذهب وفضه وحديده واصل ياخود بحر اهل حربدن لؤلؤ وعنبره متوصل اولسه آنلره دخى تملكده مستقل قيلنور كه آنلر دخى برفردك ملكنده داخل اولمامغله صحراده بولنان منزلهٔ ركازه نازل اولمشلردر وآنلرى دخى داراسلامه اخراج ايلدكده مطالبهٔ خمس وعشر ايله ازعاج اولنماز اما بونلره اهل حربدن بركسنه‌نك ملكى ايچنده ظفرياب وصول اولورسه كركدركه صاحبنه مردود وموصول ايليه يته ديركه دارالحربده بولنان اسير مسلم واهل حربدن قبول اسلام ايلين كسنه حكم محررده مسلم مستأمنه موافق اولجق خصلت واحده‌ده مفارقدر كه بونلر اهل حربدن بركسنه‌نك دارى ايچنده ظفر بولدقلرى ركاز ومعادنه بلاتخميس ولاتعشير مالك اولورلر كه بونلر اهل حربه اعطاء امان ايتمش اولميوب وقت قدرتده اهل حربى قتل ومالرين اخذ ايلمك حقلرنده جائز اولمغله دارلرنده ظفر بولدقلرى ركاز ومعادنه بالاولويه متملك اولورلر كذلك دارالحربده اصابت ايتدكلرى لقطه‌يه دخى بالاستقلال مالك اولورلر وآنى دخى داراسلامه اخراجلرنده تخميس وتعشيره سالك اولنماز زيرا لقطهٔ مزبوره مال اهل حرب اولمق ظاهر حال اولوب بونلر دار اهل حربده بولدقلرى مال دخى بلاتخميس ولاتعشير مالك اولورجقلرى بى جدال ايكن لقطه‌يه مالك اولورجقلرى بطريق الاولى بى قيل وقالدر اما مسلم مستأمن لقطهٔ دارالحربى لقطهٔ داراسلام كبى تعريف ايلمك لازمهٔ حالدندر كه آنك حقنده اخذ مال مسلم

حلال

حلال اولمديغى كبى اخذ مال حربى دخى حلال دكلدر وبرسنه تعريفدن صكره صاحبى ظاهر اولورسه صاحبنه رد والحاق ايدوب ظاهر اولمازسه حكم لقطهٔ داراسلام اوزره فقرايه تصدق وانفاق ايدر وبنم عندمده احب اولان آنى دارالحربده بولنان فقراء مسلمينه تصدق قدر وآنلر بولنمازسه فقراء اهل ذمته تصدقدر كه لقطهٔ داراسلامى فقراء اهل ذمته صرف ايلمك جائز اولدقده لقطهٔ دارالحربده جواز صرف بالاولويه معلوم التحققدر وآنلر دخى بولنمازسه فقراء اهل حربه اعطا ايدركه لقطهٔ من قومه مال اهل حرب اولمغله فقراء اهل حربه جواز اعطاسى ظاهر وهو يدادر اما لقطهٔ داراسلام بشقه‌دركه آنى فقراء دارالحربه صرف ايلمك ممنوع ومال مسلمى اهل داراسلامك غيرى‌يه اعطا غير مشرو عدر اما مسلم مستأمن فقير اولوب لقطهٔ دارالحربى اكل ايلمك مراد ايلسه اكلى حلال اولور كه مسلم ملتقط اهل احتياج اولدقده لقطهٔ داراسلامى اكل ايلمك حلال ايكن لقطهٔ دارالحربده بالاولويه استحلال اولنور لكن غنى ايسه بزم عندمزده اكل وتناولى اكا حلال اولماز وعندالشافعى غنى حقنده دخى استحلال اولنور واكر اكل ياخود تصدق ايلدكدن صكره صاحبى كلوب ملتقط دخى التقاط واتلافنى اعتراف ايدرسه بنم عندمده احب اولان ضمانله دفع اختلاف ايلمكدر لكن صاحبى قبول اسلام ايدوب امام المسلمينه اولبابده رفع خصام ايلسه كركدركه امام ضمان اوزره جبره اقدام ايلميه زيرا مسلم مستأمن اول مالى ارض حربده استهلاك ايلمشدر حتى دارالحربده ايكن اهل حربه اعطا قيلديغى امانى نقض ايدوب اول مالى غصب واستهلاك ايتمش اولسه ضماننده اكا جبر اولنميوب همان بينه وبين الله ضمانى مستحب اولديغى كبى لقطه‌يى استهلاك كنده دخى ضمانله جبر اولنميوب انجق بينه وبين الله ضمانى احب كوريلور واكر برحربى امانله كلوب داراسلامده ركازه ياخود معادنه اصابت وآندن استخراج ذهب وفضه وحديده مباشرت ايلسه كركدركه امام المسلمين اكا هيچ نسنه ويرميوب جمله‌سنى يدندن اخذه مبادرت ايليه زيرا مال مزبور غنيمتدركه مسلمين اعمال خيل وركابله اول ارضى فتحه عزيمت ايتمشلردر كورمزميسنكه اكا اصابت ايلين برمسلم اولسه مصابى تخميس وباقيسى اكا تسليم قيلنور پس غنيمت اولميدى تخميسنه جرأت اولنمازايدى حال آنكه حربى ايچون غنائم مسلمينده حق يوقدر كورمزميسنكه حربى مستأمن عسكر مسلمينله بغير اذن الامام خروج وقتال مشركينله اصابت غنائم ايلدكده اكا غنائمدن هيچ نسنه اعطا اولنمامق لازمدر پس بوغنيمتده دخى وجه مذكور اوزره در اما حربى مستأمن استخراج ركاز ومعادن ايچون طلب وعمله امام المسلميندن استيذان ايدوب اذن اماميله استخراجده دامن درميان اولمش ايسه كركدركه خمس مصابى افراز وباقيسنى يدنده ابقا ايله سرافراز قيلنه زيرا حربى مستأمن اذن امامله قتال ايتمش اولسه غنيمتدن حصه‌دار اولوب ذمى كبى اعطاء رضخه سزاوار كوريلورايدى پس اذن امامله استخراج معادن ايلدكده دخى غنيمتدن حصه‌دار اولوب بعد التخميس باقيسنه سزاوار كوريلور واكر حربى مستأمن بحر مسلميندن لؤلؤ كثير ياخود عنبر وغيره ظفرياب اولوب ياخود داراسلامده معدن جوهر وفيروزجه واصل اولمغله آندن فنى حوق شبثه دست رس اكتساب اولسه خصوص مرقوم مقرون اذن امام اولماسه دخى بلاخمس اختصاص تملكه بكام قيلنور امالؤلؤ وعنبرده وجه اختصاصى اولدركه لؤلؤ وعنبر انجق بحردن استخراج اولنور وبحردن استخراج اولنان غنائمدن عد اولنميوب غنائم انجق برده حاصل اولان منافعه خاص قيلنمشدر كورمزميسكه آنلره مسلم دخى ظفرياب اولدقده تخميسى ايجاب اولنماز وغنائمده داخل اولمامغله صيد وسمك منزلنه نازل قيلنور وقول مذكور امام ابو حنيفه وامام محمد رحمة الله تعالى عليهما نك قول منصورلريدر اما عند ابى يوسف رحمه الله تعالى مسلم لؤلؤ وعنبره ظفر بولدقده تخميس اولنوب غنائمدن اعتبار اولنمغله يد حربيدن بالتمام اخذينه ابتدار اولنور واما فيروزجده وجه اختصاصى اولدركه فيروزج اجزاء ارضدن جزء خاصدر كورمزميسنكه نار ايله ذائب ومنطبع اولماز بو جهتله منزلهٔ حجرده اولوب تخميس اولنماز وتخميس اولنمادقده غنيمتده داخل اولماز وغنيمتده داخل اولمدقده حربينك داراسلامده ظفر بولديغى منزلهٔ صيد ده اولوب جمله‌سى اكا تخصيص اولنور وذمى دخى دارالحربده مستأمن ياخود اسير ايكن ركاز ومعادنه نائل اولسه احكام مذكوره‌ده منزلهٔ مسلمه نازل قيلنوركه اهل دارمزده داخل اولمغله حكمى حكم مسلمه مماثلدر كذلك ذمى داراسلامده ركازه ياخود معدن ذهب وفضه ورصاص وزيبقه ظفر بولسه ينه حكمى حكم مسلمه برابر اولمغله مصابى تخميس اولنوب باقيسى اكا مقرر قيلنور واولبابده اذن امامله اولوب اولمامق غير معتبردركه ذمى اهل دارمزدن اولوب حكم مسلمين آنك اوزرينه جارى اولمغله منزلهٔ مسلمده تنزيلى اظهردر ومؤلف الكتاب امام موثوق الخطاب

حكم عنبرده عمرون دينار دن اول دخى پدرى دينار دن رحمة الله تعالى عليهما اولدخى ابن عباس رضى الله تعالى عنهمادن بر اثر معتبر روايت ايلديكه ابن عباس رضى الله تعالى عنهمادن عنبرده خمس وار ميدر ديو استفسار ايلدكلرنده انما ذلك شئ دسره البحر يعنى عنبر انجق بحرك ساحله دفع والقا ايلديكى نسنه در ديمكله عدم تخميسنى اخبار ايلدى واكر بر مسلمك عبدى فنى داراسلامده ركاز ومعدنه ظفرياب وصول اولسه كركدركه مصابى تخميس اولنوب بعد الخمس ما بقى مولاسنه موصول قيلنه زيرا ركاز ومعادن غنائمدن وعبد دخى اهل استحقاق مغانمدن اولمغله بو غنيمته دخى استحقاقى ثابت اولديغندن حاصلنى تخميس وباقيسنى مولاسنه اعطا لازم اولوركه مال عبده تملك مولاسى ايچون سالمدر كذلك عبد مكاتب دخى ركاز ومعادنه ظفرياب اولدقده آنك دخى تخميسى تقديم اولنوب انجق ما بقى مولاسنه تسليم اولنميوب كندويه تسليم اولنوركه عبد مكاتب كسبنه مولاسندن احق ومصاب مرقوم كندو كسبى ايدوكى امر محققدر كذلك بر صبى دخى داراسلامده ركاز ومعادنه ظفرياب اولدقده آنك دخى تخميسنى اتمام وباقيسنى اكا تسليمده اهتمام اولنوركه صبى حين قتالده رضخ غنيمته مستحق اولمغله استخراج قيلديغى ركاز ومعادنه دخى استحقاقى متحققدر واكر ديار حربدن بر دارك اهلى مسلمينه رجا ايدوب اوزرلرينه احكام مسلمين جارى اولمامق شرطى ايله هرسنه مسلمينه شئ معلوم ادا ايتملرى اوزره موادعه به التجا ومسلمين دخى مساعدهٔ مرتجى ايلسه لر بنه دار مزبوره داراسلامدن عد اولنميوب على حالها دار الحرب اولمق اوزره پايرجا قيلنور زيرا دارى داراسلام ايلين انجق اجراء احكام مسلمين ايكن دار مزبوره عدم جرياتى ظاهر ومستبيندر بناء عليه بر مسلم دارمذكوره يه موادعهٔ مزبوره ايله دخول وآنده ركازه ظفرياب اولسه صحراده ظفرياب اولمش ايسه جمله سنه تملك ايدوب بركسنه نك دارى وملكى ايچنده ايسه اكارد وتسليمى اوزرينه ايجاب اولنور واكر قوم مرقومين مسلمينه هرسنه خراج معين ويروب اوزرلرنده احكام مسلمين اجرا اولنمق شرطى ايله ذمت مسلمين اولمق اوزره استسلام ايتمش اولسه لر بوندن اقدم مسلمين آنلرك اوزرلرينه استيلا ايتمش اولماسه لر دخى دارلرى داراسلام قيلنوركه آنده طرف اسلامدن اجراء احكام اولنمشدر بو صورتده آنده مسلمين ياخود اهل ذمتدن بركسنه ركازه ياخود معدن ذهب وفضه يه صحراء خاليه ده مصيب اولدقده داراسلامده اصابتى كبى تخميس اولنوب باقيسى اول مصيبه تخصيص اولنمق ايجاب وتصويب اولنور اما بركسنه نك ملكى ايچنده مصيب اولدقده داراسلامده بر مسلمك ملكى ايچنده اصابت اولنان ركاز ومعادنده واقع اولان اختلاف اسلاف اوزره بونده دخى اختلاف اولنوب امام ابو حنيفه وامام محمد رحمة الله تعالى عليهما ما بقى بعد الخمس صاحب ملكه تخصيص اولنمغى تصويب وامام ابو يوسف رحمة الله تعالى عليه دخى اول مصيبه تخصيص اولنمغى تصويب ايلمشدر وامام ابو يوسف رحمة الله تعالى توجيه مذهبنده ديركه مال مذكور بركسنه نك يدنده داخل اولميان اموال مباحه دن معدود اولمغله آنده هر كيمك يدى سبقت ايدر ايسه اكا موصول ومردود قيلنور وامامين همامين رحمة الله تعالى عليهما ديرلركه اول موضعك مالكى اولى اكا احراز ايله مالك اولمغله اول ارضك ظاهر وباطننه متملك اولمشدر وقول امامين اوزره حديث على رضى الله تعالى عنه دخى برهان جليدركه ديمشدر اذا اصيب فى قرية يؤدى عنها قوم الخراج فهو لهم واذا اصيب فى قرية لا يؤدى احد عنها الخراج فهو لمن اصابه وفيه الخمس يعنى ركاز ومعدن بر قومك خراجنى ادا قيلدقلرى قريه لرنده اصابت اولندقده اول قومه تخصيص اولنور اما بر فردك آندن اداء خراج قيلادقلرى قريه ده اصابت اولندقده مصيبه تخصيص اولنور وعلى كلا التقديرين آنده خمس واردر ومؤلف الكتاب امام محمد مجاهد نصاب جزيرهٔ قبرس حقنده ديديكه مسلميندن بركسنه اول جزيره ده مصيب معدن وركاز اولسه اكر اهاليسندن بركسنه نك داخل ملكنده ايسه صاحبنه تسليمه سرآغاز اولنوب صحراء خاليه ده ايسه مصيبى اكا تملك ايله كسب امتياز ايدر وعلى كل حال اخذ خمسى محالدر زيرا آنده حكم مسلمين ظاهر اولمديغندن دار الحربدن تعداد اولنور وبز قريبا ذكر ايلديك كه دار الحربده اصابت اولنان ركاز ومعادنده وجه مشروح اوزره تفصيل اولنور پس جزيرهٔ مرقومه ده دخى اصل مذكور اوزره اعتماد وتعويل اولنور وجزيرهٔ مزبوره جزائر بحريه دندركه هرسنه مسلمين حربه شئ معلوم وكفار رومه شئ معلوم ادا ايتملريله هم مسلمين وهم كفار روم ايله صلح اوزره لردر انجق اوزرلرينه حكم مسلمين جارى دكلدر واكر مسلميندن اهل عز ومنعه اولان بر عسكر ارض حربه دخول وآنده برمدت اقامت ايتدكلرنده ايچلرندن بعضيلرى آنده زراعته مباشرت وبعد الادراك والحصاد محصوللرين داراسلامه اخراجه مبادرت قيلسه لر نظر اولنور اكر زرع ايلدكلرى بذر كندو ماللرى ايسه حاصللرى

جميعا كندولره ايصال اولنوركه حاصللرى نماء ملكلرى ايدوكى ظاهر ونماء ملكه شخص آخر حق اوزره مستحق اولمديغى ملك مالك اوله جغى باهردر وآنده خمس دخى يوقدركه غنيمت دكلدر وعشر وخراج دخى يوقدركه آنلر انجق اراضى مسلمينده واجب اولور حال آنكه اول اراضى ارض حربدندر واراضى اهل حرب عشريه وخراجيه دكلدر واكر زرع ايلدكلرى بذر ارض عدودن اخذ ايلدكلرى حنطهٔ غنيمتدن ايسه كركدركه مقدار بذرى يدندن اخذ وغنيمته القا وباقيسى بذر غنيمتدن حاصل ايسه ده غنيمت قيلنميوب يدنده ابقا اولنه زيرا زارع مرقومك حالى حال غاصبدن ادنى دكل ايكن غاصب بذر آخرى غصب وارضنه زرع ايدوب آندن محصول كثير حاصل اولدقده مغصوب منه ايچون انجق مقدار بذرى ضامن وباقيسنه مالك اولدقده زارع مرقومك تملكى بطريق الاولى در سؤال اولنورسه كه بذر مرقوم طعام غنيمت اولوب زارع مذكور دخى آنى زرعله استهلاك ايتمشدر وطعام غنيمتى دار الحربده استهلاك ايلين كسنه دن هيچ نسنه اخذ اولنمامق متعين ايكن آندن مقدار بذرى اخذ ايلمك نيجه ممكن اولور جوابده ديرزكه زارع مرقوم طلب نما اولمغله زرعنده استهلاك حقيقى صورتنده اولمامشدر كورمزميسنكه اب ووصى صبينك بذرينى زرع ايتملرى مشروعدر حال آنكه زرع فى الحقيقه استهلاك اولسيدى آندن ممنوع اولورلر ايدى بلكه بذر مزروع انجق شول خشب جليح يعنى بونلمش آغاج اوزره قياسله اظهار اولنوركه غانميندن بركسنه دار الحربده اكا اصابت وآندن قصعه لر اتخاذ ايدوب دار اسلامه اخراجله استظهار ايلسه خشب مزبور بركره معمول ايكن وبركره غير معمول ايكن تقويم اولنوب غير معمولينك قيمتى غنيمته القا وباقيسى اكا تسليم اولنور كذلك دار الحربده جلد سموره ظفرياب اولوب دباغتدن صكره آنى دار اسلامه اخراج ايلدكده اول دخى مدبوغ وغير مدبوغ ايكن تقويم اولنوب غير مدبوغينك قيمتى غنيمته القا وباقيسى اكا تسليم اولنور پس بذر مرقوم دخى بو وجه اوزره معلوم اولور بنه ديركه اكر بر ذمى ياعبد قن يا مكاتب يا صبى يا عورت داراسلامده ركاز ومعدنه ظفرياب وصول اولسه كركدركه وصوللرى اذن امامه مقرون دكل ايسه ده مصابى تخميس اولنوب باقيسنى مصيبنه موصول قيلنه زيرا طوائف مرقومه بغير اذن الامام عسكر مسلمينله غزا ايدوب واصل غنائم اولدقلرنده بنه غنيمتده حقلرى ثابت اولوب اعطاء رضخله مغتنم قيلندقلرى كبى داراسلامده واقع اولان مصابلرنده دخى حقلرى ثابت اولوب ما بقى بعد الخمس ايله مغتنم قيلنورلر سؤال اولنورسه كه مذكورينه غنائمدن سهم مقدار ابقا اولنميوب انجق رضخ قليل ايتا اولنور ايكن داراسلامده واصل اولدقلرى ركاز ومعادندن نيچون رضخ قليل اعطا اولنميوب تمام باقى اعطا اولندى جوابده ديرزكه مذكورين ايچون غنيمتده رضخ قليل واجب اولمق غنيمتده ثبوت حق ونصيبلرين موجب اولمشدر لكن غنيمتده حقوق غانمين متفاوت اولوب تقدير امامله اعطا اولنان رضخ دخى تقدير شرعله ثابت كبيدر اما غنيمتده تفاوت شرعى واقع اولمق ركاز ومعدنده جميع مصابه استحقاقلرينه مانع اولماز كورمزميسنكه غنيمتده حقوق راجل وفارس متفارق ايكن ركاز ومعدنده متوافقدر پس ما نحن فيه دخى اصابت ركاز ومعدنده حكم احرار وعبيد متحد ومتفقدر وهم ظفرياب ركاز ومعادن اولان كسنه استخراجنده منفرد ومستقل اولمغله طوائف مرقومه دن شول قوم ممتنعين منزللرنده نازل قيلنوركه آنلر بانفسهم غزا ايدوب بعض غنائمه واصل وآنى دار اسلامه موصل اوله لر اول غنيمت مقاتله مسلمين بينلرنده سهام خيل ورجاله اوزره تقسيم اولنديغى كبى طوائف مذكوره بينلرنده دخى تسهيم اولنور پس مذكور يندن ظفرياب ركاز ومعادن اولان كسنه دخى قوم مزبورينه مماثلدر بنه ديركه بر حربى مستأمن داراسلامده طلب كنوز ومعادن ايچون امام المسلميندن استيذان ايدوب امام دخى نصف مصابى اخذ ونصف آخرينى يدنده ابقا شرطيله اذن ورخصتنى ايذان ايتمكله عملده دامن درميان واصابت ركاز ومعدنله كامران اولسه كركدركه امام اخذ نصفنى تقديم ونصف آخرى اكا تسليم ايليه زيرا حربى مستأمن داراسلامده ظفر بولديغى ركاز ومعادندن برشيئه مستحق اولميوب استحقاقه انجق شرط امامله ملتحق وامامدن دخى آنك حقنده انجق شرط نصف متحقق اولمغله استحقاقى نصفدن اكثره لاحق اولمامشدر بوندن صكره امام اول حربيدن اخذ ايلديكى نصفدن ايكى خمسنى كه مصاب حربينك خمس واحد بدر اخذ ايدوب اول خمسى فقرا ايچون افراز وباقيسنى مقاتله ايچون ممتاز ايدر زيرا اذن امام مصاب حربى يى غنيمت قيلوب آنده وجوب خمسه بادى وبعد الخمس جميع مصابنده وجوب حق غانمينه مؤدى اولمشدر وامام ايچون هر فريقك حقنى غيره تحويل ايلمك امر مستحب اولمغله كركدركه وجه مشروح اوزره ايكى نصفك خمس واحدينى كه نصف مأخوذك

مطلب يجوز للاب والوصى زرع بذر الصبى (approx.)

ایکی خمسیدر اخذ وفقرا ایچون افراز و باقیسنی مقاتله ایچون ممتاز ایلیه یته دیرکه اکر برمسلم یا عبدی یامکاتبی یاخود صبی یاذمی طلب کنوز ومعادن ایچون امامدن استیذان ایدوب امام دخی نصف مصابی مسلمین ایچون اخذ ونصف آخرینی اکا ابقا شرطیله اذن ورخصتنی ایذان ایتمکله سعی وهمت وکنوز ومعادنه اصابت ایلسه کرکدرکه امام اخذ خمسنه مباشرت و باقیسنی بالتمام تسلیم مصیبه مبادرت ایلیه نکته‌سی اولدرکه مسلم وذمی کنوز ومعادنه شرطله مستحق اولمیوب انجق اصابتی ایله مستحق اولورکه بغیر اذن الامام دخی اصابت ایلدکده ینه استحقاقی متحققدر بوجهتله شرط امام مقتضای شرعدن خارج ودرجهٔ اعتبارده غیرمندرجدر زیرا موجب قیاس انجق کنوز ومعادن بالتمام مصیبه تملیك اولنمقدرکه مال مباح اولمغله حکمی مصیبه تخصیص اولنوب آخری تشریك اولنمامقدر لکن خمسده دلیل شرعی وارد اولمغله بزدخی خلاف قیاسله ایجاب خمس اوزره متوارد اولدق اما خمس اوزره زیاده دلیل شرعیدن عاری اولمغله اصل قیاس اوزره جاری قیلنمشدر اما حربی مستأمن شرط مذکور ایله اصابت ایلدکده حکمی بشقه درکه آنك استحقاقی انجق شرط امامله متحقق اولمغله مشروطدن زیاده یه مستحق اوله مزومؤلف باهر الاستقلال اصل کتابده فرق مسئلتین اوزره ایکی مسئله ایله استدلال ایدوب دیرکه کورمزمیسنکه امام المسلمین مسلمیندن برعسکری نصف مصابلرین جماعت مسلمین ایچون اخذ ونصف آخرینی آنلره ابقا شرطی ایله دارالحربه ارسال ایدوب آنلر دخی اصابت غنائمله خوشحال اولسه‌لر بونده شرط امام باطل اولمغله مصابلری تخمیس و باقیسی بالتمام آنلره ایصال قیلنورکه استحقاقلری شرط امامله حاصل دکل ایکن امامك قتال ایلین مسلمینی قتال ایلین مجاهدینه خلاف شرع اوزره شرط تشریکی باطل اولور امااهل حربدن بردارك اهلی ینه اهل حربدن اهل دار اخری ایله قصد قتال ایدوب لکن دار اسلامه دخول ایتمدکجه اول داره مجال دخوللری محال یاخود ممکن ایسه‌ده دار اسلامدن دخوللری ارهاب اعداده برکمال اولوب امام المسلمین نصف مصابلری مسلمینك ونصف آخری آنلرك اولمق شرطیله اذن ورخصت و برمکله کیدوب وصول غنائمله خوشحال اولسه‌لر کرکدرکه امام نصف مصابلرین مسلمین ایچون اخذ ونصف آخرین آنلر ایچون ابقاده استعجال ایلیه‌زیرا قوم مذکورین اهل حربدن دار اسلامه خارج اولمش برسریه اولملریله غنیمته استحقاقلری انجق شرطله متحقق اولوب اول بابده شرط امام معتبر اولمغله مشروطه مستحق اولوب زیاده یه مستحق اوله مزلر پس فرق مسئلتین مزبورتین بو ایکی مسئله ایله ظاهر اولور واکر کفار رومدن دار اسلامده بولنسان برحربی مستأمن دار اسلامده بلاامان دخول ایلمش برحربی ترکی یه ظفر بولسه علی قول جمیع الائمهٔ آندن برحصه ایله مظفر قیلنمز اما عند ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه ترکی مرقوم داریمزه واصل اولدقده فیء جماعت مسلمینده داخل اولمشدر حتی آنی برمسلم دار اسلامده اخذ ایلسه اکا سالم قیلنمایوب بیت مال المسلمینه وضعی لازم اولور پس آنی حربی اخذ ایلدکده حکم مشروح بطریق الاولی اظهر واجلی در واما عند محمد رحمه الله تعالی آنی برمسلم اخذ ایلدکده تخمیسی واجب اولمق روایتی اوزره البته غنیمت اولور واخذ مسلمده غنیمت اولدقده اخذ حربیده دخی غنیمت اولور وحربی ایچون استحقاق غنیمت اولمامغله ترکی مرقوم اول حربینك دار اسلامده ظفر بولدیغی رکاز ومعادنه برابر اولوب یدندن بالکلیه وجوب اخذی مقررکور بلور اما مسئلهٔ مفروضه‌ده مستأمن مرقوم بومثللو بلاامان داخل اولان حربیلری طلب وتجسس ایچون مأذون اولوب بعده اهل داریمزدن یاغیریدن بلاامان داخل اولان نیجه اهل حربی اخذ ایله صداقت نمون اولسه عند ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه ینه اکا هیچ حصه اعطا اولنمایوب همان یدندن اخذ و بیت المال القا اولنورکه اهل حرب مذکورین دار اسلامه داخلین اولدقلرنده حق جماعت مسلمین اولدقلری هویدادر لکن عند محمد رحمه الله تعالی مصابی تخمیس ومابقی اکا تسلیم اولنورکه مأخوذی غنیمت اولوب وحربی غنیمی اذن امامله اخذ ایلدکده آنده ثبوت حق ذکر وتقدیم اولنمشدر نظیری شول رکاز ومعدندرکه اکا اذن امامله ظفریاب اوله آنلر تخمیس اولنوب مابقی اکا سالم قیلندیغی کبی مانحن فیهده دخی قیلنمق لازم اولور واکر برمسلم حر یا عبد قن یا مکاتب یا عورت طرف امامدن طلب کنوز ومعادن ایدوب مصابی بلاخمس کندویه سالم اولمق اوزره مأذون اولوب طلبده سعی وکوششه مرهون وظفریاب مال کوناکون اولسه نظر اولنور اکر مصیب مرقوم یاخود مولاسی اغنیادن ایسه کرکدرکه امام آندن اخذ خمسده اهتمام واعتنا ایلیه زیرا مصابلری اولان رکاز ومعادن غنیمتدن اولوب خمس غنیمت حق فقرا ایکن امام ایچون ابطال حق فقرا جائز وسزا کوریلمز واکر محتاج ومدیون اولوب اخماس اربعه ایله غنی اولمیه جغی معین اولمغله امام المسلمین خمسی اکا تسلیمی مستحسن کورسه

بومعنی جائز واحسن کوریلور زیرا خمس حق فقرا ومصیب مزبور دخی فقرادن اولمغله حق مستحقنه واصل قیلندیغی بی مرادر وحکم مذکور اوزره دلیل حضرت علی رضی الله تعالی عنه‌دن نقل اولنان اثر جلیلدرکه مصیب رکاز اولان کمسنه یه ان وجدتها فی ارض خربة فالخمس لنا واربعة اخماسه لك یعنی بواموالی اکر صاحبسز اولان ارض خربه‌ده بولدی ایسك خمسی بزه واربعهٔ اخماسی سنکدر دیدیکدن صکره وسنتمهالك یعنی قریبا خمسی دخی اعطا ایله تمام اموالی سکا تسلیم ایده رز دیدی وقول مذکور انجق اول مصیبی مستحق صدقه کورمکدن صدور ایلمشدر اما طرف امامدن اذن مزبور برحربی مستأمن یاذمی حقنده ظهور ایتمش اولوب اول دخی سعی وکوشش برله ظفریاب مال موفور اولسه کرکدرکه خمسنی اخذ و باقیسنی آنده ابقا ایدوب فقیر ایسه دخی خمسی اکا اعطا ایلمیه زیرا خمسی الله تعالی نص قرآنله فقرا ایچون ایجاب ایتمش ایکن حق فقرانی زکوة کبی کفاره صرف ایلمك جائز وصواب اولماز واکر امام المسلمین اهل ذمتدن یاخود مستأمنین یاموادعین اولان اهل حربدن بر عسکر ترتیب وآنلری اهل حربدن قوم آخرین ایله قتال ایچون تسییر وتسریب ایدوب اوزرلرینه مسلمیندن نصب امیر وایچلرنده حکم مسلمینی اجرا ایله اکا امر وتقریر ایتمکله دارالحربه داخل ونیجه غنائمه واصل اولسه‌لر کرکدرکه تخمیس مصابلرین تقدیم و باقیسنی بینلرنده سهام خیل ورجاله اوزره تقسیم ایلیه زیرا ایچلرنده حکم اسلام ظاهر اولمغله اصابتلری علی وجه اعزاز الدین اولوب غنیمت اولدیغی باهردر واول بابده اهل ذمت عمدهٔ جیش اولوب مسلمینه تابع اولمامغله تقسیم غنیمتلری سهام خیل ورجاله اوزره واقع اولور کورمزمیسنکه اهل ذمت بغیر اذن الامام دارالحربه داخل اولسه‌لر ایچلرنده هیچ مسلم بولنماسه دخی تقسیم غنیمتلری انجق وجه مشروح اوزره حاصل اولور ومستأمنین دخی اذن امامله داخلین اولدقلرنده منزلهٔ اهل ذمتده نازلین اولورلر واکر صورت مفروضه‌ده آنلر ایله برابر مسلمیندن برجماعت مقاتلین دارالحربه داخلین اولوب مسلمین آنلره قصد اعطاء رضخله اسهام سهامدن امتناع آنلر بزلر دخی البته اخذ سهام ایده رز دیو اظهار نزاع ایلسه‌لر نظر اولنور اکر مسلمین بانفسهم اهل منعه اولمیوب آنلر اهل منعه اولمیوب مسلمین قتاللرنده آنلر ایله مستعین ایسه‌لر ده احواللرنده آنلردن مستغنین ایسه‌لر کرکدرکه مسلمینه سهام وآنلره رضخ اعطا وتعیین اولنه زیرا مسلمین اهل منعه اولدقلرنده اهل حرب واهل ذمت آنلره تابع اولملریله حقلرنده رضخدن غیری نسنه واسع کوریلمز واکر مسلمین اهل حرب کبی بانفسهم اهل منعه اولمیوب امتناعلری اجتماعلری ایله منتظم اولمش ایسه آنلر دخی غنیمتده شریك مساهم قیلنوب مسلمین ایله برابر سهام خیل ورجاله اوزره مقاسم اولورلر زیرا مال حکم غنیمتی انجق آنلر ایله اجتماعلرنده اکتساب ایدوب آنلر بولنماسه‌لر مسلمین اهل غزا اولوب متلصصین اوله جقلری بی ارتیابدر بوجهتله آنلر دخی حکم اهل غزایی حاوی اولملریله غنیمتده مسلمینله مساوی قیلنورلر لکن بوصورتده دخی هنوز دارالحربده بولنوب اقتسام غنائم ایتمشلر ایکن آنلره مسلمیندن برجیش مدد لاحق اولمغله مسلمین بانفسهم حکم اهل منعه یه ملتحق اولسه‌لر اولبابده مسلمین ایچون سهام وآنلر ایچون رضخ اعطاسی متحقق اولور زیرا دارالحربده لاحق اولان مدد اصلله معاداخل کیدر کورمزمیسنکه مدد غنیمتده اصلله شریك مداخلدر ومدد مذکور اصلله معاداخل اولوب مسلمین اهل منعه بولندقلرنده اهل حرب وذمت انجق رضخه نائل قیلندقلری کبی مانحن فیهده دخی انجق رضخه نائل قیلنورلر واکر مسلمین واهل ذمت وحربدن هرطائفه بانفسهم اهل منعه ایسه‌لر غنیمتلری بین الجمیع سهام خیل ورجاله اوزره تقسیم اولنور زیرا احد الفریقین ایچون آخر اوزره تفاضل بولنمایوب بری تابع و بری متبوع اولمامغله وجه مشروح اوزره تسهیم اولنور مترجم فقیر دیرکه بومحلده اصل کتاب مشتمل تکرار اولمقله علی وجه الانتقاد ترجمه‌سنده بذل اقتدار اولندی وفضلاء ذوی الابصاردن نیازعبد کثیر الاوزار اولدرکه قبل امعان الانظار ترجمه‌مزه مخالفت اصلله طعن وتشنیعه ابتدار ایتمیه‌لر واصل کتابده اهل حرب وذمت بانفسهم اهل منعه بولنوب مسلمین بانفسهم اهل منعه بولنمامق صورتی ترك واهمال اولنمشدر لکن مسلمین علی کل حال مستحق غنیمت اولملریله بوتقدیر اوزره دخی سهام خیل ورجاله اوزره تقسیم اولنمق عدیم الاشکال اولدیغندن قسم مذکوری ضبط وتحریردن اطلاق وارسال ایلمشدر انتهی کذلك اذن امامله داخل اولان سریه جمیعا عبیدقن یامکاتبین اولوب ظفریاب غنائم اولسه‌لر ینه غنیمتلرین بینلرنده سهام خیل ورجاله اوزره مقتسم اولورلر اما ایچلرنده بعض احرار دخی برابر بولنسه قریبا مسلمینله اهل حرب وذمتده ذکر اولنان تفصیل بونلرده دخی مقرر قیلنور زیرا عبید انجق اهل رضخ اولملریله منعهٔ مخصوصه ایله کسب امتیاز ایتمدکلرنده غنیمتده مساوات احرار ایله سرافراز اوله مزلر واکر مسلمین یااهل ذمتدن اهل منعه اولمیان عدد قلیل بغیراذن الامام دارالحربه دخول واخذ غنائمله

دار اسلامه عود وقفول ایلسه‌لر کرکدر که مصابلری بلا تخمیس آنلره موصول قیلنه زیرا قوم مذکورین
متلصصین اولوب علی وجه التلصص اخذ اولنان اموال غنیمت شرعیه‌ده ادخال اولنمامغله تخمیسنه مجال بولنماز
اما دخوللری اذن امام‌ایله حادث اولمش ایسه تخمیس مصابلرینه باعث اولور زیرا بو تقدیرده امام آنلری انجق
مصلحت اعزازدین ایچون ارسال ایتمکله امر امامله بعث اولنان منزلهٔ سریه‌ده انزال اولنملریله مصابلری علی وجه
اعزازالدین اصابت اولنمش اولوب حکم غنیمتده ادخال اولنور وغنیمتده وجوب تخمیس معلوم هر شریف وخسیسدر
واکر قوم مذکورین امامدن استیذان ایلدکلرنده امام آنلره نصف مصابلری مسلمینک ونصف آخری کندولرك اولمق
اوزره اذن ویروب آنلر دخی راضی اولدقلرندن صکره کیدوب نیل غنائمله کامران اولسه‌لر کرکدر که شرط امام
الغا اولنوب همان مصابلری تخمیس ومابقی آنلر ایچون ابقا اولنه‌لر زیرا اذن امام آنلری من جهة الحکم
اهل منعه قیلوب مصابلرین حکم غنیمتده ادخال ایلمشدر واهل منعه اولان جیش اوزره امامك شرط
مذکوری خلاف مقتضای شرع اولمغله ابطال اولندیغی کبی قوم مرقومین اوزره دخی ابطال اولنور
وشرط مذکور باطل اولدقده مصابلرنده حکم غنائم اجرا وبعد التخمیس مابقی غانمین ایچون ابقا اولنور
واکر امام قوم مرقومینه رخصتله دار الحربه کیدوب اخذ غنیمت ایدیکز جمیع مصابکز بلا تخمیس سزك اولسون
دیمکله تحریك غیرت ایدوب آنلر دخی کیدوب اصابت غنیمت ایتمش اولسه‌لر کرکدر که مصابلری بلا تخمیس
بینلرنده قسمت اولنه زیرا بغیر اذن الامام ذاهب اولدقلرنده جمیع مصابلری بلا تخمیس آنلره تخصیص اولنه‌جغی
ظاهر اولوب امامك اذن مرقومی دخی تخصیص مرقومی مقرر اولمغله حکم اذن لغو اولوب دخوللری
بلا اذن صادر کبی اولمشدر و بلا اذن دخوللرنده تخمیس مصابلری ممنوع اولدیغی کبی بو بابده دخی نامشروعدر
بنا برین که امام المسلمین دار الحربه ارسال ایلدیکی سریه‌یه خطابله سزدن بریکز دار الحربده رکاز ومعدنه
واصل وآندن نسنه اخذینه نائل اولورسه آنك اولسون دیو قطع جواب ایدوب ایچلرندن بریسی رکاز ومعدنه
ظفریاب اولسه بلا خمس اکا تسلیمی ایجاب اولنور اما امام المسلمین هرکیم دار اسلامده واصل رکاز ومعدن
اولورسه بلا خمس آنك اولسون دیو خطاب ایتمش اولوب برکسنه دخی ظفریاب اولسه اول بابده تخمیس
مصابی ایجاب اولنور فرق مسئلتین اولدر که رکاز ومعدن دار الحربده بولندقده مسلمین آنك اوزرینه فی الاصل
تحریك خیل ورکاب ایتمش اولمدقلرندن هنوز غنیمت اولوب حق فقرا اولان خمس هنوز آنده ایجاب اولنمامشدر
شمدی سریه کیدوب اول رکاز ومعدنی احراز ایله هنوز حکم غنیمتده داخل قیلمامشلر ایکن امامدن تنفیل
خمسی واقع اولمغله تنفیلی جائز وواسع کوریلور اما رکاز ومعدن دار اسلامده بولندقده مسلمین حین فتحده آنك
اوزرینه تحریك خیل ورکاب ایتمش اولدقلرندن غنیمت اولوب فقرا ایچون آنده خمس دخی ایجاب اولنمش اولور
وامامك خمسی بعد الوجوب اسقاطی تنفیل اولمیوب انجق حق فقرا اولان خمسی آخره ایصال وتحویل اولمغله
شرط امام تجویز وتکمیل اولنماز والله اعلم

باب من له من الامراء ان یقتل وان یقسم وان یجعل الارض ارض خراج وان یقبل الخراج وفی نسخة
وان یقتل الخوارج بدل قوله وان یقبل الخراج * یعنی امراء مسلمیندن قنقی امیر ایچون قتل اسرا وتقسیم غنائم
واراضی ارض خراج قیلمق ومشرکینك اداء جزیه وخراج اوزره طلب ذمتلرین قبول ومساعده قیلمق
یاخود وقت ظفرده خوارج مسلمینی قتل ایلمك جائز وقنقی امیر ایچون غیر جائز ایدوکی تفصیلنده بابٌ مهم التحصیلدر
مؤلف الکتاب امام منیع الجناب دیرکه خلیفهٔ مسلمین بر عسکر اوزره برکسنه‌یی تأمیر ودار الحربه بعث
وتسییر ایلدکده اول امیر واروب مشرکیندن برقومی اسلامه دعوت ایتمکله اول قوم قبول اسلامله دعوتنه اجابت
ایلسه‌لر جمله‌سی حر‌لری اوزره ابقا اولنوب نفوس واموال واراضی ورقبهلرینه تعرضدن تجنب واتقا اولنور
واراضیلری دخی ارض مهاجرین وانصار کبی ارض عشر اولمق اوزره آنلرده برقرار قیلنورلر زیرا مقتضای تأمیر
البته فعل امیر فعل ناصب الامیر کبی اولقدر وناصب الامیر اولان خلیفه آنلری اسلامه دعوت وآنلر دخی اجابت قیلمش
اولسه‌لر اول بابده جمله‌سی احرار واراضیلری ارض عشر قیلنمغه مبادرت اولندیغی کبی بونده دخی مبادرت اولنور
بونده معنای فقهی اولدر که ارضك خراجیه قیلنمسی انجق عنوة فتح اولنوب آنده حق غانمین ثابت اولدقدنصکره
بین الغانمین تقسیم اولنمیوب آندن حق مقاتله‌یی قطعله اصحابنه ابقا اولنمغله مشروطدر وشرط مرقوم تحقق
ایلدکده ارض البته خراجیه قیلنوب خراجی مقاتله‌یه ومصالح مسلمینه صرف اولنور اما بر ارضك اهلی طوعا
قبول اسلام ایدوب ارضلرنده حق مقاتله ثابت اولمدیغندن بدل حقلری اولان خراج دخی ثابت اولمامغله شرط

مطلب شرط کون الارض خراجیه

مرقوم منعدم اولدقده البته عشریه قیلنورلر واکر امیر اول قومی اسلامه دعوت ایلدکده اجابت ایتمیوب بعده
امیر آنلره قبول ذمتی عرض ایلدکده اکا اجابت ایلسه‌لر کرکدر که اول امیر طرف خلیفه‌دن عقد ذمتله مأمور
دکل ایسه ده ینه عقد ذمته مباشرت قیله زیرا خلیفه اکا امر حربی تفویض ایلدکده حربك اسباب وتوابع
ومتعلقاتنی دخی اکا توجیه وتفویض ایتمش اولور وعقد ذمت توابع حربدن عد اولنمق واجبدر که مشرکینله
قبول اسلاملری ایچون قتال اولندیغی کبی قبول ذمتلری ایچون قتاللری دخی لازم ولازبدر زیرا الله تعالی
تقاتلونهم او یسلمون یعنی مرتدینله تا قبول اسلام ایدنجیه‌دك قتال ایدرسز قول شریفنده قبول اسلاملری ایچون
قتاله امر اکید ایلدیکی کبی قاتلوا الذین لا یؤمنون بالله ولا بالیوم الآخر ولا یحرمون ما حرم الله ورسوله
ولا یدینون دین الحق من الذین اوتوا الکتاب حتی یعطوا الجزیة عن ید وهم صاغرون یعنی مشرکین اهل کتابله
جزیه‌لرین ید انقیاد ایله ذلیل وحقیر اولدقلری حالده ادا ایدنجیه‌دك قتال ایدیکز دیو قبول ذمتلری ایچون دخی
قتاله امر وتأکید ایلمشدر و بز دخی اسناد قوی الاستناد ایله روایت ایدرز که رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری برسریه‌یه بعث ایلدکلرنده اهل سریه‌یه اولا تقوی ایله وصیت ایدوب بعده مشرکینی
اسلامه دعوتله واسلامدن امتناع ایدرلرسه قبول ذمته دعوتله امر وفرمان ایدرلر ایدی پس اشبو براهین باهره‌دن
دعوت ذمت توابع حربدن اولوب عهدهٔ امیره مفوض ایدوکی ظاهر اولمشدر کذلك امیر عسکر وجوه عسکردن
بر قائدی بعث ایدوب اول دخی واروب مشرکیندن برقومی قبول ذمته دعوت وآنلر دخی اجابت ایلسه‌لر
اول قائد حکم مذکورده منزلهٔ امیر کبیرده اولمغله کرکدر که عقد ذمته مباشرت ایلیه زیرا امیر کبیر اول قائدی
اول قومله محاربه‌ده کندو مقامنه قائم قیلمشدر وعقد ذمت دخی توابع امر حربدندر وامیر کبیر اول قومی ذمته
دعوت وآنلر دخی اجابت ایتمش اولسه‌لر عقد ذمتلری معتبر اولدیغی کبی قائدنده دخی معتبردر واکر امیر عسکر
مشرکینله بهر سنه رقاب واراضیلری ایچون مسلمینه شیء معلوم اعطالری اوزره عقد صلح ایلسه بو صلحی قبول
جزیه واعطاء ذمتدن برنوع اولمغله جائز کوریلور زیرا اعطاء ذمت ایکی نوع اوزره‌در بری اولدر که
مشرکیندن غنی وفقیر ومتوسط اوزره مقدر اولان جزیهٔ معینه‌لرین ادالری اوزره مصالحه‌در وبری اولدر که
مصالحه‌مز بهر سنه ادا ایده‌جکلری مال مجمل مقدر اوزره واقع اولوب اول مالك بعضیسی نفسلری وبعضیسی
اراضیلری اوزره اعتبار اولنمقدر نته‌کیم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اهل نجران ایله بهر سنه ایکی
بیك حله ادا ایتملری اوزره مصالحه ایلدیلر کذلك اهل طی واهل شرحله دخی بو مثللو عقد مصالحه ایلدیلر
اما خلیفهٔ مسلمین امیر عسکری عقد صلح وذمتدن نهی صریح ایتمش ایسه بو صورتده امیرك عقدی تجویز وتصحیح
اولنماز بلکه اول بابده بو مثللو صلح واقطاع اراضی خلیفه‌یه موقوف اولوب خلیفه اکا راضی اولمق لازمدر زیرا امیر
صلح واقطاعه مأذون اولمق اوزره انجق طریق دلالتله استدلال اولنمغله خلیفه‌دن نهی صریح وارد اولدقده
حکم استدلال طریق دلالتدن طریق تصریحه انتقال ایدر مکر که بو صورتده دخی امیر عقد صلح واقطاعه
ایتدبعده کیفیتی جانب خلیفه‌یه عرض وانها ایلیه بو تقدیر اوزره خلیفه عقد مزبوره اظهار رضا ایدرسه تنفیذ
وامضا اولنور اما اظهار رضا ایتمیوب وجه آخر اوزره عقد ایله حکم وقضا ایدرسه نظر اولنور اکر مشرکین
قضاء خلیفه‌یی قبول ایدرلرسه فبها ونعمت واکر قبول ایتمزلرسه کرکدر که امیر ابلاغ مأمنلرینه همت ایدوب
بعد الابلاغ اسلامی وقضاء خلیفه اوزره ذمتی قبول ایتمزلرسه قتاللرینه عزیمت ایلیه زیرا امیردن سبقت ایلین
عقد معاهده شرعا منتظم اولمامش ایسه ده امان مشرکینی مستلزم اولمشدر بو بله ایکن قضاء خلیفه‌یه
عدم رضالرنده قبل ابلاغ المأمن قتاللرینه ابتدار عز نقض عهد وابطال امان ایدوکی بدیداردر بوندن صکره
مسلمین اول قومله قتال ایدوب نفوس واراضیلرینه ظفریاب اولسه‌لر کرکدر که اول بابده امر خلیفه وارد اولمدقجه
مسلمیندن فرد واحد اول غنائمدن برشیئه تعرضه شتاب ایلمیه بلکه خلیفه دیلرسه خمسنی مساکین وایتام ایچون
اخذ وباقیسنی بین الغانمین تقسیم ایدوب دیلرسه اهالیسنی رقاب واراضیلرندن اداء جزیه وخراج اوزره
احرار قیلوب اوزرلرینه من ایلمکی تصمیم ایلیه زیرا ولایت امیر البته عسکری اوزره مقصور اولوب جماعت
مسلمین اوزره ولایتدن مهجور در حال آنکه قسمتده ومنده حق جماعت مسلمین متیقندر که غنائم مزبوره
بین الغانمین تقسیم اولندقده اراضیلری عشریه قیلنور که عشر الی یوم القیام حق فقرا در ومن اولندقده
اراضیلری خراجیه قیلنور که خراج الی یوم القیام مقاتله ومصالح مسلمینه صرف اولنه‌جغی بی مرادر بو جهتله
قسمتده ومنده جماعت مسلمین اوزره وقوع تصرف درکاردر وتصرف مذکور امیره مفوض اولمیوب خاصهٔ

خلیفه ایدوکی آشکاردر کذلك خلیفه نك غیر امراء کبارندن هر قنقی امیر اهل حرب اوزره استیلا ایله اخذ اسیر ایلدکده
مقاتلرین قتل ایلمك تجویز وتقریر اولنماز زیرا قتلی ابطال حق غانمینی متضمن اوله جغندن نوع من المن ایدوکی
واضح وبیان مشروح اوزره قبل استطلاع رأی الخلیفة من ایلمك برکیمسنه ایچون جائز اولمدیغندن بونك
دخی عدم جوازی متضحدر وهم قتل اسرا قسمت غنائمه عدیل اولمغله قسمت غنائم خلیفه نك غیری
برکیمسنه دن تصحیح وتعدیل اولنمادیغی کبی قتل اسرا دخی تصحیح وتعدیل اولنماز بشرط آنکه امیر اول
اسرادن مسلمین اوزره خوفه ذاهب اولمیه زیرا آنلردن مسلمین اوزره خوفه ذاهب اولوب یاخود مسلمین اوزره
جیش مشرکین کلوب اسرا دخی مشرکینه معین اولملری احتمال غالب اولدقده بغیر اذن الخلیفة رجال
اسرایی قتل ایلمك حق امیرده جائز ومناسب کوریلورکه وقت مرقومده قتللری حکم محاربه ده منطوی اولمغله
حالت مزبوره ده قتللری حالت حربده قتللری ایله مستویدر نظیری حق خوارجده واقع اولان قولیمزدرکه
اخذ واسر یاخود طعن وجرح اولنان خارجی مأمون الغائله اولدقده امیر اهل عدل ایچون قتلنه رخصت
اولمیوب مأمون الغائله اولمیوب بنه کندو فئه سنه متحیز یاخود خوارجدن فئه اخرایه متجاوز اوله جغندن
احتراز اولنورسه قتل مجروحه مسارعت واعدام مأسوره مبادرت اولنور پس ما نحن فیه ده دخی آنك کبیدر
واکر خلیفه برکیمسنه یی امیر ایدوب عسکر ایله دار الحربه تسییر ایلدکده اول امیر واروب دار الحربده رجال
ونسا واموال اوزره ظهور واستیلایه مظهر اولوب انجق دار اوزره استیلاسی میسر اولمسه بو صورتده اذن
خلیفه یه منتظر اولمیوب همان خمسنی فقرا ایچون اخراج وار بعة اخماسنی بین الغانمین تقسیم ایلمك جائز ومتقرر
اولور زیرا دار اوزره استیلاسی واقع اولمدیغندن خلیفه حقنده دخی مالی اصحابنه رد ایله من ایلمك ممتنع وتخمیس
وتقسیمدن غیری احتمال آخر مرتفع اولمشدر واخماس اربعه ده مقاتله دن غیریلرك حقی اولمیوب حق اصحاب
خمس دخی حق مقاتله یه تابع اولمغله امیرك عسکر اوزره ولایتی اصحاب خمس اوزره دخی ولایتی مستتبع اولور
بو جهتله امیرك تصرف سابقی انجق تحت ولایتنده داخل اولان اموره لاحق اولمغله جواز وصحتی متحقق اولور
اما دار اوزره استیلاسی بشقه درکه آنده خلیفه ایچون حق من اولوب منده دخی حق جماعت مسلمین متیقن اولمغله
امیرك تصرف سابقی کندو عسکرندن جماعت مسلمینه متجاوز اولدیغندن بر وجهله جائز کوریلمز واکر خلیفه
اول امیری قسمتدن نهی صریح ایتمش ایسه بو تقدیر اوزره قسمتی قطعا تجویز وتصحیح اولنماز زیرا اذن مرقوم
انجق بطریق الدلالة قائم ایکن نهی منصوصه مقاوم اوله مز واکر خلیفه برکمسنه یی عسکر اوزره امیر
وآخر کمسنه یی دخی قسمت غنائم اوزره تأمیر ایلسه امر قسمت امیر قسمت اوزره مقرر اولوب امیر عسکردن
معتبر اولمازکه خلیفه امیر عسکری قسمتدن نهی ایلدکده نهیی مؤثر اولدیغی کبی آخره تفویضی دخی مقبول ومتقرردر
نکته سی اولدرکه امر قسمت حفظ وامانته وامر جهاد جرأت وشجاعته موقوف اولمغله خلیفه بو ایکی امری
تفریق ایدوب امر قسمتی حفظ مغانمه قادر وحساب وکتابده ماهر برکمسنه یه وامر جهادی جرأت وشجاعتده
بهادر ورأی وتدبیرده افرانی نادر برکمسنه یه تفویض قلمق مناسب ایدوکی ظاهر ومکشوفدر مکرکه
خلیفه امیر عسکری قسمتده امیر قسمته تشریك ایدرسه اولبابده قسمت انجق ایکیسینك
اتفاقلری ایله قائم اولورکه خلیفه برینی امر حربه تخصیص وایکیسنی امر قسمتده تعمیم ایتمش اولمغله
هر بابده رعایت تفویضی لازم اولور واکر امیر قسمت قبل القسمة بیع غنائمی مناسب کورسه بیعی جائز
وسزاوار اولورکه کاهیجه تعدیل اقسام متعذر وقسمت اعیان غیر متیسر اولوب بعد البیع تقسیم اثمانی متعین
ومتقرر اولمغله بیع غنائم توابع قسمتدن اعتبار اولنوب علی الاطلاق تفویض قسمت اولنان امیره بیع مغانم
دخی تفویض اولنمش اولمقدرکار درنته کیم علی الاجمال امر حرب تفویض اولنان امیره حربك اسباب وتوابعی
دخی تفویض اولنمش اوله جغی آشکاردر واکر امر قسمت امیر عسکره مفوض اولوب امیر دخی مقاتلهٔ مشرکینی
بعد الاسر تقسیم ایتمیوب قتللری مسلمینه انفع اولمغله قتللرین استصواب ایلسه بو صورتده قتللری کرك
دار الحربده وکرك دار اسلامه خروجلرندن صکره صواب کوریلورکه بیع وقسمتله تصرفده رخصتیاب
اولدیغی کبی قتللرنده دخی رخصتیابدر اما اسرایی خلیفه یه ایصالدن صکره امیر قتل اسرادن ممنوعدرکه
امارتی خلیفه دن مفارقتله موقت اولمغله خلیفه یه اتصالله نهایت بولدقدن صکره تصرفی مشروع اولماز
نظیری اولدرکه امیر عسکر دار الحربده برسریه بعث ایلدکده امیر سریه امیر عسکردن مفارق اولدقجه
سریه سنده تصرفی صحیح ایکن عودتله امیر عسکره متصل اولدقده صکره تصرفی تصحیح اولنماز کذلك

وکیل بالشرا دخی مشتراسی یدنده بولندقجه عیبله رده مالك ایکن موکلنه تسلیمدن صکره وکالتی رسیدهٔ تمام
اولمغله رده متملك اولماز وما نحن فیه دخی بویله در واکر امر قسمت امیر عسکره مفوض دکل ایسه امیر قسمت
ایچون قتل مقاتله غیر مشروعدرکه قتل امر قتالدن اولوب امیر قسمته تفویض اولنمامغله مباشرت قتالدن
ممنوعدر واکر امر قسمت امیر عسکره مفوض دکل ایکن مسلمین بعض غنائمه نائل وبعض مقاتلهٔ مشرکینی
اسره دخی واصل اولدقلرنده امیر عسکر اول اسرایی قتله مائل اولسه نظر اولنور اکر مسلمین هنوز قتاله
مشغول ایسه لر امیر ایچون قتل اسرا سزاواردرکه قتال اعدا عهدهٔ امیره مفوض اولوب حالت مزبوره ده
قتل اسرا قتالدن عد اولنه دیغی بدیداردر واکر اعدا منهزمین اولوب اسرا ایادی مسلمینده سالمین اولشلر
ایسه بنه نظر اولنور اکر مسلمین هجوم اسرادن یاخود اوزرلرینه جیش مشرکین کلوب اسرا دخی آنلره معین
اولمقدن خوفه ذاهب اولورلرسه بنه قتللری جائز ومناسب کوریلورکه محاربهٔ اعدا برقرار اولدقجه حکم قتال
دخی برقرار وحالت قتالده قتل اعدا جائز اولدیغی کبی ما نحن فیهده دخی جوازی آشکاردر واکر مسلمین
اسرادن بر وجهله خوفه ذاهب اولمازلرسه امیر ایچون قتللری قطعا غیر مشروعدرکه اسراء مزبورینك
مسلمین اولوب امیر قسمت ایچون حق قسمتلری ثابت اولدقدن صکره امیر عسکر قتللرندن ممنوع اولور
بویله ایکن قتللرینه اقدام ایتمش اولسه اوزرینه هیچ نسنه الزام اولنمازکه اسراء مرقومین هنوز حربی یی امان
اولملریله امیرك غیری برکیمسنه آنلری قتل ایلدکده قتلی برشیئی موجب دکل ایکن امیر قتل ایلدکده بطریق
الاولی مستوجب دکلدر غایة ما فی الباب قتلله کنهکار اوله جغی معلوم اولی الالبابدر اما صورت مفروضه ده
قسمت دخی امیر عسکره تفویض اولنمش اولسه امیر ایچون قتللری جائزدرکه امر قسمتده مدبر آخر بولنمامغله
قتل اسرا خلیفه ایچون جائز اولدیغی کبی امیر ایچون دخی جوازی ظاهر ومتمیزدر مرویدرکه عمر بن
عبدالعزیز رحمه الله تعالی یه بعض اسراء مشرکین کتوردیلر اول دخی جمله سندن قتلی عفو ایدوب انجق
ایچلرندن بریسی مسلمیندن چوق کیمسنه یی قتل ایلدیکین اخبار ایتملریله آنی قتل ایلدی پس خلیفه ایچون
بو مثللو قتل وابقا صحیح اولدیغی کبی امیر ایچون دخی تصحیح اولنور واکر ثغور اسلامیه دن برسرحدك والیسی
دار الحربه برسریه ارسال ایدوب اهل سریه بعض مقاتلهٔ اهل حربی اخذ وغنائم سائره ایله دار اسلامه
ایصال ایلسه لر دار اسلامه وصوللرندن صکره امیر سریه ایچون قسمت غنائمده مجال اولمازکه امارتی مفارقت
امیر سرحد ایله موقت اولمغله بعد المواصلة رسیدهٔ نهایت اولوب غنائمده تصرفی محال اولمشدر نظیری
شول قریباذکر اولنان امیر عسکردرکه آنی خلیفه دار الحربه بعث ایتمش اوله واولبابده امیر سرحد دیلرسه
اسراء مزبورینی قتل وغنائم سائره یی تقسیم ایدوب دیلرسه ترك قتلله تقسیمنی جمله یه تعمیم ایدر لکن صورت
مفروضه ده امیر سرحد امیر سریه یی قسمتدن نهی ایتمش اولوب امیر سریه دخی دار الحربده تقسیم مصالحی
رأی وتصمیم وخمسنی افراز ایله ماعدایی تقسیم ایلسه بو صنعی تجویز وتسلیم اولنور زیرا دار الحربده بولندقجه
ولایتی برقرار اولوب مصابلرنده سریه سندن غیری برکیمسنه حصه دار اولمامغله تقسیمی جائز وسزاواردر
بو تقدیر اوزره دار اسلامه خروجلرندن اقدم قتل اسرایی احسن کوریرسه قتللری جائز ومستحسن اولور
زیرا قسمت اکا منوط اولمغله قتل دخی اکا مربوط اولمشدر اما امیر سرحد آنی قسمتدن نهی صریح ایلدکده
تقسیمی صحیح اولمدیغی کبی اسراء مزبورینك برفردی قتلی دخی صحیح اولمازکه امر امیر سرحددن تجاوزی
تصحیح اولنماز مکر وجه مشروح اوزره اسرادن خوفه ذاهب اوله اولبابده حالت محاربه کبی قتللری جائز ومناسب
کوریلور واکر خلیفه برکیمسنه یی تأمیر وبر عسکر ایله دار الحربه تسییر ایلدکده امیر مرقوم دار الحربده برسریه
ترتیب وآنلری بلا تنفیل برجانبه ارسال ایدوب آنلر دخی بعض غنائمه ظفریاب استحصال اولسه لر اول غنائمی
اصل عسکره ایصال ایتمدین امیر سریه ایچون آندن برشیئی تقسیمه مجال شرعی محال اولورزیرا اصل عسکر سریه نك
ملجأ وپناهی اولوب مصابلرنده شرکتلری ظاهر وامیر سریه نك ولایتی سریه اوزره مقصور وعسکر اوزره
ولایتندن قاصر ایکن تقسیم مذکوری ولایتندن خارج اولان حق عسکری ابطاله مؤدی اولمغله بطلانی
باهردر اما دار اسلامدن داخل اولان سریه بشقه درکه مصابلرنده سریه دن غیریلرك شرکتی اولمیوب تصرف
امیرلری ولایتنده داخل اولان سریه سنه مقصور واجانبه غیر ساری اولمغله دار الحربده قسمت مصابلری
نهج شرعی اوزره جاری اولور لکن مسئلهٔ اولاده امیر عسکر امیر سریه یه مصابلرین بیع وسریه سنه تقسیمله
امر ایدوب اول دخی بیع وتقسیم ایتمش اولسه بو صنعی تجویز وتتمیم اولنوب اول قسمتله مصابلرنده ابطال

نصب عسكر تصميم اولنور نكتسه سى اولدركه امير عسكر اكا بيع وقسمتله امر ايلدكده مصابلرين
سريه يه تخصيص وآندن ابطال حق عسكرى تنصيص ايتمش اولور وامير عسكرك بو فعلى اكرچه
عند نفسندن برامر جعليدر لكن مسئلهٔ مجتهد فيهاده واقع اولمغله جائز وواسع كوريلورز يرا حضرت عمر
رضى الله تعالى عنهك الغنيمة لمن شهد الوقعة قولى بحسب الظاهر غنائمى محاربه ده حاضر بولنانلره
حاصر اولمغله مصاب سريه يى سريه اوزره منحصر قيلمشدر وامير عسكرك امير سريه يه قسمتله امر وتنبيهى
بو اثر معتبر ايله تأويل وتوجيه اولنور وامر امير بو مثللو فصل مجتهد فيهده مصادف اولدقده نافذ اولوب
اول وجهله تحت ولايتنده بولنان اهل عسكرك حق مصاب سريه دن منقطع اولمغله امير سريه نك تقسيمى
جائز ومتسع كوريلور واكر امير عسكر دار الحربده جوانب مختلفه يه سراياى متعدده بعث وتسبيل واول سرايادن
برينه من اصاب رأسا فهوله ديمكله هرفرده اخذ ايلديكى اسيرى تنفيل وبرينه لكم الربع بعد الخمس مما اصبتم
ديمكله مصابلرندن بعد الخمس باقينك ربعنى تنفيل وبرينه من اصاب منكم رأسا فله نصفه ديمكله هرفرده
اخذ ايلديكى اسيرك نصفنى تنفيل ايلسه بوصورتده امراء سرايادن هيچ برى اسرادن هيچ برينى قتل
وتنكيل ايلمك تجويز وتكميل اولنماز زيرا مصابلرنده تنفيل بوغيكن امير سريه ايچون قتل اسير صحيح اولمدقده
بو مثللو تنفيل وارايكن عدم صحتى بطريق الاولى ظاهر وصريحدر كذلك سراياى مزبوره اصل عسكره
داخل اولدقلرندن صكره امير عسكر دخى اسرادن برفردى قتله مداخل اوله مزكه اهل سريه نك مصابلرنده
نفللرى نفس اصابتله ثابت اولوب نفل مزبور بلاشركة الغير حق خاصلرى اولمقده غنيمتده بعد القسمة
ثابت اولان حق غانمين ايله مصحال اولمغله امير عسكر ايچون بعد القسمة اسرادن برفردى قتل ايلمك محال اولديغى كبى
بونده دخى محال اولمشدر مكر اسرادن قريبا ذكر اولنان وجهله مسلمين اوزره خوفه ذاهب اوله اولبابده قتللرى
مسلمين ايچون نظر ومصلحتى متضمن اولمغله جائز ومناسب كوريلور واكر خليفه مسلميندن برعسكرى ترتيب
واوزرلرينه بركسنه يى تأمير ايله دار الحربه تسيير وتسريب ايلدكده عسكر مزبور دار الحربده امعان سير وحركت ايله
مداين مشركيندن قنى چوق مدينه يى وارلرنده ترك بده رك سرعت و بلادلرندن بربلده يه عم افراز وصلت اولوب
اول بلده اهلنى اسلامه دعوت وآنلر دخى قبوله اجابت ايلسه لر كركدركه مسلمين آنلرك اسلاملرين قبوله
مبادرت ايده لر زيرا مشركينله قتالمز انجق اسلاملرى ايچوندر قال الله تعالى تقاتلونهم او يسلمون ومشركين
قبول اسلام ايتدكلرنده اسلاملرين قبول ايلمك مسلمين اوزره واجبدر بوندن صكره امير عسكر دبلرسه اول قومى
دارلرنده ترك واهمال ايدوب اوزرلرينه احكام اسلامى اجرا ايچون مسلميندن بركسنه يى تأمير واستعمال ايدركه
بلدهٔ مرقومه دار اسلام اولمغله ايچلرنده اجراء احكام مسلمين ايچون برامير اولمق لازمهٔ حالدندر بوصورتده
قوم مرقومين بعدما جوع العسكر ووارلرنده بولنان اهل حربله مقاومته قادر دكللر ايكن دار اسلامه انتقالدن
دخى نكول ايلسه لر كركدركه امير آنلرى تفسلرى حقلرنده اختيار ايلدكلرى حالله ترك ايدوب دار اسلامه
نقل اوزره جبر ايله مشغول اولميه زيرا آنلر نفسلرى حقلرنده اساءت اختيار ايتملر ايله كركدركه امير دخى آنلرى
سوء اختيارلرى اوزره ترك ايتمكى اختيار ايدوب آنلر مثللو مدينهٔ مسلمينده بولنان احرار مسلمينى دارلرندن
تحول اوزره اجبار ايلميه لكن بوصورتده عسكرده بولنان مسلميندن برفردى رضاسى بوغيكن ايچلرنده
ترك وابقا ايلمزكه برمسلمى بلارضا معرض تلفده ترك وابقا حرام واجب الانقادر واكر قوم مرقومين دعوت اسلامه
اجابت ايتميوب انجق اعطاء جزيه يه اطاعت ايتدكلرندن صكره دار اسلامه تحوله رغبت ايتميوب همان
دارلرندن منفك اولمامق اوزره طلب ذمت ايلسه لر نظر اولنور اكر ايچلرنده مسلمين اقامت ايتدكلرنده
اهل حربله مقاومته قادر وآنلردن امتناعه مقتدر اولورلرسه كركدركه امير آنلرى اعطاء ذمتله تبشير وايچلرنده
اجراء حكم اسلام ايچون بركسنه يى اوزرلرينه تأمير واول امير ايله برابر اول قوتله اجراء حكم مسلمين اوزره
اقامته قادر واهل حربله مقاومته قادر اوله جق مقدارى عسكر مسلمينى دخى وضع وتقرير ايليه زيرا ذمت مشركينى
قبول ايلمك مسلمين اوزره واجبدر قال الله تعالى حتى يعطوا الجزية وقوم مرقومينك صنع مرقوملرى
طلب ذمتدركه امام اول طلب اوزره ايچلرنده حكم اسلامى اجرا ايده جكدر واجراء حكم اسلامله آنلر اهل ذمت
ومدينه لرى مدينهٔ اسلام اوله جقدر پس بو مثللو مطلبلرينه مساعده واجبدر واكر ايچلرنده مسلمين اقامت
ايتدكلرنده اهل حربله مقاومته قادر واول قوتله اجراء حكم مسلمين اوزره اقامته مقتدر اولمازلرسه كركدركه
آنلر عيالاريله دار اسلامه انتقال ايتمدكجه امير قبول ذمتلرنده استعجال ايلمه زيرا دار شرك دار اسلام اولمق انجق ايچنده

اجراء حكم اسلامله ممكن اولور واهل شرك اهل ذمت اولمق انجق اوزرلرينه اجراء حكم مسلمينله متبين اولور
وفرض مذكور اوزره امير مدينهٔ مرقومه ده قوم مرقومين اوزره اجراء حكم مسلميندن عاجز اولدقده اول قومك
طلب ذمتى طلب موادعه منزلنده نازل قيلنور واهل حرب مسلميندن رجاء موادعه ايتدكلرنده مسلمينه
نفع ظاهرى بولنمادقجه مساعده لرى واجب اولمديغى كبى قوم مرقومينك طلب ذمتلرينه دخى مساعده
واجب اولماز اما قبول اسلاملرى بشقه دركه اسلاملرى عدم قبول امامله دخى صحيح اولديغندن حين اسلاملرنده
مسلمين اولدقلرى ثابت اولوب بعد الاسلام آنلره تعرض امير حرام اولمغله همان ممكن ايسه ايچلرنده اجراء
احكام اسلام ايچون بعض مسلمينى استخلافه اقدام وممكن دكل ايسه حاللرى اوزره تركله اول موضعدن
قيام ايدر زيرا اهل نجران واهل يمامه قبول اسلام ايتدكلرنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلريله
بينلرنده مشركيندن اقوام كثيره وار ايكن آنلرى حاللرى اوزره برقرار ايلديلر واكر قوم مرقومين دار اسلامه
انتقاله اجابت ايدرلرسه مسلمين ايچون اول قوم اوزره غلبه لرى محزوم ايسه ده اوزرلرينه استيلا ده رخصت
ويرلمز زيرا هنوز ممتنعين اولوب فئ مسلمين اولمامشلر ايكن دار اسلامه انتقاله ذمتلرين قبول واوزرلرندن
كف يد واجب اولور واكر صورت سابقه ده قوم مرقومين دارلرندن منفك اولمامق اوزره طلب ذمت ايدوب
ايچلرينه وضع اولنه جق مسلمين دخى بانفسهم وارلرنده بولنان اهل حربله مقاومته قادر اولميوب انجق اهل
مدينه برلرسه ذمت اولورز وايچيمزده استخلاف اولنان مسلمينله معا اهل حربله قتال ايده رز ديو معاهده ايلسه لر
كركدركه امير آنلرك بو مطلبلرينه دخى مساعده ايليه زيرا قوم مرقومين اهل ذمت ايسه لر دخى كفار اولوب
غدر ايله مسلمينى قتللرندن تحرز واتقا اولنمغله مساعدهٔ مراملرنده اول مسلمينى مهلكه يه القا وارد وهم
فرض مذكور اوزره مسلمين آنلرده رضالرى بولنمادقجه اجراء احكامه قادر اولميوب اجراء احكام مسلمين
بحسب المعنى انجق اهل ذمتدن صادر اوله جقدر حال آنكه اجراء احكام مسلمين انجق ايادى مسلميندن
جارى اولمق مقتضاى شرع مبيندر واكر اهل ردتدن برجماعت كندو امورلرنده فكر وتأمل ايچون مسلمينله
موادعه يه طالب اولسه لر مساعدهٔ مراملرى جائز ومناسب كوريلور زيرا حضرت عمر رضى الله تعالى عنه
بعض عامللرينك قتل مرتدده استعجالنى انكار ايدوب هلا حبستموه فى بيت وطينتم عليه بابا واستتبتموه ثلثة ايام
قولى ايله توبيخ بسيار ومرتدى برخانه ده حبس وبابى اوزرينه سد ايدوب اوچ كون اكا عرض اسلام وتلقين توبه
ايلمك لازم ايدوكنى اشعار ايلمشدر وحكم مذكور مرتد واحدده ثابت اولدقده جماعت مرتدينده دخى متثبت
اولور ومسلميندن اولوب طاعت امامدن خروج ايلين خوارج ياخود عن اصل طاعت امامده داخل اولميان
طوائف مثللو اهل بغى دخى امورلرنده فكر وتأمل ايچون اهل عدل ايله موادعه يه طالب اولسه لر بونلر ايله دخى
موادعه جائز ومستحسن بلكه بونلر مسلمين اولملريله موادعه لرى موادعهٔ مرتديندن اولى واحسندر لكن اهل بغيله
موادعه ده اخذ خراج ايلمك اهل عدله جائز وسزا دكلدركه آنلر مسلمين ايكن شبيه جزيه اولان خراجى آنلردن
اخذ ايلمك ناروادر بويله ايكن اخذ ايدرلرسه كركدركه مأخوذلرين حفظ ايدوب بعد التوبه آنلره رد وتسليم
ايده لركه مال اهل بغى اصلا غنيمت اولمامغله اصحابنه ردى تصميم اولنور كورمزميسنكه حضرت على بن
ابى طالب رضى الله تعالى عنه اهل بغيك مالليرين كبلرينك صو ايچوب طعام يه جكى قابلرينه وارنجيه دك
اوزرلرينه رد وتسليم ايلدى حتى اهل بغى محاربه ده قتل اولنسه لر كركدركه ماللرى وارثلرينه رد اولنه وصاحبى
ياخود وارثى معلوم اولماز ايسه كركدركه ماللرى يد امامده لقطه منزلنده حفظ اولنه وموادعه دن صكره
اهل بغى توبه ورجوع ايتميوب اهل عدلدن بركسنه دخى آنلردن اخذ اولنان بعض اموالى استهلاك ايلسه اكا
تضمين اولنور زيرا آنلر موادعين اولملريله ماللرى داخل امان مسلميندر وكفار موادعينك ماللرين برمسلم استهلاك
ايلدكده اكا تضمين اولنور ايكن مسلمين موادعينده تضمين بطريق الاولى ظاهر ومستبيندر اما اهل بغى موادعين
اولميوب اهل عدلدن بركسنه ماللرندن اخذ وانتهاب ايتمش اولسه اكرچه بونده دخى بعد سكون الحرب اصحابنه
رد وتسليمه شتاب اولنور اما استهلاك ايتمش ايسه نظر اولنور اكر استهلاكى قبل سكون الحرب ايسه ضامن
اولماز كه اول حينده استهلاك نفسى ضمانى متضمن اولمديغى كبى استهلاك مالى دخى متضمن اولماز واكر استهلاكى
سكون حربله تفرق وتوبه لرندن صكره ايسه صاحبنه ياخود وارثنه ضامن اولوركه حين استهلاكده مال مسلم
غير محارب اولمغله سائر مسلمينك اموالرى كبى وجوب ضمانى متعين اولور ولو ان امير جند من المسلمين افتتحوا
حصنا من حصون المشركين من اهل العدل وكان فى ذلك الحصن مطمورة فيها قوم يقاتلون فاسلموا مترجم

فقیر دیرکه عبارهٔ مذکوره عندیمزده بولنان نسخ مصححه ده اشبو سیاقت مسطوره اوزره در لکن اصل کتابه
نظر اولنسه لفظ امیر مقحم ایدوکی ظاهر ولفظ من اهل العدل دخی قید مشرکین قیلمق فاسد وقید مسلمین
قیلمق حشو مفسد اولمغله من اهل الحرب موقعنده سهو ناسخ ایدوکی باهردر انتهی یعنی مسلمیندن بر عسکر
حصون اهل حربدن بر حصنی فتح وتسخیر ایدوب انجق اول حصنده زیرزمینده واقع مطموره ده مشرکیندن
بر قوم مقاتلین وار ایکن انلر قبول اسلامله سعادتپذیر اولسه لر نظر اولنور اکر مسلمین اول قومه دخی قاهرین
اولمشلر ایسه آنلر دخی فیء اولملریله تخمیس اولنوب مابقی قسمت غانمین قیلنور زیرا مقهورین وغیر ممتنعین
اولملریله اسلاملرندن اقدم ایادی مسلمینده حاصلین اولمشلردر واسلاملری مانع قتل ایسه ده مانع استرقاق
اولمامغله اوزرلرنده حق مسلمین باقی اولدیغندن غنیمتده داخلین اولورلر واکر مسلمین اول قومه قاهرین اولمیوب
مطموره ده ممتنعین اولملریله آنلره ظفر مأمول ومنتظر ایسه ده محتاج قتال ایدوکی مقرر ایکن قبول اسلام ایتمشلر ایسه
آنلر احرار قیلنوب من کل الوجوه سلامتله اکرام اولنورلر زیرا بو صورتنده اسلاملری ایادی مسلمینده حصوللرندن
اقدم واقع اولمغله استرقاقلرینه دخی مانع اولور نظیری شول اهل حصندرکه محصورین وممتنعین ایکن دین
اسلامی قبول ایدهلر آنلر حزبنله سلامته موصول اولدقلری کبی بونلر دخی موصول اولورلر کذلك بر مطموره ده
بولنان مشرکین مسلمیندن رجاء ذمتله داراسلامه معا خارج اولملرینه طالب اولسه لر آنلر دخی مقهورین وغیر
ممتنعین ایسه لر آنلره اعطاء ذمت جائز ومناسب کورلمز زیرا آنلر ایادی مسلمینده حاصل وحکم سبی واسرده
داخل اولمشلردر وبو مثللولر دخول ذمته نائل اولهمز بلکه مسلمین دیلرلرسه آنلری فیئه ادخالله اقتسام
ودیلرلرسه سبی ذراری وقتل مقاتلهلرینه اقتحام ایدرلر اما ممتنعین وغیر مقهورین ایسه لر آنلره ظفر مأمول
ومنتظر ایسه ده کرکدر که رجالرینه مساعده برله احرار ذمتده درجله مسرورین قیلنهلر زیرا ذمت احکام دنیاده
خلف اسلام اولمغله قبل الاستغنام رجاء ذمت ایدنلر نائل مرام قیلنورلر مؤلف دقیق التدبیر نور الله تعالی قبره
بابهر التنویر دیرکه عسکر مسلمین مداین اهل حربدن بر مدینه یی محاصره ایدوب اهل مدینه دن بعضیلری
قبول اسلامه مائل وبعضیلری دخی دارلرندن منفك اولمامق اوزره دخول ذمته قائل اولسه لر نظر اولنور اکر
مسلمین ایچون اول مدینه ده اهل حربله مقاومته قادر واحکام اسلامی اجرایه مقتدر اسکان مسلمینه قدرت وار ایسه
کرکدرکه امیر عسکر مساعدهٔ مراملرینه ابتدار ایلیه زیرا اجراء احکام مسلمینله داری داراسلام قیلمق ممکن اولمغله
امیر اول داری داراسلام قیلوب اهل ذمتی آنده متمکن ایدر واکر اول قدرت یوغیسه کرکدرکه طالب ذمت اولنلر
داراسلامه انتقال ایتدکجه قبول ذمتلرینه اقبال ایلیه زیرا بیان مشروح اوزره معنای مذکور طلب ذمت
اولمیوب انجق طلب موادعه اولمغله مسلمین اوزره مساعدهٔ مراملری ایجاب والزام اولنمز اما آنلردن
قبول اسلام ایلینلر البته احرار قیلنوب اقامت دارلرندن منعله اضرار اولنمازلر که مسلم کندو دارندن داراخرایه
تحول اوزره اجبار اولنماز بو صورتده اول قومدن قبول اسلام ایلینلر بر زمله مسلمیندن بر جماعتی ابقا ایدیکز
اهل حرب اوزره بزه قوت اولهلر دیو استرحام ایدرلرسه کرکدرکه امام اولبابده دقت نظر ده اهتمام ایلیه
اکر ابقا ایده جکی مسلمین با نفسهم اهل حربله مقاومته مقتدر اولوب اول وجهله ابقالرین مناسب کوریرسه ابقایه
عازم اوله زیرا مسلمینه ضرر کلمیه رک داری داراسلام قیلمق اکا ممکن اولمغله مباشرتی لازم اولور واکر با نفسهم
مقاومته مقتدر اولمیوب مقاومتلری انجق اول قومدن قبول اسلام ایلینلر ایله ممکن ایسه نظر اولنور اکر اول قوم
بعد خروج العسکر مرتد اولوب مسلمینی قتل ایتملرندن احتراز اولنورسه ایچلرنده مسلمیندن بر فردی ابقایه
جواز اولماز که حقیقت اسلاملری معلوم اولمیان قوم ایچنده مسلمینی استخلاف باعث اضاعت واتلاف قدر
واکر اول قومك صدق اوزره مسلم وخیرخواه مسلمین ایدوکلری معلوم ایسه بن اول قوم اوزره مسلمیندن
بر بر بنه قوت اوله جق مقدارینی ابقا وتقریر واوزرلرینه اول مدینه ده حکم اسلامی اجرا ایچون بر کسنه یی تأمیر
ایلکده بأس شرعی کورمزمکه امام ایچون مسلمینه ضرر کلمیه رك بر مدینه یی داراسلام قیلمق ممکن اولدقده
مباشرتی اهم وما نحن فیهده دخی امکانی مسلمدر وبعد المباشرة اهل مدینه دن وطنلرندن منفك اولمامق اوزره
ذمته طالب اولنلره مساعدهٔ امیر دخی مناسب اولور که مدینهٔ مزبوره جریان حکم اسلامله داراسلام اولدقدن صکره
طالب ذمته اجابت اولنمق واجب اولور واکر بو صورتلرده اهل مدینه طیب خاطرلری ایله داراسلامه خروجه قائل
واول وجهله دخول ذمته طالب وساثلار ایکن امیر عسکر آنلر قبول اسلام ایتدکجه ظفریاب اولنجه دك قتاله
مائل اولمغله آنلر ایله قتال ایدهرك ظفریاب نصرت اولوب نفوس واموالرین تخمیس وباقیسین بین الغانمین

تقسیمه مباشرت قیلسه تخمیس وتقسیمی جائز وواسع کوریلور که قتالی امان وایماندن بهره دار اولمیان
اهل حربله واقع اولمشدر لکن اولبابده امام ذمتلرین عدم قبولده خاطیدر که قبول ذمتلری واجب اولمغله
تارك واجب البته مخطیدر اما بو صورتلرده اهل مدینه قبول اسلامه اقبال ایلسه لر اسلاملرین قبول ایلمك
بر کسنه یه حلال اولماز که قتال لاجل الاسلام مشروع ایکن رد اسلامله قتال علی کل حال استحلال اولنماز
بویله ایکن آنلر قبول اسلام ایدوب امیر دخی اسلاملرین عدم قبولله قتال واوزرلرینه استیلا برله کسب
استقلال ایلسه کرکدر که آنلرده اجرا ایلدیکی سبی وقسمتی ابطال واموال وذراریلرین یدلرینه تسلیمله
تخلیهٔ سبیللرنده استعجال ایلیه زیرا اسلاملری رأی امامه محتاج اولمیوب حین قبوللرنده صحیح اولمغله قتال امیر
داراسلامده مسلمینله واقع اولمش اولور حال آنکه مسلمی استرقاق واموال مسلمی استغنام بر وجهله جائز
وواسع کوریلمز بناء علیه اهل عسکر آنلردن اتلاف ایلدکلری نفوس واموالده مؤاخذهٔ ضمانه مظهر قیلنورلر
لکن صورت مفروضه ده هنوز قبول اسلام ایتمشلر ایکن امیر آنلر ایله قتال واوزرلرینه استیلا ایلسه اکرچه
بونده دخی خطا ایتمش اولور که اهل مدینه طلب ذمت ایتدکلرنده آنلردن کف ید واجب ایکن طلب اسلام
ایتدکلرنده وجوبی بطریق الاولی درانجق بو صورتنده دم مقتوللری هدر واموال مستهلکهلرنده عدم ضمان
امر مقرردرکه آنلردن متحقق اولان انجق ارادهٔ اسلام اولوب کافر ارادهٔ اسلامله مسلم اولمامق امر مسلم اولمغله
اوزرلرینه استیلاء مسلمین انجق حال کفرلرنده واقع اولمش اولوب دما واموالری موجب ضمان اولمیه جغی
مصممدر غایة الامر صکره دن قبول اسلام ایدرلرسه بقیهٔ اموال وذراریلرین آنلره تسلیمده اهتمام وجمله سی
احرار قیلنمق اوزره اکرام اولنورلر زیرا ارادهٔ اسلامله کف ید مسلمینه طالب اولدقلرنده مسلمین اوزره قتال
واسرلری حرام اولمشدر واسر حرام مأسورده موجب ملك اولمامغله حریت اوزره ابقا ایله احترام اولنورلر اما
طلب ذمت ایتمشلر ایکن امیر آنلر ایله قتال واستیلا وتقسیم ایلمك بشقه درکه اولبابده احرار قیلنوب اوزرلرینه
وضع جزیه برله اهل ذمتده ادخاللری جائز اولماز زیرا بو تقدیر اوزره آنلر کفر اوزره بقالرینه طالب اولوب کفر
دخی فی الاصل سبب اباحت قتل واسار اولمغله سبی امیر حق امیرده اجتهاد رأیی واسع اولان موضعده واقع
اولدیغندن حکمی نافذ وسبی برقرار قیلنور اما طلب اسلامله کف ید مسلمینه طالب اولدقلرنده مطلوبلری
اولان دین اسلام عاصم اولمغله حرمت سبیلری آکد واقوی اولوب امیر ایچون اولبابده اجتهاد رأیی واسع
اولمامغله سبیلرنده خطا واقع اولمش اولور صکره دن قبول اسلام ایلدکلرنده خطاسی متیقن اولمغله آندن
رجوعله حریتلرینه نقلاری معین لولور وحکم سابق التفصیل اوزره ادل دلیلدرکه قصد اسلام حقیقت اسلام
وزره قیاسله تأویل اولنوب مسلم حقیقی مسلمینله محاربه ایتدکده سبی واسترقاقی تحلیل اولنمادیغی کبی قاصد
اسلامك دخی تحلیل اولنماز وقصد ذمت حقیقت ذمت اوزره قیاسله تصحیح اولنوب ذمی حقیقی منعه ایچنده
مسلمینله محاربه ایتدکده سبی واسترقاقی صحیح اولدیغی کبی قاصد ذمتك دخی صحیح اولور والله اعلم

باب ما یصدق فیه المسلم علی اسلام الکافر * یعنی بر مسلم اسلام کافر اوزره شهادت ایلدکده تصدیق اولنوب
اولنمادیغی مواضعی ایضاحده باب لازم الاستیضاحدر مؤلف الکتاب امام مرشد الصواب دیرکه کفار روم دن
اخذ اولنان بر اسیر هالك اولدقدن صکره مسلمیندن حر یا عبد یا محدود فی القذف اولان رجل واحد یاخود
مسلماندن حره یا امه اولان امرأهٔ واحده اشبو اسیر موتندن اقدم قبول اسلام ایلدی دیو شهادت ایدوب اول شاهد
اسلامی وصف ایلسه شاهد مرقوم عدالتله مرضی الشهاده اولدقدن صکره کرکدرکه مسلمین آنك شهادتنه اعتبار
واول میت اوزره نماز قیلوب آنکیچون دعا واستغفار ایدهلر زیرا صلوة جنازه امور دیندن بر امر ایدوکی مقرر وقول
واحد عدل امور دینده مقبول ومعتبردر نته کیم قول واحد عدل میاهك طهارت ونجاستندن اخبارده وهلال
رمضانی اثباتده ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن روایت احادیثده دخی مقبول ومعتبردر وقول
مذکور اوزره دلیل سعید بن ذی لقوه رحمه الله تعالی دن روایت اولنان حدیث جلیلدرکه جعفر بن ابی طالب
رضی الله تعالی عنه حبشه دن کلوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه نجاشینك یعنی ملك
حبشه نك اسلامنی اخبار ایلدکده نجاشی اوزره اوچ کره دعا واستغفار بیوردیلر بوندن صکره مؤلف الکتاب
وفاه الله تعالی اجره بغیر حساب عنوان مسئله ده ووصف الشاهد اسلامه قولنی تفسیر ایله کشف حجاب احتجاب
ایدوب دیدیکه شاهد مرقوم ایکیدن خالی دکلدر بری اولدرکه فقیه ومعنای اسلامه عالمدر آنك حق اسیرده
قبل الموت قبول اسلامله شهادتنده آندن معنای اسلام استفسار اولنمیوب همان ابهامی اوزره قبول شهادتنه

استدار اولنور وبری اولدرکه جاهلدر آندن معنای اسلام استفسار اولنوب اسلامی مقدار کفایه وصف
وتفسیر ایدرسه شهادتنه اعتبار اولنور لکن اسیر مرقوم حیاتده ایکن شاهد واحد اشبو اسیر قبل الاسر قبول
سلام ایلدی دیو شهادت ایلسه قبول اولنمایوب حقوقده شهادتی مقبول اولانلردن ایکی مسلم شهادت ایتدیکجه
حریته موصول قیلنماز لکن مؤلف موثوق التقریر بوندن صکره کله جك باب مایصدق فیه المسلم اثناسنده
ذکر وتحریر ایدرکه امام المسلمین برحصنی فتح ایلدکده رجل واحد مسلم عدل براسیر ایچون اشبو اسیر اکرچه
حربی ایدی اما قبل الاسر قبول اسلام ایتمشیدی دیو شهادت ایلسه شهادتی قبل القسمة والبیع ایسه
قبول اولنوب بعد القسمة والبیع ایسه قبول اولنماز پس جواب مسئله یی بو بابده اطلاق اوزره تقریر ایتمشیکن
باب آتیده تقیید وتفصیل اوزره تحریر ایلدی بناء علیه بعض فقها رحمهم الله تعالی دفع تعارض ایچون دیدیلرکه
وبابده دخی شهادت واحد قبول اولنماز قولی شهادتی بعد القسمة والبیع وقوع اوزره محمولدر یوقسه قبل القسمة
والبیع قبول اولنور وبو توجیه اوزره بابینده واقع اولان مسئله لر روایت واحده اوزره متقرره اولوب انجق
مسئلهٔ ثانیه مسئلهٔ اولایی مفسره اولور لکن امام ابو بکر الاعمش رحمه الله تعالی درایدیکه مسئلهٔ مزبوره ده
خلاف روایتین واردر امدی قول اعمش اوزره مسئلهٔ مزبوره هر بابده بر روایت اوزره بنا قیلنمشدر وبو بابده
اختیار اولنان روایتك وجهی اولدرکه اسیر مزبورده قبل القسمة والبیع دخی حق غانمین ثابت اولمشدر وقبول شهادت
ابطال حق غانمینه مؤدی اولمغله شهادت واحده اعتبار اولنمایوب احکام شرعیه ده ابطال حقوقه مدار
اولان شهادت معتبره تحقق ایتدیکجه قبولنه ابتدار اولنماز نته کیم بعد البیع والقسمة مشترینك یاخود صاحب سهمك
ابطال حقلرنده ذکر اولنان شهادت معتبره اقامت اولنمادقجه شهادت واحد ایله ابطال حقلرینه جسارت اولنماز
نظیری اولدرکه استهلال صبی اوزره قائم اولان شهادت واحد صبی اوزره وجوب صلوة جنازه ده بالاتفاق
قبول اولنور اما حق توریثده عند ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه غیر مقبوله در کذلك مانحن فیهده دخی شهادت
واحد اسیر اوزره وجوب صلوة جنازه ده قبول اولنور اما ابطال اسرنده غیر مقبوله در وباب آتیده اختیار
اولنان روایتك دخی وجهی اولدرکه اسیر مزبورده قبل القسمة والبیع اکرچه حق مسلمین ثابت اولمشدر
لکن حق مزبور رجل خاصك حق مخصوصی اولمیوب همان حق جماعت مسلمین اولوب شهادت واحد رجل
خاصك حق مخصوصی مبطل اولمدیغندن امور دینده شهادت منزلنه نازل اولمشدر بلکه حرمت استرقاق
امور دینیه دن اولمغله شهادت مزبوره قبول اولنور اما بعد القسمة والبیع جواب مسئله بشقه در که آنده شهادت رجل
خاصك ملك مخصوصی ابطال ایتمکله احکامده قبول اولنان شهادت رجلین یا شهادت رجل وامرأتین
تحقق ایتدیکجه قبولنه توجه واقبال اولنماز وهم شهادت واحد حکم سیادتدن ادنی دکل ایکن اسیر اوزره سیمای مسلمین
بولندقده ادخال فیٔ اولنمامق هویدا اولمغله قول واحد عدل معتمد ایله ادخال فیٔ اولنمامق بطریق الاولی در
اما فاسق مسلمك شهادتی بومثللو امورده قطعا قبول اولنمامغله آنك شهادتیله اول اسیر اوزره صلوة جنازه
قیلنمیوب اکا دعا واستغفار ایله دخی مشغول اولنماز زیرا ان جاءكم فاسق بنبأ فتبینوا نص جلیل الشانی اوزره
خبر فاسقده امر دینده دخی اولسه تبین وتثبت ایله امر وفرمان اولنمشدر واصل مذکور برفصل واجب الحفظدر
حتی امام طحاوی رحمه الله تعالی مختصرنده خلافنی ذکر ایدوب دیمشدر که رجل واحد فاسق ایسه دخی
رؤیت هلال رمضانله شهادت ایلدکده قبول اولنوب ناس اوزره صیام واجب اولور زیرا کندو دخی صیامده
مشترك اولوب بوشهادتندن بهره دار اولمغله متهم دکلدر وامام ابو یوسف رحمه الله تعالی دن مرویدر دیمشدر که
برکسنه دار الحربده قبول اسلام ایدوب اوزرینه وجوب صوم وصلوتی بیلمز ایکن برمسلم اکا اخبار ایلسه
اول مسلم فاسق ایسه ده اوزرینه صوم وصلوة واجب اولور والله اعلم بالصواب

باب مایصدق فیه المسلم فی دار الحرب ومالا یصدق فیه * یعنی دار الحربده بولنان مسلمدن تصدیق اولنوب
اولنمادیغی خبرلری فرق وتمییزده باب بلاغت آمیزدر مؤلف الکتاب امام جلالتمآب دیرکه مسلمین دار الحربه
داخلین اولوب مقدما دار الحربده بولنان برمسلم مستأمن یاخود مسلم اسیرك یاخود اهل حربدن ایکن قبول اسلام
ایلین برمسلمك یدنده بعض رجال ونسایه واصلین اولدقلرنده اول مسلم بونلر بنم عبید وجوار یلرمدر اهل حربدن
اشترا قیلدم دیو دعوایه شروع ایدوب مسلمین ایچون دخی قول مجردندن غیری وجهله طریق معرفت
مسدود ومقطوع اولسه نظر اولنور اکر اول رجال ونسا اول مسلمی تصدیق ایدرلرسه جمله سی آنك رقیقلری
قیلنورلر زیرا ایتمالله امان النسه استیمالله اماندن اعلی اولوب امام المسلمین برحصنی محاصره ایدوب ایچندن

بر مشرکه نفس ومالی اوزره اعطاء امان ایلدکدن صکره مسلمین اول حصنی فتح ایتدکده اول مشرك اشبو
رجال ونسا بنم عبید وجواریلرمدر دیوب آنلر دخی تصدیق ایتدکلرنده رقیقلری قیلنوب جمله سی
حقنده امانه نائل قیلنور ایکن مسلم مزبور نائل قیلنمق بطریق الاولی در بو بابده معنای فقهی اولدرکه
اول رجال ونسا آنی تصدیق ایلدکلرنده اوزرلرنده ثبوت یدی ظاهر وآشکار اولور که عبد
وامه اوزره ثبوت یدك اکلی همان ذی الیده خدمت اوزره حضورنده بولنوب ثبوت یدینی اقرار ایتملریله
استقرار ایدر ومعنای معهود مانحن فیهده موجود اولمغله آنلر اول مسلمك یدنده حاصل اولمش اولوب ثبوت
ید دخی دلیل ملك اولمغله ملکنده دخی داخل اولمش اولورلر وملك مسلم سبی واستغنامدن سالمدر واکر
آنی تکذیب ایدرلرسه جمله سی فیٔ مسلمینده ترتیب اولنورلر زیرا دعواسنی انکار ایتدکلرنده اوزرلرنده عدم
ثبوت یدی آشکار اولوب دعواسی اوزره دلیل آخری دخی بولنمادیغندن تصدیقه سزاوار اولماز بوتقدیر اوزره
اول رجال ونسا احرار اهل حرب اولوب اماندن دخی عاری اولمرایله اوزرلرینه سبی مسلمین جاری قیلنور
ومسلم مرقوم آنلردن قطعا حصه دار اولمیوب همان خمسلری اخراج وباقیلری سائر غانمینه سهام غنیمت اوزره
تقسیمه ابتدار اولنور زیرا باب الشرکة فی الغنیمة اثناسنده وغیریده بیان ایلدیك که مسلم مستأمن ومسلم اسیر
ودار الحربده قبول اسلام ایلین کسنه عسکر مسلمینه لاحق اولدقده لحوقندن اقدم اصابت ایلدکلری غنائمدن
برشیئه مستحق اولمازمکر لحوقندن صکره مسلمین مبتلای قتال اولوب لاحق مزبور اول غنائمدن دفع
اعدا ایچون اقتتال ایلسه اولبابده جمیع مصابلرنده شرکته مرفه البال قیلنور واکر آنی بعضیلری تصدیق
وبعضیلری تکذیب ایدرلرسه تصدیق ایدنلر اکا رقیق اولوب تکذیب ایدنلر فیٔ مسلمینده ترتیب اولنورلر
زیرا بعض البته کله قیاس اولنوب تصدیق کلده جمله سی اکا رقیق وتکذیب کلده جمله سی فیئده ترتیب قیلنمغله
تصدیق بعض وتکذیب بعضده هر فرقه اصل مقیس علیه اوزره رد اولنمق تصویب اولنور کذلك مسلم
مرقومك یدنده دراهم ودنانیر وثیاب وبقر مثللو بعض اموال بولنوب بونلر بنمدر بود یارده مثلا تجارتله کسب
ایلدم دیو بسط مقال ایلسه ینه قول آنك قولی اولمغله اکا ایصال اولنور زیرا قریبا شرح اولندیغی اوزره
امان ویرلن حربینك بعض اموال اوزره ثبوت یدی ثبوت ملکی اوزره دلیل معتبر ایکن مسلمده معتبر اولمق
بطریق الاولی مقرردر لکن یدنده بولنوب بولنمادیغی معلوم اولمیان دراهم ودنانیر ورجال ونسا
مثللو نسنه لرده بونلر بنمدر دیو ادعا ایلسه اولبابده رجال ونسا آنی تصدیق ایتسه لردخی کلامنه اصغا اولنموب جمله سی
فیٔ غانمینه ابقا اولنور زیرا مسلمین اول ماله ظفر بولوب بحسب الظاهر غنیمت اولمق مقرر اولدقدن صکره مدعینك
دعواسی بلادلیل معتبر اولماز بوصورتده مال مزبور کندو ملکی اولدیغی اوزره یاخود یوم فتح حصنده اول مالده
ثبوت یدی اوزره یاخود ایچنده بولندیغی منزل کندو منزلی اولدیغی اوزره اقامت بینه ایدرسه بینه سی قبول
اولنوب جمعا اکا مردود وموصول قیلنور زیرا ثابت بالبینه ثابت بالمعاینه کبی اولوب اموال مزبوره یدنده ایدوکی
معاینه اولنوب ورجال ونسا دخی یدنده معاینه اولندقدن صکره آنی تصدیق ایلدکلرنده قول آنك قولی قیلنوب
اموال مرقومه اکا تسلیم اولندیغی کبی بینه ایله ثبوتنده دخی وجه مذکور اوزره تنظیم اولنور لکن جواب مذکور مسلم
مستأمن ومسلم اسیر حقلرنده علی قول الجمیع مستقیم ومحققدر کذلك دار الحربده قبول اسلام ایلین حربی
حقنده دخی شاهدلری اول امواله یوم فتح حصنده ثبوت یدی اوزره شهادت ایلدکلرنده ینه علی قول الجمیع
مستقیم ومحققدر اما شاهدلری ملکی اوزره شهادت ایلدکلرنده اکرچه قول محمد رحمه الله تعالی اوزره ینه
اکا تسلیم اولنوب غنیمتده ادخال اولنماز لکن قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره غنیمته تسلیم اولنوب
اکا ایصال اولنماز زیرا مذهب ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اولدرکه دار الحربده قبول اسلام ایلین حربینك
ملکی کندو یدنده بولنمایوب بلکه اهل حربدن برمشرکك یدنده بولندیغی معلوم یاخود کندو یدنده بولندیغی
غیر معلوم اولدقده فیئده ادخالی مجوزومدر ومذهب محمد رحمه الله تعالی اولدرکه مال مزبور مال حربی مستأمنله
همحال اولمغله فیئده ادخالنه مجال اولماز ومانحن فیهده ملکی ایدوکی بینه ایله معلوم ایسه ده یدنده بولندیغی غیر معلوم
اولمغله عند ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه فیئده دخولی وعند محمد رحمه الله تعالی عدم دخولی مجوزوم اولدیغندن
جواب مرقوم علی قول محمد مستقیم وعلی قول ابی حنیفه غیر مستقیم ایدوکی امر محسوسدر واکر اصل مسئله ده
شاهدلر اشبو رجال ونسا مسلم مزبورك رقیقلریدر دیو شهادت ایتموب انجق یوم فتح حصنده یدنده یاخود
منزلنده ایدیلر دیو شهادت ایتدکلرنده اول رجال ونسا دخی رقیقلری اولدقلرینی انکار ایله دعوای حریت ایلسه لر

شهادت مزبوره اکاً نافعه اولمیوب جمله سی غنیمت قیلنورلر زیرا شهادت مزبوره انجق اوزرلرنده ثبوت یدینی
اثبات ایلشدر و بنی آدم اوزره ثبوت ید مملوکیتنه دلالت ایتمیوب بلکه مملوکیتی ثابت اولدقدن صکره ملك ذی الیده
دلالت ایدر زیرا مؤلف کبیر المقادیر کتاب الجامع الصغیرده ذکر وتقریر ایلدیکه برکسنه نك یدنده بر رجل بالغ
یاخود نفسندن تعبیره قادر بر صبی بولنوب اول کسنه بو بنم عبدمدر دیو دعوی ایلدکده اول صبی یاخود رجل
بالغ انکار ایله بن حر الاصلم دیو ادعا ایلسه قول معتبر مدعی حریتك قولی ایدوکی مقرردر اما عبد ایدوکنی اقرار ایدوب
انجق بن بو ذی الیدك عبدی دکلم بلکه فلانك عبدی یم دیو انکار ومقرله اولان فلان دخی عبدیمدر دیو دعوایه ابتدار
ایتمش اولسه قول قول ذی الید قیلنمق آشکاردر وقول مذکورك عقیبنده بر اصل کلی ترتیب ایلدیکه ید غیرده رؤیت
ایلدیکك هر نسنه ده اول غیر ایچون اول نسنه ده ملکله شهادت سکا جائز و واسعدر انجق عبد وامه ده مجرد
ثبوت یدی رؤیتله ملك اوزره شهادت غیر متسعدر پس بو تحقیق مشروحله بنی آدمده ثبوت ید دلیل ملك اولمدیغی
کسب وضوح ایلدکده مانحن فیهده دخی قول معتبر اول رجال ونسانك قول حریتلری قیلنمق ظاهر وفیء مسلمینده
ادخاللری امر باهردر ینه دیرکه مسئلهٔ مزبوره ده انجق شهادت عدول مسلمین قبول اولنورکه شهادت مرقومه
مسلمین اوزره حق استغنا ملرین ابطال ایتمکله شهادت عدول مسلمیندن غیریسی درجهٔ قبوله موصول قیلنماز
کذلك مسئلهٔ مفروضه ده دار الحربده بر ذمی مستأمن یاخود ذمی اسیر بولنوب بعض اموالده مسلم مذکورك دعواسی کبی
ادعا ایلسه اول دخی منزلهٔ مسلمه تنزیل اولنوب جمیع تفاصیل محرره آنده دخی اجرا اولنور زیرا مال ذمی مال مسلم کبی
استغنامدن معصوم اولوب مسلم تصدیق اولنان موضعده ذمی دخی تصدیق اولنوب مسلم تصدیق اولنمیان موضعده
ذمی دخی تصدیق اولنمامغله مسلم وذمیده جواب مسئله مساوات اوزره تحقیق اولنور واکر مسلمین دار الحربده بر مسلم
یاخود ذمینك یانده بر امرأهٔ حربیه بولوب سؤال ایتدکلرنده اول مسلم وذمی بنم عورتمدر دار الحربده آنی تزوج ایلدم
دیو کشف حال وعورت دخی آنی تصدیقه استعجال ایلسه آنك عورتی قیلنمق لازمهٔ حالدن اولورکه نکاح تصادق
طرفینله ثابت اولوب بونلردن دخی تصادق متحقق ومثبت اولمشدر اما امرأهٔ مزبوره صورت تکذیبنده فیئده ادخال
اولندیغی کبی تصدیقنده دخی ادخال اولنورکه مسلم وذمینك آنی تزوجی ظاهر ونمایان اولدقده عورتك سببدن
خلاصه مجالی بوغبکن بو مثللو خفی و نهان اولدقده مجالی بطریق الاولی محالدر ینه دیرکه مسلمك اول عورتی
تزوجی امانندن اعتبار اولنمازکه تزوجی دار الحربده واقع اولوب اول حینده تصریح امان ایتمش اولسه مسلمین
اوزره امانی نافذ دکل ایکن مجرد تزوجی امانندن اعتبار اولنمامق بطریق الاولی بدیدارلردر بو صورتده اول عورتك
یانده اولاد صغاری بولنوب اول مسلم وذمی بونلر بو عورتدن بنم اولادمدر دیوب عورت دخی آنی تصدیق ایلسه
صغار مزبورین اولاد احراری قیلنوب اسلام وذمتده بابالرینك حالنه تطبیق اولنورلر زیرا صغار مزبورین ید
عورتده ایکن عورت اول مسلم وذمی یی تصدیق ایلدکده ید زوج عورتك نفسنده واولادنده ثابت اولور و ید
زوج ثابت اولدقده یدنده بولنان صغارده قول آنك قولی قیلنمق متثبت اولور وزوج مزبور حر مسلم یاذمی
وزوجه دخی حربیه ایسه ده وقت استیلاء مسلمینه دکین حره اولوب ابوین حریندن متولد اولان ولد البته حریت
اوزره متولد اولوب حریت اوزره متولد اولدقدن صکره البته تبعا للاب حر مسلم یاخود حر ذمی قیلنملری متأکد
اولور پس صغار مرقومین احرار مسلمین یاخود احرار ذمیین اولدقلری متعین اولدقده سبی واسترقاقلری بر وجهله
ممکن اولماز واکر مسئلهٔ مذکوره ده امرأهٔ مزبوره حامل ایسه بو تقدیر اوزره عورت بطننده بولنان ولد ایله فیء
غانمینده داخل قیلنور زیرا بطننده بولنان ولد اجزاسندن بر جزء متصل اولوب فصل وتفریقلری انجق مقراضله
قابل اولمغله عورت غنیمتده داخله اولدقده جزئی اولان ولدی دخی داخل قیلنور لکن بونده دخی اسلام وذمتده
باباسنه تابع اولورکه ولد من جهة الدین خیر الابوینه متابعدر واسلام وذمتده بو مثللو متابعت مانع سبی واسترقاق
اولمغله فیء غانمینه الحاق اولنور واکر مسلمین دار الحربده بر عورتی اولاد صغاری ایله معا بر مسلم وذمینك یدنده
بولوب یاخود مقدما یدنده ایدوکی معلوملری اولدقدن صکره اول مسلم وذمی اشبو عورت بنم عورتمدر و بونلر
دخی اولادمدر دیو دعوایه درکار اولوب عورت دخی بونلر بنم اولادمدر آنك اولادی دکللردر و بن آنك
عورتی دکلم دیو تکذیب وانکار ایلسه بو مثللو تکاذب ایله ثبوت نکاحلری آشکار اولماز واولبابده موجب قیاس
صغار مرقومین عورتله معا فیئده ادخال اولنمقدر وموجب استحسان عورت فیئده ادخال اولنوب اولادی حریت
اوزره مسلم وذمی یه ایصال اولنمقدر وجه قیاس اولدرکه اولاد اول عورتك یدنده وحجرنده ایکن نکاحلری
ثابت اولمامغله عورتك یدنده بولنان اولاد اوزره ثبوت ید مدعی بدیدار اولماز و یدنده بولنمیان اولاده دعوای

ولادت

ولادت تصدیقه سزاوار اولماز ووجه استحسان اولدرکه عورت ید مدعیده بولندیغی معلوم اولمق اولادی
دخی ید مدعیده بولنمغی موجبدر واولاد ید مدعیده بولنمق اولادك نسب وحریتلرنده قول قول مدعی قیلنمغی
مستوجبدر وامر حریت وسعت وسهولت اوزره بنا اولنمغله عورتك اولبابده تکذیبنه اعتنا اولنماز کورمزمیسنکه
تجارتده مأذون اولان عبدك یدنده بر صبی صغیر بولنوب عبد دخی بو صبی بنم عبدم وولدم دکلدر بلکه لقیطدرکه
بن آنی اخذ والتقاط ایلدم دیو ادعا قیلسه قولی قبول اولنوب عبد مزبور تحریر واعتاقه مالك دکل ایکن اول
صبی حریت اوزره ابقا اولنور و بو معنی وسعت امر حریته دلیل معتنیدر واکر صورت مفروضه ده بو امه بنم
ام ولدمدر بونلر دخی بنم آندن متولد اولادمدر دیو دعوی عورت دخی انکار ایلسه ینه عورت فیء مسلمین قیلنمق
درکاردرکه بیان مشروح اوزره بنی آدمده ثبوت ید دلیل رق اولمدیغی آشکاردر کورمزمیسنکه بو عورت بنم
امهٔ قنه مدر دیو دعوی ایدوب عورت دخی ادعاء حریتله انکار رق ایلسه قول عورتك قولی قیلنوب فیئده
ادخالی متحقق اولور پس ام ولد اولدیغنی انکارده دخی بویله در اما اولادی استحسان مشروح اوزره البته
احرار قیلنوب بابالری یدنده برقرار قیلنورلر زیرا اول امه ده ثبوت یدی معلوم اولمغله ید امه ده بولنان اولادده
دخی ثبوت یدی معلوم واول اولادده قول آنك قولی قیلنمق مجزومدر لکن اول امه ام ولدی اولمقده آنی تصدیق
ایدرسه اولبابده قول قول مسلم وذمی اولمغله عورت فیء اولمامق اوزره حریت اولادی دخی تحقیق اولنور زیرا
اوزرنده ثبوت یدی ظاهر اولدقدن صکره امهٔ قنه اولدیغنی تصدیق ایلدکده قول قول ذی الید اولوب عورت
فیء اولمامق مقرر ایکن ام ولد اولدیغنی تصدیق ایلدکده فیء اولمدیغی بطریق الاولی اوضح واظهردر
واکر مسلمین اول امه یی یدنده بولمیوب ومقدما یدنده اولوب اولمدیغی معلوملری دخی دکل ایکن اول مسلم وذمی
اشبو امه بنم زوجهم یاخود ام ولدمدر و یدنده بولنان اولادی بنم اولادمدر دیو دعوی ایلسه نظر اولنورکه امهٔ
مرقومه آنی اقرار ایدرسه اولادك آندن نسبلری بهر حال ثابت اولمغله احرار قیلنورلر زیرا اولاد البته ثبوت
نسبه محتاجین اولملریله نسبلری ذی الید اولان امه نك اقراریله ثابت اولور و بعد الثبوت اولاد تبعا للاب مسلمین
یا اهل ذمت اولملریله آنلرده سبی واسترقاق متثبت اولماز اما عورت صورت نکاحده فیء مسلمینه الحاق اولنورکه
نکاحی ظاهر ومعاین اولدقده مانع استرقاق دکل ایکن بونده بطریق الاولی مانع استرقاق اولماز وصورت امومت
ولدده بطریق الاستحسان فیئده عدم ادخاله احسان اولنورکه نسب ولد ثابت اولدقده بالتبع امومت ولد دخی
ثابت اولمغله ام ولد سبی واسترقاق اولنمیه جغی نمایاندر واکر امهٔ مرقومه آنی انکار ایدرسه جمله اولادیله فیئده ادخال
اولنوب مسلم وذمی دعواسنده تصدیقه سزاوار اولماز که عورتده واولادنده ید ظاهره سی اولمیوب ذات الید
اولان عورت دخی آنی تکذیب ایدر ایکن دعوای مذکوره دار اسلامده واقع اولسه بلادلیل قبولنه اجتسار
اولنمامغله مانحن فیهده دخی اجتسار اولنماز مکر مدعاسی اوزره اقامت بینه یه ابتدار ایلسه اولبابده ثابت بالبینه
ثابت بالمعاینه کبی اولمغله صورت نکاحده عورت فیء اولوب صورت امومت ولدده ام ولد اولمقده برقرار
واولادی علی کل حال احرار قیلنور لکن بینهٔ مرقومه یی انجق اول امه یوم استیلاء مسلمینه یدنده ومنزلنده
بولندیغی اوزره اقامت ایتمش ایسه اولبابده جواب مسئله امهٔ مرقومه یدنده بولندیغی بلابینهٔ معلوم اولمق
مسئله سنه موافقت اوزره اولوب عورت آنی تصدیق ایدرسه عورت صورت امومت ولدده ام ولدی اولوب
یدنده ابقا وصورت زوجیتده فیء مسلمینه القا اولنور وتکذیب ایدرسه صورت زوجیت کبی صورت امومت ولدده
دخی فیء مسلمینه القا اولنورکه بنی آدم اوزره ثبوت ید مقرون انکار اولدقده دلیل رق اولمدیغی افاده وایفا اولنمشدر
واولادی علی کل حال احرار قیلنوب اول مسلم وذمی یه تسلیم وایصال اولنور ینه دیرکه اکر مسلم مذکورك یدنده
بر رجل کبیر یاخود امرأهٔ کبیره بولنوب بو بنم عبدم یاخود جاریه مدر دار اسلامدن کتوردم دیو دعوی ایتدکده
اول رجل وامرأه دخی تصدیق ایلسه قول مذکوری قبول وتحقیق اولنور زیرا بونلری دار الحربده اشترا قیلدم
دیوب آنلر دخی تصدیق ایلدکلرنده قولی قبول اولنور ایکن بونده بطریق الاولی مقبولدر وذمی دخی حکم
مذکورده مسلم ایله مستویدرکه ذمی عصمت مالنده البته مسلم ایله مساویدر کذلك اول مسلم وذمیدن برینك
یدنده بر امرأهٔ کبیره بولنوب اشبو عورت بنم زوجه مدر دار اسلامدن برابر کتوردم دیوب عورت دخی آنی
تصدیق ایلسه بو قولی دخی تصدیقله تحقیق اولنوب مسلمین ایچون اول عورت اوزره استیلا لایق وحقیق اولماز
زیرا اقرار رجل دورت نسنه ده معتبر یعنی شو بنم عورتمدر و بابامدر واوغلمدر ومولای عتاقه مدر دیدکده
قبول اقراری مقرردر پس مانحن فیهده دخی عورتمدر دیو اقراری نافذ اولمغله عند التصادق ثبوت نکاحلری

آشكار اولوب بعد ثبوت النكاح عورت مشركه ايسه ده في الحقيقه عورتي ايدوكي معلوم اولدقده تبعا للزوج
حريت اوزره ابقا اولنديغي كبي بو بابده دخي ابقايه سزا وار اولور كذلك مذكوريندن برينك يانده برامرأۀ
كبيره بولنوب بنم قزمدر ياخود قزقرنداشمدر ياخود انامدر يا عمه مدر ياخود ذات رحم محرممدر ديوب
عورت دخي تصديق ايلدكده بنه استيلاء مسلميندن سلامت اوزره حريتي تحقيق اولنور اما قزمدر ديدكده
وجه مسئله اولدركه اقرار بنوت تقرير مشروح اوزره اثبات نسبده عامل اولمغله اقراري معروفة النسب قزي
اولمق منزلنه نازل قيلنور اما ذوات رحم محرممدر ديدكده اكرچه دعواي مذكوره دار اسلامده واقع اولسه
آنكه ادعا ايلديكي قرابت اصلا ثابته اولمازايكن دار الحربده واقع اولدقده عدم ثبوتي بطريق الاولى در
لكن استيلاء مسلميندن سلامت اوزره تحقيق حريتلرينك وجهي اولدركه برحربي نفس ومالي اوزره استيمانله
دار اسلامه كلوب يانده بعض نسا بولنمغله بونلر بنم امهات واخوات وعمات وخالاتمدر ديسه قولي قبول
اولنوب اكامتابعتله امانده ادخال اولنورلركه نساء مرقومه نك دار اسلامه خروجلري انجق محرملري ايله
واقع اولمق ظاهر حاللريدر كذلك مسلم وذمينك نساء مرقومه حقلرنده اقرارلري دار الحربده دخي قبول اولنوب
دار الحربه خروجلرنده اكا تابعه قيلنورلركه ظاهر حاللري نساء مرقومه دار الحربه بانفسهن خارجه اولميوب
بلكه محرملرينه متابعه اولمقدر كذلك مذكوريندن برينك يانده بولنان بر رجل كبير ايچون اوغلمدر ديوب
ياخود برشيخ كبير ايچون بابامدر ديدكده اول دخي تصديق ايلسه بنه سلامت اوزره حريتي تحقيق اولنور زيرا
وجه مشروح اوزره ابوت وبنوتله اقرار رجل دار اسلامده معتبر وبعد التصادق ثبوت نسب مقرر اولديغي كبي
دار الحربده دخي معتبر ومقرردر وبعد ثبوت النسب بالتبع حريته مظهر اولوب ظاهر النسب اولدقده سبي
واسترقاقي متصور اولمديغي كبي بونده دخي غير متصوردر لكن قرنداشمدر يا عممدر ياخالمدر ياخود مسلميندن
بركيمسنه در بنمله معا دار الحربه داخل اولمشدر ياخود يانده بولنان امرأۀ كبيره ايچون مسلمانددن ياخود ذميانددن
بر عورتدر بنمله معا داخله اولمشدر ديسه نظر اولنور اكر مدعي مسلم ايسه بعد التصادق جمله سنده تصديق
اولنوب اول رجل وامرأه حريتله سالم قيلنور واكر مدعي ذمي ايسه تصادق ايتسه لر دخي عدم تصديق
امر جزميدر كه ذمي بعض رجالله معا امانله دار الحربه دخولي معروف ايكن مسلمين دار الحربده آنلره واصل
اولدقده بونلر بنم اخوه واعمامدر ديوب تصادق ايلدكلرنده حقلرنده قولي قبول اولنميوب امانده اكا تابع
قيلنمادقلري كبي معا دخوللري معروف اولمدقده دخي حقلرنده قولي قبول اولنميوب امانده اكا متابع قيلنمازلر
كذلك حقلرنده معناي مذكور اوزره شهادتي دخي قبول اولنمازكه شهادت مذكوره امر دينده واقع اولمغله
ذميدن غير مقبوله در كورمزميسنكه ذمي نجاست مياهله اخبار ايلدكده خبرينه اعتبار اولنماز پس ما نحن فيه
دخي آنك كبيدر اما مسلمك مثلا بو كيمسنه عبدمدر ياخود مسلميندن بركيمسنه دركه بنمله معا داخل اولمشدر
قولي امور دينيدن برامرده شهادته محمولدر وامر دينده شهادت مسلم واحد حجت اولمغله قبول اولنور لكن ذمينك
يانده بولنان كسنه ده اسلامه مخصوص اولان لباس وهيئت وسائر علامت بولنوب ادعاء اسلام دخي ايدرسه
فيئه ادخال اولنمايوب تصديق دعواسي التزام اولنور زيرا بو مثللو كسنه ادعاء اسلام ايدوب قلوب مسلمينده
دخي صدق مقالي ظاهر اولدقده قول مجردي مقبول ايكن قول ذمي دخي اكا ضم اولندقده بطريق الاولى
قبول اولنور بنه ديركه اكر ذمينك يانده بولنان كسنه دعواي اسلام ايتميوب انجق دعواي ذمت ايتمكله ذمي
آني تصديق ايلسه اول دعوى وتصديقلري قبوله لايق وحقيق اولمازكه بيان مشروح اوزره قول ذمي عدل
ايسه ده امور دينيده تنفيذ وتحقيق اولنماز مكر اول كسنه ده اهل حربك لباس وهيئتلرينه مغاير لباس وهيئت
اولوب اولوجهله اهل حربدن اولمديغي واضح ياخود وجه آخر ايله اهل ذمتدن ايدوكي قلوب مسلمينده
ظن غالب اوزره متضح اوله اولبابده فيئه ادخال اولنمايوب همان تخليۀ سبيل ايله ارسال اولنور زيرا قريبا بيان
ايلديكمز امر مذكور امور دينيدندر وامور دينيده علامت وتحري برله حكم ايلمك دخي احكام مسلميندندر وبو بابده عبد
مسلم عدلك دخي شهادتي قبول اولنوركه عبد مزبورك قولي رؤيت هلال رمضانده وروايت اخبار واحاديثده
قبول اولنديغي كبي سائر امور دينيده دخي مقبولدر كذلك رجل مسلم عدل واحد بعض اسراء اهل حرب ايچون
في الاصل حربي ايدي صكره قبول اسلام ايلدي ديو شهادت ايدوب اول حربي اوزره سيماي مسلمين يوغيسه ده
دعواي اسلامه مبادرت ايتمش اولسه قبل القسمة والبيع شهادتي قبول وتخليۀ سبيل اولنور اما بعد القسمة
والبيع قبول اولنميوب يد مالكده ابقاسي تعجيل اولنور زيرا صورت اوليده شهادتي امر ديني اوزره قائمه اولمغله

قبوله

مطلب تفصيل ما يصدق فيه المسلم اوالذمي العدل اوغير العدل

قبوله سزا كوريلوب صورت ثانيه ده ابطال ملك اوزره قائمه اولمغله نصاب شهادت بولنمادقجه قبولي نادر واول
كسنه كه دار الحربده بولنوب حقيقت اسلامي غير معلوم ايسه ده اوزرنده سيماي مسلمين اوله البته مسلم معروف
وذمي معروف يدنده بولنان اموال ورقيقده نه وجهله تصديق اولنورسه اول كسنه دخي اولوجهله تصديق
اولنور كه بسبب السيما اسلامي ايله حكم اولندقده حكم مسلم معروف آنده تحقيق اولنور كورمزميسنكه مسلم
معروف كبي اول كسنه اوزره اجراء سبي اولنميوب بعد الموت صلوة جنازه سي دخي ادا اولنور وهرماده ده كه ذمي
معروف عدل تصديق اولنسه آنده مسلم معروف غير عدل ايسه ده تصديق اولنور زيرا ذمي عدل ايسه ده مسلم
غير عدلدن اعلى دكلدر كورمزميسنكه نجاست مياهده قول مسلم فاسق قبول اولنماديغي كبي قول ذمي عدل
دخي غير مقبولدر بناء عليه ذمي عدل تصديق اولنان موضعده مسلم غير عدل تصديق اولنمق اولى در وهر
ماده ده كه مسلم غير عدل تصديق اولنميه آنده ذمي عدل اولسه دخي تصديق اولنماز مثلا مسلم فاسق شو اسير
حربي قبل الاسر قبول اسلام ايلدي ديو شهادت ايلدكده تصديق اولنماديغي كبي آنده ذمي عدل دخي
تصديق اولنماز زيرا مسلم فاسق ذمي عدلدن اعلى ايكن شهادت مرقومه سي قبول اولنمادقده قول ذمي بطريق
الاولى قبول اولنماز واكر مسلمين بعض حصون اهل حربي فتح ايدوب ايچنده بولنان مسلم مستأمن يا مسلم اسيرك
ياخود اهل حصندن ايكن قبول اسلام ايلين برشخصك يدنده مشركيندن بعض رجال ونسا بولنمغله بونلر
بنم بنين وبنات وعمات وخالاتمدر آنلري دار الحربده بولدم ديو بسط مقال ايلسه جمله سي فيئه ادخال اولنوب
اول مسلم آنلري نفسنه ضم ايلمك آنلري امانه ايصال ايلمز زيرا آنلر اسلامده اول مسلمه تابعين واسلامي ايله مسلمين
اولميوب همان اهل حرب بي امان اولمق اوزره قالمشلردر زيرا آنلر ايچون ثبوت امانه اول مسلم آنلري نفسنه ضم
ايتمكدن غيري سبب يوقدر حال آنكه آنلر ايچون تصريح امان ايلسه مسلمين اوزره اماني معتبر اولماز ايكن
مجرد آنلري نفسنه ضمي آنلر ايچون مسلمين اوزره موجب امان اولميه جغي اولى واظهردر اما مسلم مزبورك يدنده
ولد صغيري بولندقده آنك اسلامي ايله مسلم اولمغله البته سبيدن سالم قيلنور وذمي دخي ولد صغيري حقنده
حكم مسلمه ملحقدر زيرا نفسنه ضم ايله ولدي اكا تابع اولوب اسلام وذمت ولدده دخي بالتبع واقع اولمغله سبي
واسترقاقي واسع كورلمز واكر مسلم مزبور بن بونلري اباي اهل حربده اسير اولمشلر ايكن بولدم بونلر مسلميندر
ديوب انجق اوزرلرنده سيماي مسلمين بولنماسه نظر اولنور اكر مسلم مزبورك كرك حر وكرك عبد همان عدل
ايسه تصديق اولنور واكر غير عدل ايسه ياخود اول مدعي ذمي عدل ايسه قطعا تصديق اولنماز اما بن
بونلري دار اسلامدن كتوردم ديو دعواسي بشقه دركه آنده هم مسلم فاسق وهم ذمي البته تصديق اولنور فرق
مسئلتين اولدركه مسئلۀ اولاده بن بونلري ايادي مشركينده اسير اولمشلر ايكن بولدم ديمكله اهل حرب آنلري
عبيد واما قيلوب اهل حربه تابعين اولدقلرين اقرار ايتمش اولور بعده بونلر مسلميندر ديمكله دخي آنلر ايچون
اهل دار اسلامدن اولدقلرينه شهادت ايتمش اولور وبو شهادتي بحسب المعنى بونلر اهل حرب ايديلر قبل الاسر
قبول اسلام ايلديلر ديو شهادتي كبي امر ديني اوزره شهادت اولمغله مسلم عدلدن قبول اولنوب فاسقدن وذميدن
قبول اولنماز ومعناي مرقوم مسئلۀ ثانيه ده معدوم اولمغله قريبا بيان اولنديغي اوزره فاسقدن وذميدن قبولي
مجوزدر اما مسلم وذمينك يدنده بولنان اولاد صغاري اولوب ياخود اوزرلرنده سيماي مسلمين بولنان كيمسنه لر
اولدقده يدنده بولنان اولاد صغاري اسلام وذمتده اكا تابعين اولوب اوزرلرنده سيماي مسلمين بولنانلر دخي حكم سيما
اوزره احرار قيلنورلر وآنلرك فيئه عدم ادخاللري وجه مذكور اوزره مبنيدر بو قسمه فاسق وذمينك قبول
قولندن نشئ دكلدر واكر مسلمين برجماعت اسير ايدوب آنلرده اسلاملرينه دلالت ايده جك لباس وخضاب
لحيه وقرائت قرآن كبي هيچ علامت بولنمايكن دعواي اسلام ايتمكلريله يانلرنده بولنان اهل حرب ياخود اهل
ذمتدن يا اهل حرب مستأمنيندن برطائفه قبل الاسر اسلاملرينه شهادت ايلسه لر ياخود اهل حرب امام
المسلمينه نامه يازوب اسلاملرين اشاعت ايلسه لر هيچ بري قبول اولنمايوب همان فيئه ادخاللرينه مسارعت
اولنور زيرا مذكورينك امر ديني اوزره وابطال حق مسلمين اوزره شهادتلري غير مقبوله در لكن اسلاملري عوام
اهل حربك شهادتلريله معروف ومشهور اولوب قلوب مسلمينده صدق مقاللري مشهود اولورسه جماعت
مرقومه احرار قيلنوب تخليۀ سبيللرينه ابتدار اولنور زيرا خبر عوام ايله شهرت افادۀ علمده سيما وعلامتدن
اظهر دركه سيماده تخلف ممكن ايكن عوامك كذب اوزره تواطئلري غير متصوردر وسيماي مسلمين اسلاملريله
حكمي موجب اولدقده شهرت اسلام بطريق الاولى مستوجب اولور كورمزميسنكه برمسلم عربي مسلميندن

مطلب الشهادة على النسب بالاشتهار

برقومك میانلرینه نازل اولوب بن فلان بن فلان الفلانی یم دیو اخبار ایلدکده اول قومدن برفرد ایچون آنك قول
مجردیله نسبی اوزره شهادت ایلمك سزا وار اولماز اما اهل ذمتدن برطائفه اول مسلمی بیلوب اهل محله سنه
اخبار ایتملریله میان اهل محله ده معروف ومشهور ودرونلرنده صدق خبرلری واقع اولسه بو مثللو خبر
اهل ذمتله حاصل اولان اشتهار ایله اهل محله ایچون اول نسب اوزره شهادت ایلمك جائز وواسع کوریلور
پس اسلاملری دخی قول مشرکینله مشتهر اولدقده اسلاملریله حکم اولنمق متقرردر واکر مسلمین
اهل حربدن برقومی اسیر ایدوب هیچ دعوای اسلام ایتمشلر ایکن یاخود دعوی ایدوب اوزرلرنده سیمای اسلام
وذمت بولنمامغله دعوالری تصدیق اولنمامشیکن دار اسلامه خروجلرندن صکره قبل القسمة والبیع بر مسلم عدل
آنلردن بعضیلری حقنده بو مسلملر یاذ میدر دیو شهادت ایلسه قبول اولنوب تخلیهٔ سبیللرینه مبادرت
اولنور زیرا دار اسلامه اخراجلری آنلرده شخص معینك تملکنه بادی اولمیوب ومقدما جماعت مسلمین ایچون
آنلرده ثابت اولان حق عامك تأکدینه دخی مؤدی اولمامغله اسلاملری اوزره واقع اولان شهادتك دار اسلامده
وقوعی دار الحربده وقوعنه مساوی اولدیغندن قبولده دخی متساوی اولورلر اما شهادت مزبوره بعد القسمة
والبیع واقع اولدقده قبولی جائز وواسع کوریلمز زیرا قسمت وبیعله شخص معینك ملك مخصوصی اولمغله
نصاب شهادت بولنمادقجه ابطال ملك اولنماق امر منصوص صدر ومسئلهٔ مذکوره اشبو بابه متصل اولان
باب متقدمده بو موضعه مخالفت اوزره تقریر اولنوب بز دخی اولبابده بعض فقهانك اجمال وتفسیره جمله توفیقن
وامام ابو بکر الاعمش رحمه الله تعالی دن حکم مرقومده اختلاف روایتین متحقق ایدوکنی نقلله تحقیقن
ذکر وتحریر ایلمشیدیك بوندن صکره بیلمك کرکدر که بعد القسمة والبیع اسیر مرقومك قبل الاسر اسلامی اوزره
شهادت شهود ده نصاب شرعی موجود ومشهود اولدقده البته بیع وقسمت باطل ومردود قیلنور زیرا تقدیر
مذکور اوزره بیع وقسمت حر اوزره واقع اولمغله بطلانی ظاهر وساطعدر بو صورتده غانمین بالجمله متفرق اولملریله
استیناف قسمت متعذر اولسه بیت المالدن صاحب سهمه اول اسیرك قیمتی یاخود مشتری یه ثمنی اعطا اولنمق
متقرردر که صاحب سهمك سهمی ومشترینك مشتراسنده استحقاق شرعی ظاهر اولمشدر وبیلمك کرکدر که
شهادت مرقومه معنادة مسلمین اوزره قائمه اولمغله مشتری ذمی دخی اولسه اسلام اسیر اوزره شهادت اهل ذمت
قبول اولنماز کورمزمیسنکه قبول اولندقده مشتری ثمنله بیت مال المسلمینه رجوع ایده جکدر واکر مسلمین اهل حربدن
برکسنه یی اخذ ایلدکلرنده اول کسنه بن قبل الاسر هنوز حصنمده ایکن فلان مسلم بکا اعطاء امان ایتمشیدی
دیو دعوایه ابتدار ایدوب سؤال اولندقده اول مسلم دخی اعطاء امانی اقرار ایلسه هیچ بری تصدیقه سزاوار اولماز
مگرکه بشقه ایکی مسلم شهادت ایدوب صدقنی اظهار ایده لر زیرا اعطاء امان ایلین مسلمك شهادتی فعل نفسی اولان
عقد امان اوزره واقعه اولمغله ردی ظاهر وبعده حربینك دعوای مجرده سی تصدیق اولنمامق امر باهردر
وبو بابده اعطاء امان ایلین مسلمدن غیر مسلم واحد امان اوزره شهادت ایلسه قبول اولنمایوب انجق قبل الاسر
اسلامی اوزره مسلم واحد شهادت ایلسه وجه مشروح اوزره قبوله موصول قیلنور فرق مسئلتین اولدرکه
اعطاء امانله حربی حربیتدن خارج اولمیوب ینه حربی واهل دارندن ایدوکی معلوم وحقنده مانع سبی اولان
امان عارض دخی مشرف زوال اولمغله فی حکم المعدوم مدر واولوجهله آنده سبب رق قائم ایکن دعوای
امانی حکم سبب رقه مبطل ومانع اولمغله نصاب شهادت بولنمادقجه منع وابطالی ممتنع اولور اما اسلامله حربی
حربیتدن خارج اولمغله حربی دعوای اسلام ایلدکده سبب رق اولان حربیتی انکار ایتمش اولوب مسلمك
دخی اکا شهادتی امور دینیدن برامر اوزره شهادت ایدوکی آشکار اولور وامر دینده قبول قول واحد دخی درکاردر
لکن مسئلهٔ مزبوره ده امان حربی اوزره عبیددن یاخود قذفده محدود بندن اولوب انجق عدول غیر فساقدن
اولان جماعت کثیره شهادت ایدرلرسه قبوله مبادرت اولنور زیرا جماعت کثیره نك کذب اوزره تواطؤ وتوافقلری
غیر متصور درکه بو مثللو جماعت بر موضعده اجتماع ایدوب اخبار کذب اوزره مشاوره بر له اجماع ایلسه لر
اول سر نهانلری عیان اولمق امر مقرردر بناء علیه بو مثللو جماعتك اخبارلری قلوب ناسده صدق مضمونیله
موجب علم اولمغله قبول اولنوب موجبیله حکم اولنور نه کیم دلیل اسلام اولان سیما ایله قبل القسمة والبیع
حکم اولنور ایدی اما بعد القسمة والبیع اسلامی اوزره شهادتده نصاب شرعی لازم ایدوکی بیان اولندی
ینه دیرکه مسلمین دار الحربده اهل حربدن برینی اسیر ایدوب اوزرنده نه سیمای مسلمین ونه سیمای اهل ذمت بولنمیکن
بن ذمی یم دیو دعوی ایلدکده بر مسلم عدل بو دخی مسلمدر دیو شهادت ایلسه اسیر مرقوم نه مسلم ونه ذمی قیلنمایوب

مطلب تقبل الشهادة ببعض المدعى بمقدارها

همان داخل غنیمت قیلنور زیرا شاهد آنك مدعاسی اولان ذمته شهادت ایتمیوب کندو دخی شاهدك اسلامله
شهادتنی تکذیب ایتمکله آنده اسلام وذمت ثابت اولمیوب حربیت ورقه محلیت اوزره قالمغله غنیمته ترتیب اولنور
اما مسئلهٔ مزبوره ده مسلم عدل بو ذمیدر دیو شهادت ایدوب اسیر دخی بن شاهدك دیدیکی کبی ذمی دکلم بلکه
مسلمم دیو ادعا قیلسه اکرچه بونده دخی حکم قیاس آنك غنیمته دخولنی استدعا ایدر لکن بن حکم استحسانله
آنی مسلم وسبی واسترقاقدن سالم قیلرم وجه قیاس اولدرکه مدعی وشاهد سبب سلامتده مختلف وفصل سابق کبی
دعوی وشهادت بربرینه مخالف اولمغله هیچ بری ثابت اولمیوب اسیرك فیئده دخولی متحقق وغیر متخلفدر
ووجه استحسان اولدرکه بو صورتده دعوی وشهادت ممکن التوفیقدر که حربی دخول ذمتدن صکره
قبول اسلام ایلمك محتملدر پس اسیر مرقوم دخی قول شاهد اوزره فی الاصل ذمی ایکن شمدی مسلم بولنمق
ممکن اولوب اولوجهله دعوی وشهادت ممکن التوفیق اولمغله وجوب توفیق امر معیندر اما فصل سابقده
ممکن التوفیق دکلدر که بعد الاسلام دخول ذمت غیر محتملدر پس سبب سلامتده بربرینی تکذیب ایتملریله
هیچ بری ثابت اولمامق امر متعیندر وهم اسلامده هم ذمت وهم شرف زائد واردر که ذمت بمعنی العهددر
حتی من اخفر ذمة مسلم کان علیه کذا وکذا حدیث شریفنده ذمتدن مراد البته عهددر انجق اسلام
ایکی ذمتك اعلاسی اولمغله مدعی اسلام ایچون شاهدك ذمتله شهادتی بعض مدعاسنه شهادتدر وبعض مدعایه
شهادت مقدار شهادتده مقبوله اولمغله بونده دخی شهادت مزبوره ذمتنی اثبات ایدوب بعد ثبوت الذمة اقرار
اسلام ایتمکله بعد الذمة اسلامنه حمل اولنوب اسلامیله دخی حکم اولنور واکر مسئلهٔ مرقومه ده بن ذمی یم
مسلم دکلم دیوب ایکی مسلم عدل دخی بو مسلمدر دیو شهادت ایلسه لر بن آنی مسلم قیلرمکه اسلامی شهادت
شهود ایله ثابت اولمشدر بوندن صکره انکاری رد اسلامه حمل اولنوب بعد الاسلام ارتداد دینه صرف اولنمغله مرتدین
سائرینکبی قبول اسلام ایدرسه احرار اردن قیلنوب ایتمزسه قتلنه ابتدار اولنور ینه دیرکه واکر مسلمین دار الحربده بولدقلری
بر مسلمك یانده بقر وغنم وریمك وآنلری سوق ایدر بر جماعت کوردکلرنده اول مسلم اشبو حیوانات بالجمله بنمدر واشبو جماعت
دخی اهل ذمتدن بنم اجیرلرمدر دار اسلامدن بنمله معا کلمشلردر دیوب آنلر دخی اقرار ایلسه لر قول آنلرك قوللری اولمغله
برنسنه وبرکسنه لرینه تعرضه اجتسار اولنماز زیرا حیوانات مزبوره اول جماعتك یدنده ایکن جماعت هم کند ونفسلری
وهم یدلرنده بولنان حیواناتلری اوزره اول مسلمك ثبوت یدینی اقرار ایتمش اولورلر وبز قریبا بیان ایلدیك که
مسلم کندو یدنده بولنان نسنه ده دعوای ملك ایلسه تصدیق ویدنده برقرار قیلنور لکن اول جماعت بزلر
اکرچه آنك دیدیکی کبی ذمیلرز اکن یدیمزده بولنان حیوانات انجق بزمدر دیو انکار ایدرلرسه قول آنلرك قوللری
قیلنمق آشکاردر پس آنلر اهل ذمت قیلنورلر که مسلم آنلرك ذمتلرینه شهادت ایتمکله ذمتلری ثابته اولمشدر
وحیوانات مرقومه آنلرده ابقا اولنور که بعد ثبوت الذمة اجارهٔ مسلمی منکر ین اولملریله یدلرنده بولنان حیواناتده
ید مسلم ثابته اولمامشدر واکر دار الحربده بولنان مسلم معروف اشبو حیوانات بالجمله بنمدر وآنلری سوق ایلین
جماعت دخی اهل حربدن بنم اجیرلرمدر دیمکله جماعت دخی تصدیق ایدوب صدق مقاللری قوللرندن
غیری وجهله بدیدار اولسه حیوانات مرقومه فیئده ادخال اولنوب هیچ بری تصدیقه سزا وار اولماز
زیرا اهل حرب اولان اجیرلر عقد اجاره ایله نائل امان اوله مزلر که دار الحربده بولنان مسلم مستأمن اهل حربه
تصریح امان ایلسه موجب امان اولماز ایکن عقد اجاره سی موجب امان اولمیه جغی بطریق الاولی نمایاندر
وآنلر نائل امان اولمدقلرنده فیء مسلمین قیلنملریله یدلرنده بولنان حیوانات دخی غنیمت غانمین قیلنور لکن مسلم مرقوم
مدعاسنی ایکی شاهد ایله اثبات ایدرسه اخذ حیواناته قادر اولورکه بو اثباتله آنلرك یدلری کندو یدی کبی اولوب
یدلرنده بولنان کندو یدنده بولنمش کبی اولدیغی ظاهر اولور ونفس مسلم غنیمت قیلنمادیغی کبی یدنده بولنان دخی
قیلنمامق امر باهردر لکن جماعت مرقومه ینه فیء مسلمینده واقع اولوب اول مسلمك اجیرلری اولدقلری ثابت اولمق
آنلره نافع اولماز اکرچه مسلمك استیجاری آنلره امان ضمنیدر لکن مسلم مستأمنك دار الحربده اهل حربه امان
صریحی غیر صحیح ایکن امان ضمنیسی بر وجهله تصحیح اولنماز اما آنلری دار اسلامه اخراج ایتمش اولسه
نائل امان قیلنورلر که مسلمك دار اسلامده امان صریحی نافذ اولمغله عقد اجاره ایله امان ضمنیسی دخی تنفیذه
شایان کوریلور والله اعلم

باب الدعاء الی الاسلام * یعنی اهل حربی اسلامه دعوت احکامنده باب بدیع الاستحکامدر وباب مزبور
اکثر نسخده غیر مذکوردر مؤلف الکتاب امام کرامت نصاب دیرکه اهل حربدن برطائفه یه صبت اسلام

واصل اولوب لكن كيفيت اسلامه عالم دكللر ايكن مسلمين آنلره غزا ايدكلرنده اسلامدن سؤال وقبوله طالب
ولمشلر ايكن امير المسلمين مطلبلرينه مساعده ايتميوب آنلر منعه لرنده ايكن قتال واوزرلرينه استيلا ايلسه
كركدر كه بعدالاستيلا آنلره عرض اسلامله ابتدا ايليه بوصورتده قبول اسلام ايدرلرسه كركدر كه اموال وذرارى
واراضيلرين بدلرينه تسليمله تخلية سبيللرينه اهتمام ايده زيرا مشروعيت قتال انجق لاجل الاسلام ايدوكى
بى جدالدر قال عليه السلام امرت ان اقاتل الناس حتى يقولوا لا اله الا الله وطائفهٔ مرقومه اسلامدن سؤال
وقبوله رغبت ايدكلرنده امير اوزره واجب ايديكه قتال ايتميوب آنلر ايچون وصف اسلامه مبادرت ايليه بويله ايكن
وصف اسلام ايتميوب قتال ايلدكده خطاسى ظاهر اولمغله بعدالاستيلا اوزرينه لازمدر كه خطاسندن رجوعله
عرض اسلامه مباشر اوله اولبابده اسلامى قبول ايدرلرسه قبل الاستيلا قبول ايتمشلر كبى حريتلرى اوزره
كما كان ابقا اولنورلر واكر قبول ايتمزلرسه كركدر كه آنلرى اهل ذمت قيله زيرا رغبت اسلام ايدكلرنده قتاللرى
امير اوزره حرام اولمغله ابادى مسلمينه امان اوزره واقع اولمش كبى اولدقلرندن فيئده ادخال اولنميوب عقد ذمته
ايصال اولنورلر بويله ايكن امير بنه خطا برله آنلرى سبى وتخميس ايدوب لكن تقسيم دخى ايتسه ياخود ايتمسه بنه
لازمدر كه خطاسندن رجوع وعرض اسلامه شروع ايليه زيرا رغبت اسلام ايتمشلر ايكن سبيلرنده خطاسى ظاهردر
واستدامت خطا مشروع اولميوب رجوعى واجب ايدوكى امر باهردر لكن بوصورتده اكرچه قبول اسلام
ايدرلرسه بنه اشيالرين اوزرلرينه رد وتقسيمى سبقت ايتمش ايسه فسخ ايدوب حريتله تخلية سبيللرينه اهتمام ايدر
لكن قبول اسلام ايتمزلرسه تقسيم سابق ولاحق نافذ اولمغله عقد ذمتلرينه قطعا اقدام ايده مز زيرا حقلرنده
مانع قسمت اولان امان صريح ثابت اولميوب انجق رغبت اسلام ايتملريله امان حكمى ثابت اولمشيدى شمدى
اسلامدن امتناعلرنده اول رغبتده صادق اولميوب مجرد نفسلرندن دفع قتل وقتال ايچون اولديغى ظاهر اولمغله
شول طائفه منزلنه نازل اولمشلردر كه صبت اسلام آنلره بالغ اولماميكن مسلمين آنلره غزا ايتدكده آنلر طالب اسلام
اولميهلر ايسه اول طائفه اوزره قبل القتال عرض اسلام ايدوب قبول ايدرلرسه حالت اصليه لرى اوزره احراردن
قيلنملرى وقبول ايتميوب ذمته راضى اولورلرسه اهل ذمت قيلنملرى مسلمين اوزره لازم ايكن امام المسلمين من اول الامر
آنلرايله قتال وآنلرى اسر وتقسيم ايلسه اسر وتقسيمى تجويز وتتميم اولنديغى كبى بونده دخى تجويز وتتميم اولنور زيرا
بو ايكى طائفه دن هر برى اهل حرب اولوب صريح اماندن عارى اولمغله موضع اجتهادده بولندقلرندن امامك حكم
اجتهادى آنلرده جارى قيلنور واكر امام المسلمين بومسئله ده جاهل بولنمغله طائفهٔ مرقومه اوزره عرض اسلام ايتميوب
همان قتل مقاتله لرينه اقدام ايلسه اوزرينه ديت وكفارتدن هيچ نسنه الزام اولنماز كه آنلر كبى اهل حرب بى امانى
قتل اصلا موجب غرام اولماز نظيرى اولدركه مسلمين بر قوم مشركينى اسير ايدوب امام دخى قتللرين مراد ايلدكده
بز مسلمين اولورز ديسه لر امام ايچون آنلره عرض اسلام ايتمدين قتللرى جائز دكلدر بويله ايكن قبل العرض
قتل ايلسه امام اوزره هيچ نسنه واجب اولماز غاية الامر قتلده اسائت ايتمش اولور پس مانحن فيه دخى آنك كبيدر
واكر اول طائفه بى اسلاملرندن صكره قتل ايدرسه نظر اولنور اكر قتلى دار اسلامه اخراجلرندن
صكره ايسه ضمان قيمتلرى واجب اولوب اول قيمت فئ غانمينه ضم اولنور زيرا دار اسلامله احرازده مال
مقوم اولمشلردر انجق قتلى على العميا واقع اولميوب رأى واجتهاده مبنى اولملق ايراث شبهه ايدوب
قصاصى اسقاط ايلمشدر واكر قتلى دار الحربده واقع اولمش ايسه ضمان قيمتلرى واجب اولماز
زيرا تقوملرى دار اسلامله احرازه موقوف ايكن احراز اولنمامشلردر واكر مسلمين برقوم مشركينى محاصره
ايدكلرنده قوم مرقومين اسلامه اظهار رغبت وامام دخى رغبتلرينه اجابت ايتمش ايكن بزلره برياايكى
يااوچ كون امهال ايديكز ديو نياز ايلسه لر امر مذكور رأى امامه منوط اولوب حق امامده امهال وعدم
امهاللرينه جواز ويريلور زيرا امامدن برمرتد استمهال ايلدكده امهالى جائز اولمغله مانحن فيهده بطريق
الاولى جائزدر كذلك مشركين مزبورينه امهال ايتميوب همان قتال اوزرلرينه استيلا وآنلرى سبى وتخميس
وتقسيم ايلسه اول دخى جائزدر كه امام رغبت اسلاملرينه اجابت ايلدكده امام واجبهٔ ذمتنى ادا ايتمش اولوب
بوندن صكره آنلردن استمهالله واقع اولان تفريط وتقصيرلرى مقاتله لرينه مانع اولمامغله امام ايچون جواز
قتاللرى هويدادر وقتالله اوزرلرينه مستولى اولدقدن صكره سبى وتقسيملرى دخى صحيحدر كه آنلر ايچون
حكم امان ثابت اولميوب ابادى مسلمينه قتال حلالله داخل اولملريله جواز سبى وقسمتلرى ظاهر وصريحدر
امامسئلهٔ سابقه بشقه دركه آنده سلامت نفوس واموالرينه موجب اولان اسلامه فى الحال بلا استمهال طالب

اولمشلر ايكن امام آنلره اجابت ايتدكده تقصير وتفريط طرف امامدن ظاهر اولمغله امام اوزره خطا ايلديكى
قضادن رجوعله آنلرى قبول اسلام ايدرلرسه كما فى السابق احرار قيلوب ايتمزلرسه اهل ذمت قيلمق واجب اولور
واكر مسلمين مشركيندن برقومى محاصره ايتدكلرنده قوم مرقومين فى الاصل وصف اسلامه عالمين ايكن
مسلمينه رجاايله بزلر قبول اسلام ايده رز بزلره وصف اسلامله عرض اسلام ايديكز تا كه بزلر سزه اجابت ايده
رز ديو تكليف نابجا ايلسه لر كركدر كه امام مساعدهٔ مراملرينه اهتمام ايليه زيرا اميددر كه مسلمين اولملريله عسكر
مسلمين مؤنت قتالدن سالمين اوله لر بويله ايكن مسلمين وامام المسلمين مساعدهٔ مراملرندن امتناعله آنلر هنوز
قبول اسلام ايتمدين قتال واسرلرينه اقدام ايلسه لر بودخى تجويز واتمام اولنور زيرا فى الاصل وصف اسلامه
عالمين اولوب قبل العرض فى الحال قبول اسلام ايتملرى ممكن ايكن تأخير ايله طرفلرندن ظاهر اولان تفريط
وتقصير حرمت قتل وسبيلرنده قطعا تأثير ايلمز اما مسئلهٔ سابقه بشقه دركه آنده فى الاصل وصف اسلامه
واقف اولمدقلرندن اسلاملرى البته عرض اسلام اوزره متوقفدر واكر مسلمين مشركيندن بلده لرى بلاد مسلمينه
غايتله بعيد اولوب الى الآن آنلره صيت اسلام واصل اولمامش وآنلر قطعا اسلامه دعوت اولنمامش برطائفه
اوزره غزا ايلسه لر آنلرى اسلامه دعوت ايتمدكجه قتاللرى جائز وسزا كوريلمز زيرا بر حديث طويلده روايت
ايده رز كه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بر سريه بعث وتوجيه ايلدكلرنده آنلره فان حاصرتم حصنا
اومدينة فادعوهم الى الاسلام قول شريفلريله امر وتنبيه ايدرلر ايدى وهم قوم مرقومين سبب قتال مسلمينه
عالمين اولميوب قتاللرى انجق لاجل الاسلام ايدوكى معلوملرى اولسه اسلامه انقياد ايدوب مسلمينى مؤنت
قتالدن سالمين قيلملرى مأمولدر بويله ايكن قبل الدعوة آنلرايله قتال واوزرلرينه استيلا ايلسه لر واجب اولان
دعوت اسلامى ترك ايتمكله خطا ايتمش اولورلر پس بعدالاستيلا امام اوزره واجبدر كه آنلره عرض اسلام ايدوب
قبول اسلام ايدرلرسه اسلامدن عدم اعراضلرى ظاهر اولمغله ابادى مسلمينه اسلاملرندن صكره كرفتار
اولمش منزلنده قيلنوب امام اوزره اموال واراضيلرين بدلرينه تسليمله تخلية سبيللرى الزام اولنور وقبول ايتمزلرسه
ابادى مسلمينه كيرمشلر ايكن محارب مسلمين اولملق اوزره تركلرينه اقدام اولنمايوب همان وضع خراجله اهل ذمت
قيلنملرى التزام اولنور زيرا حالت مفروضه ده قتاللرى امام اوزره حرام اولوب حكم عصمت وامانده مظهر احترام
بولنملريله نفوس واموللرى بروجهله استغنام اولنماز بويله ايكن امام المسلمين عرض اسلام ايتمدين بيع وتقسيملرين
ياخود قتل مقاتله لرين رأى ايتمكله موجب رأيى اجرا ايدوب بعده بوصنعى خلافنى رأى ايلين حاكم آخره رفع
وانها اولنسه كركدر كه حاكم آخر اول صنعى تنفيذ وامضا ايليه زيرا قوم مرقومين هنوز اهل حربدر واهل حرب
اولملرى استحلال سبى وقتاللرينه سببدر ومانع سبى وقتاللرى اولان عرض اسلام وقبول اسلاملرندن استخبار
واستفهام دخى هنوز ظاهر الانعدامدر پس امام المسلمين سبب استحلال قتاللرينك قيامنه ومانعك انعدامنه
نظر برله صنع مرقومه اقدام ايلمشدر پس صنع مرقومى موضع اجتهادده واقع اولمغله تنفيذى واجب اولوب
نقض وابطالى جائز وواسع كوريلمز وبوتحقيقله نمايان اولمشدر كه قوم مرقوميندن قتل اولنانلر ايچون بزم عندمزده
ايجاب ضمان اولنماز لكن امام شافعى رحمه الله تعالى ديديكه قوم مرقوميندن قبل الدعوة قتل اولنانلرك قاتللرى
ديتلرين ضامن اولورلر زيرا آنلر البته انبياء عظام عليهم الصلوة والسلام حضراتندن بر نبينك دينى ايله متدين
اولملريله مسلميندن عد اولنملرى متعين ومسلم تحت عصمت وامانده ايدوكى متبين اولمغله قتللرى لامحالة ضمان ديتى
متضمندر لكن بز جوابنده ديرز كه آنلر فى الاصل باطل اولوب ياخود صكره دن نسخله باطل اولان دينه معتقدلردر
واعتقاد دين باطل كفر اولوب معتقدى كافر اولمغله قتلى برشيئى موجب دكلدر بوندن صكره بيلك كركدر كه
عندالشافعى رحمه الله تعالى قتل مزبورده قاتل اوزره واجب اولان ديتده علماء شافعيه رحمهم الله تعالى اوچ
فريق اولوب بعضيلرى ديت مسلم وبعضيلرى ديت اهل كتاب وبعضيلرى اقل ديات اولان ديت مجوس
واجب اولور ديو تحقيق ايلديلر مترجم فقيردركه بزم عندمزده ديتده بعدالوجوب اختلاف اديان مقتوليله تفاوت
يوقدر لكن عندالشافعى ديت حر مسلم كومشدن اون ايكى بيك درهمدر وديت اهل كتاب يعنى ديت يهود
ونصارى ديت مسلمك ثلثى يعنى دورت بيك درهمدر وديت مجوس ديت مسلمك خمس ثلثى يعنى سكز يوز درهمدر
وقول مذكور منظومهٔ نسفيه ده وديةالحر الحنيف المسلم هى اثناعشرة الف درهم ولليهود والنصارى ثلثها
وللمجوس ثلث خمس كل ذا بيتلرنده نظم وترتيب وحفظ واستحضاره تقريب اولنمشدر ومقدار مذكور فهم مقامده
كافى اولمغله آنكله اكتفا ايلديك بوبابده تفاصيل زائده به طالب اولانلر كتب فقهيه دن استيفا ايده لر انتهى

مطلب تفاوت ديات المسلم والكتابى والمجوسى عندالشافعى رحمه الله تعالى

نسخه

ثلث خمسى

والحاصل اهل حرب اوچ صنف اوزره در صنف اول اولدر که آنلره دعوت اسلام بالغه اولمیوب قبول اسلام ایتمشلردر یعنی نه اسلامی بیلشلر ونه استسلام ایتمشلردر وبونلر ایچون امام اوزره واجبدر که قبل القتال دعوت اسلامله ابتدا ایلیه لکن قبل الدعوة قتل وسبیلرین استصواب ایدوب قتل وسبیلرینه استعجال ایدرسه صکره دن قبول اسلام ایتسه لردخی صنع امام ابطال اولنماز وصنف ثانی اولدر که آنلره دعوت اسلام بالغه اولوب انجق وصف اسلامی فهم ایتمشلر ایکن یاخود صنف اول کبی هیچ بالغه اولمامشیکن مسلمین آنلره غزا ایتدکلرنده بزه دینکزی وصف واخبار ایدیکز که متابعت ایده لیم دیو اظهار رغبت ایتمشلردر بونلر ایچون دخی امام اوزره واجبدر که قبل القتال آنلره اسلامی وصف وتفهیم ایلیه لکن قبل الوصف والتفهیم قتالله اوزرلرینه استیلا ایدوب صکره عرض اسلام ایلدکده قبول ایدرلرسه کرکدر که اسیر وتقسیملرین ابطال ایله مالارین اوزرلرینه رد وحریت اصلیه لرینه موصول قیله وصنف ثالث اولدر که نیجه کره اسلامه دعوت اولنوب وصف اسلامه دخی عالم اولمشلر ایکن مسلمیندن مجددا عرض اسلامه طالب اولمشلردر بونلر ایچون حق امامده افضل اولان قبل القتال دعوتله اشتغالدر اما قبل الدعوة قتالله اسر وتقسیم ایدرسه بو صنعی تجویز واتمام اولنوب صکره دن قبول اسلام ایتسه لردخی ابطال صنعنه اقدام اولنماز بنه دیرکه اهل حربدن هیچ اسلامی بیلیوب دعوت اسلام آنلره قطعا بالغه اولمیان برطائفه داراسلامه کلوب مسلمینله قتال ایتملریله مسلمین دخی نفسلرندن دفعیچون قبل الدعوة آنلر ایله اقتتال وقتل وسبیلرینه اشتغال واخذ اموالرنده استعجال ایلسه لر بو صنعلری استحلال اولنوب همان غنائملرین تخمیس وباقیسین غانمینه تقسیم وایصال ایدرلر زیرا برمسلم مسلم آخر اوزره سل سیف ایلدکده اوزرینه سل سیف اولنان دفع صائل ایچون آنی قتل ایلمك حلال ایکن قتال مزبور بطریق الاولی استحلال اولنور بونده معنای فقهی اولدر که وقت مرقومده دعوت اسلامله اشتغال کاهیجه مسلمینك قتل نفوس وسبی حریم ونهب اموالرین موجب اولمغله دعوت اسلام واجب اولمازاما مسلمین بلاد مشرکینه غزا قیلمق بشقه در که آنده بومثللو اهل حربله قبل الدعوة قتاللری ناروادر که آنده قتاللری دفع صائل ایچون اولمیوب انجق لاجل الاسلام ایدوکی هویدادر واکر عبدهٔ اصنامدن اولان مشرکین عربدن برطائفه هیچ اسلامه دعوت اولنمایوب همان بعض افواهدن اسلامی استماع ایدوب حقیقت اسلامی قطعا ادراك ایتمشلر ایکن اوزرلرینه مسلمین هجوم واستیلا ایلسه لر کرکدر که امام آنلره عرض اسلامله ابتدا ایلیوب قبول اسلام ایدرلرسه تخلیهٔ سبیل ایلیه زیرا مسلمینله قتال ومحاربه ایتمدین ابادی مسلمینه واقعین اولوب اسلامدن دخی نکول ایتمدکلرندن اسرلری تحلیل اولنماز وقبول اسلام ایتمزلرسه تا قبول ایدنجه دك زندانده حبسلرینه اهتمام ایدوب بینه قتللرین التزام ایلیه زیرا کفر اوزره اصرارلری ظاهر اولمش ایکن لایجتمع فی جزیرة العرب دینان حدیث شریفی عقد ذمتلرینه مانع وایادی مسلمینه بلا محاربه دخولله منزلهٔ مستأمنینه زوالری دخی قتللرینه مانع اولمغله حفظلرنده حبسدن غیری طریق آخر متعذر بو صورتده کفر اوزره هالکین اولورلرسه ذراریلری اوزره حکم سبی قطعا اجرا اولنمیوب مالاری دخی میراث اولمق اوزره وارثلرینه اعطا قیلنور که حکم مستأمنینده اولملریله استغنام اموال وذراریلری روا کوریلمز بویله ایکن اسلامدن امتناعلرنده امام المسلمین مقاتله لرین قتل وذراریلرین سبی واراضیلرین تقسیم ایتمکی رأی ایدوب اکا شروع ایدرسه بو صنعی دخی مشروع کوریلور که اهل حرب بی امان ایکن ایادی مسلمینده واقعین اولملریله موضع اجتهادده واقع اولدیغندن صنع مرقوم رأی واجتهاددن صادر اولدقده جائز وواسع کوریلور کذلك مرتدیندن برطائفه نساء مرتداته معا دارالحربه لاحقین اولوب آنده اولادلری ظهورندن صکره مرتدین هالکین اولوب اولادلری وصف اسلامه جاهلین ودین آبالری اوزره سالکین اولسه لر کرکدر که مسلمین دعوت اسلام ایتمدکجه آنلر ایله قتاله اقدام ایتمیه لر که هنوز آنلردن امتناع اسلام استمام اولنمامشدر بویله ایکن قبل الدعوة قتال واستیلا ایدرلرسه کرکدر که عرض اسلامله ابتدا ایدوب قبول ایدرلرسه اموال وذراریلری یدلرنده ابقا اولنه که اسلامدن نکول ایتمدکلرندن قبل السبی والاخذ قبول اسلام ایتمك درجه سنه ارتقا ایتمشلردر وقبول ایتمزلرسه تاقبول ایدنجه دك حبس ایلیه که ردتلری عقد ذمتلرینه مانع ووصف اسلامه جهللری ردت اوزره قتللرینه مانعدر بویله ایکن امام قتل مقاتله وسبی ذراری وقسمت اموالرین رأی ایدوب اکا شروع ایلسه بو صنعی دخی مشروع کوریلور که وجه مشروح اوزره اهل حرب بی امان اولدقلرندن صنع مرقوم موضع اجتهادده موضوعدر کذلك عبدهٔ اوثاندن اولان مشرکین عربدن برقومی مسلمین اسلامه دعوت آنلر دخی مخالفت ایتدکله مسلمین

قتال ومحاصره لرینه مباشرت ایتدکلرنده حکم الله اوزره نزول ایده لم دیو مسلمینه افادهٔ حال ومسلمین دخی آنلری حکم الله اوزره انزال ایلسه لر کرکدر که بینه عرض اسلام ایدوب قبول ایدرلرسه فبها ونکول ایدرلرسه تاقبول ایدنجه دك حبس واسلام اوزره اجباره استعجال ایده لر زیرا علی تقدیر النکول امان اوزره نزوللری قتللرینه مانع ومشرکین عربدن بولنملری عقد ذمتلرینه مانع وحصنلرینه اعاده برله مجددا حرب مسلمین قیلملری حکم اللهدن اولمدیغندن اعادهٔ حصنلری ممتنع اولمغله حفظلرنده حبسدن غیری طریق آخر مسدود ومنقطع اولمشدر بونلردن دخی کفر اوزره هالك اولنلرك اموالری حکم مستأمنینده اولملریله وارثلرینه ایصال اولنور واکر ائمهٔ مسلمیندن بر امام مشرکین عرب اوزره وضع جزیه یی رأی وتقریب ایدرسه بو رأیی خطا ایسه ده تجویز وتصویب اولنور زیرا قاتلوا الذین لایؤمنون بالله الایة الی قوله تعالی حتی یعطوا الجزیة بحسب الظاهر عموم اوزره بنا قیلنوب ایچندن مشرکین عرب تخصیص واستثنا اولنمادیغندن صنع مرقوم موقع اجتهادده واقع ایدوکی هویدادر وهم مشرکین عرب اوثانه ومشرکین عجم نیرانه عبادتله مختلف ایسه لر دخی عبادت لغیرالله تعالی ده متفق اولملریله عجمده جائز اولان وضع جزیه یی عربده دخی تجویز ایلمك حکم اجتهاده موافقدر کذلك ذکر اولنان اولاد مرتدین اوزره دخی وضع جزیه یی رأی وتقریب ایلسه اول دخی موضع اجتهادده بولنمغله تجویز وتصویب اولنور کذلك ولاة اسلامیه دن بر والی مشرکین عربده سبی وتخمیس وتقسیمی رأی وتدبیر ایلسه اول دخی تجویز وتقریر اولنوب والی آخر ایچون ابطالی رخصتیذیر اولماز که آنلردخی اهل حرب اولملریله صنع مرقوم موقع اجتهادده واقع وعلی الخصوص مذهب شافعیده استرقاق مشرکین عرب جائز وواسعدر کذلك مشرکیندن برطائفه حصنلرندن حکم الله اوزره نزول ایتدکلرنده امام المسلمین سبی وتخمیس وتقسیملرین رأی وتقریب ایلسه بو صنعی دخی تجویز اولنوب والی آخر ایچون ابطالی ترخیص وتصویب اولنماز زیرا اهل حربده حکم الله سبی وتقسیم اولمق تأویلی اوزره اجتهاد مذکوره اعتماد وتعویل اولنور والله اعلم

باب ماینبغی للمسلمین نصرته وبمن یبدؤن * یعنی مسلمین اوزره امداد ونصرتی لازم وامداد ونصرتنده تقدیم وترجیحی الزم اولان موادی تعداده باب واجب الاعداد در مؤلف الکتاب امام مرشد الصواب دیرکه مسلمیندن برعسکر ارض حربه داخل اولدقلرنده جیش مشرکین دخی بعض اراضی مسلمینه یابعض ثغور موحدین اوزره هجوم ایلدکلری خبری آنلره واصل اولسه نظر اولنور اکر اهل عسکر اول اهل ثغر واراضی اوزره عدم مقاومت اعدادن خائف اولورلرسه اوزرلرینه واجبدرکه همان غزالرین ترك واوجانبه عود ونفیر اوزره منصرف اوله لر زیرا وقت مرقومده نصرت مسلمین هرمسلم اوزره فرض عین وغزا ایچون دارالحربه دخول نوافلدن یا فروض کفایه دن ایدوکی بی ریب ودین ایکن نافله وفرض کفایه ایچون ترك فرض عین عین خطا ایدوکی اظهر من القمرین در وهم عود ونفیرلرنده هم قتال مشرکین وهم نجات مسلمین حاصل ودارالحربده غزالرنده انجق قتال مشرکین حاصل اولمغله فضیلتینی جامع اولان شیئله اشتغاللری افضل الفضائلدر واکر عدم مقاومتلرندن خائف اولمازلرسه آنلری ترك ایدوب دارالحربده غزا ایله اشتغاللری جائزدر زیرا مسلمیندن هرعسکر که دارالحربه تهاجم ایده البته اول حینده اهل حربك دخی بعض ثغور مسلمینه هجوملری توهم اولنور ومعنای مذکور دارالحربه دخوللرینه مانع اولمادیغی کبی بعد الدخول دارالحربده سیر وسفرلرینه دخی مانع اولماز که مانع اولسه امر جهاد بالکلیه عاطل وممتنع اولور وهم فرض مذکور اوزره دارالحربده سیر وسفرلری اعدایه ایکی جهتدن موجب نکایت اولمق مأمولدر که اهل ثغر اوزرلرینه کلن اعدایه واهل عسکر اهل دارالحربه ایراث خسارت ایلمك حد سهولته موصولدر وهرنسنه که آنده نکایت اعدا اکمل اوله البته احسن واجملدر واکر اهل ثغر اوزره عدم مقاومت اعدادن خائف اولوب انجق جوارلرنده بولنان مسلمینك اعانتلریله مقاومت ایده جکلری مجزوم واعانت ایده جکلری دخی ظن غالبله معلوملری ایسه بینه دارالحربه غزا ایله اشتغاللری جائزدرکه وجه مشروح اوزره آنده اعدایه ایکی جهتدن امید نکایت وار ایدوکی ظاهر ومتمیزدر اما اعانت ایتمیه جکلری ظن غالبله معلوملری ایسه وجه مشروح اوزره اوجانبه رجوع ونفیرلری ثابت اللزومدر واولبابده ظن غالبله وجوب عمل اکا مبنیدر که موجب یقین اولان دلیل ظاهر بولنمیان احوالده ظن غالبله عمل لازمهٔ حالدندر ومانحن فیهده دلیل ظاهر بولنمادیغندن قلبی تحکیم وحکم قلبله عمل الزم اعمالدر واکر مسلمیندن ایکی عسکر دارالحربه ایکی جانبدن داخل اولدقده اول ایکی عسکردن برینه مشرکین دخی ایکی فرقه اولوب برفرقه لری

ثغور اسلامیه دن برثغره و برفرقه لری عسکر آخره عازم اولدقلری خبری واصل اولوب بونلر اعانت ایتدکلرنده ثغر دن وعسکر آخردن هر برینك عدم مقاومتلری ظن غالبلرنده حاصل اولسه نظر اولنورا کرعسکر مزبور ایکی فرقه اولوب برفرقه سی ثغره و برفرقه سی عسکر آخره ذاهب اولدقده هرطرف اعداسیله مقاومت ایلك ظن غالبله مأموللری ایسه کرکدر که ایکی فرقه اولوب اعانت طرفینله مشغول اوله لر زیرا بونده هم اعدادن ایکی فرقه یه ایصال نکایت وهم مؤمنیندن ایکی فرقه یه نجات وسلامت واردر واکرمأموللری دکل ایسه کرکدر که اهل ثغری تأخیر ایدوب همان جمیعا دار الحربده بولنان عسکره اعانتله مشغول اوله لر زیرا اهل ثغر بلاد اسلامیه متصل اولمریله مسلمین آنلره اعانت ایتمك یاخود آنلرفئهٔ مسلمینه التجا ایله عودت ومراجعت ایتمك محتمل اما دار الحربده ملاقی اعدا اولان عسکر مسلمیندن منفصل اولمریله اعانت والتجادن مقطوع الامل اولمغله اعانتلری اعانت اهل ثغر دن اهم واجلدر مکرکه بوتقدیر اوزره اهل عسکر مسلمینه وارض مسلمینه اقرب واهل ثغر ابعد اوله اولبابده عسکرعلت مشروحه اوزره عکس جواب اوجب واوکددر واکر عسکر آخرك اعدالرینه مقاومتلری واهل ثغرك عدم مقاومتلری ظن غالبلرنده حاصل ایسه کرکدر که عسکری ترکله اهل ثغره واصل اوله لر زیرا اهل عسکر محتاج اعانت اولمیوب اهل ثغر محتاج اولمغله وجوب ترجیحلری وارستهٔ احتجاجدر واکر ایکی جانبك خوف ورجاده مساواتلری ظن غالبلرنده حاصل ایسه کرکدر که ثغر وعسکر دن قنقیسی کندولره اقرب ایسه اول جانبه واصل اوله لر زیرا اعداء اقرب آنلرك دخی اقرب اعدالریدر حال آنکه الله تعالی قتال اقرب اعدا ایله امر وفرمان ایلمشدر قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا قاتلوا الذین یلونکم من الکفار یعنی ای اهل ایمان کفاردن سزه اقرب اولنلر ایله قتال ایدیکز وهم جانب اقربه وصوللرنده امیددرکه آنده بولنان اعدایی هزم ایدوب صکره جانب آخره واصل وآنلره دخی نصرتله اعدادن ایکی فرقه یه نکال ونکایتی موصل اوله لر اما جانب ابعد مدد مسلمیندن ابعد واوزرلرینه خوف وخطر اشد ایسه اول جانبه اعانت اوجب واوکددرکه وجوب اعانت انجق خوفه مبنی اولوب خوف دخی جانب ابعد اوزره اقرب اولدقده آنلره نصرت اولی وانسبدر واکر جانبین مسافه ومخافتده برابر ایسه اهل ثغری ترجیح ایلمك مقرردرکه هلاك اهل ثغرده ضرر مسلمین اکثردر زیرا هلاك اهل ثغر ذل مسلمینی وهتك حرمت موحدینی موجب واول جانبه اعانتلری اعزاز عامهٔ مسلمینی وحریم مؤمنیندن دفع تعرض مشرکینی مستوجب اولمغله اول جانبه اعانت اوجب المواجبدر واکر مسلمیندن اوج فرقه عسکر دار الحربه اوچ طرفدن داخل اولدقلرنده آنلردن ایکی فرقه یه اعدادن ایکی فرقه هجوم ایلدیکی خبری عسکر ثالثه واصل اولسه نظر اولنورا کر هرفرقه اعدالرینه مقاومتده محتاج اعانت اولدقلری ظن غالبلرنده حاصل ایسه کندو غزالرین امضا ایله محل مطلوبلرینه متواصل اولورلر واکر بری محتاج وبری غیر محتاج ایسه جانب محتاجه عزم وانتهاج ایدوب وجه مشروح اوزره هم نکایت اعدا وهم سلامت مسلمینله ابتهاج ایدرلر واکر ایکیسیده مقاومتدن قاصر اولوب بونلر دخی ایکی فرقه اولوب هر بری برجانبه اعانت ایتمکه غیر قادر ایسه لر اولبابده وجه مشروح اوزره جانبیندن مسلمینه وارض مسلمینه اقرب اولان طرفی اهمال وجانب ابعده اعانتده استعجال ایدرلر اما مسلمینه وارض مسلمینه قرب وبعدلری برابر ایسه همان کندولره اقرب اولان جانبه میل ایدوب جانب آخرك هلاکی مجزوم ایسه ده اوجانبه نظر ایلمزلر کذلك بوتقدیر اوزره مسلمین جانب قریبده قلیل وجانب بعیدده کثیر ایسه ده ینه اقربله ابتدا ایدوب قلت وکثرتله عزیمتلرین تغییر ایلمزلر مکر جانب کثیردن عامهٔ مسلمینه ذل وهلاك مثللو ضرر کثیردن توهم اولنسه اول حینده جانب کثیرده مصلحت عامه اکثر اولمغله اول جانبه تهاجم ایدرلر کذلك مسلمین جانب قریبده کثیر و بعیدده قلیل ایسه ده بعید اولنلر قلتلرینه نظر ایله نصرته احق اولمازلر که نیجه قلیل اولنلر کثیره مقاوم اولوب نیجه کثیر اولنلر قلیله مقاوم اولمدقلری مشهود ومحققدر پس حق نصرت قلت وکثرته متعلق اولمیوب انجق اقربیتله متحققدر والله تعالی اعلم

باب متی یصیر الحربی ذمیا* یعنی حربینك اهل ذمته دخولینك اسبابنده بابدر لازم الانتسابدر مؤلف الکتاب امام دقایق اکتساب دیرکه برحربی امانله دار اسلامه کلوب برارض خراجیه یی اشترا ایتمکله اوزرینه اول ارضده وضع خراج اولنسه اول حربی اهل ذمتده ادراج اولنور بیلك کرکدرکه حربی مستأمن دار اسلامده مجرد ارض عشر وخراجی اشترا ایله ذمی قیلنوب حربیتدن اخراج اولنماز مکر که زراعت ایدوب آندن عشر وخراجی اخذ واستخراج اولنه

لکن بعض ناس دیدیلر که اشتراء ارض تمکن واستقراره دلالت ایتمکله حربی اشتراء ارض ایلدکده داریمزده اقامتنه اظهار رضا ایتمش اولمغله مجرد اشتراسی قبول ذمتنی اقتضا ایدر اما بزدیرز که مجرد شرا ایله ذمی قیلنمق سزا دکلدر زیرا شراء ارض زراعت ایچون اولدیغی کبی تجارت ایچون دخی لواسور کورمزمیسنکه تزوج دلیل تمکن واستقرار ایکن حربی داریمزده برذمیه یی تزوج ایتمکله ذمی قیلنماز پس شراء ارضله قیلنمامق بطریق الاولی در اما خراج ارضی اندن اخذ اولندقده البته ذمی اولور بوندن صکره اوزرینه خراج رأسی دخی وضع اولنوب دارینه عودتدن منع اولنور زیرا خراج ارض احکام مسلمیندن برحکم اولوب حکم مسلمین دخی انجق اهل دار اسلام اوزره جاری اولمغله مستأمن مرقومده اجرا اولنمق اهل دار اسلامدن اولمغه بادی واهل دار اسلامدن اولمق ذمی اولمغه مؤدی اولور کورمزمیسنکه مسلم کندو دارینی مزرعه اتخاذ ایلدکده اوزرینه ایجاب عشر اولنوب ذمی کندو دارینی بستان اتخاذ ایلدکده اوزرینه ایجاب خراج اولنور پس خراج ارض بعض احوالده مسلمین اوزره وضع اولنور ایسه ده اغلب احوالده اهل ذمت اوزره وضع اولنمغله مستأمن مرقوم اوزره دخی وضع اولندقده ذمیتنی موجب اولور اما مؤلف جلیل الشانك آنفا نقل اولنان حربی مستأمن اوزره اشترا قیلدیغی ارضده وضع خراج اولنسه اهل ذمتده ادراج اولنور دیدیکی قول وجازت نشأتی بعض فقها تأویل ایدوب مستأمن مرقومه طرف امامدن بیع ارضله تنبیه اولنوب بیع ایتدیکی تقدیر اوزره اندن خراج ارضی اخذ اولنوب بردخی دارینه رجوع ایده میه جکی اکا بیان اولندقدن صکره ارضی ملکندن اخراج ایتمزسه اهل ذمتده ادراج اولنور دیمك معناسنه تحمیل ایلدیلر زیرا حربی مستأمن بلارضا ذمی قیلنمایوب صورت مذکورده دخی آندن دلیل رضا تحقق اولمغله اهل ذمته ملتحق اولور وبعض فقها دخی وجه آخر اوزره تعبیر ایدوب وضع خراج اولنمغی بعد الزراعة والحراثه وجوب خراجله تفسیر ایلدیلر زیرا ذمینی خراج ارضك فروعندن اولمغله ارضنده خراج واجب اولمدقچه آنی ذمی قیلمق مشروع اولماز واکر برحربی امانله دار اسلامه دخول واراضی خراجیه دن برارضی اشترادن صکره قبل وجوب الخراج بیعله ملکندن اخراج ایلمسه مجرد اشترا ایله اهل ذمتده ادراج اولنماز زیرا حربی اهل داریمزدن قیلنمق اوزرینه وجوب خراجه موقوف اولوب هنوز واجب اولمامشیکن شراء مجردی ذمیتنی موجب اولماز واکر حربی مستأمن اراضی خراجیه دن برارضی استیجار وزراعت ایلسه خراج ارض مالك ارض اوزره ایجاب اولنوب زارع مستأجردن نسنه طلبنده رخصت ویرلمز زیرا خراج انجق مقابلهٔ منفعتده واجب اولوب منفعت دخی اخذ بدل ایله انجق صاحبنه واصل اولمغله خراجی دخی اکا متصل قیلنور حتی مستأمن مرقوم زراعت واجرت ارضی صاحبنه ادا ایدوب خراج دخی صاحبندن استیفا اولندقده مجرد زراعتله اهل ذمتده ادخالی سزا کوریلمز که حکم داریمزدن اولان خراج آندن اخذ واستخراج اولنمامغله اهل ذمتده اندراج ایتمشدر لکن امام اوزره لازمدر که اهل حربی داریمزده زراعتدن منعی ملتزم اوله که حربی داریمزده طول اقامتدن ممنوع ایکن زراعتله اشتغالی طول اقامتنی مستلزمدر بلکه داریمزده مصلحتنی اتمامدن صکره همان دارینه رجوعله امرونهیه اهتمام ایلیه حتی معلوم امام اولمیوب تطویل مکثه اقدام ایتمش اولوب صکره امامه اعلام اولنسه کرکدر که اولا اکا تقدم ایله یوم تقدمدن صکره برسنه دخی داریمزده مکث وآرام ایدرسه اوزرینه وضع خراج اولنه جغی افهام ایدوب بعده قبل تمام السنة عودت ایدرسه مساعدهٔ مرام اولنوب ایتمزسه تمام سنه ده اهل ذمته الحاقله اوزرینه وضع خراج رأسه اهتمام وبعد الیوم رجوع دارندن منعی التزام اولنه وبحث مذکور باب بیان الوقت الذی یتمکن فیه المستأمن من الرجوع الی اهله اثناسنده دخی تفصیل اوزره مرور ایلدی واکر حربی مستأمن داریمزده خراج مقاسمه سی نصف حاصلی اولان برارضی استیجار وکندو تخمی ایله زرع ایلسه خراج مرقوم علی قول ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه صاحب الارض اوزره واجب وعلی قول ابی یوسف ومحمد رحمة الله تعالی علیهما زارع اوزره حاصل ارضدن لازم ولازبدر زیرا خراج مقاسمه مناب عشره نائب اولمغله برکسنه ارض عشری استیجار وزرع ایلدکده عشری عند الامام صاحب الارض اوزره وعند الامامین حاصل ارضدن زارع اوزره واجب اولدیغی کبی خراج مقاسمه دخی بواختلاف اوزره واجب اولور لکن امام خراج مقاسمه مستأمن مرقومدن اخذ اولنمغی رأی ایدوب اول وجه اوزره حکم وحاصل ارضدن اخذ واستحصال ایدرسه بالاتفاق اهل ذمتده ادخال اولنور ومسئلهٔ مرقومه قول امامین اوزره ظاهردرکه آنلرك عندلرنده خراج ارض مستأجر اوزره متقرردر وبو بابده امام المسلمین حربی مستأجردن اخذ خراجله احکام مسلمیندن اولان برحکمی اوزرینه اجرا قیلدقده اهل داریمزدن ذمی اوله جغی بی مرادر اما قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره

وجهی اولدر که صورت مذکوره ده خراج انجق صاحب الارض اوزره واجب ایکن امام آنی مستأجر اوزره
حکم وحاصل ارضدن اخذ وتحصیل ایلدکده قضاسی موضع اجتهادده وقوعله نافذ اولوب حکم داراسلام اول
مستأجر اوزره واجب اولمغله اهل ذمتدن عد وتسجیل اولنور واکر حربی مستأمن خراج مقاسمه سی نصف حاصل
یاخود ثلث حاصلی اولان بر ارضی اشترا وآنی بر مسلم یا بر ذمی یه ایجار ایدوب اول دخی مثلا کندم وحنطه سنی زرعله محصول
ارض بدیدار اولدقده رأی امام خراج ارضی زارع مستأجر اوزره الزام اولمغله اول مستأجردن حاصل ارضک نصفنی
یا ثلثنی اخذه ابتدار ایلسه بو تقدیر اوزره مالک ارض اولان حربی اهل ذمت قیلنمق سزاوار اولمازیرا خراج ارض
رأی امامده آنک اوزرینه واجب اولمیوب انجق آخر اوزره ایجاب اولنمشدر و بو بابده مطمح نظر تملک ارض
اولمیوب انجق وجوب حق ایدوکی بی ارتیابدر که حکم شرعی انجق اوزرینه ایجاب حق اولنان کمسنه اوزره
ایجاب اولنمغله اول کمسنه مالک ارض اولسون اولمسون حربی ایسه اهل ذمت قیلنمغی استیجاب ایدر حتی
مسئلهٔ مفروضه ده مستأجر حربی مستأمن اولسه زرعنده حکم شرعی آنک اوزرینه جاری اولمغله اهل ذمت
قیلنمق متیقندر واکر مستأمن مرقوم ارضنی ایجار ایتمیوب اعاره ایتمش اولسه نظر اولنور اکر خراج ارض فرض
مشروح اوزره خراج مقاسمه ایسه آنده خراج بالاتفاق حاصلدن اخراج اولنوب مالکدن استخراج اولنمامغله
حربی معیر اهل ذمتده ادراج اولنماز واکر خراج ارض دراهم معلومه ایسه حربی معیر اوزره واجب اولمغله
ذمتنی مستوجب اولور واکر خراج مقاسمه صورتنده اول ارضی ید حربیدن بر غاصب غصب وزرعله محصول کثیری
حاصل اولسه نظر اولنور اکر زراعت ارضه ایراث نقصان ایتمش ایسه خراجی حاصل ارضدن اخذ اولنمق
اتفاق جمله شایاندر که خراج مقاسمه منزلهٔ عشرده اولوب عشر انجق نائل منفعت اولان غاصب اوزره واجب
اولدیغی کبی خراج مقاسمه دخی غاصب اوزره واجب اوله جغی نمایاندر بو صورتده مستأمن مرقوم ذمی
قیلنمز که ارضنده حق شرعی کندو اوزرینه واجب اولمیوب غیر اوزره مترتب اولمشدر واکر ایراث نقصان
ایتمش ایسه عند محمد رحمه الله تعالی صورت اجاره ده نقصان ارض اجرت نامیله صاحب الارضه ویریلوب
خراج ارض حاصلدن اخذ اولندیغی کبی صورت غصبده دخی نقصان ارض صاحب الارضه ویریلوب
خراجی حاصلدن اخذ اولنور وعند ابی حنیفه رضی الله عنه قریبا خراج وظیفه ده ذکر اولنه جق وجه اوزره
نقصان ارض اجرت ارض منزلنده اولمغله خراج ارض صاحب الارض اوزره لازم اولور پس مستأمن مرقوم
عند ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه ذمی قیلنوب عند محمد رحمه الله تعالی ذمی قیلنماز واکر خراجی خراج وظیفه
یعنی دراهم معلومه ایسه بنه نظر اولنور اکر زرع غاصب ارضنه ایراث نقصان ایتمش ایسه خراجی غاصب اوزره
واجب اولمق نمایاندر که حربی تعطیل منافع ارضنه راضی دکل ایکن یدندن غصب اولنوب زراعتندن منتفع
اولمامشکن اوزرینه ایجاب خراجی شایان اولماز نته کیم ارضی صو ایچنده قالوب زراعتندن عاجز اولدقده دخی
اوزرینه خراجی واجب دکلدر ووجه مشروح اوزره خراج ارض غاصبدن اخذ اولندقده مالک حربیسی ذمی
قیلنماز که خراج کندودن اخذ اولنمیوب انجق غیردن اخذ اولنمغله اوزرینه موجب ذمت اولان حکم شرعی اجرا
اولنمامشدر واکر زرع غاصب ایراث نقصان ایتمش ایسه بنه نظر اولنور اکر بدل نقصانی خراجله برابر یا اکثر ایسه
مستأمن اول بدلی اخذ وایچندن خراجنی ادا وفضله قالورسه نفسی ایچون استیفا ایلمک امر مقرردر زیرا بالنفس
زرعله انتفاع ایتمش ایسه ده زرع غاصبدن حاصل اولان بدل نقصانله منتفع اولوب اول وجهله بالنفس زرع
ایلمش یاخود ارضنی ایجار ایله اخذ اجرت ایلمش منزلنه تنزیل اولنمغله خراج ارضی کندودن تحصیل اولنور
بو صورتده مستأمن مرقوم جریدهٔ ذمتده مرسوم قیلنور واکر بدل نقصانی خراجدن اقل ایسه خراجدن
مقدار بدل نقصانی مستأمندن وزیاده سی غاصبدن مطلوب ومستحصلدر زیرا مغصوب منه اوزره وجوب
خراجله حکم وامضا انجق اکا راجع اولان منافعک مقتضاسیدر که اکا منافعدن هیچ نسنه راجع اولمدقده
اوزرینه خراجدن هیچ نسنه واجب اولمیوب خراجک مثلی وخراجدن اکثری راجع اولدقده اوزرینه تمام
خراجی موجب اولوب مقدار بعض خراج راجع اولدقده اوزرینه خراجدن اول مقداری مستوجب وزیاده سی
غاصب اوزره مترتب قیلنور لکن امام ابو یوسف رحمه الله تعالی مزارعهٔ کبیره سنده ذکر ایلدیکه صاحب
الارضه قلیل وکثیر بعض منافع راجع اولدقدن صکره قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره تمام خراجی
آنک اوزرینه واقع اولور ومزارعهٔ صغیره سنده ذکر ایلدیکه صاحب الارضه قلیل وکثیر بعض منافع راجع
اولدقده جواب قطعی اولدر که قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره تمام خراجی آنک اوزرینه واقع اولور

زیرا

زیرا غاصبدن بدل منافع ارضنی اخذ ایلدکده اکا مقابلهٔ مأخوذنده ایجار ایتمش کبی اولوب حقیقت ایجارنده
اجرتک خراجه وفا وعدم وفاسنه نظر اولنمیوب تمام خراجی اوزرینه ایجاب اولندیغی کبی بونده دخی ایجاب
اولنور واول مستأمندن خراجک تمامی یاخود بعضیسی اخذ اولندقده البته ذمی قیلنور که اخذ تمامده اوزرینه
حکم مسلمین جاری قیلندیغی کبی اخذ بعضده دخی جاری قیلنمش اولور واکر حربی مستأمن ارضنی بالنفس
زرع ایدوب یاخود غاصبی یا مستأجری یا مستعیری زرع ایلدکدن صکره اول زرعی غرق وحرق مثللو بعض
آفات بالکلیه افنا واذهاب ایلسه ارض اوزره اول سنه نک خراجی ایجاب اولنماز وصاحب الارض اولان
مستأمن اوزره ایجاب خراج اولنمدیغندن اهل دار یمزدن قیلنمامغله اهل ذمتده ادراج اولنماز واکر حربی مستأمن
اراضی خراجیه دن بر ارضی اشترا وزرع ایدوب یدنده ایکن سنهٔ واحده یاخود سنه دن اقل مرور وقتله اوزرینه
خراجی واجب اولسه حین وجوبده دخول ذمتنی مستوجب اولور زیرا حربی اهل دار یمزدن عد اولنمق انجق
اوزرینه حکم امام جاری اولمغله حاصل اولور وجریان حکم امام دخی انجق اخذ خراجله ظاهر اولدیغندن
قبل الوجوب حکم ذمتده داخل اولماز وآندن اخذ خراج اولندقدن صکره یوم اخذدن سنهٔ مستقبله تمامنده
خراج رأسی دخی مطالبه اولنوب اولبابده ارضی اشتراسندن خراجنی ادا قیلدیغی وقتنه دک سبقت
ایلین شهور معدوده محاسبه اولنماز اما ذکری تقدیم اولنان مسئلهٔ تقدم بشقه در که حربی مستأمن دار
اسلامده تطویل مکث ایتدکده امام المسلمین اکا تقدم برله سن دار یکه رجوع قیل که بو کوندن صکره
بر سنه دخی دار یمزده اقامت ایدرسک سندن اخذ خراج ایدرم دیو تکلم ایلدکدن صکره بر
سنه دخی اقامت ایلسه اهل ذمت قیلنوب تمام سنه ده اول سنهٔ ماضیه نک خراجنی آندن اخذه مبادرت
اولنور فرق مسئلتین اولدر که صورت تقدمده امام آندن خراج رأسی انجق جهت شرطله اخذ ایتمکله
حکمی وجه مشروط اوزره اجرا اولنوب بر سنه یه دک دار ینه رجوع ایتمزسه بعد تمام السنهٔ شرط اولنان
خراج سنهٔ ماضیه آندن اخذ اولنمق امضا اولنور وشرط مرقوم بحسب المعنی شول مال حکمنده داخلدر که
امام اول حربی ایله دار یمزده اول سنه نک بقیهٔ شهورنده اقامتی اوزره آندن اخذ ایلدیکی ماله مصالحه ایلیه
وامام ایچون من اول الامر حربیدن اخذ مال ایتمدکجه امان ویرمک ودار اسلامه خروجنه مساعده ایتمک
جائز اولمغله بو مثللو مصالحه دخی جائزدر بو جهتله امام الاسلام بعد تمام السنهٔ اخذ خراج سنهٔ ماضیه یه
اقدام ایدر اما صورت خراج ارضده ذمی قیلنمسی جهت شرطه منوط اولمیوب ارضندن اخذ خراجله حکم
امامه مربوطدر کورمزمیسنکه اوزرینه خراج ارضی ایجاب اولنمامسه ذمیتی صورتیاب اولماز بو جهتله خراج
رأسی انجق خراج ارضنی ادا برله ذمی قیلندیغی کوندن سنهٔ کامله مرورنده اخذه شروع اولنوب قبل تمام
السنهٔ اخذی مشروع کورلمز واکر امام بر حربی مستأمنه تقدم برله سن اشبو کوندن صکره بر سنه دخی اقامت
ایدرسک آخر سنه ده سندن یوز درهم اخذ ایدرم وبعده سنی ذمی قیلوب هر رأس سنه ده سندن اون ایکی
درهم اخذ ایدرم دیو تکلمندن صکره بر سنه دخی اقامت قیلسه امام آندن البته یوز درهمی اخذه مبادرت ایدر
زیرا قریبا بیان ایلدیک که صورت تقدمده اخذ امام انجق جهت شرطله صحیح اولور وامامله اول حربینک
بینلرنده وجه مذکور اوزره جریان صلحدن صکره اقامتی اعطاء دراهمه دلیل رضای صریحدر بو جهتله بعد
تمام الصلح دراهم مزبوره آندن اخذ واجتلاب اولنوب دار یمزده سنهٔ مزبوره ده اجرت سکناسنه حساب اولنور
نظیری اول کمسنه در که دارینی شهر واحده اون درهمه ایجار ایدوب قبل انقضاء الشهر مستأجره خطابله
سن بنم بو دارمده شهر آتیده اقامت قیلسه واقامت ایدرسک اوزرکده اجرت دار یکرمی درهمدر دیوب اشهاد
شهود ایله قطع جواب ایلیه بوندن صکره اول مستأجر شهر آتیده اقامت ایدرسه اوزرنده اجرت دار یکرمی درهم
قیلنور که آنده اجرت دار شرطله واجب اولوب مستأجر دخی شهر آتیده اقامتله شرط مذکوره رضا ویرمکله
حکم اجاره شرطه تابع قیلنمق مصمم اولور پس صورت تقدمده دخی خراج رأس شرطله واجب اولوب
حربی دخی بر سنه اقامتله اول شرطه اظهار رضا ایتمکله حکم شرطی اجرا ایله قضا اولنور وائمه واصحابمز
رحمهم الله تعالی اشبو مسئله دن مسئلهٔ اخری دخی انتزاع ایدوب بو وجه اوزره اجتماع ایلدیلر که بر کمسنه
بر داری غصب ایلدکده مغصوب منه دارینی استرداد ایچون تخویف غاصبی مراد ایلدکده کرکدر که غاصبه
خطابله بنم داریمی بکا رد ایدرسک فیها والا ایلمزسک سندن هر ماه ایچون بیک درهم اخذ ایدرم دیو ایراد
وحضورنده بو قولی اوزره ایکی رجل عدلی اشهاد ایلسه بو اشهادی صحیح ومعتبر اولمغله غاصب بوندن صکره

مطلب زیادة الاجرة بتعبیر رضی المستأجر

دار بنی حبس ایدرسه آنی زرینه اجرت مزبوره واجب و مقرر قیلنور واکر امام اول حربی یه حین تقدمده سن اشبو کوندن صکره بر سنه دخی اقامت ایدرسك سنی آخر سنه ده ذمی قیلوب اول سنه دن صکره سنهٔ اخری دخی منقضیه اولدقده سندن اخذ خراج ایدرم دیو تکلم ایتمش اولوب حربی دخی بر سنه اقامتله دار اسلامده تقادم ایلسه ینه حکم شرعی تقدم امام اوزره جاری اولمغله اول سنه دن صکره بر سنه دخی منقضیه اولمدقجه اوزرینه وجوب خراج طاری اولمازکه امامك شرط وتقدمی اولو جهله صادر اولمقله حکم شرعی دخی اولو جهله ظاهر اولور واکر بر حربی مستأمن دار بزده بر ارض خراجیه یی اشترا ایلدکدن صکره مستحق آخری پیدا اولوب بینه ایله اثبات استحقاق واخذ ایله بر ایکی سنه خراجنی ادادن صکره شاهدلری عبید اولدقلری عند القاضی هویدا اولمغله ارضی مستأمن اوزره رد ایلسه اول مستأمن اهل ذمتدن عد اولنمازکه ذمیتی مجرد شراء ارض خراجیه ایله تحقق ایتمیوب بلکه اوزرینه وجوب خراجه موقوف ایکن بو بابده مدار وجوب خراج اولان تمکن منافع ارضدن ممنوع اولمغله وجوب خراج دخی آندن مصروف قیلنمشدر کذلك ارضی ید مستأمندن مقاومته قادر اولمدیغی بر متغلب غصب ایلدکده ینه بویله در اما اول غاصبله مقاومته قادر واوزرینه حقنی شهود ایله اثباته مقتدر ایکن تکاسل ایتمش اولسه نظر اولنور اکر غاصب زرع ایتمش ایسه ینه ذمیت مستأمنی موجب اولمازکه غاصب زرعنده ارضله منتفع اولمغله خراجی غاصب اوزره واجب اولوب مستأمن اوزره واجب اولماز واکر غاصب زرع ایتمش ایسه بو معنی ذمیت مستأمنی موجب اولورکه ارضنی استرداد ایله انتفاعه قادر ایکن ترك ایتمکله خراجی اوزرینه واجب اولوب ذمیتنی مستوجب اولمشدر نظیری اولدرکه مستأمنك ارضنی صو باصوب تعطیل ایلدکده مقدما اول صویك مجراسنی بند ایدوب ارضدن صرف ایلمك اکا ممکن ایکن اهمال ایتمش اوله وجه مذکور اوزره بعد انقضاء السنة اوزرینه خراجی لازم اولوب اهل ذمتده ادخال اولندیغی کبی بونده دخی ادخال اولنور وتفصیل محرر انجق زراعت غاصب نقصان ارضه باعث اولمدقده معتبردر اما نقصان ارضه بادی اولمش ایسه بهرحال ذمیت مستأمنه مؤدی اولور زیرا غاصب اوزره مستأمنه بدل نقصانی ادا لازمدر وحکم خراج اولدرکه بدل نقصان خراجدن اکثر یا مساوی ایسه تمام خراج مستأمن اوزره واجبدر واکر اقل ایسه خراجدن مقدار بدل مستأمن اوزره وزیاده سی غاصب اوزره واجبدر وعلی کلا التقدیرین مستأمن اوزره بعض خراج واجب اولمغله ذمیتی موجب اولمشدر واکر برکیسنه ارض مستأمنده بولنان صویك بندینی خرق وارضی غرق ایتمکله هم صودن نقصان ارضه بادی وهم مستأمنك زراعتنده عدم قدرتنه مؤدی اولسه حربی آنك فعلندن حادث اولان نقصان ارضی اکا تضمینه قادر اولدیغندن بشقه اول ارضله حقنده حکم ذمت دخی ظاهر اولمازکه بو مثللو ممکن الزراعة اولمیان ارضده عدم وجوب خراج امر ظاهردر وعلی هذا ارضی غاصب دخی زرع ایتمیوب بعد انقضاء السنة مستأمن اوزره رد ایلسه ینه خراج ارض واجب اولمامغله مستأمن اهل ذمتدن عد اولنماز واکر غاصب دخی صاحب الارض کبی حربی اولوب ارضده زرع ایدوب زرعی دخی موجب نقصان اولسه البته غاصب اوزره بدل نقصانده الزام ضمان اولنوب صکره نظر اولنور اکر بدل نقصانی خراجه مساوی یا اکثر ایسه آنده خراج انجق صاحب الارض اوزره واجب اولمغله اول ذمی قیلنوب زارعی قیلنمامق مقرردر واکر اقل ایسه آنده خراجدن مقدار بدل نقصان صاحب الارض اوزره وزیاده سی زارع اوزره واجب اولوب هر بری وجوب خراجدن بهره ور اولمغله ایکیسیده ذمی قیلنمق بی جدلدر اما زرعی موجب نقصان اولمامش ایسه آنده خراج انجق غاصب اوزره واجب اولمغله اول ذمی قیلنوب صاحب الارض قیلنمامق نمایاندر واکر غاصب زرع ایتمیوب ارضی تعطیل ایتمش ایسه نظر اولنور اکر صاحب الارض آنکله مقاومته قادر وحجته استرداده مقتدر ایکن اهمال ایتمش ایسه اوزرینه خراجی واجب اولمغله اهل ذمتده ادخال اولنور واکر مقاومته قادر دکل ایسه آنده خراج هیچ بری اوزره واجب اولمامغله ایکیسیده حربیت اوزره ابقا اولنمق ظاهر و باهردر واکر حربی مستأمن بر ارض عشریه یی اشترا ایلسه ارض مزبوره قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه ارض خراجه انقلاب ایدوب قول ابی یوسف رحمه الله تعالی اوزره ضعف عشری اخذ واستجلاب اولنوب قول محمد رحمه الله تعالی اوزره على حالها عشریت اوزره استصحاب اولنور ومستأمن مرقوم اول ارضی زرع ایدوب یاخود زرعه قادر ایکن اهمال ایلسه قول امام اوزره علی کلا الوجهین خراجی اوزرینه واجب اولمغله اهل ذمتده ادخال اولنور وقول محمد رحمه الله تعالی اوزره زرع ایدرسه ذمتده ادخال اولنور زیرا عشر اکرچه خراج کبی مؤنت ارض نامیه در لکن حاصل ارض بالفعل ظاهر اولمدقجه عشری واجب اولماز

واراضی دار اسلامده واجب اولان عشر اول مستأمن اوزره واجب اولمدقجه ذمی قیلنماز واکر اول ارضی قبل وجوب الخراج بر مسلمه بیع ایدرسه ینه ارض خراج اولوب حکم خراجدن اخراج اولنماز مؤلف صاحب الاجتهاد بو موضعده اشبو وجه اوزره ذکر وایراد ایلمشدر اما روایت اخراده دیمشدر که مشتری مسلم اوزره عشری واجب اولوب خراجی لازم اولماز بو روایتك وجهی اولدرکه خراجیت ارضه سبب ملك کافر اولمغله کافر اول ارضی اشترا ایلدکده مالك اولوب آنی خراجیه قیلمشدر بعده خراجیه اولدیغی حالده آنی بیع ایلمشدر ومسلم ارض خراجیه یی کافردن اشترا ایلدکده ینه خراجیت اوزره ابقا اولنور وروایت اخرانك وجهی اولدرکه قبل وجوب الخراج بیع ایلدکده اول ارضدن عشرك غیری حق آخر اخذ اولنمامش اولمغله ینه عشریتی اوزره ابقا اولنوب میانه ده تخلل ایدن تملك کافره اعتبار واعتنا اولنماز وعلی کلتا الروایتین حربی مرقوم ذمی قیلنماز زیرا ارض مرقومه خراجیه ایسه ده صاحبندن خراجی اخذ اولنمیوب اوزرینه حکم مسلمین اجرا اولنمادیغندن شول دار الحربده بولنان حربی منزلنه نازل اولمشدرکه بر مسلمی دار اسلامده بر ارض عشریه یی کندو ایچون اشترایه توکیل ایدوب اول دخی اشترا ایلیه اولبابده ارض مرقومه خراجیه اولورسه ده دار الحربده بولنان مالکی اوزره احکام مسلمیندن هیچ بر حکم شرعی جاری اولمامغله اکا حکم ذمت ساری قیلنماز پس مانحن فیه دخی آنك کبیدر واکر ارض عشریه یی اشترا ایلین مستأمن اول ارضی آخره ایجار ایلسه عند ابی حنیفه رحمه الله تعالی ارض مرقومه خراجیه قیلنوب خراجی دخی صاحب الارض اوزره واجب اولمغله حکم ذمتده استقرار ایدر وعند محمد رحمه الله تعالی عشری مستأجر اوزره حاصلندن لازم اولمغله ذمیت صاحب الارضی مستلزم اولماز حتی مستأجری حربی اولدقده عند محمد رحمه الله تعالی ذمیت مستأجری مستلزم اولورکه عشری اکا لازم اولمشدر بعده امام محمد رحمه الله تعالی مستأمن اوزره ارضندن حاصل ارضده واجب اولان عشر ایله مال تجارتندن عاشرك اخذ ایلدیکی عشرك بینلرینی تفریق وعشر ثانی ذمیتی موجب اولمیوب عشر اول موجبدر دیو تحقیق ایلدی وجه فرقلری اولدرکه حربی مال تجارتله عاشر اوزره مرور ایلدکده آندن مسلم وذمیدن اخذ اولنان مقداری اخذ اولنمیوب بلکه حربیدن تمام عشر وذمیدن نصف عشر ومسلمدن ربع عشر اخذ اولنمغله اولبابده حکم حربی حکم اهل دار اسلامه مخالف قدر کورمزمیسنکه یوم واحدده برقاچ کره دارینه رجعت بعده دار اسلامه عودت ایلسه هر برنده اخذ عشره معاودت اولنور پس عشر مرقومده منزلهٔ اهل دار بزه نازل اولمامغله آنك وجوبنده اهل ذمتده داخل قیلنماز اما حاصل ارضندن اخذ اولنان عشری مسلمدن اخذ اولنان عشر ایله مساوی اولوب مسلمدن انجق برکره اخذ اولندیغی آندن دخی انجق برکره اخذ اولنمغله عشر مزبورده منزلهٔ اهل دار بزه نازل وآنك وجوبنده حکم ذمتده داخل قیلنور توضیحی اولدرکه حربیدن عشر مال تجارت انجق بطریق المجازاة اخذ اولنور حتی اهل حرب بزم تجارمزدن هیچ نسنه اخذ ایتمزلرسه بز دخی تجارلرندن هیچ نسنه اخذ ایتمزز اما عشر ارض انجق مؤنت ارض نامیه اولمق اوزره دار اسلامده اخذ اولنمغله منزلهٔ خراج ارضه نازلدر واکر اول ارضی حربی آخره اعاره ایلسه آنده بالاجماع عشری زرعندن لازم اولمغله حربی مستعیرك ذمیتی مستلزم اولورکه حق عشر آنك حاصلندن منتظم اولمشدر واکر حربی مستأمن بر مسلمدن ارض عشریه سنی استیجار وزراعت ایلسه قول ابی حنیفه رضی الله عنه اوزره حاصل ارضك مثل عشری مسلم اوزره واجب اولور وحاصل حربیدن نسنه واجب اولمامغله ذمیتی موجب اولماز وقول محمد رحمه الله تعالی اوزره عشر انجق حاصل حربیدن واجب اولمغله ذمیتی موجب اولور اما صورت اعاره ده عشری بالاجماع حاصل ارضدن لازم اولمغله ذمت مستعیری مستلزم اولور وخراج مقاسمه دخی عشر کبی جزء حاصل اولمغله جمیع احکام مذکوره ده عشره مماثلدر والله اعلم

* باب مایکون الرجل به مسلما یدرأ عنه القتل والسبی *

یعنی مشرك ایچون قبول اسلامنه علامت وحقنده قتل واسردن باعث سلامت اولان اسبابده باب کرامتمآبدر بر اوائل کتابده باب الاسلام مسائلنده بیان ایلدیك که بر کافر معتقداتندن منافی اسلام اولان حکمك خلافنی اظهار ایلدکده اسلامنه حکم اولنمق شایان کوریلور و بو بابده اصل اصیل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك امرت ان اقاتل الناس حتی یقولوا لا اله الا الله قول جمیللریدر وعبدهٔ اوثان وحدانیت الهیه یه قائلین اولمیوب اذا قیل لهم لا اله الا الله یستکبرون نظم جلیلی مفادی اوزره کلمهٔ توحیددن ناکلین اولمریله رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم علی الدوام آنلر ایله قتالی التزام ایدوب خلاف معتقدلری اولان

اول كلمهٔ طيبهٔ منجيه‌يى تكلملرين حقلرنده علامت ايمان واسلام قيلمشلردر بعده يهود مدينه‌يى اسلامه
دعوت وآنلرك حقلرنده همان اقرار رسالتلرين اسلاملرينه علامت ايلديلر حتى بر يهودى مريض اولمغله
لطفا وكرما عياده‌سنه تشريفلرنده اشهد انى رسول الله قول شريفلريله شهادت رسالتلرين اكا تلقين
وتعريف ايلديلر اول دخى اشهد انك رسول الله قولى ايله اداء شهادت ايدوب وفات ايلدكده رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم الحمد لله الذى اعتق بى نسمة من النار نطق بشارت سماتلريله اول كسنه‌نك جهنمدن سلامت
نفسنى اخبار واثبات بيورديلر وطائفهٔ يهودى همان اقرار رسالته دعوتلرينه باعث اولدركه آنلر وحدانيت الهيه‌يى
مقر اولوب انجق رسالتلرين منكر اولملريله حقلرنده اقرار رسالتى ايمان واسلاملرينه علامت قيلمشلردر
ومقدمهٔ مرقومه‌يى تقديمدن صكره ثمره ونتيجه‌سين شو وجهله تفهيم ايده‌رزكه بر مسلم اثناء حربده بر مشركى
قتل ايچون هجوم ايدوب لكاقريب اولدقده اشهد ان لا اله الا الله كلمه‌سين اكا اسماع ايلسه اول مشرك اشبو كلمهٔ
محترمه‌يه قائلين اوليان طائفه‌دن ايسه مسلم اوزره واجبدركه قتلندن امتناع ايليه زيرا آندن دليل ايمانى اولان كلمهٔ
منجيه‌يى استماع ايلمشدر بو صورتده آنى اخذ ايدوب حضور امامه احضار ايدرسه نظر اولنور اگر تكلمى
قهر مسلمدن اقدم واقع اولمش ايسه حر مسلم قبلنور واگر قهر مسلمدن صكره واقع اولمش ايسه فيئده ادخال
اولنوركه بعد القهر اسلامى قتلنه مانع ايسه‌ده استرقاقنه مانع اولماز لكن حضور امامده حاضر اولدقده
بنم اول كلمه‌دن مرادم دخول اسلام دكل ايدى بلكه انجق دخول يهوديت ايدى ديوب ياخود مجرد قتلدن
سلامتم ايچون ديمش ايدم ديو اعتذار ايلسه بو قولنه التفات واعتبار اولنماز زيرا مسلم آندن دخول يهوديتى
طلب ايتميوب انجق اسلامنى طلب ايدوب آنك دخى ظاهر حالى مطلوب مسلمه اجابت اولمغله اسلمت لفظى
ايله اسلامنى تصريح ايتمش ايسه‌ده لا اله الا الله قولى اسلامنه علامت قيلنوب اوزرينه الزام حكم اسلامه
مبادرت اولنور نظيرى اولدركه بر كافر جماعت مسلمينله اداء صلوة ايليه صنع مذكورى عين اسلام دكل ايسه‌ده
دليل اسلام قبلنور وبوندن صكره اسلامدن امتناع ايدرسه مرتد اولوب قتل اولنور ومؤلف شريعت پناه
اصل كتابده ومن انكر شيئا من الشرائع فقد ابطل قول لا اله الا الله ديمشدر مرادى ديمكدركه بر كمسنه
شرائع اسلاميه‌دن برشيئى انكار ايلسه موجب توحيدى ابطال ايتمش اولمغله مرتد اولور بوندن صكره انكارندن
رجوعله كما هو حقه قبول اسلام ايلمزسه قتل اولنور لكن اصحابمزدن بعض متأخرين شرائع اسلاميه‌دن
برشيئى منكر اولان همان اول شيئه نظر ايله كافر وماعدا ده مسلمدر ديوب بر تصنيفنده بعد وفات رسول الله
عليه السلام عهد ابى بكر الصديق رضى الله تعالى عنه‌ده قبائل عربدن مانع زكوة اولوب وجوبنى منكر اولنلرك
حاللرين بو قول اوزره بنا ايلدى لكن كلام مؤلف مصيبدن بو قولك خطاسى ظاهر اولديغندن بشقه
هم مخالف روايت وهم مائل قول اهل ضلالتدركه طائفهٔ معتزله مرتكب كبيره ايچون ايماندن خارج وكفرده
غير داخل بلكه منزلة بين المنزلتين‌ده نازلدر ديرلر قول مذكور دخى اشبو مذهبه مائلدر واگر مشرك مرقوم
لا اله الا الله ديمكله مسلم آندن كف يد ايتدكده فرار ومشركينه لحوق ايدوب صكره عودتله قتاله مباشرت ايلدكده
مسلم سابق يا مسلم آخر آنك اوزرينه هجوم ايدوب اكا قريب اولدقده‌ينه لا اله الا الله ديسه نظر اولنور
اگر آنك التجا ايده‌جك فئه‌سى وار ايسه بو دفعه‌سنده قتلى سزاواردركه شمدى شول مسلم باغى منزلنده‌دركه
فئه‌سى ايچنده مسلمينله قتال ايليه وبو مثللو باغى مسلم ايسه‌ده قتل اولنور واگر فئه‌سى قالميوب جمعيتلرى
پريشان اولمش ايسه اولبابده قتلى لايق شان دكلدر كذلك بو دفعه سنده آنى اسير ايتمش اولسه‌ينه كالاول فئه‌سى
وار ايسه قتلى سزاوار يوغيسه قتلى جائز اولميوب جرمنه نظر ايله تأديبى دركاردر ومؤلف باهر الاستقلال
دعواى مذكوره اوزره شول روايت ايلديكى حديث شفقت اشتمال الله استدلال ايلديكه مسلميندن بر كمسنه
مشركيندن بركسنه اوزره هجوم ايلدكده لا اله الا الله ديمكله سبيلنى تخليه ايلدى صكره عودت ايدوب ينه مسلمينله
قتال ايتمكله مسلم سابق اكا حمله قيلدقده ينه لا اله الا الله ديدى حتى بر قاچ كره فعل مرقومى تكرار ايلدى تا كه
مرهٔ اخيره‌ده آنى قتل ايلدى ورسول الله عليه السلام اول مسلمه فكيف لك بلا اله الا الله قول شريفلريله
لا اله الا الله ديمشيكن قتله جسارتنده عتاب ايلديلر ومؤلف فتوت نهاد اول مسلمك اسمنى ذكر وايراد ايلدى
لكن مغازيده مذكوردركه اول مسلم اسامة بن زيد رضى الله تعالى عنهمادر ورسول الله عليه السلام اكا اقتلت رجلا
قال لا اله الا الله قول شريفلريله عتاب ايلدكلرنده يارسول الله اول كلمهٔ مباركه‌يى انجق قتلدن استخلاص ايچون
تكلم ايلدى ديو جواب ويردى بعده رسول الله عليه السلام هلا شققت عن قلبه يعنى قلبنى شق ايدوب

نيچون آندن حالنى استكشاف ايلمديك ديو توبيخ ايلدكلرنده يارسول الله قلبنى شق ايتمش اولسم بكا آندن
نه ظاهر اولور ايدى ديدى بعده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم فانما كان يعبر عما فى قلبه بلسانه
يعنى اول كيمسنه قلبنده اولان اعتقادندن انجق لسانى ايله تعبير ايدر ايدى قول شريفلريله مراد فؤادلرين تفسير
وامر اسلامده ظاهر اقرار ايله اكتفا لازم ايدوكنى تقرير ايلديلر وبو قصهٔ مرقومه‌يى اول مقتولك مرهٔ اخيره‌ده
التجا ايده‌جك فئه‌سى بولنماق صورتنه تحميل وعتاب رسالتپناهى آندن نشئت ايتمشدر ديو تأويل ايده‌رز
واگر لا اله الا الله ديوب سبيلى تخليه اولندقدن صكره صف مشركينه عودت بعده مسلمينه رجعت ايدوب
بن سزدن برى يم ودين سابقم اوزره يم ديو اظهار ردت ايتمكله اوزرينه بر مسلم حمله قيلدقده‌ينه لا اله الا الله ديمكله
مبادرت ايلسه بو دخى دفعهٔ اولى ايله برابردركه عدم قتلى مقرردر زيرا ايكى اسلامى ميانده سبقت ايدن كلامنه
نظر ايله منزلهٔ مرتده نازل ومرتد حكم حربى اصليده داخلدر وحربى لا اله الا الله ديدكده آندن كف يد
واجب اولديغى كبى بونلرده دخى واجبدر انجق فئه‌سى وار ايسه منزلهٔ باغيده اولمغله قتلى سزاواردر
كذلك بين الاسلامين مسلميندن بر جماعتى قتل ايتمش اولسه‌ينه آندن كف يد واجبدركه مرتد صف مشركينده
بولندقده حربى اولمغله حقنده قتل مسلم قصاصنى غير موجبدر واگر مسئلهٔ مفروضه‌ده اول مشرك
اشبو كلمهٔ محترمه‌يه قائلين اولان طائفه‌دن ايسه آنى تكلمى حقنده دليل اسلام اولمامغله بعد التكلم دخى
قتلى جائز گوريلور اما اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله ديوب فى الاصل اشبو كلمهٔ مباركه‌يه
قائلين اوليان طائفه‌دن ايسه قول مذكورى دليل اسلام اولمغله مسلم اوزره آندن كف يد الزام اولنور
ومسئلهٔ مذكوره تفاصيل سابقه‌ده نظير مسئلهٔ متقدمه‌دركذلك مشرك مرقوم وقت مذكورده محمد رسول الله
ياخود قد دخلت فى دين الاسلام ياخود قد دخلت فى دين محمد ديسه بونلرك جمله‌سى اسلامنه دليلدر
حتى بعد التكلم فوت اولسه نمازى قيلنوب آنك ايچون طلب مغفرت اولنور نكته‌سى اولدركه كلمات
محرره‌نك اسلامه دلالتلرى البته دلالت سيمادن اعلى ايكن باب ما يصدق فيه المسلم فى دار الحرب اثناسنده
وغيرده بيان اولنديغى اوزره مجرد سيماى مسلمين حق صلوة واستغفار رده اسلاميله حكمده كما فى
اولدقده كلمات محرره‌يى تكلمده كفايت بطريق الاولى‌در لكن فى زماننا ميان مسلمينده بولنان يهود ونصارادن
بريسى اشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله ديسه‌ينه حكم اسلامده داخل اولمازكه فى الاصل دخى
جمله‌سى بو كلمهٔ طيبه‌يه قائللردر زيرا بلا ديمزده بولنان يهود ونصارانك فقيهلرندن سؤال اولنسه مضمونى
اقرار ايدوب مرادلرندن استفسار اولندقده رسول الله اليكم لا الى بنى اسرائيل قوللريله تفسيره ابتدار وبيزه
ارسال اولنوب بنى اسرائيله ارسال اولنمامشدر ديو تأويله اجتسار ايدرلر ودعواى مرقومه‌لرى اوزره هو الذى
بعث فى الاميين رسولا منهم نظم مبينى ايله استدلال ايدوب امیين ايله مراد اهل كتابك غيريلريدر ديو بسط مقال
ايدرلر مترجم فقيردر كه آيت مذكوره‌ده فى الاميين واقع اولوب الى الاميين واقع اولمامغله دعواى باطله‌لرينه
وجها من الوجوه دلالت يوقدر تسليم اولنسه دخى ذيلنده وارد اولان وآخرين منهم لما يلحقوا بهم آيت
جليله‌سندن مراد امیينك غيريلرى اولمغله امیين اوزره عطف اولندقده عموم بعثته دلالتى ظاهر اولور حال آنكه
قرآن كريمده وما ارسلناك الا كافة للناس نظم جليلى كبى عموم بعثته دليل غير قليلدر ورسالت محمديه‌يى
واو على وجه التخصيص تصديق ايدنلر لوازم رسالتدن اولان صدق وامانتلرين دخى تصديق ايتملريله
گرك قرآن كريم وگرك احاديث شريفه آنلرك عندلرنده حجت قاطعه‌در وآيت مذكوره ايله استدلاللرى بو معنايه
شاهددر واحاديث نبويه‌ده ادلهٔ عموم بعثت اكثر من ان يحصى‌در انتهى پس مقدمهٔ متقدمه‌دن عنديمزده
ظاهر اولمشدركه شهادتين مذكورتين فى زماننا يهود ونصارادن دليل اسلام دكلدر مگر دين قديمندن تبريسنى
دخى اكا ضم ايدوب نصرانى ايسه وابرأ من النصرانية ويهودى ايسه وابرأ من اليهودية مفهومنى ذكر
وافهام ايليه اول حينده خلاف اعتقادنى اعلام ايتمش اولمغله داخل حكم اسلام قيلنور لكن نصرانى
اشهد ان لا اله الا الله وانبرأ من النصرانية ديمش اولسه آنكله قبول اسلام ايتمش اولمازكه كلام مرقومى دخول
اسلامده نص اولميوب دخول يهوديته دخى محتمل الانتظامدر زيرا طائفهٔ يهود دخى بو قولى بعينه ذكر وافصاح
ايدوب لا اله الا الله ديرز ايكن نصرانيتدن تبريلرين ايضاح ايدرلر قال الله وقالت اليهود ليست النصارى
على شئ وقالت النصارى ليست اليهود على شئ يعنى يهود ديديلركه نصارى شئ صحيح ومعتبر اوزره جارى
دكللردركه دينلرى باطلدر ونصارى دخى ديديلركه يهود شئ صحيح ومعتبر اوزره جارى دكللردركه دينلرى باطلدر

اماقرل مذکوردن صکره وادخل فی الاسلام دیمکله اسلامه دخولنی تصریح ایدرسه احتمال یهودیت منقطع اولمغله اسلامنه دلیل صریح قبلنور واکر اول مشرک انا مسلم دیمش اولسه آنکله اسلامنه حکم اولنماز که لفظ مسلم حقه منقاد ومستسلم دیمکدر وهر اهل دین حقیت دیننه معتقدوکندو حقنده حقه انقیادنی مدعی وملتزمدر شارح الکتاب شرح الله تعالی صدره یوم الحساب دیرکه شیخیمز شمس الائمة عبد العزیز الحلوانی رحمه الله تعالی دیرایدیکه حکم مذکوردن دیاریمزده بولنان طائفهٔ مجوس مستثنی درکه آنلردن بریسی انا مسلم دیدکده اسلامنه حکم اولنورکه آنلر صفت اسلامی نفسلرینه اثباتدن امتناع ایدوب اولادلرینه وقت غضبده یامسلمان رالک دیو شتم ایدرلر واکر اول مشرک عبدهٔ اوثاندن لا اله الا الله کلمهٔ مبارکه سنه قائل اولمیانلردن اولوب وقت مرقومده اشهد ان محمدا رسول الله دیمش اولسه اسلامنه حکم اولنوب اشهد ان لا اله الا الله قولی منزلنه تنزیل اولنور زیرا کلمهٔ شهادتک ایکی جانبنی دخی منکر اولدیغندن قنقی جانبی ایله شهادت ایلسه اسلامنه دلیل قبلنور کذلک انا مسلم دیمش اولسه ینه اسلامنه حکم اولنورکه عبدهٔ اوثان نفسلریچون وصف اسلامی ادعا ایتمیوب بلکه مسلمینی اغضا ایچون آندن تبری ایدرلر ومعنای مرقوم عهد رسالتده اهل مکه نک کتب سیرده ذکر اولنان حاللرندن معلومدر کذلک انا علی دین محمد یاخود انا علی الحنفیه یاخود انا علی الاسلام دیسه ینه اسلامنه حکم اولنور وبو بابلرده اول مشرکک قلبنده مضمر اولان حقیقت اعتقادنه وقوفیمز متعذر اولمغله بو کلاملرین دلیل اسلام اعتبار ایلمک امر متقرردر والله اعلم

باب من اسلام الصبی والصبیة المأسورین * یعنی اهل حربدن اسیر قیلنان صبی وصبیه نک حکم اسلامنده مسائل لازمة الاستقلا مدر شارح الکتاب یمن الله تعالی کتابه یوم الحساب دیرکه بز باب من المرتدین وغیرهم من مشرکی العرب اثناسنده وباب بیان الوقت الذی یتمکن المستأمن فیه من الرجوع اثناسنده وغیریلرنده بیان ایلدیک صبی ابوینندن قنقیسی من جهة الدین خیرایسه اکا تابع اولور ومشرک اولان احد الابوینی ایله معا صبی اولندقده بنفسه اسلامی وصف وتعقل ایتمدیکجه یاخود یاننده بولنان احد الابوینی قبول اسلام ایتمدیکجه اسلامنه حکم اولنماز کذلک یاننده احد الابوینی بولنمیوبکن سبی اولندقده ینه سبی مجرد ایله اسلامنه حکم اولنماز مکرکه دار اسلامه اخراج اولنه اولوقتده تبعا للدار اسلامنه حکم اولنور یاخود امام غنائمی دار الحربده بیع یاتقسیم ایلیه آنده دخی اسلامنه حکم اولنور اکرچه صاحب السهم یامشتریسی مسلم اولدقده حکم اسلامی شبهه واشکالدن سالمدرکه اسلامنده تأثیر تبعیت مالک تأثیر تبعیت داردن اقوی ایدوکی بدیداردر لکن مشتریسی ذمی اولوب یاخود امام آنی برذمی یه بطریق الرضخ اعطا قیلدقده ینه اسلامنه حکم اولنوب حتی فوت اولدقده نمازی قیلنمق وذمی یه آنی بیع اوزره اجبار اولنمق کبی اوزرینه احکام اسلامی اجرانک وجهی اولدرکه صبی مرقوم قوت مسلمینله احراز اولنوب ذمی اول موضعده اکا مالک اولمق انجق احراز مسلمینله حاصل اولمغله قسمت وبیعله تمام احرازی دار اسلامه احرازی منزلنده نازل اولمشدر واکر ابوینی ایله معا سبی اولنوب انجق دار الحربده ابوینی هالک اولدقلرندنصکره دار اسلامه اخراج اولنسه بو تقدیر اوزره حکم اسلامنده ادراج اولنورکه ابوینی دار الحربده هالک اولملریله آنلره تبعیتدن عاری اولوب ابوینی دار الحربده ایکن کندو یالکز دار اسلامه خارج اولمق مجراسنه جاری اولمشدر اما یاننده بولنان ابوینی صبی ایله دار اسلامه خارج اولوب یاخود دار الحربده بیع وتقسیم اولندقدن صکره هالک اولملری بشقه درکه آنده اسلامی بنفسه وصف وتعقل ایتمدکجه اسلامنه حکم اولنماز که وقت حکم اسلام انجق وقت احراز اولوب اول حینده دخی ابوینی یاننده بولنوب حکم اسلامنه مانع اولمشلر ایکن صکره دن هلاکلری ایله حکم اسلام اکا راجع اولماز نظیری شول ولد ذمیدرکه صغیر ایکن ابوینی هالک اولوب کندو دار اسلامده بلا ابوین باقی اوله آنک اسلامنه حکم اولنمادیغی کبی صبی مرقومک دخی حکم اولنماز مؤلف دیانت پروردانه الله تعالی برضوانه الاکبر دیرکه برذمی دار الحربه علی وجه التلصص دخول واهل حربدن برصغیری اخذ واخراجه ابتدار ایلسه صغیر مرقوم مسلم قیلنوب آنی بیع اوزره ذمی یه اجبار اولنورکه اکا تملکی انجق احراز دار اسلام بیدار اولمغله صغیرده حکم اسلام آشکار اولمشدر نظیری شول ذمی منفلدرکه امیر عسکر دار الحربده من اصاب رأسا فهوله دیمکله عسکردن هر برینه ظفر بولدیغی اسیری تنفیل ایلدکده عسکرده بولنان برذمی دخی برصغیره ظفر بولوب احد الابوینی یاننده حاضر اولمادقده آنده حکم اسلام ظاهر اولورکه احرازی انجق منعهٔ مسلمینله واقع اولمغله تملکنه انجق منعهٔ مسلمینله قادر اولمشدر اما ذمی امانله دار الحربه دخول ومالیک اهل حربدن برصغیری اشترا واخراج قیلمق بشقه درکه آنده صغیر مرقومده حکم اسلام ظاهر اولماز

زیرا

زیرا تملکی منعهٔ مسلمینله وحکم مسلمینله احرازدن اولمیوب انجق عقد بیع ایله حادث اولمغله دار اسلامه اخراجی ظهور حکم اسلامه باعث اولماز اما مسئلهٔ مفروضه ده مشتری مسلم مستأمن یا مسلم اسیر یا اهل حربدن قبول اسلام ایلین برکیسنه اولمق بشقه درکه آنلردن بریسی اشترا ودار اسلامه یالکز صغیری اخراج ایلدکده حکم اسلامده ادراج اولنور وتبعیت مالک انجق وجه مشروح اوزره صغیرک یالکز یعنی بلا احد الابوین خروجنده متحقق اولوب اول بابده مالکی مسلم ایسه اکا تبعا حکم اسلامه ملتحق وذمی ایسه حکم ذمته ملتحق قیلنور اما صغیرک ابوینندن بریسی یاخود ایکیسی بردن مولای صغیرک مملوکی یاخود حر ذمی ایکن صغیر ایله معا دار اسلامه خارج اولسه‌لر بو تقدیر اوزره صغیر دین ابوینی اوزره باقی اولوب اسلامده مندرج اولماز زیرا داریمزده حصولی انجق ذمته یاخود مملوکیت مسلم وذمی ایله اهل داریمزدن اولان احد الابوینی ایله واقع اولوب دینده دخی تبعیت ابوین اصل شایع اولمغله احد الابوینی یاننده ایکن دینده مولاسنه تابع قیلنماز لکن مسئلهٔ مذکوره ده یاننده بولنان احد الابوینی حربی اولوب امانله خارج اولمش اولسه صغیر مرقوم اسلامده مندرج قیلنور زیرا حربی مستأمن بحسب الصورة دار اسلامده ایسه ده فی الحقیقه اهل دار الحربدن تعداد اولنمغله معیت خروجنه اعتبار واعتداد اولنمیوب صغیر بنفسه اهل دار اسلامدن اولمقده امتیاز واستبداد ایتمش اولدیغندن تبعا للمالک حکم اسلامه کسب استعداد ایتمشدر بوندن صکره اول مستأمن قبول ذمت ایلسه دخی صغیر مرقوم ینه حکم اسلام اوزره ابقا اولنورکه مالک مسلمی اخراج ایدوب اسلامنه حکم اولندقدن صکره حکم اسلام محو والغا اولنماز نظیری شول صغیردرکه اسیر ایله یالکز اخراج اولندقدن صکره باباسی دخی بعد زمان اسیر واخراج اولنه واکر اول صغیری اشترا واخراج ایلین ذمی اهل کتابدن اولوب صغیر دخی مجوس یاخود عبدهٔ اوثاندن اولسه احد الابوینی کتابی وآخری مجوسی اولمق منزلنه تنزیل اولنوب حکم اهل کتابده ادخاله شایان کوریلور نکته‌سی اولدرکه تبعیت ابوین بولنمادقده تبعیت مالک منزلهٔ تبعیت ابوینه نازل اولمغله احد الابوینی کتابی اولدقده کتابیتده اکا تابع اولدیغی کبی یاننده احد الابوینی بولنمیوب اخراج ایلین مالکی کتابی اولدقده ینه حکم کتابیتده داخل اولور کذلک صغیر مزبور کتابی اولوب اشترا واخراج ایلین مجوسدن اولسه ینه علی حاله کتابیتله مأنوس قیلنور زیرا باعتبار الاصل اوزرینه حکم کتابیت جاری اولدقدن صکره تبعیت مالک ایله حکم جاریدن عاری قیلنماز کورمزمیسنکه فی الاصل مسلم مملوک اولمش اولسه آنی برمجوسی اشترا واخراج ایتمکله مسلم اولمقدن اخراج اولنماز پس فی الاصل کتابی اولدقده ینه بویله در واکر اهل حربدن براهل دارک یدلرنده ممالیکلری وار ایکن جمله‌سی قبول اسلام انجق ممالیکلری اسلامدن امتناع ایلسه‌لر بوصورتده اول ممالیکدن صغیر بولنانلرک کفر اوزره اولان احد الابوینلری یانلرنده حاضر دکل ایسه آنلر اسلامله کسب ارتفاع ایتمش اولورلر زیرا دارلری شمدی دار اسلام اولمغله صغار مرقومین هم دار اسلامده حاصل وهم مولالری مسلمدر وبو ایکی سببدن یالکز بریسی اسلام مملوک صغیرده کافی ایکن بو بابده ایکیسی ملتئم اولمشدر اما قوم مذکورین قبول ذمت ایتمش اولسه‌لر اول بابده ممالیکلرندن صغار وکبار علی السویه کفر اوزره ودین قدیملری اوزره باقی اولورلر لان ممالیکهم کفار قد صالحوا المسلمین وانما صارت دارهم دار اسلام بطریق الصلح لا باسلام اهلها وذلک لا یوجب الحکم باسلام المملوک بمنزلة الذمی یشتری صغیرا فی دار الحرب ویخرجه الی دار الاسلام مترجم فقیر دیرکه عندیمزده بولنان نسخ صحیحه وغیر صحیحه ده وجه محرر اوزره لان ممالیکهم لفظی واقع اولمشدر لکن سیاق وسباقه مخالفتی ظاهر وساطعدر غالبا اصل نسخه لان مالکیهم لفظی اوزره ایکن کاتبلر نوع اشتباه خطله لان ممالیکهم کتب ایدوب غلط ایتمشلردر ومعنای کلام دیمکدرکه زیرا ممالیک مرقومینک مالکلری کفار ایکن شمدی قبول ذمتله مسلمینله مصالحه ایتمشلردر بو جهتله دارلری اسلام اهل دار ایله دار اسلام اولمیوب انجق بطریق الصلح دار اسلام اولمشدر وحکم مذکور موجب اسلام ممالیک دکلدر نظیری شول ذمیدرکه دار الحربده مملوک صغیری اشترا ودار اسلامه اخراج ایلیه انتهی کذلک برحربی داریمزه امانله داخل اولوب یاننده کندو دینی اوزره برعبد صغیری برابر بولنسه اول عبدی دار الحربه قدرت اعاده‌سی مقرردرکه عبد مرقوم داریمزه بطریق القهر کلمیوب انجق بطریق الرضا کلمش اولمغله حکمی حکم مولاسیله مساوی اولوب مولاسی اهل دار الحربدن اولدقده اول دخی اهل دار الحربدن اولمق اوزره امضا اولنور حتی مولاسی داریمزده قبول اسلام ایدوب یاخود آنی برمسلمه بیع ایلسه یاخود مولاسی هالک اولمغله امام آنی بیع وثمنی ورثه‌سی ایچون توقیف ایلسه ینه کفری ودین ابوینی اوزره باقی اولورکه داریمزده امانله کفر اوزره حصولندنصکره اسلامی بنفسه وصف وتعقل ایتمدکجه شرف اسلامه

مرتبق اوله مز نظیری شول ذمیدرکه دار بمزده هالك اولوب ولد صغیری قالمش اوله بوصورتده عبد مرقومك
احد الابوینی اسر واخراج اولنوب دار بمزده قبول اسلام ایدرسه عبد دخی اکا تبعا حکم اسلامله
اکرام اولنور که حق صغیرده اسلام احد الابوین بعد التعقل بنفسه اسلامی ایله متساوی الاقدامدر واکر
اهل حربدن برصغیر باباسی ایله معا سبی اولنوب باباسی دار الحربده عسکر مسلمین ایچنده ایکن صغیر
دار اسلامه اخراج اولنسه بنه حکم اسلامده ادراج اولنماز که دار بمزه خروجنده باباسی ید مسلمین
ومنعهٔ موحدینده واقع اولمغله اول دخی دار بمزده واقع وولد ایله مجتمع کبی اولدیغندن ولدی اکا تابع
اولور کورمزمیسنکه کفاردن بطریق المراغمهٔ فرار ایلین عبدلری حقلرنده کذلك قبول اسلامله هجرت
ایلین عورتلری حقلرنده دار الحربده بولنان منعهٔ مسلمین منعهٔ دار اسلامله حکمده واحددر پس تبعیت
بابنده دخی حکملری متحددر حتی دار اسلامه خروجندن صکره باباسی اخراج اولنمیوب بلکه دار الحربده مقتول
یاخود ایادی مسلمیندن هارب اولسه بنه صغیر حکم اسلامده داخل اولماز که دار بمزده مقدما کفر اوزره حاصل
اولدقدن صکره اسلامی بنفسه واصف یاخود احد الابوینی مسلم اولمدقچه اسلامه متحول اولماز واکر برحربی
مستأمن دار بمزده قبول اسلام ایلدکدن صکره مسلمین آنك دار الحربده بولنان ولد صغیرینی اسر ایله بکام
اولسه لر اول صغیری دار اسلامه اخراج ایتسه لرده بزم عندمزده باباسنه تبعا حکم اسلامله اکرام
اولنور اگرچه باباسی عسکر ایله معا دار الحربده حاضر ایسه وجه تبعیتی ظاهردر لکن باباسی دار اسلامده ایسه
وجه تبعیت اولدر که منعهٔ عسکر حکم تبعیتده منعهٔ دار ایله بیانی مشروح اوزره مساوی اولدیغندن صغیرك
منعهٔ عسکرده حصولی دار اسلامده حصولی ایله متساویدر کذلك صورت مفروضه ده باباسی تجارت ایچون
دار الحرب اخراده بولنمش اولسه بنه صغیر حکم اسلامه احرادر که مسلم هرقنده بولنسه اهل دار اسلامدن
عد اولنمغله کرك مسلم وکرك ولد صغیری بحسب الصورة دار الحربده بولنسه لردخی بنه حکم تبعیتی اجرا اولنور
اما مسئلهٔ مرقومه ده باباسی دار اسلامده فوت اولدقدن صکره اسیر قیلنمش اولسه اولبابده صبی دار اسلامه
اخراج اولنوب یاخود دار الحربده بیع وتقسیم اولنمدقچه اسلامی صورتپذیر اولماز زیرا اسرندن اقدم باباسینك
دار بمزده وفاتی مقرردر وتبعیت میت بقاء اسلامده معتبر ایسه ده ابتداء اسلامده غیر معتبردر کورمزمیسنکه
صورت مفروضه ده اناسیله برابر سبی اولنمش اولسه صغیر البته حکم اسلامده داخل اولماز پس یالکز سبی
اولندقده دخی دار الحربده بولندقچه حکم اسلامده عدم دخولنه قائل اولورز اما باباسی دار بمزده حیاتده ایکن
اناسیله برابر سبی اولنسه البته بعد السبی باباسنه تبعا مسلم قیلنور واکر برحربی امانله دار بمزه دخول وقبول ذمت
ایدوب یاخود مسلمین آنی سبی ایلدکلرندن صکره اعتاق اولنوب یا اولنمایوب علی کل حال هنوز کفر اوزره ایکن
مسلمین آنك ولد صغیرینی دخی سبی ودار اسلامه اخراج ایلسه لر اول ولد حکم اسلامده ادراج اولنماز زیرا
باباسی هنوز دار اسلامده کافر بولنوب صغیرك دار بمزده حصولی کافر اولان باباسیله برابر واقع اولمغله اوزرینه
حکم مسلمین جاری اولورسه ده ینه دینده باباسنه تابع اولور اما بومسئله ده قبل سبی الصغیر باباسی دار بمزده کفر
اوزره هالك اولمش اولسه صغیر بعد السبی والاخراج حبل اسلامه متمسك قیلنور زیرا تبعیت اب میت ابتداء
اسلامده غیر معتبر ایکن اسر ایله دار اسلامه اخراج اولنان صغیردن منع اسلامده عدم اعتباری اولی واظهردر
بنه دیرکه اهل حربدن اهل منعه اولان برعسکر اولاد صغارلریله دار بمزه داخل اولدقلرنده مسلمین آنلره
ظفریاب اولوب اسر صغاره دخی نائل اولسه لر صغار مرقومینك احد الابوینلری معا اخذ اولنمامش ایسه
حین اسرلرنده حکم اسلامه واصل اولورلر که حین اخذلرنده احرازلری دار اسلامله حاصل اولمشدر حتی برساعتدن
صکره آبا وامهاتلری دخی اسیر قیلنسه بنه اسلام صغاره خلل کلمز که مقدما حین اسرلرنده اسلاملرینه حکم
اولندقدن صکره حکم مذکور اسر آبا وامهاتلریله مختل اولماز اما حادثهٔ مرقومه دار الحربده واقع اولمق بشقه‌در که
آنده نفس اسر قبل الاخراج اسلام صغیری موجب اولمدیغندن احد الابوینی بعد زمان سبی اولنوب دار اسلامه
برابر اخراج اولنمقلری دخی معا اسیر اولملری کبی اسلام صغیره مانع اولور اما قتاللری دار اسلامده واقع اولدقده
احد الابوینی ایله معا اسیر قیلنوب یاخود اولا احد الابوین وصکره صغیر اسیر قیلنمش ایسه بنه اسلام صغیره
مانع اولور که یدیمزده حصولی انجق کافر اولان احد الابوین ایله اولوب حکم اسلامدن منقطع اولمشدر
لکن اسر صغیر مقدم بولنوب حکم اسلامی متقرر اولدقدن صکره اسر احد الابوین درعقب ظاهر اولسه
دخی حکم سابق متغیر اولماز کذلك اهل حربدن برصبی بلا امان دار بمزه داخل اولوب آنی برمسلم اخذ ایلسه

اول دخی حین اخذنده حکم اسلامده داخل قیلنور وبعده قیاس قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره فیء جماعت
مسلمین اولوب عند محمد رحمه الله تعالی اخذ ایلین مسلمه تخصیص اولنور وعلی کلا القولین اسلامی حریتنی موجب اولماز که
اسلامله تأکد حریت انجق قبل الاسر ظاهر اولوب بومثللو بعد الاسر مسلم اولان غنیمت قیلنمق واجب اولور والله اعلم

باب الاستبراء * یعنی هنوز مالك اولدیغی جاریه نك حیضه له یاخود وضع حمله حملدن برائت رحمنی طلب
ایچون اکا قربانن صبر وامتناعده باب عظیم الانتفاعدر شارح الکتاب کتب الله تعالی له اجره بغیر حساب
دیرکه برمبسوطده بیان ایلدیك که اهل حربدن سبی احداز وجین بینلرنده فرقتی موجبدر وفرقتلری نفس سبیدن
حاصل اولمیوب انجق سبی احداز وجین بینلرنده حقیقهٔ وحکما تباین دارینی مستوجب اولدیغندن حاصلدر
بناء علیه زوج وزوجه معا سبی اولدقده بینلرنده فرقت حاصله اولماز واصل مذکور اوزره تفریع فروعه بو وجهله
شروع ایده رز که اهل حربدن برعورت یالکز سبی اولنوب دار اسلامه ایصال اولندقدن صکره قسمتله
سهمنه اصابت ایلین غازی ایچون حامل ایسه وضع حمله وحائل ایسه یعنی غیر حامل ایسه برحیضه له استبرادن
صکره وطئی استحلال اولنور ومؤلف صائب المقال اصل کتابده بومسئله اوزره سرد اسناد ایله روایت
قیلدیغی نتیجه آثار ایله استدلال ایلمشدر لکن برعورت بعد السبی دار الحربده ایکن برقاچ دفعه حائض اولوب
بعده زوجی دخی سبی ومعا دار اسلامه ادخال اولنسه لر اولبابده فرقتلرینه سبب موجب اولان تباین دار
بولنمادیغندن نکاح اصلیلری اوزره ایصال اولنورلر بوصورتده دار اسلامه یالکز اخراج اولنوب قسمتله برغازی یه
ایفا اولنسه کرکدر که استبراسندن دار الحربده واقع اولان حیضلریله اکتفا ایلمیه کذلك دار اسلامده تقسیمدن
مقدم یاخود اصناف عسکر ایچون رؤساء عسکر بینلرنده تقسیمدن مؤخر وآحاد عسکر بینلرنده تقسیمدن مقدم واقع
اولان حیضلریله اکتفا ایلمیه زیرا ذکر اولنان حیضلر ملك صاحب السهم محل تملکنده هنوز واقع اولمامش
ایکن ظاهر اولمشدر کذلك قسمتله سهمنه اصابت ایدوب هنوز قبض ایتمدین واقع اولان حیضلریله دخی اکتفا
ایلمیه زیرا غنیمتده ملك غازی انجق بطریق الصله ثابت اولوب بطریق الصلهٔ ثابت اولان ملك دخی انجق
قبضله تام اولور وغازی ایچون غنیمتده ملك عین مجرد قسمتله ثابت اولورسه ده ملك تصرف انجق
قبضله رسیدهٔ تمام اولور ووطئ دخی من قبیل التصرف اولمغله حیض سببه ملك وطئدن صکره واقع اولمدقچه
استبرادن محسوب اولماز بناء علیه مسائل بعده دیرز که امهٔ مبیعه بعد البیع وقبل قبض المشتری حائض اولسه
مشتری ایچون استبراسندن اول حیضه له اکتفا جائز اولماز حتی امهٔ سبیه حامل بولنوب قسمتله صاحب السهم
آنی قبض ایلدکدن صکره وضع حمل ایلسه نفاسندن پاك اولدقدنصکره وطئی اکا حلال اولور ومدت نفاسنده
دخی تقبیلی وآنکله فوق الازار استمتاعی استحلال اولنور اما قبضی بعد وضع الحمل واقع اولورسه برحیضه
مستقبله ایله حائض اولمدقچه نه مدت نفاسنده ونه صکره آنکله فوق الازار استمتاعی بلکه شهوتله مس وتقبیلی
دخی جائز وواسع کورلمز زیرا بعد القبض واقع اولان وضع حمله استبراسی تام اولوب انجق مدت نفاسده
حرمت جماعی مجرد معنای اذادن حاصل اولمغله آنکله استمتاعی من جهة الحرمة منکوحهٔ حائضه منزلهٔ
استمتاعه نازل اولمشیدی اما قبل القبض واقع اولان وضع حمله سببیهٔ مرقومه مدت استبراسنده یدصاحب السهمده
بولنمادیغندن نفاسی مقام استبراده قیام ایتمکله جماعی حرام اولدیغی کبی استمتاعی وشهوتله مس وتقبیلی دخی
حرام اولور واکر مسبیه بعد السبی دار اسلامه اخراجندن اقدم قبول اسلام ایتمش اولسه اول هنکامده
دار الحربده بولنان زوج کافردن بینونتی رسیدهٔ تمام اولور زیرا شمدی منعهٔ جیشله احراز اولنمشدر وبومثللو
مسلمه ده منعهٔ جیشله احرازی منعهٔ دار ایله احرازی منزلنده ایدوکی ظاهر وممتازدر کورمزمیسنکه قبول اسلامله
دار الحربدن هجرت ایلین عورت نفسنی منعهٔ جیشله احراز ایلدکده زوج مشرکندن بینونتله سرافراز اولور
پس امهٔ مسبیه دخی آنك کبیدر وذکر اولنان امهٔ مسبیه اوزره عدم وجوب عدتده اتفاق اولنمشدر اما مهاجرهٔ
مزبوره اوزره وجوب عدتده واقع اولان اختلاف باب من نکاح اهل الحرب ما لا یجوز فی دار الاسلام اثناسنده
تقدیم واسلاف اولندی بناء علیه دار الحربده غنائمی بیع یا تقسیم برله امهٔ مرقومه‌یی غانم یا مشتری یه تسلیمدنصکره
صاحبی حیضهٔ واحده ایله استبراسنی تقدیم ایلسه وطئی اکا تجویز وتمیم اولنور که آنکله زوج کافری بینلرنده
نکاح وحق آخر قالمدیغندن آنك حکمی شول حین سبیده ذات زوج اولمیان عورتك حکمنه مساوی اولدقدنصکره
دار الحربده واقع اولان بیع وقسمت دخی دار اسلامده واقع اولان بیع وقسمت کبی تعین ملکنی حاوی اولمشدر
کورمزمیسنکه بعد البیع والقسمة عسکره لاحق اولان جیش مدد مصاب وثمنده شرکتله وضع یدایده مز

مطلب حاضت المبیعة فی ید البائع لا یجزئ من الاستبراء

واكر امام دارالحربده من اصاب جارية فهی له دیمكله عسكرندن برقومه تنفیل وآنلردن هر برینه ظفر
بولدیغی جاریه یی تخصیص وتنویل ایلدكدنصكره آنلردن هر بری یاخود بعضیلری برجاریه یه ظفر بولوب
دارالحربده ایكن حیضهٔ واحده ایله استبرا سنی دخی تكمیل ایلسه قول ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره
داراسلامه اخراج ایتدكجه وطئی اكا تحلیل اولنماز وقول ابی یوسف رحمه الله تعالی دخی بویله در اما قول محمد
رحمه الله تعالی اوزره اكا وطئی تحلیل اولنور كه شخص مرقوم اول جاریه یه بلامشارك مالك اولمغله صورت قسمتده
منزلهٔ صاحب السهمه وصورت بیعده منزلهٔ مشتری یه تنزیل اولنور لكن جوابنده امامین همامین رحمة الله
تعالی علیهما دیرلركه منفلده ملك منفل له اكرچه اخذ ایله ثابت اولور اما داراسلامه احراز اولنمادقجه تام اولماز
نظیری شول مصاب متلصصدركه دارالحربده ایكن آنده دخی ملك متلصص ثابت اولور اما قسمت وشرا ایله
حاصل اولان ملك غانم ومشتری بویله دكلدر توضیح فرقلری اولدركه بعد البیع والقسمة طعام وعلفدن
غانمین ایچون بلاضرورة حق تناول قالمیوب بعد التنفیل حق تناوللری باقیدر مؤلف حكمت نثار آثره الله تعالی
علی امثاله بخیر الایثار دیركه منفل له اول جاریهٔ منفله یی اخذ ایلدكدن صكره زوجی دخی اسیر اولسه بیلرنده
حكم نكاحلری جابكیر اولماز وبعض علما دیدیلركه قول مذكور انجق قول محمد رحمه الله تعالی دركه قیاس قول
ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه اوزره دار اسلامه احرازندن اقدم اخذ مجرد ایله حكم نكاحلری باطل اولماز
لكن اصح اولدركه قول مذكور قول جمیع ائمه دركه ملك منفل له داراسلامه احرازدن اقدم منفلده متأكد
اولماز سه ده اصل ملكی اخذ مجرد ایله ثابت ومتمهد اولور وجاریهٔ منفله ده مسلم معین ایچون اصل ملكی
ثابت اولدقده اهل داراسلامدن اعتبار اولنوب زوجندن فرقتی بدیدار اولور كورمزمیسنكه صغیره اولیدی
البته ملك منفل لهده دخولی داراسلامه اخراجی منزلنده اولمغله اسلامنه حكم اولنور ایدی كذلك منفل له
دارالحربده ایكن آنی حیضهٔ واحده ایله استبرا ایتمش اولسه داراسلامه اخراجندن صكره آنكله اكتفا ایدر
اما متلصص بشقه درنكتهسی اولدركه ملك متلصص قبل الاحراز مصابنده ثابت اولماز كورمزمیسنكه بعد
الاصابه لاحق اولان مدد مصابنده اكا مشارك اولور اما ملك منفل له مجرد اصابتله ثابت اولوب مدد لاحق آنده
مشاركته ملتحق اولماز وجهی اولدركه تنفیل امام معنای قسمتی متضمندر غایة الامر قسمت مرقومه قبل الاصابه
واقع اولمغله امام آنی اصابتنده توقیف ایلمشدر و بزدخی اشبو معنای قسمته نظر ایله تحقیق ایدوب منفل له ایچون
منفلده حكم ملكی اثبات ومتلصص ایله بینلرین تفریق ایلدیك لكن صورت تنفیلده دخی سبب ملكی شرا
وقسمت حقیقیه اولمیوب اخذ مجرد اولمغله امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه حكم وطنده احتیاط ایدوب
داراسلامه اخراج ایتمدكجه وطئی تجویز ایتمشدر وفی نفس الامر بومثللو نیجه احكام بین الاصلین مترددد
اولمغله هر اصلك حكمی آنده جاری ومتمهد قیلنور والله اعلم

باب مایباع من السبی من اهل الذمة * یعنی اسرادن اهل ذمته بیعی صحیح اولنلری تعیین وتصحیحده
باب ظاهر التنقیحدر عسكر مسلمین اهل حربدن اخذ ایلدكلری اسیرلرین اقتسام واخراج داراسلام ایتدكلرنده
آنلری اهل ذمته بیع ایتملری حرام اولماز زیرا اسراء مزبورین احراز ایله اهل دار بزده داخل اولمشلر ایسه ده
مشركین اولدقلرندن منزلهٔ اهل ذمتده نازللردر و بومثللو عبد ذمی یی اهل ذمته بیع ایلمك جائزدر
انجق احد الابوینی باننده بولنمیان صغیر مسبیده غیر جائزدر كه صغیر مرقوم داراسلامه اخراجله یاخود
دارالحربده قسمتله مسلم اولمشدر كه احرازی داراسلامه اخراجله تام اولدیغی كبی قسمتله دخی تام اولور
حتی بعد القسمة فوت اولسه صلوة جنازه سی ادا اولنور وكذا یه بولندقده بعد القسمة صاحب السهم استبرا ایلسه
اكا وطئی حلال اولور بو وجهله صغیر مرقوم حكم اسلامه ادخال اولنمغله مسلم ایچون آنی اهل ذمته بیع ایلمك
نافذ ایسه ده حلال اولماز اما احد الابوینی آنكله معاسبی اولنمش ایسه اهل ذمته بیعی جائزدر كه اول بابده
شرف حكم اسلامی غیر جائزدر وحكم محررده احد الابوینی ایله معا سهم غانم واحده اصابت ایدوب یاخود هر بری
برغانمك سهمنده اصابت ایلمك برابردر كه صغیر مرقوم داربزده انجق احد الابوینی ایله معا حاصل اولدیغندن
حكم اسلامه مظهر اولمامشدر لكن اسرادن هیچ برینی داراسلامده مستأمن اولان حربی یه بیع ایلمك غیر
مشروعدر كه اسرا البته سی مسلمینله اهل داربزدن اولمرله مستأمن آنلر امثالی ممالیكی اشترادن ممنوعدر
حتی اشترا ایتمش اولسه البته بیعی اوزره اجبار اولنور كه باب ما یختلف فیه اهل الحرب واهل الذمة اثناسنده وقریبده
احكام دنیایه نظر ایله حق مستأمنده ذمی حق ذمیده مسلم منزلنده قیلنمق اصل شرعی اولدیغنی ذكر واخبار

ایلدیك

ایلدیك بناء علیه حربی مستأمن برامهٔ ذمیه یی اشترادن صكره تدبیر یاخود استیلاد ایلسه اكرچه تدبیر
واستیلادی ملكنه مصادف اولدیغندن نافذ اولور لكن وطئ واستخدامندن منع اولنوب قیمتنده استسعا برله
ملكندن حریته اخراج اولنور و بزبو حكمی امهٔ مسلمه سنی تدبیر واستیلاد ایلین ذمی حقنده باب من فداء المشركین
فی الموادعة مسائلنك اواخرنده بیان ایتمشیدك پس حكم مذكور امهٔ ذمیه سنی تدبیر واستیلاد ایلین مستأمنده
دخی جاریدر واكر اهل كتابدن برعورت اولادی ایله معاسبی اولنوب جمله سی برغازینك سهمنه اصابت ایلدكدن صكره
بعض اولاد صغاری قبول اسلام ایلسه آنلرك جمله سنی یاخود ایچلرندن بعضیلرینی كافره بیع ایلمك حرام اولور
زیرا جمله سنی معا كافره بیع ایلدكده ایچلرنده صغیر مسلمی دخی كافره بیع ایتمش اولور كه بیع مذكور غیر حلالدر
و بعضیلرینی بیع ایلدكده صغیری والده سندن یاخود بعض اخوه سندن تفریق ایتمش اولور كه تفریق مذكور
مستحیل الاستحلالدر واكر بر ذمی یا حربی مستأمن برامهٔ مرتده یی اشترا قیلسه شراسی نافذ اولوب انجق بیع اوزره
اجبار اولنور واول بابده جاریه نك صغر وكبرنه اعتبار اولنماز زیرا مرتده عود اسلام اوزره اجبار اولنمغله حكمی
حكم مسلمیله برابردر وامهٔ مسلمه كرك صغیره وكرك كبیره ملك كافرده ترك اولنمدیغی كبی مرتده دخی ترك اولنماز
مؤلف دقیق الخیال صانه الله تعالی یوم الحشر عن كل خبال دیركه كورمزمیسنكه امهٔ مرتده نك ارتدادی یهودیت
ونصرانیته اولمش اولسه بنه ذبیحه سی اكل اولنمیوب مناكحه سی تجویز اولنماز معنای استشهادی اولدركه
اكل ذبیحه وجواز مناكحه یهودیة الاصل ونصرانیة الاصلدن معتبر ایكن مرتدهٔ مزبوره دن معتبر اولمادیغندن
عندیمزده ظاهر اولمشدركه احكامه راجع اولان امورده ارتداد ایلدیكی ملت آنك حقنده قطعا معتبر اولمیوب
همان آنی ترك واسلامه رجوع اوزره اجباری مقرردر پس امهٔ مرتده مالك كافری مسلمینه بیعی اوزره اجبار اولنمقده
امهٔ مسلمه ایله برابردر واكر برعورت اولاد صغاری ایله معا سبی اولنوب بعض اولادی قبول اسلام ایلدكدن
صكره مالكلری آنلری جمیعا بركافره بیع ایلسه بیعی نافذ اولور و بعده نظر اولنور اكر كافر مزبور حربی ایسه
جمله سنی جمیعا بیع اوزره اجبار اولنور كه بعضیلری مسلم و بعضیلری ذمی اولملریله حربی هر برینی بیع اوزره
اجبار اولنمق بدیدار و بیع جمیعده اجبار اولندقدن صكره تفریق میانلرندن دخی ممنوع اولمغله جمله سنی جمیعا
بیع اوزره اجباری آشكاردر واكر ذمی ایسه انجق ایچلرندن مسلم ولدلری بیع اوزره اجبار اولنور كه ذمی مملوك
ذمیده استدامت ملكه ظاهر الاقتدار و بعده تفریق رفیق مثللو تفریق بطندن امتناعله مخاطب اولمدیغی بدیداردر
ومخاطب اولسه دخی ایچلرندن مسلملرینی بیع ایلمك اكا كافیدركه مسلمی آنك ملكندن ازاله قیلمق مستحق خاص
اولمغله تفریقی تفریق بالحق اولوب تفریق بالحق آندن ممنوع اولمدیغی غیر خفیدر كورمزمیسنكه ولد مع الوالدة
برمسلمك ملكنده مجتمع اولدقدن صكره احدهمایه لحوق دین واقع اولسه اول مدیونی بیع ایدوب اخری ابقا
ایله تفریقلری واسع كوریلور كذلك احدهمادن برجنایت وقوع بولسه مقابلهٔ جنایتده یالكز آنی دفع ایلمك
مشروع كوریلور بو جهتلردن بزه معلوم اولمشدر كه تفریق میانلری بحق واقع اولدقده غیر ممنوعدر بوندن
صكره مؤلف مصیب الاجتهاد فروع اسلام صبیده مسائل سابقه دن بشقه مسئلهٔ اخری دخی ایراد ایدوب
دیدیكه برمسلم برغلام كافره اسلامی وصف وتلقین ایلدكده اول غلام انا علی هذا قولی ایله بن بو اعتقاد
اوزره یم دیو قبولنی اشعار ایلسه نظر اولنور اكر اكا تلقین اولنان وصف اسلامی فهم ایلدیكی عندیمزده متیقن
یاخود ظن غالبله مظنون ایسه حكم اسلامه مقرون قیلنور واكر عدم فهمی متیقن یا مظنون ایسه حكم
اسلامه مقرون قیلنمیوب بلكه كندودن وصف اسلام طلب اولندقدن صكره وصف ایلدكده حكم اسلامه
مرهون قیلنور و بزباب مایكون اماتا ممن یدخل دار الحرب والاسراء ومالایكون اثناسنده قول مشایخی ذكر
ایتمشیدك كه بر كیمسنه برعورتی تزوج یاخود برجاریه یی اشترا وآندن وصف اسلامی طلب ایدوب وصفه قادره
اولمدقده كندو آنك حضورنده اسلامی وصف ایدوب ایشته بزلر بو اعتقاد اوزره یز ظن ایده رمكه سن دخی
بو اعتقاد اوزره سین دیدكده اول دخی بنده بو اعتقاد اوزره یم دیسه اولبابده وصف موصوفی فهم ایلدیكی
معلوم ایسه وطئی استحلال اولنور زیرا كاه اولور كه امرأهٔ مرقومه حكم اسلامه معتقده ووصف اسلامه
مقتدره ایكن وصف وبیانه حیاسی مانع اولور بناء علیه حكم اسلامده دخولی بابنده كندو وصفی ایله زوج ومولاسی
حضورنده وصف ایدوب كندو قبول وتصدیق ایتمك بینلرنده قطعا وجه فارق یوقدر والله اعلم و به الاعانة

* باب خروج العبد بامان وخروجه مسلما اوذمیا *

یعنی عبید اهل حرب امانله و قبول اسلام وذمتله دار اسلامه خارج اولمقده باب رفیع المعارجدر

مؤلف الكتاب امام جلا لتمآب دیر که عبید اهل حربدن قنقی عبد که مولاسندن علی وجه المراغمه
فرار ایدوب قبول اسلام یا دخول ذمتله دار اسلامه واصل اوله حکم حریتده داخل اولوب عقد موالاتله
دیلدیکی کسنه لره متواصل اولور زیرا نفسنی مولاسی اوزره احراز ایتمشدر ومولاسینک اموالندن بعضیلرینی
داراسلام ایله احراز ایتمش اولسه اکا تملکله ممتاز قیلندیغی کبی اموال مولاسندن اولان نفسنی احراز ایلدکده
دخی نفسنه تملکله سر افراز قیلنوب انسان آخر ایچون آنک نفسی اوزره تملکه جواز اولمدیغندن عتقله
کسب امتیاز ایدر وبیان مذکور ایله ظاهر وساطع اولمشدر که عبد مرقومک عتقی ملک نفسی اوزره واقع اولوب
ملک غیر اوزره واقع اولمامشدر وعبد معتق اوزره ثبوت ولا انجق عتقی ملکی اوزره واقع اولان مولاسی ایچون
تحقق ایتمکله عبد مرقومه برفردک ولاسی تعلق ایلمز وآنک میراث وجنایتده حالی داریمزه قبول اسلامله
داخل اولان احرار اهل حربک احوالی کبیدر وقول مشروح المآل اوزره حدیث عکرمه رضی الله تعالی عنه ایله
استدلال اولندی دیمشدر که عبید مشرکیندن برعبد مولاسی یاننده اولدیغی حالده رسول الله صلی الله
علیه وسلم حضورلرینه کلدکده آزاد اولور ایدی کذلک حدیث طاوس رحمه الله تعالی ایله دخی استدلال اولندی
دیمشدر که کتاب معاذ رضی الله تعالی عنه ده مذکور ایدیکه ایما عبد نزع الی المسلمین اراه قال مسلما فهو حر
وایما عبد خرج الی مخلاف عشیرته فان عشره وصدقته الی مخلاف عشیرته یعنی عبید اهل حربدن قنقی عبد که
امام طاوس رحمه الله تعالی دیر که بن ظن ایده رمکه کتاب معاذده عبد مرقوم قبول اسلامله قید اولنمشیدی
یعنی عبید اهل حربدن قنقی عبد که قبول اسلامله نفسنی جانب مسلمینه جذب واخراج ایلیه اول عبد البته حر اولور
وقنقی شخص که موضع آخردن کندو عشیرتینک مخلافنه خارج اوله آندن عاشرک وصدقک اخذ ایلدیکی
عشر وزکوتی مخلاف عشیرتنه ضم اولنور یعنی آنک عشر وزکوتی عشیرتندن اخذ اولنان عشر وزکوته
وضع ایده رز وروایت اخراده وارد اولمشدر که ایما عبد خرج الی غیر مخلاف عشیرته فعشره وصدقته الی
مخلاف عشیرته یعنی قنقی شخص که عشیرتندن مخلاف عشیرتینک غیری به خارج اوله آندن اخذ اولنان
عشر وزکوتی بنه مخلاف عشیرتنه ضم اولنور واصطلاح اهل یمنده مخلاف اصطلاح عراقده رستاق کبی
قرای معدوده یی مشتمل اولان سواده اطلاق اولنور شارح الکتاب اثابه الله تعالی احسن الثواب تمثیلنده
دیر که نته کیم بز بلادیمزده قرا وعلیا وآنک امثالی ایله تعبیر ایده رز مترجم فقیر دخی تمثیلنده دیر که نته کیم بز دخی مدینهٔ
قسطنطنیه ده نواحیسندن چکمجهٔ کبیره وچکمجهٔ صغیره دیو تعبیر ایده رز وعکرمه رضی الله تعالی عنه دن
مرویدر که برعبد مکه ده قبول اسلام ایتمشیدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مدینهٔ منوره یه
هجرت بیوردقلرنده اول عبدک صاحبلری هجرتده متابعتدن خوف ایتملریله آنی اخذ وقید وبند ایلدیلر
بعده عبد مزبور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه ارسال خبر قیلدیکه یا رسول الله سن
بنم اسلامیمی تحقیق اوزره بیلدیک امدی بنی صاحبلرمدن اشترا یاخود وجه آخر ایله یدلرندن تخلیص قبل
ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اصحاب کرامدن بدی نفر کسنه لره برده اعطا بیله ارسال ایدوب
آنلره خطابله خذوه فلعلکم تجدون فی الدار من یعینکم علیه یعنی واروب اول عبدی اخذ ایدیکز
امیدایده رمکه اول دارده سزه اخذ عبد اوزره اعانت ایده جک کسنه بولورسز قول شریفلریله سهولت اخذی
اشراب ایلدیلر وبو حدیث جلیلده حکم آخر اوزره دخی دلیل واردر که مسلمیندن اهل منعه اولمیان برجماعت
بومثللو برغرض صحیحله بلا امان دار الحربه داخل اولمق جائز وسزا وار اولوب دخوللری نفسلرینی تهلکه یه
القادن عد واعتبار اولنماز زیرا القاء تهلکه انجق اول حینده اعتبار اولنور که هلاکلری متیقن اولوب فعللری
دخی نکایت اعدایه مدار اولمیه یوقسه هلاکلری متیقن اولمیوب یاخود متیقن ایسه ده فعللری نکایت اعدایه
مدار اولدقده جواز ورخصتی بدیدار در وعبد الله بن ابی بکر رضی الله تعالی عنهمادن مرویدر دیدیکه
برعبد اسود وار ایدی مولاسینک غنمنی رعی ایدر ایدی اهل خیبری حصونلرنده تحصن ایدرلر کوروب سیندن
سؤال ایلدکده شودعوای نبوت ایلین رجل ایله قتال ایده جکلرز دیو جواب ایلدیلر همان کلمهٔ نبوتی ایشتدکده
قلبنده تأثیر ایتمکله غنمنی سوق ایده رک حضور رسالتپناهی یه کلوب ماتقول وماتدعو الیه یعنی سن نه سویلیورسین
وناسی نه یه دعوت ایده یورسین دیو سؤال ایلدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی ادعو الی الاسلام
ان تشهد ان لا اله الا الله وانی رسول الله وان لا تعبد الا الله قول شریفلریله جواب ویردیلر بعده عبد مرقوم فاذا لی ان
شهدت بهذا یعنی بن بو یله شهادت ایدرسم بنم ایچون نه حاصلدر دیو سؤال ایلدکده رسول الله علیه السلام حضرتلری

لك الجنة ان ثبت علی ذلك یعنی بو یله شهادت ایدوب اول شهادت اوزره ثابت اولورسک سنک ایچون
جنت واردر دیو جواب ویردیلر همان عبد اول مکانده قبول اسلام ایلدی وحدیث مذکور تتمه سیله کتب مغازیده
مسطوردر ومؤلف بلاغتهادک بو حدیث شریفی ایراددن مرادی انجق آنی بیاندر که حریت عبدی
موجب اولمقده عبد حربی معسکر مسلمینه کلدکدن صکره قبول اسلام ایلمک همان قبول اسلام ایلدکدن صکره
معسکر مسلمینه کلمکله سیاندر بعده مؤلف باهر الاستقلال حکم مذکور اوزره حصن طائفدن نزول وقبول اسلام
ایتملریله حقلرنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اولئك عتقاء الله بیوردقلری عبیدده روایت اولنان
حدیثله دخی استدلال ایلدی وبعده حدیث عکرمه رضی الله تعالی عنهی دخی ایراد ایلدیکه رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اذا خرج الرجل قبل ماله ثم تبعه ماله فهو له واذا خرج ماله قبله فهو حر
دیرلر ایدی دیو عکرمه رضی الله عنه روایت ایلدی وبز دخی بو حدیث شریفله استدلال ومداولنی التزام
ایده رز وحدیث مذکورده لفظ مال بمعنی العبد در ومعنای لطیفی دیمکدر که اهل حربدن برکسنه قبول اسلامله
مسلمینه کلوب بعده عبدی کلسه عبد آنک مملوکیدر که عبدک مسلمینه ورودی انجق سیدینه اظهار موافقت بیله
نفسنی سیدی ایچون احرازدر یوقسه سیدینک خلافنه احراز دکلدر اما ابتداء امرده عبدی علی وجه المراغمه مسلمینه
کلدکده صکره دن مولاسی کلسه دخی عبد نائل حریت اولور والله تعالی اعلم وبه الاعانه

باب العبد یعتق باسلامه اولا یعتق * یعنی عبد قبول اسلامله آزاد اولوب اولمادیغی صورتلری تصویرده
باب باهر التنویردر شارح الکتاب اثابه الله تعالی احسن الثواب دیر که بز شرح السیر الصغیرده حربی مستأمن عبد
مسلمی یاخود عبد ذمی یی اشترا وادخال دار الحرب ایلدیکی مسئله ده واقع اولان اختلاف ائمه یی تحریر وامام
ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه بو مسئله ایله عبد حربی دار الحربده قبول اسلامی مسئله سینک بینلرینی فرق ایلدیکنی
تقریر ایلدیک شمدی دیر که عبد حربی دار الحربده قبول اسلام ایلدکدنصکره مولاسینک مالی ایله یاخود بلامال
لاعلی وجه المراغمه داریمزه خارج اولسه علی حاله عبد مولاسی اولوب ملکنده مندرج قیلنور که نفسنی خلاف
مولاسی اوزره قصد احراز ایتمدیکندن تملک نفسی ایله سرافراز اولمامشدر لکن مسلم اولدیغندن امام المسلمین آنی
برمسلمه بیع وثمنی یدنده بولنان مال مولاسیله معا حفظ وابقا ایدوب مولاسی کلدکده اکا اعطا ایدر زیرا مملوک مسلم
ید کافرده ترک اولنمق سزاوار اولماغله مولاسی داریمزده حاضر اولسه ایدی بیعی اوزره اجبار اولنور ایدی
پس دار الحربده بولنوب دار الحربده بولنسان دخی فی حکم المیت ایکن امام ایچون ولایت بیعی بطریق الاولی
مثبت اولور بوندن صکره یاننده بولنسان مال مولاسی اگرچه ادخال فیء اولنمق لازم ایدیکه کرک عبد مزبور
وکرک مولاسی مال مرقوم ایچون استیمان ایتمیوب داریمزده بومثللو بلا امان حاصل اولان مال ادخال فیء اولنمق
امر متحتم ایدی لکن عبد مزبور اول ماله مولاسی ایچون قصد عمل اوزره اخراج ایلدکده دار اسلامه دخولندنصکره
اول ماله اعطاء امان ایتمش کبی اولور بناء علیه مال مزبوری وجه مشروح اوزره مولاسی ایچون حفظ وابقا
واجب اولور ودار اسلامده بولنسان عبد مسلمک امانی نفوذده مسلمین سائرینله یکساندر واگر برحربی دار الحربده
قبول اسلامله داریمزه داخل اولوب بعده عبد مسلمی یا عبد کافری داخل اولسه علی کل حال علی حاله عبدی
اولوب ملکنده متصل قیلنور زیرا دار الحربده قبول اسلامی هنگامنده من وجه احراز مالنه قیام ایتمش اولور
کوره مز میسنکه اول دار اوزره استیلاء مسلمین واقع اولدقده مسلم مرقوم کندو مالنه احقیتله بکام قیلنور بو جهتله
اموالندن اولان عبدینک خروجی کندودن صکره تحقق ایتدکده سبقت ایلین من وجه احرازنی اتمام ایتمش
اولور بناء علیه عبد مرقومک کفر واسلامنه نظر اولنمایوب همان ملکنده مقرر قیلنور واگر حربی مرقومک
اسلامی دار اسلامده واقع اولوب بعده بعض عبیدی دار الحربده قبول اسلامدن صکره داریمزه خارج اولمش
اولسه نظر اولنور اگر خروجی بنه مملوک مولاسی اولمق ایچون واقع اولمش ایسه بنه آنک ایچون عبد مملوک
اولور که احراز نفسنه مولاسی ایچون سلوک ایدوب خلاف مولاسی اوزره سلوک ایتممشدر واگر خروجی مملوک
مولاسی اولمق ایچون واقع اولمیوب بلکه کسب حریت ایچون واقع اولمش ایسه احراردن قیلنور که دار اسلامده
قبول اسلام ایلین حربی دار الحربده بولنان مالندن برشیئی محرز اولمیه جغی بدیداردر کورمز میسنکه اول دار اوزره
استیلاء مسلمین وقوع بولدقده جمیع مالی فیء مسلمینده موضوع قیلنور بو جهتله عبد مزبورک حالی همان
علی وجه المراغمه مال مولاسیله خارج اولان عبد ایله یکساندر وعبد مراغم هم نفسنی وهم یاننده بولنان مالی
خلاف مولاسی اوزره محرز اولدیغی باب متقدمده بیان اولندی وعبد مرقومک خروجی قبول ذمتله واقع اولدقده

دخی جواب مسئله تفصیل سابقه راجع قیلنور ومسئلۀ مرقومه ده عبد ومولی نزاع ایدوب عبد بن انجق
علی وجه المراغمة خارج اولدم دیواد عا ومولاسی بلکه بنم ایچون خارج اولدی دیوب نفس وماله تملکنی
استدعا قیلسه اولبابده قول معتبر قول مولیدر که مولی اصل اولان نفس ومالنده ملك ثابتنه متمسك ایدوکی متعیندر
وهم ظاهر حال اکا شاهددر که عبد مسلم مولای مسلمه مراغم اولمیه جغی ظاهردر مکر مراغمه سی واضح
ومتبین اوله وقول البته شهادت ظاهره مقرون اولان قولدر واکر بر حربی دارالحربده قبول اسلام ایدوب اموال
واثقالنی دارالحربده ترکله داراسلامه ولو جندن صکره اهل حرب اموالنه تعرض ایتمدین دارالحربه رجوع
وآنلری اخذایله ینه داراسلامه خروج ایلسه جمله سی بلا خمس اکا مقرر قیلنوب اولبابده دارالحربه خروجی
اذن امامله اولوب اولمامغه نظر اولنماز زیرا مالی اهل حرب اکا تعرض ایتمدکجه کندو ملکی اوزره باقی اولوب
اخذ نده انجق ملکنی مستدیم اولمغله دارالحربده قبول اسلام ایدوب مالی ایله برابر خارج اولان کیمسنه نك حکمی
بونده دخی منتظم ومستقیم اولمشدر ووجوب خمس دخی انجق اذن امامله دارالحربه خارج اولوب مصابی
داراسلامه احراز ایله آنده ابتداء ملکی ثابت اولان مالده متحققدر که مال مزبور حکم غنیمته ملتحقدر اما
بر کیمسنه مالنده مستدیم ملك اولوب احرازی دخی مؤکد استدامت اولدقده مال مزبور حکم غنیمته ملتحق
اولمامغله آنده وجوب خمس اصلا متحقق اولماز واکر صورت مفروضه ده دارالحربه رجوعندن صکره داراسلامه
خروجندن اقدم اول داراوزره استیلاء مسلمین واقع اولسه اولبابده صغار اولادی احرار مسلمین وعقارندن
غیری جمیع مالی اکا راجع قیلنور که دار وما لنه رجوع ایلدکده همان دارالحربده قبول اسلام ایدوب
داراسلامه خروجندن اقدم اول داراوزره استیلاء مسلمین واقع اولان حربینك موقعنده واقع اولمش اولور
وبر حکم مذکوری باب المسلم یخرج من دارالحرب ومعه مال اثناسنده وغیریده کشیدۀ سلك سطور ایلدیك واکر
بر حربی دارمزه امانله دخول وبعده قبول اسلام ایلدکدن صکره ینه دارالحربه رجوع ومالنی واولادنی
وزوجه سنی وبعض اموال اهل حربی اخذ واخراج ایلسه نظر اولنور اکر دارالحربه امان اهل حربله داخل
اولمش ایسه صغار اولادی احرار مسلمیندن اعتبار اولنور که دارالحربده اسلام اوزره موجود اولدقده صغار
اولادی اسلامده اکا تابع اولمق آشکاردر وکبار اولادی وزوجه سی اماننده داخللردر که دارالحربدن آنکله معا
خارج اولدقلرنده آنلره اعطاء امان ایتمش وداراسلامه دخولندن صکره اول امانی تجدید ایتمش کبی اولمغله
آنلر تحت امانده حاصللردر واخراج ایلدیکی اموال دخی بالتمام کندویه تخصیص اولنور که مسلم مستأمن بعض
اسبابله خلاف اهل حرب اوزره اموالرینه تملك وداراسلامه اخراج ایلدکده بالتمام اکا تسلیم اولنور وحکم مرقوم
کندو ومالنی اخراجله تقریر ملك ایلدیکنده بطریق الاولی در واکر دارالحربه دخولی امان اهل حربله دکل ایسه
ینه نظر اولنور اکر دخولی اذن امامله واقع اولمامش ایسه بو دخی وجه مشروح اوزره جاریدر که بو تقدیر اوزره دخولی
دخول متلصصدن دون اولمامغله اخراج ایلدیکی اموال بلا تخمیس اکا مخصوص وزوجه واولادنده حکم امانی
ساری قیلنور واکر اذن امامله واقع اولمش ایسه بو دخی مال نفسنده وجه مشروح اوزره جاریدر که کندو
مالنده داراسلامه اخراجله تقریر ملك ایدوب ابتداء تملك ایتمدیکندن حکم غنیمت اکا طاری اولمامشدر اما اموال
اهل حربدن اخذ واخراج ایلدیکی نسنهلر تخمیس اولنمق لازمدر که دخولی اذن امامله اولوب اول مالی
داراسلامه احرازنده هنوز تملك ایتمش اولمغله سلك غنیمتده منتظم اولمشدر ومؤلف مصبب المقال حکم
مشروح المآل اوزره حدیث حجاج بن علاط السلمی رضی الله تعالی عنه ایله استدلال ایلدیکه حجاج مشار الیه
رضوان الله تعالی علیه خیبرده قبول اسلام ایلدی لکن مکه ده ذمم مشرکینده وخانه سنده بعض اموالی اولمغله
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن اموال مذکوره سنی اخذ ایچون مکه یه کتمك بابنده استیذان
ایتمکله اذن ورخصتلرین ایذان بیوردیلر بعده مکه یه واروب مالنی اخذ ایلدکدن صکره کلوب جانب
رسالتپناهی یه واصل اولدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم آنك مالنی تخمیس یا خود وجه آخر ایله
تعرض بیوردقلری یره بالغ اولمامشدر وامام واقدی رحمه الله تعالی مغازیده قصۀ مزبوره نك تمامنی ذکر ایدوب
دیدیکه حجاج باهر الاحتجاج رضی الله عنه مالنی اخذ ایچون مکه یه عودت ایتمك واولبابده بعض دروغ
مصلحت آمیز تکلم ایتمك بابنده استیذان ایتدکده اذن ورخصتلرین ایذان بیوردیلر ورسول الله علیه السلام
حضرتلرینك غزا ایچون خیبره خروجلری خبری اهل مکه نك مسموعی اولمشیدی لکن اخبار وقایعلری
منقطع اولمغله مشرکین مزبورین لیل ونهار استطلاع انجام کار ایچون هر بری چار چشمله اولصوبه ناظر

اکرچه بعض مواضعده اموال
اهل حربی اصحابنه رد ایله بلا جبر
مسلم مستأمنه امر وافتا اولندیغی
بالاده سبقت ایلدی لکن رد ایتدیکی
تقدیر اوزره بنه کندوده ابقا اولنور
*

حجاج فتح حاء مهمله وتشدید جیمله در
وعلاط کسر عین مهمله وتخفیف
لامله در واصابه ده بو وجه اوزره
بیان اولنمشدر وعامۀ کتب احادیث
ومغازیده طاء مهمله ایله مسطوردر
وبعض نسخه ده غین معجمه وظاء
معجمه ایله اثباتی غلطدر
*

واستماع هزیمت مسلمین ایچون جانب خیبردن بر مردخبیرك ورودینه منتظر ایدیلر تا که یوما من الایام استجلاب
خبر ایده جکلری بر کیمسنه قادم اولمق امیدیله خارج مکه یه خروجه اقدام ایتمشلر ایدی ناگاه ذکر اولنان حجاج
قومك الا ابتهاج ایچلرینه ورود ایده دوشمکله جمله سی کسب ابتهاج ایلدیلر اول حینده ما الخبر ما الخبر دیه رك
طرف طرف اوزرینه هجوم وازدحام ایتدکلرنده حجاج لطیف المزاج دخی بنده سزلری مسرور ایده جك
خبر عظیم واردر لکن سزدن طلب ایده جکیم مالمی ادایه سزلر ضامن اولدقجه اول خبری خارجه اخراج
ایتمزم دیمکله جمله سی بردن ادایه ضامنلر زهمان سویله دیو خاطر حجاجدن مالی خصوصنده دفع اختلاج
ایلدیلر بعده حجاج دیدیکه سزلره معلوم اولسونکه اهل خیبردن غیری عربدن بر طائفه محمد واصحاب محمد ایله
حسن قتاله ظفر بولمامشلر ایدی شمدی اهل خیبر محمد اوزره غالب کلوب اصحابنی قتل ومحمدی اسیر ایتمکله
مظفر اولدیلر وحین خروجمده اهل خیبری شو وجه اوزره ترك ایلدم مکه محمدی کتوروب سزلره تسلیم ایتمکه
عزم واقدام ایتمشلر ایدی تا که بوم بدرده قتل اولنان قوممکز مقابله سنده سزلر دخی آنی قتلله انتقام ایده سز
همان سزلر بکا اعانت ایدیکز تا که ذممده اولان مالمی جمع ایدوب ینه جانب خیبره رجعت ایده یم امیددر که
اهل خیبرك اخذ ایتدکلری غنائم اصحاب محمد دن اشترا ایدوب آنکله اکتساب ربح ومنفعت ایده یم پس
اهل مکه بو کلامله مسرور البال اولوب اول ساعت جمع مالنده اعانته تعهد وجمله سی جمع وتحصیلنه اشتغال
ایلدیلر وبو خبر دهشت اثر واصل سمع عباس عم خیر الناس رضی الله تعالی عنه اولدقده حزن وانکسار ایله
اظهار تعبس وابتئاس ایدوب غلامنی حجاجه بعثله رجاء رفع التباس ایلدکده غلام مرقوم امری اوزره حجاجه
واروب دیدیکه عباس سکا سلام ایدوب دیرکه الله تعالی سنك بو سوزلرك حق وصدق اولوب رسوانی اول
وجه اوزره مغلوب مشرکین قیلمقدن اجل واعلادر یعنی قول معهود ساحۀ صدقدن مردوددر اسرمکه
حقیقت امری اخبار ایله بزلری دخی مسرور ومتدار ایلیه اول حینده حجاج دیدیکه عباسه سویله بر مکان
خلونده منفرد ومنحصر اولوب بن اکا وارنجیه دك بکا منتظر اولسون بعده حضرت عباسه واروب کیفیت
اخباری علی ماهو علیه علی وجه الاسرار کشف واخبار ایدوب دیدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
خیبر اوزره مستولی اولدی وبن دخی قبول اسلام ایلدم وبن آندن مفارقت ایتمدم الا غنائم خیبرده سهام غانمین
جاری اولدقدن صکره مفارقت ایلدم وبن مفارقت ایتمدم الا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ملك
خیبر اولان حیی بن اخطبك کریمه سی صفیه رضی الله تعالی عنهایی تزوج وزفاف ایدوب عروس اولدیغی
حالده مفارقت ایلدم لکن سن بو سری بنم اوزریمه اوچ کون مقداری کتم ونهان ایدوب بن سمت سلامته
رسیده اولدقدن صکره کشف واعلان قیل حضرت عباس رضی الله تعالی عنه دخی وجه مذکور اوزره
کتم واخفایه ضامن اولوب ایام مذکوره ده اول سمط اللآلی جیبدر ونده کامن قیلدی تا که حجاج درایت
منهاج جمیع مالنی جمع وتحصیل ویوم ثالثده عزم رحیل ایلدی بعده حضرت عباس رضی الله تعالی عنه
بنت زوجۀ حجاجه واروب ابن الحجاج دیو استفسار ایلدکده زوجه سی دخی ذهب یشتری غنائم محمد
دیمکله اظهار استبشار ایلدی اول حینده حضرت عباس رضی الله تعالی عنه دیدیکه اویله دکلدر بلکه
حجاج قبول اسلام ایتدکدن صکره مالنی دخی آلوب فرار ایلمشدر وسن شمدیدن صکره آنك زوجه سی دکلسین
مکر آردنجه کتمکه قرار ویره سین بعن عورت بو کلامی تصدیق ایدوب دیدیکه قول حق انجق بو معنای
محقق ایدوکنه بن دخی شهادت ایده رمکه عندمده مالندن بر درهمی دخی ترك ایتمیوب نقیر وقطمیرینی اخذده
دقت ایلدی بعده کفار قریش مسجد حرامده اجتماع ومحاوره ایدوب بینلرنده اهل خیبر محمدی کتوردکلرنده
نه کونه قتل ایده جکلرین تدبیر ومشاوره ایدرلر ایکن حضرت عباس رضی الله تعالی عنه دخی حریردن بردای
رونق طراز ایله تبختر واهتزاز ایده رك مسجد حرامه بهجت انداز اولدی همان ابو سفیان آنی کوروب یرندن قیام
وحضورینه کلوب یا عباس حقکزده ظهور ایدن مصیبت حادثه ایچونمی بویله اظهار عز واحتشام ایده بورسین
دیو شماتت کوی ملام اولدقده حضرت عباس رضی الله تعالی عنه یا ابا سفیان حاشا وکلا سنك اکلادیغك کبی
دکلدر دیو طعن ودشنام ایدوب حقیقت امری کما هو حقه اکا اعلام ایلدی پس ابو سفیان دخی یا عباس
سن بنم عندمده حجاجدن اصدق قسین وبو قولکده سن مصدقسین دیدی بوندن صکره تحقیق واقعه ایچون
زوجۀ حجاجه بعث سفیر ایدوب استفسار ایتدکلرنده حقیقت حال عندلرنده آشکار اولمغله کفار خاکسار
یوم مذکورده بر وجهله مبتلای ذل وانکسار اولمشلردر که وقت آخرده آنك مثلنه دوچار اولمامشلردر

پس بو قصه پرحصه دن عند یمزده معلوم اولمشدرکه حجاج قوی الاحتجاج بعد الاسلام اهل مکه یه امانله
داخل اولیوب بلکه کندو دخی کالاول اهل مکه دن اولمق اوزره قدوم ایلمشدر وقدوم مرقوم استیماندن عد
اولنمادیغی امر مجزومدر بو بله ایکن رسول کریم علیه التحیة والتسلیم مالنی بالتمام اکا تسلیم ایلمشدر ومقدمات
سابقه دن عند یمزده متحقق اولمشدر که داریمزده قبول اسلام ایلین حربینک دارینه دخولی بلا امان
و باذن الامام ایسه ده وجه مذکور اوزره اخراج ایلدیکی مالنه حکم تخمیس غیر ملتحقدر والله تعالی اعلم بالصواب
والیه المرجع والمآب تم الکتاب والحمد لله رب العالمین وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین آمین
مترجم فقیر دیرکه بو مجلده بعون الملک المنعام ترجمهٔ مسائل شرح السیر الکبیر حسن اتماماله رسیدهٔ اختتام
قیلندی لکن شارح الکتاب امام همام شمس الائمة وفخر الاسلام ابو بکر محمد بن ابی سهل السرخسی
روح الله تعالی روحه بالروح القدسی حضرتلری آخر کابنده زمان تألیف ومکان تصنیفنی تحریر ومبادی
شروعنده چاه زندان ایچره مبتلای حبس وتکدیر ایکن اواسط اشتغالنده بو کتاب مستطابک میامن وبرکاتی
دستگیر اولوب سجن مظلمدن خلاصله مظهر انواع توقیر اولدیغندن بشقه حسادبد نهادی باجمعهم مظهر ذل
وتحقیر وقهر جبار منتقم برله جمله سی داخل سجین وواصل درکات سعیر اولدقلرین بسط وتقریر ایلمشیدی
بو عبد کمینه اگرچه ابتداء ترجمه مزده قبل الحوض فی المقصود امام مشار الیهک جمع ایلدیکی فضائل بی شمارندن
رشحهٔ عطر اندوزین یاد ومبتلی اولدیغی محن روزکاردن برنبذه جگردوزین ایراد ایتمش ایدم لکن بو مقامده دخی
تتمیماً للمفاد کندو لسان حکمت افشانلرندن نقل اولنان احوال عبرت نشانلرینک ترجمه سین دخی مراد ایلدم
ومن الله الاعانة والامداد شیخ امام شمس الائمة رحمه الله تعالی دیرکه بو موضعده شرح السیر الکبیر
مشتمل اولدیغی فقه کثیر واثر اثیر شهر تکیر ایله توفیق عالم قدیر وتیسیر حکیم خبیر اوزره قالب اختتامده
صورتپذیر اولدی وشرح مرقوم جانب سلطان معظمدن مظهر جفا اولوب چاه مظلمده حبسله عیال واحبابندن
هجرانه مبتلی اولان عبد مذنب فقیرک املاسیله جلوه نما اولمشدر وسلطان کرمبخشادن آنک حقنده ظهور ایلین
اذا وجفایه تحقق نیچه زندیق حقیرک اغراسی ونیچه اسیر هوا اولان ضاله ومضلک اغواسی باعث نابجا اولمشدر
لکن شمدی الحمد لمولانا الکبیر وهو نعم المولی ونعم النصیر خدای منتقم قدیر اول حسدهٔ فسده نک جمله سی
قهروتدمیر وانواع خزی ونکال الله عبرتنمای کبیر وصغیر ایلدی وشرح مشروح الاوصافه افتتاحی اواخر ایام محنت
واوائل هبوب نسیم نعمت ومنحتده واقع اولوب اختتامی دخی ذهاب ظلام آلام وانجلاء غمام غموم واشراق ایام
مسرت انجام هنکامنده مجمع اهل حق ویقین اولان مرغزار مرغبا نده امام سیف الدین ابقی الله تعالی
جماله للمسلمین جنابلرینک خانه سنده ظاهر ولامع اولمشدر فالحمد اولا وآخرا لله رب العالمین والصلوة والسلام
علی رسوله محمد وعلی آله الطیبین وعلی جمیع الانبیاء والمرسلین وعلینا معهم اجمعین وزمان ابتداء تاریخ
هجرت نبویه علیه افضل الصلوة والتحیه سنه لرندن دورت یوز یتمش طقوز سنه سی شهر ذی القعده سینک غره سی
اولان یوم الاثنین درکه یوم مبارک مرقومده لقب امیر کون ایله ملقب اولان شیخ صابر زکی ابی علی حسین بن
ابی القاسم جنابلرینک خانه سنده مباشرت وخانهٔ مرقومده آخر باب الامانه وارنجه علی وجه الاملاء نقل
وروایت اولندی بعده حصار اوزچندده کتابته مأمور اولوب آخر باب الاماندن اول کتاب الشروطه وارنجه
اول حصارده محصور بیت اوزره کشیدهٔ سلک سطور قیلندی بعده دورت یوز سکسن سنه سی شهر ربیع الاولینک
یکرمنجیسی یوم الجمعه ده نیل خلاصله مظهر لطف خاص اولدقدن صکره شهر مزبورک سلخی اولان
یوم الاحدده اوزچنددن خروج وشهر ربیع الاخرک اونجی کونی یوم الاربعاده مرغینانه وصول وسابق الذکر
امام زاهد اجل سیف الدین ابی ابراهیم اسحق بن اسمعیل جنابلرینک خانه سنه نزول وولوج اولندی واول هنکام
میمنت انجامده امام مومی الیه شیخ زاهد سیف الدین وجمله فقهاء مجتهد ین تکمیل کتابی نیاز ایتملریله خانهٔ مرقومده
شهر ربیع الاخرک یکرمی دوردنجی کونی یوم اربعاده کتاب الشروطدن آغاز اولنوب ینه دورت یوز سکسن سنه سی
جمازی الاولی سینک اونجنجی کونی یوم الجمعه ده بعون الله تعالی وتوفیقه ختمله رونق پرداز قیلندی بوندن صکره
مترجم الکتاب السید محمد منیب العینتابی ثم الاستنبولی دیرکه بو عبد کمینه دخی بعد الاستخارة والاستشارة امام همام
شمس الائمة السرخسی نور الله تعالی قبره بنوره القدسی حضرتلرینک شرح السیر الکبیرینی لغت عذبهٔ
عربیه دن لسان طلاقت بیان ترکی یه نقل وتحویله همت وسنین هجرت نبویه علی مهاجرها الف صلوة
والف الف تحیه دن بیک ایکیوز اون بر سنه سی ماه محرم الحرامی اوائلنده اول امر خطیره مستعینا بالله

ومتوکلا

ومتوکلا علی الله شروع وعزیمت ایدوب علایق مدارسات طلاب وعوایق موانسات اولی الالبابدن کاه وبیکاه
انتهاز فرصت واختلاس وقت فراغت ایده رک شکسته وبسته وآهسته آهسته بیک ایکیوز اون اوچ سنه سی
ماه ذی القعده سینک اون سکزنجی کونی یوم الاربعاده بعنایة الله تعالی وتوفیقه لایق ایجاز اولان مواضع اطنابن اجمال
ومستحق اطناب اولان مواقع ایجازن تفصیل واکمال اوزره اوضح عبارات وافصح تعبیراتله رسیدهٔ حد اتمام
وواصل سرمنزل اختتام اولمشدر وشروع واتمامی علی التمام جوار قسطنطینیه ده توابع اسکداردن
یورس ناحیه سنده قوکلیجق نام قریهٔ دلارامده واقع ساحلخانهٔ نزهت ارتسامده شیرازه بند انتظام
قیلنمشدر واهل عدل وانصاف اولان فضلاء فتوت انتصافدن رجاء واثق ومقصد صادق
اولدر که اشبو کتاب صعب الموافقده بعض خلل وزلله واقف اولدقلرنده
جوانب کلامده امعان نظر ومعتبرات کتبه ارجاع بصردن صکره
صلاح اوزره حلی میسر اولمازسه حاشیهٔ کتابده تحریر حق
صریحله تصحیح ایده لر وما ابرئ نفسی ان النفس
لامارة بالسوء الا مارحم ربی ان ربی
غفور رحیم وصلی الله علی سیدنا محمد
وآله الطیبین الطاهرین
والحمد لله رب
العالمین
م م
م

قد تیسر اتمام طبع هذا الکتاب بعنایة الملک الوهاب
بمعرفة الحاج ابراهیم صائب صانه الله تعالی
من جمیع المصائب فی غرة صفر الخیر
سنة احدی واربعین
ومأتین
والف

قضا

درلواء

بن ام

ولد ساكن محله

تابع قريه

غروش

تنظيمات خيريه ايجابنجه قضاء مزبورك ايكيوز اللى
يدى سنه سى ويركوسندن اصابت ايدن بر وجه
بالا غروش تماما جانب محصلانه
تسليم اولنمشدر

١٢٥
سنه

قضا

درلواء

بن ام

ولد ساكن محله

تابع قريه

غروش

تنظيمات خيريه ايجابنجه قضاء مزبورك ايكيوز اللى
يدى سنه سى ويركوسندن اصابت ايدن بر وجه
بالا غروش تماما جانب محصلانه
تسليم اولنمشدر

١٢٥
سنه

قضا

درلواء

بن ام

ولد ساكن محله

تابع قريه

غروش

تنظيمات خيريه ايجابنجه قضاء مزبورك ايكيوز اللى
يدى سنه سى ويركوسندن اصابت ايدن بر وجه
بالا غروش تماما جانب محصلانه
تسليم اولنمشدر

١٢٥
سنه